F. Richard
RESERVE XVe-XVIe
Comm:
super 4:
Sententiaro.
1489.

149

RICHARDVS.
MEDIAVILLA Sup̃
4to: LIB SENTEN

Conventus Andrie Tabula Ord. FF. Predicatorum

In nomie iesu christi gliosequs vgis almiflue matris ei⁹. Incipit tabula s̄m ordi alphabeti edita. oiumq̄ in hoc q̄rto ricardi sup sn̄ias traduntur p̄cedēs per distinctiōes articlos ⁊ q̄ones. Nota tam̄ q̄ quicūq̄ i tota ista p̄noiata tabula dic. vt̄z. dēotat esse q̄ō principalis: quotienscūq̄ vō dicitur. An tunc nō est q̄ō p̄ncipalis s̄z denotat i q̄e p̄ncipali i vel corpore q̄onis cōtineri. hac. n. dōa cognita facillime oīa que reperire volueris adiuenies. Incipit. A.

Abbas

An abbates possint excōicare subditos suos ꝑ̄tāte ordinaria. di. i8. ar. 4. q. prima.
Utrum abbati excōicato teneant monachi obedire d. i8. ar. xi. questione tertia.
An abbas excōicatus possit aliquē de monacis p̄stituere vicariū suū; di. xviij. ar. xi. q. 3.
An sine abbatis licentia possit monachus trāsferre se ad religionē arctiorem di. xxxviij. ar. viij. q. i.

Abbatisse

An abbatisse hēant claues ecclesie di. xix. ar. i. q. i.
An abbatisse possint moniales suas bn̄dicere. ibidē;
An abbatisse possint euangeliū legere. ibidē;.
An possint publice predicare ibidem.
An possint excōicare vl' ab excōicatōe absoluere. ibiō
An possint clericos sue iurisdictioni subditos suspendere ab officio ⁊ bn̄ficio. ibidem.

Absolutio

An absoluēdi p̄tās directe respiciat corp⁹ xp̄i misticū di. xiij. ar. ij. q. ij.
An absolui possit supior ab inferiori in foro pn̄ie di. xviij. ar. v. q. j.
Utrū absoluēs aliquē de facto de illis pccīs a qbus nō pōt eū absoluere de iure peccet mortaliter di. xviij. ar. ij. q. v.
Utrū absoluēs ab excōicatiōe nō inscriptis penā; suspensionis icurrat. di. xviij. ar. viij. q. iij.
An si absoluat nō inscriptis teneat absolutio. ibidē;
Quot ⁊ qui sūt casus illi qui excipiūtur ab illa regl'a q̄ ille q iniecit manus violētas in clericū seu religiosū; nō pōt absolui nisi p papā vel per illū cui cōmiserit di. xviij. ar. viij. q. j.
An absoluto ab excōicatiōe existēti i periculo mortis ab eo q alias ipm absoluere nō potuisset. debeāt cimiteriū ⁊ alia suffragia ecclie denegari. ibidem.
An de absolutiōis nccitate sit iuramētū di. xviij. ar. x. q. ij.
Utrū absolutus ab officiali epi excōicati sit vere absolutus di. xviij. ar. x. q. iiij.
An qn̄ absoluēdi p̄tās ab excōicatiōe concedit alicui a dn̄o papa. eo ipo itelligat cōcedere p̄tātē; dispēsandi i irregularitate occasione illius excōicatiōis contracta di. xviij. ar. xiij. q. v.
An absolutio q̄ fit in foro pn̄ie. sit dignior illa que est per cōcessionē indulgentie di. xx. ar. v. q. ij.
An absoluēdi p̄tās fuit. a xp̄o data añ sui resurrectionem di. xxij. ar. ij. q. v

Abstinentia

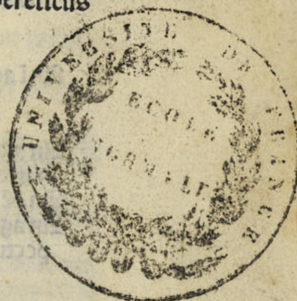
Utrū abstinentia sit virtus di. xv. ar. iii. q. i.

Accidens.

Utrū accn̄tia fieri sine sb̄o sit possibile di. xij. ar. i. q. i.
An accidētia sint hītudines sb̄e di. xij. ar. i. q. i.
An de accn̄tis rōe sit aptū natū eē in aliquo. ibidem
An accn̄tibus sit sb̄a rō existendi. ibidem
An de accn̄tis diffinitione sit subā. ibidē;
An sine accn̄te possit d̄s facere totā sb̄a; mūdi. ibidē;
Ut^{rm} accn̄s in sacro sit sine sb̄o di. xij. ar. i. q. ii.
An accn̄tibus in sacro altaris def vtus substantie ad per se existēdū di. xij. ar. i. q. ij.
An accidentia in sacro altaris imutent sensū naturaliter di. xij. ar. iij. q. j.
An accidens quod est in subō mediante alio accidēte p̄us ordine nature isformet illud q̄ʒ subm̄ di. xiiij ar. v. q. j.
An per accidentia tm̄ sit p̄litas s̄m numeru; di. xlix. ar. iiij. q. v.

Accusatio

An accusatiōe; debeat p̄cedere monitio secreta di. xviiij. ar. iij. q. ij.
An accusator ⁊ iudex possit esse idē di. xviiij. ar. iij. q. iij. Idē hētur ⁊ ar. iiij. q. ij.
Utrum accusatus possit repellere accusatore; i aliq° casu di. xix. ar. iiij. q. ij.
An accusatus possit recusare eū qui accusat de crie absens per l'ras di. xix. ar. iiij. q. j.
An si nō vult inscribere ibidem
An ad accusandū debeat admitti i s̄m iura hereticus ⁊ paganus apostata. ibidem
An alias criminosus. ibidem
An conspirator. ibidē
An incestuosus. ibidē;
An ille qui est male opinionis. ibidē;
An litigosus ⁊ calumpniator. ibidē
An infamis. ibidem
An excomunicatus. ibidem
An inimicus. ibidem
An mulier. ibidem
An impubes. ibidem
An pauper. ibidē;
An sortilegus ⁊ diuinator. ibidem
An accusatorē qui nō pōt fieri sacerdos possit repellere sacerdos. ibidem
An accusatorē laycū possit repellere clericus. ibidem
An accusatus possit recusare accusantem. ibidem
An accusare possit seruus. ibidem.
An q accusāt nō bono zelo sint audiēdi. ibidem.
An accusat⁹ possit recusare cohitātē iimicis suis. ibiō
An illū q iurauit non accusare ipsum. ibidem.
An illū q tulit testioniū ꝯ ipm in eadē cā. ibidem
An ad accusandum crimen heresis. ⁊ simonie. ⁊ lese maiestatis admittantur criminosi. ⁊ isames. ⁊ inimici. ibidem.
An accusatō noceat accusato si nichil ꝯ eū pbat. ibidē
Utrum accusat⁹ possit in aliquo casu recusare iudicē distinctione. xix. ar. 4. q. 2.
Accusatus in qbus casib⁹ pōt recusare iudicē. di. xix. articulo quarto. q. ii.
An accusatus q recusat iudicē ex iiusta cā vel iniusto modo sit puniendus. ibidem
Utrum accusatus in aliquo casu possit excipere cōtra testes di. xix. ar. iiij. q. iij.
An accusatus possit excipe ꝯ illos qui sunt furiosi vel mente capti. di. xix. ar. iiij. q. iij.
An contra minores. xiiij. annis. ibidem
An ꝯ victos de crimine. ibiō
An contra isames ibidē
An ꝯ illum qui confitet se sociū eiusdē; cris. ibidem
An cathecuminū contra hereticū. ibidem.
An contra inimicum. ibidem
An contra domesticos ⁊ familiares accusatoris. ibiō
An ꝯ pductos ō domo actoris vl' accusatoris. ibidē.
An ꝯ nimia pauperte laborantes. ibidem
An contra mulierem. ibidem.
An clerici contra viles personas. ibidem.
An ad accusandū admittat aliqs qui nō admitteret

ad testimonium.ibidem
An accusare possint patres ⁊ matres q̄ mr̄imoniuȝ non sit cōtractum.di.xli.ar.ii.q.iiii.

Actus

An omnis actus meritorius sit alicuius virtutis di. xiiii.ar.vi.q.i.
An actus virtutis sit satisfatori⁹.di.xv.ar.v.q.i.
An actus sit in genere moris ex sui compatione ad rōneȝ ⁊ voluntateȝ.di.xvi.ar.ii.q.ii.
An idem actus penitendi in numero p̄mo in formis postea possit formari.di.xvii.ar.i.q.ii.
An ideȝ actus penitendi p̄us ordine nature gratificetur q̄ȝ subm̄.di.xvii.ar.i.q.iiii.
An actus sit nobilior q̄ȝ hitus.di.xlix.ar.i.q.iiii.

Actio

An actio possit esse inter duo equalia in virtute di. xlviii.ar.ii.q.iiii.
An ad actionem supernaturalē possit sil' cōcurrere v'tus nālis cū supernāli.di.xlix.ar.iii.q.ii.

Aer

An i'aere redeat eadē ūbra in nūero.di.xxii.ar.i.q.i.

Agens

An agens aliquod naturale respondeat cuilibet iclinationi naturali.d.xliii.ar.iiij.q.iii.
An oē agens sit nobilius patiēte.di.xliiii.ar.ii.q.ix.
An agens ⁊ patiens simul ⁊ semel possit esse ideȝ respectu eiusdeȝ ⁊ fm idem di.xlix.ar.iii.q.iiii.

Adoptio

Utrum adoptio alicuius sit extranee persone in filiū vel nepotem vel deinceps lima assūptio.di.xlii. ar.ii.q.i.
An adoptare possit quilibet.di.xlii.ar.ii.q.i.
Adoptio ⁊ arrogatio quō differunt.ibidem.

Aduētus xp̄i

An aduentus xp̄i conuenienter dicatur plenitudo tēporis.di.i.ar.iiii.q.i.

Aduocatus

An aduocatus possit vēdere patrociniū.di.xxv.ar. iii.q.ij.

Adulter

An adultus homo possit esse in hac vita de lege cōi p aliqd momētū sine quocūqȝ pccō.d.xxi.ar.iii.q.i.
Utr̄ adulter qui machinatus est in morteȝ adultere possit eam ducere in vxorem.di.xxxv.ar.iii.q.iii.
Utr̄ adulter dās fidē adultere de ꝯhendo cū ip̄a viuente marito possit eaȝ post mortem mariti ducer̄ in vxoreȝ.ibidem.q.iiii.
Si adulteri promissio firmata fuerit iuramento sine fidei datione quid dō est.ibidē.
Si p̄missio ip̄ius fuerit simpliciter fcā qd ē dō.ibid̄

Adulterium

Utrum propter adulterium vxoris liceat viro dimittere ipsam.di.xxxv.ar.i.q.i.
Quot ⁊ q sunt casus in qbus propter adulterium licȝ viro dimittere vxorem.di.xxxv.ar.i.q.i.
Utrum propter adulterium teneatur vir dimittere vxorem suam.di.xxxv.ar.i.q.ii.
An ante iudicium ecclesie possit eam dimittere quātum ad thorum.di.xxxv.ar.i.q.iii.
An teneat̄ debitū reddere si cōpellat̄ p eccliāȝ.ibidē
An propter adulteriū liceat viro dimittere vxorem q̄ȝtuȝ ad habitationem ⁊ thor̄ simul sine iudicio ecclesie si inter eos non erat mr̄imoniuȝ contractū in facie eclesie nec etiā coraȝ testibus sed tm̄ illis cōiugibus scientibus.ibidem
An si de adulterio accuset vir vxoreȝ coram iudice agēdo ad sepatōeȝ tm̄ debeat p̄ceder̄ p̄scriptō.ibid̄
Utrū q̄ȝtū ad sepationē pp adulteriū sint equalis cōditionis vir ⁊ vxor.di.xxxv.ar.i.q.iiii.
An de adulterio accuset liberius vir vxorē q̄ȝ ecōuerso.di.xxxv.ar.i.q.iiii.
An adulterium sit grauius peccatum omnibus pēsatis in muliere q̄ȝ in viro.ibidem
Utrum adulteriū sit grauius peccatū q̄ȝ cognoscere moniale benedictam.di.xxxv.ar.i.q.v.
Utrum adulterans de licentia viri nō tm̄ ab eo coacta possit ab eo quantum ad thorum ⁊ cohabitationem dimitti.di.xxxv.ar.ii.q.i.
Utrum vir vxorem suam quaȝ nondum cognouit tradens adulterandam cōsanguineo proprio in vitam possit postea contra voluntatem illius religionem intrare.ibidem.q.ii.
Utrum possit ab ea debitū petere.ibidem.q.iii.
Utrum vxor postq̄ȝ tradita fuit adulteranda consanguīeo mariti possit a viro debitū peter̄.ibid̄.q.iiii.
Utruȝ adulteriū sit concubit⁹ soluti cū cōiugata nondum a marito cognita.ibideȝ.q.v.
Utrum propter adulteriū liceat viro occidere vxorem.di.xxxvii.ar.ii.q.i.
An adulterium sit grauius peccatū q̄ȝ stuprū.di.xli. in expositione lr̄e.

Affinitas

Utruȝ affinitas cōtrahatur per q̄ȝcūqȝ carnalem copulam.di.xli.ar.i.q.i.
An affinitas contrahatur per pollutionem factā nō in vase nāli ad illū vsuȝ ordinato.di.xli.ar.i.q.i.
Utrū affinitas cōtrahatur p matrimoniū non consumatum.di.xli.ar.i.q.ii.
An affinitas cōtrahat̄ per fractionem claustror̄ sine semis effusione.di.xli.ar.i.q.i.
Utr̄ affinitas ꝯtrahat̄ p sponsalia.di.xli.ar.i.q.iii.
Utr̄ affinitas causetur ex affinitate.ibideȝ.q.iiii.
Utr̄ affinitas ip̄ediat mr̄imoniū.di.xli.ar.ii.q.i.

Afflictio

An affligi possit aliqs iuste sine culpa.di.xxv.ar.v.q. .ii.
An afflictio sit res positiua.di.l.ar.v.q.iij.

Agn⁹.pascalis

An agnus pascalis fuerit sacramētū.di.i.ar.i.q.iij.
An p̄ceptum de comedēdo agnū pascalē festināt fuerit rōnabile.di.i.ar.iii.q.ii.
An agnum pascalem comederit xp̄us.iȝ^a.luna in vespere.di.xi.ar.ii.q.iii.

Angeli

An āgelorū delectatio minuatur per ministeriuȝ qd̄ nobis exhibent.di.xlv.ar.i.q.iiii.
An angeli offerant orōnes nr̄as ⁊ quo modo di.xlv. in expositione lr̄e.

Animal

An aīal sit genus inq̄ȝtū aīal.di.xiiij.ar.ij.q.i.
An h homo est aīal inq̄ȝtū aīal sit falsa.ibidem
An aīalis diffinitio inq̄ȝtuȝ animal predicetur de diffinitionibus specierum.ibidem.
An animalia imperfecta careant potentia mouendi se secundum locum.di.l.ar.ii.q.ii.

Anima

Anima sepata

Anima beata

Aia corpi incorruptibli coniun.

Beatitudo

Beati

Bigami

Bonitas

Caracter

Caritas

Carnes

Castitas

Cathecismus

Celum

Cerimonie

Circunstantia

Circuncisio

Claues

Clerici

Cognatio

Confirmatio

Coniunx

Cōſanguineitas

Cōſcientia

Conſecratio panis

Cōſecratio vini

Conſecratio ep̄i

Cōſuetudo

Cōſtans

Cōtinētia

Cōtractus

Cōtritio

Cōuersio

Corpus

Corpora mortuoꝝ

Corpora glīosa

Corpus xpi

An corpus xpi sit necessariũ sumere in casu grauissi-
sirmitatis si possit haberi.ibidem.
Utrum corpus xpi sumens in peccõ mortali existens
peccet mortaliter di.viiij.ar.ij.q.i.
An corpus xpi sumẽs nõ i peccõ mortali credẽs tñ eẽ i
peccõ mortali peccet mortali di.viiij.ar.ij.q.i.
An corpus xpi sumẽs i peccato veniali peccet venia
liter.ibidem.
An a pcepto corpus xpi sumẽdi in pasca excusetur q
est in peccõ mortali.ibidem.
An corpus xpi ispiciẽdo peccet q est in peccato mor-
tali.ibidem.
Utrum corpus xpi sumẽdo ɔtritus nõ tñ ɔfessus pec
cet mortaliter di.viiij.ar.ij.q.ij.
An corpus xpi liceat sumere ad vitandũ scãdalũ p-
prie psone di.viiij.ar.ii.q.ij.
An ad vitandũ scãdalũ populi.ibidem.
Utrum a corporis xpi susceptione teneat hõ abstine
re pp aliqd qd nõ est peccm̃ di.viiij.ar.ij.q.iij.
An pp cõcubitũ cũ ppria vxore di.viiij.ar.ij.q.iij.
An pp nocturnã polutionẽ.ibidem.
An pp pbabile vomẽdi piculũ.ibidem.
An corpus xpi sacrm̃ dari debeat ifantib⁹.ibidem.
An illis q semp fuerũt furiosi.ibidem.
An furiosis q anteq̃ itrarẽt furiã hoc sacrm̃ in statu
debito petierunt.ibidẽ.
An a corporis xpi susceptiõe excludant iniuste excoi-
cati.ibidem.
An suspẽsi.ibidem.
An interdicti.ibidem.
An a corporis xpi susceptione teneatur abstinet mu
lier tempore mẽstruor.ibidem.
An semini fluij.ibidem.
Utrum corpus xpi dans sciẽter existenti in peccato
mortali peccet di.viiij.ar.iij.q.i.
An corpus xpi dans notario peccõꝝ grauius peccet
q̃ si pꝛiceret i lutũ di.viiij.ar.iij.q.i.
An corpus xpi peteñti i publico criminoso occulte sit
licitũ dare hostiã nõ ɔsecratã.ibidem.
Utrum corpus xpi dans hystrionibus ꝛ magis pec-
cet di.viiij.ar.iij.q.ij.
Utrum corpus xpi dari debeat illis q de crimie sunt
suspecti.ibidem.q.iij.
Utrum corpus xpi sit sub specie panis q̃tũ ad veraꝫ
ei⁹ substãtiã di.x.ar.i.q.i.
An corpus xpi icipiat esse sub spẽ panis sine sui muta
tione di.x.ar.i.q.i.
Utrum corpus xpi sit sub spẽ panis q̃tũ ad ei⁹ verã
q̃titatẽ di.x.ar.i.q.ij.
An corpus xpi fuisset sine aĩa sub sacro si qs ɔsecrassꝫ
in triduo mortis ei⁹ di.x.ar.i.q.ij.
An corpus xpi q̃titas sit sub spẽ panis mediãte sub
stantia corporis vel ecõuerso.ibidem.
An corporis xpi substãtia posset p potẽtiã diuinã ab
accidentibus separari.ibidem.
Utrum corp⁹ xpi posset deus facere in illa spẽ vt i lo
co sub qua ɔtinet vt i sacro di.x.ar.ii.q.i.
An corpus xpi sit in loco spẽi vt i loco di.x.ar.ii.q.i.
An corpus xpi in q̃tũ est sub sacrali spẽ sit in ali quo
vt in loco p se.ibidem.
Utꝝ corp⁹ xpi possit eẽ i plib⁹ locis sĩl di.x.ar.ij.q.ij.
Utrum corpus xpi vt ɔtentum sub spẽ sacrali possit
moueri di.x.ar.iiij.q.i.
An corpus xpi sub sacro possit simul moueri sursuꝫ ꝛ
deorsum di.x.ar.iiij.q.i.
An corpus xpi vertatur versa hostia.ibidẽ.
Utrum corp⁹ xpi vt ɔtentũ sub spẽ sacrali possit im-
mediate tãgi di.x.ar.iiij.q.ij.
An si corpus xpi consecratũ in cena reseruatũ fuisset
sub sacro vsq3 ad horam qua fuit clauis pforatum
sensisset dolorem ex illa pforatione causatum di.x.
ar.iiij.q.ij.
Utrum corpus xpi sub spẽ possit videri visione intel
lectuali di.x.ar.v.q.i.
An corpus xpi sub spẽ possit videri p naturã ab itel-
lectu corpori vnito di.x.ar.v.q.i.
An ab itellectu aĩe separate.ibidem.
An ab itellectu angelico.ibidẽ.
An ab itellectu beato.ibidẽ.
Utrũ corpus xpi sub spẽ possit videri ab occulo cor-
porali di.x.ar.v.q.ij.
Utrum corpus xpi sit sub qualibet parte hostie vir-
tute sacri di.x.ar.vj.q.i.
An corporis xpi partes ordi habeãt esse sub spẽ ordi
natũ ꝛ destinctũ di.x.ar.vj.q.i.
An si corpus xpi nõ esset sub qualibet parte hostie añ
fractionẽ posset eẽ sub q̃libet parte ei⁹ post fractio-
nẽ virtute illi⁹ fractiõis.ibidẽ.
Utrũ corpus xpi sit quolibet indiuisibili ipius hostie
di.x.ar.vj.q.ij.
An corpus xpi sit palpabile di.x.i expositõe lr̃e.
Utrum corpus xpi possit ɔfici de alia mã q̃ de pane
di.xi.ar.ii.q.i.
An corpus xpi possit ɔfici de grano manẽte sub for-
ma grani di.xj.ar.ij.q.i.
Utrum corp⁹ xpi possit ɔfici de alio pane q̃ de pane
facto de farina triticea coagulata p nãlem aquam
di.xj.ar.ij.q.ij.
An corp⁹ xpi possit ɔfici de granis tritici admixtis
cũ alijs granis di.xj.ar.ij.q.ij.
Utrũ corp⁹ xpi possit ɔfici de pane fermentato di.xj.
ar.ii.q.iii.
Utrum p corporis xpi susceptionẽ peccã remittant.
di.xii.ar.v.q.i.
Utꝝ p corpis xpi susceptõeꝫ vtutes augeat.ibid.q.ii
Utꝝ corp⁹ xpi freqnt sit suscipiẽdũ d.xii.ar.vi.q.i.
An corpus xpi plusq̃ semel in ãno sit suscipiẽdũ a fi-
delibus di.xii.ar.vi.q.i.
Utꝝ corpus xpi possit ɔfici a quolibet sacerdote di.
xiii.ar.i.q.i.
An corp⁹ xpi possit ɔfici ab excoicato d.xiii.ar.i.q.i.
An corp⁹ xpi possit ɔfici a mãifesto heretico.ibidẽ.
An corpus xpi possit ɔfici a degradato.ibidẽ.
Utꝝ corp⁹ xpi possit ɔfici a ñ sacerdote d.xiii.ar.i.q.ii
Utꝝ cõp⁹ xpi possit dispẽsari a ñ sacerdote.ibid.q.iii
Utꝝ corp⁹ xpi suscipe a publico peccõre sit licitũ.ibid.
q.iiii.
An corp⁹ xpi suscipe ab hr̃tico sit licitũ d.xiii.ar.i.q.
iiii.
An a sismatico.ibidẽ.
An ab excoicato.ibidẽ.
An a degradato.ibidem. An ab irregulari.ibidẽ.
An a simpliciter suspẽso a sacerdotali officio.ibideꝫ.

Correctio

Utꝝ correctio fratña cadat sb pcepto d.xix.ar.ii.q.ii
An a correctõe fratña excuset aliqs pp laborẽ vel ve
recũdiã vl ne icurrat icõmodũ tpale d.xix.ar.ii.q.i.
An corrigere teneat par parẽ.ibidem.
Utrũ illi corrigere teneant alios peccõres q sunt i pec
cato mortali di.xviiii.ar.ii.q.ii.
Utrũ corrigere teneant inferiores suos superiores.
di.xviiii.ar.ii.q.iii.
In correctõe testes sunt iducẽdi di.xviiii.ar.iii.q.ii.
an ad correctõeꝫ fris dẽat vnq̃ pcedi i moꝫ accusatõ

Ecclipsis

Elemosina

Electio

Electorum numerꝰ

Eps

Episcopatus

Essentia

Esse

Excommunicatio

rate beata di.xlviii.ar.iii.q.v.

gaudium

An gaudium sit idē realiter quod dilectio boni presentis di.xlviii.ar.iii.q.v.
An gaudiū summum summe desideretur ab omnibus di.xlviij.ar.iij.q.vj.
An gaudium sit per se bonum ibidem.

generatio

An generatiōes due i eadem specie magis apropinquāt q̄ generatio & cōuerso d.xliii.ar.i.q.iij.
An q generant per ppagationē possint fieri per naturaz nō ex semine d.xliij.ar.iij.q.i.
An semen ex quo generant ea q p ppagationē generant possit causari p v̄tutē corpoꝝ celestiū ibidem.

gratia

Utrum gratia virtutum & sacramentorum sit eadez gratia d.i.ar.iiii.q.iiij.
An gratia virtutuz & sacramētoꝝ cōtrariet vni peccato in numero sub eadē ratione aut sub diuersis d.i.ar.iiii.q.iiii.
An gratia ita se habeat ad virtutes sicut lux ad colores d.xiiii.ar.v.q.i.
An gratia principalius & plus remuneretur q̄ eius actus d.xiij.ar.vj.q.ij.
An ad gratie susceptionē reqrat maior dispositio q̄ ad sapientiam d.xvij.ar.iiii.q.i.
Utrꝫ gratie ifusio sit prior ordine nature q̄ culpe remissio d.xvij.ar.iiii.q.iiii.
An gratie infusio sit idem realiter quod culpe remissio d.xvij.ar.iiij.q.iiii.
An p gratiā prius sit fm rōnē itelligēdi aia nō displicens deo q̄ placens ibidem.
An gratia recipiat magis & min⁹ d.xvij.ar.iiii.q.vj
An gratia p quā remittit peccatū sit necessaria ad cōseruatōez remissionē illius d.xxij.ar.i.q.ij.

greci

An greci vere pficiant d.xi.ar.ij.q.iij.

Hereticus

Utrum hereticus d beato ici quilibet infidelis di.xiij.ar.v.q.i.
Utrum heretici debeant dici qui sunt simoniaci ibidem.q.ij.
Utrum heresis sit maximū peccatoꝝ ibidē:q.iii.
An heresis sit spēsifi delitatis d.xiii.ar.v.q.iii.
Utrū heretici sint tolerādi d.xiii.ar.v.q.iiii.
An heretici sint ad miāz recipiēdi d.xij.ar.v.q.iiij.

Homo

An homini sit licitum facere aliquid quo sciat se priuandi vsu rationis ad tempus d.xxvj.ar.ii.q.i.
An homo ita patiat iacturā p actuz nutritiue sicut p actum generatiue d.xxxj.ar.i.q.i.
An hoiez pati iacturaz q̄tū ad vsum rationis & ipediri in vsu rationis sit idem ibidem.
Ab homine vno quare de⁹ voluit oēs homines descendere d.xl.in expositione littere.
Utrū hois aliqs sit vltimus finis di.xlviij.ar.i.q.i.
An hois vltimus finis ordinetur ad alium finem. d.xlviij.ar.i.q.i.
An qlibet hois actus possit dici finis eius ibidem.
An hois actus nō pcedētes ex ratione & volunta te possint dici actus vite humane ibidem.

An homo agat aliqd nō propter finem ibidem.
An hois vltimus finis sit finis omnium creaturaꝝ d.xlviij.ar.i.q.ii.
An homo prius ordine nature intendat bonum corporale q̄ spirituale d.xlviii.ar.i.q.v.
An in hō i via principalius mōat i vltimū finē p voluntatē q̄ p itellectū d.xlviij.ar.i.q.vij.
An homo possit beneficiari quo ad aiam ex spali priuilegio per diuinam potentiam corpore non glorificato d.xlviij.ar.ij.q.vj.
An hō totus remanēs i hac vita mortali posset beatificiari p quācūqꝫ potentiam ibidem.
An homo naturaliter appetat oē illō fine quo scit se non posse consequi finē suum ibidem.
An de hois qditate sit mortale d.xlviij.ar.iiij.q.ij.

Homicidium

An homicidium faciens dum caret vsu rationis sit irregularis d.xxv.ar.v.q.iij.
An homicidium faciēs ꝯ suā voluntatē qr.s.motor brachiū eius violenter sit irregularis ibidem.
An homicidum faciens positus i necessitate vt occidat vel occidatur sit irregularis ibidem.
An homicidiū faciēs casu sit irregularis ibidem.

Hostia

Utrum hostie pars vna possit substantiari.
Uirtute sacri sine alia hostia continua remanente d.x.ar.vii.q.ij.
Utrum hostia intincta i sanguine debeat populo dari d.xi.ar.iiii.q.v.

Humiditas

An humiditatū distincto in humiditatē que vocat ros & in illam que vocat cābiū & illam que vocat gluten sit conueniens d.xliiii.ar.i.q.ii.

Humor

An inter humorem & humiditatem sit differētia d.xliiii.ar.i.q.ij.
An humores sint de substātia corporis ibidem.

Humilitas

An humilitas sit spiritualis hedificij fundamentum d.xiiii.ar.x.q.i.

Ieiunium

Utrū ieiuniū sit actus pnie d.xv.ar.iii.q.ii.
Jeiuniū nature & ieiuni ū qd ē act⁹ v̄tutis & ieiuniū ecclesie in quo differūt d.xv.ar.iii.q.ii.
Utrum ieiunium sit sub precepto d.xv.ar.iii.q.iij.
An per ieiunium mens ad spiritualia eleuetur d.xv ar.iii.q.iii.
An ieiunium disponat ad virtutem ibidem.
An ieiuniuz disponat ad vincendum diabolū ibidē
Utrum ad ieiunii obseruationem omnes obligent d.xv.ar.iii.q.iiij.
An mulieres pregnantes ibidem.
An egrotantes ibidem.
An nimium senes ibidem.
An cum graui labore victum necessarium lucrantes ibidem.
An ad loca sancta peregrinantes ibidem.
An ad victum necessariuz hostiatim mendicantes ibidem.
An ad ieiunium ecclesie teneatur quicunqꝫ tenetur ad ieiunium quod est actus virtutis ibidem.

Ignis

Ignis inferni

Ignorantia

Incestus

Induuidua

Indulgentie

Infamis vel infamia

Infernus

Ingratitudo

Impignoratio

Inquisitio

Intelligentia

Intelligere vel intelectus

Interdictum

Irregularis

Matrimonium

Mensura

Meretricium

Meritum

Missa

Moyses

Monasterium

Moniales

Mori vel mors

Motus vel mutatio

Mundus

mutilatio

mutuare

Palpabile

Papa

paradisus terestis

parte

participatio bonorum

partus

paruuli

pascha

passibilitas

pater

paulus

peccatum originale

Peccatum actuale mortale

Peccatũ veniale

Pena

Penitentia

Piiurium

Portio canonica

Potestas vel potētia

Preceptum

P̄dicatō

P̄lat⁹

P̄mium

Prescriptō

Princeps

Priores

Prophetar̄

Promissio

Promotio

Punctum

Purgatorium

Qualitas

Quantitas

Quies

Relatio

Religiosus

Religio

Remissio peccati

Reprobi

Restitutio

Sacramentum

Sanguis

Satisfactio

Sol

Somnus

Spẽs sensibilis

Spẽs intelligibiles

Species naturales

Spẽs sacrales

Speculum

Spirituale

Spõsalia

Stelle

Suffragia

Tonsura

Torneamentum

Thurificatio

Vendere

Venia

Verecūdia

Videre corporale

Videre deum

Vindicta

Vinum

Virginitas

Virtus

Unctio sacramentalis

Unctio altaris

Unctio regalis

Voluntas

Votum

Tabula

An christus determinauerit d qua a qua debeat panis ille coagulari. ibidem.
Utrum xp̄s in cena sumpserit corpus suum sub sacramento di.xi.ar.iiii.q.prima.
Utrum xp̄s in cena tradiderit corpus suum iude sub sacramento.ibidem.q.ij.
Quare xp̄s voluit detegere iudam in cōmuni di.ij.ar.iiij.q.ii.
Utrum xp̄s dedit iude corpus suū quando tinctū panem dedit ei di.xii.ar.iiij.q.iij.
Utrū xp̄s dederit corpus suū passibile. ibidem.q.iii
An xp̄s bucellam quam dedit iude intinxerit in sanguine di.ii.ar.iiii.q.v.
An xp̄s in cena dederit discipul' potestatem sacerdotalem q̄ntum ad principalem actum di.xxiiij.ar.iiij.q.iij.
An xp̄s habuit ab instanti sue conceptionis omne p̄mium quod habiturus erat di.xl viiij.ar.v.q.v.

Finis.

Registrum

ꝛ
prima alba
in nomine
an anima
dj.iii.

9
an in dei
ar.v.
tate
an infames

17
P̄nia vera
quem in bonis
An satisfactio

a
Incipit
procedit
homines
sanctificat

b
non di
ad passum
verba sancta
gida

c
⁊ statim
ueniens
natur
baptizandus

d
possant
dent
que hora
sit licitum

e
cum.n.
tetur
dimensionibus
fities

f
tato
quantitas
litatem
consueto

g
predicatur
primo
ipsum
articulus

h
illud
oppositum
consuetum
spiritus

i
specie
tus
de necessitate
tate for

k
trabis
⁊ quia
lorum
neali

l
que non
soluendus
ipsum ex
tenentur

m
Tertio
mulier
satisfactoria
per comparationem

n
diebus
posita
materialis
q̄ oleo

o
scd̄m
peccata
forma
potest

p
contra
vili
mixtionem

q
tio
mentum
de bonis

r
Articulus ter
nature
magis
si virgo

s
Articulus quar
matrimonio co
quia pro

t
traxerat
teram
vtilis
si probari

v
eos
se quia
runt

x
sic dico
Respondeo
per
Caliditas

y
est li
pena
nationibus

z
pars
hoc minus
accipimus
septimo.

⁊
⁊ si omnes
beatitudo
desiderat
per se

ꝯ
amore
christo
effectu
riora

ꝶ
acquirendo
vel a malis
demones

Incipit scriptum super quarto sententiarum editum a fratre Ricardo de media villa ordinis minorum doctore preclarissimo.

INnoua signa et immuta mirabilia. glorifica manū ⁊ brachiū dextruꝫ. excita furorē: ⁊ effūde irā. Hec v̄ba scripta sunt eccli. 36. que sic possūt exponi vt ī eis ꝑ modū orationis. p̄dicta fuerit: nouorum sacramētorum īstitutio. mortuorum resurrectio. electorum glorificatō. ⁊ reproborum dānatio. Per signa. n. pñt itelligi sacrā. vt. n. dicit magister hui⁹ quarti di. j. c. j. Sacramētū ē sacre rei signū. Et Aug. io. de ci. c. v. Et hēt de ꝯse. di. ij. Sacrificiū: sacrꝫ ē sacrū signum. Per inouare significat aliqd nouū instituere. accipiēdo inouationē ꝓ institutiōe nouorum. Per imutare mirabilia significat vltra mirabilia que facta sunt vl' fiūt facere mirabiliora. Per manū itelligunt operatōnes. Et quia operatōnes indifferētes sunt ad bonas ⁊ malas: ⁊ sole bone opationes glorificāde sunt. i. opatores earum propt eas glorificādi sunt. iō postq̄ dixit. Glorifica manuꝫ subiunxit ⁊ brachiuꝫ dextrū. ita vt legatur. ⁊ pro. i. Per operationē. n. dextraꝫ intelligitur operatio bona sicut ⁊ ꝑ sinistrā mala: vt sit sensus. Glorifica manū ⁊ brachiū dextrum. i. glorifica faciētes opa bona. Excita furorē. i. suscita reprobos: q dicūt furor ꝑ quēdaꝫ figuratiuuꝫ modū loquēdi. vnde ⁊ ad lrāꝫ insensati dicunt. vñ vt hr̄ sap. v. Ipi dicent in iudicio de iustis. Nos insensati vitā illorum existimabamus insaniaꝫ. Et effunde irā. i. effunde sup eos damnationē eternā. ⁊ ꝭm hanc expositōnē in verbis ꝓpositis tāgunt quattuor. Primo sacrorum noue legis istitutio ⁊ veterū euacuatio. Cuꝫ dicit Innoua signa. Scđo generalis oīuꝫ resurrectio: cū dr̄. Et imuta mirabilia. Mirabilius. n. op⁹ faciet deus in mortuorum omniū resurrectōne q̄ȝ modo sit hominū generatio. Tertio spālis electorum resurrectio ⁊ glorificatio simul cū dicit. Glorifica manū ⁊ brachiū dextrum. Quarto reproborum resurrectio ⁊ dānationis eorum ꝯplectio: cū dicit. Excita furorē ⁊ effunde iraꝫ. de quib⁹ determinat magr̄ i hoc. iiij. Per innouatōnē ergo signorum: vt dictū est intelligit institutio nouorum sacramētorum. i. sacrorū no. l. que sunt signa v̄tute medicinalia de quo pōt exponi illud quod dicit Daniel. vj. de deo. Ipe ē liberator atq̄ȝ saluator faciēs signa. s. liberationis ⁊ saluationis quod aūt liberat infirmū ⁊ sanat virtute medicinale ē. De eodē etiā pōt exponi illud quod dr̄ ad Hebr. ij. no. l. in nos ꝯfirmata est: ꝯstāte deo signis ⁊ paucis interpositis sequit. spūs sci distributōnibus. i. signis ꝑ que misterialiter distribuit grā spūs sancti Sūt etiā signa pre singularitate mirabilia: de quo pōt exponi qđ dr̄. Exo. xxxiiij Signa faciā que nunq̄ȝ sunt visa sup terrā: nec vllis gentib⁹. In gente. n. iudeorum nō erāt talia signa visa qa sacrā ve. l. grām significabant: sꝫ non sicut ista ꝯferebāt. Et quia signa medicinalia ⁊ mirabilia debent suscipi cū reuerentia. iō vt suscipiāt cū maiori reuerētia sunt p̄dicabilia. de quo pōt exponi illud quod dicit Daniel. iij. Placuit mihi ꝑdicare eius signa: qa magna sunt. Predicta aūt signa Chrystus instituit ad euacuādā sacrorum ve. l. imꝑfectōnē ⁊ ꝓpter promissorū ad iplectionē: ⁊ legis faciliorē obseruationē qa grām ꝯferūt: ꝑ quaꝫ legis mādata faciliter adimplent. Per imutatōnē etiā mirabiliū intelligit factio mirabiliorum que faciet deus in oīuꝫ mortuorum resuscitatōe quod est mirabilius q̄ȝ fuerit eorum generatō ad quā ordinat matrimonij sacramētū: de qua resuscitatōe pōt exponi illud qđ dicitur Job. xxxvij°. Tonabit deus ī voce sua mirabiliter q facit magna ⁊ īscrutabilia in quo ꝯueniēter datur itelligi mortuorum futura resurrectio: qa sicut dicit Apostol. j. ad Cor. xv. Canet tuba ⁊ mortui resurgēt ī corrupti: ⁊ in electorum ꝑfecta glorificatōe: quod erit mirabilius q̄ȝ sit vel fuerit eorum ꝑ sacrā sāctificatō: de q̄ glorificatōe pōt exponi illud quod dicit in psa. xv. Mirifica misericordias tuas q saluos facis sperātes in te. Per sperantes in deo intelligunt electi. Salutis eorū factio est eorum glorificatio quā ꝑ dei misericordiaꝫ mirabiliter ꝯsequunt: ⁊ in reproborum eterna dānatōe quod erit mirabilius q̄ȝ fuerit eorum tp̄alis afflictio q̄ȝ mlti sustinēt reprobi ꝓ sacrō ꝯtēptu. de qua dānatōe pōt exponi illud quod dr̄. Sap. xvj. Qđ enī mirabile erat. i aqua q̄ oīa extiguit plus ignis valebat. In quo figurata est dānatō reproborum de reprobo. n. dicit Job. xxiiij. q ad nimiū calorē trāsiet ab aquis niuiuꝫ: a quo calore ⁊ frigore nos defēdat ⁊ ad gloriā electorum ꝑducat dn̄s iesus chryst⁹ q cū pr̄e ⁊ spū scō vi. ⁊ re. d. ꝑ oīa secl'a secl'orum. Amē

Distinctio Prima

SAmaritanus ⁊c. In p°. li° determiauit magister de deo quantuꝫ ad rationē sue naturalis perfectōnis. ⁊ in 2°. de ip̄o inquantū eius perfectio relucet ī opibus creationis. Et in 3°. inquantū eius perfectio relucet in opib⁹ restauratōis. In h̄ iiij°. determiat de deo ꝭm q ꝑfectio ei⁹ relucet i sacris que sūt in testimoniū scificatōis ⁊ in opibus retributionis: ⁊ diuidit i duas partes. Primo determinat de scificatiōe que recipit i sacrorum susceptōe. Scđo de ꝯplemēto scificatōis quod recipiēt electi i resurrectiōe. di. xliij. ibi. Postremo de ꝯdictione resurrectiōis. Prima in duas. pmo determiat đ sacris in generali. 2° in spāli ibi. Fuit tñ. Prima in duas s. in proemiū ⁊ executioneꝫ scđa ibi. Sacrꝫ. ⁊ ista. l. 4° Primo determiat de sacri diffinitōe. Scđo de sacrorum institutōe ibi. Triplici aūt 3°. ondit in q b⁹ ꝯsistat sacrꝫ ibi. Duo āt. iiij° ondit diāꝫ sacrorum veterum ⁊ nouorum ibi Jam videt. Tunc seqtur illa pars que incipit. Fuit tñ. ⁊ diuidit in duas partes Prio determiat de sacrō circūcisionis quod in. l. veteri erat remediū ꝯ peccatū originale. Scđo determinat i spāli de sacris. l. no. di. se. ibi. Iaꝫ ad sacrā. Prima in duas. prio determiat đ circūcisionis v̄tute. Scđo de eius institutōe ibi. Hic dđ est. Pria i duas. pmo de virtute circuncisionis determiat veritateꝫ. 2° mouet ⁊ soluit incidēteꝫ dubitationem ibi. Queritur aūt. Illa pars que incipit ibi. Hic dđ est. diuiditur in partes duas.

Prīo determinat de his q̄ circūstāt circūcisiōis ī stitutionē. Scd̄o mouet ⁊ soluit dubitatiōez ibi. Si vō q̄ritur. prīa in duas. pᵒ determinat de circūcisionis institutione. scd̄o de eius mutatione seu euacuatiōe. ibi Ideo aūt.

Circa hanc di. querēdū est principalr̄ de sex. Prīo ō sacr̄i quiditate. Scd̄o de sacr̄oꝝ īstitutiōe. Tertio de sacr̄oruz ve. l. ptāte. Quarto de sacr̄orū no. l. dignitate ⁊ v̄tute. Quīto de remedio ꝯ origiale pccm̄ in. l. nature. Sexto de remedio ꝯ origiale pccm̄ ī tpe legis scripte. Circa primū q̄runt̄ q̄ttuor. Primo vtrū sacr̄m ꝯsistat in reb⁹ ⁊ v̄bis. Scd̄o vtrꝫ sacr̄m possit diffiniri. Tertio vtrū ille diffinitiones q̄s ponit aug. de sacr̄o sint ꝯueniētes. Quarto vtrū illa diffinitio quā ponit huᵒ. j. libro de sacra. parte. viiij. c. iij. cōueniens sit.

Articulus primus

Primo ostendo q̄ sacr̄m nō ꝯsistit ī reb⁹ ⁊ verbis. Nihil pōt ꝯstitui ex pmanēti ⁊ successiuo q: ois res pmanēs est vel successiua. ⁊ pmanēs nō pōt esse de rōne successiui nec successiuū ō rōne pmanētis. sed res sunt pmanētes v̄ba successiua. gᵒ sacr̄m nō pōt ꝯstitui ex reb⁹ ⁊ v̄bis. Itē sacr̄m est ad scificandū ⁊ significādū. ſꝫ sic dicit aug. 2ᵒ li. de doc. chri. paꝝ post pricipiū. Verba prsus inter hoīes obtinuerūt p̄ncipatū significādi. ⁊ ſm aplm̄. i. ad thi. c. iiij. Res scificat̄ p verbum dei ⁊ orone. gᵒ sacr̄m nō dꝫ ꝯsistere nisi in v̄bis. Itē ex his q̄ simul nō cōiungunt̄ non cōstituitur aliquid. sed verba nō coniūgūtur reb⁹. gᵒ sacr̄m nō ꝯstituitur ex reb⁹ ⁊ v̄bis. Cōtra aug. oĺa. viij. sup Jo. vl tra mediū ⁊ hꝫ. i. q. i. Detrahe accedit v̄bū ad elementū ⁊ fit sacr̄m. sed elemētū est res. gᵒ sacr̄m cōsistit in reb⁹ ⁊ v̄bis. Itē magr̄ in lr̄a hui⁹ di. c. iij. duo sunt in q̄bus sacr̄m cōsistit. s. v̄ba ⁊ res. Rn̄deo q̄ sacr̄a ve. l. pp. eoꝝ impfectionē in significādo. ⁊ eoꝝ defectū in scificando nō ꝯsistebāt ī v̄bis q: p v̄ba ē scificatio ⁊ exp̄ssa significatio. vt patet p auctoritates aug. ⁊ ap. in oppōnᵒ allegatas. Sacr̄a aūt no. l. q: debuerūt esse pfectā in scificādo ⁊ in significādo. iō cōsistūt in reb⁹ ⁊ v̄bis ita vt res sit q̄si p̄ncipiū m̄ale ⁊ v̄bū q̄si formale eo q̄ cōpletius ei ꝯuenit rō significādi ⁊ scificādi. Preterea cū sacr̄a no. l. fuerit instituta a v̄bo dei iā humane nature vnito ꝯueniēs fuit ea ꝯsistere ī reb⁹ ⁊ v̄bis vt suū exp̄ssius significarent actorē. Res aūt ⁊ v̄bū nō ꝯstituūt sacr̄m tāq̄ꝫ aliq̄d vnū vnitate absoluta ī essendo ſꝫ vnitate relatiua in cāndo ⁊ significando. Sūt. n. vnū p̄ncipiū in causando ⁊ significando vnū scificatiōis effectū sic pr̄ ⁊ mr̄ sunt gnātiōis vnū ꝯpletū p̄ncipiū. Ad p̄mū in oppositūz dd̄ q̄ eo mō quo sacr̄m est vnū. nō est incōueniēs aliq̄d vnū ꝯstitui ex pmanēti ⁊ successiuo. quāuis ex illis duob⁹ īpossibile eēt aliq̄d vnū p essentiam ꝯstitui. Ad 2ᵐ dd̄ q̄ quāuis exp̄ssius significeēt v̄ba q̄ꝫ res. tn̄ exp̄ssior ⁊ efficatior est significatio p res ⁊ v̄ba sil̄ q̄ꝫ p v̄ba tm̄. Ad 3ᵐ dd̄. q̄ aliq̄ duo p̄nt vnū ꝯstituere vnitatē relatiua. in causando ⁊ significādo absq̄ꝫ hoc q̄ realiter simul ꝯiungantur. Sufficit. n. ad hoc q̄ ꝯiungant̄ in intentiōe applicante vnum ad aliud.

Secūdo queritur vtruꝫ scr̄m possit diffiniri. ⁊ vr̄ q̄ n̄. Auice. q̄nto metaphisice. c. v. Diffinitio ſm h̄ qd̄ ꝯsentiūt auctores artis ꝯposita ē ex gnē ⁊ dr̄ia. ſꝫ ꝯstitutū ex re ⁊ v̄bo cū nō sit vnū nisi p accidēs n̄ ē in gnē. vn̄ ſm phi. iiiᵒ. top̄. Quāuis iustitia sit in gnē. iustus tn̄ nō ē in gnē. gᵒ ꝯstitutū ex re ⁊ v̄bo nō ē diffinibile. ſꝫ sacr̄m ꝯstitutū ē ex re ⁊ v̄bo. gᵒ nō ē diffinibile. Itē phi. iiijᵒ metaphisice. Nō vnū significare est nihil significare. gᵒ qd̄ nō est vnū nihil ē. ſꝫ sacr̄m nō ē aliq̄d vnū gᵒ nihil ē. ſꝫ qd̄ nihil ē diffiniri nō pōt cū diffinitō īdicet q̄d ē. Itē phi. vijᵒ metaphisice. Homo albus nō ē vere h̄ aliq̄d gᵒa siti nec sacr̄m qd̄ minus vnū est. nō est v̄e h̄ aliq̄d. ſꝫ ſm phi. vbi p̄us. qd̄ nō est v̄e h̄ aliq̄d diffiniri nō pōt. gᵒ sacr̄ꝫ diffiniri nō pōt. Cōtra mgr̄ huiusmōi di. c. i. ⁊ hētur de ꝯsecra. di. ij. Sacrificiū. sacr̄m est īuisibilis gr̄e visibilis forma. gᵒ diffiniri potest. Rn̄deo ſm q̄ accipi pōt ex v̄bis phi. jᵒ. top̄. ⁊ vjᵒ. Diffinitō ē orō indicās q̄d ē esse rei ⁊ cōuertibilis cū diffinitio. tāto gᵒ res verius pōt diffiniri: quātū est ex pte sua: quāto veri⁹ est. si tn̄ finita sit. qd̄ iō dico q̄a diffinitio īportat quādā finitōnē. Vn̄ aliq̄n a phiᵒ. in metaphisica t̄minus dr̄. illud aūt qd̄ est verius: s̄ba est. si tn̄ finita sit. Vn̄ ⁊ a phiᵒ pᵒ phisicoꝝ vocat̄ qd̄ vere ē. ⁊ iō dīc phi. vij. metaphisice q̄ pᵒ ⁊ simplr̄ diffinitio. ⁊ q̄ q̄d erat eē s̄barū est ⁊ q: accidēs absolutū veri⁹ ē q̄ꝫ ens p accidēs. vt ꝯpositū ex duob⁹ accn̄tib⁹. vl' ex subiecto ⁊ accidēte. q: ſm phi. v. metaphisice. Accidēs absolutū ē ens ſm se. i. ē ens essentialr̄ ſm cōmē. ibidē. Ens v̄o p accidēs nō ē ens essentialr̄ ſꝫ accn̄taliter. q: nō ē aliq̄d vnū p essentiā. iō vni⁹ ꝯuenit diffiniri enti p accn̄s q̄ꝫ accn̄ti: q: ēt ens p accidēs ꝯstitutū ex aliq̄b⁹ duob⁹ realr̄ vnitis veriuſ ē vnū: q̄ꝫ ens p accidēs ꝯstitutū ex duob⁹ n̄ vnitis nisi in ītētiōe: vnū ad aliud applicāte. q̄uō vnū est sacr̄m. iō min⁹ ꝓprie diffinit̄ pᵐ ens p accn̄s q̄ꝫ ip̄m sacr̄m nō ꝯuenit diffiniri nisi accipiēdo diffinitionē put se extēdit ad diffinitionē vnā p accn̄s nō video. n. incōueniēs si dicat̄ q̄ sacr̄m ⁊ qd̄libꝫ ens p accn̄s diffiniri possit diffinitiōe vna p accn̄s. Diffinitio. n. īdicat q̄d ē res diffinita. ⁊ sic diffinitio entis p se īdicat q̄d ē illd̄ ens. Ita diffinitio entis p accn̄s īdicat q̄d ē illud ens. ⁊ qd̄ sic ens p accidēs nō ē vnū nisi p accn̄s. Ita sua diffinitio non est vna nisi p accn̄s. ⁊ sic diffinitio entis p se ꝯstat ex genere ⁊ dr̄ia seu dr̄ijs eiusdē generis ꝯstituentib⁹ vnā spēꝫ. Ita diffinitio entis p accn̄s. si ptes ei⁹ sunt res diuersoꝝ p̄dicamētoꝝ ꝯstat ex diuersis generib⁹ generalissimis ⁊ dr̄ijs eoꝝ: ⁊ si partes ei⁹ sunt ī eodē p̄dicamēto nō tn̄ in eodē genere ꝓrio: diffinitio ei⁹ ꝯstat ex diuersis generib⁹ primis ⁊ dr̄ijs diuersoꝝ geneꝝ primoꝝ. vn̄ cuꝫ phi. dicit. vij. metaphisice q̄ ens p accn̄s nō diffinit̄ intelligendū ē de diffinitiōe vna p se. q: tal' īdicat vnuꝫ p se. Ad pᵐ in oppoᵐ dd̄ q̄ ꝓcedit de diffinitiōe ꝓprie dcā q̄ ē vna p se. Ad 2ᵐ cū dr̄ q̄ sacr̄m nō est aliq̄d vnū. dico q̄ falsum est. aliquo. n. mō vnū est vt supius visum est. ſꝫ q̄a vnitas sua ē p accn̄s ideo nec sibi cōuenit diffiniri diffinitiōe p se vna. Ad 3ᵐ pꝫ solō ex iam dictis. Arᵐ ad partē aliaꝫ

ꝓcedit de diffinitõne largissime dicta que se extẽ-
dit ad diffinitionez vnam per accidens.

Tertio queritur vtꝝ ille diffinitões quas ponit Aug. de
sacro sint ꝯuenientes ⁊ vi꞉ ꝙ nõ. Illa.n.quã ponit
io. de ciui.c.5°.s.ꝙ sacr̃m ẽ sacrũ signũ nõ est ꝯuer
tibilis cũ sacro.aq̃.n.bñdicta sacrũ signuz est.s.re
missiõis venialiũ nec tñ sacr̃m ẽ.g̊ predcã diffini
tio ꝯueniẽs nõ ẽ. Itẽ ꝯsecratio epi signũ ẽ rei sacre
nec tñ inter sacra numeraṫ. Itẽ agnus pascalis de
quo hẽtur exo.12°.⁊ serpẽs etheneus numeri.21°⁊
colũba luce.3°.⁊ petra q̃ significabat xp̃z.i.cor.io.
signa fuerũt reꝝ sacraꝝ ⁊ imago crucifixi.quib⁹ tñ
nõ ꝯuẽit ee sacr̃m Itẽ sacr̃m nõ est signũ rememo
ratiuũ qđ ẽ de preterito nec demõstratiuũ qđ ẽ de
pñti.nec ꝓnosticũ qđ est de futuro q꞉ aliqñ recipi
ẽs sacr̃m nec hẽt gr̃am nec hũit.nec hiturus est.
Cũ g̊ nõ sint plura gñera signoꝝ.vi꞉ ꝙ sacr̃m nõ sit
sacre rei signũ Itẽ vi꞉ ꝙ illa diffinitio sacr̃m ẽ in-
uisibilis gr̃e visibilis forma.cuius sñia trahi põt
ab Aug.io.de ciui.c.5°.⁊.c.21°.sit incõueniens qa
corpus xp̃i in altari.⁊ caracter baptismalis nõ tñ
sunt res꞉sed ẽt sacra vt inferius patebit nec tñ sũt
visibiles forme. Itẽ sacra ꝯstãt ex reb⁹ ⁊ verbis
⁊ sicut res sunt visibiles.ita v̇ba sunt audibilia cũ
g̊ v̇ba sint principaliora in sacris q̃ȝ res q꞉ vt hitũ
ẽ v̇bũ in sacris ẽ qi formale magis debuit dici for
ma audibil' q̃ȝ visibilis. Cõtra vtrãqȝ diffinitio
nẽ recitat Gratianus de ꝯse.di.2ᵃ. Sacrificiũ.⁊
mgr̃ in lr̃a huius.di.ca.p°. Rñdeo ꝙ sic ornamẽ
tũ di꞉ ab ornãdo actiue.ita sacr̃z di꞉ a sacrãdo actiẽ
Vñ cũ di꞉ sacr̃z ẽ signũ rei sacre.accipiṫ res sacra
pro re sub rõe q̃ sacrãs ẽ. Est aũt aliqđ rei sacrãtis
causatiuũ nõ tñ institutũ diuinitus ad hoc signifi-
candũ vt passio xp̃i.⁊ h̾ nõ dȝ dici ꝓprie sacr̃m ni-
si extẽdereṫ nomẽ sacri ad sacrũ secretũ. aliqđ aũt
ẽ rei sacrãtis ex diuina ĩstitutiõe significatiuũ ñ tñ
causatiuũ sic erãt sacra ve.l.aliqđ aũt est rei sacrã
tis ex diuina institutõe significatiuũ ⁊ in v̇tute dei
cãtiuũ sicut ẽ quodlibet sacr̃m no.l. Prima ergo
notificatio sacri si restringaṫ ad rẽ sacraz actiue ⁊
ad signũ sacrũ spãliter diuinitus institutũ ad rẽ sa-
crã significandũ ꝯuertiṫ cũ sacro cõiter dcõ de sa-
cris ve.⁊ no.l.aliquo mõ ẽ diffinitõ sacri in gñali.
si aũt accipiaṫ signũ in cõi ⁊ res sacra nõ ꝯuertitur
cũ sacro.⁊ sicut dicit hu°.p°.li°.de sacra.pte.9ᵃ.c.
2°.magis ẽ descriptio ad interp̃tatõnẽ siue expres
sionẽ vocis referẽda q̃ȝ diffinitio. 2ᵃ aũt sacri no
tificatio cũ illa additiõe quã supaddit magr̃ nõ cõ
uenit nisi sacris no.l.⁊ hȝ rõnez diffinitiõis eo mõ
quo sacro ꝯuẽit diffiniri ꝯuertiṫ.n.cũ sacris no.l.
⁊ q̇cq̇d est de rõe eoꝝ exprimit. Exprimit.n.ip̃am
gr̃am cuius sunt significatiua ⁊ cãtiua.p h̾ qđ di꞉ i-
uisibilis gr̃e exp̃mit ẽt ip̃a esse significatiua cuȝ di꞉
visibilis forma vt ip̃ius imaginez gerat.i.figura
exterior.q̃ di꞉ forma quasi foris manens.q̃ aliquo
mõ gerit rei imaginẽ ⁊ ip̃a est cãtiua cũ di꞉ ⁊ cã exi-
stat. Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ ꝑ aspersionẽ aq̃ bñdi-
cte remittũtur venialia ꝑ modũ meriti in quãtuȝ
excitat motũ volũtatis seu feruorez caritatis per
quã fit venialiũ remissio nõ tanq̃ȝ ꝑ viȝ sacri. Sa
cramẽtũ aũt significat rẽ vt sacrantẽ nõ ꝑ moduȝ
meriti. Aqua ẽt bñdicta nõ est spãliter diuinitus i
stituta ad illã rẽ sacrã significandũ. Ad 2ᵐ dđ ꝙ
ꝑtãs ep̃alis nõ est gr̃a gratũ faciẽs ꝑ quã hõ efficiṫ
formaliter sacer.ad quã gr̃am significandũ fuerũt
diuinitus spãliter instituta.ve.l.sacra.⁊ cuius sa
cramẽta no.l.sunt significatiua ⁊ cãtiua sed est gra
tia gratis data qua hõ efficiṫ potestatiue sacer. et
illã grãz ip̃a ꝯsecratio ep̃alis directe significat.
Ad 3ᵐ dđ ꝙ oia p̃dcã ⁊ si significarẽt rẽ sacrã vt
imolatio agni xp̃i passionẽ.serpẽs in palo xp̃m in
cruce pendentẽ emanatio aque de petra aquã de
latere xp̃i emanantẽ.colũba in xp̃o gr̃e spũs.s.ple
nitudinẽ.nõ tũc de nouo aduenientẽ sȝ p̃cedentez
nõ tñ significabãt rez sacrã vt actu de nouo sacrã-
tẽ illius sacre rei subiectũ. Nõ.n.cũ colũba super
xp̃m descendit.neqȝ cũ passus ẽ neqȝ cũ aqua ema
nauit de eius latere de nouo xp̃s factus ẽ sacer vl'
de sacro magis sacer.sicut hõ ꝑ debitã sacri susce
ptionez efficitur sacer aut magis sacer.⁊ sic patet
q̇d dici debeat de imagine crucifixi ⁊ similibus.
Ad 4ᵐ.dđ ꝙ pricipalis significatio sacri no.l. ẽ
significare gr̃am q̃ ꝯfertur suscipiẽti nisi sit đfect⁹
ex pte ip̃ius.⁊ quantũ ad h̾ est signũ demõstratiuũ
inquãtũ tñ significat cãz instituentẽ est signũ reme
moratiuũ.⁊ inquãtũ finẽ.i.gl'iam futurã est signuȝ
ꝓnosticũ. Sacra aũt ve.l.tantũmodo erãt ꝓnosti
ca.qa nõ significabãt grãm nisi vt futurã. Ad 5ᵐ
dđ.ꝙ illa diffinitio daṫ de sacro qđ est sacr̃m ⁊ nõ
res. Corpus aũt xp̃i in altari est res significata per
sp̃ẽm panis sub qua realiter ⁊ vere ꝯtinetur sacr̃z
corporis mystici. Caracter ẽt baptismalis ẽ res
significata ꝑ ablutionẽ exteriorẽ ⁊ sacr̃m gr̃e gratũ
faciẽtis. Ad 6ᵐ.dđ.ꝙ visibile ibi accipiṫ ꝓ sẽsi
bili ꝑꝑ dignitatẽ visus.de quo dicit Aug.2ᵃ.ep̃la
ad volusianũ lõge post p̃ncipiũ ꝙ iter q̇nqȝ sensus
est excellẽtior.q꞉ sicut diċ phi.p° metaphisice ma
xime cognoscere facit ⁊ m̃ltas d̃ias d̃mõstrat. qđ
intelligendũ ꝑ se vt pȝ ꝑ ip̃m li° de sensu ⁊ sensato
q꞉ vt diċ ibidẽ audit⁹ ꝑ accñs plus ꝯfert ad sciaȝ.

Quarto queriṫ vtꝝ illa diffinitio quã ponit hu°.p°.
li° de sac.pte.9ᵃ.c.2° q̃ est hec. Sacr̃m est
corporale vl' materiale elemẽtũ foris sensibile ꝓ
positũ ex similitudie rep̃ntans꞉⁊ ex ĩstitutiõe signi
ficans.⁊ ex scificatõe ꝯtinẽs aliquã inuisibilẽ ⁊ spũa
lẽ grãm sit ꝯueniẽs꞉⁊ vi꞉ ꝙ nõ.q꞉ ibi p̃dicaṫ mate-
ria de ꝯposito. Itẽ aliqua sunt sacra quoꝝ nõ est
materia aliqđ elemẽtũ. Itẽ frustra foris sensibi-
liter ꝓponiṫ aliqd illi qui h̾ nõ app̃hendit.sȝ puul⁹
nõ app̃hendit aliqđ ꝑ mãle elemẽtũ sibi foris pro
positũ.frustra g̊ poniṫ h̾ in diffinitõe sacri. Item
frustra instituiṫ ad significandũ ꝙ ex se habet simi
litudinẽ rep̃ntatiuã.postq̃ȝ g̊ dixit ex similitudine
rep̃ntans sup̃fluũ fuit addere ex institutiõe signifi
cans. Itez corporaliũ ad spũalia nulla est simili-
tudo.g̊ materia sacri nõ est ex silitudine rep̃ntans
grãm. Itez gr̃a nõ põt cõtineri in subiecto sensibi
li. Itẽ in ista diffinitiõe ommittiṫ forma sacri qđ
est verbũ. Contra hu° dicit statiȝ post assignataȝ
diffinitionẽ ꝙ est ꝓpria ac ꝑfecta. Rñdeo ꝙ pre
dicta diffinitio est ꝯueniẽs ⁊ datur de sacris no.l.
⁊ patebit eius ꝯuenientia soluendo argumenta in
oppᵐ. Ad pᵐ.dđ.ꝙ s̾m phi.2°.phi.nõ est incon
ueniẽs in artificialibus materiã predicari de arti
ficiato.q꞉.n.forma artificialis ẽ accidentalis.idõ
tota substantia artificiata ẽ ex pte materie. Unde

bene dr lectulus est lignũ. statua est es. sacrm autẽ
est quasi aliquod artificiũ. Ad 2m. dõ. q materia
le elementũ ibi accipitur pro sensibili signo. & for
te vtitur verbo elementi. quia materia baptismi
qui est ianua sacramẽtorũ est elementũ. s. aqua per
materiale aũt conueniẽter itelligitur sensibile. eo
q sm sniam phi. 12°. meta. sensibile est sensibile p
materiã. Ad 3m. dõ. q quãuis paruulus non ap-
prehendat. illi tñ qui ipm baptizant apprehẽdũt
vel apprehẽdere pñt. Ad 4m dõ. q similitudo
representandi quã res habet ex sua ɔditõne per se
non sufficeret qr ex se nõ est determinata ad preci
se significandũ sacramẽti effectũ. & propter h dicit
hu° p°. li° de sac. pte. 9a. c. 2° q sacramñtũ debet hre
quandã similitudinẽ ad ipam rem cuius est sacra
mentũ. sm quã habituale sit ad eandez rem repñ
tandã institutionẽ quoqz per quã ordinatuz sit ad
illã significandã. & parũ post dicit q similitudinez
hz ex prima ɔditione. institutionẽ ex superaddita
dispensatione. Ad 5m dõ. q maior vera est de si
militudine que est per participationẽ vnius qua
litatis. sed de similitudine pportionalitatis q̃ est
habitudo duarũ proportionũ non est verũ in h. n.
similis est aqua gratie quia sicut se habet ad ablu
endas sordes corporis. ita se habet gratia ad ab
luendas sordes aie. Ad 6m. dõ q nõ est intelli
gendũ q gratia contineatur in sacramẽto essen-
tialiter & in actu sed in virtute. quod quõ intel-
ligi debeat inferius declarabitur. Ad vltimuz
dõ q verbũ datur intelligi per vltimã partẽ dif
finitionis qd pz. Dicit. n. hu°. p° li° de sacr. pte
9a. c. 2° q sacramẽtũ dr hre sanctificationẽ p quã
grãm ɔtineat & efficax sit ad eandez sanctificãdis
ɔferendã. & parũ post dicit q illã sanctificationẽ
habet ex apposita vbi vel signi benedictione.

Articulus secundus.

Consequenter queritur de 2° pncipali. & cir-
ca h querunt .4. Primo vtrũ de-
buerũt institui sacramẽta in statu in-
nocẽtie. 2° vtrũ post lapsum in lege
nature. 3°: vtrũ in tpe legis scripte. 4°. vtrum
in tpe legis euangelice.

Primo ondo q debuerunt institui
sacra in statu innocẽ
tie. Aug. 11°. sup ge. longe vltra mediũ di-
cit q lignũ vite erat sacrm spũalis alimẽti sapien
tie q nõ vr fuisse nisi ex diuina institutiõe. Item
Aug. 7°. d ci. c. 33°. Mysteriũ vite eterne ab exor
dio generis hũani per quedã signa & sacra tpibus
ɔgrua quibus oportuit p angelos predicatũ ẽ. Sz
exordiũ gñis hũani incepit a statu inocẽtie. ex tũc
g fuerũt instituta sacra. Itẽ nõ tm necesse est hõi
bus medicina curatiua sed etiam pseruatiua. g cũ
primi parentes potuerit peccare qd patet qr pec
cauerũt statiz eis debuerũt dari sacra tanqz medi
cina preseruatiua. Cõtra hu° p° li° de sacr. parte
9a. c. 5°. Sacra dei medicine sunt spiritales q̃ fo-
ris corporibus adhibent per visibilẽ spẽm sed in
tus aias sanãt per inuisibilẽ veritatẽ sz in statu in-
nocentie nõ erat aliquis morbus g tũc nullum de
buit institui sacrm. Itẽ tunc nõ debuerũt institui

sacra spũalez curationẽ significantia nõ causantia
qa illa sacra fuissent iperfecta. & ille status erat per
fectus. nec sacra spũalez curationẽ significantia et
cãntia. qa nullus erat morbus in illo statu nec esse
poterat. Rñdeo q sicut bene ondunt argumẽta
ad partẽ scdam nõ debuerũt institui sacra in statu
innocẽtie. qa fuerũt instituta pp hois eruditionez
exercitationẽ & humiliationẽ & pp sapientie medi
ci manifestationẽ. & hõis curationẽ propter erudi
tionẽ. qa sicut dicit hu° p° li° de sacr. pte 6a. c. 3°.
Homo qui visibilia nouerat. & inuisibilia non no
uerat diuina agnoscere nullatenus posset nisi hũa
nis exercitatus. Propter exercitationẽ vt hõ oc-
cupatus circa ea que sunt spũalis necessitatis nũ-
quã vacaret eis que ptinẽt ad iniquitatẽ. nec sem
per his q̃ ptinent ad corporalẽ vtilitatẽ. q rõ sũit
ex snia hu. c. pdcõ pp humiliationẽ. qr sm hugonẽ
c°. predicto. sicut pniciosa fuit elatio supiori nolle
subiici sic laudabilis & fructuosa ẽ deuotio pp supi
orẽ etiã inferioribus inclinari. Propter sapiẽtie
medici manifestationẽ. qa sicut dicit hu°. pte pre
dicta. c. 4°. Nam ad h instituta sũt sacra vt ex eis
esset qd in eis esset. sz vt peritiã suã medicus ostẽ
deret in illo remediũ preparauit. a quo lãguidus
occõnez morbi accepit. Propter hõis etiã cura
tionẽ. quia quãuis deus aliter hõiez curare posset
tñ ordinauit ipm sic curandũ pp iaz predictas cõ-
gruitates homo aũt in statu innocẽtie iuisibilia co
gnoscebat p diuinã illustrationẽ. & illo statu manẽ
te hre nõ poterat iniquã exercitationẽ. deũ etiam
nõ offenderat pp aliquã elationẽ. ex sensibus etiã
nõdũ accepat ruine occasionẽ. & cũ morbũ nõ ha-
beret nõ indigebat curatiõe. vñ in illo statu non
erãt ea pp q̃ instituta fuerũt sacra. Ad pm in oppm
dõ. q illud lignũ aut nõ erat signũ illius rei sacre
vt actus sacrantis aut h nõ erat ex spãli dei insti-
tutiõe. sz ex silitudie quã accepat ex sua occõne. vñ
ibi nõ accipit pprie nomẽ sacri. Ad 2m dõ. q ibi
accipit exordiũ gñis hũani p exordio hũane gña-
tiõis qd nõ fuit vsqz post lapsuz. qr pmi parẽtes i
statu innocẽtie nõ genuerũt nec pdierũt in esse p
gñationẽ sz p plasmationẽ. Ad 3m dõ. q hoibus
nõ dispositis ad aliquã infirmitatẽ nõ ẽ dãda me-
dicina pseruatiua sz ordinatũ regnũ pcipiendũ. p-
mi aũt pentes in statu inocẽtie ñ erãt dispositi ad
aliquã ifirmitatẽ. & iõ eis nõ erat dãda aliq sacral
medicia. sz pcipiendũ erat eis recte viuere quod
deus eis precipit.

Secũdo queritur vtrũ debuerũt
institui sacra
post lapsuz in. l. nature. & vr q nõ. Nõ mi-
nus ẽ neccessariũ ad salutẽ dare pcepta qz istituer
sacra sz sz. l. nature deus nlla hõi dedit pcepta. g
nec debuit istituere sacra. Itẽ nihil debuit esse i. l.
nature qd nõ esset de dictamie. l. nãlis. sz sacra nõ
sunt de dictamie. l. nãlis qr nõ fuerũt eadẽ oi tpe
g deus in. l. nature nulla debuit instituere sacra.
Itẽ si sacra debuissent institui in. l. nature tũc ds
illa instituisset. qa sicut dicit Aug°. 3°. de libero ar
bitrio lõge p° prinm. Quicqd tibi va rõe meli° oc
currerit scias fecisse deũ. sz nõ legimus deũ insti-
tuisse aliq sacra in. l. nature. g institui nõ debuerũt
Contra Aug°. 19° li°. ɔ faustũ longe añ mediũ nul-
luz nomẽ religiõis seu verũ seu falsum coagulari

hoies pñt nisi aliquoꝝ signaclorꝝ velut sacroꝝ vi-
sibiliũ ꝯsortio colligeref. ſʒ in.l.nature multi erãt
adunati in religiõe cultus diuini.ğ aliq̃ sacra hũe-
runt. Itẽ hu° p° li° de sacr.pte 9ª.c.1°. Sacra ab i-
itio ad restitutionẽ ⁊ curationẽ hois istituta sunt.
alia sub nãli lege.alia sub lege scripta.alia sub grã
¶ Rñdeo q̃ in.l.nature post lapsuʒ debuerũt aliq̃
instituti sacra.ex quo.n.fuit morbus debuit istitui
signũ quo manuduceref infirmus ad cognitioneʒ
medicine vt eam desideraret feruentius. Medi
cina aũt ꝯ morbũ peccati res sacra ẽ. Cũ ğ sacrʒ sit
sacre rei signũ ⁊ post lapsuʒ sub.l.nature esset mor
bus peccati debuerũt aliq̃ sacra instituti. Prete-
rea qa hoies pp pcci corruptionẽ ꝓni erãt ad ido-
latriã.iõ post lapsuʒ in.l.nature debuerũt instituí
aliq̃ sacra. vt p ea hoies adunarẽtur ad cultũ soli⁹
veri di.sicut bñ dicit auctoritas Aug.allegata ad
hãc partẽ. Sʒ vtrũ illa sacra essent eis necessaria
ad salutẽ vel tñ cõgrua.de h̃ queref inferius di.
eadẽ. Ad pᵐ in oppositũ dõ.q̃ p̃cepta moralia
sunt de dictamie.l.nature vt in 3° li° ostẽsuʒ est.nõ
sic aũt sacra.⁊ iõ sic oportuit ea denuo p̃cipe. sicut
ꝯgruũ fuit sacra instituere.dãdo.n.lumen hoibus
cõe cuilibet indiuiduo nature hũane p̃cepit mora
liũ preceptoꝝ obseruationẽ. Ad 2ᵐ dõ.q̃ in.l.na-
ture nihil debuit esse qd̃ nõ eẽt de dictamie.l. na-
ture vel sicut pᵐ p̃ncipiũ.l.nature. vel sicut ꝯclu
sio sequens ex primo p̃n°.l.nature. vel sicut deter
miatio alicuius precepti illi⁹.l.institutio aũt sacro
rũ fuit quedã determiatio precepti de dõ colendo
qd̃ p̃ceptũ est de dictamie.l.nature. Ad 3ᵐ dõ.
q̃ ⁊ si nõ legam⁹ deũ expresse ⁊ apte istituisse sacra
in illo tpe tñ credendũ ẽ ip̃m illa instituisse scis ho
minib⁹ inspirando q̃ in talibus se exercerẽt.⁊ ad
h̃ alios instituerẽt. Vñ hu° p̃mo li.de sacr.pte.ii ª
c.4°. Cõnicimus q̃ deus hoiem a p̃ncipio ad hec
exercenda consilio erudiuit.

Tertio querit vtꝝ debuerint insti
tui sacra in tpe.l.scri
pte. Et vĩ q̃ nõ. Nõ debuerũt institui ea q̃
deo displicebãt. Isa.p°.dicit dñs holocausta arie
tũ ⁊ adipẽ pinguiũ ⁊ sanguinẽ vituloꝝ ⁊ agnoꝝ ⁊
hircoꝝ nolui.cũ ğ ista essent sacra ve.l.institui nõ
dbuerũt. Itẽ glo.sup illd̃ ge.14°. Melchisedech
rex salẽ proferẽs panẽ ⁊ vinũ dicit q̃ hec sacra no
stroꝝ sacroꝝ figura fuerũt.cũ ğ hec sacra fuerit i.l.
nature ⁊ ꝓpinquiora sacro altaris qd̃ est sacrʒ no.
l.q̃ʒ aliqua sacra.l.scripte. vĩ q̃ i.l. scripta aliqua
noua sacra institui nõ debuerũt ad significandum
eucharistie sacrʒ. Cõtra hu° p̃mo li.de sacr. parte
xij ª.c.viij.dicit q̃ prima illa sacra q̃ sub nãli.l. pre
cesserũt q̃i quedã ũbra veritatis fuerunt.illa vo q̃
postea sub scripta.l.secuta sunt quasi quedã ima-
go vel figura veritatis:fuerũt.ğ sub.l.scripta insti
tuta fuerũt sacra qd̃ deus nõ fecisset nisi ꝯueniens
fieri fecisset. Rñdeo q̃ debuerũt institui sacra in
tpe.l.scripte. Sacra aũt sunt quedã ꝓtestatio seu
fidei ꝯfirmatio fcã.⁊ iõ ꝓm diuersos status cogni-
tiõis fidei debuerunt esse alia ⁊ alia sacra.ita q̃ in
tpe in quo fuit fidei cognitio pfectior debuerũt eẽ
sacra pfectius significantia. Et qa in tpe.l.scripte
magis accessit cognitio fidei ad pfectionẽ q̃ʒ i tpe
l.nature.iõ in tpe.l.scripte debuerũt institui sacra
expressiora in significãdo q̃ʒ erãt sacra.l.nature.

Unde hu° p° li° de sacr.pte ii ª.c.8° dicit signa sa-
lutis p successionẽ tpoꝝ alia post alia mutari debu
erũt vt cũ effectus grẽ diuine in salutem cresceret
sil quoqʒ ⁊ ip̃a in ip̃is signis visibilibus euidẽtius
appareret. Ad pᵐ in oppositũ dõ.q̃ deus dicit
se illa noluisse vt delectaref in eis sicut aliq̃ existi
mabãt. vel q̃ iudei illa nõ bñ offerebãt. vel q̃ nõ
acceptabat ea pp se.ſʒ propter rẽ quã significabãt.
⁊ iste tres expositões hẽtur a glosis ibidẽ. Ad 2ᵐ
dõ.q̃ quãuis oblatio melchisedech quãtũ ad ma
teriã expressissime repñtaret sacrm altaris.tñ quã
tũ ad modũ sumẽdi.⁊ quantũ ad memoriã passio
nis xp̃i.⁊ quantũ ad circũstãtias alias pfectius re
pñtabat ipsum agnus pascalis.

Quarto querit vtrũ debuerũt in-
stitui sacra in tpe.
l. euãgelice.⁊ vĩ q̃ nõ. Si in.l.noua nulla
fuissent instituta sacra fuisset liberior q̃ obligasset
ad pauciora.ſʒ ꝓm btm̃ Jacobũ in eplã.f.c.i. Ipsa
ẽ lex pfecte libertatis.ğ in illa nulla debuerũt insti
tui sacra. Itẽ grã ⁊ virtutes sufficiũt ad curanduʒ
hoieʒ.ſʒ ꝓʒ phi.p° phisi.nõ dʒ fieri p plura qd̃ fieri
põt p pauciora.ğ ad curationẽ hois nulla debuerũt
instituí sacra. Cõtra Dio.p°.c. angelice hierar.
Neqʒ aliter possibile ẽ nobis suplucere diuinũ ra-
diũ nisi varietate sacroꝝ velaminũ anagogice cir
cũuelatũ.cũ ğ in tpe.l.euãgelice maxime debuerit
suplucere diuinus radius ⁊ sacra sint quedã sacra
ta velamia anagogica maxie debuerũt institui in
tpe.l.euãgelice sacra. Rñdeo q̃ ꝯueniẽs fuit i tẽ
pore euãgelice.l.sacra instituí. vt.n.ostẽsuʒ ẽ li°.3°.
eadẽ fuit fides iustoꝝ q̃ fuerũt tpe.l.scripte cũ fide
iustoꝝ in tpe.l.euãgelice quãuis tũc d.l.cõi nõ eẽt
cognitio fidei ita explicita sicut mõ.cũ ğ illi prote-
starent seu ꝯfiterẽtur fidẽ suã p sacra eis a deo insti
tuta ꝯueniẽs fuit qd̃ etiã in.l.euangelica institue-
rẽtur sacra fidẽ ꝓtestantia.expressiora tñ q̃ʒ p̃ma.
q̃ fides est magis explicita.⁊ vtiliora tãq̃ʒ sancti-
tatẽ efficientia. Et q̃.l.noua est libertatis debue-
rũt esse faciliora ⁊ numero pauciora. Vñ Aug. 19°
li°.ꝯ faustũ añ mediũ dicit q̃ cũ xp̃s suo aduẽtu sa-
cramẽta ve.l.impleuisset.ablata sunt ⁊ alia insti-
tuta virtute maiora. vtilitate meliora. actu faci-
liora.numero pauciora tanq̃ʒ iustitia fidei reuela-
ta.⁊ in libertatẽ vocatis filijs dei iugo seruitutis
ablato qd̃ duro ⁊ carni debito pplo congruebat.
Ad pᵐ in oppositũ dõ.q̃ sacra no.l.nõ faciũt eã
minus liberã ſʒ liberiorẽ q̃ nõ sunt mlta ⁊ sunt sa
tis leuia.⁊ grãm cõferũt p quã homo liberius ⁊ fa
cilius.l.obseruat. Ad 2ᵐ dõ.q̃ grã ⁊ vtutes suffi
ciũt ad curãdũ hoiem formaliter.sicut sanitas cõ
pus sanat formaliter. Vñ sicut nõ seqtur sanitas
sanat.ğ nõ debuit institui medicina cõferẽs sanita
tẽ.ita nõ seqtur grã sanat.ğ nõ debuerũt institui sa
cramẽta grãm ꝯferentia.q̃ illo mõ q̃ʒ grã sanãt sa
cramẽta.q̃ grã formaliter.sacra aliquo modo ef-
fectiue.nõ sicut efficiẽs p̃ncipale ſʒ istrumentale.

Articulus tertius.

Consequenter querif de 3°.p̃ncipa
li. Et circa h̃ quer-
tur.4. Primo vtꝝ oẽs cerimõie.l.ve.
erãt sacra. 2° vtrũ sacra ve.l.erãt rõnalia. 3° vtꝝ

curabāt a corporali imūdicia. 4° vtrū in susceptio
ne illorū sacrorū cōferetur grā.

PRimo ostendo q̄ oēs cerimo
nie ve. l. erāt sa-
cramēta qa oēs erāt sacre rei signa. Itē
in noua. l. sacrm̄ altaris est sacrificiū. ergo siliter i ve.
l. sacrificia erāt sacra. ergo a sili omnes alie cerimōie.
Cōtra sicut pōt colligi ex diuersis locis in. l. ve-
teri cerimonie ve. l. distinguebātur i sacra et sacri
ficia et obsuantias et sacra. nō omnes ergo cerimonie
ve. l. erāt sacra. Rn̄deo q̄ cerimōie ve. l. ad cul-
tū dei ordinabantur. Circa que cōsideranda sunt
tria. ipe cultus. et colētes. et instrumenta colendi.
Ipse aūt cultus spāliter cōsistebat in sacrificijs q̄ i
dei reuerentiā offerebāt. Instrumēta aūt colendi
pertinebāt ad sacra sicut erat tabernaculū cande-
labrū et archa et mensa et vasa etc. Circa colentes
aūt quattuor reqrebant. s. ipsorū institutio ad cul-
tū diuinū que quātū ad oēs fiebat per sacrū cir
cūcisionis. et quantū ad sacerdotes fiebat per eorū
cōsecrationē. Requirebatur etiam vsus eorū que
ptinebant ad diuinū cultū cuiusmodi quantū ad
omnē populū erat esus agni pascalis. et esus eorū
que comendabant cū eo ex. l. pcepto. quantū autē
ad sacerdotes oblatio victimarū et esus panū ppo
sitiōis. et aliorū que erāt sacerdotū vsibus deputa
ta. Requirebat etiā remotio aliquarū imunditia-
rū p que impediebātur a cultu diuino et sic quantū
ad pplm erāt institute quedā purificationes a qui
busdā exterioribus imundities et expiatiōes a pec
catis. spāliter aūt quantū ad sacerdotes et leuitas
erāt instituta ablutio manuū et pedū et rasio pilorū.
et ista tria pdicta ptinebāt ad sacra. Quartū etiā
qd requirebat erat singularis colentiū cōuersatio
quantū ad cibos et vestimēta et alia huiusmōi. et hoc
ptinet ad obsuantias p quas distinguebantur ab
illis qui deū nō colebāt. Accipiendo ergo sacra ve. l.
scripte nō oēs cerimonie erāt sacra. sed quedā per
tinebāt ad sacra quedā ad sacrificia quedā ad ob-
suantias quedā ad sacra. Sed extendēdo nomē sa-
cramēti ad omne signū rei sacre oēs cerimōie ve.
l. erāt sacra. et sic patet solutō ad p^{m}. Ad 2^{m} dicendum q̄ ali
quādo ea que multiplicātur in inferioribus vniū
tur in supioribus vt declaratū est li° 2°. sed sacra no.
l. et sacrificia sūt perfectōra q̄ sacra et sacrificia ve.
l. et ideo cōuenientius fuit q̄ idē re esset sacramen
tum et sacrificium in noua. l. q̄ in veteris.

SEcundo queritur vtrū sacra-
menta ve. l.
erant rōnalia. Et vr̄ q̄ nō quia nihil ē rōna
le qd ptinet ad leuitatē. sed comedere festinanter
ad leuitatē pertinet. ergo irrōnabile fuit illud qd pre-
ceptū est. exo. 12°. s. q̄ agnū pascalē comederēt festi
nanter. Itē non fuit necessariū q̄ in ve. l. magis
pfigurarent magna quedā sacra no. l. q̄ alia. sed i
ve. l. non fuerūt aliqua sacra pfiguratiantia cōfir-
mationē et extremā vnctionē. ergo non fuit rōna-
bile instituere talia sacra q̄ pfigurarent alia. Itē
irrationabile vr̄ q̄ sacerdos p tactū illius rei per
quā alios mūdat fiat imūdus. sed sicut hētur nu-
merorū. 19°. p aquā expiatiōis in qua aspgebatur
cinis vacce rufe expiabātur hoies ab aliqbus im
mūditijs. et tn̄ qui tangebat illas aquas imundus
erat. ergo illud sacrm̄ irrōnabile fuit. Cōtra. omne
factū in sapientia ē rōnabile. sed deus oīa illa sacra
instituit in sapiētia. dicit. n. psal. ad deū. Oīa i sa-
pientia fecisti. ergo oīa sacra ve. l. fuerūt rōnabilia.
Rn̄deo q̄ aliqd factū dupliciter pōt dici rōnabi
le vno mō quia ē de naturali dictamie recte rōis. si
cut pn̄a. l. nature et cōclusiones q̄ sequūtur ex eis. et
sic nō oīa sacra ve. l. fuerūt rōnalia. quia nō oīa fuerūt
de dictamine. l. nature. Alio mō dr̄ aliqd rōnale
quia nihil cōtinet rōni cōtrariū et ex rōnali cā et mō de-
bito p tpe ē institutū vel factū. et sic iā sacra ve. l.
fuerūt rōnabilia. Ad p^{m} in opp^{m} dicendum q̄ festinātia
in comedēdo qn̄ subest rōnalis cā nō ptinet ad le-
uitatē. rōnalis aūt fuit cā quare agnū in exitu eorū
de egypto comederūt festināter. quia egyptij eos fe
stināter exire cōpellebāt. et in rememoratiōe huius
etiā postea in terra pmissiōis illū modū in come-
dendo agnū paschalē obsuabāt. Ad 2^{m} dicendum. q̄ in
ve. l. rōnabiliter fuerūt quedā sacra pfigurātia ali-
qua sacra no. l. vt circūcisio bap^{m}. esus agni pasca
lis eucharistiā purificatiōes ve. l. sacrm̄ penitētie
cōsecratiōis pontificū et sacerdotū sacrm̄ ordinis.
et tn̄ vt dicūt aliqui rōnabile fuit q̄ nō essent in. l.
ve. aliqua sacra pfigurātia cōfirmationē et extremā
vnctionē. quia cōfirmatio ē sacrm̄ plenitudinis gra-
tie cuius plenitudinis nondū tps aduenerat. Extre
ma vnctio est imediata pparatio ad introitū glīe
cuius aditus nōdū patebat. qa vt in 3°. hītū est per
passionē xpi apta fuit ianua paradisi. sed hec rō non
multū valet. quia quāuis in. l. scripta nō fuerit tpus
plenitudinis grē nec tūc pateret aditus in gliam.
nō fuit tn̄ incōueniēs sed cōueniēs vtrūq̄ istorū i ve.
l. pfigurari. Vn̄ et p^{m} fuit forte pfiguratū p abūdā-
tiā manne. et 2m per introitū filiorū israel in terrā
pmissionis. et iō mihi vr̄ dicendum. q̄ etiā confirmatio et
extrema vnctio pfigurata fuerūt in ve. l. quāuis
nō ita expresse sicut alia sacra cōfirmatio. n. p lami-
nā aureā cōsecratā in sanctificatiōe q̄ pendebat su-
per frontē. et extrema vnctio p hoc q̄ de sāguie arie
tis imolati in cōsecratiōe sacerdotū tangebat ex-
tremū auricule dextre. et polex manus dextre simi
liter et pedis. de quibus duobus hētur leuit. 8°.
Ad 3^{m} dicendum. q̄ illud ex rōnali cā fuit institutū. Fuit
enī institutū cōtra pccm̄ idolatrie qd filij israel cō
miserāt in adoratiōe vituli. et iō ad significandū
esse imundū qcquid ptinet ad idolatriā ex quacū
q̄ pte fuit institutū. vt ēt sacerdos alios aspgens
illa aq̄ cōtraheret aliq̄ legalē imūditiā. et ad hoc ēt vt sa
cerdotes eēnt sub onere. l. et vt nō supbirent de hoc
q̄ alios sanctificabāt. et ad significandū q̄ sacerdo
tes noui testamēti pp materiā sacrificij sanctitatem
semper debent se minus idoneos reputare.

TErtio queritur vtrū sacra ve. l.
curabāt a corpo
rali imūditia. Rn̄deo q̄ sic. quia ceteris pa
ribus qd rarū ē carius est. iō vt ea q̄ ptinebāt ad cul
tū dei in maiori reuerētia hērentur. instituta fuerūt
multa ipedimēta p q̄ hoies frequēter imūdi repu
tabant ad ea faciēdū q̄ ad cultū dei ptinebat. ad
q̄ idonei erāt q̄ illa ipedimēta nō incurrebant. et ēt
illa q̄ incurrerāt postq̄ erāt sm̄. l. mūdati. vn̄ illa i
pedimēta erāt q̄dā irregularitates legales. et he di
cebātur imūditie corporales a qbus p sacra lega-
lia mūdabant. Vn̄ apls ad hebre. 9°. Sāguis hir
corū et taurorū et cinis vitule aspersus inquinatos

sanctificat ad emūdationē carnis. rō añt quare sa cramēta no. l. nō ita emūdāt ab irregularib⁹ ē hec q: in no. l. nō sunt tot irregularitates nec p̄iudicāt nisi solis mīstris ecclie in qbus reqritur maxima idoneitas propter sacramentoꝝ sanctitatem.

Quarto q̄ritur vtꝝ in susceptione sacroꝝ ve. l. cōferebatur grā. ꝛ vi; ꝙ sic. q: p opa que deo sunt accepta ꝯfert a deo homini grā. s; sacra ve. l. non erāt minus digna q̄ꝫ sacra. l. nature. q̄ tn̄ deo erāt accepta. dr̄. n. ge. 4°. ꝙ aspexit deus ad habel ꝛ ad munera ei⁹. ḡ in suseptiōe sacroꝝ ve. l. ꝯferebatur grā. Itē hu⁹ p° li°. de sacr. pte ii⁴. c. p°. Si qs sacramēta p̄oza effectū sanctificatiōis h̄uisse negauerit nō mihi recte sentire vi. Itē vana ē medicina q̄ nō ꝯfert sanitatē. S; deus nullam instituit aīe vanā medicinā. cū ergo ip̄e instituerit ve. l. sacramēta tanq̄ aīe medicinas sanitatē aīe cōferebāt. q̄ sine grā esse nō pōt. Itē sacra vtutē; h̄ñt a fide passiōis xp̄i. s; fideles in ve. l. illā credebāt implicite vel explicite. vt i. 3°. li° ꝯñsu; ē. ergo sicut i susceptiōe sacroꝝ no. l. ꝯfert grā. ita ꝯferebatur i susceptiōe sacroꝝ ve. l. Cōtra ad ro. 3°. Ex operibus. l. nō iustificabit ois caro. s; sacra erāt quedā opa. l. ergo in susceptione illoꝝ sacroꝝ iustificans grā nō ꝯferebat. Itē apl's ad hebre. io. dicit ꝙ. l. erat vmbra h̄ns futuroꝝ bonoꝝ nō ip̄a; imagine; reꝝ. qd̄ nō esset veꝝ si sacra ve. l. grā; cōtulissent. Ad istā q̄ōne; dixerūt aliq ꝙ in susceptiōe ve. l. ꝯferebat grā. nō tn̄ ita plene. nec ita directe sicut i susceptiōe sacroꝝ no. l. cui⁹ opiniōis rōni vi; assētire hu⁹ p° li°. de sacr. pte ii⁴. c. 2°. dicēs. ꝙ mediātibus sacramētis no. l. illa p̄oris tp̄is sacra sanctificabāt vt eadē esset salus. et his q recta fide signa futuroꝝ in illis venerati sunt. ꝛ his q effectū salutis in istis p̄cipiūt. Ponebant ḡ isti ꝙ illa sacra iustificabāt nō tm̄ p modū meriti s; et p modū sacri Sed hec opinio nō videt ꝯcordare cū auctoritatibus ap. neq; scōꝝ. vn̄ cōiter nō tenet. Alij ꝺ quoꝝ opiniōe mgr̄ vi; fuisse. dixerūt ꝙ illa nō sanctificabāt neq; p modū sacri neq; p modū meriti etiā si in fide ꝛ in caritate fieret. q: ip̄osuit ea dn̄s i seruitutē ꝛ vt futuri figura essent. S; cōtra. opa īdifferētia q̄n fiūt ex fide ꝛ caritate ꝓficiūt ad meritū. ḡ m'lto forti⁹ facere sacra vel suscipe q̄ deus instituerat ad offerendū sibi valebāt ad meritu;. Vn̄ ḡ mihi dō fm̄ cōem opinionē ꝙ illi q ex fide ꝛ caritate exercitabāt se in vsu illoꝝ sacroꝝ merebātur. vn̄ p̄dcūs vsus sacri eis valebat ad caritatis augmentū. ꝛ si exercitātes se in vsu eoꝝ pp honorē diuinū caritatē nō h̄ebant. p tale tn̄ exercitiū se de ꝯgruo ad susceptionē caritatis disponebant Ex vi tn̄ illi⁹ sacri inquantū sacrm̄ erat nullā gra; recipiebant. nō. n. inquātū sacra erāt instituta ad grām ꝯferendā. s; ad sacra grām ꝯferentia. ꝓfigurāda. ꝛ h̄ mō ꝓcedunt argumēta ad 2m. pte. Ad pm ar^m ad partē aliā dō. ꝙ munus habel acceptū fuit dō sicut op⁹ meritoriū ex fide ꝛ caritate factū. nō tanq̄ sacrm̄ loquēdo ꝺ acceptiōe q̄ ip̄oztat gratie gratū faciētis collationē. Ad 2m dō. ꝙ illa vi; fuisse opinio hu. q̄ mō cōiter non tenetur. Uel pōt dici ꝙ ibi loqtur de sanctificatiōe q̄ p meritū acq̄ritur. Ad 3m dō. ꝙ sacra ve. l. nō erāt instituta tāquā medicine sanitatē efficiētia s; tāq̄ suscipiētia a remotis aliquo mō ad sanitatē disponētia iq̄ātū figurabāt xp̄m ꝛ eius passionē cuius fides ē medicia vtilis ꝯtra oīa gn̄is h̄uani peccata. Ad 4m dō. ꝙ sacra vtutē h̄ūt ex fide passiōis tāq̄ ex cōtinuāte ip̄a sacra sicut mīstra q̄dā diuine institutiōi tāquā eoꝝ cāe p̄ncipali. Sacra aūt ve. l. a deo instituta nō fuerūt. vt p modū sacri sanctificarēt. s; vt sacra sanctificantia figurarēt. ꝛ ego bn̄ ꝯcedo ꝙ effectū figurandi in suscipiētibus ea h̄ebāt p fidem.

Articulus quartus.

Consequenter querit ꝺ 4°. p̄ncipali ꝛ circa h̄ querūtur. 4. P° vtꝝ i susceptione sacroꝝ no. l. ꝯferat suscipiēti grā. 2° vtꝝ sacrm̄ sit illi⁹ grē efficiens cā. 3° vtꝝ a passione xp̄i sit in sacris virtus seu efficacia 4° vtꝝ v tutū ꝛ sacroꝝ sit eadem gratia.

Primo ꝯñdo ꝙ i susceptiōe sacroꝝ no. l. nō ꝯfert grā. p̄ncipalioꝝ. n. ē ꝯparatio actiōis ad agens q̄ꝫ ad passu;. ḡ collatio sacri p̄ncipali⁹ cōparat ad cōferentē q̄ꝫ ad suscipientē. s; ex vi sacri non ꝯfertur grā cōferenti ḡ multo minus suscipiēti. Ite; duo equales i bona volūtate debēt recipe equalē gra; ḡ si vnus illoꝝ nō posset inuenire qui sibi ministraret sacramentū ꝛ alius inueniret non pp h̄ reciperent inequalē grām. s; h̄ nō esset veꝝ si ex vi sacri aliq̄ grā cōferret suscipiēti. Cōtra magr̄ in lr̄a huiusmōi di. c. 3°. dicit de sacris no. l. ꝙ dant salute; ꝛ sumit ab Aug. in expositiōe tituli ps illius. Ut qd̄ deus reppulisti in finē. in glo. Ite; sacra no. l. distinguūt a sacris ve. l. tāq̄ pfecta ab iperfectis. s; si in istoꝝ susceptiōe nō ꝯferret grā nō eēnt pfectioza q̄ꝫ illa. q: illa ita significabāt rem sacrā sicut ista. ḡ in susceptiōe istoꝝ cōfertur grā. R̄ndeo ꝙ deus ab eterno p̄ordinauit naturā h̄uana; sibi in ꝑsona filij vniendā in tp̄e ad recōciliandū sibi genus h̄uanū. ꝛ de seruitute diabolica liberandū qd̄ p̄uidebat in p̄mis parētibus qd̄ sibi erat facturus pp hoīem lapsuꝝ ꝛ in diabolicā seruitutē casuru;. Impletio aūt illi⁹ p̄ordinatiōis iter oēs res p tp̄s ortas sūma grā fuit. Vn̄ Aug. 13° de ci. c. 19°. In rebus p tp̄s ortis illa sūma grā fuit h̄ipletū qd̄ hō in vnitate ꝑsone ꝯiunctus est deo. ꝛ iō tp̄e in quo fuit h̄ ipletū ad aplo vocat. gal. 4°. plenitudo tp̄is qa tūc ꝯñsa fuit h̄uano generi diuine grē plenitudo. vn̄ rōnabile fuit. vt. l. in illo tp̄e data ab oze illius in quo deus plenitudinē grē posuerat ess; lex plenitudinis ad hoīem recōciliandū. ꝛ de seruitute diabolica liberandū. s; q: hec non p̄nt fieri sine grā gratū faciente. iō dr̄ ꝛ est. l. grē. pfectiōi aūt. l. oportet r̄ndere sacroꝝ eius pfectio. ꝛ iō rōnale fuit vt in illa. l. talia instituerētur sacra in quoꝝ susceptiōe cōferret grā: qua hō deo recōciliaret. ꝛ ꝺ seruitute diabolica liberaret. cū ḡ p̄dicta lex sit. l. no. sequtur ꝙ in susceptiōe sacroꝝ no. l. ꝯfert grā. Ad p̄mū in opp^m dō. ꝙ sacrm̄ sub rōne qua sacrm̄ est magis respicit suscipientē q̄ꝫ ꝯferentē. absolutio eni corpozis i baptismo nō sic h; rōe; sacri p ꝯparationē ad baptizantē. sicut ad illū q baptizatur. ꝛ nō oportet ꝙ ex vi sacri grā ꝯferat ministrāti q̄ꝫ uis in ministrādo si digne ministrat grām mereat

Ad 2^{m} dō. ꝙ duo equales in bona volūtate de-
bent recipere equalē grām q̄ datur ꝑ meritū susci
pientiū. Nō aūt oportet hͦ esse verū de grā q̄ datur
ex vi sacri tñ pro bona volūtate suscipiendi sacr̄z
ꝯfertur volenti plus de grā q̄z si sacr̄m desideratū
non haberet vim gratiam conferendi.

SEcūdo queritur vtrū sacramētū sit efficiens cā
illi⁹ gratie q̄ ꝯfertur in sacr̄o. Et vr̄ ꝙ sic qr
sacr̄a no. l. ꝯtinent grām. vñ in quadā collecta dr̄.
Perficiant in nobis q̄sumus dñe tua sacramēta
q̄ continent. sz non cōtinent eam realiter in actu
sicut vas continet aquā. vel intellectus spēm itel
ligibilē. ḡ ꝯtinet eam in v̄tute. sicut cā continet ef-
fectū. ḡ per suā v̄tutez sunt gratie causa. Itē si sa-
cramēta no. l. non dicūtur cōferre grām nisi quia
ea suscipiētibus d̄s confert eam. tūc nō iustificarēt
ex vi sacr̄i sed tantūmodo per modū meriti. & sic
a sacramētis ve. l. iustificādo nō differrēt. ḡ vr̄ ꝙ
illam grām quā conferunt efficiant. Item Aug⁹
omel. 80. sup Io. vltra mediū. & habetur pª. q. pª.
detrahe. Vñ ista tanta v̄tus aque: vt corpus tāgit
& cor abluit. ergo vr̄ ꝙ in sacramēto fit v̄tus ꝑ quā
efficit aīe ablutionē quā nisi efficiendo grām face
re nō posset. Contra. b. in sermone de cena dñi.
sicut inuestitur canonicus per librū. abbas ꝑ bacu
lū. epūs ꝑ ānulū. sic diuisiōes gratiarū diuersis sūt
tradite sacramētis. sed liber nō est cā efficiēs pre
bēde q̄ confertur. nec ānulus episcopatus. ḡ nec sa
cramentū gratie. Item sacramenta non sunt gra
tie causa efficiens equiuoca. qr effectus nobiliori
modo est in tali causa q̄z sit in se ipso. sed gratia ñ
est nobiliori modo in sacramēto q̄z in seipsa. nec
causa vniuoca quia talis causa cū suo effectu ē ca-
dem specie. sacramentū aūt & gratia nō sunt eius-
dez speciei. sed oīs causa efficiēs est equiuoca vel
vniuoca. ḡ sacramentū non est gratie efficiēs cā.
Itez Aug⁹. li°. 83^{m}. q. q. 4ª. dicit ꝙ quedā deus
est faciens per seipsum que solo illo digna sunt. ei
q̄z soli cōueniunt sicut est illuminare aīas. cū ergo
aīe illuminent̄ per grām. ipse solus per seipm̄ effi
cit eam in aīa. qd̄ non esset verū si illius gratie es
set sacramentū efficiens causa. Ad istam q̄ōnez
dicūt q̄dam ꝙ sacramentū est grē que suscipienti
sacr̄m confertur efficiens cā non p̄ncipalis sed in
strumentalis. non tñ sicut attingens ipsam grām
sicut actio dolabre formā que fit in materia. sed si
cut attingens quandam dispositionē ad gratie su
sceptionem. Inquantum. n. est instrumentum di-
uine materie est in eo spiritualis virtus. per quā
attingit ipsam animā. & in ea causat dispositioem
predictam. & ꝙ hoc sit possibile per exempla de-
clarant. Ignis. n. corporalis in inferno inquantū
est instrumentum diuine iustitie: vim habet agē-
di in anima quam al' non haberet. calor etiam in
humano corpore quāuis sibi relictus magis cibū
consumeret q̄z in carnem conuerteretur. tamen i
quantū est instrumentum anime regentis corpus
vim habet conuertendi alimentum in carne. fan
tasma etiam cum sit quid sensibile sensitiua inte-
riori inquantum est instrumentuz intellectus agē
tis cooperatur ad cāanduz speciem intelligibilem
in intellectu possibili quā per suam absolutaz vir
tutem facere non posset. cum ergo hec positio sit
possibilis & sit ad honorē sacr̄i ac cōfirmandū illd
quod tenetur de actione igni eterni & purgatorij.
videtur ꝙ sit ratōalis & tenenda. Alij dicunt ꝙ sa
cramentum non est gratie efficiens causa princi-
palis nec instrumentalis. nec aliquā dispositionē
efficit in aīa sed pro tanto dr̄ sacr̄z no. l. efficere gra
tiam. qr ex institutione diuina semꝑ diuina virt⁹
digne suscipientibus ea efficit eam. pro tanto er-
go dicuntur conferre grām qa semꝑ hn̄t cōcomi-
tantē v̄tutē diuinā grām conferentē quaz opinio
nem muniūt per auctoritates & ratiōes. Dicit. n.
Aug⁹. 15. de ciui. c. 7°. ꝙ spūs operatur itrinsecus
vt valeat aliq̄d medicina que adhibetur extrinse
cus. ad hͦ etiā facit auctoritas ber. expresse ad hāc
partē allegatā. Per rōnez etiā sic arguūt. si sacra-
menta tanq̄z instrumenta grām efficerēt vel dis-
positionē ad grām in eis esset aliqua v̄tus ꝑ quaz
hͦ facerent. aut ergo corporalis non pōt proximuz
esse p̄ncipiū agendi in aīam. nec spūalis. qa spiri-
tualis v̄tus nō est imediate in corporali subiecto.
ḡ in eis nulla v̄tus est per quā possint etiā tanq̄z in
strumenta efficere grām vel in aīa dispositionem
ad eam. Preterea si efficerent in aīa aliquā dis-
positionē. aut hͦ esset creando aut educendo eā de
potentia aīe. non primo modo qa creatio non pōt
esse a creatura. nec sicut ab agente p̄ncipali. nec si
cut ab instr̄ali. aliter. n. probabilitatē hr̄et error di
centiū ꝙ pª intell'ia creata aliā creasset i v̄tute cāe
p̄me nec scd̄o modo quia in baptismo nō fit dispo
sitio in aīa ad recipiendū grām nisi caracter quia
tñ non educitur de potētia aīe sed creatur. vnde i
aīa dr̄ imprimi. Preterea cū panis trāsubstātia
tur in corpus xp̄i. non vr̄ aliqua ꝓbabilitas ꝙ v̄ba
aliquā dispositionē faciāt in pane ad illā transub-
stantiationē. nulla. n. dispositio in pane ad illā trā
substantiationē reqritur. ḡ silr̄ illa sacr̄a quorū essē
tia ꝯsistit in vsu nulla ꝑ aliquā v̄tutē q̄ sit in eis fa-
ciūt in aīa ad dispositionē ad grāz. Qui vult te-
nere istā opinionē q̄ mihi vr̄ itelligibilior pōt dice
re ad p^{m} in opp^{m} ꝙ sacr̄a ꝓ tāto dicūt̄ grāz ꝯtiner̄
qr sēꝑ collatio grē ꝯcomitat̄ susceptionē eorū i instā
ti ꝯpletiōis sue nisi fuerit ipediūta ex ꝑte suscipiē
tiū. Ad 2^{m} dō. ꝙ sacr̄a dicūt̄ ꝯferre grāz ex vi sa-
ramēti ñ qr ꝑ aliq̄z v̄tutē q̄ sit i eis ip̄az efficiāt siue
p̄ncipalr̄ siue instr̄alr̄. sz qr in ip̄orū susceptiōe diui
na v̄tus ex imutabili ei⁹ ordiatiōe spāli t̄ assistit i
aīa d̄bito mō suscipiētis efficiēdo grāz ꝑ sacr̄a susce
pta: quia ad aīe curationē fuerunt instituta. nō sic
aūt potest dici de sacramētis ve. l. ex dictis patet
solutio ad 3^{m}. Qui vult tenere primā opiniōez
potest dicere ad primū contra eam ꝙ ille similitu
dines quas ponit Ber. intelligi debent in signifi
cando non in modo causandi. Ad 2^{m} dicendum
ꝙ effectus est nobiliori modo in sua causa equiuo
ca loquendo de causa principali non de instrumē
tali. Non enim oportet causam instrumentalem
siue sit instrumentum cause vniuoce siue equiuo-
ce esse nobiliorem suo effectu. sacramenta autem
non sunt nisi cause efficientes instrumentaliter di
spositionem ad gratiam. & quia sunt instrumenta
cause equiuoce. ideo per reductionem etiam cāe
dicūtur equoce & voco hͦ cāz p̄ncipalē cāz equocā
non qr non sit vera cā sicut homo pictus dicit̄ ho
mo equiuoce. vel sicut stella dr̄ canis. sed qr ip̄a &

eius effectus non vniuocant in aliquo vno. ¶ Ad 3m dō. ꝙ solus de⁹ per seipsum illuminat aīas effectiue sicut ṗncipalis cā. sed dispositiue ēt illumiat eas ꝑ aliud a se tanꝗ instr̄m operans in v̓tute accepta ab ipso ṗncipalr̄ mouēte.

Tertio querit vtrum a passiōe xp̄i sit in sacr̄is v̓tus seu efficacia. Et vr̄ ꝙ nō. q: passio xp̄i transijt ⁊ efficacia sacr̄oꝝ manet. sed sicut dic̄ auic. vj° meta. c. ij°. Unaqueqꝫ cā est cū suo cāto. ḡ in sacr̄is nō est v̓tus seu efficacia a passiōe xp̄i ¶ Item si esset in eis v̓tus a passiōe xp̄i. aut esset iquātū credita. aut inquātū credita ⁊ exhibita. Nō ṗmo modo. quia tūc sacr̄a ve. l. habuissent v̓tutē iustificādi ex vi sacr̄i. Nec 2° modo. q: baptismus ⁊ eucharistia fuerunt istituta an̄ passionē xp̄i ⁊ a sua institutione habuerūt vim gr̄az ꝯferēdi. ḡ in sacr̄is nō est v̓tus a passiōe xp̄i ¶ Cōtra glo. sup illud ad ro. v. q est forma futuri. sic ex latere illi⁹ dormiētis assumpta est costa vn̄ formata est eua. sic ex istius. i. xp̄i latere ꝑfluxerūt sacr̄a. s. aqua ablutiōis ⁊ sanguinis redēptiōis ꝑ que saluat̄ eccl̄ia ¶ Itē Aug. xv. de ciui. c. xxvj. loquēs de hostio. qd̄ fuit i latere arche dicit. Profecto illud est vulnus qn̄ latus crucifixi lācea ꝑforatū est. ac ꝗppe ad illū veniētes igrediunt̄. q: inde sacr̄a manauerūt qb⁹ credētes inijciant̄ ¶ Rn̄deo ꝙ in instr̄o duplex ē v̓tus vna que ꝯsequit̄ materiā eius ⁊ formā absolute ⁊ hec inest ei ex sua cōditiōe. ⁊ sic v̓tus securis est a fabro. alia q̄ nō inest ei nisi dum agēs eo vtit̄. ⁊ hec inest ei a mouēte. ⁊ sic v̓tus securis est a carpētatore. cū ḡ sacr̄a sint instr̄a diuine misericordie. nō tn̄ in eis est v̓tus quaꝫ hn̄t ex sua ꝯditiōe cui⁹ est v̓tus lauādi in aqua sed alia q̄ in eis inest tn̄modo dū sunt in vsu ħ est dū diuina misericordia eis vtit̄ actu. ⁊ ħ nō est in eis absolute nec ex sua nāli ꝯditiōe sed a diuina v̓tute mouēte. loquēdo de v̓tute p° mō dicta v̓tus nō est in sacr̄is a xp̄i passiōe. sed v̓tus. 2° modo dicta est i eis a passiōe xp̄i sicut a cā meritoria. ⁊ ab ipso xp̄o inquantū est de⁹. sicut a cā effectiua. a quo. n. ē effect⁹ instr̄i ab illo est instr̄i v̓tus. 2° mō dicta sicut a carpētatore est scissio facta ꝑ securim. ⁊ v̓tus securis que sibi nō ꝯuenit nisi dū est in vsu. effect⁹ autē curatiōis aīe q est ꝑ sacr̄a. vt ꝑ q̄dā instr̄a diuie misericordie ē a xp̄i passione vt a cā meritoria ⁊ a dō vt a cā effectiua. vt in. 3°. li°. ōnsum est. qd̄ aūt ista 2ª v̓tus nō est in instr̄o nisi aliquo mō ꝯtinuetur vl̓ ꝯiungatur illi a quo v̓tus deriuatur. iō in ministrādo sacr̄a: reqritur fides eccl̄ie de xp̄i passiōe q̄ ipsa sacr̄a aliquo mō ꝯtinuētur vel ꝯiūgātur ipsi passioni ꝯiūctiōe q̄ est. ꝑ itētionē explicitā vl̓ iplicitā. vl̓ ꝑ intētionē in spāli vel in gnāli ¶ Ad pm in oppm dō. qd̄ ⁊ si sacr̄a n̄ sint sil̓ cū passiōe xp̄i realit̄ tn̄ simul sunt in intentiōe ꝑ fidem eccl̄ie q̄ ad passionē xp̄i sacr̄a refert ¶ Ad 3m dō ꝙ baptismus cōpletaꝫ v̓tutem suā habet a passiōe xp̄i. vt a cā meritoria inquātū credita ⁊ exhibita. a sua tn̄ institutione q̄ fuit an̄ passionem habuit aliquā v̓tutem a passiōe xp̄i vt a cā meritoria de ꝓpinquo futura ⁊ expectata ⁊ aliquo modo iā quasi ichoata per penalitates quas pro nobis xp̄s assumpserat. vnde baptism⁹ an̄ xp̄i mortem v̓tutem habebat remittendi originale pecc̄m. ⁊ conferendi gr̄am. sed non tantam sicut post eius mortē.

Quarto querit vtrum virtutum ⁊ sacr̄oꝝ sit eadeꝫ gr̄a. Et videt̄ ꝙ nō dami. li. 3. c. xv. dic̄ ꝙ quoꝝ nā eadem. horum actio eadē est. ḡ quorūm actio non est eadē. nā nō est eadem. sed gr̄a virtutum ⁊ sacr̄oꝝ nō est eadem actio. q: gr̄a v̓tutuꝫ habilitat ad bene operādū. gr̄a sacr̄oꝝ sanat. ḡ nō est eadē gr̄a. Iteꝫ in statu inocētie erat necessaria gr̄a v̓tutum. non aūt gr̄a sacr̄oꝝ. ōnsum est. n. ꝙ in illo statu nō fuerūt instituta aliqua sacr̄a. ḡ non est eadem gr̄a vtrorūqꝫ. ¶ Contra phi. x. metaphisice. Nō ꝯuenit plura vni ꝯ̄ria esse. sed vni ⁊ eidē pccō mortali ꝯ̄ria est gr̄a virtutū ⁊ sacr̄oꝝ. ergo nō sunt diuerse gr̄e. ¶ Item ꝑ eandē v̓tutem accedit mobile ad terminū ad quem. ⁊ recedit a termino a quo sed ꝑ gr̄am v̓tutum mouet̄ aīa ad bonū ⁊ ꝑ gr̄aꝫ sacr̄oꝝ recedit a malo: sanati. n. est recedere a malo infirmitatis. ḡ eadem est gr̄a sacr̄oꝝ ⁊ v̓tutū. Rn̄deo ꝙ siue gr̄a sit realit̄ idem ꝙ caritas siue nō. dico ꝙ eadē est ꝑ essentiā gr̄a sacr̄oꝝ ⁊ v̓tutum differens ſm rōnem ꝑꝑ cōparationē diuersam ad effectus. q: gr̄a inquātū ꝑ sacr̄m ꝯfert̄ directe. ⁊ imediate ordinat̄ ad sanādū aīam a morbo pcci. vel ad sanitatē augēdā. gr̄a aūt v̓tutū. i. gr̄a inquantū ab ea sunt v̓tutes seu inquātū est forma v̓tutū directe ⁊ imediate ordinat̄ ad bene operandū. ⁊ q: potētia nō pōt bene opari nisi fuerit sana. iō etiā gr̄a v̓tutū ex consequenti respicit aīe sanationem si ṗcessit in ea infirmitas aliqua. ⁊ q: etiā sanatio anime disponit potentias ad bene operandum. ideo gr̄a que confert̄ in sacr̄is ex consequenti ordinat̄ ad bonam operationē ¶ Ad primū in oppositum dicēdum ꝙ eadem est actio vtriusqꝫ gr̄e vt ostensum est quāuis ad eam sub alia rōne ordinet̄ vna gr̄a q̄ꝫ alia ¶ Ad scd̄m dicēdum. ꝙ in statu innocētie erat necessaria gr̄a sacr̄oꝝ nō tamen inquātum cōfert̄ per sacr̄a nec inquantū ordinat̄ ad sanandum sed ad bene operandum ¶ Ad primū ad partem aliā dicēdum ꝙ quāuis vni sub eadē rōne nō possint esse plura ꝯ̄ria tn̄ vni possunt esse ꝯ̄ria plura ꝓpt̄ plures rōnes que possunt esse realr̄ in vno. Un̄ pccō inquātum est morb⁹ aīe ꝯ̄riat̄ gr̄a sacr̄oꝝ. ⁊ inquātum ꝓhibet potentiā a bene operando ꝯ̄riat̄ ei gr̄a virtutū ¶ Ad scd̄m dō. ꝙ non plus concludit nisi ꝙ realit̄ est eadem gr̄a per essentiā. directe tn̄ ⁊ imediate ordinari ad recessum ad terminum a quo ⁊ ad accessum ad terminū ad quē pōt esse cā differentie ſm rōnem.

¶ Articulus quintus.

Consequenter queritur de. v. principali. Et circa hoc querunt̄. iiij. / Primo vtꝝ in paruulis in. l. nature purgaret̄ originale pecc̄m per fidem parētū. / Secundo vtrum efficiebat ad hoc fides informis. / Tertio vtrum fides sine aliquo signo exteriori. / Quarto que ⁊ quot fuerunt sacr̄a in. l. nature ⁊ a quo ⁊ quādo ⁊ quomodo fuerūt instituta. ⁊ si erāt adultis necessaria ad salutē.

Primo ostendo ꝙ in paruulis in l. nature non pur

gabatur originale peccm̄ p fidē parentū. q2 sicut dicit apostolus p° ad cor. 13. Maior est caritas q̄3 fides sed p caritatē vnius nō purgabat̄ peccatum alterius ergo nec p fidem. Itē filius nō dānabat̄ pp parentū īfidelitatē. g̊ videt̄ q̄ nec saluabat̄ per eorꝝ fidem. Cōtra gre. li. iiij. moral'. cito post pn̄cipiū. ⁊ habet̄ de ꝯsecra. di. iiija. q̄ apud nos. ⁊ recitat mgr̄ in lr̄a hui9 di. c. v. qd̄ apud nos valet aqua baptismi hoc egit apud veteres pro paruulis sola fides. Rn̄deo peccm̄ origiale ē in paruulo nō ex actiōe ppria sed ex aliena. rōnale g̊ fuit vt ei posset subuenire fides aliena ꝯ͂ originale peccm̄ q non h3 vsum li. ar. ita vt sibi possit fides ppria subuenire. ⁊ iō cōcedēdū est q̄ in paruulis in. l. nature d̄lebat̄ origiale peccm̄ non tm̄ p fidem parentū carnalium. sed etiā quorūcūq3 aliorꝝ dirigētiū fidem xp̄i implicitā vel explicitā ad paruuli salutē. ⁊ quāuis peccm̄ originale nō sit actus nature ꝯ͂ctū per actu3 pprij subiecti. tm̄ q2 ꝯ͂hit̄ per actum generatiue nature infecte p malum actū pm̄i parētis. Et q2 dirigens suā fidē ad salutē paruuli ei subueniebat per modū meriti de ꝯgruo. ⁊ meritum pprie loquēdo in actu ꝯsistit. iō nō sufficiebat ad remittendū originale peccm̄ fidei habitus. sed reqrebat̄ ad h̄ fidei actus. Et q2 directio actus fidei ad paruulū est p intentionē: ideo reqrebat̄ intentio applicans illum actum ad paruuli mūdationē. Ad pm̄ū in oppm dd̄ q̄ quāuis caritas sit fide nobilior. tm̄ q2 fides ē fundamētū. ⁊ homo p° p eam eleuat̄ supra suā facl'tatē nālem. ideo sibi magis ꝯcessa est illa p̄rogatiua q̄3 caritati. ⁊ etiam vt facilius inueniret̄ remedium pro paruulo. q2 plures fide3 hn̄t q̄3 caritatē.

Ad scd̄3 dd̄ q̄ nō valet. pnior. n. est deus ad miserandū q̄3 ad ꝯdemnādū. ⁊ etiam q2 motus fidei subueniebat paruulo non p sui cōparationē ad credentē sed ad obiectū qd̄ est salutis p̄ncipalis causa. obiectū aūt infidelitatis efficere nō pōt nec dānatione3 nec salutē qn̄ infidelitas ē respectu obiecti creati vt cum aliqs idolatra credit in idolum. q̄n aūt est respectu dei vt cū aliquis credit in deo vnitatē nō trinitatē sicut p hoc bōitas obiecti nō ledit̄: ita nō vult deus q̄ p talem motū alicui alij p̄iudicet̄ q̄3 pprio subiecto.

s Ecundo queritur vtrū in paruulis in. l. nature sufficiebat ad purgādū origiale peccm̄ fides informis parentū. Et vr̄ q̄ nō. plus. n. val3 fides pprio subiecto q̄3 alieno. Sed mot9 fidei informis non pōt iustificare pprīū subiectū. g̊ multo minus fides īformis parentum poterit iustificare paruulū. Itē fides parentū iustificabat paruulu3 p modū meriti: s3 fides informis semp fuit inefficax ad merendū. g̊ fides īformis parētū nunq̄3 potuit iustificar̄ puulū. Cōtra. certa ꝯ͂ peccm̄ d̄bēt eē remedia. sed nullus est certus vtm formatā fide3 habeat q2 vt dr̄ eccle. 9°. Nemo scit vtrū odio vl' amore dignus sit. ergo ad delendū originale peccatū in paruulis nō requirebat̄ in parentib9 fides formata. Rn̄deo q̄ fides comparat̄ ad obiectū ⁊ ad subiectū. ex prima comparatiōe non est in fide informitas sed ex scd̄a. non. n. est sua informitas ex parte obiecti sed ex parte subiecti. fides āt parentū paruulis subueniebat p comparationem ad obiectū qd̄ est ex salutis cā non ex sui cōparatione ad subiectū. ⁊ ideo ad purgandum in paruulis originale peccatū fides informis parentū sufficiebat maxie cū illū effectū nō haberet p modū meriti de ꝯdigno sed de ꝯgruo. Ad pm in oppm. cū dr̄ q̄ plus valet fides subiecto pprio q̄3 alieno ⁊c. dico q̄ verꝝ est ceteris parib9 sed plus reqrit̄ ad purgādum peccatū actuale mortale cū factū sit volūtate ppria q̄3 ad purgādum originale qd̄ ꝯ͂ctum est ex actiōe aliena. in subiecto aūt fidei īformis semper est mortale peccm̄ actuale. nō q̄ semp sit actus peccādi. sed q2 cātū est per pprie volūtatis actu3. Ad 2m dd̄ q̄ q̄3uis fides informis sit inefficax ad merendū de ꝯdigno. nō tm̄ est inefficax ad merendum de ꝯgruo maxie remissionem originalis pecci q facilius obtinet̄ q̄3 remissio actualis.

t Ertio queritur vtrum in. l. nature sufficiebat ad purgandū in paruulis origiale peccm̄ fides sine aliquo signo exteriori. ⁊ vr̄ q̄ nō. si solus interior motus fidei suffecisset cū ita potuisset esse respectu paruuli nōdū nati sicut respectu nati potuisset p fidem parentū paruulus in vtero mr̄is purgari a peccō origiali. qd̄ falsum est. Itē si sola fides sine exteriori signo suffecisset paruuli nati de parētib9 fidelib9 nunq̄3 remedio ꝯ͂ originale carere potuissent. cū g̊ multi mō de parētibus fidelib9 nati moriant̄ anteq̄3 illud habeāt remediu3: melioris ꝯditiōis fuissent paruuli in. l. nature q̄3 in. l. euāgelica qd̄ falsum est. Cōtra gre. iiij°. mora. ⁊ habet̄ in lr̄a huius di. c. v. dicit q̄ p puulis sufficiebat sola fides. Ad istā q̄ōnem dicūt aliq q̄ cū motu fidei iteriori reqrebat̄ exterius signū ad ꝯfitendū fidem exteri9. cū. n. in. l. euāgelica semp reqrat̄. aliqd̄ exteri9 signū de. l. cōmuni ad delectionē origialis in paruulo. ⁊ reqrebat̄ ēt in. l. scripta videt̄ qd̄ siliter reqreret̄ in. l. nature: s3 hec opinio exp̄sse ē ꝯ͂ auctoritatē gre. allegatā in oppon°. Alia est opinio cōmunior ⁊ dictis gre. cōsona. s. q̄ sufficiebat iterior motus fidei p itētionē direct9 ad salutē paruuli sine aliquo exteriori signo: cum nō iueniat̄ ad purgationē origialis pecci p̄ceptū fuisse aliqd̄ signū exterius ad hāc haberi. ⁊ hāc scd̄a3 opinionē oportet ꝯcedere q̄ ille motus fidei iterior subueniebat paruulis nō p modū sacri. sed p modū meriti cōgrui cuius īsufficiētiā semp de9 ex sua benignitate supplebat. Ad pm in oppm dicūt aliq q̄ paruulus dum est in vtero mr̄is adhuc est q̄si vna caro cu3 mr̄e pp ꝯtinuationē ei9 ad eā. ⁊ ideo q2 adhuc separatus nō est ab īfectiōis sue radice quā ī vētre matris ꝯ͂trxit ideo nūq̄3 de. l. cōi potuit paruulus ī vtero mr̄is regnāri: sed rō pax videt̄ valere vt ostēdet̄ inferi9 di. 4a. q. 3a. articuli scd̄i in solutiōe argumēti pm̄i. Et iō alij dicūt q̄ aut p fidē parētu3 poterāt regnāri ī vteris mr̄nis. aut si nō. dicūt q̄ huius rō est q2 deus non ordinauit vt per parentum fidem in vteris maternis regnārentur quod fuit congruum propter imperfectionem status. l. nature quem non decebat tante efficacie ⁊ perfectionis remedium. Ad 2m dicendum q̄ nō fuissent tunc paruuli melioris conditionis q̄3 modo. quia quāuis modo non ita in promptu sit remedium sicut tunc. tamē remedium perfectius est. Unde ⁊ paruuli modo cū a peccō originali purgantur maiorem gr̄am recipiūt q̄3 reciperēt ī. l. natur̄.

⁊ propterea non sufficiebat nasci de fidelib⁹ parē-
tibus ad delectionem originalis peccati. sȝ opor-
tebat ꝙ aliqs ꝑ intentionem dirigeret actū fidei
ad salutē paruuli eo mō quo supius dictū est.

q

Q[Uarto] querit̄ que ⁊ quot sunt sacra in .l. na-
ture. ⁊ a quo. ⁊ qñ ⁊ quomodo fuerūt insti-
tuta. ⁊ si erant adultis ad salutē necessaria. Rñ-
deo ꝙ si sacra dicant̄ sēsibilia signa: a deo tpe. l. na
ture ⁊ nō ante instituta: ad significādum reȝ sacrā
ꝑ homines demōstrād.a: ⁊ ab eis frequētanda. sic
dico ꝙ in .l. nature non fuerunt nisi tria sacra. s. de
cime: sacrificia: ⁊ oblationes: q̄ tangit hu°. p° li. de
sacra. parte. xjª. c. 3°. Matrimoniū. n. quāuis fue
rit in .l. nature nō tñ tunc pmo fuit institutum nisi
inquantū est remediū concupiscētie. in statu. n. in
nocētie fuerat p° institutum inquantū erat in offi-
cium vt habet̄ ge. 2°. quāuis in .l. nature fuerunt
vtutes penitētie: nō tñ ꝓprie loquēdo fuit pnie sa-
crm: vt patebit cuȝ aget̄ inferius de pnia. quāuis
etiam in .l. nature fuerit sacerdotium nō tñ ꝓprie
fuit ibi ordinis sacrȝ. lȝ. n. fuerit potestas a deo ad
offerēdum aliquid in significatiōe rei sacre. nō tñ
erat distincta a seculari ptāte. vñ ⁊ habet̄ geñ. 4°
Melchisedech rex salem: sacerdos erat dei sum-
mi vt dicit glo. quod aūt hebrei omnes pmogeni
tos a noe vsqȝ ad aaron pōtifices fuisse. dicit etiā
glo. sup illud ge. xxvij° Uestibus esau valde bonis
qd̄ tradunt hebrei pmogenitos functos officio sa
cerdotū. ⁊ habuisse vestimētum sacerdotale quo
induti victimas offerebant anteqȝ aaron eligere
tur in sacerdotem: non iuenit̄ etiam ꝙ de dñi mā
dato ad hoc ꝯsecrarent̄ ꝑ aliquod sensibile signuȝ:
q̄uis etiam circūcisio istituta fuerit añ .l. scriptā.
tñ magis ptinebat ad sacra .l. scripte qȝ .l. nature
inqȝtum fuit quedā dispositio ad suscipiendum .l.
scriptā ⁊ ad distinctionē populi cui .l. erat danda.
vñ hu°. li. de sacra. parte. xiiijª. c. 3. Per sacra cir
cūcisionis facta est quedam pparatio ad suscipiē-
dum .l. ⁊ infra. e. c. antiquus ille ppl's pᵐ ꝑ circun-
cisionē significatus est postea ꝑ .l. informatus. Un
ctio etiā lapidis quē vnxit iacob d̄ quo habet̄ ge.
xxviij. quāuis fuerit in tpe .l. nature ⁊ fuerit figura
ꝯsecratiōis altaris vel ecclie nō tñ fuit sacrm mō
supius dicto. ⁊ lȝ ꝓbabile sit ꝙ iacob illud fecerit i
spiratiōe diuia. nō tñ de⁹ hoc istituit ꝓ illo tpe hoi-
bus obseruādū ⁊ frequētādū. Quāuis etiā diluuiū
bapᵐ pfigurauerit fm sniam beati pe. 1ª. canoni-
ca. s. c. 3. Et dani. li. iiij. c. j. nō dȝ numerari inter
sacra .l. nature accipiēdo sacrm modo superi⁹ di-
cto. q: q̄uis significauerit rem sacratā nō tñ fuit a
deo institutū tanqȝ ꝑ hoies ministrādum ⁊ ab eis
frequētādum. Imolatio etiā arietis ꝓ isaac d̄ qua
ge. xxij° quāuis imolationē xpi significauerit. tam
loquēdo de sacro modo pdicto. sacrm nō fuit. qa
⁊ si deo inspirante factū fuit ad significādū reȝ sa-
crā: tñ tūc deus nō istituit ꝙ extūc hoies sic facerēt
⁊ frequētarēt. Oblatio ēt pmitiaꝝ sub oblatiōib⁹
comprehensa est. Si aūt extendat̄ nomē sacri ad
omne signū rei sacre gnāliter sic in .l. nature plura
fuerūt sacra qȝ illa tria supius denoiata. quoꝝ per
decimationē significabat̄ peccatoꝝ remissio. ꝑ sa-
crificia: carnis mortificatio. ꝑ oblationē: boni ope
ris exhibitio. ꝑ sacrificia ēt q̄ ꝯsistebant in imola-

tione aialium: pfigurabat̄: xpi futura passio: ⁊ signi
ficabat̄ ꝙ ille cui offerebat̄ dñs erat vite ⁊ mortis
Predicta aūt sacra a deo fuerūt istituta. Uñ hu°.
p° li. de sacra. parte. xjª. c. iiij°. Probabile est ho-
minē ad hec exercēda a pncipio a deo instructū ⁊
eruditū fuisse. in quo patet ēt qñ fuerūt istituta. q:
q̄si statim post lapsum: qd̄ notat hu° in vbis ꝓposi
tis. cū dicit a pncipio. modus. ēt quo de⁹ illa insti-
tuit fuit ispirādo hoibus ꝙ in sacris talibus se ex-
ercerēt Uñ hu°. vbi pus. Cōiicimus ꝙ de⁹ hoieȝ
a prin° ad hec exercēda ꝯsi° erudiuit. Adultis aūt
pdicta sacra necessaria fuerūt aliquo mō ⁊ aliquo
mō nō. sic. n. modo nō est nobis nccīa ad salutē no
stre fidei ꝓfessio in aliquo signo sensibili ꝑ quolibȝ
tpe ⁊ in quolibȝ casu. necessariū tñ ē loco ⁊ tpe: sic
dico aliquo mō a sili. qd̄ nō erat de necessitate ad
salutē in .l. ve. ꝙ hoies exercitarēt se i aliqb⁹ sacris
q̄uis esset eis exercitatio vtil' ⁊ meritoria. vñ hu°
p° li. de sacra. ꝑte. xj. c. iij. neqȝ. n. estimādū est illa
pma nālis. l. sacra siue decimas siue sacrificia siue
oblatiōes ita hoi ex nccītate idicta vt q ea nō exe-
cutus fuisse reatū puaricatōis icurreret queadmo
dum ille q fidelr coleret meritū deuotiōis sue iue-
niret. vñ cū aliqd̄ pdictoꝝ sacroꝝ in remissiōe ori
ginalis pcci siue pro paruulo siue ꝑ adulto adhibe
bat̄ nō illius sacri vtute sed fidei a pccō mūdabā-
tur. tñ loco ⁊ tpe erat eis necessariū ad salutē suā fi
dē in aliqb⁹ signis sensibilib⁹ exterius ꝓfiteri. ⁊ sic
pōt itelligi vbū gre. qd̄ adducit mgr̄ in lr̄a. Predi
cta aūt ꝯfessio fiebat ꝑ obl'ones sacrificia ⁊ decia-
tiōes. q: ꝑ obl'ones significabat̄ de⁹ oīum creator.
ꝑ sacrificia redēptor. ꝑ deciatiōes remunerator.
In h̄. n. qd̄ homo sibi retinebat. viiij. ptes ⁊ deci-
mā q̄ pfectionē significat offerebat deo significa-
bat i se impfectionē esse ⁊ i deo pfectionē. ⁊ perfe-
ctionē a deo expectari debere.

Articulus sextus.

c

C[Onsequenter] querit̄ de. vj. pncipali. et cir-
ca h̄ q̄runt̄. iiij. P° vtrum ꝯueniēs
fuerit circūcisionis istitutio. Scdō
vtrū ꝯueniēs fuerit modi celebrandi
circūcisiōis ordiatio. Tertio vtꝝ suscipiēti circū
cisionē ꝯferret grāȝ circūcisio. Quarto vtꝝ ꝯue-
niēs fuerit circūcisiōis cessatio seu euacuatio.

p

P[Rimo] ostendo ꝙ nō fuerit cōue
niēs circūcisiōis
istitutio. q: vt tactū ē li. ij. pccō origiali nō
debet̄ pena sensibil'. sȝ i circūcisiōe ē pena sensibil'.
g° nō fuit ꝯueniēs istitui rmediū ꝯ origiale qd̄ hr̄et
ānexā sensibilē penā. Itē q̄ȝto medicina ē facilior
tāto ē melior. sȝ facilior erat medicia i .l. nature ꝯ
pccm̄ origiale qȝ circūcisio g° melior. n̄ fuit g° ꝯueni
ens circūcisiōe istituē ꝓ remedio dimisso. Cōtra
ge. 17. De⁹ istituit circūcisionē. sed ois istitutio fa
cta a deo ꝯueniēs ē. g° ꝯueniēs fuit circūcisiōis isti
tutio. Rñdeo ꝙ ꝯueniēs fuit istitutō circūcisiōis
rōne mōbi ꝯ quē istituta fuit circūcisio. ⁊ rōe tpis i
quo istituta fuit. ⁊ rōe ꝑsone cui p° data fuit. mōb⁹
eni ꝯ quē istituta fuit circūcisio erat pccm̄ origina
le qd̄ expresse repn̄tabat circūcisio. ⁊ quantum ad
cām ⁊ ꝓcessum ⁊ effectum. Cōtrahitur. n. peccatū

originale per propagationem libidinosam quam causam circuncisio repñtabat rõne mẽbri in quo fiebat qd deseruit virtuti generatiue. ꝓcessus aũt fuit circularis q2 p̃mo ꝑsona corrũpit naturã dein de natura ꝑsonam quẽ ꝓcessum repñtabat circun cisio ꝑ circularẽ pellicule incisionẽ. effectus ẽ sup abũdantia cõcupiscẽtie quã repñtabat supfluitas pellis que remouebat̃ ꝑ circũcisionem. Et q2 illa pellis ab illo mẽbro sepabat̃. ideo nõ tñ cã & ꝓcessus & effectus originalis peccati sed etiã eiꝰ delectio ꝑ circũcisiõez significabat̃. eius etiã ĩstitutiõe tẽporis ꝯueniens fuit. erat. n. q̃dam dispositio ad suscipiẽdũ. l. ad distinguẽdũ ppm. cui dãda erat. l. ab alijs populis & iõ anteq̃z. l. daret̃ debuit ĩstitui. Fuit etiã instituta ad significãdũ ppm & ab alijs populis distinguẽdũ q esset deo populus peculiaris & suo cultu spãliter mãcipãdus. & iõ ꝯueniens fuit vt ĩstitueret̃ tpe abrae. q spãlius post diluuiũ se diuino cultu mancipauit. vñ exiuit de terra sua & de cognatione vt se ab infidelibꝰ separaret vt habet̃ ge. xij. a quo erat descẽsurus populus q. l. scriptaz erat suscepturus. & de cuiꝰ genere nasciturus erat sanctus sactoꝝ. Ex p̃dictis pz q ꝯueniẽtius fuit dari circũcisionẽ abrae q̃z alij ꝑsone. q2 nõ ĩstituebat̃ circũcisio ꝑ se nisi pro pplo q. l. erat suscepturus. & diuino cultu spãliter mãcipãdus cuiꝰ primꝰ p2 se nõbiliter & spãliter ab infidelibꝰ distinguens & separãs fuit abraã de quo dr̃ ad ro. 4°. signũ accepit circũcisiõis signaculũ iustitie fidei que ẽ in p̃putio vt sit p̃r oium credẽtium. ꝑ accñs tñ valuit multis alijs in quãtũ trãstulerũt se multi ad ritum eoꝝ. Ad pm in oppm cũ dr̃ q peccato origiali nõ debet̃ pena sensibilis &c. dico q nõ est veꝝ de pena tpali que est vtilis ad salutẽ sed de eterna que ad salutẽ est inutilis. Ad 2m cũ dr̃ q quãto medicina est facilior tãto melior &c. dico. q veꝝ est ceteris paribꝰ. quãuis aũt medicina in. l. nature ꝯ originale esset facilior circũcisiõe non tñ ita distincte notificabat conditiões illius morbi sicut circũcisio. vnde q̃zuis circumcisio fuerit difficilior tamẽ fuit vtilior.

s Ecũdo queritur vtrũ cõueniẽs fuerit modi celebrãdi circũcisionẽ ordiatio. & vr̃ q non. q2 vt hr̃ iosue. v. ppl's q natus ẽ in deserto ꝑ. xxxx. ãnos in itinere latissime solitudinis incircũcisus fuit & postea circũcisi sunt a iosue in galgala sed illa dilatio circũcisiõis nõ legit̃ eis iputata fuisse in pccm̃. g̊ non fuit ꝯueniẽs ordinatio q fieret circũcisio die. viijº. q2 trãsgressio ꝯueniẽtis ordinationis pccm̃ est. Itẽ in ĩstitutiõe circũcisiõis nõ mãdauit dñs eam fieri cũ aliquo determiato instro. ergo ordinatio modi celebrãdi circũcisionẽ cũ cultro lapideo nõ fuit conueniẽs. sed magis vr̃ fuisse adiuentio. Contra modũ celebrãdi circũcisionẽ q̃ztũ ad mẽbrum & quãtũ ad diẽ deꝰ ordinauit. vt habet̃ ge. vij. vt habet̃ etiaz iosue. v. Ait dñs ad iosue. Fac tibi cltros lapideos & circũcide ꝯo filios israel. cum ergo qcquid ordinat̃ a deo sit ꝯueniẽs ꝯueniẽs fuit modus celebrãdi circũcisionẽ. & quãtum ad mẽbrũ. & quãtũ ad diẽ. & quãtũ ad instrumẽtuz. Rñdeo q ꝯueniẽs fuit ordiatio modi celebrãdi circũcisionis. ꝯueniens. n. fuit q celebraretur in membro deseruiẽti generatiue vt pz ꝑ rõnes dictas in p̃cedẽti qõe & ẽt ĩ signũ debilitatiõis ꝯcupiscẽtie & ĩ dtestationẽ sacroꝝ veneris & papi ĩ qbꝰ illa pars corpis honorabat̃. Cõueniẽter ẽt fuit ordinatum vt fieret die. 8ª. q2 ante puer erat nimis tenell's. & ex h̃ nimis grauiter ledi potuiss3. Ne aũt parẽtes quoꝝ amor per ꝓcessum tpis crescit ad filios subtraherẽt filios circũcisiõi cõpatiẽtes eis pp acumẽ doloris. qd erat in circũcisione noluit deꝰ q vltra diẽ. 8m. differrentur nisi dispensatiue & in casu necessitatis. fuit etiã ad h̃ rõ mystica quã tangit huº. pºli. de sacr̃is parte. xijª. c. 2º. dicens. Octenarius in sacra scriptura aliqñ tp̃s resurrectiõis significat qd post pñtem q̃si septẽ diebus currit vitã sequit̃ aliqñ tp̃s gr̃e in quo q̃si post sabbatũ legit̃. eterna bona deo ꝯuientibꝰ ꝓmittũtur. merito igit̃ circũcisio iussa est fieri octaua die vt oñderet̃ q in tpe gr̃e corda circũcidẽda erant ꝑ emũdationẽ inigtatis & in tpe resurrectõis corpora ꝑ depositionẽ corruptiõis. & hanc rõnem siali ter vr̃ tangere mgr̃ in lr̃a. eam aũt fieri cuz cultro petrino necessariuz nõ fuit neq3 quãtũ ad obligationẽ p̃cepti. neq3 quãtũ ad efficaciã sacr̃i nisi aliqñ in casu spãli ad significandũ q per petraz xp̃m oĩs absideret̃ ab electis corruptio. vt. n. dic huº. pºli. de sacr̃is parte. xij. c. ij. Cultellus de petra factus xp̃m significabat de quo dicit apl's pª ad cor. x. petra erat xp̃s. Ad pm in oppm dd q cum illis quos circũcidit iosue in galgala fuit dispẽsatũ ĩspiratiõe diuia duplici de cã vt teneret̃ circũcidi in deserto. s. q2 vt habet̃ numeroꝝ. 9º. qñ nubes eleuabat̃ de tabernaculo debebãt ꝓficisci: & qñ nõ p̃sciebãt futurã eleuationẽ nubis & nõ potuissent sine nimio grauamie ꝓficisci. qñ de nouo essent circũcisi. iõ dispẽsatũ fuit cũ eis vt non tenerent̃ circũcidi in deserto. & etiã q2 dum erãt ĩ dserto ĩ quo alij nõ habitabãt cũ eis sufficiẽter erãt ab alijs populis distincti. qd aũt dictũ ẽ. dilationẽ circũcisionis nõ fuisse eis ĩputatã in pccm̃ referendũ est ad illos q h̃ ex. l. cõtẽptu nõ fecerũt sicut accipi põt ex glo. Aug. ibidẽ. Ex dictis in corpore qõnis patet qd dici debeat ad. 2m. vtrũ aũt in aliquo casu liceret p̃uenire diẽ. 8m. & q̃re mulieres nõ circũcidebant̃ in expositiõe lr̃e declarabit̃. Ar. ad partem aliã pp hoc qd dr̃ in allegata auctoritate. circuncide ꝯo filios israel expositõe idiget. q2 hoc nõ refertur ad eandẽ ꝑsonã sed ad eũdẽ pplm in quo qdaz erant circuncisi. & qdam non. sicut potest accipi ex glosa ibidem.

t Ertio queritur vtrum suscipiẽti circũcisionẽ cõferat circuncisio gratiam. Et videtur q nõ Glo. super illud ad ro. 4°. Et signum accepit circuncisionis signaculum iustitie fidei. Et habetur in littera huius di. ca. penulti. in circuncisiõe peccata remittebantur. sed nec gratia ad bene operãdum per eam prestabatur nec virtutes dabantur vel augebantur. Item circuncisio non conferebat nisi quod significabat. sed non significabat nisi peccati remissionem. ergo ita per eam peccatum remittebatur q gr̃a non ꝯferebatur. Itez glo. math. 3°. super illud verbũ Jo. ad xp̃m. Ego a te debeo baptizari dicit. idest a peccato originali mundari. sed Joan. fuerat circuncisus. ergo per circuncisionem peccatum originale non tollebat̃.

ergo nec per eam gratia cōferebatur. quia gratia simul nō potest stare in anima cum originali peccato. Contra magister in littera hui9 di. c. 4°. ꝛ habet de ꝯsecra. di. 4a. Ex quo. Et sumptū est ab Aug. li. 2°. de nuptijs ꝛ ꝯcupiscentia ad Ualeriuʒ comitē longe añ mediū. ex quo instituta fuit circūcisio i populo dei ad purgationē valebat magnis ꝛ paruulis origialis veterisqꝫ peccati. sicut baptismus ex illo cepit valere ad inouationem hois ex quo istitutus est. sed ꝑ bapm nō tm̄ remittitur culpa sed etiā cōfert grā. ḡ in circūcisiōe grā ꝯferebatur. Itē illud qđ est formale in peccato opponit grē. sicut ꝓuatio habitui. ꝛ sic tenebra lumini. Sꝫ īpossibile est auferri ꝓuationē nisi restituat habit9 ꝛ tenebrā nisi ꝑ lumē. ḡ ꝑ circūcisionē peccatū originale aufertur: q2 alias fuisset medicina inutilis sequit ḡ ꝙ per eam grā ꝯferebat. Rñdeo ꝙ ꝑ circuncisionē nō tm̄ tollebat peccatū originale. sꝫ ēt ꝯferebat grā. caracter tñ in aīa nō imprimebatur. qđ aūt ꝑ eā tolleretur originale peccatū patet per auctoritatē ad hoc allegatā: ꝛ per h ꝙ tollendum fuit a deo spāliter istituta. q2 tñ vnū peccatū mortale sine alio tolli nō pōt. ideo si ille q ꝑ circuncisionem a peccato originali mundabat ꝯmiserat aliq peccata mortalia ab illis etiā mundabat. nō tñ sicut modo fit ꝑ baptismuʒ. q2 illa peccata actualia nō tollebant ꝑ circuncisionem quātū ad penā tpalem peccato debitā. sed tm̄ quantū ad culpaʒ. per baptismū aūt tollunt quātum ad vtrūqꝫ. Uoluerunt tñ aliq defendere ꝙ per eam grā nō ꝯferebat cuius opiniōis vr̄ magister fuisse saltē ꝫm vboruʒ suoꝝ apparentiā. Pro qua opiniōe sic pōt argui. Peccatū originale est formaliter carentia debite iustitie originalis ꝫm sniam. Anse. in li. de ꝯcep. vir. nō lōge añ finē. sed de9 poterat dimittere homini illud debitū nihil ꝯferēdo sibi sicut creditor pōt remittere suo debitori debitū nihil aliud conferēdo sibi. ḡ ꝑ circūcisionē poterat a deo peccatū originale remitti absqꝫ h ꝙ grā ꝯferret. sed nullus ponit grām ꝑ circūcisionē fuisse datā nisi ꝑꝑ remissionē originalis. Sed hec opinio est irrationalis. q2 aīa de imūda nō pōt fieri mūda nisi ꝑ aliquam mutationē. nō per mutationē dei. ḡ per mutationem factā i ea. sed si de9 sine collatiōe alicui9 doni remisisset aīe debitū habēdi originalē iustitiā per h nō fuisset aliqua mutatio facta in aīa scđꝫ aliqđ absolutū. ḡ nec ꝫm aliquā relationē. q2 in relatiōe nō est mutatio ꝑ se ꝛ imediate. vt habet. 5°. phi. ḡ nō poterat a peccato originali mūdari nisi recipiēdo grām. Dicēdū ḡ ꝙ ꝑ circūcisionē conferebat grā gratum faciēs. q2 aliter si circūcisus fuissꝫ mōrtuus statim post circūcisionē aut fuissꝫ dānatus sine omni peccato qđ absurdū ē. aut sine grā dign9 fuisset vita eterna. qđ esse nō pōt. magis tñ per se ordinabat ad peccati remissionē qꝫ ad grē collatōnem. Per eā. n. grā nō ꝯferebat ex vi sacri: nisi q2 aliter cāre nō poterat delectionē originalis peccati. Quod aūt nō imprimeret caracterē nisi in carnē rōnale fuit. q2 caracter imprimit ad distinguēdum statū fidei. status aūt fidei in illo populo erat quasi ꝑ successionē generis. pauci. n. alij qꝫ illi qui descēderūt de abraā ꝑ isaac ꝛ iacob erant fideles cōparatiue loquendo. ꝛ iō conueniētius erat in illis distigui statū fidei ꝑ caracterē carnalem qꝫ per spūalem. circūcisionē aūt nō imꝓssisse caractereʒ in aīa ꝓbatur ꝑ hoc. q2 circūcisi veniētes ad fideʒ xp̄i baptizabant. nec tñ duos caracteres dicunt habuisse. ꝛ tñ caracterē in bap° recipiebant. Ad pm in oppm dđ. ꝙ vbuʒ magistri ad hoc vt habeat veritatē sic dꝫ intelligi ꝙ circūcisio ꝓmo ꝛ ꝑ se nō ordinabat ad ꝯferendam. grām. nec ꝑ eam ita plene ꝯferebat sicut in bap°. Ad 2m dđ. ꝙ circūcisio qꝫuis ꝓmo ꝛ exꝓssius significaret peccati originalis delectionē. tñ ex ꝯñti significabat grē receptionē sine qua peccatū deleri nō poterat. Ad 3m dđ ꝙ ꝑ circūcisionē nō aperiebat ianua paradisi. ꝛ q2 clausa fuerat ꝑ peccatū ꝓmoꝝ ꝑentū a qb9 deriuatū est originale peccatuʒ. iō illius ianue apitio dicta est in illa glo. ab origiāli pccō mūdatio. que aperitio futura erat ꝑ xp̄i passionem.

q**Uarto queritur** vtrum cōueniens fuerit circūcisionis cessatio seu euacuatio. Et vr̄ ꝙ nō q2 habet ge. 17°. Data fuit in feudū sempiternū. Itē si debuisset cessare cessasset post xp̄i passioneʒ. cessassent etiā ꝛ alia legalia sacrā. cū circūcisio eēt ꝓncipalius sacrm̄ inter alia cū ꝯferret grām ꝛ alia nō sed vt habet act. 16°. Paulus circūcidit Thimotheū. Et. 21°. ꝙ purificatus ꝫm. l. itrauit tēplū: purificatio etiā manet vsqꝫ nūc. ḡ videt ꝙ nec circuncisio nec alia sacrā legalia cessare debuerunt.

Itē ꝓceptum manet quousqꝫ sit reuocatū. Sed nō legimus ꝙ deus ꝓceptū de obseruatiōe legali reuocauerit imo ꝙ venerit iplere. l. math. 5°. ergo adhuc manet ꝓceptū de obseruatiōe oīum legaliū. Cōtra Gal. 5°. Si circūcidamini xp̄s vobis nihil ꝓderit. Itē hebre. 5°. translato sacerdotio necesse est vt ꝛ. l. trāslatio fiat. Sed in xp̄o fuit trāslatū sacerdotiū legale. ḡ. l. vetus transferri debuit in nouā. ꝛ si sic. cōueniēs fuit circūcisionē cessare. Itē act. 15°. dixit Petrus ꝯ aliquos q volebāt legalia cū euan° debere ꝫuari. Quid tentatis deū imponer iugū sup ceruicē discipuloꝝ qđ neqꝫ nos neqꝫ p̄res nr̄i portare potuimus: Sed ꝑ grāʒ dñi nr̄i Jesu xp̄i credimus saluari quēadmodū ꝛ illi. ḡ nō tm̄ circūcisiōis sed etiā alioꝝ legaliū cessatio ꝯueniēs fuit. Ad declarationē huius qōnis. Primo declarādū est qr̄e cōueniens fuit cessatio circūcisiōis. Scđo qr̄e cessatio alioꝝ legalium. Tertio quo tpe cessauerūt. Quātū ad ꝓmū sciēdum est ꝙ ꝯueniēs fuit circūcisiōis cessatio. q2 sic dicit Apl's p° ad Cor. 13° cū aūt venerit qđ perfectum est euacuabit qđ ex parte est. sed baptismus est medicina ꝑfectior qꝫ circūcisio quātū ad significationē ꝛ quantū ad grē collationē ꝛ etiā quantū ad ampliorē sui extensionē. significat. n. sanationē morbi exꝓssius. ꝛ cōfert grām abundātius. ꝛ ē etiam sacrm̄ cōmunius. q2 sibi nō ꝓꝑriat nec sexum nec gentē. Uñ Apl's Gal. 3°. quicūqꝫ. n. i xp̄o baptizati estis Christū induistis. non est iudeus neqꝫ grecus. nō est ꝫuus neqꝫ liber. nō ē masculus neqꝫ femina oēs vos vnū estis in Christo Jesu. Quātum ad 2m sciendum ꝙ alioꝝ etiam legalium conueniens fuit cessatio. ꝛ ꝓpter eoꝝ significationem ꝛ imperfectionem. ꝛ humani generis eruditionem pleniorem. Instituta. n. fuerunt ad significandum futuram gratiam noui testamenti. que postqꝫ aduenit talis prefiguratio cessare debuit.

quia non conuenit ꝙ res significetur futura que p̄sens est. ⁊ hanc rationem alio modo tangit Apostolus ad Hebre. 10. cum dicit Umbram habēs. i. bonoꝝ futurorum ⁊c. Imperfecta etiam erāt q: gratiam quā significabāt nō ꝯferebant. ⁊ iō eoꝝ obseruatio ꝯueniēter fuit mutata in obseruationē sacroꝝ euāgelice. l. que gratiā ꝯferūt nō tm̄ significāt. Un̄ Apl's ad Hebr̄. 7°. Reprobatio qdē fit p̄cedētis mādati pp firmitatē ei⁹. q: ēt gen⁹ humanū tpe. l. date paꝝ erat eruditū. Un̄ pro illo tpe ꝑuulis cōparabaꝝ. Gal. 4° postea ꝑ ꝑcessuꝫ tpis in aduētu xp̄i erat pleni⁹ eruditū. ⁊ iō. l. scripta q̄ fuerat sicut pedagogus paruuloꝝ. Gal. 3°. mutari debuit i. l. q̄ ꝯueniēs esset statui pleni⁹ eruditoꝝ. Un̄ apl's Gal. 4°. nos ⁊ cū essemus paruuli sub elemētis mūdi eram⁹ ꝓuientes. at vbi venit plenitudo tpis ⁊c. Quātū ad 3m. sciēdū ꝙ vsqꝫ ad passionē xp̄i legalia v̄tutē suā habuerūt ⁊ ꝓuari debuerūt. sꝫ in passiōe xp̄i vim suā amiserūt. cui attestaꝝ qđ dicit saluator. iminēte puncto mortis sue vt h̄r Jo. 19. Cōsumatū est. tm̄ post passionē añ tp̄s diuulgati euāgelij licitū fuit illis q de iudeis cōuertebanꝝ ad fidē ꝓuare legalia nō spē ponēdo in eis. sꝫ ad vitandū scādalū ⁊ vt lex cū honore deduceref ad cumulū ne q̄si ac. si semp fuissent mala videref repudiari. post tp̄s v̄o diuulgati euāgelij nulli fuit licitū illa legalia obseruare. Ad pm in oppm dđ. ꝙ circūcisio dr̄ data fuisse in fedus sempiternū rōne rei quā significat. ⁊ q̄ eis succedit sicut fides pōt dici semp manere rōne visiōis q̄ sibi succedit i p̄ria.

Ad. 2m dđ. ꝙ paulus circūcidit Thimo. ⁊ purificatus ꝓm. l. itrauit tēplū. nō q: tūc circūcisio ⁊ illa purificatio aliquā vim haberēt. sed h̄ fecit ad vitādū scādalū iudeoꝝ ꝙ sibi facere licuit. q: nōduꝫ erat euāgeliū diuulgatū. maxie q: Thimo. erat de matre iudea. Un̄. Titū q: simpl'r erat gētilis circūcidere noluit vt in circūcisione Thimothei ōnderet sacramēta legalia nō tāq̄ꝫ sacrilega debere dānari ⁊ i h̄ ꝙ Tittū circūcidere noluit ōnderet ea n̄ tāq̄ꝫ nc eīa debere appeti. ⁊ hec accipi p̄nt ex s̄nia glo. sup illud ad Gal. 2° neqꝫ ad horā cessimus subiectiōi. dđ ēt ꝙ purificatio remanet q: ꝓm se ē aliqd ꝯueniēs ad cultū dei p oi tpe. q: satis apte significat deuotinē ad deū q̄ semp habēda est. Ad 3m dđ ꝙ dn̄s facto necessitatē obseruādi legalia reuocauit: exhibēs illā v̄itatē quā p̄us in figura p̄ceperat obseruādā. ꝙ aūt apl'i post xp̄i passionē ꝓhibuerūt gētib⁹ abstinere a suffocato nō fuit nisi ad tp̄us ad vitādū scādalū illoꝝ q de iudeis ꝯuertebantur ad fidē q ꝓpter desuetudinē talia abhomiabanꝝ. sicut videmus ꝙ si aliqs vult socialiꝝ alij cōuenire abstinet ab his q̄ alius abhomiaꝝ. fornicationē aūt ꝓhibuerūt sicut p se malū. illa. n. ꝓhibitio non debuit ꝯputari iter legales. q: hic non loqmur de legalibus nisi ꝓm ꝙ a moralibus sunt disticta. moralia. n. nullo tempore cessare debuerūt.

Circa litteram Obseruātie cerimoniales hee sunt. q̄dā facta que ꝓm se nō habēt rōneꝫ manifestaꝫ vtilitatis ⁊ obseruātie sacroꝝ legaliū hac d̄ causa cerimoniales dicte sunt. ⁊ pōt h̄ vocabuluꝫ dici a charis qđ est gr̄a ⁊ menc qđ est defectus. q. defectū h̄ntes gratie. eo ꝙ eam nō ꝯferebant. vel a ceris. i. lumiaribus que adhibebātur in solēnitatib⁹ iudeoꝝ. Ingnationē quā. l. mundat hui⁹ irregularitates introducte erāt ad reuerētiā tēpli sine me° deum videbat. sine me°. s. enignatico: loquendo de enigmate qđ ex peccato cātum est. nō tm̄ de. l. cōi videbat sine me° speculi creature. Duo sunt in qbus cōsistit sacr̄m. s. res ⁊ v̄ba. sub v̄bis comp̄hendi dꝫ intentio ꝓferētis. Pactū meū irritū fecit. s. in paradiso terrestri in Adam. Uel vult dicere ꝙ pactū de circūcisiōe nō est obseruādum in nō circūcisio igruente necessitate mortis. ante 8m diē circūcidebāt. ⁊ ꝙ hoc veꝝ sit vr̄. Hug° p° li. đ sacra. parte. 12a. c. 2° si q sub. l. tpe suo sacr̄m circūcisiōis nō ꝑcepissent ad salutem tm̄ remediuꝫ eis oꝑatū est. si illud postmodū suscipiēdo porē negligentiā correxerūt. g pari rōne efficaciā suā poterat habere ante diē 8m. in casu necessitatis. Sed ꝯ Hug° eo. ca. dicit ꝙ illi q añ 8m diem decesserant saluabanꝝ in fide parētū. q: añ 8m diē nō debebāt circūcidi. Ad cōcordiā istoꝝ videꝝ mihi dđ ꝙ si añ 8m diē circūcidebāt ingruēte necessitate mortis ꝙ circūcisio suū habebat effectū. tm̄ si ip̄m non circūcidebāt timētes ne circūcidēdo mortē accelerarēt pueri saluabanꝝ in fide parentū. Un̄ non ē ꝯsentiendū magistro i hoc ꝙ dicit hui⁹ di. ca. vult ꝙ tales peribāt sicut paruuli q modo moriunꝝ añ bapm noluit. n. de⁹ pueꝝ obligari ad circūcisioneꝫ añ. 8m diē ꝓpter nimiā teneritudinē corporis ei⁹. nō est tm̄ simile de ꝑueniēdo ⁊ de supplendo qđ neglectū ē. Quicūqꝫ. n. trāgressus ē p̄ceptū reuerti dꝫ ad illud implendū q̄ꝫ citius pōt. Si aūt queritur quare nō circūcidebanꝝ mulieres. Respōdet Hug°. e. c. dicēs ꝙ sacra scriptura p masculinum sexū aiaꝫ: p muliebrē v̄o carnē significare solet. vt ōnderet ꝙ illa exterior circūcisio aiabus s̄cificationem ꝯtulit. sꝫ carni nō abstulit corruptionē. Alia etiā rō est q: mulieris mēbrū generatiue deseruiens nō est aptū circūcisioni sic̄ virile mēbrū. Preterea corruptio nature p quā peccatū originale ꝯ̄hitur p̄ncipalius fuit a viro q̄ꝫ a muliere. vt. n. h̄itum est li. 2° si Adam nō peccasset etiā postq̄ꝫ Eua peccauerat ꝑles eius peccatū originale nō ꝯ̄xisset. Plura alia que aliqui exponūt sup litterā iueniēs in questionibus exposita.

Distinctio .ij.

Iam ad sacramenta. ⁊ cetera superius magister deter-
n minauit de sacramentis in generali ⁊ de circūcisione in sp̄āli. que fuit remedium contra peccatum originale in ue. l. hic determinat in sp̄āli de sacramētis. l. no. ⁊ diuiditur in duas partes. Primo determinat quedaꝫ preambula ad ipsa sacramenta. Secundo de ipsis sacramētis di. sequēti ibi. Post hec videndum est. Prima in duas. Primo determinat de quibusdam preambulis ad sacramēta. l. no. cōmuniter. Secūdo de quodam preambulo ad sacramentum baptismi specialiter idest de baptismo Joan. ibi. Nunc vero prima in duas. Primo ponit numerum sacramentoꝝ ⁊ efficaciam in generali. Secundo mouet questionem ⁊ soluit de tempore institutionis eorum ibi. Si vero queritur. Et ista in duas. Primo mouet questionē de tempore in-

stitutionis sacramentoꝝ no.l. Scd̄o oñdit q̄re
fuit similis institutio coniugij ꝛ alioꝝum ibi Fuit.
tn̄. Illa pars que ibi incipit. Nunc vero diuidit
in ptes tres. Primo determiat de bap°. Jo. ad
baptismū xp̄i dn̄ia. Secūdo de eius efficacia ibi
Ad qd g°. Tertio de eius sufficiētia ibi. Hic con
siderandum est.

Circa hanc distinctionem querēdum ē

p̄ncipal'r de duob⁹. Prīo de sacr̄o no.l.in gn̄ali.
Scd̄o de baptismo Jo.in spāli. Circa p̄mū q̄-
runt q̄ttuoꝛ. Prīo vtrū oīa sacr̄a no.l. fuerit isti-
tuta in rem^m ꝯ aliquē defectū. Scd̄o vtrū d̄bue
runt institui an̄ xp̄i passionē. Tertio vtrū oīa in-
stituta fuerūt a deo imediate. Quarto de eoꝝum
numero ꝛ ordine.

Articulus primus.

Rimo ostendo

p

q̄ nō omia sacr̄a no.l.
fuerūt istituta i rem^m ꝯ aliquē defe-
ctū. q2 mr̄imoniū fuit istitutū i statu i
nocētie i quo nullus erat d̄fectus nec
culpe nec pene. Itē oīs d̄fectus aut
ē pena aut culpa. s3 nō fuerūt istituta ꝯ defectū pe
ne. q2 gr̄a q̄ dat in eis pene nō opponit. nec ꝯ de-
fectū culpe. q2 exn̄tes i culpa saltē moꝛtali non de
bēt recipe sacr̄a. g° nō fuer̄t ꝯ defectū istituta. Cō
tra ē3 Mu. li° p° de sacr̄is pte. viij.c.xij. Sacr̄a no.
l. sunt medicamēta pfecta. s3 oē medicamētu3 ē ꝯ
aliquē defectū istitutū. g° oīa sacr̄a ꝯ aliquē d̄fectū
instituta sunt. Rn̄deo illud qd̄ ad alicui⁹ pfectio
nē adhibet quo ille nō idiguisset s̄m oꝛdinē istitu-
tiōis sue nature. adhibet ei ꝯ aliquē defectū. s3 sa-
cr̄a no.l. adhibent ad hoīs pfectionē qb⁹ tn̄ nō idi
guisset h̄ suasset. oꝛdinē istitutiōis sue nature. g ad
hibent ꝯ aliquē hoīs defectū. culpe vel pene. vel
ꝯ vtrūq3. Si.n. hō remāsisset i statu nature itegre
ad ei⁹ pfectionē nō reqreret nisi de⁹ isluēs ꝛ gr̄a ꝛ
v̄tutes ab ipso isluxe. Ad p^m in oppo^m dd̄ q̄ mr̄i
moniū i statu inocētie ,ppꝛie loquēdo nō fuit sacr̄3
nisi large vocādo sacr̄m signū rei sacre nec fuit in
stitutū i rem^m sed tn̄ in offin̄. ino. aūt.l. istitutū ē
i rem^m ꝯ defectū ꝯcupiscētie. inq̄tū excusat v̄tu-
tis gn̄atiue actū q ē mr̄imoniū nō excusat a pccō
mōrali si fiat ex plēo volūtatis ꝯsensu. Ad ē3 dd̄
q̄ sacr̄a nō tn̄ sunt i remediū ꝯ pccm̄ ipm̄ expellē
do. s3 illa q̄ nullus d3 recipe q credit se nō hr̄e gr̄a3
sunt in remediū a pccō preseruando contra etia3
penam a peccato causatam sicē ad malū ,pnitas
ꝛ ad bonū difficultas bene sunt aliq̄ sacr̄a directe
q2 gr̄a q̄ dat in eis minuit penā p̄dictā inq̄tū illa
pena ē disponēs ad pccm̄ ꝛ ex pccō cāta.

Ecūdo queritur

vtru3 sacr̄a no.l.
d̄buerūt istituitui
an̄ xp̄i passionē. Et vr̄ q̄ sic. q2 prudēs ꝛ fidel'
medic⁹ stati adhib3 ifirmo vtilioꝛē medicinā. cū
g de⁹ sit prudētissimus ꝛ fidelissim⁹ medic⁹ statim
post hoīs lapsu3 debuit sibi adhibē vtilissimā me
dicinā. ex tūc g debuerūt istitui sacr̄a no.l. cū sit vti
lissima medicia. Itē sacr̄a no.l. cū ꝯferāt gr̄a3 sta-
ti debuerūt dari cū fuit tp̄s plenitudis gr̄e. s3 illd̄
tp̄s icepit a natiuitate xp̄i s̄m apl'3 ad Gal.iiij° g
ex tūc debuerūt sacr̄a no.l. istitui. Cōtra effectus
nō d3 p̄cedere cā3. s3 v̄tus sacr̄oꝝu3 ē a passiōe xp̄i
g nō debuerūt istitui nisi post xp̄i passionē. Itē sa-
cr̄a no.l. nō debuerūt istitui q̄3diu sacr̄a ve.l. fuer̄t i
suo vigoꝛe. sed vsq3 ad passionem xp̄i tenebantur
iudei ad sacr̄oꝝ legaliū obseruationē de necessita
te. g sacr̄a no.l. institui nō debuerūt an̄ xp̄i passio-
nē. Rn̄deo q̄ sacr̄a no.l. nō debuerūt institui an̄
xp̄i passionē. sicut.n.d. Mu. p° li° d̄ sacr̄is parte. g.
c. penult. ex quo homo a statu pn̄ie icoꝛruptiōis la-
psus in coꝛpoꝛe p moꝛtalitatē in aīa pp iniqtatem
egrotare cepit cōtinuo deus reparādo sacr̄is suis
medicinā p̄parauit. que qde3 ,put rō postulabat ꝛ
cā diuersis tp̄ibus ꝛ locis ad curationē illius exhi
buit aliqua an̄.l. aliq̄ sub.l. aliq̄ sub gr̄a. cum.n. sa
cramēta.l. gr̄e sint pfcā institui nō debuerūt in.l.
nature neq3 in.l. scripta ꝛ pp statū moꝛbi ꝛ ifirmi.
a pn̄°.n. moꝛbi debēt dari rem^m minus pfcā ꝛ i p
fectu pfectioꝛa ꝛ in statu pfectissima. Et qa moꝛb⁹
pcci circa illud tēpus quo xp̄s p̄dicare icepit uehe
mēter iualuerat. iō tūc p̄m⁹ debuerūt istitui sacr̄a
l. gr̄e q̄ sunt pfectissima. Hēt exigebat status infir-
mi. P°.n. ꝯueniēs fuit vt p sacr̄a.l. nature q̄ erāt i
perfectissima respectu sequentiū manuducerent
hoīes ad modū paruuloꝝ ad recognoscendū defe
ctū sue ignorātie ꝛ postea i tp̄e.l. scripte tanq̄3 ,pue
ctoꝛes istruerēt p sacramēta i significādo expssio-
ra ad cognitionē infirmitatis sue. vt sic desidera
rēt medicinā illuminātē ꝯ defectū ignoꝛātie ꝛ foꝛ
titudinē ꝯ vehemētiā cōcupiscētie. p xp̄i aūt p̄di-
cationē fuerūt multo pleni⁹ istructi de vtroq3. ꝛ iō
tūc fuit tp̄s istituēdi sacr̄a no.l. q̄ ꝯferūt gratiā illu
minātē ꝯ ignoꝛātiā ꝛ rep̄mētē ꝯcupiscētiā. Ad p̄-
mū in opp^m dd̄ q̄ stati a pn̄° moꝛbi deus adhibuit
vtilissimā medicinā p ꝯpationē ad statū moꝛbi ꝛ
ifirmi oīb⁹ pēsatis. Ad 2^m dd̄ q̄ plenitudo gr̄e i-
cepit i icarnatiōe. s3 icepit ifundi i xp̄i bap° ꝛ p̄di-
catiōe. ꝛ iō an̄ nō debuerūt istitui sacr̄a. decuit.n.
vt an̄ sacramētoꝝ istitutionē eēt ppl's istruct⁹ p xp̄i
p̄dicationē. istitui tn̄ debuerūt an̄ xp̄i passionē. de
cēs.n. fuit vt il'a istrueret dn̄ siłis erat viatoꝛ ꝛ cō
p̄hēsoꝛ. Ad p̄mū ad partē aliā dd̄ q̄ postq̄3 icepit
p̄dicare iā erat passio. aliquo mō q̄si pn̄s pp ei⁹ p-
pinqtatē ꝛ passuri pn̄tialitatē ꝛ assūptā penalitatē
Ad 2^m dd̄ q̄ maioꝛ ē falsa. ab istitutiōe.n. sacra-
mētoꝝ no.l. vsq3 ad xp̄i passionē sil' ꝯcurrerunt sa-
cramēta legalia ꝛ euāgelica. oēs.n. res i suis cōfi-
nijs aliquo mō silitudinē hn̄t. ꝛ iō q2 illo tp̄e euāge
lica erat i sui inicio ꝛ legalia ,ppe suū finē. cōueni
ens fuit vt i modico tp̄e simul currerent.

Ertio querit

vtrū oīa sacr̄ata no.l.
istituta fuer̄t a deo ime
diate Et vr̄ q̄ n̄. Nō.n. iuenit q̄ istituerit extre
mā vnctionē s3 iacobus eā istituisse vr̄ vt p3 p il-
lud q̄ dr̄ Ja. 5°. Infirmat aliqs ex vobis iducat p̄-
sbyteros ecclie ꝛ oꝛēt sup eū vngentes oleo i noīe
dn̄i. Itē nō legit vbi istituerit ꝯfirmationē s3 iueni
tur q̄ apl'i istituerūt qd̄ p3 act. 8. cū dr̄ tūc ponebāt
manus sup illos ꝛ accipiebāt spm̄ scm̄. Cōtra q̄
ab hoīe instituunt p hoīem pn̄t destitui. sed sacr̄a
p hoīm nō pn̄t destitui. g nec a puro hoīe fuerunt
istituta. Itē ad.l. latoꝛē ptiet ponē fūdamēta.l. S3
sacr̄a sunt fūdamēta.l.no. g. cū xp̄s fuit.l. latoꝛ oīa
sacr̄a.l.no. instituit imediate. Ad istā questione3

dixerunt aliqui q̄dam sacr̄a fuisse a xp̄o imediate instituta q̄dam mediātibus apl'is sicut ꝯfirmatio ⁊ extrema vnctio Quod de extrema vnctōne vi᷑ exp̄sse sentire mgr̄ i lr̄a di. xxiij. c. ij. ⁊ Hu° li. ij. de sacra. parte. xv. c°. ij. Alij dicūt oia a xp̄o imediate istituta fuisse qa cū ex sua istitutiōe hēant virtutē ꝯueniēs fuit ea istitui ab eo solo imediate a quo hn̄t scificādi vtutē q̄ eis dari non potuit ab aliquo homie puro. Qui vult tenere hāc opionē pōt dicere ad p̄mū i opp^m. ꝙ legi᷑ xp̄z instituisse sacr̄z extreme vnctōis vt h᷑ Math. vj. in hoc ꝙ discipuli vngebāt oleo multos egros ⁊ sanaban᷑. ⁊ nō est ꝓbabile ꝙ hoc fecissent nisi accepissent a xp̄o. Vn̄ vbū magr̄i ⁊ verbū Hu°. q viden᷑ sentire ꝯtrariū vt allegatū est in corpe q̄ōnis exponi debēt de istitutōis ꝓmulgatione vel de istitutiōis memoratōne. Ad. 2^m: dō ꝙ legi᷑ xp̄m instituisse scr̄m ꝯfirmatiōis i hoc ꝙ scriptū ē Math. io. ꝙ paruulis sibi oblatis vt tāgeret eos iponebat man⁹ ⁊ bn̄dicebat eos. Vn̄ cū apl'i manus iponebāt vteba᷑ sacr̄o iam istituto. Ubi aūt imediate istituerit sacr̄z penitētie dicetur inferius di. xxij.

Uarto queri᷑ de numero sacr̄orū no. l. ⁊ eorū ordine Rn̄deo sacr̄a st̄. vij. ⁊ mō dbito ordiata. sacr̄a. n. gr̄az ꝯferūt i remu^m. ꝯtra dfcūz. ⁊ iadiutoriuz ad bonū. ⁊ ideo eoꝝ numerus sumi pōt ⁊ ex parte defectuū ꝯtra quos sunt. ⁊ ex parte boni qō promouet ⁊ ex parte gr̄e quā ꝯferūt. Primo mō. sic duplex est defectus. s. culpalis ⁊ penal'. primus triplex. s. culpe originalis ꝯ quā p̄ncipaliter est bap⁹ ⁊ culpa actual' mortal' ꝯ quā ē pn̄ia. ⁊ culpa venialis ꝯ quā est extrema vnctio. Defectus penalis ē quadrupliciter. s. ignorātia in rōne. ꝯ quam est ordo. iclinatio ad malignitatē in voluntate. ꝯ quaz est eucharistia. infirmitas in irascibili ꝯ quā est cōfirmatio. ꝯcupiscētia in ꝯcupiscibili ꝯ quā est mr̄imoniū. Scd̄o mō sic ad actum fidei adiuuat baptismus. ad actū spei vnctio extrema. ad actū caritatis eucharistia ad actū prudētie. ordo. ad actū fortitudinis ꝯfirmatio. ad actū iustitie penitētia ad actū tēperantie mr̄imoniū. ⁊ sic septēnarius sacr̄orūz rn̄det septēnario vtutū. Tertio modo sic. Triplex est actus gr̄e. s. purgare ꝑficere. illuminare. Vn̄ Dio. vij. c. angelice hierar. di᷑ ꝙ purgatio illumiatio ⁊ ꝑfectio. ē diuie scie assumptio. qa scia ē ꝑ gr̄am. necessarius aūt est triplex purgationis actus. vnus respectu originalis pcci ad quē actū istitutus est baptismus. alius respectu cl'pe actualis. ad quē actū est pn̄ia instituta. t̄ti⁹ respectu mali medio mō se hn̄tis qō est cōcupiscētia ad quem istitutū est mr̄imoniū. Actus illuminatiōis est duplex vnus in via per gr̄am ad quē istitutus est ordo. alius in p̄ria ꝑ gliam ad cui⁹ imediatā dispōnē istituta est vnctio extrema. Actus ꝑfectōis est duplex. vnus ad resistēdum terribili malo ad quē instituta est ꝯfirmatio. alius ad ꝑficiēdū in bonuz ad quē instituta est eucharistia. Ordo p̄dictoꝝ sacr̄oruz sic pōt accipi. q̄uis. n. bonū cōmune in intētōne p̄poni debeat bono singularis ꝑsone. s̄m sn̄iam Phi. j. ethi. c. j. vn̄ in via generatiōis p̄us est bonuz singularis ꝑsone. sicut prius ē homo q̄z dom⁹ ⁊ domus p̄or ciuitate ⁊ pars generaliter prior toto. ⁊ iō quo ad nos sacr̄a que ꝑtinent ad bonū ꝑsone ꝓordinan᷑ ordini ⁊ mr̄imonio q̄ ꝑtinent ad bonū cōe. ⁊ inter illa que ꝑtinēt ad bonū ꝑsone prior est baptismus. qa est sacr̄m intrantiū. vltimū ē extrema vnctio quia est sacr̄z exeūtiū. ꝯfirmatio eucharistie ⁊ pn̄ie sunt sacr̄a ꝓgredientiū inter q̄ prior est cōfirmatio. qa est ad gr̄e in bap. collate conseruationē. scd̄o eucharistia qa est ad gr̄e cōseruate augmētationē. t̄tio est pn̄ia qa est ad gr̄e admisse recuperationē. Inter sacr̄a que sunt ad bonum cōmune prius est ordo q̄z mr̄imoniū qa per ordinem mr̄imonij sacr̄m dispēsari debet.

Articulus secundus

c Onsequenter queritur de secūdo p̄ncipali. Et circa hoc querun᷑. 4°. P̄rio utrū baptismus Jo. erat scr̄m. Scd̄o a quo fuit istitutus. Tertio vtrū conferebat gr̄am. Quarto vtrū illo baptismo baptizati remanserunt obligati ad recipiendum xp̄i babtismum.

Rimo oñdo ꝙ baptismus Jo. nō erat sacr̄z. Aug. li. v. d̄ baptismo ꝯ donatistas lōge an̄ mediū di᷑ ꝙ Jo. baptizabat bap°. nō diu māsuro. sed q̄tuz satis esset ad parādū viam dn̄o. Sed p̄paratorium ad viam dn̄i nō erat sacr̄m. sed dispositio ad susceptionē scr̄oꝝ eius. g̊ baptismus Jo. non erat scr̄m. Item glo. sup illud Jo. t̄tio erat Jo. baptizās. q̄z tū cathecumis nōdū baptizatis ꝓdest doctrina fidei. tn̄ ꝑfecit baptismus Jo. an̄ baptismū xp̄i. sed p̄dicta doctria nō est sacr̄m. g̊ baptismus Jo. non erat sacr̄m. Cōtra sacr̄m est sacre rei signū. sed baptismus Jo. erat sacre rei signū. erat. n. signum baptismi xp̄i. qa erat via ⁊ p̄paratio ad ip̄z. vt hētur in glo. sup illud Jo. t̄tio. ⁊ baptizabāt. g̊ erat sacr̄m. Rn̄deo ꝙ si extēdamus nomē sacr̄i ad oē signū rei sacrātis suscipiētē. sic baptismus Jo. erat sacr̄z. qa exp̄sse rep̄n̄tabat xp̄i baptismū. q ē res sacrās suscipiētē. si aūt restrigamus nomē sacr̄i ad id qō ē sacre rei signū ⁊ cā. sic nō erat sacr̄m. qa nō cōferebat gr̄am ex vi sacr̄i vt i. iij. q. oñde᷑. Vn̄ r̄spectu baptismi xp̄i dz dici fuisse sacr̄ale. qa fuit q̄dā dispositio ⁊ p̄paratio ad illi⁹ baptismi susceptiōez ⁊ pro tāto pōt dici ꝑtinuisse ad no. l. ꝑ reductionē. Ar^m. ad partē secūdā ꝓcedit de sacr̄o s̄m ꝙ extēditur ad oē signū rei sacrātis. Alia duo ad partem primam ꝓcedunt de sacr̄o s̄m ꝙ est sacre rei signum ⁊ causa.

Ecundo queritur a quo Jo. baptismus fuit istitutus. Et vi᷑ ꝙ a deo. qa ille facit rē cui⁹ auctoritate fit. Vn̄ ille angelus q Moysi loq̄ba᷑ in ꝑsona dei dixit. Ego suz de⁹ p̄ris tui. Exo. iij. Sz Jo. baptizauit auctoritate xp̄i. Vn̄ vt h̄r Jo. p̄mo. Jo. dicit. Qui misit me baptizare in aquā ⁊c. g̊ xp̄us Jo. baptismū istituit. Itē vt hētur Math. xxj. xp̄o q̄rēti de baptismo Jo. vtrū esset ex celo aut ex hoibus. iudei q libēter ipedissent nō fuerūt ausi dr̄e ꝙ ex hoib⁹. g̊ nō fuit ab hoie istitutus. Cōtra si non fuisset istitutus a Jo. sz tn̄mō baptizasset auctoritate xp̄i nō debuissz dici baptism⁹ Jo. qa baptism⁹ quo ad auctoritatē xp̄i baptizabāt eius discipuli.

nō dicebaꝛ baptismꝰ alicuiꝰ discipli. cū ḡ ille ba-
ptismus spāliter diceret baptismus Jo. ab ipō in
stitutus fuit. Rn̄deo ꝙ diuina institutio alicuius
rei duplex ē. q̄dā expꝛ̄sse a deo. q̄dā. occl'ta mediāte
mistro cui soli cōmittiꝛ ptās instituendi. alij tn̄ po
test ꝯuenire ptās exequendi vel cui soli cōmittiꝛ
ptās instituendi ⁊ exequēdi. p° mō fuit institutus
baptismus xp̄i ab ipso xp̄o. 2° mō fuerūt instituta
sacr̄a legalia. deus. n. illa istituit ꝑ Moysen. ſʒ isti-
tutoꝝ executio nō fuit soli Moysi ꝯmissa. plures
eni alij illa sacr̄a mistrauerunt. 3° mō fuit institutꝰ
baptismus Jo. a deo. auctoritate. n. dei Jo. illū ba
ptismū instituit ⁊ sibi soli fuit executio reseruata.
Un̄ institutio illiꝰ baptismi nō fuit nisi ad tp̄s vi-
te Jo. baptiste. Ar° ad ꝑtē primā nō plus ꝯcludūt
nisi ꝙ baptismus Jo. fuit institutꝰ a deo. ⁊ h̄ veꝝ
ē. fuit tn̄ institutus mediāte Jo. tanq̄ȝ singulari mi
nistro ⁊ institutiōis ⁊ executiōis. Ad arm. ad ꝑtē
aliā dō. ꝙ q̄ȝuis baptismus Jo. istitutꝰ fuerit a dō
mō p̄dcō. tn̄ recte dictus ē baptismꝰ Jo. eo ꝙ ipse
solus fuit mister p̄marie istitutiōis ⁊ executiōis il
lius baptismi ⁊ qꝛ ab ipō erat totū qd̄ i illo baptis-
mo fiebat rōe opis opati. qa sic ꝑ illū bapm nihil i-
teriꝰ i aīa fiebat. ſʒ baptismꝰ xp̄i quo baptizauerūt
eiꝰ discipli nō fuit tpis mediātibus a dō institutꝰ
ſʒ imediate a dō. nec ab ipsis erat interior opatio
q̄ ꝑ bapm xp̄i in suscipiēte fiebat.

t **Ertio queritur** vtꝝ baptismus Jo. ꝯferebat grāȝ
Et vı̄ ꝙ sic. q̄ȝto sacr̄a fuert̄. l. euāgelice ꝓpi
quiora tāto fuerūt magis accidētia ad ꝑfectionē.
Un̄ digniora fuerunt sacr̄a. l. scripte q̄ȝ. l. nature.
Sʒ bapꝰ Jo. fuit ꝓpiquior. l. euāgelice q̄ȝ circūci-
sio ꝯ ḡ circūcisio grāȝ ꝯferret mlto fortiꝰ bapꝰ Jo:
Itē Mathe. p° dı̄ ꝙ Jo. fuit baptizās in deserto
i rēissionē pccōꝝ ſʒ remissio pccōꝝ n̄ ē nisi ꝑ grāȝ.
ḡ bapꝰ Jo. grāȝ ꝯferebat. Cōtra gl. sr̄ illd̄ Luce 3°
p̄dicās baptismū pn̄ie dicit ꝙ Jo. dare nō potuit
baptismū quo pccā soluerenꝛ. Sʒ baptismo quo
ꝯfertur grā soluūꝛ pccā. ḡ baptismus. Jo. grām cō
ferre nō poterat. Itē illo baptismo in quo xp̄s in
terius nō baptizat nō ꝯferꝛ grā. Sʒ talis erat bap
tismꝰ Jo. Un̄ de ꝯsecra. di. 4ª. Aliud. ⁊ est sumptū
ab Aug° suꝑ Jo. tractatu. 5°. v̄sus finē. Si quos
baptizauit Judas non sunt iteꝝ baptizati. ⁊ quos
baptizauit Jo. iterū sunt baptizati. ḡ in baptismo
Jo. nō ꝯferebaꝛ grā. Rn̄deo ꝙ tn̄ habuit baptis
mus Jo. de v̄tute ⁊ nō plus q̄ȝtū sibi dare voluit
p̄ncipalis instituēs cā. istitutus aūt fuit a dō sicut
a p̄ncipali cā. vt pʒ ex q̄ōe p̄cedenti. tn̄ ergo h̄uit
de v̄rtute ⁊ nō plus q̄ȝtū sibi deus dare voluit. dō
aūt noluit sibi dare v̄tutē grām ꝯferēdi. nec cara-
cterē ip̄mendi. nō danda. n. est p̄paratiōi. virtus
q̄ postea ē in medicina futura. Baptismꝰ aūt Jo.
fuit quedā p̄paratio ad bapm xp̄i. ⁊ ꝑ ipm fuit q̄dā
asuefactō hominū ad bapm xp̄i recipiēdū. ⁊ iō nec
caracterē imprimebat. nec grām ꝯferebat. ſʒ bapm
xp̄i significabat. ⁊ quo ad h̄ erat aliquo mō sacr̄m.
⁊ ad eius susceptionē p̄parabat. ⁊ quo ad h̄ erat sa
cramētale. ⁊ erat materia merēdi quo ad illos q
ipm in fide ⁊ deuotiōe suscipiebāt. Un̄ Math. 3°
dicit. Ego quidē vos baptizo in aqua in pn̄iam. q
aūt post me venturus ē. ⁊ sequeꝛ. vos baptizabit
in spū scō. Ad pm in oppm dō. ꝙ maiorē v̄tutē hʒ
de accessu ad ꝑfectionē q̄ȝtū ad expressionē signifi
candi. ⁊ sic baptismꝰ Jo. fuit ꝑfectior q̄ȝ circūcisio
exp̄ssius. n. q̄ȝ circūcisio baptismuȝ xp̄i significauit
vnde si baptismus Jo. nō fuisset institutus nisi ad
significandū baptismū xp̄i nō fuisset suꝑflua eiꝰ in-
stitutio. eo ꝙ ꝑ ipm significabaꝛ expressius baptis
mus xp̄i. q̄ȝ fuit significatus in. l. ve. tn̄ vt in visū
est in corꝑe q̄ōnis nō fuit institutus cā significādi
tn̄. Ad 2m dō. ꝙ ibi nō dı̄ ꝙ Jo. esset baptizās in
remissionē pccōꝝ. ſʒ ꝙ erat baptizās ⁊ p̄dicās ba
ptismū pn̄ie in remissionē pccōꝝ. i. baptismū xp̄i i
quo erāt remittēda pccā. vn̄ glo. sr̄ illud Luce 3° p̄
dicās baptismū pn̄ie dicit. non ait dās baptismū
penitentie. sed predicans.

q **Uarto q̄ritur** vtꝝ bap° Jo. baptizati remāserūt obli
gati ad recipiendū bapm xp̄i. ⁊ vı̄ ꝙ nō ma
gister in lr̄a huiꝰ di. c. vltio. Qui spē nō posuerunt
in baptismo Jo. ⁊ p̄rem. ⁊ fi. ⁊ spm̄ scm̄ credebant.
nō post baptizati fuert̄. ſʒ iposītōe manuū ab aplis
suꝑ eos scā spm̄. s. acceperūt. Itē in receptiōe sa-
cr̄oꝝ qd̄ daꝛ nō est iterandū. ſʒ si aliqd omittiꝛ po-
stea ē supplendū extra de clerico ꝑ salutē promoto
cū ergo in bap° Jo. dareꝛ ablutio exterior non fuit
iteranda. ſʒ interior supplēda. Cōtra de ꝯsecra.
di. 4ª. Aliud. ⁊ sumptū est ab Aug°. suꝑ Jo. tracta
tu. 5°. v̄sus finē. Si quos baptizauit Judas nō ite
rū sunt baptizati. Et quos baptizauit Jo. iteꝝ sūt
baptizati. Itē Augꝰ. 5°. li°. de baptismo ꝯtra do
natistas. longe an̄ mediū. Dn̄s Jesus xp̄s tali ba-
ptismo mūdat ecc̄liaȝ quo accepto nullū alterū re
quiraꝛ. Jo. aūt tali baptismo p̄tingebat quo acce-
pto eēt etiā bapm dn̄icuȝ necessariū. Rn̄deo cuȝ
baptismus Jo. esset quedā p̄paratio ad bapm xp̄i.
sicut ad medicinā sanatiuā. ideo sicut accepta pre
paratiōe nihilominus est infirmo necessaria me-
dicia. sic illis q baptismū Jo. susceꝑant necessaria
erat baptismi xp̄i susceptio. sicut bn̄ ondūt auctori
tates allegate ad hanc partē. Ad pm in oppm dō.
ꝙ illa fuit opinio mgr̄i q̄ mō ꝯmuniꝛ nō teneꝛ. nec
facit ꝓ illa opiniōe illd̄ qd̄ h̄etur actuuȝ. 8°. ꝙ Pe
trus ⁊ Joannes nō baptizauerūt illos q i samaria
receꝑant v̄bū dei. ſʒ tm̄modo iponebant manus
suꝑ illos ⁊ accipiebāt spm̄ scm̄. quia illi baptizati
erāt a Philippo in noīe Jesu xp̄i vt pʒ textū ibidē
exp̄sse aūt inueniꝛ actuū 19°. ꝙ baptizatos baptis-
mo Jo. Paulꝰ baptizauit bap° xp̄i. Ad 2m dō. ꝙ
maior nō est vera de eis q̄ in sacr̄o ita ꝯnexa sunt
ꝙ neutrū sine alio cōicante possit effectū hr̄e sacr̄i
sic aūt se h̄nt in baptismo ablutio ⁊ forma v̄boꝝ.
vn̄ si hodie aliqs abluerit pueꝝ ⁊ die crastina di-
ceret formā v̄boꝝ nō esset puer baptizatꝰ. nisi ite-
raretur ablutio.

c **Irca litteram** Alia ad remedium tm̄ sunt. vt ꝯiugiuȝ
qd̄ nō ē sic intelligendū. ꝙ ibi nō ꝯferatur
grā. ſʒ qꝛ grā q̄ ibi ꝯferꝛ p̄ncipalius ordinaꝛ ad pre
seruandū a pccō futuro q̄ȝ ad purgandū a pccō iaȝ
cōmisso. Ex ipsius morte ⁊ passiōe virtutē sortita
sunt. h̄ expositū est in q̄ōnibus. Inter noue grē sa
cramēta primū est. huiꝰ reddita est rō in q̄ōnibus
Illi qui speȝ nō iposuerūt ⁊ cetera. Et hec fuit opi
nio magr̄i q̄ modo cōmuniter nō teneꝛ. Motiuū
aūt magr̄i ad h̄ ponendū fuit qꝛ Jo. baptizabat in

noīe venturi. vt dicit magr̄ hui⁹ di. ca. vltio. Et ita Jo. implicite baptizabat in noīe Jesu xp̄i.

Di. iij.

p Ost hoc videndum ꝛc. Su peri⁹ determinauit magister de sacramētis in generali ꝛ de circuncisione in speciali ꝛ de quibusdam preambulis ad sacramenta no. l. hic determinat de sacramentis no. l. in spāli. Et diuiditur in partes. 7. Primo determinat de baptismo. 2°. de confirmatione. di. 7. ibi. Nunc de sacr̄o confirmationis. 3° de sacram̄to eucharistie di. 8ª ibi. Post sacr̄m. 4° de sacr̄o penitentie di. 14ª ibi. Post hec de penitētia. 5° de sacr̄o vncionis extreme di. 23ª ibi. Pretermissa. 6° de sacr̄o ordinis di. 24ª ibi. Nūc ad ꝯsiderationē. 7°. de sacr̄o matrimonij. di. 26ª ibi. Cuz alia sacr̄a. Prima diuidit̄ in quattuor. Primo determinat de baptismo quantū ad ip̄m sacr̄z secundū se. 2°. quantū ad suscipiētez. di. sequēti ibi Dicendū est h̄ 3° quantū ad ministros di. 5ª. ibi Post hoc sciendū. 4° quantū ad vsum baptizandi. di. 6ª. ibi. Nunc qbus liceat ꝛc. Prima in .7. Prio determinat d̄ baptismi quiditate ōndens in quibus cōsistit. 2° de baptismi forma ibi. Sz quod est. 3°. de institutione ibi. De institutione 4°. de materia ibi. Celebratur aūt. 5°. de baptizandi vsu ibi. De imersione. 6°. de euacuatione circūcisionis ibi. Solet. 7°. de cā institutiōis baptismi. ibi. Causa v̄o. 2ª istarū diuiditur ī partes tres. Primo determinat de forma baptismi quātum ad omne tēpus. 2°. de forma baptismi ꝑ tpe primitiue ecclie tm̄ ibi. Legitur tm̄. 3° incidenter mouet ꝛ soluit quedā dubia circa formā verboꝝ. ibi. Hic queritur. Jlla pars que incipit De institutione. diuidit̄ in. 2. Primo determiat de institutione baptismi ſm opinionē alienam. 3° ſm opinionē propriā ibi. Si v̄o q̄retur.

c Jrca hanc di. querendū est p̄ncipaliter de qnqꝫ. Primo de batpismi quiditate. 2° de eius forma. 3° de materia. 4° de vnitate. 5° de institutōe Circa pm queruntur tria. Primo vtrū baptismus sit ablutio in aqua. 2° vtꝝ sit ablutio actiua vel passiua. 3° vtꝝ sint cōueniētes baptismi diffinitiones.

Articulus primus.

p Rimo ostendo ꝙ baptismus non est ablutō in aqua. quia ablutio in aqua non ē aq̄ sed sicut dicit hu° 2°. li° de sacra. ꝑte 6ª. c. 2°. Baptismus est aqua diluendis criminibus s̄cificata ꝑ verbū dei. g̊ baptismus nō est ablutio in aqua. Jtem totū non est sua ꝑs. sed baptismus est totū ad ablutionē ꝛ v̄bū. q2 d̄ essentia baptismi non est tm̄ ablutio. sz etiā verbū. g̊ baptismus non est ablutio in aqua. Jtē sp̄ēs panis ꝛ vini sunt ipsum sacr̄m eucharistie non vsus earū. g̊ a simili baptismus est aqua, non vsus eius. Cōtrariū dicit mgr̄ in lr̄a huius di. c. p°. Jtem effect⁹ baptismi est interior aīe ablutio. Sz ablutio corporis exterior expressius rep̄ntat interiorē aīe ablutionē ꝙ̄ aqua. g̊ baptism⁹ magis ē ablutio ī aq̄ ꝙ̄ aqua. Rn̄deo de integritate baptismi tria sūt scilicet materia. ꝛ forma v̄boꝝ. ꝛ aliqualis vnio istoꝝ ad quaz ꝯcurrit intentio baptismi. materia duplex est. s. remota que est aqua. ꝛ ꝓpinqua. s. ablutio in aqua. q2 aqua non significat nec cāt iteriorē ablutionē nisi ſm ꝙ est abluens. ꝛ q2 de re artificiali cōuenienti⁹ predicat̄ materia ꝓpinqua ꝙ̄ remota. ꝛ baptismus est quasi qd artificiatū. ideo ꝯuenientius dr̄ ꝙ baptismus est ablutio ī aqua ꝙ̄ ꝙ baptismus sit aqua abluens. Ad pm in oppm. dō ꝙ ꝗuis dici possit ꝙ baptismus sit aqua sanctificans tm̄ conueniētius dr̄ ablutio in aqua rōe iam dicta. Ad 2m dō. ꝙ ſm Phi. 2°. phi. Natura artificiatoꝝ est ex ꝑte materie. ꝛ iō ꝯuenienter dr̄. lectus ē lignū. statua est es ꝛ a simili aliquo mō cum baptism⁹ sit quid artificiatū pōt eius materia predicari de eo. Ad 3m dō. ꝙ non est sile. q2 sp̄ēs panis ꝛ vini imediate rep̄ntant rem manentē quaz cōtinent. s. sp̄ēs panis. corpus xp̄i. ꝛ sp̄ēs vini sanguinez. corpus aūt xp̄i vel sanguis nō est actio vl̄ passio. Sed baptismus rep̄ntat aīe interiorē ablutionē q̄ est aīe passio q̄ expressius rep̄ntatur ꝑ corporis ablutionē ꝙ̄ ꝑ aquā abluentem.

s Ecūdo queritur vtꝝ baptism⁹ sit ablutio actiua vel passiua. Et vr̄ ꝙ actiua. effectus. n. eius est aīaz mundare. ꝛ h̄ est agere. Sed iterius agere magis rep̄ntat̄ ꝑ exteriorē ablutionē actiuā ꝙ̄ ꝑ passiuā. g̊ baptismus magis est ablutio actiua ꝙ̄ passiua. Jtē passio inq̄ztū passio nihil efficit. sz ꝑ exteriorē ablutionē q̄ est baptismus efficit̄ sanctitas in aīa. g̊ baptismus nō est ip̄a ablutio passiua. sed actiua. Jtē qcquid est cā cāe. est cā cāti. sed ablutio actiua est cā ablutiōis passiue. qa sicut dicit auctor. 6. p̄ncipioꝝ. Passio est effectus illatōqꝫ actiōis: g̊ cā est interioris ablutionis mediate vl̄ īmediate. Sz siue sic siue sic sacr̄z ē. Cōtra ablutio n̄ h̄ēt rōnē sacr̄i nisi inquātū ꝑ eā cātur ꝛ significatur ablutio interior. qd̄ ei nō cōuenit nisi inquātū est in abluto est passio. g̊ ablutioni non cōuenit rō baptismi nisi inquātū est passio. Rn̄deo ꝙ ablutio exterior inquātū est in abluto est passio. inq̄ztū est ab abluēte est actio. ſz. n. Phi. 3°. phi. Actō ꝛ passio radicant̄ ī vno motu. ꝛ suꝑaddūt relōnes diuersas. s. passio relationez ad illud in quo est ꝛ actio relationem ad illud a quo illud est. Simili modo dico de interiori ablutione. Est enim. passio inquātū est in aīa que abluit̄. ꝛ actio inq̄ztū ē ab abluente. ꝛ rep̄ntat exterior ablutio inq̄ztū ē actio iteriorē inq̄ztū ē actio iterioris. ꝛ ablutio exterior ī q̄ztū est passio interiorē inq̄ztū est passio interioris g̊ ablutiōis tam actiue ꝙ̄ passiue ablutio exterior est signū ꝛ etiā cā. ablutio. n. interior non tm̄ inq̄ztū est passio. sz etiā inq̄ztū est actio ꝑ sacr̄m cāta ē. ꝛ iō sacr̄m baptismi non tm̄ dicit ip̄am ablutionē exteriorē inq̄ztū est passio nec tm̄ inq̄ztū est actio. sed cōprehendit rōez vtrāqꝫ. ꝗuis imediatius respiciat baptizatū rōe ablutiōis passiue ꝙ̄ actiue.

Ad pm in oppm dō. ꝙ effectus ablutiōis exterioris est nō tm̄ interior ablutio actiua. sed etiā passiua. ꝛ magis qa aīam abluere ordinatur ad ip̄az esse ablutā. Ad 2m dō ꝙ ꝗuis passio inq̄ztū passio nihil efficiat. tm̄ inq̄ztū ꝑ passionē actio applicatur

ad passuȝ. sine qua applicatiōe nō sequeret̃ effect⁹ ꝯuenit passioni esse cām effectus. ⁊ sic dicimus ꝙ motus inq̄ȝtū est in mobili calefacit ipm̄. ⁊ tñ inq̄ȝtū est in mobili passio est. ⁊ aliqualr̃ modo simili ablutio exterior passiua cā est ablutiōis interioris nō tm̄ passiue sed etiam actiue. Ad 3ᵐ dō. ꝙ nō. nō plus aliquid ꝯcludit nisi ꝙ in rōe baptismi iclu dit̃ actiua ablutio. ⁊ h̄ verū est. Ad arᵐ ad ptem aliā dō ꝙ p hoc nō cōcluditur ꝙ ablutio non hēat rōem sacr̄i inq̄ȝtū passio est. sed ꝙ sine illa nō esset sacramentum ⁊ hoc est verum.

t Ertio querit̃ vtrū sint ꝯuenientes baptismi diffinitōes. Et vr̄ ꝙ non. in diffinitiōe. n. quam ponit magr̄. s. ꝙ baptismus est ablutio corporis exterior fcā sub forma vboꝝ p̄scripta. id qd̄ ē materiale in bap° ponit̃ in recto. ⁊ illud qd̄ ē ibi formale ponitur i obliquo. qd̄ vr̄ incōueniēs. cū forma sit p̄ncipalior q̄ȝ materia. Itē sacr̄m est in gn̄e relatōis signū. signū. n. relatiue dr̄ ad signatū. sȝ diffinitio nō est ꝯueniēs i qua nō ponit̃ genus rei. cū ḡ i p̄dicta diffinitiōe nō pōit̃ relatio icōueniēs diffinitio vr̄. Item in illa que ponit̃. 4. li. de ar. fidei q̄ est baptismus est ablutio aque p innocationē trinitatis scificate. pcci ablutionē significans nō exprimitur rō cāndi que tñ est essentialior bap° q̄ȝ rō significandi. Itē in quacūq̄ȝ aqua pōt celebrari baptismus. ḡ male dr̄ ablutio aque scificate. qa non ois aqua est scificata. Item materia remota nō p̄dicatur de artificiato q̄ȝuis. n. bn̄ dicat̃. statua ē es. nō tñ dici pōt. statua est materia p̄ma cuius tñ essētia manet in ere. ḡ diffinitio Hu. quā ponit. 2° li°. de sacr̄is pte 6ᵃ. c. 2°. que superius posita est p̄ma qōe huius di. incōueniēs est. qa i ea dr̄ baptism⁹ est aq̄ q̄ est materia ei⁹ remota. Rn̄deo ꝙ p̄dicte diffinitiōes sunt cōueniētes eo mō quo baptismo ꝯuenit diffiniri. ⁊ differūt. 3. p̄dcē diffinitiōes in h̄ ꝙ diffinitio magr̄i dat̃ p materiā ꝓximaȝ que est ablutio corpis exterior. ⁊ p formaȝ que tangit in h̄ qd̄ dr̄. Sub forma verboꝝ p̄scripta ⁊ p efficientē que dat̃ intelligi in h̄ qd̄ dr̄. facta. diffinitio aūt sūpta de 4°. li. de articulis fidei dat̃ p materiā proximā cū dr̄. Ablutio. ⁊ remotā. cū dr̄. Aque. ⁊ p formā cū dr̄. Per inuocationē trinitatis scificate. ⁊ p finē n̄ p̄ucipalē cū dr̄. Pcci ablutionē significās p̄ncipalius. n. ordinat̃ baptismus ad purgandum q̄ȝ ad significandū. diffinitō aūt dat̃ p materiā remotā cū dr̄. Baptismus est aqua. ⁊ p finē cū dr̄. Diluēdis criminibus. ⁊ p formā cuȝ dr̄. Sanctificata p vbū. ⁊ p efficiēs cū dr̄. Dei. Qd̄ aūt dixi istas diffitiōes esse ꝯuenientes intelligi d̄bēt ſm exigentiā materie. q̄r nō inuenirent̃ in qualibet istarū p̄cise cōditiones ille q̄ requirerent̃ ad potissimā diffinitionē ſm artē Phi. 2° posterioruȝ. Ad pᵐ dō. ꝙ q̄ȝuis in naturalibus forma sit p̄ncipalior q̄ȝ materia. in artificialibus tñ est econuerso. ſm ꝙ vr̄ sētire Phi. 2° phi. Sed q̄r in artificialibus sub rōne qua sunt artificialia p̄ncipalior vr̄ forma q̄ȝ materia. Potest dici aliter ad arᵐ ꝙ i p̄dcā diffinitōne forma ponit̃ in obliquo ad significandū eaȝ p modū dn̄e que iponit̃ a forma. Si. n. dicerem⁹ hō est animal hn̄s aiam intellectiuā significarem⁹ ꝙ hō est animal rōnale. Ad 2ᵐ dō. ꝙ q̄ȝuis signum sub rōe qua signū sit in gn̄e relationis nō tñ id qd̄ ē signū. illud. n. qd̄ est circulus nō est in gn̄e relatōis hic aūt diffinit̃ bap⁹ ſm id qd̄ ē. Ad 3ᵐ dō ꝙ si in illa diffinitione exp̄meret̃ rō causādi essȝ pfectior quā tñ nō exp̄ssit. quia cōis opinio ē ꝙ sacr̄a no. l. efficiūt quod figurant. Ad 4ᵐ dō ꝙ ibi non loq tur nisi d̄ scificatiōe q̄ ꝯuenit aque p inuocationeȝ trinitatis in actu baptizandi. Ad 5ᵐ dō ꝙ illa p̄dicatio Baptismus est aqua nō est p̄dicatio p essētiā. sed p cām. maior aūt argu. intellecta est de predicatiōe p essentiā. de artificiato aūt p̄dicari pōt p̄dicatiōe cāli materia remota q̄ȝuis nō remotissima que est materia prima. dici. n. potest de statua aurea que est argentū viuū coagulatū ex vi sulfuris mundi optimi rubore clari hn̄tis vim igneitatis simplicis nō vrentis. hec. n. est mat̃ia auri vt habetur 4° methauroꝝ. ⁊ ex cōsequenti est materia statue auree quāuis remota.

Articulus secundus.

c Onsequenter querit̃ de 2° p̄ncipali. Et circa hoc querūtur. 3ᵃ. Primo vtrū mediantibus verbis sit vtus sanctificādi in aqua. 2° vtrū ordinatio ad sanctificādū sit forma baptismi. 3° vtꝝ in his verbis. Ego baptizo te in noīe pr̄is. ⁊ filij. ⁊ spūs sancti. ita ꝯsistat forma baptismi p̄cise ꝙ n̄ liceat. aliquid subtrahere. vel addere seu per quēcūq̄ȝ modum alium inmutare.

p Rimo ostendo ꝙ a deo mediantibus verbis non sit vtus sanctificandi in aqua. nihil. n. recipit virtutē mediante aliquo a quo non patit̃. qa recipe est quoddā pati. Sed aqua nullo mō patitur a vbis. ḡ mediantibus vbis non est in aqua vtus sanctificandi. Itē si vtus sanctificādi sit in aqua mediantibus vbis. h̄ esset aut tanquaȝ mediū remotū. aut tanq̄ȝ ꝓximuȝ. Non p̄mo mō. quia si verba essent medium remotuȝ oporteret dare inter vba ⁊ aquā mediū proximū mediante quo deriuaret̃ p̄dcā vtus ad aquā. qd̄ nō videm⁹. Nec 2° modo. q̄r mediū proximū tangit extremū vba aūt tangunt aquā. ḡ nullo modo est vtus sanctificandi in aqua mediantibus vbis. Item quāto agens est p̄ncipalius tanto opatur imediatius. qd̄ pȝ q̄r deus qui est agens p̄ncipalissimū imediatissime opatur in oi effectu. Sed p̄ncipalius agēs in scificando sunt vba q̄ȝ ablutio. ḡ imediatissime opantur circa baptizatū. non ḡ mediante ablutiōe quod verū nō esset si in ablutiōe esset vtus scificādi a deo mediantibus vbis. Cōtra Aug⁹ ol. 80. sup Jo. vltra mediū. ⁊ recitat magr̄ hui⁹ di. ca. p° Et Grānus. p̄ma. q. pᵃ. Detrahe. Unde ista tāta virtus aque vt corpus tangat ⁊ cor ablnat. nisi faciente verbo. ḡ p vbuȝ est vtus scificandi in aqua.

Item Hu° p° li. de sacra. pte. 9ᵃ. c. 2°. Accedit vbuȝ scificans ad elementū ⁊ fit sacr̄m. Et parū aū eodē. c. dicit ꝙ sacr̄m hȝ vtutē scificandi ex apposita vbi vel signi bn̄dictione. ḡ per verbū scificat̃ aqua. ⁊ vim hēt sanctificādi. Rn̄deo ꝙ qn̄ aliqs motor ad aliquē effectū adhibet instr̄m ꝯstitutuȝ ex duabus naturis diuersis quaꝝ vna propinquior est motori ⁊ maiorē hn̄s aptitudinē naturalem

ad effectũ illũ ꝓducendũ mediante illa ṽtus mo-
toris deriuaẽ ad partẽ aliaꝫ. ⁊ est p̃ncipalior i cãn
do effectũ q̃ꝫ alia. Sic aũt est in ꝓprio. sacr̃ꝫ. n. ba
ptismi ↄ̃stituiẽ ex ablutiõe in aqua ⁊ ṽbis que sunt
diuerse nature. ⁊ sunt ṽba in rep̃ntando ꝓpingo-
ra deo qui est p̃ncipalis motor q̃ꝫ ip̃a ablutõ. quia
exp̃ssius rep̃ntat deũ scificantẽ ⁊ aie scificationem
q̃ꝫ ip̃a exterior ablutio. si. n. nũq̃ꝫ fuisset sacr̃m bap
tismi institutũ. tñ inuocatio trinitatis esset aliqua
lis dispositio. q̃ꝫuis nõ per modũ sacr̃i ad scificatõ
nẽ illi⁹ ꝓ quo inuocareẽ. qd̃ nõ sic põt dici de ablu
tione. Et iõ ṽtus dei qui motor est p̃ncipalis in sã
ctificando imediatius ⁊ p̃ncipalius attingit ṽba.
⁊ mediantibus ṽbis ip̃am exteriorẽ corporis ab-
lutionẽ. ⁊ sunt ṽba p̃ncipaliora in scificando q̃ꝫ ip̃a
exterior ablutio. q̃ꝫuis sine ea nullũ possent h̃re ꝑ
modũ sacr̃i scificatiõis effectũ. Ad p^m i opp^m dd̃
ꝙ ₰m illos qui ponũt in sacr̃o ṽtutẽ ꝑ quã efficiunt
in aĩa aliquã dispositionẽ ad grãꝫ posset dici ꝙ ex
tendendo nomen passionis ad omnẽ receptionẽ.
aqua patitur a deo mediantibus ṽbis. Scd̃ꝫ aũt
aliã opinionẽ non oportet dicere ꝙ aqua aliquid
recipiat. sicut nec nummꝰ aliqd recidit cuꝫ statuiẽ
preciũ. Ad 2^m dd̃. ꝙ ṽba ₰m aliquos non sũt me
diũ ꝓximũ mediãte quo ṽtus scificãdi deriuatur
ad ablutionẽ. sed intentio baptizantis que verba
intentionaliter vnit ablutiõi. nec oportet ꝙ ip̃m
mediũ siue sint verba siue intẽtio realiter vniaẽ
ablutioni ad h̃ ꝙ ipsa virtus sanctificãdi deriueẽ
ad ablutionẽ. sufficit. n. vnio intentionalis. Ad
3^m dd̃ ꝙ maior non est vl̃r vera q̃ꝫuis ṽitatẽ h̃eat
de agente qd̃ deus qui sicut est agens p^m ita ẽ vni
cuiq̃ꝫ rei imediatissimũ. Uel põt dici ꝙ nõ sequi
tur ꝙ si ṽba nõ opantur imediate dispositionem
ad sanctificandũ ꝙ nõ opeñ mediãte ablutione.
deus. n. imediate opatur in oĩ actione. ⁊ tñ in mľ
tis opationibus opatur creatura mediante.

s Ecundo queritur vtꝝ ordina-
tio ad sancti
ficandũ sit forma baptismi. Et vꝫ ꝙ non.
qꝛ vniꝰ sacr̃i nõ est nisi vna forma. sꝫ ṽba sunt for-
ma baptismi. nõ g̊ est ordiatio ad sanctificandum
Itẽ forma plus h̃et de esse q̃ꝫ materia. Sꝫ ordia
tio ad sanctificandũ cũ sit relatio minus h̃et d̃ esse
q̃ꝫ ablutio ⁊ ṽba. g̊ nõ est baptismi forma. Item
vnius sacr̃i non est nisi vna forma. q̃a vnitas rei
ẽe ꝑ formã. Sed ordinatio in ṽbis ad scificanduꝫ
alia est ab illa que est in ablutione. g̊ ordinatio ad
sanctificaandũ non est sacr̃i forma. quare cũ nõ sit
rõ quare vna p̃dictaꝝ ordinationi magis sit for-
ma sacr̃i q̃ꝫ alia oporteret ꝙ ille due eẽnt forme. ⁊
sic baptismi esset duplex forma. Contra oĩs for-
ma siue naturalis siue artificialis est in sua mate-
ria. Sꝫ verba nõ sunt in ablutiõe nec econuerso.
g̊ neutrũ est alterius forma. Sed nõ est dare aliud
qd̃ possit h̃re rõeꝫ forme nisi ordiatio ad scificãdũ
g̊ talis ordinatio est baptismi forma. Itẽ sic vꝫ se
h̃re in sacr̃o baptismi ordinatõ ad scificandũ sicut
in dcõne ordinatio ad significandũ. Sed ordina-
tio ad significandum est dcõis forma. ⁊ vox eius
materia. g̊ siľr in sacr̃o baptismi ordinatio ad san-
ctificandũ est eius forma ⁊ ablutio ⁊ ṽba sunt ma
teria. R̃ndeo ꝙ baptismus põt accipi ꝓ ipsa ab
lutione ⁊ verbis ₰m se ⁊ ablutiõe. vľ ꝓ ip̃is ⁊ sub
illa rõne qua sunt baptismi sacr̃ꝫ. Primo modo
ordinatio ad sanctificandũ non est essentialis for
ma baptismi sed accidentaľ. accidit. n. ablutioni
⁊ verbis ꝙ ordinẽtur ad sanctificandũ. 2° modo
dd̃ ꝙ si accipiaẽ forma pro ꝑte p̃ncipaliori totius
integralis. ₰m quẽ modũ dꝛ tectum esse forma do
mus. sic ista ṽba. Ego baptizo te ⁊c̃. sunt forma sa
cramenti baptismi. q̃a cũ integraẽ ex ablutiõe ⁊ ṽ-
bis. ṽba sunt pars p̃ncipalior q̃ꝫ ablutio vt vide-
ri põt in q̃one p̃cedenti. Si aũt accipiaẽ forma ꝓ
eo qd̃ p̃mo resultat ex vnione ꝑtiũ integrãtiũ ₰m
quẽ modũ dicimus esse formã domus id qd̃ p̃mo
resultat ex ordiata cõiũctione fundamẽti parietis
⁊ tecti. sic ṽba non sunt forma sacr̃i baptismi. sed
ablutio. ⁊ ṽba materia sunt respectu forme p̃dicte
sicut fundamentum paries ⁊ tectum sunt mate
ria forme domus. sed hoc modo forma baptismi
cõpletiua ⁊ vltia ad quã refereẽ seu ordiaẽ ad signi
ficãdũ ẽ ordiatõ ad significãdum. ex vniõe. n. ablu
tõis ⁊ ṽboꝝ ⁊ ṽtute istitutiõis baptismi resultat q̃
dam ordinatio ad sp̃aleꝫ significandi modũ q̃ est
in cõposito ex ablutione ⁊ ṽbis sicut in subiecto. q̃
q̃ꝫuis accidat ablutiõi ⁊ ṽbis inq̃ꝫtũ sunt res tales
tñ est de coꝝ rõe inq̃ꝫtũ sunt baptismi sacr̃m. sicut
q̃ꝫuis isti voci que est. panis. accidat significatio.
tñ est de eius rõne inq̃ꝫtũ sacr̃m est nomen. de rõe
eni nois est significatio. nõ accipitur aũt hic ordia
tio ꝓ ordinãtis actiõe. nec ꝓ ordinati passione. sꝫ
ꝓ virtute qua baptismꝰ dispositiue sãctificat seu
ꝓ eius ordinatione ad sanctificandũ. Ad p^m in
opp^m ꝙ pꝫ solo ex dictis in q̃õe. Ad 2^m dd̃ ꝙ ma
ior non est ṽa de forma artificialiũ. plus. n. hꝫ d̃ ẽẽ
auꝝ q̃ꝫ eius figura ꝑ quã est statua. Ad 3^m dd̃ ꝙ si
cut ad integritatẽ materie baptismi requirũtur ṽ
ba ⁊ ablutio. ita ad integritatẽ forme requiruntur
ille due ordinatiões ꝑ intẽtionẽ vnite. Uel põt
dici ꝙ vna ordinaẽ ad aliã. ⁊ iõ ex illis põt consti
tui vna forma sic videmus. ꝙ iõ p̃r ⁊ mr̃ sunt vnũ
g̃nationis p̃ncipiũ. q̃a illud qd̃ est ex ꝑte mr̃is ordi
natur ad illud qd̃ ex ꝑte p̃ris. Ad ar^a ad ꝑtẽ aliaꝫ
patet quid dd̃ ex dictis in corpore questionis.

t Ertio querẽ vtrũ in his ṽbis.
Ego baptizo te in
noĩe p̃ris. ⁊ filij. ⁊. s. s. ita cõsistat forma ba-
ptismi p̃cise ꝙ nõ liceat aliqd subtrahere vel ad-
dere seu per quẽcũq̃ꝫ aliũ modũ imutare. Et vꝫ ꝙ
nõ. q̃a baptizando p̃ncipalior est deus q̃ꝫ minister
Sꝫ nõ exprimiẽ ip̃e deus sicut baptizãs. g̊ nec ne
cessariũ est exp̃mere mĩstri ꝑsonã. Itẽ in ṽbo pri-
me ꝑsone intelligr̃ h̃ pronomẽ ego. Sed baptizo
est ṽbũ p̃me ꝑsone. g̊ licitũ ẽ subtrahere h̃ ꝓ nomẽ
ego. Item xp̃us tradẽs discipulis formã baptis-
mi. Math. vltimo nõ expressit ꝑsonã ministri. g̊
q̃cq̃d spectat ad significandũ ministri ꝑsonaꝫ. licet
a forma predicta subtrahere. Itẽ sup̃fluũ est diri
gere verba ad nõ intelligentẽ. Sed puer qui bap
tizatur nõ intelligit. g̊ a p̃dicta forma licitũ est re-
mouere h̃ pronomẽ te. Itẽ Ambrosius p̃mo li^o.
de sp̃ũ scõ. c. 3°. ⁊ recitat magr̃ in lr̃a huius di. c. 3°
Si fide ministeriũ trinitatis teneaẽ. ⁊ vna ꝑsona
tñ̃ noĩetur plenũ est sacr̃m g̊ licitũ est de forma p̃-
dicta subtrahere ṽba significantia filiũ ⁊ sp̃m scm̃
Item ṽbũ scm̃ nõ minuit virtutẽ alterius verbi
sancti. g̊ predictis verbis licitũ est addere aliqua

v̄ba sancta. vt pote. Et in honore beate Marie v̄ginis ⁊ omniū scōꝝ. Itē interpositio nō mutat verboꝝ substantiā. nec ḡ v̄tutem. ḡ circa v̄ba predicta licet facere interpositiōis mutationē. Itē idem significatur ꝑ genitorē ⁊ genitū. sicut ꝑ prē ⁊ filiū. ḡ loco p̄ris ⁊ filij licitū est dicere genitoris ⁊ geniti licitū est ḡ circa predictam formā aliquid mutare ponēdo vnū verbū ꝓ alio. Itē greci veꝝ ꝯferūt bapm. ⁊ tñ loco istoꝝ v̄borū baptizo te. dn̄t baptizet seruus xp̄i. ḡ licitū est aliqd īmutare ponendo v̄ba pro v̄bis. Itē de ꝯsecr. di. 4ª. Romanus. a quodā. dicit Nicolaus papa de baptizatis a quodā iudeo ꝙ si in noīe trinitatis. vel tm̄ in nomine xp̄i baptizati sunt. nō debēt rebaptizari. ḡ ꝑ istis v̄bis p̄ris ⁊ filij. ⁊ sp̄us sancti. licitū est poneꝛ nomen trinitatis vel xp̄i. Item de ꝯsecra. di. 4ª Retulerūt. dicit Zacharias papa de sacerdote q ꝑꝑ īperitiā latine lingue dixit. Ego baptizo te in nomine p̄ria ⁊ filia ⁊ sp̄us sancta. ꝙ si nō intendebat errorē introducere verū ꝯtulit baptismū. ḡ licet ī forma baptismi aliqd īmutare ꝑ verboꝝ corruptiōnē. Itē ſm Phi. ꝑmo Perhier. noīa ⁊ v̄ba transposita idem significant. Sed eadē significatione manente manet eadē verboꝝ virtus. ḡ licitū ē facere mutationē in v̄bis predictis ea trāsponendo

Contra extra de baptismo ⁊ eius effectū. c. ꝑmo Si quis puerū ter in aqua īmerserit in noīe p̄ris ⁊ fi. ⁊ s. sci. ⁊ non dixerit. Ego baptizo te in noīe pa. ⁊ fi. ⁊ s. s. nō est puer baptizatus. ḡ hec forma baptismi est de necessitate seruāda. Et baptizo te in nomine pa. ⁊ filij ⁊ s. s. Rn̄deo ꝙ circa verba p̄dcā sex mōis pōt fieri mutatio. s. subtrahendo addendo. interponēdo. verbū pro verbo ponendo. v̄ba corrūpendo. ⁊ v̄ba transponēdo. nullo p̄dictorum modoꝝ licitū est baptizanti facere scienter ⁊ voluntarie mutationē circa verba p̄dicta. quocūqꝫ enī p̄dictoꝝ modoꝝ faciat baptizans mutationē circa p̄dicta verba peccat. ⁊ nulli licet aliquid facere cū pccō. Sed quolibet p̄dictoꝝ modorū pōt fieri taliter mutatio ꝙ non tolliꝛ sacri virtus. ⁊ taliter ꝙ v̄tus sacri nō remanet. Quod p° declarādū est in subtractione. 2° in additiōe. 3° in interpositiōe. 4° in v̄bi pro verbo positiōe. 5° in v̄boꝝ corruptiōe. 6° in verborum transpositione.

Quātū ad ꝑmū sciendū est ꝙ si subtrahiꝛ aliquid de esse forme nō remanet v̄tus baptismi. Et quia tota ista pars In noīe p̄ris ⁊ fi. ⁊ s. s. per quā exꝑmitur ꝑncipalis baptizans ⁊ sanctificaꝛ elementū est de esse forme. iō si de h̄ subtrahaꝛ aliqd nō remanēt v̄tus baptismi. In illa aūt parte forme que est Ego baptizo te sunt aliqua ꝑtinentia ad essentiā forme. s. expressio. actus baptizandi. ⁊ ꝑsone baptizate. eo ꝙ ad illā terminaꝛ baptizandi. actus. Uñ si aliqd p̄dictoꝝ subtrahaꝛ nō remāet v̄tus baptismi. exꝑssio aūt ministri non vr̄ esse de essentia forme quā xp̄us tradidit in baptismi institutiōe. qꝛ a ministro bap9 non h̄ꝫ virtutē. Uñ greci ꝑsonā ministri nō exprimūt. ⁊ tñ vere baptizant. Sꝫ auctoritate ecclie exprimum9 in baptizando mīstri ꝑsonā ad maiorē expressionē. Uñ si baptizans eā nō exꝑmeret nō ꝑꝑ hoc tolleret virtus baptismi. sed grauiter peccaret. qꝛ institutio ecclie obligat baptizantē. Quantū ad 2m sciendū ꝙ circa h̄ considerandā sunt duo. vnū ex parte addentis. aliud ex parte additi. si. n. addens illud qd̄ addit intendat esse de essentia forme volēs baptizare in alia forma ꝙꝫ baptizat ecclia tollitur virtus baptismi qa ad h̄ ꝙ remaneat baptismi v̄tus requiriꝛ ꝙ baptizans intendat facere qd̄ facit ecclia vt inferi9 in. e. di. patebit. Si etiā illud qd̄ addiꝛ est corruptiuū forme nō remanet virt9 baptismi. vt si postꝙꝫ dictū est. Et spiritus. s. addaꝛ hec determiatio creati vel minoris ꝙꝫ pa. ⁊ fi. Si aūt addēs nō intendat mutare ritū vel formā ecclie. ⁊ illud qd̄ addit nō est corruptiuū forme nō tollitur ꝑ hoc v̄tus baptismi. Uñ si baptizans terminata forma q̄ vtitur ecclia suꝑ addat istud. Et beata virgo adiuuet te. vel aliqd cōsile. vel si in ꝑncipio forme addat nomē propriū post h̄ pronomē Ego. dicēdo. Ego Joannes baptizo ⁊c. nō tollitur virtus baptismi.

Quātū ad tertiū sciendū ꝙ cū actus baptizandi sit actus vnus si fiat interpositio talis que corrūpat vnitatē actus. ⁊ maxie si corrūpat continuitatē intentiōis baptizantis. nō remāet v̄tus baptismi. Uñ si baptizās postꝙꝫ dixit. Ego baptizo te in noīe p̄ris. interponat vnā longā narrationē. vl̄ vadat ad faciendū aliqd̄ negociū. ⁊ postea reuertens dicat Et filij ⁊ sp̄us sci. nō est puer baptizatus. Si aūt interpositio sit modica. ita. s. ꝙ nō discōtinuet intentionē baptizantis neqꝫ actū. ſm vsū cōē ⁊ interpositū nō sit forme corruptiuū non ꝑꝑ h̄ īpeditur virtus baptismi. Uñ si baptizās postꝙꝫ incepit actū tussiat vel dicat. taceatis vel aliquod simile. ⁊ postea ꝑficiat. nō ꝑꝑ hoc īpediꝛ v̄tus baptismi. Quātū ad 4m sciendū ꝙ si accipiaꝛ v̄bum pro sua materia que est vox. ponere verbū ꝓ verbo nō īpedit v̄tutē baptismi qꝛ. in qualibet lingua licitū est baptizare ꝙꝫuis male faceret latin9 si baptizaret in lingua greca. vel hebrea. nisi aliquo casu īperitiā lingue latine incurrisset. ⁊ in alijs liguis eēt ꝑitus. Si aūt accipiaꝛ verbū ꝓ sua materia ⁊ forma simul. vel ꝓ sua forma tm̄. cū forma verbi sit significatio ponere verbū ꝓ verbo exn̄te d̄ essētia forme īpedit virtutē baptismi. qa talis mutatio corrūpit formā. Quantū ad 5m sciendū ꝙ si corruptio verboꝝ sit talis ꝙ nō remaneat eadem significatio nec ſm institutionē prime īpositiōis. nec ſm accomodationē vsus īpediꝛ v̄tus baptismi. Si aūt sit talis ꝙ ꝙꝫuis nō remaneat significatio ſm institutionē īpositiōis ꝑme ⁊ remaneat ſꝫ accomodationē vsus. tūc si nō fiat talis corruptio ex malitia vel ex derisione. sꝫ ꝑꝑ īperitiā illi9 lingue in qua baptizat. vel ꝑꝑ aliqd̄ īpedimentū lingue. nō ꝑꝑ h̄ impediꝛ virtus baptismi. Quantū ad 6m. sciendū ꝙ si fiat talis transpositio que mutet sensū ōronis quē h̄ēt ex vi ordinis verborū īpeditur v̄tus baptismi. vt si dicaꝛ. Ego p̄ris ⁊ fi. baptizo te in noīe sp̄us sci. qa ex vi isti9 ordis v̄borū sensus est. Ego q sum p̄ris ⁊ filij ⁊c. ⁊ h̄ qd̄ dico. In noīe. nō accipiꝛ nisi respectu sp̄us sci. Et si dicatur. Ego baptizo in te noīe p̄ris ⁊c. qa ex vi verboꝝ nō est sensus ꝙ ego baptizem te. sed aliqd in te ꝑ nomē p̄ris ⁊c. Si aūt transpositio nō mutat significationē ōronis quā h̄ēt ex vi ordinis verborū. tūc dico ꝙ si non fiat ex malitia. sꝫ ex ignorātia non impeditur virt9 baptismi. Si aūt fiat ex malitia impeditur baptismi v̄tus ꝑꝑ defectū intētionis in baptizante qui formā ecclie intendit muta

re. Ad pm in oppm dicendū ꝙ ipe deus q est ꝑncipaliter baptizans exꝑmitur cū dr. In noie pris ⁊ filij. ⁊ spūs sci. Ad 2m dō ꝙ q̄uis hoc pronomen Ego intelligat in h̄ vbo baptizo. tn̄ ecclia ordinauit ꝙ exꝑmeretur ad euidentius ondendū de terminatione intentiōis baptizantis. vnde in ei9 expressiōe nō est nugatio. q2 nō est inutilis. ⁊ qa expssū nō ampli9 intelligr in verbo. sicut nec nasus in simo cū dr nasus simus. Ad 3m dō ꝙ nō plus ꝯcludit nisi ꝙ expssio mistri nō ē de eēntia forme quaz determinat xp̄s in baptismi institutiōe. tn̄ xp̄s expssit ꝑsonas ministroꝝ in h̄ ꝙ eis loquebat in 2a ꝑsona tūc tn̄ baptismū nō instituit. s3 pcep. eis ꝙ baptizarēt sm formā pus institutā. Ad 4m dō cuz dr ꝙ supfluū est dirigere verba ad nō intelligentez dico. ꝙ non est verū de vbis que nō tm̄ sunt significatiua. sed etiā cātiua cuiusmodi sunt vba in quibus consistit forma baptismi. Ad 5m dō ꝙ illud vbū Ambro. debet intelligi i cāu necessitatis. vt si post noiationē pris moreref puer an̄ subiūctionem filij ⁊. s. s. pie credendū est ꝙ deus suppleret. vnde talis dz in cimiterio sepeliri. si aūt an̄ꝙ oia verba complerent impediref baptizans ita vt ꝯplere non poss3. puer iterū esset baptizandus ꝑsupposita hac conditioue. si u non es baptizatus.

Ad 6m. ⁊ 7m p3 qd dici dōbeat p p̄dcā in corpore qōis. Ad 8m dō. ꝙ p nomē pris. ⁊ nom̄ filij significantur ipse ꝑsone ꝑncipaliter. p genitorem aūt ⁊ genitū significantur ꝑncipalr notōnales actus. Et iō si pretermissis pre ⁊ filio dr̄etur. In noie genitoris ⁊ geniti nō esset baptism9. Ad 9m dō ꝙ expressio ꝑsone mistri non est de essētia forme q̄z tradidit xp̄s in baptismi institutione vt superius habitū est quāuis aūt expssio actus baptizandi ⁊ ꝑsone q̄ baptizatur sint de essentia forme nō tamē modus exprimēdi. vnde greci ꝑsonā que baptizatur exprimūt in 3a ꝑsona ⁊ i noiatiuo cāu. nos aūt in 2a ꝑsona ⁊ in cāu accusatiuo. ⁊ actū baptizandi exprimūt p modū coniunctiuū vel optatiuū. ⁊ i 3a ꝑsona. nos aūt p modū indicatiuū ⁊ in p̄ma ꝑsona ⁊ q̄uis rōez habeāt cōgruā. quare sic exprimūt nos tn̄ nostri modi exꝑmendi habem9 rōem cōuenientiorē. ꝑsona3. n. ministri non exꝑmunt ad excludendū errorē illoꝝ qui attribuebant efficaciā baptismi ministro de quo hr p° Coꝝ. 3° Actū aūt baptizandi exꝑmunt modo supius dcō ad significandum ꝙ efficacia baptismi desideratur ⁊ expectaf a deo. ex quo p3 rō quare ꝑsona que baptizaf ab eis exprimif modo supius dicto. nos aūt ꝑsonam mistri exꝑmimus ad h̄ vt sit significatō forme euidentior ⁊ cōpletior ⁊ actū baptizandi modo indicatiuo ad significandū ꝙ p verba efficitur quod significant. ⁊ est etiā noster modus exprimendi tutior. qa traditus est nobis a scā romana ecclia. p qua orauit xp̄us vt nō deficiat fides eius. cū dixit Petro. Ego p te rogaui vt non deficiat fides tua vt hr Luce. 22°. Ad 10m dō ꝙ illa auctoritas sic debet intelligi ꝙ exꝑmatur trinitas non hoc noie qō est trinitas. s3 noib9 exꝑmentibus ꝑsonas que sunt in trinitate. ⁊ illud quod dr In noie xp̄i. referri dz ad statū p̄mitiue ecclie in q° de spāli ꝯsilio. s. s. baptizabant discipuli in noie xp̄i. vt eius nomē in maiori hr̄etur reuerentia vel pōt dici. ꝙ in nomine xp̄i intelligitur vnctus ⁊ vngens ⁊ a quo vngitur. ⁊ ita tota trinitas. ⁊ iō pp dubiū vtrū eēt baptizatus vel nō qui in noie xp̄i baptizaretur dicit papa ꝙ nō esset rebaptizandus. qō est intelligendum absolute. qa si modo sic aliquis baptizaretur deberet rebaptizari sub cōditiōe. Ad 11m p3 qd dō est ex dictis in corpore qōnis. Ad vltimū dō ꝙ illud vbuz Phi. intelligendū est de noie substātiuo ⁊ adiectiuo suo. vnde ponit ibidē exemplum dicens ꝙ idē significat homo alb9 ⁊ albus hō ita etiā pōt dici de vbo ⁊ suo adiectiuo quod natuz ē antecedere ⁊ sequi verbū. idem. n. significat currit bene. ⁊ bn̄ currit accipiendo. n. verbū vniuersaliter p quacūq3 trāspositione dcōnu3 in oratiōe non esset verū. quia aliqn̄ trāspositio significat sēsum ꝯtrariū exemplū. Surrexit non est hic. Si. n. trasponendo dicas. Hic est nō surrexit. est significatio contraria significationi prime.

c Onsequenter queritur de 3° ꝑncipali. Et circa hoc q̄runtur. 3a. Primo vtꝝ aliqd aliud ab aq̄ sit materia baptismi. 2° vtꝝ aqua artificialis sit conueniens materia baptismi. 3° vtꝝ aqua alij elemento mixta sit cōueniens materia baptismi.

Articulus tertius.

p Rimo ostendo ꝙ aliqd aliud ab aqua sit materia baptismi. dr. n. Math. 3° de xp̄o. Ipse aūt baptizabit vos i spū sancto ⁊ igne. ergo ignis est cōueniēs materia baptismi. Itē baptismus est sacramentū cōmissuz ⁊ principiū spūalis vite. s3 aer est elementū cōmunissimū cuius qualitates sunt caliditas ⁊ humiditas que maxie conferūt ad vitā sm Phi. lic de morte ⁊ vita. g° aer est materia baptismi. Item baptismus quedaz similitudo sepulture xp̄i vnde Apls Ro. 6°. Consepulti. n. sumus cum illo per baptismum in morte. sed sepultura cōiter fit in terra. ergo terra est cōueniēs materia baptismi. Item vinū magis est abstersiuū putredinis q̄z aqua. ⁊ magis generatiuū spirituū ⁊ clarificatiuū. cum g° baptismus sit ad abstergendum peccati putredinē ⁊ ad regenerandū animā que ē spiritus ⁊ clarificandū conueniens materia baptismi est vinū. Contra Jo. 3°. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spū sancto. non pōt introire in regnū dei. g° materia3 baptismi nō ē nisi aqua. Itē tm̄ est materia baptismi illud in quo xp̄s baptizatus fuit. sed xp̄us fuit baptizatus in aqua vt habetur Math. 3°. ergo nihil aliud ab aqua est materia bapi. Rn̄deo ꝙ nihil aliud ab aqua est materia bapi cōprehēdēdo sub aqua ablutionē que fit in ea ⁊ loquendo de baptismo sm ꝙ distinguif a bap° flaminis ⁊ sanguinis. sacra. n. vtutem hn̄t ex sua institutiōe. bap9 aūt non fuit institutus nisi in aqua. qa sicut dicit Hu° p° li°. de sacra. pte 9a. c. 2° Debet omne sacrm silitudinē quādā hr̄e ad ipaz rem cuius est sacrm scdm quā habile sit ad eandē rem suā repn̄tandā. Inter oīs aūt res sensibiles de facili hr̄i possibiles ⁊ oibus cōes que cōditiōes debent esse in materia baptismi pp eius nccitatē ⁊ cōitatem aqua est magis repn̄tatiua effectuum bapi rōne nature ⁊ rōne vsus. aqua. n. nālr est fri

gida. ratione cuius repꝛeſentat fomitis repꝛeſſionẽ eſt etiam nãliter humida humiditate apta ad abluendũ. rõne cuius repñtat a ſoꝛdibus pcci purgationẽ. eſt etiam nãliter diaphana. rõe cuius repꝛeſentat grẽ illumiationẽ. quia etiaʒ quantũ ad vſũ eſt multũ vtilis. ⁊ repꝛeſentat ſacrm̃ baptiſmi eẽ in effcũ valde vtile ⁊ quia eſt ad habendũ valde facilis repñtat ſacrm̃ baptiſmi eſſe quantũ ad obſeruantiã facile. Et quia etiaʒ quantũ ad vſum eſt multuʒ cõis repñtat ſacrʒ baptiſmi quantũ ad neceſſitatẽ eſſe cõe. Et ꝓ ꝓ̃dicta xp̃us non niſi in aq̃ ſacrm̃ baptiſmi inſtituit. quibus põt ſupaddi ad hoc aliqua congruitas quã tangit Dam̃. li° 4°. c. 5°. dicens quia conſuetudo erat hoibus aqua lauari ⁊ oleo vngi. coniugauit ⁊ aquaʒ ⁊ grãm ſp̃us ſci ⁊ fecit illud lauacrũ regenerationis. Ad pᵐ in oppᵐ. dõ ꝙ ibi accipiẽ ignis metaphoꝛice. ſ. pꝛo anguſtia paſſiõis quã xp̃us ꝓ peccata noſtra ſuſtinuit. Ad 2ᵐ dõ ꝙ quãuis aer ſit eĩʒ cõmiſſimũ ⁊ habeat qualitates marie vitales. tamen non habet ꝓꝓ̃etateʒ ablutiuã ſicut aqua. effectus auteʒ ad quẽ ꝓ̃mo ⁊ ꝓ̃ncipaliter oꝛdinaẽ baptiſmus ẽ ablutio anime a culpa. Ad 3ᵐ dõ ꝙ ſicut pʒ ꝑ lr̃am ſequentẽ ibidem ⁊ per glo. ſimilitudo illa attenditur quantũ ad effectũ tm̃ quia ſicut xp̃us in ſepultura veiuſtatẽ moꝛtalitatis depoſuit. ⁊ reſurgẽdo nouitatem imoꝛtalitatis aſſumpſit. ſic in bap° ab aia remouetur vetuſtas clpe. ⁊ ei conferẽ nouitas grẽ. Pꝛeterea non hʒ ꝓpꝛietatẽ ablutiuã vt aq̃
Ad 4ᵐ dõ ꝙ quãuis aliq̃ ſoꝛdes melius poſſent abſtergi ꝑ vinũ q̃ʒ per aquã. tñ ablᷓtio eius non ita repñtat effectũ baptiſmi ſicut ablutio aque. qa nõ eſt ita cõmunis nec ita facilis ad habendum ⁊ aliquẽ odoꝛem relinq̃t in cute coꝛpoꝛi nõ cõueniẽtẽ quod non facit ablutio aque.

S Ecũdo queritur vtrũ aqua artificialis ſit conueniens materia baptiſmi. Et videtur ꝙ ſic. In oĩ aqua eadem ſp̃e cũ nãli aqua põt fieri baptiſmus. Sed aliqua aqua artificialis vtpote roſacea eſt eadẽ ſp̃e cũ naturali aqua vtriuſq̃ʒ. n. ſũt eedẽ ꝓꝓ̃etates que ſunt frigiditas. humiditas. ꝑſpicuitas. ⁊ ꝑ ꝓpꝛietates inoteſcit nobiſ rei ſpecies. qa ſicut dicit Phi. p° de aĩa. Accidẽtia maximã ꝑtem conferunt ad cognoſcendũ quod quid eſt. g̊ aliqua aqua artificialis eſt conueniens materia baptiſmi. Item aqua roſacea non eſt quid cõpoſitũ ex elĩs. quia omne tale eſt magis groſſum q̃ʒ quecũq̃ʒ naturalis aqua. aqua autẽ roſacea non eſt groſſioꝛ quacũq̃ʒ naturali aq̃. reſtat ergo ꝙ ſit elm. ⁊ conſtat ꝙ non eſt aliud ab elõ aque. g̊ idem quod pꝛius. Item ſm Phi. p° de generatione. Miſcibilia poſtq̃ʒ ex eis conſtitutũ eſt mixtũ rurſus poſſunt ſeꝑari. Sed quod eſt in potẽtia nature põt per artificiũ reduci ad actũ mediante opere nature. ſm quem modũ malefici Pharaonis fecerunt dꝛacones ⁊ ranas. vt habitũ eſt in li° 2°. di. 7ᵃ. ergo ꝑ artificium poteſt fieri aqua eadẽ ſpecie cum naturali. ſed oĩs talis eſt conueniẽs baptiſmi materia. Contra Phi. 4° methau. circa finem. Ars debilioꝛ eſt q̃ʒ natura. nec ſequitur eaʒ licet multũ elaboꝛet. ergo ꝑ artificiũ non põt fieri aqua eadem ſpecie cum naturali. ergo nulla artificiaẽ aqua eſt baptiſmi materia. Item Phi. vbi pꝛius. Sciãt artifices alchimie ſpecies reꝝ trãſmutari non poſſe. ergo ꝑ artem de re que eſt alterius ſp̃ẽi cum aqua non põt fieri vera ſp̃ẽs aque. Sed nihil eſt materia baptiſmi niſi vera aqua. g̊ nulla aqua artificiaẽ eſt baptiſmi materia. Rñdeo ꝙ nulla artificialis aqua eſt baptiſmi materia. quia xp̃us non inſtituit baptiſmũ in aliqua artificiali aqua. ſed in naturali tm̃. quia baptiſmus inſtitutus fuit vt ſacrm̃ neceſſitatis quantum ad omnes. Et ideo xp̃us ipſum inſtituere uoluit i aq̃ que faciliter poſſet haberi. ⁊ cõiter ab omnibus. tam pauperibus q̃ʒ diuitibus. quod non eſt verũ de aliqua aqua niſi naturali. Ad pꝛimũ in oppoſituʒ dicendũ ꝙ minoꝛ eſt falſa. ſm eniʒ. Dam̃. li° 3°. c. 15. Natura rei cognoſcitur per ſuaʒ actioneʒ naturalẽ. naturalis aũt actio aque roſacee eſt alia ab actione naturaẽ aque. naturalis. n. aqua effectiue eſt humida. aqua vero roſacea coꝛpus exiccat. vnde ⁊ conſtringit in ſapoꝛe. etiam ⁊ odoꝛe a naturali aqua diſtinguiẽ ſua frigiditas ⁊ ꝑſpicuitas. q̃ʒuis hoc non ſemꝑ ꝑcipiatur per ſenſum alteri⁹ modi ſunt q̃ʒ frigiditas ⁊ ꝑſpicuitas naturaẽ aq̃.
Ad 2ᵐ dõ ꝙ aqua roſacea eſt cõpoſita ex. 4. elĩs ⁊ eſt groſſioꝛ in ſubſtantia quacũq̃ʒ naturali aqua. ſi aũt eſſet ſeꝑata ab omnibus ꝑtib⁹ cuiuſlibet alterius elĩ q̃ʒuis ꝓ eius amixtionẽ cum aliquibus ꝑtibus terreniſ aliqua ſit groſſioꝛ aqua q̃ʒ roſacea
Ad 3ᵐ dõ ꝙ ſi aliq̃d naturaliter reſoluitur in elã aut in aliud mixtũ trãſmutatur. opoꝛtet pꝛi⁹ oꝛdine nature redire ad materiã. ſʒ Phi. ſñiaʒ. 8° metaphi. talis aũt reſolutio non fit i mixto de quo fit artificialis aqua per qd̃ apparet ꝙ illa nõ eſt i ſpecie naturalis aque.

T Ertio querẽ vtꝝ aqua alij elemento vel elemẽtato mixta ſit conueniens materia baptiſmi. Et vr̃ ꝙ ſic. quia omne illud in quo eſt virtus naturalis aque eſt materia baptiſmi. ſed in quolibet mixto eſt virtus naturaẽ aque dr̃. n. Phi. p° d generatione ꝙ virtus miſcibiliũ ſaluatur in mixto. ergo aqua cuicũq̃ʒ ſit mixta eſt conueniẽs materia baptiſmi. Item vt ſuꝑius habitũ eſt aqua que emanauit de latere xp̃i ſignificauit baptiſmũ Sed illa fuit mixta ſanguini. Dicitur. n. Jo. 19° ꝙ exiuit ſanguis ⁊ aqua. ergo aqua alij rei mixta eſt conueniens materia baptiſmi. Item aqua permixta eſt ſemꝑ partibus terrenis quapꝛopter dicit Phi. 2°. methauroꝝ. ꝙ oĩs vapoꝛ eſt duo vapoꝛes. ergo nũq̃ʒ fit baptiſmus niſi in aqua mixta
Contra ſm Phi. p° de generatiõe. Eſſentie miſcibiliũ non remanent actu in mixto. ſed in potentia. Sed non eſt conueniẽs materia baptiſmi niſi aqua que eſt in actu. ergo aqua alij rei mixta nõ eſt baptiſmi materia. Item aqua paludoſa ſiue lutoſa non eſt conueniens baptiſmi materia cum non mundet ſed inquinet. Sed hoc non videtur eſſe niſi ꝓ mixtionẽ aque cũ terra. ergo aqua alij elemẽto mixta nõ eſt cõueniẽs baptiſmi materia
Rñdeo ꝙ aquã alij rei admiſceri dupliciter põt intelligi. vno mõ vere ⁊ pꝛopꝛie ſm quẽ modũ ex miſcibilibus cõſtituit aliq̃d vnũ ꝑ eſſentiã. ⁊ aqua ſic mixta nõ eſt materia baptiſmi. quia talis aqua nõ eſt aqua in actu. ſed in potẽtia. Alio mõ ipꝛopꝛie ⁊ per quãdã apparentiã. ſm quẽ modũ miſcẽ

tur illa quoꝝ minime partes ſm ſenſuꝫ ſunt iuxta ſe inuicē poſite ⁊ actualiter alterate. ſaluis eoꝝ eſſentijs. que mixtio proprie dr̄ confuſio. ⁊ ī aqua ſic mixta pōt fieri bapꝰ. quia ſalua manet ſpēs aq̄. ⁊ iō q̄uis aqua maris alterata ſit ꝑꝑ admixtioneꝫ groſſoꝝ vapoꝝ terreſtriuꝫ aduſtoꝝ. que ꝑmixtō ſꝫ ſniaꝫ Phi. pº. methauroꝝ. eſt cauſa ſalſedīnis in mari ⁊ aqua lixiuij ꝑ ſui collōnē ꝑ cieres ⁊ alique alie aque ꝑꝑ eoꝝ tranſitū ꝑ venas ſulphureas. tñ qa in eis ſalua manet ſpēs aque in eis poteſt celebrari baptiſmus. In vrina aūt. cū ſit ſanguinis colatura ⁊ in ceruiſia debito modo cocta cum habeant vim nutriendi quā nō habet ſimplex elemētū ſm Phi. c. 2º. de generatione. non manet ſalua ſpēs aque. ⁊ iō non ſunt debita baptiſmi materia nec etiā ſaliua. extra de baptiſmo ⁊ eius effectu. Non vt apponeres. Ad pm in oppm dō ꝙ ꝓ tanto virtus miſcibiliū dr̄ ſaluari ī mixto qa in eo ſūt qualitates ꝑticipantes aliquā virtutem qualitatuꝫ elementariū. ⁊ aliquo modo eis conformes. non tñ ſunt eiuſdem ſpēi cū illis. Ad 2m dō ꝙ aq̄ que exiuit de latere xp̄i q̄uis ſimul cū ea ſanguis exierit. veram tñ habuit aqua naturā ad probandum xp̄m habuiſſe corpus verum non fantaſticū vt ponūt manichei. Ad 3m dō ꝙ mixtō aque cū aliqubꝰ ꝑtibus terrenis nō eſt vera mixtō. ſed cōfuſio. ſalua. n. manet ſpēs elēti vtriuſqꝫ. Primū argumentū ad parteꝫ aliam procedit de mixtiōe vere ⁊ ꝓprie dicta. Ad 2m dō ꝙ in luto non manet ſalua ſpēs aque. ⁊ iō in luto nō pōt celebrari baptiſmus. aqua aūt paludoſa materia baptiſmi eē pōt. qa q̄uis inquinet corpꝰ accidentaliter ꝑꝑ eiꝰ ꝯfuſionē cū imunditijs groſſis. tñ ī ea ſaluatur ſpecies aque. cui ex ſui natura per ſe conuenit hūiditas ad abluēdū. ⁊ etiā aliquo mō māet in ea actu ꝓprietas ablutiua. qd̄ ideo dico. qa ſi in aqua nullo mō remaneat actu ꝓprietas ablutiua vt in glacie. grādine. ⁊ niue q̄ꝫ diu ſic diſpoſita eſt non pōt in ea celebrari baptiſmus.

Articulus quartus.

c **C**Onſequenter queritur de 4º principali. Et circa hoc querūtur tria. Primo vtꝝ de neceſſitate vnius actus baptizādi ſit miniſtri vnitas. 2º vtꝝ ablutōnis ⁊ prolationis verboꝝ ſimlītas. 3º vtrū aſperſionis vel immerſionis trinitas.

p **P**Rimo oſtendo ꝙ nō de neceſſitate vniꝰ actꝰ baptizandi ſit miniſtri vnitas. qa ſi duoꝝ vnus ſit mācus. ⁊ alter mutꝰ. ſi mutus puerū immergat ⁊ mācus verba ꝓferat vr̄ eſſe baptiſmus qa neuť eoꝝ vtrūqꝫ facere poſſet. vnde ꝓbabile vr̄ ꝙ ābo pn̄t ſuccurrer̄ ſaluti ꝑuuli. Iteꝫ ſꝫ Phi. 5º. phi. Magis dependet motꝰ a termīo ad queꝫ q̄ꝫ a termino a quo. Sꝫ vno actu baptizādi plēs pn̄t baptizari. vt. n. hr̄ actuū. 2º. Apl̄i vna baptizauerunt die circiter tria milia. qd̄ facere nō potuiſſēt ſi ꝑ ſe quēlibet imerſiſſent. ḡ ſilr̄ vno actu baptizandi pn̄t plēs baptizari. Contra omne plē geminat ſuū ſiglař. ḡ cū duo dicūt. nos baptizamus te ſenſus eſt. Ego baptizo te. ⁊ ego baptizo te. qd̄ ē cōtra formā. qa ꝑ iteratōnē exp̄miť plītas actuū baptizādi: Rn̄deo ꝙ de neceſſitate vniꝰ actus baptizandi. ē miniſtri vnitas ad vitanduꝫ pccm̄ ex ꝑte baptizantis. niſi forte in caſu neceſſarij eſſent plēs ad puerū abluendū. nō eſt aūt de neceſſitate ad efficaciā ſacr̄i. modus. n. exp̄mendi baptizādi actū ⁊ ꝑſone miniſtri expreſſio ſunt de neceſſitate efficacie ſacr̄i ſunt. n. ex traditiōe eccl̄ie. vnde nō vr̄ efficacie ſacr̄i repugnař pueꝝ a plībus ſil̄ abl̄i. Ad pm dō ꝙ in cāu poſito puer de. l. cōi baptizatus non eſſet quia quanuis de. l. cōmun determinatus mōus exp̄mendi baptizandi actū nō ſit de nccitate efficacie ſacr̄i. tñ exp̄mere actū eē ab illo a quo nō eſt derogat efficacie ſacr̄i. ſic aūt eēt ī cāu ꝓpoſito. qa baptiſmꝰ ē ablutio. ſi ḡ ille qui verba ꝓfert nō abluit exp̄mere actū baptizandi eſſe ab illo a qº nō eſt ſiue exp̄mat in ſinglari ſiue in plurali. Ad 2m dō ꝙ nō plus ꝯcludit niſi ꝙ vnitas miſtri reqriť de nccitate ad efficaciā ſacr̄i. nō. n. debent plēs baptizari ſimul niſi in cāu ꝑccitatis. minus tñ indecēs ē plēs ſimul baptizari ab vno q̄ꝫ vnuꝫ a plībus. Ad arm ad ꝑteꝫ aliā dō ꝙ maior nō ē vā de plī p̄me ꝑſone. ſꝫ de plī ſe ⁊ tertie. Vñ cū dico nos baptizamꝰ nō ē ſenſus ego baptizo ⁊ ego baptizo. ſed ego et ille baptizamus.

s **S**Ecundo queriť vtꝝ d̄ nccitate vniꝰ actus baptizādi ſit ablutōis ⁊ ꝓlatōiſ v̄boꝝ ſimltas. Et vr̄ ꝙ nō. qꝛ cū actꝰ baptizādi ſit neceſſariuſ ad ſalutē. mōus ꝯferēdi dꝫ eē certiſſimꝰ ⁊ tutiſſimus Sꝫ h̄ nō eēt. ſi ad vnū actū baptizādi de nccitate reqrereť ablutōis ⁊ ꝓlatiōis v̄boꝝ ſimltas. qa difficile eēt ſemꝑ ſil̄ ichoare ⁊ ſiml̄ termiare. ḡ nō reqriť talis ſimltas. Itē ex mat̄ia p̄us exn̄ti ⁊ forma pōea itroducta pōt vnū ꝯſtitui. ḡ ſilr̄ ex ablutiōe ꝑori ⁊ ꝓlatōe v̄boꝝ poſteriori pōt vnꝰ actꝰ baptizādi ꝯſtitui. Cōtra ad vnitatē rei magis reqriť ſuarū ꝑtiuꝫ ſimultas in re q̄ꝫ in intētiōe. Sꝫ ad vnū baptizandi actū de neceſſitate requiriť ſimultas ablutionis ⁊ prolationis verboꝝ in baptizātis intentiōe. ḡ mľto fortꝰ reqriť eoꝝ realis ſimultas ī tꝑe. Rn̄deo ꝙ v̄ba ⁊ ablutionē ſiml̄ eē tripliciter poteſt intelligi. ſ. aut per ralem eſſentiam vnius in alio. aut per eorum coexiſtentiā in intentione. aut in tempore. ſimultas ſm modū primum non reqritur. qa nec poſſibilis eſt. quia ſic verba non ſunt nata eſſe in ablutione. nec econuerſo. Sed ſimultas modo 2º requiritur de neceſſitate explicite vel implicite inq̄ꝫtū neceſſariū eſt ꝙ abluens ⁊ verba proferens intendat circa puerū facere qd̄ facit eccleſia. Simultas autem modo tertio aliquo modo requiritur de neceſſitate et aliquo modo non. Neceſſarium enim eſt ꝙ baptizans ſic abluat ⁊ verba proferat ꝙ ſecunduꝫ communem vſum illa duo videantur pertinere ad actū vnuꝫ quod non eſſet verum ſi in mane ablueret. ⁊ in ſero verba proferret. vel econuerſo. non tamē eſt neceſſariuꝫ ꝙ ſimul punctaliter vtrunqꝫ incipiat ⁊ terminet. ſed ſufficit ꝙ prolatio verborum incipiatur antequam ablutio terminetur. vel ecōuerſo. debet tamen baptizans iſta facere ſiml̄ quanto magis poteſt bono modo. Ex dictis pꝫ ſolutio ad primuꝫ. Ad ſm dicendum. ꝙ non eſt ſimile de conſtitutiōe ex partibus permanētibꝰ

⁊ successiuis. q: in ꝑmanentibus vna pars prius facta pōt aliā expectare. nō sic aūt ī successiuis. ab lutio aūt ⁊ verboꝝ ꝓlatiores successiue sunt. Ad arm ad partē aliā satis pꝫ qd dō ꝑ ea q̄ dcā sunt in corpe q̄ōnis ⁊ īferius magis explanabit᷑ cum quere᷑ vtrū ad integritatem bap̄ de necessitate requira᷑ intentio baptizantis.

t Ertio querit᷑ vtrum ad vnitatē actus baptizādi sufficiat imersio vna. Et vr̄ ꝙ nō de ꝯsec. di. 4ª. Postq̄ꝫ vos recte trio imersi estis q accepistis bapm in noīe scē trinitatis. Item magister in lr̄a huius di. c. aū penul᷑. Cōstat baptizandos trio debere imergi. Contra de ꝯse. di. 4ª de tria. ⁊ recitat magr̄ in lr̄a huius di. c. aū penul᷑. Rephensibile esse nullatenus pōt infantē in baptismate vel ter vl᷑ semel imergere. ḡ sufficit imersio vna. Item eadē di. ꝑꝑ vitādū scismatis scādalū vel heretici dogmatis vsuꝫ simplā teneam9 bap̄ mersionē. ḡ puer nō dꝫ mergi nisi semel. Rn̄deo ad melius vidēdum q̄ circūstāt hāc q̄ōnem. Prio declarādū est vtrūꝫ sit necessariū pueꝝ absolui mergēdo. Secundo q̄ pars est abluēda si totū corpus ablui nō pōt. Tertio ꝙ nō ꝑiudicat efficacie sacri pueꝝ imergere semel tm̄. Quarto qs modus dꝫ obseruari in imergendo. Quintū ad pm sciēdū ꝙ circa hec obseruāda est ꝯsuetudo eccl̄ie. vbi .n. cōsuetū est abluere imergēdo baptizās si abluat nō mergēdo peccat grauit᷑. nisi qn̄ iminet necessitas q̄ pōt iminere vel ꝑꝑ manuū baptizātis debilitatē. si n̄ sit ali9 q supplere possit. ⁊ velit actū baptizādi ſm ꝯsuetudinē illius eccl̄ie: vel ꝑꝑ pueri infirmitatē. vel q: nō est totus natus. vel ꝑꝑ sufficiētis q̄ꝫtitatis aque penuriā. Ubi aūt cōsuetudo est eccl̄ie abluere nō imergēdo. ibi sic obseruādū est etiā absq̄ꝫ aliqua alia necessitate. Quātū ad 2m sciēdū ꝙ si totū corpus nō possꝫ ablui abluēda est ꝑs ꝑncipalior vt caput ⁊ marie facies. q: in ea vigēt sensus. Uñ reputat᷑ hoīs sepultura vbi sepultū ē caput. ff. de religiosis ⁊ sumptib9 funeꝝ. l. cū ī diuersis. ⁊ p9 caput pect9. q: sedes cordis est q̄si ī pectore. si tm̄ ambe iste ꝑtes nō p̄nt ablui. magis abluēda esset facies q̄ꝫ pectus. q: ibi magis manifeste sūt opatōnes aīe. Uñ credo ꝙ si caput pueri baptizare᷑ añq̄ꝫ alia ꝑs corpis exeat qd̄ aliqn̄ faciēdū ē ꝑꝑ ꝑiculūꝫ mortis pueri baptizat9 est. si aūt man9 vel pes abluat᷑ añq̄ꝫ aliq̄ alia pars appareat volūt aliq dicere ꝙ puer baptizat9 eēt q: aīa est in q̄libꝫ ꝑte corpis tota. Communi9 tm̄ tene᷑ ꝙ de. l. cōi nō eēt baptizat9. q̄ꝫuis forte diuīa pietas in tali casu baptismi vicem suppleat. Et iō semꝑ qn̄ ꝑiculū mortis iminet abluēdū est illud de puero qd̄ pōt ablui siue sit paꝝ siue sit multū. Quātū ad 3m sciendū ꝙ imergēdo semel vel ter ſuāda est eccl̄ie ꝯsuetudo. Uñ vbi ꝯsuetū est imergere ter grauit᷑ pecat q imergit semel tm̄. Sꝫ non ꝑꝑ h̄ impedit᷑ sacri efficacia. q: sicī trib9 mersionib9 ꝑsonaꝝ trinitas. ita ī vna pōt diuinitatis vnitas designari vt hr̄ de ꝯsecra. di. 4ª de trina. Cōueniētior tm̄ est ꝯsuetudo de imergēdo ter ꝑꝑ expssiorē trinitatis repn̄tationē. ⁊ tridui sepulture xp̄i. cui9 typuꝫ exp̄mit trina imersio vt hr̄ eadē di. Postq̄ꝫ vos. Quātū ad q̄rtum sciēdū ꝙ sacerdos dꝫ pueꝝ tenere ꝑ latera ⁊ vsa facie ad quā dꝫ imergere pmo ita ꝙ hēat caput vsus orientē. 2° versus aq̄lonē. 3° versus meridiē ad significandū reformationē totius imaginis q̄ initiat᷑ ꝑ fidē in rōnali qd̄ significat conuersio capitis pueri ad oriētē a qua parte est origo illumiatiōis medij ⁊ initiū motus celi. sicā dextera ei9. Et ꝓmoue᷑ ꝑ spē in irascibili qd̄ significat ꝯuersio capitis pueri ad aq̄lonē. vbi dr̄ esse ꝑ quādā silitudinē q̄si pes celi. ⁊ in h̄ repn̄tat soliditatē irascibili9 ꝑ spē. Ibi etiā ſm Phi. 2° methauroꝝ est mare altius. ⁊ significat irascibilis ꝑ spei eleuationē. Cōsumat᷑ aūt p̄dicta reformatio ꝑ caritatē in ꝯcupiscibili qd̄ repn̄tat cōuersio capitis pueri ad meridiē vbi est magna caliditas. ⁊ supius celi ſm Phi. 2° celi ⁊ mūdi. nulla aūt triū imersionū fieri debuit verso capite pueri ad occidētē. q: ibi est luminis occasus. ⁊ sinistra celi ſm Phi. 2° de celo ⁊ mūdo. Ad argum̄ta ad partē primā dō ꝙ nō ꝓcedūt ꝑ cōparationē ad efficaciā sacri. sed ad baptizātem vbi est consuetudo ter imergēdi. planū est. n. ꝙ si ibi tm̄ semel imergeret grauit᷑ peccaret sic expressum est in lr̄a. Primum arm ad partē aliā non plus ꝯcludit nisi ꝙ salua bap̄ efficacia. ⁊ sine pccō de imergēdo ter vl᷑ semel est ꝯsuetudo eccl̄ie obseruāda. vñ magr̄ in lr̄a huius di. c. pe. Ibi dūtaxat semel mergere lꝫ. vbi ꝯsuetudo eccl̄ie talis existit. Ad 2m dō ꝙ ꝑ simplā nō itelligit vnā sed vniformē. ſm glo. ibidē volēs dicere ꝙ baptizātes in imergēdo debēt se ꝯformare cōsuetudini ecclesie.

Articulus quintus.

c Onsequenter querit᷑ de. 5°. principali. Et circa h̄ q̄runt᷑ tria. P° vtrū xp̄s instituerit bapm añ suā passionē. Scd̄o vtrū hoīes fuer̄t obligati ad susceptōnē bap̄ añ passionē. Tertio vtrū hoīes fuer̄t obligati ad susceptionē bap̄: statī post xp̄i resurrectiōeꝫ. De rōe āt cessatōis circūcisiōis ⁊ alioꝝ sacroꝝ legaliū. ⁊ d̄ tꝑe quo cessauerūt dcm̄ ē supi9 di. j. q. vl.

p Rimo ostendo ꝙ xp̄s nō istituerit bapm añ suaꝫ passionē. q: post resurrectionē dixit. Euntes docete omnes gentes baptizantes eos. In nomine p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄us sancti. In quib9 verbis vide᷑ baptismū instituisse: ergo nō instituit ip̄m post suam resurrectioneꝫ. Itē q̄ꝫdiu durat lex vna nō debet alia instituī que sibi succedere debet. Sed virtus sacroꝝ legaliū durauit vsq̄ꝫ ad xp̄i passionē vt superius habituꝫ est di. j. ⁊ dicit magister in littera. ergo ante xp̄i passionem nō debuit baptism9 istitui. Itē extra d̄ baptismo et eius effectu. Maiores. §. dictū est. Per sacrm̄ baptismi xp̄i sanguine rubricati culpa remittitur. ergo vim non habuit vsq̄ꝫ post xp̄i passionē. Sed statim cum fuit instituts habuit viam suam. ergo nō fuit institutus vsq̄ꝫ post xp̄i passionē. Contra plus est instituere rem: facto q̄ꝫ verbo. Sed christus ante suaꝫ passionem baptizatus fuit a Joāne: vt habetur Mathei .iij°. ergo tunc fuit institutus baptismus.

Item illo tempore fuit institutus baptismus quo christus ipsum sanctificauit. Sed christus quando fuit baptizatus scificauit baptisma ſm Dam̄. li°. 4. c. j. Unde etiam dic̄ glo. super illud

Luce.3º.iesu batizato. Quod baptizat dominus non mundari indigens. sed tactu munde carnis aquas mundās vt vim habeāt abluendi. ergo añ passionē xp̄s bapm instituit. Rn̄deo q xp̄us bap̄ sacr̄m p̄mo instituendū insinuauit. 2º instituit. 3º institutū obseruari p̄cepit. Primū fecit scō qn̄ a Jo. baptizatus fuit τ v̄bo cuz Jo.3º. dixit Nicodemo Nisi qs renatus fuerit ex aq̄ τc. Scōm fecit scō qn̄ baptizauit p discipulos suos q de mādato eius baptizare ceperūt. Vn̄ Jo.3º. Venit iesus τ discipuli ei9 in iudeam terrā τ illic demorabat cū eis τ baptizabat. Et verbo qn̄ misit discipulos suos binos. τ binos ad baptizandū τ p̄dicandū. de q̄ missione hr̄ Luce.10. 3m scūz fuit signo. s. cū de latere xp̄i fluxit aqua d quo hr̄ Jo.19º. Et verbo qn̄ post resurrectionē dixit discipulis suis. Ite docete oēs gentes baptizātes eos. In nomie p̄ris τ filij τ.s.s. Math. vltimo. Añ aūt xp̄i passionē bap̄m fuisse institutuz dicit Hu°. 2º li. de sacra. parte 6ª.c. 4º.

Ad p̄mū in oppm pz solutio ex iam dictis. Ad 2m dō q maior falsa est. sic.n. dic Hu° in p̄allegato. c. oportuit vt τ illa que fienda erāt nequaq̄z subito vel p̄cipitāter. sed paulatim τ quasi cū quadaz reuerentia dimitteret vt oñderent bona fuisse in tp̄e suo. Et silr que incipiēda erant nō subito ī auctoritatē assumerent sz cū mora τ grauitate ichoarent ne velut aliena τ p̄ter rem aliūde iductā subito putarent. τ iō durante adhuc virtute circūcisionis ꝯueniēs fuit bap̄m institui. nō tñ ip̄m p̄cipi obseruari ad necessitatē salutis. Ad 3m dō q q̄uis maiorem vim habuit baptismus post xp̄i passionem q̄z ante. tñ añ passionē habebat efficaciaz ex vi tñ passiōis credite implicite τ explicite τ quasi iam inchoate tñ p̄pter eius p̄pinqtatē τ passuri p̄sentialitatē τ assumptā penalitatē. Ad argumenta ad p̄tem aliā dicēdū q qn̄ xp̄s baptizatus fuit a Jo. non instituit bap̄m. sed instituēdū insinuauit ī aqua inq̄ztū in aqua baptizatus. τ in noie trinitatis inq̄ztum in suo baptismo apparuit pª p̄ris ī voce τ in p̄sona. filij in carne. 3 p̄sona. s.s. in columbe sp̄e. nec tunc aliā v̄tutē regnāndi ꝯtulit aqs nisi q extūc ordinata fuit aqua ad h vt in ea institueret regnātiōis sacr̄m. si tñ hēret illa aqua q̄ corp9 xp̄i tetigit deberet huari in maxima reuerētia vt reliquie scissime p̄pter mundissimā τ sanctissimam carnē quam tetigit.

Secūdo queritur

vtrū homies fuerit obligati ad susceptionē baptismi añ xp̄i passionē. Et vr̄ q sic. q2 añ suā passionē dixit illud v̄buz scriptū. Jo.3º. Nisi qs renatus fuerit ex aqua τ.s.s. nō p̄ōt itroire regnū dei. Itē Hu°. 2º de sacra. parte. 6ª.c.4. dicit q añ passionē ipsa circūcisio in statu suo ad remediuz suscipiebat. τ tamen etiam tunc baptismus sine periculo salutis non contemnebatur ab his quibus p̄dicabat. Cōtra Dam̄. li. 4º c.j. dicit q xp̄s irrigauit nos ex scā τ ingnata eius costa fontē remissiōis. aquā qdem in regnātionez τ ablutionē pcci τ corruptionis. g̊ nō habuit efficaciā baptismus quousq̄z fluxit illa aq̄ de latere xp̄i. Sz anteq̄z haberet efficaciā nō fuerūt hoies obligati ad baptismi susceptionē. g̊ nō fuerūt hoies obligati añ xp̄i passionē. Rn̄deo q añ xp̄i passionez nō erāt hoies obligati de necessitate salutis ad baptismi susceptionē. lex.n. nō obligat quousq̄z p̄mulgata sit. lex aūt de suscipiēdo bapº xp̄i p̄prie loquēdo p̄mulgata nō fuit añ xp̄i passionē. q2 τ si discipuli xp̄i añ passionem de eius mādato baptizauerūt tñ ad h non publicabāt illud vt necessariū ad salutem. nec.n. cōgruū fuissz vt si respectu eiusdē morbi hoies de necessitate ad salutez eēnt obligati ad susceptionē duoꝝ remedioꝝ quoꝝ quodlibz p se sufficiebat ad curationē morbi vsq̄z aūt ad passionem tenebant iudei de necessitate salutis ad circuncisionē. q2 vsq̄z tunc circūcisio in suo statu fuit τ vim purgādi habuit. Ad pm in oppm dō q per illud v̄bum xp̄s nō imposuit necessitatē suscipiendi bapm. sed imponēdam p̄dixit. nō.n. dixit q non est regnātus ex aqua τc. Ad 2m. dō q aliō ē bapm cōtēnere. aliud nō suscipere. sine.n. periculo salutis nō ꝯtēnebat q2 iam habebat v̄tutem iustificādi tñ sine p̄iculo v̄tntis salutis poterat non suscipi ab illis etiā qbus p̄dicabat p̄pter rōnem dictā in corpore qōnis. Ad arm ad partem aliā dō q realis fluxus illius aque de latere xp̄i nō fuit cā virtutis bap̄. sed signū qō virtutē habebat a fide passionis illius de cuius latere fluebat. maiorē tñ efficaciam habuit baptismus postq̄z passio illa fuit realiter exhibita q̄z ante.

Tertio querit

vtrū hoies fuerint obligati ad susceptōnem baptismi stati post xp̄i resurrectionē. τ vr̄ q sic. q2 p̄mulgata lege obligant hoies ad ei9 obseruationē. sed xp̄s cito post suā resurrectionez baptismū suscipiēdū p̄cepit. cum dixit. Ite docete oēs gētes τc. Math. vlº. quod fuit eius susceptionē p̄mulgare. g̊ fuerūt extūc fuerūt homies obligati ad baptismi susceptionē. Item circūcisio nō habuit efficaciā nisi vsq̄z ad passionē s̄m Hu°. 2º. li. de sacra. parte. 6ª.c.4. sz semp fuit necessarium ad salutē aliqō remm ꝯ originale pccm̄. g̊ stati post passionē xp̄i fuerūt oēs saltem iudei obligati ad suscipiēdū baptismū xp̄i. cū extūc aliud remediū efficax ꝯ originale pccm̄ nō haberēt. Cōtra Jo.15. dicit xp̄s si nō venissem τ locut9 eis nō fuissem pccm̄ nō haberēt. sed nō statim post xp̄i resurrectionem fuit oībus ānunciatū p̄ceptū de suscipiēdo baptismuz. ergo nō oēs fuerūt obligati statim post xp̄i resurrectionem ad suscipienduz bapm. Rn̄deo q nō oēs hoies fuerūt obligati ad susceptionem baptismi. statim post resurrectionē. nullus.n. tenet de necessitate obseruare legez añq̄z p̄mulgata sit. nec etiam post p̄mulgationem quousq̄z sibi innotescit nisi defectus eius sit in causa quare non statim innotuit sibi p̄mulgatio legis. lex autē de necessitate suscipiendi baptismum non statim fuit promulgata post xp̄i resurrectionem quia non statim dixit illud verbum Math. vltimo. Item docete omnes gentes baptizantes eos τc. Illa etiaz p̄mulgatio non statim omnibus fuit nota. Et tñ fuerunt multi quorum defectus non fuit in causa tardationis illius notitie. Sed postq̄z eius p̄mulgatio per vniuersum orbem fuit diffusa s̄m illud p̄s. In omnem terram exiuit sonus eorum omnes fuerunt obligati ad baptismi susceptionem.

Ad p̄mum in oppositum patet solutio ex iam dictis. Ad scōm dicendum q post Christi passionem añ notitiam promulgationis de obseruatiōe

baptismi erat remedium contra originale pccatū fides parentū q̄ztum ad paruulos. vel fides ꝓpria q̄ztū ad adultos. Vñ q̄zuis 2m Hug°. eo. c. tunc circuncisio sine periculo salutis nō contēnereť ab his qbus finis eius nondū manifestabať. tñ per ei⁹ suſceptionē non iustificabanť: sed ꝑ fidē.

c Jrca litteram sub forā verborum ꝓscripta. s. a dño q̄ scripta est Math. vltio. nō q: dr̄ tm̄. supp̄. Sed q: crediť ab aliquo. s. q: suffic̄ tm̄ fides ecclesie. De substantia huius sacri sunt v̄bum ⁊ elm̄. ⁊ supple intētio baptizātis plenū est fidei sacr̄m. verum est in credēdo. sed non dic̄ ꝙ hoc sufficiat ad bapm. vel exponas vt expositū est in q̄ōnib⁹. Nec a xp̄i baptismate spūs separabať. i. a baptismate qđ fit in nomie xp̄i veꝝ bapm tradi hoc intelligēdum est ꝑ tp̄e primitiue ecclesie cuius rō reddita est in q̄ōnibus. Cōmodius dr̄ institutio fcā quādo xp̄us a Jo. baptizatus est. hic dꝫ accipi institutō q̄ztum ad determinationē materie in qua instituēdus erat bapm⁹. ⁊ q̄ztum ad figurationē forme. inuocato nomie trinitatis. hinc arguūt aliq ꝙ Jo. in baptizando Christū trinitatem inuocauit nisi in aq̄ supple nāli.

Di. iiij.

f Jc dicēdum est. Superi⁹ determinauit magr̄ de bap° q̄ztū ad ip̄m sacr̄m ꝓm se. hic determinat de ipso q̄ztum ad suscipientes. ⁊ diuidiť in duas partes. Primo ponit diuersos modos suscipiēdi bapm. Secundo determinat de qualibꝫ ibi. Sacr̄m ⁊ rem. ⁊ ista in. 2. Prio determinat de diuersis modis suscipiendi bapm. Secundo de effectu eius in suscipientibus ibi. Solꝫ queri. Prima in. 3. Prio determinat de illis q suscipiūt sacr̄m ⁊ rem. Secūdo de illis q suscipiunt sacr̄m ⁊ non rem ibi. Qui vero sine fide. Tertio de illis qui suscipiunt rem ⁊ non sacr̄m ibi. Sunt ⁊ alij. ⁊ ista in. 2. Prio determinat veritatem. Scđo remouet c̄trietatē ibi. His aūt. Jlla pars que ibi incipit. Solꝫ queri diuidiť in. 2. Primo determiat de effectu baptismi in adultis. Scđo in paruulis ibi. Solet etiaꝫ. Pria in. 2. Prio determinat de effectu. Scđo de significatiōe ibi. Si queriť.

c Jrca hanc di. querēdū est ꝓncipaliť de q̄ttuor. Prio de diuersitate suscipientiū bapm. Scđo de diuersitate baptizātiū. Tertio de diuersitate effectuū. Quarto ꝓponenť aliq casus de susceptione baptismi. Circa pm queruntť. 3. Prio vtrū paruuli qñ baptizanť recipiāt effectū baptismi. Secūdo vtrū ficti recipiāt effectū baptismi. Tertio vtrū iam iustificati teneanť ad baptismi susceptōnem.

Articulus primus.

p Rimo ostendo ꝙ puuli nō recipiāt effectū baptismi ꝓm Phi. 2⁹. de anima Actus actiuoꝝ sunt in patiēte disposito. sꝫ in puulis nulla p̄cessit dispositō ad susceptionē effect⁹ baptismi. g̊ bap⁹ nō pōt cāre suū effectū in puulis. Itē qcūqꝫ hꝫ hītū fidei si assit vsus li. ar. facilr̄ exit in actū credēdi. sed puulus baptizatus veniens ad etatem adultam non faciliter exit in actum credendi. nisi primo fuerit in fide istructus ⁊ ad credendum assuefactus. g̊ habitum fidei q icludiť in baptismi effectu puulus cuꝫ baptizať ñ recip̄. Cōtra magr̄ i lr̄a hui⁹ di. c. j. dic̄ ꝙ sacr̄m ⁊ rem siml' suscipiūt oēs puuli q i bap° ab origiali mūdanť pccō. Rñdeo ꝙ puuli in bap° recipiūt effectū baptismi. q: effect⁹ bap. sūt pcci purgatio. grē collō. pene remissio. caracteris impssio ⁊ fomitis repssio. de qb⁹ inferi⁹ diceť. Hāūt puuli recipiūt in bap°. q: aia nata est p̄dictos effect⁹ suscipe ⁊ in puulis nihil ē qđ eoꝝ susceptionē possit ipedire. ⁊ fides ecclie nō efficiēdo aliquā qualitatē in paruulis sed ex diuia ordiatiōe eos ad p̄dictoꝝ susceptionē disposuit. ⁊ ille q ꝓncipalr̄ baptizat. i. de⁹ liberalr̄ influit. Ad pm in oppm dđ ꝙ illa ꝓpositio dꝫ intelligi de actiuo limitate v̄tutis ⁊ de effectu cōpletiuo. q: p̄mā dispōneꝫ nature rei supadditā pōt agēs facere limitate v̄tutis. de⁹ aūt a quo sūt ꝓncipalr̄ effectus baptismi ē agēs illimitate v̄tutis: minor ēt argumēti vlr̄ itellecta falsa ē q: fides ecclie aliquo modo ad susceptionē effectuum baptismi disponit vt visum est. Ad 2m. dđ ꝙ ad facilr̄ exeūdi in actū credēdi nō tm̄ reqriť hītus fidei: sed ēt articuloꝝ cognitio. ⁊ ēt assuefcō de lege cōi. q: actus credēdi nō tm̄ est actus fidei. sed ēt itellectus q ex assuefactiōe in actū q ꝓncipl̄r est per fidem facilius exit tñ ceteris parib⁹ baptizati venientes ad etatē adultā facilius exeūt in actū credēdi q̄z si non fuissent baptizati.

f Ecundo queritur vtruꝫ ficti recipiāt effecū baptismi. ⁊ vr̄ ꝙ sic illi recipiūt effectū qui veraciť ip̄m recipiunt. Sꝫ. j. q. j. sic ficti cuiusmōi s̄nia accipi pōt ab Aug. p°. li. de bap° c̄ donatistas ñ mltū lōge p⁹ mediū dr̄ ꝙ ficti veraciť nō ficte recipiūt. g̊ recipiūt baptismi effcūꝫ. Itē q nō recipiunt baptismi effcūꝫ sunt rebaptizādi qđ ꝓbo ꝑ sile q: illi q nō recipiūt absolutōis effcūꝫ sunt iteꝝ absoluēdi. sꝫ illi q ficte recipiūt bapm nō sūt rebaptizādi. g̊ recipiūt effcūꝫ baptismi. Iteꝫ si aliqd possꝫ ipedire effcūꝫ baptismi. h̊ maxie eēt pccm̄. sꝫ pccm̄ nō ipedit imo ꝑ bapm expelliť. g̊ fictio nō ipedit effcūꝫ baptismi. Cōtra sap̄. p°. s. s. disciplie effugiet fictū. sꝫ effect⁹ baptismi ē donatio. s. s. q: i bap° dať ei⁹ donū. g̊ ficti nō recipiūt effcūꝫ baptismi. Iteꝫ magr̄ i lr̄a hui⁹ di. c. p° Qui sine fide vel ficte accedūt sacr̄m nō rē suscipiūt. sꝫ res baptismi ē effect⁹ bap. g̊ ficti nō recipiūt effcūm baptismi. Rñdeo ꝙ fictus dr̄ ille q aliqd aliud p̄tendit exteri⁹ q̄z hēat in corde. qđ dr̄ pōt itelligi. s. aut respcū receptionis sacri. vt cum aliqs simulat se velle recipe ablutionē vt sacr̄m ⁊ tñ nō intēdit eā recipe nisi ioco se nō inq̄ztū sacr̄m est aut respū dispositiōis ad receptionē sacri. aut cum aliquis vel v̄bo vel sig° simulat se esse dispositū iterius ad sacri susceptionē ⁊ tñ indispositus ē. aut q: nō credit. aut q: sacrꝫ cōtēnit. aut q: i ꝓposito mortalr̄ peccādi seu in pccō mortali remanēdi ꝑsistit. p° modo loquēdo de fictis q̄zuis Aug. li°. 7. c̄ donatistas ꝓpe finem non determinet vtrum essent tales baptizati. vel non.

sed diuinum iudiciū p alicuius reuelationis ora-
culum sup hoc implorandū. qđ etiā habet de ɔse.
di. 4a solet etiā. dđ tñ videt tales nō recipere ba-
ptismi sacrm. in quo concludit ꝙ nullum effectuȝ
baptismi recipiunt qđ certū est. sed si ille q bapti-
zat non intendit illam ablutionē facere vt sacrȝ.
sed tm cā ludi sic dicit glo. sup allegatum decretū.
Sed vt dicit glo. ibidem si baptizans intendit
baptizare q̄lēcunqȝ intētioneȝ baptizatus habeat
recipe sacrm quod nō est verū vt inferi9 ostendet.
2o. modo loquēdo de fictis dđ ꝙ recipiūt baptismi
sacrm. vñ non sunt ampli9 baptizādi. recipiūt. n.
effectū scri idelebilē. i. caracterē q ē sacrm ꝛ res. sȝ
effectū q est res ꝛ nō sacrm. i. grāȝ remissiōis pecō
rū durāte fictiōe nō recipiūt. recedēte tñ fictiōe. qꝛ
caracter ē imediata dispositio ad grāȝ baptismalē
sic organizatio corpis ad aīe susceptioneȝ recipiūt
grām baptismalem p quā remittunt pccā sic vide
mus ꝙ aer q̄uis aliqñ ad p̄ntiā lūinaris nō illumi
net pp dispositionē alicui9 obstaculi. tñ ipo remo-
to qꝛ rōe diaphācitatis ē receptiuus illumiatiōis
stati illumiat. remissionē tñ pene debite pccis p9
receptionē sacri cōmissis nō recipiunt ex vi sacri.
Sacrm. n. baptismi p se respic culpā p̄cedētē nō se
quētē. Vñ pccā mortalia post receptionē sacri cō-
missa in eis non delent v̄tute sacri baptismi nisi p
accñs qꝛ grā baptismalis nō pōt stare cum aliquo
mortali pccō. ꝛ iō deleri nō p̄nt mortalia añ susce-
ptionē sacri cōmissa qn etiā deleant illa que susce-
ptionē sacri sunt secuta. Sȝ qꝛ vēialia sil stare p̄nt
cū grā. iō recedēte fictiōe illa q̄ secuta sunt sacri su
sceptionē nō delent ex vi sacri baptismi q̄uis de
leri possint ex vi pnie. Ad pm in oppm dđ ꝙ itelli-
gendū ē de vera receptiōe sacri qđ pȝ qꝛ imediate
subiūgit. sic neqȝ eorū baptisma rprobat grāȝ tñ re
missiōis pccōꝝ q est effect9 baptismi durāte fictiōe
nō recipiūt. Ad 2m dđ ꝙ maior est falsa si itelliga
tur de effectu q est pcci remissio nec valȝ pbatio.
qꝛ absolutio aliquā indelebilē dispōnē ad grāȝ nō
imp̄mit sic imp̄mit sacrȝ bap. Ad. 3m. dn̄t aliq ꝙ
q̄uis pccm̄ mortale repugnet grē suscepte. qꝛ cuȝ
illa sil stare nō pōt tam̄ grē suscipiēde magis repu-
gnat fictio q̄ȝ pccm̄ sic opacitas supueniēs aeri ma
gis repugnat suscipiēdo lumi q̄ȝ tenebra: sed hec
solutio nō est ɔueniēs. fictio. n. pcci est. dđ g sic ad
arm ꝙ pccm̄ mortale actuale ipedit de lege cōi ef-
fectū bap quoad remissionē culpe. ꝛ ifusioni grē si
nō assit vel p̄cesserit aliq̄ displicētia pcci i spāli vł
in gnāli. Pccm̄ aūt mortale origiale non ita repu
gnat infusioni grē sic actualis fictio nec sic hitual
p actū ppꝛie volūtatis cāta. Ara. ad partē aliam
nō pcedūt de re q̄ est res ꝛ sacrm. sȝ de re q̄ nō ē sa-
crm cuiusmōi est grā baptismalis.

t Ertio querit vtrū iam iustificati teneant ad susceptō
nem baptismi. ꝛ vr ꝙ nō. Math. 9o. Non
est opus valentib9 medicus. sed male hn̄tibus. g
cū iam iustificati sint valentes. ꝛ baptism9 sit me-
dicina nō tenent ad susceptionē bap. Itē nō legi-
mus in scriptura ꝙ beata virgo. apłi ꝛ Jo. bapti-
sta fuerūt baptizati. ꝛ tñ pbabile ē ꝙ si fuissent ba-
ptizati h in scriptura inueniretur. Itē babtizati
bapo xp̄i añ passionē nō tenebant circuncidi q̄uis
ad h circūcisio suā hrēt efficaciā ꝛ in iustificando ꝛ
in obligādo. g simił iustificati p circūcisionē non
fuerūt postea obligati ad suscipiēdū bapm xp̄i nec
añ nec post passionē. Item nullus obligat ad re-
cipiēdū bapm in quo baptismus nullū pōt hr̄e effe
ctum. sed tales sunt iaȝ iustificati. fm. n. qđ pōt ac
cipi ex sn̄ia glo. sup illud ad ro. 3o. Signaculum cir
cūcisionis. circūcisio iam iustificato nullaȝ grām
ɔferebat. g videt a simili ꝙ nec baptismus. g vi-
det ꝙ iustificati nō tenent ad ei9 susceptionē. Cō
tra Jo. 3o. Nisi qs renatus fuerit ex aqua ꝛ s. s. non
pōt itroire in regnū dei. Item Jo. baptista q̄uis
in vtero mr̄is iustificatus fuerit. tñ dixit xp̄o Ego
a te debeo baptizari. vt habet Math. 3o. Corne-
liū ēt iustificatū Petrus baptizauit. vt hr̄ actuuȝ.
io. Hec aūt nō fuissent nisi iustificati tenerent ad
bap susceptionē. Rn̄deo ꝙ iustificati q bapm nō
susceperūt tenent ad susceptionē bap. cuius rō est
qꝛ q̄uis aliq̄ res instituat pp ea q̄ accidūt vt i plu-
rib9. si tñ gnālit lata est nō tm̄ tenent ad ei9 obser-
uationē hn̄tes illud pp qđ lata est sed etiā nō hn̄tes
q̄uis ait lex de suscipiēdo bapm fuerit istituta p-
pter hn̄tes origiale pccm̄. tñ gnālit lata est. ꝛ iō ad
ei9 obseruationē tenent nō tm̄ illi q nō sunt ab ori-
ginali pccō purgādi. sed ēt illi qui vel p scificatio-
nem in vtero vel p bapm flaminis sunt a pccō ori
ginali purgati ꝛ iustificati. Preterea q̄uis bap-
m9 fuit p̄ncipłr institutus ad pcci originalis purga
tionem. ꝛ ex ɔsequenti tñ fuit institutus ad fideliū
ab infidelibus distinctionē que fit p susceptionem
bap q̄ȝtum ad iudicium ecclie militantis. ꝛ pp ca
racterem baptismalem q̄ȝtum ad iudicium eccle
sie triumphātis. ꝛ iō iam iustificati p viam aliā te
nent ad susceptionē bap vt p susceptionē exterio-
ris sacri int fideles esse iudicent ab ecclia militan
te ꝛ p caracterē baptismalem quē nō recipiūt iusti
ficati in vtero vel p bapm flaminis ab ecclia triū-
phante. Vñ Aug. lio. 4. de bapo ɔ donatistas non
multū añ finem. Nemodȝ in quolibȝ pfectu inte
rioris hominis si forte añ bapm vsqȝ ad spālē itel-
lectū pio corde pfecerit ɔtēnere sacrm. quod mini
stroꝝ opere corporałr adhibet. ꝛ infra ppe finem
loquēs de cōuersione cordis ꝛ bapo aque dic ꝙ cū
ex voluntate alteꝝ hoꝝ defuerit reatum hominē
inuoluit. Ad pm in oppm dđ ꝙ bap9 non tm̄ ē me-
dicina sed etiam signum distinctiuū fidelium ab
infidelibus. Preterea iam iustificati adhuc hn̄t
infirmitatem rōne sequele pcci ꝛ fomitis quaȝ in
firmitatē minuit susceptio sacri. Ad 2m dđ ꝙ sic
dic glo. super illud Jo. xiij. qui lotus est. his verbis
intelligimus baptizatos apostolos ꝛ si non lega-
mus vbi vel quando semp potest dici de beata
Virgine ꝛ de beato Jo. baptista. Ad 3m dđ ꝙ ma
ior est falsa nisi intelligat de illis qui non erant de
populo Israel quos non obligabat preceptum de
susceptione circuncisionis nisi forte Christus il-
los qui suū bapm suscipiebant ab obligatione cir-
cuncisionis absolueret. Rōnabilius tamen credē
dum est ꝙ cum nullo dispensauerit super hoc cuȝ
ipsemet qui cum nullo obligat voluerit circunci-
di. Ad 4m. dđ ꝙ minor est falsa. iam. n. iustifica
ti si postea baptizant q̄uis nō recipiāt effectū bap
q ē pcci purgatio tñ recipiūt alios baptismi effect9
qui sunt caracteris imp̄ssio fidelium ab ifidelibus
distictio. grē augmētatio. pene remissio. ꝛ fomitis

maior repssio. Jam.n. iustificati p sanctificationē in vtero. vl' p cōtritionē anteq̄ baptizarētur non hñt caracterē. ⁊ si ßm dei iudiciū sint distincti ab i fidelib⁹ nō tñ ßm iudiciū eccl'ie militātis. Justificatio ēt p ꝯtritionē ⁊si deleat culpaꝫ nō tñ semp neq̄ vt in pl'ib⁹ remittit totā penā actualib⁹ pccis debitā. nec valet pbatio mioris. vt dr̄ ex de bap° ⁊ ei⁹ effec. Maiores.§.caute. plus hodie bapm⁹ ꝯfert xp̄ianis q̄ quōdā iudeis circūcisio ꝯtulisset.

Articulus secundus.

c Onsequenter querēdū est de 2°. pncipali. Et circa hꝰ q̄runt. 3. Prio vtrū martyrium ⁊ ꝯtritio sint baptismata. Scdo vtꝝ bapm⁹ ꝯtritiōis seu pnie suppleat in adultis vicē baptismi aque. Tertio vtrum baptismus sanguinis vl' martyrij suppleat viceꝫ baptismi aque in puulis.

p Rimo ondo q̄ martyriū ⁊ ꝯtritio nō sint baptismata. alia.n. sacra no.l. nō plurificātur. nō.n. sūt pl'ra gnā sacerdotioꝝ ⁊ sic de alijs. g̊ a sil'i nec sunt pl'ra gnā baptismatū. Jtē bapm⁹ est sacrm no.l. sꝫ martiriū ⁊ cōtritio nō sunt sacra no.l. q2 nō significāt ex institutiōe. nec scificant ex aliq̄ vboꝝ bñdictiōe q̄ tñ ꝯueniūt sacris no.l. vt supius visuꝫ est. g̊ nō sunt baptismata. Cōtra dam̄. lib. 4°. c. j. numerat octo baptismata iter q̄ noiat pniam ⁊ martyriū. Rñdeo q̄ large loquendo de baptismate. dō q̄ q̄druplr' pōt accipi. vno mō p signo nr̄i baptismi. alio mō p dispōne ad nr̄m bapm. 3. mō p re cōueniēte cū nr̄o bap° i cāndo pncipalē ei⁹ effectū 4° mō p re ꝯueniēte cū nr̄o bap° q̄tū ad ei⁹ effectum riū scdariū. Prio mō fuerāt tria baptismata q̄ ponit dam̄. vbi. s. s. bapm⁹ diluuij qd̄ significauit nostrū bapmā q̄tū ad saluationē spūalis vite i saluatiōe humāi gnīs fcā p archā. ⁊ d' hꝰ pma petri. 3. 2m trāsit⁹ maris rub: i q̄ psignificauit nr̄ꝫ bapm q̄tū ad liberationē a suitute diaboli. d' hꝰ pa. ad coꝛ. 19. 3m ablutiōes q̄ fiebāt i lege q̄ pfigurauerāt nr̄ꝫ bapm q̄tū ad ablutionē pccōꝝ q̄ fit p xp̄m. Scdo mō fuerūt. 2⁹. bapata q̄ ponit ēt dam̄. vbi pus. s. bapm⁹. Jo. q̄ baptism⁹ hoīes disposuit ad susceptionē nr̄i baptismi. ⁊ bapm⁹ quo xp̄s baptizat⁹ fuit p quē ordiata fuit aq̄ vt eēt mā nr̄i baptismi. Tertio mō sūt duo baptismata. s. pnīa ⁊ martyriū. p q̄ remittitur pccm̄. Quarto mō dicit bapm⁹ quo baptizati fuerāt apl'i die pētecostes. de quo hr̄ act. 2. pprie ēt accipiēdo baptisma nō ē nisi vnū. Unde apl'us ad ephe. 4°. Un⁹ dn̄s. vna fides. vnū baptisma. bene sic loquēdo martyriū ⁊ pnia nō sūt baptismata.

Ad pm in oppm dō q̄ alia scr̄a nō sunt tāte necessitatis sic bapm⁹. ⁊ iō nō oportuit q̄ hr̄ent aliq̄ supplētia qm̄ susceptionē scr̄i articulus necessitatis excludit. Ad 2m dō q̄ pcedit de baptismo no.l. pprie dcō. Ar̄m ad ptem aliā pcedit de baptismate cōmuniter dicto.

s Ecūdo queritur vtrum baptismus cōtritionis seu pnie suppleat in adultis vicē baptismi aq̄. Et vr̄ q̄ nō. Necessariū est ad salutē vt fideles ab ifidelib⁹ distiguant. sꝫ hec distictio ē p caractere quē ꝯtritio ū impmit. g̊ ū supplet vicē baptismi. Jtē oēs res eiusdē spēi p eundē modū gnānt. Un̄ ßm cōmē. 8. phi. gnāta p putrefactionē ū sunt eiusdē spēi cū generatis p ppagationē. g̊ a sil'i omēs res eiusdē spēi regnābiles p eundē modū regnānt cū g̊ non sit dō nullū regnāri p bapm sequit q̄ nullus rgnātur sine bap°. Cōtra aug⁹. li°. 4. de bap° ꝯ donatū nō multū lōge añ finē. ⁊ decretoꝝ. de cōse. di. 4a. baptismus. ⁊ mgr̄ in l'ra hui⁹ di. c. 3. dicūt ꝯtritionē cordis suppler vicē baptismi qñ baptismi mysteriū nō ꝯtemptus religiōis sed articulus necessitatis excludit. Rñdeo q̄ ꝯtritionē supplere vicē baptismi duplr' pōt intelligi. s. aut q̄tū ad pcci remissiōeꝫ tam oꝛigialis. s. q̄ actualis. aut q̄tum ad alios effectus baptismi. Prio mō ꝯtritio seu pnia supplet vicē baptismi si desideraſ. ⁊ hr̄i ū possit. Un̄ glo. sup illud Jo. 3°. Nisi q̄s renatus fuerit. si necessitas ipedit voluntas sufficit. al'.n. hoi viatori hñti vsum li. ar. possꝫ ꝯ suā volūtatē pcludi via salutis qd̄ falsum est. Scdo mō ꝯtritio nō supplet vicē baptismi. q2 nec caractereꝫ ipꝛimit. nec semp. nec vt in pl'ibus totā penā tpalē debitā p actuali pccō remittit si ēt cū ꝯtritōe adest baptismi susceptio gr̄a amplioꝛ daſ ⁊ inclinatio fomitis magis minuiſ. Ad pm in oppm dō q̄ distinctio fideliū ab ifidelib⁹ ßm diuinū iudiciū semp est de necessitate salutis. sed nō ßꝫ iudiciū militātis eccl'ie qñ signū distinctiū nō pōt hr̄i. Ad 2m dō q̄ nō est simile de gnātiōe ⁊ regnātiōe. q2 gnātio ē opus nature cui⁹ determiati ⁊ limitati sunt modi opandi. sed regnātio pnciplr' ē opus dei q̄ regnāre pōt hominē quocūq̄ mō sibi placuerit. Preterea q̄ per ꝯtritionē regnātur aliquo mō p bapm regnātur in q̄tū regnātur in vtute desiderij baptismi. Preterea dō q̄ maioꝛ ar. ßm aug. falsa ē. dic.n. 3°. li. de tri. c. 7. q̄ multa sunt aīalia q̄ coeūdo alia pariunt cū illa nullis. coeūtib⁹ parētib⁹ oꝛta sint.

t Ertio querit vtrū bapm⁹ sanguis vel martirij suppleat vicē baptismi aque in puulis. Et vr̄ q̄ nō de ꝯse. di. 4a. Si baptizata. ⁊ sumptū ē ab aug° li. 2°. de bap° puuloꝝ q̄si eque distāter int̄ mediū ⁊ finē. q̄ natus nō fuerit nō pōt renasci. ex quo ꝯuiciſ neminē in suo parēte potuisse renasci cū nondū sit natus sꝫ hꝰ nō esset veꝝ si martiriū suppleret viceꝫ baptismi q2 ꝯtigere pōt q̄ ad psequēdū fidē tyrān⁹ occidat puerū i vtero mr̄is. g̊ martyriū i puulis ū supplet vicē baptismi. Jtem si martyrium in paruulis suppleret vicem baptismi. aut esset p modū meriti aut p modum sacr̄i. non pmo modo. quia nullus mereſ in patiendo nisi inquantum voluntarie seu patienter sustinet passionem. in paruulis autem non est vsus lib. arbi. nec scdo modo pprie enim loquēdo martyrium nōn est sacrm. ergo nullo modo supplet in puulis vicem baptismi. Jteꝫ continentia de qua dicit sapiens. eccle. xvj. q̄ nō est digna ponderatio eius. non supplet vicem baptismi. ergo a simili nec martyrium. Cōtra aug⁹. xiij. de tri. ca. vij. ⁊ recitat magister in littera huius di. ca. 3. Quicunq̄ non percepto regenerationis lauacro pro christi confessione moꝛiuntur tantum eis valet ad dimittenda peccata quantum si abluerentur sacro fonte baptismatis. Jtem baptismus sanguinis excellentioꝛ q̄ baptismus aq̄

excellenter pōt supplere eius vicē. Sed sicut dicͭ
glo. sup illud iudi. 6ᵒ. Humiliatusq₃ est isrl. baptis
mus sanguinis solum est qḋ nos puriores reddit
q̄₃ aqua baptismi. ḡ excellent vicem baptismi sup
plere pōt. Rn̄deo ꝙ baptismus sanguinis in puu
lis vicē supplet baptismi q̄₃tū ad ꝑncipale₃ baptis
mi effectum q̄ est pcc̄i remissio. ꝑ grām dei. q̄₃tum
aūt ad illud effectum q̄ est sacrm̄ ⁊ res. s. caracterē
non supplet vicem baptismi ip̄m caracterem imp̄
mendo q: in sic baptizato loco caracteris in vita.
eterna est aureola mr̄ij. Rō aūt quare supplet vi
cem eiꝰ q̄₃tum ad ꝑncipalem effectū ⁊ nō q̄₃tu₃ ad
aliū est q: vterq₃ bapm̄ꝰ efficaciā h₃ a merito pas
sionis xp̄i cui ꝑ martyriū magis conformaᵗ homo
realr̄ q̄₃ ꝑ bapᵐ aque q̄₃uis i signo sit econᵒ. loquen
do de signo significāte ex institutiōe. q: ꝑꝑ oībꝰ pē
satis melior est bapm̄ꝰ sanguinis q̄₃ aque. Vn̄ glo.
vbi ꝑus dicͭ ꝙ bapm̄a aque acceptū valde pauci i
maculati vsq₃ ad exitū vite custodiunt. hic vero
q̄ bapm̄ꝰ est vltra peccare non pōt. ⁊ pax post ꝑ il
lud bapm̄a pcc̄ā ꝑterita purganᵗ ꝑ istud etiam fu
tura ꝑimunᵗ. Ad ꝑmū in oppᵐ dicūt q̄da₃ ꝙ nul
lo modo ꝑ effusionem sanguinis nec ꝑ viā aliā de
lege cōi. pōt pueri i vtero mr̄is a pcc̄ō purgari. q:
adhuc non h₃ plene esse distinctu₃ a cā sui morbi.
Alijs aūt vr̄ hec solo nō valere duplici de cā. vna
est q: etiā cum natus est. est aīa coniuncta cause ꝑ
xime sui morbi. s. carni īfecte. Alia est q: infectō
carnis est ex semine pr̄is non mr̄is quod ꝓbant ꝑ
hoc qḋ si adam nō peccassꝫ postq̄₃ iam eua pecca
uerat. ꝓles eius pcc̄m̄ originale nō ꝯtrissent. ideo eis
pie ⁊ rōnabilr̄ vr̄ dō ad arᵐ. ꝙ quāuis puer in vte
ro mr̄is bapᵒ aque baptizari nō possit q: ibi ip̄₃ sen
sibile sacrm̄ suscipe non pōt. ⁊ q: ibi eccl̄ie militan
ti. ignotus est. tn̄ q: ad ip̄m effusio sanguinis ꝑtin
gere pōt. ⁊ deo notus est q̄ ꝑncipl̄r baptizat ꝑ effu
sionē sanguinis illatam ꝑ fide ab origiali pcc̄ō pur
gari pōt. vn̄ auctoritas aug. ītelligēda est de rena
sci ꝑ susceptionē baptismi aque. Ad 2ᵐ dō. ꝙ mā
tyriū in puulis supplet vicē baptismi nō ex vi me
riti ꝓprij sed ex vi meriti xp̄i cuius efficacia adest
susceptioni martyrij. ⁊ ita martyrium puulum iu
stificat tanq̄₃ sacrm̄ q̄₃tum ad sacri realitatē. q̄₃uis
nō sit ex institutiōe significatiuum. sic sacrm̄ ꝓprie
dcm̄. Ad 3ᵐ dō ꝙ illa ꝯtinentia de qua ibi loqͭ
sapiens est ꝯtinētia ab oī illicito includēs iustifica
tionē. vn̄ illa est effectus baptismi.

Articulus tertius.

C Onsequenter queritur de. 3ᵒ principali. Et
circa h̄ querunᵗ. 3ᵃ. Primo vtru₃ ef
fectus baptismi sit delectio ois clp̄e.
Secundo vtrū remissio totius pe
ne pcc̄ō debite. Tertio vtrū effectus baptismi e
qualis sit in quolibet suscipiēte.

P Rimo ostendo ꝙ effectus baptis
mi nō est delectō
ois culpe q: adultus accedēs ad bapᵐ. aut
penitet de suo pcc̄ō. aut nō penitet. Si pᵒ mō. nō
deleᵗ eiꝰ pcc̄m̄ ꝑ bapᵐ. sed ꝑ pn̄iam. si 2ᵒ modo. n̄
deleᵗ eius pcc̄m̄ q: fictus accedit. ergo in suscipiē
te bapᵐ nō deleᵗ pcc̄m̄ ex vi baptismi. Item de
ꝯse. di. 4ᵃ. Ois q̄ iam. ⁊ sumptū est ab augᵒ. liᵒ. de
pn̄ia nō multum lōge post ꝑncipiū ⁊ recitat magr̄ i
lr̄a huius di. c. i. Ois q̄ iam volūtatis sue arbiter
ꝯstitutus est cū accedit ad sacrm̄ fideliū nisi penite
at eū veteris vite nouā inchoaᵗ nō pōt. Sed ois
vere penitēs iustus est. ḡ i suscipiēte bapᵐ mō de
bito nullū pcc̄m̄ pōt deleri ꝑ bapᵐ. q: in tali susci
piēte nullū pcc̄m̄ est. Itē q̄₃diu aīa causa pcc̄i qḋ i
ea est. ē cōiuncta. ab illo ꝑ bapᵐ purgari nō pōt. q:
manēte cā remanet effectus sm̄ qḋ dicit auic. 6ᵒ.
meta. sue. c. 2ᵒ. sed caro corrupta cā ē origialis pcc̄i
ḡ homo ab illo ꝑ bapᵐ purgari n̄ pōt. Cōtra augꝰ
in euchi. c. 26. ⁊ ex̄ de ꝯse. di. 4ᵃ. A puulo. ⁊ recitat
magr̄ in lr̄a huiꝰ di. c. j. vult exp̄sse ꝙ bapmꝰ deleat
oēm penā. Rn̄deo ꝙ in mō debito suscipiēte ba
ptismu₃ effectꝰ baptismi est remissio ois culpe. sicͭ
n. agens nālem formā sibi ꝯriā corrūpit in mᵃ. ⁊
disponēs ad eā relinqͭ nālem aptitudinem in mā
ad formā similē forme iam corrupte. ⁊ dedūcit de
eadē mā formā sibi similē ⁊ dispositiōes ad eā red
dētes mām minus aptam vel minus facilē ad h̄
vt trāsmuteᵗ ad formā similē corrupte. sic aliquo
modo ꝑ quādā silr̄itudinē agit deꝰ in aīa suscipiētis
bapᵐ. ip̄o bapmᵒ sicut instrali agēte mediāte cor
rumpit. n. formā sibi ꝯriā. s. pcc̄m̄ mortale ta₃ ori
ginale q̄₃ actuale si sunt in suscipiēte bapᵐ ⁊ pcc̄m̄
veniale inquātū est dispositio ad mortale. nisi su
scipiēs bapᵐ sit in actuali ꝓposito venialr̄ peccan
di vel in veniali pcc̄ō iā cōmisso ꝑsistēdi. relinqͭ tn̄
in subiecto aliquā iclinationē ad peccādū. ⁊ in illo
subiecto imp̄mit formā sibi silēm. s. grām ⁊ dispō
nē ad eā. s. caracterē ꝑ que incliatio ad peccādū di
minuiᵗ nō tn̄ destruiᵗ totalr̄ de. l. cōi. Ad ꝑmū in
oppᵐ dō ꝙ pn̄ia pōt ꝯsiderari triplr̄. vno mō ꝑ in
teriori ꝯtritiōe formata grā. alio mō ꝑ sacro pn̄ie.
3ᵒ mō ꝑ displicētia pcc̄i ꝯmissi sine ꝓposito cōmit
tēdi q̄₃uis adhuc informi. 1ᵒ. ⁊. 2ᵒ. mō loquēdo de
pn̄ia nō ꝑexigiᵗ vt necessaria ad susceptionē effe
ctus baptismi. sed sufficͭ ꝙ accn̄s ad bapᵐ sit peni
tēs pn̄ia. 3ᵒ mō dcā. ⁊ est necessariū ad plenariā su
sceptionē effectꝰ baptismi si ille q̄ ē baptizatꝰ est a
dultus. planū est. n. ꝙ in puulo nō reqͥriᵗ pn̄ia nec
formata nec informis. dō ḡ ꝙ accn̄s ad bapᵐ pe
nitēs pn̄ia informi nō accedit fictus. ⁊ ꝙ sua pn̄ia
formata ē ꝑ susceptionē baptismi. Ad 2ᵐ dō ꝙ ꝓ
cedit de pn̄ia se extendēte ad iformē pn̄iam. Ad
3ᵐ dō ꝙ in pcc̄ō originali duo sūt. s. cōcupiscētia q̄
ē mālis in origiali pcc̄ō. Et carētia originalis iusti
tie debite hr̄i. q̄ est formalr̄ origiale pcc̄m̄ vt vide
ri potest ex his que dicta sunt liᵒ. 2ᵒ. Cōcupiscētia
⁊ carentia originalis iustitie in anima sunt ex cor
ruptione carnis. quia ꝑ eam anima inclinaᵗ ad cō
cupiscendum aduersus sp̄m̄ ⁊ impediᵗ in anima
susceptio iustitie originalis. debitum autem ha
bendi iustitiam originale₃ non est ex carne. ⁊ hoc
remittitur ꝑ virtutem baptismi. ad quod sequiᵗ
ꝙ carentia originalis iustitie que erat peccatum
ante baptismū non est post baptismum. quamuis
autem non tollat concupiscentiam impediēte car
nis corruptione remanēte tn̄ eam ita diminuit vt
non dominetur aīe.

S Ecundo queritur vtr̄ effectus
bapi sit r̄miss
sio totius pene pcc̄ō debite. Et vr̄ ꝙ nō. anselmꝰ

p̃mo li. Cur deus homo. c. xij. Si pcc̄m nō punit̄
inordinatum; dimittit̄. sed deus nihil relinquit i-
ordinatum. ergo deus nullum pcc̄m dimittit im-
punitum quod non esset verum si p baptismū re-
mitteret̄ oīs pena pccō debita. Itē de cōse. di. 4ª.
Per baptismū. ⁊ sumptū est ab aug°. li°. p°. de ba-
ptismo puuloꝝ. ppe finē. nō illud p̄stat̄ adultis i ba
ptismo nisi forte miraclō dei vt lex pcci repugnās
legi mētis penit⁹ extinguat̄. ⁊ nō fit. Sed illa r̄pu-
gnātia legi mētis pena est pcci. q꞉ in statu inocētie
nō erat. g̊ p bapᵐ non tollit̄ oīs pena pccō debita.
Itē aug⁹. 13. de tri. c. x. Oia seculi hui⁹ mala. do-
lores. laboresqꝫ hominū veniūt de pccō. ⁊ maxie
de pccō original̄ meriti. Sꝫ iste pene nō tollunt̄ p
baptismū vt docet experiētia. g̊ p bapᵐ nō remit-
tit̄ oīs pena pccō debita. Item baptizatis an̄ xp̄i
passionem ad h̄ erat ianua paradisi clausa. sed illa
clausio erat pena pcci. g̊ p bapᵐ nō remittit̄ illa pe
na sed p passionē. Item iudeis venientib⁹ ad ba
ptismū indicēda est pnia ac abstinētia. 4. dieꝝ. vt
habet̄ de ꝯsecra. di. 4ª. Ne q̄ absit. Cōtra d̄ ꝯse.
di. 4ª. Per bapᵐ. in bap° qcqd ab hoie dcm̄ fcm̄
⁊ cogitatū ē totū abolet̄ ⁊ q̄si fcm̄ nō habet̄. sed nō
hēret̄ quasi non fcm̄ si puniret̄. g̊ p bapᵐ oīs pena
pccō debita remittit̄. Itē ꝫm glo. sup illud psal̄.
Quoꝝ tecta sunt pccā. in bap° ita sūt tecta pccā q̄
de⁹ nō vult ea punire. qd̄ nō esset veꝝ nisi p bapᵐ
remitteret̄ oīs pena pccis debita. Itē silis snia
habet̄ de ꝯse. di. 4ª Sine pnia. ⁊ idē hr̄ i glo. am-
bro. sup illd̄ ad ro. 2°. Sine pnia. Rn̄deo q̄ q̄uis
xp̄s p meritū passiōis sue oīb⁹ ianuam paradisi a-
peruerit plenarie q̄ztū ad sufficiētiā qd̄ nullus ali⁹
homo facere potuisset. tn̄ p bapᵐ inquātū ē instrm
diuine misericordie quo p° homo efficit̄ pticeps
meriti passiōis xp̄i ⁊ mēbrū ecclie cui⁹ caput ē xp̄s
⁊ quo tāq̄ spāli signo ꝯformat̄ baptizat⁹ xp̄i passio
ni. in imersiōe. ⁊ ei⁹ resurectioni i eleuatiōe de aq̄.
aperit̄ baptizato plenarie ianua paradisi q̄ztū ad
efficaciā. Vn̄ ꝫm auctoritatē bede quā supi⁹ addu
xit mgr̄ di. p⁴. c. v. Int̄ alias dr̄ias. int̄ circūcisionē
⁊ bapᵐ vna est. q̄ tp̄e circūcisiōis circūcisi ianuā
regni celestis nōdū itrare poterāt. ⁊ mō hoies hoc
pn̄t p baptismū. sic aūt baptizato ianuā paradisi a
perire: ē remouere oē illud qd̄ aīaꝫ baptizati sepa-
ratā a cōpore pōt ab igressu paradisi, phibere sim-
pl̄r vel ad tp̄s. Que aūt aiam separatā simpl̄r phi
bēt ab igressu paradisi duo sūt. s. mortale pcc̄m tā
origiale q̄ actuale. ⁊ obligatio ad penā eternam.
Que aūt phibēt ad tp̄s duo sunt. s. pcc̄m veniale.
⁊ obligatio ad penā tpalē. Illa. n. supna ierᵐ libe-
ra est ab oi s̄uitute clpe ⁊ pene dicēte aplō ad gal̄.
4°. Illa q̄ sursum est ierᵐ. libera est. g̊ p bapᵐ non
tm̄ delet̄ in baptizato oīs culpa sꝫ ēt sibi remittit̄
oīs obligatio ad penā eternā siue sit debita origia
li pccō. siue actuali. ⁊ oīs pena tpalis debita actua
li pccō. q꞉ si illā nō expleret baptizat⁹ in vita ista te
neret̄ eā explere p equalētiā in alia. ⁊ ita p illā pos-
set ei⁹ aīa sepata phiberi ad tp̄s ab igressu vite et-
ne. nō tn̄ p bapᵐ remittit̄ oīs pena tpalis p origia-
li pccō debita. q꞉ cū illa terminent̄ cū hac vita. nō
pōt p illā aīa baptizati a corpe sepata phiberi ab i-
gressu padisi nec simpl̄r nec ad tp̄s. ⁊ p̄terea pena
p̄dicta ē baptizato dū viuit occasio vt postea feli-
cius igrediat̄ vitā eternā. q꞉ sic dic̄ aug⁹. 13. de tri.

c. 16. psunt ista mala q̄ fideles pie pferunt vel ad
emūdāda pccā exercēdā pbādāqꝫ iustitiā vel ad d̄
mōstrādā hui⁹ vite miseriā vt illa vbi erit beati-
tudo v̄a atqꝫ ppetua ⁊ desideret̄ ardēti⁹ ⁊ instāti⁹ i
quirat̄. Ad pᵐ in oppᵐ dd̄ q̄ xp̄s p passionē suaꝫ
sufficient̄ exsoluit penā pccis q̄ remittunt̄ in bap°
Vn̄ in psona xp̄i pōt exponi illud v̄bum psal. Que
nō rapui tūc exsoluebā. Vn̄ Isa. 53°. Vulneratus ē
pp iniqtates nr̄as. ⁊ .j. Dn̄s posuit in eo iniqtates
oium nr̄m. i. penas debitas i iniqtatib⁹ nr̄is. ⁊ q꞉
p bapᵐ homo p̄mo efficit̄ xp̄i mēbrū. iō p bapᵐ ē
pticeps toti⁹ efficacie passiōis xp̄i. Ad 2ᵐ dd̄. q̄ il
la pena minuit̄ p bapᵐ rō aūt q꞉ nō totalr̄ tollit̄ in
corpe qōnis dcā est. Ad 3ᵐ pꝫ solutio ex dictis in
qōne. Ad 4ᵐ dd̄ q̄ baptism⁹ mō apit celi ianuaꝫ
baptizato quātū ad efficaciā q̄uis h̄ nō posset fa-
cere an̄ passionē. q꞉ particularis remotio clausio-
nis p̄dicte q̄ztū ad efficaciā depēdet ex vl̄i remo-
tiōe illi⁹ clausiōis quātū ad sufficientiā q̄ p xp̄i pas
sionē facta est. Ad. vᵐ dd̄ q̄ illa pnia nō idicit̄ iu
deis pp sacr̄i inefficaciā. sꝫ pp ei⁹ reuerētiā ⁊ iudeo
rū recipiētiū baptismū pbationē. vn̄ eis nō idice-
bat̄ post susceptionē baptismi sed an̄. ⁊ quāuis sic
obseruaret̄ quōdā. tn̄ mō nō oportet hoc obserua-
ri ꝫm qd̄ vr̄ dicere glo. ibideꝫ. quod intelligo vbi
nō est cōsuetudo ꝯtraria.

Tertio queritur vtrū effect⁹ baptismi equal̄ sit in quolibꝫ suscipiēte. Et vr̄ q̄ sic. magis de-
pēdet effect⁹ baptismi a ꝯferēte q̄ a suscipiēte. sed
effect⁹ baptismi nullo mō sunt i eq̄les pp ineq̄lita-
tē ꝯferētiū vt iferi⁹ on̄det̄. g̊ nec propter inequali-
tatem suscipientium sunt equales i omnib⁹. Itē
effect⁹ baptismi est baptizatuꝫ restituere pfecte in
inocētia. sed pfecta inocētia ē eq̄lis i oībus in qbus
est. g̊ effect⁹ baptismi est equalis in quolibet susci
piēte. Itē xp̄s eq̄lit̄ p oīb⁹ passus est. q꞉ vt habet̄
act. x°. Nō est psonaꝝ acceptor de⁹. sed vt hitū est
supius efficacia baptismi ē a v̄tute passionis xp̄i. g̊
effect⁹ baptismi i oīb⁹ suscipiētib⁹ eū eq̄lis est. Cō
tra dam̄. li. 4°. ca. i. Pccōꝝ remissio oīb⁹ sil̄iter p
baptisma dat̄. gr̄a aūt spūs. s. ꝫm pportionē fidei ⁊
p̄parātiōis. sꝫ nō oēs suscipiētes bapᵐ sunt eq̄lit̄ p̄
parati: g̊ nō oēs recipiūt equalr̄ gr̄aꝫ p bapᵐ. Itē
debilitatō fomitis est effect⁹ baptismi. sed fomes
nō equalr̄ debilitatus est i oīb⁹ baptizatis vt expi-
entia docet. g̊ effect⁹ baptismi nō est eq̄lis in oīb⁹.
Rn̄deo q̄ p bapᵐ remouet̄ malū culpe ⁊ malum
pene. ⁊ ꝯfert̄ bonū gr̄e. ⁊ sic q̄ztū ad pᵐ effectus ba
ptismi eq̄lis est in oīb⁹ puulis. q꞉ nō ē maius pcc̄m
originale in vno q̄ in alio. vt 2°. li. on̄sum est. nec
magis ad penā obligat̄ vnus q̄ alius. ⁊ etiā q̄ztū
ad 2ᵐ. de lege. n. cōi oēs in baptismo equalē gr̄am
recipiūt. q꞉ in ipis nulla p̄cedēs dispositio reqrit̄.
sed p dispositiōe est in eis fides ecclie. Cum g̊ oēs
puulos q baptizant̄ equalr̄ recipiat fides ecclie ⁊
meritū passiōis xp̄i a quo efficaciā hꝫ baptism⁹ se-
quit̄ q̄ omnes puuli in bap° equalem gr̄am recipi
unt de. l. cōmuni. ⁊ equalem fomitis rep̄ssionem.
q꞉ illa est p caracterem ⁊ gr̄am. si aūt loquimur de
adl̄tis int̄ se vel p compatione ad puulos. sic dico
q̄ nō in oīb⁹ est eq̄lis effect⁹ baptismi: nec q̄ztuꝫ ad
remotionē mali nec q̄ztū ad collationem boni. in
puulis. n. delet soluꝫ originale ⁊ penam eis debi-

tam in adultis aūt delet originale ꝛ actuale. ꝛ re-
mittit obligationē pene debite tam originali quā
actuali. In vno ēt adulto plura delꝫ pecā ꝙ̄ i alio.
qꝛ plura īuenit. qꝛ ēt adulti nō equalr̄ ad susceptio
nem grē se disponūt ꝛ ab eadē virtute est effectus
maior in mā magis disposita. iō non oēs adulti in
bap° equalem grām recipiūt. ꝛ ex ꝯsequēti nec eq̄
lis fomitis repssionē. ꝛ qꝛ vnicuiqꝫ magis ꝑdest fi
des ꝛ dispositio ꝑpria ꝙ̄ aliena. ideo ceteris pari
bus maiorē grām recipiūt adulti in baptismo quā
paruuli. Ad pm in oppm dō ꝙ maior non est ve-
ra de cōferēte ministerialr̄. tota. n. virtus baptis
mi est a deo q ꝑ̄ncipalr̄ baptizat q ꝙ̄tum est ex ꝑ-
te sua equalr̄ operatr̄ effectū baptismi in omnib⁹
baptizatis ꝙ̄tum est de. l. cōi ad maioritatem aūt
vel minoritatē effectus ꝯfert dispositio suscipien
tis maior vel minor. Ad 2m dō ꝙ inocentia dicit
carentiā mali culpe. ꝛ ista equalis est in oibus ba-
ptizatis quātum ad terminū ad quem. nō tñ ꝙ̄tū
ad terminuꝫ a quo. qꝛ a pluribꝰ malis liberatr̄ per
bapm vnus ꝙ̄ alius. qꝛ plura mala īuenit ī vno ꝙ̄
in alio. Ad 3m pꝫ solutio ex iam dictis in qōne.

Ar. pm. ad partem aliā ad bene ꝯcludit. Ad 2m
dō ꝙ̄uis ꝑ bapm repssio fomitis non sit equalis in
adultis tñ in paruulis equalis est ꝙ̄tum ē ex parte
grē. qꝛ equalē grām recipiūt. nec est ītelligēdū qn
postea veniētes ad etatē adultā ꝛ in eq̄li grā rema
nentes ineq̄liter ꝯcupiscere possint. sed hoc est rō
ne ꝯplexiōis. quāuis. n. fleumatico ꝛ sanguieo detr̄
equalis grā concupiscentiā reprimēs. tñ magis vi
gebit concupiscentia in sanguineo ꝙ̄ in fleumati-
co ceteris paribus.

Articulus quartus

c Onsequenter q̄rēdū ē de. 4° ꝑ̄ncipali. et cir
ca h̄ q̄ritr̄ de tribꝰ casibꝰ. vnus est. In-
uenitr̄ infantulus expositus ꝛ a quo vl̄
a qbus sit expositus penitus ignoratr̄
nec cū eo signū inuenitr̄ seu testimm ꝙ baptizatꝰ sit
queritr̄ vtrū talis baptizādus sit absolute vel sub
conditiōe. Rñdeo ꝙ talis baptizādus est. de cō-
se. di. 4a. Paruulos. ꝛ infra. Si nulla. qō recitat
ēt magister ī lrā di. 6a. c. 3°. ꝛ qꝛ nō est certū eū non
esse baptizatū iō ꝑpter reuerētiā sacri. ꝛ ad vitan-
dum ꝑ̄iudiciū irregularitatis quā īcurreret paruu
lus si bis absolute baptizaretr̄. iō baptizādus ē sub
ꝯditiōe ex de bap°. ꝛ eiꝰ effec. c. 2°. vbi dr̄. de qbus
dubiū ē an si baptizati fuerint baptizentr̄ his v̄bis
ꝑ̄missis. Si baptizatus es. nō te baptizo sed si nō
dū baptizatus es ego baptizo te in nomine pr̄is ꝛ
filij ꝛ. s. s. amen.

Ecundus casus est aliqs̄ existēs sup pōtē nō po-
tens hr̄e aquā ad baptizādū puer̄ quem ti
met cito moritur̄. mō q̄ro si intendens ꝑuidere sa
luti pueri ꝓijciat eū in aquā intētiōe baptizandi. ꝛ
ꝓferens v̄ba in qbꝰ ꝯsistit forma. ꝛ postea puer ali
quo casu euadat, vtrū debeat rebaptizari, vel sit
baptizatus. ꝛ posset videri aliqbꝰ ꝙ sic. qꝛ fuit de-
bita forma ꝛ debita materia. ꝛ debita intētio. Et
ego credo ꝙ talis baptizatꝰ non esset. qꝛ ꝑpria mā
baptismi est ablutio in aqua. q aūt aq̄ abluitr̄ p° aq̄
coperitr̄ in toto vel in parte. ꝛ postea discoperi-
tur. vñ ꝑꝑ bapm pm repn̄tat xp̄i sepulturā. ꝛ ꝑꝑ 2m
resurrectionē. quāuis aūt puer in casu ꝑ̄dicto per
actū illiꝰ q ipsum ꝓiecit in aquā īmergatr̄ non tñ est
actus ordinatꝰ ex sui nā ad h̄ vt puer abluatr̄. sꝫ ad
h̄ vt submergatr̄. ꝛ iō si aliquo casu. ꝑ alios vel ꝑ il
lū eundē ꝓijciētē se in aquā post puer̄ ad liberādū
eū puer extrahatr̄ de aqua non ꝑpter hoc esset bapti-
zatus. qꝛ illa imersio quātū fuit ex sui nā non ordi-
nabatr̄ ad eleuationem pueri de aqua. sed ad sub-
mersionem.

t Ertius casus est aliqs existēs sup puteū ad cuiꝰ aquā
nō pōt attingere manu. nec vas hꝫ cū quo
possit haurire sed hꝫ calatū ꝛ chordā. mō q̄ro si ꝑ
chordā dimittat puer̄ in calato ī aquā ꝛ extrahat ba-
ptizare intēdens. ꝛ v̄ba in qbꝰ ꝯsistit forma baptis
mi exprimēs vtrū puer sit baptizatꝰ. Rñdeo. ꝙ
sic dūmodo calatus sit talr̄ ꝙ aq̄ subītrauerit ad ab
luēdū corpus pueri. qꝛ ꝙ baptizās tāgat illū queꝫ
baptizat īmediate vel aliqs alius nō est de essētia
baptismi. ꝛ in ꝑ̄dicto casu ē īmersio ꝛ eleuatio de
aq̄ ꝛ ē īmersio talr̄ q̄ ex sui nā non ordinatr̄ ad pueri
submersionē. sꝫ ad eiꝰ de aq̄ eleuationē qō pꝫ per h̄
qꝛ ille q eū dimisit semꝑ tenet eū cū chorda ad ele
uandū. si tñ occurreret ꝑ̄dicta necessitas deberēt
pāni dimitti ī aq̄ ꝛ postea extractis deberet aqua exp̄
mi sup corpus pueri sub forma v̄borum debita ꝛ
cū intentione baptizandi.

c Irca litteram Non spm̄. s. ꝑ grām gratū faciētē nisi pe
niteat eū veteris vite ꝛc. h̄ accipitr̄ pnia lā
ge. s. ꝑut se extēdit ad ꝯtritionē informē q̄ ab aliq-
bꝰ vocatr̄ attritio. Nō hn̄s verā cordis ꝯtritionē.
Hic accipitr̄ v̄a ꝯtritio extēso noie vt ꝑ̄us. vt indu
at euꝫ xp̄m sanctitas baptismi ipm̄ baptizatū idu-
at xp̄m. Redire dimissa peccata. Nō ē itelligēduꝫ
ꝙ nūq̄ꝫ pecm̄ dimissuꝫ idē ibi numero redeat. qūo
āt redire dicatr̄ exponetr̄ in tractatu de pnia. Sꝫ ī
sniaꝫ. s. q̄ dixerat sine baptismate ī necessitate pos-
se aliquē saluari. Nō satis idoneū posui illiꝰ latro-
nis exēplū. Nō ꝙ ille latro ꝛ si nō fuerit martyr ꝙ̄
tū ad cām. fuit tñ ꝙ̄tū ad volūtatē. Quē regnātu-
rus erā amisi. nec tñ in h̄ peccauit. ambro. qꝛ nō di
stulit eū baptizare ꝑ neglīaꝫ sed qꝛ ꝯsuetudo. eccl'ie
tūc h̄ regrebat vt diu cathecumini ꝓuarentr̄. ꝛ sole
bāt expectari solēnitates ad baptizādū. vñ de cō-
se. di. 4a. De cathecumis. c. Venerabil'. dr̄ ꝙ ī so
lēnitate pascali ꝛ pētecoste cathecumi baptizentr̄.
nisi alr̄ faciēdū sit ꝑꝑ vrgētē necessitatē. melior est
tñ ꝯsuetudo stati baptizare ꝑꝑ tres rōnes. s. ꝑꝑ ꝑi-
culū mōtis ꝛ ꝑꝑ īfestatiōes demonū q ꝑn̄t minus ī
baptizatis ꝙ̄ nō baptizatis ceteris ꝑibꝰ. Et qꝛ ꝙ̄-
diu hō paruulus est. certū ē in ipso nō posse esse ali
qd qō īpediat baptismi effectū. Et ē baptismus ī
aq̄. ī sanguie ꝛ ī pnia. q̄ritr̄ qs sit melior oibꝰ ꝑ̄fatis
Rñdeo ꝙ isti baptismi intr̄ se se hn̄t sic excedētes
ꝛ excessi. In inꝑ̄mēdo. n. caracterē baptismꝰ aque
alios duos excedit qꝛ caracterē nō imꝑ̄mūt. ꝛ in h̄
ꝙ ꝑ ipm̄ plibꝰ pōt subueniri. Subuenit. n. adultis
ꝛ paruulis ꝛ tpe ꝑsecutiōis ꝛ pacis. Baptismꝰ aūt
sanguis alios duos excedit in h̄ ꝙ nō pōt ingnari
sordibꝰ scōis. Vñ dani. li° 4°. c. p°. dic ꝙ valde ve
nerādus est in ꝙ̄tū scōis vltra nō ingnatr̄ sordibꝰ.

ꝛ statim in vitã introducit eternã. Baptism' autẽ pnie alijs duob' inferior ẽ in h ꝙ nõ semꝑ totã penã remittit. imo raro h accidit ꝑ quẽlibꝫ aũt alioꝝ remittit tota pena. tñ in h alios duos excellit ꝙ in hñte vsuꝫ li. ar. nullus alioꝝ sine illo ad salutẽ prodest. oib' aũt pẽsatis si distiguat iterior deuotio ꝯ ipam corꝑis passionẽ vl' ablutionẽ in adultis. plañũ ẽ ꝙ ipa pnia in q̃ ꝯphendo deuotionẽ. qꝛ siñ ista nõ ꝑsunt alia ad salutẽ ꝛ ipa siñ aliquo alioꝝ i casu necitatis ꝑdest melior ẽ. Si ãt ipa cõparet ad alia duo, put sũt in ꝑuulis in qb' nulla reqrit pnia tunc dico ꝙ pnia põt eẽ ita ex illis i adulto ꝗuis sufficiens: ꝙ nõ recipit totã grãm sicut ꝑuus in bap° aq̃ vel sanguis. Si aũt cõsideret pnia i suo sũmo. tc credo simplr ꝙ adult' ꝑ baptismũ pnie qñ nõ põt hr̃e nec bapm aq̃ nec sanguis maiorẽ recipit grãm ꝗ ꝑuuli ꝑ bapm aq̃ vel sanguis. Et qꝛ ille baptismus simplr ẽ melior i quo plus dat d grã. iõ ꝯcedo ꝙ iterior deuotio ꝯsiderata i suo sũmo melior ẽ ꝗ baptismus aq̃ vl' sãguis ꝫm qd distiguit ꝯ eã ꝛ p' ipaꝫ baptismus sãguis ẽ melior. Si aũt baptism' sanguis ꝛ aq̃ ꝯsiderent vt icludẽtes iteriorẽ deuotionẽ. tũc qlibet eorũ ẽ melior ꝗ iterior duotio tm ꝛ baptism' sanguis bap° aq̃. Queris qd sit maius: fides: an aq̃: nõ dubito qn rñdeat fides. si g° qd minus ẽ sãctificare põt. nõ ne qd mai' ẽ. i. fides. hoc ꝯfirmat qd dcm ẽ de ꝑeminẽtia baptismi ꝯtritiõis suꝑ bapm aq̃. Ex illo tꝑe. i. postq̃ fuit istitutũ ꝛ promulgatũ qd ibi fuit ꝑdcm cũ dic saluator nisi qs renatus ꝛc. Baptismi tota sacra iplent nõ tñ ꝗtũ ad ipressionẽ caracteris. Suã potẽtiã sacris nõ alligauit. s. sic itelligen° ꝙ ꝑ aliã viã põt sãctificare ꝗ ꝑ scr̃a. Nõ posse ꝑdesse. s. manẽte fictiõe. Et nõ supplicio puniẽdos. hic appellat eternũ suppliciũ nõ penã sẽsus ſꝫ carẽtiã visiõis di. Fideliũ ꝯsortio nõ seꝑant cũ orat eccl'ia ꝑ fidelib' defũctis qd nõ ẽ sic itelligẽdũ vt idigeãt ꝙ ꝑ eis oret. ſꝫ qꝛ orões q̃ pro exñtibus i purgatorio sũt suffragia pro ill' sũt grãꝝ actiões. Nõ ꝑꝑ virtutẽ. i. actũ virtutis. ſꝫ fidei lacrm. i. ꝑꝑ susceptionẽ baptismi ꝛ ipressionẽ caracteris. Quidã putãt grãm oꝑantẽ ꝛ cooꝑanteꝫ ꝛc. hec opinio simplr vera est.

Di .V.

Post hec sciẽdũ ꝛc. suꝑius determiauit mgr̃ de bap° ꝗtũ ad ipm sacrm ꝫm se. ꝛ iquãtũ ad suscipiẽtes. hic determiat de ipo ꝗtũ ad mistros ꝛ diuidit i ꝑtes tres. Primo oñdit ꝙ baptism' eq̃ scũs ẽ dat' a malo sic a bono. Secũdo reddit rõem. ibi. Quia misteriũ tm. Tertio q̃rit q̃ sit illa ptãs quã xp̃s dare potuit ministris. in bap° ꝛ in mistrãdo ꝛ noluit ibi. Hic queritur.

Articulus primus.

c Circa hãc di. q̃rẽdũ ẽ pncipl'r d. 4. P° de ptãte baptizandi. 2° de quodã effectu illi' ptãtis q ẽ caracteris ipressio. Tertio d collatiõe baptismi a malo mistro. Quarto d collatiõe baptismi a bono. Circa pm q̃runt. 4. P° q̃rit vtrũ xp̃s iquãtũ hõ possit pccã remitter i bap°. 2° vtrũ xp̃s mistris sacroꝝ ꝯtulerit ptãtẽ cooꝑandi ad emũdationem. Tertio q̃ ẽ illa ptãs baptizãdi quã xp̃s dare potuit ministris ſꝫ noluit. Quarto vtrũ xp̃s ꝯferre potuit ptãtẽ creãdi alicui creature.

p Primo oñdo ꝙ xp̃s iquãtũ hõ põt pccã remitter i bap° math. 9° dicit. Saluator. vt aũt sciatis qꝛ fili' hõis ptãtẽ hꝫ dimittẽdi pccã ꝛc. Item Jo. p° Suꝑ quẽ videris spm descẽdẽtẽ ꝛ manẽtẽ suꝑ euꝫ hic ẽ q baptizat i spũ. s. ſꝫ. s. s. descẽdit suꝑ xp̃ꝫ iꝗtũ hõ ẽ. ꝛ baptizare i spũ scõ ẽ remittere pccã. g xp̃s i bap° potest pccata dimittere inquantum homo. Item maius est expellẽ diabolũ ꝗ ei' effcm. fortior ẽ. n. causa ꝗ effcũs sed peccatum est effectus diaboli. vñ sap. 2° dr. Inuidia diaboli mors itrauit i orbẽ terraꝝ. Cũ g xp̃s iquãtũ hõ ptãtẽ habuit demões expellẽdi qd pꝫ. qꝛ discipul' suis illã ddit mlto forti' põt iquãtũ hõ expellẽ pccm. Cõtra aug' ol'. 83ª suꝑ Jo. v̈sus finẽ loquẽs de creatiõe iustoꝝ ꝛ iustificatiõe ipioꝝ dic ꝙ si vtraq; ẽ eq̃lis potẽtie hec maioris ẽ mi̾icordie. Sꝫ xp̃s iꝗtũ hõ nõ hꝫ potẽtiã creãdi. g nec iustificãdi. Itẽ aug' li°. 83. q. q. 53ª. Soli do ꝯuenit illuminare aias ſꝫ i remissione pccõꝝ i bap° illumiat aia. g solus de' põt pccã remittẽ. Rñdeo ꝙ largissime accipiẽdo nomẽ remissiõis. remissio pcci i bap° q̃drupl'r põt itelli eẽ ab aliq°. s. effectiue. mẽitoie. misteialr. ꝛ h vl' sacrꝫ istituẽdo vl' istitutũ admistrãdo. P° mõ a x° iꝗtũ ẽ hõ nõ põt eẽ remissio pccõꝝ. ſꝫ sic ẽ ab ipo iquãtũ ẽ de'. 2° mõ ẽ ab eo iꝗtũ ẽ hõ qꝛ iꝗtũ ẽ hõ ꝑꝑ suã passionẽ meruit vt i bap° remittant pccã. 3° mõ ẽt ẽ ab eo iꝗtũ ẽ hõ. qꝛ iꝗtũ ẽ hõ misteialr sacrm istituit i quo remittũt pccã. Ipe. n. iꝗtũ de' fuit istitutiõis pncipal' cã. 4° mõ ẽ remissio pccõꝝ a ministris eccl'ie. ꝛ de tali remissiõe dixit xp̃s discipul' quoꝝ remiseritis pccã remittunt eis. Jo. 20. Sed sic iproꝑe dr aliqs remittẽ pccm. Ad pm i opposítũ dd ꝙ illa auctoritas itelligit d filio hois rõe diuine potẽtie vt pꝫ ꝑ glo. ibidẽ. Ad 2m dd ꝙ ibi dr xp̃s baptizare iꝗtũ dñs ꝗuis. s. s. sr ipm descẽderit ad oñdẽdũ i eo plenitudinẽ grẽ iꝗtũ ẽ hõ. Ad 3m dd ꝙ demones expellebat iꝗtũ de'. ꝛ p̃terea hũana nã xp̃i magis erat capax ptãtis expellendi dmonẽ a cõꝑe ꝗ pccm ab aĩa. qꝛ pm ñ r̃qrit ifinitatẽ potẽtie ſꝫ 2m. eo ꝙ 2m fieri ñ põt nisi ꝑ grẽ ifusiõꝫ q̃ nõ ꝑducit i eẽ nisi ꝑ creatiõem. nec pccm i hoie ẽ effcũs diaboli ſꝫ volũtatis ꝓꝑe. nõ. n. ẽ a dmõe nisi. suaden° ꝛ iclinãdo. Ar. ad ꝑtem aliã ꝓcedunt de remitten° pccm effectiue.

s Secundo queritur vtrũ xp̃s ministris sacroꝝ ꝯtulerit ptãtẽ cooꝑandi ad emũdationẽ interiorẽ. Et vr ꝙ sic ꝫm phi. li° p° de gñatiõe. q̃ cõicãt i mã agũt ꝛ patiunt ab iuicẽ. ſꝫ oẽs aie cõicãt in pn° possibili qd ẽ eis loco mãe. g pñt agẽ ꝛ pati ad iuicẽ. g aĩa mistri põt cooꝑari ad emũdationẽ iteriorẽ aie illi' cui scrm mistrat. Itẽ corp' põt cooꝑari ad iteriorẽ corꝑis emũdationẽ. g a sili aĩa ad aie emũdatiõeꝫ. Cõtra. oẽ qd v̈e cooꝑat ad iteriorẽ aie emũdationẽ oꝫ ꝙ tãgat eã. oꝫ. n. ꝙ v̈t' agentis sil' sit cũ patiẽte ſꝫ nulla substãtia creata sil' põt eẽ cũ aĩa. qꝛ vt dr d eccl'iasticis dogmatib'. c°. 50. Illabi mti illi soli possibl'e ẽ q eã creauit. g nl'la creatura cooꝑari põt ad aie emũdationẽ. Rñdeo ꝙ aliquẽ posse cooꝑari ad emũdatiõeꝫ iteriorẽ dupl'r

ꝑt itelli̅. aut ip̄az emu̅datione̅ iteīore̅ attige̅do. aut ad ea̅ aliquo mo̅ disponēdo. Primo mō xp̄s nō ꝯtulit ptāte̅ mi̅stris sacroꝝ coopādi ad emu̅datione̅ iteriore̅. q꞉ illa fieri nō pōt nisi p gr̄az q̄ nō pduci tur i eē nisi p creatione̅. Nulla au̅t creatura capax ē potētie p qua̅ possꝫ attige̅ actu̅ creādi siue p se crea̅do siue creāte̅ adiuuādo sic vn⁹ iuuat aliu̅ ad naue̅ trahe̅du̅ siue i̅strm̄ causātis eēndo. vt⁹. n. qua̅ i̅strm̄ recipit a p̄ncipali motore ꝑportionat̄ rei fcē ⁊ mō faciēdi. sꝫ creata nō ē capax v̄tutis q̄ ꝑportionet̄ distātie nō entis ad ens cu̅ sit ifinita. ⁊ nl̄la creatura capax sit nisi v̄tutis finite finitu̅ au̅t nō ꝑportionat̄ ifinito. scd̄o mō xp̄s ꝯtulit mi̅stris scr̄oꝝ ptāte̅ coopandi ad emu̅datione̅ iteriore̅. q꞉ ptāte̅ hn̄t ꝯferēdi scr̄ꝫ quo ex i̅stitutiōe diuina disponit̄ suscipiens ad sui iteriore̅ emu̅datione. sic agēs nāle̅ iq̄ꝫtu̅ ē dei i̅strm̄ disponēdo ⁊ organizādo corp⁹ dispositie coopat̄ ad aīe ifusione̅. q̄ꝫuis i multis sit dissil̄e. Ad p^m^ i opp^m^ dd̄ q̄ maior itellige̅da ē d̄ mā i q̄ su̅t forme gn̄abl̄es ⁊ corruptibiles p nām q̄lis nō ē actualitas ipi⁹ aīe. Ad 2^m^ dd̄ q̄ nō ē sil̄e q꞉ forme corpoꝝ que mundant̄ su̅t gnābiles ⁊ corruptibiles p nām excepta aīa intellectiua que incorruptibilis est nāliter ⁊ tn̄ est corporis humani substantialis forma.

t Ertio querit̄ q̄ est illa ptās baptizādi qua̅ xp̄us dare potuit mi̅stris sed noluit. Rn̄deo q̄ ptās i baptizādo multiplr̄ distingui ꝯsueuit. vna posse creare gr̄am p qua̅ aīa mu̅dat̄. 2^a^. in coopando ad ei⁹ gr̄e creatione̅. 3^a^. excellētie. 4^a^ iuocatiōis. 5^a^. institutiōis. 6^a^. misterij exterioris. Primaꝫ ptāte̅ nulli dare potuit. potuit. n. dare tale̅ ptāteꝫ alicui vt plus de gr̄a de⁹ illi ꝯferret que̅ baptizaret qua̅ alij baptizato ab alio. sꝫ hāc ptāte̅ excellentie dat̄ noluit ne spes salutis i hōie poneret̄. q̄rtā silr̄ dat̄ potuit. potuit. n. face̅ vt in nōie petri vl̄ pauli verus celebraret̄ bapm⁹. sꝫ noluit ne bapm⁹ diuideret̄. ⁊ ne credi possꝫ q̄ p v̄tute̅ puri hōis iuocati suscipiēs sacr̄m iteri⁹ mu̅daret̄. q̄ntā silr̄ dare potuit potuit. n. face̅ vt aliq̄s hō suu̅ ꝑpriu̅ bap^m^ institueret ad ei⁹ susceptione̅ ⁊ suscipiēs diuia v̄tute mundaret̄. sed noluit ne auctoritas sui bap̄ minueret̄. sextā h̄ꝫ mgr̄ꝫ dare potuit. sꝫ h̄ ē veꝝ. vt pꝫ ex q̄ōe p̄cedēti. Un̄ in h̄ cōit̄ opio mgr̄i non tenet̄. Si. n. veꝝ diceret mgr̄ difficile eēt iprobare errore̅ auic. ⁊ quoru̅dā alioꝝ dicētiu̅ q̄ itelligētia creata aliam creauit in v̄tute cause p̄me tanq̄ꝫ i̅strm̄ ei⁹ que tn̄ opinio est erronea.

q Uarto queritur vtr̄ xp̄s ꝯferre potuit ptātem creādi alicui creature. sꝫ q꞉ v̄itas hui⁹ q̄ōnis sufficiēter hr̄ p illā vtru̅ aliq̄d possit creari ab aliquo p̄ncipio creato q̄ determiata est li. 2°. di. p^a^. ⁊ ēt p ea q̄ dc̄a su̅t i 2^a^. q. di. p̄ntis ⁊ iō de ista nu̅c supsedeo vt repetitio iutilis euitet̄.

Articulus secu̅dus.

c Onsequenter q̄rit̄ de 2° p̄ncipali. Et circa h̄ q̄runt̄. 4. P^o^ vtrum caracter sit aliq̄d absolutu̅ i aīa. Scd̄o vtru̅ sit i aīe essentia. Tertio vtru̅ possit deleri. Quarto vtru̅ caracter p q̄dlibꝫ sacr̄m ip̄rimat̄.

p Rimo ostendo q̄ caract̄ non sit aliq̄d absolutuꝫ i aīa f̄m phi. 7. ethi. c. 5. In aīa nō sunt nisi tres: potētie pass̄ōes: ⁊ hītus. qd̄ ē itellige̅du̅ de rebus absolutis ⁊ actib⁹ exceptis. sꝫ caracter nō est potētia aīe. q꞉ nō ē a nā nec ē passio. qd̄ pꝫ iducenti p oēs passiōes. nec ē hītus. q꞉ i oī potenti peccare pōt corru̅pi hītus p ꝯ̄rios act⁹. caracter au̅t vt iferi⁹ ōndet̄ idelebilis est. planu̅ ē ēt q̄ nō ē actus. g̊ n̄ aliq̄d absolutu̅ in aīa. Itē caracter nō ē nec̄ari⁹ in aīa ad distiguendu̅ fidele̅ ab ifideli. q꞉ sufficiēter distiguit̄ q̄ꝫtu̅ ad iudiciu̅ eccl̄ie militātis p susceptione̅ sacr̄i exteri⁹. ⁊ q̄ꝫtu̅ ad iudiciu̅ eccl̄ie triu̅phātis p susceptione̅ gr̄e iteri⁹. nec ad disponēdu̅ ad graꝫ q꞉ sic dic̄ aug⁹. 14. de tri. c. 8. eo ip̄o aīa imago dei ē quo ei⁹ capax ⁊ pticeps esse pōt. qd̄ nō esset veru̅ nisi ex nā sua disposita eēt ad suscipiēdu̅ gr̄am sine q̄ dei pticeps eē nō pōt. Nec ad bene opanduꝫ q̄a ad h̄ sufficiu̅t gr̄e ⁊ v̄tutes q̄ ꝯferunt̄ i bap^o^. sup̄fluu̅ g̊ eēt pone̅ caractere̅ in aīa si diceret q̄d absolutuꝫ. Itē si caracter diceret q̄d absolutu̅ cu̅ nō possꝫ eē nec s̄ba nec q̄ꝫtitas seq̄ret̄ q̄ eēt i gnē q̄litatis. sꝫ h̄ nō est veꝝ. qd̄ pꝫ discurrēti p singl̄as sp̄ēs. nō. n. ē in p^a^ sp̄ē. q꞉ nō ē dispositio cu̅ illa sit de facili mobilis. ⁊ caract̄ sit idelebil̄. nec hīt⁹ vt ꝑbatu̅ ē in prio ar. nec in 2^a^ sp̄ē. q꞉ nō ē nālis potētia vl̄ impotētia nec i tr̄ia. q꞉ nō ifert passione̅ sensui nec orit̄ ex aliq̄ passiōe. g̊ nō ē passibil̄ q̄litas. nec in 4^a^ sp̄ē q꞉ illa q̄litas ē in q̄ꝫtitate. caract̄ au̅t nō ē in aliq̄ q̄ꝫtitate. restat g̊ q̄ nō sit aliq̄d absolutu̅. Itē sic vr̄ se hr̄e cōsecratio eccl̄ie ad eā ita ꝯsecratio hōis ad ip̄m. sed p ꝯsecratione̅ eccl̄ie nō cātur i ea nisi q̄dā relatō ad cultu̅ diuinu̅. g̊ silr̄ p cōsecratione̅ hōis i susceptiōe sacr̄i nō cātur in eo nisi q̄dā relatio ad dei cultum.

Cōtra dam̄. lib. 4°. c. j. dic̄ q̄ p bap^m^ fit nobis regnātio ⁊ sigillu̅. p sigillu̅ itelligēs caractere̅. sꝫ sigillu̅ ē aliq̄d absolutu̅. g̊ caract̄ in aīa ē aliq̄d absolutu̅. Itē dio. c. 2° eccl̄. hierar. vltra mediu̅ dic̄ q̄ aduenie̅ti ad bap^m^ donat̄ a su̅mo sacerdote sacru̅ signaculu̅. sꝫ p h̄ nō vr̄ posse itellige̅ nisi caractere̅. Sed sacru̅ signaculu̅ nō pōt eē nisi q̄d absolutu̅: q꞉ sacrare: relatiōis act⁹ esse nō pōt. dr̄ aut sacr̄m a sacrando. g̊ caract̄ ē aliq̄d i aīa absolutu̅. Itē f̄m phi. 5°. phi in ad aliq̄d nō ē motus neq̄ꝫ mutatō. g̊ p bap^m^ nō pōt i aīa cāri relatio ad fidei cultu̅ nisi mediāte aliquo absoluto sup qd̄ fundat̄. sꝫ illd̄ nō possumus pone̅ gr̄am. q꞉ q̄ꝫuis illa corru̅pat̄ p pccm̄ tn̄ bap⁹ remanet ordiat⁹ ad fidei cultu̅. Restat g̊ q̄ illd̄ absolutuꝫ sup qd̄ fundat̄ ordiatio illa sit caract̄. Ad istā q̄ōne̅ dicu̅t q̄dā q̄ caract̄ nō ē aliq̄d absolutu̅ in aīa. sed sola relatio ordīs ad aliqua̅ sacrā passione̅ vl̄ actione̅. Sꝫ ꝯ̄ h̄ arguit̄ sic f̄m cōmune̅ doctoru̅ theologie opīone̅. ⁊ f̄m qd̄ ex sn̄ia dio. pōt trahi caract̄ significat. disponit. distiguit assimilat. significat. n. gr̄aꝫ gratu̅ faciēte̅. ⁊ ēt aīaꝫ disponit ad ei⁹ susceptione̅. Un̄ a doctorib⁹ dr̄ sacr̄m absolutiōis iterioris q̄ ē p gr̄am p respectu̅ absolonis exterioris. Distiguit ēt illu̅ q sacr̄m bap̄ recipit ab illo q nō recipit. Assimilat ēt aīam deo q ip̄m imp̄mit. tn̄ q̄a p ip̄m ē in aīa q̄dā pticipatio diuīe ptātis alia ab illa q̄ est p nām ⁊ ab illa q̄ est p gr̄aꝫ gratu̅ faciētem. Un̄ q꞉ caract̄ est q̄dā silitudo gr̄e q̄ gr̄a aīaꝫ dō assimilat in q̄ꝫtu̅ est sue imagis forma. nō vr̄ au̅t incō-

ueniēs ponere ꝙ soli relatiōi ista ꝯueniāt sicut ali-
cui rei absolute cū relatione. q꞉ relatio q̄ iportaꝛ p
signū. ⁊ relatio q̄ est in dispōne ad illud ad qđ dis-
ponit ⁊ relatio q̄ est int̄ distictos. ⁊ relō silitudinis
fundare eē vident̄ sup aliqđ absolutū. ¶Preterea
cū p susceptionē cuiuslꝫ sacri causet̄ in aīa suscipiē-
tis aliq̄ relō ad aliquā sacrā passionē vł actionē. in
susceptiōe cuiuslꝫ sacri imp̄met̄ caract̄ qđ falsū ē.
q꞉ i susceptiōe sacroꝝ alioꝝ a sacro bap̄ ⁊ ꝯfirmatō
nis ⁊ ordis nō imp̄mit̄ caract̄. vr̄ g̊ ꝙ nō sit ponen
dū ꝙ caract̄ in aīa solā iportꝫ relonēꝫ. Et q̄uis pre
dicte rōnes forte nō multū cogerēt illū q vellꝫ de-
fendē sup̄dictā opinionē ꝯ quā sūt ⁊ coi opōni ꝯrie.
tū q꞉ p̄dcē rōnes ꝓbabiles sūt. Et dam̄. ⁊ dio. eoꝝ
ꝯclusio ꝯcordare vr̄. vt pꝫ i eoꝝ auctatib᷒ allegatis
i oppon᷒ ad p̄tē 2m. ⁊ ēt coi opioni doctoꝝ in theo-
logia. iō ꝯcedo ꝙ caract̄ nō iportat solā relonē. sed
aliqđ absolutū. sup qđ fundāt̄ relones q̄ iportant̄
p sigm: dispositiuū: distictiuū ⁊ assilatiuū. sꝫ qđ sit
illud in spāli nō intēdo h̄ oñdere nisi loquēdo đ ca
ractere baptismali tm̄. de quo d° ꝙ est q̄dā q̄litas
spūalˀi aīa distictiua illi᷒ q suscep̄ fidei sacr̄m ab il-
lo q sacr̄m fidei nō suscep̄. nō dico hn̄tis hitum fi
dei a nō habente. quia in habendo habitum fidei
pn̄t ꝯuenire hn̄s baptismalē caracterēꝫ ⁊ nō hn̄s.
baptizatus. n. bap° flamis hꝫ hitū fidei nō tm̄ cara-
cterē baptismalē. si potuit hr̄e bapm aq̄. Est etiā si
gnificatiua gr̄e tāq̄ silitudo ei᷒. Vn̄ q̄uis sit res sa
cri exterioris. ē tm̄ sacr̄m gr̄e. Est ēt ad gr̄am gratū
faciētēꝫ dispositiua. q̄uis. n. aīa ex nā sua sit apta
nata recipe gr̄aꝫ. tm̄ ex h̄ nō seqt̄ ꝙ sit ad h̄ disposi-
ta dispōne q̄ sit idonea vt sibi gr̄a ifundat̄ marie ꝓ
pter sui vnionē ad ifcām carnē. Multi. n. sunt ad
aliqđ suscipiēdū apti nati. ⁊ ēt potētes. q tm̄ ad h̄ n̄
sunt idonei. ¶Per caracterē aūt ē aīa idonee dispo
sita ad gr̄e susceptionē. nisi aliqđ repugnās gr̄e ob
sistat. Vn̄ ⁊ p᷒ ordie nature ifundit̄ i bap° q̄ gr̄a sup
posito ꝙ educat̄ i eē p creationē. ⁊ si ducit̄ de potē
tia aīe p aliquā vi sacr̄is collataꝫ sic mīstris a deo
tāq̄ a p̄ncipali agēte adhuc p᷒ ordine nāe causat̄ p
bapm q̄ gr̄a ifundat̄. ¶Per p̄dictā ēt q̄litatē. ē fomi
tis rep̄ssio. ⁊ hō potēs ad suscipiēdū alia sacr̄a. ita
ꝙ sine illa nullū aliud sacr̄m possit suscipi. Vn̄ ex̄ đ
bap° ⁊ ei᷒ effec. Veniēs. Si qs i p̄sbyteꝝ ordiatus
dep̄hēderit se nō eē baptm baptizet̄ ⁊ iteꝝ ordiet̄.
Et quo ad h̄ pōt dici ꝙ ē q̄dā supnālis potentia ad
oīum alioꝝ sacroꝝ susceptōnē. Ad pm in oppm dō
ꝙ illa auctoītas phi. itelligit̄ de his q̄ sūt i aīa vel
eē pn̄t p v̄tutē nāe. caract̄ aūt ē supnālis potētia vt
visūꝫ ē. Ad 2m dō ꝙ gr̄a cū sit delebilˀ in via ⁊ pos
sit eē in illo q bapm aq̄ nō suscep̄ nō eēt sufficiēs si-
gnū distictiuū dedicati ad cultū dei p bap̄ susceptō
nē a nō dedicato p illū modū. oñsūꝫ ē ēt ꝙ nō ē ideꝫ
posse suscipe gr̄aꝫ ⁊ eē idonee dispositū ad eādē. q̄
uis ēt p gr̄aꝫ ⁊ v̄tutes possit hō exire i opa merito-
ria ⁊ rep̄mē iclīationē fomitis ne dn̄et̄. tm̄ ipsaꝫ re-
p̄hēsionē cū adiutorio caracteris cetis p̄ib᷒ effica-
ci᷒ facē pōt. Ad 3m dō. ꝙ cū caract̄ sit q̄dā supnālis
potētia reducit̄ ad scđaꝫ spēꝫ q̄litatis q̄ ē nālis po
tētia vł ipotētia aīe sic hitus v̄tutū ifusaꝝ reducūt̄
ad p̄mā spēꝫ q̄litatis in q̄ sūt v̄tutes acq̄site. Vel
pōt dici ꝙ sic corruptibilia ⁊ icorruptibilia nō sunt
i eodē gnē ꝓm phi. io. meta. ⁊ multo forti᷒ nec i ea-
dē spē qđ silr q̄litates nāles vel acq̄site nō sunt in
eodē gnē cū infusis. vn̄ pōt dici ꝙ caracter q̄uis n̄
sit in aliq̄ spē q̄litatis nālis. de qb᷒ loquit̄ phi. tm̄ in
q̄tum est supnālis potētia hꝫ silitudinē cū scđa spē
⁊ inq̄tū est dispō ad gr̄aꝫ hꝫ aliquā silitudinē cū p̄
ma spē. ⁊ inq̄tū est q̄dā spūalis aīe cōfiguratio rōe
cui᷒ est sigm distictiuū hꝫ aliquā silitudinē cū 4a spē
nec h̄ reputes absurdum. q꞉ p̄fectiōes i iferiorib᷒
multiplicate sunt in reb᷒ supiorib᷒ p modū excellē-
tiorē. ⁊ magis vnite. vn̄ in nā sūma oēs p̄fectiōes
aliaꝝ reꝝ sunt excellētiori mō in ifinitū. ⁊ oēs in ea
realr̄ sūme vnū. Ad 4m. dō ꝙ si int̄ ꝯsecrationē
ecclˀie ⁊ ꝯsecrationem hoīs p bapm sit aliq̄lis silitu
do q̄tū ad ea q̄ gerunt̄ exteri᷒. silitudo tm̄ est mul-
tiplex ⁊ magna q̄tū ad ea que fiunt in aīa suscipiē
tibus sacr̄m interius.

S*Ecundo querit̄* vtrū caract̄ sit i aīe essentia. Et
vr̄ ꝙ sic. potētia est imediate i essentia aīe.
sꝫ vt visūꝫ ē ex p̄cedēti qōne caract̄ bap̄ est supnā-
lis potētia. g̊ est imediate in aīe essentia. Itē i eo-
dē est dispō ⁊ hitus. sꝫ gr̄a q̄ est hit᷒ ad quē disponit
caract̄ est imediate in essentia aīe. g̊ ⁊ caract̄. Cō
tra caract̄ est q̄dā aīe ꝯfiguratio. sꝫ ꝯfiguratio aīe n̄
est ꝓm essentiā. sꝫ ꝓm potētias. g̊ est imediate i ali-
qua potētia aīe sicut subiecto. ¶Rn̄deo ꝙ caracter
est i aīe essentia sꝫ nō imediate. imō mediāte potē
tia. h̄ est dictū ꝙ ē in aīa sub rōne q̄ potēs ē. qđ iō di
co. q꞉ potētia aīe vltra essentiā aīe nihil ponit nisi
relationē. vt plani᷒ oñsūꝫ est li°. j. qđ aūt caract̄. p°
sit in potētia pꝫ p h̄. q꞉ est supnālis potētia. ad qđ
seqt̄ ꝙ sit p̄fectio nālis potētie. sic videm᷒ ꝙ gr̄a q̄
ē q̄dā accn̄talˀ ⁊ supnālis essentia ē p̄fectio imedia-
te ipi᷒ essentie aīe i esse. Scđo 2m opionē q̄ ponit
gr̄aꝫ differre realr̄ a caritate ꝓm aliqđ absolutum.
Magis aūt dꝫ poni i itellectu q̄ i volūtate. q꞉ est
q̄litas distictiua baptizati a nō baptizato ⁊ signifi-
catiua gr̄e vt est fidei forma. ⁊ ēt est ad eā disposi-
tiua ⁊ ptās suscipiēdi alia sacr̄a sic visūꝫ ē ex qōne
p̄cedēti. Est ēt q̄litas illumiatiua. vn̄ ꝓm dio. 3°. c.
ecclˀ. hierar. Quāuis oīa sacr̄a illumiationē hēant.
tm̄ spālit̄ bapm᷒ illumiatio dr̄. q̄litas aūt distictiua
ꝯsecrati ad cultū fidei a nō ꝯsecrato. ⁊ significatiua
gr̄e vt est fidei forma. ⁊ ad eādē dispositiua rōna-
bilit̄ poni dꝫ in illa potētia in q̄ est fides. hec aūt ē
itellect᷒ vt i. 3°. li. oñsūꝫ est. q̄litas est ēt spūalit̄ illu
minatiua cū illumiatio ptineat ad cognitionē. po
ni dꝫ in potētia cognitiua q̄ est itellect᷒. Qualitas
ēt q̄ est fundamētū oīum hierar. opationū ⁊ passio-
nū in ecclesiastica hierar. rōnabilr̄ poni dꝫ i illa po
tētia in q̄ est toti᷒ spūalis edificij fundamētuꝫ. h̄ aūt
est itellect᷒. In illo. n. est fides q̄ toti᷒ ē spūalis edi
ficij fundamētū. ꝓbabilr̄ g̊ baptismalis caract̄ poni
dꝫ i potentia itellectiua. Ad pm in oppm dō ꝙ ma
ior vera est de nāli potētia. supnālis tm̄ est in nāli.
Ad 2m dō ꝙ carat̄ ē dispositio ad gr̄am inq̄tuꝫ p
ipsaꝫ format̄ fides. ⁊ iō magis est in potētia in q̄ fi
des est q̄ in volūtate i q̄ est gr̄a ꝓm dicentes gr̄aꝫ
realiter re absoluta idē esse cū caritate vel in essē-
tia in q̄ imediate est gr̄a ꝓm aliquos dicētes realit̄
ꝓm aliqđ absolutū differre gr̄am a caritate.

T*Ertio queritur* vtrū caract̄ pos-
sit deleri. Et vi-
det̄ ꝙ sic ab eodē agente. s. deo ⁊ i eodē su-
biecto. s. in itellectu est caracter ⁊ fides. sed fides

est delebilis.ģ a simili ⁊ carᵭcter. Jtez glo. super illud psal'. Erubescāt ⁊ reuereant̄. dicit ꝙ malitie caracterē sci p̄dicatores ↄfundūt igne celesti.ģ a simili v̄itatis fidei caracterē. falsi doctores ⁊ p̄dicatores destruere p̄nt doctrīa fallaci. Jtē dispō ad gr̄am corrūpi pōt p ea q̄ disponūt ad ↄ̄rium gr̄e. sꝫ vt supius h̄itum est caract̄ est dispō ad gr̄am.ģ corrūpi pōt p mala opa q̄ disponūt ad ↄ̄riuꝫ gr̄e.i. ad pecc̄m mortale. Cōtra sacr̄a que nō imprimūt caracterē iterant̄. q: effectū indelebilē non imp̄mūt vt pn̄ia. eucharistia. m̄rimoniū. ⁊ extrema vnctō illa v̄o q̄ imp̄mūt caracterē nō iterant̄. s. baptism⁹ ↄfirmatio. ordo.ģ v̄r ꝙ imp̄māt aliquē effectū idelebilē. sed effect⁹ eoꝝ q est gr̄a est delebilis. ergo v̄r ꝙ alius effectus eoꝝ. s. caract̄ indelebilis sit. Jtē ꝺm aug. li. 2° ↄ̄ epl'am p̄meiani vltra me^m. sacr̄o semel suscepto nūꝗ̄ eo qs carebit. sed h̄ nō pōt itelligi de sacr̄o exteriori. q: illud trāsit.ģ opꝫ ꝙ itelligatur de sacr̄o iteriori q est caract̄.ģ est indelebilis.

Ad istā q̄ōnē dicūt aliq ꝙ imp̄ssio caracteris ē p q̄dā aīe rōnalis scificationē. put scificatio d̄r deputatio ad aliqd scm̄. ad hāc aūt scificationē nō magis actiue opat̄ aq̄ scificāda q̄ȝ oleum vel chrisma ad sui scificationē. nisi ꝙ hō se subijcit tali scificatiōi p cōsensuꝫ. nō aūt res p̄dicte. q: li°. ar°. carēt. ⁊ iō q̄litercūqꝫ aīa variet̄ p pprias opatiōes nūꝗ̄ caracterē caract̄ amittit sic chrisma vel oleū nūꝗ̄ scificationē p̄dūt q̄litercūqꝫ trāsmutent̄ dūmodo nō corrumpant̄. Sed hec rō sufficiē nō v̄r. q: ex cōsecratiōe olei chrismatis nō cātur in eis aliqd absolutū. sed q̄dā relatio ad detminatū vsum fundata sup factū esse ↄsecratiōis ex istitutiōe diuina vel eccl'ica. caract̄ aūt dicit aliqd absolutū in aīa vt visum est. Jō alijs v̄r alia rō indelebilitatis caracteris assignāda. Dicūt. n. ꝙ q: carat̄ nō dat̄ ad actū alicuius v̄tutis vel scie nō hꝫ ↄ̄riū aliqd vitiū vel ignorātiā. ⁊ iō p aliquē actū itellect⁹ seu volūtatis corrūpi nō pōt. Sed hec opinio adhuc plene nō satisfacit. cū. n. sup̄dictū sit qd̄ disponit ad gr̄am vt est fidei forma ⁊ ex ↄsequēti disponit ad v̄tutis actū. Jdeo pōt alio mō ⁊ plani⁹ assignari rō idelebilitatis sue. nulla. n. q̄litas simpl'r corrūpit̄ nisi p corruptionē subiecti vel dispositiōis quā p̄supponit i subiecto vel p actionem sui ↄ̄rij vel q: agens non continuat eā in esse. caracter aūt q̄litas simplex est cuius imediatū subiectū est intellect⁹ qui incorruptibilis est. ⁊ nullam in ipso itellectu p̄supponit dispositionē corruptibilē. de⁹ etiam q ipsum imp̄ssit ipsum nō vult destruere. sꝫ ad ei⁹ pmanētiā adest p̄sto influētia dei sine qua nulla creatura pōt in esse manere. Nulla ēt actio cuiuscūqꝫ potētie aīe ↄ̄riat̄ eidē. q: ex nā sua nō detminat potētiā aliquā ad aliquē determiatū actū vel passionē. sed ex ordinatiōe diuia. quāuis. n. significare gr̄am vt est fidei forma ⁊ distinguere dedicatū ad cultū dei a n̄ dedicato cōueniat ei ex nā sua. aptitudinaliter. t̄n qd̄ actu sit determinat⁹ ad talē actū significandi ⁊ distinguēdi hoc nō est ex sua nā sed ex ordinatione diuina. sicut quamuis sensibilis ablutio ex nā sua habeat aptitudinē ad rep̄ntandū interiorē ablutōnē. ⁊ ad distinguēdū interius ablutū a non abluto. t̄n ꝙ actu sit determinata ad sic significandū ⁊ distinguēdū. hoc sibi conuenit ex institutione diuina sicut pꝫ p hu. p° li°. de sacra. p. 9ª. c. 2°. Disponere etiā ad gr̄am vt est fidei forma. ⁊ rep̄mere fomitē ⁊ reddere hoīem potentem ad suscipiendū alia sacramenta nō sibi ↄueniūt ex nā sua sed ex ordiatione diuia. ordinauit. n. deus vt hoi cuius itellect⁹ h̄ signaculo signatus est gr̄am ↄferat diuina misericordia. nisi i sic signato sit aliqd icōpossibile gr̄e qd̄ cōcupiscētiā in eo reprimat ⁊ qd̄ suscipe possit alia sacr̄a. sic si rex ordinasset ꝙ qcūqꝫ inueniret̄ signatus aliquo detminato signo ab ipso datori ei aliqd̄ munus cōferret. ⁊ aduersarios ei⁹ rep̄meret ⁊ ip̄m potētē iudicaret ad suscipiēdū nobilia officia regni. illd̄ signū diceret̄ dispositio ad illud mun⁹. ⁊ ptās rep̄mēdi inimicos suos ⁊ suscipiēdi p̄dicta officia. Ex dictis pꝫ solutio ad p^m in opp^m. fides n. ex nā sua detminat itellectū ad actū cui⁹ actus ↄ̄rius pōt esse i potētia itellectiua. Ad 2^m dd̄ ꝙ per caracterē militie q apoc. 13°. d̄r caract̄ bestie. itelligit̄ pecc̄m mortale cui ↄ̄riat̄ gr̄a. caracteri aūt baptismali nihil pōt esse ↄ̄riū in aīa. q: a diabolo nihil pōt in aīa imp̄mi nec p actiōes ipius aīe pōt in se cāri aliqd ↄ̄riū caracteri vt in q̄ōne oñsuꝫ est. deus ēt nō vult aīam suo signo signatā signo opposito ↄsignare. Ad 3^m cū d̄r ꝙ dispō ad gr̄aꝫ corrūpi pōt p ea q̄ disponūt ad gr̄e ↄ̄riū ⁊c̄. dico ꝙ nō ē verum de eo qd̄ nō disposuit ad gr̄am nisi ex diuina ordiatiōe. cuiusmodi dispositio est caract̄. vt i q̄ōne oñsum ē. Pōt ēt dici ꝙ aliqd ex nā sua disponit ad aliquā formā detminatā nec t̄n corruptibile est p formā ↄ̄riā illi forme. nec p dispōnes ad eā diaphaneitatis. n. est dispō in aere ad luminis susceptionē. nec corrūpit̄ p tenebraꝫ nec p dispōnes ad tenebras. quātūcūqꝫ sit. n. sit aer nubilosus. manet in eo nālis aptitudo ad luminis susceptionem q̄ remotis ipedimentis ⁊ lumiari p̄nte stati ornat̄ lumine. vn̄ nō mir̄ si talē dispōnem supnālē respectu gr̄e pōt de⁹ intellectui imprimere. hec autem dispositio est caracter.

q Uarto querit̄ vtrū caract̄ p q̄dlibet sacr̄m imprimat̄. Et v̄r ꝙ sic ꝺm sn̄iam dio. 2°. c°. eccl'. hierar. Caracter traditur baptizato a diuina beatitudīe. sꝫ oīa sacr̄a ordinātur ad diuinā beatitudinē.ģ v̄r ꝙ diuina btītudo q̄ rōe ip̄rimit caracterēꝫ baptizato eadē rōe ip̄mat in cuiuslibet sacri susceptiōe. Jtē in quolibet sacr̄o ē aliqd qd̄ est sacr̄m ⁊ nō res. ⁊ aliqd qd̄ est res ⁊ nō sacr̄m. ⁊ aliqd qd̄ est res ⁊ sacr̄m. sꝫ illud qd̄ est res ⁊ sacr̄m ē caracter. sicut pꝫ in bap°. q: caracter ē res ablutōis exterioris ⁊ ē sacrꝫ gr̄e p quā ē ablutio interior.ģ quodlibet sacr̄m caracterē ip̄rimit vt v̄r. Jtē p quodlibet sacr̄m deo ↄfiguramur ⁊ ab ifidelib⁹ distiguimur. sed distinctio ⁊ ↄfiguratio fiunt p caracterē. q̄a vt visuꝫ ē caracter est signū distinctiuū ⁊ ↄfiguratiuū.ģ q̄dlibet sacr̄m ip̄mit caracterē. Contra xp̄s fuit baptizatus. vt h̄etur Math. 3°. ⁊ ē sacerdos. iux̄ illud psal'. Tu es sacerdos i eternū. sꝫ ip̄e nō d̄r caracterē h̄re.ģ baptism⁹ nec ordo ip̄rimūt caracterē. Jtē scr̄a q̄ ip̄rimūt caracterē nō iterāt̄ q: caracter idelebil' ē. Sꝫ aliq̄ scr̄a sūt iterabilia.ģ nō oīa ip̄rimūt caracterē. Rn̄deo ꝙ nō p q̄dlibet scr̄m ip̄rimit̄ caracter. nec etiā p act⁹ v̄tutū. caracter. n. ē signū spirituale idelebile distictiuū ⁊ sp̄ualis ptās idelebil' deputata ad aliqd̄ sacrum. ⁊ hec cōmunia sūt cuilibet caracteri. Quia signū iō ordi

nauit ds ꝙ nõ cõferret̃ nisi ĩ aliquo sẽsibili signo. ⁊
iõ nõ ↄferret̃ in actibus v̈tutũ. Quia spũale iõ noluit
deus ꝙ ↄferret̃ in sc̃ris carnalibus. i. sac̃ris vete-
ris testamẽti. Quia ĩdelebile iõ noluit deus ꝙ con
ferret̃ in sac̃ris iterabilib⁹ vt dicũt qdã. Sed hec
rõ ñ ẽ cõueniẽs ñ. n. qꝛ sac̃m est iterabile. iõ nõ im
pꝛimit caracterẽ. sed qꝛ nõ ipꝛimit caracter ẽ ẽ ite-
rabile. rõ g̃ q̃re q̃dam sacramenta caracterez im
pꝛimunt ⁊ quedaz nõ. vꝛ mihi accipiẽda penes
diuersitatẽ ptãtis spũalis deputate ad aliqð sac̃z
⁊ penes diuersitatẽ distinctiõis. ptãs. n. spũalis
ad aliqð sac̃m deputata aut ẽ passiua qua. s. põt
homo eẽ pticeps sac̃oꝝ spũaliũ ĩ suscipiẽdo. Aut
ẽ actiua. Et hoc dupl̃r. q̃dã ad ducẽdũ sac̃ra spũa-
lia in notitiã alioꝝ ⁊ maxime ĩfideliũ p fidei xp̃i cõ
stantẽ cõfessionẽ. Alia ad ministrãdũ sc̃ra spũalia
credẽtib⁹. Prima ptãs datur in baptismo p quaz
deputat̃ homo ad hoc vt possit suscipe alia sac̃ra.
Scõa dat̃ in ↄfirmatione. Tertia in oꝛdine. ⁊ iõ
sola ista tria sac̃ra ipꝛimũt caracterem. p alia. n. sa
c̃ra est homo deputatus indelebiliter ad aliud sa-
c̃m spũale suscipiendũ vel cõfitẽdũ vel ministrã-
dũ. Per p̀mã ptãtem distinguit̃ totus exercit⁹ mi
litãtis ecclie ab exercitu cõtrario. Per scõam di-
stinguuntur deputati ad certamẽ spũale ↄtra fidei p
secutoꝛes a cõi populo sicut in exercitu oꝛdinato
ad coꝛpoꝛale bellũ distingunt̃ milites a peditibus
Per tertiã distinguũtur duces ab alijs. oꝛdinati
n. ad ministrãdũ sac̃ra ðputati sũt vt sint alioꝝ du
ces. Et qꝛ hec tripler distinctio sufficit in exercitu
bñ oꝛdinato. iõ ex pte qua caracter cõsideratur vt
signũ distinctiuũ nõ fuit cõueniẽs ipm ĩpꝛimi nisi
in sac̃o baptismi ⁊ cõfirmatiõis ⁊ oꝛdinis. Ad
p̀mũ in opp^m dõ. ꝙ caracter nõ ipꝛimit̃ ĩ susceptio
ne sac̃i a diuina beatitudine. qꝛ illud sac̃m oꝛdi-
net hoiem ad diuinã beatitudinẽ tñ. sꝫ ẽt vt per
susceptionẽ illi⁹ sac̃i suscipiẽs habeat ptãtem alia
sac̃a veraciter suscipiẽdi vel cõstanter coꝛaz ad-
uersarijs fidẽ cõfitendi vel pꝛudẽter admĩstrandi
Ad 2^m dõ ꝙ nõ opꝫ ꝙ illud qð ẽ res ⁊ sac̃z sit ca-
racter in quolibet sac̃o sꝫ ĩ imp̀mẽtib⁹ caracterez
tñ. qd aũt sit res ⁊ sac̃m in alijs sac̃is oñdetur in
tractãdo de quolibet eoꝝ. Ad 3^m dõ ꝙ nõ distin
guimur p qðlibet sac̃m tanq̃ existẽtes in aliquo
statu fidei spãli q stat⁹ sũt tres vt oñsũ ẽ in coꝛpe q̃
stiõis. Preterea p alia sac̃a nõ distinguimur di-
stinctiõe ⁊ cõfiguratiõe ĩdelebili ƀm quẽ modũ di
stinguimur ⁊ ↄfiguramur ⁊ p baptismi cõfirmatio
nẽ ⁊ oꝛdinẽ. Ad p^m ad ptem aliã dõ ꝙ xp̃us non
fuit baptizat⁹ nisi baptismo Joãnis qui nõ ipꝛime
bat caracterẽ. Si ẽt fuisset baptizatus baptismo
quẽ ĩstituit nõ suscepisset aĩa ei⁹ caracterẽ baptis-
mi. qꝛ vt visũ ẽ caracter ẽ q̃dã ptãs ad suscipiẽdũ
alia sac̃a q̃ xp̃m recipe nõ decebat. qꝛ fuisset super
fluũ. ip̃e. n. in quãtũ hõ accepit a deo ĩ instãti cõce-
ptionis sue oẽm plenitudinẽ ptãtis. cui⁹ fuit capax
ad fidẽ defendẽdũ ⁊ postmodũ sac̃a ĩstituẽdũ ⁊ eis
efficatiã meritoꝛie dãdũ ⁊ cõferẽdũ. ⁊ iõ nõ idiget
caractere confirmatiõis nec oꝛdis. qꝛ sine caractẽ
hꝫ altioꝛi mõ sacerdotij ptãtem. 2^m bñ ↄcludit.

Articulus tertius.

c Onsequenter q̃ritur de 3° pn
cipali. Et circa
hoc q̃rũt̃ quattuoꝛ. Primo vtꝝ baptism⁹ possit
tradi ab hoie malo. 2° vtꝝ ab angelo malo in sp̃ẽ
hoĩs apparẽte. 3° vtꝝ malus hõ baptizãdo moꝛ-
taliter peccet. 4° vtꝝ illi q recipiũt sciẽter baptis
mũ ab hoie malo moꝛtaliter peccẽt.

p Rimo ostendo ꝙ baptismuz ñ
põt tradi ab ho
mine malo. de ↄsecra. di. 4ª. Baptismuz.
ĩfra. ego dico. ⁊ sũptũ ẽ ab aug°. sup Joannẽ tracta
tu. 5° q̃si eqne distãter inter mediũ ⁊ finẽ. ⁊ recitat
magister ĩ littera hui⁹ di. c° p° Justos opoꝛtet eẽ p
quos baptizat̃. ergo nõ põt tradi baptism⁹ ab ho-
mine malo. Jtẽ mẽbꝛũ moꝛtuũ nõ põt influere in
alia mẽbꝛa. sꝫ malus hõ ẽ mẽbꝝ moꝛtuũ. g̃ ñ pt ĩflu
ere ĩ alia mẽbꝛa qð nõ eẽt veꝝ ñ ab eo ver⁹ posset
tradi baptismus. Jtez si posset baptismus tradi
ab hoie malo. tũc tñ reciperet in baptismo baptiza
tus a malo sicut a bono. qꝛ vterqꝫ reciperet totã vir
tutẽ sac̃i. sed iuenit̃ q̃nqꝫ baptism⁹ tradit⁹ ab hoie
bono hñs efficatiã quã nõ hꝫ traditus ab hoie ma
lo. sicut patuit in sãcto syluestro q ĩ baptizãdo con
stãtinũ nõ tñ eũ mũdauit ĩteri⁹ sed ẽt exteri⁹ a coꝛ-
poꝛali lepꝛa. g̃ vꝛ ꝙ nõ põt tradi ver⁹ baptism⁹ ab
hoie malo. Cõtra de ↄse. di. 4ª. Si iter ⁊ recitat
mgr̃ ĩ littera hui⁹ di. c° p°. Nullo mõ malus ẽ ba-
ptism⁹ q p malũ dat̃. Jtẽ e. di. Baptism⁹. infra.
Cũ baptizat. ⁊ sũptũ ẽ ab aug°. sup Jo. tractatu. 6°
lõge añ mediũ. dr̃ ꝙ nõ dat̃ ipar baptism⁹ ꝑpter ĩ-
pares mĩstros. qð veꝝ nõ eẽt si nõ posset tradi ab
hoie malo. Rñdeo ꝙ ab hoie malo ver⁹ põt tra-
di baptim⁹. ita ꝙ ĩ quãtũ ad ea q̃ sũt eẽntialia sac̃o
nõ plus ꝓficit datus baptizato a bono mĩstro q̃ꝫ a
malo. qꝛ baptismus nõ hꝫ suã efficaciã a mĩstro sꝫ
a deo. ⁊ iõ nõ opoꝛtet ꝙ sit foꝛmat⁹ sili foꝛma illi q
cõfert̃ baptizato in baptismo. Uñ q̃ꝫuis minister
nõ sit bonus tñ baptizat⁹ bonitatẽ recipit p baptis
mũ traditũ ab eo. Uñ de cõse. di. p̃dicta. Baptis-
mus. ĩfra. nõ timeo. ⁊ sũptũ ẽ ab aug°. sup Jo. tra-
ctatu. 5°. v̈sus finẽ. ⁊ recitat mgr̃ ĩ lr̃a hui⁹ di. c. p°.
Nõ timeo adulterũ ebꝛiosũ nõ homicidã qꝛ colũ-
bã attẽdo p quã mihi dr̃. hic ẽ qui baptizat. Ad
p^m in opp^m dõ. ꝙ illa auctoꝛitas ĩtelligẽda ẽ de de
bito ↄgruitatis nõ necc̃itis. Ad 2^m dõ ꝙ q̃ꝫtuz ad
hoc sile ẽ de mẽbꝛo coꝛpoꝛis nãli moꝛtuo. ⁊ de ho
mine malo qꝛ sicut illð mẽbꝝ nõ põt ĩ alia mẽbꝛa
influere ĩ v̈tute sua. Sic nec malus hõ. Sed mini
strãdo baptismũ nihil influit nisi mĩsterialiter qð
nõ est influere in v̈tute sua. deus. n. ẽ q totã v̈tutez
sac̃i influit. Ad 3^m dõ ꝙ quãtũ ad ipm sac̃z tñ
valet baptismus tradit⁹ a malo sicut a bono. Sꝫ
quãtum ad sac̃alia sicut sũt oꝛatiões ⁊ huiusmõi
põt plus valere baptismus traditus a bono hoie
q̃ꝫ a malo q̃ꝫtum ad aliquos accñtales effect⁹ quos
nõ recipit eẽntialis v̈tus baptismi. sicut ẽ curatio
a lepꝛa ⁊ h⁹mõi. quos tñ effect⁹ cõseq̃tur raro.

s Ecundo querit̃ vtrum baptis-
mus posset tra-
di ab angelo malo in sp̃ẽ hominis appa-
rẽte. Rñdeo ꝙ nõ qꝛ nullus baptizare põt nisi si-
bi sit a deo potestas baptizãdi cõcessa. hec aũt po-
testas nõ est concessa angelo malo. qꝛ nõ fuit con-
gruũ ꝑpter quinqꝫ rõnes. Jlle. n. a quo est sacramẽ
toꝛũ v̈tus. s. xp̃us deus est ⁊ homo. ⁊ iõ congruum
fuit vt ptãtem baptizandi nõ concederet de lege

cõi nisi hominib⁹ qui sibi sunt similes i natura humana. In scr̃is etiã est sensibile signũ ⁊ spũalis virtus: ⁊ iõ nõ fuit ꝯgruũ eẽ ministꝝ sacr̃oꝝ nisi hoiez q: est cõpositus ex natura sensibili ⁊ spũali. Preterea cũ baptismus sit sacr̃m necessitatis nec confertur nisi illis qui pñt ptinere ad ecclesiã militantẽ nõ fuit cõgruũ eius administrationẽ cõcedi illis quoꝝ cõis cõuersatio nõ est cũ hoibus sensibiliter cognita: ⁊ q nõ ptinẽt ad ecclesiã militãtẽ. Et iste tres cõgruitates se extẽdũt ad declarãdũ nõ tãtuz quare nõ fuit cõgruũ hãc ptãtẽ angelo malo concedi. sz ẽt nec angelo bono ð lege cõi. Preterea ad baptizãdũ reqritur itẽtio faciẽdi qð facit ecclia. ñ ẽ aũt ꝓbabile ꝙ diabolus hoc vellet facere cuz sit aduersarius ecclesie ⁊ inimicus nr̃e salutis. Preterea cõgruũ nõ est ministꝝ sacr̃i esse illũ qui nullã cõuentionẽ haber cũ xp̃o a quo virtutẽ hñt sacr̃a. Sed angelus malus nullã cõuentionẽ hẽt cũ xp̃o. Unde glo. super. 2ª. ad cor. 6°. que ẽ cõtẽtio xp̃i ad belial. belial. interpretaᷓ apostata: cũ quo xp̃us nõ cõuenit q: ille oĩa male xp̃s aũt oĩa bene agit: ⁊ iõ nõ fuit cõgruũ sibi cõcedi ptãtez baptizandi de lege cõmuni. nec etiam de spãli mandato.

t **Ertio queritur** vtrum malus hõ baptizãdo mortaliter peccet. Et videᷓ ꝙ nõ: q: hõ quãtuncunq3 malus tenereᷓ puerũ baptizare in articulo necessitatis. Sed homo faciẽdo illud ad quod teneᷓ nõ peccat mortaliter ergo malus homo baptizando nõ peccat mortaliter. Itẽ sacerdos ex officio suo teneᷓ pueros baptizar̃: ergo si malus sacerdos baptizãdo peccaret mortaliter cũ sibi puer p̃sentaᷓ ad baptizãdũ nõ posset vitare peccatũ mortale q: aut renueret facere qð ex officio suo facere teneᷓ: aut faceret qð teneᷓ nõ facere. Cõtra magis obligãtur ad munditiã ministri sacr̃oꝝ no. l. ꝙ̃ obligarẽtur mĩstri sacr̃oꝝ ve. l. Sed illi qui in ve. l. imũdi sacr̃a tractabãt mortaliter peccabãt. Uñ leuit. 22°. Omnis hõ qui accesserit ð stirpe vestra ad ea que cõsecrata sunt ⁊ que obtulerũt filij israel dño in quo est imunditia ꝑibit corã dño. ergo multo fortius mali hoies baptizãdo mortaliter peccant. Itẽ cõtaminare sacr̃m est peccatũ mortale sed mĩster malus baptizãdo quãtũ in se est cõtaminat sacr̃m. i. oñdit vile ⁊ ꝯtaminatũ. Uñ glo. sup̃ illud leuit. 22°. Nõ cõtaminẽt nomẽ sanctificatoꝝ mihi dicit nõ oñdant vile ⁊ contaminatũ viliter tractando. ergo malus homo baptizãdo mortaliter peccat. Rñdeo malus hõ aut baptizat cũ solennitate vt mĩster ecclesie cui hoc cõpetit ex officio: ⁊ sic dico ꝙ mortaliter peccat baptizando si peccatum suum mortale recolit ⁊ nõ peniter. Uñ enim dicitur in glo. super illud leuit. 27°. Qui accesserit mundus ad mundã debet accedere: ⁊ de conse. di. 4ª. Baptismus infra. Ergo iustos oportet esse tanti iudicis ministros si ministrare iuste voluerint. Aut baptizat sine solennitate in articulo necessitatis: sicut aliqñ faciũt vetule: ⁊ sic ñ peccat mortaliter ⁊ sic procedit p^{m}. ar^{m}. ad partẽ primaz. Ad. 2^{m}. dð ꝙ ꝗuis sacerdos renuẽdo pueruz baptizare mortaliter peccaret. q: per ordinationẽ ecclesie ad baptizandũ teneᷓ esse parat⁹ vt probari põt per illud qð habetur de cõse. di. 4ª. Omnis presbyter. tñ ex hoc nõ sequiᷓ ꝙ nõ possit vitare peccatũ mortale: q: ipse põt de suo peccato penitere: ⁊ sic potest sine peccato baptizare. Argumenta ad partẽ aliã procedũt de illo q baptizat cum solennitate vt minister ecclesie.

q **Uarto queriᷓ** vtꝝ recipiẽtes baptismũ sciẽter ab homine malo peccent mortaliter. Et videtur ꝙ sic. de consecra. di. quarta. Si qui infra. Quãuis ⁊ sumptum est ab aug°. ad orosiuz. q. 59. quãuis vnũ sit baptismũ hereticoꝝ qui in noie patris ⁊ filii ⁊ spiritus. s. baptizãt ⁊ ecclesie catholice tñ qui foris ecclesiã baptizanᷓ nõ sumunt baptismũ ad salutẽ sz ad perniciẽ ĝ mortalr̃ peccãt. Itẽ q cooperanᷓ peccanti mortaliter peccãt mortalr̃. Sz q sciẽter, suscipiũt baptismũ ab homine malo cooperantur peccanti mortaliter: q: ille in baptizando mortaliter peccat quod non faceret si nullus ab eo baptismuz suscipcret: ergo scienter suscipiens baptismũ ab homine malo peccat mortaliter. Itẽ scienter recipiens baptismũ ab illo q nõ vult baptizare nisi propter preciũ mortaliter peccat q: talis cõmitteret symoniã ergo saltẽ in aliquo casu recipiens baptismũ ab hoie malo mortaliter peccat. Cõtra a bono dño licitũ est recipe bonũ donũ per malũ ministrũ. Sed vt dicitur de conse. di. 4ª. Romanus. romanus pontifex non hominẽ iudicat qui baptizat sed spiritum dei subministrare gratiã baptismi: licet paganus sit qui baptizat. ergo gratiã baptismi licitũ est recipere ꝑ misteriũ hominis mali. Itẽ eadẽ di. Baptism⁹ ĩfra. Nõ exhorreat colũba misteriũ maloꝝ. respiciat dñi ptãtẽ quid tibi facit minister malus vbi bonus ẽ dñs. ⁊ sũptũ ẽ ab aug°. sup̃ Jo. tractatu. 5° parũ añ mediũ. Rñdeo ꝙ cũ baptism⁹ sit sacr̃m necessitatis ad salutẽ. in necessitatis articulo licituz ẽ ipm̃ a quocũq3 hoie recipe quãtũcũq3 malo cuiuscũq3 sit cõditiõis aut sexus. excepto aũt necessitatis articulo recipiẽs baptismũ sciẽter ab hoie malo p̃cioso ab eccl'ia simplr̃ vl' ad tẽpus peccat mortaliter. q: ꝗ̃tũ in se ẽ ꝯtẽptibilẽ reddit sniaz eccl'ie qð sciẽter sine mortali pccõ nõ põt fieri. si aũt accipiat sciẽter ab hoie malo nõ p̃cioso ab eccl'ia simplr̃ vl' ad tp̃us nõ peccat. maxie si suscipiãt a tali q sibi ex officio cõferre teneᷓ. Nullus. n. peccat i recipiẽdo qð sibi ab alio debitũ ẽ. Ar^{m} p^{m} ad ptem p̃mã ꝓcedit ð malo hoie ab eccl'ia p̃cioso. Ad 2^{m} dð ꝙ minor ẽ falsa. q: iste petit qð sibi debitũ est. Ille aũt põt ħ reddere nõ peccãdo q: põt penitere. Uñ petẽs baptismũ ipm̃ nõ iducit ad peccãdũ sz magis ad penitẽdũ. Ad 3^{m} dð ꝙ baptizãdus aut ẽ puer aut adult⁹. p° mõ ille q offert puerũ ad baptismũ. nullo mõ dz dare p̃ciũ sacerdoti vt ꝯferat bap̃m ꝑuulo. sz in illo casu ip̃emet dz puerũ baptizare si p̃sto nõ sit ali⁹ sacerdos q pueꝝ mõ debito baptizare velit. q: tñ aq̃ nõ ẽ scr̃m. licitum esset emere aquã si sacerdos aquã suã nollet dare gratis nõ tñ aquã scificatã. nec oporteret. q: talis aq̃ nõ ẽ de necessitate baptismi. Si aũt nõ põt haberi aqua sãctificata nec haberi põt gratis. dicũt quidam ꝓbabiliter ꝙ in illo casu põt pro illa pecunia dari ab illo qui effert puerũ sine vitio symonie. q: talis redimit vexatiõem iuris pueri cuius in hoc casu iure nature ⁊ diuino est illa aqua ꝗ̃tũ ad baptizãdi vsũ. ⁊ hoc ꝯcordat pietati ⁊ rõni. Si autẽ

baptizãdus ẽ adult⁹ ⁊ nõ iuẽiat q ip̃z velit baptizare siñ p̃cio sufficiat sibi bap⁹ flamĩs. Arᵃ ad p̱tẽ aliã p̱cedũt de suscipiẽte baptm in articulo necessitatis vl' a sacerdote suo malo ab eccl'ia nõ p̃c ioso simpl'r nec ad tempus. Articulus .4⁹

c **Onsequenter** querit̃ de 4°. p̃ncipali Et circa hoc q̃runt̃ .4. P° vtꝝ nõ hñs ordinez possit baptizare. 2° vtrũ nõ baptizati possint baptizar̃. 3° vtꝝ idẽ hõ possit seip̃z baptizare. 4° vtꝝ bon⁹ ãgelus posset baptizare.

p **Rimo ostendo** ꝙ nõ hñs ordinẽ ñ possit baptizare ꝺ cõse. di. 4ᵃ. Cõstat bapᵃ solis sacerdotib⁹ eẽ traditũ eiusq̃ misteriũ. Itẽ q̃uis sacr̃z penitẽtie sit sacr̃m necessitatis nõ tñ põt absoluẽ nisi sacerdos. ergo a sil'i nec baptizare. Itez ad solos p̃latos p̱tinet in eccl'iaz militãtẽ itroducere vl' ab ea excludere. sz p̱ bapm itroducit̃ baptizat⁹ in eccl'iaz militãtẽ g̊ ad solos p̃latos p̱tiet baptizar̃. Cõtra vt hẽt̃ Jo. 3° discipuli xp̃i baptizabãt. ⁊ tñ nõdũ accep̱ãt claues eccl'ie. ordinati. n. fuerũt sacerdotes i cena vt iferi⁹ oñdetur. Itẽ ꝺ ꝯse. di. 4ᵃ. Mulier. mulier quãuis docta ⁊ sãcta viros i cõuẽtu docere ⁊ alios baptizar̃ nõ p̃sumat nisi necessitate cogẽte. g̊ i cãu necessitatis nõ ordiat⁹ põt baptizare. Rñdeo ꝙ q: bap⁹ ẽ sacr̃z necessitatis ad salutẽ ptãs ꝯferẽdi verũ bapm ꝯcessa ẽ cuilibet hoĩ i casu necessitatis. sic in tali casu licitu3 est bapm celebrare i aq̃ nõ sãctificata. Casu tñ necessitatis excepto nõ dz baptizare nisi sacerdos. nec nisi in aq̃ sãctificata. si tñ tũc nõ ordinat⁹ baptizaret siue i aq̃ sanctificata siue nõ sanctificata veruz bapm ꝯferret sz mortaliter peccaret. ordo. n. mĩstri ⁊ sãctificatio aq̃. alia ab illa qua i actu baptizãdi sãctificat̃ p̱ inuocatõnẽ trinitatis nõ reqrit̃ reqrũt̃ ꝺ necessitate ad eẽntiã baptismi nec ad h̾ vt ille q baptizat̃ recipiat efficatiã sacri. Ad pm arm. dõ ꝙ illa auctoritas itelligit̃ excepto casu necessitatis vt p3 p̱ lr̃az ibidez. Ad 2m dõ ꝙ nõ ẽ sil'e. q: sacr̃z penitẽtie nõ ẽ tãte necessitatis sic bap⁹. põt. n. adult⁹ saluari p vtutẽ penitẽtie sine sacr̃o penitẽtie si nõ possit talẽ iuenire p̱ sacr̃z penitẽtie sibi mĩstrar̃ possit ⁊ velit. Ad 3m dõ ꝙ maior itelligẽda ẽ de itroductiõe in eccl'iaz ex officio. ad alios tñ põt p̱tinẽ ex p̱missiõe in casu necessitatis. Argumẽta ad p̱tẽ aliã nihil plus ꝯcludũt nisi ꝙ nõ ordiatus põt baptizare sine pc̃cõ i articulo necessitatis. ⁊ h̾ ẽ verũ ẽt in aq̃ scificata si alia hri nõ possit. alias nõ.

s **Ecundo querit̃** vtꝝ nõ baptizati possint baptizare. Et vr̃ ꝙ nõ. q: nõ ordiati nõ pñt alios ordiare. g̊ a sil'i nõ baptizati nõ pñt alios baptizare. Itẽ min⁹ ẽ sacr̃m suscipe q̃z ꝯferre. q: min⁹ ẽ pati q̃z agẽ. sz nõ baptizati nõ pñt suscip̱e alia sacr̃a vt superi⁹ visũ ẽ. g̊ nullũ sacr̃m pñt ꝯferre. Itẽ sine nãli potẽtia nullus põt i actiõem nãlez. g̊ a sil'i sine supnãli potẽtia. nullus põt in actiõem supnãlem. sz vt supius visũ ẽ caracter baptismalis ẽ supnãlis potẽtia ⁊ iustificatio p̱ baptismũ ẽ supnãlis actio. g̊ nullus sine caractere baptismali põt aliũ iustificare p̱ baptismi admĩstratiõez. Cõtra de conse. di. 4ᵃ. Roman⁹. ifra a quodã reputãtur baptizati a iudeo si baptizati fuerũt in noie sãcte trinitatis. Itẽ eccl'ia repñtat baptizatos illos q baptizati sũt a paganis. vt habet̃ eodẽ caᵒ. añ auctoritatẽ p̃allegataz. Rñdeo ꝙ siue baptizat⁹ hõ siue ñ baptizat⁹ aliquẽ baptizet i forma eccl'ie ⁊ intẽdẽs facere qᵭ fac̃ eccl'ia vẽ baptizat. tñ ꝯueniẽti⁹ ẽ ꝙ baptizãdus baptismũ recipiat a baptizato q̃z a nõ baptizato. nec aliter põt fieri sciẽter siñ pc̃cõ baptizãdi si adult⁹ ẽ nisi articulus p̱babil' necessitatis p̱ estiatiõem illi⁹ alit̃ fieri reqrat. Ad pm in oppm dõ ꝙ nõ ẽ sil'e q: sacr̃z ordis maioris ẽ dignitatis q̃z baptism⁹. nec ẽ tãte necessitatis. ⁊ iõ ptãs ordinẽ ꝯferẽdi nõ sic ẽ ꝯcessa vl' p̱missa qbuscũq̃ hoĩb⁹ sicut ptãs ꝯferrẽdi bapm Ad 2m dõ ꝙ sicut nõ baptizati nõ pñt suscip̱e alia sacr̃a. ita nõ pñt alia sacr̃a a baptismo ꝯferre. Ad 3m dõ ꝙ caracter baptismalis ẽ supnãlis potentia ad alia sacr̃a suscipiẽda. Et quo ad h̾ ẽ supnãlis potẽtia passiua. Et ego bñ cõcedo ꝙ sine illo nullũ aliud sacr̃m suscipi põt. tñ nõ ẽ supnãl' potẽtia ad sacr̃z baptismi ꝯferrẽdũ. ⁊ iõ siñ illa aliqs sacr̃z baptismi ꝯferre potest.

t **Ertio queritur** vtꝝ idẽ hõ possit seip̃m baptizare. Rñdeo ꝙ nõ. Uñ sic dr̃ ex̃ ꝺ bapᵒ. ⁊ ei⁹ effec. Debitũ iter baptizãtẽ ⁊ baptizatũ dz eẽ discretio. sic ex v̾bis dñi colligit̃ dicẽtis ap̱lis. Ite baptizate oẽs gẽtes in noie p̱ris ⁊ filij ⁊ sp̃ũs sãcti. Uñ ibidẽ dicit ꝙ iude⁹ q seip̃m baptizauerat ẽ ab alio baptizandus vt oñdat̃ ꝙ ali⁹ ẽ q baptizat̃. ⁊ ali⁹ ẽ q baptizat. ad qᵭ designãdũ. ip̃e xp̃us nõ a seip̃o sz a Joanne voluit baptizari. ⁊ isra sicut in carnali gnãtiõe q̃ p̱les ex viro ⁊ femia nascit̃. ali⁹ ẽ q carnaliter gignit ⁊ q carnal'r gignit̃. sic i sacr̃ali gnãtiõe q̃ soboles ex aqua ⁊ sp̃ũ sãcto renascit̃. alius debet eẽ q generat ⁊ alius qui sp̃ũaliter generatur.

q **Uarto q̃rit̃** vtꝝ bonus angel⁹ possit baptizare. Rñdeo ꝙ ꝺ lege cõi nõ ꝯuenit ãgelo baptizãdi ptãs sic oñsũ ẽ. 2ᵃ qõe articuli p̃cedẽtis. q: tñ bon⁹ angelus nũq̃z baptizaret nisi ex sp̃ãli mandato dñi. iõ si certũ eẽt ꝙ bon⁹ ãgles aliquẽ baptizasset ille nõ esset baptizãd⁹. Uñ basilica quã ꝺdicauit scũs michael i mõte gargano nõ fuit postea ab hoie dedicata.

c **Irca litteram** Si quos baptizauit ebriosus. Nõ ẽ hic itelligẽdũ de ebrioso actu existẽte i ebrietate ligãte simpl'r rõnis vsũ. q: talis nõ posset hr̃e itẽtionẽ baptizãdi. sz ꝺ assueto ad ebrietatẽ. ñ tñ qñ baptizat existẽte ebrio. vl' nõ hñte ebrietatẽ q̃ totalit̃ ip̱ediat rõnis vsũ. Si i heresi quacũq̃z ⁊c. h̾ expositũ ẽ i qõibus. Nõ hoĩem iudicat q baptizat. subministrare. s. gr̃am xp̃i iteri⁹. Uñ seqt̃. Sz sp̃ũ ꝺi ⁊c. munus. n. eq̃le in bonis siue a malis baptizarent̃ h̾ in qõibus ẽ expositũ. qᵭ p̱ illũ fluit purꝫ ẽ. i. qᵭ fluit per misteriũ illi⁹. Ne suus i suo spez poneret. s. tanq̃z in remuneratore. põt. n. hõ spẽ ponere i hoĩe tanq̃z in adiutore. Tot eẽnt bap̃i quot sui. s. denoĩatiõe ⁊ eẽt scisma in eccl'ia. Ita in misterio hr̃t itus mũdare h̾ effectiue itelligẽdo falsũ ẽ. Posset de⁹ per aliquẽ cãre. h̾ simpl'r falsũ ẽ. vt oñsum est i qõib⁹. ⁊ opinio mgr̃i in isto passu cõmuniter nõ tenet.

Di .VI.

n **Unc quibus** Liceat ⁊c. Superi⁹ determinauit magister de baptismo q̃ztũ ad ip̃m

sacr̄m ſm ſe ⁊ q̄ꝫtū ad ſuſcipiētes. ⁊ q̄ꝫtū ad miſtros ⁊ hic determinat de ipo q̄ꝫtum ad baptizādi vſuꝫ ſm ritū ſolēnē eccl'ie. ⁊ diuidit̄ in ptes. 4. P° determiat de eis q̄ regrunt̄ ex pte miſtri. 2° de eis q̄ regrunt̄ ex pte ſuſcipiētis. ibi. Hēt ſciēdū ē. 3° ð illis q̄ regrūt̄ ex pte ſacri ibi q̄ri ēt. 4° de eis q̄ regrunt̄ ex pte ſacr̄aliuꝫ. ibi Porro cūctis. Et iſta vltia in duas. P° determiat ð iterrogatiōe ⁊ r̄ſiōe pꝛinorum. 2° de cathecismo ⁊ exoꝛciſmo baptizādoꝛum ibi. Illa aūt interrogatio.

c Irca hanc di. q̄rēdū eſt p̄ncipaliter ð 6. Primo ð his q̄ regrunt̄ ex pte baptizātis. 2° de his q̄ regrūt̄ ex pte baptizādi. 3° de coactiōe nō baptizatoꝝ ad bap^{m}. 4° de ritu baptiſmi. 5° de ritu cathecismi. 6° ð ritu exoꝛciſmi. Circa p̄mū q̄runt̄ tria. p° vtꝝ i baptizāte regrat̄ fides ad h̄ vt poſſit veꝝ bap^{m} ꝯferre. 2° vtꝝ itētio. 3° vtꝝ itētio pure i habitu ſufficiat.

p Rimo oſtendo ꝙ in baptizante regritur fides ad h̄ vt veꝝ poſſit ꝯferre bap^{m} aug^{9} ſup Jo. oľa. 8^{a}. ⁊ hētur. i. q. i. Detrahe. accedit v̄bū ad elemētū ⁊ fit ſacr̄m. ⁊ paucis iterpoſitis ſequit̄. nō qa dr̄ ſꝫ q2 credit̄. g̊ regrit̄ fides in baptizāte. Itē magis depēdet eē rei ⁊ ei^{9} v̄tus a cā efficiēte q̄ꝫ a ſubiecto. ſꝫ ad h̄ vt recipiat̄ v̄tus baptiſmi regrit̄ fides i baptizādo. g̊ multo foꝛti^{9} i baptizāte. Itē i baptizādo p̄ncipalioꝛ ē baptizās q̄ꝫ puulū offerēs. ſꝫ i offerēte regrit̄ fides q2 ꝓ puulo r̄ndet. Credo. g̊ multo foꝛti^{9} i baptizāte. Cōtra de ꝯſe. di. 4^{a}. Romanus ī. A quodaꝫ. dicit Nicolaus papa de baptizatis a quodā iudeo ꝙ ſi in noīe ſcē trinitatis baptizati ſūt rebaptizari nō dn̄t. R̄ndeo ꝙ fides non regrit̄ in baptizāte ad h̄ vt veꝝ ꝯferat bap^{m}. nec ad h̄ vt ille q baptizat̄ recipiat baptiſmi effectū. etiā illū q ē res ⁊ n̄ ſacr̄m h̄ ē iuſtificationē. q2 ſic dr̄ di. p̄dicta Baptiſm^{9}. ⁊ ſūptū ē ab aug° tractatu. 5°. ſup Jo. ferre eque diſtāter iter p̄ncipiū ⁊ mediū. baptiſm^{9} tal' ē q̄lis ē ille i cui^{9} ptāte dat̄ nō q̄lis ē ille ꝑ cui^{9} miſterīū dat̄. Et q2 baptiſm^{9} a quocūqꝫ miſtret̄ in ptāte xp̄i dat̄. iō baptiſm^{9} ab īfideli admīſtrat^{9} v̄us baptiſmus ē ꝓuatis alijs q̄ ad bap^{m} regrunt̄ ⁊ niſi ſit ipedimētū i illo q baptizat̄ plene hꝫ in eo ſuuꝫ effectū. Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ h̄ v̄bum. credit̄. ibi nō refert̄ ad baptizātē ſꝫ ad eccl'iam militārē. al's dixiſſet nō q2 dicit ſꝫ q2 credidit. Ad 2^{m} dō ꝙ maioꝛ nō ē v̄a de efficiēte myſterial'r ſꝫ ð efficiēte p̄ncipl'r. ille aūt q ſacr̄m admīſtrat nō ē p̄ncipalis cā effect^{9} baptiſmi. ſꝫ tn̄ miſterialis. Si tn̄ īfidelis recipiēs baptiſmū itēdit recipe qð eccl'ia itēdit miſtrare. credēs tn̄ in pticulari ꝙ nihil ſit recipit caracterē baptiſmalē ſꝫ nō gr̄am gratū faciēteꝫ. Ad 3^{m} dō ꝙ non regrit̄ fides ꝑſonalis in offerētib^{9} puulū ad bap^{m} ſꝫ ſufficit fides eccl'ie. Vn̄ offerēs puulū ad bap^{m} nō r̄ndet ꝓ ꝑſona ſua qn̄ dicit. credo. ſꝫ i ꝑſona pueri vt ſit ſenſus. credo. i. ſacr̄m baptiſmi p̄ſto ſū recipere.

s Ecūdo queritur vtꝝ in baptizāte regrat̄ intētō Et vı̄ ꝙ nō q2 ebꝛioſus pōt baptizare. Vn̄ de ꝯſe. di. 4^{a}. Baptiſm^{9}. ⁊ īfra nō timeo ebꝛioſuꝫ. ſꝫ ebꝛioſus nō pōt h̄re itētionē faciēdi qð facit eccleſia. q2 tūc nō hꝫ vſū li. arbi. nō g̊ regrit̄ intētio in baptizāte. Itē nō minus neceſſaria ē fides q̄ꝫ itentio. q2 q nihil credit facere nihil itēdit facere. ſꝫ vt habitū eſt in q̄ōne p̄cedēti in baptizāte nō requirit̄ fides de neceſſitate. ergo nec itentio. Item i agente inſtrumētaliter ad ſui directioneꝫ nō regrit̄ alia intentio q̄ꝫ intentio p̄ncipalis agētis. Sed ille qui adminiſtrat baptiſmū eſt īſtrumentale agēs ⁊ xp̄s p̄ncipale. g̊ nō requirit̄ alia intētio q̄ꝫ intentio xp̄i.

Cōtra mgr̄ in lr̄a huius di. c. 4° in h̄ ⁊ in alijs ſacramētis. ſicut foꝛma eſt ſeruanda. ita intentio celebꝛādi illud eſt h̄n̄da. Iteꝫ ſm phi. 2° phi. effectus qui eueniūt p̄ter intentioneꝫ ſūt a caſu. ſed effectus baptiſmi nō ſūt a caſu q2 eueniūt vt in pluribus. ea n. que eueniunt a caſu eueniunt raro ſm phi. vbi pꝛius. ergo ad effectū baptiſmi regrit̄ intentio baptizātis. Reſpōdeo ꝙ ad hoc vt v̄us cōferat̄ baptiſmus. neceſſaria eſt baptizātis intētio. quando eni aliqua plura cōcurrunt ad vnū effectū opoꝛtet ꝙ aliquo modo vniant̄. Ad ſcificationē auteꝫ illi^{9} qui baptizat̄ requirit̄ ablutio exterioꝛ ⁊ verba que realiter vnita nō ſunt. regritur etiam baptizans. ⁊ ideo neceſſaria eſt itentio baptizātis per quā ablutio ⁊ verba itentionaliter coniungant̄ iter ſe ⁊ cuꝫ illo qui baptizat ⁊ oīa iſta cuꝫ fine qui eſt purgatio illius qui baptizatur. Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ nō eſt idem dicere ebꝛioſū ⁊ actu ebꝛiū. Ebꝛioſus enim eſt aſſuetus ad ebꝛietatē. etiā ſi actu nō ſit ebꝛius. ⁊ ideo quāuis ebꝛius ebrietate totaliter vſum rōnis tollente nō poſſit habere itentionē faciendi qð fac̄ eccleſia. tamē ebꝛioſus pꝛo illo tēpoꝛe quo non eſt actu ebꝛius vel ſi eſt ebꝛius ⁊ nō eſt ebꝛietas, tollēs rōnis vſum totaliter poteſt habere itentionē hāc. Ad ſcōm cū dicit̄ ꝙ qui nihil credit facere nihil intendit facere ⁊c̄. dico ꝙ aliquid pōt credi ⁊ itēdi i vniuerſali quāuis nō intendat̄ nec credatur in particulari. ſicut ſm Phi. ſcðo pꝛioꝝ. Aliquis poteſt credere ꝙ omnis mulla ſit ſterił. ⁊ tamē poteſt exiſtimare ꝙ hec mulla habeat i vtero a ſimili dico aliquo modo ꝙ quāuis infidelis in baptizando nihil credat baptiſmū vniuerſale nec itēdat vt valeat in particulari imo cōtrarium tamē in hoc ꝙ credit facere ⁊ itendit qð facit eccleſia credit ⁊ intendit aliquid facere in vniuerſali. ⁊ hec itentio ſufficit. Unde bene dicūt dicentes ꝙ q̄ꝫtum ad itentionem baptizātis ſufficit ꝙ itendat facere circa illuꝫ qui baptizat̄ illud qð facit eccl'ia. Ad 3^{m} dō ꝙ maioꝛ nō eſt v̄a niſi de inſtr̄o qð nō pōt h̄re ꝓpꝛiā intentionem. de inſtr̄o aūt qð h̄re pōt eam queadmodū ſuus eſt qui ſm ſn̄iam Phi. in libꝛo politicoꝝ ē oꝛganū vel inſtr̄m aīatum nō eſt verū. tale aūt inſtrꝫ adminiſtrat baptiſmum.

t Ertio queritur vtrum ſufficiat in baptizante intentio pure in habitu. Et vı̄ ꝙ ſic magis ſufficit intentio bona in habitu q̄ꝫ intentio mala in actu. Sed aliqua mala intentio in actu ſufficit. q2 vt dicitur de conſecra. di. 4^{a}. Nō illud ⁊ ſūptū ē ab Aug° in ep̄la ad Bonifaciū ep̄m circa mediū ⁊ recitat magiſter in lr̄a huius di. ca° penuł. nec te illud moueat qð quidam nō ea fide ad baptiſmū percipiendum puulos ferant. vt gr̄a ſpūali ad vitam regeneretur eternam. Sed quia coſ putant hoc remedio tempoꝛalē retinere vel recipere ſanitateꝫ. nō eniꝫ propterea illi nō regenerant̄. q2 non ab iſtis hac intentione offerunt̄. g̊ multo foꝛtius bona itentio baptizantis pure in habitu ſufficit ad baptiſmum.

Jtez ṽtus motiua nõ exequit̃ motũ i hoĩe nisi ad
ĩperiũ volũtatis. Sz hõ itinerãs nõ semp̱ ẽ in actu
uolẽdi itinerare. qa velle sequit̃ intelligere. ⁊ planũ
ẽ ꝙ nõ semp̱ actu cogitat de via sua. g̊ intẽtio ĩ hitu
sufficit ad ꝓductionẽ effcũs. Cõtra actoꝝ. 6. p̃ncipi
oꝝ dic̃. Passio ẽ effcũs illatõqꝫ actiõis. g̊ ad effcũm
ad quẽ cãndũ reqrit̃ intentio. nccĩa est intẽtio que ẽ
actõ. Sz intẽtio pure in hitu nõ ẽ actio. g̊ nõ sufficit
ad ħ vt causet̃ effcũs purgatiõis in illo q baptizat᷑.
Jtẽ sic se hẽt hitus ad hituatũ sicut qualitas ad q̃li
ficatũ. Sz qualificatus p̱ suã qualitatẽ nũqꝫ ꝓducit
effectũ nisi mediãte actiõe sue q̃litatis. g̊ silr̃ nec ha
bẽs intẽtionẽ baptizãdi in hitu põt ꝓducere aliquẽ
effectũ nisi mediãte actu hitualis intẽtiõis. Rñdo
ꝙ loquẽdo de itẽtiõe pure in hitu ⁊ in p̱ticulari ⁊ in
vlĩ ⁊ in p̃n^{o} ⁊ i medio ⁊ in fine nõ sufficit intẽtio pur
in hitu. q̹ ex tali intẽtiõe nõ ꝓcederet aliqs actus ⁊
ex ꝯseq̄nti nec effcũs. s3 loquẽdo de intẽtiõe pure in
hitu respectu effcũs in p̱ticulari. exñte tñ in actu re-
spectu effcũs in vlĩ. dico ꝙ sufficit ad cõferendũ ve
rũ bap^{m} ⁊ efficaciã ei᷒ illi q baptizat̃. ẽt si nõ fuerit
in actu nisi in p̃n^{o}. qa in ṽtute actualis intẽtiõis que
fuit in p̃n^{o} cũ alijs q̃ ad ħ reqrunt̃. vz illud qõ postea
sequit̃ aliter incertissimũ eẽt q vere eẽnt baptizati
⁊ magnũ imineret p̱iculũ baptizãtibus in baptizan
do. tñ si baptizãs nõ ẽ diligẽs in applicãdo intẽtiõcz
suã ꝭm ꝙ decet ad ip̃m actũ a pccõ nõ excusat̃. Ad
p^{m} in opp^{m} dõ ꝙ baptizãs intẽdẽdo facere qõ facit
ecclesia nõ hz ĩtẽtionẽ malã. s3 in ħ ꝙ nõ intẽdit pur
gationẽ a pccõ s3 tm̃ sanitatẽ corp̱alẽ vel aliqd aliud
tp̱ale hz intẽtionẽ malã. sed intẽtio sua quo ad ħ. nec
ad bap^{m} ꝓficit. nec officit. Si aũt tm̃ mõ nocet. ad
ulto aut nõ intẽdenti p̱ bap^{m} ꝯseq nisi t p̱alẽ rez ⁊ sic
cõferat̃ sacr̃z q̄ztũ ad ip̱ressionẽ caracteris supposito
ꝙ intẽdit ecclĩe recip̱e sacr̃z nõ tñ ei ꝯfert̃ remissio
pccõꝝ durãte in tali intẽtiõe. Ad 2^{m} dõ ꝙ volũtas
p̱ actũ suũ facit aliquã ip̱ressionẽ in ṽtute motiua q̃
durat ad tp̃s ẽt actu volũtatis nõ manẽte. qua expi-
rãte virt᷒ motiua nõ exequeret̃ motũ ãpli᷒ nisi reno
uaret̃ ipiũ volũtatis. freq̄nter tñ manet hõĩ actua
li volũtate itinerãdi qõ ip̃e non aduertit. Uñ qñ ex
forti intẽtiõe ita se ꝯuertit ad aliud ꝙ non actu cogi
tat de suo itinere nec i vlĩ nec in p̱ticulari cessante i
p̱ssiõe q̃ fcã fuerat in virtute motiua p̱ p̱cedẽtẽ
volũtatis actuz statiz cessat mot᷒. Ar^{a} ad p̱tẽ aliã
nõ plus ꝯcludũt nisi ꝙ reqrit̃ intẽtio in actu ĩ vlĩ vl
in p̱ticulari. saltem in principio actus ⁊ ħ est verũ.

Articulus secundus.

c Onsequenter querit̃ de 2° p̃nci
pali. ⁊ circa ħ q̃-
rũtur tria. P^{o} vtꝝ p̱uuli in vtero mat-
no possint baptizari. 2° vtꝝ in adultis
requirat̃ vsus rõnis. 3° vtꝝ in adultis habẽtibus
vsuz rõnis qñ baptizãtur. requirat̃ intentio ad hoc
vt recipiant sacramentum baptismi.

p Rimo ondo ꝙ paruuli in materno
vtero possunt baptiza
ri ꝭm ap̱lm ad Ro. 5. Potentius est donuz
dei q̄z Ade delictũ. Sed p̱ delictũ Ade puer in vte
ro peccato inficitur. ergo multo fortius in vtero p̱
donũ dei quod datur in baptismo a peccato mũdat̃
Jtem quãdiu puer est in vtero est aliqd p̱tinẽs ad
matrẽ sicut fructus ad arborez quãdiu est in arbore
ergo videt̃ ꝙ cũ baptizatur mater p̱gnãs sit̃ puer
baptizatur. Jtem instituta de ingenuis cũ ancilla
p̃gnãs mãumittit̃. puer ẽt cũ mr̃e mãumittit̃ g̊ a sili
cuz mlĩer p̃gnãs p̱ bap^{m} a ꝭuitute pcci liberatur fe-
tus illius liberationis p̱ticeps efficit̃. Contra ap᷒
i. Cor. 15°. nũ prius quod spũale est q̄z quod aiale.
Sed quousqꝫ puer nascat̃ de vtero non habet disti
cte esse suũ aiale. ergo nec ante põt per baptismũ re
cipere esse spũale. Jtem Jsy. li^{o}. p^{o}. de sũmo bono.
c. 24°. Pueri cũ matre baptizari nõ possunt. q̹ qui
adhuc natus ꝭm Adam nõ est. renasci ꝭm xp̃m non
põt. Rñdeo ꝙ quãuis paruuli i materno vtero di
uina virtute possunt sanctificari ꝭm quez modũ fuit
sanctificata beata virgo Jere. ⁊ Jo. bap. possũt etiaz
baptizari baptismo sanguinis cũ pro fide interficiũ
tur in maternis vteris etiã si nõ feratur intẽtio iter
ficientis nisi ad interfectionẽ matris. tñ baptismo
aque non possunt in maternis vteris baptizari qa
nõdũ noti sunt militanti ecclĩe cuius membra bõa
vel mala sacr̃m administrat. nec possunt circa eos
ministerium exercere. oportet. n. ꝙ caro illius q ba-
ptizatur ꝭm totum vel partẽ imediate abluatur.
Unde si puer totaliter inuolutus in vno corio in aq̃
immergeret̃. ꝭm formã verborũ debitam non pro
pter hoc baptizaret̃. dicere aũt ꝙ ideo baptizari ñ
possunt qa adhuc non habẽt esse distinctũ a cã sue i
fectionis vt aliqui dicũt. superius reprobatũ est di.
4^{a}. in illa q̄õne. vtruz baptismus sanguinis supple
at vicẽ baptismi aque in paruulis in solutiõe argu-
menti primi. Et adhuc reprobari põt p̱ duas alias
rõnes. Una est quia ex illo dicto sequit̃ ꝙ per nullaz
viam posset aliqs in vtero regenerari. alia est quia
p̱uulus exñs in vtero matris iam hẽt distinctũ esse
a mr̃e ꝭz aiaz i q̃ ẽ pccm̃ origiale. Ad p^{m} i opp^{m} dõ
ꝙ potẽti᷒ ẽ donũ xp̃i q̄ztũ ad sufficieniiã q̄z delictuz.
Ade. ñ tñ q̄ztũ ad efficatiã. nõ. n. gr̃a trãsit i oẽs sicut
clp̃a. s3 ħ ẽ p̱p̱ idispositionẽ suscipiẽtiũ. p̱uuli autẽ in
mr̃nis vteris vt iã oñsuz ẽ nõ sunt dispositi ad susci
piẽdũ donũ gr̃e p̱ bap̃i aq̃ misteriũ. Ad 2^{m} dõ ꝙ q̄z
uis puer ꝭm corp᷒ exñs i mr̃no vt̃o sit mr̃i ꝯiũctus.
tñ oio distict᷒ ẽ ab ea ꝭz aiaz rõnalẽ q̃ subiectũ ẽ pcci
⁊ scificatõis. ⁊ iõ mutatiões fcẽ circa mr̃ez q̄ztuz ad
cõp᷒ redũdare p̄nt ad cõp᷒ pueri. vñ ⁊ sibi in mr̃no
vt̃o p̱ nutritionẽ mr̃is mĩstrãt̃ nccĩa corp̱alia vite.
q̹ ẽt mãumissio respicit corp᷒. iõ mãumittit̃ cũ ma
tre q̄zuis libera ꝯcep̱it. Deiceps si ãcilla fcã p̱iat pu
er nascit̃ liber q̹ ñ dz calamitas mr̃is ei nocere q t
vt̃o ẽ. Sz q̹ scificatõ respicit aiaz. iõ nõ oz ꝙ scifice
tur cũ mr̃e. Et sic pz solõ ad 3^{m}. Ar^{a} ad p̱tẽ aliã nõ
ꝓcedũt õ spũalitate ⁊ regnãtiõe q̃ fit duob᷒ mõis p̃-
mis. Sz Apl̃s de spũalitate q̃ erit p̱ gl̃iosã resurre-
ctiõez. Et Jsy. de regnãtõe per bap^{m} aque.

s Ecundo querit̃ vtꝝ i adultis regra
tur vsus rõis ad su
scipiẽdũ bap^{m}. Et vz ꝙ sic. q̹ mr̃imoniũ ñ fit sine ꝯ
sẽsu q eẽ ñ põt sine rõis vsu. Sz p̱ susceptionez bap̃i
aia dspõsat̃ dõ. g̊ ad ħ reqrit̃ rõis vsus. Jtez magis
põt ip̱ediri ṽt᷒ bap̃i ex p̱te suscip̱iẽtis q̄z mĩstri. quia
malitia mĩstri ñ ip̱edit effcm̃ bap̃i vt oñsuz ẽ. Sz re
qrit̃ rõis vsus i baptizãte. g̊ ml̃to forti᷒ i suscipiẽte.
Cõtra. extra de bap^{o} ⁊ eius effcũ. maiores. adulti
dormiẽtes. ⁊ amẽtes p̄nt baptizari. Rñdo ꝙ sicut
ad susceptionẽ forme el̃aris in mat̃ia ñ ẽ necessaria

coopatio ex pte matie.sȝ q̄ʒtū ē ex pte sua sufficit ꝙ ñ
sit i ea aliqd ꝓhibēs illi⁹ forme susceptionē. sicut ad
suscipiēdū sacr̄ʒ bapi ⁊ rē eius nō ē nccīa p se aliqua
actio ex pte suscipiētis.sȝ sufficit ꝙ i eo non sit aliqd
ꝓhibēs p̄dcōꝝ susceptionē.ꝓhibēs aūt nō ē nisi pec
catū mortale actuale.de quo hō nō ē ꝯtritus nec at-
tritus.⁊ iō si aliq adulti fiāt carētes vsu rōnis an̄q̄ʒ
mortaliter peccauerint si baptizantur recipiunt sa-
cramentū ⁊ rem sacrām̄ti. Si autē antequam fiāt
furiosi vl' obdormiāt mortal'r peccauerūt ꝯmittēdo
vl' omittēdo ⁊ nō fuer̄t ꝺ illo pccō nec ꝯtriti nec atri
ti si baptizant̄ nō suscipiūt rē sacr̄i.q̄ʒuis sacr̄ʒ susci
pent si illo tpe quo furiā intrauerūt vl' obdormierūt
itentionē suscipiēdi sacr̄ʒ actu vl' hitu hēbant.tn̄ q̄ʒ-
tūcūq̄ʒ ꝯstaret ꝙ talē itētionē hūissent ñ dʒ aliqs ba
ptizare dormientē vl' furiosuʒ hn̄tē lucida iterual-
la dū actu ē in furia.sȝ expectādū ē furiosi lucidū iter
uallū ⁊ dormiētis vigilia ⁊ q ꝯ̄riū facit peccat. nisi
fʒ suū iudiciū ꝓbabil'r imineat p̄iculū si tales diffe
rat baptizare. q̄ʒtū aūt ad furiosuʒ nō hn̄tē lucida in
terualla nll'a ē dilatō faciēda. Ad p^m dō.ꝙ nō ē sil'e
de mr̄imonio qō ꝯ̄hitur int̄ aīaʒ ⁊ deū p susceptionē
bapi ⁊ de mr̄imonio qō ꝯ̄hitur int̄ viꝝ ⁊ mulierē. qa
i 2° nccīus ē ꝯsensus p se i.p° aūt nō ē nisi in adultis
hn̄tib⁹ vsuʒ rōis.in illis.n.reqrit̄ ꝯsēsus actu vl' hitu
Ad 2^m dō ꝙ maior ē vera hn̄do aspectū ad pccm̄
baptizātis ⁊ suscipiētis bap^m sȝ hn̄do aspectū ad in
tētionē nō ē veꝝ.qa intētio baptizātis p se reqrit̄ ad
eēntiā sacr̄i eo mō q° sup̄ius oñsuʒ ē.nō sic aūt intētō
suscipiētis nisi i adultis hn̄tibus vsuʒ rōis.i illis.n.
requirit̄ actu vl' hitu i spāli vel gnāli. Ad ar^m ad
ptē aliā dō ꝙ sicut ibidē dr̄ dormiētes amētes si p̄us
q̄ʒ amentiā incurrerēt aut dormirēt i ꝯ̄dictiōe p̄stite
rāt.q2 i eis itelligit̄ ꝯ̄dictōis ꝓpositū p̄durare si fue
rint sic imersi caracterem nō suscipiunt sacramēti.

t ERtio querit̄ vtꝝ i adultis hn̄tibus vsuʒ rōis qn̄ baptizāt̄ reqrat̄ ītētio ad h̄ vt recipiāt sacr̄ʒ bapi. Et
vr̄ ꝙ nō.ꝺ ꝯse.di.4^a.Solet ēt i glo.dr̄.ꝙ si baptizās
tēdit baptizare q̄lēcūq̄ʒ itētionē baptizat⁹ hēat reci
pit sacr̄ʒ. Jtē ad suscipiēdū sacr̄ʒ bapi non reqrit̄ in
suscipiēte aliq̄ dispositio positiua sȝ sufficit ꝙ non sit
i eo dispositio repugnās susceptiōi sacr̄i.alias.n.pā
uuli nō recipent bapi sacr̄ʒ.Sʒ in adulto q nō itēdit
recipe bapi sacr̄ʒ.nec tn̄ itēdit nō recipe nō ē dispositio
tio repugnās susceptiōi sacr̄i.ḡ si talis abluat̄ ab itē-
dente ꝯferre bapi sacr̄ʒ recipit sacr̄ʒ. Cōtra magis
depēdet bapi sacr̄ʒ a suscipiēte q̄ʒ a mistrāte.qa effe
ctus bapi ipedit̄ pp maliciā suscipiētis.⁊ nō pp ma-
litiā mistrātis. vt declaratū ē di.p̄cedēti in illa qōe.
vtꝝ bap⁹ possit tradi ab hoie malo.Sʒ vt visuʒ est
i 2^a qōe p̄cedētis articuli reqrit̄ intētio in baptizāte.
ḡ reqrit̄ in suscipiēte bap^m. Rn̄deo ꝙ q̄ʒuis i adul-
tis hn̄tib⁹ vsuʒ rōis dū exteri⁹ abluūt̄ sub forma v̄-
boꝝ debita ab itēdēte mistrare bapi sacr̄ʒ posset ds
cū sit oṗs ip̄rimere caracterē baptismalē ex spāli dis
pēsatiōe.nulla exn̄te in eis intētione neq̄ʒ actu neq̄ʒ
hitu ad suscipiēdū sacr̄ʒ.tn̄ de lege cōi ad h̄ vt cara-
cterē baptismalē recipiāt reqrit̄ in eis itentio actu
vl' hitu ad suscipiendū sacr̄ʒ.ꝓ susceptioneʒ.n.cara
cteris baptismalis itrat hō eccl'iaʒ militantem.seu
ascribit̄ exercitui eccl'ie militātis.ad h̄ aūt vt hō in
tret eccl'iaʒ militantē ⁊ ascribit̄ exercitui ei⁹.reqrit̄
ei⁹ ꝯsensus actu vl' hitu si ē in statu in q° ꝯsentit̄ pos
sit.ꝓbabil'e.n.ē ꝙ ad h̄ plus reqrat̄ ab illo q ꝯsentire
pōt q̄ʒ ab illo q ꝯsentire nō pōt.sicut videm⁹ ꝙ i ca
thecismo ꝓ puulo rn̄dēt p2ini.⁊ tn̄ sic dicit mgr̄ hui
di.c.vltio.si adult⁹ ē dʒ rn̄dere ꝓ seip̄o.ḡ ꝺ ꝯse. di.
4^a.Cū ꝓ puulis.⁊ sūptū ē ab Aug.4° li° de bap° ꝯ
ꝯ̄ donat.v̄sus finē.si ꝓ eo qd rn̄dere pōt ali⁹ rn̄deat.
nō itidē valʒ.Ex q̄ regl'a illud euāgelij dcm̄ ē qō oēs
cū legit̄ nāl'r monet.etatē hʒ ꝓ se loq̄tur. Et statim
post.nemo ex aq̄ ⁊ spū scō renascit̄ nisi volēs.qō nō
de puulis sed sciolis ⁊ adultis ⁊ sue volūtatis arbi-
tris itelligendū ē.Ad h̄ aūt nō ē nccīa semp determina
ta itētio in actu.qa qn̄q̄ʒ sufficit intētō i hitu. Si.n.
aliqs veꝝ cathecuminū nō actu cogitantē de susce-
ptiōe sacr̄i bapi.sȝ de re alia nudū ablueret sub for
ma v̄boꝝ debita intēdēs sic mistrare bapi sacr̄ʒ ille
cathecuminus recipet caracterē baptismaleʒ q̄ʒuis
n.intētio i hitu tn̄ ñ sufficiat ad cāndū effcm̄ pōt tn̄
eē sufficiēs dispositio ad suscipiēdū.maior.n.actua
litas reqrit̄ in agēte q̄ʒ in patiēte cū res agat p suam
actualitatē ⁊ patiat̄ p suā passibilitatē.qn̄q̄ʒ tn̄ inten
tio in actu determiate reqrit̄ p accn̄s.s.vl' ad remo
uendū ꝓhibēs vel qn̄ nō ꝯsentire in actu ⁊ nō ꝯsenti
re in hītu sese cōicātur.si.n.in accedēte ad bap^m est
actu vel hitu itētio nō recipiēdi sacr̄ʒ bapi cuiusmōi
intētio ꝓhitet sacr̄i susceptionē nccīuʒ ē illā intētio
nē expelli p ꝯ̄riā intētionē in actu ad h̄ vt ille recipi
at sacr̄ʒ bapi. Si ēt accedēs ad bap^m admoneat̄ di
ligēter vt actu ꝯsentiat reqrit̄ ꝙ ꝯsentiat in actu ad
h̄ vt tūc recipiat vere sacr̄ʒ qa si tūc nō cōsentiret in
actu tūc ēt nō ꝯsentiret in hitu.hic.n.accipim⁹ ꝯsen
tire i hitu in aliq̄ʒ rē qn̄ hō sic dispositus ē ꝙ si actua
liter ⁊ deliberate recogitat de illa re ꝙ actu ꝯsentit
in illā. Ad p^m in opp^m dō ꝙ illa glo.teneri non dʒ
Ad 2^m dō ꝙ maior falsa est de adultis hn̄tib⁹ vsu
rōnis dū baptizāt̄.sic pʒ ex dcis in corpore qōnis.

Articulus tertius

c COnsequenter q̄rit̄ de 3° p̄ncipali.Et circa h̄ q̄rūtur tria. P° vtꝝ infideles adulti non
baptizati sint cogēdi ad suscipiēdū ba-
ptismū 2° vtꝝ illi q coacti suscipiūt bap^m recipiāt
caracterē bapi. 3° vtꝝ puuli iudeoꝝ ⁊ pagāoꝝ sint
inuitis parentibus baptizādi.

p PRimo oñdo ꝙ ifideles adulti nō baptizati sunt cogen
di ad suscipiendū bap^m Luce.14.dr̄. Exi in vias ⁊
sepes ꝯpellere itrare vt in ipleat̄ dom⁹ mea. Jteʒ
Aug.i epl'a ad Vincētiū lōge an̄ mediū. mea p̄mit⁹
snia nō erat nisi neminē eē cogēdū.⁊ paꝝ post. Sed
hec opīo mea nec ꝯ̄dicentiū v̄bis sȝ demōstrātiū su
pabat̄ exēplis ⁊ aliq̄ʒtulū infra.terror legū in tn̄ ꝓ-
fuit vt plures dicāt gr̄as deo q vicula nr̄a dirupit.⁊
nos ad pacis viculū trāstulit. Cōtra decretoꝝ di.
45.Qui sincera.q sincera itētiōe eꝫ̄neos xp̄iana reli
giōe ad fidē cupiūt rectā adducere blādimentis de
bēt nō asperitatibus studere. Rn̄deo hoies nō sūt
cogēdi ad aliqd agendū exteri⁹.vel dō vl' patiēdū.
qa ñ ꝓdest coactis nec eccl'ie i v̄tute alicui⁹ bōi act⁹
ad quem cogi nō possūt nisi p p̄dictā coactionē red-
derētur ꝓniores siue prōptiores ad illū bonū actuʒ.
al'.n.supradicta coactio penit⁹ iutilis esset.sȝ hoies
cōfiteri ore exteri⁹ se velle bap^m sacr̄i suscipe.⁊ ipaʒ

ablutionē exteriorē suscipere nō ꝓsunt eis nec ec-
clesie nisi in virtute interioris actꝰ volūtatis ad
quē cogi nō possunt. ꝙ aliter nō prosit suscipiētibꝰ
planū est. ꝙ ēt aliter nō ꝓsit ecclie pꝫ. qꝛ plus pos-
sunt nocere ecclie infideles occulti ꝙ̄ manifesti.
qꝛ sub simulatiōe xp̄ianitatis veros xp̄ianos faci
liꝰ seducūt ⁊ ꝑuertūt. ꝑ coactionē ēt ad p̄dictos ac
tus exteriores nō reddūt ꝓniores ad bonū actuꝫ
volūtatis interiorē ⁊ exterioribus actibꝰ cōcordā
teꝫ. qꝛ sicut hō naturalr̄ refugit coactionē. ita nālr̄
refugit vel minus diligit rē ad quā videt se cogi.
Vñ decre. di. 45. c. supra allegato. postq̄ꝫ dictuꝫ ē
ꝙ nō debent adduci ad fidē aspitatibus. subiūgit
ne mentē eoꝝ ꝓcul pellat aduersitas. ğ infideles
adulti nō baptizati nō sunt cogēdi ad suscipiendū
bapᵐ. Et h̄ expresse hētur decretoꝝ supradcā di.
De iudeis. vbi dꝛ de iudeis. Precipit scā syno-
dus nemini deinceps ad credendū vim inferre.
sunt tñ cōpellendi a fidelibus si facultas assit vt fi
deꝫ nō ipediāt blassemijs vel malis suasionibus
vel aptis ꝑsecutiōibus. Et ꝑꝑ h̄ fideles xp̄i ꝯ ifide
les frequēter iusta bella mouēt nō quidē vt eos ad
credendū cogāt. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ illa aucto
ritas intelligr̄ nō de cōpulsione de qua hic loqui-
mur. sꝫ de efficaci admonitiōe ⁊ rōnali inductiōe
Vel pōt dici ꝙ illa ꝯpulsio accipit̄ ꝓ illa ꝯpulsio
ne qua deus ꝑ aduersitates aliquos pccōres ꝯuer
tit. Vñ glo. qui mūdi huiꝰ aduersitatibus fracti
ad dei amorē redeūt ⁊ a p̄ntis vite desiderijs cor
rigūt̄. qd nisi cōpulsi intrāt. Ad 2ᵐ dō ꝙ i illa au-
ctoritate Augꝰ loqtur de hereticis q bapᵐ susce-
perūt. ⁊ de talibus infidelibꝰ aliter dō ē qa isti cō-
pellēdi sunt seruare fidē quā in bapᵒ susceperunt
vt declarabit̄ inferiꝰ cū q̄retur de hereticis.

s **Ecūdo queritur** vtrū illi q coa-
cti suscipiūt ba
ptismū recipiāt caracterē bap̄i. Et vꝛ ꝙ sic
decretoꝝ di. 45. de iudeis dꝛ ꝙ q iaꝫ p̄dē ad xp̄ia
nitateꝫ coacti sunt. sicut fcm̄ est tpibus religiosis-
simi p̄ncipis Si febuci. qa iā ꝯstat eos sacramen
tis diuinis associatos ⁊ grāꝫ bap̄i suscepisse ⁊ chris
mate vnctos eē ⁊ corpis dn̄i extitisse pticipes. oꝫ
etiā vt fidē quā vi vel nccitate susceperūt tenere
cogant̄ ne nomē dn̄i blassemetur. ⁊ fides quā susce
perūt vil' ac cōtēptibilis hēatur. Itē idē hꝛ ab In
nocentio. 3ᵒ. ex̄ de bapᵒ ⁊ eius effcū. maiores. Iteꝫ
q̄ritur vbi p̄dcm̄ decretū allegat̄. Cōtra ex̄. e. c.
⁊. §. vbi p̄us. dꝛ ꝙ ille q nūq̄ꝫ ꝯsentit sed penitꝰ cō
tradicit nec rē nec caracterē suscipit sacri. Rn̄dō
ꝙ duplex ē coactio. quedā absoluta quedā ꝯditio-
nalis. Qui p̄mo mō coacti exteriorē ablutionē su-
scipiūt q̄ꝫtūcūqꝫ abluēs eos baptizare intēdat ⁊ ꝓ-
uet debitā formaꝫ verboꝝ nec rē nec caracterem
bap̄i suscipiūt ⁊ sic intelligit̄ auctoritas decretalis
allegata ad pteꝫ scdām. Qui aūt 2ᵒ mō coacti bap
tizant̄ si intendūt ꝙ circa eos fiat tā exteriꝰ q̄ꝫ in-
terius illud qd circa illos q simplr̄ ⁊ volūtarie ba
ptismū suscipiūt facit ministerialiter ecclia vere
recipiūt bap̄i caracterē. Vñ ex̄ in decretali ⁊. §. p̄al
legatis. dꝛ ꝙ is q terroribus atqꝫ supplicijs violē
ter trahitur ⁊ ne detrimentuꝫ incurrat bap̄i susci
pit sacr̄ꝫ talis sicut ⁊ is q ficte accedit ad bapᵐ ca
racterē suscipit xp̄ianitatis ipressuꝫ. ⁊ ip̄e tanq̄ꝫ cō
ditionalr̄ volēs lꝫ absolute nō velit. cogēdus est
ad obseruantiā fidei xp̄iane. qꝛ vt dꝛ in apparatu
ibidē. volūtas sicut coacta est volūtas. ⁊ sic intel-
ligūtur auctoritates allegate ad p̄mā ptē. Si tñ il
le q sic cogitur nō cōsentiat interiꝰ ꝙ aliqd fiat in
eo nisi sola lotio exterior nō intendēs nec in genē-
rali nec in sp̄ali nec in actu nec in hitu. sed actu re
nuens vt interius fiat in eo illud qcqd fit qd in il-
lis fit qui simplr̄ ⁊ volūtarie ⁊ in fide ecclie bapᵐ
recipiūt nō credo ꝙ recipiat caracterē baptisma-
leꝫ. Quia tñ ecclia talē p̄sumeret cōsensisse interi
us ꝑꝑ cōsensuꝫ exteriorē talis cogi deberet ad fi-
dei xp̄iane obseruationē.

t **Ertio querit̄** vtrū ꝑuuli iudeoꝝ
⁊ paganoꝝ sint iui-
tis ꝑentibus baptizandi. Et vꝛ ꝙ sic. Ma
gis subueniēdū ē hōi ꝯ ꝑiculū mortis sp̄ualis q̄ꝫ ꝯ
ꝑiculū mortis corporalis. Sꝫ si aliqs nō subueni-
ret hōi si posset ꝯ ꝑiculū mortis corporalis pecca-
ret. cū ğ ꝑuuli iudeoꝝ ⁊ paganoꝝ sint in ꝑiculo mō
tis sp̄ualis nisi inuitis ꝑentibus baptizentur vide
tur ꝙ sint inuitis parentibus baptizādi vt sic eis
subueniatur ꝯ ꝑiculuꝫ mortis sp̄ual'. Itē ꝑuulus
ē magis sub dn̄io dei q̄ꝫ ꝑentū carnaliū. ğ iustū est
vt subtrahatur a ꝑentibus carnalibus vt supiori
dn̄o ꝑ bapᵐ ꝯsecret̄. Cōtra nemini faciēda ē iiu-
ria sꝫ iudeis ⁊ paganis fieret iniuria si ꝑuuli eoꝝ
baptizarētur ip̄is inuitis. qa q̄ꝫdiu carēt vsu liberi
arbi. sunt quasi ꝑentū possessio ⁊ de iure sub eoruꝫ
cura. ğ nō sunt inuitis ꝑentibus baptizandi. Rn̄-
deo ꝙ nō ē cōsuetudo in ecclia nec esse dꝫ vt ꝑuu-
li iudeoꝝ ⁊ paganoꝝ iuitis ꝑentibꝰ baptizent̄. qa
aut baptizati restituerētur ꝑentibꝰ ad nutrienduꝫ
aut nō. si sic. ꝑentes eos inducerēt ⁊ assuefacerent
ad suos errores ⁊ ad fidei xp̄iane ꝯtemptū. ita vt
postq̄ꝫ eēnt adulti ꝯtēnerēt fidei xp̄iane sacr̄m. qd
ignorātes ⁊ inuitis ꝑentibus suscepissent qd esset
ad sacr̄i fidei dehonorationē. Si aūt nō restituerē
tur ꝑentibꝰ esset ꝑiculū ꝙ ꝑentes clam eos iterfi-
cerēt ne fierēt xp̄iāi. Et propterea fieret eis iiuria
qa ius hn̄t i corpibus eoꝝ q̄ꝫdiu vsu li. ar. carent.
postq̄ꝫ aūt vsuꝫ hn̄t li. ar. incipiūt esse sui. ⁊ tūc pos
sunt si ꝯsentiūt inuitis ꝑentibus baptizari. Ad p̄
mū in oppᵐ dō ꝙ nō ē alicui subueniendū ꝯ ꝑicu-
lū mortis corpalis ꝯ ius. vt aūt visuꝫ ē si ꝑuuli iu-
deoꝝ ⁊ paganoꝝ baptizarent̄ inuitis ꝑentibus ⁊
eis nō restituerēt h̄ eēt ꝯ ius. ⁊ si baptizati. eis re-
stituerent̄ h̄ eēt ad fidei dehonorationē vt dictuꝫ
est. Ad 2ᵐ posset dici s̄m aliquos ꝙ ⁊ si eēt cōsue
tudo in ecclia vt deo ꝯsecrati nutrient̄ de faculta
tibus ecclie nec restituerētur ꝑentibꝰ tūc bonū es-
set eos iuitis ꝑentibꝰ baptizare. ⁊ ꝑ bapᵐ eos supi
ori dn̄o ꝯsecrare. sꝫ ꝯsuetudo ecclie n̄ ē talis. Alr̄
pōt dici ad arᵐ ꝙ q̄ꝫuis ꝑuuli magis sint sub dn̄io
dei q̄ꝫ ꝑentū carnaliū. vult tñ deus ꝙ ꝑentibꝰ ma
neat ius saluū qd hn̄t in corpibꝰ ꝑuuloꝝ suoꝝ quo
iure eius manēte saluo baptizare eos ip̄is inuitis
magis eēt vt in plibus ad dehonorationē sacr̄i fi
dei q̄ꝫ honorē vt patet ex dictis i corpore q̄ōnis.

Articulus quartus.

c **Onsequenter** q̄ritur d̄ 4ᵒ p̄n-
cipali. Et circa
h̄ queruntur tria. Pᵒ vtꝝ bapꝰ sit ite-
rabilis. 2ᵒ. vtꝝ ille q bis baptizat̄ sit

irregularis. 3° vtꝝ ꝯsuetudo de expectãdo ꝯfer-
re bapᵐ vsqꝫ ad sabbatum pasce vel pentecostes
fuerit rationabilis.

p Rimo ōndo ꝙ bap⁹ ē iterabilis. sacrꝫ.n. eucharistie
qꝺ ē nobili⁹ ē iterabile. Jtē ꝑncipalioꝛ ef-
fectus bapi ē grã ꝙ̃ꝫ caracter. g̊ mlˈtomagis bap⁹ ꝺ
bet iterari ꝑꝑ grẽ amissibilitatē ꝙ̃ꝫ nõ iterari ꝑꝑ ca
racteris idelebilitatē. Cõtra Hu° 2° li° de sacra.
pte.6.c.13°. valde rõnabili diffinitiõe a scis p̃rib⁹
institutũ ē vt q semel bapi sacrm̃ ꝑcepisse cogno-
scit̃ nulla rõne illud iterato accipiat. Jtem. C. ne
scm̃ baptisma iteret̃. l. pᵃ. Eoꝝ ꝯdẽnam⁹ erroꝛeꝫ
q aplˈoꝝ ꝑcepta calcãtes xp̃iani noĩs sacra soꝛtitos
alio rursus baptismate nõ purificãt sꝫ incestãt laua
cri noĩe pollnentes. Rñdeo ꝙ bap⁹ nõ ē iterabi-
lis. oꝛdĩauit.n. deus vt in eodē hoĩe nullũ effectũ
hẽat nisi semel qꝺ rõnale fuit ⁊ ꝯgruũ ꝑꝑ. 4. P°
qa moꝛbus ꝯ quẽ ē ꝑnciealr.s. oꝛiginale pccm̃ non
põt eẽ in eodē hoĩe nisi semel. 2° qa ĩpꝛimit effe-
ctũ ĩndelebilē. s. caracterē quo aĩa semꝑ ē disposi-
ta ad grẽ susceptionē nisi cãuerit in seipsa aliqd in
cõpossibile grẽ qꝺ est pccm̃ moꝛtale. 3° qa remit
tit oẽm culpã ⁊ oẽm penã ⁊ iõ si pluries posset hr̃e
suũ effectũ in hoĩe eẽt pccõꝛibus incitatiuũ delin-
quendi. 4° qꝛ significat xp̃i moꝛtē q nõ ē moꝛtu⁹
nisi semel. Ad pᵐ in oppᵐ dꝺ ꝙ sacrm̃ euchari-
stie circa eandē materiã i numero nõ ē iterabile.
Eadē.n. hostia nõ ē ꝯsecrabil̃ nisi semel. Et iõ ꝙ̃ꝫ-
uis sacrm̃ eucharistie ab eodē hoĩe pluries possit
suscipi nõ tñ ex hoc sequit̃ ꝙ circa eandē materiaꝫ
iterabil̃ sit eẽntia sacri. qa ꝯsistit in hostie cõsecra-
tiõe nõ susceptiõe. eẽntia aũt bapi cõsistit in ablu-
tiõe sub debita verboꝝ foꝛma ⁊ intẽtiõe. Ad 2ᵐ
dꝺ ꝙ ꝙ̃ꝫuis grã sit ꝑncipalioꝛ ꝙ̃ꝫ caract̃ ſm se ⁊ ab-
solute. tñ ũ ē ita pꝛop̃us effcũs bapi. ꝑ alia.n. sacra
grã hẽtur. sꝫ ꝑ solũ sacrꝫ bapi hꝛ baptismal̃ caract̃.

s Ecundo querit̃ vtꝝ baptizatus se baptizatũ ig-
rans postea faciẽs se sine cõditiõe baptiza
ri sit irregularis. Et vꝛ ꝙ nõ. ꝓ eodē facto illicito
magis dꝫ puniri agẽs ꝙ̃ꝫ patiẽs. Sꝫ nõ inuenitur
in iure canonico ꝙ baptizãs aliũ quē nescit bapti-
zatũ ⁊ tamē baptizatus ē sit irregularis. ergo mul
to minus baptizatus se nesciens baptizatum si
iterum baptismum recipit est irregularis. Jteꝫ
nullus dꝫ eẽ irregularis ꝑ alienũ factũ ad qꝺ ip̃e
nõ coopat̃ nec ꝯsilio nec auxilio nec fauoꝛe. Sꝫ ħ
nõ esset verũ si baptizatus se baptizatũ nesciẽs fie
ret irregularis. 2° suscipiẽdo bapᵐ qa petẽs baptis
mũ põt ab aliquo dõmiẽs baptizari. Vñ si die cra
stina fieret irregularis suscipiẽdo bapᵐ fieret irre
gularis ocasiõe bapi facti ad qꝺ nõ esset coopatus
Videt̃ ergo ꝙ talis nõ esset irregularis. Contra
magis cauet̃ ep̃is ꝙ̃ꝫtũ ad statuta ꝑ quoꝝ trãsgres
sione incurrit̃ sñia excõicationis aut suspensionis
ip̃o fcõ ꝙ̃ꝫ inferioꝛib⁹ ex̃ de sen. excõi. Quia piculo
suꝫ. g̊ silr̃ magis dꝫ caueri irregularitati eoꝝ ꝙ̃ꝫ ife
rioꝝ. Sꝫ. C. Ne scm̃ baptisma iteret̃. l. i. dꝛ. Anti
stitē q scitatē baptismatis illicita vsurpatiõe geĩa
uerit sacerdotio indignũ eẽ censem⁹. g̊ mlˈto foꝛti⁹
subditus in quo iterat̃ bap⁹ est irregularis. Ad
istã qõneꝫ dñt qdã ꝙ 2° suscipiẽs bapᵐ ꝙ̃ꝫuis igno-
ret se ꝑus fuisse baptizatũ irregularis est. Vñ ꝺ cõ
secr. di. 4. Qui bis. Qui bis ignoꝛanter baptizati
sunt nõ indigẽt pꝛo eo penitere nisi ꝙ ſm canones
oꝛdinari nõ pñt nisi magna aliqua nccitas cogat.
qꝺ iõ additũ est qꝛ iminente nccitate cũ tali dispē
sanduꝫ est. s. per ep̃m. Cũ illo tñ q scienter se face-
ret rebaptizari nõ posset ep̃s dispensare. Fuit aũt
ħ statutũ ꝑꝑ baptismi reuerentiã ⁊ in detestatõeꝫ
iniuriantiũ sacro. Alij dñt ꝙ talis nõ esset irregu
laris. qa ꝙ̃ꝫuis ħ olim fuerit obſuatũ in odiũ reba
ptizãtiũ. mõ tñ possunt ꝓmoueri. qꝛ ignoꝛãtia sci
oio excusat eos. Alij dñt ꝑdictũ decretũ debere
intelligi ꝺ ignoꝛãtia iuris q̃ nõ excusat. Et hec sũ-
pta sunt ex glo. suꝑ locũ ꝑdictũ. Sꝫ ꝯ̃ hanc opio-
nem scꝺaꝫ vꝛ eẽ qꝺ dꝛ in pꝛedicto decreto ꝙ non
indigẽt pꝛo eo penitere. qꝺ nõ eẽt veꝝ si cuꝫ igno
rantia iuris hr̃et sciam facti. vt põt pꝛobari ꝑ ea q̃
dicũt̃ in. c°. ĩmediate sequẽti. Qui vult tenere ꝑ
mã opinionē q̃ magis vꝛ ꝯsonare textui põt dicet̃
Ad pᵐ in oppᵐ ꝙ maioꝛ intelligẽda ē de pena q̃ i
fligitur ꝓ pccõ. irregularitas aũt in cãu supꝛadcõ
nõ infligit̃ sic ſo baptizato ꝓ sua clpa. vt pꝫ ꝑ tex-
tũ ꝑallegati decreti. sed ꝓ sacri reuerẽtia ⁊ vt hoi
nes sint diligẽtioꝛes in solicite cauẽdo ab his que
sunt ĩ iniuriã sacri. Jn talib⁹ aũt penis qñqꝫ magis
cauet̃ supioꝛibus ꝙ̃ꝫ inferioꝛibus eo ꝙ irregulari-
tas piculosioꝛ est in eis. Ad 2ᵐ dꝺ ꝙ alñ punitur
quis ꝑꝑ factũ alienũ ad qꝺ nihil ē coopat⁹. vt hꝛ i
q. 5. c. i. Et pꝛeterea ꝑ ħ ꝙ petijt baptizari coopa-
tus est ad scꝺaꝫ bapi susceptionē. ꝙ̃ꝫuis post ħ doꝛ-
miẽs fuerit baptizatus. Qui vult tenere ꝑtē aliã
põt dicere ad pᵐ in oppᵐ ꝙ lex illa loqtur ꝺ reba-
ptizãte sciẽter vt pꝫ ꝑ lr̃am sequentē. Et pꝛeterea
nõ ligat. nõ.n. ꝑtinet ad ipatoꝛē penã irregularita
tis infligere. sciẽter tñ rebaptizantē eẽ irregularē
ñ publicũ est ꝓbari põt ꝑ illud qꝺ hꝛ ex̃ de aposta-
tis. Ex lr̃arũ. Ad decretũ aũt qꝺ adducit̃ ꝓ opio
ne alia põt dicere sicut dcm̃ est in coꝛpe qõnis. vl̃
intelligr̃ de illis qui cũ postea sciuerĩt ratũ habẽt.

t Ertio querit̃ vtꝝ ꝯsuetudo de ex-
pectãdo cõferre bap
tismũ vsqꝫ ad sabbatum pasce vel pẽteco
stes fuerit rõnalis. Et vꝛ ꝙ nõ. vt hituꝫ est. baptis
mus repñtat passionē xp̃i. g̊ magis debuit deter-
minari dies passiõis ꝙ̃ꝫ sabbatũ. Jtē ꝺ cõse. di. 4.
Nũqꝫ. nũqꝫ aque bapi purgare pccã credẽtiũ pos-
sẽt nisi tactu dnici coꝛpis scificate fuissent. Sed
xp̃us baptizatus fuit in die epiphanie ſm ꝙ tenet
ecclia. g̊ vꝛ ꝙ illa dies maxie determinari debuit
ad cõferendũ bapᵐ. Cõtra eccliastica statuta nõ
fiũt nisi in rõnali cã. sed ecclia illos duos dies de
termiauit ad ꝯferendũ bapᵐ. vt dicit magr̃ in lr̃a
huius di. c. 4. ⁊ hꝛ de ꝯse. di. 4. Nõ rõe. Jsta duo
tꝑa. ⁊. c. de cathecuminis. ⁊. c. venerabil̃. g̊ illa cõ
suetudo fuit rõabilis. Rñdeo ꝙ ꝙ̃ꝫuis mõ sit me
lioꝛ cõsuetudo statiꝫ baptizare ꝙ̃ꝫ expectare ꝑdcã
tēpoꝛa ꝑꝑ tres rõnes q̃ superius posite sunt di. 4.
Super expositione littere. tñ pꝛo illo tēpore quo
hoc fuit institutũ ⁊ obseruatũ fuit rõnalis cõsuetu
do. s. ꝑꝑ reuerentiã sacri. sꝑ tñ in necessitatis arti-
culo licitũ fuit in alijs tꝑib⁹ baptizare. Vñ ꝺ ꝯse.
di. 4. de cathecuminis. i. Hi qui necessitate moꝛ
tis. egritudn is. obſidiõis. ꝑsecu tiõis. naufragij

vrgētur. oī tpe debēt baptizari. ſiľe etiā hʒ. c. ſeq. Magis aūt determiati fuerūt dies pdi cti ꝙ̄ alij qa per imerſionē hō ſignificaꝰ cōſepeliri xp̄o ꝑ ele uationē de aqua reſurgere cū xp̄o. in die etiā pēte coſtes receperūt diſcipuli ſpm̄ ſcm̄ abūdanter q ē efficiens cā effectus bapi. Ad p^{m} in opp^{m}. dō ꝙ bapꝰ repn̄tat paſſionē xp̄i in hͦ ꝙ repn̄tat xp̄i ſepul turā. Et iō ad ſollēnēʒ bapi celebrationē magis dͤ buit determinari dies ſepulture ꝙ̄ paſſiōis. maxi me qa in veſpere illius diei incipit ſollēnitas re ſurrectionis. Ad 2^{m} dō ꝙ in die baptiſmi xp̄i ꝓ tanto dicunꝰ aque v̄tutē accepiſſe ſanctificādi qꝛ ex tūc determinate fuerūt ad hoc vt in tali mate ria inſtitueretur bapꝰ. Uirtus aūt bapi eſt effecti ue a ſpū. ſ. ꝛ meritoꝛie a paſſione xp̄i. in effectu aūt p̄ncipalius eſt efficiēs ꝙ̄ materia. ꝛ iō debuerunt determiari ad ſollēniſſimā celebrationē bapi pꝛe dicti dies ꝙ̄ dies epiphanie. ꝛ etiā ad excludēdū erroꝛē dicentiū nō debere baptizaꝛ niſi in illa die qua xp̄s baptizatus eſt. qui rep̄hendunꝰ de conſe. di. 4. Pꝛopꝛie. ī. Si quis.

Articulus quintus.

c Onſequenter queritur de 5° pꝛincipali. Et circa hoc querūtur tria. P^{o} vtrum puuli debeant cathetizari. 2° vtruʒ cathecismus añ baptiſmū debeat fieri. 3°. vtrū cathetizare ſit officium ſacerdotis.

p Rimo oſtendo ꝙ puuli baptizādi nō debeāt ca thetizari. fruſtra. n. adhibeꝰ īſtructō illi q ñ ē receptibilis diſcipline. Sed pueri nō ſunt re ceptibiles diſciplie. g̊ nō debēt cathetizari. cathe tizare. n. eſt inſtruere. Itē ſm Dio. de eccľiaſti ca hierar. c. 2°. Ante mediū pꝛofeſſio xp̄iane reli gionis requiꝰ cathecismo. ſed illā puer pꝛofiteri ñ pōt nec alius pꝛo eo. qa nullus per votū alterius obligatur. Cōtra eccľia baptizandos puulos ca thetizat. Rn̄deo ꝙ puuli baptizandi debent ca thetizari. ꝙ̄uis. n. cathecismus pp adultos fuerit inſtituſtus tñ pp expꝛeſſius exp̄mendūʒ vnitatem baptiſmi ſunt etiā cathetizandi puuli. ꝙ̄uis tunc nullā poſſint appꝛehendere inſtructiōeʒ. Et ēt pp maioꝛē baptiſmi ſollēnitatē. ꝛ vt p̄ini qui reſpon dēt ꝓ paruulo melius ſciāt ſup qbꝰ poſtea dͤbeāt ī formare puulū. Et etiā vt puulus fidē ꝛ religioneʒ xp̄ianā diligentiꝰ ꝛ reuerentius cuſtodiat. ꝑ hoc ꝙ ſciat ſe eaʒ fuiſſe pꝛofeſſuʒ ꝑ aliū in bap^{o}. Ad p^{m} in opp^{m} pʒ ſolutio ex iam dictis. Ad 2^{m} dō ꝙ ꝙ̄ uis puer tūc nō poſſit ꝓfiteri tñ alius pꝛofiteꝰ pꝛo eo. ꝛ ꝙ̄tū ad illud ꝙ p̄ns eſt. Uñ cū patrinus rn̄det Credo. in pſona puuli ſenſus eſt. i. ſacrā fidei pꝛe ſto ſum ſuſcipere. Et ꝙ̄tū ad illud qd̄ futurū eſt vt ſit ſenſus qñ veniā. ꝛ adultā etatē actu credendo fidei conſentiā. Ea aūt que de neceſſitate ſunt pōt patrinus pꝛo puulo pꝛomittere. ꝛ per ſuā ꝓmiſſio nē ip̄m obligare coopante ad hoc bono qd̄ puulus recipit per patrinum.

ſ Ecūdo queritur vtrū catheciſmus ante bapmū fieri debeat. Et vꝛ ꝙ non. qa p̄us opoꝛ tet puerū generari ꝙ̄ poſſit inſtrui. g̊ a ſili p̄us dʒ regenerari ꝙ̄ cathetizari. Itē ſancta doctrina ñ dʒ pꝛoponi imūdis. Uñ Math. 7. Nolite ſcm̄ da re canibus. Sʒ illi qui cathetizatur pꝛoponiꝰ ſcā doctrina. g̊ p̄us dʒ mūdari ꝑ bap^{m} ꝙ̄ cathetizeꝰ.

Cōtra vt hꝛ Math. vltimo. cū dn̄s p̄cepit diſci pulis ſuis ꝙ docerent oēs gentes ꝛ baptizarēt. p^{o} noīauit actū docēdi ꝙ̄ baptizandi. Rn̄deo ꝙ ca thecismus añ bap^{m} debet fieri. Uñ de ꝯſe. di. 4. Añ bap^{m}. ꝛ recitat magr̄ in lr̄a huius di. Ante ba ptiſmū cathetizandi dʒ hoiem p̄uenire officiū vt fidei p̄mū cathecuminus accipiat rudimentum.

Itē in eodeʒ. c. xp̄s pꝛius ceci nati oculos luto ex ſputo facto ſupliniuit. ꝛ ſic ad aquas ſyloe miſit. qꝛ pꝛius dʒ baptizandus de fide incarnatiōis xp̄i inſtrui. ꝛ ſic ad baptiſmū credulus admitti vt ſci at cuius gr̄e in eo eſt pticeps. ꝛ cui iam debitoꝛ fi at deinceps. Ad hͦ etiaʒ eſt rō. qꝛ vt ex pꝛedicta auctoꝛitate pʒ ꝑ catheciſmū diſponiꝰ hō vt ſit ma gis idoneus ad baptiſmi ſuſceptionē. Sʒ diſpoſi tio p̄cedere debet illud ad qd̄ diſponit. Ad p^{m} ī opp^{m} dō ꝙ non eſt ſiľe de gn̄atione ꝛ regenatiōe. qa inſtructio non pōt reddere generanduʒ magis idoneū ad hͦ vt genereꝰ. inſtrui. n. p̄ſupponit eſſe. ſed cathetizatio reddit hoiem magis idoneuʒ ad hͦ vt generetur ꝑ bap^{m}. Ad 2^{m} dō. ꝙ illa auctori tas intelligenda eſt de imundis q ptinaciter fideꝰ reſiſtūt. ꝛ q ſcām doctrinā quantū pn̄t offuſcare in conſpectu audientiū parati ſunt. nec eaʒ curāt au dire. niſi vt ſupficialiter iuueniant calūniādi oca ſionē. non eſt g̊ intelligenda auctoꝛitas dͤ immun dis qui ad ſuſceptionē fidei ſe diſponunt vel diſ poni permittunt.

t Ertio queriꝰ vtruʒ cathetizare ſit officiū ſacerdo tis. Rn̄deo ꝙ cū cathetizatio idem ſit ꝙ inſtructio large accipiendo cathetizationē diſtin gui pōt de cathetizatione ſicut de inſtructione. Triplex eſt aūt inſtructio. Una ad conuerſioneʒ infideliū. Alia ad dignius ſuſcipiendū baptiſmi ſacr̄m que ex vſu a ꝓpꝛietate dꝛ cathetizatio. 3^{a} ad inſtruendū baptizatū. oēs iſte inſtructiones ꝙ̄ uis fieri poſſint ꝑ ſacerdotes. tñ p̄ma marie eis cō uenit. qa ad eoꝝ officiū ptinet fidē pꝛedicare iuxta illud aggei. 2°. interroga ſacerdotes. legē. 2ª etiā ꝙ̄uis antiqtus fieret ꝑ diacones qñ adulti ad ba ptiſmū veniebant ꝛ magna inſtructiōe indigebāt ne ipedirenꝰ ſacerdotes a maioꝛibus circa q̄ erāt occupati. tñ qa qcquid pōt diaconus pōt ſacerdos etiam talis cathetizatio ad ſacerdotē ptinet ꝛ ma xime mō. qa conſuetū eſt. Unde de cōſe. di. 4. Ca thecismi baptizandoꝝ a ſacerdotibus vnius cu iuſqʒ eccľie poſſunt fieri. ſicut ī hac ſcā romana ec cleſia cui deo auctoꝛe miſteriū exhibemꝰ nr̄i famu latus ſollēniter fieri ꝯpꝛobantur. 3ª ptinet ad pa trinos in pticulari ꝙ̄uis ptineat ad p̄latuʒ in cōi. Uñ magr̄ in lr̄a hꝰ di. c. penuľ. Exigiꝰ a patrino di ligēs circa eū ꝓ quo rn̄det ſollicitudo.

Articulus ſextus

c Onſequenter queritur de 6° pꝛincipali. Et circa hoc queruntur tria. Pꝛimo vtrum per exoꝛciſmū ptās diaboli a

baptizando expellaꝛ. 2° quid illa significent que fiunt qñ baptizãdus exorcizatur. 3° qd illa significēt que fiũt in sollēnitate q̄ post bapm celebratur.

Primo oñdo ꝙ ꝑ exorcismuʒ ptãs diaboli a baptizãdo nõ expellitur. ꝑ exorcismũ nõ expelliꝛ ptãs diaboli a corpore baptizandi. qꝛ nõ sunt demoniaci: nec ab eoꝝ aïa. quia sup aïam diabolus nullaʒ habet potestateʒ. ergo nullo modo a baptizando per exorcismum expellitur potestas diaboli. Item nõ expellitur effectus nisi expulsa causa. Sʒ pccm̄ ē tota cã quare diabolus hʒ i hoïe ptãteʒ ḡ cũ ꝑ exorcismũ ñ purgeꝛ baptizãdus a pccõ per ip̄m nõ expelliꝛ ptãs diaboli a baptizãdo. Itē si ꝑ exorcismũ ptãs diaboli a baptizãdo expellitur. aut hoc ē ꝑ nãlē exorcismi ṽtutē. aut ꝑ diuinã institutionē. nõ p° mõ. qꝛ nãlis ṽtus sensibiliũ reꝝ nullã vꝫ hr̄e sup spm̄ sepatũ ṽtutē. Nec 2° mõ. qꝛ cuʒ sacrm̄ no. le. sit sacre rei signũ. ⁊ cã ex diuina institutiõe. iã exorcism⁹ nõ esset sacr̄ale. sʒ sacr̄ʒ qd̄ ē falsuʒ. ꝯ Aug⁹. 10. d̄ ciuitate. c. 22. Vera pietate hoïes dei aereã ptãteʒ inimicã ꝯriãqꝫ pietati exorcizando eijciũt nõ placãdo. Itē de ꝯse. di. 4. Siue puuli siue iuuenes ad regeneratiõis veniũt sacr̄ʒ. non fontē vite ꝑus adeãt ꝙ̄ exorcismis ⁊ exsufflationibus clericoꝝ sp̄s imũdus ab eis abigaꝛ. Ad istã qõnē dixerũt aliq ꝙ exorcismi nãli ṽtute repellũt ab illo q exorcizaꝛ diabolicã ptãteʒ. qd̄ nituꝛ declarare auctoritate ⁊ rõe. vt. n. hꝫ p° re. c. 16. Dauid cytharizãdo repⁱmebat ptãteʒ mali sp̄s a vexatiõe Saul. Virtuosior aũt ē vox ꝓlata ab hoïe ꝙ̄ son⁹ cythare. Rõne ēt arguũt. oïs effcũs pticipat aliqd de ṽtute sue cãe. cã aũt vocis hũane ē cõpositũ ex corpe in aïa. ḡ in voce hõis ē aliqd ⁊ de ṽtute aïe ⁊ corpis. Vñ vna ⁊ eadē vox ꝓlata ab vno ē ṽtuosior ꝙ̄ ꝓlata ab alio. cui attestaꝛ ṽbũ. Hier. dicētis i ep̄la ad Paulinũ. c. 2. ꝙ hʒ nescio qd latētis energie viue vocis act⁹. dñt ḡ ꝙ ꝙ̄uis exorcismus nõ possit arctare demõis ptãteʒ rõe corpal' ṽtutis tm̄. põt tñ rõe ṽtutis aïe ⁊ faciēdo i baptizãdo aliꝙ̄ dispositionē ꝑ quã magis ē dispositus ad patiendũ a demõe. ⁊ ēt directe agēdo in ip̄ʒ demonē nõ obstãte ꝙ fortior sit nãl' ei⁹ ṽtus ꝙ̄ nãlis virtus aïe. sicut. n. ignis ꝙ̄uis sit potētior terra. tam̄ agēs in eã debilitaꝛ ab ei⁹ ṽtute inꝙ̄tũ rõe sue materie inferior forma ē terre. sic demõ rõe sui possibilis põt pati a ṽtute vocis. q̄ ē in ea ab actiuo ip̄ius aïe. ⁊ iõ ⁊ si ꝑ nãleʒ ṽtutē vocis nõ possit totalr̄ vici ptãs demõis põt debilitari ꝑ eã. Sʒ ꝯ hoc arguiꝛ sic. aïa exorcizãtis ꝑ nãleʒ ṽtutē nõ põt facere aliꝙ̄ ipressionē i aïa itellectiua ꝑuuli. nec in sensitiua. qa i articlo excõicato a dño Stephão pisiensi ep̄o ꝯtineꝛ ꝙ itelligētie sup̄iores ip̄mũt i iferiores sicut vna aïa itellectiua iprimit in aliã ⁊ i aïaʒ sensitiuã. nec in corpe. vt. n. oñsuʒ ē li° 2°. di. 7. q. penul'. Diabolus ꝑ suã ṽtutē nãleʒ nõ põt imediate trãsmutaꝛ istas res materiales nisi ad sitũ ⁊ ad formã artificialē. nõ põt ḡ exorcism⁹ ꝑ nãleʒ ṽtutē aïe exorcizãtis aliꝙ̄ dispositionē cãre in ꝑuulo ꝑ quaʒ magis sit indisposit⁹ ad suscipiendũ demonis actionē. Et si hec ṽtus nõ põt agere i ꝑuulũ mlt̄o minus põt agere in demonē. Preterea exorcismus plus põt rõe significatõis ꝙ̄ rõe vocũ. significatio. n. ē dictõis. forma ⁊ vox materia. dictõ. n. ē vox significatiua. sʒ significatõ vocis nõ põt nãlr̄ agere i aliũ nisi mediãte apprehēsiõe illi⁹. Cũ ḡ ꝑuulus significatiões vocũ ñ apphēdat voces exorcizãtes nihil agere pñt nãlr̄ in ꝑuulũ. nõ põt ēt significatio vocũ nãlr̄ mouere motiõe coactiua volũtatē apphēdentis. qꝛ ip̄aʒ nõ mouet nisi mediãte vi cognitiua. qꝛ nõ põt cogere volũtatē. Et ex ꝯñti nec ṽtuteʒ executiuã. ḡ significatõ vocũ q̄ dñꝛ in exorcizãdo nõ pñt nãlr̄ arctare demõis opatiuaʒ ptãtem.

Vr̄ ḡ mihi dd̄ ad qõneʒ ꝙ ꝑ exorcismũ nõ ṽtute nãli nec supnaturali in ip̄o sic in subiecto exñte. sʒ ṽtute diuina sibi ex decreto diuine mĩe assistente ptãs diaboli a baptizãdo expelliꝛ. sic intelligēdo ꝙ arctaꝛ ptãs diaboli ꝑ ꝯpatiõnē ad illũ ne cetis ꝑibus tm̄ possit de cetero ꝯ illũ. ꝙ̄tũ posset si exorcizatus nõ ēt. maxīe in ipediēdo baptizandum a susceptiõe bap̄i ⁊ ei⁹ effectus ⁊ iõ exorcism⁹ p̄cedit bapm. Qñ tñ ex aliq° cãu baptizaꝛ aliqs nõ exorcizatus dʒ post bapm exorcizari si supuiuat ꝑꝑ bap̄i sollēnitatē ⁊ ad ꝯuandũ modũ baptizandi cõsueti vniformitatē. ⁊ ēt qꝛ exorcismus nõ tm̄ añ bapm. sʒ ēt post bapm hʒ efficaciã i rep̄mendo diabolicã ptãteʒ quã diabolus accepit sup hoïem ꝑ pccm̄. Vñ de ꝯsec. di. 4a. Sic nostis. Et sũptũ ē ab aug. p° li°. de symbolo. nõ mlt̄ũ p⁹ p̄nm. nõ creatura in ifantib⁹ exorcizaꝛ aut exsufflaꝛ. sʒ ille sub q° sunt q sub pccõ nascũtur. Quãuis aũt i ꝑuulo p⁹ bapm sit pccm̄. tñ i eo remãet hitualr̄ fomes pcci. Ad pm in cppm dd̄. ꝙ ꝙ̄uis diabolus sup aïaʒ nullã hēat ptãteʒ imediate violētando eam. tñ ꝑꝑ pccm̄ magnã ptãteʒ accipit ponēdi mlt̄a ipedimēta ꝯ hoïs salutē nisi a deo rep̄mereꝛ imediate vl' mediãte misterio ãgeloꝝ scõꝝ. ad rep̄ssionē aũt illi⁹ ptãtis ordiaꝛ exorcism⁹. Ad 2m dd̄. ꝙ ꝙ̄uis ptãs quã diabolus hʒ sup hoïeʒ sit ꝑꝑ pccm̄. tñ executio illi⁹ potestatis ē a demõe. ⁊ ita ṽtus dĩna arctãdo ip̄ʒ demonē ꝓhibet mlt̄as ipugnatiões q̄s diabolus faceret ꝯ hoïem nisi rep̄mereꝛ ei⁹ ptãs. ⁊ ꝑꝑ hoc ordinatus ē exorcism⁹ ad rep̄mendũ ptãteʒ ipugnãdi ab iteriori ⁊ aq̄ bñdicta ad rep̄mendũ ptãteʒ ipugnãdi ab exteriori. Ad 3m pʒ solutõ ex dictis i corpore qõis. nõ. n. ꝑ exorcismũ ꝯferꝛ gr̄a sʒ remouētur ipedimēta ꝯsecutiõis gr̄e. ⁊ iõ nõ est sacr̄ʒ sʒ sacramētale. Ad illud qd̄ de p° regũ adducebatur ꝓ alia opione i corpe qõis dicit glo. ibidē. Dauid i cythara sua malignũ sp̄m cõpescuit. nõ ꝙ tanta vis eēt chordaꝝ i cythara. sʒ in sig° crucis xp̄i q̄ d̄ ligno ⁊ chordaꝝ extēsiõe gerebaꝛ q̄ iã tũc demões effugabat. Põt tñ ⁊ alr̄ dici ꝙ ille malus sp̄s nõ erat ꝑmissus vexare Saul vexatiõe de q̄ ibi loqtur scriptura. nisi excitando itēperatũ ⁊ excessiuuʒ melãcolie motũ. qm̄ ṽtus aïe cõfortata ꝑ illaʒ armõiã ꝙ̄ faciebat i cythara ad hoc spãlr̄ hñtē aspectũ tēꝑabat ⁊ rep̄mebat. Rñdo ēt paꝝ valʒ qꝛ sp̄s cũ sint incorruptibiles ꝑ suas ṽtutes non sic possunt suas naturas in inuicē transmutare nec eaꝝ naturales ṽtutes sicut generabilia ⁊ corruptibilia possunt suas naturas ⁊ eaꝝ ṽtutes mutuo trãsmutaꝛ

Secũdo queritur quid illa significant que fiũt qñ baptizãdus exorcizatur ⁊ que sit forma exorcismi. Rñdeo ꝯʒ Hug 2. li. d̄ sac. ptc. 6. c. 10. forma exorcismi in hunc mõʒ ꝑficiꝛ. Signatur p° baptizandus crucis signaculo i fronte. in pectore

in ocl'is. in naribus. in auribus. in ore vt totius corporis sensus hoc signaculo muniant᷑ cuius vtute oĩa sacr̃a ꝯplentur ⁊ oĩa diaboli figmẽta frustrãtur. postea datur sal bñdictũ in os eius vt sapia ꝯditus fectore careat iniquitatis ⁊ vltra nõ putrescat a vermibus vitiorum. Deide exuflatur malignus spiritus vt spũs spiritu pellatur. postea tãgunt᷑ ei aures ⁊ nares cũ saliua vt tactu supne sapiẽtie aures aperiãtur ad audiendũ vba dei ⁊ nares sitr̃ ad discernendũ odorẽ vite ⁊ mortis. H̃ est sacr̃m apertiõis qd̃ dñs significauit qñ aures ⁊ os tetigit surdi ⁊ muti dicẽs effecta qd̃ ẽ adaꝑire. vt habet᷑ Math. 7. his cõpletis venit sacerdos ad fontẽ ⁊ cõsecrat᷑ fons in noĩe p̃ris ⁊ filij ⁊ spũs sci. vt scitas sacr̃i non ex eo q ministrat sed ex eo q scificat ꝯstare sciat᷑ tradit᷑ ẽt noue vite auditoribus symbolũ fidei in quo aplice doctrine forma consistit postremo oblatus ad bap^m puulus ⁊ iterrogatus a sacerdote si abrenũtiet sathane ⁊ oĩbus opibus eius atq̃ oĩbus põpis eius ꝑ ora gestantium. Rñdet hoc vbũ abrenũtio. vt qui aliena iniquitate obligatus est aliena fide ⁊ cõfessione soluatur Si aũt est adultus. Rñdet per se ip̃z post abrenũciationẽ factã inungit᷑ oleo sacro in pectore vt tẽ muniatur aduersus hostẽ. ne ei deiceps imñda ⁊ noxia ꝑsuadere possit vngitur ⁊ iter scapulas vbi vigor portandi oneris est vt fortitudinẽ accipiat ad portandũ onus dñi. deide interrogatus si credat in deũ p̃rẽ ⁊ filiũ ⁊ spm̃ scm̃ vnã esse ecclesiã catholicã remissionẽ pccõꝝ ⁊ vitã eternam. Sub hac ğ fidei rñsione trina imersione a sordibus vetustatis abluit᷑ nouũ indutus hoiẽ. In ecclesijs ãt in qbus est ꝯsuetudo aliq dõ mittere eoꝝ que narrata sunt i forma exorcismi vel aliter ordinare ꝓuanda ẽ ꝯsuetudo. q̃a illa nõ ꝑtinẽt ad eẽntiã bap̃i

Tertio querit᷑ qd illa significãt q̃ fiunt in sollẽnitate que p⁹ bap^m celebrat᷑. Rñdeo q̃ s̃m Aug e. li. ⁊. e. pte. c. ii. postq̃ȝ baptizat⁹ a fõte ascẽdit sacro chrismate in frõte vngit᷑ vt spm̃ xp̃i ꝑticipando merito deinceps xp̃ianus appelletur cohẽs regni ⁊ glie sacr. vnctiõe effectus. Deide traditur xp̃iano vestis candida vt q̃ p̃me natiuitatis decorem vetustatis pãnis offuscauerat. hitu r̃generationis glie p̃ferat indumẽtũ. Tegit᷑ etiã ei⁹ cap̃ sacro velamine post vnctionẽ sacrã vt intelligat se diademate regni ⁊ sacerdotali dignitate potiri Ad vltimũ dat᷑ cereus accẽsus in manus ei⁹ quatenus iplere doceatur euangelicũ illud qd̃ dicit᷑. Math. 5°. Sic luceat lux v̄ra corã hoibus. vt videãt v̄ra opa bona ⁊ glificent p̃rem v̄rm q in celis est. nec est credendũ q̃ cathecismus ⁊ exorcismus q̃ fiunt añ baptismũ ⁊ ea que fiũt p⁹ baptismũ sint necessaria ad essentiã bap̃i. q̃z sine illis vere cõferri põt bap⁹. S̃ȝ ꝑtinent ad sacr̃i sollẽnitatẽ ⁊ peccaret sacerdos h̃ omittẽs cãu necessitatis excepto

Circa litteram Solis sacerdotib⁹ esset traditũ. supple ex officio. si seruatur forma a xp̃o tradita. supple cũ materia ⁊ intẽtiõe debita. signa ꝑcep̃. i. caracterẽ baptismalẽ q est signũ gr̃e. ⁊ exterius sacr̃m seruato caractere xp̃i. i. seruata forma ⁊ intẽtione ꝑ que caracter iprimit᷑. Nemo renascit᷑ nisi p̃us nascatur. h̃ intelligendũ est de renascẽdo ꝑ sacramẽti susceptionẽ. Agendũ est vt renascãtur ne ꝑeant. q̃z in illo casu ꝯtẽnerẽt si remediũ non q̃rerent. Videt᷑ tñ sapiẽtibus ⁊ verũ ẽ q̃ dicit hic magr̃ vt si iocãtes itentionẽ baptizãdi nõ hñt. alioqn si hñt intẽtionẽ baptizãdi ⁊ illi q abluũt itentionẽ actu vel hitu i sp̃ali vl' in gñali bap^m suscipiẽdi baptism⁹ eẽt qd̃ exp̃ssũ est. i. q. i. Spũs scũs. §. Ecce qñ põpis. Põpa dr̃ a põpen grece q̃ est publice latine ostentari. Neophit⁹ dr̃ a neos q̃ ẽ no^m ⁊ phitos qd̃ est fides quasi nouus in fide. vl' a phitos q̃ est q̃rere. quasi nouus q̃sitor. Añ bap^m fit cathecismus ⁊ exorcismus. Cõtra ğ p̃us debuisset magr̃ determiare de his q̃ȝ de bap°. Rñdeo q̃ non q̃a cathecismus ⁊ exorcismus sũt ꝑꝑ bap^m. ⁊ magr̃ secutus est ordinem intentionis non executionis.

Di. vij.

Hinc de sacr̃o ꝯfirmatiõis. ⁊c̃. Supius determiauit magr̃ de sacr̃o bap̃i. hic determiat d̃ sacr̃o ꝯfirmatiõis. ⁊ diuidit᷑ in ꝑtes. 5 P° determiat de hui⁹ sacr̃i forma. 2° de mĩstro ibi. Qd̃ sacr̃ȝ. 3°. d̃ vtute. ibi. Virt⁹ aũt. 4°. de ꝯparatiõe h⁹ sacr̃i ad bap^m. ibi. Scitote. 5°. de ritu cõferẽdi h̃ sacr̃m ibi. Hoc sacr̃m.

Circa hanc di. 7. p̃ncipalrẽ querendũ. P°. de hui⁹ sacr̃i essentia 2° de mĩstrãte. 3° d̃ suscipiẽte. 4° de effcũ. 5°. de eius dignitate. 6°. de mõ ꝯferẽdi. 7. de tenẽte illũ q cõfirmat᷑. De hui⁹ sacr̃i p̄figuratiõe hitũ est supra di. p^a. q. 2°. ar. 3. in solutiõe argumẽti. 2. De ei⁹ etiã istitutõe hitũ est. s̃. di. 2. q. 3. ar. p̃mi. ⁊ iõ de istis nõ oȝ hic facere qõnes.

Circa p^m q̃rũt᷑ duo. P° vtꝝ chrisma scificatũ sit h⁹ sacr̃i d̃terminata materia. 2° vtꝝ hec verba signo te signo crucis. cõfirmo te chrismate salutis in noĩe p̃ris ⁊ filij ⁊ spũs sci. amẽ. sint hui⁹ sacr̃i cõueniẽs forma.

Articulus primus.

Primo ondr̃ q̃ chrisma sanctificatũ nõ sit hui⁹ sacr̃i determiata materia. determinatio n. materie sacr̃i nõ ẽ nisi ab istituẽte. sed xp̃s q h̃ sacr̃m istituit nõ legit᷑ h⁹ sacr̃i determiasse aliq̃ȝ materiã. ğ h⁹ sacr̃i nulla ẽ determiata mat̃ia Itẽ ap̃li i cõfirmãdo nõ vtebãt᷑ chrismate s̃ȝ manuũ ipositiõe. vt hr̃ actuũ 8°. s̃ȝ nullũ sacr̃m cui⁹ d̃terminata mat̃ia cõferri põt sine materia sua. ğ h⁹ sacr̃i nulla ẽ determiata materia. Itẽ formaꝝ vl' naturaliũ vl' artificialiũ nõ ẽ determiata materia forma. n. cuiuslibet cl̃i põt esse in cuiuslibet cl̃i materia. q̃z qd̃libet ẽ i quolibet i potẽtia. forma etiã statue fieri põt i auro argẽto vl' cupro. s̃ȝ forma sacr̃i ẽ artificialis. ğ nullus sacr̃i ẽ determiata materia. Cõtra ex̃ de sacra vnctiõe. §. Quia vo. dr̃ de baptizato q̃ post bap^m chrismate scõ vngat᷑. Itẽ magr̃ i l̃ra h⁹ di. c. i°. dicit q̃ i cõferẽdo h̃ sacr̃ȝ ep̃s illũ quẽ ꝯfirmat sacro signat chrismate. Itẽ ex̃ de ꝯse. Iterãdis. c. p°. dicit papa de illo q qñ fuit ꝯfirmatus fuit ꝑ errorẽ nõ chrismate s̃ȝ oleo delinit⁹ q̃ caute supplendũ ẽ q̃ incaute fuerat p̃termissũ. ergo chrisma necessarium est ad hoc sacramentũ.

¶ Rñdeo ꝙ chrisma sanctificatũ est hui⁹ sacri determinata materia. cũ. n. confirmatio sit sacrꝫ vt supi⁹ habitũ est accedit verbũ ad elꝫ. ⁊ fit sacrꝫ. ĩ. vt noĩe eli intelligatur materia. oporteret huius sacri aliquã esse materiã. Et qꝛ materia dꝫ repñtare sacri effectũ. ⁊ huius sacri vt postea videbit̃ sit determiatus effectus decuit h⁹ sacri determinatã esse materiã vt aũt hẽtur extra đ sacr. vnctõne. Quia non in fronte vngitur baptizatus vt libere confiteatur ꝙ credit. qa credere creditur ad iustitiã. ore aũt ꝯfessio fit ad salutẽ. Et. ĩ. §. per frõtis dꝛ ꝙ ꝑ cõfirmationẽ spũs sci datur augmẽtuꝫ ⁊ robur. hic aũt includũt interiorẽ ꝯscie nitorẽ ꝑ puram fidẽ. oleũ aũt cũ sit pingue ⁊ cõuenientissimũ ignis pabulũ ⁊ nitidũ ꝯuenienter repñtat grẽ pinguedinẽ. caritatis feruorẽ ⁊ fidei interiorẽ nitorẽ. Balsamũ aũt cũ sit marie odoriferũ ⁊ a corruptione ꝓseruatiuũ cõuenienter repñtat bonũ odorem fame fidei q diffunditur per confessionẽ oris qua audientes ꝓseruantur a corruptiõe erroris. Et iõ huius sacri determinata materia est ex olo ⁊ balsamo confecta. Et qꝛ proprietates olei ꝑfectius inueniũtur in oleo oliue ꝗ̃ in alio. vñ ⁊ anthonomaice olim dꝛ chrisma ꝙ est huiusmodi sacri đterminata materia debet esse ꝯfectũ nõ ex quocũq3 oleo sed ex oleo oliuaꝝ ⁊ balsamo. Et qa hãc materiã xp̃s tactu mũdissime carnis sue ñ scificauit scõ eam determinans ad hoc sacr̃m sicut scõ determiauit aquã ad baptismũ ⁊ panẽ ⁊ vinũ ad eucharistie sacr̃m sed inspiratione vel precepto. iõ ep̃i non valentes solo tactu suo hanc materiã consecrare eã consecrant ꝑ benedictionẽ. ¶ Ad ꝟ etiã facit qꝛ hoc sacr̃m non est tante necessitatis vt baptismus. Et qa huius administratio est ꝑsonis dignioribus reseruata. ¶ Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ sicut dꝛ Jo. penl. Multa fecit Jesus que nõ sũt scripta in li° hoc. Vñ ꝗ̃uis scriptũ non sit credo ꝙ determinauit huius sacri materiã inspiratione vel precepto. ꝗ̃uis in cõfirmando non vteretur materia qa in ip̃o est ⁊ erat plenitudo ptãtis. ¶ Ad 2ᵐ dicẽdũ ꝙ qꝛ ꝑ impositionẽ manuũ aploꝝ dabatur sp̃s s. in siguo visibili iõ ipsi ex inspiratione spãli. illo signo visibiliter loco materie vtebant̃ in cõfirmãdo. Auctoritate tñ xp̃i tradiderũt eccl̃ie modũ cõfirmandi dũ chrismate ꝗ̃uis non iueniat̃ scriptũ. Sic. n. dicit. Dam̃. li. 4°. c. 4. apl̃i nõ scripta mlta tradiderũt nobis. ¶ Ad 3ᵐ. dđ ꝙ ea corpa q̃ nõ transmutant̃ in inuicẽ hñt formas indeterminatas materijs. Unde forma celi non posset esse in materia eli nec forma eli in materia celi. ⁊ iõ cum sacr̃a non transmutent̃ in inuicẽ debẽt hr̃e determinatas materias. ¶ Preterea ꝗ̃uis forma artificialis s̃ꝫ se posit esse in diuersis materijs. tñ forma artificialis ordinata ad aliquẽ determinatuꝫ effectũ requirit determiatã materiã. Unde terris ordinata cõtra impugnationẽ que est per igneꝫ requiritur materiã non cõbustibilẽ silr̃ dico ꝙ cum istud sacrꝫ ordinatũ sit ad aliquẽ terminatũ effectũ habere debuit determinataꝫ materiam.

Secũdo queritur vtꝝ hec veba signo te signo crucis confirmo te chrismate salutis in nomine p̃ris ⁊ filij ⁊ sp̃s sci amẽ sit huius sacri cõueniens forma. ⁊ vꝛ ꝙ nõ. verba sunt ad sanctificandum materiã sed materia huius sacri est sanctificata. ꝰ confirmans nõ debet proferre aliqua verba sanctificationẽ importantia. ¶ Itẽ circa formã non licet aliquid ĩmutare sed nõ oĩs vtunt̃ eisdẽ verbis. quidã. n. dicũt. Consigno te. alij. dicunt chrismate significationis. ꝰ supradcã verba non sunt forma huius sacri. Itẽ baptismus magis representat passionẽ xp̃i ꝗ̃ cõfirmatio sed baptizando non noĩatur sigᵐ crucis. ꝰ multo min⁹ noĩari đbet in sacr̃o cõfirmatiõis. Contrariũ tꝫ eccl̃ie consuetudo. ¶ Rñdeo ꝙ si loquamur de forma sacri ꝑprie dcã sic forma cõfirmatiõis in ꝗ̃tũ est sacrꝫ est aliqd resulcans ex intẽtionali vnione chrismatis ⁊ supra dcõꝝ verboꝝ ⁊ huius totius ad sanctificãdi actũ. ⁊ hec est ordinatio ad determinatũ ad sanctificandi modũ ⁊ respectu huius forme aggregatũ ex chrismate ⁊ supradictis verbis ꝑ intẽtioneꝫ cõfirmatiõis in gñali vel in spãli implicite vel explicite est materia. Sicut aggregatũ ex fũdamento tecto ⁊ pariete est materia respectu forme domus que resultat ex vnione forme istoꝝ. Si aũt loquamur de forma secũdũ aliquã silĩtudinẽ qua ꝑncipalior pars totius integralis dꝛ forma totius vt tectũ forma domus sic supradcã v̇ba sunt forma cõueniẽs huius sacri. exprimũt. n. finẽ ad quẽ est sacr̃m . s. cõfessiõe crucis xp̃i in hoc qđ dꝛ signo te signo crucis. ⁊ illud qđ ẽ sacr̃m ⁊ nõ res ⁊ sacr̃m cũ dꝛ chrismate ⁊ illud qđ est res ⁊ sacr̃m. s. caracterẽ cõfirmatiõis. cũ dꝛ cõfirmo te. i. sacrꝫ cõfirmatiõis admĩstro. ⁊ illud qđ est res ⁊ nõ sacrꝫ cũ dicitur. salutis. ⁊ cãꝫ scificantẽ cũ dicit̃ in noĩe p̃ris et filij ⁊ sp̃s sci. Expressio tñ signi crucis. ꝗ̃uis sit de essentia forme. nõ tñ modus exꝑmẽdi ꝑ hoc v̇buꝫ signo. ⁊ iõ nõ corrũpunt essentiã sacri dñtes ꝯsig° silr̃ ꝗ̃uis significatio huius qđ ẽ res ⁊ nõ sacr̃m sit de essentia forme nõ tñ modus exꝑmendi ꝑ v̇buꝫ salutis. ⁊ iõ nõ corrũpunt essẽtiã sacri dñtes chrismate sanctificationis qa ꝑ significationẽ significatur salus. ¶ Ad pᵐ in oppᵐ dđ. ꝙ sicut in s̃rm duplicẽ habet v̇tutẽ. vnã ante vsuꝫ aliã in vsu quam recipit a motore sed huius sacri materia dupliceꝫ habet sanctificationẽ. vnã q̃ in ea remanet etiam sine vsu. Et aliã que nõ est in ea nisi in vsu. Et hac scificatiõe sanctificat̃ ꝑ hec verba que dicit ep̃us in noĩe p̃ris ⁊ filij ⁊ sp̃us sci. amen. Alia aũt sanctificatur ꝑ verba que dicit ep̃us qñ cõficit chrisma. ¶ Ad 2ᵐ patet solutio ex dictis in corpore qõnis. ¶ Ad 3ᵐ dđ. ꝙ ꝗ̃uis baptismus magis represẽtet passionẽ xp̃i ꝗ̃ cõfirmatio tñ qa confirmatio spalr̃ dat̃ ad illius passionis exteriorẽ cõfessionẽ iõ in ꝟ sacr̃o magis noĩatur signuꝫ crucis ꝗ̃ ĩ baptismo.

¶ Articulus secundus.

Consequenter querit̃ de 2° ꝑncipali. Et circa hoc querunt̃ duo. p° vtrũ soli ep̃i possit ꝯfirmare 2° vtꝝ ep̃i degradati possint confirmare.

Primo ostendo ꝙ nõ soli episcopi possint confirmare di. 95. Peruenit ⁊ recitat magr̃ ilitera huius di. c. i. habet̃ ꝙ Greg. scripsit Januario ep̃o ꝙ ad vitandũ scandalũ presbyteri in frontibus baptizatos chrismate tãgerẽt ꝰ alij ꝗ̃ ep̃i

possant ꝯfirmare. Item ꝗlidet pōt agere scđʒ for
mā quā hʒ. Sʒ aliqs nō epūs habet caracterē con
firmatiōis. g̊ alij q̄ʒ epi possant cōfirmare. Itē ma
ius est corpus xp̄i cōsecrare q̄ʒ ꝯfirmare. sʒ quilibʒ
sacerdos pōt ꝯsecrare. g̊ quilibet sacerdos pōt cō
firmare. Contra extra de sacra vnctiōe. §. ꝑ fron
tis. Cū ceteras vnctiōes simplex sacerdos vl' pre
sbyter valeat exhibere hāc nō nisi summus sacer
dos. i. ep̄s debet ꝯferre. Iteʒ de ꝯse. di. 4. presby
teri baptizatos infantes signare in frōtibus sacro
chrismate nō p̄sumāt. Itē aliquis nō sacerdos nō
pōt ex cōmissione pape sacr̄m eucharistie cōficere
g̊ multo forti⁹ nec hoiem ꝯfirmare. Rn̄deo ꝙ so
li epi ꝯfirmare possunt ex ordinaria ptāte. qa vt dr̄
extra de sacra vnctione. §. ꝑ frontis. ꝺ solis apl'is
quoꝝ vicarij. i. successores sunt epi legit̄. ꝙ per ma
nus īpositionē dabāt sp̄m scm̄. vt actuū apl'orum
lectio manifestat. quedā ēt glo. sup illud Act. 8°.
Imponebāt manus sup illos dicit de Philippo
q samarie euangelizabat. ꝙ si apl's essʒ manus im
ponere posset vt sp̄m scm̄ acciperēt. qđ solis epis
licet. Simplex tn̄ sacerdos cōfirmare posset ex do
mini pape cōmissione vt bn̄ probat̄ per decretum
ad hoc in p° argumēto huius qōnis allegatū. Cuʒ
eniʒ ptās ꝯferrendi sacr̄a pertineat ad veritatem
doctrine cōtra quā pp qđcūqʒ scandalū nihil est cō
cedendū nūq̄ʒ Greg⁹ concessisset ꝙ presbyteri ad
vitandū scandalū ꝯfirmarent nisi in hoc ſm veri
tatē concedere potuisset. Vn̄ nō bene dicūt dicen
tes ip̄m cōcessisse vt sacerdotes chrismarēt in frō
te quasi vere ꝯfirmarēt ad vitandū scandalū. sicut
aliā aliquis accepit panē benedictū vt videat̄ eu
charistiā sumere. Ex dictis pʒ solutio ad p^m Ad
2^m dđ ꝙ maior vera nō est nisi de actiōe ad quā or
dinat̄ illa forma. Sed caracter ꝯfirmatiōis nō or
dinat̄ ad hoc vt eius subiectū in aliquo possit ipri
mere silem caracterē. Sed ad hoc vt cōstanter cō
fiteātur xp̄i passionē. Ad 3^m dđ ꝙ nō valet sicut
nec istud maius est generare hominē q̄ʒ asinū. sed
hō pōt generare hoie. g̊ asinū. aliqñ. n. ptās ordina
tur ad effectū superiorē qui nō ordinat̄ ad effectuʒ
inferiorē qñ inferiorē non p̄supponit supior. Duo
p^a ad ptem aliā procedūt de ordinaria ptāte. Ad
3^m dđ ꝙ nō est sile. q2 ptās ꝯficiēdi sacr̄ʒ eucharistie
fundat̄ ex ordinatiōe diuina sup caracterē sacerdo
talem qui nulli dari pōt nisi fiat sacerdos. Sed po
testas ꝯfirmandi fundat̄ vt quidā dicūt sup dispo
sitionē vicarij xp̄i. qui sicut disposuit ꝙ oēs epi cō
firmare possunt. ita disponere posset vbi ⁊ qñ exi
geret rō ꝙ sacerdotes nō epi ꝯfirmare posset qa su
per corpus xp̄i mysticū qđ est ecclia. hʒ papa pleni
tudinē ptātis q̄uis per ꝯparationē ad cōficiēdū cor
pus xp̄i veꝝ ptās pape nō excedit ptāteʒ simplicis
sacerdotis. Videt̄ tn̄ quibusdā probabilr̄ ꝙ non
sacerdos etiā ex cōmissiōe pape sacr̄m cōfirmatio
nis cōferre nō posset. gr̄a. n. descendit in corp⁹ my
sticū. cui⁹ caput est xp̄s per ip̄ius xp̄i meritū. Et iđ
ordinauit xp̄us vt ptās ꝯferendi sacr̄m ꝯfirmatio
nis eo ꝙ ꝑ eius susceptionē digne ip̄m suspicienti
cōfertur abundāter augmentū gr̄e ad cōfitendū cō
stāter crucifixionē vi corporis xp̄i depēdeat ex po
testate cōficiendi corpus xp̄i verū quā ptāteʒ non
hʒ nisi sacerdos. Nec te moueat ad discurrendum
qđ dictū est. quia in sacra scriptura non inuenitur
expressuʒ. quia sicut dicit. Dam̄. li°. 4°. c. 4. Apl'i
multa non scripta tradiderūt nobis.

Secundo querit̄ vtrū degradati epi possint cōfir
mare. Et vr̄ ꝙ sic. a nullo potenti baptizar̄
pōt ꝑ hoiem auferri ptās baptizandi. nec a poten
ti cōficere ptās ꝯficiendi. g̊ a sili vel a potenti con
firmare ptās ꝯfirmandi. g̊ epi per degradationeʒ
ptātem illā non amittūt. Itē qui pōt aliqd priua
tus aliqua ptāte ad tp̄s posset illud idē p̄uatus illa
ptāte pro sp. sʒ epi suspensi q sunt p̄uati ep̄ali ptāte
ad tp̄us possunt ꝯfirmare ad tp̄s. q̄uis hoc facere
nō debeant. g̊ illud idē pn̄t degradati qui ep̄ali di
gnitate simplr̄ sunt p̄uati. Cōtra ep̄s degradatus
nō est ep̄s. sicut nec p̄nceps iur̄ exheredatus est p̄n
ceps. Sʒ nullus nisi ep̄us ꝯfirmare pōt nisi ex pa
pali cōmissione. g̊ degradati epi ꝯfirmare nō pn̄t.
Ad istā qōneʒ dixerūt aliqui ꝙ cū ptās cōfirmādi
fundet̄ sup dignitatē q̄ ep̄o acqritur ex sua ꝯsecra
tiōe ⁊ illa dignitas ab eo auferri non possit per ho
minē. q2 dignitatē apl'at⁹ oēs apl'i quoꝝ epi sūt suc
cessores imediate acceperūt a xp̄o. epi degradati
cōfirmare pn̄t q̄uis hoc facere nō debeāt. qa eis ꝓ
hibitus est simplr̄ illius ptātis vsus. Alij dicunt
ꝙ epi degradati ꝯfirmare nō possūt nec de iur̄ nec
de facto. qa vicario xp̄i concessa est a xp̄o potesta
tis plenitudo ordinādi de corpore xp̄i mystico qđ
est ecclia ⁊ eius mēbris ſm qđ exigit rō recta. sup
aūt suū verū corpus nullā sibi cōcessit ptātem nec
ēt sup illos qui sacr̄m baptismi nō susceperūt qđ ē
ianua q̄ intrat̄ i eccliaʒ militāteʒ ꝯcessit aliquā ptā
teʒ directe. Vn̄ ap⁹. i. ad Cor. 5. Quid est mihi de
his qui foris sunt iudicare. Vn̄ glo. i. Quid mihi
attinet iudicare de his q foris sunt. i. extra eccliaʒ
⁊ parū post ac si dicat. nō attinet ad me in his iudi
care. sed de his q intus in ecclia sunt professione ⁊
noie nōne vos iudicatis vtiqʒ ⁊ paꝝ post. Eos q
foris sunt deus tn̄ iudicabit. nō nobis ꝯmisit vt
eos nūc iudicem⁹. ⁊ iđ qa potestas ep̄alis directe
respicit corpus xp̄i mysticū ⁊ eius mēbra. ptās aūt
cōficiendi sacr̄m eucharistie directe respicit corp⁹
xp̄i verū ⁊ ptās baptizandi nō tm̄ respicit illū q est
ecclie mēbrū. sed etiā illū qui nec est nec fuit eccle
sie militātis mēbꝝ. Vicarius xp̄i pōt ab ep̄o aufer
re ptātem episcopalē nec tn̄ ab hoie potestatē bap
tizandi nec a sacerdote ptātem ꝯficiendi. Et sic
patet solutio ad p^m in opp^m. Ad 2^m dđ ꝙ dr̄ia est
inter suspensionē ⁊ p̄uationeʒ. qa per p̄uationē tol
litur ptās sed ꝑ suspensionē prohibetur ptātis vs⁹
⁊ ideo si ep̄us suspensus ꝯfirmat. dico ꝙ vere con
firmatū ē. sed sic ꝯfirmādo mortaliter peccat. quia
vtitur ptāte cu ius sibi ꝓhibit⁹ est vsus. Qui autē
tenēt opionē aliaʒ q̄ vr̄ rōnabilior. dn̄t ꝙ ep̄us de
gradatus est ep̄us. sʒ ꝓhibitus ē sibi ptātis vsus
pro semper.

Articulus tertius

Consequenter querit̄ de 3° p̄n
cipali. ⁊ circa h̄
q̄runt̄ duo. P° vtꝝ per susceptioneʒ
sacr̄i possit ipediri volūtatis abusus.
2° vtꝝ īfantil' etas ⁊ femieus sexus ⁊
p̄uatio vsus lingue ipediāt susceptionē hui⁹ sacr̄i.

p Rimo ondo ꝙ p susceptionē huiꝰ sacri non pōt ipediri volūtatis abusꝰ. abuti.n. volūtate ē referre aliqd ad finē idebitū. Sz quocūqꝫ fine aliquis velit suscipere h sacrm vere h sacrꝫ suscipit. Sicut aliqs recipiēs bapm pp aliqd tpale remediū sicut pp finē nihilominus suscipit sacrꝫ bapi. g volūtatis abusus ipedire nō pōt huiꝰ sacri susceptionē. Itē ꝯriū illiꝰ ad qd nō pōt coopari volūtatis rectus vsus n pōt coopari eius abusus. Sz rectus vsus volūtatis nihil coopatur ad huiꝰ sacri susceptionē. qꝛ puer carēs volūtatis vsu ꝯfirmari pōt. g ad ipediendū huiꝰ sacri susceptionē nihil pōt volūtatis abusus. ꝯ. q intēdit h sacrꝫ nūqꝫ suscipe abutit volūtate. sꝫ intētio nūqꝫ suscipiendi h sacrm ipedit sacri susceptionē ipa durāte. g huiꝰ sacri susceptio ipediri pōt p volūtatis abusuz. Rndo sicut dicit Augꝰ po lio de doctrina xpiana parū post pncipiū Usus volūtatis illicitus abusus est. cū g p illicituz volūtatis vsuz q ē in volēdo qdcūqꝫ mortale peccatū phibeat hō suscipere rē huiꝰ sacri. s. grām gratū facientē. ⁊ p illicitū volūtatis vsuz q est intendere nūqꝫ suscipe h sacrꝫ phibeat hō suscipe illud qd in isto sacro est sacrm ⁊ res qd est caracter. p volūtatis abusuz pōt phiberi huiꝰ sacri susceptio non tm effectus illiꝰ q est res ⁊ nō sacrm. Ad pm in oppm dd ꝙ nō tmmodo abuti volūtate ē velle aliqd bonū pp finē indebitū sed etiā velle malū vel nō velle bonū qd hō tenet velle: Qui aūt intēdit nūqꝫ h suscipere sacrm nō vult qd dꝫ velle. ⁊ vult qd non dꝫ velle. Ad 2m dd ꝙ in illo q sua volūtate potest vti rōe ⁊ abuti coopatur ad hꝰ sacri susceptionē rectus voluntatis vsus vel p se vel saltez inqꝫtū removet prohibēs. s. intentionē nō suscipiēdi sacrꝫ.

s Ecundo querit vtꝝ susceptiōez huiꝰ sacri possit ipedire ifantil etas vel femineus sexus ⁊ pūatio vsus lingue. Rndeo cū caracter cōfirmatiōis sit signū distinctiuū militū spūaliū deputatorū ad ꝯstantē passiōis xpi ꝯfessionē ⁊ hec militia ꝯuenire possit nō tm viris sed ēt mulieribꝰ. vt patuit in vginibus sacris que pro ꝯfessione fidei xpi martyriū susceperūt. Posset ēt ꝯuenire infantibꝰ nō tn in etate infantili sꝫ p illa etate ad quā pducēdi sunt. Muti ēt p signa cōfiteri possunt crucē xpi. iō huiꝰ sacri susceptionē nō ipedit ifantil etas. nec femieus sexus. nec pūatio vsus lingue. Et qꝛ certū est ꝙ infantes nō pnt hre obicē fictiōis. iō certiꝰ ē ꝙ suscipiāt sacrm ⁊ rē sacrā qꝫ ille q ꝯfirmat adultus. Quapp quo ad h melius ē h sacrm cito ꝯferre baptizatis qꝫ expectare adultam etatem.

Articulus quartus

c Onsequenter qritur de quarto pncipali. Et circa h querunt duo. Po vtꝝ in collatiōe huiꝰ sacri caracter suscipiēti ipmatur. 2o vtꝝ eidem gra gratum faciēs ꝯferat.

p Rimo ondo ꝙ in collatiōe huius sacri nō ipimit caracter suscipiēti. qꝛ aut eēt eiusdē spēi cū caractere baptismali aut alteriꝰ. nō po mō. qꝛ duo accidentia eiusdē spēi nō pnt sil esse in eodē subiecto. nec 2o modo. qꝛ cū duoꝝ accidentiū spē diuersoꝝ vnū non depēdeat ab alio posset suscipi sacrm confirmatiōis nō suscepto bapo qd falsuz ē. Itē h sacrm dat ad spālez pugnā. sed illa est cōis oibꝰ xpianis cū caracter sit signū distictiuū igr nō impmit in h sacrm. Contrariū tenet cōis opinio ecclie ⁊ doctoꝝ. Rndeo ꝙ in collōne hꝰ sacri ipimit caract suscipiēti ⁊ qꝛ hꝰ i rō sufficiēter aducta est supiꝰ. di. 5. q. 4. ar. 2. iō nō hic repeto. Ad pm in oppm dd ꝙ iste caracter est alteriꝰ spēi qꝫ caracter baptismalis. qd pꝫ qꝛ ordinat ad spālez effectū. Et cū arguitur ꝙ duoꝝ accidentiū spē diuersoꝝ vnū nō depēdet ab alio. dico ꝙ falsuz est maxie qn vnū est in potentia passiua ad alteriꝰ susceptionē. vt aūt ondsum est supra caracter baptismalis ē supnaturalis potētia qua pōt baptizatus alia suscipe sacra. Ad 2m dd ꝙ pugna spūalis ꝯ aduersarios ppe salutis oibus ē cōis ⁊ pugna contra aduersarios cōis fidei est fortioribus spālis.

s Ecūdo queritur vtrū suscipiēti cōfirmationem gra gratū faciēs ꝯferat. Et vꝫ ꝙ nō. qꝛ aut illa gra est eadē cū gra baptismali. aut non. si sic. g mutatio eēt ad illud qd iā hitū est. si non. g due gre gratū facientes essent in hoie qd falsuz est. qꝛ oēs gre gratū faciētes eiusdē spēi in eodē subiecto esse nō possunt. Itē gra gratū faciēs est cōtra culpam. h sacrm ē ꝯtra penā ꝯ pusilanimitatē. g in isto sacro nō oportet ꝯferri graz gratū faciētē. Cōtra extra de sacra vnctiōe. c. p frōtis. Per ꝯfirmationē dat spūs scūs ad augmentū ⁊ robur. Sz spūs scūs non dat simpliciter hōi nisi p graz gratū facientez. g suscipiēti ꝯfirmationē gra gratū faciēs cōfert. Rndeo ꝙ suscipiēti ꝯfirmationē gra gratū faciēs ꝯfertur. p oia.n. sacra no. l. ē emundatio ab his q repugnāt scitati vt ondi pōt p ea q supius dcā sunt. di. 1. q. pa ar. 4. p sacra aūt ipimentia caracterē est vltra h deputatio ad quedā officia spālia scitatis vt pꝫ p ea q dcā sunt supra di. 5a. q. 4. ar. 2. emūdatio aūt ab his q scitati repugnāt fieri nō pōt nisi p graz gratū facientē. nec sine illa ē aliqs idoneus vt deputet ad scitatis officia. Et iō cū p susceptionē sacri ꝯfirmatiōis ipimat suscipienti caracter p quez hō deputat ad spāle offim scitatis duplici rōne infūditur gra gratū faciens suscipiēti ꝯfirmationem eo mō qo suscipi dꝫ. Ad pm in oppm dd ꝙ ex gra q infūdit suscipiēti ꝯfirmationē ⁊ illā quā iā susceperat p bapm ꝯstituit vna gra p eēntiā sicut ex cōplemēto ⁊ ꝯpleto ꝯstituit vnū numero p eēntiam. Ad 2m dd ꝙ gra gratū faciēs nō est tm ꝯ culpā sed ēt ꝯ penā derelictā ex culpa seu disponētez ad eaz. talis aūt pena est pusilanimitas.

Articulus quintus.

c Onsequenter qrit de 5o. pncipali ⁊ circa h qrūtur duo. Po vtꝝ hꝰ sacri susceptō sit necciā ad salutē. 2o vtꝝ hoc sacrꝫ sit dignius sacramento baptismi.

p Rimo ostendo ꝙ susceptō huiꝰ sacri sit necciā ad salutē de ꝯsec. di. 5. Oēs fideles. oēs p manus ipositiōes epoꝝ scm spm post bapm accipe de

bēt vt pleni xp̄iani inueniātur. Sꝫ hōi necc̄iuꝫ ē ad salutē vt sit plenus xp̄ia⁹. ǵ susceptio h⁹ sacr̄i ē necessaria ad salutē. Itē eadē di. Sp̄us scūs. victuris necc̄ia sunt ꝯfirmatiōis auxilia. Itē in terra interdicta nō debēt sacr̄a ministrari nisi illa q̄ sunt necessitatis. Sꝫ ex̄ de sen. exco. re. sponso. §. Preterea dicit dn̄s papa. dicit ꝙ sicut in ciuitate interdicta pn̄t baptizari pueri sic ⁊ ꝯfirmari. ǵ susceptio ꝯfirmatiōis necc̄ia est ad salutē. Cōtra gr̄a gratuꝫ faciens sufficit ad salutē. sꝫ in bap° daṫ gr̄a gratuꝫ faciēs. ǵ bap⁹ sine ꝯfirmatiōe sufficit ad salutem.

Itē ꝯ de ꝯse. di. 4ᵃ. sp̄us scūs regnātio ꝑ se saluat mor in pace veri seculi recipiēdos. ǵ ad h̄ nō ē necessaria ꝯfirmatōis susceptō. Rn̄deo ꝙ susceptio sacr̄i ꝯfirmatiōis ꝑuulis baptizatis nō ē necc̄ia ad salutē sic intelligēdo ꝙ sine eius susceptiōe saluari nō possint. qꝛ vt hꝫ de ꝯse. di. 4ᵃ. sp̄us scūs. continuo transituris sufficiūt regnātiōis bn̄ficia. Sic ēt loquendo de neccīo nō est ꝑ se necc̄ia adultis hui⁹ sacr̄i susceptio ꝗuis eis ad maiorē victorie ꝑfectō neꝫ sit necc̄ia. Vn̄ vbi ꝑus. victuris necc̄ia sunt confirmatiōis auxilia. ꝯtēptus hui⁹ sacr̄i adultis ne peniteāt est dānabilis. Tūc aūt ꝯtēptores reputari debēt qn̄ hita bona ⁊ sufficiēti opportunitate suscipiēdo h̄ sacr̄m ip̄m suscipe renuūt aut notabiliter negligūt. Et sic intelligi dꝫ illud Hu°. 2°. li° de sac. ꝑte. 7. c. 3. timendū ē his q ꝑ negligētiaꝫ amittunt ep̄i ꝑn̄tiaꝫ. ⁊ nō suscipiūt manus īpositionē ne fōte ꝑꝑ ea dānētur. s. vbi penit⁹ peniteāt qa festinare ꝺ buerūt dū potuerūt. Ad pᵐ dō ꝙ illa auctoritas ꝺ plenitudine xp̄ianitatis ītelligēda nō ē ꝗtū ad necessitatē. qꝛ sic sunt pleni xp̄iani ꝑ bapᵐ. sꝫ ꝗtū ad suꝑrogationē. vel dic ꝙ h̄ referendū ē ad illos qui h̄ sacr̄m suscipe contēnūt. Vn̄ ex̄ ꝺ sn̄ia exco. respōso. §. Preterea in glo. sine ꝯfirmatiōe nō est plene xp̄anus qui eā cōtēnit. Ad 2ᵐ pꝫ solutio ex dictis in q̄ōne. Ad 3ᵐ dō ꝙ maior est falsa. Morietib⁹ eni si digne peniteāt pōt dari eucharistia. ex̄ de pe. ⁊ remissione. ꝙ in te. ⁊ tp̄e interdicti. Et ꝺ sn̄ia excōicatiōis. Permittim⁹. ꝑmittimus eccl̄iaꝝ ministris semel in ebdomada tp̄e interdci nō pulsatis cāpanis voce submissa ianuis clausis excōicatis ⁊ īterdictis exclusis missaꝝ sollēnia celebrare cā cōficiendi corp⁹ dn̄i qd̄ decedētibus in pn̄ia nō negatur. Qualiter aūt ꝓcedāt arᵃ ad ꝑtem aliaꝫ videri potest ex dictis in questione.

S Ecundo queriṫ vtꝝ sacr̄m cōfirmatōis sit dignius sacr̄o bap̄i. Et vr̄ ꝙ sic. mgr̄ in lr̄a h⁹ di. c°. 2°. dicit de ꝯfirmatione respectu bap̄i ꝙ maiori veneratiōe tenēda est sicut a maioribus daṫ. Itē de ꝯse. di. 4ᵃ. nouissime. Et recitat magr̄ in lr̄a h⁹ di. c°. 2°. in vnctōe baptismatis dꝛ sp̄us descēdere ad hītationē deo ꝯsecrādā. In hac etiā eiusdē septiformē gr̄aꝫ cū oī plenitudine scitatis ⁊ virtutis venire in hoīeꝫ. Cōtra illud sacr̄m est nobili⁹ qd̄ hꝫ meliorē effcm̄. Sꝫ bap⁹ est huiusmōi. qꝛ ꝑ ip̄m remittiṫ oīs pena ⁊ oīs culpa nō sic aūt ꝑ ꝯfirmatōis sacr̄m. ǵ digni⁹ est sacr̄ꝫ bap̄i ꝗ̄ ꝯfirmatiōis. Rn̄deo illud sacr̄m digni⁹ est qd̄ digniorē hꝫ effcm̄. dignitas aūt sacr̄i maxīe ꝺm suā virtutē pensanda ē. ꝑ cognitionē. ǵ dignitatis effectuū deuenire possumus in cognitionē dignitatis sacr̄oꝝ. Dignissim⁹ aūt effcūs cuiuslibet sacr̄i est gr̄a. gr̄a aūt tanto ē dignior ꝗ̄to ē maior. qꝛ ꝗ̄to est melior tāto est dignior. ⁊ ꝗ̄to melior tāto maior. Et ecōtra qꝛ ꝺm Aug. de trinitate. c°. 8°. In his q̄ nō mole sꝫ v̄tute magᵃ sunt. idē est mai⁹ eē ꝙ meli⁹ eē. illud ǵ sacr̄m dignius est in cui⁹ susceptiōe maior gr̄a ꝯferṫ. maior āt cōferṫ simpl'r in susceptiōe bap̄i ꝗ̄ ꝯfirmatiōis. tn̄ qꝛ ꝑ susceptionē bap̄i p° effieiṫ hō mēbꝝ xp̄i ⁊ ꝺ ei⁹ regno qd̄ est militās eccl̄ia vt. n. videm⁹ reges ꝺꝫ rectū rōis iudiciū ampliorē gr̄am faciūt ill' suꝑ q°s de nouo regnare incipiūt ꝗ̄ alijs. tn̄ qꝛ expressius bap⁹ ꝗ̄ ꝯfirmatio repn̄tat mortē xp̄i ꝑ ꝗ̄ xp̄s nobis gr̄aꝫ meruit. digni⁹ ǵ sacr̄m simpl'r est bap⁹ ꝗ̄ ꝯfirmatio. ꝗuis ꝺm qd sit ecōuerso. qa eius administratio reseruata est dignioribus personis ⁊ in digniori materia celebraṫ. Quoꝝ rō est qa nō est tāte necessitatis sicut bap⁹. Et qꝛ ꝓximus finis ad quē daṫ nō ē ita cōis sicut ille ad queꝫ daṫ bap⁹. Et qꝛ chrisma exp̄ssius repn̄tat hui⁹ sacr̄i effcm̄ ꝗ̄ mīus nobil' materia. Ex dcis pꝫ solō ad pᵐ in oppᵐ. Ad 2ᵐ dō ꝙ gr̄a ꝯfirmationis si accipiaṫ p̄cise pro illo gradu gr̄e q̄ s̄radditur ꝑ ꝯfirmationē gr̄e bap̄i. Quia tn̄ ex illo ⁊ gr̄a p̄cedēti fit vna gr̄a ꝑ eēntiā maior ꝗ̄ erat gr̄a bap̄i ꝑ se. ꝑꝑ hoc dꝛ. s. scūꝫ in ꝯfirmatiōe veniṫ cum oī plenitudine sanctitatis in hominē.

Articulus sextus.

C Onsequenter queritur de. 6°. p̄ncipali. Et circa h̄ q̄rūtur. 2. P° vtꝝ h̄ sacr̄m sit iterabile 2° vtꝝ inunctio fieri debeat in fronte.

P Rimo ōn̄do ꝙ h̄ sacr̄m sit iterabile. medicia est iterabilis q̄ est ꝯ iterabilē morbū. Sꝫ pusilanimitas ꝯ quā est ꝯfirmatio ē iterabilis morbus. ǵ iterabilis cōfirmatio. Itē h̄ sacr̄m non est dignius ꝗ̄ sacr̄m vnctiōis extreme. min⁹. n. nobilis v̄tus est fortitudo ꝗ̄ spes. ut aūt suꝑi⁹ habitū ē di. 2ᵃ. q. 4. ar. p̄mi. extrema vnctio est ad iuuādū actū spei ⁊ ꝯfirmatō ad adiuuādū actū fortitudinis. sꝫ extrema vnctio pōt iterari. ǵ m'to forti⁹ ꝯfirmatō. Cōtra de ꝯse. di. 4ᵃ. dcm̄ est. nobis visuꝫ est eandē ꝯfirmatiōeꝫ sicut nec bapᵐ iterari nūme debere. Rn̄deo ꝙ sacramentū ꝯfirmatiōis cū effectū īprimat īdelebilē .s. caracterē iterari nō dꝫ. sicut dicit magr̄ in lr̄a h⁹ di. c. 2. Vn̄ bis ꝯfirmatus sciēter irregl'aris ē. De bis ēt ꝯfirmato ignorāter dicas vt suꝑi⁹ dcm̄ ē de bis ignorāṫ baptizatō. ꝯfirmatū ēt recōfirmās sciēter si publicū est. irregularis ē sicut suꝑius dcm̄ est de bap°. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ ꝗuis pusillanitas in hoīe fit iterabilis. nō tn̄ illa cui⁹ fuit cā originale pccm̄. ꝯ illā aūt ē directe h̄ sacr̄ꝫ. Vel pōt dici ꝙ ꝗuis sit morb⁹ iterabilis nō ꝑꝑ h̄ est iterāda medicina q̄ interius iprimit v̄tutē sufficientē ꝯ morbū. talis aūt medicina est omne sacr̄m īp̄mens caracterē. Ad 2ᵐ dō ꝙ maior ē falsa nec valꝫ eius ꝓbatō qꝛ ꝗuis extrema vnctio fit ꝑ appropriationē ad iuuandū actū nobilioris virtutis ꝗ̄ ꝯfirmatio. tn̄ qꝛ n̄ tm̄ coopaṫ ad actū spei ꝗtuꝫ ꝯfirmatio ad actum fortitudinis nō pōt ꝯcludi ꝙ sit ꝯfirmatiōe nobilior imo ad sensū videm⁹ ꝙ fortiori debilius adiutoriū daṫ. Preterea extremā vnctionē dꝛ eē in adiutoriū spei ⁊ ꝯfirmatōnē in adiutoriū fortitudi

nis dictũ ē ꝑ approꝑationē3 nõ ꝑ ꝓꝓetate3. q̇ꝺlibet adiuuat quãlibet virtutem.

s ¶ Ecundo querit̃ vtꝝ iũctio chriſmatis in ꝯfirmatiõe fieri debeat in frõte. Et vi3 ꝙ nõ ꝺ ꝯſe. di. 4ª. Spũs ſcũs ꝯfirmamur ad pugnã. S3 aptitudo ad pugnandũ magis pẽdet ex bona diſpoſitõne cordis ꝙ̃3 capitis. Cũ h̓ loc9 corpis ſit q̃ſi i pectore magis d3 vnctio fieri in pectore ꝙ̃3 i frõte. Jtẽ ex̃ de ſacr. vnctõe. §. ꝑ frõtis. di3 ꝙ i ꝯfirmatione dat̃ ſpũs ſcũs ad robur. Robur aũt ē in neruis ⁊ oſſib9. Cũ g̊ ſm Auic. 2ª. liº. de aialib9. c. iº. nerui oriãtur a corde ⁊ nõ a capite magis d3 fieri vnctio ꝯfirmatiõis in pectore ꝙ̃3 i fronte. ꝯ ex̃ de ſacr. vnctione §. qa vo. i frõte inũgit̃ baptizat9 vt libere ꝯfiteatur ꝙ credit. Rñdeo ꝙ cũ h̓ ſacrm̃ ordinet̃ ad ꝯſtant̃ ⁊ ſine erubeſcentia fidẽ ꝯfitendũ maxie ꝙ̃3tũ ad articulũ mortis xp̃i in cruce. ⁊ ſigna. timoris ⁊ erubeſcẽtie maxie appeãt in frõte ꝑꝑ ſui ꝓpinquitatẽ ad organũ imaginatiue. iõ ille q ꝯfirmat̃ inũgit̃ chriſmate in moꝺ crucis i frõte vt ſibi oñdat̃ ꝙ ꝯfiteri cruce3 xp̃i d3 ſine erubeſcentia ⁊ timore. Et ſic ex dictis videri põt ꝙ. 5. cõcurrũt ad hui9 ſacri eſſentiã ſ. ſcificatũ chriſma. ſupradcã vboꝝ forma ex ꝑte miſtri. dignitas põtifical̃. vel ꝯmiſſio papal̃ ſacerdoti fcã. ⁊ intẽtio debita. Ex ꝑte aũt ſuſcipiẽtis reqrit̃ pars corpis determiata. ſ. frõs qꝺ aũt dicit magr̃ hui9 di. c. 2. h̓ ſacrm̃ a ieiunis tm̃ debere tradi ⁊ nõ alr̃. niſi cogat necitas. ⁊ illud ꝺ ꝯſec. di. 4ª vt epi. nõ niſi ieiuni ꝑ ipoſitionẽ manuũ ſpm̃ ſcm̃ tradãt exceptis infirmis ⁊ morte ꝑiclitãtib9 nõ ꝑtinet ad ſacri eẽntiã. tñ peccat epũs faciẽs ꝯ̃riũ illud et qꝺ di3. e. di. Ut ieiuni. Ut ieiuni ad firmatione3 veniãt ꝑfcẽ etatis moneãt̃ ꝑ ꝯfeſſione3 facere ꝑus vt referat̃ ad ſacri necitatẽ ſm reuerentiã. Et ad h̓ vt ſuſcipiẽtes ſacrm̃ meli9 ſint diſpoſiti ad ſuſcipiendũ ſacri rẽ. ſ. grãm qꝺ p3 ꝑ lr̃am ſequẽtẽ. Notandũ ēt ꝙ frõs ꝯfirmati d3 ligari quouſq3 deſiccetur. ne frõs inuncta aliq̃s ſordes ſubtrahat. ⁊ ēt ſ3 Hu° 2°. liº de ſacr. ꝑte. 7ª. c. vl̃. ꝯfirmatũ decet nõ lauare caput vſq3 ad. 7. dies ꝑꝑ. 7. dona ſpũs ſci. Et q2 ecclĩa. 7. dieb9 celebrat aduentũ ſpũs ſci i diſciplos. Ad pm in oppm dꝺ ꝙ ꝙ̃3uis aptitudo ad pugnã magis ſit ex corde ꝙ̃3 capite. cũ ſigna tĩoris magis appeãt in frõte ꝙ̃3 in pectore. Et preterea aptior ē hõ ad ꝯſtãter ſtandũ in bello ⁊ vincendu3 ꝑ bonã diſcretionẽ q̃ mltũ depẽdet ex bona organorũ capitis diſpoſitiõe ꝙ̃3 ꝑ calorẽ ⁊ ſpũs q ſunt i corde. Uñ ꝓuerbioꝝ. 24°. cũ diſpoſitiõe init̃ bellũ. vt di3 eccl̃. 8°. Sapiẽtia hõis lucet i vultu illi9. Ad 2m dici põt ꝙ plus val3 ad bellũ ſapiẽtia ꝙ̃3 corpis or bur ⁊ robur ēt mẽtis pl̃s vi3 depẽdere ſ3 aliquos ex bona diſpoſitiõe capitis ꝙ̃3 corpis. ſ3 qcquid ſit de h̓ tñ h̓ certũ ē ꝙ ſigna mentis robuſte magis apꝑareant in fronte ꝙ̃3 in pectore.

Articulus ſeptimus.

c ¶ Onſequenter q̃rit̃ de 7°. ꝑncipali. Et circa h̓ querũtur duo. p° vtꝝ ille q ꝯfirmat̃ debeat teneri. 2° a quot ⁊ qualibet debeat teneri.

p ¶ Rimo oñdo ꝙ nõ debeat teneri. Quia teneri ſignũ eſt debilitatis in eo q tenet̃. S3 in ſuſceptiõe hui9 ſacri hõ fortificat̃. g̊ nõ ē ꝯueniẽs vt tũc teneatur. ꝯ̃riũ tenet ꝯſuetudo eccl̃ie. Rñdeo cũ h̓ ſacrm̃ det̃ ad robur eo ipõ ꝙ hõ ad ſucceſſionẽ ei9 accidit. oñdit ꝙ ſufficiẽs robur ſtãdi ꝑ ſe hr̃e nõ preſumit. ⁊ iõ ad h̓ ſignificandũ inſtitutũ fuit vt ab altero teneret̃ ſi tñ aliqs ꝯfirmat̃ abſq3 h̓ ꝙ ab alio teneat̃ ſacrm̃ ſuſcipit ꝙ̃3uis h̓ fieri nõ debeat niſi neceſſitas aliq̃ h̓ exigat. Ad arm i oppm dꝺ ꝙ ꝙ̃3uis ꝑ ſuſceptionẽ hui9 ſacri hõ fiat fortis tñ accedit tãquã debilis ⁊ hec itentio illa repreſentat.

s ¶ Ecundo querit̃ a quot ⁊ q̃libet debeat teneri ille q cõfirmatur. Rñdeo ꝙ inſtitutũ fuit ꝙ nõ teneret̃ niſi ab vno eo ꝙ cognationes ſpũales mr̃imonia impediũt. Uñ de ꝯſe. di. 4ª. Nõ pl̃es. nõ pl̃es ad ſuſcipiendũ de bap° infante3 accedant ꝙ̃3 vn9 ſiue vir ſiue mulier in cõfirmatiõe id ipſu3 fiat. tñ vbi ē ꝯſuetudo ꝙ pl̃es teneãt nõ eſt ꝓhibendũ. qa h̓ põt cooꝑari ad amicitie nutrimentũ. non aũt d3 teneri ab illo q non eſt ꝯfirmatus. ſicut nec in bap° d3 hõ teneri ab illo q non eſt baptizatus ꝺ ꝯſec. di. 4ª. in baptizãte ſi tñ ꝯ̃riũ fiat ꝙ̃3uis fieri nõ debeat caſu neceſſitatis excepto nihilominus qa ille qui baptizatur vel confirmatur vere ſuſcipit̃ ſacrm̃ non d3 etiã teneri a monacho. niſi ſit monacus. Unde de conſec. di. 4ª. Non licet. nõ licet abbati. vel monacho de baptiſmo ſuſcipe filios. nec cõmres hr̃e. ꝑ ſacr3 aũt ꝯfirmatõis ꝯ̃hit̃ ſpũaliscognatio. 30. q. 4ª. Si qs vn9. tñ ꝓdcã ad ſacri neceſſitatẽ nõ referũt̃. põt ãt teneri vir a muliere ⁊ eꝯ° ꝙ̃3uis magna deceat viꝝ a viro teneri. Jn cãu ēt neceſſitatis põt teneri ab illo q ipm̃ tenuit i bap°. Uñ de ꝯſec. di. 4ª. Jn catheciſmo. in cathecismo ⁊ in bap° ⁊ i ꝯfirmatiõe vn9 ꝑrinus fieri põt ſi necĩtas cogit. nõ ē tñ ꝯſuetudo romana. ſ3 ꝑ ſinglos ſingli ſit ad h̓. ſ. vt cum pluribus amicitia ꝯtrahatur.

c ¶ Jrca litteram virt9 h9 ſacri ē dõatio ſpũs ſci ad robur. Cõtra i ſuſceptione eucharistie dat̃ ſpũs ſcũs ad robur. Juxta illud pſal̃. Et pãis cor hõis cõfirmet. Rñdeo in ſuſceptiõe ꝯfirmatiõis roboratur aĩa ꝑ ſpm̃ ſcm̃ ad tollerãtiã mali in ſuſceptiõe eucharistie ad ꝯſtãtiã bõi vel per pm aĩa roboratur i fide. ꝑ2m i charitate qꝺ ꝑ ap ꝓꝑatiõe3 itelligẽdũ ē.

DJ. viij.

p ¶ Oſt ſacrm̃ bap̃i. ⁊c̃. Supi9 determiauit mgr̃ de ſacro bap̃i et ſacro ꝯfirmatiõis. hic ꝺtermiat de ſacro eucharistie. Et p° q° ad ei9 eẽ. 2° q° ad ei9 fieri. di. iiª. ibi. Si aũt q̃rit̃ q̃lis ſit. Pª i. 3. p° determiat ꝺ h̓ ſacro ſ3 ſe. 2° ꝑ ꝯparatõnẽ ad ſuſcipientẽ di. 9. ibi. Et ſic due. 3° oñdit veꝝ corp9 xp̃i ꝯtineri ſub pãis ſpẽ. i. ſub accidẽtibus panis. di. 10. ibi. Sũt idẽ alij. Pª in. 3. P° determinat de h9 ſacri dignitate. 2° de ei9 inſtitutione. ibi. Hoc etiam. Tertio de eius itegritate. ibi. Nũquid ibi. Pª in duas. p° oñdit h9 ſacri dignitatẽ ꝑ ei9 efficaciã 2° ꝑ ei9 figurã. ibi. Cui9 figura. Jlla ꝑs i q̃ determiat de ei9 iſtitutiõe diuidit̃ in duas. P° oñdit

q̄ horā ⁊ sub q̄ forma xp̄us h̄ sacr̄ʒ istituit. 2° quarꝭ ecc̄lia i celebrādo horā illā nō custodit. Ibi iō etiā. Illa p̄s i q̄ d̄termiat de hꝰ sacr̄i itegritate diuidiꝭ in duas. P° assignat ea i q̄bꝰ h̄ sacr̄ʒ ꝯsistit. 2° explanat ea ⁊ breuiꝭ recolligit ibi. Snnt igitur.

Articulus primus.

CIrca hanc di. q̄rēdū ē p̄ncipaliter de tribꝰ. P° d̄ hꝰ sacr̄i istitutōe. 2° ꝯfectione. 3° de forma. Circa pᵐ q̄runꝭ 4. P° vtꝝ sp̄es panis ⁊ vini ꝯsecrate sint sacr̄m no. l. 2° vtꝝ sint vnū sacr̄ʒ. 3° vtꝝ h̄ sacr̄ʒ fuerit ꝯueniēt p̄figuratū. 4° vtꝝ ꝯueniēter istitutū.

PRimo ostendo q̄ sp̄es panis ⁊ vini ꝯsecrate n̄ sunt sacr̄ʒ no. l. q̄a vt sup̄iꝰ h̄itū ē. sacr̄ʒ est ex si̇l̄itudine rep̄n̄tās. Sʒ sp̄ēs panis ⁊ vini ꝯsecrate nō h̄n̄t si̇l̄itudinē cū corp̄e xp̄i ⁊ sanguie cū sp̄ēs ille sint accn̄tia ⁊ accn̄s sit a substātia dissi̇l̄e. ḡ nō st̄ sacr̄a no. l. Itē pāis ē totū homogeneuʒ. corpꝰ xp̄i ē etherogeneū. ḡ nō ē sp̄ēs pāis ex n̄āli si̇l̄itudie rep̄sentās corpꝰ xp̄i. Et ex ꝯn̄ti nec ē eiꝰ sacr̄ʒ. Itē sacr̄ʒ no. l. illiꝰ rei cuiꝰ ē sigᵐ ē cā. Sʒ p̄dcē sp̄ēs nō st̄ cā vi corp̄is xp̄i. ⁊ sanguis. nec corp̄is mystici. ḡ nō sunt sacr̄ʒ no. l. Cōtra de ꝯse. di. 2ᵃ. i sacr̄oꝝ. dicūꝭ p̄dcē sp̄ēs eē sacr̄ʒ. Itē. e. di. nō oʒ. h̄ūdē. Rn̄do q̄ sp̄ēs pāis ⁊ vini pꝰ ꝯsecrationē fcām a sacerdote sub forma v̄boꝝ ⁊ intētiōe debita. sunt sacr̄ʒ no. l. quia signum ⁊ causa rei sacre est sacramētū no. l. sʒ predcē sp̄ēs sūt signū duplicis rei sacre. ē. n. sp̄ēꝭ pāis signū corp̄is xp̄i v̄i. q̄d ē res sacra sub ip̄a sp̄e v̄e ꝯtēta. Est ēt sigᵐ corp̄is xp̄i mystici q̄d ē res sacra. s. scā ecc̄ᵃ. q̄ tn̄ nō ē sub ip̄a sp̄e realr̄ ꝯtēta. Sp̄ēꝭ ēt vini ē sigᵐ v̄i sanguis xp̄i. q ē res sacra ⁊ sub sp̄e p̄dcā v̄aciꝭ ꝯtēta. q̄a q̄uis ēt h̄ sacr̄ʒ nō sit cā eēntie corp̄is xp̄i absolute. tn̄ ē cā eēntie eiꝰ sub illa sp̄e ⁊ cā eēntie sāguis sub sp̄e vini q̄uis ēt sit cā hoīuʒ ip̄orū q sunt ecc̄lie m̄bra. tn̄ ē istr̄alis cā fidei ⁊ caritatis p̄ q̄s vniūꭍ ad vniꝰ corp̄is mystici ꝯstitutiōeʒ ⁊ iō cā ē corp̄is mystici q̄ʒtū ad eiꝰ formā. q̄uis nō q̄ʒtū ad eiꝰ materiā. Ex dcis pʒ q̄ p̄dcē sp̄ēs nō tm̄ st̄ sacr̄ʒ no. l. sʒ ⁊ sacr̄ʒ inter alia altissimū icq̄ʒtū i se v̄aciter ⁊ realiꭍ ꝯtinēt scitatis auctorē. ⁊ pʒ q̄ p̄dcē species sunt sacr̄ʒ tm̄ ⁊ corpus xp̄i verū sacr̄ʒ ⁊ res. Res. s. respectu sp̄ēi pāis. ⁊ sacr̄m respectu corp̄is mystici. q̄ʒ sicut corpꝰ xp̄i ꝯstat ex purissimis ⁊ diuersis m̄ēbris. sic corpꝰ xp̄i mysticū ex diuersis p̄sonis p̄ fidē ⁊ charitatē purificatis. h̄ aūt corpꝰ ē res ⁊ nō sacr̄ʒ. nisi velles dicere q̄ corpꝰ xp̄i mysticum ecc̄lie militāris sit sacr̄ʒ corp̄is mystici ecc̄lie triūphātis. Et sicut dcm̄ ē de corp̄e xp̄i p̄ ꝯpatione ad sp̄ēʒ pāis. sic intelligas de sanguie eiꝰ p̄ ꝯpationeʒ ad sp̄ēʒ vini. Ad pᵐ in oppᵐ d̄ō q̄ accn̄s ⁊ si sit a substātia dissi̇l̄e in eēntia ⁊ n̄āli aptitudie eēndi. ex h̄ tn̄ nō seq̄ꭍ q̄n in accidēte possit eē n̄ālis aptitudo ad rep̄n̄tandū substātiaʒ. aliꭍ. n. p̄ accn̄tia nō posset deueīri in cognitiōeʒ substātie. ⁊ nō tm̄ rep̄n̄tāt accidētia substātiaʒ q̄ʒ apta nata sunt informare. Sʒ ēt illa cuiꝰ ista ē rep̄n̄tatiua. Et iō q̄ʒ substātia pāis rep̄n̄tat corpꝰ xp̄i i eēndo icq̄ʒtū ꝯficiꭍ ex purissimis granis sicut corpꝰ xp̄i ꝯstat ex purissimis m̄ēbris ⁊ in effectu icq̄ʒtū reficit corp̄aliter sicut corpꝰ xp̄i reficiꭍ sp̄ūalr̄. iō sp̄ēs pāis rep̄n̄tat corpꝰ xp̄i. Et ex h̄ pʒ solō ad 2ᵐ. Ad 3ᵐ pʒ solō ex dcis i corp̄e q̄ōnis.

SEcūdo queritur vtꝝ sp̄ēs panis ⁊ vini ꝯsecrati sint vnū sacr̄m. Et v̄r q̄ nō q̄ʒ sacr̄ʒ ē sacre rei signū. ḡ pl̄a sacre rei signa sunt plura sacr̄a. Sʒ sp̄ēs panis ⁊ sp̄ēs vini sunt plura sacre rei signa. ḡ sunt plura sc̄ra. Itē q̄uis s̄m Phi. p°. Perhier. noīm̄ sit vox significatiua. tn̄ pl̄es voces vnū significantes snnt plura noia. vt ēn̄s ⁊ gladiꝰ. ḡ a si̇l̄i q̄ʒuis sp̄ēs panis ⁊ vini sint signa eiꝰdē rei inq̄ʒtū sub q̄libet ꝯtineꭍ totus xp̄us tn̄ sunt pl̄ra sacr̄a Cōtra sacr̄ʒ vnitatis maxie debʒ eē vnū. Sʒ h̄ sacr̄ʒ ē vnitatis sacr̄ʒ q̄ ē p̄ fidē ⁊ charitatē in corp̄e mystico. ḡ h̄ sacr̄ʒ ē vnū. Rn̄deo q̄ p̄dcē sp̄ēs panis sunt vnū sacr̄m vnitate integrata ex pl̄ibꝰ relatis ad aliq̄d vnū. referūꭍ. n. ad vnā reʒ significatā nō sub eiꭍ ꝯtētā q̄ ē corpꝰ xp̄i mysticū ⁊ ad vnā reʒ significatā ⁊ sub eis realr̄ ꝯtētā. s. ad ip̄m xp̄ʒ. q̄ʒ q̄uis sp̄ēs panis p° rep̄n̄tet corpuꭍ ⁊ sp̄ēs vini sanguinē. q̄ʒ tam̄ sanguis ⁊ corpꝰ xp̄i. sep̄ata nō sunt iter se. nec a xp̄o iō ex ꝯn̄ti q̄libʒ dcāꝝ sp̄ēꝝ rep̄n̄tat ⁊ ꝯtinet. totū xᵐ referūꭍ ēt tanq̄ʒ signū. ⁊ cā ad vnā sp̄ūalē refectionē integrā q̄ ē ad si̇l̄itudinē integre refectiōis corp̄oralis q̄ ꝯprehēdit cibū ⁊ potū q̄ʒ ꝯsistit in potatōne intellectꝰ p̄ fidei illustrationē ⁊ in cibatiōe effectus p̄ charitatē. Ad cuiꝰ refectōis itegritatē significandā voluit xp̄s in h̄ sacr̄o ꝯtineri sub sp̄e cibi ⁊ potus vt eēt in h̄ itegra significatio rei q̄ʒ in suscipiēte efficit. ex duabꝰ ḡ sp̄ēbꝰ ꝯstituiꭍ vnū itegrū signū. Ad pᵐ in oppᵐ d̄ō q̄ q̄uis sp̄ēs panis ⁊ vini sint pl̄ra signa. tn̄ ex his itegraꭍ vnū. Un̄ ꝯpletū signū ad q̄d significandū dicit Greg. in q̄dā collecta. Perficiāt in nobis d̄ne tua sacr̄a q̄d ꝯtinet ad significandū pl̄res p̄tes hꝰ sacr̄i. Et in alia dicit vt h̄ tuū sacr̄ʒ nō sit nobis reatꝰ ad penā. ad significādū q̄ ex illis vnū itegrū ꝯstituiꭍ signū. Ad 2ᵐ d̄ō q̄ pl̄res voces idē significātes plura sunt noia. q̄a nois forma nō ē res significata. sʒ signi° q̄ ē in pl̄ribus vocibꝰ plurificaꭍ q̄uis respū vniꝰ rei nec sūt ordiate ad si̇l̄ significādū illā reʒ q̄ʒ q̄libʒ p̄ se ꝯplete significat eā. alr̄ nō posset vere dici pl̄ra noia sʒ sp̄ēs panis ⁊ vini istitute sunt ad si̇l̄ significādū tāq̄ʒ vnū itegrū signū vnā reʒ non contentā ⁊ vnaʒ contentam ⁊ vnam effectam.

TErtio queriꭍ vtꝝ h̄ sacr̄ʒ fuerit ꝯueniēter p̄figuratū. Et v̄r q̄ nō s̄ʒ Phi. 5°. phix. mutatiōis n̄ ē mutatō. ḡ a si̇l̄i nec signi ē signū. Sʒ h̄ sacr̄ʒ ē sigᵐ ḡ nō ē p̄figuratū. Itē q̄ʒto res ē rarior tāto ceteris p̄ibꝰ ē p̄ciosior. Un̄ glo. sup̄ illud p̄mi. Re. 3. c. Sermo d̄ni erat p̄ciosus. dicit q̄ʒ rarꝰ. Sʒ figura huiꝰ sacr̄i debuit eē mltū p̄ciosa. ḡ multū rara. icōueniens ḡ fuit ip̄m multipliciꭍ p̄figurari. Contra h̄ sacr̄ʒ prefiguratū fuit p̄ panē ⁊ vinū q̄ obtulit Melchisedech Abrae. vt h̄r Gen̄. 14°. in glo. ibideʒ. ⁊ p̄ altare q̄d edificauit Abraā ad imolanduʒ Isaac. de q° h̄r Gen̄. 22°. Un̄ glo. ibidē. Hec figura n̄ri altaris i q° ꝯsecraꭍ corpꝰ xp̄i ⁊ sanguis. Cū ḡ iste prefiguratiōes fcē fuerūt p̄ ꝯsiliū sp̄ūs. s. q nihil icōueniēs ꝯsulit ꝯueniēter h̄ sacr̄ʒ p̄figuratū fuit. Rn̄do q̄ ad ōn̄dendū hꝰ sacr̄i dignitatē ⁊ vtilitatē ꝯueniens fuit ip̄m prefigurari nō tm̄ vna figura sʒ multiplici. ⁊ ēt p̄p̄ eiꝰ difficultatē ad credendū manudu

ci. Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ quãuis imediate non sit mutatiōis mutatio. nec sicut subiecti. nec sicut termini. vt ibi ꝓ phi. oñdit. tñ mutatio mediãte alio termiatur ad mutationẽ vt gñãtio mediãte genito ad geniti mutationẽ termiat. a sili dico ꝙ signi pōt eẽ signũ inq̃ʒtũ signũ significat reʒ absolutã q̃ significat. ꝛ sic istud sacr̃ʒ fuit prefiguratum vel dō ꝛ melius ꝙ nō ẽ sile de mutatiōibus quas facit natura. ꝛ rō actus. n. volũtatis imediate pōt respicere actũ cognitiōis. ꝛ iō institui potuit nō tm̃mō signũ aliud significans sʒ etiã significatio imediate significãs aliã significationẽ. Ad 2^{m} dō ꝙ ar^{m} nō plus cõcludit nisi ꝙ nō fuit ꝯueniẽs eandẽ figurã plribus vicibus reiterari ad ꝑfigurandũ h̃ sacr̃m q̃ʒ exigeret dignitas ꝛ arduitas sacri. hec aũt exigebãt, vt ꝑfigurarent pluribus figuris q̃ ipm prefigurarent sub rōib^{9} diuersis. Un̄ p oblationẽ melchisedech fuit prefiguratũ in q̃ʒtũ ad spẽs sensibiles panis ꝛ vini q̃ʒtũ ad rẽ ꝯtentã per esuʒ pascal' agni q̃ʒtũ ad reʒ in suscipiẽte effectũ p mãna p qd̄ etiã prefiguratuʒ fuit res ꝯtẽta iq̃ʒtũ dulciter reficiẽs suscipiẽtẽ.

q Uarto vtꝝ h̃ sacr̃m conueniẽter fuerit institutũ. Et vĩ ꝙ nō. q͠a nihil ꝯueniẽter instituit in cui^{9} cõstitutiōe aliqd ꝯ rõeʒ implicat. Sʒ in ꝯstitutiōe hui^{9} sacri mlta ꝯ rõem iplicata vident. s. accñtia. sine subiecto. ꝛ qd̄ maius ꝯtineat in miori ꝛ ꝙ vnus hō ab hoie mãducet ꝛ mlta alia. g̊ inconueniẽs eius institutũ fuit. Itẽ h̃ sacr̃ʒ viaticũ dĩ. g̊ ab illo tpe quo hoies fuerũt in via debuisset h̃ sacr̃m institui. incõuenienter g̊ fuit institutũ cũ eius institutio nō fuerit tpe ꝯuenĩeti. Itẽ h̃ sacr̃ʒ ẽ memoriale passiōis xp̄i. Un̄ sacr̃o instituto postea subiũxit xp̄s. h̃ facite in meã ꝯmemorationẽ. lu. 22°. g̊ nō fuit cõueniẽs h̃ sacr̃ʒ institui añ passionẽ. Cõtra sicut gñãto necessarium ẽ ministrari alimentũ ad sustentationẽ vite ꝛ augmentũ. sic regñãto p bap^{m} ꝯueniẽs fuit sacr̃m institui ad ꝯseruationẽ ꝛ augmẽtationẽ vite spũalis recepte p bap^{m}. tale aũt est sacr̃m eucharistie in quo cõtinet fons spũalis vite. g̊ ꝯuenienter fuit istitutũʒ. Itẽ xp̄us h̃ sacr̃m instituit cui^{9} nulla actio potuit nisi cõueniẽs eẽ. Rñdeo ꝙ sicut aie vegetatiue q̃ est formale ꝑncipiũ naturalis vite gñãbiliũ ꝛ corruptibiliũ deus indidit potẽtiaʒ gñãtiuã p q̃ʒ res viuens efficit ꝛ augmentatiuã p quã genitum augmentatur ꝛ roborat. ꝛ nutritiuã p q̃ʒ nutritur ꝛ in esse cõseruat q̃ʒdiu viuit. Un̄ fm̃ sniam phi. 2°. top. aialia semp nutriunt aliquo mō. a sili ꝯueniẽs fuit deũ inter sacr̃a instituere tria per quoꝝ vnuʒ aia efficiatur viuens vita spũali ꝛ supernaturali. ꝛ h̃ est sacr̃m bapĩ.. Et p aliud in viuẽte spũaliter vita spũalis augeat ꝛ roboretur. ꝛ h̃ est ꝯfirmatiōis sacr̃m. Et p aliud viuẽs spũaliter ĩ vita spũali nutriatur ꝛ ꝑficiatur. ꝛ h̃ ẽ sacr̃m eucharistie. Quapp eius susceptiōe indiget viuẽs vita spũali q̃ est vita gr̃e q̃ʒdiu est in statu in quo illã pōt amittere. h̃ est toto tpe naturalis vite. Ad p^{m} i opp^{m} dō ꝙ minorẽ falsa. accidẽtia. n. esse sine subiecto eo mō q^{o} sunt in h̃ sacr̃o ꝛ maius cõtineri in minori eo mō quo corpus xp̄i ꝯtinet sub spẽ panis ꝛ hoieʒ mãducari eo modo quo xp̄us asumẽte sacr̃m manducat ꝛ alia q̃ in h̃ sacr̃o cõtra rõneʒ vident. nō sunt fʒ rei veritatẽ ꝯtra rõeʒ rectã. quãuis hui^{9} cognitio nostrã naturalẽ facultatẽ transcendat sicut inferius spũalis declarabit. Ad 2^{m} dō ꝙ quãuis añ aduẽtũ xp̄i fuerũt hoies in via. tñ ante xp̄i aduentũ non fuit cõueniẽs h̃ sacr̃m institui ꝛ rõe rei ꝯtente que est ipse xp̄ũs qui nō debuit realiter ꝯtineri sub spẽ panis ꝛ vini anteq̃ʒ esset de v̓gine natus. ꝛ rõe rei signate nō contẽte que est spũalis vnitas corporis mystici q2 ante xp̄i aduentũ hoies carnalius sapiebãt q̃ʒ post. tñ semp habuerũt adiutoriũ cõueniens fm̃ exigentiã tpis ꝛ status vt supius oñsuʒ ẽ. Ad 3^{m} dō ꝙ q̃ʒuis h̃ sacr̃m sit memoriale passiōis xp̄i. tñ ꝯuenientius fuit ipsuʒ institui ante passioneʒ q̃ʒ post vt ab eis recedẽs q̃ʒtũ ad esse corporale visibile cum eis remitteret q̃ʒtũ ad esse sacr̃ale vt h̃ sacramentũ instituendo facto discipulis oñderet suam passionẽ de proximo iminere. cõuenienti^{9} etiã fuit ut institueret post cenã q̃ʒ ante. q2 i passiōe sua q̃ tunc iminebat vetus sacrificiũ erat terminandũ ꝛ quia memoriale datuʒ ab amico amicis cum ab eis corporaliter ꝛ visibiliter receditur. solet fortius imprimi memorijs amicoꝝ ꝛ diligenti^{9} et reuerentius custodiri

Articulus secũdus

c Onsequenter querit de 2°. ꝑncipali. Et circa hoc querũtur quattuor. P^{o} vtꝝ hoc sacr̃m ante prandiũ debeat cõfici. 2° vtꝝ deficiẽte vno sacerdote in mĩstrãdo ministeriũ p sacerdotẽ aliũ debeat suppleri. 3° vtꝝ hoc sacr̃ʒ a ieiunis solũ debeat sumi. 4° vtꝝ licitũ sit statim comedere p^{9} susceptioneʒ h^{9} sacri.

p Rimo oñdo ꝙ hoc sacr̃m nō debeat ꝯfici ãte prãdiũ sʒ post cenã. In opando. n. debem^{9} nos cõformare xp̄o tanq̃ʒ exẽplari. iuxta illud exodi. 25°. Inspice ꝛ fac fm̃ exẽplar qd̄ tibi i mõte mõstratũ ẽ Sʒ xp̄ũs hoc sacr̃m post cenã ꝯfecit. g̊ ꝛ a nobis dʒ cõfici post cenã. Itẽ h̃ sacr̃m ẽ memoriale passionis xp̄i. sʒ expressius representat eã ꝯfectã post cenã q̃ʒ ãte prandiũ q2 passio xp̄i quasi statim post cenã icepit. g̊ post cenã dʒ ꝯfici. Cõtra. 7^{a}. q. i^{a}. Nihil. nullus post cibũ potũq̃ʒ quẽlibet minimũ sumptũ missas facere presumat. sʒ h̃ sacr̃m nō dʒ ꝯfici nisi in missa. g̊ nō dʒ ꝯfici post cenã sʒ ante prandiũ Rñdeo ꝙ h̃ sacr̃m nō dʒ ꝯfici post cenã sʒ añ prandiũ pp maioreʒ sobrietatẽ ministri ꝛ maiorẽ reuerentiã sacri ꝛ expressiorẽ repñtationẽ passionis xp̄i q̃ʒuis. n. cito post cenã fuerit captus. tñ iter tertiaʒ ꝛ sextã fuit crucifixus. Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ i opãdo debemus nos ꝯfirmare xp̄o in opibus in qbus a nobis voluit imitari nō in alijs. nō. n. q2 ambulauit sup aquã debem^{9} conari vt sup aquas ãbulemus. noluit aũt a nobis imitari in ꝯficiẽdo sacr̃m eucharistie post cenã q2 fuit rō quare hora illa fuit inueniẽs h̃ sacr̃m institui q̃ nō cõuenit ad h̃ vt a nobis post cenã debeat ꝯfici. Ad 2^{m} dō ꝙ minor est falsa vt pʒ ex dictis in corpore questionis.

s Ecundo querit vtꝝ deficiente vno sacerdote i ministrãdo misteriũ p sacerdotẽ aliũ deberet suppleri. Et vĩ ꝙ sic. 7^{a}. q. i^{a}. Nihil cẽsuimus ꝯuenire vt cũ a sacerdotibus missaꝝ tpe sacra mysteria ꝯsecrãtur si egritudinis accidit cuiuslibʒ euẽtus quo ceptũ nequeãt ꝯsecratiōis expleri mysteriũ

sit licitũ epõ vel presbytero alteri ꝯsecratiões exequi cepti officij. Cõtra mysteriũ vnitatis non vꝫ debere pfici nisi ab vno. sꝫ hꝰ sacrm est mysterium vnitatis. ǵ nõ vꝫ pfici nisi ab vno. Ad istã qõnez dicũt aliq ꝙ si sciat᷑ vbi pmus sacerdos deficit aliꝰ sacerdos ibi dꝫ inchoare ⁊ totũ pficere. Si vero nescit᷑ vbi defierit. a capite dꝫ inchoare. Sꝫ cõtra esto ꝙ certũ sit ꝙ qñ desijt iaꝫ dixerat. hꝰ ẽ. tũc ꝫm illã opinionẽ dꝫ alius sacerdos dicere corpꝰ meum ⁊ vltra ꝓcedere qđ absurdũ est. Uñ ǵ mihi dđ ad qõeꝫ ꝙ si nesciatur vbi pmꝰ sacerdos defierit dꝫ hostia cũ reuerẽtia reseruari. qa nescit᷑ vtꝝ sit ꝯsecrata vel nõ. ⁊ alia accepta hostia dꝫ aliꝰ sacerdos mysteriũ a capite inchoare. Si aũt certũ esset primũ sacerdotẽ añq̃ꝫ deficeret ꝯsecrasse corpus ⁊ sanguiẽꝫ credo ꝙ alius sacerdos posset vbi ille deficit incipe ⁊ missaꝫ pficere. nec oportet a capite inchoare ⁊ sic põt intelligi decretũ ad ptẽ pmaꝫ allegatũ. Si aut certũ eẽt primũ ꝯsecrasse corpꝰ ⁊ sanguinẽ deberet alia hostia accipi ⁊ totũ a capite inchoari. qꝛ ꝯsecratio corpis ⁊ sanguinis ad vnũ ptinet sacrꝫ qđ ab vno dꝫ perfici ⁊ hostia p pmũ sacerdotẽ ꝯsecrata cũ sub illa vere sit corpꝰ xpi. cũ cõsecratio corpis ꝯsecrationẽ sanguinis non expectet vt inferiꝰ oñdetur deberet sollẽniter reseruari aut p ꝫm sacerdotẽ sñi. Ad arm ad partẽ aliam dđ ꝙ misteriũ vnitatis maxie ꝯsistit in ꝯfectione corpis ⁊ sanguis ⁊ hꝰ nõ nisi ab vno dꝫ fieri. Sꝫ ꝙ vna missa a duobꝰ sacerdotibus in casu nccĩtatis pficiatur nõ repugnat vnitati corpis mystici. vt. n. dꝫ prealegato decreto. Cũ simus oẽs vnũ in xpo. nihil cõtrarium diuersitas psonaꝝ format vbi efficaciã ꝓsperitatis vnitas fidei representat.

t Ertio querit᷑ vtrũ hꝰ sacrm soluꝫ a ieiunis de beat sumi. Et vꝫ ꝙ nõ de ꝯse. di. iª. sacra. Sacra altaris nõ nisi a ieiunis hoibus celebrent᷑ excepto vno die. anniuersario quo cena deo celebrat᷑. ǵ illo die licet post cenaꝫ sumere hꝰ sacrm. Iteꝫ nõ est ꝯsuetum hꝰ sacrm sumi a ieiunis nisi pp sobrietateꝫ sumtis ⁊ reuerentiã sacri. Sꝫ potus aque vel aliqd simile nec est cõtra sobrietatẽ suscipiẽtis nec ꝯ reuerentiã sacri. ǵ ab aliquo nõ ieiuno põt sumi. Contra de ꝯse. di. 2ª. Liquido. ⁊ sũptuꝫ est ab Aug. li°. i°. ad inquisitiões ianuarij fere eque distanter itermediũ ⁊ fineꝫ ⁊ recitat magr in lra hꝰ di. c°. 3°. Placuit spũi scõ vt in honore tanti sacri pus in os xpiani dñicũ corpus intraret q̃ꝫ exteri cibi. iõ p vniuersum orbẽ mos iste seruatur. Rñdeo ꝙ corpꝰ xpi nõ debet sumi nisi a ieiunis ieiunio nature qđ dicitur a puatione cuiuslibet alimenti quo qs ieiunus dꝫ quousq̃ꝫ aliquẽ cibũ vel potũ sumpserit etiam si postea in die pluries comesturus sit ⁊ hꝰ institutũ ẽ ⁊ ꝯsuetũ pp reuerẽtiaꝫ sacri. In cãu tñ necitatis iminente mortis piculo põt hꝰ sacrm post cibos alios sumi. qꝛ etiã si sacerdos ante missaꝫ lauat os suum ob sacri reuerentiã ⁊ cãu aliqua gutta itrauerit stomachũ nõ credo ꝙ pp hꝰ tenet᷑ dimittere missaꝫ celebrare maxie in die sollẽni. qꝛ hꝰ non vꝫ impedire dignã preparationẽ presbyteri neq̃ꝫ reuerentiam sacri ⁊ de silibus sile iudiciũ hẽatur. Nec est acq̃escendũ dicẽtibus ꝙ illi q post dcm̃ matutinũ in sero bibit nõ est licitũ sequẽti die celebrare nisi pus iteꝝ dicto matutino. hꝰ. n. nõ iuenit᷑ statutũ sufficit eniꝫ ꝙ digestũ sit qđ sumpsit in sero añq̃ꝫ celebret siue de nocte dormierit siue nõ. Si aũt đ die i mãe ita modicũ scienter accipiat ꝙ digestũ sit plenarie añ horã tertie. non tñ dꝫ celebrare. qa sic obseruat ꝯsuetudo approbata q̃ est optima legũ interps. ex de ꝯsue. Cũ dilectus. Ad pm in oppm dđ ꝙ illud decretũ abrogatũ est p alia capla ⁊ per ꝯtrariaꝫ cõsuetudinẽ ꝫm apparatũ ibidẽ. Ad 2m dđ ꝙ potus aque sciẽter sumptus ⁊ si nõ ꝯtra sumẽtis sobrietatẽ. eẽt tñ cõtra eius dignã prepationẽ ⁊ ꝯ sacri reuerentiã. iõ. n. hoc sacrm añ omnẽ cibũ ⁊ potũ debet sumi vt oñdatur ꝙ sumẽs hꝰ sacrm rei ꝯtente in hꝰ sacro sup oĩa dꝫ vniri. Auctoritas ad ptẽ aliaꝫ intelligi debet casu necessitatis excepto.

q Uarto queritur vtꝝ licitũ sit statiꝫ cõedere post sumptionẽ huiꝰ sacri. Et vꝫ ꝙ nõ. de ꝯsecr. di. 2ª. Tanta. qui residua corporis dñi q̃ i sacrario sunt relicta ꝯsumũt nõ statiꝫ ad accipiendos oĩs cibos ꝯueniãt. Itẽ. e. c°. si mane dñica portio editur vsq̃ꝫ ad sextaꝫ ieiunent ministri qui eã ꝯsumpserũt. Et si tertia vel quarta hora acceperũt ieiunẽt vsq̃ꝫ ad vesperũ. Contrariũ tenet ꝯsuetudo.

Rñdeo ꝙ post sumptionẽ sacri eucharistie pp reuerentiã eius q̃ sibi est exhibenda nõ tñ sumendo sed iã sumpto dꝫ suscipiens aliquãtulũ postea a cibis alijs abstinere ne ille sacre spẽs q̃ q̃ꝫdiu in forma remanẽt propria corpꝰ xpi ꝯtinẽt cõmisceãtur cũ illis. qꝛ tã cito ille spẽs trãsmutãtur non oꝫ diu ab alijs cibis abstinere post huiꝰ sacri sumptionẽ.

Ad auctoritates in oppm dđ ꝙ intelligende sunt de debito honestatis non necessitatis.

Articulus tertius.

c Onsequenter q̃rit᷑ de. 3°. pncipali. Et circa hꝰ q̃runt᷑ quattuor. P° vtꝝ forma ꝯsecratiõis pãis ꝯsistat in his v̈bis precise. hꝰ est. n. corpꝰ meũ. 2° vtꝝ forma ꝯsecratiõis sãguinis pcise ꝯsistat in his v̈bis. hic est eniꝫ calix sãguinis mei noui ⁊ eťni testamẽti mysteriuꝫ fidei q pro vobis ⁊ ꝓ multis effundet᷑ in remissionẽ pccõrũ. 3° vtꝝ v̈tus trãsubstantiatiua pꝰ respiciat sacerdotẽ q̃ꝫ v̈ba. Quarto vtꝝ vna forma sine alia suam habet operationem.

p Rimo oñdo ꝙ forma ꝯsecratiõis panis nõ ꝯsistat precise in v̈bis p̃dcis. i sacris bapi ⁊ ꝯfirmatiõis minister loqtur v̈bo pme psone dicẽs. ego baptizo ⁊ cõfirmo. ǵ vꝫ ꝙ in forma hꝰ sacri nõ dꝫ hꝰ v̈bũ ẽ poni cũ sit v̈bũ tertie psone. Itẽ p formã ꝯsecratiõis panis transubstantiatur substantia panis in corpus christi. ergo in forma magis debet poni verbuꝫ opatiuũ sicut hꝰ v̈bũ fit vel transubstãtiat᷑ q̃ꝫ v̈bum substãtiuũ cuiusmõi ẽ hꝰ v̈bũ est. Itẽ corpꝰ in quod transubstãtiat᷑ substantia pãis nõ est corpꝰ sacerdotis ꝓferẽtis v̈ba sꝫ xpi. ǵ magis est debita forma hꝰ ẽ. n. corpꝰ xpi. q̃ꝫ hꝰ ẽ. n. corpꝰ meũ. Itẽ nullus euãgelistarũ ponit hanc ꝯiũctõnẽ. n. Sꝫ ipi sufficiẽter narrauerũt veritatẽ de sacri forma. ergo hec coniunctio enim non est de forma consecrationis panis. Itẽ hꝰ ꝓnomẽ hꝰ cũ sit ꝓnomen demõstratiuũ aut demõstrat accĩitia panis aut substantiam aut

corpꝰ xp̄i.ſed ſiue demōſtret panis accidētia: ſiue
ubſtātiaȝ falſa eſt ꝓpoſitio ꝗa corpꝰ xp̄i vere dici
ſnō pōt nec de accn̄tibꝰ pānis nec d̄ ſubſtātia eius.
Si ēt demōſtret corpꝰ xp̄i falſa eſt ꝓpoſitio ꝑꝑ im
plicationē falſaȝ ꝗa tūc iplicaret̄ ſub ill'ſpēbus eſſe
corpꝰ xp̄i ſtati ip̄o pronoīe noīato.⁊ h̄ eſt falſuȝ. ꝗa
nō eſt ibi corpꝰ xp̄i quouſqȝ oͦ̄o ꝑfecta eſt.ḡ ꝗcquid
demōſtret illud ꝓnomē ſemꝑ oͦ̄o falſa eſt.ſȝ oͦ̄o fal
ſa nō pōt eſſe huiꝰ ſacr̄i forma.cū ſit ſacr̄m verita
tis.ḡ in p̄dictis v̄bis nō ꝯſiſtit forma ꝯſecrationis
panis. Jtē ſm̄ phi.8°.metha.diffinitioni nihil pōt
addi vel ab ea ſubtrahi ſine mutatiōe ſp̄ei ſicut nu
mero nulla vnitas pōt addi aut ſubtrahi ꝗn mute
tur ſpēs numeri.ſȝ ſm̄ ſniaȝ phi. 7°.⁊.8°.metha.
Illud qd̄ idicat diffinitō ē fōma.ḡ forme nihil pōt
addi aut ab ea ſubtrahi manēte eadē ſpecie.ſȝ ver
bis predcis Lucas addit qd̄ pro uobiſ tradet̄.nec
tn̄ formā ꝯſecrātiōis panis mutat.ḡ in ſupradictiſ
v̄bis p̄ciſe nō ꝯſiſtit forma ꝯſecratiōis pāis. Jteȝ
ꝑ v̄tutē v̄boꝝ q̄ xp̄us inſtituit ad ꝯſecrandū paneȝ
eſt corpꝰ xp̄i ſub ſpecie panis. Sȝ ꝑ v̄tutē iſtorū v̄
boꝝ.h̄ eſt.n.corpꝰ meuȝ.nō eſt corpꝰ xp̄i ſub ſpecie
ꝗa cā nō eſt ꝑ ſuū effectū.ſȝ eſſe corpꝰ xp̄i ſub ſpecie
panis cā eſt veritatis p̄dcōꝝ v̄boꝝ.ſm̄ enim ſniaȝ
phi.li°.p̄dicamētoꝝ.ex eo ꝙ res eſt.v̄itas in ꝓpo
ſitiōe affirmatiua eſt.ḡ p̄dcā v̄ba nō ſunt illa q̄ xp̄s
inſtituit ad panē ꝯſecrādū. Cōtra ex̄ d̄ cele.miſſe
Cū marthe.§.Ex eo.credimꝰ ꝙ forma v̄boꝝ ſicut
in canone repit̄.⁊ a xp̄o apl̄i.⁊ ab ip̄is eoꝝ accepe
runt ſucceſſores.ḡ in v̄bis p̄dictis poſitis in canōe
miſſe de quo ibi loq̄t̄.ꝯſiſtit forma quā xp̄s inſtitu
it ad trāſubſtantiandū panē in corpus ſuū. Jtē cō
ſecratio panis fit ꝑ aliq̄ v̄ba.ſed nō inuenimꝰ alia
v̄ba ab iſtis ꝑ que poſſit ſubſtantiari panis in cor
pus xp̄i ḡ in v̄bis ſupradictis forma ꝯſecratiōis ꝯ
ſiſtit. Rn̄deo ꝙ p̄ciſe in his v̄bis.h̄ ē corpus meū
cōſiſtit forma ꝯſecrationis panis.hec aūt ꝯiunctio
enī nō eſt de eēntia forme.ſȝ ponit̄ ibi ad notandū
ordinē ꝯſecratiōis ad vſuȝ materie ꝯſecrate q vſꝰ
nō ē ēt de eſſentia ſacr̄i.v̄ba ēt q̄ in canōe miſſe pre
cedūt ⁊ ſequūtur nō ſunt de eēntia forme.Vn̄ ſi ſa
cerdos ōmittere oīa alia q̄ ſunt i canōe ⁊ in miſſa ⁊
diceret tm̄ iſta v̄ba h̄ eſt corpꝰ meū.ſuꝑ materiam
debitā ⁊ cū intentiōe debita vere ꝯſecraret.tn̄ om
mittēdo alia grauiter peccaret tāq̄ꝫ ꝯtēptor eccl̄ie
ordinatiōis ⁊ reuerētie ſacr̄i.ea.n.q̄ in canōe miſ
ſe an̄cedūt p̄dcā quattuor v̄ba ⁊ totū officiuȝ miſſe
ab eccl̄ia ordīata ſunt ad reuerētiā huiꝰ altiſſimi ſa
cr̄i.⁊ ad debitā ſuſcipiētis preparationē.hec ēt cō
iūctio.n.q̄ꝫuis nō ſit de eēntia forme tn̄ ſine peccō
nō pōt ſci ēter omitti maxīe vbi eſt ātiq̄ ꝯſuetudo
ꝙ ponat̄.p̄dcē aūt forme ꝯueniētia in ſolutione ar
gumētoꝝ patebit vbi tota difficultas tangit̄ qōis
Ad pᵐ in oppᵐ dd̄ ꝙ h̄ ſacr̄m eſt ſui inſtitutoris
ſp̄ale memoriale.i h̄ ēt ſacr̄o nihil facit miſter niſi
v̄ba ꝓferre.huiꝰ etiā ſacr̄i excellētia inter alia ma
gis ē ſupra rōneȝ hūanā.Jn ſacr̄o aūt bap̄i ⁊ ꝯfirma
tiōis miſter cū ꝓlatiōe v̄boꝝ facit aliqd ꝑtinēs ad
eēntiaȝ ſacr̄i.vt baptizās deteriorē abſolutionem
ꝯfirmās in frōte vnctionē.hec ēt ſacr̄a nō ſunt ita
ſp̄alia memorialia ſui inſtitutoris.nec in tm̄ ſunt
ſupra hūanā rōem ſicut h̄ ſacr̄m.⁊ iō forma huiꝰ ſa
cr̄i ꝓfertur in ꝑſona xp̄i ꝑꝑ qd̄ ponit̄ v̄bū tertie ꝑſo
ne.ſed forme bap̄i ⁊ ꝯfirmatiōis aliquo mō ꝓferū

tur in ꝑſona miſtri.quaꝑꝑ ponūtur in eis v̄ba p̄me
ꝑſone. Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ corpus xp̄i eſt in h̄ ſacr̄o.ſine
memoratiōe.⁊ iō magis ponit̄ ibi v̄bū ſubſtātiuū
quo ſignificatur trāſubſtantiatiōis terminꝰ q̄ꝫ opa
tiuū quo ſignificaret̄ fieri trāſubſtantiatiōis.maxi
me q2 cū corpus xp̄i ibi nō ſit niſi ꝑ tranſmutatio
nē ſubſtātie panis in ip̄m exp̄mēdo ip̄m ibi eſſe ſi
gnificatur h̄ ꝑ tranſubſtantiationeȝ eſſe fcm̄. Ad
3ᵐ dd̄ ꝙ miſter loq̄tur in ꝑſona xp̄i.⁊ iō ſicut xp̄s qn̄
ſacr̄m h̄ inſtituit dixit hec v̄ba.h̄ eſt corpus meuȝ.
qd̄ decētiꝰ fuit q̄ꝫ ſi dixiſſet h̄ ē corpꝰ xp̄i.ita d̄cētiꝰ
ē vt forma ſit h̄ ē corpꝰ meū q̄ꝫ h̄ ē corpꝰ xp̄i.nec ꝑꝑ
h̄ poteſt dici ꝙ ſacerdos dicit falſū ſicut nec Ange
lus loq̄ns moyſi in ꝑſona dei falſuȝ dixit dicendo
ego ſum deus Abraam. Ad 4ᵐ pȝ ſolō ex dictiſ
in qōne. Ad 5ᵐ dicūt aliq ꝙ illud ꝓnomē nullaȝ
facit demōſtrationē q2 ſacerdos ꝓfert illa v̄ba qua
ſi materialiter.q̄ꝫuis.n.proferat illa v̄ba q̄ ſunt ſi
gnificatiua nō tn̄ ſignificatiue.q2 recitat ea ſicut a
xp̄o dcā.qd̄ pȝ per lr̄am p̄cedentē in canōe.Sȝ xp̄ſ
illa verba ſignificatiue ꝓtulit demōſtrans ꝑ illud
ꝓnomē ſuū corpꝰ qd̄ iam erat ſub ſpecie panis qn̄
illa v̄ba dixit.q2 an̄q̄ꝫ illa v̄ba diceret trāſubſtātia
uerat panē in corpus ſuū qd̄ vr̄ apparenter poſſe ꝓ
bari ꝑ ordinē v̄boꝝ in euangelio ⁊ in caneō miſſe.
vtrobiqȝ.n.p̄ponit̄ v̄bis ſupradictis h̄ v̄buȝ bn̄di
xit.Vn̄ dicūt illi ꝙ v̄ba ſupradicta iam preceſſerat
benedictō qua conſecrauerat cui opinioni concor
dat dn̄s Innocentius papa li° de officio miſſe ꝑte.
3ª.c°.6°.⁊.ix°. Sed quāuis hec opinio in ſuperfi
cie multum videatur cōcordare his q̄ dicūt i euā
gelio ⁊ in canone miſſe.tamen in rei veritate non
concordat.Si enim chriſtus antequā protulerit
v̄ba ſupradicta confecit.hoc fuit aut ſine verbis
aut cum verbis.Non primo modo.quia aliter ſi
ne v̄bis conficere deberemꝰ.Nec ſecundo mō.ꝗa
cum illa verba neſciamus conficere non poſſemꝰ
non enim dici poteſt ꝙ per verba ſupradicta nos
debere conficere inſtituerit ⁊ per illa cōfecerit.ꝗa
ad hoc non habetur auctoritas neqȝ ratio.immo
magis contra rationem videtur ꝙ vnum ſacram̄
tum per duas formas verborum fuiſſet confectū
per vnam ab auctore.⁊ per aliam a miniſtris.Re
ſtat ergo ꝙ chriſtus per ſupradicta verba confecit
⁊ tunc remanet eadem difficultas in videndo ꝙ
demonſtrauerit pronomē quando chriſtus confe
cit. Ratio aūt qua aliqui nituntur predictā opi
nionem improbare dicentes.ꝙ ſi verba diceren
tur a miniſtro tanquā recitante verba ab alio dcā
per illa non poſſet confici.quia tunc nō accederet
ad materiam non eſt conueniens.q2 ſicut videmꝰ
ꝙ homo recitādo verba chriſti vt ab eo dicta mo
uet corda audientiū ſic potuiſſet xp̄s inſtituer̄ ꝙ ſa
cerdoſ recitādo v̄ba p̄dcā a xp̄o eē dcā.poſſet ſacer
dos ꝯficere cuȝ ipſam narrationem intenderet ad
materiam referre. Alij dicunt ad argumentuȝ ꝙ
pronomen demonſtrat ſignificatum per paneȝ vt
ſit ſenſus.hoc.i.ſignificatum per hanc hoſtiam eſt
corpus meum. Sed contra hoc modo non ſigni
ficaretur corpus chriſti futurum vel eſſe ſub ſpe
cie nec in ipſum aliquid tranſubſtantiari.⁊ quia ſa
cramenta debēt ſignificare ſuum effectum p̄dicta
opinio eſt inconueniens ⁊ maxime quia vr̄ fauere
errori quorūdā hereticoꝝ dicētiū corpꝰ xp̄i nō eſſe

in sacro altaris nisi sicut in signo. Alij dicūt ꝙ ꝓ-
nomē demōstrat corp⁹ xp̄i. vt ↄtētū sub spē. vt sit sē
sus illud qd̄ ē ↄtētū sub hac spē est corp⁹ meū. ⁊ hoc
est verū. q₂ vt ip̄i dicūt significatiōes oīum partiū
illius oratiōis referūtur ad illud istās quo ꝓlatō ei⁹
cōplet̄ in quo istanti sub illa spē est corp⁹ xp̄i. q₂ p̄di-
cta oratio in illo istāti efficit qd̄ significat. Est eniꝫ
enūciatio nō tm̄ significatia. sꝫ sibi etiā vtus asistit
rei significate opatiua ꝙ aūt demōstratio ip̄ius pro
nōis ad illud istās referri debeat pbat̄ sic. ad illud
tēpus referūtur significatiōes ptiū enūciatiōis ad
qd̄ referūtur inq̄tuꝫ sūt ptes enūciatiōis. inq̄tum
p̄ma ↄuertit̄. sꝫ ista cōuertit̄ in hāc. corp⁹ meū est h̄
qd̄ ē ↄtētuꝫ sub hac spē. sꝫ ↄstat ꝙ in ista demōstra-
tio ꝓnōis refert̄ ad vltimū istās ꝓlatiōis enūtiatio
nis. ḡ silr̄ ⁊ in p̄ma. Sꝫ ↄtra significatio oꝛ̄ois ꝓla
te cōsistit ex significatiōib⁹ ptium ei⁹ successiue ꝓla
tarū. ḡ significatiōes ptiū p̄cedūt cōpletā significa
tiōem oꝛ̄ōis totius. cū ḡ significatō hui⁹ ꝓnōis h̄ sit
in demōstrādo istāti cū est cōpleta ei⁹ ꝓlatio demō-
strat aliqd p̄n̄s vel futurū de primo vl vtrūq₃. nō
expectat ḡ ad demōstrandū illud istans in quo ↄple
tur ꝓlatio oꝛ̄onis totius. Preterea s̄m p̄dictā opi
nionē corp⁹ xp̄i eē sub spē panis eēt cā veritatis in
p̄dicta oꝛ̄one qd̄ eē nō pōt. q₂ p veritatē oratiōis p̄
dicte est corp⁹ xp̄i sub illa spē ⁊ iterū q̄uis in codeꝫ
instanti cōpleat̄ oꝛ̄onis ꝓlatio vt sit corp⁹ xp̄i sub pa
nis spē. tm̄ p̄us cōpletur ordie nāe oratiōis ꝓlatio q̄
corp⁹ xp̄i sub illa spē. Preterea rō adducta ꝓ illa
opiniōe nō valet. qn̄ eniꝫ aliq̄ oꝛ̄o explicita ī sui sub
iecto aliquā oratiōnē iplicat ip̄a iplicatio debet po
ni ex pte subiecti ꝓpositiōis ī quā ↄuertitur. Unde
istius ꝓpositiōis illud qd̄ ↄtinet̄ sub hac spē est cor-
pus meū nō est ista cōuersa. corp⁹ meū est illud qd̄
ↄtinetur sub hac spē vt argumētuꝫ supponat. sed h̄
illud quod ē corp⁹ meū continet̄ sub hac spē. Alij
dicūt ꝙ illud ꝓnomē demōstrat nō substātiā panis
determinate nec corp⁹ xp̄i determinate. sed illud
qd̄ est cōmune manens in p̄ncipio trāsmutationis
⁊ in fine vt sit sēsus cōtētū sub hac spē nō determi-
nādo corp⁹ xp̄i nec substātiā panis est corp⁹ meum.
Sꝫ ↄtra nulla indiffinita est vera nisi ꝓ aliquo de
terminato verificet̄. Si enim hec est vera. homo
p̄dicat. oportet ꝙ ꝓ aliquo hoīe determinato veri
ficet̄. ergo si ista indeterminata cōtentū sub hac spē
est corp⁹ meū est vera. oportet ꝙ verificet̄ ꝓ aliquo
determinate cōtento. Tūc q̄ro qd est illud. Si di-
cas ꝙ panis hoc eē nō pōt. Si dicas ꝙ corp⁹ xp̄i. tē
ante cōpletā ꝓlationē enūtiatiōis transubstātiatio
facta ē qd̄ falsū ē. Videt̄ ḡ mihi dd̄ istud ꝓnomē h̄
facit demōstratiōem ad itellectū ⁊ ad sensū simul.
Sic itelligēdo ꝙ demōstrat aliqd qd̄ ē obiectū itel
lectus ⁊ aliqd qd̄ est obiectū sensus p̄mū in recto.
sedm̄ in obliquo. vt sit sensus. h̄. i. aliqd sub hac spē
sensibili nō restrigēdo existētiaꝫ sub hac sēsibili spē
ad aliquā determinataꝫ tp̄is drīam. significatō. n.
nōis siue substātiui siue adiectiui nō restrigit̄ ad ali
quā tēporis differentiā. Un̄ s̄m donatū tēpus non
est de accidētibus nōis. ⁊ q₂ suppositio nōis fūdat̄
sup ei⁹ significatiōem ita ꝙ nihil supponit nisi in ali
quo saluat̄ significatū suū. et qd̄libet tale suppositū
eius est. ideo per hunc terminū substātia potest sup
poni substātia q̄ est vel fuerit vel erit. Cum ergo
s̄ꝫ donatū. ideo dicatur ꝓnomē q₂ ponitur ꝓ nomi
ne demōstratiuo per istud ꝓnomen. hoc pōt intelli
gi aliquid p̄n̄s vel de ꝓpinquo futurū sub hac spē.
s̄m enim donatū ꝓnomini nō accidit tēpus nec di
ci pōt ꝙ restringatur p vbum p̄n̄tis tēporis ad sup-
ponēdum tm̄ ꝓ aliquo qd̄ p̄n̄s ē. sub illa spē cū ver-
buꝫ futuri temporis restringere nō possit terminū
ad supponendum ꝓ re futura tm̄ cuius rō est. q₂ q̄-
uis res significata per vbum sit immediate vnita
rei significate p suppositū. tm̄ significat p modū di-
stātis. Id ē aūt qd̄ significat̄ p modū distantis non
restringit.. qd̄ significat̄ per modū indistātis restri
git. Cum. n. dr̄ homo est albus iste termin⁹ hō non
restringitur ad supponēdū ꝓ albis tm̄. sicut cum dr̄
homo albus. Cū ergo sacerdos in ꝑsona xp̄i ꝓferat
hāc ꝓpositiōem. hoc ē corpus meū. sensus est aliqd
sub hac spē p̄n̄s vel de ꝓpinquo futurū est corp⁹ me
um. Et hoc simplr̄ verū est. q₂ q̄uis hec disiūctia
rōne hui⁹ ptis aliqd p̄n̄s sub hac spē nō sit vera. nisi
s̄m loquēdi vsū quo aliqd stati cōuertēdū in rē aliā
dicit̄ eē res illa vt aq̄ stati ↄuertēda in aerē dicitur
aer. ⁊ humor statim ↄuertēdus in carnē dicitur ca-
ro. tamē rōne alterius partis disiunctiue ex vi lo-
cutiōis vera est. Orationi enim assistit virtus ope
rans in fine ꝓpositionis rem significatam per eaꝫ.
Disiunctiua autem simplr̄ est vera. si altera pars
eius vera est. ⁊ indiffinita vel particularis simplr̄
est vera. cuicūq₃ supposito per substātiuū cōueniat
predicatū. Ad 6m. dd̄ ꝙ ph̄us ibi loqtur de addi
tione rei eēntialis nō accidētalis. Illud autem qd̄
lucas addit nō est de eēntia forme. vt ex superius
dictis videri potest. Ad 7m cum dicitur ꝙ cor-
pus xp̄i est sub spē panis causa est veritatis predi-
ctorum verboruꝫ. ⁊ ideo dico ꝙ nō est vex. sed cor
p⁹ xp̄i statim fore sub specie panis causa est illi⁹ ve-
ritatis. quia sensus illi⁹ oratiōis est illud qd̄ statim
est sub hac spē. est corp⁹ meum. ⁊ per veritatem h⁹
orationis corp⁹ xp̄i sub illa spē est. postq̄ autem cō-
secratio facta est si tunc dicatur hoc est corpus chri
sti ī intentione enunciādi tm̄ huius orationis veri
tas dependet ex existentia corporis christi sub illa
specie.

Secundo queritur vtruꝫ forma consecratio-
nis sanguinis xp̄i precise consistat in his ver
bis. hic est. n. calix sanguinis mei noui ⁊ eterni te-
stamenti mysterium fidei qui pro vobis ⁊ ꝓ mul-
tis effundet̄ in remissiōem peccatorū. Et vr̄ ꝙ nō.
quia nullus euāgelistarū ponit talē formaꝫ. Lucas
n. dicit. hic est calix noui testamēti in meo sangui-
ne q ꝓ vobis fundetur. Et matheus dicit. hic ē sā-
guis meus no. te. qui ꝓ multis fundet̄ in remissio-
neꝫ peccatorū. Ergo forma cōsecratiōis sāguis nō
ↄsistit ī his vbis supradictis. Itē greci dicunt̄ cō-
ficere sub his verbis hic est sanguis meus. no. t. ꝓ
vobis ⁊ ꝓ multis effusus in remissionē peccatorū
ergo si greci vere cōsecrāt. forma consecratiōis sā-
guinis non cōsistit precise in verbis supradictis.
Item sanguis xp̄i ꝓ omnibus effusus est. ergo ma-
gis dꝫ poni in eēntia forme ꝓ omnibus q̄ ꝓ mul-
tis. Item baptismus magis ordinatur ad remis-
sionem peccatorū q̄ sacr̄m eucharistie. sed in for-
ma baptismi nō ponitur hec determiatio ī remis-
sionē peccatorū. ergo nec hic debꝫ poni. Itē calix

nõ coopantur ad trãsubstãtiatiõem vini in sã gui-
nẽ. ergo nõ est de forma per quã fit talis trãsubstan
tiatio. Itẽ in forma cõsecratiõis panis significatur
corp⁹ in recto. ergo a simili hic: dꝫ significari sãguis
in recto. Itẽ in nullo euãgeliorũ ponit̃ hoc voca-
bulũ eterni. ergo nõ est de forma cõsecratiõis vini
Itẽ sicut baptismus ꝑ appropriatiõem est sacr̃m fi-
dei. ita hoc est sacrꝫ caritatis g̊ in forma magis dꝫ
poni misteriũ caritatis q̃ꝫ fidei. Itẽ de forma cose-
cratiõis panis nõ est qd̊ ꝓ vobis tradet̃. g̊ a simili
de forma cõsecratiõis vini nõ est q ꝓ vobis effun-
detur. Cõtra supradicta v̓ba ĩ canone misse sunt
posita ꝓ forma ꝯsecratiõis vini. Ad istã qõnem
dicũt aliq ꝙ d̊ forma ꝯsecratiõis vini ñ sũt oĩa v̓ba
supradicta. qꝛ in illis solũ v̓bis cõsistit huiusmodi
forma ꝑ q̃ exꝑmit̃ trãsubstãtiatio vini in sanguinẽ
hoc aũt exꝑmit̃ sufficient̃ per hec v̓ba. hic ẽ calix sã
guinis mei. Uñ dicũt ꝙ in his v̓bis p̃cise ꝯsistit for
ma ꝯsecratiõis vini. Alijs videt̃ aũt ꝙ cũ verba
sequẽtia vsqꝫ ibi in remissionẽ pccõꝝ. iclusiue non
cõstituãt nouã orationẽ sꝫ sũt determĩatio p̃dicati. qꝛ
sũt de eẽntia forme ꝯsecratiõis vini. ꝛ ita s̃m istos
in his v̓bis. hic ẽ calix. vsqꝫ ibi in remissionẽ pecca
toꝝ iclusiue ꝯsistit p̃cise eẽntia forme cõsecrationis
vini. ita ꝙ nõ licet addere vl̓ minuere trãsponere
vl̓ iterponere variare vl̓ corrũpere v̓ba nisi sic̃ su-
perius dictũ ẽ in forma baptismi. Que aũt p̃cedũt
ꝑtinẽt vl̓ ad sacr̃i vsũ seu reuerẽtiã. Ea etiã q̃ sequũ
tur ad reuerẽtiã sacr̃i ordinata sũt. hui⁹ aũt forme
cõgruitas ꝛ expositio ĩ argumẽtoꝝ solutiõe patebit
Ad p^m in opp^m dd̊ ꝙ sicut dicit Inno. ex̃ de cele.
mis. Cũ marthe. multa tã de v̓bis q̃ꝫ de factis dñi
cis inuenim⁹ ab euãgelistis omissa. que apli vl̓ sup
pleuisse v̓bo vel facto exꝑssisse legunt̃. Et ita ẽt ipi
euãgeliste mutuo iter se suppleuisse legũt̃ q̃ ab eorũ
aliq° vl̓ aliqb⁹ sũt omissa. Uñ cũ tres euãgeliste po
suerũt. hoc est corp⁹ meũ solus lucas adiecit ꝙ pro
vobis tradet̃ qd̊ referẽdũ est ad ꝯsecrationẽ panis
Et cũ matheus ꝛ marc⁹ dicãt ꝓ multis. lucas dicit
pro vobis. Matheus aũt in remissionẽ peccatoꝝ
adiũxit hoc dcm̃ ẽ ad ꝯsecratiõem vini. Utrꝝ autẽ
ꝑ v̓ba silr̃a q̃ dicũt euãgeliste v̓e ꝯsecrat̃ vinũ si di-
cerẽtur. dicũt aliq ꝙ nõ. qꝛ nõ intendebãt p̃scribeꝛ
ꝯsecratiõis formã sꝫ narrare facti historiã. Alij q
bus ꝯsentio ꝯtrariũ dicũt. qꝛ idẽ dicũt in snia cnm
forma supius dicta. Uñ s̃m istos ꝑ quãlibet formã
traditã ab aplis vl̓ euangelistis posset ꝯfici qꝛ oẽs
sũt eadẽ forma q̃ꝫtũ ad sẽtẽtiaꝫ. al̓ greci nõ ꝯficerẽt
qd̊ falsũ ẽ. tñ nõ debem⁹ ꝯficere nisi per v̓ba supra-
dicta ꝓpter cõsuetudinẽ ꝛ traditionẽ ecclie. Et qa
petrus illã formã romane ecclie tradidit cui⁹ tradi
tiõem tenere securissimũ est. Ad 2^m dd̊ ꝙ greci cõ
ficiũt in forma quã eis tradidit paulus. q̃ eadẽ ẽ in
sententia cũ illa quã nobis tradidit petr⁹. Ad 3^m
dd̊ ꝙ q̃ꝫuis sanguis xp̃i ꝓ oibus sit effusus q̃ꝫtuꝫ ad
sufficiẽtiam. nõ tñ omnes recipiũt illius sufficiẽtie
efficatiã ꝓpt̃ eorũ indispositionẽ. ꝛ ad h̓ significãdũ
nõ dicit̃ ibi ꝓ omnib⁹. sed ꝓ multis. Et ne suspica-
ri posset ꝙ illi multi nõ referrẽtur nisi ad gẽtem iu-
deorũ. ideo postq̃ꝫ dixit ꝓ vobis loquẽs discipulis
suis qui erant de gente iudeoꝝ subiũxit ꝛ ꝓ multis
s. genere gẽtiliũ. Ad 4^m dd̊ ꝙ hic nõ ponit̃ remis
sio peccatoꝝ vt ꝓpri⁹ effectus hui⁹ sacr̃i. sed vt effe
ctus passionis que exꝑmitur per ꝯsecrationẽ sãgui
nis. Ad 5^m dd̊ ꝙ q̃ꝫuis calix nõ coopetur ad tran-
substãtiatiõem vini in sanguinẽ. tamẽ cõtinet illd̊
quod trãsubstãtiatur. ꝛ postea illud in qd̊ fit trãsub
stantiatio. Et magis dicit̃ calix sanguinis q̃ꝫ sãguis
meus. qꝛ ibi datur sub spẽ potabili. sanguis aũt de
sui rõne nõ dicit aliquid potabile ꝛ ideo debuit ibi
aliquid poni quo homines vtunt̃ ad potũ. Scien
dũ tñ ꝙ ibi accipit̃ ꝯtinens pro contento sicut si di
ceretur hic ẽ scyphus vini. Ad 6^m dd̊ ꝙ quia po-
tus in vase cõtinetur. nõ sic aũt panis. ideo in con
secratiõe sanguinis debuit vas poni. ꝛ hec fuit ra-
tio significãdi sanguinem in obliquo vt patet ex so
lutione precedentis argumenti. Ad 7^m dd̊ ꝙ q̃ꝫ-
uis hoc vocabulũ eterni a nullo euãgelista sit exꝑs-
sũ. tamẽ habet̃ ex snia v̓borũ eorũ. Unde Inno. de
cele. mis. Cũ marthe. Unde nouũ. i. vltimũ eẽ de-
scribitur idẽ eternũ. i. ꝑpetuũ cõprobatur nouissi-
mũ. ꝛ eni hois testamẽtũ imobile ꝑseuerat. qꝛ testa
toris obitu cõfirmat̃. Ad 8^m dd̊ ꝙ caritas presup
ponit fidẽ ꝛ effectus caritatis effectũ fidei. Et ad h̓
significãdũ magis dicit̃ effectus mysterium fidei
q̃ꝫ mysteriũ charitatis. Ad 9^m dd̊ ꝙ in consecra-
tione corporis nõ ita exprimitur passio sicut in con
secratione sanguinis. ꝛ ideo in eius consecratione
nõ ita ponitur aliquid exprimens passionẽ sicut in
sanguinis cõsecratione. Eo enim ipo ꝙ sanguis cõ-
secratur pro se oñditur fuisse effectus a corpore qd̊
factum fuit per passionem. Secũdũ predicta sic
expone orationẽ. hic est calix sanguinis mei. i. hic
est sanguis meus in calice. Unde matheus ꝛ mar
cus dicũt. hic est sanguis meus noui testamẽti sup
ple dedicatio s̃ꝫ glo. super dicta verba mathei ve
tus enim testamẽtum dedicatum fuit sanguie hyr
corũ ꝛ vitulorũ. nouũ autẽ testamẽtum sangnine
xp̃i mysteriũ fidei. i. habẽs secretã ꝛ absconditã in
telligẽtiam per fidẽ tenẽdam. Uñ Inno. ex̃ de cele
mis. Cũ marthe. §. Ex eo dicit̃ mysteriũ fidei quo-
niam aliud ibi creditur q̃ꝫ cernat̃. ꝛ aliud cernitur
q̃ꝫ credatur. cernitur. n. spẽs panis ꝛ vini. ꝛ credit̃
veritas carnis ꝛ sanguinis xp̃i ac virt⁹ vnitatis ꝛ
charitatis. Qui ꝓ vobis ꝛ ꝓ multis. hoc expositũ ẽ
in solutione argumẽtorũ in remissionem peccato-
rum. i. ad legẽ vel ꝓpter repromissionẽ peccatorũ
qꝛ vt dicit glo. super illud v̓bum ĩpossibile est san-
guinẽ hyrcorum peccata auferre.

t Ertio querit̃ vtrum virtus tran substãtiatiua p̃nci-
palius respiciat sacerdotẽ q̃ꝫ verba. Et vr̃
ꝙ nõ. qꝛ v̓tus trãsubstãtiatiua p̃ncipali⁹ respicit id
qd̊ est de eẽntia sacr̃i q̃ꝫ illud qd̊ nõ est. Sed ver-
ba sũt de eẽntia sacr̃i. sacerdos aũt nõ. qꝛ de eẽntia
cõpositi nõ sũt nisi materia ꝛ forma. sacerdos autẽ
hui⁹ sacr̃i nõ est forma nec materia. ergo virtus trã
substãtiatiua magis p̃ncipalius respicit verba q̃ꝫ
sacerdotem. Item virtus sanctificandi illuꝫ qui
baptizatur p̃ncipalius respicit verba q̃ꝫ baptizãtẽ
nulla enim virtus ad illuꝫ effectũ ordinata est ĩ ba
ptizante. nisi per verba. ergo a simili virt⁹ transub
stãtiatiua in hoc sacr̃o p̃ncipalius respicit verba q̃ꝫ
sacerdotem. Contra per verba nõ fit transubstã-
tiatio nisi sint a sacerdote ꝓlata. cũ ergo anima sa-
cerdotis magis sit capax virtutis q̃ꝫ v̓ba p̃ncipa-
lius respicit predicta virtus sacerdotẽ q̃ꝫ v̓ba. Itẽ
quãdo dñs operatur aliquẽ effectum mediante in

strumēto animato cuiusmodi est fu⁹ ꝯm phi^m p° politicoꝝ. ⁊ inaiato. vtus dñi pncipali⁹ respicit instr̄z aiatū ꝙ̄ iaiatū. ſ3 i trāsubstātiatiōe sacerdos se h3 sic instr̄m aiatum ⁊ vba sicut iaiatu3. ergo vtus dñi pn cipal̄r opantis respicit pucipali⁹ sacerdotē ꝙ̄ vba

Rñdeo qñ plura instr̄a p ordinē se habētia ꝯcurrunt ad eūdē effectū. vt man⁹ ⁊ pēna ad scribendū vtus pncipalis mortis pncipali⁹ respicit illō istrumētum qō ē sibi ꝓpinqui⁹. ⁊ mediante quo ad istrumētu3 mouet᷑. Unde vtus scribētis pncipali⁹ respicit manū ꝙ̄ pēna3. ad trāsubstātiatiōe3 aūt ꝯcurrūt plura instrumēta p ordinem se hñtia. ſ. sacerdos ⁊ vba quoꝝ sacerdos est ꝓpinquior pncipali agēti. q2 sibi est similior ⁊ ei⁹ repñtat ꝑsona3. Est etiā platiōis vborū cā. Et iō ꝯcedēdū ꝙ vtus trāsubstantiatiua simpl̄r pncipalius respicit sacerdotē ꝙ̄ vba. Preterea sacerdotē respicit ꝑmanēter rōne caracteris q in sacerdote ꝑmanet. vba aūt sicut sūt trāseūtia respicit trāseūter nō ꝑ aliquē trāsitū ex ꝑte vtutis, ꝑ ut est in pncipali agēte. sed est ꝑ trāsitū ipoꝝ vborū ꝯm quē tñ pdicta vtus respicit pncipali⁹ vba ꝙ̄ sacerdotē. inꝙ̄tū vba magis de ꝓpinq° se hñt ad effectū ꝙ̄ sacerdos. Scd3 quē modū ēt dici pōt ꝙ virtus scribētis pncipali⁹ respicit pennā ꝙ̄ manum.

Ad p^m in opp^m dicūt qdā ꝙ ex ꝑte sacerdotis est aliqd qō est d̄ eēntia sacri. ſ. iñtētio qua aliquo mō vniuntur ea ex qb⁹ integrat᷑ sacr̄m. nō. n. de rōne toti⁹ itegralis sūt ꝑtes integrales tm̄ ſ3 etiā vnio earum.

S3 ꝯtra vnio ꝑtiū aut est actio aut est passio aut relatio aut vnitas ex ꝑtibus vnitis ꝯstituta. Sed intentio sacerdotis ñ ē vnio. 3° mō vel 4° mō dcā. nō. n. est ꝯstituta ex ꝑtib⁹ sacri. nec relatio illaꝝ ꝑtiū ad se inuicē. Restat g̊ ꝙ sit vnio actio. aut vnio q̄ ē passio. ſ3 vnio actio ⁊ vnio passio nō sūt de eēntia totius itegrati ex ꝑtib⁹ vnitis ꝙ̄uis terminētur ad vnitatē toti⁹ quare aliter nō differt ab ipo toto. ſ3 rōne tm̄. vnio. n. passio ⁊ vnio actio vidētur pcedere ordine nature vnitatē totius ex ꝑtib⁹ vnitis ꝯstitutā. Restat g̊ ꝙ itētio sacerdotis nō sit d̄ eēntia sacri. ē tñ necessaria ad sacri ꝯfectiōem. frequēter eni3 aliqd est necessariū ad causandū aliquem effectū. qō nō est de essentia illi⁹. Dicēdum ergo ad ar^m ꝙ maior est falsa siue itelligat᷑ de vtute trāsubstātiatiua pncipal̄r siue de trāsubstātiatiua istrumētalit᷑. pncipalis. n. vtus opatiua pncipali⁹ respicit cām efficiētē ⁊ istrumētalē ꝙ̄ illud qō ē de eēntia rei facte ꝑ illā vtutē pncipali⁹ ēt respicit sacerdotē ꝙ̄ vba ꝑtās sacerdotalis fūdata sup caracterē sacerdotalē q̄ ē cā mysterialis ꝑ quā a sacerdote ꝯficitur sacr̄m ꝙ̄uis ꝓprie loquēdo nō sit de sacri eēntia sicut nec cā instrumētalis efficiēs est d̄ eēntia rei facte. Ad 2^m pōt solui ꝑ interēptionē maioris vl̄ pt dici ꝙ nō ē simile de baptizāte ⁊ cōficiēte. q2 i ꝯficiente h̄ sacr̄m ē spēalis ꝑtās ordinata ad ꝯficiēdū. ſ. caracter. q̄ nō requirit᷑ in baptizante.

q **Q**uarto queritur vtrum vna forma sine alia suā habeat opatiōem. Et vr̄ ꝙ nō. ꝑs toti⁹ etherogenei sepata a ꝑtib⁹ alijs nō h3 pncipalē opatiōe3 totius nec eius ꝑtē. Sed hoc sacr̄m ē totū etherogeneū. cu3 sit ex diuersis partib⁹ ꝯstitutū. ergo neutra pars huius sacri sine alia habet sui scri pncipalem opatiōem nec ei⁹ partem qō nō esset veꝝ si trāsubstātiaret᷑ panis in corpus ante trāsubstātiatiōe3 vini in sanguinē. Ite3 sicut se hab3 effect⁹ ad effectum. ita opatio ad operationē. sed effectus forme cōsecratiōis panis nō est sine effectu cōsecratiōis vini. q2 corpus nō est sine sanguine. ergo nec operatio vni⁹ forme est sine operatiōe alterius. Cōtra nisi vna forma haberet operatiōem suā sine alia. falsu3 diceret sacerdos dicēdo hoc est corpus meū maxime si cōsecratio sanguinis nō sequeret᷑. Ite3 ante adorat᷑ ꝯsecrata hostia ꝙ̄ dicat sacerdos vba per que trāsubstantiat᷑ vinu3 in sanguinē. qō nō sustineret ecclesia nisi vere trāsubstantiaret᷑ panis in corpus ante trāsubstātiatiōem vini in sanguinem.

Rñdeo ꝙ vna forma sine alia suā habet operatiōnē. q2 quelibet pdictarū formarū per se forma. cōpleta est. forma aūt cōpleta sup completa3 materiam cū intentione ministri debita. completa3 hab3 operatiōem. Ad pmum in opp^m dicēdum ꝙ maior intelligenda est de toto etherogeneo qō ē vnu3 per naturalē cōtinuationem. hoc aūt sacr̄m nō ē tale totum sed assimilat᷑ toti etherogeneo. qō ē vnu3 per artificialem aggregatione3 cuius quelibet ꝑs aliquā habet ꝓpriā operatiōem ex quibus omnib⁹ aggregatur operatio toti⁹. Ad scōm dicēdum ꝙ corpus xp̄i ꝙ̄uis nō sit sine suo sanguine ꝓpter naturale3 cōcomitātiā. hoc tamē est per vim sacri. primo ⁊ ꝑ se. q2 ex vi sacri nō est sub forma panis nisi corpus ꝙ̄uis alia sit ibi per cōcomitātia3. similiter ex vi sacri pmo ⁊ per se nō est sub spē vini nisi sanguis ꝙ̄uis ibi sint corpus ⁊ anima per cōcomitantiā. Et ideo nō o3 ꝙ operatio vnius forme coexpectet alterius forme operationē.

c **C**irca litteram. Hec duo sacramēta demonstrata sunt ⁊c̄. Nota ꝙ sāguis qui fluxit de latere xp̄i significauit sacramētum eucharistie inꝙ̄tum ibi est sanguis xp̄i sub vini spē ⁊ sacramentū pnie inꝙ̄tū est penal᷑ purgatio q2 ꝙ̄uis in effusiōe illius sanguis corp⁹ xp̄i penā nō senserit. q2 iā mortuū erat. tñ de lege cōi effusio sāguinis penalitatem significat forma est quā ipe ibidem edidit dicens. hoc est corp⁹ meu3. ⁊ post. hic est sanguis me⁹. Hic nota ꝙ ꝯ3 quosdā magister nō intendit hic precise dicere formam cōsecrationis vini. melius tamē est vt dicat᷑. q2 per hec vba. hic est sanguis meus. idē intelligitur. sicut per ista. hic est calix sanguinis mei. Unde si illa ponerent᷑ loco istorū eadem esset virtus tamē fieri nō debet ꝓpter institutiōem ecclie ⁊ cōsuetudinē. Cū. n. hec vba ꝓferunt᷑. Hic nota ꝙ per formas pdictas pñt dici cōsecrari panis ⁊ vinū inꝙ̄tu3 ꝑ formā q̄ dicit᷑ super panē. substantia panis trāsubstantiatur in rē sacrā que est corpus xp̄i. ⁊ per formā que dicit᷑ sup vinum. trāsubstantiatur substantia vini in rem sacram que est sāguis xp̄i potest etiam dici spēs consecrari inꝙ̄tum per predictas formas efficiuntur cōtinentes re3 sacrā. vna corp⁹. alia sanguinē. pñt etiā dici cōsecrari corpus ⁊ sanguis inꝙ̄tū per trāsubstātiatiōes que fiunt ꝑ formas predictas deputantur ad nouum ⁊ specialem sanctificandi modū quāuis eni3 xp̄us sine sacramēto sanctificet hominē i eū credētē. tñ h̄ fac̄ alio mō ꝙ̄ vt ē sub sacro. q̄a pmo modo dat xp̄s homini sanctitate3 ꝓpter sua3 operatione3 tāꝙ̄ ꝑꝑ dispositiōe3 ꝯgruā. S3 2° mō vltra h̄ dat sibi sanctitate3 ratiōe rei suscepte. ⁊ q̄a magis ꝓprie dicit᷑ ꝯsecrari qō trāsmutat᷑ in re3 sa-

cram ꝗꝫ illud quod deputaṫ ad vſū ſacrū ⁊ qðlibet iſtoꝝ magis dr̄ ꝯſecrari ꝗꝫ illud qð efficit ꝯtineṫ tm̄ rē ſacrā. iō ſubſtātia pāis ⁊ vini magis ꝓprie dr̄ cōſecrari ꝑ formas ꝓdictaſ ꝗꝫ corp⁹ ⁊ ſāguiſ. ⁊ iſta ꝗꝫ ſpēs panis ⁊ vini. Reliq̄ v̓o ad laudē dei dicunṫ. Hic nota ꝙ ꝗꝫuis nō ſint de eēntia ſacri. tn̄ nō dn̄t omitti ꝓpter ordinationē ⁊ reuerentiā ſacri. ꝑ h tn̄ qð dic mgr̄. hic ē ſāguis meus. itelligūtur cōprehēdi oīa mēbra. v̓ba q̄ ſequūtur vſqꝫ in remiſſionem peccatoꝝ iclusiue ſm opinionē q̄ ponit illā eē ð eēntia forme. ſicut ex multis granis. Nota ꝙ vua eſt multoꝝ granoꝝ adunatio. racem⁹ vnū granuꝫ. botrus ꝯgregatio vuarū glarea humor racemi vinaciū folliculus in quo ꝯtineṫ glarea. ⁊ arillus eſt granellū ꝙ ē i racemo qð alio noīe dr̄ archinus.

Di .ix.

Et ſicut due ſūt res ſupꝑius determiauit magr̄ ð ſcr̄o euchariſtie ſm ſe. hic definiat ð ipō i cōꝑatiōe ad ſuſcipiētes. Et diuiditur i tres ꝑtes. P° de mōis mādu cādi corp⁹ xp̄i definiat v̓itatē. 2° refellit quorūdaꝫ errorē. ibi. Hec v̓ba. 3° explanat quarūdā auctoritatū dubiarū intētiōem. ibi ſm hos duos.

Articulus primus.

Circa hanc di. q̄rēda ſūt tria ꝑn cipalr̄. P° de mādncatiōe hui⁹ ſacri ex ꝑte rei māducate. 2° de māducātibus. 3° de miſtrantib⁹. Circa pm querūṫ tria. P° vtꝝ i h ſacr̄o corp⁹ xp̄i māduceṫ veraciter. 2° vtꝝ vtiliṫ. Tertio vtꝝ omnis ipm̄ māducans ſacramētaliter ipm̄ manducet ſp̄ūaliter.

Primo oñdo ꝙ in h ſacr̄o corp⁹ xp̄i nō māducaṫ veraciṫ math. 15°. Oē qð in os itrat in v̓ētrē vadit ⁊ i ſeceſſū emittiṫ. h aūt nullo mō pōt v̓e dici de corpore xp̄i. g̊ veraciter nō māducaṫ. Itē de ꝯſe. di. 2a. Tāta in glo. ꝗꝫ cito ſpēs dētib⁹ teriṫ tā cito i celū capiṫ ſupple corp⁹ xp̄i. Sꝫ nihil v̓e manducaṫ. niſi ſaltē deſcēdat in ſtomachū. ergo corp⁹ xp̄i veraciṫ nō māducaṫ. Cōtra Jo. 6° dic ſaluator. Caro mea v̓e ē cib⁹. Sꝫ fruſtra ē cib⁹ niſi v̓e māduceṫ. g̊ caro xp̄i v̓e māducaṫ. Itē de ꝯſe. di. 2a. Ego berēgari⁹ dr̄ verū corp⁹ ⁊ ſanguinē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. in v̓itate manib⁹ ſacerdotū tractari ⁊ frāgi ⁊ fideliū dētib⁹ atteri Sꝫ cib⁹ q a dētib⁹ atteriṫ v̓e māducaṫ. g̊ corp⁹ xp̄i v̓e māducaṫ. Rn̄deo ꝙ i ſūptōne hui⁹ ſacri ē q̄dā māducatio carnalis q̄ cōmeſtū maſticaṫ ⁊ in ſtomachū trahiṫ ⁊ poſtea digeriṫ ⁊ vltio i ſubſtātiā māducātis ꝯuertiṫ ⁊ ſic v̓e māducaṫ illa ſpēs ſub q̄ realr̄ ꝯtineṫ v̓um corp⁹ xp̄i. Et ē alia ſacr̄aliſ. q2 corp⁹ verū ſub ſpē realr̄ ꝯtentū ſumiṫ. ſꝫ ſic ſūptū corꝑaliter nō maſticaṫ. tn̄ niſi ſpēs tā diu i ore maſticenṫ ꝙ ꝑ digeſtionē ibi factā corrūpaṫ in eis forma ꝓp̄a. ſed deſcēdat in ꝓpria forma in ſtomachū. corp⁹ xp̄i i ſtomachū deſcēdit ꝑ deſcēſū ſpēi ſub q̄ ꝯtineṫ ꝗꝫdiu in ea ſpē forma ꝓpria ſaluaṫ. ſꝫ ꝑ v̓tuteꝫ māducātis n̄ vnitur māducanti. ſed per ipm̄ manducans vnitur ſp̄ūaliter xp̄o capiti ſi digne manducat. Eſt ibi ēt māducatio ſp̄ūalis q̄ dr̄ māducari corp⁹ myſticū q̄ nihil aliud ē ꝗꝫ ſp̄ūaliter incorꝑari corꝑi myſtico ꝑ fidē ⁊ charitatē vl' magis incorꝑari ꝑ augmētum fidei ⁊ charitatis. que māducatio nō ꝯuenit idigne ſuſcipiētibus ſacr̄m. Ad pm arm ad ꝑtē p̄maꝫ dð ꝙ ꝓcedit de māducatiōe carnali qua ſpēs māducaṫ Aliq tn̄ negāt ſpēs in ſtomachū deſcēdere. ſed hi dicūt ꝯtra ſenſibilē expientiam. Alij dicūt ꝙ emittunṫ ꝑ ſudorē nō ꝑ ſeceſſum q̄ opinio tāgiṫ in glo. ð ꝯſe. di. 2a. Tāta ſꝫ vaticia ſūt. cū. n. cib⁹ nō emittiṫ ꝑ ſeceſſū. vt p° ſit a forma ꝓp̄a trāſmutat⁹. idignū n̄ v̓r ꝙ aliqd ipurū ſi in illis ſpēb⁹ fuit ꝑ ſeceſſū emittaṫ. Ad 2m dð ꝙ illa gl. itelligēda ē qn̄ tamdiu ſpēſ maſticaṫ ꝙ ꝑ digeſtionē q̄ fit i ore nō remanet i ſua forma ſm. n. Auic. li°. 10. de aīalib⁹ c°. de digeſtionib⁹. Mēbrana i lingua ⁊ i palato ē eiuſdē nature cū interiori ſtomachi tunica. ⁊ ideo cōicat cū ea in oꝑe. Pm arm ad ꝑtē aliā aut itelligēdū eſt de māducatiōe ſp̄ūali aut ſacr̄ali ⁊ ſpirituali ſimul. Ad 2m dð ꝙ illa attritio ⁊ fractio dꝫ referri ad ſpēs nō ad verum corpus xp̄i. Sed q2 ille berēgarius fuerat infamatus ꝙ nō credebat corpus xp̄i realiter cōtineri ſub ſpē. ideo ad ſui purgationē ꝑer verba exceſſiua contrarium aſſeruit.

Secundo queritur vtrum xp̄us in hoc ſacr̄o maducetur vtiliter. Et videṫ ꝙ non. nihil irrōnabile ⁊ inhumanū eſt vtile. ſꝫ comedē hoīem ⁊ dn̄m ſuū irrōnabile videṫ ⁊ inhumanū. ergo māducare corpus xp̄i nō eſt māducātibus vtile. Itē Jo. 6°. Caro nō prodeſt quicꝗꝫ. ergo ad nihil eſt vtile comedere xp̄i carnem. Contra eccleſia ſtatuit ꝙ oēs fideles ſaltē ſemel in anno ſuſcipiant corpus xp̄i. extra de pn̄ia ⁊ remiſ. Omnis vtriuſqꝫ ſexus. ꝙ nō inſtituiſſet niſi talis manducatio vtilis eſſet Item Jo. 6°. dicit ſaluator qui māducat meaꝫ carnem ⁊ bibit meum ſanguineꝫ habet vitaꝫ eternā. Reſpōdeo ꝙ a digne ſuſcipiente hoc ſacramētuꝫ xp̄us māducatur vtiliter. hec eni manducatio mā ducanti reducit ad memoriā paſſionem xp̄i. fidem confirmat. ſpē auget. charitatem inflāmat. dat vitam gratie. xp̄o vnit. manducanteꝫ ſp̄ūaliter eterna conſolatione reficit. ipm̄ roborat ad operationem boni ſuſtētat. contra caſuꝫ prouenientem ex ꝓpria infirmitate munit. cōtra demonis impulſum remittit ardorē carnalis cōcupiſcentie. purgat veniale peccatum. ⁊ quādoqꝫ mortale. vt infra eadē di. declarabitur. Et hoc facit manducatio ſacr̄aliſ inꝗꝫtum in ſacramēto eſt virt⁹ operatiua ſpiritualis manducationis in māducante ſufficienter diſpoſitio. ⁊ pn̄t hi. 12. effectus ſignificari per. 12. fruct⁹ ligni vite. de quo habeṫ apoc. vlti. ⁊ ad celerioreꝫ iſtorum memoriaꝫ in tribus v̓ſibus collecti ſunt. Inflāmat memorat ſuſtētat roborat auget. Hoſtia ſpem purgat. reficit vitam dat ⁊ vnit. Cōfirmatqꝫ fideꝫ munit fomitēqꝫ remittit. Ad primū i oppm dð ꝙ illud argumentū procedit de manducatione carnali. Ad 2m dð ꝙ illa auctoritas intelligenda eſt ſm intellectum eorum qui putabant carnē xp̄i manducandam carnaliter eo modo quo alij cibi mandncantur.

Tertio queritur vtꝝ oīs māducās corpuſ xp̄i ſaramētalr̄ māducet ipꝫ ſp̄ūalr̄. Rn̄deo ꝙ māducare corpus xp̄i ſacr̄aliter dupli' pōt intelligi. Uno

mõ pro mãducare ip̄m ꝑ mãducatiõem sp̄ẽi q̃ eius
sacr̄m est ⁊ sub qua realiter ꝯtinet̃ ſm quẽ modum
mãducat̃ ab oi mãducãte sp̄ẽm p̄dictã siue hoie si-
ue bruto. nec tñ ex hoc seqt̃ ꝙ brutũ ꝓprie loquẽdo
sumat corpus xp̄i sacr̄aliter. q꞉ ꝗuis sumat id qḋ ẽ
sacr̄m ⁊ corpus xp̄i sub ip̄o cõtẽtũ nõ tñ sumit ip̄um
sacr̄m sub rõne qua sacr̄m ẽ. q꞉ nõ sumit ip̄um sub
rõne qua est signũ ꝟi corpis xp̄i realiter ꝯtinẽs ip̄m
hoc aũt aduerbiũ sacr̄aliter magis ꝓprie determi-
nat sũptiõem ꝑ ꝯꝑationẽ ad sumẽtẽ ꝗ ad rẽ sũptaꝫ
Alio mõ mãducare corp⁹ xp̄i sacr̄aliter põt accipi
ꝓ mãducare ip̄m ꝑ mãducatiõem sp̄ẽi que ei⁹ scꝫ
est. ⁊ sub qua realr̄ ꝯtinetur cũ intẽtiõe gnãli vl̄ sp̄ã
li iplicita vel explicita sumẽdi ip̄m sub illa sp̄ẽ ſm
quẽ modũ sũmi põt sacr̄aliter ab oi hoie potẽti hr̄e
intẽtionẽ p̄dictã siue bono siue malo siue fideli siue
heretico. sꝫ quocũqꝫ modoꝝ p̄dictoꝝ põt mãduca-
ri sacr̄aliter absqꝫ h̄ ꝙ mãducet̃ sp̄ũaliter mãducar̃
eni ip̄m sp̄ũaliter. est ip̄m credẽ ⁊ ꝑ charitatẽ ei vni
ri ⁊ ei⁹ corpi mystico incorꝑari. Multi aũt corpus
xp̄i accipiũt sub sacr̄o. ⁊ credẽdo ip̄m ibi eẽ. qui tñ
ꝓpter eoꝝ idispositiõem ei sp̄ãliter nõ vniunt̃. nec
eius corpi mystico ꝑ charitatẽ ei incorꝑantur. Aliq
ẽt ip̄m mãducãt sp̄ũaliter. q ip̄m nõ mãducãt sacr̄a
liter. q꞉ multi credũt xp̄m sub sp̄ẽ ꝯsecrata ⁊ ei⁹ cor
pori mystico ꝑ charitatẽ icorꝑant̃. qui tñ sp̄ẽm cor-
pus xp̄i ꝯtinẽtẽ nõ mãducãt. q꞉ ꝗuis sic ip̄m man-
ducare vtile sit ad salutẽ. nõ tñ ẽ necessariũ nisi sel'i
anno sicut statuit ecclia. vl̄ in casu grauis ifirmita-
tis in q̃ cõmode põt hr̄i sacr̄m. Et ḋ hac sp̄ũali mã
ducatiõe intelligit̃ illud de ꝯsec. di. 2ª qḋ ẽt recitat
mgr̄. vt quid paras dentem ⁊ ventrem credere ⁊
manducasti.

Articulus secũdus.

Consequenter queritur de 2° principali. Et
circa h̄ querunt̃ tria. P° vtꝝ exñs in
pccõ mortali peccet mortalr̄ suscipien
do h̄ sacr̄m. 2° vtꝝ ꝯtritus nõ ꝯfessus.
3° vtꝝ ꝓpter aliqd qḋ nõ ẽ pccm̃ tene
atur hõ abstinere a susceptiõe huius sacr̄i.

Primo ostendo ꝙ exñs i pccõ mor
tali ñ peccat mor-
taliter suscipiẽdo h̄ sacr̄m. de ꝯse. di. 2ª. Si
nõ sũt tãta pccã vt excõicet̃ qs nõ se dꝫ a medicina
corpis ⁊ sanginis dñi separe. Sed ꝑ quolibet pccõ
mortali nõ excõicat̃ hõ neqꝫ dꝫ excõicari. sꝫ tm̃ pro
mortali cui annexa ẽ ꝯtumacia. ii ª q. 3ª. Nemo eni
alias. n. nõ p̄cederet ãmonitio excõicatiõeꝫ. g̊ aliqſ
i pccõ mortali põt suscipe h̄ sacr̄ꝫ nõ peccãdo mor
talit̃. Itẽ suscipiẽs h̄ sacr̄m in pecõ veniali nõ pec-
cat venialr̄. q꞉ qḋcũqꝫ pccm̃ ẽ obligatio ab aliqua
lege. sꝫ i nulla lege ꝓhibet̃ hõ h̄ suscipe sacr̄ꝫ ꝑꝑ pec
catũ veniale tm̃. g̊ a sili exñs i pccõ mortali suscipi
endo h̄ sacr̄m nõ peccat faciẽdo illud ad qḋ tenet̃.
Sꝫ qlibet fidelis vtriusqꝫ sexus tenet̃ semel i ãno
h̄ sacr̄m suscipe vt supius ẽ oñsuꝫ. sacerdos. n. post
ꝗ ꝯsecrauit tenet̃ ip̄m suscipe de ꝯse. di. 2ª. Rela-
tũ. Ergo in illo statu exñs i pccõ mortali nõ peccat
mortalit̃ suscipiẽdo h̄ sacr̄m. Cõtra p̄ma cor. xi.
Qui mãducat ⁊ bibit idigne iudiciũ sibi mãducat
bibit. Sed q accidet cũ mortali pccõ accedit in

digne. g̊ talis sibi iudiciũ mãducat ⁊ bibit qḋ ñ essꝫ
ꝟum nisi ꝑ h̄ icurreret mortale pccm̃. Itẽ maius ẽt
sumere ꝗ tãgere vl̄ aspicere. sꝫ vt hẽtur 2° regũ. 6°
Oza ꝑcussus ẽ q꞉ archã dñi tetigit idigne bethsami
te ẽt ꝑcussi sũt. quia archã dñi aspexerũt idigne vt
hẽt̃ p° re. 6ª. ergo multo forti⁹ mortaliter peccat qui
corp⁹ dñi sumit idigne. Rñdeo ꝙ sicut dr̄ de ꝯse.
di. 2ª. Nihil i sacrificijs mai⁹ eẽ põt. ꝗ corp⁹ ⁊ san-
guis xp̄i. nec vlla oblatio hac potẽtior ẽ. sꝫ hec oẽs
p̄cessit que pura ꝯsciã dño offerẽda ẽ ⁊ pura mente
sumẽda atqꝫ ab oibus venerãda. Et iõ volẽs acce
dere ad h̄ sacr̄m dꝫ examiare ꝯsciam suã ſm aplm
p̄ma ad cor. xi. Et si videat se eẽ i pccõ mortali. s. q꞉
videt se nõ penitere de peccato mortali iã cõmis-
so vel eẽ in ꝓposito aliud cõmittẽdi. ⁊ q in tali statu
h̄ sacr̄m suscipit mortalr̄ peccat. ꝓpter irreuerẽtiã
quã fecit sacr̄o ⁊ rei ꝯtẽte sub sacr̄o ⁊ rei significate
nõ ꝯtente. ⁊ ẽt q꞉ ẽ eccl'iastici p̄cepti trãsgressor. Ille
ẽt q ſm rei ꝟitatẽ nõ ẽ in pccõ mortali credit tñ eẽ.
si cũ tali. ꝯscia h̄ sacr̄m suscipit mortalr̄ peccat: qꝛ ẽ
reuerentie debite sacr̄o ꝯtẽptor. Si autem nõ vi-
det se eẽ in mortali peccato neqꝫ credit ⁊ tñ est aut
h̄ ꝓuenit ex õmissiõe debite diligẽtie in examinan
do ꝯsciam. ⁊ tc̃ dico ꝙ mortalr̄ peccat. non tñ ita
grauiter sic prius aut nõ ꝓuenit ex omissiõe debite
diligẽtie quã tenet̃ homo adhibere. sed q꞉ hõ ḋ le
ge cõi certus esse nõ põt vtrũ peniteat digne ſm il
lud eccl'. 9°. Nemo scit vtrũ odio vel amore dign⁹
scit. ⁊ sic accedẽs in peccato mortali ad susceptio-
nẽ huius sacr̄i nõ peccat mortalr̄. sed ꝯseqtur remis
sionem latẽtis peccati. Aliter enim q̄cunqꝫ hõ h̄
sacr̄m susciperet exponeret se ꝑiculo peccandi morta
liter quod falsum est. Ad p̄mum in opp^m dḋ ꝙ ḋ
excõicatione que est exclusio a sacr̄oruꝫ susceptiõe
dꝫ illud decretum itelligi. ⁊ quoad h̄ debet homo
se reputare excõicatum qui scit vel credit se esse in
peccato mortali. Ad 2^m dḋ ꝙ suscipiens h̄ sacr̄m
in peccato veniali tm̃. ideo nõ peccat nisi sit aliud
qḋ obsistat. q꞉ peccatum veniale se ꝯpatitur cum
effectu huius sacr̄i. ⁊ quia de lege cõmuni non põt
esse homo sine peccato veniali nisi forsitaꝫ ad mo
dicum tẽpus. hõ aũt põt cauere a cõmissione pecca
ti mortalis per totam vitaꝫ. Ad 3^m dḋ ꝙ ille qui
in peccato mortali cõicat in pascate. ⁊ sacerdos p⁹
ꝯsecrationem non peccant. quia cõicãt. sed quia in
digni cõicant indigni cõione tenent̃ eni cõicare di
gne. nec ꝓpter h̄ ꝑplexi sunt. q꞉ cum adiutorio dei
se possunt disponere ꝑ pniam vt sint digni cõicare
Primũ argumẽtum ad ꝑtem aliã bene ꝯcludit.
Ad 2^m dḋ ꝙ exñs in peccato mortali vidẽdo corp⁹
xp̄i non peccat aspiciendo enim ip̄m nullã irreue-
rentiam fac̃ sacr̄o. bethsamite aũt ideo ꝑcussi sunt
q꞉ vt dicunt qdam ⁊ refert glo. ibidem. nulli lice-
bat videre archam detectam nisi pontifici. Vl̄ po
test dici etiam ſm glo. ꝙ percussi sũt eo ꝙ indigni
eẽnt vel indigne accesissẽt vel nõ digne custodissẽt
archam. tãgens aũt corp⁹ xp̄i in peccato mortali ir
reuerentiã facit sacramento vt in casu. quando sci
licet hoc cum timore ⁊ reuerentia propter aliquã
necessariam causam. vt quando erigit hostiam ia
centem in terra non existente presente alio dignio
ri ad tangendum eam in quo casu laicus etiam h̄
facere posset. Oza autem percussus fuit. quia ar-
cham temerarie tetigit ſm sententiam glo. ibideꝫ

dicit ēt ibi alia glo..ꝙ ſup humeros eſt ꝑcuſſus qui
bus ſm legē archā ferre debuit.

c **SEcundo queritur** vtꝝ cōtrit⁹ ñ ꝯfeſſ⁹ peccet
mortalr̄ ſuſcipiēdo hoc ſacr̄m. Et vꝫ ꝙ ñ.
Jlle q recōciliat⁹ ē deo digne pōt ſuſcipe hoc ſacr̄m
ſꝫ ꝑ vām ꝯtritiōem hō recōciliat̄ deo añ confeſſio-
nē.ğ ex tūc pōt digne ſuſcipe h̄ ſacr̄m. Jtē hō nō te
net̄ de neceſſitate cōfiteri niſi ſemel in anno.ſꝫ ſibi
licitū ē pluries ī anno ſuſcipe h̄ ſacr̄m.ğ aliqñ licite
pōt ſuſcipe q̄uis nō cōfiteat̄. Cōtra Ricardus d̄
ꝑtāte ligādi ⁊ ſoluēdi c°.xi°. Si añ ſacerdotis abſo
lutiōem criminoſus ad cōmunionē corꝑis xp̄i acce
dat ꝓ certo iudiciū ſibi mādu cat ⁊ bibit.etiā ſi euꝫ
iā ante multū peniteat. Rn̄deo ꝙ ꝯtrit⁹ nō ꝯfeſ-
ſus itelligi p̄t duplr̄. Aut d̄ pccō veniali.aut d̄ pccō
mortali.p̄mo mō ſuſcipiēdo ſacr̄m nō peccat mor-
talit̄.q꞉ de pccō veniali nō ē neceſſaria ꝯfeſſio.niſi
qñ nō hꝫ pccm̄ mortale.tūc.n. cū teneat̄ ſel̄ in āno
ꝯfiteri.oꝫ ꝙ de venialib⁹ ꝯfiteat̄. 2°mō diſtiguen-
dū ē.q꞉ aut hꝫ copiā cōfeſſoris idonei.⁊ tēpus ſuffi
ciēſ ad ꝯfitēdū.⁊ loquelā liberā aut nō. P°mō dico
ꝙ ſuſcipiēdo h̄ ſacr̄m mortalr̄ peccat.q꞉ ad h̄ ꝙ hō
ſit dignus h̄ ſacr̄m ſuſcipe reqrit̄ ꝙ recōciliet̄ deo ⁊
eccl̄ie.q꞉ recōciliatio ē ꝑ ꝯfeſſiōem ⁊ abſolutiōem.
ſc̄do mō ſubdiſtinguēdū ē.q꞉ aut iminet ſcādalum
ꝑſone ſue niſi cōicet.aut ꝑp̄lo aut iā icepit ſacr̄i my
ſteriū ſi ſacerdos eſt. Et ī quolibet iſtoꝝ triū caſuuꝫ
licitū ē ſibi cōicare cū ꝓpoſito ꝯfitēdi. Si tñ ñ adeſt
aliqs p̄dictoꝝ triū caſuū tenet̄ expectare quouſqꝫ
hꝫ copiā ꝯfeſſoris. Ad p^m in opp^m dō ꝙ cū illa re-
cōciliatiōe q̄ hō recōciliat̄ deo ꝑ iteriorē ꝯtritiōem
reqrit̄ vt recōciliet̄ eccl̄ie ſi pōt añ hui⁹ ſacr̄i ſuſce
ptiōem. Ad 2^m dō ꝙ q̄uis hō nō teneat̄ niſi ſel̄ in
anno ordiarie ꝯfiteri.tñ p̄nt accidē caſus ꝑꝑ quos
tenet̄ pluries ꝯfiteri iter quos vn⁹ eſt plurficata ſu
ſceptio hui⁹ ſacr̄i. ſi ille q vult ſuſcipe recolat ſe cō-
miſiſſe mortale pccm̄ de quo nō fuit ꝯfeſſus ⁊ abſo
lutus legitie. Auctoritati ſ ricardi ad ꝑtē aliā ſatiſ
patet expoſitio ex dictis in corpore q̄ſtionis.

t **TErtio queritur** vtrū ꝓpter aliqd
qd̄ nō eſt pccm̄ te
net̄ hō abſtinere a ſuſceptiōe hui⁹ ſacr̄i. Et
vꝫ ꝙ non q꞉ ſi aliqd aliud a pccō dꝫ ꝓhibere ſuſce-
ptiōem hui⁹ ſacr̄i h̄ eēt imūditia mēſtruoꝝ aut ſemi
nis fluxus q꞉ reputabātur imūditie in lege. ſꝫ men
ſtrua nō ꝓhibēt mulieres ab hui⁹ ſacr̄i ſuſceptione
di.5. Ad ei⁹.⁊ a ſil̄i nec ſemis fluxus.ergo nll̄a alia
imūditia a pccō ꝓhibet hui⁹ ſacr̄i ſuſceptiōem. Jtē
recōciliat⁹ deo ⁊ eccl̄ie dignus eſt ſuſcipe h̄ ſacr̄ꝫ. ſꝫ
imūditie q̄ nō ſūt peccata nō ꝯtrariant̄ recōciliatio
ni p̄dicte.ğ nec ſuſceptiōem hui⁹ ſacr̄i debēt ꝓhibe
re. Cōtra ꝯcubit⁹ ꝯiugalis ſiñ oī pccō fieri pōt vt i
feri⁹ oñdet̄.ſꝫ ante eucharıſtie ſuſceptiōeꝫ aliquot
dieb⁹ ab vxorib⁹ ꝓprijs ē abſtinēdū.de ꝯſe.di.2ᵃ
Ois hō.ğ ē aliqd aliud a pccō ꝓhibēs hui⁹ ſacr̄i ſu-
ſceptiōem. Rn̄deo ꝙ ꝓpter aliqd aliud qd̄ nō eſt
pccm̄ tenet̄ aliqñ hō abſtinere a ſuſceptiōe hui⁹ ſa-
cr̄i ꝓpter ordinationē eccl̄ie q̄ ꝓpter ſacr̄i reuerētiā
ordinauit hoīem aliqñ debē abſtinē a ſuſceptiōe h⁹
ſacr̄i ꝓpter aliq̄ q̄ nō ſūt pccā eo ꝙ ipediūt vl̄ minu
unt reuerētiā q̄ dꝫ obſuari in ſuſceptiōe h⁹ ſacr̄i cu-
iuſmōi ē nocturna pollutio ꝓueniēs ex crapula vel
imūda cogitatiōe q̄ p̄ceſſit in vigilia.q̄ crapula vel
cogitatio ſi peccata mortalia fuerīt vl̄ ꝓbabile vel
dubiū vtꝝ fuerūt.tūc pollutio ex eis ꝓueniens ꝓhi
bet de neceſſitate h⁹ ſacr̄i ſuſceptiōem.ſi aūt certuꝫ
eſt vel ꝓbabile ꝙ nō fuerūt niſi pccā venialia.tunc
illa pollutio nō ꝓhibet niſi de ꝯgruitate. Si aūt ꝓ-
ueniat ex nature ſupfluitate vel ifirmitate non cre
do ꝙ ꝓhibeat. Et hec ꝓbari p̄nt ꝑ ea q̄ dicūtur di.
6ᵃ.teſtm̄ ꝓbabile ⁊ ꝑiculū mouēdi hui⁹ ſacr̄i ꝓhibet
ſuſceptiōem. Et de ſil̄ibus ſil̄e iudiciū habeat̄. Et
pōt dici q̄ſi ꝑ quādā appropriatiōem ꝙ p̄dicta mi-
nuūt reuerētiā que dꝫ obſeruari in ſuſceptiōe hui⁹
ſacr̄i.rōne ſp̄ei ꝯſecrate. Et q꞉ reuerētia q̄ debetur
corꝑi xp̄i exigit vt ip̄m ſuſcipiens diligenter reco-
gitet qd accipit qd̄ ifantes ⁊ furioſi facere nō poſ-
ſunt.ideo nō debet dari ifantib⁹ neqꝫ illis qui ſem
per fuerunt furioſi. Si aūt furioſus anteq̄ꝫ intra-
ret furiā hoc ſacr̄m petijt in debito ſtatu. ſibi po-
ſtea in furia pōt dari.niſi ꝓbabiliter timeat̄ ꝙ ill̄d
ꝓijceret vl̄ aliq̄ꝫ aliā irreuerentiā facēt ſacr̄o.⁊ pōt
dici ꝙ per appropriatiōem ꝙ hec impediunt reue
rentiam q̄ dꝫ obſeruari in ſuſceptiōe h⁹ ſacr̄i rōne
rei ꝯtēte. Et q꞉ cāꝑꝑ quā aliqſ dꝫ intdici vl̄ ſuſpēdi
vl̄ excōicari ſiue maiori excōicatiōe ſiue miori de-
rogat realiter vl̄ ſm iudiciū fori exterioris vnitati
eccl̄e q̄ eſt corpus xp̄i myſticū qd̄ eſt res ꝑ hoc ſacr̄ꝫ
ſignificata.nō tñ ſub ſacr̄o contenta.ideo īterdicti
ſuſpenſi excōicati etiā iniuſte excludūtur a ſuſcepti
one huius ſacr̄i.predicte tamē pene ſūt nō pccā q̄ꝫ
uis p̄dictas penas contēnētes grauiter peccēt. Ad
p̄mū in opp^m dō ꝙ immūditia mēſtruoꝝ nō ꝓhibꝫ
mulierē cōicare.q꞉ eſt imunditia pure naturalis.
Si aūt vt dicitur ibidē.ex veneratione magis ſu-
ſcipe nō p̄ſumit laudāda eſt.ſed ſi ꝑcipit nō eſt iudi
cāda. Sil̄i mō pōt dici de illa infirmitate que leuit
15° vocat̄ fluxus ſemis. Ad 2^m dō ꝙ q̄uis recōci
liatus deo ⁊ eccl̄ie ſit dignus ſimplr̄ pōt tamē con-
tingere caſus in quo nō dꝫ hoc recipe ſacr̄m ꝓpter
eius reuerētiam. Uel pōt dici ꝙ nō eſt incōueniens
ꝙ aliqs ſit dignus ſimplr̄ ⁊ tamē indignus ſm qd.
Ad ar^m ad ꝑtē aliā dō ꝙ illud decretū non loqui
tur d̄ d̄bito neceſſitatis ſed ꝯgruitatis.mulier tñ d̄
bitū petenti reddere tenet̄ ſm glo.ibidem.

Articulus tertius.

COnſequenter queritur d̄ ter-
tio p̄ncipali. Et
circa hoc q̄runtur tria. P° vtꝝ ſacer
dos peccet q ſciēter dat hoc ſacr̄ꝫ exn̄ti
ī pccō mortali. 2° vtꝝ peccet h̄ ſacr̄o
dādo hyſtrionib⁹ ⁊ magis. 3° vtꝝ ſacerdos h̄ ſcr̄m
dare debeat illis q de crimine ſūt ſuſpecti.

p **PRimo oſtendo** ꝙ ſacerdos pec-
cat qui ſcienter
dat ſacr̄m hoc exiſtenti in peccato mortali
q̄uis lex dicat ꝙ petēti debitū ſit reddēdum.tñ il-
le peccat qui gladiū apud ſe depoſitum reddit pe-
tenti.ſi ſciat ꝙ petens illum eodē interficere ſe ꝓ-
ponat.ergo a ſimili q̄uis ius canonicum dicat ꝙ
ſacerdos ſuo ſubdito petenti miniſtret hoc ſacra-
mentum peccat miniſtrādo quādo ſcit illum h̄ pe-
tēin malū ſuū qd̄ fac̄ oīs petens in peccato morta
li. Jtem vilior res eſt peccator inq̄ꝫtuꝫ pccōr q̄ꝫ lu
tum.ſed ſi ſacerdos ꝓijceret ſciēter corp⁹ xp̄i ī lutū

mortalr̄ peccaret. ḡ multo forti⁹ mortalr̄ peccat qñ põit ip̄z ĩ ore illi⁹ quē scit ip̄e eē ĩ mortali pccõ. Itē mortalr̄ peccarēt medic⁹ q̄ sciēter daret medicinā ĩ firmo q̄ eēt iterficiēdus. ḡ cū grauior sit mors sp̄ualis q̄ꝫ corporalis. multo forti⁹ sacerdos mortaliter peccat dādo h̄ sacr̄m illi quē scit eē ĩ pccõ mortali. q: tal' recipiēdo h̄ sacr̄z mortalr̄ peccat. Cõtra de ꝯse. di. 2ª nõ ꝓhibeat dispēsator nõ ꝓhibeat dispensator pigues terre. i. pccõres ſm glo. ad mensā dñi mādūcare. Itē. 1ª. q. 1ª. Xp̄us. xp̄us qd fecit nobis q̄ traditorē suū tāta patiētia ptulit vt ei p̄mā eucharistiā ꝯfectā manib⁹ suis ĩ ore suo ꝯmēdatā. sicut ceteris ap̄lis traderet. q̄si dicat in h̄ ex̄m nobis reliq̄t. Itē 6ª. q. 1ª. Aduersitas ĩ fine di. q̄ q̄ꝫuis xp̄us sciret iudā eē furē. tñ ad p̄dicādū cū misit ꝛ ei eucharistiāꝫ dedit. docēs ĩ eccl'ia tolerari malos. ḡ exēplo xp̄i licitū ē sacerdoti dar̄ eucharistiā illi quē scit eē ĩ pccõ mortali. Rñdeo q̄ ille quē sacerdos scit eē ĩ pccõ mortali. aut nõ petit eucharistiā sibi dari ꝛ tc̄ sacerdos dādo peccat. aut petit. ꝛ tūc distingue q: aut suū pccm̄ mortale est ocultū aut manifestū. Si manifestū tūc sacerdos sibi dādo eucharistiā peccaret. q: legitiam ꝯ ip̄m h̄z excusatiōez vl' exceptionē quā sibi publice obijcere põt. ꝛ accipio hic māifestū nõ ꝑ oi eo q̄ꝺ ꝓbari põt. quod magis ꝓp̄e dr̄ manifestabile q̄ꝫ māifestū. Uñ si sacerdos sciret parochianū suū eē ĩ crimīe q̄ꝺ legitie ꝯ ip̄m posset ꝓbare. ita q̄ illud crimē nesciret cū ip̄o nisi duo vel tres testes ꝑ quos h̄ ꝓbare posset nõ ꝓpter h̄ deberet eucharistiā negare illi ĩ publico petēti. q: iā iferret sibi penā añ crimis ꝓbationē q̄ꝺ fieri nõ dꝫ. 2ª. q. t̄tia. Eoꝝ q. Sꝫ accipio hic māifestū pro notorio. Est aũt pccm̄ notoriū vl' ꝑ s̄niam vel ꝑ cõfessionē factā in iure aut euidētiā rei q̄ tergi versatiōe aliq̄ celari nõ põt. ex̄ de cohi. cle. ꝛ muli. c° vl't. Si autē pccm̄ suū ē occultū aut petit ĩ occulto. Et tūc sacerdos sibi dādo peccaret. q: h̄z ꝯ eū legitiāz exceptionē quā sibi ĩ occl'to obijcere põt. ꝛ ip̄m dꝫ monē ne petat ĩ publico. vt habet̄ ꝺ ꝯse. di. s̄cða. Ne ꝓhibeat. aut petit ĩ publico. ꝛ tc̄ sacerdos sibi dar̄ tenet̄. q: ꝯ eū nõ h̄z legitiam exceptionez quā ei ĩ publico obijcere possit extra de officio iudicis ordīarij. Si sacerdos. Ad p̄m dõ q̄ nõ est sil'e q: ius naturale q̄ꝺ est virtuosius iure positiuo. p̄cipit nõ reddē depositū in tali casu. nõ est aũt sic ĩ ꝓposito īmo ius naturale dictat q̄ꝺ occult⁹ peccator a p̄lato suo nõ publicet̄. Uñ nec xp̄us publicauit pccm̄ iude quousq̄ꝫ ip̄e iudas semetip̄m manifestauit. Uñ ex̄ de offi. iudi. or. si sacerdos sciat ꝑ certo aliquē eē reū alicui⁹ cris vel cõfessus fuerit ꝛ emēdare noluerit nisi iudiciario ordie q̄s ꝓbare possit eū nõ dꝫ noiati arguere. Ad 2m̄ dõ q̄ nõ ē sil'e q: lutū corporale polluit illud q̄ꝺ in ip̄m ꝓijcit̄. Uñ species cõsecratas pollueret. Sꝫ peccator recipiēs corp⁹ xp̄i nihil polluit nisi semetip̄m. Ad 3m̄ dõ q̄ñ ē sil'e. q: talē medicinā negare ĩfirmū nõ ĩfamaret nec pplm̄ scādalizaret nec aliq̄ꝺ p̄iudiciuꝫ bono cõi facer̄t. q̄ꝺ fieret si iudici liceret punire vel aliū diffamare ꝓ sua volūtate iudiciario ordie p̄termisso. Arª ad p̄rez aliā ꝓcedūt de pccõre occulto petēte ĩ manifesto ꝛ caueat sacerdos ne sic petēti det hostiā nõ ꝯsecratam sil'ans sibi dare corp⁹ xp̄i. q: si h̄ faceret grauissime peccaret. daret. n. sibi ꝛ ppl'o occasiōem idolatrandi in quantuꝫ ĩ se esset.

Secundo queritur vtꝝ sacerdos peccet dādo h̄ sacr̄m hystriōib⁹ ꝛ magis. Rñdeo q̄ solutio hui⁹ q̄õnis ex solutiōe p̄cedētis manifesta est. tales. n. ducūt illicitā vitā. Uñ de talib⁹ dr̄ de ꝯse. di. 2ª. Pro dilectiōe. puto nec maiestati diuie nec euāgelice discipline ꝯgruere vt pudor ꝛ honor ecc'lie tā turpi et infami cõtagiōe fedet̄. Uñ nec talibus nec cuicūq̄ꝫ ĩfami notorio ꝛ manifesto dāda ē eucharistia. ſm ēt glo. ibidē. si tñ vt dr̄ ĩ sequēti. c° tales reuertātur ad dñm eis gr̄a vel recõciliatio nõ negetur. nõ ē tñ sic ĩtelligēdū q̄ statiꝫ debeat eis dari eucharistia. q: ꝓpter reuerētiā sacri. ꝛ vt ꝓbetur eoꝝ cõuersio nõ ficta nõ dꝫ eis dari vsq̄ꝫ p⁹ ꝑactam penitentiā nisi aliq̄s articulus necessitatis vel pietatis aliq̄ñ aliter fieri suaderet.

Tertio q̄rit̄ vtꝝ sacerdos hoc sacr̄m dare debeat illis q̄ de crimine sūt suspecti. Et vr̄ q̄ sic. 2ª. q. 1ª. Multi. ꝛ sūptū ē ab aug° li° de penitētia lõge añ finē. Uoluit deus hoiez ab hoie iudicari arbitrio suspitiõis. Sꝫ si sacerdos nõ daret eucharistiā suspectis ꝺ crimine sicut alijs. iudicaret eos arbitrio suspitiõis ḡ vr̄ q̄ eis ꝺbeat eucharistiā dare ñ obstāte suspitõne. Itē 6ª. q. p̄ma. Oues. Ois suspitio poti⁹ est repellēda q̄ꝫ approbāda vl' recipiēda. Sꝫ si sacerdos pro suspitiõe dimitteret eucharistiā dare suspectis suspitionē nõ repelleret sed approbaret vl' recipet ḡ videt̄ q̄ nõ dꝫ dimittere dare eucharistiā alicui pro suspitiõe. Cõtra. 32ª. q. p̄ma. Dixit dñs. vbicūq̄ꝫ est fornicatio vel fornicatiõis suspitio libere vxor dimittet̄. ḡ a sil'i vbicūq̄ꝫ ē suspicio homo ꝑꝑ illā sicut ꝓpter factuꝫ iuste repellit̄. ergo sicut sacerdos nõ debet dare eucharistiam publice criminosis. ita nec publice de crimine suspectis. Respondeo sicut dicit glo. suꝑ capitulū vltimo allegatum. triplex est suspitio temeraria. ꝓbabilis violēta. Suspitio temeraria dicit̄ que ex irrõnabili cā consurgit. cuiusmõi est illa que cõficta est rumorib⁹ maledicoꝝ hominū ꝛ obtrectatoꝝ. 2ª. q. t̄tia. In cunctis ꝛ ꝑ tali suspiciõe nõ debet sacerdos dimittere eucharistiam dare suspecto. Probabilis ē que consistit ex probabilibus signis. propter hanc suspitionem nõ debet etiā sacerdos dimittere dare eucharistiam. s̄cða. q. p̄ma. Deus mala audita nullū audiētium moueāt nec passim dicta absq̄ꝫ certa ꝓbatione quisq̄ꝫ vnq̄ꝫ credat. Sed ante audita diligenter inquirat nec precipitāter quid aliquis agat ꝛ ita nullū ante veram iustāq̄ꝫ probationē iudicare aut dānare debemus. Uiolēta est que surgit ex suspitionibus violentis vt si inueniat̄ suspectus cuꝫ suspecta nudus cum nuda. solus cum sola in eodez lecto loco ꝛ tempore suspectis ꝛ contra tales suspectos iudicādum est sicut iudicaretur de facto. Unde sicut publice criminoso sacerdos nõ debet dar̄ eucharistiam. ita nec publice suspecto de crimine modo suspecto predicto. ſm enim iura quattuor modis cõuincitur homo de crimine. s. instrumentis aut testibus. facti euidentia. extra de cohi. cle. ꝛ muli. Tua. Et s̄cða. q. p̄ma. Scelus q̄ꝺ lotharius. aut iuris iterp̄tatiõe. aut qñ q̄s sepe citat̄ ꝛ monet̄ neq̄ꝫ se purgat nec cõꝑet. t̄tia. q. 9ª De crimie vbi sic dicit̄. Quātū est cõfiteri de crimīe eū qui ĩdulto ꝛ totiens delegato iudicio purgandi se occasione

nõ vtiť aut violẽta suspitiõe. 32ª.q.i. Dixit dñs. ꝛ hoc no. 2ª.q.i.c°p° in glo. Argumenta ad ptez p̄mã ꝓcedũt ꝺ suspitiõe temeraria vł ꝓbabili. Arᵐ ad ptem aliã ꝓcedit de suspitiõe violẽta.

c Irca litteram vt quid paras dentẽ ꝛ vẽtrem supple tñ qꝛ h̄ nõ sufficit crederẽ eni opꝫ. In illo.n. sacr̃o ꝛ corp⁹ ꝛ sanguinẽ suũ cõmẽdauit nobis qđ. ꝛ fecit.nos ip̃os.i.e⁹ significatũ fecit nos ip̃os.s.corpus.n.xp̄i veꝝ mysticũ.corp⁹.n.xp̄i veꝝ i sacr̃o signũ ẽ corporis mystici. Vñ p̃õt dici qđ li.qđ ibi facĩ relationẽ simplicẽ.malus accipit sacrꝫ ꝛ nõ rẽ. hoc nõ itelligiť de re ꝯtenta q̃ est corp⁹ xp̄i veꝝ. sed de re significata ꝛ nõ ꝯtenta que ẽ corp⁹ xp̄i mysticũ q° ad formale eius p̃ncipium qđ est gratia.

Di .x.

f Vnt itẽ alij ꝛc. sup̃ius determinauit mgr̃ de h̄ sacr̃o s̄m se. ꝛ p cõpationẽ ad suscipiẽtẽ. hic oñdit veꝝ corpus xp̄i eẽ sub sp̃ẽ panis. Et diuiditur ps ista in tres ptes. Primo mgr̃ ponit errorẽ illoꝝ q negãt corp⁹ xp̄i eẽ sub sp̃ẽ panis ꝛ auctoritates q̃s illi adducebãt p se. 2° põit eaꝝ solutiõeꝫ q̃ ex eadẽ. 3° ad ꝯfirmationẽ v̉itatis de eẽntia v̉i corpis xp̄i sub sp̃ẽ p̃les adducit auctoritates ibi. Hic ꝛ his. Media diuidiť i duas. P° soluit auctoritates q̃s heretici adducebãt p se. 2° explanat quãdã auctoritatẽ adductã i aliarũ auctoritatũ solutiõe ibi. Attende.

Articulus primus.

c Irca hãc di. querẽdũ ẽ p̃ncipaliter de 7. Et p̃mo de eẽ corpis xp̄i sub sacr̃o. 2° ꝺ mõ eẽndi. 3° ꝺ substãtie panis cõuertibilitate. 4° ꝺ corpis xp̄i vt ẽ sub sacr̃o mobilitate ꝛ tãgibilitate. 5° de cognoscibilitate. 6° de mõ eẽntie ptiũ corpis xp̄i sub ptib⁹ illi⁹ sp̃ẽi. 7° de v̉tute p quã corp⁹ xp̄i ẽ sub sp̃ẽ. Circa pᵐ q̃runť duo. P° vtꝝ corp⁹ xp̄i sit sub sp̃ẽ q̃tũ ad v̉am ei⁹ substãtiã. 2° vtꝝ q̃tũ ad ei⁹ verã q̃titatẽ.

p Rimo ostendo ꝙ corp⁹ xp̄i nõ est sub sp̃ẽ q̃tum ad ei⁹ v̉aꝫ substãtiã de ꝯse. di. 2ª. Nõ h̄ ꝛ mgr̃ i lr̃a hui⁹ di.c°p°. Nõ h̄ corp⁹ qđ videtis mãducaturi estis ꝛ bibituri illũ sanguinẽ quẽ effusuri sũt q me crucifigẽt. Sꝫ si v̉e ibi eẽt substãtia corpis xp̄i mãducareť a mãducãte sp̃ẽm.g̊ nõ est ibi. Itẽ eadem di. p̃ma ꝛ mgr̃ in lr̃a hui⁹ di.c° p̃mo. donec seculuꝫ finiať sursũ ẽ dñs. sꝫ si eẽt sub sp̃ẽ eẽt iferi⁹.g̊ nõ essꝫ ibi. Itẽ math. 26° paupes semp hẽbitis vobiscuꝫ me aũt nõ sẽp hẽbitis. sꝫ si substãtia eius v̉e eẽt sub sp̃ẽ semp possem⁹ eã habẽ.g̊ nõ ẽ ibi. Itẽ qđ ẽ alicubi vbi p̃us nõ fuit mutatũ ẽ sꝫ p v̉ba q̃ diĉ sacerdos substãtia corpis xp̄i nõ mutať g̊ sub illa sp̃ẽ ñ ẽ. Cõtra de ꝯse. di. 2ª. panis ẽ in altari vbi accesserit ꝯsecratio. de pane fit xp̄i caro. Itẽ eadẽ di. Hoc ẽ ꝛ recitat mgr̃ in lr̃a hui⁹ di.c° 2°. Ois res illaꝝ rerũ naturã ꝛ v̉itatẽ i se ꝯtinet ex qb⁹ cõficiť. cõficiť aũt sacrificiũ ecclie duob⁹. sacr̃o ꝛ re sacr̃i.i.corpe xp̄i. est igiť ibi sacr̃m ꝛ res sacr̃i.i.corpus xp̄i. Ad istã q̃stionẽ r̃ñdeo. ꝙ i sacr̃o altaris substãtia corpis xp̄i v̉e. ꝛ realiter cõtineť sub sp̃ẽ panis. diuina.n. v̉tus q̃ ꝺ nihilo mũdũ creauit hoc istituere potuit ꝛ istituere voluit. ꝛ qꝛ voluit fecit ꝛ hoc facere ꝯgruũ fuit. qꝛ i hoc mãifestať sue potẽtie imensitas. hoc.n. est tam admirabile ꝙ trãscẽdit oẽm facultatẽ nature ꝛ sue humilitatis ꝓfunditas in hoc ꝙ voluit ꝙ possem⁹ suuꝫ corpus sacratissimũ nostris manibus ꝯtractare ꝛ ei⁹ inestimabilis charitas ꝙ in hoc a nobis visibiliter recedẽs nobiscũ voluit verũ corpus suuꝫ inuisibiliter remanere. ꝛ p hoc in volẽdo credere in humilitate exercitamur. ꝛ in virtute spei roboramur. ꝛ caritate ampli⁹ inflãmamur. Summe g̊ debẽt omnes catholici detestari ꝛ ꝓsequi illũ pessimũ errorẽ ip̃iorũ qui dixerũt corpus xp̄i nõ cõtineri realiter in sacr̃o altaris. sꝫ tãtũmodo ibi eẽ sicuti signo. quẽ errorẽ retractauit berẽgari⁹ rome coraꝫ cẽtum.13.ep̃is vt habeť de cõse. di. 2ª. Ego Berẽgari⁹. Ad pᵐ in oppositũ ꝺđ ꝙ soluiť p lr̃am sequẽtem. seq̃tur.n. immediate ip̃m qdẽ ꝛ nõ ip̃m. ip̃m inuisibiliter nõ ip̃m visibiliter supple mãducabitis. Sꝫ inuisibiliter sub sp̃ẽ panis ꝛ sanguinẽ inuisibiliter bibetis sub sp̃ẽ vini. Ad 2ᵐ ꝺđ ꝙ soluitur ẽt p litterã sequẽteꝫ imediate.n. seq̃ť. sed tñ hic ẽt multuꝫ est v̉itas. dñs. glo. ibidẽ ip̃m veꝝ corp⁹ i forma panis in altari sursũ ẽ.g̊ visibiliter. hic aũt nobiscũ est in sacr̃o inuisibiliter ꝛ cũ hoc realiter. Ad 3ᵐ ꝺđ ꝙ ibi voluit. dñs dicere ꝙ nõ semp ip̃m hr̃ent s̄m copaleꝫ p̃ñtiã visibiliter sicut erat ꝯuersatus cũ eis. Ad 4ᵐ ꝺđ ꝙ nõ opꝫ maiorẽꝫ eẽ v̉am qñ aliqd est vbi p̃us nõ fuit p trãsubstãtiatiõeꝫ alteri⁹ rei i ip̃m p hoc aũt est corp⁹ xp̄i realiter in sacr̃o altaris vt inferi⁹ declarabiť. Uel põt dici ꝙ nõ opꝫ ꝙ illud qđ ẽ alicubi vbi p̃us nõ fuit. mutatũ sit. nisi desinat esse vbi prius erat. corp⁹ aũt xp̄i cũ icipit eẽ sub sp̃ẽ sub qua p̃us nõ erat nõ pp h̄ desinit esse vbi p̃us erat.

c Ecundo queritur vtrũ corpus xp̄i sit sub sp̃ẽ q̃tũ ad ei⁹ v̉am q̃titatẽ. Et v̉ꝛ ꝙ nõ. vnaꝫ q̃titatem eẽ maiorẽ alia. est ip̃m ꝯtinere ꝛ excederẽ g̊ cũ q̃titas corpis xp̄i maior sit q̃ꝫ quãtitas hostie ponere eã sub quãtitate hostie v̉ꝛ cõtradictionẽ includere. Itẽ omne q̃tum cõtentũ ab alio quanto est in eo sicut i loco ꝛ circũscribiť ab eodẽ. sꝫ corpus xp̄i nõ est sub specie localiter. qꝛ vt diciť de conse. di. 2ª. Persona corp⁹ in quo resurrexit dñs vno loco oportet eẽ. nec circunscribiť a sp̃ẽ. qꝛ q̃titas ab alia circũscripta cõmẽsurať eideꝫ.g̊ in sacr̃o altaris nõ est substãtia corpis xp̄i cũ sua v̉a q̃titate. Item facilius est substãtiam separi ab accidentib⁹ q̃ꝫ ecõuerso. qꝛ accñª depẽdent a substãtia. cũ g̊ in hoc sacr̃o sint accñª panis sine substãtia vt inferius declarabitur. multo fortius ibi dꝫ esse substantia corpis xp̄i sine accidente. quãtitas aũt accñs est. Cõtra corpus xp̄i in sacr̃o altaris est corpus organicũ viuens. sed tale corpus nõ põt esse sine q̃titate. ergo corp⁹ xp̄i ẽ sub specie panis. cũ sua naturali q̃titate. Itẽ q̃uis esse substãtie nõ depẽdeat ex accñte. tñ p accñs est suũ bene esse. sed corpus xp̄i nusq̃ꝫ ꝺbet esse sine bene esse.g̊ corpus xp̄i nõ est sub specie panis sine q̃titate cũ inter alia accidentia sit immediator substãtie. Rñdeo ꝙ corpus xp̄i cũ sua quãtitate realiter cõtineť sub specie panis in sacr̃o altaris. nec tñ q̃titas corpis xp̄i circũscribiť ab illa specie. p̃mo ꝓbať p cõclusionẽ questiõis p̃cedẽtis

cū.n.rea'iter ibi sit substātia corpis xp̄i q̃ sua q̄ztita
te naturali nō sepatur seq̄tur ip̄am q̄ztitatē ibi eē.ꝛ
q: ēt corp⁹ aīe cōiunctū ē.ibi etiā est aīa. Unde si ali
quis cōsecrasset ītriduo mortis xp̄i sub sacr̄o fuissꝫ
corp⁹ sine aīa.ꝛ q: ista nō sepantur a diuinitate ibi
etiā ē diuinitas. Sꝫ substantia copis ē ibi p̄mo ꝛ ꝑ
se ꝛ imediate. q: substātia pāis nō trāsubstātiaꝛ nisi
in substātiā corpis. q̄ztitas aūt ꝛ anima ꝛ diuinitas
ibi sūt per cōcomitātiā q̄zuis si diuinitas nō eēt ibi
per cōcomitātiā. tñ eēt ibi tota ꝓpter simplicitatēꝫ
ꝛ imēsitatē suā ꝑ que vbiqꝫ tota ē sub sp̄ē. ḡ sub sp̄ē
panis tot⁹ est xp̄us cū sua q̄ztitate. simil'r sub specie
vini. q: q̄zuis substātia vini nō trāsubstātieꝛ nisi in
sanguinē. tñ q: sanguis vnit⁹ est corpi ꝛ corp⁹ sue q̄z
titati ꝛ aīe. ꝛ corp⁹ ꝛ aīa diuinitati. iō corp⁹ q̄ztitas
eiuſ aīa diuinitas sūt sub sp̄ē vini ꝑ cōcomitātiam
ꝛ ita sub sp̄ē vini tot⁹ est xp̄us qđ aūt q̄ztitas corpis
xp̄i nō circūscribaꝛ a q̄ztitate sp̄ēi. declaraꝛ sic quā
tū circūscriptiue ꝯtētuꝫ ab aliquo q̄zto ei cōmēsura
tur. ita ꝙ ꝑs rn̄det ꝑti. sꝫ q̄ztitas corpis xp̄i nō ꝯmē
surat q̄ztitati sp̄ēi neqꝫ ꝑs rn̄det ꝑti. imo vt iferi⁹ ostn̄
detur ē sub q̄libet ꝑte hostie tota. q̄ztū.n. qđ cōmē
suraꝛ alij q̄zto applicaꝛ ei p̄mo ꝛ ꝑ se ꝛ imediate ꝑ
suā q̄ztitatē. hic aūt est ecōuerso. q: q̄ztitas corporiſ
xp̄i est sub sp̄ē per suā substātiā que ꝑ se p̄mo ꝛ ime
diate sub illa sp̄ē ꝯtineꝛ. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ ꝓce
dit de cōtinētia circūscriptiua. sic n. ponere maio
rē q̄ztitatē cōtineri a minori ꝯtradictionē includit
vt aūt ōn̄sum est in corpore q̄stiōis. corp⁹ xp̄i nō cir
cūscribiꝛ a sp̄ē. Ad 2^m dđ ꝙ maior nō est v̄a de q̄z
to qđ ꝯtineꝛ sub alio q̄zto rōne substātie p̄mo ꝛ ꝑ se
ꝛ imeditate. ꝛ nō rōne sue q̄ztitatis nisi ꝑ cōcomitā
tiā sicut est i ꝓposito. Ad 3^m dđ ꝙ q̄zuis de⁹ posset
substātiā corpis xp̄i ab accidētib⁹ separare. tñ nō d
cebat ꝙ fieret sicut decet accidētia panis separi a
substātia sua. nō.n. posset corp⁹ xp̄i separi ab omni
accidente remanēte vita. q: aīa non pōt animare
corp⁹ nisi organicū organizatū aūt substātie corpis
xp̄i sine q̄ztitate esse nō pōt.

Articulus secūdus.

Onsequenter queriꝛ de 2° p̄n
cipali. Et circa
hoc q̄rūꝛ duo. P° vtꝝ dei fili⁹ possit
facere corp⁹ suū in illa specie. vt i loco
sub qua ꝯtineꝛ in sacr̄o. 2° vtꝝ ip̄e pos
sit facere corp⁹ suū in plurib⁹ locis simul.

P Rimo ostendo ꝙ de⁹ pōt facē cor
pus suū eē in illa
sp̄ē vt in loco sub qua cōtineꝛ in sacr̄o. Oē
qđ ꝯtineꝛ ab alio ita ꝙ neqꝫ excedit nec excediꝛ ē i
eo vt i loco. sꝫ sic se hꝫ corp⁹ xp̄i ad p̄ēm sub q̃ ꝯtine
tur. ergo ē in eo vt i loco. Itē oē corp⁹ vel ē loc⁹ vl'
est in loco. sꝫ corp⁹ xp̄i vt cōtētū sub illa sp̄ē nō ē lo
cus. ergo ē ibi vt in loco. Cōtra oē qđ ē in loco nō
pōt desinere eē in loco nisi muteꝛ. sed corp⁹ xp̄i pōt
desinere eē sub specie absqꝫ hoc ꝙ muteꝛ. sicut pꝫ
cum sp̄ēs corrūpitur. ergo nō est in ea vt in loco. sꝫ
vī ꝙ si possibile fuisset h̄ fieri ꝙ de⁹ fecisset. q: ma
gis fuisset in hoc manifesta potētia sua. ḡ vī ꝙ face
re nō possit. Itē si corp⁹ xp̄i eēt ibi vt i loco aut vt i
cōi. aut in ꝓprio. nō p̄mo mō. q: de⁹ non pōt facere
ꝙ ꝑua q̄ztitas excedat maiorē. loc⁹ aūt cōis excedit
locatū. neqꝫ 2° mō. q: de⁹ nō pōt facere ꝙ minor q̄z
titas sit equalis maiori. q̄ztitas autē locati ꝛ loci ꝓ
prij equātur. ergo de⁹ nō pōt facere vt corp⁹ suū sit
in illa sp̄ē vt in loco. Rn̄deo corp⁹ xp̄i nō eē sub il
la sp̄ē vt in loco. veꝝ est q: corp⁹ locatū est i loco ra
tiōe q̄ztitatis p̄mo ꝛ ꝑ se. corp⁹ vero xp̄i ꝯtineꝛ sub
p̄dicta sp̄ē rōne substātie p̄mo ꝛ ꝑ se. vt in p̄cedenti
qōne hītū est. Uñ q̄ztitas ibi nō est nisi ex ꝯsequenti
ꝛ ꝑ cōcomitātiaꝫ ꝛ ꝑ aliud a se. s. ꝑ substātiā. Unde
corp⁹ xp̄i ꝯtineꝛ sub illa sp̄ē q̄si mō ꝯtrario ei quo lo
catū est in loco. sed vt placet aliqb⁹ de⁹ posset facer̄
vt ibi eēt vt in loco. Innitentes sc̄dē rōni facte ad
ꝑtem p̄mā. Et q: vī eis ꝙ h̄ posset de⁹ facere absqꝫ
hoc ꝙ circūscribereꝛ ab illa sp̄ē q: sicut pōt de⁹ con
seruare cām īfluēdo ad cause ꝑmanētiā ꝛ nō ad. ei⁹
actionē. ita pōt facere ꝙ hec sp̄ēs sicut loc⁹ corp⁹ su
um cōtineret. ꝛ tñ respectu ip̄ius nō haberet actio
nē q̃ ē circūscriptio ita ꝙ in corpe illo non causaret
vbi qđ ſm auctorē sex p̄ncipiorū est circūscriptio
corpis a loci circūscriptione ꝓcedēs. Sꝫ hoc alijs
nō vī rōnabile. q: aliqđ corp⁹ eē in alio vt i loco. ñ
ē tm̄ ꝯtineri ab illo sꝫ ei cōmēsurari ꝛ ei cōfigurari
ſm locū sibi. corp⁹ aūt xp̄i cōmēsurari q̄ztitati modi
ce sp̄ēi. ꝛ ei ꝯfigurari vī icludere ꝯtradictiōem q̄zti
tate corpis xp̄i tota remanēte. tñ corp⁹ xp̄i est in lo
co sp̄ēi. vt in loco nō ꝑ se sꝫ ꝑ accn̄s inq̄ztū ꝯtinetur
sub sp̄ē q̃ ꝑ se ē in loco. sicut aīa ꝑ accn̄s ē in loco cor
poris vt in loco inq̄ztū est in corpe qđ ꝑ se est in lo
co. sꝫ sicut ex hoc nō seq̄tur ꝙ sit in corpe vt in loco
ita ex dictis nō seq̄tur ꝙ corp⁹ xp̄i sit sub sp̄ē vt i lo
co. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ nō opꝫ maiorē eē v̄am ni
si de eo qđ ꝯtineꝛ in alio circūscriptiue ꝛ dimēsio
nabil'r. aīa.n. est in corpe vt in loco. ꝛ tñ ip̄m nō trā
scēdit seu excedit substātialiter cū nō sit nisi vbi est
corp⁹ vl' ꝑs corpis. nec corp⁹ excedit eā cū sit in q̄li
bet ꝑte corpis tota. corp⁹ aūt xp̄i nō ꝯtineꝛ sub illa
sp̄ē circūscriptiue nec dimēsionabil'r. Pōt etiā di
ci ꝙ mior argumēti ē falsa. Unā.n. q̄ztitatē excede
re aliā ē eam eē maiorē illa. ꝛ certū ē ꝙ q̄ztitas cor
poris maior est q̄z q̄ztitas sp̄ēi. ꝛ nihilomin⁹ conti
neꝛ sub illa per modū q̄ supradict⁹ est. Ad 2^m dđ ꝙ
nō plus cōcludit nisi ꝙ corp⁹ xp̄i est in loco ꝛ hoc est
verū. q: illud idē corp⁹ in numero qđ sub specie cō
tineꝛ in celo est vt in loco. Sed hec solutio magis
est ad hominē q̄z ad rem. posset.n. de⁹ trāsubstātia
re substātiam panis in aliqđ corp⁹ nō pri⁹ existens
qđ esset sub illa specie modo simili sicut est corpus
xp̄i sub illa. Et si ita esset illud corp⁹ nō esset sub illa
specie. nec alibi vt in loco. Dicendū ergo ꝙ q̄zuis
corp⁹ xp̄i sit i celo. vt i celo tñ inq̄ztū ē sub sacramē
tali specie. nec est loc⁹ nec in aliquo vt in loco ꝑ se.
sed est in aliquo vt in signo signatū vere ꝛ realiter
continente. intelligenda est ergo maior argumēti
ad hoc vt sit vera ſm ordinē quem de⁹ in corpori
b⁹ instituit ſm legē communem. deus.n. crearꝛ pos
set vnum lapidē. vt infra ambitū vltimi celi. nec
ip̄m celuꝫ cōtingētem sicut posset facere aliud celū
nō cōtentuꝫ ab isto. nec istud cōtinēs seu contingēs
ꝛ si lapis sic creareꝛ. nec esset loc⁹ neqꝫ eēt in loco.
P^m ar^m ad partem aliā quāuis cōcedi posset rōne
p̄ncipalis conclusionis. tamē maior falsa est. per d
structionē.n. loci posset locatum desinere esse in lo
co vbi erat sine sui mutatiōe. sic ꝛ corp⁹ xp̄i per cor
ruptionem speciei desinit esse in alio ibi erat sine

sui mutatione.

S Ecundo queritur vtrū filiꝰ dei possit facere corpꝰ suū eē in pluribꝰ locis simul. Et vr̄ ꝙ nō. q2 eē hic includit nō esse alibi ⁊ ecōuerso. g̊ vnū corpꝰ simul esse in pluribꝰ locis icludit cōtradictionē. deꝰ aūt contradictoria simul esse vera facere n̄ pōt. Item eē in vno loco tm̄ cōuenit corpi eo ip̄o ꝙ limitatū est. sed deꝰ nō pt̄ facere qn corpꝰ sit limitatū. ergo nō pōt facere qn sit in vno loco tm̄. Itē ansel. monol. c. 21. Unū totū nō pōt simul eē i diuersis locis. sed corpꝰ est vnum totum ergo simul non potest esse in diuersis: sꝫ qd̄ nō est possibile eē non est possibile fieri. ⁊ qd̄ nō est possibile fieri. deꝰ facere nō pōt. Itē termini locati ⁊ loci ꝓprij simul sūt sꝫ q̄cūqꝫ sūt simul cū eodē in numero simul sūt iter se. sicut q̄cūqꝫ vni ⁊ eidē sūt equalia. inter se sūt eq̄lia. si ergo deꝰ faceret vnū corpꝰ in diuersis locis simul eēnt termini distātiū locoꝝ qd̄ cōtradictionēꝫ icludit. Cōtra Hug. li°. 2°. de sacr̄is. pte. 8a. c°. ii°. dicit ꝙ deꝰ pōt facere vnū corpꝰ in diuersis locis.

Itē facit ꝙ simul sit realiter cōtentum sub speciebus diuersis. g̊ a simili pōt facere ꝙ simul sit cōtētum sub diuersis rebꝰ vt in diuersis locis. Rn̄deo corpꝰ xp̄i eē sacr̄aliter in diuersis altaribꝰ simul. oībus fidelibꝰ certū ē. q2 v̇e ⁊ realit̃ ꝯtinet̃ sub diuersis sp̄ēbus q̄ sūt in diuersis altaribꝰ. Sed vtꝝ deꝰ facere possit ꝙ siml sit in diuersis rebꝰ in qualibet. vt in loco ꝓprio. siue localiter dubiū est. Dicūt. n. qdā ꝙ nō. moti ꝓpter rōnes ad p̄mā ptem iductas. mihi aūt videt̃ cōtrariū. sicut. n. imaginabilit̃ videt̃ eē cōtra leg: corpis ⁊ loci. vt vnuꝫ corpꝰ simul sit in locis diuersis etiam per diuinā potētiā ita videtur eē imaginabil'r cōtra legem corpis ⁊ loci vt res soliditates simul sint in eodem loco. Unde oēs phi. hoc habuerunt ꝓ impossibili. ⁊ tamē videmus ꝙ due soliditates manētes distincte ꝑ distinctiōēꝫ substātiarum corporearuꝫ quaꝝ sūt soliditates possunt esse in eodē loco ꝓprio simul per diuinaꝫ potētiam. facit. n. corpꝰ esse glorificatuꝫ in eodem loco proprio cuꝫ nō glorificato. ergo videt̃ a simili ꝙ simul possit facere vnuꝫ corpꝰ in diuersis locis. Preterea deꝰ posset trāsmutare dimēsiones panis i dimensiones corporis sui. sicut substantiam in substā tiam. nō. n. minus distinguitur substantia panis a substantia corporis xp̄i ꝙ dimēsiones a dimensionibus. sed si hoc faceret corpꝰ xp̄i esset vbi fuit panis nō tamē sacr̄aliter. ergo cū ista trāsmutatiōe simul posset facere in locis diuersis sicut in diuersis locis simul facit trāsubstātiatiōem substātie panis in substantiā corporis sui posset facere corpꝰ suum simul esse in diuersis locis nō sacr̄aliter. Preterea sicut deꝰ transubstātiat substantiam panis i corpus suū ⁊ posset transmutare dimensiōes in dimēsiones. ita posset diuersas partes aeris quarū quelibet esset equalis dimensionibꝰ corporis xp̄i simul transmutare in corpus xp̄i. ita ꝙ substantiam i substātiam ⁊ dimēsiones in dimensiones. quod si faceret corpꝰ xp̄i simul eēt in diuersis ptib..s aeris ⁊ in locis. Preterea effectū quē deꝰ facit mediāte cā efficiēte scd̄a posset facere sine illa. Quis autem trāsubstantiatio substātie panis in substantiaꝫ corporis xp̄i sit ratio. vt sub illa specie fiat pn̄s corpus xp̄i. nō tamē videt̃ ratio vt ibi maneat. q2 transubstātiatio cū sit mutatio transit in preteritū. corpus aūt xp̄i ibi remanet. nō est ergo ratio formalis eēn tie corporis xp̄i sub illis speciebus. trāsubstantiatio substantie panis in ip̄m. sed magis videtur reduci ad rōnem cāe efficientis pn̄tie corporis xp̄i sub illis sp̄ēbus eo modo quo mutatio ad cām reducit̃ effectiuam. ergo sine omni transmutatione. deus posset facere corpꝰ suuꝫ simul sub illis sp̄ēbus. ergo a sili ⁊ in locis ip̄aꝝ sp̄ērū etiā si ibi nō essent species. Preterea ad hāc opinionē est auctoritas hu. 2°. li. de sacr̄is. pte. 8a. c° ii°. dicētis. Nō est mirum si mirabilis mirabilia operat̃. Quomodo inquis corpꝰ vnum eodem tempore in diuersis locis. similiter noli mirari qui locuꝫ fecit ⁊ locū in corpore ⁊ corpꝰ in loco ⁊ qui fecit vt corpus vnum in loco vno esset. fecit sicut voluit. ⁊ si voluissꝫ alter facere potuisset. nā ⁊ qn̄ vult aliter facit. Et ifra. Cogita faciētem ⁊ desinet esse mirabile quicquid illd̄ fuerit ⁊ si forte eē mirabile nō desierit tamē icredibile nō erit si factos oīpotēs cogitat̃ nō erit ipossibile quicqd erit. Ad pm in oppm dd̄ ꝙ eē hic nō icludit nō esse alibi quādo hoc fit ꝑ infinitā potentiaꝫ.

Ad 2m dd̄ ꝙ esse in vno loco tm̄ per finitā potētiā cōuenit corpori eo ip̄o ꝙ limitatū est. Ui sicut non potest non esse limitatum ita non potest simul esse in pluribus locis per virtutem finitam. sed ex h̄ nō seqtur quin h̄ possit fieri ꝑ v̇tutem infinitā. Ad auctoritatē ansel. dd̄ ꝙ vnū totū nō posse simul esse in diuersis locis. itelligēdū est per v̇tutē creatam.

Ad 4m dd̄ ꝙ minor nō est vera nisi quādo illud vnū ⁊ idē in numero est in vno loco tm̄. nō eniꝫ oꝫ ꝙ sp̄ēs sub qbꝰ ē vnū ⁊ idē corpꝰ xp̄i sil'sit inter se.

Articulus secūdus.

C Onsequenter q̄ritur de tertō p̄ncipali. Et circa hoc q̄runt̃ duo. P° vtruꝫ deus posset ꝯuertere substātiā panis in q̄titatē corpis sui. 2° vtꝝ posset transmutare substātiā pāis eādē in numero in corpa plura.

P Rimo ostendo ꝙ deꝰ non posset transmutare substantiā panis in q̄titatē corpis sui deꝰ non posset facere q̄titatē maiorē ꝯtineri totam per se. ⁊ p̄mo ⁊ imediate sub minori. Sed si deꝰ posset cōuertere substātiā panis in q̄titatē corporis sui posset facere ꝙ q̄titas corpis sui q̄ maior est q̄ꝫ q̄titas hostie cōtineretur tota ꝑ se ⁊ p̄mo ⁊ imediate sub q̄titate hostie sicut substantia corpis cōtinetur sub ea ꝑ cōuersionē substātie panis in ip̄m. ergo deus substātiam panis nō posset cōuertere in q̄titatem corpis sui. Itē boeꝰ. in li. de duabꝰ naturis ⁊ vna ꝑsona xp̄i longe an̄ mediū. substantia corporea i corporeā ꝯuerti nō pōt nec ecōuerso. sꝫ n̄ magis distāt substantia corporea ⁊ incorporea q̄ꝫ substātia ⁊ accn̄s ergo substātia panis in q̄titatem corporis xp̄i cū sit accn̄s ꝯuerti nō pōt. Cōtra vt ōn̄sum est i li° p° deꝰ pōt facere q̄cūq ̄nō includūt ꝯtradictionem. sed substātiā panis cōuerti in q̄titateꝫ corpis xp̄i ꝑ diuinā potētiā nō videt̃ includere contradictionē ergo deꝰ illam ꝯuersionem facere posset. Rn̄deo ꝙ deꝰ posset ꝯuertere substātiam panis in q̄titatē corpis sui si vellet ꝙ eni substātia panis transmu-

retur per diuinã ꝑotẽtiam in substãtiã corporis xp̃i
hoc nõ est ꝓpter conuenientiam substantie panis
tie ad substantiam corꝑis xp̃i. quia in illa nihil re-
mãet cõe nꝫ fit trãsitꝰ ꝑ aliqd cõe. In illa ãt ꝯuersio
ne q̃ ẽ rõne cõueniẽtie aliqd cõe remanet. vel saltẽ
fit trãsitꝰ ꝑ aliud cõe. Sꝫ h̃ ẽ ꝑ quãdã possibilitatẽ
seu passiuã potẽtiã q̃ a creatore ẽ i creatura ꝑ quam
ip̃a ita est obediens creatori vt de ip̃a per creato-
ris potẽtiam fieri possit quicquid placuerit sue vo
luntati. nec opꝫ apponere hanc contradictionẽ si
ꝯtradictionẽ ñ icludit. qꝛ volũtati creatoris place
re nõ põt facere aliqd qd̕ ꝯtradictionẽ icludat eo ꝙ
nullo mõ rõnẽ possibilẽ hꝫ. vt in li° p° oñsuꝫ est. hec
aũt possibilitas nõ tm̃ est substãtia panis ad hoc vt
possibilitas ẜm se tota cõuertat̃ in substãtiã corꝑis
xp̃i ꝑ diuinã potẽtiã. sꝫ ẽt vt ꝯuertat̃ i corꝑis eiꝰ q̃ti
tatẽ. Cõcedẽdũ ergo ꝙ sicut substãtia trãsmutat̃ in
substãtiã. ita posset xp̃us si vellet trãsmutare sb̃stan
tiã panis ẜm se totã in q̃titatẽ corꝑis sui. ⁊ q̃titatẽ
i q̃titatẽ. Ad pm̄ i oppm̄ dd̕ ꝙ si deꝰ transmutaret
substãtiã panis in q̃titate corꝑis sui. ex h̃ nõ seque-
ret̃ ꝙ tota q̃titas corꝑis xp̃i ꝯtineret̃ ꝑ se ⁊ p̃mo ⁊ i
mediate sub illa sp̃ẽ pãis. qꝛ aut deꝰ faceret illa trãs
mutatiõe nõ obstãte ꝙ substãtia corꝑis sui ꝑ se ⁊ p̃-
mo ⁊ imediate ꝯtineret̃ sub illa sp̃ẽ ⁊ q̃titas sb̃stã-
tia mediãte sicut est mõdo. aut ip̃m corpꝰ illã sp̃ẽm
excederet. nõ. n. sic ẽ possibile q̃titatẽ maiorẽ totã
ꝯtineri sub miori. p̃mo ⁊ ꝑ se ⁊ imediate sb̃ q̃titate
minori. Ad 2m̄ dd̕ ꝙ aut illud v̾bũ itelligẽduꝫ ẽ de
naturali ꝯuersiõe. aut si extẽdit̃ ad supnaturalẽ itel
ligẽdũ est de ꝯuersiõe in qua ꝛ̃manet aliqd cõe seu i
qua ẽ trãsitꝰ ꝑ aliqd cõe nõ de illa in qua totũ ꝯuerti
tur in totũ nullo cõmuni manente.

s Ecundo queritur vtrũ deꝰ pos set trãmutar̃
substãtiã panis eandẽ in numero in corꝑa
plura. Et vĩ ꝙ nõ q̃uis due substãtie siue corporee
siue icorporee ẜm diuersũ modum exñdi possint sil̃
eẽ vt sp̃ũs sepatus ⁊ aĩa in corpore ⁊ corpꝰ gl̃ificatũ
cũ nõ gl̃ificato. tñ due substãtie ẜm eũdem moduꝫ
exñdi sil̃ eẽ nõ pñt. Unde duo corꝑa gl̃ificata simul
eẽ nõ pñt. nec duo corpora nõ gl̃ificata. Sꝫ si sb̃stã
tia panis eadẽ in numero posset cõuerti in pl̃a cor
pora plura corpora simul eẽ possent sub illa sp̃ẽ ẜm
eundem eñdi modũ. g͛ talẽ deꝰ ꝯuersionẽ facere nõ
põt. Itẽ ẜm Phi. 4. phi. ꝙ qua rõne duo corpora
possent esse simul eadẽ rõne infinita. Sed deꝰ non
posset facere ꝙ infinita corꝑa siml̃ eẽnt sub vna sp̃ẽ
panis ꝑ ꝯuersiõem substãtie panis in ip̃am. g͛ nec
posset facere ꝙ substãtia panis cõuerteret̃ in duo
corꝑa. q̃ ꝑ illã ꝯuersionẽ simul eẽt sub panis cõuersi
q̃titate. Cõtra res cõtẽta in loco quẽ totũ nõ re-
plet. nec aliquã eiꝰ ꝑtẽ. nõ ꝓhibet aliã rem simul eẽ
cũ ea in eodẽ loco. Uñ qꝛ angelus exñs i aliqua do-
mo nõ replet eã totã nec aliquã eiꝰ ꝑtẽ. ideo nõ ꝓhi
bet aliũ angelũ simul eẽ cũ eo in eadẽ domo. Sed
corpꝰ xp̃i cõtẽtũ sub specie panis nõ replet eã totaꝫ
nec aliquã eiꝰ ꝑteꝫ. g͛ nõ ꝓhibet aliud corpꝰ eẽ cum
ip̃o sub eadẽ. qua rõne g͛ põt ꝯuerti in vnũ põt ꝯuer
ti in plura. Ad istã q̃õnẽ forte aliq diceret ꝙ deus
nõ posset trãsmutare substãtiã panis eãdẽ in nume
ro in corꝑa plura. qꝛ hoc nõ posset facere vnica cõ
uersione eo ꝙ ꝯuersiones plurificãtur penes termi
norũ plurificatiõem. Nec pluribꝰ conuersionibus
successiue. qꝛ substãtia panis cõuersa i corpꝰ xp̃i po
stea cõuerti nõ posset in corpꝰ aliud. qꝛ ꝑ p̃mã ꝯuer
sionẽ desinit eẽ. ⁊ illud qd̕ nõ ẽ in aliud cõuerti non
põt. Nec pl̃ibus cõuersionibꝰ simul. qꝛ ipossibile ẽ
eandẽ rem in numero simul mutari ⁊ h̾ꝫ idẽ diuer
sis mutatiõibꝰ eiꝰdem sp̃ẽi ad diuersos terminos
disꝑatos. Alijs aũt vĩ ꝙ deꝰ posset eãdẽ substãtiã
panis in numero simul cõuertere in plura corpora
quelibet. n. ꝑs corꝑis xp̃i tota est sub qualibet par-
te hostie. vt inferiꝰ oñdet̃. qd̕ verũ nõ esset nisi ꝑs
eadem substãtie panis cõuerteret̃ in quãlibet ꝑteꝫ
corporis xp̃i. Sed qua rõne substãtia panis ẜm eã
dem sui partẽ simul põt conuerti in caput corporis
xp̃i ⁊ in pedes ⁊ in alia mẽbra. vĩ ꝙ posset cõuerti ꝑ
diuinã potẽtiã si deo placeret in plura corpora si-
mul. Qui vult tenere ẜm hanc opinionẽ põt dice-
re ad pm̄ in oppm̄ ꝙ ꝑ diuinaꝫ potẽtiam duo corpo
pora ẜm eũdem modũ exñdi simul eẽ possent. Un
de deꝰ posset facere miraculose vt vnũ corpꝰ gl̃ifi-
catũ simul esset cũ alio glorificato. ⁊ vnũ nõ glorifi
catũ cum alio nõ glorificato. Ad 2m̄ dd̕ ꝙ q̃uis de
us nõ possit facere ꝙ ifinita corꝑa i actu simul eẽnt
sub eadẽ sp̃ẽ panis ꝑ conuersionẽ panis in ip̃a. ta-
mẽ posset facere ꝙ substãtia panis cõuerteret̃ i plu
ra corpora. qꝛ infinitũ nõ põt simul eẽ in actu i crea
tura. Unde cũ Phũs dicit ꝙ qua rõne duo corpo-
ra possent eẽ siml̃ eadẽ rõe ifinita nõ accipit ifinita
pro infinito in actu. sed voluit dicere ꝙ nunq̃ tot
eẽnt simul in actu qn adhuc possent eẽ plura. Ad
rõnẽ q̃ adducebat̃ ꝑ alia opiõne in corpore q̃õnis
põt dici ꝙ deus eãdẽ substãtiã in numero põt con-
uertere simul in corꝑa plura. sicut põt facere vnuꝫ
corpꝰ simul eẽ in diuersis locis. q̃uis. n. eãdem reꝫ
trãsmutari in hoc corpꝰ ⁊ nõ trãsmutari in hoc cor
pus sint cõtraditoria. tamẽ eãdeꝫ reꝫ trãsmutari ꝑ
diuinã potẽtiã in hoc corpꝰ ⁊ simul in aliud corpus
nõ ꝯtradicũt. tñ sicut q̃uis idem corpꝰ eẽ hic ⁊ non
esse hic cõtradicãt. tãmẽ idẽ corpꝰ esse hic. ⁊ simul
per diuinã potẽtiam esse alibi nõ cõtradicũt. Qui
vult tenere p̃mã opinionẽ p̃t dicere ad arm̄ ad ꝑtẽ
secũdam ꝙ q̃uis angelus nõ repleat locũ tamẽ i eo
dẽ loco p̃mo duo angeli simul esse nõ possunt ⁊ pre
terea si detur ꝙ duo corpora simul possint esse sub
q̃titate vniꝰ hostie eo mõ quo ibi est corpꝰ xp̃i. ta-
mẽ substãtia panis ẜm eãdem sui partem in plura
corpora simul cõuerti nõ posset. Ad rõnem addu
ctam ꝑ secũda opinione in corꝑe questiõis põt dici
ꝙ nõ est simile de conuersiõe substãtie panis ẜꝫ eã
dem sui partem in plura mẽbra vniꝰ corporis ⁊ in
plura corpora. qꝛ in plura membra conuertit̃ rõne
vnius corporis cuiꝰ sunt ꝑtes. sed nõ potest dari ali
qd vnũ rõne cuiꝰ simul ꝯuerteret̃ in plura corpora.

Articulus quartus.

Onsequenter queritur de q̃r-to principali.
Et circa hoc queruntur duo. Primo
vtrũ corpꝰ xp̃i vt contentum sb̃ sp̃ẽ sa
cramentali possit moueri. scd̕o vtrũ
ibi posset immediate tangi.

p Rimo ostendo ꝙ corpꝰ xp̃i vt cõ tentũ sub sp̃ẽ sa-
cramẽtali nõ possit moueri. quia aut possit

moueri p se. aut p motū hostie. Nō pmo mō. qa oē qd p se mouet est in aliquo vt in loco. nec 2° mō qa tūc simul posset moueri ⁊ qescere p motū hostie cōsecrate ⁊ alteriꝰ qetem qd ipossibile vr̄. Itē sicut dicit phūs 2° topicoꝝ. Impossibile ē ꝯtraria simul iee eidē. Sꝫ si corpꝰ xp̄i posset moueri p motū hostie. cū vna mouet supiꝰ ⁊ alia iferiꝰ ꝯtrarijs motibꝰ moueret. g nō pōt moueri p motū hostie. g multo minus p se vt vr̄. Itē si moueret p motū hostie versa hostia verteret qd falsū ē. p motū g eiꝰ nō mouetur ⁊ minꝰ p se vt dcm̄ ē. Cōtra phūs 2° topi. mouētibꝰ nobis necessariū ⁊ q̄ in nobis sunt oia simul moueri. g cū corpꝰ xp̄i ve ⁊ realit cōtineat sub specie ipā mota. oportꝫ ipm moueri. Sꝫ nihil mouet p motū alteriꝰ ꝙ nō possit moueri p se. qꝛ oē tale per se. est in potētia ad aliud. g corpꝰ xp̄i pōt moueri p se ⁊ motū hostie. Itē ipossibile ē idē corpꝰ p se moueri ⁊ nō moueri simul ⁊ ꝑm idē. Sꝫ corpꝰ xp̄i p se pōt moueri in celo. g pōt p se moueri in sacro aliter posset cōtingere ꝙ simul ⁊ ꝑm idē moueret ⁊ nō moueret. Rn̄deo ꝙ corpꝰ xp̄i vt ꝯtētū est sub spē sacrali per se moueri duplr̄ pōt itelli. Uno mō de motu q nō hꝫ cōpatiōem ad extra. sicut motꝰ vitalis ⁊ delectatiōis ⁊ in tali motu pōt xp̄us moueri etiā vt ē sub spē sacrali. Alio mō d motu q nō cōuenit mobili nisi p cōpatiōem ad locū cuiusmōi est motꝰ localis ⁊ tali motu p se moueri nō pōt vt ē sub spē sacrali. qꝛ q̄uis corpꝰ xp̄i nō obstāte ꝙ sit cōtētū sub spē panis sit in celo. vt in loco. tn̄ inq̄tum sub illa est. nec ibi nec alibi ē p se vt in loco. nec per se hꝫ aliq̄ habitudinē ad locū. qꝛ tn̄ ē in loco per accn̄s. qꝛ spēs in q̄ realr̄ cōtinet i loco est p se. iō per motū hostie localr̄ pōt moueri ⁊ sic ve cōpꝰ xp̄i eleuat cū hostia eleuat ⁊ defert ad ifirmū cū ad ifirmū hostia per sacerdotē defert. Ad pm dd ꝙ nō est incōueniēs ꝙ aliqd p accn̄s moueat simul ⁊ qescat sicut aīa p accn̄s mouet moto brachio ⁊ p accn̄s qescit qescente pede. Sed h exēplū qdā nō approbāt. qꝛ q̄uis aīa sit tota in q̄libet corpis pte. tn̄ qꝛ nō hꝫ suū pfectuꝫ eē nisi i toto. iō nō mouet nisi p motū totiꝰ. sꝫ corpꝰ xp̄i sub q̄libet spē sacri hꝫ suū eē sacrale pfectū. ⁊ iō ad ꝓpositū sufficiat ad pn̄s exēpluꝫ de sedēte in cathedra in naui. qꝛ p motū nauis mouet. Ad scdꝫ dd ꝙ motꝰ quo corpꝰ xp̄i mouet sursū p motū speciei ꝯtinētis. ⁊ motꝰ q° mouet deorsū p motū alteriꝰ spēi nō ꝯueniūt sibi nisi p accn̄s. nō ē aūt incōueniēs ꝙ idē sit ad ptes oppositas p accn̄s moueat. vt si homo exn̄s in equo i naui moueat motu equi versus terminū oppoitū termino ad quē tēdit nauis.

Ad 3m dd ꝙ q̄uis mota hostia p accidēs corpꝰ xp̄i moueat. tn̄ ipa vsa nō vertit. qꝛ q̄uis ptes ordinē habeāt in ipo corpe absolute. nō tn̄ p cōparatiōem ad spēm. Unde dici nō pōt ꝙ pedes habeat in vna pte hostie ⁊ caput in alia. ⁊ sic de alijs mēbris. qa oēs ptes simul sūt sub qualibet pte hostie. vt iferiꝰ ondetur. Ad pm ad ptē aliā pꝫ solutio ex dictis i q̄stiōe. Ad 2m dd ꝙ aliqd p se moueri. vt est i loco ⁊ illud idē nō p se moueri. vt est in aliquo nō vt in loco nō cōtradicūt. qꝛ negatio ⁊ affirmatio. q̄uis sint ex eodem nō tamē per comparatiōem ad eundem exn̄di modum.

s Ecundo queritur vtꝝ corpꝰ xp̄i cōtētuꝫ sb spē sacrali possit imediate tāgi. Et vr̄ ꝙ sic. magis tāgunt se illa que simul sūt ꝑꝫ se tota. q̄ illa quorū vltia tātuꝫ sūt simul. Sꝫ spēs panis ⁊ corpꝰ xp̄i simul sūt ꝑm se tota. qꝛ corpꝰ xp̄i realiter cōtinet sub spē. ergo spēs ⁊ corpꝰ xp̄i magis tangūt se q̄ due soliditates quaꝝ vltima sūt tātū siml. Itē si deꝰ crearet lapidē vnū ifra vltimā supficiē celi vlti. nec ipm tāgentē ille lapis nullā haberet hītudinē ad locū. tn̄ hoc nō obstāte si posset celū pforari posset ptendi aliqua lancea vsq ad ipm qua tāgeret. g a simili nō obstāte ꝙ corpꝰ xp̄i vt cōtētū sub spē nullaꝫ habeat hītudinē ad locū tāgi pōt p penetrationem spēi. Itē si corpꝰ xp̄i ꝯsecratū in cena reseruatū fuisset sub sacro vsq ad horā q̄ fuit clauis pforatū. sensisset dolorē ex illa pforatione causatū. qꝛ ⁊ sub illa spē fuisset mortuū qn̄ mortuum fuit in cruce. Sed sub illa spē predictū dolorē nō sensisset nisi ab illis clauis ibidē pforatū fuisset. g inq̄tū est exn̄s sub sacrali spē tāgi pōt. Itē deꝰ nō potuisset facere ꝙ corpꝰ xp̄i mortuū fuisset in sepulchro ⁊ viuēs sub sacrali spē. g a simili nō potuisset facere ꝙ tactū fuissꝫ in cruce qn etiaꝫ fuisset tactū sub spē. si vsq tūc sub sacrali spē fuisset reꝑuatuꝫ. Cōtra si corpꝰ xp̄i inq̄tū est sub sacrali specie posset tāgi maxime posset tangi ab ipomet xp̄o. Sed ibi xp̄s cū manu nō potuisset tāgere caput suū. vel aliā ptem corpis. qꝛ vt osn̄sum est in q̄one pcedēti nullū pōt ibi habere motū localem. g nullo mō pōt ibi tangi. Itē si ibi posset tangi. ergo attingi posset a dētibꝰ masticātiuꝫ spēs qd falsū est. qꝛ tūc in cena qn̄ discipuli sui māducauerūt ipm sub sacro qn̄ adhuc corpꝰ eiꝰ erat passibile dolorē sensisset qd tn̄ nō est verū. Rn̄deo ꝙ corpus xp̄i vt cōtētuꝫ sub spē sacrali non pōt imediate tangi sub illa spē. substātia. n. corpea intellecta preter dimensiōes q̄uis intelligatur vt extensibilis. tamē intelligit vt nō extēsa. Unde in nō extendi assimilat substātie spirituali create. in extensibilitate aūt differt. qꝛ substātia spiritualis extensibilis n̄ est. Cū ergo corpꝰ xp̄i sit sub specie pmo ⁊ per se ratione substātie. ⁊ dimēsiones nō sunt ibi. nisi p concomitātiam. est enim ibi ꝑm modū similē illi modo quo substantia spūalis creata p eēntiam est i loco. nec tamē inter istos duos modos existendi est oimoda silitudo. sꝫ i h ꝙ sic substātia spūalis creata per eēntiam pn̄s est in loco. nec tamē a loco tangit nec aliqs homo q̄tūcūq penetret locū pōt eēntiā eiꝰ tangere. sic corpꝰ xp̄i pn̄s est sub spē. nec tamen ab ea tangit. nec aliquis homo quandocūq penetret speciem corpꝰ xp̄i vt ibi est pōt tangere. Ad pmū in oppm dd ꝙ maior nō est vera. nisi de illis q̄ simul sūt ꝑm corporalis eēntie modū q̄tū ad vtrūq extremū. sic aūt nō est in ꝓposito vt visū est i corpore q̄stiōis. Ad 2m dd ꝙ ex illa rōne sequeret ꝙ ille lapis nō posset tāgi ad q̄cn̄q ptem circūferētie illa lācea dirigeret ⁊ q̄tūcūq lōgitudo eiꝰ vltimā circūferētiā excederet. ille eni lapis eēt nusq̄ et ex cōsequenti nō eēt ꝓpinquior circūferentie q̄ cētro nec rēotior ab vna pte circūferētie q̄ ab alia. quia nullā penitꝰ habitudineꝫ haberet ad quēcunq locum. ⁊ ideo nulla esset ratio quare magis tangeretur a lancea transmissa per poluꝫ articū q̄ trāsmissa per poluꝫ antarticū. nec intelligas ꝙ velim dicere ꝙ se nō habeat alio mō corpꝰ xp̄i ad spēm q̄ ille lapis se haberet ad locū. qꝛ de illo lapide nō posset vere dici ꝙ esset realiter pn̄s sub aliquibꝰ alijs

dimēsiōibus suis. Sz vere dr̃ verꝝ corp⁹ xp̄i eē rea
lit̃ p̄ns ⁊ ↄtētuz sub sacr̄ali sp̄e. Ad 3m dō ꝙ si cor-
p⁹ xp̄i sub sacr̄o fuisset reſuatū vsqꝫ ad horā q̄ fuit
clauis pforatū. ⁊ postea in cruce mortuum. dico ꝙ
exn̄s sub specie sacr̄ali sensisset dolorē ex illa pfora-
tiōe causatū ⁊ postea fuisset mortuum. nec tñ vt ibi
exn̄s fuisset ab illis clauis pforatū. sensus. n. dolo-
ris ⁊ mors corpi ↄueniūt absolute nō per cōpatio
nē ad locū. sed aliqd pforari clauis rei nō ↄuenit ni
si inq̄ztuz est h̄ns hitudinē ad locū. Cū. n. talis actō
sit p motū localē oz illud in qō talis actio trāsit esse
alicubi vt in loco. Vñ versus Pixide ſuato pote-
ris copulare dolorē Innatū. sz nō illat⁹ ↄuenit illi.
Ad 4m pz solutio ex iam dictis. Ad pm ad ptez
aliā dicūt aliq ꝙ q̄zuis sb sacr̄o xp̄s ñ possit tāgi ab
alio p̄t tñ tāgi a se aliq° mō ⁊ aliq° mō ñ. qꝛ cū corp⁹
suū sit dimēsionatū pōt ducere manū ab vna parte
ad aliā. hoc. n. posset facē vn⁹ hō si eēt nusq̄z suppo
sito ꝙ ↄseruaret̃ in vita. nō posset tamē manū elon
gare a corpore. ⁊ postea cōiunger̃. qꝛ talis elonga-
tio ⁊ iterata cōiūctio includūt distātiā. ⁊ ex cōsequē
ti dimēsionē inter extrema. ad qō seqtur ꝙ manus
⁊ corp⁹ applicarētur dimēsionib⁹ vt ad locū. qō cor
pi xp̄i vt est sub sacr̄ali spē nō ↄuenit. Alij dicunt
ꝙ hō si nusq̄z eēt nō posset ducere manū ab vna pte
corpis ad aliā etiā tenēdo eaz semp corpi cōiunctā.
qꝛ p̄mus locus vbi erat man⁹ relinqueret̃ vacuus ⁊
poneret̃ vbi p̄us nihl erat. Sed ista ratio nihil va
let. qꝛ illa positiōe facta. manus nō eēt in loco. ⁊ sic
nō relinqueret̃ aliqs locus vacu⁹. ⁊ sicut man⁹ iun
cta pectori eēt nō i loco ita iuncta vētri eēt ñ i loco.

Articulus quinus.

Consequenter

Consequenter queritur d 5°. p̄ncipali. Et
circa hoc queruntur duo. Primo
vtꝝ corp⁹ xp̄i sub illa spē possit vide
ri visiōe itellectuali. Secūdo vtꝝ
oculo corporali.

Primo ostendo ꝙ corp⁹ xp̄i sb spē
nō pōt videri vi-
sione itellectuali. Visio itellectualis nō ē su
pra rōnem. sz exn̄tia corpis xp̄i sub p̄dicta spē est su
pra rōnem. ğ ibi nō pōt itellectualiter videri. Itez
itellectualis visio rei nō p̄ntis p eēntiaz ē p spēz. sz
a corpe nullā habētē habitudinē ad locū nō pōt res
in loco exn̄s recipe spēm. Cū ğ quicūqꝫ creat⁹ intel
lectus sit in loco. ⁊ corp⁹ xp̄i vt exn̄s sub spē ñ habe
at hitudinē ad rez aliquā vt ad locū. nullus intelle
tus pōt ab illo recipe spēm. ⁊ ex cōsequēti nullus in
tellect⁹ creat⁹ pōt ip̄m videre. Cōtra oīs itellectu
alis cognitio ē itellectualis visio. Sed corp⁹ xp̄i eē
sub sacr̄o ab itellectu cognoscitur. aliter. n. hoc non
possemus significare. qō enim nō possum⁹ intellige
re nō possum⁹ significare. ğ corp⁹ xp̄i sub sacr̄o itelle
ctualit̃ videt̃. Rñdeo ꝙ corp⁹ xp̄i sub sacr̄o a nul-
lo intellectu nisi diuino videri pōt p naturaz. cuius
rō est. ad hoc vt aliqd possit videri naturalr̃ ab in-
tellectu creato reqritur ꝙ possit naturaliter fieri p̄-
sens itellectui per eēntiā vel spēm intellectui ip̄m
imediate rep̄ntantez. qꝛ itellectualis visio nō est q̄
cunqꝫ intellectualis cognitio. sz imediata reqrit̃ ēt
ꝙ si ita pportionale naturali lumini intellect⁹ vt ñ
trāscendat ei⁹ facultatē. corpis aūt xp̄i vt exn̄s sub
spē sacr̄i nō pōt naturalr̃ fieri p̄ns p eēntiam nostro
intellectui. nec p spēm ip̄m imediate intellectui re
presentātem. qꝛ a corpore nō exn̄te in re aliqua. vt
in loco nec locū aliquē tangente nō pōt naturaliter
species deriuari ad rem exn̄tem in loco. Intellect⁹
aūt noster ab oculo corpali nō pōt recipere speciez
naturaliter nisi mediāte aliquo organo corporeo.
qō est in loco. Modus etiā exn̄tie corporis xp̄i sub
sacr̄o transcēdit facultatē naturalis lumis nostri in
tellect⁹. ⁊ iō a nostro itellectu corpori vnito natura
liter videri nō pōt. nec etiā ab intellectu aīe sepa-
rate. nec ab intellectu angelico. qꝛ q̄zuis ſz aliquos
sp̄us sepatus posset q̄ztuz est ex vi nature sue se fa-
cere p̄ntem corpori exn̄ti sub sacr̄o eo ꝙ p naturam
nō habet necessariā hitudinē ad locū. sz tm̄ p ordi-
nez diuim. tñ qꝛ ille mod⁹ exn̄di trāscēdit facultatē
naturalis lumis cuiuscūqꝫ intellect⁹ creati. iō si p̄ns
ei eēt relictus suo lumini naturali illū modū exn̄di
videre nō posset. q̄zuis aūt excedat facultatē lumi
nis naturalis. nō tñ excedit facultatē luminis glo-
rie. Unde credo ꝙ quicūqꝫ intellect⁹ beat⁹ moduz
exn̄tie corpis xp̄i sub sacr̄o ⁊ oīa q̄ sūt fidei videt cla
re nō tantū in verbo. sed etiā illa visione que dicit̃
eē in pprio genere. Argumēta ad ptem p̄mam p
cedunt de visione itellectuali ⁊ lumine naturali.
Ad arm ad ptem aliā dō ꝙ maior est falsa cognitio
enim intellectualis enigmatica que est p fidem nō
est intellectualis visio. nec etiā cognitio discursiua
visio dici debet. Preterea corp⁹ xp̄i eē sub sacr̄o
nō naturaliter a nobis cognoscit̃. sz p doctrinā ⁊ su
pernaturalē illustratiōem.

Secundo queritur vtrum corp⁹
xp̄i sub specie
possit videri oculo corporali. Et vr̃ ꝙ sic fa
cilius est videre corp⁹ xp̄i sub sacr̄o q̄z illud qō non
est. sed nos pnaturā possumus videre illud ꝙ non
est. Vñ Auic. 6° naturaliū li° 4°. c. 2. Possibile est
describi in sensu cōmuni vt audeat ⁊ videat colo
res ⁊ sonos qui nō habent eē extra. ergo multo for
tius possumus videre corp⁹ xp̄i sub sacr̄o. Itē po
tentior est virt⁹ oculi glorificati ad penetrādum q̄z
virtus corporis inaīati. Sed virtus lune que est
corp⁹ inaīatum penetrat totā terram. aliter. n. i ea
dem hora in qua causat fluxuz maris in quarta tre
sibi supposita nō causaret in quarta opposita. ergo
multo fortius virtus oculi glorificati potest pene-
trare spēm ⁊ attingere corp⁹ xp̄i. Item oculus cor
poralis potest videre corpus cuius spē informari
pōt. Sed christus inq̄ztū est de⁹ potest oculo speciē
iprimere corporis sui. vt est sub sacr̄o. ğ saltem mi-
raculose pōt videri ab oculo corporali. Contra
aut corpus ⁊ species viderētur sub equali angelo.
aut corp⁹ sub maiori nō sub equali. qꝛ tūc corp⁹ xp̄i
⁊ species equarentur in magnitudine. qui. n. sb eq̄-
li angulo ⁊ equali distantia videt̃ equalia sūt. Si
aūt corpus christi videret̃ sub maiori angulo ma-
ior angulus cōtineret̃ sb miori quod est ipossibile.
Itē potētior est intellectus nō glorificat⁹ q̄z corpa
lis oculus etiā glorificatus. Sz intellectus p natu
rā nō pōt videre corpus christi sub sacr̄o vt hitū est
in questiōe precedēti. ergo multo minus hoc potest
ēt visus glorificat⁹. Rñdeo ꝙ exn̄tia corporis xp̄i
videri nō pōt in sacr̄o oculo corporali naturali vtu

te. nec virtute glorie. nec etiã p miraculuз. Primũ declaratur sic. ad hoc vt oculus corpalis possit p naturã videre aliqđ corp⁹ reqrit ꝙ ab illo corpore possit vsqз ad oculũ p naturã deriuari similitudo illi⁹ corpis repñtans ipm oculo. talis aũt spẽs deriuari nõ põt p nãm nisi in corpore exñte in loco et p mediũ corpale. Si. n. vt dić Phi. 2° de aĩa vacuum eẽt inter celũ ⁊ terrã nihil oĩo viderem⁹. Sed corp⁹ vt exñs sub sacro nõ est alicubi vt in loco. Et iõ ab ipõ ad oculũ nostꝝ nõ põt species naturaliter deriuari. Qđ etiã nec p gloriã declarać sic. Ad hoc n. vt oculus glorificat⁹ videat oз ipm eẽ iformatuз spẽ visibilis. Sз p virtutẽ glie oculus corpalis nõ põt abstrahere a corpe xpi exñtis sub sacramẽto ei⁹ spẽm. qꝛ lumẽ corpale nõ põt attingere rem nõ hñtem exñtiã alicubi vt in determiato loco quã non habet corp⁹ xpi vt est sub sacro. Quod etiã nec per miraculũ. đclaratur sic. Sicut. n. ocul⁹ corpalis eleuari nõ põt p qđcũqз miraculũ ad vidẽdũ exñtiaз substãtiarũ spũaliũ. nec est possibile illã repñtari expresse p q̃zcunqз spẽm corpalem. sic cum corp⁹ christi sit sub sacro ad similitudinẽ spũalis exñtie inq̃ztum est ibi p̃mo ⁊ per se rõne substantie. ⁊ q̃ztitas ñ est ibi nisi p cõcomitãtiaз dici põt ꝙ impossibile ẽ corpalem oculũ per qđcunqз miraculum ad hꝫ sublimari vt corp⁹ christi qđ est sub sacro videat. ipossibile est etiam talẽ spẽm corpalem fieri que sit illi⁹ exñtie expresse repñtatia. Uñ si aliqñ appet ibi species puuli vel frustrum carnis non credo ꝙ illđ sit corpus christi. maiores eniз sunt dimensiones corporis christi q̃z ille que ibi apparẽt ⁊ si apparet vere ibi corp⁹ xpi nõ apparet vt sub sacro. Unde credo ꝙ illa appentia puuli que ibi aliqñ visa est vł đscribić in imaginatiõe. vel in sensu cõi vidẽtis. vł si est realiter extra. nõ credo ꝙ ille dimẽsiões fũdãtur in dimẽsiõib⁹ spẽi panis. q̃zuis tũc nõ appeant. nec tũc debet sumi ab illo cui apparet. qꝛ nõ apparet sub spẽ ꝯueniẽti humane refectiõi. Ad p^mi op^m dicẽdũ ꝙ nõ possum⁹ videre oculo copali illud ꝙ nõ est. Uñ illa visio de qua loqtur Auic. nõ ẽ vera visio. sз silitudo visiõis que accidit dormiẽtib⁹ ⁊ aliqñ vigilãtib⁹ ex excessu fortificatiõis imaginatiõis. seu ex reductiõe speciei visibilis ab imaginatione ad sensũ cõem vbi est radix oĩuз sensuũ particulariũ. Ad 2^m dđ ꝙ oculus nõ videt p ꝓtensionem virtutis visibilis vsqз ad rẽ visaз. sз p multiplicatiõem spẽi visibilis vsqз ad visũ. Et p̃terea si p̃mo mõ fieret visio adhuc radij visuales ꝓtendi nõ possent vsqз ad corp⁹ xpi vt exñs sub sacro. qꝛ illa ṽtus visualis ꝓtẽdi non posset nisi mediãte medio cui⁹ supficies nõ tãgit corp⁹ xpi vt exñs sub sacro. Ad 3^m dđ ꝙ ad vidẽdũ nõ sufficit ꝙ oculus iformeć spẽ rei visibił. sз cũ hoc reqritur ꝙ sit visibile pñs indetermiata distãtia ⁊ hitudine ad visum Preterea nõ est creabilis aliqua corpalis species que possit corp⁹ xpi vt est sub sacro repñtare expsse sensus ẽt nullo mõ ẽ sublimabilis ad hoc vidẽduз sicut nec ad vidẽdũ exñtiaз spũaliũ rerũ.

Articulus sextus.

Onsequenter queritur de 6° p̃ncipali. Et circa hoc querũtur duo. Primo vtrũ virtute sacri sit corp⁹ xpi sub qualibet pte hostie. 2° vtrũ sub quolibet indiuisibili ipius hostie.

Primo ostendo ꝙ corp⁹ xpi nõ sit totũ sub qualibet pte hostie. ptes corpis xpi distincte sũt ⁊ ordinate. Sз si oẽs eẽnt simul sub qualibet pte hostie eẽnt inordinate ⁊ cõfuse. ergo corp⁹ xpi nõ est totũ sub qualibet pte hostie. Itẽ intẽtio cõsecrãtis non referć ad q̃zlibet ptem hostie. sз ad totã sił. Sed intẽtio ꝯsecrãtis reqritur ad hoc vt ibi sit corp⁹ christi. ergo virtute ꝯsecratiõis q̃zuis sit totũ sꝫ hostia nõ tñ sub qualibet ei⁹ parte. Item q̃zuis imago reluceat in qualibet pte speculi fracti. nõ tñ ẽ tota in qualibet pte speculi ĩtegri. ergo a simili q̃zuis corpus xpi sit totũ in qualibet parte hostie fracte. non tñ in qualibet pte hostie integre. Cõtra Inno. de offi. misſ. pte 3^a. c°. 9°. Reor salua fidei maiestate ꝙ vbi pãis ẽ ꝯsecrat⁹ sub tota spẽ totũ corp⁹ existit. sic eni miraculose totũ corp⁹ singulis ptib⁹ ꝯtineć. Et parũ post seqtur. Qñ in quotcũqз ptes spẽs diuidatur sub singulis ptib⁹ tot⁹ est xp̃s. Itẽ corp⁹ est ibi p hoc ꝙ panis trãsubstãtiać in ipm. Sed q̃libet pars panis est panis cũ sit totũ homogeneũ. g̊ q̃libet ps panis trãsubstãtiać in corp⁹ totũ. sed sub q̃libet pte speciei erat pars substãtie panis. ergo post trãsubstãtiatiõem sub qualibet pte spẽi est corpus totum.

Rñdeo ꝙ corp⁹ xpi totũ est sꝫ qualibet pte hostie Si. n. ps ⁊ nõ totũ eẽt sub pte sequereć ꝙ corp⁹ xpi cõmẽsurareć hostie. cõtentũ. n. cui⁹ vna pars ẽ sub vna parte continentis ⁊ alie partes sub alijs partib⁹ commensurać continenti. corpus aũt xpi spẽi nõ cõmẽsurać. vt superi⁹ habitũ est. nec ex dictis seqtur corp⁹ xpi in sacro cõtineri ab infinitis. qꝛ q̃zuis cõtinuũ sit diuisibile in ptes sine fine. tamẽ cũ sunt in cõtinuo nõ habẽt actualẽ distinctiõem inter se. nec sunt actu plura sed vnũ. Unde nec dicim⁹ aĩaз eẽ in ĩfinitis in actu q̃zuis sit in qualibet pte corporis tota. Ad p^mi op^m dđ ꝙ ptes corpis xpi habẽt eẽ distinctũ ⁊ ordinatũ in suo toto. sз nõ p comparationem ad spẽm cõtinentem. vnde ex hoc nõ seqtur ꝙ partes corporis sint inordinate ⁊ confuse. Ad 2^m dđ ꝙ cum intentio consecrãtis fertur ad panem ⁊ quelibet pars panis sit panis implicite saltem ferć ad quãlibet ptem panis. Ad 3^m dđ ꝙ illud qđ videć in speculo non est imago sed ipa res. Unde homo respiciẽs in speculo seipm videt p lineam reflexã. ⁊ quia ab vna superficie continua fit cõtinua reflexio. ideo in speculo integro nõ videt nisi vnũ. Cũ auteз speculũ fractũ est. quia supficies discõtinuata est fiunt distincte reflexiões. ⁊ iõ vna res videć plures res. nõ est ergo intelligẽdũ ꝙ species que reflectebać a superficie cõtinua per fractioneз speculi distinguać in duas. sed a qualibet pte speculi fracti fit reflexio noua. Si aũt corp⁹ xpi nõ eẽt sub qualibet pte hostie ante fractiõem post fractiõem nõ posset eẽ sub qualibet virtute fractionis illius. Ar^a ad partem aliã concedenda sunt. ⁊ valent ad declaratiõem qõnis.

Ecundo queritur vtrũ corpus xpi sit sub q°libet indiuisibili ipius hostie. Rñdeo ꝙ ñ Sicut fm Phi. 4°. phisi. Instans nõ est tẽpus nec pars tẽporis neqз fm ipum. 6° phisi. Pũctus non est linea nec pars linee. sic dico ꝙ nec linea est sup-

ficies nec pars sup̄ficiei. nec superficies corp⁹ nec
pars corporis. Cū ergo corp⁹ xp̄i sub sacr̄o nō sit ni
si in ip̄a sp̄e ꝛ ptibus eius nō debet concedi ꝙ sit in
aliquo pūcto nec in superficie nec in aliq̄ linea ip̄i⁹
hostie accipiendo pūctū ꝓp̄e ſm ꝙ est aliqd sim-
pliciter indiuisibile. ꝛ lineam ſm ꝙ est longitudo
sine quacūq₃ latitudine. ꝛ sup̄ficiem ſm ꝙ ē latitu-
do sine quacūq₃ spissitudine. Cōcedendū est tamē
corpus xp̄i esse sub sup̄ficie ip̄i⁹ hostie in quātū₃ ꝯti
netur sub illa sup̄ficie. sed nō est idē₃ esse in sup̄ficie
ꝛ sub superficie contineri nisi vocetur esse in super
ficie esse infra ambitū sup̄ficiei continētis. sicut di
cimus ꝙ spera ignis ē i spera lune. q₂ ꝯtinet̄ ab ea.

Articulus septimus.

Consequenter querit̄ d̄ 7°. p̄n
cipali. Et circa
hoc querūtur duo. P° vtrū virtute
sacramēti sacerdos posset quantāq₃
materiā conuertere. 2° vtrū v̄tute sacramēti pos
set vna₃ partē eiusdem hostie sine alia consecrare
hostia continua remanente.

Primo ostendo ꝙ virtute sacra
menti sacerdos
posset quantācūq₃ materiā cōuertere. Sa-
cerdos potest cōficere tm̄ de pane quantū requiri
tur ad cōione₃ fideliū. nō tantū eoꝝ qui tūc cōicar̄
volūt sed etiā eoꝝ q postea volent. Sed tm̄ poss₃
mūdus durare ꝙ ad cōicandū illos q cōicare vo-
lunt ꝛ⁹ volent requireret̄ de pane tm̄ q̄tū mō est i
mundo. ergo sacerdos virtute sacr̄i posset conuer
tere totū panē mundi. Item si esset determinata
q̄titas vltra quā non posset. cu₃ illa non sit nobis
certa. incertū esset quādo sacerdos vere cōsecrar̄t
q̄d falsu₃ est. Contra si posset q̄tācūq₃ materiam
cōuertere tūc posset substantiā totius panis mūdi
ꝛ totius vini tollere. ꝛ sic facere ꝙ nō esset in mun
do neq₃ substantia panis neq₃ substantia vini q̄d
absurdū vr̄. Item nō est ꝯcessa sacerdoti ptās cō-
secrandi nisi cōformet intētionē sua₃ intentiōi isti-
tuentis. Sed xp̄s instituēs h̄ sacr̄m nō instituit ip₃
ad hoc vt esset cibus ventris sed mentis. ergo sa-
cerdos nō p̄ot conuertere panē vltra hoc q̄d requi
ratur ad sp̄ūale₃ fideliū refectionē. Ad istā q̄one₃
dicunt aliq ꝙ cū de integritate sacr̄i sit intētio im-
plicita vel explicita faciendi q̄d facit eccl̄ia. seu il-
lud ꝙ sacr̄m instituens intendebat ꝛ eccl̄ia nō iten
dat transubstantiationē panis nisi ad cōionē fide-
liū. ꝛ ad xp̄i passionē memorandū sacerdos tm̄ ꝛ n̄
plus p̄ot transubstātiare de pane q̄tu₃ requirit ad
cōione₃ fideliū. Vn̄ vbi essent tot fideles cōicandi
per vnu₃ sacerdotē ꝙ totus panis de foro ad h̄ re-
quireretur ille sacerdos totū panē de foro sil̄ poss₃
transubstantiare. si etiā sacerdos panē vellet tran
substantiare ad h̄ tm̄ vt ip̄m vt ꝓijceret in lutū. vl̄
aliq̄d aliud dedecus fieret sacr̄o. dicūt ꝙ tal̄ nō trā
substantiaret. q₂ non est verisile xp̄m dedisse ptā-
tē sacerdoti in preiudiciū ꝛ irreuerētia₃ sacr̄i nec
talē quale₃ sabiēs dictaret non eē donandā nec di
ctandā. Sed cōtra h̄ arguūt alij sic. Si sacerdos
posset transubstantiare de pane tm̄ ꝛ non plus nisi
quantū requirit̄ ad cōionē fideliū. aut h̄ intelligit̄
de oībus fidelibus. aut de fidelib⁹ tm̄ qui ꝑ ip̄m cō
municandi sunt illa die q̄ cōfecit. aut de illis ꝛ alijs
sil̄ qui per ip̄m postea sunt cōicandi. nō p° mō quia
tūc exn̄s in eccl̄ia sua posset sil̄ cōficere panē ciuita-
tū multaꝝ q̄d irrationabile vr̄. nec 2° modo. qa vt
dr̄ de ꝯse. di. 2ª. Presbyter. Presbyter eucharistiā
semꝑ habeat paratā vt qn̄ quis infirmatus fuerit
stati eū cōicet. ne sine cōione moriatur. nec 3° mo-
do q₂ cū incertū sibi sit quot ꝑ ip̄m cōicandi sint in-
certū esset quantū de pane cōficere posset. Prete
rea cū vna hostia sufficeret ad cōicandū plures cū
sub qualibet ꝑte hostie sit corpus xp̄i totū. si n ō pos
set de pane conuertere nisi tm̄ quantum sufficit ad
cōione₃ illoꝝ quos h₃ cōicare nō posset ꝑ quolibet
cōuertere hostia₃ vnā q̄d fl̄m est. Preterea si ab
luēs puerū sub forma verboꝝ debita. ꝛ intēdens fa
cere q̄d facit eccl̄ia. q̄uis in sp̄ali intēdat sacr̄i d̄de
cus ꝛ credēs dānificare illū quē baptizat v̄e cōfert
baptismi sacr̄m vt patet ex sup̄i⁹ dictis de baptis-
mo. ergo sil̄r si sacerdos suꝑ debitā materiā dicat
verborū formā ad trāsubstātiā de instituta intēdēs
explicite vl̄ iplicite per h̄ ibi eē corp⁹ xp̄i q̄uis vlte
rius itendat sacr̄i irreuerētiā ꝛ dedecus. nec inten-
dat illud sacr̄m administrare fidelibus nihilomi-
nus vere cōficit vt vr̄. Ille. n. intētiōes cōsequen-
tes. s. itentio remēorādi passionē xp̄i ꝛ cōicandi fi-
deles nō sūt necessaria ad eēntiā sacr̄i. Vr̄ ergo alij
d̄ ꝙ sacerdos tm̄ p̄ot de pane trāsubstātiare q̄tu₃
trāsubstātiare intēdit. dū tn̄ totū illud p̄ns sit cora₃
ip̄o. exn̄s. n. in cāpis nō posset trāsubstātiare panē
in eccl̄ia q₂ ad hoc nō se extēdit forma sacr̄i. ꝙ pat₃
ꝑ pnomē demōstratiuū faciēs aliquo mō demon-
stratiōem ad sēsū que ē respectu rei p̄n̄tis ip̄i demō
strāti. Qui vult tenere hāc opiōnem p̄ot dicere ad
pᵐ in oppᵐ ꝙ maior nō est vera. q₂ vnus sacerdos
nō p̄ot tot sp̄ēs panis demōstrare p̄n̄tialr̄ quod re-
grerer̄ ad cōicādū oēs fideles. Ad 2ᵐ p₃ solutō ex
dictis q₂ certū est nobis ꝙ cōsecrare possumus to-
tū panē quē sēsibilr̄ demōstrare p̄n̄tē possumus. Si
aūt sacerdos panē trāsubstātiet idiscrete vel iten-
dēs aliq̄d dedecus sacr̄i virtutē sacr̄i nō ipedit sed
aīam suā ledit ptāte sibi data abutēdo. Ad arᵃ ad
ꝑtem aliā p₃ solutio ex dictis in opiōne. Qui vult
tenere primā opiōem ꝑ ea que in ea narrata sūt sa-
tis p₃ via soluēdi argumēta ad vtrāq₃ ꝑtem.

Secundo querit̄ vtrū virtute sa-
cramenti sacer-
dos posset vnam parte₃ eiusdē hostie sine
alia consecrare hostia continua remanente. Et vr̄
ꝙ nō. Sacerdos nō p̄ot cōsecrare panē qui nō est i
actu sed in potētia tm̄. sed partes hostie cōtinue n̄
sunt in actu. Si. n. partes in cōtinuo eēnt in actu
quodlib₃ continuū actu eēt plura tota. ergo nō p̄ot
cōsecrare aliquā partē hostie nisi cōsecrādo hostiā
totā. Ite₃ tota substantia panis vnius hostie est
sub qualib₃ parte q̄titatis illi⁹ hostie. q₂ substātia
panis per se ē inextensa. S₃ q̄d per se est nō extē-
su₃ nō extendit̄ per aliud accn̄s sup̄ueniēs ei natu-
ra posterius eo: sed cōsecrare hostiā est substantia₃
panis sub q̄titate contentā in corp⁹ xp̄i cōuertere
ꝰ si sacerdos posset vna₃ partē hostie sine alia cōse
crare eadē substantia panis cōuerteret̄ sil̄ in corp⁹
xp̄i ꝛ nō ꝯuerteret̄ q̄d contradictionem includit.
Sed ꝯ si sacerdos teneret duas hostias i manu
ꝛ intenderet cōsecrare vnā ꝛ nō aliam cōsecraret

vnã sine alia.ergo a simili si intendat ꝯsecrare vnam ptem hostie.et non aliã cõsecraretur vna et non alia. Rñdeo q̄ aut sacerdos intẽderet cõsecrare vnã ptem hostie determĩate vt pote determĩate illã q̄ eẽt ad dextrã vel determĩate illã q̄ eẽt ad sinistrã.aut itẽderet cõsecrare vnã medietatẽ tm̃ nõ deferẽdo itẽtionẽ suã determĩate ad vnã signatã. Primo mõ credo q̄ posset vĩtute sacramẽti cõsecrare vnã medietatẽ sine alia.qz cũ ad cõsecrationẽ materie debite nõ tm̃ requiratur ordo i cõsecrãte et fõma vboꝝ dbita.sed itẽtio faciendi sup illã mãtiã qd̃ fac ecclia nõ opabuntur vba nisi sup illã medietatẽ hostie ad q̄ pcise fert mõ suprdc̃o itẽtio cõsecrãtis.2°.mõ dico q̄ nõ cõsecraret vnã ptẽ si alia.qz vĩtus sacri nõ pl' respiceret vnã ptẽ q̄ alia. Uñ aut vtraq; medietas consecraret aut nulla. Et qz nõ vr̃ q̄ vtraq; ꝯsecraret.qz tunc ꝯsecraret tota hostia.et ego pono q̄ nõ itẽdat ꝯsecrare totã hostiã.sed medietatẽ tm̃. vr̃ pbabile q̄ i cãu pdc̃o nulla ps pdc̃e hostie ꝯsecraret.reales.n.opatiões nõ sunt circa singularia vaga sed circa singularia determĩata.et iõ oz q̄ itẽtio ad q̄ seqt̃ realis opatõ aliqd determĩatũ et determĩate respiciat. Ad p' i oppm dd̃ q̄ q̄uis ptes ꝯtinui nõ sit actu tota.sed i potẽtia.tm̃ sũt actu ptes et sũt i actu p actualitatẽ toti'. Uñ nõ ẽ itelligẽdũ q̄ põtes ꝯtinui sint i potẽtia.sicut dicim' q̄ i mãtia aeris est forma ignis i potẽtia. exñtes.n.i ꝯtinuo actualitatẽ hñt p q̄ sunt actu ptes et i potẽtia tota. Uñ p solã diuisionẽ fiũt actu tota. Ad 2m dd̃ q̄ maior ẽ fl'a loquẽdo d̃ tota subã panis idiuiduali.q̄uis sub q̄libz pte hostie saluet tota spẽs pãis eo q̄ q̄libz ps panis ẽ pãnis. Cũ aũt dicis q̄ illd̃ qd̃ ẽ iextẽsũ p se nõ extẽdit p aliqd̃ accñs supueniẽs ei natura posterius eo.dico q̄ vuz ẽ sicut p cãm efficiẽtẽ. Sz tm̃ bñ extẽdit p alid̃ accñs sicut p cãm fõmalẽ. Sicut.n.dicimus q̄ hõ sit albus p albedinẽ.nõ sicut p cãm efficientã.sed qz albedo ẽ fõma p q̄ ẽ albus sic dicius q̄ subã ẽ extẽsa q̄titatẽ nõ sicut p cãm efficiẽtẽ. sed sicut p formã p q̄ ẽ extẽsa.hoc.n.accñs cãtur i substantia p hoc q̄ extẽdẽs ptes subẽ sit exñres explicat eã se iuicem ipas acualr nõ distiguẽs. Aliũ ad ptẽ aliã grã cõcl'onis ꝯcedẽdũ ẽ q̄uis illũ q velet tenere ꝯriũ nõ cogeret.qz duaꝝ hostiaꝝ q̄lz ẽ actu vnũ totũ.nec actualitas p q̄ vna ẽ in actu depẽdet ab actualitate p q̄ alia ẽ i actu.ptes aũt ꝯtinui nõ sũt actu tota et vna ẽ actualitas totius p q̄ oĩs ptes sũt i actu.

c Circa litteram Nõ hoc cõpus q̄ videtis.i.corpus nõ sub hoc mõ eẽndi quẽ vidẽtis. In vno loco eẽ oz.hoc itelligẽdũ ẽ de mõ eẽndi qño corpus xp̃i ẽ alicubi localr et suppoita diuina ordinatione q̄ ordinauit illd̃ corp' nõ eẽ localr nisi i vno loco tm̃. Caro vz caris et sanguis sacrm̃ est sanguinis.i.species pãis sub q̄ ꝯtinet xp̃i caro sacrm̃ ẽ illius canis et spẽs vini sub q̄ ꝯtinet sãguis sacrm̃ ẽ illi' sãguis. Carne et sãguie.i.spẽ pãis et spẽ vini. vtroq; iuisibili et itelligibi spirituali.q̄ iõ dr̃.qz sub spẽ pãis et vini est corp' xp̃i et sãguinis aliquo mõ ad siĩtudinẽ exñtie rei spiritualis iq̄ztũ ẽ ibi rõe subẽ p̃mo et p se et q̄titas non nisi p cõcomitãtiã et ẽt qz ibi oculo corporali videri non põt corp' xp̃i visibile et palpabile. Cõtra Gre.in oml'.sup illd̃ Jo.penl'. Cũ eẽt sero etc. Corrũpi necesse ẽ palpat qd̃ et palpari nõ põt qd̃ nõ corrũpit. Itẽ nihil ẽ palpabile qd̃ aliquo mõ nõ resistat tãgẽti. Sed corp' xp̃i cũ sit gl'ificatũ nõ resisteret cuicũq; corpi qz sit esse potest cum alio corpore. Respondeo verbuz magistri intelligit aut de palpabilitate corpis p illo statu quo fuit corruptibile q̄uis modo nõ sit tale nec in celo nec sub sacramento.aut de palpabilitate.q̄ voluntarie oñdit se palpabilem ad oñdendum veritatem corporee nature que tamen palpabilitas sibi conuenire nõ potest vt est sub sacro. Illud autem verbum Gre.ibi allegatum intelligenduz est de palpabilitate que est per quatuor qualitates primas que sunt caliditas frigiditas hũiditas et siccitas.vel per qualitates causatas ex illis. Celum enim quãuis materialiter sit icorruptibile alio mõ palpabilitatis palpari posset si homo i corpore corruptibili esset ita prope q̄ cum manu posset ipsum tangere. Si.n.niteretur cum manu ipsum diuidere.vel manum iutus ponere sentiret q̄ celum resisteret ei.quia per nullam creatam virtutem posset diuidi. Sed propter hoc proprie loqnendo nõ est intelligendum de palpabilitate.quia non põt vere palpabile dici. De pane fit xp̃i caro.non eo intelligendũ q̄ panis sit materia corpis xp̃i. Sz q̄ sit isti' conuersationis termin' a quo. Quedam alie auctoritates que sint in litera exponentur di.sequenti in q̃õnibus qz ibi allegabuntur.

Di. xi.

Si autem queritur etc. Superius determinauit mgr̃ de
s sacramẽto eucharistie quo ad ei' esse.hic determiat d̃ eo q° ad eius fieri. Et diuideruri ptes tres. Primo determinat mgr̃ de cõfectõe. 2° d̃ cõsequiñtibus ad cõfectionẽ di sequẽti.ibi. Si autem queritur d̃ accñtib' 3° de ptãte cõficiẽtis di.13a ibi. Solet etiã queri. Prima i 2. Primo determinat d̃ cõfectone q̄tũ ad actũ trãsubstatiãdi. 2° q̄tũ ad mãtiã.ibi. Sub alia autem specie. Prima i duas. Primo veritatẽ determinit. 2° falsas opiones reprobat ibi. Quidam vero. Pria i duas. Primo determinat qd sciendũ.2° qño loquẽdũ.ibi. Nec tm̃ cõcedũt. Illa ps i qua reprobat opiones falsas diuidit i duas. Prio eas recitat.2° repbat ibi. Sz q̄ non sit. Illa ps in qua determinat de cõfectione q̄tum ad matariã diuidit in duas. Primo determinat d̃ his q̄ reqrũtur ad sacri eẽ. 2° de eo q̄ ptinet ad bñ esse ibi. Aqua võ. Pria in 2. P° oñdit q̄r xp̃us voluit a nobis sumi sub illa spẽ. 2° q̄r sub duplici .ibi. Sz q̄ritur sub duplici. Jlla ps q̄ icipit ibi. Aquã võ diuiditur i 2. p° oñdit quare aqua vino debet appõi. 2° quomodo eucharestia ppl'o dz dispẽsari ibi. Euchareslia quoq;.

Articulus primus.

c Circa hanc distinctionem querendã est principaliter de 4. Primo de conuersatione seu d̃ transubstãtiatione. 2° de materia. 3° de aque appositione cum vino. 4a de sacramenti huius dispensatione. Circa primus queruntur 6. Primo vtrũ subã panis et vini conuertatur in corpus et sanguinem xp̃i. 2° vtrum tota substantia panis conuertatur i totam substantia corpis. 3° vtrum in ista cõuersatione ãnihiletur subã panis. 4a vtrũ illa cõuersio fiat i istãti. 5° vtrum illa conuersio sit mutatio. 6° vtrũ sit mirabilior oĩbus aliis mutatiõib'

p Rimo ośndo qꝫ subā panis ⁊ vini nō ꝯuertanť in corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i. Qꝛ qḋ ꝯuertiť in aliqd p̄ecxn̄s ꝯuertiť in illud ibi p̄extitit. Vñ nutrimētū ꝯuertitur in corpus in loco vbi est qñ nutrimētum ei aduenit. Sꝫ si subā panis ꝯuerterer in corp⁹ xp̄i cōuerteref in aliqd p̄exn̄s in celo.ḡ ꝯuerteref i corpus xp̄i put est in celo. qḋ ipossibile ē. qa nulla res ꝯuertiť nisi vbi p̄ns ē. panis aūt in celo p̄ns nō est Itē oīs subā in quā alia ꝯuertiť augeť. Sꝫ corpus xp̄i nō augeť.ḡ subā panis in ipm nō vertiť. Itēꝫ p̄dcā ꝯuersio nō ē ꝯueniēs sacro nec inḡtū est sigm̄ qꝛ subā panis magis rep̄ntat corpus xp̄i q̄ accñtia eius. nec inḡtū est cā. qꝛ cū deus posset facere vnū corpus in diuersis locis vt supius bitū ē. ⁊ vnuꝫ corpus cū alio. posset facere corpus xp̄i eē sub sp̄e panis absqꝫ transubstātiatiōe panis in ipm.ḡ superflua eēt ipa ꝯuersio. Itē talis ꝯuersio p̄bari nō potest p rōnē neqꝫ cognosciť p experientiaꝫ neqꝫ probari pōt p sacre scripture auctoritatē. nec forma sacramenti talē exp̄mit ꝯuersionē.ḡ temerariū ē talem ponere ꝯuersionē. Contra Inno. de offō misse. pte. 3ª. c. 16º. ⁊ 17º. dicit. qꝫ panis transit i carneꝫ Itē Hu⁹. de sacr. li. 2º. pte 8ª. c. 9º. Uera panis ⁊ vera vini subā in verū corpus ⁊ sanguinē xp̄i ꝯuertitur. Ad istaꝫ qōnē vt refert dn̄s Inno. i c. p⁹ preallegato. dicūt quidā qꝫ ea rōne dr̄ panis cōuerti in corpus xp̄i. qꝛ corpus sub eisdē accñtib⁹ loco panis incipit esse. sicut dr̄ a gr̄maticis qꝫ .a. mutaf in. e. cū a p̄nti formaf p̄teritū. vt ago egi. qꝛ loco a ponitur e. Sed ꝯtra sic arguūt aliqui. Corpus xp̄i efficitur sub sacro absqꝫ sui mutatiōe. Sed h̄ esꝫ impossibile nisi p ꝯuersionē alicuius in ipm. qꝛ alr̄ persuuꝫ fieri sub sacro se h̄ret. alr̄ nunc q̄ prius qḋ est mutari. Cū ḡ ꝯuenienti⁹ sit subāꝫ panis in ipm conuerti q̄ in aliqḋ aliud. sequiť qꝫ fiat sub sacro p conuersionē panis in ipm. Alij dicūt qꝫ manet substātia panis. ⁊ per virtutē diuinā efficitur corp⁹ p̄ns sub sp̄e panis sic̄ ē ipa subā panis. Sed ꝯtra hāc opinionē est rō adducta ꝯ p̄cedentē. Sed qꝛ illa rō nō multū cogeret tenentes opiōnē ꝯriā predcāꝫ qꝛ tunc interimerēt minorē. ⁊ dicerent forte qꝫ quāuis corpus incipiat esse sub sp̄e sub qua pri⁹ n̄ erat nō pp̄ h̄ mutatur q̄uis nihil ꝯuertatur in ipm. qꝛ p h̄ non desinit esse vbi prius erat. ⁊ si vocef mutari nunc p⁹ esse sub specie sub qua p̄us nō erat. tunc etiā mutaref si fieret ibi per ꝯuersionē panis in ipꝫ Et iō alr̄ arguendū. est cōtra opiniones predcās. Primo sic de pane ⁊ vino dr̄ in canone misse qḋ fiāt corpus ⁊ sanguis. xp̄s etiā in institutiōe huius sacri non dixit. Hic est corpus meū. sed h̄ est corp⁹ meuꝫ. Preterea si subā panis remaneret vt dicit alia opinio. sumēs h̄ sacrm̄ ieiunus nō esset. qꝛ substantiaꝫ panis sumeret. ⁊ sicut p statutū ecclie qḋ ē vt nullus sacerdos celebret nisi ieiunus ⁊ sic vni sacerdoti nō liceret bis sumere hoc sacrm̄ vna die qḋ falsuꝫ est. qñqꝫ. n. licite in die celebrat duas misfas. Dicendū ḡ ad qōneꝫ qꝫ subā panis cōuertitur in subām corpis xp̄i. ⁊ subā vini in subām sanguinis h̄. n. tenet cōis theologoꝝ doctoꝝ opinio. ⁊ merito. qꝛ hoc sacratissime fidei xp̄iane ꝯcordat. ⁊ sacre scripture. ⁊ sn̄ie ecclie. vt qꝫ p ea que ꝯtra aliā opinionē adducta sunt. dr̄ etiā de ꝯsecr. di. 2ª. Panis est. ⁊ sumptū est ab Ambro. li. º. de sacra. qꝫ vbi accesserit ꝯsecratio de pane fit xp̄i caro. Preterea de ꝯsecr. di. 2ª. Quia corpus. ⁊ sumptū est ab Eusebio emisseno. Inuisibilis sacerdos inuisibiles creaturas in substantiā corporis ⁊ sanguinis sui verbo suo secreta p̄tāte cōmutat. magr̄ etiaꝫ di. 10. huius quarti in fine dicit substantiā panis in corpus viniqꝫ subām in sanguinē cōuerti. ⁊ 3º. c. ii⁴. dic. qꝫ p⁹ ꝯsecrationem non est ibi substātia panis vel vini. Ex dictis expresse pꝫ sacrā scripturā ⁊ eccliaꝫ Ambrosiū ⁊ Eusebiū Emissenū. ⁊ magrm̄ sn̄iaꝝ. teneř subām panis in corpus xp̄i. ⁊ substantiā vini in sanguinē transubstantiari. Ad primū in oppm̄ cuꝫ dr̄ qꝫ omne qḋ conuertitur in aliqḋ p̄exn̄s ꝯuertitur in illud vbi primo p̄exstitit ⁊c. dico qꝫ verū est quādo illud quod conuertendū est ꝯiunctū est rei i quā ꝯuertendū est vt nutrimentū corpori. Sic aūt nō est in proposito. vnde substantia panis non cōuertitur in corpus christi nisi vbi prius erat substātia panis. Impossibile est. n. esse conuersionē vbi non est illud quod conuertitur. Ad 2m̄ dō qꝫ cuꝫ dicit qꝫ omnis substantia in quā alia ꝯuertitur augetur. ⁊c. dico qꝫ non est verū quando fit conuersio nō fm̄ vnioneꝫ. sed fm̄ transubstātiationē qualis ē p̄dcā conuersio. fm̄ enim Inno. de officio misse parte. 3ª c. 16. Si eni natura potest conuertere nutrimentū in carneꝫ aqꝫ hoc qꝫ ibi fit plus de essentia fōme carnis q̄ ante. vt dicunt aliqui intentes Phi. dicenti primo de generatione qꝫ partes secundū formam manent. ⁊ partes fm̄ materiam fluunt ⁊ refluunt. facile est credere qꝫ diuina potentia que infinita est potest substantiam panis in substantiam corporis christi conuertere absqꝫ hoc qꝫ in corpore christi fit plus de substantia vel de quantitate quā ante. Ad 3m̄ dicendū qꝫ dato qꝫ deus posset facere corpus xp̄i simul in pluribus locis sine cōuersione alicuius rei in ipsum. non tamen esset ita cōgruum hoc fieri sicut per conuersionem substantie panis in ipsum. quia si substantia panis remaneret. ex hoc heretici faciliter suadere conarentur. ibi nō esse corpus christi. Unde cōis opinio longe est remotior ab illo errore q̄ illa que dicit substantiā panis remanere. Ad 4m̄ dicendū qꝫ talis conuersio probari potest per rationem super fidem fundatam vt visum est. ⁊ etiam per sacramenta auctoritatem. quia forma a christo tradita hoc ostendit Si enim sub sacramento esset corpus suum absqꝫ conuersione panis in ipsum nō dixisset. Hoc ē corpus meum. sed hic est corpus meum. quia dicēdo Hic est corpus meum demonstraretur substantia panis sub speciebus contenta

s Ecundo queriť vtruꝫ tota substātia panis cōuertatur in totam subām corpis. Et v̄r qꝫ non forma substantialis panis nō cōuertitur i materiaꝫ corpis xp̄i. quia in illam conuertitur materia panis. nec in formā cū illa sit aīa intellectiua.ḡ nō conuertitur in substantiam corporis. Item secundū Phi. 2º. methaphisi. fm̄ antiquam translationem materia de se. nec est qlis. nec est quanta. Sed p̄nomē demōstratiuū nō demonstrat aliqd nisi sit quale vel quantū. ergo non demonstrat materiam sed nihil cōuertitur nisi quod per hoc pronomen hoc demonstratur. cū ḡ materia sit de eēntia panis. non conuertitur tota substantia panis

ĩn corpus xp̄i. Item propinquior est materia for-
me ⁊ econuerso. q̄ꝫ quantitas ip̄ius substantie. Sꝫ
per transubstantiationē panis in substantiam cor
poris est quantitas sub sacramēto per concomitā-
tiam. ergo multo fortius sufficit conuersio solius
mat̄ie vel forme in solā materiā vel formā corpis
xp̄i. ad h̄ vt oīa alia sint sub sacr̄o. Itē illd̄ ē mate-
ria subē corp̄ee qd̄ p̄ᵒ recip̄ formā subālē corp̄eā. sꝫ
q̄ꝫtitas ē hꝰi vt oñdā. g̊ q̄ꝫtitas pāis ē materia eiꝰ.
sꝫ q̄ꝫtitatas panis remāet pꝰ ꝯsecrationē. g̊ cū ma-
teria pāis sit de eiꝰ subā. tota subā panis nō ꝯuerti
tur in corpꝰ xp̄i. ꝓbatio mioris. Si forma subālis
corporea p̄ᵒ recipeᷣ in nō q̄ꝫto nō depēderet eē sub
stātiale cōpositi a q̄ꝫtiiate. qd̄ falsuꝫ ē. q̄a aliter si d̄
us destrueret totā q̄ꝫtitatē mundi posset tota subā
mūdi nālr̄ remanere in suo subāli eē qd̄ nō vı̄ verꝫ
Cōtra ſm Phi. p̄ᵒ. ce. ⁊ mū. cū dico h̄ celū. signifi
co formā cū mā. g̊ h̄ ꝓnomē demonstrat ꝯpositū ex
materia ⁊ forma. sꝫ illud ꝯuertiᷣ qd̄ ꝑ h̄ ꝓnomen h̄
demōstraᷣ. g̊ tota subā panis in subāꝫ corporis xp̄i
ꝯuertiᷣ. Itē cū sp̄es sit sacr̄m corpis xp̄i imediate
dꝫ ip̄m rep̄ntare. Sꝫ si aliq̄d remaneret d̄ subā pa
nis illd̄ imediatiꝰ rep̄ntaret q̄ꝫ xp̄i corpꝰ. g̊ nihil d̄
subā panis dꝫ remāere. sꝫ tota ꝯuerti. Rn̄deo ꝙ
tota subā panis ꝯuertiᷣ in subā corpis xp̄i ita ꝙ ma
teria in materiā. ⁊ forma in formā. nō in illā ꝑ quā
corpꝰ hēt ꝯpletū eē. q̄ illa est aīa intellectiua. sed in
formā corporeā incōpletā ꝑ quā corpꝰ hēt incōple-
tū eē ēt in gradu corp̄eitatis. q̄ꝫuis aūt d̄s istituere
potuisset ꝙ corpꝰ suū fieret p̄ns sub sacr̄o ꝑ ꝯuersio
nē solius forme vel soliꝰ materie panis in ip̄m vt
oñdebaᷣ in opponēdo. tñ magis voluit instituere
ꝙ h̄ fieret ꝑ ꝯuersionē totiꝰ subē panis. q̄ h̄ magis
fuit ꝯgruū ꝙ tota subā corpis ibi sit ꝑ ꝯuersionē ma
terie ⁊ forme panis. q̄ꝫ ꝙ forma eēt ibi p̄ᶜ ⁊ ꝑ se ⁊ ma
teria ꝑ cōcomitātiā vl̄ econuerso. Ad pᵐ i oppᵐ
pꝫ sol̄o ex d̄cis in q̄ōe. Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ h̄ ꝓnomē h̄ bn̄
demōstrat illd̄ de cuiꝰ eēntia nō ē q̄ꝫtitas nec q̄litaᷣ
dū tñ sit sub q̄ꝫtitate vel sub qualitate. Un̄ vt sup̄i
us visuꝫ est. li. h̄ demōstrat subāꝫ ꝯpositā p̄ntēꝫ. vl̄
quasi statiꝫ futuraꝫ sub hac sensibili q̄ꝫtitate. Ad
3ᵐ pꝫ sol̄o ex d̄cis in q̄ōne. Ad 4ᵐ dd̄ ꝙ aliq̄ aln̄
existimati sunt q̄ꝫtitatē eē materiaꝫ. sꝫ illa opio ē ꝯ̄
Phi. auctoritatē. q̄ p̄ᵒ methaphi. ſm nouā trāsla-
tionē dicit ꝙ d̄ se mat̄ia n̄ ē q̄lis nec q̄ꝫta. Quātitas
aūt est q̄ꝫta. ē ēt ꝯ̄ cōeꝫ doctorꝫ opionē. Et ēt ꝯ̄ exp̄iē
tiaꝫ. q̄a hō pōt exp̄iri ꝙ cū aliq̄d ꝯdensaᷣ mior effi-
citur q̄ꝫtitas eiꝰ manente tota materia q̄ pꝰ erat in
eo. q̄r ſm Phi. p̄ᵒ phisi. eēntia materie cuiuslibet
rei ē nālr̄ icorruptibil̄ ſm se totā. ⁊ ſꝫ quālꝫ eiꝰ p̄teꝫ
Preterea mat̄ia ē de eēntia subē corp̄ee. Subā
aūt corp̄ea ꝯdēsari pōt manēte tota subā eiꝰ. Pre
terea exp̄iᷣ hō q̄ꝫtitatē eē q̄ꝫdā formā. actualr̄. n. vi
sū mouꝫ q̄ꝫuis mediante colore. materie aūt talis
actio nō pōt ꝯpetere. est. n. p̄nᵐ pure passiuuꝫ. q̄ꝫtū
est ex se. Cōtra etiā predcāꝫ opioneꝫ arguiᷣ ꝑ rō-
neꝫ. Ex materia ⁊ forma subāli ꝯstituiᷣ vnū ꝑ eēn-
tiā. sꝫ ex q̄ꝫtitate ⁊ forma subālis nō ꝯstituiᷣ vnuꝫ
ꝑ eēntiaꝫ. ē. n. quedā actualis natura cui ꝑ se ꝯuēit
eē in sp̄e eadē q̄ꝫuis sit diuersaꝝ subāꝝ in sp̄e differ
entiū. ex tali aūt natura ⁊ subāli forma nō pōt ꝯsti
tui vnū ꝑ eēntiā. Dicēdū g̊ ad arᵐ ꝙ q̄ꝫtitas non
est materia. nec vt dn̄t aliq̄ ē p̄cedēs ordīe nature
oēꝫ formā subālē in materia. h̄. n. reꝓbatū est liᵒ. 2ᵒ

Sꝫ ē accn̄s qd̄ imediatiꝰ inē oia alia accn̄tia inest
subē corp̄ee. nec tñ ex h̄ seq̄tur ꝙ absq̄ꝫ ea corpꝰ qd̄
est subā posset remanere in suo naturali eē. ꝙ sic est
ordo nature a suo ꝯditore institutꝰ. vt subā corp̄ea
a suis ꝓprijs passiōibus sep̄ari n̄ possit. Et p̄terea
q̄ꝫuis quelꝫ q̄ꝫtitas p̄supponat in materia aliquaꝫ
formā subāleꝫ incōpletā. seu aliquē gradum forme
subāl̄ incōpletū tū semꝑ vel q̄n̄q̄ꝫ cōpletiua forma
substantie corporee p̄supponit ordīe nature in ma
teria aliquaꝫ dimensionē saltē interminatā. cuius
ꝯplexio ⁊ terminatio p̄supponit ordīe nature i ma
teria cōpletaꝫ formaꝫ. Cōpleta aūt forma destru-
cta vel sep̄ata ꝯpositū naturalr̄ resoluiᷣ ad mat̄iaꝫ
q̄a stabilitas existēdi est in cōposito ꝑ ꝯplementuꝫ.
2ᵐ arᵐ ad p̄teꝫ aliaꝫ. q̄ꝫuis gr̄a ꝯclusiōis posset cō
cedi. tñ forma sua nō multū valꝫ q̄ꝫuis. n. ex institu-
tione sp̄ēs panis imediate rep̄sentet corpꝰ xp̄i. vt
sub ea ꝯtentū. tñ ex naturali sua aptitudine imedia
tius rep̄ntat substantiā panis. q̄ꝫuis nō sit contēta
sub ea. q̄a q̄ꝫuis in h̄ sacr̄o sit sine subiecto tñ in ea
remanet naturāl̄ aptitudo ad eēndū cuꝫ subā p̄āis
vt sit in subiecto.

t Ertio queritᷣ vtrū in ista ꝯuersiōe ānihiletur subā pāis
Et vı̄ ꝙ sic. Illud de quo nihil remanet an
nihilatū est. Sꝫ post ꝯuersionē subē panis in subāꝫ
corpis xp̄i nihil de subā panis remāet. g̊ ꝑ ꝯuersio-
nē ānihilatur. Itē si vna ꝯ̄dictoriaꝝ est vera. alt̄a
est falsa. ⁊ ecōuerso. Sed ꝑ ꝯuersioneꝫ subē panis i
subām corp̄is xp̄i hec est falsa substantia panis ē ali
q̄d. g̊ eiuſ ꝯ̄dictoria ista. s. subā panis est nihil vera
est. Cōtrariū dicit Duᵒ. 2ᵒ. liᵒ. de sacra. p̄te 8ᵃ. c.
7ᵒ. ⁊. 9ᵒ. Rn̄deo ꝙ q̄ꝫuis post ꝯuersionē subē pa-
nis in subām corpis xp̄i nihil de subā panis rema-
neat. tñ q̄ subā corpis xp̄i inq̄ꝫtū ꝯuersa est subā pa
nis in ip̄m aliq̄d est. anihilata nō est. qd̄. n. ānihila
tur nō ꝯuertiᷣ in aliq̄d. nec tñ de ip̄a ali q̄d remanꝫ
⁊ pōt poni aliquale exemplū q̄ꝫuis i pluribꝰ dissile
possibilitas. n. ad formā ꝯcreataꝫ materie. vel ſm
alios q̄ est ip̄a materia ꝯuertiᷣ in ip̄aꝫ formā q̄ ſm
aliq̄ nos noīat p̄teꝫ subē q̄ gn̄atur. ⁊ ſm alios totaꝫ
eēntiaꝫ nec post ꝯuersionē remanet nec tñ ānihila
tur. q̄ ꝯuersa ē in formaꝫ q̄ aliq̄d est. Ad pᵐ i op-
positū cū dı̄ ꝙ illud de quo nihil remanꝫ ānihilatū
est. ⁊c. dico ꝙ nō est verū si in aliq̄d aliud ꝯuersum
est. Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ ꝯtradictoria istiꝰ subā panis ē ali
q̄d. et hec subā panis non est aliq̄d. sꝫ q̄ꝫuis hec sit
vera subā panis postq̄ꝫ cōuersa ē in corpus xp̄i nō
est aliq̄d. tñ ex h̄ nō seq̄tur ꝙ sit ānihilata. quia i ali
quid est conuersa.

q Uarto queritur vtꝝ illa ꝯuersio fiat in istāti. Et
vı̄ ꝙ nō. q̄ aut in eodē instanti in quo vlti
mo est subā panis sub dimēsionibꝰ suis est sub eis-
deꝫ corpꝰ xp̄i. aut in alio nō in eodē. q̄ cū corpꝰ xp̄i
sit ibi ꝑ ꝯuersionē subā panis in ip̄m in eodeꝫ instā
ti subā panis esset ⁊ nō esset sub dimensionibꝰ suis
quod est impossibile. Si in alio. cum inter queli-
bet duo instantia sit tempus medium vt demon
stratur 6ᵒ. phisi. Conuersio substantie panis in cor
pus erit in tempore. omnis enī conuersio est in tē
pore inter cuius initiū ⁊ cōplementū ē tp̄s. Item
sicut se hꝫ fieri conuersionis ad suum factum esse
ita mensura vnius ad mensuram alteriꝰ. Sꝫ scd̄ꝫ

esse ꝯuersionis est terminus sui fieri. g͛ mensura
fci esse ē terminus mēsure ipiꝰ fieri. Sed instans
quod est mensura fci esse ꝯuersiōis nō est termius
nisi temporis. ergo fieri ꝯuersionis ē in tēpore.
Itē dū panis ꝯuertit͛ i corpꝰ xp̄i n̄ ē ꝯuersus. qꝛ si-
cut dꝛ p° Perhier. qđ fit nō ē. Sꝫ si pāis ꝯuertere
tur i corpꝰ xp̄i in istāti sil͛ ꝯuerteret͛ ꝛ eēt ꝯuersus. g͛
nō ꝯuertit͛ in istanti. Itē ipossibile ē trāsire distan
tiā nisi in tp̄e. ꝯm Phi. 6°. phi. Sꝫ maxīa ē distātia
inter subāꝫ panis ꝛ corpꝰ xp̄i. g͛ ipossibile ē eā ꝑ con
uersionē trāsire in corpꝰ xp̄i. nisi i tp̄e. Itē ꝯuersio
q̄ fit ꝑ actionē successiuā nō fit i istāti. Sꝫ hec ꝯuer
sio fit ꝑ ꝓlationē forme q̄ successiua ē. g͛ nō fit i instā
ti. Cōtra successio i ope ē ꝑꝑ aliquā resistentiā pa
tiētis ad agēs. vt ꝓbari pōt ꝑ dcā Phi. 4° phisi.
Sꝫ nulla ē resistētia panis ad v̓tutē diuinā ꝑ quam
fit ꝯuersio. g͛ illa ꝯuersio successiua nō ē ad qđ seq͛
qđ fit in istanti. Itē ꝯꝫ Phi. li°. p̄dicamīto. Subā
nō suscipit magis ꝛ mius. Sꝫ qđ n̄ suscipit magis
ꝛ mius nō pōt successiue acq̄ri vl͛ corrūpi. g͛ subā
panis nō ꝯuertit͛ successiue. sequit͛. g͛ ꝙ in instanti.
Rn̄deo ꝙ illa ꝯuersio fit in istanti. oīs. n. successio
in mutatiōe cātur. vel ex resistētia mobilis ad mo
torē. vel medij ad motorē vl͛ rōe vtriusqꝫ. vt ac
cipi pōt a comētatore suꝑ 4°. methaphi. ꝛ puto ꝙ
sub resistētia ipiꝰ medij debeat ꝯp̄rehēdi diuisibili
tas spatij ꝑ ꝯꝑationē ad limitationē virtutis i mo
tore. Vn̄ ꝗuis corꝑale mediū angelo non resistat.
tn̄ qꝛ limitata virtutis ē nō posset se transferre ab
oriēte in occidentē ꝑtranseūdo spaciuꝫ i instāti. vt
declatrū ē libro p° di. 27ᵃ. Uirtus aūt ꝯuertēs sub-
stantiā pāis in corpus xp̄i nō ē limitata. illa. n. con
uersio fit ꝑ virtutē diuinā q̄ infinita est. nec sibi re-
sistit sb̄stantia panis. qꝛ tota natura subē panis per
fecte subditur diuine virtuti. nec ē aliqđ mediuꝫ
ꝑ qđ ista ꝯuersio fiat. hic. n. nō hēt locū prope loq̄n
do nisi in mutatiōe locali. panē. n. nō eē corpꝰ xp̄i
nihil positiuū dicit. ꝛ tn̄ si eēt mediū nō opteret ꝙ
cāret successionē in diuina oꝑatōe. deus. n. vnum
lapidē trāsferre posset ab oriēte in occidētē ꝑ totuꝫ
mediū in istāti. nō. n. oꝫ ꝙ diuisiblitas medij cāet
successionē i mutatiōe nisi cū l3 mutās sit limitate
virtutis. Restat g͛ ꝙ deus pōt ꝯuertere panē i cor-
pus xp̄i ꝯuersiōe nō successiua. ꝛ qꝛ ꝯueniētiꝰ ē ex q°
est possibile eā fieri sine successione ꝗꝫ cū successiōe
ꝯcedendū ē illā nō esse successiuā ꝛ ex ꝯn̄ti eā fieri i
instanti. sicut. n. mutatō successiua ē in tp̄e. ita non
successiua ē in istanti. Ad pᵐ in oppᵐ dn̄t qdā ꝙ i
eodē instāti in quo vltio est subā panis sub dimen
sionibꝰ suis ē p° corpus xp̄i sub eisdē. nō. n. est icōue
niēs subāꝫ panis eē in illo istanti in ꝗꝫtū ē finis tp̄is
p̄titi. ꝛ nō esse in eodē i ꝗꝫtū ē initiū tp̄is futuri. Sꝫ
ꝯ qꝛ ꝯdictoria realr̄ nō possūt eē in eodē instanti.
Alij dn̄t ꝙ in eodē instāti in quo vltio ē subā pāis
sub dimēsionibus suis nō est p° corpꝰ xp̄i sub dimē
sionibꝰ eisdē. sꝫ in aliquo qđ est imediatū illi ꝗuis
n. in tp̄e qđ ē in motu p̄mi mobil͛ sicut in subō qđ ꝓ
p̄rie est tp̄s. nō possit vnū istās imediate se hr̄e ad
aliud instās tn̄ nō sic est de instantibꝰ q̄ sunt termi-
ni ꝓꝑaꝝ mensuraꝝ q̄ extenso noīe tp̄is aln̄ dn̄t tp̄a
Dicsit g͛ ꝙ vltimū instās m̄ꝯe ꝓp̄e exn̄tie subē pa-
nis sub dimēsionibꝰ suis. ꝛ pᵐ instans m̄ꝯe ꝓp̄e es-
sentie corpis xp̄i sub eisdē dimēsionibꝰ ita se hn̄t ꝙ
int͛ ea nihil est mediū. coexistūt. n. ābo vni instanti
m̄ꝯe cōis. sicut. n. nō ē incōueniēs pl͛a pūcta q̄ sunt
termini lineaꝝ ꝯueniētiū in cētro ꝯuenire in ip̄o cē
tro cū tn̄ sit indiuisibile sic nō est incōueniēs pl͛a in
stantia m̄suraꝝ ꝓꝑaꝝ coexistere vni instanti m̄ꝯe
cōis. Alij dn̄t ꝙ nō ē dare vltᵐ instās in quo vlti
mo sit subā panis sub dimēsionibꝰ suis ꝗuis ꝑma
nentia sint in suis t͛minis initialibꝰ. nulla tn̄ res si
ue ꝑmanēs siue successiua ē in suo finali t͛mino. cui
concordat qđ dicit Phi. 8°. phisicoꝝ. s. ꝙ instās ē
sigᵐ posterioris passiōis. Dđ g͛ ꝙ in illo eodē instā
ti in quo p° nō ē subā panis sub dimēsionibꝰ suis. ē
corpꝰ sub eisdē. ꝛ l3 nullā iplicat ꝯdictōnē. Ad 2ᵐ
dđ ꝙ imediatꝰ finis istiꝰ ꝯuersionis ē nūc p° paneꝫ
in corpꝰ xp̄i ꝯuersuꝫ eē ꝛ l3 nō differt a ꝯuersiōe pa
nis in corpꝰ xp̄i nisi sola rōe. ꝛ ego ꝯcedo ꝙ instans
qđ ē vtriusqꝫ m̄ꝯa ēt aliquo mō differt rōne. Ad
3ᵐ dđ ꝙ i his q̄ fiūt in instāti sil͛ est fieri ꝛ fcm̄ eē ꝗꝫ
uis pꝰ ordine nature sit fieri ꝗꝫ fcm̄ eē. Phi. n. in v̓-
bo p̄allegato loq̄tur de his q̄ fiunt successiue. Ad
4ᵐ solutū est ex dcis in qōe. Ad 5ᵐ dđ ꝙ illa cō-
uersio nō fit ꝑ nālēꝫ v̓tuteꝫ ꝓlationis v̓boꝝ. sꝫ ꝑ v̓-
tutē diuinā que v̓bis assistit ad efficiendū ꝯuersio-
nē in illo istanti in q° est ꝯplemtū ꝓlatiōis verboꝝ
Quāuis aūt arᵃ ad ꝑtē aliaꝫ debeāt ꝯcedi rōe cō-
clōnis. sꝫ tn̄ ex vi forme nō ꝯcludūt possꝫ. n. deus si
vellet p° formaꝫ substantialē panis cōuertere i cō
pus xp̄i ꝛ postea materiam vel econuerso.

q Uinto queritur vtꝝ illa ꝯuersio sit mutatio. Et
vꝛ ꝙ nō. qꝛ nō est gn̄ātio qꝛ gn̄ātio nō termi
nat͛ ad p̄exūs nec corruptio. subā. n. panis nō resol
uit͛ in suā materiā. nec ānihilat͛ vt visuꝫ ē. nec est
augmentatio. nec diminutio. neqꝫ alteratō. nec ꝯꝫ
locū mutatio. Cū g͛ ꝯm Phi. li°. p̄dicamtoꝝ nō sint
pl͛es sp̄es mutatiōis vꝛ ꝙ ista ꝯuersio nō sit muta-
tio. Itē in oī ꝯuersione q̄ est mutatio illud i qđ fit
ꝯuersio dici pōt fieri vel fcm̄ eē đ eo qđ in ip̄m cō-
uertit͛ vel ꝯuersuꝫ est. Sꝫ nō pōt v̓e dici corpꝰ xp̄i
fieri vel fcm̄ eē de subā panis. g͛ subā panis nō con
uertit͛ in ip̄m ꝑ mutationē. Itē mutatio accn̄s est
oē accn̄s vl͛ est vel natuꝫ est esse in subiecto sed hec
ꝯuersio n̄ est nec nata est eē in subō aliquo. qꝛ tota
subā panis in totā subāꝫ corpis ꝯuertit͛. g͛ hec ꝯuer
sio nō est mutatio. Cōtra iceptio rei ꝛ defectio s͛t
mutatiōes. sꝫ ꝑ istaꝫ ꝯuersionē subā panis desinit
eē panis. g͛ hec ꝯuersio ē cū mutatōe. Sꝫ nō cū alia
mutatiōe ꝗꝫ ip̄a sit. g͛ est mutatio. Itē maior ē mu
tatio rei q̄ ꝯuertit͛ in aliud ꝯm se totā ꝗꝫ rei q̄ ꝯuer-
tit͛ in aliud ꝯm sui ꝑtē. sꝫ in ista ꝯuersiōe subē panis
ꝯuertit͛ ꝯm se totā. g͛ ista ꝯuersio est maxīa mutatio
Rn̄deo ꝯm Phi. 5°. phisi. Tres sunt naturales
mutatiōes. s. ex nō subiecto in subiectū. i. ex ente i
potētia i ens actu simpl͛r. ꝛ hec ē gn̄ātio. Et ex ēte
in actu simpl͛r in ens in potētia quaꝫ dicit Phi. ex
subō in nō subiectū. ꝛ hec ē corruptio. Et ex subie-
cto in subiectū. i. ex ente in actu in ens actu sub q̄ ꝯ
p̄rehēdunt͛ alteratio loci mutatio. dimiutio. ꝛ aug
mētū qđ fit ꝑ ꝯuersionē nutrimēti in corpus. Sic
dico ꝙ extendēdo nom̄ mutationis. 3. sunt suꝑna-
turales mutatiōes. Una de nullo mō realr̄ ente in
ens ꝛ hec est creatio cui ꝯuēit rō mutatiōis eo mō
qđ dcm̄ est in li°. 2°. di. p̄ᵃ. ꝛ hec inter mutationes
naturales magis assil͛atur gn̄ātiōi. Alia ex ente in
nullo mō ens. ꝛ hec dꝛ ꝯuersio seu adnichilatio q̄

inter nāles mutatiões magis assilatur corruptiōi
alia est ex ente in actu ƺ se totū in aliud ens actu si
cut ē ꝯuersio subē panis i substātiā corporis Christi
q̄ inter naturales mutatiões magis assilatur muta
tiōi q̄ nutrimētū mutat̄ i corp⁹. qđ nutrimētū ꝯuer
tit̄ i corp⁹ p̄exn̄s i actu. ⁊ desinit esse qđ erat an̄. In
mltis tn̄ differūt ip̄e due mutatiões qꝛ ꝑ trāsitiōez
nutrimēti i corp⁹ plus ē de subā in corpe q̄ʒ an̄. sʒ ꝑ
trāsitiōez subē pāis i corp⁹ xp̄i n̄ ē in eo plus đ subā
nec pl' đ q̄ʒtitate q̄ʒ an̄ nutrimentū ēt ⁊ si desinat eē
illđ qđ an̄ erat q̄ʒtū ad fōmā. r̄māet tn̄ q̄ʒtū ad māʒ
ħ.n. reglr ē in oībus mutatiōibus nālib⁹ ꝙ aliquid
manʒ cōe vtriqʒ termio mutatōis ƺʒ opionē q̄ po-
nit mat̄iā eē de eēntia subē q̄ gnāt̄. nec eaʒ eē aliqd
ꝯuertibile i ip̄aʒ. subā aūt panis p⁹ ꝯuersionē nō re
manet. nec q̄ʒtū ad formā nec q̄ʒtū ad materiā. Un̄
in hac mutatōe nō manʒ aliqd vnnʒ in nūero cōe
vtriqʒ termio mutatiōis. q̄ʒuis aūt i hac mutatōe
termius ad quē q ē corp⁹ xp̄i nō mutet̄. tn̄ pāis mu
tat̄. Sicut.n. dicit Greg. 5. mora. iter me^m ⁊ finē
mutari ex ħ alio ad aliđ ire ē. In hac aūt ꝯuersione
subā panis ex vno ad aliđ vadit. qꝛ a sui nat̄a rece
dit ꝑ ħ qđ ꝯuertit̄ in corp⁹ xp̄i. Ad p^m i o pp^m dđ
ꝙ verbū Phi. nō ē intelligendū nisi de mutatiōi-
bus nālib⁹. hec aūt mutatio nō est nāl'. Ad 2^m dđ
ꝙ maior intelligēda ē đ mutatōib⁹ naturalib⁹. ⁊ tn̄
habʒ adhuc instātiā. corp⁹.n. nō pōt vere dici fie-
ri vl' factū eē de illo nutrimēto qđ i ip̄ʒ ꝯuertit̄. Si
aūt inuenias alicubi dcm̄ panis fit corp⁹ xp̄i. vel
corp⁹ xp̄i fit vel fcm̄ est de pāe vel illđ qđ fuit pāis
ē corp⁹ xp̄i expōas. qꝛ tales locutiões virtute ƺmo
nis sunt fl'e. qꝛ oēs icludūt aliqd cōe vtriqʒ extrēo
māere. Iste aūt locutiões pāis ꝯuertit̄ vel mutat̄
vel trāsubstātiat̄ vl' trāsit i corp⁹ xp̄i sunt ꝯcedēde
tāq̄ʒ simplr ve. qꝛ nō notāt remāere aliqd cōe vtri
qʒ extrēo. sʒ tm̄ ordinē termini ad terminū ⁊ muta
tionē vni⁹ i aliū. ⁊ iō vt placʒ aliqb⁹. qꝛ hec p̄pō. đ.
nō semꝑ tenet̄ materialr. sʒ aln̄ ordialr. vt cū dr̄. đ
mane fit meridies. iō hec. de pāe fit corp⁹ xp̄i. disti
guenda ē. qꝛ si li. de. teneat̄ ordialr vera ē sʒ ħ non
valʒ. qꝛ corp⁹ xp̄i nec fit de subā pāis sicut de mate
rianʒ ēt fit p⁹ subāʒ pāis q̄ ꝯuertit̄ in ip̄m. sicut me
ridies fit p⁹ māe. de quo dr̄ fieri. Ad 3^m dđ ꝙ ista
mutatio vltra terminū a quo. ⁊ terminū ad queʒ n̄
dicit aliqd reale absolutū. ⁊ iō nō oʒ ꝙ sit i alio q̄ʒ i-
termio a quo. ⁊ p̄terea si eēt accn̄s deus posset fa-
cere illđ eē sine subiecto. ita vt depēderet a sola hi
tudie terminorum ⁊ a virtute diuina.

s **Exto querit̄** vtrū hec mutatio sit mirabilior oīb⁹ alijs
mutatiōib⁹. ⁊ vr̄ ꝙ sic. illa mutatio q̄ nihil
mutat̄ ē oīb⁹ alijs mirabilior. Sʒ hec ē h⁹ i hac.n.
n̄ mutat̄ corp⁹ xp̄i nec subā pāis vt vr̄ qꝛ nec loca-
liter mouet̄. nec alterat̄ nec augm̄tat̄. nec minuit̄.
nec gnātur. nec corrūpit̄. qꝛ nec r̄soluit̄ in vnū. nec
anihilat̄. vt supi⁹ hitū ē. g̊ hec mutatio ē oīb⁹ alijs
mirabilior. Itē hec mutatio mirabilior ē filij dei
icarnatiōe. ē.n. ad credendū difficilior. Un̄ ⁊ pl'es
illā credūt q̄ʒ istā. Sʒ icarnatio ē mirabilior creatō
ne. vn̄ dr̄ i scā eccl'ia. ꝙ deus hūane subē dignitatē
mirabilr ꝯdidit ⁊ mirabili⁹ reformauit. g̊ hec mu
tatio mirabilior ē icarnatiōe ⁊ creatiōe. Cōtra đ
ꝯse. di. 2ª. Re uera. ⁊ recitat magr̄ in l'ra p̄cedētis
di. c. 4°. p creationē filij dei natiuitatē de v̄gine ꝓ
bat̄ possibilitas ꝯuersiōis subē pāis i corp⁹ xp̄i.
Sʒ si ille nō eēnt mirabiliores ista ꝓbatio nō va-
leret. g̊ mirabilior ē creatio. ⁊ ēt filij dei icarnatio
q̄ʒ hec mutatio. Rn̄deo ꝙ illaꝝ mutationū. quaꝝ
ē eq̄lis mēsa. illa simplr mirabilior ē i cui⁹ termino
a quo mi⁹ ē đ possibilitate ad terminū ad quē crea
tiōis aūt ⁊ incarnatiōis ⁊ isti⁹ mutatiōis sunt men
sure eq̄les. quelʒ.n. fcā fuit i instāti ⁊ i termio a q°
creatiōis. q termius ē nō aliqd. nō ē aliqua possibi
litas ad aliqd. sicut.n. dicit Auic. p° metha. c. 5°.
Si ꝓprietas fuerit aliqd illđ de quo illa dr̄ erit ali
qd i termio aūt ad quē ip̄i⁹ incarnatiōis q termius
fuit natura hūana fuit sola possibilitas obedientie
ad ħ vt vniret̄ ꝑsone filij dei. in subā ēt pāis ē pos
sibilitas obie ad ħ vt ꝯuertat̄ in corp⁹ xp̄i. seqt̄ g̊ ꝙ
creatio sit mirabilior q̄ʒ incarnatō filij dei. ⁊ q̄ʒ cō
uersio subē pāis i cor⁹ xp̄i. qꝛ ēt icarnatiōe termius
ad quē. s. ꝑsōa filij đi magis excedit naturaʒ huma
nā q̄ʒ corp⁹ xp̄i subāʒ panis mior fuit possibilitas
i natura hūana ad ħ vt vniret̄ ꝑsone filij dei vt na
tura supposito q̄ʒ i subā panis ad ħ vt ꝯuerteret̄ i
corp⁹ xp̄i. ⁊ iō icarnatio simplr fuit mirabilior q̄ʒ
ꝯuersio panis i corp⁹ xp̄i. hec tn̄ alijs duab⁹ mira-
bilior ē ƺm qd iq̄ʒtū. s. termius ad quē ē aliqd p̄exn̄s
qđ ꝑ ꝯuersionē subē panis i ip̄m non augetur. nec
aliquo mō mutat̄. Ad p^m i opp^m dđ ꝙ mior ē fl'a
in hac.n. ꝯuersiōe subā panis mutat̄ ⁊ duplici mu
tatiōe ƺm aliquos. qꝛ ⁊ desinit eē illud qđ an̄ erat
⁊ qꝛ ꝯuertit̄ in illud qđ an̄ ꝯuersa nō erat. q̄rū p̄ma
q̄ʒuis nō sit corr°. tn̄ magis assil'at̄ corruptiōi. ⁊ 2ª.
q̄ʒuis nō sit gnātio. tn̄ magis assil'at̄ gnātioni. Uel
dđ meli⁹ ꝙ p̄ma assilat̄ expoliatiōi nutrimēti a sua
forma. ⁊ 2ª ꝯuersioni nutrimēti i corp⁹ xp̄i. hec aūt
mutatio sub aliqua noiataꝝ i ar° nō ꝯtinet̄. vn̄ ar^m
ꝓcedit ab isufficiēti. Ad 2^m dđ ꝙ difficultas cre-
dēdi nō tm̄ ꝯtigit ex maiori mirabilitate rei credi
te q̄ʒ^m ē ex pte sua. sʒ ēt ex indispositōe credētis ꝑꝑ
vsuʒ ⁊ ꝯsuetudinē ꝯ̄riā. qđ ēt dr̄ repatio hois mira
bilior q̄ʒ ei⁹ ꝯditio nō ꝯcludit icarnatōnē eē simplr
mirabiliorē creatiōe. qꝛ restauratio hoīs ēt cū icar
natiōe icludit creatōnē grē. nō.n. hoies q̄ʒtū ad effi
catiā reformāt̄ in quoꝝ aīalib⁹ gr̄a non creatur.

Articulus secundus.

c **Onsequenter** q̄ritur de 2° p̄n-
cipali. Et circa
ħ q̄rūt̄ sex. P° vtꝝ ħ sacr̄ʒ possit ꝯfici
de alia materia q̄ʒ đ pāe ⁊ vio. 2° v^m
de alio pāe q̄ʒ de pāe fcō de faria triticea coagula-
ta ꝑ nālē aquā. 3° vtꝝ de pāe fermētato. 4° v^m
sanguis possit ꝯfici de alio vīo q̄ʒ de vite. 5° v^m
de quolʒ vio vitis. 6°. quid dʒ facere sacerdos si
postq̄ʒ icepit canonē misse ꝑpendat esse materiaʒ
indebitam ministratam.

p **Rimo oñdo** ꝙ ħ sacr̄ʒ eucharistie
pōt ꝯfici de alia ma-
teria q̄ʒ de pane ⁊ vino. Materia hui⁹ sacr̄i debʒ
significare corpus ⁊ sanguinem xp̄i ⁊ in ea cōuer-
ti. sed hec magis conueniūt carni ⁊ sanguini q̄ʒ pa
ni ⁊ vino. sunt enim similiores corpori ⁊ sanguini
christi. ⁊ sicut dicit Phi. 2° de generatione. Inter
habentia symbolum facilior est trāsitus. ergo hoc
sacr̄m cōfici pōt de carne ⁊ sanguie. Itē sicut hoc

sacr̄ꝫ prefiguratū fuit in lege nature ꝑ panē ⁊ vinū
ita in lege scripta ĩ qua magis claruit veritas fuit
prefiguratū ꝑ esuꝫ agni pascalis ⁊ libamēta sacrifi-
cioꝝ. g̊ ꝯuenienti⁹ h̅ sacr̄m ꝯfici pōt de carnibus ⁊
materia libamentoꝝ q̄ꝫ de pane ⁊ vino. Item q̄ꝛ
xp̄s se ꝯparat pani. iō h̅ sacr̄m ꝯfici pōt de pane. er
go a sili cū se ꝯparet grano. vt hr̄ J.. i2°. ꝯfici pōt
de grano. sꝫ granū nō est panis. corp⁹ g̊ xp̄i cōfici pt
de alia materia q̄ꝫ de pane. g̊ a sili sanguis de alia
materia q̄ꝫ de vino. Contrariū dicit magr̄ in lr̄a
h⁹ di. c. 5. Itē ď ꝯse. di. 2ª. c. p°. hr̄ idē. Itē hr̄ ideꝫ
e. di.. Non oꝫ. ⁊. c. se. Rn̄deo ꝙ h̅ sacr̄ꝫ nō pōt cō-
fici de alia materia q̄ꝫ de pane ⁊ vino. q̄a xp̄s h̅ sa-
cr̄m de tali materia ꝯfecit. ⁊ ꝯficiendū instituit. qď
fuit ꝯgruū ⁊ ꝑꝑ sacr̄i celebrationē. ⁊ significationē.
h̅. n. sacr̄m dꝫ celebrari valde mūde. ⁊ iō ꝯgruū ē
ip̄m celebrari in pane ⁊ vino q̄ mūdi⁹ pn̄t tractari
q̄ꝫ caro ⁊ sanguis aīaliū vel alie materie ꝯueniētes
ad vsuꝫ hūanū. in h̅ etiā sacr̄o significantur qnq̄ꝫ. s.
res ꝯtēta ꝑ corpus xp̄i q̄ est corpus xp̄i veꝝ. ⁊ res n̄
ꝯtenta sed significata ꝑ corpus xp̄i veꝝ. s. corp⁹ xp̄i
mysticū. ⁊ xp̄i passio ⁊ suscipiētis h̅ sacr̄m sp̄ual' re
fectio. ⁊ salus corpis ⁊ aīe sic dix̄ magr̄ ĩ lr̄a hui⁹ di.
c. 5°. panis aūt ⁊ vinū rōe sue ꝯstitutiōis cōuenien
tissime repn̄tāt corpus xp̄i verū ⁊ mysticū. q̄a sicut
panis ꝯstituit̄ ex pluribus granis. ⁊ vinū ex pluri-
bus achinis vel racemis ꝯfluit. sicut corp⁹ xp̄i ve
rū ꝯstitutū est ex pluribus mēbris ⁊ corp⁹ eius my
sticū ex plibus ꝑsonis. rōe ēt sue p̄patiōis ꝯueniē
tissime repn̄tat xp̄i passionē. q̄ꝛ pāis ĩ clibāo igne co
quitur. ⁊ vinū torculari exp̄mit̄. sic aliquo mō a si-
mili corpus xp̄i fuit igne passiōis quasi decoctum
⁊ in cruce quasi ĩ torculari fluxit sanguis de illo cor
pore. ⁊ q̄ꝛ tūc fuit sanguis a corpore diuisus. iō ĩ h̅
sacr̄o corpus ⁊ sanguis ꝯficiūtur de materijs disti-
ctis ⁊ distincte. Ratiōe aūt vsus panis ⁊ uinū con
uenientissime repn̄tant sp̄ualē refectionē suscipiē-
tis h̅ sacr̄m. sicut. n. dr̄ in glosa super illud p̄mo ad
Coꝝ. ii ª. Hoc facite. panis p̄ceteris cibis corpus
reficit ⁊ sustentat. ⁊ vinū hoīeꝫ letificat. Vn̄ panis
⁊ vinū efficacē cōstituūt corpis refectionem que ĩ
cibo ⁊ potu ꝯsistit. Silr̄ sp̄ualis refectio aīe itegra
tur ex potu per fidem in intellectu. ⁊ sp̄uali delecta
tione per charitatē in affectu. ⁊ q̄ꝛ hec refectio or-
diatur ad salutē corpis ⁊ aīe. iō ex ꝯn̄ti panis ⁊ vi-
nū repn̄tant vtrāq̄ꝫ salutē. Vn̄ vt dr̄ in glo. vbi p̄⁹
⁊ etiā recitatur in lr̄a hui⁹ di. c. 5°. Caro xp̄i pro sa
lute corpis. sanguis vero ꝓ aīa nr̄a sumit̄. ⁊ effus⁹
est sicut prefigurauit Moyses dicēs. Caro ꝓ cor-
pore nr̄o offert̄. sanguis v̄o pro aīa. ⁊ hec est alia rō
quare sacr̄m h̅ in duplici materia celebratur. Ad
pm in oppm dď ꝙ cū ista ꝯuersio fiat per virtutē di
uinā cui oīa possibilia eq̄liter sunt facilia eque faci
liter ꝯuertunt̄ panis ⁊ vinū in corpus xp̄i ⁊ sangui
neꝫ. sicut ꝯuerterent̄ caro ⁊ sanguis aīaliuꝫ. Pre
terea panis ⁊ vinū mūdius possunt tractari ⁊ plēi
us significāt q̄ in h̅ sacr̄o significanda sunt. Ad 2m
dď q q̄ꝛ lex nature erat duratura. ⁊ lex scripta erat
cessatura. iō h̅ sacr̄m qď est sacr̄m legis cui n̄ succe-
dūt alia magis debuit institui in materia q̄ fuit p̄-
figuratū in lege nature q̄ꝫ in illa q̄ fuit prefiguratuꝫ
in lege scripta. Ad 3m dď ꝙ de grano manēte sub
forma grani nō pōt corp⁹ xp̄i ꝯfici. sicut magr̄ dicit
in lr̄a hui⁹ di. c. 6°. neq̄ꝫ etiā de farina nō coagula-
ta. de ꝯse. di. 2ª. Sic in scificando. nec ď pasta non
cocta. q̄ꝛ in istis nō soluat̄ rō panis. nec. n. iō ꝯfici-
mus de pane. q̄ꝛ xp̄s se pani ꝯparauit vt in ar° suppo
nebas. sed quia de pane h̅ sacr̄ꝫ ꝯficiēdū instituit.

s **Ecundo querit̄** vtꝝ hoc sacr̄m possit confici de
alio pane q̄ꝫ de pane fcō de farina triticea
coagulata ꝑ naturaleꝫ aquā. Et vr̄ ꝙ sic. n̄ debem⁹
distinguere vbi xp̄s instituendo h̅ sacr̄m nō distin-
xit. Sed xp̄s nō distinxit de quo pane. ergo corpus
suū de quolibet pane pōt ꝯfici. Item cū raro inue
niatur panis de puro tritico. si non posset ꝯfici de
alio freq̄ntissime incertus esset sacerdos vtꝝ con
ficeret vel non qď est incōueniens. Itē xp̄s nō di
stinxit cū quo liquore panis ille deberet coagl'ari. g̊
pōt ꝯfici de pane quocūq̄ꝫ liquore coagulatus fuit.
Cōtra magr̄ in lr̄a hui⁹ di. c. 6°. dicit ꝙ nō pōt ꝯfi
ci nisi de pane de frumento. Iteꝫ iď hr̄ de ꝯse. di.
2ª. In sacr̄o. Rn̄deo ꝙ corpus xp̄i nō pōt cōfici de
alio pane q̄ꝫ de pane triticeo coagulato ꝑ naturalē
aquā. q̄ꝛ xp̄s de tali pane ⁊ non de alio corpus suuꝫ
ꝯfecit ⁊ ꝯficiendū instituit. qď pꝫ quia pānis de fer
mento anthonomastice panis dr̄. Vn̄ cū dr̄ ꝙ xp̄us
accepit paneꝫ de pane triticeo debet intelligi cui
ꝯcordat. q̄ꝛ xp̄s grāo triticeo se ꝯparauit. Vn̄ Aug. ĩ
glo. sr̄ illď Jo. i2°. Nisi granū frumēti. cū sint multa
grana seminū nulli se ꝯpat nisi frumento. Vn̄ mos
cep̄ eccl'ie ď h̅ solo grāo ꝯfici corp⁹ dn̄i. magis autē
fuit ꝯgm ip̄m īstituere ꝯfici ď tali pāe q̄ꝫ de alio. q̄a
inter grana ꝯueniētia refectōi hūane granū frum̄-
ti ē digni⁹ vtili⁹ ⁊ cōi⁹. Quia ēt aq̄ ē de ꝯpositione
pāis. ⁊ panis de q° xp̄s corp⁹ suū ꝯfecit coagl'atus
fuit aqua naturali. iō de pāe coagl'ato aq̄ artificia-
li. seu q°cūq̄ꝫ alio liquore q̄ꝫ sit aq̄ natural' nō pōt cō
fici corp⁹ xp̄i. Ad pm in oppm dď ꝙ fcō distinxit ĩ
h̅ ꝙ de tali pāe ꝯfecit. ⁊ v̄bo in hoc ꝙ se grāo tritici
ꝯparauit. Ad 2m dď ꝙ admixtio ex̄nei grani pōt in-
telligi tripl'r. Vno mō in tanta abūdātia ꝙ trahat
illud qď ibi ē de tritico ad suā naturā. Alio mō ĩ ta
li q̄ꝫtitate ꝓportiōis ꝙ ex ill' ꝯstituatur ꝑ alteratio-
neꝫ sp̄ēs media. Alio mō in ita p̄ua q̄ꝫtitate ꝙ tra-
hatur ad naturā triticeā. De pāe fcō ex granis tri
tici. ⁊ alijs grāis admixtis p° ⁊ 2° mō non pōt ꝯfici
corp⁹ xp̄i. q̄ꝛ talis panis nō ē eiusdē sp̄ēi cū illo pa
ne ď q° xp̄s ꝯfecit. talis aūt admixtio aliq° mō ꝑ ac
cidētia pōt cognosci. sꝫ de pane fcō ex granis triti-
ci ⁊ alijs granis admixtis. mō 3° pōt ꝯfici. q̄ꝛ talis
pāis remanet in eadē sp̄e cū illo pāe de q° xp̄s ꝯfe-
cit. Si aūt q̄ras vtꝝ de spelta possit corp⁹ xp̄i ꝯfici
dn̄t aliq ꝙ sic. q̄ꝛ spelta nō differt a tritico nisi acci
dētibus. Sed alijs vr̄ ꝙ nō. ex tritico nūq̄ꝫ gn̄ātur
spelta nisi forte q̄nq̄ꝫ ꝑ degnātionē ꝑꝑ matiā terre.
sꝫ si spelta eēt eiusdē sp̄ēi cū tritico posset ex tritico
nasci. Ad 3m dď ꝙ fcō distinxit nec oportebat alio
mō distinguere. q̄a cōis panis non nisi de naturali
aqua coagulat̄.

t **Ertio querit̄** vtꝝ h̅ sacr̄ꝫ possit cō-
fici de pāe fermētato
Et vr̄ ꝙ non. q̄a xp̄us ꝯfecit de pane animo vt. n.
habet̄ Math. 26°. Dn̄s confecit p̄ma die azimo-
rū. Sed tunc in domibus iudeoꝝ non inueniēba
tur fermentū vt hr̄ Exo. i2°. cū g̊ non possit corpus
xp̄i ꝯfici nisi de pane de quo confecit ipse christus
videtur ꝙ non possit confici nisi de azimo. Itē ď

illo pane de cuius cõfectõne est aliquid prohibitũ
offerri domino non potest confici corpus xp̄i. sed
vt habetur Leuitici secundo. Omnis oblatio q̃
offertur domino absq; fermento fiat. ergo videt
ꝙ corpus christi non possit ꝯfici de pane fermenta
to. ꝯ greci de pane fermẽtato ꝯficiũt. Sꝫ eccªnõ
negat qn ꝯficiãt corpus xp̄i. g̊ de pane fermentato
põt ꝯfici. Ad istã q̃õnez dicũt greci ꝙ de pane fer
mẽtato tm̃ põt ꝯfici corpꝰ xp̄i. qꝛ vt ipi dicũt Xp̄s
passus est lũa. 14ª. vt legis iplereẗ figura q̃. 14ª. lu
na p̄mi mẽsis agnũ pascalẽ iusserat imolari. ꝙ xp̄s
p̄noscens in p̄cedẽte vespe anticipauit agnũ pasca
lez comedere ⁊ tũc licite poterat comedi fermẽta
tũ. ⁊ iõ dicũt xp̄z de pane fermẽtato ꝯfecisse errorẽ
suũ multiplr colorare nitẽtes. Uno mõ sic Jo. 13º.
legiẗ. Xp̄z istã cenã in q̃ h̄ sacr̃m instituit fecisse cũ
discipl'is suis añ diẽ festũ pasce. Sꝫ dies festus pa
sce fuit dies in qua fuit lũa. 14ª. in cꝰ vespa imola-
batur paschal' agnꝰ. Itẽ Jo. 18º. dr̃ de iudeis q du
xerũt xp̄m ad Pilatũ. Ut nõ introirẽt i p̄torĩũ vt ñ
ꝯtaminareẗ. sꝫ mãducarẽt pascha. Sꝫ pascha erat
agnus paschal' q cõedebaẗ. 14ª. luna. Itez luce
23º. dr̃ ꝙ in die q̃ xp̄s crucifixus ẽ mulieres paueꝛ̃t
aromata. qð eis f̃z legẽ nõ licuisset in die festo. Itẽ
dr̃ Mathei. 26. ꝙ seniores ppl'i disposuerũt xp̄z oc
cidere nõ in die festo. sꝫ dies festus fuit. 15. luna.

Itẽ sub Leone papa eccl'ia ꝯficiebat de fermñtato
Sed ꝯ Math. 26º. Pº die azimoꝝ accesserũt di-
scipl'i ad Jesuz dicẽtes. Ubi vis pemus tibi come
dere pascha: Itẽ Marci. 14º. Pª die azioꝝ quã
do pascha imolabaẗ dicũt ei discipl'i. Quo vis ea
mus ⁊ pemꝰ tibi vt mãduces pascha: Itez Luce
22º. Uenit dies azimoꝝ in q̃ necesse erat occidi pa
scha. misit Petꝝ ⁊ Jo. dicẽs. Eũtes pate nob pa-
scha vt mãducemꝰ. Ex qbus tribꝰ euãgelistis clar̃
pꝫ ꝙ xp̄s cõedit agnũ paschalẽ. 14ª. luna ad vesp-
uz. ⁊ lũa. 15. q̃ fuit sollẽnitas azimoꝝ crucifixus fue
rit f̃z illud nũeroꝝ. 4. Mẽse p̄º. 14ª. die mensis pa
sce dñi erit ⁊. 15. die sollẽnitas. Cũ g̊ f̃z legẽ. 14ª. lu
na ad vesperũ nõ debeat iueniri fermñtatũ i domi-
bus iudeoꝝ. seq̃ẗ ꝙ xp̄s nõ ꝯficit de pane fermñtato
sꝫ ð azio. qa xp̄s pꝰ illã cenã ꝯfecit. i q̃ ag^{m} paschalẽ
comedit. Dicẽð g̊ ad q̃õnez ꝙ corpꝰ xp̄i ꝯfici põt
de fcõ de pane fermẽtato. Uñ greci vere ꝯficiunt
corpꝰ xp̄i. Uñ Ansel. i epl'a de azio paꝝ post p̄n^{m} ð
sacrificio de quo greci nobiscũ nõ ꝯsentiũt multis
rõibus catholicis vr̃ qꝛ qð agũt nõ ẽ ꝯ fidẽ xp̄ianã.
cũ. n. legiẗ de xp̄o qñ corpus suũ de pane ꝯfecit. qa
accepit panẽ ⁊ bñdixit. ñ addiẗ azimũ vl' fermñtatũ
⁊ infra nõ differũt azimꝰ ⁊ fermñtatus subãl'r. graui
ter tm̃ peccãt ꝯficiẽtes de fermẽtato. eo ꝙ xp̄s ð azi
mo ꝯfecit. Et qꝛ Petrus xp̄i vicariꝰ sic ꝯficiendũ
eccl'ie tradidit. ⁊ scã romana eccª sic obſuat ⁊ pre-
cipit obseruari. Magis. n. ꝯgruũ fuit h̄ sacr̃z ð azi
mo ꝯfici q̃ȝ de fermẽtato. qꝛ sicut dic̃ Ansel. i epl'a
de azimo. Cena in q̃ h̄ factũ ẽ h̄ exigebat. qꝛ i ea nõ
debebat esse panis fermẽtatus f̃m legẽ. Preterea
sicut dic̃ Jnn. de offõ misse pte 3ª. c. 4º. fermentũ
corruptionẽ significat testãte Apl'o q ait. Modicũ
fermenti totã massaz corrũpit. vt g̊ nihil corruptũ
siue corrũpẽs. sꝫ totũ sinceꝝ atq; sincerãs in h̄ esse
sacr̃o mõstrareẗ nõ fermẽtatũ sꝫ azimũ ꝯsecramꝰ

Ad p^{m} in opp^{m} dð ꝙ q̃uis xp̄s ꝯfecerit de azio
tm̃ ꝯfici põt de fermẽtato. qꝛ eiusdẽ sp̄ei sunt panis
fermẽtatus ⁊ azimꝰ q̃uis ꝯueniẽtiꝰ sit ꝯfici de azi-
mo ⁊ rõe sci ⁊ rõne mysterij. vt dicit Jnno. de offõ
misse pte 3ª. c. 4º. Ad 2^{m} dð ꝙ nõ plus ꝯcludit ni
si ꝙ ꝯueniẽtiꝰ fuit ordinare ꝯfici de azimo q̃ȝ ð fer
mẽtato ⁊ h̄ veꝝ est. Ar^{m} ad ptẽ aliã nõ plus ꝯclu
dit nisi ꝙ si sacerdos ꝯsecret panẽ fermẽtatũ quod
vere ꝯuertitur in corpus xp̄i. ⁊ h̄ est verũ. sꝫ ex h̄ ñ
seq̃tur ꝙ liceat nobis de fermẽtato ꝯficere pp rões
dictas in corpe q̃õnis. qꝛ aũt greci negãt posse ꝯfi-
ci de azimo in quo errãt ꝯtra xp̄ianã fidem. iõ sol-
uẽda sunt argumẽta qbus h̄ probare conãẗ. Ad
p^{m} dð ꝙ pascha. 5. modis põt accipi f̃z sñiaz Jnn.
de officio misse. c. preallegato. Uno modo pro sol
lẽnitate diei azimoꝝ que erat. 15ª. luna. Alio mõ
pro panibꝰ azimis. 3º. modo pro die in cuiꝰ festo i
molabatur agnus. Luce. 22º. Appropinquabat di-
es festus azimoꝝ in qua necesse erat occidi pascha
4º mõ pro agno qui imolabaẗ eodẽ. c. Uenit azio-
rum in qua necesse erat occidi pascha. 5º modo p
hora imolationis agni. Math. 26º. Scitis qa post
biduũ pascha fiet. p̄º mõ accipiẗ cũ diciẗ in Jo. Añ
diẽ festuz pasce. Et 2º mõ cũ dr̃. nõ introierũt i p̄to
riũ vt nõ ꝯtamiarenẗ. sꝫ manducarẽt pascha. ⁊ sic
solutũ ẽ p̄^{m} ⁊ 2^{m}. Ad 3^{m} dð ꝙ ille mulieres qa au
dierãt xp̄m moriturũ aromata añ preparauerant.
vt pꝫ p illud quod dr̃ Math. 26º. ð Magdalena.
mittẽs h̄ ũguentũ in corpꝰ meũ ad sepelienduz me
fecit. ⁊ Jo. 12º. Sinite illã vt in die sepulture mee
ſuet illud. pꝰ xp̄i aũt crucifixionẽ vnguẽtũ qð p̄ꝰ in
ceperat ꝯsumauit. ⁊ sic intelligẽdũ ẽ qð dicit Lucas
ꝙ reuertẽtes p̄parauerũt aromata ⁊ vnguẽta. nec
sic ꝯsumẽdo peccauerũt. qa nõ erãt sub lr̃a. sꝫ sub gª

Ad 4^{m} dð ꝙ sic dicit Jnno. i. c. supradcõ. Dispõ
sacerdotũ dispositõi dei p̄ualere nõ potuit q̃ dispo
suerat vt verus agnꝰ in diebꝰ imolareẗ paschali-
bus. Et sicut typicus agnꝰ. 14ª luna mensis p̄mi a
iudeis comedebaẗ i nocte. ita veꝝ ag^{m} eadẽ hora
discipuli comederũt. Ad 5^{m} dð ꝙ q̃uis tp̄e Leo
nis pape pp hereticos ebyonitas q dicebant lega
lia debere ſuari cũ euãgeº. ⁊ in azio cõficiendũ pp
p̄ceptũ legis. eccl'ia ð ꝯsilio sp̄ũs sci istitueꝛ̃it ad tp̄s
ꝯficiendũ i fermẽtato. paꝝ facit p grecis. i p̄nº. n.
tota eccl'ia ꝯfecit in azimo. ⁊ supradcã heresi exter
minata eccl'ia occidentalis redijt ad ritũ pristinuz
orientalis autem non.

q **Uarto queritur** vtꝝ sanguis pos
sit ꝯfici ð alio vi
no q̃ȝ de vite. Rñdeo q̃ non. qꝛ xp̄s de tali
vio. ⁊ nõ de alio ꝯfecit ⁊ ꝯficiendũ istituit. qð pba
tur p h̄ qð hora cene dixit. vt hr̃ Math. 26º Nõ bi
bã amodo ð h̄ gẽimie vitis vsq; i diẽ illũ cuz illud
vobiscũ bibã i regº p̄ris mei. ⁊ Luce. 22º. Nõ bibaz
de gnãtione vitis hꝰ donec veiat reg^{m} dei. ⁊ Jo.
15º. se cõpat viti. Cõgruẽtiꝰ ẽt fuit h̄ sacr̃m institui
i vio de vite q̃ȝ ð alio. qꝛ ẽ vinũ laudabiliꝰ ⁊ p hũa
na refectiõe efficatiꝰ ⁊ ꝯueniẽtiꝰ ⁊ magis ꝯuenit sa
cr̃i significatõi q̃ȝ aliud vinuz. imo neq; aliꝰ liquor
dici potest vinum nisi f̃m quid.

q **Uinto queritur** vtꝝ sanguis xp̄i
possit ꝯfici de qº
libz vino vitis. ⁊ vr̃ ꝙ nõ. qꝛ non oia vina
sunt eiusdem sp̄ei. qð probari posse vr̃ p accñtia ⁊
effectus q̃ sunt diuersar ũ sp̄eꝝ. Sed xp̄s cõfecit ð
vino vnius speciei. g̊ non põt confici de quolibet

vino vitis. Itē nō pōt ꝯfici de agresta. vt cōit̄ tenet̄ agresta aūt ē vinū de vite. non.n. vr̄ differre a vino nisi sicut icōpletū a ꝯpleto q̄ dr̄ia nō diuersificat spēꝫ. ğ nō pōt ꝯfici de quolꝫ vino vitis. Itē racemi m aturi intra se ꝯtinēt veꝝ vinū. ꝛ tñ sanguis xp̄i nō pōt ꝯfici de vua. Vñ đ ꝯse. di. 2ª. Didicim⁹ ꝓhibet̄ sacerdos ꝯiūgere vuas i sacrificio oblationis. ğ non pōt ꝯfici de quolꝫ vino vitis. Contra Inno. de officio misse pte 3ª. c. 24°. Siue vinū nouum qđ dr̄ mustū. siue acciđū qđ appellatur acceptuꝫ in sacrificiū offerat̄ sacr̄m efficit̄ ꝛ diuinit⁹ consecratur. Sꝫ acetū ē vinū corruptū. ğ multo forti⁹ cōfici pōt de quolꝫ alio vino vitis. Itē eodeꝫ. c. imediate añ verba p̄dcā. Vitiū vini nō maculat m iditiā sacri. ğ xp̄i sanguis ꝯfici pōt de quolꝫ vino vitis q̄ꝫtūcūqꝫ vitioso. R̄ideo ꝙ sicut de q°libet pane fcō de farina triticea. ꝛ naturali aq̄ pōt ꝯfici corpus xp̄i nisi panis deuenerit ad tantā corruptionē ꝙ nō remaneat in spē panis. sic de quolibꝫ vino vitis in quo saluat̄ forma vini pōt ꝯfici sanguis xp̄i. q2 nō ē vinū nisi vbi saluat̄ forma vini. iō simplr̄ ꝯcedendū ē sanguinē xp̄i posse ꝯfici de q°libet vino vitis. Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ oīa vitis uina sunt ei⁹dē spēi. dr̄ia. n. eoꝝ q̄ꝫᵐ ad subtilitatē ꝛ grossitiē. rubedinē ꝛ albedinē nō variat spēꝫ. Si aūt q̄dā vina hēant quosdā effectus in corpe spē drītes vtpote. qa quedā sunt diuretica seu laxatia alia nō. h̄ multū ꝓuenit ex natura terre ꝛ isluentia celesti. qđ pꝫ q2 ille vinee trāsplātate in alia regione p ꝓcessuꝫ tp̄is ꝓducūt vina nō hn̄tia illos effectus. Ad 2ᵐ dđ ꝙ agresta nō ē i spē vini qđ pꝫ. qa vinū nāle est calidū effectiue. agresta āt frigida nec deffert a vino. sicut icōpletū a ꝯpleto i eadē specie. Sꝫ sicut sanguis differt a carne. q̄ ꝯstat nō esse i eadē spē cū carne. Sꝫ sicut p ꝯplemētū digestiōis cōuertit̄ in carnē. sic agresta p ꝯplemētū digestōis in vua cōuertit̄ in vinū. Ad 3ᵐ dđ ꝙ aliqui dn̄t ꝙ si vua matura cōsecraret̄. ꝙ vr̄ hūoꝛ ꝯtentus in illis folliculis ꝯuerteret̄ i sanguinē. sꝫ tñ hoc nō dꝫ fieri. q2 q si faceret grauiter peccaret. q2 q̄ꝫdiu ꝯtinetur vinū in folliculis nō est sub spē potabili sꝫ resibili. sanguis aūt xp̄i dꝫ ꝯfici de vino exn̄te sub spē potabili. Et pꝛeterea vino sic se hn̄ti aqua misceri nō posset. ꝛ exponūt allegatū decretū. Alij dn̄t ꝓbabili⁹ ꝙ vinū n̄ expꝛessuꝫ de vua nō pōt ꝯuerti in sanguinē p ministeriū sacerdotis. Vñ eodē đcreto dr̄. Vuas seorsuꝫ bn̄dicas ppl̄s q petierit accipiat. vbi glo. bn̄dicas benedictiōe vulgari. non illa spāli appꝛopꝛiata eucharistie. Et. c. sequēti qđ de expꝛesso botro. i. de vuaꝝ granis ppl̄s cōicat valde ē oīo ꝯfusuꝫ. Sꝫ si necesse fuerit botrus in calice ꝯp̄matur. Xp̄s etiā nō ꝯfecit suū sanguinē. nisi đ vino exn̄ti sub spē potabili. qđ pꝫ p h̄ qđ dixit discipulis. Bibite ex eo oēs. Ad pᵐ arᵐ ad partē aliā dn̄t aliq ꝙ pōt ꝯfici de aceto. cui⁹ opiniōis fuit dn̄s Inno. Alij dn̄t ꝙ nō. Mihi aūt vr̄ distinguenduꝫ. q2 acetū pōt accipi ꝓ vino vergente ad acidā qualitatē manēte adhuc forma substātiali vini. de tali pōt cōfici. ꝛ vbū dn̄i Inno. ita intelligr̄. Alio mō cōpleto aceto. ꝛ de tali nō pōt ꝯfici. q2 tale acetum nō est sub spē vini sicut nec hō moꝛtuus in spē hoīs qđ pꝫ ex duobus. q2 oē vere vinū effectiue calꝫ est cōpletū aūt acetū effectiue frigidū. Pꝛeterea sic dicit phi. 8° meth. Si ex moꝛtuo fiat iterū aīal in materia opoꝛteret p̄mo redire. deinde fit aīal. ꝛ si ex aceto dꝫ fieri vinū oꝫ p̄mo redire in aquā. ꝛ deide fit vinū. h̄ aūt verū nō esset si acetuꝫ eēt in spē vini. ꝛ iteꝝ Phi. añ vba p̄dcā dicit ꝙ acetū fit de vino p viā coꝛꝛuptionis. ꝛ sicut nox fit de die. ꝛ sicut moꝛtuus ex viuente in quo satis dat intelligere illa nō esse eiusdē spēi. Ad 2ᵐ dđ ꝙ ibi Inno. non loq̄tur de vitiositate nō coꝛꝛūpente spēm. Vñ qa i musto saluatur spēs vini. iō de ip̄o pōt ꝯfici. tam̄ sic dicit Inno. e. c°. añ vba predcā. Diligēti studio vinum optimū q̄rendū est vt in sacrificiū offeratur.

S Ecūdo querit̄ qđ debeat facere sacerdos si postq̄ꝫ icepit canonē misse ꝑpendat esse materiā idebitā mistratā. R̄ideo ꝙ si ꝑpendat hostiā esse indebitā. aut h̄ ꝑpendit añ ꝯsecrationē. ꝛ tūc dꝫ accipere hostiā debitā ꝛ canonē a capite inchoare. aut post ꝯsecrationē añ sūptionē ꝛ añ vini ꝯsecrationē tūc dꝫ accipe aliam hostiā ꝛ incipe canonē a capite ꝛ illā ꝯsecrar̄ ꝛ alia hostia dꝫ reuerēter seruari. aut a clericis sumi. aut a sacerdote post coꝛpoꝛis ꝛ sanguinis sūptionē. nō añ. qa post eius susceptionē ieiunus nō esset. Si aūt perpēdit post sūptionē illi⁹ hostie ꝛ ē sanguis. nō debet illa die aliā hostiā cōsecrare. q2 ieiunus non est. ꝛ vt dr̄ de ꝯsecra. di. 2ª. Relatū quotiēs sacerdos celebꝛat. totiēs ꝑticipatiōis coꝛpis ꝛ sāguis xp̄i ꝑticipē se p̄beat sꝫ dꝫ đ sua neglīa penitē ꝛ cōfiteri. Si aūt ꝑpendit añ sumptōneꝫ sanguis. vr̄ aliquibus ꝙ sanguinē nō dꝫ sumer̄ q2 ieiunus nō est. sꝫ sanguis reseruari dꝫ aut alicui ieiuno dari. Alijs aūt vr̄ ꝯꝛriū q2 hic est cāus necessarius in cāu necitatis nō ieiunus pōt cōicare. Si aūt ꝑpēdat in calice nō mīstratā eā debitā materiā. aut h̄ ꝑpendit añ ꝯsecrationē panis. aut post ant añ ꝓlationē verboꝝ q̄bus ꝯsecrādū ē vinū. aut post ꝓlationē eoꝝ añ coꝛpis sūptioneꝫ. aut post oīa p̄dcā. P° mō dꝫ mīstrare debitā materiā ꝛ icipe canonē a capite. si aūt nō posset hr̄e debitā materiam nō dꝫ vlteri⁹ ꝓcedere. q2 vt dr̄ de ꝯsecr. di. 2ª. Cōpimus. aut integra sacr̄a ꝑcipiāt. s. ꝯficientes. aut ab integris arceātur. q2 diuisio vni⁹ eiusdē ministerij sine grādi sacrilegio nō pōt peruenire. 2° mō dꝫ materiā debitā accipe si pōt hr̄i alia sublata sꝫ nō credo ꝙ debeat canonē a capite reincipe. qa iaꝫ ꝯsideratio panis precessit. sꝫ dꝫ incipe a verbo imediate seq̄nte pāis ꝯsecrationē. si aūt hr̄i nō pōt mª debita nō ꝑꝑ h̄ dꝫ omittere coꝛpis sūptionē. cōtrit⁹ tñ cū ꝓposito ꝯfitēdi de sua neglīa. 3° mō dꝫ accipe materiā debitaꝫ alia reuerent̄ in aliq° uase repoꝛtata. ꝛ reicipe ab illo loco. Silī mō postea. ꝛ cē ꝛ ꝑagere misteriū vsqꝫ in finē ꝛ tutū ē ꝙ p⁹ sūptionē coꝛpis ꝛ sanguis aliā mat̄iā sumat añq̄ꝫ accipiat vinuꝫ qđ accipiat̄ post sangninis sumptōnē. 4° mō dꝫ accipe debitā mat̄iā. ꝛ reicipe ab illo vbo. Silī mō nisi añ sūpsit illā idebitā mām i calice mīstratā

Articulus tertius.

C Onsequenter q̄rit̄ de 3° p̄ncipali. Et circa h̄ q̄rūt̄ 6. P° vtꝝ sit aq̄ vīo apponēda 2° vtꝝ minus đbeat appōi đ aq̄ q̄ꝫ de vīo. 3°. vtꝝ illa aq̄ sit̄ ꝯ vīo ꝯuertat̄ i sāguinē. 4° vtꝝ si vinū sine aq̄ ꝯsecraret̄ ꝯuerteret̄ i sanguinē,

5° vtꝝ cõmixtũ equalr̃ ex aqua ⁊ vino ꝯuerteref in sanguinẽ. 6° vtꝝ si sacerdos sciret aquã fuisse positã in dolio vel barillo seu poto ex quo accipif vinũ consecrandũ teneretur apponere aliã aquaʒ.

p **Rimo ostendo** ꝙ aqua non sit vino apponẽda qꝛ nõ legimus dñm apposuisse aquã. Iteʒ cõ pane cũ quo ꝯsecraf corp⁹ xp̃i ñ est miscẽda alia materia. ğ a simili nec cũ vino de quo ꝯsecraf sanguis ꝯ ex̃ de celebratiõe missaꝝ. c°. vl̃. hr̃ ꝙ aqua ẽ apponenda. Itẽ ð ꝯse. di. 2ª. c. p°. Et. 4. capl̃is seq̃ntibus. ⁊ c. Cũ oẽ idẽ expresse hꝛ̃. Rñdeo ꝙ sic dicũt iura preallĩata aq̃ vino est apponẽda pp̃ imitationẽ fcĩ xp̃i ⁊ obseruationẽ ꝯsuetudinis ⁊ precepti ecclĩastici. ⁊ significationẽ mysterij. Sicut. n. dicit Dam̃. li. 4°. c. 5ª. Xp̃s calicẽ accipiẽs ex vio ⁊ aq̃ tradidit eis. s. discipl̃is di. Bibite ex h oẽs. hic est sanguis meus. ⁊c̃. dicit ẽt magr̃ in lr̃a hui⁹ di. c. 6° Xp̃s vinũ aq̃ mixtũ dedit discipl̃is. qð ex trib⁹ ꝓbabilr̃ probaf. Unũ ẽ qꝛ hoĩbus tẽpatis in illa terra erat ꝯsuetudo apponere aquã i vino pp̃ fortitudinẽ vini. Aliud qꝛ de latere suo cuʒ vero xp̃i sanguine vera aqua emanauit. Aliud qꝛ Petrus vicarius q pñs fuit istũ ritũ seruauit ⁊ ecclĩe tradidit Scã etiaʒ romana ecclĩa q̃ uoce dñi ⁊ saluatoris nr̃i Jesu xp̃i p̃matuʒ obtinuit. vt hꝛ̃ decretoꝝ d. 2iª Quãuis. ⁊ q̃ magr̃a ẽ oĩuʒ ecclĩaꝝ. vt hꝛ̃. e. di. Deniqꝫ. hãc ꝯsuetudinẽ obseruat ⁊ obseruar̃ precipit. H ẽt ꝯuẽit significatiõi misterij. Et qꝛ sic dꝛ̃ ð ꝯse. d. 2ª. Cũ oẽ. cũ i calice vio aq̃ miscef. Xp̃o ppl̃s adũaf ⁊ credẽtiũ plebs ei i quem credit copulaf ⁊ iũgif. i. copulãda ⁊ iũgẽda signaf p fidẽ. ⁊ dignã sacr̃i susceptionẽ. qꝛ ſm qð dicif in eodẽ decreto añ v̄ba allegata. Uidemus in aqua ppl̃m intelligi. in vino oñdi sanguinẽ xp̃i. Itẽ recitat mgr̃ in lr̃a h⁹ di. c. penl̃. Ad pm dð ꝙ dñs apposuit aquã nõ tñ tanq̃ ð sacr̃i necitate. sʒ ꝯgruitate. Ad 2m dð ꝙ signo ministerij nõ exigit vt aliud granũ admisceatur cũ frumẽto. sicut exigit vt aqua apponatur vino.

s **Ecundo querif** vtꝝ in ꝯfectiõe sanguis minus debeat apponi de aqua q̃ʒ ð vino. Rñdo ꝙ sic. tantum. n. debet apponi de aqua ⁊ vino ꝙ aqua possit trahi ad naturã vini. ppl̃s. n. trahẽd⁹ est ad xp̃m. ⁊ iõ multũ sunt illi reprenhẽsibiles qui plus ponũt de aqua q̃ʒ de vino. ẽ. n. ꝑniciosus abusus. ex̃ de celebratiõe misse. Perniciosus. Alij ẽt reprehẽdunf q pãnũ lineũ musto itinctũ p totũ ãnũ seruãt. ⁊ in tp̃e sacrificij aliquã p̃teʒ eius lauãt. ⁊ sic offerũt. de ꝯse. di. 2ª. Cũ oẽ.

t **Ertio querif** vtꝝ illa aqua sil̃ i vino ꝯuertaf in sanguinẽ. Rñdeo ꝙ illa aq̃ aut añ ꝯsecrationẽ sãguinis est ꝯuersa in vinũ. ⁊ sic dico ꝙ totũ cõuertitur in sanguinẽ. aut adhuc nõ est in vinũ ꝯuersa. ⁊ sic dico ꝙ nõ ꝯuertif in sanguinẽ. nõ. n. ꝯuerti põt i sanguinẽ nisi p̃us ꝯuertatur in vinũ. ⁊ iõ dʒ aq̃ apponi in tali ꝓportiõe ꝙ ꝓbabile sit ip̃am esse ꝯuersam in vinũ anteq̃ʒ vinũ consecraretur.

q **Uarto queritur** vtꝝ si vinũ sine aqua ꝯsecraref ꝯuerteref in sanguinẽ. Et vꝛ̃ ꝙ. nõ. de ꝯse. di. 2ª. Sic in scificando. ⁊ mgr̃ in lr̃a hui⁹ di. c°. 6°. Calix dñi nõ est aqua sola ⁊ vinũ soluʒ nisi vtrũqꝫ misceaf. q̃uo neqꝫ corpus dñi põt eẽ farina sola nisi vtrũqꝫ adunatũ fuerit. ⁊ copulatũ. ⁊ panis vnius ꝯpage sollidatũ. Itẽ xp̃s aut aquã posuit aut nõ. si nõ. nec apponere debemus. si sic. ğ sine aqua non põt vinũ ꝯuerti in sanguinẽ. sicut nec alius panis a tritico in corp⁹. qꝛ de tritico ꝯfecit. Sed ꝯ̃riuʒ hꝛ̃ a magr̃o in lr̃a hui⁹ di. c. penl̃. Rñdeo ꝙ si sacerdos cõsecret vinũ sine aqua vere ꝯuertif i sanguinẽ. nã in grecoꝝ ecclĩa dꝛ̃ aquã nõ apponere sacr̃o vt dicit dñs Inno. ð officio misse p̃te. 3ª. c. 26ª. ⁊ tñ ecclĩa ip̃os nõ negat ꝯficere sanguinẽ xp̃i. Ille tam̃ vehemẽter ẽ corripiendus ⁊ grauiter q sine aq̃ cõficit pp̃ rões dictas in illa qõne. Utrũ aq̃ apponenda sit vino nec est intelligendũ vinũ ꝯuerti in sanguinẽ in q̃ʒtũ dicit qd cõfusuʒ ex. 4. hũoribus. Sʒ i q̃ʒtũ dicit hũoreʒ q est vnus de. 4. Alij aũt p cõcomitantiaʒ ibi sunt. Uñ ex̃ de. cele. mis. In quadam dꝛ̃ ꝙ Jo. euãgelista exp̃ssit ex elis aquã ⁊ ex hũorib⁹ sanguinẽ. aqua ğ que fluxit de latere xp̃i fuit aq̃ simpliciter. Unũ. s. de. 4. el̃is. ⁊ sanguis fuit vnus ex 4. hũoribus. ex quo arguim⁹ nõ nisi hũoreʒ sãguineũ in vinũ ꝯuerti. ⁊ nõ nisi aquã naturalẽ vino ðbere apponi. Si tñ alia apponerẽtur q̃ʒuis grauif peccaret apponẽs. ñ tñ pp̃ h cẽt irritũ sacr̃ʒ cũ sine cuiuscũqꝫ aq̃ appositiõe vinũ ꝯsecratũ ꝯuertatur i sanguinẽ. vt sup̃ius in eadẽ qõe dcm̃ est. Ad pm i oppm dð ꝙ. cũ dꝛ̃. Calix dñi nõ est aqua sola. aut vinũ solũ glosãdũ ẽ sic. i. nõ dʒ. qꝛ vt dicit dñs Inno. c°. preallegato nõ dꝛ̃ posse fieri qð ð iur̃ nõ fit. Ad 2m dð. ꝙ xp̃s aquã apposuit nõ tm̃ de sacr̃i necessitate. sʒ ꝯgruitate. de pane aũt triticeo sic ꝯfecit ꝙ alio modo nõ posse confici sacr̃m instituit.

q **Uinto queritur** vtꝝ ꝯmixtũ eq̃liter ex aq̃ ⁊ vio ꝯuertaf i sanguinẽ. Rñdeo ꝙ equal̃ ꝯmixtio ex aqua ⁊ vino dupl̃r põt fieri. aut ſm mixtoꝝ equalẽ q̃ʒtitatẽ mol̃. aut ſm equalẽ ꝓportionẽ virtutis. P° mõ aqua nõ solueret sp̃eʒ vini. Magis n. est vinũ actiuum q̃ʒ aq̃: nec generaretur natura tertia ex duobus. nec cito posset vinũ aquã ꝯuertere in suã naturã. q̃ʒuis satis cito alteraret se i excellẽtijs suaꝝ qualitatũ accñtaliũ. ⁊ sic dico ꝙ per formã consecratiõis vini. sola substantia vini trãsubstantiaretur in sanguinẽ. 2°. mõ gñãretur ex duobus natura 3ª q̃ nõ esset vinũ nec aqua. sʒ nõ statiʒ. op̃ationes. n. nature nõ sunt in instanti. q̃ʒuis earũ termini i instãti sint. ⁊ iõ ita cito posset sacerdos ꝯficere post talẽ vini ⁊ aq̃ positioneʒ ꝙ illud qð fuit ibi vinũ cũ adhuc nõ esseʒ transmutatũ ad ꝯpositõnẽ naf c ttie. ꝯuerteref in sanguinẽ. Si tñ anq̃ʒ sacerdos ꝓferret verba ꝯsecratiõis eẽt ex illis duobus natura 3ª. ꝯstituta. ex illa non posset cõfici sanguis xp̃i. qꝛ sp̃ẽs ꝯponem ex qbus p essentiã constituif vnũ in ꝯposito nõ remanet ſʒ suas eẽntias nisi forte valde diminute vel ſm qd. qð dico pp̃ opinionẽ illoꝝ qui dicũt eas manere incõpletas.

s **Exto querif** vtꝝ si sacerdos sciret aquam fuisse positaʒ in dolio. siue barillo vel poto de quo accipitur vinum consecrandũ teneref aliam aquam apponere. Rñdeo ꝙ sic. aqua eniʒ p°. apposita vio non apponitur ad significandũ illud quod significat appositio aque cum vino offerendo. Unde p⁹ debet vinum in calicem poni ⁊ sic vino iam depu

uato ad offerendũ per sui positionẽ in calice ⁊ intẽtione sacerdotis debet aqua apponi.

Articulus quartus.

c ONsequenter querit᷑ ꝺ 4°. pncipali. Et circa hoc querũtur .6. P° vtrũ xp̃s in cena corpus suum sub sacr̃o susceperit. 2° vtꝝ corp⁹ suũ sub sacr̃o iude dederit. 3° vtrũ ei dederit qñ dedit ei panẽ intinctũ. 4° vtꝝ corpus suuꝫ passibile dederit. 5° vtꝝ hostia ĩtincta sanguine debeat populo dari. 6°. vtꝝ sacr̃ꝫ eucharistie sub vtraqꝫ specie debeat populo ministrari

p PRimo oñdo ꝙ xp̃s in cena corp⁹ suũ sub sacr̃o ñ sũpserit. q꞉ ñ potuit ip̃ꝫ sumere sacr̃aliter. cũ. n. aïa ei⁹ esset beata clare corpus suuꝫ sub sacr̃o videbat. neqꝫ sp̃ũalr̃. q꞉ in ip̃o gr̃a augeri nõ poterat. cũ ergo non sit alius modus manducandi corpus xp̃i sub sacr̃o. vꝫ ꝙ nullo mõ corpus suũ sũpserit. Iteꝫ idem non põt manducare seip̃m. qꝺ verũ nõ esset si xp̃us sub sacr̃o corpus suũ sumere potuisset. Cõtra glo. sup illud leuit. 8°. De sanguine arietis xp̃s sanguinẽ accepit in cena. deinde discipul' dedit. ꝫ a sibi sumpsit corp⁹ sub utraqꝫ. n. sp̃e vt supius dcm̃ est totus est xp̃s. Rñdeo ꝙ xp̃s in cena corpus suum sub sacr̃o sumpsit. Vñ glo. sup illud ruth. 3°. Cũ comedisset boos. dicit de xp̃o. qui pueri cõicauerunt corpori ⁊ sanguini ⁊ ipse pticipauit eisdẽ. hoc aũt fecit non vt aliquẽ effectũ ꝯsequeret᷑ per sacr̃ꝫ sed vt alijs exͫ daret sumendi de qua comestiõe facti sunt versus. Rex sedet in cena cinctus turba duodena. Se tenꝫ in manib⁹ se cibat ip̃e cibus.

Ad pͫ in oppͫ ꝺꝺ ꝙ accipiẽdo sumere sacr̃alit᷑ pro sumere sacr̃m ⁊ reꝫ sub eo ꝯtentã. sic sacr̃alr̃ sũpsit corpus suũ. Si aũt accipiat᷑ sumere sacr̃aliter ꝓ sumere sacr̃ꝫ ⁊ reꝫ ꝯtentã cũ quadã manducatione intellectus ad cognoscendũ per sacr̃m rem ꝯtẽtaꝫ sub sacr̃o. sic corpus suũ nõ sumpsit sacr̃aliter.

Ad 2ͫ ꝺꝺ ꝙ idẽ nõ põt manducare seip̃m p seip̃ꝫ ⁊ p° ita ꝙ mãducatũ et manducãs hẽant eundeꝫ modũ eẽndi. Xp̃us aũt manducauit corpus suum mediãte mãducatõe sp̃ei ꝯtinentis ⁊ ip̃m vt manducatũ. aliũ modũ habuit essendi ꝙꝫ manducans.

s SEcundo querit᷑ vtrũ xp̃s i cena corpus suuꝫ sub sacr̃o iude dederit. ⁊ vꝫ ꝙ non. q꞉ xp̃s nõ fecit ꝯtra hoc qꝺ fieri mandauit. sꝫ vt hẽtur Math. 7°. Ipse dixit. Nolite sanctũ dare canibus. Iteꝫ sm̃ Aug. li°. 83ͫ. q. q. 3ᵃ. Deo auctore nõ fit hõ deterior. sꝫ si xp̃s dedisset corp⁹ suũ iude fecisset eũ ꝺteriorẽ. q꞉ cũ eẽt in pccõ mortali sumpsisset ip̃m in suũ malũ. Contra qñ dedit corp⁹ suum discipl'is suis dixit. Manducate ex ħ oẽs. Rñdeo ꝙ sicut hꝫ. i°. q. pᵃ. Xp̃s. ⁊. 7ᵃ. q. p̃ᵃ. Aduersitas prope finẽ xp̃us in cena corpus suũ sub sacr̃o dedit iude. vt ħ ex° doceret malos in eccl'ia tollerãdos. vt hꝫ. 7ᵃ. q. pᵃ. Aduersitas. ⁊ vt doceret sacr̃a pccõrib⁹ occultis. nõ esse neganda maxie si petũt in publico. ⁊ occulta pccã ꝙꝫdiu occulta sunt non esse diuulganda.

Ad pͫ in oppͫ ꝺꝺ ꝙ ꝙꝫuis eẽt tunc malus i occ'to nõ tñ in manifesto. ⁊ iõ xp̃s noluit eũ in cõi detegere pp rõnes iam dictas. ⁊ ne ex facto dñi occasione despatiõis accipere videret᷑. Ad 2ͫ ꝺꝺ ꝙ xp̃s dando iude corp⁹ suũ nõ fecit eũ deteriorẽ. sꝫ iudas male sumens seip̃m deteriorauit. xp̃s aũt rem bonam ⁊ bene iude dedit.

t TErtio querit᷑ vtꝝ xp̃s dederit iude corp⁹ suũ qñ dedit ei paneꝫ intinctũ. Et vr̃ ꝙ sic. de ꝯse. di. 2ᵃ. Sicut iudas. Sicut iudas cui bucellam tradidit xp̃s non malũ accipiendo sꝫ male. locũ prebuit diabolo. sic indigne qsqꝫ sumẽs corpus xp̃i non efficit vt q꞉ malus est. malũ sit. p ħ vꝫ innui ꝙ tũc xp̃s dedit iude corp⁹ suũ qñ bucellã ei dedit. Cõtra glo. sup illꝺ Jo. 12°. Ille ẽ cui intictuꝫ panẽ. nõ vt qdaꝫ putãt tũc xp̃i corp⁹ iudas accepit. Sciendũ. n. ẽ ꝙ iam dñs distribuerat oĩbus sacr̃m corpis ⁊ sanguinis inter quos ⁊ iudas fuit. deinde p bucellã intinctam exp̃mitur traditor nõ tñ apte. Rñdeo ꝙ sic dicit mãgr̃ in lr̃a in fine. Qñ xp̃s dedit iude paneꝫ intinctũ nõ accepit iudas cõp⁹ xp̃i sꝫ tm̃ panẽ. ideꝫ Hu°. li°. 2°. de sacr. pte 8ᵃ. c°. 4°. Ad arͫ i oppͫ ꝺꝺ ꝙ illud decretũ nõ dicit ꝙ tũc iudas corpus xp̃i sumpserit. sed vult dicere ꝙ tunc illã bucellã male accepit ⁊ locũ diabolo p̃buit. q꞉ qꝺ xp̃s ad salutem iude fecerat p bucellaꝫ porrigendo vt videns se ꝺprehẽsuꝫ ab iniquo ꝓposito desisteret in malũ proprĩũ cõuertit. qa ex ħ magis semetip̃ꝫ exasperauit.

q QUarto queritur vtꝝ corp⁹ suum passibile dederit. Et vꝫ ꝙ nõ. glo. sup illꝺ math. 17. Trãsfiguratus est. dicit de xp̃o ꝙ illud corpus qꝺ hũit p naturã dedit discipl'is suis in cena nõ mortale. nec corruptibl'e. Item hug°. 2°. li°. de sacr. pte. 8ᵃ. c. i° Ego absqꝫ preiudicio veritatis magis ad illꝺ accedo. vt illud impassibile ⁊ imortale ꝙꝫtũ. s. ptinet ad scificationẽ sacr̃i. tradidisse dicat᷑. Cõtra dñs Inno. de officio misse pte. 3ᵃ. c°. 10. Põt salua fide ꝯcedi ꝙ tale corp⁹ tũc dedit q̃le tũc habuit videlꝫ passibile. Rñdeo ꝙ sicut dicit magr̃ in lr̃a h⁹ di. c°. 6°. Cor⁹ tale tũc dedit q̃le tũc habuit. i. mõtale ⁊ passibile. nũc v̾o sumit᷑ imortale ⁊ ipassibile. nec tñ vt dicit dñs Inno. c°. p̃allegato maiorẽ hꝫ. nũc efficaciã sicut nec maiorẽ potentiã. qꝺ ꝫ passibilis edebat᷑. ⁊ tñ nõ ledebat᷑. nõ erat hũane nature sed diuine potẽtie. q̃ valebat qcqd oĩo volebat. ꝙꝫuis aũt si fuisset reseruatũ sub sacr̃o vsqꝫ ad tp̃s crucifixiõis sue fuisset passuꝫ sub sacr̃o p afflictiões sibi illatas i cruce. tñ sibi vt sub sacramento existẽti nulla passio infligi potuissꝫ ab exteriori. cui⁹ rõ pꝫ p ea q̃ superi⁹ dcã sunt de xp̃o in illa qõne vtꝝ corp⁹ xp̃i vt ꝯtentũ sub sp̃e posset imediate tãgi. Ad pͫ in oppͫ ꝺꝺ ꝙ ad ħ qꝺ illa glo. hẽat veritatẽ sic ꝺꝫ intelligi. s. ꝙ corpi xp̃i vt exñti sub sacr̃o nõ potuisset aliqua passio ab exteriori inferri. Ad 2ͫ ꝺꝺ sicut dicit dñs Inno. de officio misse. pte. 3ᵃ. c°. 10. Quidã opinati sunt ꝙ singl'as dotes xp̃s sigilatiꝫ accep̃ añꝙꝫ resurgẽs a mortuis naturã gl'ificati corpis induisset subtilitatẽ cũ nasceret᷑ de v̾gine claritatem cũ trãsfiguraret᷑ i mõte. agilitatẽ cũ icederet super mar᷑. ipassibilitatẽ cũ mãducaret᷑ i cena. ⁊ h⁹ opiõnis vꝫ hug°. fuisse. nõ tñ credo ꝙ ꝺbeat ħ teneri. ñ n. p̃dcã dotes fuerunt sed dotibus similia.

q QUinto queritur vtꝝ hostia intincta sanguĩe ꝺbeat pp'lo dari. Rñdeo ꝙ nõ vt dic̃ Juli⁹ pa

pa. ꝺ ꝯse. di. 2ª. Cū oē. Et mgr̄ i lr̄a h⁹ di. c°. vl'. cui⁹ rōez tāgit hug. 2° li. de sacr. pte. 8ª. c. 4°. dicens qꝛ dn̄s traditori suo ad notādū eū bucellā intinctā dedit. ꝯsuetudo hz vt corp⁹ xp̄i fideles itinctū nō accipiāt. nō ē tn̄ itelligēdū ꝙ x⁹ itinxerit illā buccellaz in sanguie. sz in iur̄ lactucaꝝ agrestiuz. cum quibus comedebatur agnus scd̄m legem.

s Exto querit vtꝝ sacr̄z eucharistie debeat pplo ministrari sub vtraqꝫ sp̄e. Et vꝫ ꝙ sic. Jo. 6°. Nisi manducaueritis carnē filij hois. ⁊ biberitis ei⁹ sāguinē nō hēbitis vitā in vobis. sz oia necª ad vitā hn̄dā sunt pplo mistrāda. Jtē eccl'ia grecoꝝ dꝫ ministrare sub vtraqꝫ sp̄e h̄ sacr̄z. g̊ a sili h̄ dz fieri i ecclesia latinoꝝ. Petrus. n. i mistratiōe h⁹ sacr̄i non discordauit a paulo. Cōtra i eccl'ia videm⁹ ꝯsuetudinē ꝯriā. Rn̄deo ꝙ cōiter nō dz h̄ sacr̄z dari populo sub vtraqꝫ sp̄e pp̄ piculū effusiōis sanguis. ⁊ ēt ſm aliquos pp̄ piculū erroris. ne. s. cōis ppl's crederet x^m nō eē totū sub vtraqꝫ sp̄e. maiorib⁹ tn̄ i qb⁹ neutꝝ p̄dcōꝝ piculoꝝ ꝓbabilr̄ tieť sub vtraqꝫ sp̄e dari pōt. nō tn̄ miorē efficaciā recipiūt illi qb⁹ dať sub altera: sp̄e tm̄: ꝗꝫ illi qb⁹ datur sub vtraqꝫ eo ꝙ sub vtraqꝫ totus est xp̄s. sūptio. tn̄ sub vtraqꝫ facit ad exp̄ssiorē misterij significationē. Ad p^m in oppositū dō ꝙ illa auctoritas itell'gr̄ de mādicatiōe ⁊ potatiōe sp̄ūali. Ad 2^m dō ꝙ nihil vꝫ. ea. n. q̄ fiūt i eccl'ia latioꝝ auctoritate romane eccl'e ml'to ordiatius fiunt ꝗꝫ ea que fiunt in eccl'ia grecorum.

c Jrca lr̄az. Jnuestigari salubriť nō pōt. h̄ ē itelligēdū de inuestigatōe curiosa termios debitos transcendēte. vl' de inuestigatiōe nō fūdata sup fidē. Sit igr̄ subā illa ista ſmo ē iproprius. ⁊ resolui dz in istū. illa subā ꝯuertiť i istā. i. pāis i corp⁹. nec tn̄ ꝯcedūt ⁊ bn̄. qa subā panis nūqꝫ ē corp⁹ xp̄i ꝗꝫuis ꝯuertať in ip̄m. ip̄a subā panis fit corp⁹ xp̄i i ꝓp̄a ē. sz h̄ ꝓp̄a subā pāis transubāť vel ꝯuertiť seu trāsit in cor⁹ xp̄i. Jmmolationis hora ad vocē sacerdotis celos apiri. i. ꝑ illō qō v̄bo sacerdotis ꝯsecrať aditū ad celestia fieri vl' panē ⁊ vinū i id qō sup celos ē trāsire. Jn illo Jesu xp̄i misterio āgl'oꝝ choros adeē. s. hoib⁹ ꝯsecrātib⁹ siue sint bōi siue mali. qꝛ assistūt āgeli nō pp̄ hoiez sz pp̄ r̄uerētiā sacr̄i. Sūma. ⁊ ima sociari. i. panē ⁊ vinū i corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i ꝯuerti. Unū qd ex visibilib⁹ atqꝫ iuisibilib⁹ fieri. i. ex sacr̄o qō ē nobis visibile. Et re sacr̄i. i. corꝑe xp̄i qō ē nobis mō iuisibile. nec intellr̄ de vnitate ꝑ eēntiā. sz eo mō quo vnū dicūtur ꝯtinēs ⁊ ꝯtentū. Uel pōt sic itelligi ꝙ subā pāis exn̄s sub accn̄tib⁹ visibilib⁹ ꝯuertiť in corp⁹ xp̄i qō nobis mō ē inuisibile. Jn celo rapiť misterio āgl'orū. nō ꝙ pāis de altari i celū. ⁊ ibi ꝯuertať i cor⁹ xp̄i sz rapi in celū dꝫ ꝑ ꝯuerti i cor⁹ xp̄i qō ē i celo. Nec itelligendū. ꝙ hec ꝯuersio fiat ꝑ āgelos. qꝛ totū virtute diuina fit. Sz qꝛ ꝯuersiōi pp̄ ei⁹ dignitatē āgeli assistūt Cōsociādō corꝑi xp̄i. i. trāsubstātiādū i corpus xp̄i. vel itellr̄ de ꝯsociatiōe sp̄ēi continentis. ⁊ corporis christi contenti.

DJ. xij.

s J aūt q̄rať ⁊c̄. Supi⁹ determiauit mgr̄ de sacr̄i eucharistie cōfectōe. hic determiat ꝺ ꝯn̄tibus ad ꝯfectionē. Et p° quo ad sp̄ēz significantē. 2° quo ad rē significatā ⁊ ꝯtētā ibi. Post h̄ P^a in. 3. P° ꝺtmiat ꝺ subsistētia sp̄ēꝝ. 2° ꝺ fractiōe ip̄aꝝ. ibi. Solet. 3° de significatiōe ꝑtiū ip̄arū fractaꝝ. ibi. Quid aūt. Media in. 2. P° circa fractionē recitat. 3. opiones falsas. 2° opionez verā ibi. Sz qꝛ corp⁹. Jlla ꝑs q̄ incipit ibi. Post h̄ diuidiť in. 2. P° ingrit an i h̄ sacr̄o xp̄s imoletur. 2° detmiat de istitutiōe h⁹ sacr̄i. ibi. Jnstitutuz. n. Et ista i. 2. P° detmiat de vtilitate h⁹ istitutionis. 2° de vtilitate freq̄ntandi susceptionē huius sacr̄i. ibi. Si autem queritur.

Articulus primus.

c Jrca hāc di. querēdū ē ꝑncipalr̄ ꝺ 6. P° de sp̄ēꝝ subsistentia 2° de eaꝝ passiōe. 3° de eaꝝ oꝑatione corꝑali. 4° de eaꝝ cū a° liquore ꝑ mixtiōe ⁊ vi nutriēdi. 5° de eaꝝ oꝑatiōe sp̄ūali. 6° de freq̄ntatiōe huius sacr̄i. Circa p^m q̄runť. 2° P° vtꝝ possibile sit fieri accn̄tia sine subiecto. 2° vtrū in h̄ sacr̄o species panis ⁊ vini sint sine subiecto.

p Rimo oн̄do ꝙ ipossibile ē fieri accidētia sine subō Jmpossibile ē hītudinē seu moduz seꝑari a re cui⁹ ē. sz accn̄tia sunt quidā modi seu hītudies substātie. g̊ ipossibile ē accn̄tia a subā seꝑari. Jtē res n̄ pōt seꝑari ab eo qō est de rōe ei⁹. sz aptū natū eē in alio ē ꝺ rōe accn̄tis. sic vt pꝫ ꝑ phi' li°. p̄dicamētoꝝ g̊ ipossibile ē accn̄s eē qn sit in alio. Jtē ipossibile ē accn̄s eē sine eo qō ē sibi rō exn̄di. sz subā ē accn̄tibus rō exn̄di. Un̄ ꝑꝫ phi. 7°. methaphi. Accn̄tia sūt entia qa entis. g̊ ipossibile ē accn̄tia fieri sine subā Jtē ipossibile ē rez seꝑari ab his q̄ sunt de sua vera diffinitōe. sz ſm phi. 7°. methaphi. Subā poniť i diffinitiōe accn̄tiū. g̊ ipossibile est accn̄tia fieri sine subiecto. Cōtra potētior ē diuina v̄tus in sꝑando accn̄s a subā ꝗꝫ nr̄ intellect⁹. Sz nos possum⁹ itelligeť ꝗꝫtitatē sine subā. g̊ diuina v̄tus pōt accn̄s a substātia sepāre. Jtē sicut ꝑ naturā nō pōt accn̄s sꝑari a subā ita nec subā a ꝓp̄o accn̄te sed deus pōt facere substātiā sine ꝓprio accidēte. sic patuit in passiōe xp̄i i q̄ fuit sol sine illumiatōe q̄ ē ei⁹ ꝓp̄a passio. g̊ deus pōt accn̄s a subā seꝑare. Ad istā qōez dixerūt qdā errātes accn̄tia nō posse fieri sine substā eo ꝙ h̄ icludit ꝯdictiōnē. qꝛ cū subā mius dependeat ab accn̄tib⁹ ꝗꝫ eꝯ°. tūc possibile eēt fieri ꝑ potētiaz diuinā totā subāz mūdi sine accn̄te. qō absurdū vꝫ qꝛ ad h̄ seq̄reť ꝙ possibile eēt hoiez fieri sine ꝗꝫtitate ⁊ totā subāz mūdi ꝯp̄rehendi posse in vno puncto qō absurdū vꝫ eis. Sz hic error ē ꝯ illud qō tenet scā eccl'ia de sacr̄o altaris. vt in seq̄nti qōne videbiť. Alij aūt ꝗꝫuis cōcedāt accn̄tia posse seꝑari a subā tn̄ ip̄az ꝗꝫtitatē subē negāt posse a subā seꝑari ꝑ ꝗꝫcūqꝫ v̄tutē. qꝛ ip̄i opinātur ꝗꝫtitatē ꝯtinuā nō differre a subā corporea nisi ſm relationē seu rōnez qꝛ ꝙ dicit subā absolute dicit ꝗꝫtitas sub mō se hn̄di q ē hn̄e ꝑtē ex ꝑtē actualr̄ nō distictas ita ꝙ quātitaſ ꝯtiua corꝑea nihil aliud ē ꝑꝫ ip̄os ꝗꝫ subā corꝑea vt hn̄s ꝑtē ex ꝑtē actualr̄ nō distinctas. ⁊ ꝯtinua ꝗꝫtitas q̄litatis ē ip̄a ꝗꝫtitas vt hn̄s ꝑtē ex ꝑtē actualr̄ nō distictas. ⁊ dn̄t ꝙ ꝗꝫuis natura nō possit cāre ꝗꝫtitatē q̄litatis nisi mediāte ꝗꝫtitate subē tn̄ ꝯtinua

q̄titas q̄litatis realr̄ diuersa est a ꝯtīnua quātitate subē sicut q̄litas a subā. ⁊ dicūt qdā ꝙ i sacro altaris illa q̄titas q̄ remanet ē q̄titas q̄litatis. q: vt iam dcm̄ ē q̄titas subē nō pōt a subā separi. Sȝ hec opinio ē ꝯ phi. q̄ i pdicamētis distiguit q̄titatē a subā ⁊ q̄litatē. ē ēt ꝯ cōes opiōes doctoꝝ. ē ēt ꝯ expiētiā. q: cū subā cōpea dēsat absq̧ ꝯuersiōe alicui⁹ rei i ipāȝ efficit mioris q̄titatis absq̧ alic⁹ sue ptis amissione. ē ēt ꝯ rōes. q: i diuersis substantijs dīentib⁹ spē n̄ posse eē eadē q̄titas i spē. n̄. n. ē alia lōgitudo seu latitudo vel ꝓfunditas i pugillo aeris q̄ i pugillo aq̄. Qd̄ ēt dicūt q̄titatē q̄litatis realr̄ differre a q̄titate subē. ⁊ ipāȝ realr̄ eē ideȝ cū q̄litate. ē ꝯ auctoritateȝ ⁊ ꝯ rōeȝ. dicit. n. phi. 6°. phisi. ꝙ q̄litas non ē q̄ta nisi p accn̄s. qd̄ nō eēt verū si sibi q̄titas ꝓpria deberet. Per rōeȝ ēt arguo sic. ipossibile est nālr̄ corp⁹ qd̄ ē q̄titas. simul eē cū alio corpe qd̄ est q̄titas. sȝ q̄litas sil' ē cū subā. g̃ ex pdcā opione seq̄ h̄ ipossibile ꝙ nālr̄ sil' sunt soliditates due ⁊ ēt mlto pl'es. qa q̄ rōe albedo h̄iet suā ꝓpāȝ q̄titatē eadeȝ rōe sapor h̄iet suā ⁊ caliditas vl' frigiditas suā. humiditas ⁊ siccitas. ⁊ sic de alijs. ⁊ sic nō tm̄ sil' eēnt q̄titas subē. ⁊ q̄titas q̄litatis. sȝ ēt sil' eēnt nālr̄ soliditates pliuȝ q̄litatū. pȝ g̃ ꝙ pdcā opinio mlta iplicat icōueniētia. Dd̄ g̃ ꝙ extendēdo nom̄ accn̄tis ad oīe illd̄ qd̄ nec ē subā nec ps subē. quedaȝ sunt accn̄tia q̄ nō sunt nisi respect⁹. ⁊ qdā de quoꝝ rōe ē res absoluta ⁊ respect⁹. sicut simitas. ⁊ qdā de quorū eēntia nihil. ē nisi absolutū loqndo de accn̄tib⁹. p°. ⁊ 2° mō accn̄tia fieri posse sn̄ subā. si iportāt respect⁹ imediate fūdatos sup subāȝ ꝯdictio ñ ē includit. ad. qd̄ seq̄ ꝙ nō possit fieri sine subiecto p quācūq̧ potētiā. sȝ accn̄tia 3° mō dcā p diuinā potētiā separi a subā nullā icludit ꝯdictionē exn̄tie. n. accidentis due cāe sunt. p⁴. q̄ deus ē. ⁊ 2ª q̄ ē subā. sed sicut dr̄ i cōmento sup pmā ꝓpositionē de cāis qn̄ remouet cā 2ª a cāto suo. nō remouet pª ab eo qm̄ cā pma ē vehemētioris adherētie cū re ꝙ cā ꝓpiqua nō remanēte g̃ subā p̄nt p diuinā virtutē remanere eius accidentia absoluta. q̄ sunt q̄titas ⁊ q̄litas ⁊ ēt respect⁹ fūdati imediate sup q̄titatē vel q̄litatē in q̄titate fūdatā. Ad pmū i opp^m dd̄ ꝙ minor est falsa nisi aceipiat modus fm̄ ꝙ ꝯprebēdit sub se. nō tm̄ modū se h̄ndi ad aliū sed ēt dispositōnē subē ꝯ seipam. Ad 2^m dd̄ ꝙ aliud ē eē actu i subā ⁊ eē aptū natū eē in subā. p^m nō ptinet ad eēntiā accn̄tis sed fm̄. q̄uis aūt ds̄ faciat accn̄tia sine subā. tn̄ q̄diu manēt. ēt remāet in eis nālis aptitudo ad eēndū subā. Ad 3^m dd̄ ꝙ ipossibile ē accidens eē sine eo qd̄ ē sibi rō exn̄di sicut cā pª. tn̄ possibile ē ipȝ existere supnālr̄ sine eo qd̄ ē sibi cā exn̄di vt cā. 2ª. tal' aūt cā exn̄tie accn̄tis ē subā cāta. ⁊ iō sine illa pōt eē accn̄s p cāȝ pmā. Ad 4^m dd̄ ꝙ fm̄ sniaȝ ꝯmēti s̄r 5^m ꝓpositionē de itelligētijs. quē librū aliq̄ vocāt de memoria reꝝ difficiliū duplex ē diffinitio accidētis. Quedā idicās nō tm̄ ei⁹ eēntiā. sȝ ēt nāle eē. ⁊ q: nō ē nālr̄ sine subā. iō subā pōit in tali diffinitō nē accn̄tis. Alia indicās eēntiā ei⁹ tm̄. ⁊ i hac non pōit subā. q̄uis aūt nō sit possibile fieri p diuinam potētiā accn̄s sn̄ his q̄ sunt de sua diffinitōe ꝯ mō dcā. possibile tn̄ ē p eā ipm̄ spari ab aliq° qd̄ ē d̄ sua diffinitōe p° mō dcā. s. a subā. Ad rōeȝ quā ꝓ se adducūt ꝯriū opinātes. dd̄ ꝙ fm̄ aliq°s nullū eē i ꝯueniēs deū posse facere totā subāȝ mūdi sine q̄titate. mirabili⁹. n. fecit qn̄ mūdū de nihilo creauit vl' pōt dici ꝙ aliq̄ ꝓ ptiū mūdi eē ita a q̄titate dpēdet ꝙ formā ꝯpletā unire mediāte nō mediāte q̄titate ꝯdictionē icludit. ⁊ h̄i negāt hoieȝ sine q̄titate posse fieri. q: i ꝓpositiōe hōis nō ē ꝓpria mā subā corpis tm̄. sȝ subā q̄ta ⁊ organizata. Qnāuis aūt ar⁴ ad ptē aliā g° pncipalis ꝯclusiōis ꝯcedi debeāt tn̄ 2^m ex vi forme nō mltū cogit. illuminatō. n. solis nō est ꝓpa s olis passio. sȝ opatio nō tm̄ depēdēs ex sole sȝ ex medio a luce aūt q̄ ē i sole q̄litas absoluta ñ fuit sol i passione xp̄i ꝓuat⁹. qd̄ aūt tūc nō irradiauit h̄ fuit. q: sicut dic̄ Dionysi⁹ i epl'a ad apollophanū. Luna ꝯ natūrā reuersa fuit. ⁊ iterposuit se iter aspectum intuētiū ⁊ solē. ⁊ ēt q: tūc nō affuit gnālis iflūetia pme cāe ad h̄ vt lux illa illuminaret.

S Ecundo querit vtꝝ i hoc sacro spēs pāis ⁊ vini sint sine subiecto. Et vr̄ ꝙ nō. m^a ꝯuertit i ꝓpositū. q: ex ea ꝓpositū gnātur. illd̄ aūt ex q° aliqd gnāt in illd̄ ꝯuertit. sȝ h̄ nō obstāte m^a remanȝ id qd̄ ante erat. g̃ a sili ñ obstāte ꝙ subā pāis ꝯuersa sit i cor⁹ xp̄i remanet id qd̄ erat. g̃ accn̄tia pāis ⁊ vini sūt i subā pāis ⁊ vini p⁹ ꝯsecrationē sic aū. Itē fm̄ phi. 7°. methaphi. Ea q̄ sunt i idē spē ēt sunt iter se diuersa p mariāȝ. Sȝ accn̄tia panis ⁊ vini i vno altari cū alijs accn̄tib⁹ in alio altari sunt eedē spē ⁊ sunt iter se diuersa. g̃ sunt in m^a. Itē nō ē q̄titas vel albedo vbi nihil ē q̄tū vel albū. sȝ nihil ē q̄tū vel albū nisi subā. g̃ accn̄tia i sacro altaris sunt i subā. Iteȝ densuȝ ē illd̄ i quo sub pua dimēsiōe ē multū d̄ materia qd̄ dat phi⁹. itellige i pdicamētis dicēs. ꝙ dē suȝ ē i quo ptes sunt ꝓpinque. i raro aūt ꝯ°. Cūȝ g̃ res nō possit separi ab eo q̄ ē de sua rōe. ⁊ raritas vl' dēsitas sit i spē panis ⁊ vini vr̄ ꝙ ille spēs sint i m^a. Cōtra Inno. d̄ offi. mis. pte 3ª. c°. 9. An ꝯsecrationē accn̄s ē i subiecto qm̄ existit i alio. sȝ p⁹ cōsecrationē accn̄s ē sine subiecto. qm̄ existit p se trāsit. n. subā. sȝ remanēt accn̄tia. Itē hu° d̄ sacra. li° 2°. pte. 8ª. c. 9°. Per vba scīficatiōis vera pāis. et vera vini subā i verū cor⁹ ⁊ sanguinē xp̄i ꝯuertit sola spē panis ⁊ vini remanēte. Rn̄deo ꝙ sicut dic̄ mgr̄ i l'ra q̄ i pn̄° h⁹ di. In h̄ sacro spēs panis ⁊ vini sunt sine subiecto. p° qd̄ ē subā. qd̄ iō dico qa alia accn̄tia a q̄titate sunt i q̄titate sicut i subiecto. ipa aūt q̄titas i nullo pēit⁹ subiecto ē. ñ. n. ē subā panis ⁊ vini quia vt superius habitū est substātia panis ⁊ vini p⁹ ꝯsecrationē nō remanēt nec ē i corpe ⁊ sāguie xp̄i sicut i subiecto. maioris. n. q̄titatis ē cor⁹ xp̄i. corp⁹ xp̄i ēt i h̄ sacro nō efficit de nouo alicuius accn̄tis subiectū. q: h̄ sine mutatōe nō posset fieri nec ē i aere sicut i subiecto. q: tūc duricies ⁊ sapor ⁊ color mediāte ipa q̄titate eēnt accn̄tia ipi⁹ aeris qd̄ falsū ē. Cā aūt p quaȝ q̄titas pōt manere sine subiecto ē. vt aliq̄ dicunt v̄tus subē ad p se exn̄dū quā ds̄ dat q̄titati cū trāsubāt subā panis in corp⁹ xp̄i. Sȝ ꝯ h̄ arguit sic. Si ds̄ daret q̄titati illā v̄tutē p quā subā p se existat q̄uis donatio illi⁹ v̄tutis eēt supnālis. tn̄ postq̧ illa v̄tus eēt ei data nāle eēt sibi existere p se p illaȝ v̄tutē. sicut q̄uis dat vi suȝ ceco nato sit supnāle. tn̄ postea nāle ē sibi videre q̄titas aūt panis i sacro altaris existit supnālr̄. nō nālr̄. Preterea v̄tus subē p quā nālr̄ existit nō vr̄ fm̄ aliqd absolutū ab ea differre. Dico g̃ ꝙ q̄titas in sc̄o altaris existit p se supnālr̄ nō v̄tute subē

create q̄ in ea sit s; tm̄ diuina vtute vt p; ex q̄one p̄cedenti. ipa aūt accn̄tia in h sacro eē sine subā cōgruū ē vt. s. imediati' ducat credentē i corp' xp̄i verū. ⁊ ēt q: h sacrm cib' spūalis ē ⁊ potus. Ad pm in oppm dd̄ q materia tripl'r pōt accipi. Uno mō pro infimo actualitatis gradu q nec gnātur nec corrūpitur. s; ē fundamtū gnātiōis ⁊ corruptiōis qd̄ existit iee p creatōe;. Alio mō p princ° possibili pure sibi anexo qd̄ nō est potētia p quā mª pōt recipe tm̄ q̄ sola rōe dn̄t ab ea qd̄ q̄uis sit pure passiuū. tm̄ ē aliqd trāsmutabile i illā partē actualitatis q̄ ē gnābilis ⁊ corruptibilis. ita q illa possibilitas sit ipsa actualitas ⁊ actualitas cū nāl'r corrūpit resoluit in eā nō tm̄ in eodē numero qd̄ satis declaratū ē li°. 2°. di. 15ª. pª. q. articuli. 2. Alio mō pōt accipi pro cōposito ex infimo actualitatis gradu. ⁊ pdcō possibili p̄n° p° modo ex sola mª nō fit ꝓpositū. nec ēt ex sola mª 2° mō dcā. sed ex maria 3° mō dcā inq̄tu; illud p̄nm purū possibile sit ipa forma ex q̄ ⁊ infimo actualitatis gradu cōstituit vnū p eēntiā. ⁊ sic vnū ꝯuertit qd̄ in aliud nō remanet. Illa. n. possibilitas post q̄ fcā est forma nō remanet id qd̄ aū erat nisi ꝓ tāto aliquo mō remanere dicat. q: illud i qd̄ trāsmutata ē pōt p corruptionē resolui in sile; possibilitate;. Ad 2m dd̄ q intellcūs phi. fuit q in eade; spē nō poterāt multiplicari idiuidua nāl'r sine mª. ⁊ h verū est. absq; tm̄ oi mª pōt h fieri p diuinā potētia; q̄lib;. n. res formal'r ē vna numero p eēntiā suā sub rōe q̄ indiuisibilis i p̄les eēntias tales seu inq̄tu; ē indiuisibilis salua sua integritate vt declaratū ē li°. 2°. di. 3ª. ar°. 3°. Ad 3m dd̄. q minor est falsa. q̄titas. n. est q̄ta. vere. n. dr̄ superficies alba. Uł etia; velle Aug'. 7°. de tri. c°. p°. q albedo possit denominare seipa; dic̄. n. q absurdū ē candidū non esse cādorē. Ad 4m dd̄ q mª nō est de eēntia densitatis ⁊ raritatis q̄uis sint q̄litates quas natura cāre nō pōt nisi partib' marie supradcō mō se h̄ntibus ⁊ iō ipas qualitates a materia separi p diuinā. potentiā nullam contradictionem includit.

Articulus secūdus.

C Onsequenter q̄rit de 2° p̄ncipali. Et circa h q̄ruut. 2°. P° vtx spēs panis possit frangi. 2° vtx possit corrumpi.

P Rimo ōndo q spēs pāis non possit frāgi. q: vbi ē fractio ibi est diuisio. sed dimēsiones seperate a materia nō p̄nt diuidi. Un̄ fm phi. 4° phi. c° de vacuo. Si in vacuo fm q accipit pro dimēsionibus sepatis poneret cubus oporteret plures dimsiones sil' eē. eo q vacuū nō posset cedere. g cū i spē panis post ꝯsecratione sint dimēsiones sepate non p̄nt frangi. Itē fm boem p° li° de tri. c°. 3°. Forma q̄ est sine materia nō pōt eē subiectū. s; fractio ē qd̄dā accn̄s g nō pōt eē in spe panis cū sit forma sine materia Contrarium dicit mgr in lra h' di. c°. 2° Itē h probat experiētia. Rn̄deo q spēs panis in sacro altaris pōt frangi. c' rō ē q: frangibilitas est in pane rōe alic' q̄litatis fūdate in quātitate vł rōne q̄titatis vel alicui' qualitatis sil'. Cū g post ꝯsecratiōem remaneat panis q̄titas. ⁊ oms q̄litates fundate in subā panis q̄titate mediāte seq̄t q remanet i spe panis frangibilitas. Un̄ vere frāgitur spēs nō fantastice vt quidā dixerūt. nec d; poni illa fractō eē in corpe xp̄i tm̄ repn̄tatilla flagellati dē; ⁊ pforatione q̄ fuit flagellatū ⁊ pforatū in passione Ad pm in oppm dd̄ q phi. ibi loquit de dimēsionib' sepatis nō tm̄ a materia. s; etiā a qualitatib' nālib' ⁊ sensibilib'. sic aūt nō sunt sepate dimēsiones spēi panis in h sacro. remanēt. n. in eis naturales qualitates ⁊ sensibiles. Ad 2m dd̄ q boe'. ibi loquit de forma q̄ p suā naturā est sine materia. q̄titas aūt panis in h sacro nō est sine materia p naturam sed super naturam.

S Ecundo querit vtx spēs panis possit corrūpi.

Et vr̄ q nō. hec est. n. drīa inter ānihilationē ⁊ corruptionē. q: ānichilatio ē resolutio rei in nihilū. corruptio vero in ens i potētia. s; fm phi. p° phi. i qd̄ resoluit illud qd̄ corrūpit est materia. Cū g in spe panis p' ꝯsecratione; panis n̄ sit materia nō pōt corrūpi. Itē fm phi. p° de gnātiōe. Corruptio vni' est gnātio alteri'. S; ex illa spe nihil pōt gnāri q: fz phi. vbi p' ⁊. boe' d duab' naris ⁊ vna psona xp̄i vltra mediū. q̄ nō cōicant in materia nō p̄nt transmutari in inuicē. illud aūt in quo nō ē materia cū nullo alio cōicat in materia. g spēs panis corrūpi nō pōt. Itē oē qd̄ pōt corrūpi est in potentia. sed fm Alui. 2° metha. 2°. c°. Illud p qd̄ res ē in potētia est maria ei'. g cū in spe panis post ꝯsecrationē nō sit materia nō pōt corrūpi. Itē in li°. 6. p̄ncipior. Forma ē simplici ⁊ i variabili eētia ꝯsistēs S; in spe panis p' ꝯsecrationē nō est nisi forma. g corrūpi nō pōt. Cōtra q̄diu man; spēs icorrupta sub illa ptinet corp' xp̄i. Sed aliqū desinit corp' xp̄i eē sub illa. g spēs aliq̄ corrūpit. Itē si seruaret p longū tps putrefieret. putrefactio. n. est corruptō Rn̄deo q spēs panis pōt corrumpi ⁊ ex ea aliud gnāri. cui' possibilitatē assignāt aliq sic. Dicūt. n. q sicut miraculose subā pāis ꝯuertit i corp' xp̄i. ⁊ p h corp' xp̄i efficit sub pāis spē. sic miraculose subā panis reuertit cū corp' xp̄i desinit sub spē panis. ⁊ hec vr̄ fuisse opinio dn̄i Inno. vt p; in li° suo d offi. mis. pte. 3ª. c°. de fractione. S; ꝯ hāc opinionem sic pōt argui. Si subā panis redit aut illa est eade; numero cū illa q̄ fuit ꝯuersa in corp' xp̄i. aut alia n̄ eadē. qa si aliqd ꝯuersu; est in aliud nō pōt redire nisi illud aliud ꝯuertat in ipm sed subā corpis xp̄i nūq̄ in subām panis ꝯuertit. g eadē subā panis in numero q̄ ꝯuersa fuit in corp' xp̄i nō redit. Sed qa forte diceres q nō o; maiorē eē verā nisi de naturali trāsmutatiōe p quā maria eius qd̄ ꝯuertit efficit de eēntia ili' in qd̄ ꝯuertit. ⁊ de naturali reditu. ⁊ q: subā panis nō ꝯuertit i corp' xp̄i trāsmutatione nāli nec de eēntia ei' efficit ⁊ cū etiā redit illa eadē subā sub eisdē accn̄tibus reditus naturalis nō est iō aliter arguo. Si subā panis rediret siue eadem numero siue diuersa. aut rediret an̄ corruptōnē spēi panis. aut post. nō an̄. qa vt ten; cōior opio q̄diu manet spēs panis incorrupta tādiu sub illa est corp' xp̄i. S; quādiu sub illa est corp' xp̄i est ipa q̄titas pāis sine subiecto. vt oēs doctores catholici tenēt. Si aūt dicas q redit post spēi panis corruptione;, tūc redit' ei' nō fuit necessari' ad h vt illa spēs posset corrūpi. ⁊ ex ea aliud gnāri. g nō o; ponere ꝓp h redire subām panis. Alij aūt possibi

sitatē illi⁹ spēi corruptiōis τ gnātiōis alteri⁹ rei de illa. assignāt ex pte materie quaȝ ds de nouo creat sub accn̄tib⁹ illis. Sed q2 isti p2o se auctoritatē nō adducūt. nō oȝ multū initi illi mō ponēdi. Alij dicūt ꝙ remanȝ potētia materie τ h̄ sufficit ad h̄ ꝙ illa spēs possit corrūpi. τ ex ea aliud gnāri. Sed qa isti nō declarāt q̄ sit illa potētia materie. nec p quē modū ibi remaneat isufficiēter τ obscure dicūt. Un̄ vr̄ mihi dd̄ ꝙ in materia. s3 ꝙ accipit̄ p fūdamēto trāsmutatiōis nāl' dupliciter ē potētia. Una p quā pōt recipe formā. nō tn̄ per illā pōt forma educi de ea. nec ē trāsmutabil'i formā. τ hac sola rōe differt a materia. Un̄ sicut mat̄ia panis nō remanet post ꝯsecratiōnē. ita nec ista materie potētia. Alia q̄ n̄ ē ipa mᵃ realr̄ ē tn̄ aliqd pux possibile trāsmutabile i formā. τ est materie ꝯcreatꝫ distiguibile s̄m distinctionē spēx formax gnābilis τ corruptibiliū q̄ ēt s̄m illos q sub forma oēm actualitatē ꝯprehendūt dr̄ mᵃ. τ hec ēt potētia nō remāet. q2 cū sit pux possibile nec sit nisi p actualitatē alienā nō remanēte in infimo gradu actualitatis q est mᵃ. cui illa potentia ꝯcreata ē remancre nō pōt. τ si remaneret ex illo gnāri nō posset ꝯpositū. s3 tm̄ forma. Un̄ vr̄ dd̄ ꝙ sicut materie ꝯcreata ē talis possibilitas trāsmutabilis i formā. ita in trāsmutatiōe ꝯuertit̄ per creationē accn̄tib⁹ remanētibus possibilitas trāsmutabilis. nō tn̄ in formā. s3 ēt in infimū actualitatis gradū. q̄ est mᵃ s̄m vnū modū accipiēdi materiā. τ p talē possibilitatē pōt ex illa spē ꝯpositū ex mᵃ τ forma gnāri. τ ꝙuis creatio illi⁹ possibilitatis. τ eius ānexio cū accn̄tibus panis sint sup naturā. tn̄ ꝯuersio illi⁹ possibilitatis in actualitate que ē subā ē p naturā cū corrūpit̄. g̊ illa accn̄tia resoluūt̄ in materiā ex possibilitate p̄dcā scā accipiēdo materiā p infimo actualitatis gradu. qd̄ id dico q2 s3 vnā acceptionē materie p̄dicta possibilitas dr̄ materia s̄m quē modū pl'es phi. de mᵃ locuti sunt. Et sic forte accipiūt mat̄iaȝ illi q dicūt p⁹ trāsmutatō neȝ materiā creari sub accn̄tib⁹. s3 tal' materia per se subiectū accn̄tiū eē nō pōt. nec ꝓhibet corp⁹ xp̄i eē sub illa spē. Ex dcis pȝ solutio ad pᵐ in oppᵐ.

Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ τ si ista accn̄tia τ subā q̄ gnātur p corruptionē eox nō cōicent in materia. cōicāt tn̄ aliquo mō i possibilitate inꝗtū ipa possibilitas p̄dcā trāsmutabilis est in materiā auctoritates tn̄ p̄dcē intelligunt̄ de cōi trāsmutatiōe. Ad 3ᵐ dd̄ ꝙ verbū Auic. intelligendū est de mᵃ extenso ei⁹ noie ad oēm possibilitatē. Ad 4ᵐ dd̄ ꝙ id dr̄ forma inuariabilis. q2 nō ē p se variatiōis subiectū. hic aūt p variationē ꝯpositi ex accn̄te τ possibilitate p̄dicta variatur.

Articulus tertius.

c Onseq̄nter querit̄ de 3° p̄ncipali. Et circa h̄ q̄runt̄ 2°. P° vtrū spēs in sacro altaris possit sensuȝ imutare. 2°. vtx possit i aliqd corp⁹ naturaliter agere.

p Rimo oñdo ꝙ nō pn̄t sensuȝ imutare. dicit. n. phi. p° de ce. τ mū. ꝙ oē sensibile nō ē sensibile nisi p materiā. s3 illis accn̄tibus nō subest materia. g̊ nō sūt sensibilia. Iteȝ ꝙuis subā itelligat̄ per spēȝ intelligibileȝ. tn̄ spēs intelligibil' sine subā a nobis p statu pn̄ti nō intelligr̄. g̊ a sili ꝙuis subā corpea p spēȝ sensibilē sentiat̄. tn̄ spēs sensibilis sine subā corporea nō sentit̄. Ad ꝯriū ē expᵃ. R̄ndeo ꝙ spēs i sacro altaris pn̄t sensuȝ imutare. ꝙuis. n. res nō sit sensibilis nisi p materiā originalr̄ inꝗtū accidētia sensibilia nō possunt educi p naturā nisi de potētia materie. tn̄ res nō ē sensibilis p materiā formalr̄. nec etiā per subālēȝ formā. s3 p accn̄tia sensibilia. Un̄ s3 auctoreȝ li°. de ortu sciax. Subā solo intellectu cognoscibil' ē. Un̄ accn̄tia sunt q̄ p se imutant sensum subā aūt nō ē sensibilis nisi p accn̄s. τ id ꝙuis p naturā nō possent ista accn̄tia eē sine subā. tn̄ ipa esse sine subā non aufert eis opationē p se eis debitā. q̄ opatio est imutare sensuȝ. Ex dcis pȝ solo ad pᵐ in oppᵐ. Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ nō est simile de forma intelligibili p ꝯpationē ad nr̄m intellectū. τ de sensibili p ꝯpationē ad nr̄m sensuȝ. q2 subā directe ē obiectū intellectus nr̄i. spēs aūt intelligibil' nō nisi p reflexionē. s3 subā nō est obiectū sensus nr̄i nisi p accn̄s. ipm̄ aūt accn̄s est obiectū p se. ipa tn̄ spēs q̄ est similitudo in formās sensuȝ nō sentit̄ ꝙuis p ipm̄ sensibile sentiatur.

s Ecundo querit̄ vtx possint i aliqd corp⁹ nāliter agere. Et vr̄ ꝙ nō. accn̄tia nō agūt nisi i virtute subē. s3 illis accn̄tib⁹ nō subest subā. g̊ in nullū corp⁹ pn̄t nālr̄ agere. Iteȝ agere p̄supponit eē. g̊ a sili agere nālr̄ presupponit eē nālr̄. s3 accn̄tia nō pn̄t nālr̄ eē sine subā. g̊ neqȝ nālr̄ agere. Iteȝ ois actio nālr̄ est p nālē ꝯtactū s̄m phi. p° de gnātiōe. s3 spēs panis τ vini in sacro altaris cū sint sepate a mat̄ia nullū corp⁹ nālr̄ tangere pn̄t. s3 tm̄mō mathematice. g̊ in nullum corp⁹ nālr̄ agere pn̄t. Contra phi. p° de ce. τ mū. Oi rei ē virtus aut vt agat aut vt agat̄ in ea. S3 spēb⁹ in sacro altaris cū sint forme magis ꝯuenit vt agāt in aliud ꝙ vt agat̄ in eas. g̊ siue possit agi in eas siue nō ager pn̄t in aliud. Itē experiētia docet ꝙ possunt imutare corp⁹ notabilr̄ in magna ꝗtitate sumpte. R̄ndeo ꝙ ꝙuis sit miraculū accidētia in sacro altaris p se existere. tn̄ ꝙ sic p se ex̄ntia opent̄ in aliud nouū miraculū nō ē. sicut cecū natū p⁹ miraculosaȝ restitutionē visus videre nouū miraculū nō ē. s3 nāle ē. nō. n. intelligendū est sic accidētia opari in virtute subē ꝙ necc̄ia sit eis ad suaȝ opationē aliq̄ vtus subē q̄ n̄ sit accidēs supposita cox existētia. s3 p tāto h̄ dr̄. ꝙ nō pn̄t opari nisi sint. τ nālr̄ nō pn̄t eē nisi p subāȝ. τ q2 ipa accidētia s̄t q̄dā vtutes subē. τ id ꝙuis eox ex̄ntia siue subā sit p supnāleȝ potentiā. tn̄ sic ex̄ntia in aliud pn̄t nālr̄ agere. Ad pᵐ i oppᵐ pȝ solo ex iā dcis̄ ēt ad 2ᵐ. Ad 3ᵐ dd̄ ꝙ mior ē falsa. ꝙuis. n. tact⁹ dimēsionū sepatax a mᵃ τ a q̄litatib⁹ nālib⁹ actiuis τ passiuis nō sit nālis. tn̄ act⁹ dimēsionū sepatax a mᵃ. τ nō a nāli' aptitudie ex̄ndi in mat̄ia. nȝ a nālibus q̄litatibus actiuis τ passiuis q̄les sunt dimsiones panis τ vini i sacro altaris est naturalis.

Articulus quartus.

c Onseq̄nter q̄rit̄ de 4° principali. Et circa h̄ q̄runtur. 2°. P° vtx spēb⁹ p̄dcis possit aliqd pmiscer i. 2° vtrū habeāt vim nutriēdi.

p Rimo ostēdo ꝙ spēb⁹ p̄dcis nō possit aliqd pmisceri s3 phi. p° de ge-

neratiōe. accn̄s nō pōt pmisceri subē. sed spēs vini in h sacro nō est nisi accn̄s. glibȝ aliꝰ liquor subā ē g nullus aliꝰ liquor pōt sibi pmisceri. Itē eoꝝ q̄ pmiscēt fit supficies vna. sed ipossibile est eandeȝ supficiē esse sine subiecto. ⁊ cū subiecto. cū g in liquore supaddito maneat subiectū. ipossibile ē illi spēi liquorē aliū pmisceri. Itē sm phi. p° de gnātione. q̄libet pars mixti est mixta. sed ipossibile ē eadem ptem mixti esse aliqd cuȝ subiecto ⁊ sine subiecto. Cū g quātitas liquoris supadditi retieat suū subiectū. qꝛ nō trāsubātur ipossibile est sibi aliū liquoreȝ pmisceri. Itē aqua q̄ miscet aq̄ bn̄dicte. bn̄dicta efficit. g silr si alius liquor possit misceri spēi vini ꝯversi iu sanguine possȝ trāsubāri in sanguinem xp̄i sine noua verboꝝ platione. qd̄ falsum ē. Contra phi. p° de gnātiōe. Ea q̄ sunt sibi diuisibilia i parua sunt bn̄ miscibilia sȝ spēs vini est bn̄ diuisibilis in parua. g est bene alij liquori miscibilis. Itē sm Inno. de offi. mis. pte. 3. c. 25. Si post cōsecrationē aliud vinū mittat in calicē. illud nō trāsit in sāguinem. nec sanguini cōmiscet. sȝ accn̄tibꝰ p̄oris vini. Rn̄deo q spēi vini ꝯversi in sanguinē si aliꝰ apponatur liquor. aut est vinū. aut est liquor aliꝰ. Si vinū. aut apponit in maiori q̄titate. aut eq̄li. aut minori. sed siue sic. siue sic apponat. nūq̄ȝ vere pmiscetur. qꝛ ea q̄ sunt eiusdē spēi. nō pn̄t i se iuicē agere ⁊ pati actiōe ⁊ passiōe q̄ reqrunt ad h vt ex plibꝰ cōstituat vnū veꝝ mixtū. Nō. n. dd̄ ē q q̄libȝ pars dimēsionis vini appositi attigat q̄libet pteȝ dimensionis spēi vini i sanguinē xp̄i iā ꝯversi. qa si hec essent nō reqreret maiorē locū q̄ añ. qd̄ p expientiaȝ pbari pōt falsuȝ. ⁊ iō sm aliquos q̄tūcūqȝ supaddat de vino semp manet sanguis xp̄i nō sub spēbꝰ vini supadditi. sed sub spēbꝰ vini trāsubāti. qa nō corrūpūt nec eaꝝ fit subā vini supadditi subiectuȝ qa ipossibile ē duas soliditates eē nālr in eadē pte subē. sm alios tn̄ tn̄ posset supaddi de vino qd̄ nō remaneret sanguis xp̄i sub p̄ori spē. qꝛ q̄uis nō corrūperet nec ex ea ⁊ vino supaddito aliqd vere mixtū ꝯstitueret. tn̄ diuideret i ptes ita puas q in neutra saluaret rō sacri. Si aūt addat aliꝰ liquor. aut addit in tali q̄titate q ṽtus eiꝰ plene dn̄et speciei vini. aut eꝯ° ita q eoꝝ ṽtutes pportionāt pportōne ꝯuenieti mutue actiōi ⁊ passiōi q̄ reqrūt ad verā mixtionē. P° mō liquor ille additus ꝯuerteret spēȝ vini in suā naturā quo fcō nō esset ibi sanguis xp̄i. 2° mō spēs vini ꝯuerteret liquorē additū i vini naturā. nō tm̄mō in accn̄tia. qꝛ in spē vini manȝ virtꝰ subē ad agendū eo mō quo supius ōn̄suȝ est. nec tū eēt sanguis xp̄i sub accn̄tibꝰ vini gnāti. ex illo liquore: sȝ eēnt illa accn̄tia in suo ppo subiecto. remanēt tn̄ sub spē vini p̄oris. 3° mō ex spē vini ⁊ liquore addito ꝯstitueret aliq̄ nā. 3ª q̄ nec eēt eiusdē spēi cū vino. nȝ cū liquore addito. qa āmixtū ñ ē eiusdē spēi cū aliquo miscibiliū. Vn̄ sub spē illius nature. tertie nō eēt sanguis xp̄i. nec sub spē vini p̄oris qꝛ non maneret. dimēsio. n. mixti alia vꝫ numero a dimēsionibꝰ q̄ fuerūt in miscibilibꝰ. ⁊ q̄litates actiue ⁊ passiue. alie in spē a q̄litatibꝰ actiuis ⁊ passiuis miscibiliū. magnā tn̄ silitudinē hn̄t cū illis ⁊ hec ē vna de rōibꝰ. q̄re phi. p°. de gnātiōe. dicit ṽturē miscibiliū manere i mixto. Ad pm i oppositū dd̄ q auctoritas phi. intelligēda ē de accn̄tibus ⁊ subā q̄ illoꝝ accn̄tiuȝ est subiectū. Ad 2m. dd̄ q sicut nō ē incōueniēs eādē supficiē sm vnā sui ptē eē albā ⁊ sm aliā nigrā. sic nō ē incōueniēs eādē supficiē. sm vnā sui ptē nō eē in subiecto p miraculū ⁊ sm aliā eē in subiecto. ⁊ sic est cū spēi vini apponit vinū nō ꝯsecratū vl' aq̄ in tali pportiōe q nō corrūpit spēs vini nec ex ābobus ꝯstituit aliqd vere mixtū. Ad 3m dd̄ q si ex spē vini ⁊ alio liquore ꝯstituat aliqd vere mixtū. nō ē aliqd̄ accn̄s nec ps eiꝰ sine subiecto sicut videri pōt ex dictis in q̄ōne.

Ad 4m dd̄ q sicut refert Inno. d̄ offi. mis. pte 3ª c°. 25. qdā voluerūt q p cōtactū sacri vinū qd̄ apponit efficit ꝯsecratū ⁊ trāsit in sanguinē. Sȝ sicut dicit ibidē assertiōi istoꝝ rō minime suffragat. nō n. ṽtus trāsubāndi data ē spēi vini ꝯsecrati. sicut data ē vel assistit ṽbis. aq̄ aūt bn̄dicte data ē ṽtus reddēdi aquā sibi mixtā bn̄dcāȝ qꝛ illa bn̄dictio est accn̄talis ⁊ ex institutiōe eccl'ie sic ē ordinatū. ⁊ de tali bn̄dictōe loq̄ndo liquor additꝰ spēi vini si postea possȝ separi reputaret bn̄dcūs pp cōtactū rei sacre. ⁊ mlto magis bn̄dcūs reputari dȝ manēs cōfusus cum specie vini consecrati.

SEcundo querit vtꝝ spēs p̄dicte hēant viȝ nutriēdi. Et vꝫ q nō. sm phi. 2°. de gnātione. Ex eisdē sumus ⁊ nutrimur. Sȝ nō sumꝰ ex accn̄tibus g nec nutrimur. Itē oē qd̄ nutrit ꝯuertit in nutritū sȝ accn̄tia ꝯuerti nō pn̄t in subāȝ. g nutriri nō possumus ex illis spēbꝰ. Itē oē qd̄ nutrit soluit ieiuniū sȝ sumptio speꝝ nō soluit ieiuniū. alias. n. nūq̄ȝ eēt licitū sacerdoti duas missas in die celebrare. g ille spēs nō nutriūt. Itē id qd̄ nutrit expoliat forma sua p ṽtutē nutriti ⁊ efficit eiꝰ mª sub nutriti forma alias. n. eēnt duo corpa sil' ⁊ eēt nutritō gnātio. nihil g nō pōt nutrire qd̄ nō hȝ matiā. Cū g p̄dcis spēciebꝰ nō subsit mª nutrire nō pn̄t. Cōtra qd̄ pōt inebriare pōt nutrire. sȝ sm glo. sup illd̄ ad cor. p°. c°. ii°. Aliꝰ qdē ebriꝰ ē. Aliq iebriātur ex vsu illaꝝ sperū. Itē expiri pōt hō q tēpant famē ⁊ sitim sȝ talia pn̄t nutrire. Rn̄deo q spēs in sacro altaris vim hn̄t nutriendi absqȝ nouo miracl'o q̄uis ꝯtrariū dixerūt aliq. nec tm̄ calefaciēdo vl' fouēdo ṽtuteȝ corporis sine aliq̄ ꝯuersiōe vt dixerūt aliq. sȝ ēt p h qd̄ vere ꝯuertūt i subāȝ corpis qd̄ nutrit. ⁊ h siue fiat nutritō p h qd̄ digeste recipiūt in poris corpis plenis humiditate subtili q̄ ꝯdēsat ad h vt ibi recipiatur nutrimētū. ⁊ ibi ꝯuertit in carnē. ⁊ efficit vnuȝ ꝯtiuū cū carne nutriti. aut p h qd̄ mª expoliat fōma sua. ⁊ efficit sub p̄exn̄ti forma nutriti. q̄uis. n. p̄dictis spēbꝰ nō subsit mª. tn̄ ānexa ē illis possibilitas ꝯuertibilis nō tm̄ in subālēȝ formā. sȝ ēt in materiā vt supiꝰ in eadē di. ōn̄suȝ ē. nec existūt illa accn̄tia p illā possibilitatē. qꝛ p se subiectū accidēm eē ñ pōt vt dcm̄ ē. s. e. di. 2ª. q. ar. 2. Sȝ ad existētiā illiꝰ possibilitatis nccīa ē actual' exn̄tia illoꝝ accn̄m qbꝰ p ṽtutē diuinā cōnexa ē. ñ. n. dici pōt q p ppāȝ actualitatē existat cū nō sit actual' n°. sȝ pure potētial' vt supiꝰ dcm̄ ē. Ad pm i op. dd̄ q ex accn̄tibꝰ sine nouo miraculo nō possemꝰ nutriri. nisi eis eēt ānexa possibilitas trāsmutabil' in matiā ⁊ formā. Ad 2m dd̄ q accn̄tia ñ ꝯuertūt in subāȝ nutriti. sȝ illa subā i quā p̄dcā possibilitas ꝯuertit. vn̄ ⁊ illa possibilitas mediate ꝯuertit in subāȝ nutriti. Ad 3m dd̄ q loq̄ndo de ieiunio p cꝰ absolutōe abstinere dȝ sacerdos a celebrādo. maior nō ē ṽa nisi de nutrimēto

cõsueto vel de nutrimẽto cui⁹ extĩtia nãl'est. Ad 4m videri põt qd dõ p ea q̃ dcã sunt in qõne.

Articulus quintus.

c Onsequenter q̃rit ð 5° pncipali. Et circa h q̃rũt.2°. P° vtrũ p h⁹ sacri susceptõnẽ pccã remittãt. 2° vtrũ vtutes augeãt

p Rimo oñdo q p h⁹ sacri susceptõnẽ pccã nõ remittũt. q: nõ mortalia. cũ suscipiẽs i pccõ mortali iudiciũ sibi mãducet ⁊ bibat fm aplz. p° ad cor. xi°. Nec venialia. q: q̃ rõe remitteret vnũ oia remitterẽt eadẽ rõe. ⁊ sic hõ post sacri susceptionez vere posset dicere se ñ hr̃e pccm̃ qdcũq3. qd ẽ ꝯ btũ3 Jo. p⁴. ca. sua. c. p° hõ ignorat an amore vel odio dig⁹ sit ğ p h⁹ sacri susceptionẽ nõ remittũt pccã. Jtez aut hõ accedit ꝯtrictus aut nõ. si sic. añq3 sacrm̃ recipiat remissa sunt sibi pccã virtute ꝯtrictiõis. si ñ recipiẽdo peccat. ğ p susceptionẽ h⁹ sacri nullo mõ remittũt pccã. Jtẽ p h sacrm̃ non remittũt ea q̃ ipediũt sacri effectũ. s3 qdlib3 pccm̃ ipedit h⁹ sacri effectũ. q: pccm̃ mortale ipedit grẽ susceptionem. pccm̃ veniale minuit charitatis feruorẽ. ğ p h⁹ sacri susceptionẽ nulla remittũt pccã. Cõtra Jnno. de offi. mis. pte 3ª. c. vlt. Eucharistia si digne sũatur a malo liberat ⁊ cõseruat in bono. venialia delet. ⁊ cauet mortalia. Jtẽ gre. in coll'cta. Sit ablutio scelerũ. sit fortitudo fragiliũ. Rñdeo q pncipalis effect⁹ h⁹ sacri est ia3 vnitũ corpi xp̃i mystico p charitatẽ plus vnire ⁊ icorpare. ⁊ q: augmentũ vnionis venialia ipediũt aliquo mõ iq̃3tũ. s. minuunt charitatis feruorẽ. iõ ex ꝯseq̃nti p susceptionez h⁹ sacri venialia remittũt. nec o3 q oia s3 fm suscipientis dispõnez. aliqñ ẽt remittũt mortalia. cũ. s. exñs in pccõ mortali nõ credit se hr̃e pccm̃ mortale. nõ q: omisit diligentẽ ꝯscientie examinationez Sed q: nõ põt hõ de lege cõi certus eẽ vtrũ peniteat digne. vt supius hitũ ẽ di. 9ª. i illa qõe. vtrũ exñs i pccõ mortali peccet mortalr̃ suscipiẽdo h sacr3. ⁊ sic p3 q q̃3uis pncipalis effect⁹ h⁹ sacri sit vnitum corpi mystico apli⁹ vnire. tñ aliqñ p charitatem vnit nõ pus vnitũ. Ad pm in oppm dõ q q̃3uis ñ remittat mortalia. cõiter tñ remittit in casu pdcõ Et ẽt hõ aliqñ magis disposit⁹ ad h vt sibi remittant q̃dã venialia q̃3 alia. Ad 2m dõ q hõ aliquãdo accedit nõ ꝯtrit⁹ ꝯtritõe formata. s3 attrit⁹ de aliquo mortali pccõ. ⁊ qñ3 illa attritõ post susceptõnẽ sacri formatur. ⁊ sic qñ3 p susceptionez h⁹ sacri pccm̃ mortale remittit. Venialia aũt q: siml'stare pñt cũ gr̃a remitti pñt p sacri susceptionẽ sine aliq° actuali motu pnie spãli. dũ tñ hõ actu illi pccõ non ihereat. nũq3. n. pccm̃ remittitur q̃3diu volũtas ei actualr̃ iheret. Ad 3m dõ q q̃3uis p h⁹ sacri susceptionẽ nõ remittant ea. q̃ totalr̃ ꝓhibẽt sacri effectũ. remittũt tñ aliq̃ q̃ effectũ sacri in aliquo minuunt. h⁹i aũt sunt pccã venialia. q. n. sine oi pccõ veniali accederet. accederet melius dispositus q̃3 accedẽs cũ veniali. ⁊ sic maiorẽ sacri effectũ suscipet.

s Ecundo querit vtru3 virtutes augeãt p susceptionẽ h⁹ sacri. Rñdeo q sic p nutrimẽtu3 corporale restaurat depditũ. ⁊ deducit indiuiduũ ad q̃3titatẽ pfectã. sic p istud sacrm̃ qd ẽ nutrimẽtũ aie spũale restaurat illud qd perdit anima per peccatum veniale in hoc q p huius susceptionẽ pccã venialia remittũt. ⁊ auget charitas in suscipiente ⁊ q: charitas est aliarũ virtutũ forma vt videri pt ex li°. 3°. di. 23ª. in illa qõe vtrũ charitas. sit fidei forma. iõ p augmẽtũ charitatis aie vtutes augentur vel q̃3tũ ad eẽntiã. vel q̃3tũ ad pfectiorẽ modũ existẽdi in subiecto. vel q̃3tũ ad pfectionẽ act⁹. seu q̃3tũ ad oia ista sil' qd ꝓbabili⁹ est. Vñ Jnno. de offi. mis. pte 3ª. c. vlt. Per h⁹ sacri vtutẽ vniuerse vtutes augẽtur. ⁊ omniũ gr̃arũ fructus exuberant.

Articulus sextus.

c Onseq̃nter q̃rit de. 6°. pncipali Et circa h q̃runtur 2°. P° vtrũ frequẽter sit cõicandum. 2° qd significẽt ille tres ptes q̃ fiunt ð specie consecrata.

p Rimo oñdo q nõ ẽ freq̃nter cõicãdu3. q: ecclia non statuit cõicãdũ nisi semel in ãno. s. in paschate ex de peni. ⁊ re. Ois vtriusq3 sexus. s3 supponẽdu3 ẽ q ecclia statuit illd qd meli⁹ est fieri. ğ nõ ẽ cõicãdũ nisi sel' in ãno. Jtẽ ð ꝯse. di. 2°. Seculares. Seculares q in natali dñi. pascha. pẽtecostes nõ cõicauerĩt catholici nõ credãt nec inter catholicos habeãtur. s3 cõicare ter in ãno nõ ẽ cõicare freq̃nter. ğ nõ ẽ freq̃nter cõicandũ. Cõtra eadẽ di. Si quotiẽscũq3. Si quotiẽscũq3 effũdit sanguis xp̃i in remissionẽ pccõrũ effũdit debeo semp accipe q semp peco. ğ frequẽter d3 hõ cõicare. Jtẽ eadẽ di. Per acta cõsecratiõe oẽs cõicẽt q noluerint eccl'iasticis carere limib⁹. Sic. n. ⁊ apli statuerũt. ⁊ scã romana ecclia ten3 cũ ğ qualib3 die corp⁹ xp̃i sit ꝯsecrandũ q̃liber die est cõicandũ. Rñdeo q sicut i corpe fit q̃i cõtinua ð pditio naturalis humiditatis. per actionem naturalis caloris qua ðcocta. o3 pluries cibũ sumere ad restauratõnẽ deperditi. ne perditõ ꝯtinua mortẽ inducat. sic cũ ex corruptiõe ꝯcupiscẽtie in nobis. ⁊ occupatiõe circa exteriora fiat depditio deuotiõis ⁊ charitatis feruoris ðbem⁹ plies suscipe h sacrm̃. p cui⁹ susceptionẽ cãtur in aia spũale nutrimẽtũ. ne p nimiã depditionẽ. si nõ adesset restauratio hõ paulati3 ad mortẽ spũalẽ deduceretur. Jn suscipiẽdo tñ sacrm̃ d3 eẽ ðsideriũ ãplioris ꝯiũctiõis cũ xp̃o. ⁊ reuerẽtia ad sacrm̃. Vñ si hõ experimẽtalr̃ cognoscit q ex freq̃nti susceptiõe h⁹ sacri feruor charitatis auget in ip̃o ⁊ reuerẽtia ad sacm nõ minuit freq̃nt d3 cõicare. nõ tñ i die plusq̃3 sel'. Ar. de ꝯse. di. pª. Sufficit. Si aũt sentiret p ml'tã freq̃ntationẽ minui reuerẽtiã ad h sacr3 ⁊ feruorez nõ ml'tũ augeri. iterdũ deberet abstinere vt cũ maiori reuerẽtia ⁊ deuotõe postmodũ accederet. Et iõ dr̃ ð ꝯse. di. 2ª. Quotidie. q°tidie eucharistie cõicationẽ accipe n3 laudo. n3 vitupo. ⁊ infra. Faciat vnusq̃sq3 vt fm fidẽ suã pie credit eẽ faciẽdũ. h tñ sic itelligas vt obfuet statutũ ecclie de cõicãdo semel i ãno ad min⁹. Alio aũt tpe nõ tenet hõ cõicar de necc̃itate nisi rõe officij. qd d'co pp sacerdotes q cõicar tenẽt quotiẽscũq3 ꝯficiũt corp⁹ xp̃i. ð ꝯse. di. 2ª. Relatũ. vl' rõe piculi mortis sicut st̃ hoies i grauib⁹ ifirmitatib⁹ i qb⁹ ẽ notabile piculũ mortis cõstitui. tales. n. peter sacr3 tenẽt eucharistie. si vsu3

hñtli.ar. Ad pm dõ ꝙ istud statutũ nõ ꝓhibet qn alias pl'ies hõ possit cõicare.ſʒ nõ obligat ad plus illos q nõ cõicãt nisi rõe sui.excepto ꝑiculo mortis qa tñ sacerdotes tenẽt celebrar̃ missas pplo ⁊ quotiẽscũqʒ missas celebrãt totiẽs cõicar̃ debẽt. vt hitũ ẽ.iõ sacerdotes pl'ies i ãno cõicar̃ tenent. Ad 2m dõ ꝙ decretũ illud non ꝓhibet qn pl'ies possint hoies cõicar̃.ſʒ nõ obl'at ad pl'ies cõicanm.nec mõ obl'at ad totiẽs.qꝛ abrogatũ ẽ ꝑ illã decretalẽ. Oĩs vtriusqʒ sex⁹. Ad pm ad ꝑtẽ aliã dõ illã auctoritatẽ debere itelligi vt semꝑ accipe itelligat ꝓ accipe quolibʒ ãno. vt intelligas ꝙ ibi accipit effusio sanguis xp̃i ꝓ significatõe vl' cõione effusiõis sanguis xp̃i.sicut dic̃ apparat⁹ ibidẽ. Ad 2m dõ ꝙ i p̃mitiua eccl'ia qñ vigebat maior ðuotio.qꝛ paꝝ añ p̃cesserat xp̃i passio.⁊ erat ab ifidelib⁹ maior ipugnatio ordiatũ fuit a fidelib⁹ vt fideles q̃libʒ die cõicarẽt vt feruẽtiores eẽnt i deuotiõe.⁊ feruẽtiores i tribulatiõe ⁊.ꝓ illo tꝑe itell'r decretũ allegatũʒ.postmõʒ min⁹ feruẽte charitate ordiatũ fuit. vt saltẽ ter in ãno cõicarent. vt pʒ in decreto illo suꝑi⁹ allegato. Seculares. Sʒ postmodũ ordinatum est vt saltẽ semel in anno.ſ.in pasca.

s ECundo q̃rit qd significẽt tres ꝑtes q̃ fiũt de sp̃e ꝯsecrata. Rñ deo ꝙ vt hꝛ de ꝯsec.di.2a.Triforme.⁊ recitat magister i lr̃a h⁹ di.c.3o. Pars in calicez missa. corp⁹ xp̃i qd iã resurrexit monstrat qꝛ vt dic̃ glo. ibidez. Jũctura corpis xp̃i cũ sanguie designat vnionẽ corporis cũ aĩa ꝑs comesta mõstrat corp⁹ xp̃i ãbulans adhuc suꝑ terrã.i.ẜm glo.ibidẽ designat corp⁹ xp̃i in eo statu in quo fuit ante. passionem vel designat ecclesiã adhuc militãtẽ ꝑs in altari vsqʒ ad finẽ misse remanẽs demõstrat corp⁹ in sepl'chro siue cor⁹ xp̃i vñ siue mixtũ. qꝛ vsqʒ in finez seculi corꝑa scõꝝ in sepulchris erũt. Sʒ qꝛ vt dicit glo.ibidem hodie nõ ẜuat̃ iste modus.ſ.de seruãdo ꝑtẽ vnaʒ vsqʒ ad finẽ misse.iõ alr̃ põt assignari ꝑtiũ p̃dcãꝝ significatio ẜm Jnno.de offi.mis.ꝑte.4a.c.24o.⁊ 25o.⁊ ẜm hu.lio de sacra.ꝑte 8a.co.10. Et.n.corpus xp̃i vniuersal' eccl'ie.ſ.caput cũ alijs mẽbris.⁊ sunt h⁹ corporis tres ꝑtes. Una ẽ ip̃m caput.ſ.xp̃s.cap̃ n.⁊ caput ẽ ⁊ ꝑs corpis. altera ꝑs sunt illi quoꝝ corpora regescũt in tumulis ⁊ aĩe regnãt cũ xp̃o.3a.ꝑs sunt sc̃i adhuc patiẽtes miserias tꝑalis vite. due p̃me ꝑtes rep̃ñtant̃ ꝑ.2.ꝑtes hostie q̃ sunt ex̃ calicẽ calix.n.rep̃ñtat passionẽ. Jlle aũt due ꝑtes sunt ex̃ passionẽ.⁊ qꝛ aĩe scẽ sũt cũ capite suo iuncte. iõ ille due ꝑtes sunt sil' ⁊ maior rep̃ñtat caput ⁊ mior aliaʒ ꝑtẽ.ꝑs aũt missa in calicẽ q̃ rep̃ñtat passionez significat illã ꝑtẽ corpis eccl'ie q̃ adhuc patit̃ miserias temporalis vite.

c Jrca lr̃aʒ. Jn vitate mãibus sacerdotis tractari ⁊ frangi. Non qꝛ frãgatur corp⁹ xp̃i.ſʒ qꝛ verũ cor⁹ xp̃i mãet sub ꝑtib⁹ fractis Jn sacr̃o sic fit.i.isp̃e manʒ integer tot⁹ i corde tuo. qꝛ fides semꝑ credit xp̃m itegrũ. Quotidie imolatur.i.ei⁹ imolatio rep̃ñtat̃. Peccamus quottidie pccis sine qb⁹ mortal' ifirmitas viuere nõ põt. hec ifirmitas ⁊ ipoa nõ ex istitutiõe nature sed per corruptionem causatam ex culpa.

s Olet ẽt q̃ri.⁊c̃. Suꝑi⁹ determinauit mgr̃ de sacr̃o eucharistie qo ad e⁹ eẽ.⁊ de e⁹ ꝯfectiõe.⁊ de ꝯseq̃ntib⁹ ad ꝯfectionẽ.hic detmiat de ꝯficiẽtis ꝑtãte Et diuidit̃ i.2.ꝑtes. Po detminat qs h̃ sacr̃ʒ possit ꝯficer̃. 2o recapitulat d̃ tractatu eucharistie.⁊ sil' oñdit qd faciat hoieʒ h'ẽticuʒ ibi. De h̃ celesti. Pa i.3. Po d̃tmiat de vita mĩstri. 2o de fide.ibi. Jlli võ. 3o de ordie ⁊ itentione.ibi. Jn h⁹ autem ministerij.

Articulus primus.

c Jrca hãc di.q̃rendũ est p̃ncipl'r de 5. Po a qb⁹ possit h̃ sacr̃ʒ ꝯfici. 2o de ꝯueniẽtia ꝯficiẽdi h̃ sacr̃m. 3o de his q̃ req̃rũt̃ ad celebratõnẽ misse. vltra illa q̃ sunt de eẽntia sacr̃i. 4o de pẽa celebrantiũ omittentiũ illa q̃ req̃rũt̃ ad celebratiõeʒ misse q̃ tñ nõ req̃rũtur ad eẽntiã sacr̃i. 5o.de h'ẽsi. Circa p̃m q̃rũt̃.4. Po vtꝝ q̃libʒ sacerdos possit h̃ sacr̃m ꝯficere. 2o vtꝝ nõ sacerdos possit h̃ sacr̃m ꝯficere. 3o vtꝝ nõ sacerdos possit h̃ sacr̃m dispẽsare. 4o vtꝝ licitũ sit hõi suscipere hoc sacr̃ʒ a publico peccatore.

p Rimo oñdo ꝙ nõ q̃libʒ sacerdos põt h̃ sacr̃ʒ ꝯficer̃.qa i q̃libʒ re.pu.p̃ncipi debet̃ act⁹ nobilissim⁹. Sʒ cõficer̃ corp⁹ xp̃i act⁹ ẽ nobilissim⁹.ḡ ꝯuẽire nõ põt nisi p̃ncipi sacerdotũ. Jtẽ pa.q.pa. Multi seculariũ expõit̃ illud ṽbũ Mala.2o. Maledcã bñdictõib⁹ v'ris.⁊c̃.h̃ est his q̃ nunc in eis possidetis bñdictionib⁹ seu q̃cq̃d a vobis bñdicit̃.ḡ q̃cq̃d bñdicũt sacerdotes mali maledicit deus.ſʒ h̃ sacr̃m ꝯfici nõ põt nisi bñdictiõe dei.ḡ a malo sacerdote nõ põt cõfici. Jtẽ pa.q.pa. Qd quidã.§. Opponit̃ suspenso vel deposito sacerdote nulla rei relinq̃tur ꝑtãs sacrificãdi.ſʒ sacerdos suspẽsus vel depositus remanet sacerdos.qa caracter sacerdotal' est idelebilis ḡ nõ oĩs sacerdos põt h̃ sacr̃m ꝯficere. Jtẽ.24a.q. p̃ma. Audiuim⁹.§. Si aũt. Quicũqʒ ab vnitate ecclesie q̃ per Petrũ intelligr̃ fuerit alienus execrare põt ꝯsecrare nõ valʒ.ſʒ sacerdos alien⁹ ab vnitate eccl'ie remanet sacerdos.ḡ nõ oĩs sacerdos põt h̃ sacr̃m ꝯficere. Jtẽ si quilibʒ sacerdos possʒ hoc sacr̃m ꝯficere cũ virtus misse ꝯsistat in sacr̃o eque bonũ esset seu vtile audir̃ missaʒ a malo sacerdote sicut a bono.ſʒ h̃ ẽ falsuʒ.ceteris.n.pib⁹ meli⁹ ẽ audire missaʒ a bono sacerdote. ḡ sacerdotes mali ñ pñt ꝯficer̃ h̃ sacr̃ʒ. Cõtra 1a.q.1a. Qd qdã. nll'a oñditur cã cur ille q ip̃ʒ bapm amitter̃ ñ p̃t iuſ dãdi amitter̃ possit.ḡ a sil'i nll'a oñdit̃ cã cur ille q sacerdotalẽ ordinẽ amitter̃ ñ p̃t ius ꝯsecrãdi amitter̃ possit.sed null⁹ sacerdos p̃t amitter̃ ordieʒ sacerdotalẽ.qꝛ caract̃ idelebil'ẽ.ḡ q̃libʒ sacerdos h̃ sacr̃ʒ cõficer̃ põt. Jtẽ.e.co.§.de hiſ redeũti ñ reddit̃ qd ⁊ foris hẽbatur ⁊ ifra. Cõstat eã.i.sacr̃oꝝ scitatẽ i ꝑuersis hoib⁹ ⁊ sceleratis.siue i his q int⁹ sũt siue i his q foris sũt ipollutã atqʒ iuiolabilẽ ꝑmaner̃.ḡ q̃lʒ sacerdos q̃liscũqʒ sit põt h̃ sacr̃ʒ ꝯficer̃. Ad istã q̃õeʒ dixerũt aliqui ꝙ excõicati vl' d̃ h'ẽsi manifeste notati ñ vident̃ h̃ sacr̃ʒ posse ꝯficere lʒ sacerdotes sint.qꝛ sacerdos offert sacrificiuʒ ex ꝑsona eccl'ie.⁊ huius opinionis videtur fuisse magister vt patet i littera huius di. capitulo primo. Similiter dicunt de degradatis.

sed istos nõ dicũt remanere sacerdotes. q2 sicut ep̃us
illi potuit ꝯferre ordinem sacerdotalem. ita potest
auferre. Preterea si remaneret sacerdos non
relinqueret seculari iudicio puniendus: sꝫ hec opi
nio falsa est. ptãs .n. ꝯsecrãdi corp⁹ xp̄i fundat̃ sup
caracterẽ sacerdotalẽ. vel est ip̃e caract. q quidez ab
hoīe ꝑ hoīem auferri nõ põt. idelebil' .n. est nec co-
guntur rõnes adducte ꝑ opiõe. Sacerdos .n. hereti
cus etiã q̃ꝫtũ ad hũc articulũ si itendit facẽ qð facit
ecclia quo ad hoc offert ex ꝑsona ecclie. etiã si nihil
itendat facere iparticulari. Sicut .n. ẜm phi. 2°. po
rũ. Aliqd põt sciri i vniuersali. ⁊ ignorari i particu
lari. sic dico ꝙ sacerdos põt itẽdere conficere i vni
uersali. s. inquãtũ itendit facere qð facit. ecclesia. ⁊
nõ itendere i particulari iquãtũ estimat eccliã i hoc
articulo eẽ. deceptã qð etiã dicũt ð degratatis nõ
valꝫ. q2 ep̃s nõ est efficiẽs cã ipressiõis caracteris.
sꝫ misterial'. de⁹ .n. ip̃sũ imp̄mit ꝑ misteriũ ep̄i quez
de⁹ nõ istituit mistrũ auferẽdi sicut ꝯferẽdi. q2 ꝑꝑ ef
ficaciã ꝯsecratiõis dꝫ esse ꝑpetu⁹ ordo. Qð etiã di-
cunt degradatum relinqui iudicio seculari non co
git. quia subesse iudicio seculari non est essentia-
le ordini. sed clericis ꝯuenit ex p̃uilegio quo degra
datus sua culpa p̃uat̃. Dð ḡ ad qõnẽ ꝙ quẽlibꝫ sa
cerdotez posse h̃ sacr̃m ꝯficere dupl'r põt itelligi. s.
aut de iure aut de fcõ. P°mõ non oĩs sacerdos põt
h̃ sacr̃m ꝯficere. q2 neqꝫ irregularis. nec iterdictus
nec suspensus ab executiõe eoꝝ q̃ sũt ordis. nec ex-
cõicat⁹. nec sismatic⁹. nec hr̃tic⁹. nec degradat⁹ h̃
sacr̃m ð iure põt ꝯficere. q2 cuilibꝫ p̃dcõꝝ ꝓhibit⁹
est ptãtis ⁊ sacerdotal' vsus. Vñ cõficiẽdo grauissi
me peccãt. Scðo mõ qlibet sacerdos h̃ sacr̃m põt
ꝯficere. q2 nullus sacerdos q̃ꝫtũcũqꝫ fuerit nefari⁹
amittit caracterẽ sacerdotalẽ sup quẽ fundat̃ cõfi-
ciendi ptãs. vel est ip̃a ptãs ꝯficiẽdi. Vñ si qlibꝫ p̃
dictoꝝ sup mãꝫ debitã dicat formã v̄boꝝ debitam
cũ itentiõe faciẽdi qð facit ecclia vere ꝯuertit̃ subã
panis i corp⁹ xp̄i. ⁊ subã vini in sãguinez. Ad pᵐ
in oppᵐ dð ꝙ maior itelligenda est ð actu nobilissi
mo quo a p̄ncipe alicui ꝯfert̃ aliq̃ eminentia status
sup alios. sꝫ sacerdos ꝯficiendo h̃ sacr̃m ⁊ fidelib⁹
ministrãdo nõ ꝯstituit aliquez i aliq̃ eminentia sta-
tus sup alios. sic ep̃s ꝯferendo alicui ordinez vl' ali
quẽ ꝯfirmãdo ꝯstituit ordinatũ ⁊ ꝯfirmatũ in aliq°
statu eminẽti i ecclia q2 ordiati sunt sic duces. ⁊ cõ
firmati sic milites. ⁊ iõ tales act⁹ reseruant̃ ep̄is. ⁊
q2 ẽt ꝯsecratio altariũ ⁊ bñdictio v̄ginũ nõ veniũt i
vsum toti⁹ ppl'i. sꝫ aliquaꝝ excellẽtiũ ꝑsonaꝝ. iõ ta-
les act⁹ nõ ꝯueniũt nisi ep̄is. ⁊ rõne ordis episcopal'
Vñ nec talia sacerdotib⁹ simplicib⁹ ꝯuenire p̄nt. ex
ð ꝯse. eccle. Aliq̃ ꝑ ep̃m. in tex. ⁊ i glo. Ad 2ᵐ dð ꝙ
illud v̄bũ itelligendũ est ð his q male bñdicũt inq̃ꝫ
tũ mali sunt. q2 inq̃ꝫtũ. tales laudãt mala q̃ de⁹ vi-
tuperat. Sacerdotes ãt mali cõficiũt corp⁹ xp̄i nõ
inq̃ꝫtũ mali sũt. sꝫ iq̃ꝫtũ sunt sacerdotes. nec sic cãe
p̄ncipales. sꝫ sic ministeriales. Vñ a quocũqꝫ sacer
dote ꝯficiat̃. ꝯficit̃ p̄ncipal'r nõ bñdictiõe hoĩs. sed
dei. Ad 3ᵐ dð ꝙ ẜm glo. ibidẽ ibi accipit̃ ptãs ꝓ
executiõe ptãtis. ⁊ itelligẽdũ ẽ ꝙ tal' executio nõ re
manet eis ð iure. Ad 4ᵐ dð ꝙ istud v̄bũ ꝯsecrare
nõ valet. itelligendũ est ð iure. ẜm tñ glo. ibidẽ. tal'
ꝯficit si formã obseruet. q2 h̃ ordinis est quẽ retinet
recedẽs ab vnitate ecclie. Ad. 5ᵐ dð ꝙ q̃ꝫuis vir
tus misse p̄ncipal'r ꝯsistat in sacr̃o. ⁊ q̃ꝫtũ ad h̃ equa
liter est bona missa celebrata a malo sacerdote sic a
bono. tñ q̃ꝫtum ad aliq̃ secũdaria põt esse missa bo
ni sacerdotis melior. q2 q̃ꝫtum ad illa non solũ hẽt
efficaciã ex opere oꝑato. sed etiã ex sanctitate ⁊ de
uotione oꝑantis. ⁊ ideo ceteris parib⁹ meli⁹ est au-
dire missam a bono sacerdote q̃ꝫ a malo.

s Ecundo querit̃ vtrum nõ sacer-
dos possit h̃ sa-
cramẽtũ ꝯficere. Et vr̃ ꝙ sic. Duoꝝ actuuꝫ
quoꝝ vnus ordinat̃ ad aliũ. ille est nobilior ad quẽ
ali⁹ ordinat̃. sed ꝯficere corp⁹ xp̄i ordiat̃ ad sumere
ḡ nobilius est sumere q̃ꝫ ꝯficer̃. sꝫ non sacerdos põt
sumer̃. ḡ multo forti⁹ põt ꝯficẽ. Itẽ corp⁹ xp̄i ꝯficit̃ i
virtute dei. Sꝫ bonus laic⁹ plus ꝑticipat de v̄tute
dei q̃ꝫ malus sacerdos. ḡ multo fortius põt ꝯficere
q̃ꝫ malus sacerdos. Cõtra solis ap̄lis ⁊ alijs disci
pulis dixit xp̄s in cena. h̃ facite in meã ꝯmemora-
tionẽ. sꝫ ap̄loꝝ ep̄i sunt successores. alioꝝ discipulo
rũ p̄sbyteri. di. 21ª. In nouo. ḡ ptãtẽ ꝯficiẽdi nõ hẽnt
nisi ep̄i ⁊ sacerdotes iferiores. Rñdeo ꝙ nõ sacer
dos nõ põt h̃ sacr̃m ꝯficere. sic .n. accipi põt ex sñia
diony. p°. c. eccl'i. hierar. ⁊ ber. 3°. li. ð ꝯside. c°. 13°.
Eccl'iastica hierar. imitari dꝫ angelicã hierar. sed
ẜm diony. 4°. c. angelice hierar. Angeli iferiores
reuelatiões diuias seu illumiatiões recipiũt mediã
tib⁹ supioribus. Vñ ⁊ ꝯueniẽs fuit vt in ecclia hie-
rar. iferiores reducerent̃ in deũ mediãtib⁹ supiori-
bus. ⁊ q2 sacr̃m eucha. offert̃ deo ad recõciliãdum
nos sibi vel ei forti⁹ vniẽdũ. iõ ptãtẽ ꝯficiendi cor⁹
xp̄i noluit de⁹ dare nisi illis q essẽt ex officio media
tores iter ip̃m ⁊ ppl'm cuiusmõi sũt sacerdotes. Ad
pᵐ in oppᵐ dð ꝙ sũptio sacri maior est in vtilitate
q̃ꝫ ꝯfectio. sed i ptãte est ecõuerso. ⁊ iõ nõ oportet ꝙ
q põt sumere possit ꝯficẽ. Ad 2ᵐ dð ꝙ bonus laic⁹
plus ꝑticipat ð dei v̄tute q̃ꝫtũ ad ea q̃ ꝑtinẽt ad for
malẽ bonitatẽ subiecti ꝓprij q̃ꝫ mal⁹ sacerdos sꝫ q̃ꝫ
tũ ad ea que ꝑtinẽt ad potestatẽ plus participat de
diuina virtute malus sacerdos q̃ꝫ bon⁹ laic⁹. q2 tñ
simpl'r melius est esse sãctũ q̃ꝫ habere potestatẽ exer
cẽdi officia sancta. iõ simplicit̃ plus ꝑticipat de dei
bonitate bon⁹ laicus q̃ꝫ malus sacerdos.

t Ertio querit̃ vtrum nõ sacerdos
possit h̃ sacr̃m dispẽ-
sare. Et vr̃ ꝙ sic. Legit̃ ð beato laurẽtio q
non erat nisi diacon⁹ ꝙ sibi fuit cõmissa dominici
corporis dispensatio. Item. 93ª. di. diaconi. ita p̄-
sente presbytero diaconus eucharistiam corporis
christi populo si necessitas cogit iussus eroget. er-
go saltem in casu necessitatis nõ presbyteri possũt
hoc sacr̃m dispensare. Item eadẽ di. Diacones.
dicitur de diaconibus ꝙ sacri corporis erogationẽ
sub conspectu episcopi seu p̄sbyteri nisi his absen-
tibus ius nõ habeant exercẽdi. ergo saltez absente
episcopo ⁊ p̄sbytero non p̄sbyteri possunt hoc sa-
cramentũ dispensare. Item laici in casu possunt
corp⁹ xp̄i tangere. ⁊ debẽt. vt si viderẽt ipsum i lu
to cecidisse. ⁊ nõ esset alius q eleuaret. ergo a simi-
li possunt corp⁹ xp̄i ad infirmos deferre. ⁊ eis dare
si non est alius q det. Cõtra de consecra. di. pª. In
sancta apostolica sede statutum est vt sacra vasa ñ
ab alijs q̃ꝫ a sacratis dominoqꝫ dicatis homini-
bus contractentur. ergo multo minus licitum est
hominibus non sacratis hoc sacramentum dispẽ-
sare sed laici non sunt sacrati. ḡ hoc nullo mõ licet
eis. Itẽ di. 93ª. Nõ oportet diacones panẽ dare
i. corp⁹ dñi ẜm glo. ḡ diaconi nõ possunt hoc sacr̃m

diſpēſare. Rn̄deo ꝙ diſpēſatio hꝰ ſacri ex officio nō ꝯuenit niſi p̄ſbyteris. cꝰ rō eſt. qa ipſe ſacerdos repn̄tat xp̄m q fuit mediator dei ⁊ hominū. diſpē‑ſatio aūt hꝰ ſacri eſt ad recōciliādū nos deo vel ei fortiꝰ vniēdū. ⁊ iō ſoli ſacerdoti q ē mediator iter deū ⁊ pplm. ꝯuenit ex officio h̄ ſacr̄ʒ diſpēſare. Vn̄ de ꝯſe. di. 2ᵃ. Peruenit. modis oībꝰ p̄ſbyt ꝑ ſemet ipſū īfirmū cōicet. qđ ſi alit fecerit grad ſui ꝑiculo ſubiacebit. diaconꝰ aūt ꝯuenire pōt i caſu. ſ. cū ne‑ceſſitate cogēte iubet eis ab ep̄o vl' p̄ſbytero hoc ſacrm̄ diſpēſare vel p̄ſbytero lōge poſito. Si tn̄ ne‑ceſſitas vrget. ⁊ hec patēt ꝑ decreta ad p̄mā ptē al‑legata. Laicis aūt diſpēſatio huiꝰ ſacri ſiue abſēte p̄ſbytero ſiue pn̄te. ſiue iubēte ſiue nō iubēte nō cō‑uenit. Vn̄ de ꝯſe. di. 2ᵃ. Peruenit. qdā p̄ſbyteri in tm̄ ꝑuipēdūt diuina miniſteria vt laico aut feie ſa‑crū corpꝰ dn̄i tradāt ad deferēdū īfirmis ⁊ qbꝰ ꝓhi‑bet ne ſacrariū īgrediant neqʒ ad altare appropin‑quēt ill' ſancta ſcōꝝ cōmittunt. qđ q̄ʒtū ſit horribile. q̄ʒtumqʒ deteſtabile omniū religioſoꝝ aīaduertit prudētia. Igit iterdicit ꝑ oīa ſynodꝰ ne talis teme‑raria p̄ſūptio vlteriꝰ fiat. cuiꝰ rō aſſignari pōt ⁊ ex ꝑte reuerētie ſacri. qđ tāgi nō dʒ niſi a māibꝰ ſacra‑tis ⁊ ex ꝑte ordinis mēbroꝝ eccl'ie. q exigit vt ſicut ab aīa mediāte corde deriuant eiꝰ v̄tutes ad alia mēbra. ⁊ ſic diuine illuīationes mediātibꝰ ſuꝑiori‑bus deriuant ad īferiores. ita ſacra ſp̄ual' vite de‑bēt ppl'o ꝑ miniſtros eccl'ie diſpenſari. Ad pᵐ dđ ꝙ q̄ʒuis fuerit ſāguinis diſpēſator nō tn̄ legit fuiſſe diſpēſator corꝑis. Vn̄ adhuc i aliqbꝰ eccl'ijs mini‑ſtris altaris ſanguis ꝑ diaconū diſpēſat nō tn̄ cor‑pus. cuiꝰ rō eſt qa diſpēſans corpꝰ tāgit ip̄m. qđ nō dʒ facere nō hn̄s manꝰ ꝯſecratas niſi i caſibꝰ ſupra dcis. ſed diſpēſans ſāguinē nō tāgit niſi vas. Ad alia. 2ᵒ. ſeqn̄tia pʒ qd dici debeat ex dcis i qōe. Ad 4ᵐ. dđ ꝙ nō eſt ſil'e de diſpēſatiōe huius ſacri ⁊ ele‑uatiōe eiꝰ de luto ſi cecidit. qa receptio huiꝰ ſacri n̄ eſt neceſſitatis. ſed ſibi reuerentia facere neceſſita‑tis eſt quā facit q eleuat ip̄m de luto.

q **Uarto** q̄rit vtrū licitū ſit hoī h̄ ſacrm̄ ſuſcipere a publico peccator. Rn̄deo ꝙ a publico peccator h̄rtico. ſymo‑niaco. vl' ſciſmatico. vl' excōicato. nō dʒ h̄ ſacrm̄ ſu‑ſcipere. qa p̄dcis iterdcā eſt diſpēſatio huiꝰ ſacri ex ſtatuto eccl'ie. qa ſūt extra vnitatē eccl'ie i q̄ ſacra ꝯ‑ferunt. nec etiā a publico fornicator. qa ꝑ ꝑ huiꝰ ſa‑cri reuerētiā etiā illis iterdcā eſt huiꝰ ſacri diſpēſa‑tio. maior tn̄ reqrit manifeſtatio criminis fornica‑tionis ad h̄ vt euitet fornicator q̄ʒ ſymonie. aut ſci‑ſmatis aut excōicatiōis. ad hoc vt caueāt hoīes h̄ ſacrm̄ recipe ab eis. nō. n. dʒ vitare recipe ſacrm̄ a fornicario niſi ſit ꝯuictꝰ ⁊ cōdēnatꝰ ꝑ ſniam vel ꝑ ꝯ‑feſſionē fcām i iure vl' ꝑ rei euidētiā q̄ tāta eſt ꝙ nul‑la pōt tergiuerſatiōe celari. ex de cohi. cl'i. ⁊ mu. c. vl't. cᵒ. Vr̄a. ⁊ ſic itelligit illud decretū di. 32ᵃ. Nul‑lus. Nullꝰ miſſā audiat p̄ſbyteri quē ſcit ꝯcubinā i‑dubitāter h̄re ſm̄ ꝙ vꝫ ſentire glo. ibidē. Si aūt q̄‑ras vtrū licitū ſit hoī h̄ ſacrm̄ ſuſcipe a ſacerdote d‑gradato dᵒ ꝙ nō. nec etiā ab irregulari ſi ſua irregu‑laritas eſt notoria. nec etiā a ſimpl'r ſuſpēſo a ſacer‑dotali officio ſi illa ſuſpēſio notoria eſt. qa q ſciēter a p̄dcis ſuciperet h̄ ſacrm̄ cōtemneret ſniam eccl'ie quod facere non licet.

Articulus ſecundus.

c **Onſequenter** q̄rit de 2ᵒ prin‑cipali. Et circa hoc q̄runtur q̄tuor. Pᵒ vtrū licitū ſit pl'es ſacerdotes ſuꝑ eādē hoſtiā v̄ba ꝯ‑ſecratiōis ꝓferre cū itentione ꝯſecran‑di. 2ᵒ vtrū liceat ſacerdoti abſtinere a celebrādo ꝑ totū tp̄us vite ſue. 3ᵒ quo tp̄re debeāt celebrari miſſe. 4ᵒ q̄re celebrant tres miſſe i dn̄i natiuita‑te ⁊ quare nō celebrat miſſa in paſceue.

p **Rimo** oſtendo ꝙ nō eſt licitū plures ſacerdotes ſuꝑ eādem hoſtiaʒ v̄ba cōſecratiōis ꝓferre cū intētiōe cōſecrā‑di. ſuꝑfluū eſt facē ꝑ plura qđ cōplete fieri pōt ꝑ vnū ſed ꝑ vnū ſacerdotē cōplete pōt hoſtia cōſecrari. g̊ ſuꝑfluū eſt. ⁊ ex cōſequēti illicitū plures ſacerdotes ſuꝑ eādē hoſtiā v̄ba ꝯſecrationis ꝓferre. Itē pluri‑ficare formā ꝯſecratiōis ſuꝑ eādeʒ hoſtiā ꝑ vnū ſa‑cerdotē eſt iniuriari ſacro eo ꝙ ſemel ꝓferre ꝯſecra‑tionis formā ſufficit. g̊ a ſili plurificare ꝯſecratiōis formā ꝑ plures ſacerdotes eſt iniuriari ſacro. vel dicas q̄re nō. Itē difficile eſt ꝙ ſimul incipiāt ⁊ ſil' terminēt niſi a caſu. ſed in ꝯplemēto p̄me ꝓlatiōis fit trāſubātio i eodē inſtāti. g̊ forma ab alijs ꝓlata ꝓ‑fert ſuꝑ hoſtiā iā ꝯſecratā qđ ē ſacro iniuriari. Cō‑tra dn̄s Inno. de offi. miſ. ꝑte. 3. c. 20. Cōſueuerunt p̄ſbyteri cardi. Romanū circūſtare pōtificē ⁊ cū eo ꝑiter celebrare. cūqʒ ꝯſumatū ē ſacrificiū de manu eiꝰ coīonē accipe ſignificātes ap̄l'os. q cū dn̄o ꝑiter diſcūbētes ſacr̄ʒ d manu eiꝰ euchariſtie acceꝑūt. Rn̄deo ꝙ d lege cōi nō dʒ ſuꝑ eādē hoſtiaʒ forma ꝯſecrationis niſi ab vno ſacerdote ꝓferri. ⁊ ſemel tm̄. ex cā tn̄ ſp̄ali licitū ē qn̄qʒ eā a pl'ibꝰ ſacerdotibꝰ ꝓferre nō tn̄ a quolʒ niſi ſel' tm̄ ſm̄. n. morē q̄rūdaʒ eccl'iaꝝ ſacerdotes cū ordināt ep̄o celebrāti cōcele‑brāt. cuiꝰ rōnē aſſignāt aliq. qr ſic faciēdo repn̄tāt ꝙ qn̄ dn̄s h̄ ſacrm̄ iſtituit. ⁊ ptātē ꝯſecrādi diſcipul' de‑dit. cenauerunt cū eo. ⁊ ip̄e cū eis. Sʒ hec rō nō vr̄ ml't ū ꝯueniēs. magis. n. qđ dcm̄ ē repn̄tāt d manu ep̄i cōicādo q̄ʒ ip̄i ep̄o ꝯcelebrādo. In h̄. n. ꝙ ep̄ſ cōi‑cat. ⁊ ipſi de manu eius communicant repn̄tatur ꝙ i cena qn̄ xp̄s h̄ ſacrm̄ iſtituit. hoc ſacramentum ſūpſit. ⁊ ipſi d manu eiꝰ ſumpſerūt qn̄ ptātē ꝯſecran‑di eis dedit. Iō vr̄ alijs dđ ꝙ rō q̄re h̄ aliqn̄ fit ē ad ſecuritatē. vt. ſ. ſi ep̄s nō h̄ret itētionē ꝯſecrādi. aut formā debitā nō obſeruaret. ꝙ nihilominꝰ eſſet ho‑ſtia ꝯſecrata ꝑ aliū. ⁊ hi dicūt ꝙ cōcelebrātes ep̄o n̄ debēt h̄re itētionē ꝯſecrādi niſi ſub hac ꝯditiōe. ſ. ſi ep̄s itētionē ꝯſecrādi rectā nō h̄t. aut formā rectaʒ nō obſeruaret. ſic ſacerdos celebrās ꝓbabilit time‑ret ſe v̄ba ꝯſecratiōis nō dixiſſe an̄q̄ʒ hoſtiā leuaret nullā faceret ſacro iniuriā ſi v̄ba ꝯſecratiōis diceret nō itēdēs abſolute ꝯſecrare. ſʒ ſub hac ꝯditiōe. ſ. ſi illā hoſtiā an̄ nō ꝯſecrauit. Alij dicūt ꝙ ꝯcelebran‑tes ep̄o illa v̄ba nō dn̄t dicē itētiōe ꝯſecrādi. ſʒ tm̄‑mō illa v̄ba mālit recitare ad repn̄tādū ꝙ qn̄ diſci‑ꝑli a xp̄o ptātē ꝯſecrādi acceꝑūt hāc formā ꝯſecrā‑di dedit eis. Si. n. vt dicūt iſti alij ſacerdotes ab ep̄o illa v̄ba ꝓferrēt itētiōe ꝯſecrādi ſiue abſolute. ſi‑ue ſub ꝯditiōe ſemꝑ poſſʒ accidē icōueniēs. Si. n. itētiōe ꝯſecrādi abſolute ea ꝓferrēt. aut ſiml' termi‑narent illā ꝓlationem cū ep̄o. aut citius. aut tardi‑us. Si citius. an̄ eſſet hoſtia conſecrata q̄ʒ ep̄us v̄‑ba ꝯſecratiōis finiret. ⁊ ſic verba epiſcopi nihil fa‑cerent. Si tardius. ante eſſet hoſtia per ep̄m cōſe‑

crata ꝙ alij verba consecrationis finirent. ⁊ sic ad
ꝯsecrationē alij ab epō nihil facerēt. Si simul cū q
libet illoꝝ faciat qđ ꝑ se sufficit ad ꝯsecrādū nō eēt
rō q̄re magis ꝯsecraret ꝑ vnū ꝙ ꝑ aliū ⁊ si dicas ꝙ
qa itētio reqrit ad ꝑfectionē sacroꝝ. iō cū oēs habe
ant itētionē faciēdi vnā ꝯsecrationē nō est nisi vna
tm̄ ꝯsecratio adhuc nō euadis vt istis vi. qa ꝑ hoc
nō appet rō quō factū cuiuslibȝ ad h̄ coopet cū dici
nō possit ꝙ qlȝ sit h^{9} ꝯsecratiōis tota ministerial' cā
nec ps cāe. Simile icōueniēs possȝ accidere si alij
itēderēt ꝯsecrare nō absolute. sed sub hac ꝯditione
s. si eps itētionē ꝯsecrādi haberet quia si episcopus
intentionem consecrādi n̄ h̄ēret. tūc possȝ argui vt
pri^{9} ꝙ v̄ba ꝯsecrātiū sub ꝯditiōe ⁊ itētiōes aut simł
ꝯcurrerēt. aut nō. ⁊ tūc possȝ argui q̄si mō sili vt p^{9}
si plr̄es sint epō ꝯcelebrātes Qui vult tenere hanc
vltimā opinionē pōt dicē ꝙ ar^{a} ad ꝑtē p̄mā nō pl^{9}
ꝯcludūt nisi ꝙ alij sacerdotes ab epō nō debēt dicē
illa v̄ba itētione ꝯsecrādi. ⁊ h̄ veꝝ est ſm istos. Vn̄
dicunt nō ꝯcelebrare epō nisi ꝓ tāto ꝙ dicūt v̄ba q̄
debēt obſuari i ꝯsecrādo. ⁊ q̄re ea dicāt ośn̄ ē. sic ēt
pōt intelligi v̄bū Jnno. allegatū ad ꝑtē scđaȝ. Qui
aūt vult tenē p̄mā opinionē pōt dicer̄ ad ar^{a} ad ꝑ-
tē p̄mā. Ad p̄mū sic. ꝙuis ꝑ vnū sacerdotē possit
hostia ꝯuenient ꝯsecrari tn̄ illa signi^{o} q̄: est cū ꝯsecra
tur ꝑ plr̄es mō supradcō. nō ē ita exp̄ssa qn̄ ꝯsecrat̄ ꝑ
vnū. Ad. 2^{m} dō ꝙ nō ē sil'e de plurificatiōe forme
sup eādē hostiā ꝑ vnū ⁊ plr̄es. qa nulla eēt rō ꝙ pluri
ficaret̄ ꝑ eūdē. Sed aliq̄ rō ē vt visū est vti aliquo
cāu plificet̄ ꝑ plr̄es. Ad 3^{m} dō ꝙ sicut dicit dn̄s Jn
no. ꝺ offi. mis. c^{o}. p̄a llegato ꝙ siue p^{9} siue posteri^{9} ꝓ
ferāt sacerdotes r̄ferri dȝ eoꝝ itētio ad istās ꝓlatio
nis epi cui p̄ncipalr̄ celebrāti ꝯcelebrāt. ⁊ tunc om
nes simul consecrant ⁊ conficiunt.

S Ecundo queri tur utrū liceat sac-
doti abstiner̄ a ce-
lebratiōe ꝑ totū tp̄us vite sue ⁊ videt̄ ꝙ sic.
Sicut sacerdos h̄et potestatē ꝯsecrādi. ita hȝ ptātē
absoluēdi. Utraqȝ. n. ptās fūdat̄ sup caracterē sac-
dotalē. sed toto tp̄re vite sue licet sibi abstinere ab
audiēdo ꝯfessiōis. ⁊ absoluēdo. ḡ. a sili ⁊ a celebran
do. Cōtra luce. 22°. h̄r ꝙ cum xp̄s discipul' suis de
dit ptātē ꝯsecrādi dixit eis. Hoc facite i meā cōme
morationē. Rn̄deo ois accipiēs potestatē ordina
tā ad bonū vsū tenet̄ ea vti loco ⁊ tp̄e debito ⁊ ꝯue
niēti habita opportunitate. maxime cū illius pote
statis vs^{9} i vtēte actū meliorē nō ipedit. ptās aūt sa
cerdotalis ptās ē ordiata ad opti^{m} vsū. s. ad trāsub
ſtādū panē i corp^{9} xp̄i ⁊ vinū i sāguinē. ⁊ ad rememo
rādū passionē xp̄i. ⁊ ad itercedēdū familiari^{9} ⁊ effi-
cacius apud eū ꝓ se ⁊ ꝓ pplo. neqȝ actū meliorē ipe
dit. imo ad oēs alios bonos act^{9} coadiuuat. auget.
n. illuminationē i itellectu. feruorē charitatis i affe
ctu. ⁊ iō sacerdos q hac ptāte loco ⁊ tp̄e debito ⁊ ꝯ-
ueniēti h̄ita opportunitate ⁊ dispōne nō vult vti sȝ
notabilr̄ negligit peccat. ⁊ multū dȝ tiere ne sicut ſ
u^{9} neqȝ q abscōdit pecuniā dn̄i sui ⁊ eā ociosā dimi-
sit a dn̄o nisi se corrigat iudicet̄. Ad ar^{m} in opp^{m}
pōt dici ꝙ nō est sil'e qa ptās absoluēdi directe r̄spi
cit corp^{9} xp̄i mysticū respectu c^{9} sacerdos vti n̄ pōt
sua ptāte nisi sup ipsū h̄eat iurisdictionē saltē i foro
pnie. sed mlti sūt sacerdotes nullā iurisdictionē h̄n
tes sup aliquā ptē corpis mystici. ⁊ iō tales toto tē-
pore vite sue licite pn̄t ābstiner̄ ab audiēdo ꝯfessio
nes. ⁊ absoluēdo nisi i casu: cū. s. aliqs laboraret i ex
tremis nō potēs h̄re suū sacerdotē pochialē nec su
periorē. ⁊ peteret ab isto sacr̄ȝ pnie. tūc. n. peccaret
nisi. ipsū audiret ⁊ absolueret. Jn illo. n. casu qlibet
sacerdos pōt absoluere penitētē. act^{9} aūt ꝯsecrādi
nō respicit directe nisi corp^{9} xp̄i veꝝ respectu c^{9} q
libet sacerdos nisi sibi sit iterdcā officij executio po
test licite exercere sue ptātis vsū. ⁊ tenet̄ eo modo
quo superi^{9} dcm̄ est i qōe ⁊ sic bn̄ ꝯcludit ar^{m} ad ꝑ-
tem scđam.

T Ertio querit̄ quo tp̄e debeāt celebrari
misse. Rn̄deo ꝙ qa hoc sacr̄m
ꝑtinet ad tp̄s gr̄e qđ ꝑ diē significat̄. iux̄ illđ
apl'i ad ro. 13^{9}. Nox aūt p̄cessit. dies aūt ap ꝓpinq̄-
uit. iō cōiter loquēdo missa dȝ celebrari i die artifi-
ciali. ⁊ nō i nocte icipiē^{o} diē artificialē. non tm̄ ab a
scēsu solis sup orizōtē nr̄ȝ. sed ab illa ꝑte tp̄ris q̄ pōt
ꝑpēdi eē sup orizōtē nostrū aliq̄ aeris illustratio per
aliquos radios solis q̄ illustratio 'est māifestatio so
lis orituri. Jn nocte tn̄ natiuitatis dn̄i media no-
cte uel circa horā illā. ⁊ i nocte resurrectionis circa
p̄ncipiū noctis celebrāter misse ꝑꝑ p̄uilegiū ⁊ solē-
nitatē illaꝝ noctiū. Vn̄ ꝺ ꝯse. di. p^{a}. Nocte. Nocte
sācta natiuitatis dn̄i missas celebrēt p̄sbyteri. ⁊ in
fra. eađ di. solēt. §. Jn ieiunis. i sabatto scō circa no
ctis initiū missaꝝ solēnia sūt celebrāda. Jlla. n. ꝑs
diei artificial' q̄ est p^{9} nonā sabbati cōputat̄ cū no-
cte p̄cedēte diē sequētē. Vn̄ i orone dr̄. De^{9} q hanc
sacratissimā noctē ⁊c. ⁊ ꝙuis nō sit necc̄iuȝ tm̄ expe
ctare ad missā dicēdā. tn̄ tūc hora p̄dicta licite ⁊ cō
uenienter dr̄. Cōiter tn̄ solēnis misse celebra^{o} trib^{9}
horis istituta est fieri. s. hora 3^{a}. ⁊. 3^{a}. ⁊ nona. Cele-
bratio. n. misse est mēoriale passiōis xp̄i q ſm aug.
3°. li^{o}. de ꝯcordia euāgelistaꝝ circa mediū. Crucifi-
xus fuit hora 3^{a}. liguis iudeoꝝ. hora 6^{a}. māib^{9} mili
tū. ⁊ hora. nona. expirauit. Cōsuetudo tn̄ est vt nō
dicat̄ hora. nona. nisi i dieb^{9} ieiūioꝝ ⁊ maxime. qn̄
ordines celebrant̄. misse aūt p̄uate dici pn̄t ab au-
rora usqȝ ad. sextā. ⁊ cōmunis ꝯsuetudo eccl'ie ob-
seruat qđ i dieb^{9} nō ieiunioꝝ sollēnis missa celebre
tur inter tertiā ⁊ sextā.

Q Uarto q̄rit̄ q̄re celebrent̄ tres misse
in dn̄i natiuitate. ⁊ q̄re non ce
lebrat̄ missa i parasceue. Rn̄deo vt dr̄ de
cōse. di. prima. Nocte. Jn glo. Tres misse die nata
lis dn̄i celebrant̄. Una ante diē q̄ significat tp̄s ā-
te legē quando eramus in tenebris. scđa cum die
scit ⁊ significat tempus sub lege qnando nōdū ple-
na dei agnitio habebat̄. Tertia i die. s. plena. ⁊ si
gnificat tp̄s gr̄e quādo iā plena cognitio habebat̄.
Similes rōnes ponit mgr̄ guido archidiaconus.
Mormeń. in tractatu quē fecit de officijs eccl'ie.
c. 12°. Superaddens ꝙ iō tres misse p̄dictis tp̄ri-
bus celebrantur. quia multi hoies triū tp̄rū ꝑ' xp̄i
natiuitatē saluantur. Rō autē quare non celebra-
tur in die pasceue est quia dupliciter rep̄ntatur ab
ecclesia passio christi. Uno modo inquantum fuit
in christo ſm se ⁊ absolute. Secundo modo inquā
tum illius passionis effectus seu influentie ad nos
perueniunt seu in nos descendunt. Primo modo
representatur fe^{a} 6^{a}. ebdomade scē. 2° modo alijs
diebus in celebratione misse. ⁊ ideo volens eccl'ia
mentes fideliū occupari circa passionē dn̄i nr̄i iesu
xp̄i ꝓut fuit i ipso ſm se ⁊ absolute vt moueant̄ cor

da eoꝝ ad cōpassionē. ꝛ q2 ipsa dies in q̄ pass⁹ fuit ipsā passionē satis efficacit̄ repñtat. statuit vt illa die nō cōsecreť corp⁹ xp̄i. sed qđ i p̄cedēti die cōse-cratū est ꝛ reſuatū ſumať. ſāguis tn̄ nō reſuať pp ef fusionis p̄iculū. q2 aūt effect⁹ illi⁹ passionis seu īſluē tie ad nos ꝑtinue p̄ueniūt. seu i nos descēdūt. iō sta tuit eccl'ia vt excepta die p̄dcā quotidie in ecclijs missa celebreť.

Articulus tertius.

c C**Onsequenter** q̄riť de 3°. p̄ncipali. Et circa hoc q̄runť. 4. Primo vtrū liceat missā celebrare in loco nō sac°. 2°. vtrū ſr altaŕ nō lapideū. 3°. an in calice lapideo vel ligneo uel ereo. 4° vtrū liceat celebraŕ ſiñ igne. ꝛ vestib⁹ ab ep̄o b̄ndcis.

p P**Rimo** dn̄do q̄ licitū est celebraŕ i loco nō sacro. licitū .n. est deū orare in oi loco ꝛ sibi ſuire. sed celebrare missā est seruire deo. ḡ licitū est eā celebrare i oi loco. Itē ſi cut hoc sacr̄m nō est nec̄itis. ita nec sacr̄m cōfirma tionis. sed licitū est sacr̄m cōfirmationis celebrare in loco nō sacro. ḡ a ſili ꝛ sacr̄m altaris. Cōtra de cōse. di. p̄ima. Sicut. nō i alijs q̄3 dn̄o ꝯsecratis lo cis. i. i tabernacul' diuinis p̄cib⁹ a pōtificib⁹ delibu tis missas cātare. ꝛ sacrificia offerre l3. Rn̄° q̄ cōi ter nō l3 missā celebrare i loco nō sacro. qa ſic iſtitu it eccl'ia. vt. p3 i decreto allegato ad p̄tē. 2m. ꝛ. c°. se quēti. Hic ḡ ꝛ. c°. seq̄nti. vbi dı̄. Null⁹. p̄sbyť mis-sas celebrare p̄sumat niſi in sacratis ab ep̄o locis q̄ sui p̄ticeps de cetero voluerit eē sacerdotij. c⁹ insti tutionis rō fuit q2 i sacro altaris qđ i missa cōsecra tur ꝯtineť ille q̄ est sūme sacť⁹ ꝛ toti⁹ nr̄e sc̄itatis cā effectiue inq̄ntū de⁹. ꝛ meritorie inquātū hō. i casu tn̄ magne nec̄itis p̄mittūt iura celebrari i loco non sacro. ſi tn̄ tabula ſit ꝯsecrata ceteraq3 sācta miste-ria ad illud officiū p̄tinētia ibi affuerit sicut cum ec clesie p̄ime. fuerūt icēse ul' cū hoīes sūt i itinere cū eccl'ia. defuerit. de ꝯse. di. p̄ima. Cōcedim⁹. q̄bus casib⁹ exceptis nō l3 celebrare i loco nō sacro niſi d̄ ꝯsēsu ep̄i. de ꝯse. di. p̄ima. Missaꝝ q̄ tn̄ hoc ꝓcede re nō d3 niſi assit̄ ligitima ꝛ rōabilis cā. Ad pm in oppm dd̄. q̄ q̄uis licitū sit deo i oi loco ſuire. n̄ tn̄ h̄ ſuitio ſp̄ali qđ ē i celebratōe misse pp cā3 ſup̄i⁹ dc̄a3 Un̄ de ꝯse. di. pª. Unicuiq3 fideliū. Uniq3 fideliu3 cui i domo sua oratoriū l3 h̄re ꝛ ibi orare. missas āt celebrare nō l3 niſi i casib⁹ ſupradictis. Oratoriū tn̄ sacrū alicui facere nō licet niſi auctoritate ep̄i. de ꝯ se. di. p̄ima. Nemo primo. Ad 2m dd̄ q̄ nō est ſi-mile. qa sacr̄m ꝯfirmationis non ꝯtinet ip̄m xp̄m. Decretū ad p̄tē aliā itell'r supposito q̄ nō assit licen tia ep̄i. aut cas⁹ maxime necessitatis. Un̄ post ver-ba allegata imediate subiungiť niſi sūma coegerit necessitas.

s S**Ecundo** q̄riť vtrū liceat missā cele-brare sup altare nō lapideū. Rn̄deo q̄ q̄nis an̄ t̄pus silueſtri celebrareť sup al tare ligneū qđ cito poterat trāsferri. q2 pp ꝑsecutio nē nō erat fidelib⁹ cert⁹ loc⁹ ad manēdū. tn̄ postea i stituit eccl'ia vt nō celebrareť niſi sup altare lapide um. Un̄ de ꝯse. di. p̄ima. Altaria. Altaria ſi nō sūt lapidea chrismatis unctiōe nō ꝯsecrenť. c⁹ rō fuit q2 altare d3 eē de materia forti qđ ꝯsecrari d3. ꝛ iō nō d3 eē de terra. ꝛ qa i eccl'ia d3 esse copia altariū vt hoc mysteriū freq̄nter. Iō altare nō d3 eē de au ro uel de argēto. qa facil'r nō p̄nt h̄ri. In veteri aūt lege. qa nō ſic multiplicabanť altaria. nihil oberat ſi de auro fieret. ꝯueniēti⁹ aūt est ipsa fieri de lapi-de q̄3 de ligno pp significationē. Un̄ de ꝯse. di. p̄i-ma. Altaria. In glo. ſr illud vbū. nō ꝯsecrenť. h̄z qa xp̄s petra dı̄. Itē q2 erexit iacob lapidē in titulum.

t T**Ertio queritur** vtrū liceat missā celebrare i calice lapideo vl' vitreo vl' ereo. Rn̄° q̄ nō licet in calice lapideo pp ei⁹ ineptitudinē. nec ligneo pp humoris ibibitionē. nec vitro pp ei⁹ frāgibilitatē. nec cū calice de ere vl' auricalco. q2 ob vini vtutē e ruginē colligeret. ꝛ vomitū ꝓuocare poss3. sed d3 eē calix de auro vl' de argēto. ꝛ ſi q̄s tā paup est q̄ n̄ possit h̄re calicē aureū vl' argēteū h̄eat stāgneū. Un̄ de ꝯse. di. p̄ima. Ut calix. Calix dn̄i cū patena. ſi n̄ ex auro oio ex argēto fiat. Si q̄s aūt tā paup est sal-tē vl' stāgneū calicē h̄eat. de ere aut de auricalco nō fiat. qa ob vini vtutē eruginē p̄iter q̄3 vomitū ꝓuo cat. null⁹ āt i ligneo. aut i vitreo calice p̄sumat mis sam cantare.

q Q**Uarto queritur** vtrū liceat cele braŕ sine igne ꝛ vestib⁹ ab ep̄o b̄ndictis. Rn̄deo q̄ sacer-dos nō d3 celebrare sine igne pp eccl'ie ꝯstitutionē q̄ rep̄hēdit cel'brātes ſiñ igne. ex̄ d̄ cele. mis. c°. vlt. ꝛ pp ip̄i⁹ ignis significationē. significat .n. dilectio nis feruorē p̄ quā xp⁹ hoc sacr̄m ꝯstituere voluit. ꝛ p̄ quā de⁹ filiū suū ꝓ nobis passioni tradidit. Iux illud. Jo. 3°. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vni-genitū daret. ei⁹ et lumē ꝛ calor significat q̄ sacr̄m opaŕ i celebrāte digne ꝛ suscipiēte augmētū illumi-nationis i itellectu. ꝛ feruoris charitatis i affectu. nō d3 ēt ignis omitti pp ei⁹ ꝑfigurationē3. hoc .n. ꝑ figuratū fuit p̄ ignē. de quo dı̄. leuit. 6. Ignis in alta ri sẜ ardebit. ꝛ per ignē q̄ vixit sub aq̄. 70. ānis. vt h̄r i glo. sup decretal'e p̄allegatā. Nō d3 ēt celebrare sacerdos ſiñ vestib⁹ ab ep̄o b̄ndictis pp eccl'ie ꝯsti-tutionē. ꝛ pp vestiū ſigficationē. q̄ exponeť. 4ª. q. seq̄ntis articuli. ꝛ pp eaꝝ ꝑfigurationē q̄ p̄cessit in vestib⁹ legaliū sacerdotū. Qđ aūt sine vestibus ab ep̄o b̄ndcis cel'brari n̄ debeat. h̄r exp̄ssū d̄ ꝯse. di. p̄ ma. Uestimēta. vbi ſic dı̄. Uestimēta eccl'ie q̄b⁹ dn̄o ministraŕ sacrata debēt eē ꝛ honesta q̄b⁹ i alijs vsib⁹ nō debēt frui q̄3 eccl'iasticis ꝛ deo dignis officijs. Que aūt ꝛ quot ſint ille vestes refert Inno. i li°. d̄ offi. miſ. p̄te p̄ma. c°. 10. ſic dicēs. Sex sūt .n. idumē ta cōia ep̄is ꝛ p̄sbyteris. v3. amict⁹. alba. cingulū. stola. māipul⁹. ꝛ p̄leta. In mlt̄is tn̄ locis iualuit cō suetudo vt ſigulis nō b̄ndicaŕ. rōnabili⁹ tam̄ esset ip̄sū benedici. ſp̄alē .n. h3 ſignificationē q̄ patebit. 4 q. articuli. seq̄ntis. s3 h̄ nō icludit necessitatē. Cal-ciatio .n. sacerdotis ſp̄alē h3 significationē. neq3 ta mē sotulares b̄ndicūť.

Articulus quartus

c C**Onseq̄nter** q̄riť de. 4°. p̄ncipali. Et circa h̄ q̄runť. 4. P̄io vtrū celebrās i loco iterdicto ſit irrḡlaris 2°. vtrū celbrās sup altaŕ nō ꝯsecratū aut fractū ſit irreḡlaris. 3° vtrū celbrās ſiñ vestib⁹ b̄ndcis ꝛ q̄d ce lebrāđ d̄putatis ſit irrḡlaris. 4° q̄d significet illa q̄ fg

runtur ad celebrationē misse vltra illa que requirū tur ad essentiā sacramenti.

p Rimo ergo quero utrū celebrans i loco iterdcō sit irregularis. Rñ deo ꝙ sic si scienter faciat. ⁊ locꝰ sit interdictus a iudice. qđ pōt probari ꝑ illud qđ hꝫ extra de cli. ex cōi. depo. uel iter dic. mi. Postulasti. vbi dꝛ ꝙ tales sūt eccliasticis bñficijs spoliandi. et ꝑ illud qđ hꝫ extra de exces. p̄la. Tāta. i glo. vbi dꝛ. ꝙ talis quātū ad sacrm̄ ecclie excōicatꝰ reputat̃. ⁊ ꝙ est ab officio suspensꝰ ⁊ priuatꝰ. Celebrās tñ in loco nō interdicto ꝑsonis iterdictis nō ꝑꝑ hoc irregularis ē. qa hoc inuenit̃ i iure positū ⁊ pene āpliande nō sūt. Nec etiā celebrans in loco interdcō a iure tm̄. Uñ celebrās i ecclia saguinis aut seminis effusione polluta etiā si sit publicū ꝑ euidentiā uel ꝑ famā irregularis nō est. grauiter tñ peccat sicut precepti ecclie transgressor. extra de consecratōe ecclesiastica. ca. vlti. Si aūt illa pollutō occulta est tūc credo ꝙ si aliquis secreto hoc sciens ibidē celebret nō peccat. saltē si aliā ecclesiā nō hꝫ i ꝓmptu. qa pro tali pollutōe ecclia reconciliatōe nō indiget de necessitate. arm. extra de adulteris. Significasti. quāuis tutiꝰ esset eā facere secreto reconciliari.

s Ecundo querit̃ vtrū celebrās super altare nō cōsecratū aut fractū sit irregularis. Rñº ꝙ nō. quia irregularitas est de iure positiuo. ⁊ hoc nō est in iure positū. Scienter tñ celebrans suꝑ altare nō consecratū grauiter peccat etiā si hoc faciat ex ignorantia crassa. quāuis minus grauiter qꝫ si hoc faceret sciēter. qꝛ ecclia ordinauit suꝑ altare consecratū debere celebrari. de cōse. di. iª. Ecclie. ⁊. cª. Concedimus. ⁊ duobus. c. sequentibꝰ. super altare autē fractū non enormiter licitū est celebrare. nō tñ si fractū enormiter esset. extra de conse. eccle. uel altaris. Quod in dubijs.

t Ertio querit̃ vtrū celebrans sine vestibus bñdictis ⁊ ad celebrandū deputatis sit irregularis. Rñdeo ꝙ nō. siue hoc faciat scienter siue ignorāter. qa hoc nō inuenit̃ in iure positū. tñ scienter uel ex ignorantia crassa celebrans aut sine manipulo benedicto aut sine stola ⁊ sic de alijs grauiter peccat. vbi tñ consuetū est cingulū nō benedici nō credo ꝙ peccat celebrās cum cingulo non benedicto.

q Uarto queritur qđ significent illa que requiruntur ad celebrationē misse. vltra illa que requirunt̃ ad essentiā sacri. Rñº ꝙ illa que requirūtur ad celebrationē misse repñtant nr̃e redēptiōis mysteriū quod i incarnatione fuit inchoatū in natiuitate ⁊ p̄dicatione ꝓmotū in passione cōpletū i resurrectione declaratū ⁊ iō quedā repñtant ꝑtinētia ad icarnationē. quedā ad natiuitatē. quedā ad xp̄i p̄dicationē. quedā ꝑtinentia ad passionē. quedā ad resurrectionē. Sacerdotis aūt calciatio icarnationis est repñtatio. In ꝑsona. n. filij dei dꝛ i psalmo. In idumeā extendā calciamētū. i. humanā naturā quā assumā. Uñ sacerdos cū xp̄m repñtet missā nō dꝫ dicere discalciatꝰ. Amictꝰ i capite repñtat diuinitatē amictā humanitate. caput. n. xp̄i deꝰ est. Alba nouitatē vite significat quā xp̄s habuit ⁊ docuit ⁊ tribuit i baptismo. Zona xp̄i iustitiā. iux̄ illud Isa. iiº. Erit iustitia cingulū lūboꝝ eiꝰ. Manipulꝰ positus in leua significat ꝙ xp̄s i via brauiū obtinebat. per manipulū. n. brauiū designatur. iux̄ illud psal. Uenient cū exultatione portātes manipulos suos ꝑ leuā vita p̄ñs itelligit̃. Stolla q̄ collo sacerdotis incūbit obedientiā significat quā xp̄s ꝓpter salutē humani generis subijt factꝰ obediēs usqꝫ ad mortē. Casula q̄ alijs vestimētis suꝑ ponit̃ xp̄i charitatē significat. q̄ oēs alias virtutes excellit. Introitꝰ sacerdotis ad altare aduentū xp̄i significat. ⁊ itroitus misse desideriū aduentꝰ eiꝰ significat. ⁊ iō i missa solēni nō dꝫ itrare sacerdos quousqꝫ iceptꝰ sit introitus misse. qꝛ añ fuit xp̄us desideratꝰ qꝫ ueniret. ⁊ qꝛ i aduētu xp̄i fuit tp̄us mi̾icordie. iō post introitū subiungit̃ chirieleyson. qđ interp̄tat̃ dñe miserere. qđ nonies dꝛ cōputādo ter qđ dꝛ xp̄eleyson. ut ꝑ misericordiā xp̄i. nouē associemur ordinibꝰ angeloꝝ. Post hoc subiūgit̃ gloria i excelsis deo ad repñtandū hymnū quē āgeli pastoribꝰ nato dño cecinerunt. quē sacerdos ichoat. qa angelū magni cōsilij repñtat. ⁊ chorꝰ cōcinēdo ꝓsequit̃. qa subito fcā fuit cū angelo multitudo militie celestis laudantiū ⁊ dicentiū ⁊c. oꝛones aūt q̄ subsequunt̃ repñtant oꝛones q̄s xp̄us pꝰ suā natiuitatē fecit ꝓ ꝑplo. Ep̄la q̄ p̄mittit̃ euāgelio legē significat que gram p̄cucurrit seu p̄cursoris xp̄i p̄dicationē. Graduale lamentū penitentie significat. qa Jo. penitētiā p̄dicabat. Et qa post luctū sequit̃ consolatio. iux̄ illud. math. 5º. Beati q lugēt qm̄ ipi cōsolabunt̃. iō post graduale canit̃ alleluya. qđ significat ineffabile gaudiū angeloꝝ ⁊ hominū i eterna felicitate deū laudantiū. Diaconus suscipiēs codicē euāgelii bñdictionē a sacerdote postulat ad significādū ꝙ nullꝰ dꝫ p̄dicare nisi mittat̃. Euāgelij. n. lectio p̄dicationē significat ⁊ dꝫ legi i loco magis eminēti qꝫ ep̄la iux̄ illud. Suꝑ montē excelsū ascēde tu q euāgelizas syon. ⁊ ad designandū excellētiā legis grē suꝑ legē scriptā. ⁊ hꝫ legens euāgeliū faciē uersā ad aqlonē ad significandū p̄dicationē xp̄i esse ꝯ illū q dixit. Ponā sedē meā ad aquilonē ⁊ ero silis altissimo. Et qa corde credit̃ ad iustitiā ore aūt cōfessio fit ad salutē. vt oñdat ecclia ꝙ q euāgelij verbū corde recipit: mox post euāgeliū fidei symbolū ore decātat. quod tñ sacerdos icipit vt significet ꝙ xp̄us ore ꝓprio xp̄ianā fidē docuit. Offertoriū qđ cātat̃ significat sacerdotē oblatuꝝ sacrificiū laudis. q añqꝫ dicat oremꝰ. p̄mittit dñs vobiscū. ad significandū. qa nisi dñs sit nobiscū ad salutē nr̃am orare nō possumꝰ. Silētiū aūt qđ seqt̃ rep̄sentat illud tp̄us quo xp̄s nō āmbulat palā iter iudeos cū eū iterficere cogitarēt. qa tñ appꝓpiquāte die passiōis iesꝰ iteꝝ i publicū āmbulauit. ad hoc significādū exclamat sacerdos ꝑ oīa secula seculoꝝ. p̄fatio aūt ē q̄dā grāꝝ actio ⁊ diuie laudis cōfessio repñtās illā grāꝝ actōnē quā sci reddūt xp̄o in celo ⁊ laudē q̄ laudatꝰ fuit i cōuiuio i quo maria vnxit eū vnguēto. Sāctꝰ repñtat laudē quā sibi cecinerūt pueri hebreoꝝ dñica i ramis palmaꝝ. ad significādū aūt ꝙ pꝛ tradidit xp̄ꝫ morti ex dono. i. ex mera grā. Judas ꝓ munere pecunie. ⁊ ꝙ ipse xp̄s fuit sacrificiū illibatū sacerdos facit tres cruces super oblatā. vnā cū dicit hec dona. aliam cum dicit hec munera aliā cū dicit. hec scā sacrificia illibata. ⁊ qꝛ illa uēditio fuit maledicta. ꝓscripta. irrōnabilis. ⁊ detestabilis. ad hoc significandū dicit sacer-

dos i canone. hãc oblationẽ facere digneris bñdictã. ascriptã. ratã. rõnablẽ. ꝛ acceptabilẽ. De cõsecratione corpis ꝛ sãguinis superi⁹ satis dictũ est elevatio corpis xp̃i repñtat elevationẽ xp̃i i cruce. demissio depositionẽ ei⁹ de cruce. positio sup pallã involutionẽ ei⁹ in syndone mũda. palla eñi syndonẽ repñtat. ꝛ iõ dĩ ď cõsecratione distictione pri^a Consulto cõstituim⁹ ut sacrificiũ altaris nõ i serico panno aut intincto qsq̃ꝫ celebrarẽ psumat. Sed i puro linteo ab ep̃o ꝯsecrato terreno. s. lino pcreato atqꝫ cõtexto sic corp⁹ dñi nr̃i Jesu xp̃i i syndone linea munda sepultũ fuit. cũ ãt sacerdos dicit. Nobis quoqꝫ peccõrib⁹. repñtat cõtritionẽ ꝛ cõfessionẽ latrõis altex icrepãtis ꝛ dicẽtis. nos quidẽ digna fcis recipimus ꝛc. ꝛ misericordiã petẽtis. etiã ꝙ cẽturio ꝛ qui cũ eo erãt revertebanẽ pcutiẽtes pectora sua. exclamatio aũt sacerdotis voce elevata. pr̃ nr̃ q es in celis. ẽ reductio ad memoriã illi⁹ clamoris quẽ emisit xp̃s i hora mortis dicẽs. pr̃ i manus tuas cõmẽdo spm̃ meũ. Altare crucẽ sigficat. calix sepulchrũ patena lapidẽ quo sepulchrũ fuit clausũ. cũ aũt dic sacerdos. pax dñi sit semp vobiscũ. insinuat ꝙ una sabbatoꝝ stetit Jes⁹ i medio discipuloꝝ ꝛ dixit eis. Pax vobis. ꝛ quia tũc dedit eis ptãtem remittẽdi pccã. ꝛ iõ chorus exclamat. Agnus dei q tollis pe. mun. ꝛc. quod ter repetiẽ ad significãdũ ꝙ petim⁹ nobis remitti pccã cogitatiõis locutiõis. ꝛ opationis. p quoꝝ remissionẽ veniem⁹ ad eternã pacẽ. repñtatio ergo que est p causatñ. Agn⁹ dei ptinet ad resurrectionis gaudiũ. post cõio etiã aploꝝ gaudiũ de xp̃i resurrectione significat. Ite missa est. repñtat illud quod dcm̃ est discipulis stati post ascensionẽ xp̃i in celũ. s. hic Jes⁹ est q assũptus est a nobis in celũ ꝛc. Chor⁹ aũt respõdens. deo gr̃as. repñtat aplos regressos i ierusalẽ cũ gaudio magno unanimiter pseverãtes i orõne. ꝛ ꝙ p bñficio redẽptiõis nostre. cuius mysteriũ ut dictũ est repñtatur in missa debemus esse in continua gratiaꝝ actione.

Articulus quintus.

c Onsequenter q̃ritur de. 5°. principali. Et circa hoc q̃runtur. 4. Primo. vtrũ ois ĩfidelis sit hereticus. 2°. vtrũ symoniaci sint heretici. 3°. vtrũ heresis sit maximũ oium pccõꝝ. 4°. vtrũ heretici sint tollerandi.

p Rimo ostendo ꝙ ois infidelis sit heretic⁹. heresis idẽ est qð divisio. Sed ois ĩfedelis divisus est a fide in q̃ primo uniunẽ fideles. ergo ois ĩfidelis est heretic⁹. Itẽ ois ĩfidelis falsas opiniones gignit vel sequiẽ. sed ois talis est hereticus. ergo ois infidelis est heretic⁹. Cõtra iudei ĩfideles sũt ꝛ pagani. nec tñ heretici dicunẽ. Rñdeo ꝙ nõ ois ĩfidelis est heretic⁹. imo heresis est spẽs ĩfidelitatis. ẽ. n. heretic⁹ ille q profiteẽ xp̃m ꝛ ei⁹ dogmata corrũpit. ꝛ qa nullus denoiaẽ simplr a dispõne seu ichoatione. sed ab hitu seu cõplemẽto. iõ nõ quicũqꝫ pfitens xp̃m ꝛ dogmata ei⁹ i corde pvertens pprie vocaẽ heretic⁹. nisi sit ãnexa ptinacia. Ad p̃mũ in oppositũ dõ ꝙ non ois divisio a fide heresis pprie dĩ. vt patet ex dcis in q̃one. Ad 2^m dõ ꝙ minor fl̃a est nisi intelligaẽ de gignẽte vel sequente falsas opiniões circa ea que sũt fidei ꝛ cũ pertinacia.

s Ecundo queritur utrũ symoniaci sint hr̃tici. Rñdeo ꝙ symoniaci nõ sũt heretici pprie. sed tñ heretici qñqꝫ dicunẽ p quãdã similitudinẽ. quia ita operanẽ ac si cõtra fidẽ sentirẽt. dũ pcio spũalia conanẽ emere vel vẽdere. ac si estimarẽt dona spiritus sci posse pecunia possideri. ꝛ sic itelligi dꝫ. qð dĩ. i. q. ulti. c. ulti. patet symõiacos veluti primos ꝛ p̃cipuos hereticos ab oĩbus fidelib⁹ respuẽdos.

t Ertio queritur vtrũ hr̃sis sit maximũ oium pccõꝝ Et vĩ ꝙ nõ. 6. q. i. Quero vtrũ catholicum cũ pessimis morib⁹ alicui heretico i cui⁹ vita p̃ter illud ꝙ heretic⁹ est nõ ïveniunt hoies quod reprehendãt p̃ponere debeam⁹ nõ audeo precipitare sẽtentiã. ergo saltẽ nõ est dõ ꝙ heresis sit maximum pccõꝝ. Itẽ Phi. 8°. ethi. c. io. Pessi^m est cõtrarium optio. sed charitas cui opponiẽ odiũ melior ẽ fide cui opponiẽ heresis. ut in. 3°. li°. ostensũ est. ergo odiũ est pei⁹ heresi. Itẽ illud nõ est maximum pccm̃ quod minuit magnitudinẽ pcci. Sed infidelitas ẽ huiusmõi. Vñ ap⁹ prima thio. primo miaꝫ consecut⁹ sũ. quia ignorans feci. in icredulitate. ergo cũ hr̃sis sit icredulitas heresis nõ est maximum pccm̃. Contra tanto peccatum maius est quanto plura bona corrũpit. sed heresis plura bona corrũpit q̃ꝫ quodcũqꝫ aliud pccm̃. quia fundamentũ totius edificii subvertit. ergo heresis est maximũ pccm̃. Rñdeo ꝙ nõ est idẽ iudiciũ de ĩfidelitate ꝛ heresi. heresis. n. sup infidelitatẽ addit ptinaciã ꝛ recessũ a fide pri⁹ recepta. Vñ heresis est ĩfidelitatis spẽs. ꝛ qr recedere cũ ptinacia a fide prius recepta vĩ pcedere ex odio veritatis redarguentis ea que dirigunt a fide ptinaciter recedentes ꝛ odium divine veritatis maximũ est oium pccõꝝ. iõ heresis nõ rõe h⁹ quod hꝫ in ĩtellectu. sed rõne sue radicis que est in affectu maximũ est oium pccõꝝ. Infidelitas aũt qr qñqꝫ pcedit ex ignorãtia nõ semp est maxima oium pccõꝝ. Ad primũ i oppositũ dõ ꝙ quãvis illud ibi dimittaẽ sub dubio. tñ. 12. q. 1. Scimus. hoc determinari vĩ. vt dicũt aliq. ibi. n. dĩ. gravi⁹ puniunẽ qui votũ fecerũt aut fidẽ pceperũt ꝛ votũ nõ pfecerunt aut in mal finierunt vitã q̃ꝫ illi qui sũ voto aut fide mortui sũt. ꝛ tñ bona egerũt opera. vel põt dici ꝙ ibi accipiẽ heresis p infidelitate. ꝛ qr nõ ois ĩfidelitas est maximũ pccõꝝ. iõ hoc sub dubio ibi dimittiẽ. Ad 2^m dõ ꝙ heresis nõ maximũ dĩ pccõꝝ nisi rõe radicis sue que est odiũ veritatis fidei qð odiũ opponiẽ directe charitati. Vl̃ põt dici ꝙ ppositio Phi. itelligẽda est i his que nõ sunt adinvicẽ ordinata i quib⁹ destructo uno alteꝝ non destruitur quia in ordinatis adinvicem destructio prioris est peior sive ipsũ sit melius sive non. eo ꝙ ipso destructo consequentia destruũtur. Ad 3^m dõ ꝙ infidelitas. Pauli fuit ex ignorantia. non ex malitia.

q Uarto queriẽ utrũ hr̃tici sint tolerandi. Et videẽ ꝙ sic. Math. 13°. prohibenẽ eradicari zizania ante messẽ. Sed per zizania intelliguntẽ heretici s̃m glo. ꝛ etiam iudiciũ per messẽ. ergo heretici sunt tolerandi. Item. 24^a. q. 3. Notandum. ferẽdi sunt mali non abiiciendi. Itẽ tolerãdi sunt illi

q ad mīa₃ sīt rcipiēdi. S₃ hrtici sūt ad misericordiā
rcipiēdi quotiēscū₃ reuerti voluerit. Uñ Math.
18. dixit xpus. Petro dimittēdū esse pccōri septua
gesies septies. i. quotienscū₃ penituerit. g hertici
sūt tolerādi. Cōtra. 24. q. 3. Secāde. secāde sīt pu
tride carnes ⁊ scabiosa ouis ab aliis repellāda. ne
tota domꝰ massa corpꝰ ⁊ pecora ardeāt. corrūpāt.
putrescāt ⁊ intereāt. Arriꝰ i alexādria una sintilla fu
it. sed qm̄ nō stati oppssꝰ ē totū eiꝰ orbē flāma ppla
ta ē. Itē ea. q. Illō. Abiiciēda prsꝰ pestifera hec a
sacerdotali uigore piiciēda ē q̄ sibimet pccis alioꝝ
pcēdo ñ pcit. g ecclia ñ dꝫ tolerare hrticos ne eis p
cēdo ñ pcat sibi. Rñdeo q̄ de hereticis dephēsis
māifeste i heresi pa uice faciēdū ē ſm q̄ dr̄ ex̄ de he
reticis. ad abolēdā. vbi dr̄ de quolꝫ. tali q̄ si fuerit
clericꝰ ul religiosꝰ ipō pꝰ spoliato oī officio ⁊ bñficio
ecclastico seclaris relinqt arbitrio ptātis aiaduer
siōe debita puniēdꝰ nisi ꝯtinuo pꝰ rephēsionē erro
ris ad fidei catholice vnitatē spōte recurrere ⁊ er-
rorē suū ad arbitriū epi regiōis ⁊ publice ꝯsēsit ab
iurare ⁊ satisfactionē ꝯgruā exhibere. laicus āt nisi
put dcm̄ ē abiurata heresi ⁊ satisfactiōe exhita ꝯfe
sti ad fidē ꝯfugerit orthodoxā secularis iudicis ar-
bitrio relinqt debitā recepturꝰ p q̄litate facinoris
vltionē. de relapsis āt post q̄ fuerint dephensi ꝯñ-
ter subiūgit q̄ seclari iudicio sīn ulla pēitꝰ audita sūt
relinquēdi. Cꝰ rō duplex ē. vna qa si quotienscū₃
reuerterent ꝯseruarent i tpali uita ⁊ aliis tpalibus
bonis. alii securiꝰ in heresi relaberent. Alia est qa
sic ab hereticis faciliꝰ posset ifici mltitudo quotiēs
cū₃ tñ reuerti uoluerit ab ecclia recipiunt ad pñi
am nō tñ ad cōseruationē corporal uite ⁊ alioꝝ tpa
liū bonoꝝ. Aliter aūt dō est de ifidelibꝰ q xpianā
fidē nū₃ susceperūt. Illi. n. ⁊ si ad fidē sint inducen
di ñ tñ sunt cogēdi. ut hr̄ decretoꝝ di. 45a. Qui sin
cera ⁊. c. de iudeis. Cuiꝰ rō duplex est. Una ppter
bonū quod ex hoc puenit. sic ex hoc q̄ iudei ritꝰ su
os obſuant. i qbus oli pfigurabat vitas fidei quā te
nemꝰ. hoc bonū puenit q̄ testimoniū fidei nr̄e hē-
mus ab hostibꝰ ⁊ q̄si i figura nobis repñtant qō cre
dimꝰ. Alia est pp uitationē maioris mali sic scāda-
li uel desidii. qō puenire posset nisi tollerarēt. uel i
pedimēti salutis eoꝝ q tollati pꝰ ea ꝯuertunt ad fi-
dē. Ad pm in oppm dō q̄ h itelligēdū est p illo tpe
quo zizāia ñ pñt eradicari sīn piclo notabili eradi-
catiōis tritici. Uñ ibiō dr̄ ne forte colligentes ziza
nia eradicetis cū eis sil ⁊ triticū. Ad 2m dō q̄ illa
auctoritas itelligēda est de ill q alios ñ ificiūt hrsis
āt est morbꝰ maxie ifectiuus vñ ⁊ lep ꝯpat. uel ō ill
ō quoꝝ correctiōe ē spēs. ō relapsis āt pꝰ abiuratā
heresiꝫ psumit q̄ nō sint i fide stabiles. vñ ecclia ō
ill ñ ꝯfidit iux illud ad Titū. 3. hrticū hoīeꝫ post pri
mā et ſa₃ correctionē deuita sciēs: qa subuersꝰ est q
hꝰi est. Ad 3m dō q̄ illa auctoritas itelligēda ē de
pccō ꝯmisso i frēm qō semp dimittēdū est a passo i
iuriā q̄tū ad rācorē sine iiuriās petat sibi remitti si
ue ñ. sed nō oportet q̄ semp sibi rēittatur pena quā
meruit ſm iustitiā.

c Irca lrāꝫ. pce mystica ꝯsecrat. qr q̄uis fiat p orōnē idicatiuā. eā tñ pcem mysticā uocat. qr p eā nobis mlta bona ipe
trant. qd meliꝰ corpe ⁊ sāguine xpi. hic p sāguinē in
telligit totū xpm sub spē uini. ⁊ p corpꝰ totum xpm
sub spē panis. qa q̄uis subā panis nō cōuertat nisi
in subām corpis nec subā uini nisi i sāguinē. tñ sub
utra₃ spe totꝰ est xps p cōcomitantiā ut supiꝰ decla
ratū est. Excōicati uel ō heresi māifeste notati non
uidet h sacrꝫ posse ꝯficere. hoc falsū est nisi restriga
tur ad posse de iure ut i qōibꝰ uisū est. missa dr̄ ⁊c.
missā btūs. Petrꝰ apls primꝰ oium anthiochie dr̄
celebrasse ſm q̄ dic. Hu°. 2°. li. de sacra. pte. 8a. c.
ul. ⁊ ō cōsecratiōe distinctiōe pa. Jacobus. dr̄ q̄. Ja
cobus cui primū crdita est hierosolymitana ecclia
ut. Basiliꝰ cesarieſ eps addidert nobis misse cele-
brationē. i. ordinē celebrāde misse ſm glo. ibidē. ⁊
pꝰ alij alia addiderūt ad decorē ⁊ solēnitatē. ut hr.
di. iia. ecclasticaꝝ. dr̄ āt missa ſm mgr̄m eo q̄ cele
stis missus. i. āgelus adueniat ad ꝯsecrandū. nō ut
ꝯsecret. sed ut sacerdoti cōsecrāti assistat. vñ. li. cō
secrandō. dꝫ legi ipersonalr nec itelligēdū q̄ tm̄ mit
tat unus āgelꝰ. sed magna mltitudo angeloꝝ. dr̄ ēt
missa ſm. Hu. vbi priꝰ eo q̄ ppls fidel p ministeriū
sacerdotis q mediatoris uice fungit iter deū ⁊ ho
mines pces ⁊ nota ⁊ oblatiōes deo mittit. vl mis-
sa dr̄. qa p trāsubstātlationē sube panis ⁊ vini i cor
pus xpi ⁊ sanguinē icip sub vtra₃ spe totꝰ esse xps
q̄si de nouo eēt missꝰ. Jube hec pferri p manus ⁊c.
hec. i. hoꝝ significata. s. eccle mēbra. iube pferri in
sublime altare tuū. i. in ecclā triūphātē. nūquid si
hoc mysteriū hrticus ausꝰ fuerit usurpare āgelū de
cel mittit deꝰ nō ppter cōsecrātē mittit. tñ pp sacri
dignitatē. ⁊ sensus. i. peruersus assensus fit crimē.

Di. xiiij.

Ost hoc de pñia ⁊c. Supius determinauit mgr de
bapꝰ i quo grā inchoat. ⁊ de confirma
tione p quā roborat. ⁊ de eucharistia
p quā nutrit ⁊ cōsumat. Hic determi
nat de pñia p quā aīssa recuperat. ⁊ diuidr i ptes. 3.
Primo agit ō pñia ſm esse suū. 2°. de ptāte mini
stroꝝ pñiā iiungentiū. di. 18. ibi. Hic q̄ri solet. 3°.
de effectu remissiōis a pte suscipientiū. di. 20. ibi.
Sciendō est ēt. prima i duas. P° determinat de
pñia in gñali. 2° de ptibꝰ eius in spāli. di. 16. ibi.
In pfectione āt. ⁊ prima i. 2. Primo excludit erro
rē dicentiū q̄ pñia nō est iterabil. 2m. errorē dicen
tiū q̄ pñia est diuisibilis. di. se. ibi. Et sicut pdictis
Prima i. 4. primo ponit pnie notificationē. 2°.
occōe huiꝰ ostendit exortū errorē. ibi. His uerbis.
3°. subdit auctoritatū pro errore adductaꝝ deter
minationē. ibi. His alijsq₃. 4°. subiungit uerita
tis confirmationē. ibi. Quod uero pnīa.

c Irca hanc di. querenō de. 11m. principaliter. Primo de pnie gñe 2°.
ō eius spe. 3°. de eius subō. 4°. de eius o
rigine. 5°. de penitentie formatione. 6°. de for-
mati actus penitentie ad habitū cōparatione. 7°.
de eius efficatia quantū ad remotionē mali. 8°.
quantū ad collationē boni. 9°. de penitentie con
tinuitate ⁊ iterabilitate. 10. de eius cōparatione
ad uirtutes alias. 11°. de solēni penitentia in spāli.
Circa primū queruntur. 2°. Primo utrū penitē
tia sit uirtus. 2m. utrū sit generalis uirtus.

p Rimo ostendo q̄ penitentia nō sit uirtꝰ. nullū sa-
crm̄ est uirtus. pnia est unū de. 7. sacris. g ñ
est uirtꝰ. Itē nulla uirtus psuppōit eē ul fuisse ma-

lum in virtuoso. vnde etiā Phi. 4° ethi. c. vl. negat vecūdiā eē vtutē. ſʒ pnia p̄ſuppōit fuiſſe pccm̄ i pēitēte. g° nō eſt virtus. Itē ſcd̄ʒ Phi. 2° phiſicorū. virtus ē diſpoſitio pfci ad optimuʒ ſʒ pnia n̄ eſt diſpoſitio pfci. ſʒ ipfecti g n̄ eſt vtus. Itē ƀʒ Phi. 2° ethi. c. 3°. Virtus eſt circa bonū ⁊ difficile. Sʒ pnia ē circa pccm̄ ꝙ eſt malū. g nō eſt vtus. ꝯ mgr̄ li. 2°. di. 27ª. Virtus eſt bona q̄litas mentis q̄ recte viuit̄. ⁊ q̄ nullus male ⁊ illicite vtit̄. ſʒ hoc cōuenit pnie. g ē vtus. Itē ƀm Phi. 2° ethi. c. 5°. Virtus ē hītus bonus q habētē pficit. ⁊ opus ei⁹ bonū r̄ddit ſʒ talis eſt hītus pnie. g ē vtus. Rn̄deo ꝙ penitentia. 4. mōis pōt accipi. Uno modo p remedio ꝯ mortale pccm̄ actuale p ſacerdotes miſtrato ⁊ ſic ē ſacſm n̄ vtus. ⁊ ſic pcedebat p^{m} ar^{m} ad p̄mā ptē. Alio mō pro hibitu hūiliāte hoīeʒ ad penitēdum ſub debitis circunſtantijs ⁊ ſic eſt virtus vt concludūt due rōes ad pteʒ ſcd̄aʒ. 3° mō p penitendi actu ⁊ ſic nō ē virtus. ſʒ actus vtutis. 4° modo p dolore ſenſibili p pccō cōmiſſo. q ſi precedat actū penitēdi ipm pmouʒ ſeu itēdit. Si aūt ſequatur tā q̄ cātus ex illo itētionē eius vel pfcōeʒ oñdit. ⁊ ſic nō ē vtus ſʒ paſſio. Ad p^{m} pʒ rn̄ſio ex dicis. Ad 2^{m} dd̄ ꝙ maior ē fl̄a. Ad probationē eius dd̄ ꝙ Phi. nō negat vecūdiā eē vtutē ƀʒ ꝙ accipit̄ p hibitu cā to ex multotiēs vecūdari ſub debitis circūſtātijs. ſʒ iq̄^{m} accipit̄ p paſſione. ē tn̄ paſſio bōa iq̄tū phibet peccar̄. Sʒ q2 Phi. vr̄ negare verecūdiā eſſe vtutē ēt ƀʒ ꝙ accipit̄ p hitu. iō pt̄ dici ꝙ Phi. ibi loquit̄ d̄ vtute cui⁹ actus nihil vitupabile p̄ſupōit eē vel fuiſſe i vtuoſo. vl̄ nō repugnat cuicūqʒ pfectioni vtuoſi. Ad 3^{m} dd̄ ꝙ pnia ē diſpoſitio perfecti p fectione ſuffitientie. eſt. n. reſpectu pcci p̄teriti non pn̄tis niſi i cōſideratione. Ad 4^{m} dd̄ ꝙ vtus cuʒ dr̄ eē circa bonū ⁊ difficile h̄ intelligēduʒ ē d̄ actu. i. ꝙ oīs virtutis actus difficil̄ eſt ⁊ bonus q̄uis autē obiectū pnie ſit peccatū. tn̄ pcci d̄teſtatō bona eſt q̄ ē pnie actus.

s ECundo queritur vtrū pnia ſit gn̄alis virtus

Et vr̄ ꝙ ſic. vtus oppoſita oī vitio eſt gn̄al̄ ſʒ pnia ē vtus oppoſita oī vitio. g ē vtus generał. Itē actus pnie q ē deteſtari pccm̄ cōuenit cuilibʒ vtuti q2 eiuſdem vtutis eſt intēdere bonuʒ ⁊ deteſtari malū illi bono ꝯriū. ſʒ ſpāl̄ actus virtutis nō conuenit cuilibʒ vtuti. g pnia nō ē vtus ſpalis. ſʒ gn̄al̄.

Itē virtus cui⁹ act⁹ eſt circa obiectuʒ cuiuſlibet vtutis eſt gn̄alis. ſʒ pnia eſt h⁹ i. g eſt vtus generalis

Cōtra vtus cui⁹ actus nō eſt gn̄alis nō eſt virtus gn̄alis. ſʒ actus pnie q eſt deſtari pccm̄ iq̄tū eſt expiabile p actū penitētis virtus nō eſt gn̄alis. nō. n. cōuenit cuilibʒ vtuti. g pnia non eſt vtus gn̄alis.

Rn̄deo ꝙ virtutē eē gn̄alē pōt itelligi tripl̄r. ſ. eēntialiter. cāliter. ⁊ di poſitiue. P° mō eſt vtus generalis q̄ p̄dicatur de qualibʒ vtute. nec eſt diſtincta p eēntiā a vtute aliqua. ⁊ h̄ mō vtus gn̄alis nihil aliud dicit q̄ q̄libʒ vtutē mō idet̄miato. ſic gen⁹ i portat q̄libʒ ſpēm mō indet̄minato. ⁊ ſic pnia nō ē virtus gn̄alis. ē. n. virtus p eēntiam diſticta ab oī alia virtute. 2° mō charitas vt⁹ eſt gn̄alis ad oēs alias virtutes iq̄tū habēt cōpletuʒ eē virtutis. q2 cōplectio cuiuſlibʒ hītus i eē vtutis eſt p charitateʒ ſic p cāʒ formalē. 3° mō pnie vtus ē gn̄alis. vt. n. inferius oñdet̄ p pniaʒ diſponit̄ hō ad ſuſceptionē aliaꝝ virtutū. diſtinctōneʒ āt eēntie eius cognoſcere debemus per eius obiectū qd̄ quidā dicunt eſſe pccm̄ ſub rōne qua dei off ēſiuū. Sʒ cōtra h̄ arguitur ſic. ſic charitatis eſt diligere deū ita eſt ei⁹ odir̄ offenſaʒ dei. eiuſdē. n. rōnis eſt diligere aliquid ⁊ odir̄ e⁹ ꝯriū. pccm̄ g ſub rōne q̄ dei offenſiuū nō vr̄ eē pnie obiectū. Vr̄ g mihi dd̄ ꝙ pnie obiectū ē p priū actuale pccm̄ ſub rōe q̄ ē trāſgreſſio diuīe legiſ vīdicabilis ⁊ expiabil̄ per actū ipius pēitētis ⁊ q2 ſub hac rōe pccm̄ nullius alterius vtutis eſt obiectū. ſequit̄ ꝙ actus pnie ē p eēntiaʒ diſtictus ab actibus aliarū vtutū ⁊ pnia a vtutib⁹ alijs. diſtictō. n. vtutuʒ inoteſcit nobis p act⁹ ⁊ actus p obiecta. Ad p^{m} i op^{m} dd̄ ꝙ maiō ē falſa. vna. n. vtus ab alijs p eēntiā diſticta poteſt eē oppoſita cuilibʒ vitio ſub vna rōe que ī quolʒ vitio reperit̄. charitas. n. opponit̄ cuilibʒ pccō mortali iq̄tum quodlibʒ pccm̄ eſt ꝯriū ſūme bōitati. ⁊ pnia cuilibʒ pccō inq̄tū eſt ꝯ iuſtitiā diuine legis ⁊ expiabile p actum penitentis. Ad 2^{m} dd̄ ꝙ deteſtari pccm̄ n̄ cōuenit cuilibet vtuti ſub rōe q̄ cōuenit pnie cuilibʒ. n. alij virtuti cōuenit deteſtari pccm̄ inq̄tū eſt ꝯriū illi ſpāli bono ad qd̄ iclinat vtus pnia aūt d̄teſtat̄ pccm̄ ſub rōe alia vt ſupi⁹ viſū eſt. Ad 3^{m} dd̄ ꝙ maiō nō eſt vera niſi itelligat̄ ꝙ ſit circa obiectū cuiuſlibet virtutis ⁊ ſub illa ſpāli rōe ſub q̄ reſpicit̄ a qualibʒ virtute ſʒ penitētia nō ē circa obiectū cuiuſlibet vtutis. ſub alia enī rōe deteſtat̄ pnia imoderatā delectationē q̄ tēperātia. ⁊ ēt imoderatū timorē q̄ fortitudo ⁊ ſic d̄ alijs. Arg^{m} ad ptē aliā gr̄a pncipal̄ cōcluſionis pōt cōcedi.

Articulus ſecundus.

c ONſequenter querit̄ de 2° principali. Et circa h̄ querūtur duo. P° vtꝝ pnia ſit virtutis vna ſpēs ſpālíſſima. 2° vtꝝ cōtineatur ſub iuſtitia.

p PRimo Oſtendo ꝙ pnia nō ē vtutis vna ſpeties ſpālíſſima. q2 alterius ſpēi eſt pccm̄ i ſe ipm q̄ pccm̄ i pximū. ⁊ illa q̄ pccm̄ i deū. Silr̄ peccatū cordis oris. opis. diuerſaꝝ ſūt ſpērū. cum g oīa iſta obiecta ſint pnie vr̄ ꝙ pnia diſtiguat̄ i pl'es ſpēs. ⁊ ſic nō ē vtutis ſpēs ſpālíſſima ſʒ ſubalterna. Item necīuʒ ⁊ nō necīuʒ nō ſūt eiuſd̄ ſpēi. Sʒ pnia d̄ mortalibus ē necīa n̄ aūt d̄ venialibus. q2 ſeꝑ patiūt̄ cū gr̄a gratū faciente. g plures ſūt ſpēs pnie. Itē p ratōnē gn̄alē n̄ pōt cōſtitui ſpēs ſpālíſſima. ſʒ hitus cōſtituūt̄ i ſpē p formales rōes obiectoruʒ. cū g pccm̄ ſub rōe gn̄ali cuilibʒ pccō obiectū ſit pnie. pnia nō eſt vtutis ſpēs ſpālíſſima. Contra q̄uis fides ſit reſpectu pl'iū credibiliū tn̄ ē vtutis ſpēs ſpālíſſima eo ꝙ pp vnā vtutē credit oēs alias. g a ſimili q̄uis pnia ſit reſpectu oīuʒ pccōrū. tn̄ eſt vtutis ſpēs ſpālíſſima cū oīa pccā deteſtent̄ ſub rōe vna. Rn̄do ꝙ pnia ē vtutis vna ſpēs ſpālíſſima. ē. n. r̄ſpcū oīuʒ pccōrū ſub vna rōe cōi nō comitate q̄ ſit p̄dicabil̄ d̄ quolibʒ pccō vt eſt cōitas generis. ſed comitate qua repit̄ i quolibʒ pccō tā q̄ aliqd diſtictū n̄ ƀm rē ſʒ ƀm rōnē a q̄libʒ ſpe pecci. Vn̄ q̄uis qd̄libʒ ſpāle pccm̄ ſit pccm̄ ꝯ iuſtitiā legis diuine expiabile per actum penitētis. tam̄ hoc cum reduplicatōne non

p̄dicatur de aliq̄ sp̄e pecci. q2 sine reduplicatione
acceptu3 ꝯsideratur vt genus cuiuslib3 pcci. s3 cu3
reduplicatiōe accipit̄ vt ps ſm rōe3 distincta a q̄li
bet pcci sp̄e. exemplū p̄dicatoꝝ. aial p̄dicat̄ d̄ qua
libet sp̄e aialis nō tn̄ aial inq̄ꝫtū aial. hec. n. falsa ē.
hō ē aial inq̄ꝫtū aial. q2 p° ꝯsiderat̄ vt gen⁹ ꝛ sic rea
liter id est cū q̄lib3 sp̄e rōe differēs. sed nō p̄dicatur
de sp̄e inq̄ꝫtū rōe differēs. s3 iq̄ꝫtū realr̄ idē. cū aūt
accipit̄ cū reduplicatōe ꝯsiderat̄ inq̄ꝫtū rōe diffe-
res a sp̄e. ꝛ iō cū p̄dicat̄ de sp̄e cū sui reduplicatiōe
īplicat̄ predicari de ea p h° q̄ est ſm rōe3 differens
ab ea. aial g̊ inq̄ꝫtū aial nō ē genus. s3 inq̄ꝫtū signifi
cat realr̄ idē cū q̄l3 sp̄e aialis mō tn̄ idetermiato. si
cut g̊ vides q̄ scia de aiali inq̄ꝫtu3 aial ē vna sp̄es
sciētie distincta a scia q̄ ē de hoie inq̄ꝫtū hō. ꝛ sic de
alijs. sic pnia q̄ ē de ꝓprio peccō actuali sub rōne q̄
ē ꝯ iustitiā diuine legis expiabile p actū penitētis
ē vna sp̄es virtutis sp̄alissima. Ad pm in oppm
dō q̄ nō valet. q2 oia illa detestat̄ pnia sub vna rō
ne cōi. Ad 2m dō q̄ maioꝛ ē falsa loq̄ndo de nccı̄o
ꝛ nō nccı̄o nō absolute. s3 ad ꝯseq̄ndū remissionem
pcci. sicut. n. charitas ip̄fecta ꝛ pfecta eiusde3 sunt
sp̄ei. cū tn̄ pfecta nō sit ad iustificationē nccı̄a ꝛ ip̄fe
cta sit ad h° nccı̄a si nō h2 pfecta. ita pnia pfecta q̄ ē
respectu moꝛtaliū tm̄. ꝛ pfecta q̄ est respectu mōta
liū ꝛ venialiū sit̄ eiusdē sp̄ei sunt. q̄uis 2ª nō sit ne-
cessaria ad iustificationē. pnia aūt respectu venia
liū ꝛ nō moꝛtaliū virtus nō ē. Ad 3m dō q̄ p rōnē
gn̄alē gn̄alitate p̄dicabilitatis n̄ ꝯstituit̄ sp̄ēs sp̄alis
sima nec sic ē gn̄alis foꝛmalis rō obiecti pnie. s3 d2
gn̄alis q2 i peccō reperit̄. exēplū q̄uis rō aialis p̄di-
cetur de rōe hois ꝛ asini. q2 ſ3 Phi. 4°. methaph.
rō q̄ꝫ significat nomē ē diffiniti o. hec aūt ē v̄a aial
rōnale moꝛtale ē. subā aiata sensibil̄. ꝛ hec aial irrō
nabile rudibile ē subā aiata sensibil̄. tam̄ diffinitio
aialis nō p̄dicat̄ de predictis diffinitiōib⁹. Diffi-
nitō. n. aialis inq̄ꝫtū aial ē subā aiata sensibil̄ tantū
Vn̄ aial inq̄ꝫtū aial ꝯsiderat̄ vt ps sp̄ei. Arm ad ptē
aliā gr̄a ꝯclusionis concedatur.

s ECundo querit̄ vtꝝ pnia ꝯtinea
tur sub iustitia.

Et v2 q̄ nō. nulla v̄tus theologica cōtinet̄
sub iustitia. sed pnia ē theologica virtus. p illā. n.
p̄ncipaliter recōciliamur deo. g̊ pnia nō ꝯtinet̄ sub
iustitia. Itē ois v̄tus q̄ ꝯtinetur sub iustitia ē mo-
ralis. s3 pnia nō ē moꝛalis virtus. q2 ſ3 phi. 2° ethi
c. 5°. ꝛ. 6°. virtus moꝛalis ꝯsistit in medio. pnia āt
nō. refugit. n. oē pccm̄ nō q̄dā sic. ꝛ quodā n̄. g̊ pe-
nitētia nō ꝯtinet̄ sub iustitia. Itē iustitia virt⁹ re-
spicit eq̄litatē inter extrema ſm sn̄ia3 phi. 5° ꝛ. 2°.
ethim. c. 5. Sed pnia cū sit circa opatiōes hois ad
deū nō respicit eq̄litatē. q2 deo nō possum⁹ repꝛen
dere eq̄le pꝛo bn̄ficio recepto. ſm Phi. 8°. ethim.
c. vlt. n3 equalē emēdā p peccō cōmisso. g̊ pnia non
ꝯtinet̄ sub iustitia. Cōtra glo. sup illud psal̄. Sa-
crificate sacrificiū iustitie. qd iustius q̄ꝫ vt q̄sq3 suis
pccis poti⁹ q̄ꝫ alienis irascat̄ seq3 puniēs p pniam
satisfationē deo offerat. quasi dicat h° iustū ē in quo
exp̄sse h2 q̄ actus pnie est actus iustitie. Itē glo. sr̄
illud Coꝛ. ii°. Si nosmetipsos diiudicar e3⁹. dicit
nos met ipsos diiudicarem⁹ penitēdo. penitere g̊ ē
se ip̄m diiudicare. s3 diiudicare ē act⁹ iustitie. g̊ pe
nitētia cōtinet̄ sub iustitia. Rn̄deo q̄ pnia3 ꝯtine
ri sub iustitia triplr̄ p̄ōt intelligi. Vno mō sicut ps
integral̄ ꝯtinet̄ sub toto integrali. Alio mō sicut ps
subiectiua ꝯtinet̄ sub toto vniuersali. 3°. mō sicut
ps potential̄ ꝯtinet̄ sub toto coꝛrn̄dēte potentiali.
Primo mō dicūt aliq pnia3 ꝯtineri sub iustitia. ad
integritatē. n. iustitie cōcurrūt due ptes. s. decliatō
mali. ꝛ opatio boni. p pnia3 aūt ē declinatō mali. n̄
tm̄. n. p pnia3 habilitat̄ hō ad declinādū malū cul-
pe. s3 ēt ad faciendū opa bona inq̄ꝫtū ſm iustitiā di
uine legis oꝛdiata sunt ad expiationē culpe. pnia g̊
nō ꝯtinet̄ sub iustitia mō p̄mo nec ēt mō 2° pꝛopꝛie
loquēdo de iustitia: qa pti subiectiue plene ꝯuenit
diffinitio toti⁹. s3 pn̄ie nō plene ꝯuenit plena rō iu
stitie ꝓp̄e dicte. q2 iustitia circa opationes q̄ sūt ad
alterū obseruat rōem debiti ꝛ equalitatis. sicut in
3° li. oñsu3 ē. q̄uis aūt p pnia3 reddat hō deo debi-
tū ex legis diuine necessitate. nō tn̄ p̄ōt reddere eq̄
le. magnitudo. n. malitie culpe excedit magnitudi
nē cuiuscūq3 emēde quā penitēs p̄ōt facere. q̄uis si
hō faciat q̄d in se est mı̄a dei quietet residuū. n̄. n.
exigit ab hoie vltra id q̄d p̄ōt. ꝛ q̄uis pn̄ie nō ꝯue-
niat plena rō iustitie. nō tn̄ pp h° est inferioꝛ virt⁹
q̄ꝫ iustitia ꝓpꝛie dcā. q̄ ē ad ꝓximū duplici d̄ cā. tn̄
q2 nobili⁹ ē imediate oꝛdinari ad deū q̄ꝫ īmediate
ad ꝓximū. tn̄ q2 nō facere deo equale emēdā nō cō
uenit pn̄ie. nisi ex ipotētia penitētis. nō ex malitia
volūtatis q2 vere penitēs vellet facere equalem
emendā si posset. 3° mō pn̄ia cōtinet̄ sub iustitia.
ps. n. potētiālis d2 q̄ pticipat aliq̄ꝫ virtutē toti⁹. s3
nō totā. pn̄ia aūt in h° pticipat virtutē ꝛ modū iusti
tie. q2 circa opatiōes q̄ sunt ad alterū. s. ad deū ob-
seruat rōe3 debiti ex legis necessitate. nō tn̄ p pn̄iā
reddit̄ equale. q2 nō est possibile. penitenti. q̄d aūt
sic sub iustitia ꝯtineat̄ p3 p illud q̄d d2 de pe. di. 3ª
c. p°. Pn̄ia ē quedā dolētis vindicta puniēs in se
q̄d dolet cōmisisse. Vindicare aūt male fcm̄ punit̄
do ptiet ad rōe3 iustitie. Ad pm i oppm dō q̄ pn̄ia
nō ē virtus theologica. nō. n. hēt deū ꝓ obiecto. s3
culpā sub rōe q̄ est supi⁹ dicta. deu3 aūt ꝓ fine ime-
diato. Vn̄ cū dicim⁹ q̄ pn̄ia recōciliat deo nō tan-
gitur oꝛdo pn̄ie ad deū. sicut ad obiectū. s3 sicut ad
finē imediatū. Ad 2m dō q̄ pn̄ia est virtus moꝛa
lis. s3 quarūda3 virtutū moꝛaliū materia nō ē vni
uersali v̄tuti ꝯtraria. sicut sunt passiōes delectabi
les circa q̄s ē tēperantia. ꝛ terribiles circa quas ē
foꝛtitudo. s3 ſm excessu3. vel diminutionē. ꝛ sic di
cūt aliq respectu talis materie virtus moꝛalis ob
seruat mediū. ꝛ circa matia3 resecādo supabūdan
tiā. ꝛ circa resecādi modū debitas circūstātias ob
seruādo. materia aūt pn̄ie ſm q̄ꝫlibet sui ptē virtu
tē coꝛrūpit. aut ad ei⁹ coꝛruptionē disp̄ōit. iō pn̄ia
nō obseruat mediū circa materiā sua3 s3 totaliter
ip̄m excludit. ꝛ circa excludēti modū obseruat me
diū p ꝯpationē ad rōnē rectā s3 cū v̄ginitas q̄ ē nob
virtus excludat oē3 declarationē venereā. v2 pꝛe
dicta solo implicare vnū falsu3. iplicādo q̄ q̄libet
v̄tus q̄ est circa delectatiōes venereas. nō tn̄ obser
uat mediū p cōpationē ad materiā. dic g̊ q̄ verbū
Phi. nō sic est intelligēdū q̄ semp verū sit virtutē
obseruare mediū p ꝯpationē ad materiā. s3 sufficit
qn̄q3 obseruare quātū ad circūstātias p cōparatio-
nē ad rōe3 rectā. Ad 3m dō q̄ ad partē potētialē
iustitie non requiritur equalitas. vt ex dictis i q̄ōe
potest videri.

Articulus tertius.

c Onseq̄nter querit̄ de 3°. ꝓncipali. Et circa hoc querūtur duo. P°. vtrū pñia sit in volūtate sicut in subō. 2°. vtrū sit in beatis.

p Rimo ondo ꝙ pñia nō sit in volūtate. sicut in subiecto pñia.n.cū sit pars potētialis iustitie vi᷑ esse in eodē subiecto in quo est iustitia. ſʒ iustitia est ī rōne. cū actus ei⁹ sit iudicare. qđ ptiet ad rōeʒ. ḡ pñia est in rōne. Itē gaudiū de bono est in cōcupiscibili. ḡ a silī dolor est de malo. cū ḡ act⁹ pñie sit dolere de malo culpe pñia est in cōcupiscibili. cōcupiscibilis aūt est potētia ptis sensitiue. Item vindicare est act⁹ virtutis irascibilis. Ira.n. est appetit⁹ vindicte. ſʒ pñia est ṽtus vindicatiua pcci. ḡ vi᷑ ꝙ sit i irascibili. nō in volūtate. Cōtra Ansel. li° de veritate. c. 12°. Justitia est rectituto volūtatis. ſʒ pñia ē q̄dā iustitia. ḡ est in volūtate. ſʒ ꝙ sit in q̄libet potentia vi᷑. q̄r virtus non operatur nisi vbi est. sed penitentia operatur circa quanlibet potentiam. quia quālibet purgat a culpa. ḡ ē i qualibʒ potētia.

Rñdeo ꝙ in illa potētia est habitus in quo ē principalis eius actus. ſʒ actus pñie est in voluntate. actus.n. eius ē punire propriuʒ pccm̄ inq̄ztū est cōtra iustitiā legis diuine ⁊ expiabile p actū penitentis. in punitiōe aūt pcci principalr̄ ē efficax pcci displicentia. displicere aūt ē actus exn̄s in volūtate sicut in subiecto. penitentia ergo est in voluntate sicut in subiecto. Ad p^m in opp^m. dō ꝙ iustitia n̄ est in rōe. ſʒ in volūtate. iudicare.n. p modū dictātis seu cōsulētis nō est actus iustitie. ſʒ iudicare p modū diffiniētis seu mouētis ad dictamē sn̄ie iuste. ⁊ sic iudicare est actus volūtatis. ſʒ iudicare p° mō actus est rōnis. Ad 2^m dō ꝙ gaudiū ſm ꝙ est passio appetitus sensibilis ē i ꝯcupiscibili. q̄ ē i pte sensitiua ⁊ silr̄ dolere de malo. ſʒ gaudere de bono inq̄ztū est ſm iustitiā diuine legis actus ē voluntatis. ⁊ silr̄ dolere de pccō inq̄ztū est cōtra iustitiā legis diuine. hic.n. dolor est formalr̄ displicētia pcci sub rōne p̄dicta. q̄uis qn̄qʒ ꝯcomitantē hēat sensibilē passionē. Ad 3^m dō ꝙ vindicta seu eius appetitus inq̄ztū dicit motū appetit⁹ sensitiui ē in irascibili sensitiua. tn̄ appetitus faciendi de pccō vindictā. ſm ꝙ est pñie act⁹ di᷑ volūtatis motus non irascibilis sensitiue. P^m ad parteʒ aliā bene concludit ad illud qđ ꝓbabat ꝙ ē in qualibʒ ṽtute. dō ꝙ vna virt⁹ existens in volūtate sicut in subō pōt purgare aliā potentiā a pccō. Vn̄ charitas q̄ ē in volūtate sicut in subō retificando volūtatē oēs vires purgat a pccō. Vn̄. i. Pe. 4°. Charitas opit multitudinē pccōꝝ. silr̄ dico ꝙ virtus pñie remouendo obstaculū p̄cludēs aditū gr̄e dei qua remittunt̄ peccata disponit oēs potētias aīe ad purgationē pcci.

s Ecundo querit̄ vtrū pñia sit in beatis. ⁊ vi᷑ ꝙ n̄. Nullus hītus moralis q est in beatis ē i dānatis. ſʒ pñia est in dānatis ſm illud qđ di᷑ de eis sap̄. 5°. ꝙ sunt pñiaʒ agentes. ḡ pñia nō est in beatis. Itē de pe. di. 3ª. c. p°. Pñiaʒ verā agere est cōmissa plangere. ⁊ iterū plāgenda decliare. ſʒ in beatis nō ē luctus. nec plāct⁹. Apoc. 21°. ḡ in beatis non ē pñia. Item pñia nō est vbi nō pōt hr̄e actū suum nec vnq̄ȝ potuit. q̄r ibi supflua eēt. ſʒ in āgelis beatis non hēt pñia aliquē actū. q̄r act⁹ eius pena ē nec hr̄e pōt. q̄r peccare non pn̄t. nʒ hr̄e potuit. q̄r q̄uis peccare nō potuerūt. tn̄ si peccassent penitere non potuissent. ḡ saltē nō est in āgelis beatis. Itē quia spes ⁊ fides annexā hn̄t iperfectionē eēntialē. iō n̄ sunt in beatis. ſʒ pñia ānexaʒ hēt iperfectionē eēntialē. q̄r presupponit in penitēte pccm̄ fuisse. ḡ non est in beatis. Cōtra sap̄. p°. Justitia ppetua est. ſʒ pñia est iustitia queda. ḡ ppetua est. Itē q̄uis beati nihil possint pati. tn̄ in eis est patientia ſm illud psal. Patiētia paupeꝝ nō peribit in fine. ḡ a silī q̄uis nō possint dolere tn̄ in eis ē pñia. Ad istā q̄ōeʒ dicūt aliqui ꝙ btōꝝ qdā sunt qui nūq̄ȝ peccauerunt peccare tn̄ potuerūt. ⁊ si peccassent in eis pccm̄ remitti potuissʒ. Alij sunt q nūq̄ȝ peccauerūt. ſʒ peccare potuerūt. tn̄ si peccassent non potuisset in eis pccm̄ remitti. cuiusmōi sunt angeli scī. Alij sūt q peccare potuerūt ⁊ peccauerūt. vt in btō Petro ⁊ in mltis scis pʒ ꝙ pccm̄ fuit in eis remissuʒ. In p̄mis est hītus pñie. q̄r q̄uis in eis nūq̄ȝ hūerit actū tn̄ hr̄e potuit. habit⁹.n. infusus nō p̄supponit actū. nec includit. ſʒ presuppōit in subō suo possibilitatē ad actū possibilē elici p illū eundē hītuʒ in numero vl̄ per aliū ei⁹dē spēi. q̄uis aūt ille idē hītus pñie i numero q in eis est nūq̄ȝ in eis actū hr̄e potuerit respectu mortalis pcci. q̄r peccare nō potuissent mōtali pccō qn̄ illū hītū corrupissent. tn̄ in eis potuissʒ hr̄e actū suū respectu venialis pcci. ⁊ ali⁹ hīt⁹ pñie eiusdē spēi cū isto potuisset in eis hr̄e actū suū etiaʒ respectu mortalis pcci. In tertijs ēt est hītus pñie q̄r i eis ⁊ potuit hr̄e actū suū ⁊ habuit. ⁊ adhuc hēt nō actū q est de pccō dolere. ſʒ q est gaudere de peccati remissiōe. ⁊ se velle nūq̄ȝ peccasse si esset possibile. In medijs ṽo nō est ṽtus pñie. q̄r nūq̄ȝ potuisset hr̄e actuʒ in eis. q̄r q̄uis peccare potuerit. tn̄ si peccassent nūq̄ȝ virtuose pēitere potuissent. sicut pʒ in angel. q peccauerūt in xp̄o. ēt q̄r nūq̄ȝ peccauit nec peccare potuit. nō est pñie ṽtus. vt.n. dictū est hītus p̄supponit esse vl̄ fuisse in illo in quo ē possibitatē ad ei⁹ actū. Ad p^m in opp^m dō ꝙ virt⁹ penitētie nō est in dānatis. q̄r q̄uis peniteāt de pccō suo pp penā horribilē quā p eo sustinēt. tn̄ nō penitēt de pccō inq̄ztū ē cōtra iustitiā legis diuine. nec ad hoc vt expiet̄ in eis. vn̄ nō penitēt in spe venie.

Ad 2^m dō. ꝙ pñia in beatis nō hēt actū quē hūit in via q est de pccō dolere. ſʒ actū ꝯuenientē fini. q est gaudere de remissiōe peccati. eiusdē.n. ṽtutis ē de pccō dolere. ⁊ de ei⁹ remissione gaudere. 3° bn̄ cōcludit. Ad 4^m dō ꝙ in pñia nō ē aliqua eēntial iperfectio repugnās glīe. sicut ē in fide ⁊ spe. ſʒ act⁹ ei⁹ quē hēt in via taleʒ hēt pfectionē ⁊ q̄ztū ad illuʒ actū nō dico eā in prima remanere. Ex dcis satis pʒ ṽtutē pñie esse in ill' qui sunt in purgatorio. ⁊ q̄ztū ad hītuʒ ⁊ q̄ztū ad actū qui est de pccō dolere. ⁊ aliquo mō q̄ztū ad illū qui est gaudere de remissione peccati. ⁊ iō de hoc nō oʒ hic facere q̄ōnem.

Articulus quartus.

c Onseq̄nter querit̄ de 4°. ꝓncipali. ⁊ circa hoc q̄runt̄ 2°. P° vtrū pñia sit in nobis ex acquisitiōe. 2° vtꝝ concipiat̄ ex timore.

p Rimo oñdo q̄ pñia nō ē in nobis ex acq̄sitione. Nullū pccm̄ necessariū est ad illud quo acq̄ritur virt⁹. sed pccm̄ est necessarium ad actū pñie. ḡ virtus pñie n̄ acq̄rit̄ p suos actus. sed oīs virtus que est in nobis ex acq̄sitione acq̄rit̄ p actus. ḡ pñia nō est in nobis ex acq̄sitione. Itē Auic. 6°. metaphsi. c°. 3°. Causa dignior est cāto. sȝ actus p̄cedēs virtutē nō est dignior v̄tute. ḡ virtus pñie nō pōt acq̄ri p actus. Itē Aug. de fide ad Pe. paꝝ añ mediū. h̄ disposuit vt si quis bonitatē volūtatis p̄deret nūq̄ȝ euȝ sine diuino munere reparet. sed per sententiam voluntatis bonitas reperatur ḡ pñia est mun⁹. qđ nobis adeo infundit̄ Contra pñia ꝯtiet̄ sub iustitia. sȝ iustitia in nobis est ex acq̄sitione. vt in 3°. li°. oñsuȝ est. ḡ silr̄ ⁊ pñia. Itē ꝑm Phīm. 2°. ethico. c. p° Temperata op̄antes efficimur temperati. operādo fortia fortes. ḡ silr̄ ex multotiēs penitere pōt acquiri in nobis pñie virtus. Rñdeo q̄ duplex est pñia. vna habilitās hoīeȝ ad puniēdū pccm̄ ꝓp̄uȝ in ordine ad finē nō transcendentē nostrā facultatem nālem. Alia in ordine ad finē supra nostrā naturalē facultatē pñie primo mō dicte innata sunt nobis principia. s. nālis cognitio boni ⁊ dilectio. ⁊ nālis cognitio mali. ⁊ eius detestatio. in quoꝝ virtute per actus pōt hitus pñie acq̄ri. Pñia aūt. 2°. modo dcā a nobis ēt acq̄ri pōt p actus. vt aliq dn̄t nō tñ in virtute nāliuȝ principioꝝ. sed sup̄nālium s. sup̄nālem cognitionē. ⁊ dilectōnē finis transcendentis nr̄am nālem facl̄tatē. sicut. n. in virtute p̄ncipioꝝ nobis inditoꝝ possumus acq̄rere pñiaȝ in ordine ad ciuilitatē inferioreȝ. sic in virtute principioꝝ sup̄nālium acquirere possumus pñiam in ordine ad ciuilitatē sup̄iorē que ē vita eterna. Alij aūt v̄r q̄ hec pñia est in nobis p solā infusionē. q2 ⁊ si aīa sit ip̄otētia ad recipiēdū talē habitū. nō est tñ educibilis de potētia aīe. ⁊ iō p quecūq̄ȝ aliaȝ sup̄nālem habitū aīa talē habitū pñie cāre non pōt. q2 ex quo de eius potētia nō est educibilis ip̄m cāret de nihilo. qđ impossibile est. Ad p^m dō. q̄ nulluȝ pccm̄ est necessariū ad acquisitionē virtutis tanq̄ȝ actus quo virtus acquirit̄. nō tñ est incōueniēs q̄ ad acquisitionē pñie p̄mo mō dicte requirat̄ pccm̄ tanq̄ȝ materia. seu obiectū illoꝝ actuū p quos acq̄ratur pñia. Aliq tñ dicūt q̄ ex multotiēs detestari pccm̄ rep̄ñtatū cognitioni acquiri pōt habitus q° hō ip̄m prompte detestat̄ si fuisset. cōmissuȝ. Ad 2^m. dō q̄ etsi cā p̄ncipal' sit dignior causato. nō tam̄ oȝ hoc esse verū de cā instrumētali. actus aūt p̄cedentes virtutē sunt quasi cā instr̄alis in acq̄sitione v̄tutis. op̄ant̄. n. i v̄tute p̄ncipioꝝ a nob iditoꝝ. q̄ st nālis cognitio. ⁊ bōi ⁊ nāl' cogn° ⁊ detestatio mali. que nobiliora sunt q̄ȝ acquisita virtus. ⁊ q̄ȝ actus p̄cedentes ex ea q̄ȝtū ad illud precise qđ supradictis p̄ncipijs sup̄addunt. sicut in speculatiuis p̄cipia. ⁊ habitus p̄ncipioꝝ nobiliora sunt ꝯclusionibus ⁊ scia. Ad 3^m dō q̄ procedit đ penitētia habilitāte hoīeȝ ad puniendū pccm̄ in ordine ad finem transcendentē nostrā nālem facultatē. q2 est vita et̄na. Ar^m ad partē aliam procedūt de pñia habilitāte hoīem ad puniendū pccm̄ in ordine ad finē nō trāscendentē nr̄am nālem facultatē. que pñia aliq̄lis est dispositō ad illā pñiaȝ. per quam a dō nobis remittuntur peccata.

s Ecundo querit̄ vtrū pñia concipiatur in nobis ex timore Et v̄r q̄ non. Fortior est motus amoris q̄ȝ timoris. timor. n. oritur ex amore. ḡ cōceptio magis attribui dȝ amori q̄ȝ timori. Item pñia ordinatur ad purificandū cor. ḡ eius ꝯceptio maxime dȝ attribui primo p̄ncipio purificationis sȝ illud non est timor sed fide. iuxta illud act. 15°. Fide purificans corda eoꝝ. ḡ pñia nou cōcipit̄ ex tīore sed ex fide. Item ideȝ non ꝯcipitur ex seipso. q2 sicut dicit Aug⁹. p°. de trini. c. p°. Nulla oīo res est que seip̄aȝ gignat vt sit. sed idē ē timor ⁊ pñia vtriusq̄ȝ. n. est idem obm̄ ⁊ sub eadem rōne. s. pccm̄ in q̄ȝtū est dei offensiuū. ⁊ idem actus. s. pccm̄ sub predicta rōe refugere. ḡ pñia non concipit̄ ex timore. Contra eccl'iastici p°. Timor dñi expellit pccm̄. sed nō nisi mediante pñia. ḡ pnia cōcipit̄ ex timore Item magr̄ in lr̄a huius di. c. p°. Pñie virtus timore ꝯcipitur. Rñdeo q̄ pñiaȝ cōcipi duplr̄ pōt intelligi. aut q̄ concipiat̄ ꝑm seip̄am. ⁊ sic nō ē verū de illa que in nobis est per infusionē. aut ꝑm suā dispositionē in nobis ⁊ sic cōcipit̄. ⁊ ex fide. ⁊ ex spe ⁊ aliquo amore. ⁊ ex timore. q2. n. illa dispositio ex p̄te nr̄a est volūtaria. ⁊ vni⁹ motus volūtatis possunt esse diuersa motiua. iō non semp̄ est vnus motus ꝯcipiendi illā dispositionē. q2 tñ de moralibus iudicandū est ꝑm h̄ qđ accidit vt in pl̄ibus ꝑȝ sniaȝ Phi. p°. ethi. c. 2°. ⁊ vt freq̄nti⁹ mouent̄ pccōres ad pñiaȝ per timorē q̄ȝ p spem vel amorē boni. iō magis dr̄ pñia cōcipi ex timore q̄ȝ spe vel amore. Ad p^m in opp^m dō q̄ quāuis simplr̄ amor boni sit fortior motus q̄ȝ timor oppositi mali. tñ existens ī pccō q2 non p̄cipit saporē dulcedinis boni. iō nō sic mouet̄ ad detestationeȝ pcci ex amore boni. sicut ex timore mali. ⁊ vt frequētius h̄ videmus q̄ peccatores magis horrēt penaȝ gehenne q̄ȝ desiderāt vitā gl'ie. Ad 2^m dō q̄ fides purificat cor p modū ostendentis timēda ⁊ amanda. Timor ēt inq̄ȝtum ab ipso inchoat̄ motus volūtatis recedētis a peccato ⁊ tendētis ad deū. pñia vero inq̄ȝtū impetrat charitatē. p quā formalr̄ purificat cor. ⁊ iō q̄ȝuis penitētia cōcipiat̄ ex fide non p̄p̄ hoc sequitur q̄n etiā concipiat̄ ex timore. ⁊ magis q̄ȝ ex fide. quia est dispositio magis ꝓpinqua. q2 ex fide nō ꝯcipit̄ pñia nisi inq̄ȝtū fides oñdit. timenda vel amāda. Ad 3^m dō. q̄ nō est idem timor ⁊ pñia nec vtriusq̄ȝ idē est formale obm̄. timoris. n. seruilis obm̄ est pccm̄ inq̄ȝtuȝ meretur arduū malū pene. ⁊ timoris filial' inq̄ȝtū est malū arduū contrariū diuine reuerētie pñie aūt inq̄ȝtum est ꝯtrariū iustitie legis diuine. ⁊ expiabile p actum penitentis neq̄ȝ tm̄ respicit p̄ēitentia pccm̄ inq̄ȝtū est p̄teritū. sed etiā ex consequēti inq̄ȝtuȝ est futuruȝ. quia nō facit aliq̄s gratā ⁊ debitā emendā illi quē offendit si cauere a faciendo sibi nouam iniuriam non proponit.

Articulus quintus

c Onsequenter queritur de 5°. p̄ncipali. Et circa hoc queruntur duo. P° vtrū p̄us ordine nature format̄ habitus pñie q̄ȝ eius subiectū. 2° vtrū prius ordine nature formetur actus penitentie q̄ȝ habitus.

p **Rimo oñdo** ꝙ ꝑus ordine nature formatur habitus pe nitẽtie q̃ eius subiectuꝫ. quia quandocũq̃ vnum accñs est in aliquo subiecto mediante acci dente prius ordine nature informat illud accidẽs q̃ eius subiectũ. Unde quia color est in corpe me diante supficie prius ordine nature informat sup ficiẽ q̃ corpus. sed habitus charitatis ẽ in volũta te mediante habitu penitẽtie. ergo prius ordine na ture informat habitũ penitẽtie q̃ volũtateꝫ que ẽ pnie subiectũ. Item sicut se habet lux corporalis ad colores. ita gr̃a que est lux spiritualis ad virtu tes. sed lux corpalis ꝑus. ordine nature format co lores q̃ subiectuꝫ colorũ. ergo silr̃ lux spũalis q̃ est gr̃a ꝑus ordine nature format virtutes q̃ virtutũ sub iectũ. Contra imediatũ subiectũ habitꝰ põt age re per illũ habitũ actũ ad quẽ eliciendũ ille habitꝰ ordinatur. sed habitus pnie non põt diligere deum pp se ⁊ sup omnia. qui est actus ad quẽ eliciendum ordinatur charitatis habitus. ergo habitus pnie non est imediatum charitatis subiectũ. sed si ꝑus ordi ne nature formaretur charitate q̃ ipsa voluntas eẽt immediatũ charitatis subiectũ. ergo non informatur ꝑus ordine nature q̃ eius subiectũ. quod est volũ tas. Rñdeo ꝙ habitus pnie p infusionẽ charita tis dupliciter formatur. quia per hoc habitus pnie a deo de cõdigno acceptatur. ⁊ fortior efficitur. p̃dicta aũt acceptatio dr̃ p quandam similitudinem pnie formatio. quia sicut res p suam formam potest fa cere opera p que suum finem consequitur. ita habi tus pnie per acceptationem p̃dictam consequitur finem ad quem ordinatur. qui est pducere penitentẽ ad vitam eternam. Quod aũt p charitatem habi tus pnie fortior efficiatur pꝫ. quia a duorũ concõdã tium in actione quodlibet redditur fortius p sui con iunctionem cum alio. sed actus pnie ⁊ charitatis cõcordant. ergo habitus pñie ex sui ꝯiunctõe cum ha bitu charitatis fortior redditur. ⁊ q̃uis aliquo mo do habitũ charitatis iuuet. non tñ pp hoc potest di ci ꝙ charitas sic formetur p pñiaꝫ sicut econuerso. quia formatio habitus est p formalem rõem obie cti. formalis aũt rõ obiecti. charitatis ẽ rõ bonita tis. ⁊ iõ charitas formaliter est bona. ⁊ habitus pe nitẽtie est bonus bonitate acceptabili de cõdigno p participationẽ bonitatis ipsius charitatis. Di co ergo ꝙ accipiendo formationẽ quolibet p̃dictoꝝ modoꝝ aliquo modo ꝑus ordine nature formatur habitus pñie q̃ eius subiectũ. ⁊ aliquo mõ ecõuer so. ⁊ principalius. quod sic pꝫ. Illud dr̃ esse ꝑus or dine nature quod habet aliquã rõneꝫ causalitatis respectu illius. deus aũt acceptat penitentẽ pp ha bitum pñie. ⁊ habitũ pp penitentẽ. q2 tñ ipe homo p se consideratus creatura est dignior ⁊ plus ptici pans de perfectione per se bonitatis q̃ habitus pñie consideratus p se. iõ magis acceptatur habi tus pñie pp penitentẽ q̃ econuerso. sicut medicus magis acceptat medicinam ꝓpter hominẽ q̃ ecõ uerso. Preterea q̃uis fortitudo que est in volũ tate per charitatẽ aliquo mõ dependeat ex fortitu dine que est in habitu pñie p charitatem. tñ hec ma gis dependet ab alia. Ex dictis pꝫ ꝙ oĩbus pensa tis formatio subiecti pñie per habitum charitatis plus habet de prioritate sm̃ ordineꝫ nature respe ctu formationis habitus pñie q̃ econuerso. Ad primũ dõ ꝙ vnum accidens esse in subõ mediãte alio accidente duplr̃ põt intelligi. Uno modo ita ꝙ primo imediate suscipiatur in alio accñte sicut i subõ ⁊ sic est color in corpe mediãte supficie. sed ñ sic est charitas in voluntate mediãte habitu pñie Alio mõ ꝙ aliud accñs reddat subm̃ magis cõgru um seu dispositũ ad susceptionẽ ipius. ⁊ sic ẽ chari tas in volũtate mediãte habitu pnie. non aũt oꝫ ꝙ accñs qd sic est in aliquo subõ mediãte alio accñte ꝑus ordine nature informet illud accñs q̃ subm̃.
Ad 2m dõ ꝙ maior est fl̃a. non. n. per silr̃eꝫ modũ format charitas alias virtutes sicut lux corporal̃ colorẽs. qd satis pꝫ ex dcis. quõ aũt lum̃ se hẽat ad colores li°. 2°. 13ª. di. 4ª. q. arti. 2. oñsuꝫ ẽ. Ar^m ad ptem fam nõ pl̃s ꝯcludit nisi ꝙ habitus pñie nõ est charitatis imediatũ subm̃. ⁊ hoc est verũ. nõ. n. qc qd disponit ad aliq̃ formã p° informatur illa forma nec est imediator ei. dispositio. n. accñtal̃ in mate ria ad ꝯplementũ subãl̃ forme nõ ꝑus ordine natu re iformatur subãli forma q̃ materia. nec ẽ imedia tior ei. imo ꝯplementũ forme subãlis longe est inti mius ipsi materie q̃ illa dispositio accidentalis.

s **Ecundo queritur** vtꝝ ꝑus ordine nature formetur actus pnie q̃ habitꝰ. Et vr̃ ꝙ sic. Illud ꝑus ordine nature formatur charitate qd ꝑus ordine na ture a dõ acceptatur. sꝫ pꝰ ordie nature acceptatur a dõ actus pñie q̃ habitꝰ. q2 pñie hitꝰ ordinatur ad actuꝫ sicut ad ꝓximũ finẽ. ⁊ deus ꝑus ordine nature ac ceptat bonũ qd ẽ finis q̃ bonũ qd ẽ ad finẽ. qa bo nũ qd est ad fineꝫ acceptat pp finẽ. ergo priꝰ ordine na ture formatur charitate actus pñie quaꝫ habitus.
Item duoꝝ formabiliũ illud ꝑus ordine nature formatur pp qd formatur aliud. sꝫ hitus pñie forma tur charitate pp actũ. qa actus meretur de ꝯgruo fõ mationẽ habitꝰ. ergo ꝑus ordine nature formatur chari tate actus pñie q̃ habitus. Cõtra. triũ q̃ formãtur p vnũ priꝰ ordie nature formatur illud qd est propin quius p° formato q̃ illud qd ẽ ab eo remotiꝰ. sꝫ vo lũtas ⁊ hitus pnie ⁊ eius actꝰ sunt tria q̃ formãtur p vnã charitatẽ. cũ ergo p° formatũ p eam sit volũtas cui est ꝓpinquior hitus pñie q̃ eius actus cũ hitus sit medius inter potẽtiaꝫ ⁊ actum ꝑus ordine natu re formatur charitate habitus pnitentie q̃ actus eius. Rñdeo hituꝫ virtutis eẽ charitate forma tũ est potẽtiã illo habitu hituataꝫ posse moueri p volũtatẽ charitate formata ad eliciendũ illiꝰ ha bitus actũ deo acceptabilẽ. seu acceptũ. cũ ergo hitus pnie sit in volũtate vt in subiecto hitũ pnie esse fõ matum charitate est ipam voluntatẽ posse moue ri a se ipa p charitatẽ ad eliciendum habitus pnie actũ deo acceptabilẽ. seu acceptũ. ex hoc. n. est i hi tu penitentie moralis bonitas deo accepta que di citur aliquo modo pñie forma. nõ tñ vt credo ali quid absolutũ addens super penitentie habitum. sed debitam habitualem relationeꝫ in vltimuꝫ fi nem. actũ aũt hitus pñie charitate formari est ipꝫ actũ per volũtatẽ referri mõ acceptabili deo in vl timum finem. ex hoc. eniꝫ est moralis bonitas dõ accepta in actu ipso non super ipsum aliquid abso lutum addens. sꝫ tm̃ actualem relationem in vlti mum finem. ⁊ quia prius ordine nature est poten tiam habituatam habitu penitentie posse moueri ad eliciendum actuꝫ penitentie deo acceptum q̃

ipsum actum elici. ⁊ prius ordine nature est ipsuꝫ actum elici ꝙ ipsum in vltimum fineꝫ referri modo ꝺō accepto sequit̄ ꝙ prius orꝺie nature formaẗ per charitatem habitus pn̄ie ꝙ actus elicitus ab illo habitu. Ad primum in oppositū ꝺō ꝙ ꝙuis ꝺs priꝰ ſm rōnē itelligēdi itēdat acceptationē actꝰ ꝙ hitus. tn̄ qꝛ actus elicitus ab habitu nō est natꝰ acceptari in execucione. sicut nec formari nisi mediante acceptatione. ⁊ formatione sui hitus. iō i execucione prius ordine nature acceptaẗ habitus ꝙ actus. nec mirꝫ. finis. n. ꝙuis ṗor sit in intentione. tn̄ econtrario est in executiōe. Ad 2m ꝺō ꝙ quāuis actus mereatur ꝺ cōgruo formationē habitus. ex ħ tn̄ nō seqtur ꝙ ṗus ordine nature formet̄ ꝙ hitꝰ qꝛ sicut actus ꝑfectus nō ē nisi sit a virtutis habitu ꝑfcō. sic actus elicitꝰ ab habitꝰ formatꝰ nō ē nisi sit ab habitu formato. Vn̄ in execucione formatio habitus hēt aliꝙ rōneꝫ cāлitatis respectu formationis actꝰ. ꝙuis ecōuerso sit i intētione formātis

Articulus sextus.

c

Onsequenter queriẗ ꝺe 6o. ꝑn cipali. Et circa ħ querunẗ ꝺuo. Po vtrū aln̄ formet̄ actus penitēdi non elicitus ab aliquo pn̄ie habitu. 2o vtrū actus penitendi formatus sit nobilior ꝙ eius habitus.

p

Rimo on̄do ꝙ nūꝙ formet̄ actus penitendi nisi elicitꝰ ab aliquo pn̄ie habitu. qꝛ oīs actus voluntatis formatus ab aliquo habitu ṽtuoso elicitur. Ois. n. taľ actus meritorius est. ⁊ oīs actus meritorius est actus alicuiꝰ virtutis. sed actus penitēdi formatus est actus voluntatis. g̊ oīs actus penitendi formatꝰ actꝰ ē alicuiꝰ habitus virtuosi. ⁊ constat ꝙ non alterius ꝙ habitus pn̄ie. Item quāto actus a charitate formatur immediatius tāto est nobilior. sed si actus penitendi non elicitus a penitentie habitu formaretur a charitate imediatius formaretur ꝙ ille qui elicitur a pn̄ie habitu. qꝛ taľ formatur suo habitu mediante vt visum est in precedenti qōne. g̊ actus penitendi formatus non elicitus a penitentie habitu esset nobilior ꝙ elicitus ab habitu pnie qꝺ est falsum. Contra aln̄ peccōr ꝑ penitentiā in breui tꝑe iustificatur. vt pꝫ ꝺe digne penitentibus iminente articulo mortis. sed in breui tꝑe non acqritur habitus penitentie. nec aliqua virtus qꝺ probari pōt ex ꝺictis phi. po. lio. ethi. co 9o. ⁊. lio. 2o. co. po. g̊ aln̄ formatur actus penitēdi nō elicitus ab aliquo pnie habitu. Ad istam qōnem ꝺicunt aliqui ꝙ nunꝙ formatur actus penitendi nisi elicitus ab aliquo habitu pnie acqsito vel infuso. Vn̄ ꝺicunt ꝙ primus penitēdi actus illius qui penitet imminente mortis articulo nunꝙ formaẗ sed talis infunditur pnie habitus a quo elicitur nouus penitendi actus. ⁊ ille formaẗ. ⁊ alius ꝺesinit esse sed quia hec opinio nec auctoritate. nec rōne probaẗ. nec apparet rō quare primuꝫ actum oportet ꝺesinere esse ⁊ alium substitui. Ideo vꝛ mihi ꝺō ꝙ aliqn̄ formatur actus penitendi non elicitus ab aliquo pnie habitu. sicut eniꝫ habitus pnie charitate formatur per hoc ꝙ voluntas que in eius imediatū subm̄ charitate formaẗ. ita actus penitēdi a voluntate elicitus imediate aliquo pnie habitu formatur per ħ ꝙ voluntas que est eius immediatū subm̄ charitate formatur. ⁊ ꝙuis cōcedā aliquem actum penitendi charitate formabilē posse elici a voluntate non mediante aliquo pnie habitu. tn̄ non concedo nec ꝺebet concedi. talem actuꝫ posse elici a voluntate sine aliquo supernāli adiutorio. vt ꝺeclaratū est. lio. 2o. ꝺi. 7a. in illa qōe. vtꝝ ꝺiabolus possit ꝺigne pēitere. Ad pm i oppositū ꝺō ꝙ maior n̄ ē vera. nec oꝫ ꝙ omnis actꝰ meritorius sit actus virtutis sic intelligendo ꝙ ille idem i numero sed elicitus a virtute. tn̄ oꝫ vel ꝙ sit elicitus a virtute vel cōsonus virtuti. ⁊ ꝙ simul ei a ṽtute possit elici. cum autē voluntas est in actu pēitendi non elicito ab aliquo habitu pnie. ⁊ ꝺurante isto actu infundiẗ habitus pnie cū charitate ꝙuis iste actus non possit ꝺici elicitus ab illo habitu. cū esset elicitus an̄ eius infusioneꝫ. tamen illi habitui est consonus ⁊ alius actus isti similis ab illo habitu pōt elici. Ad 2m ꝺō ꝙ non oꝫ vniuersaliter maiorem esse verā. nisi intelligaẗ ceteris paribus. In proposito aūt nō sunt cetera paria. quia equali charitate perfectius formatur actus penitendi elicitꝰ ab habitu ꝙ non elicitus ab habitu si sit equalis conatus voluntatis in vtroqꝫ actu.

s

Ecundo queriẗ vtꝝ actus pnie formatus sit nobilior ꝙ eius habitus. Et vꝛ ꝙ nō. quia cā nobilior est effectu. Unde Augꝰ lio. 83m qōnū qōne 2a. omne qꝺ fit ei a quo fit par esse nō pōt. Sed habitus pnie est causa sui actus. g̊ i eo nobilior. Itē ſm phm. 3o. topi. Bonum ꝺiuturnius magiſ est eligendum eo quod minus est huius. Sed habitus pnie est bonū ꝺiuturnius ꝙ eius actus. qꝛ habituſ manꝫ ⁊ actus transit. g̊ habitus nobilior est ꝙ actꝰ Itē illud bonū nobilius est qꝺ plus ⁊ pricipaliuſ remuneraẗ ꝙ illud qꝺ minus. Sed gr̄a que est habitus principalius ⁊ plus remuneraẗ ꝙ eius actus. Vn̄ Zach. 4o. ꝺiciẗ exequabit gr̄am gr̄e. i. gr̄am patrie gr̄e vie. ergo nobilior est habitus gr̄e ꝙ actus eius. ergo a simili ⁊ habitus pn̄ie ꝙ eiꝰ actꝰ. Cōtra ſm phm. 3o. topi. Illud quod est similius meliori. ſm optimū qꝺ est in eo est melius sed actus virtutis est similior ꝺeo qui est optimus ꝙ habitus. ⁊ attenditur ista similitudo ꝙtuꝫ ad illud qꝺ est i ꝺō nobilissimū qꝺ est esse purū actū. ergo actꝰ virtutiſ nobilior est ꝙ habitus. Sed pn̄ia est virtus. ergo actus eius nobilior est ꝙ habitꝰ. Rn̄deo ꝙ actꝰ pnie formatus est nobilior ꝙ eius habitus. quod pōt ꝺeclarari auctoritate ⁊ exēplari manuductiōe ⁊ rōe. Auctoritate sic ſm phm. io. ethi. c. 6o. Felicitas ciuilis nō ꝯsistit in virtute. sꝫ ſm eūdeꝫ eo. lio. c. 9o. cōsistit in optīa oꝑatiōe ſm optimā virtutē cū g̊ ſm eundē. lio. io. c. 6o. ꝑdcā felicitas sit finis ciuil vite. oꝑatio virtutis nobilior ē ipa virtute. cū g̊ habitus pn̄ie formate sit ṽtus. actꝰ penitēdi formatus nobilior ē suo hitu. Hoc idē on̄do exēplari māuductōe sic se hēt ꝺispositō ad hitū ita aliquo mō se hēt hitus ad actū. qꝛ sic ꝺispō ē q̄dā ꝑꝑatio coadiuuās ad susceptionē hitꝰ ita hicꝰ ē q̄dā q̄litas ꝺisponens potētiā ⁊ adiuuās ad eliciēdū actū ꝑfectū. ⁊ mō ꝑfecto. cū g̊ videamꝰ hitū nobiliorē ꝺispōne ⁊ ꝺispōnē ordinari ad ipm ꝓcedi ꝺꝫ actū penitēdi formatū esse nobiliorē suo hitu. ⁊ suū hitū ordiari ad ipm

tā᷑ ad aliqd nobiliꝰ eo. Uñ ꝯuenient dr̄ ꝙ actꝰ penitēdi est finis ꝓximꝰ hītus pñie. Et cōseqnt̄ oñdo ꝓpositū p rōnez. duoꝝ p que recedit̄ a malo culpe ꝛ accedit̄ ad sūmū bonū illd̄ ē nobili. p qd̄ magis r̄cedit̄ a malo culpe ꝛ pfectius accedit̄ ad summuz bonū. sed p formatū actū v̄tutis magis receditur a malo culpe ꝙ̄ p v̄tutis hītū. longius. n. est a malo ceteris pibus q longe est ab eo in actu ꝙ̄ q nō ē ab eo longe nisi in hītu. p actuz ēt pfectius accedit̄ ad summū bonū ꝙ̄ p hitum. Uñ beatitudo vera magis cōsistit in actu charitatis pfcē ꝛ in actu illiꝰ habitualis lumis p qd̄ intellcūs eleuat̄ ad videnduz clare deū ꝙ̄ in hītu charitatis ꝛ in illo hītuali luie. ǧ nobilior est formatus actꝰ virtutis ꝙ̄ hītus. cuz ǧ hītus pnie formatꝰ sit virtus. actus penitēdi formatus est nobilior illo hītu. Ad p^m i opp^m. dd̄ ꝙ hītus pnie nō est tota cā nec p̄ncipalior ps cāe ipiꝰ actus penitēdi. cātur. n. actus penitēdi a volūtate ꝛ ab obiecto ꝛ ad ipm eliciendū disponit̄ volūtas per habitū pñie. ꝛ ad ipandū vt talis actus eliciat̄ disponit̄ per charitatē. ita ꝙ in eliciendo p̄ncipalior cā sub deo est voluntas. in specificando obiectū in disponendo iperatiue charitas. in disponendo ad eliciendū pñie habitus. ꝙ̄uis aūt cā p̄ncipal' sit effectu nobilior. nō tñ oz ꝙ dispō cāe ad prōpte ꝛ faciliter agendū sit nobilior actu. Ad 2^m dd̄ ꝙ maior intelligenda est ceteris pibus. diuturnior. n. est lapis ꝙ̄ equus nec tñ pp h̄ melior ē. Ad 3^m dd̄ ꝙ ꝙ̄uis equales in hītu luis gl'ie ꝛ charitatis prime equal'r deū videāt ꝛ eo fruāt̄ supposita equalitate natural' virtutis. tñ isti hītus dant̄ maiores aīe pp bona opa que fecit ex charitate ꝙ̄ si ex hītu charitatis vie illa bona opa nō fuisset vnde gratia vie ꝛ bona opera p eam elicita cōprehendūt̄ noīe gr̄e in illo verbo. Exequabit gr̄am gr̄e.

Articulus septimus.

c Onseqnter querit̄ de. 7°. p̄ncipali. ꝛ circa h̄ q̄rūt̄ duo. Pᵒ vtꝝ per pniaz possit remitti qd̄cūq; pccm̄. 2° vtrū per eam possit remitti tota pena debita pccō.

p Rimo oñdo ꝙ per pñiaz non pōt remitti qd̄cūq; peccatū. illd̄ p quod remittit̄ pccm̄ tante bonitatis dz esse quāta ē malitia i peccō. sz malitia pcci est infinita cum sit ꝯ bonū infinitū. sz bonitas pñie nr̄e est finita. ǧ per pniaz ñ pōt remitti pccm̄. Itez oīs pnia aut est informis aut formata. sz p pniaz informē cū nō sit digna nō pōt remitti pccm̄. nec per formatā. qr presupponit remissionē pcci. sicut itroductio vniꝰ forme presupponit expulsionē forme ꝯrie. ǧ p nullā pniam remittit̄ pccm̄. Cōtra Eze. 18°. Si ipius egerit pniaz ab oībus pccis suis. seqtur. oīuz iniquitatū eius quas opatus est nō recordabor. Item mgr̄ in lr̄a huius di. c. penl'. Tal' est erga hoīes pietas dei. ꝛ parū post seqtur. ꝙ si ad sūmum perueniat aliquis maloꝝ. ꝛ inde velit reuerti ad virtutis viam suscipit ꝛ libenter amplectit̄. Rñdeo ꝙ pnia pōt accipi ꝓ pnia informi. aut fōmata per gr̄am. ꝛ vtroq; mō pōt accipi ꝓ hītu vel actu interiori vel exteriori. dico ǧ ꝙ pniaz iformez siue accipiat̄ ꝓ hītu. siue ꝓ actu interiori. siue exteriori. siue ꝓ oībus simul non pōt remitti pccm̄ nisi dispositiue inꝙ̄tū p ipsam disponitur hō ad suscipiendū gr̄am dei per quā formaliter remittit̄ peccatū. specialius tñ disponit ꝛ directius ad pcci remissionē ꝙ̄ quecūq; alia virtꝰ informis. qr oīa peccata in hoc cōueniūt ꝙ vnūqd̄q; est quedā iiustitia ꝯ iustitiaz legis diuine. ꝛ pnia spāl'r ꝛ directe disponit hoīem ad hoc vt possit ꝛ velit pro illa iniuria debitam emendaz facere cū adiutorio dei. Quō aūt se hēat ad remissionē culpe pnia formata inferius declarabit̄. Ad p^m in opp^m dd̄ ꝙ ꝙ̄uis bonitas pñie nr̄e sit finita. tñ virtus meriti xp̄i sine q̄ p pñiam nō possemꝰ mereri remissionē pcci aliquo mō est infinita inꝙ̄tū fuit meritū illius qui bonitatem hēt infinitā. Ad 2^m dd̄ ꝙ ꝛsi pnia iformis nō sit digna per se. tñ ipsa de congruo meretur suam formationē. ꝛ ex cōseqnti pccōꝝ remissionē q̄ duo xp̄s meruit de condigno vnicuiq; penitēti fidelit̄ facienti qd̄ in se est. vt in. 3°. li°. visum est.

s Ecundo queritur vtꝝ per pñiaz possit remitti tota pena pccō debita. Et vr̄ ꝙ nō. qr sap̄. 11°. per que peccat quis p h̄ ꝛ torquet̄. ǧ cū nō tm̄ peccet̄ corde. sed ꝛ ore. ꝛ corpore. nūꝙ̄ tm̄ pōt hō pēitere in corde qn sit debitor pene in corpe. Itē ꝙ̄tūcūq; pfecte homo peniteat. tñ ꝯfiteri tenet̄. ꝛ penitentiā iniunctā facere. Item p pñiaz non pōt remitti tota pena p pccm̄ contracta. ǧ multo minus pena satisfactoria cū sit vtilior. Contra latro per pniaz meruit totā remissionem pene pccis suis debite. alr̄ non dixisset ei xp̄s. Hodie mecū eris i paradiso. Item actus exterior acceptat̄ pp actū iteriorem. Uñ glo. sup illud Gene. 4°. Respexit ds ad Abel mentē offerētis nō obl'oz attēdit. que placet ex mūditia offerentis. cū ǧ per actū exteriorem possit remitti tota pena pccō debita. multo fortiꝰ h̄ pōt fieri per actū pñie interiorez. Rñdeo ꝙ nō est debitū qn p pniaz rōne sui actus interioris ꝛ exterioris sil' possit remitti tota pena. pccō debita. vel vt melius dicā exsolui. tāta etiā pōt esse intentio actus iterioris ꝙ p eius perfectionē ꝛ dolorem sensibilē cātuz ex pfectione actus meret̄ penitēs remissionē totius pene pccō debite. vel p equiualentiaz soluit totā penā pccō debitā. ita ꝙ si post cōpletū illius cōtritiōis motū decederet nullā penaz in purgatorio sustineret. h̄ aūt nō cōuenit cuilz cōtrictioni. qr nō semp cū remittit̄ offensa remittit̄ satisfactoria emēda. Ad p^m in opp^m. dd̄ ꝙ cū p mēbra non peccet̄ nisi instr̄al'r. ita ꝙ ᵬz Ansel'. d ꝯcep. virgia. c°. 4°. Quicqd faciūt totū imputādū ē voluntati. illud verbū sap̄. intelligr̄ ᵬm cōgruitatem non neccītatē. Ad 2^m dd̄ ꝙ post ꝙ̄tācūq; cōtrictōnez nccīa sit cōfō. ꝛ alicuiꝰ opis exterioris expletio si facultas affuerit. hoc ē pp obl'atōez p̄cepti. qr recōciliari dz pccōr nō tm̄ ᵬm iudiciū dei. sz ēt ᵬz iudiciū militātis ecclie. Uñ actus pēitendi. nec peccatū. nec penā remittit nisi sit cū ꝓposito cōfitēdi. ꝛ iudiciū ecclie subeūdi si facultas affuerit. qr alr̄ actus ille nō eēt sufficiēs. nz eēt ꝯtritio. qr cōtritio est actꝰ penitēdi formatꝰ gr̄a. Ad 3^m dd̄ ꝙ pnia ē remediū directe ad purgationē psone ñ nature nisi inꝙ̄tū purgatio psone meret̄ purgationē corruptiōis nature post hāc vitā recipiēdā. iste aūt pene q̄ dicūt̄ cōtracte directe respiciūt naturā. pena autē satisfactoria directe respicit personam.

Articulus octauus.

Onsequenter querit de 8°. principali. et circa hoc querunt duo. P° vtrum oes virtutes amisse per pniam restituant. 2°. vtrum bona opa mortificata p cosequente pniam viuificet.

Primo ondo q no oes virtutes p pniam restituant sm phm. 2°. ethi. c°. 3°. Signu habitus e superuenies voluptas in ope. sed multi sunt penitentes q non delectant in actibus oium vtutu. sz actus eis coformes cu magno labore et difficultate opantur. g p pniam non oes hitus vtutu restituunt. Ite impossibile est sil voluntate inclinari ad aliqd bonum. et ad malu illi oppositu. sed p virtute volutas inclinat ad bonu. g hns vtute no inclinat ad malu illi bono oppositu. sz multi sunt penitentes quorum volutas inclinat ad malu oppositu bono ad qd inclinat aliqua vtus. g non oes virtutes p pniam restituunt. Ite illud p qd virtutes restituunt ex earum infusionem pcedit. sz pnia non pcedit vtutes alias. q oms vtutes simul infunduntur. g p pniam no oes vtutes restituunt. Contra p pniam penites iustificat. sed gnal iustitia p quam aliquis in cospectu dei iustus dr oprehedit oem virtute. q innocens vita oem requirit vtute. et sicut dicit glo. sup illud psal. Feci iudiciu et iustitia. hic e assertio innocetis vite. g p pniam oes vtutes amisse restituunt. Ite glo. sup illud Isa. 52°. no adijciet vltra. aia si per pniam pstinu robur recepit vocabitur hitaculu sci et fiet templu dei. Sz pristinu robur no recipet aia per pniam nisi p eam oes vtutes amisse restituerent. q robur aie i vtute cosistit. g p pniam oes vtutes amisse restituunt. Rndeo dd q p pniam oes vtutes amisse restituuntur loquedo de illis vtutibus q in hoie sunt per infusione sicut. n. ondsum est li°. 3°. di. 27ª. Charitas no pot ee in aia cu carentia alicuius vtutis necessarie ad rectitudine spual vite. sz sicut hitum est supius in hac di. p pniam remittuntur oia pcca q remissio esse no pot sine charitate. p pniam g restituit vtus charitatis ad qd sequtur q p pniam restituunt oes vtutes amisse necessarie ad rectitudine vite. vn glo. sup illud Isa. 52°. Solue vincula colli tui captiua &c. dicit vt graui onere liberata et recipies ornameta pstina cesset esse captiua. sz ornameta pstina sunt vtutes q amisse erat q sut aie ornameta. Ad pm in oppm dd q illud vbu Phi. intelligit de hitu acqsito. hns. n. hitu infusum pp carentia acqsiti hitus multoties opat bonu cu labore et difficultate eo q potetia ad hoc no est p actus assuefacta. posset tn infundi in tanta pfectione q absq acqsito hitu opare bonu sine difficultate. vel pot dici q hns hitu infusum et no acqsitum opatur cu delectatione sub roe qua est hituatus. quauis illa delectatio sit pmixta labori et difficultati pp carentiam hitus acqsiti et assuefactione ad opa cotraria virtuti. Ad 2m. dd q volutas simul pot inclinari ad aliqd bonu et ad malu oppositu no tn p idem nec eode mo. cu aut p hitu infusum inclinat ad bonu et p reliquias male osuetudinis q pcessit inclinat ad malu oppositu non inclinat ad opposita per ide nec eodem mo. pdicte tn inclinatioes inquantu sunt in eade potetia sese remittut. Ad 3m dd q quauis actus infuse pnie vtutes alias no pcedat. tn actus pnie acqsite vel actus penitedi ipam pcedens pcedit ordie durationis vel nature restitutione amissarum virtutum.

Secundo querit vtrum bona opera mortificata per seqnte pniam viuificent. Et vr q non. Eze. 18°. Si auertit se iustus a iustitia sua. seqtur. oes iustitie eius quas fecerat no recordabunt. Sz si per sequente pniam viuificarent recordaret. g p sequente pniam non viuificatur. Ite qd no est viuificari no pot. sz bona opa mortificata no sunt. q pterierut. g per sequente pniam viuificari no pnt. Ite in quo corrupit vita corrupit pncim vite. sz illud i quo corrupit pnm vite viuificari no pot. g bona opera mortificata p sequente pniam viuificari non pnt. Contra glo. sup illo Joel. 2°. Redda vobis anos quos coedit locusta. dicit no patiar pire vbertatem qua pturbationibus pdidistis. Sz per illam vbertatem intelligit bonorum operu multitudo q erat pdita p turbatioibus pccorum. g opa talia per sequente pniam reuiuiscut. Rndeo Bona opa viua dicutur q fiut ex radice spualis vite q est. e charitas: pp q operas remuneradus e in vita eterna. hec tn per sequens pccm mortale mortificatur no per se nec absolute sz per accns et in relatioe ad pccorem. q durate peccati mortalis obstaculo ho ptingere no pot ad efficaciam illorum operu. q cu pcco mortali remunerari no pot in vita eterna bona opa dicut mortua q no fiut ex radice spualis vite q e charitas et talia sut bona opa i mortali pcco fca. dico g q opa bona mortificata per sequente pniam viuificat inquantu p ea tollitur pcci obstaculu quo erat ho indignus coseq efficacia illorum opum in eterna vita. sz opa mortua nunq viuificant. q p se et absolute mortua sunt. q no pcesserut ex radice spual vite. Ad pm in oppm dd q illa auctoritas intelligenda e de ill q p pniam ad deu no reuertut. Ad 2m dd q quauis bona opa mortificata pterierut manet tn pnia in diuina accepta tioe q reputatione digna nisi sit ipedimetu ex pte illius a quo talia opa pcesserut. Ad 3m dd q in bonis operibus q mortificata dnt no e corruptu principiu vite per se et absolute. sz p accns in relone ad pccorem pp pcci obstaculu. illud aut accns p pniam remouetur.

Articulus nonus.

Onseqnter qrit de 9°. pncipali Et circa hoc qrut 2°. P° vtru de pcco p pniam remissio teneat ho aplius penitere. 2° vtru peccator p pniam possit plusq semel resurgere.

Primo ondo q de pcco p pniam remisso tenet ho aplius peitere. Aug°. in li°. de pnia no multu longe post pnm dicit q qda e pnia cuius actio p tota ista vita quam in carne mortali degimus ppetua supplicationis subeuda e humilitate. g de pcco quatucuq remisso ho tenet per tota vita sua penitere. Ite de pe. di. 3. §. p°. et hr in lra parum vltra mem pntis distictois di de pccore q semp doleat et dolere gaudeat. Ite ho n pot ee certus de lege coi de remissioe culpe sue iuxta illud Eccl. 9. Nemo scit vtrum odio an amore dignus sit. g si no semp penitet periculo discris se exponit qd qlz vitar tenet. pps recupatione sanitatis no dz vti ho medicina curatiua sz sanitatis oseruatiua

ſ; pnia medicīa ē curatiua.ģ nō tenet hō pēitere ꝺ
pccō pꝰ remiſſionē illiꝰ. Itē vera pnīa reddit ho-
minē innocētē.ſ; inocēs pēitere ñ tenet.ģ hō poſt
pccōꝝ remiſſionē de illis penitere nō tenet. Rñ-
deo ꝙ pñia pōt accipi ꝑ pnīa q̄ ē virtꝰ vel ꝑ pnia q̄
ē ſacr̄m. dico ģ ꝙ de pccō remiſſo per pniaꝫ q̄ ē vir
tus tenet hō ſacr̄m pnie ſuſcipere ſi pōt.ſ; accipiē-
do penitere ꝑ exteriori actu virtutis nō tenet hō
penitere de pccō per pniaꝫ remiſſo ⁊ q̄ꝫtū ad culpā
⁊ q̄ꝫtū ad penā. Silr̄ nec loquēdo de penitere inq̄ꝫ
tū dicit iteriorē actū virtutis niſi in cāu.ſ. qñ non
adeſt ꝑbabilis cōiectura de remiſſiōe pcci. aut qñ
de pccō ſuo ex deliberatione recogitat.tūc.n.illud
deteſtari tenet.nō.n.fideliter fuat reparatū fedus
diuine amicitie cui actu nō diſplicet qñ de h̄ deli-
berat illud qꝺ inter ipm ⁊ deū cā fuit inimicitie.ꝯ
tinue tñ tenet hitualr̄ penitere. qꝛ ñ pōt dimittere
hitū pnie niſi ruendo in pccm̄ mortale. de hitu aūt
pnie aut de interiori actu in cāibꝰ ſupradcīs intelli
gi dꝫ illud verbuꝫ Hug.2°.li°.de ſacra.pte.i.c.2°.
cū dicit. Neceſſe hēs ſemp peniter̄.ſatiſfacere po-
tes.nimis facere nō potes.melius eſt vt plus faci
as q̄ꝫ minus. Silr̄ mō intelligende ſunt due aucto
ritates ad primā pteꝫ allegate. Ad 3ᵐ dꝺ ꝙ quia
hō nō pōt certꝰ eſſe de remiſſione pcci certitudine
ſciētie.iō ſufficit certitudo ꝑbabil̄ coniecture ad h̄
ꝙ ſe exponat diſcrimini ſi ita nō vacat actui peni-
tendi ſicut añq̄ꝫ hr̄et ꝑbabilē cōiecturā de remiſſō
ne pcci ſui.tūc aūt ē probabilis ꝯiectura qñ hō fecit
qꝺ in ſe ē dolēdo.cōfitendo.ſatiſfaciendo. ⁊ ꝑpoſi
tū cauendi habēdo. Ad pᵐ ad pteꝫ aliaꝫ dꝺ ꝙ fre
quēter ea que ſepant in iferiori vniunt in ſupiori.
⁊ iō qꝛ ſuperior ē medicina ſpūalis q̄ꝫ corporalis.
magis pōt reperiri in ea aptitudo ad curandū ⁊ ad
ſanitatē recuperatā cōſeruandū q̄ꝫ in vna medicia
corporali.⁊ tñ qñq; inuenit in corpalibus aliqd cō
ferens ſanitati recuperāde ⁊ cōſuatiōi recuperate
Ad 2ᵐ dꝺ ꝙ innocēs duplr̄ pōt dici. Aut qui non
ē nocēs nec fuit.⁊ talis inocēs penitere nō tenet.ſ;
ſic pnia nō facit pccōreꝫ innocentē aut q nō eſt ino-
cens.ſ; tñ fuit.⁊ talis inocens penitere tenet inte-
rius in caſibus ſupradcīs ⁊ h̄ mō pnia pccōreꝫ red
dit innocentē.

s **Ecundo querit** vtꝝ pccōr ꝑ pe-
nitentiaꝫ poſſit
pluſq̄ꝫ ſemel reſurgere. Et vr̄ ꝙ nō. q non
pōt a vera pnia cadere nō pōt plus q̄ꝫ ſel̄ per pniaꝫ
reſurgere.ſ; vere penitēs nō pōt a pnia cadere. qa
vt hr̄ de pe.di.3.§.p°. Inanis eſt pnia quā ſequēs cl̄
pa coiquinat.ģ pccōr per pñiaꝫ non pōt reſurgere
plus q̄ꝫ ſemel. Itē Apꝰ ad Hebreos 6°. Impoſſi-
bile eſt eos q ſemel ſunt illumiati.ſeqtur ⁊ ꝑlapſi ſt
rurſus vocari ad pniaꝫ. Itē 23ª.q.4. Eſt iiuſta.in
fine. Facilitas venie icentiuū tribuit delinquēdi.
Cū ģ deus nulli debeat retribuere incētiuū delin-
quendi.tribueret aūt ſi penitenti parceret plus q̄ꝫ
ſel̄.ģ remittit pccā ꝑ pniaꝫ plꝰ q̄ꝫ ſel̄. Cōtra mr̄aꝫ
nō negat deus hōi quā ꝑcipit hōi ab hoie impendi
ſ; vt hr̄ Math.18°. Deus vult ꝙ hō pcat hōi quo
tiēſcūq; in ipm peccauerit.ģ deus pcit hōi quotiēſ
cūq; penituerit. Itē de pe.di.3ª.§. Itē ꝙ frequen
ter. dr̄ ꝙ xp̄s tot ſanauit claudos cecos ⁊ aridos ne
deſpet ſepe pccōr. Rñdeo ꝙ pccōr per pñiaꝫ pōt
plus q̄ꝫ ſemel reſurgere ſicut probat in lr̄a pluribꝰ
auctoritatibꝰ ⁊ exemplis. qꝺ ⁊ rōne declarat. Hō
a vera pnia pōt excidere ⁊ verā pniaꝫ recuperare.
ſ; v̄a pnia nūq̄ꝫ caret pccōꝝ remiſſione. ꝙ aūt hō a
vera pnia poſſit excidere. pōt ꝑbari ꝑ ſilem modū
q° ſupiꝰ.li°.3° di.31. ꝑbatū ē ꝙ charitas poſſit amit
ti in nō ꝯfirmatis. Preterea ē in ſubiecto vertibi-
li.ſ.in volūtate nec ꝯtinuatio in futuꝝ ꝺ eiꝰ eēntia
ē. Qꝺ aūt verā pniaꝫ poſſit recupare ꝑbo. qꝛ hō q̄ꝫ
diu ē in vita pōt facere qꝺ in ſe ē vt ſibi detur a dꝺ
pnia vera.ſ; oi facienti qꝺ in ſe ē deus dat pniam
verā. alr̄.n.nō pulſaret hoiem vt faceret qꝺ in ſe ē
dr̄ aūt Apoc.3°.i eiꝰ ꝑſona. Ego ſto ad hoſtiū ⁊ pul
ſo. Qꝺ aūt vera pnia nūq̄ꝫ careat pccōꝝ remiſſiōe
ꝑbatur ſic. dr̄ de pnia di.3ª.§. Itē ꝙ freqnter. ⁊ reci
tat magr̄ in lr̄a hꝰ di.c.penl̄. Conſtat ei multū pccā
diſplicere q ſemꝑ ꝑ̄ſto eſt ea deſtruere.ſ; ſi vera pe
nitētia alñ careret pcci remiſſiōe. deꝰ nō eēt ſemꝑ
ꝑ̄ſto pccā deſtruere qꝛ hō ꝑ verā pniaꝫ q̄ꝫtū ē i ſe re-
mouet a ſe oē qꝺ reſiſtit deſtructiōi pcci. Preterea
ad ꝑ̄ncipale Aug.li.i.retrac.c.18°. de quocūq; peſ-
ſimo in hac vita ꝯſtituto nō ē deſꝑādū.ſ; ſi ꝑ pniaꝫ
nō poſſꝫ hō reſurger̄ plus q̄ꝫ ſel̄. de peccāte mōtalr̄
pꝰ pniaꝫ eēt ꝺſꝑandū.ģ ꝑ pniaꝫ pōt pccōr reſurgere
plꝰ q̄ꝫ ſel̄. imo quotiēſcūq; v̄e pēituerit. Ad pᵐ in
oppᵐ dꝺ ꝙ mior ē fl̄a. ad ꝑbationē dꝺ ꝙ pnia q̄ꝫ ſe
quēs cl̄pa cōignat ianis dr̄.ñ qꝛ nō fuerit v̄a.ſ; qꝛ i-
ſufficiēs ad vitā etnā obtinēdā vt carēs fructu illi
us pnie q̄ꝫ ñ ſeqt cl̄a cꝰ fructꝰ ē vitatō gehēne ⁊ ade
ptō glīe. ⁊ ſic expōit glo. ibidē. ⁊ mgr̄ i lr̄a nō mltuꝫ
añ mediū di.pñtis. Ad 2ᵐ dꝺ ꝙ ibi ñ negat Apl̄s
pccōrē poſſe ꝑ pniaꝫ reſgēr pl̄s q̄ꝫ ſel̄.ſ; penitētē pꝰ
relapſū r̄uocari poſſe.2°.ꝑ bapᵐ. vñ glo. ibidē. Im
poſſibile ē eos motos ad pniaꝫ q h̄ accepūt ſel̄ rur-
ſus r̄nouari.i.r̄baptizari pꝰ pniaꝫ Ad 3ᵐ dꝺ ꝙ faci
litas v̄eie q̄ꝫᵐ ad r̄eiſſionē pene ſatiſfactōie icētiuū
tribuit ꝺliquēdi. ⁊ ſic pccōr ñ ꝯſeqt facilr̄ veniā.qꝛ
ꝺ lege cōi dꝫ ſēꝑ exigit ꝑ pccō penā ſatiſfactoriā.ſ;
q̄ꝫtū ad r̄eiſſiōeꝫ offēſe ñ tribuit icētiuū ꝺliquēdi.ſ;
magis cauēdi pccm̄ ex amor.⁊ difficl̄tas v̄eie q̄ꝫtū
ad offenſaꝫ occaſionē tribueret deſperationis.

Articulus decimus.

c **Onſeqnter** q̄rit ꝺ.10.ꝑ̄ncipali. Et
circª h̄ q̄rūt 2°. P° vtꝝ
pñia ſit alijs v̄tutibꝰ ꝑ̄or origie. 2° vtrū
ſit alijs v̄tutibꝰ prior dignitate.

p **Rimo oñdo** ꝙ ſit alijs v̄tutibꝰ ꝑ̄-
or origie. fūdamñtū ē
alijs ptibꝰ edificij ꝑ̄mū origie. Sꝫ apꝰ. ad hebre.6°
dic pniaꝫ eē fūdamñtū.ģ ē alijſ v̄tutibꝰ prior origie.
Itē glo. ſr̄ illꝺ math.3°. Pniaꝫ agite. dic ꝙ pñie v̄-
tuſ ē ꝑ pñiaꝫ ꝑimer̄ veterū hoieꝫ. Itē ꝑ̄ꝰ ordie na-
ture ē receſſus a t̄mio a q° q̄ꝫ acceſſus ad terminuꝫ
ad quē.ſ; ꝑ pñiaꝫ ē receſſus a pccō q ē t̄minꝰ a q° ꝑ
al̄s v̄tutes ē acceſſus ad deū q ē terminꝰ ad quē.ģ
pñia ē alijs v̄tutibꝰ ꝑ̄or origie. Cōtra eoꝝ q̄ ſil̄ ſūt
vnū ñ ē origie ꝑ̄ꝰ alio. Sꝫ oēs v̄tutes ſil̄ infūdūt.ģ
vna nō ē origie ꝑ̄or alia. Rñdeo ꝙ de pñia ⁊ alijs
v̄tutibꝰ poſſumꝰ loq q̄ꝫtū ad eaꝝ eēntias q̄ ſūt hitꝰ
vel q̄ꝫtū ad eaꝝ actus. quolꝫ iſtoꝝ mōꝝ pōt cōpera
ri virtus pñie tam infuſa q̄ꝫ acquiſita ad virtutes
alias. Dico ergo ꝙ q̄ꝫuis inter habitum peniten
tie infuſe ⁊ alias virtutes i fuſas non ſit proprie lo
quendo ordo originis. quia a deo immediate tan

tum est earum origo ꝛ simul omnes infundit̃. tam̃
inq̃ꝫtũ habitus pnie non est natus esse in anima ni
si hituata fide ꝛ spe. nec habitus charitatis nisi me
diãte hitu pnie. saltẽ in subõ in quo põt hr̃e pncipa-
lez suũ actũ. q̃ nõ est nisi respcũ mortalis pcci. iõ ali-
quo modo põt dici hitus infuse pnie põr origine hi
tu charitatis ꝛ posterior fide ꝛ spe. q̃ꝫtũ aũt ad act⁹
ṽtutũ magis ꝑprie attẽdit̃ ordo ẽm originẽ. actus
ṽ. pnie vt in plibus orit̃ ex actu timoris q̃ꝫcunq̃ꝫ tñ
ex actu amoris. timor aũt ꝛ amor ẽ ex actu fidei di-
ctãtis timẽda ꝛ amãda. ꝛ iõ actus fidei ꝛ timoris
põres sunt origie actu penitẽdi. ꝛ q̃ ẽt virtus pnie
pccm̃ detestat̃ in spe venie. act⁹ penitẽdi p̃suppõit
actũ sperãdi q̃busdam g̊ ṽtutib⁹ est origine posteri-
or. ꝛ q̃busdã põr. Ex dcis satis pꝫ qd dõ est de cõpa
tiõe pnie acq̃site ad alias virtutes acq̃sitas q̃ꝫtum
ad ordinẽ originis. Ad p̃m in oppm dõ ꝙ fundam̃
tum nõ tm̃ est alijs partib⁹ prius origine. sꝫ earꝫ ẽt
firmatiuũ seu sustẽtatiuũ. ꝛ iõ virtus aliq̃ñ dr̃ fun-
damẽtum vel q̃ origine põr. vel q̃ aliarꝫ firmati-
ua seu sustentatiua sub rõne vtriusq̃ꝫ. dr̃ etiam vir
tus põr vel in doctrina xp̃iane religiõis vl' in exñ-
tia edificij spũalis. p̃mo mõ pnia est alijs virtutib⁹
põr. vñ tã xp̃s q̃ꝫ ei⁹ p̃cursor Joãnes doctrinã xp̃ia
ne religiõis a pnia iceperũt. Et h̃ mõ dicit Apo. ad
Hebre. pniam esse fundamẽtũ. sꝫ rõne põritatis in
exñtia edificij spũalis ꝛ sustẽtatiõis fides ponit̃ fũ-
damẽtũ. ad Heb. ij°. ꝛ p̃ma Cor. 3°. Rõne aũt fir-
matiõis in aduersis fortitudo dr̃ etiam fundamen
tum. vñ sup illud Luce. 12. Ne terreamini ab eis q
occidũt corpus dic̃ glo. ꝙ fortitudo est fundamẽtũ
fidei. rõne etiã firmatiõis ṽtutũ in ꝑspis humilitas
dic̃ fundamẽtũ. Vñ Ber. 2°. de ꝯsidera. ad Euge-
niũ. c. 8. Bonus fundus humilitas. q̃ etiã chari-
tas põr ẽ origine alijs virtutib⁹ inq̃ꝫtũ formate sũt
ꝛ maxie alie firmant̃ p eam. iõ ẽt dr̃ fundamñtũ. vñ
apls. ad Ephe. 3° In charitate radicati ꝛ fundati.
Ad 2m dõ ꝙ illud ṽbum dꝫ itelligi de forãta pnia
iformis. n. nõ p̃imit veterẽ hoiem nisi dispositiue
ꝛ q̃ pnia magis de primo disponit ad formaꝫ vir
tutũ que est charitas q̃ꝫ aliqua alia ṽtus. iõ p̃us ori
gine dr̃ formari q̃ꝫ alie in via reformatiõis. Ad
3m, dõ ꝙ q̃ꝫuis in executiõe motus exterioris põr
sit ordie nãe recessus a t̃mino a quo q̃ꝫ accessus ad
t̃minũ ad quẽ. tñ in itentiõe est e͡ꝯ°. ꝛ iõ q̃ iteriores
motus inq̃ꝫtũ sunt volũtarij ptinẽt ad itẽtionẽ i eis
p̃us est ordie nature accessus ad t̃minũ ad queꝫ q̃ꝫ
reces. a t̃mino a quo volũtas. n. a malo recedit pro
pter bonũ. Ad argum in oppm pꝫ quid dõ ex dcis
in questione.

s **Ecundo querit̃** vtrũ pnia sit ali
js ṽtutib⁹ põr di
gnitate. Et vr̃ ꝙ sic. cã põr est dignitate cã-
to. sed pnia restituit ṽtutes amissas vt supi⁹ oñsuꝫ
est. g̊ ẽ ṽtutib⁹ alijs dignior. Itẽ illa ṽtus est alijs
dignior q̃ hꝫ digniorẽ actuꝫ. sꝫ recõciliare deo q est
act⁹ nobilissim⁹ est act⁹ pnie. g̊ est int̃ oẽs ṽtutes di-
gnissima. Itẽ cõpositum dignius est q̃ꝫ ps. sꝫ pnia
formata dic̃ ꝯpositũ ex hitu pnie ꝛ charitate. g̊ pnia
formata est charitate dignior ꝛ ex ꝯñti oib⁹ ṽtutib⁹
alijs. Cõtra Aug⁹. 15. de tri. c. 18. dic̃ d charitate
ꝙ nullũ ẽ isto dei dono excellẽti⁹. g̊ pnia nõ ẽ digniõ
charitate. Rñdeo illa ṽtus est digniõ q̃ digni⁹ hꝫ
obiectũ. ꝛ sub rõe digniori. ꝛ q̃ ṽtutes theolo. deũ

hñt p obiecto. morales ãt ñ. digniores sũt theolo.
ṽtutes q̃ꝫ morales. cũ g̊ pnia sit ṽt⁹ moralis. q̃ est
ps potẽtial' iustitie vt supi⁹ oñsuꝫ est. seq̃t ꝙ ṽtutes
theolog. digniores sũt pnia. Inter aũt morales ṽ-
tutes ille sũt digniores q̃ magis d ꝑpiquo deũ sic̃ fi
nẽ respiciũt. he aũt sũt latria ꝛ pnia. quarꝫ act⁹ sunt
circa q̃ directe ꝛ imediate ordinant̃ ad diuinũ ho-
norẽ. ꝛ iõ int̃ ṽtutes morales sũt nobiliores. ꝛ q̃ la
tria p̃ncipali⁹ respicit tẽdẽtiã i bonũ. ꝛ ex ꝯñti reces-
sum a malo. pnia aũt e͡ꝯ°. iõ dignior ẽ latria q̃ꝫ pnia
vñ vt oñsuꝫ est li°. 3. di. 9a. Int̃ oẽs ṽtutes morales
latria ẽ ṽtus nobilior. Ad pm dõ ꝙ pnia nõ est cã
restitutiõis ṽtutũ amissarꝫ nisi sic̃ dispositio q̃dã nõ
oꝫ aũt dispõnẽ eẽ nobiliorẽ habitu ad quẽ dispõit.
Ad 2m dõ ꝙ recõciliare deo ptinꝫ ad pniaꝫ dispo
sitiue ad fidẽ ãt ꝛ spẽ ꝛ charitatẽ p̃ncipalr. Ad 3m
dõ ꝙ pnia formata nõ ẽ ꝯpositũ ex hitu pnie ꝛ chari
tatis. sic neq̃ꝫ mã formata ẽ ꝯpositũ ex mã ꝛ forma
nec sic dꝫ ꝯcedi ꝙ mã formata sit digniõ forma. sic
nõ dꝫ cõcedi ꝙ mã formata sit dignior sua forma q̃
est charitas.

Articulus vndecimus.

c **Onsequenter** querit̃ de. ij° p̃n
cipali. Et circa
h̃ q̃runt̃. 2. P̃rio vtrũ pnia solẽnis sit
iterabilis. ꝛ q̃bus ꝑsonis debeat iponi.
Scdõ que sunt illa que ad ritum illius
pnie requirunt̃.

a **D primam** q̃õnem dõ ꝙ est pnia se
creta. publica ꝛ solẽnis
ꝛ est oĩs solẽnis publica. sed nõ ꝯuertit̃. so-
lẽnis asit nõ iterat̃ ne ex sui iteratiõe vilescat. ꝛ q̃
rememoratio est expulsiõis p̃mor̃ parẽtũ de para-
diso terrestri q̃ semel tm̃ fcã est. ꝛ sic dic̃ mgr̃ in lr̃a
vltra mem pñtis di. h̃ p grauiorib⁹ horrendisq̃ꝫ ac
manifestis delictis tm̃ iponit̃. de hac dr̃ decretorꝫ
di. 50. Si q̃s post remissionẽ. §. P̃õt ẽ q̃daꝫ pnia q̃
solẽnis appellat̃ q̃ semel tm̃ i eccl'ia ꝯcedit̃. hec cl'i-
cis iponẽda nõ est. vñ ea di. In capite. §. hãc aũt. dr̃
ꝙ hãc pniam nulli vnq̃ꝫ cl'icorꝫ agere ꝯcedit̃. atq̃ꝫ
iõ huiuscemõi penitẽtes ad clerꝫ admitti ꝑhibent̃
qõ ẽt ꝑbat̃ p illud qõ hr̃ ea. di. ꝯfirmatũ. ꝛ duobus
capl'is se. nisi sint clerici depositi. tũc. n. eis põt solẽ
nis pnia iponi. ꝛ q̃ h̃ statutũ est pp cl'icatus digni-
tatem. vr̃ posse ꝯcludi ꝙ nec laicus ꝑsonis isignib⁹
nec religiosis debẽt imponi pp statuũ dignitatem.
Iuuenib⁹ etiã nõ facil'r iponẽda est pp etatis fragi-
litatẽ. vt hr̃. e. di. P̃eitẽtes. ꝑsonis ãt alijs a p̃dcis
tam viris q̃ꝫ mulierib⁹ põt imponi.

a **D secundam** q̃õneꝫ dõ ꝙ sic hr̃ di.
supradcã. c. In capi-
te. In capite q̃dragesime. Oẽs penitẽtes q
publicã suscipiũt aut susceperũt pniam añ fores ec-
cl'ie se repñtẽt epõ ciuitatis sacco induti. nudis pe-
dib⁹. vltib⁹ i terra demissis. reos se eẽ habitu ꝛ vl'
tu prestãtes. ibi adesse dñt decani. archidiacõi. ar-
chip̃sbr̃i pochiarꝫ. ꝛ p̃sbr̃i pniuꝫ q eorꝫ ꝯuersationeꝫ
diligent̃ ispicer̃ debẽt. post h̃ i eccl'iã eos itroducãt.
ꝛ cũ oi clero. 7. pnie psalmos i t̃ra põtifex ꝑstratus
cum lachrymis eorꝫ absolõnem decantet. tũc ser-
gens ab orõne iuxta qõ canones iubens man⁹ eis i
ponat. aquam benedcãm sup eos spargat cinerem

p̄us mittat. deinde cilicio capita eorū cooperiat. ⁊ cū gemitu ⁊ crebris suspirijs denunciet eis. ꝙ sicut Adam ꝓiect⁹ est de paradiso. ita ⁊ ipsi pro pccis ab ecclia abijciunt. postea iubeat ministris vt eos ex ianuā ecclie expellāt. clerici vero ꝓsequant eos cū rn̄sorio. In sudore vultus tui vesceris pane tuo ⁊c. vt vidētes scām eccliam ꝓ facinorib⁹ suis tremescām atqꝫ cōmotā nō ꝑuipēdāt pniam. in sacra aūt dn̄i cena rursus ab eoꝝ decanis ⁊ eoꝝ p̄sbyteris ecclie liminib⁹ repn̄tent. ⁊ sic dic glo. ibidē ita fit quolibꝫ āno vt tali die mittant i eccliam. ⁊ lꝫ stent i ecclia nō tn̄ coīcabūt cū alijs i eucharistia vł i osculo. ⁊ sic erūt vsqꝫ ad octauā pasce. ⁊ tūc iteꝝ exhibūt ꝺ ecclia ⁊ erūt ex̄ eccliaꝫ vsqꝫ ad talē diē sequētis anni. ⁊ h̄ fiet vsqꝫ ad finē pnie. ⁊ si bn̄ penitēt. 2° āno vł 3°. pōt eis reddi igressus ecclie.

c Irca lr̄am Pnia est scd̄a tabula post naufragiū. h̄ ꝑ silitudinez dcm̄ est. Pria. n. tabula i mari est nauis q̄ cū aliqn̄ frangit. ꝯtingit qn̄qꝫ ꝙ aliq adherēt alicui tabule nauis ꝑ cui⁹ adiutoriū applicāt ad portū salutis. sic dico ꝙ ex̄ntib⁹ in mari hui⁹ mundi. baptismus est sic p̄ma tabła. i. sic nauis a cui⁹ gr̄a cū hoies cadūt restat eis pnia tāqꝫ tabula 2ᵃ. cuꝫ cui⁹ adiutorio deduci pn̄t ad portū salutis. ꝯstrue. g̊ sic. ꝙ pnia est tabula post naufragiū ſ̄a ab illa q̄ est an̄ naufragium. possꝫ tn̄ dici baptism⁹ p̄ma tabula post naufragiū vocādo pᵐ naufragiū originale pccm̄. eo ꝙ originale pccm̄ ⁊ ei⁹ sequele sunt q̄dā fractio itegritatis nāe quā in p̄mis parentib⁹ a sua ꝯditiōe habuerat. ianis est. s. carēs fructu illi⁹ pnie supple. quā hꝫ illa pnia quā sequēs culpa nō ingnat. ꝺ pnia pccōꝝ. i. in q̄ aliqs ꝑseuerat etiā si ad sūmū qs ꝑueniat maloꝝ. s. in cōꝑatione alioꝝ.

Di. xv.

e T sicut p̄dcis ⁊c. Supius exclusit mgr̄ errorē dicētiū ꝙ pnia nō ē iterabilis. Hic excludit errorē dicētiū ꝙ pnia ē diuisibił. ⁊ diuidit i 3. P° remouꝫ errorē dicētium ꝙ pnia ꝺ vno pccō sine altero valꝫ tūc qn̄ agit. 2° errorē dicētiū ꝙ ⁊si tūc nō valeat. tn̄ valꝫ qn̄ de pccō altero ꝯterit. ibi Quibusdā tn̄. 3° ponit auctoritates qb⁹ veritas ꝯfirmat ibi. Satis arbitror. Prima in duas. Prio detminat auctoritatē ꝓphetie q̄ꝫ illi iducebāt ꝓ se. 2° auctoritates scōꝝ. ibi. Alias quoqꝫ. Pᵃ in tres. P° ponit dubitationē. 2° solonem ibi. Sꝫ ꝺ his. 3° dubitationis orte ex solone explanationē. ibi. Attēde. Illa ꝑs q̄ ibi icip̄. Alias quoqꝫ diuidit in duas ꝑtes. P° recitat auctoritates q̄s illi errātes ꝓ se iducebāt ⁊ eoꝝ rōnez. 2° sbiungit p̄dcōꝝ solonez ibi. His rn̄deri. Illa ꝑs que ibi incipit. Quibusdā tn̄. in q̄ remouet errorē dicētiū ꝙ pnia de vno pccō sine alio valꝫ qn̄ ꝺ alio cōterit. diuidit in tres. Prio on̄dit ꝙ nō valꝫ ad meritū vite eterne. 2° ꝙ valꝫ ad remissionē pene ibi. Pōt etiam. 3° subiungit confirmationē vtriusqꝫ ibi. Ex his. Illa pars que ibi incipit. Satis arbitror. diuiditur in duas. Primo ostendit ꝙ nō potest diuidi pnia. Secūdo on̄dit que sit vera pnia ibi. Ex p̄missis.

Articulus primus.

c Irca hanc di. querēdū est p̄ncipalr de. 5. Primo ꝺ satisfactiōe in gnāli. 2° de elia. 3° ꝺ ieiunio. 4° de orōne. 5° de restitutione. Circa p̄mū q̄runt. 8. Primo vtꝝ satisfactio sit actus v̄tutis. Secūdo vtꝝ hō possit satisfacere deo pro culpa. Tertio vtrum satisfactio debeat fieri ꝑ oꝑa penalia. Quarto vtrū flagella que de⁹ imittit vel venire ꝑmittit suꝑ penitētes sint ꝓ eis satisfactoria. Quinto vtꝝ possit fieri satisfactio ꝑ oꝑa que fiūt i mortali pccō. Sexto vtꝝ hō possit satisfacere ꝺ vno pccō mortali sine alio. Septio vtꝝ deus possit remittere pccm̄ sine aliqua satisfactiōe. Octauo vtꝝ enumerent sufficient ꝑtes satisfactiōis. s. orō. ieiuniū. ⁊ elemosyna.

p Rimo ostendo ꝙ satisfactio nō sit act⁹ v̄tutis. Actus v̄tutis est vtilis Sed satisfactio cū sit debita est iutilis. dr̄. n. Luce. 17. Dicite ſui inutiles sumus. qꝺ debuimus facere fecimus. g̊ satisfactio nō est actus v̄tutis. Itē Phi. 2° ethi. c. 6. Uirtus est hītus electiu⁹ Sꝫ satisfactio qn̄qꝫ nō est electiua. sic cū aliqs ꝯ suā volūtatē satisfacē ꝯpellit. g̊ satisfactio nō est actus v̄tutis. Cōtra Grego. in q̄dā omelia suꝑ illud mathe. 6. Si qs vult post me venire. dic ꝙ dn̄s noster ꝯtria opposuit medicamēta pccis vt lubricis ꝯtinētiā. tenacib⁹ largitatē ⁊c. g̊ destructio pcci ē ꝑ v̄tutē vel ꝑ acᵐ v̄tutis ꝑ satisfactionē aūt destruit pccm̄. g̊ cū nō sit v̄tus est act⁹ v̄tutis. Rn̄deo ꝙ q̄uis satis sit manifestū satisfactionē esse actū v̄tutis. cum sit actus pnie. q̄ v̄tus est. vt supius on̄sū ē. h̄ tn̄ ⁊ alr declarat. Satisfactio ē. n. ꝓ illata iniuria volūtaria recōpēsatio ſm iustitie eq̄litatē cū ꝓposito nō cōmittēdi nouā iniuriā. h̄ ē qꝺ iplicite dr̄ ꝺ pnia di. 3ᵃ. §. j. ⁊ recitat i lr̄a hui⁹ di. c. 5. ⁊ sumptū ē ꝺ ecclliasticis dogmatib⁹ ꝓpone. 23ᵃ. Satisfactio pnie ē pccōrū cās excidē. nec eoꝝ suggestiōib⁹ aditū idulgere. ꝑ recōpēsationē. n. p̄dcām cāe p̄dcōꝝ excidunt. ⁊ ꝑ ꝓpositū cauēdi a futura iniuria pccōꝝ suggestiōibus aditus nō idulget. Sꝫ facē recōpēsationē ſꝫ eq̄litatem iustitie act⁹ est v̄tutis iustitie. vt videri pōt ex dcīs Phi. 5. ethi. c. 7. ⁊ ꝑlib⁹ alijs locis. g̊ satisfactio ē act⁹ v̄tutis. Ad pᵐ in oppᵐ dꝺ ꝙ minor ē falsa. debitū. n. meritoriū est inq̄ꝫtū iduit rōnē voluntarij. sic. n. hō fac ꝺ necessitate v̄tutē. Un̄ illa auctoritas itelligēda est ꝺ intilitate opposita ꝑfcōi. sic pꝫ ex glo. ibidē. Ad 2ᵐ dꝺ ꝙ cū aliqs ꝯ volūtatē suaꝫ satisfacere cōpellit si est cōpulsio sufficiēs illa satisfactio non hꝫ rōnem v̄tutis nisi ꝑ comparationem ad iudicē q ad satisfactionē cōpellit. Un̄ ⁊ sic cōpulsus nō satisfacit deo.

s Ecundo querit vtruꝫ homo possit deo satisfacere pro culpa. Et videt ꝙ non. Anselmus. primo libro. Cur deus homo. ca. 13. Debet omnis qui peccat honorem deo quē rapuit soluere. ⁊ hec est satisfactio. Sed homo non potest deo soluere debitum honorem. quia in infinitum est honorandus. ergo homo non potest deo satisfacere. Item satisfactio fieri non potest de eo quod ex alia causa est debitum. Sed ratione beneficij a deo accepti non est aliqua creatura que non debeat deo id quod est ſm Augᵐ lib. 83ᵐ. questionum. q. 68ᵃ. in

fine. ⁊ etiã ꝯm Ber. de diligẽdo deũ. c. 16. ergo homo
nõ hꝫ de quo possit deo satisfacere pro peccõ cõmis
so. Itẽ grauius est pccm̃ mortale actuale q̃ꝫ origia
le pccm̃. Sꝫ nullus purus hõ satisfacere potuit ꝓ
peccõ originali ꝯm Ansel. 2°. lib°. Cur deus homo.
non multũ longe post pncipiuꝫ. ergo multo minus
põt satisfacere ꝓ actuali peccõ mortali. Cõtra d pe.
di. j. Si cui. §. Hoc idẽ sacrificiũ ex lege offert peni
tens dũ satisfactionẽ ecclie iudicio sibi ipositã fcis
exequit. Sꝫ talẽ satisfactionẽ exeq põt hõ. ergo põt do
facere satisfactionẽ q̃ est sacrificiũ ꝯꝫ legẽ. talis aũt
est satisfactio debita. Itẽ q̃ꝫto ille ꝯ quẽ peccat est
misericordior tãto facilius satisfieri sibi põt. Sꝫ deus
est misericordissimus. ergo hõ facilime põt satisfacẽ do.

Rñdeo hoiem posse satisfacẽ deo. dupliciter põt itelli
gi. aut cũ alterius adiutorio. aut sine. Primo mõ dico
q hõ põt satisfacere deo i vtute. s. meriti xpi. cuius
pticeps est hõ p verã fidẽ. 2° aũt mõ hõ satisfacẽ nõ
põt deo. Vñ ꝯm Augm in euch. versus finem. Nec
antiquorum qcũqꝫ iustorum pter xpi fidẽ. salutẽ potuit i-
uenire. hõ. n. ꝑ se deo nõ põt eq̃le repẽdere. nec hoc
ab eo exigere. sed si fecerit famulando illud qd põt
plus ab eo nõ reqreret. Ad pm in oppm dd q ⁊ si
hõ ꝑ se nõ possit deo reddẽ debitũ honorẽ ꝯm eq̃li-
tatẽ iustitie tñ xpi meritũ ⁊ dispositio penitentis sa
ciẽtis qd in se est simul iũcta deo reddũt honorẽ de
bitũ ⁊ sunt debita satisfactio ꝓ peccõ ꝯm eq̃litatẽ iu-
stitie nõ cõpẽsantis meritũ penitẽtis. sed ꝯm q iu-
stitia est ꝯdecẽtia diuie bõitatis. satisfactio aũt me
rito xpi cõiũgit nõ realiter. sꝫ p verã fidẽ ipius peniten-
tis. ꝑ quã est ꝑticeps illius meriti. Ad 2m dd q deus
ex liberalitate sua nr̃e ifirmitati ꝯdescẽdẽs hoi con
stituit mẽsurã eorum ad q̃ d necessitate tenet q̃ est ob
seruãtia pceptorum vt d rliquo. i. de opibus sup erroga
tiõis possint satisfacere ꝓ ꝯmisso. q̃ opa ⁊ si debea-
mus deo debito ꝯgruitatis. nõ vult tñ tãqꝫ nobis
pcens vt sibi debeant debito nccĩtis nisi rõne vo
ti. vel satisfactiõis ꝓ peccõ. Ad 3m dd q q̃ꝫuis pec
catũ originale nõ sit ita graue ꝑsone sicut pccm̃ actua
le mortale. tñ grauius est nãe. qr ificit nõ tm̃ ꝑsonã. sꝫ
nãꝫ. ita q ꝑ ꝑsonã mediãte nã. ⁊ iõ ꝓ illo satisfacẽ ñ
potuit nisi ꝑpõderãs toti nãe humane. Quapꝑ con
cludit Ansel. 2°. li. Cur deus hõ. c. 7. q illuꝫ q satisfa-
cturus erat ꝓ pmorum parẽtũ peccõ. oportuit eẽ ꝑfectũ
deũ ⁊ hoiem. purus. n. hõ toti humane nãe ꝑpõde-
rare nõ potuissꝫ. Põt tñ aliter dici ad arm q ꝓ peccõ
originali xps solus satisfecit. Vñ a nobis nulla acq
rit satisfactio ꝓ originali peccõ. sꝫ tm̃ baptismi susce
ptio ꝑ quaꝫ hõ pmo efficit ꝑticeps meriti xpi. ꝓ ac-
tuali aũt mortali cũ satisfactiõe meriti xpi reqrit d
lege cõi aliq̃ satisfatio penitẽtis nõ ꝑꝑ imꝑfectionẽ
meriti xpi. sꝫ qr deus vult ⁊ ꝑꝑ sui honorẽ ⁊ bonũ no-
strũ. vt ꝓ his que voluntate ꝓpria ꝯmittimus vel
omittimus volũtate ꝓpria satisfactionẽ aliquã facia
mus. 2m arm. ad partẽ scdam nõ ꝓcedit qr maior
nõ est vera nisi suppositis ꝑtibus offensis. offensa aũt
ꝯ deũ est grauissima. ⁊ iõ hõ ꝑ se satisfacẽ nõ põt do.
sicut possꝫ homini. q̃ꝫuis deus sit hoie incõꝑabiliter
misericordior.

t **Ertio querit** vtrũ satisfactio debe-
at fieri ꝑ opa penalia

Et vr̃ q nõ. qr q̃ꝫto opus fit cũ maiori chari
tate. tãto est magis meritoriũ. ⁊ tñ minus penale.
sꝫ si satisfactio deberet fieri ꝑ opa penalia. illud qd
diminueret penalitatẽ. diminueret satisfactionẽ.
ergo nõ dꝫ fieri ꝑ opa penalia. Itẽ phi. 2°. ethi. ca. 3°.
Medicie ꝑ ꝯria inate sunt fieri. sed q̃dã sunt peccã
penalia. sicut tristitia. ita ergo satisfactio ꝓ talibus peccis dꝫ
esse ꝑ opa desiderabilia. Contra de pe. di. 3ᵃ. §. j.
Pnia est quedam dolẽtis vindicta puniẽs i se qd
dolet cõmisisse. sed dolor vindicte. punitio. res pe
nales sunt. ergo penitens satisfacere dꝫ ꝑ opa penalia.

Rñdeo q opus penale dupliciter põt itelligi. aut rõe
generis opis. aut rõne opantis loquẽdo de ope pe-
nali pmo modo dicto. satisfaciẽdum est pro peccõ ꝑ
opa penalia. ⁊ ꝑꝑ emendationẽ culpe pterite ⁊ pre-
seruationem a futura. culpe. n. debet pena. pene ẽt
ꝯm phi. 2°. ethi. c. 3. medicine sunt. s. nõ tm̃ curati-
ue. sed etiã ꝑseruatiue loquẽdo de opere penali. 2°.
modo nõ dꝫ. qr frequẽter opa q̃ꝫtũ est ex suo genere
penalia rõne feruentis charitatis in opante sunt ei
delectabilia. ⁊ sic ꝓcedebat pm arm. ad ꝑtem pmã.

Ad 2m dd q q̃ꝫuis aliqbus peccis sint annexe pene
sensibiles. tñ inq̃ꝫtũ sunt actus volũtarij aliquã dele-
ctationẽ hñt. qr sicut dr ꝓuer. 13°. Desideriũ si cõplea
tur delectat aiam.

q **Varto querit** vtrum flagella q̃ imit
tit deus. vel venire
ꝑmittit sup penitentes sint ꝓ eis satisfacto-
ria. Et vr̃ q nõ. illud qd est satisfactoriũ ꝓ peccis nõ
est detestãdũ nec respuendũ. sꝫ tꝑalia flagella sunt
detestãda ⁊ respuẽda. Vñ aug⁹. 10. li°. cõfes. c. 16°.
Ve aduersitatibus seculi. ergo pdcã flagella nõ sunt ꝓ
sustinẽtibus satisfactoria. Itẽ satisfacere nõ ꝯuenit
nisi illis q peccauerũt. sed tꝑalia flagella qñqꝫ imit
tunt hoibus nõ ꝑꝑ peccã. sicut patuit in iob. ergo non
sunt satisfactoria. Cõtra ea q̃ castigant peccã sũt sa
tisfactoria. sed sicut dic aug⁹. p° de ciui. dei. c. 30. Cũ
deus me aduersis rebus exagitat aut merita exami-
nat. aut peccã castigat. ergo talia flagella sunt satisfacto
ria. Itẽ illud est satisfactoriũ qd ad patientiaꝫ eru
dit bonos ⁊ facit eos deũ frequentare interpellatiõibus
crebris. sꝫ sicut dic aug⁹. p° de ciui. c. 8. Flagellum dei
ad patiẽtiã erudit bonos. Et Ber. de diligẽdo do
c. 25. Ex occasiõe frequẽtium necessitatum crebris
necesse est interpellatiõibus deũ ad hoie frequenta-
ri. ergo tꝑalia flagella satisfactoria sunt ꝓ sustinẽtibus
ea. Rñdeo q sustinẽs flagella sibi imissa ꝑ opatio
nem iustam cuiusmodi sunt oia illa que deus infli-
git siue ꝑ actionẽ iniustã cuiusmodi sunt aliqua que
deus frequent a peccõribus infligi iuste ꝑmittit nõ satis
facit ea sustinẽdo sub rõne qua patiẽs tm̃. qr sicut vo
luntas sustinẽtis nullo mõ compat ad ea vt actiuũ
pncipiũ. oꝫ aũt q meriti sit actiuũ pncipiũ volũtas
illius q meret. Inquãtũ tñ volũtas sustinẽtis ea pa
tient sustinet intentione remissiõis pene sibi debi-
te pro suis peccis sunt sustinẽti satisfactionis mã. sꝫ
formaliter ipa satisfactio in actu voluntatis consistit
flagella tamẽ que ipsemet deus immittit maioreꝫ
efficaciam habent inclinãdi voluntatem ad bonũ
q̃ꝫ illa que non immittit. sed imitti permittit. Ad
pmum dicendũ q illud verbum aug. intelligendũ
est per comparationem ad infirmos propter impa
tientie periculum. qr sicut dicit primo de ci. ca. 60.
In eadem afflictione mali detestantur ⁊ blasphe-
mant. boni autem precantur ⁊ laudant. Ad secũ-
dum dicẽdum q sicut idem opus quod in inocẽte
non fuissꝫ satisfactoriũ ẽ i penitẽte satisfactoriũ. ita

idē flagellum pōt esse innocenti materia maioris meriti ⁊ in penitente materia remissiōis pene peccati. Argumēta ad ptē aliā pcedūt p cōparationē ad illos q flagella illa sustinent patiēter.

q

Uinto q̄ritur vtrū possit fieri satisfactio p illa q̄ fiūt in mortali pccō. Et vr̄ ꝙ sic. qꝛ aliq̄ sunt opa q̄ nō sunt satisfactoria nisi in v̄tute meriti xp̄i. sꝫ illa n̄ sunt opa fcā in charitate qꝛ si filiꝰ dei nunq̄ꝫ fuissꝫ icarnatꝰ nec incarnādus. tñ opa fcā in charitate essent satisfactoria p pccō psone. ğ opa fcā ex charitatem sunt illa q̄ sunt satisfactoria. nō nisi i meriti virtute xp̄i. Itē totū vnū opꝰ est meritoriū i v̄tute bone itētiōis p quā fuit ichoatū. ğ siliter si hō ichoet satisfactionē i charitate ⁊ peccet mortalr̄ añ cōplemtum i v̄tute p̄ncipij totū residuū erit satisfactoriuꝫ.

Itē deꝰ pnior est ad miserādū q̄ꝫ ad ꝯdēnādū. Sꝫ nullū malū deꝰ relinqt ipunitū. ğ nec aliqđ bonū irremuneratū. Sꝫ opa fcā in pccō mortali nō sūt meritoria vite eterne. ğ ne sint irremunerata oꝫ ꝙ sint satisfactoria p pena debita culpe. Cōtra aplꝯs pᵒ cor. 13ᵒ. Si distribuero in cibos paupeꝝ oēs facultates meas. ⁊ si tradidero corpꝰ meū ita vt ardeaꝫ charitatē aūt nō habuero nihil mihi pdest. Item v̄tus satisfactiōis est opire pccōꝝ multitudinem. Sꝫ hᵉ ē ppriū charitati. Uñ. j. pe. 4ᵒ Charitas opit multitudinē pccōꝝ. ğ nullū opus fcm̄ ex charitateꝫ est satisfactoriū. Rñdeo ꝙ nō pōt fieri satisfactio p opa q̄ fiunt in mortali pccō. deꝰ. n. cū bonoꝝ nr̄oruꝫ nō egeat opa hois nō acceptat tāq̄ꝫ remuneratiōe digna nec tāq̄ꝫ satisfactoria nisi acceptet opantem. Uñ ge. 4ᵒ. dr̄. Prius respexit dn̄s ad abel. ⁊ pꝰ subiungit. ⁊ ad munera eiꝰ. Sꝫ deꝰ nō acceptat hoiem exn̄tē in pccō mortali. qꝛ in illo statu est inimicus dei. ğ opa exn̄tis i mortali pccō nō sūt đo accepta tāq̄ꝫ satisfactoria. sed sine illa acceptatiōe satisfactoria esse nō pn̄t. Ad pᵐ i oppᵐ dđ ꝙ opa fcā in charitate nō sunt satisfactoria nisi in v̄tute meriti xp̄i inq̄ꝫtū ex et̄na ordinatiōe diuīa hr̄e nō possumus charitatē p quā remittunt pccā sine v̄tute meriti illius. ⁊ si filiꝰ dei nunq̄ꝫ icarnatus nec icarnandus fuisset. aliā viā ordiassꝫ deꝰ p quā penitentes a deo reciperēt charitateꝫ p quā remittunt pccā. vt n. dic augꝰ. 13. đ tri. c. 10. Alio mō deꝰ nos liberare potuissꝫ q̄ꝫ p mortē xp̄i si voluissꝫ. Ad 2ᵐ dđ ꝙ opꝰ ichoatū ex bona itētiōe meritoriū est i v̄tute illiꝰ nisi iterrūpat p actū ꝯriū. ita vt illud qđ sequit non ꝯtinuet cū intētiōe pᵃ nec ſm actū nec ſm hitū. fcā aūt tali interruptiōe illud qđ seq̄ret actū ꝯriū non esset meritoriū i v̄tute p̄me itētiōis. satisfactio aūt ichoata in charitate p pccm̄ mortale iterrūpit ita ꝙ illa opa q̄ sequunt nō ꝯtinuant cū p̂ᵃ radice ſm actū nꝫ ſm hitū nec mediate nec imediate. Ad 3ᵐ. dđ ꝙ deꝰ nullū hoiem relinqt irremuneratum qn aliquo mō remuneret. Uñ q̄ꝫuis opa fcā i pccō mortali nō remunerent q̄ꝫtū ad meritū vite eterne nec q̄ꝫtum ad remissionē seu diminutionē pene debite pccō ſꝫ iustitiā legis diuie tñ remunerāt. vel quo ad tpalia bona. vel inq̄ꝫtū disponūt ad iclinādū aures diuie misericordie ad opantē. hec tñ remuneratio nō est ex debito ſꝫ ex libalitate diuine misericordie. Qđ aūt reliqui dicūt ꝙ ppt illa operans si moriat sine penitentia minorē penā sustinebit in iferno. nec sic dꝫ itelligi ꝙ pp illa minuat pena q pccis prioribus debebat. sed qꝛ iteriꝰ qđ faciūt. illa bona cauēt sibi a malis q̄ si facerēt āplius punirent.

s

Exto queritur vtruꝫ homo possit satisfacere de vno pccō mortali sine alio. Et vr̄ ꝙ sic. Hō pōt satisfacere de vno pccō veniali sine alio. ğ a sili de vno pccō mortali sine alio. Itē hō pōt satisfacere de vna pte pene sine alia. qꝛ nō explet totaꝫ suā penā simul. ğ a sili pōt satisfacere de pena debita vni pccō sine satisfactiōe de pena alij pccō đbita. Itē hō debitor alij hoi plˡibus de causis pōt soluere debitū p vna cā nō soluēdo debitū p alia. ğ a sili hō debens penā pro pluribꝰ culpis pōt soluere penā pro vna culpa nō soluēdo penā p alia. Cōtra đ pe. di. 3ᵃ. §. His auctoritatibꝰ. illoꝝ sn̄ia destruit qua euꝫ q pluribus irretitꝰ fuit asserit vniꝰ delicti penitētia eiusdē veniā dn̄o ꝯsequi sine alterius crimis pn̄ia.

Itē de pe. di. 5ᵃ. c. vlti. ⁊ recitat mgr̄ in lr̄a huius di. c. pe. Falsam pniam esse ꝯstat cum spretis plˡibꝰ de vno solo pn̄ia agit. aut cum sic agit de vno vt nō discedat ab alio. Rñdeo ꝙ pccm̄ est iniuria cōtra deū que inq̄ꝫtū est ꝯ equalitatē amicitie int̄ hominē ⁊ deū est dei offensiua. ⁊ inq̄ꝫtū ꝯ eq̄litatē iustitie q̄ respicit debitū neccītis est punitiōe digna. ⁊ loquor hec de eq̄litate nō que sit eq̄litas simplr̄. qꝛ talis nō pōt esse int̄ hoiem ⁊ deū. sed đ eq̄litate p cōpationē ad hois facultatem. qꝛ aūt lex diuia p̄cipit amicitiā hois ad deū. iō nō pōt esse eq̄litas iustitie hois ad deū sine eq̄litate amicitie ⁊ qꝛ eq̄litas amicitie hois ad deū ē p charitateꝫ q̄ sine aliqua v̄tute necessaria ad salutē eē nō pōt. iō eq̄litas amicitie n̄ pōt esse sine eq̄litate iustitie. nō est ğ dđ vt dicūt quidam ꝙ hō satisfacē possit p culpa inq̄ꝫtuꝫ ē ꝯ eq̄litatē amicitie hois ad deū sine satisfactōe p ea inq̄ꝫtū ē ꝯ eq̄litatē iustitie hois ad deū. dico ğ ꝙ satisfacer p culpa inq̄ꝫtū ē ꝯ vtrāqꝫ eq̄litatē duplr̄ pōt itelligi aut. s. đ illa pte satisfactiōis q̄ ꝯsistit in actu aīe interiori. aut đ illa que ꝯsistit in actu aīe exteriori. p̄mo mō nō pōt hō satisfacere đ vna culpa mortali sine alia. qꝛ q̄ꝫuis culpe nō sint connexe. tñ radix satisfactionis est vna. s. charitas q̄ cū nullo pccō mortali stare pōt. ⁊ qꝛ obligatio ad penā eternā nō ꝯpatitur se in hoie cū diuia amicitia. iō p charitatē illa obligatio cōmutat i obligationē ad tpalē penā. p actū ğ penitēdi iteriorē p queꝫ remittit culpa ⁊ obligatio ad penā eternā dispositiue: ⁊ charitatē p quam remittunt formalr̄ ⁊ ꝯplectiue nō pōt satisfieri đ vno pccō mortali sine alio. nec q̄ꝫtū ad offensam. neꝫ q̄ꝫtū ad obligationē ad penā eternā. ⁊ sic itelligi đbēt ea q̄ magr̄ ad hāc partē allegat in lr̄a. Loquendo autem de alia parte satisfactionis que directe respicit solutionē temporalis pene. inquantū per actum penitendi interiorem. ⁊ charitatem cōmutata est obligatio ad penam eternā pōt satisfieri de pena debita vni pccō sine alia. sicut satisfieri potest đ vna parte pene sine alia. vt ostendebat in arguendo. cuius ratio est qꝛ obligatio ad talē penaꝫ simul stat cum charitate. ⁊ iō remanēte debito pene pro vno pccō acceptari pōt solutio pene p alio. si tñ assit ppositū satisfaciēdi postea de alio. quod propositum si mutetur ita vt pro alia non velit postea satisfacere. remanet tñ precedens solutio acceptata.

Ad p̄muꝫ in oppᵐ dđ ꝙ nō est simile qꝛ nullū mortale pccm̄ pōt se compati cum charitate qꝛ nulluꝫ

pccm̄ remitti pōt nisi ꝑ charitatem. ⁊ ideo si vnuꝫ
possꝫ remitti sine alio simul possꝫ homo esse dei a-
micus ⁊ inimicꝰ. veniale aūt siml' ꝯpatiť se cū cha-
ritate. ⁊ iō pōt acceptari pnīa de vno sine pnīa de
alio. Ad 2m solutū est in q̄one. Ad 3m dō ꝙ iusti-
tia hoīs ad hoīeꝫ attēdiť circa exťiores oꝑationes.
sed iustitia hoīs ad deū ꝑ̄ncipaliꝰ attēdiť circa actꝰ
inťiores ⁊ iō pōt s̄uare hō hoī equalitatē s̄m iustitiā
legis humane s̄m vnā ptē ꝗ̄uis nō s̄uet s̄m aliā. qꝛ
nō est vna radix cōis rōne cuiꝰ solōnes oīuꝫ d̄bito-
rū hoī sint ꝯnexe sic est vna radix. s. charitas i q̄ cō-
nectunť satisfactiōes oīum que deo debenť. Ar°.
ad partē aliā ꝓcedūt de satisfactiōe q̄ztū ad remis-
sionem culpe ⁊ pene eterne.

s Eptimo q̄riť vtrū deꝰ possit r̄mit-
tere pccm̄ sine aliq̄ satisfa-
ctiōe. Et vr̄ ꝙ nō. Ansel. 1°. li. Cur deus hō
c. 12. Si pccm̄ nō puniť iordiatū dimittiť. sed deus
nihil iordiatū pōt dimittere. g̊ deꝰ nō pōt sine satis-
factiōe pccm̄ remittere. Itē eodeꝫ li. c. 10. In deo
q̄ōlibꝫ ꝑuū. incōueniēs sequiť impossibilitas. sꝫ po
stea. 12. c. diċ ꝙ nō decꝫ deū pccm̄ impunitū dimit
tere. g̊ deū h̄ facere est ipossibile. Itē eodē li. c. 12.
Liberior est iniustitia si sola misericordia dimittiť
q̄z iustitia q̄ō valde incōueniēs vr̄. sed si deꝰ dimit
teret pccm̄ sine oī satisfactiōe dimitteret, ip̄m sola
misericordia. g̊ hoc facere incōueniēs est. Cōtra
apl's ad Ti. 3°. Nō ex oꝑibꝰ iustitie q̄ fecimus nos.
sed s̄m suā misericordiā saluos nos feċ. Item ac. 9.
hr̄ ꝙ cū paulus esset in actu ꝑsequendi xp̄ianos de
us ip̄m iustificauit. Itē maior est misericordia d̄i
q̄z illa quā hoī ꝑ̄cipit. sed deꝰ ꝑ̄cipit hoī dimitteř of
fensam sibi fcām. etiā si iniurias nō sacisfaciat. er-
go vr̄ ꝙ h̄ deus faceē possit ⁊ debeat. R̄ndeo ꝙ de
remissione pcci ꝯtingit loq̄ dupl'r. aut de lege cōi.
aut ex ꝑ̄uilegio sp̄ali. P̄rio mō s̄m oēs nunq̄z dimit
tiť actuale pccm̄ mortale sine aliqua satisfatiōe. qꝛ
semꝑ ad h̄ requiriť actus penitēdi in quo ꝑ̄ncipali-
or pars satisfactiōis ꝯsistit. 2° modo dicūt etiā mul-
ti ꝙ nullo mō actuale pccm̄ mortale pōt a deo sine
satisfactiōe remitti. qꝛ deꝰ pccm̄ tale dimitteř nō
pōt sine ifusiōe gr̄e. ⁊ qꝛ hō mortal'r peccādo oculuꝫ
aīe clausit. iō lumē gr̄e ad aīam itrare nō pōt nisi a-
ꝑiať ꝑ actū penitēdi. sic neq̄z lumē solis pōt intrare
domū nisi aꝑiať fenestra. ⁊ ꝓ hac oꝑione vr̄ eē snīa
augi sup Io. omł'a. 72a. sup illō Io. 14. Maiora ho
rū faciet. cū ex ipio fit iustus. salutē oꝑať xp̄s in illo
sed nō sine illo. Sed ꝯ̄ h̄ aliq̄ arguūt sic. Q̄ēm ef
fcm̄ quē faceē pōt deꝰ mediāte cā efficiēte. 2a. facere
pōt sine oꝑatiōe illiꝰ. sed preꝑatio ad gr̄am quā i se
facit peccator penitēdo ē ꝑ̄ncipal'r a deo mediante
oꝑatiōe penitentis q̄ est cā 2a. quaꝑꝑ diċ aug. 13. de
tri. c. 10. ꝙ merita nr̄a dona dei sunt. g̊ illā ꝑ̄paratio
neꝫ pōt deꝰ facere in pccōre nō mediāte aliq̄ actiōe
ipiꝰ pccōris. vn̄ sine ꝑ̄iudicio mihi vr̄ ꝙ q̄zuis hoī
q̄zdiu est i actu pcci mortal' pccm̄ nō possit remitti
tn̄ hoī obdormiēti in pccō mortali deꝰ possꝫ si vel-
let hitū charitatis ifūdere ⁊ sic pccm̄ dimittere. qc
qd. n. ē i peccatore dormiēte bonū est excepta d̄for-
mitate pcci q̄ nihil aliud ē q̄z carētia boni debiti in
volūtate. vt in. 2. li. oñsum ē. nullū bom ꝓhibꝫ aīaꝫ
suscipe charitatē. ⁊ q̄zuis malus voluntatis actus
quo pccōr ꝑ̄uat se bono d̄bito ꝓhibeat q̄zdiu durat
aīam suscipe hitū charitatis. tn̄ carentia boni debi
ti ꝓhibere nō pōt aīam suscipere p̄ntiam boni debi
ti oppositi si sit agēs q̄ restituat. sic neq̄z carentia lu
minis in aere pōt ꝓhibere aerē a susceptiōe luminis
cū sol irradiat. al'. n. pueri nō reciperēt debitā iusti-
tiā q̄ an̄ bapm carent. ⁊ si sic deus dormiēti pccā di
mitteret nullā iniustitiā faceret vt in sol'oe argum̄
toꝝ patebit. vtꝝ āt vnq̄z ꝑ talē mom deꝰ alicui pec-
catū mortale actuale dimiserit nobis icertū est. sꝫ
q̄ō nō est d̄ h̄ q̄ō deus fecit. sed d̄ h̄ q̄ō facere posset.
Ar. ad pteꝫ ꝑ̄mā ꝓcedūt d̄ remissiōe s̄m legē cōeꝫ
⁊ supposito ꝙ in pccōre nec i alio ꝓ eo eēt punitum
pccm̄. aliqd aūt faceř ex ꝑ̄uilegio sp̄āli. ⁊ raro: iusto
ordini nō derogat. q̄nq̄z tn̄ q̄ō coiter fcm̄ d̄rogaret.
vn̄ si q̄nq̄z rex vt oñdat suā plenitudinē potentie ⁊
benignitateꝫ mīe vt magis timeať ⁊ diligať. ꝑcit
aliq̄n hoī scelerato nō d̄rogat iusto regimi regni sui
imo ꝯfert q̄nq̄z. q̄ō tn̄ sepe iteratū derogaret. q̄nq̄z
ēt iuste ⁊ in casu pōt ꝑcere filio scelerato cuiꝰ pr̄ vo
lūtarie morteꝫ sustinuit ꝓ vtilitate regni. silr̄ dico
ꝙ si deꝰ ad oñdendū oī ꝑotētiā suā ⁊ sūmā bonitatis
sue mis̄icordiā aliq̄n dimitteret alicui sine satisfa-
ctiōe pccm̄. nullā iniustitiā faceret. qꝛ sic diċ ansel.
ꝓ sol'. 10. c. loquēs ad deū. cū punis malos iustū est.
qꝛ illoꝝ meritis ꝯuenit. cū vō ꝑcis malis iustū ē. nō
qꝛ illoꝝ meritis sꝫ qꝛ bonitati tue ꝯdecēs est. Et ĩ
facis q̄ō decꝫ te sūme bom. sic itaq̄z sine repugnan
tia iuste punis ⁊ iuste ꝑcis. nec sic faciēdo relique-
ret pccm̄ total'r ipunitū. qꝛ xp̄s n̄ tm̄ ꝓ nr̄o pccō ori-
ginali sꝫ ēt ꝓ pccis hoīuꝫ actualibꝰ ⁊ ꝑ̄teritis ⁊ seq̄n
tibꝰ mortē sustinuit. Ad pm ad ꝑtem aliā dō ꝙ ꝓce
dit d̄ cā salutis nr̄e q̄ fuit incarnatio filij dei. ⁊ eius
mors q̄ sub merito nr̄o cadē nō poterunt. ⁊ ꝑꝑ h̄ ab
aug°. 13. d̄ tri. c. 19. dr̄ Sūma gr̄a. Ad 2m dō ꝙ deꝰ
paulo imisit gr̄aꝫ gratis datā ꝑ quā a mala volūta-
te cessauit. ⁊ ita ꝑfecte penituit ꝙ q̄i stati ē secuta re
missio pccōꝝ. Uel pōt dici ꝙ illa remissio nō fuit s̄ꝫ
legē cōeꝫ. sꝫ ex ꝑ̄uilegio sp̄āli. Ad 3m dō ꝙ sic diċ an
sel. j. li. Cur deꝰ hō. c. 12. in h̄ ꝙ deꝰ nobis ꝑ̄cip̄ pec-
cātibꝰ i nos dimittere offensaꝫ ēt si nobis nō satis-
faciāt. ⁊ tn̄ ip̄e pccm̄ sine aliq̄ satisfactiōe nō dimit
tit d̄ lege cōi nulla est repugnātia. qꝛ deꝰ h̄ nobis p̄-
cip̄ vt nō p̄sumamꝰ q̄ō solius dei est. ad nullū. n. ꝑ-
tinet vidcāꝫ facere nisi ad illū q̄ dn̄s est oīuꝫ. nā cū
terrene ptātes h̄ recte faciūt ip̄e faca quo ad h̄ ip̄ꝫ
sunt ordinate.

o Ctauo q̄riť vtrū sufficienť enumerenť
ptes satisfactiōis. s. oīo ieium.
⁊ elīa. R̄ndeo ꝙ sic. ⁊ h̄ tā ex pte bonoꝝ ꝑ
q̄ satisfacienm est. ⁊ ex pte cāꝝ pcci q̄ ꝑ satisfactionē
ꝓut nūc est possibile sunt excidēde. q̄z ex pte illoꝝ ꝯ̄
quos pccm̄ cōmittiť. de bonis. n. nr̄is debemꝰ sa-
tisfacere. ⁊ s̄m phm̄. j. ethi. ca. 10. Tria habemus
bona scilicet bona fortune que vocat bona exteri
us ⁊ bona corporis. ⁊ bona aīe. de bonis exteriori-
bus satisfacimꝰ ꝑ eliam sub qua ꝯp̄hēdiť totum q̄ō
expēdiť in ꝓximoꝝ vtilitatē. d̄ bonis corꝑis satisfa
cimꝰ ꝑ ieium sub quo ꝯp̄hendiť qc̄qd ꝑtinet ad cor-
poris afflictionē. d̄ bonis aīe satisfacimus ꝑ oīonē
sub q̄ ꝯp̄hendiť qc̄qd deo exhibeť ꝑ latrie v̄tutem.
Tres ēt s̄m Io. in. j. canonica sua. c. 2. sunt pccōruꝫ
cause ꝯcupiscētia carnis q̄ ꝓut possibile est excidiť
ꝑ ieiuniū. ⁊ cōcupiscētia occuloꝝ ꝯ̄ quam ordinať
elīa. ⁊ superbia vite ꝯ̄ quam ordinať oīo. vt etiam
habitū est li. 2°. ꝯtingit hoīeꝫ peccare ꝯ̄ seip̄m. ꝯ̄ q̄ō

ordinaƭ ieium. ⁊ in ꝓximū. ꝯ qḋ ordiaƭ elīa. ⁊ ī deū. ꝯ qḋ ordiaƭ oīo q̄ ꝑ appropriationē dcā sunt. he satiſfactiōis ꝑtes ponunƭ ḋ pnia di. 6a. §. j.

Articulus secundus.

c Onsequenter q̄riƭ de 2o. p̄ncipali. Et circa h̄ q̄runƭ. 8. Po vtꝝ dare eliam sit actꝰ vtutis. Scḋo vtꝝ cadat sub p̄cepto. Tertio vtrū magis sit satiſfactoria inƭ ꝑtes satiſfactiōis. Quarto vtꝝ elīe corꝑales p̄ferende sint sp̄ualibꝰ elīis. Quito vtꝝ ḋ quolibet bono sit elīa facienda. Sexto vtꝝ licitū sit cuilibꝫ eliam facere. Septimo vtꝝ aliqs possit facē eliā sibi ip̄i. Octauo vtꝝ elīa dāda sit malis.

p Rimo ondo ꝙ dare eliā nō sit actꝰ virtutis. dare eliā est actꝰ mīe. sed mīa nō est vtꝰ qꝛ ſm ph̄m. 2o. ethi. 5. c. nulla passio est vtꝰ. ⁊ sic diƈ dam̄. li. 2o. c. 27. mīa ē sp̄ēs tristitie. tristitia vo passio est. dare ḡ eliā nō est actꝰ vtutis. Itē circa exteriora bona ḋ qbꝰ fit elīa nō sūt nisi tres vtutes. s. libalitas. magnificꝰ ⁊ iustitia. vt colligi pōt ex vbis phi. 2. ethi. c. 7. Sꝫ daƭ eliā non est actꝰ libalitatis. qꝛ libal nō attēdit īdigētiā eiꝰ cui dat. nec magnificentie. qꝛ ſꝫ phi. 4. ethi. c. 5. Magnificentia ñ est nisi circa magnos sumptus misericordia autem circa magnos ⁊ paruos. nec iustitie qꝛ sic diƈ aug. 19. ḋ ci. c. 21. iustitia vtꝰ est q̄ sua cuiqꝫ distribuit. sꝫ mīa dat illḋ qḋ est dātis ꝓpriū ñ illius cui daƭ. ḡ dare eliā nulliꝰ vtutis est actꝰ. Itē actꝰ vtutis semꝑ est rectꝰ. sꝫ datio elīe pōt esse ñ recta vt cū fit ex vana glīa. ḡ ñ est actꝰ vtutis. Cōtra vt suꝑiꝰ hitū est. pnia est vtꝰ ⁊ satiſfactio actꝰ pnīe. ⁊ datō elīe sp̄ēs satiſfactiōis. ex qbꝰ seqƭ ꝙ sit actꝰ vtutis. Itē mīa ꝯriaƭ īuidie. qꝛ sic diƈ dam̄. lio. 2. c. 27. inuidia est tristitia ī alienis bonis. mīa est tristitia ī alienis malis. cū ḡ inuidia sit vitiū ⁊ ꝯriū vitij sit vtus. mīa. est vtꝰ. sꝫ dare eliā est actꝰ mīe. ḡ est actꝰ vtutis. Rñdeo ꝙ dare eliā sub circūstātijs ḋbitis actꝰ est vtutis vel vt p̄ncipij. s. cū eliciƭ a vtute. vel vt termi. s. cū daƭ a ñ h̄nte hitū vtutis disponente se. tñ ꝑ h̄ ad vtutē dare. n. eliā sub circūstātijs ḋbitis sēꝑ ē actꝰ rectꝰ. actꝰ aūt volūtariꝰ rectꝰ. vel eliciƭ ꝑ vtutē vel disponit ad vtutē. Ad pm in oppm dḋ ꝙ mīa pōt accipi ꝓ passiōe. ⁊ sic nō ē virtꝰ. vel ꝓ hitu volūtaris quo abilitaƭ ad subueniēdū ꝑꝑ deū mīſie idigētis. ⁊ sic est vtꝰ. po mō poniƭ a dam̄. sp̄ēs tristitie. Ad 2m dḋ ꝙ dare eliā actꝰ est libalitatis. qꝛ q̄uis nō oīs libalitas attēdat idigētiā illiꝰ cui daƭ. tñ vna sp̄ēs eiꝰ h̄ attēdit. ⁊ illa ē mīa cuiꝰ actꝰ est eliā daƭ. ⁊ sic cū libalitas sit aliquo mō ꝑs potētial iustitie. dare eliā magis vƭ ꝑtinē ad iustitiā q̄ȝ ad aliquā aliaȝ q̄ttuor cardialiū vtutū. Ad 3m dḋ ꝙ dare eliā non est actꝰ vtutis nisi cū est ḋbito mō circūstātiatꝰ ⁊ sic nunq̄ȝ pōt esse nisi rectus.

s Ecundo queriƭ vtꝝ dare eliā cadat sub p̄cepto. Et vƭ ꝙ nō. licitū ē vnicuiqꝫ retieƭ qḋ suū ē sꝫ hō faƈ eliā ḋ suo. ḡ hoi nō daƭ eliā licitū ē. qḋ nō esset veꝝ si daƭ eliā caderet sub p̄cepto. Itē si eēt p̄ceptū reduceretƭ ad vnū ḋ decē p̄ceptis. nō ad p̄ceptm negatiuū. qꝛ daƭ eliā aliqd affirmatiuū est. nec ad p̄ceptū affirmatiuū. qꝛ nō ad aliqḋ p̄ceptū affirmatiuū p̄me tabule. qꝛ illa ꝑtinēt ad vtutē latrie. vt ī lio. 3. di. 37. onsuꝫ ē. nec ad p̄ceptū affirmatiuū. ſe. tabule qꝛ ñ est nisi vnū. s. ḋ honoratiōe parētū. ḡ dare eliā ñ cadit sub p̄cepto. Itē si esset sub p̄cepto tūc quotiēscūqꝫ h̄ns hō vltra id qḋ sibi nccīuꝫ est. ñ daret illud idigēti petēti mortalr peccaret qḋ falsū ē. Cōtra illḋ cadit sub p̄cepto sine quo charitas esse nō pōt. sꝫ sic diƈ Jo. i. j. cano. sua. c. 3. q h̄uerit subāꝫ huiꝰ mūdi ⁊ viderit frēꝫ suū nccītē h̄re. ⁊ clauſit viscera sua ab eo qūo charitas ḋi manꝫ ī eo. q. d. ñ manet. ḡ daƭ eliā cadit sb p̄cepto. Itē ſm phi. 5. ethi. c. 2. lex dat p̄cepta de actibꝰ oiuꝫ vtutū. sꝫ vt ī p̄cedēti qōe hitū ē daƭ eliā est actꝰ vtutis. ḡ ē sub p̄cepto. Rño ꝙ daƭ eliā est sub p̄cepto legis nāe. ⁊ legis diuie. ⁊ legis positiue. lex. n. nālis p̄cip ꝓximū ve diligeƭ nō tm̄mō affectu. sꝫ ēt effcū. qꝛ ñ est verꝰ affectꝰ nisi seq̄ƭ effectꝰ si possi. est q ḡ idigētie frīs ñ subueit nō veraciƭ ip̄ꝫ diligit. qḋ volēs inuē btūs Jo. diƈ in ja cano. sua. c. 3. filioli ñ diligaꝰ vbo neqꝫ ligua tm̄. s. sꝫ oꝑe ⁊ veritate. Lex ēt diuia h̄ p̄cipit. qꝛ vt hƭ mathe. 25. xp̄s iꝓpabit reprobis maxime ḋfcūs mīe opuꝫ. In iuƭ canōico p̄cipiƭ. vñ decre. di. 86. Frem nr̄m. diƈ ḋ quodā ep̄o largā manū h̄eat. nccītēꝫ patiētibꝰ occurrat alienā inopiā suā credat. qꝛ si h̄ nō hꝫ. ep̄i vacuū nom̄ tenꝫ. ⁊. j. e. di. Nō sitis. §. pasce. sic dƭ quosi pascēdo hoies ſuaƭ poteris si ñ paueris occidisti. ⁊. 7. q. 1. Ois dƭ ꝙ q negāt mīaꝫ faciendā fugiētibꝰ ⁊ nccītē patiētibꝰ ip̄ꝫ xp̄m negāt q est mīa. sꝫ cū sit p̄ceptū affirmatiuū q̄uis obliget semꝑ. ñ tñ ꝓ semꝑ sꝫ ꝓ loco ⁊ tꝑe. ꝯsiderāda. n. ē facltas h̄ntis ⁊ mſia idigētis. si. n. hō h̄eat aliqd qḋ ñ sit nccīuꝫ sustētatiōi sue nāe nec illoꝝ qbꝰ teneƭ ꝓuidē sicut vxor filij ſui ⁊ ancille. ⁊ sit tā nōbil nccītas seu idigena ex ꝑte illiꝰ cui dādū est ꝙ imineāt ꝓbabia siga extreme nccītis. tūc h̄ns teneƭ ex p̄cepto sbueniƭ idigenti. si ēt hō h̄eat aliqd suꝑfluū ñ tm̄ sustētationi. nāe. sꝫ ēt ḋcentie sui statꝰ teneƭ ḋ illo eliā facē idigētibꝰ ēt si ñ iuenirenƭ tales q̄ eēnt ꝯstituti i nccīte p̄dcā. ⁊ si plēs occurrāt idigētes qbꝰ oibꝰ subueniƭ ñ possit teneƭ ceteris ꝑibꝰ magis idigēti sbueniƭ. Ad pm i oppm dḋ ꝙ suꝑfluū sustētatiōi tue nāe. ⁊ si sit tuū ꝓpriū q̄tuꝫ ad dispēsatōeꝫ seu auctoritateꝫ admistrādi. q̄tū tñ ad vsū illoꝝ est i qbꝰ vides signa ꝓbabilia iminē necessitatis extreme nisi sbueniaƭ eisdē. a siti aliqo mō dico ḋ suꝑfluo ḋcētie tui statꝰ respcū idigentiū citra p̄dcāꝫ nccītē. Vñ ꝯ illos q ḋ suꝑfluo mōis p̄dcis idigētibꝰ sbueniƭ nolūt dƭ ḋcre. di. 47. Siƈ esurienm pāis ē quē tu ḋtines. nudoꝝ vestimtū ē qḋ tu recludis. miseroꝝ redēptō ē ⁊ absolutio pecūia quā tu infra ḋfodis. ⁊ i h̄ appet ꝙ eliā daƭ eo mō qo cadit sub p̄cepto mltū ꝑticipat ḋ rōe actꝰ iustitie. Vñ ⁊ glo. sr illḋ math. 5. Cū faƈ eliā. dƭ elīa ē ꝑs iustitie. ⁊ q̄uis hꝰ p̄cepti trāsgressores ñ sēꝑ puniāƭ lege h̄uana. puniunƭ tñ lege diuia. ſꝫ. n. sniaꝫ aug. 1o. li. ḋ li. ar. longe añ mem. mlta ipunita iuste reliquūƭ lege h̄uana. q̄ tñ iuste vidicāƭ lege diuia. Ad 2m dḋ ꝙ h̄ p̄ceꝑ reduciƭ ad p̄ceptū ḋ hōratiōe parētū sb qo cōp̄henduntƭ p̄cepta affirmatiua ḋ oꝑibꝰ pietatis. Ad 3m dḋ ꝙ ñ dās eliā i casibꝰ suꝑdcis mortaliƭ peccat. al aūt dare eliam est ꝯsiliū nō precepm.

t Ertio queriƭ vtꝝ dare eliā sit magis satiſfactoriuꝫ inƭ ꝑtes satiſfactōis. Et vƭ ꝙ ñ. auic. 10. metaphi. c. 3. loquens ḋ obseqjs q̄ impediunƭ ꝑꝑ deum

dicē ꝙ ex his oībus obsequijs illud est acceptabiliꝰ ꝑ qđ agēs paraꝶ. q̄ſi ſit loquēs in deo ⁊ tēdēs in ipʒ ⁊ ad ipm factꝰ qi p̄ns ei. ⁊ hec ē oro. Itē cū ꝑ ſatiſfactionē ſint cāe pccōꝝ excidende. illud magis est ſatiſfactoriū qđ est ꝯ peiorē radicē pcci. ſʒ illa est ſuꝑbia vite ꝯ quā ē directe oro. ġ oro ē magis ſatiſfactoria īter ſatiſfactiōis ꝑtes. Itē ſatiſfactio faciēda ē ꝑ opa penalia. ſʒ ieiu^m magis est penale q̄ʒ donatio elie. ġ magis est ſatiſfactoriū q̄ʒ elia. Cōtra illud magis est ſatiſfactoriū cui maxie appropat ſcriptura ꝯriari pccis. ſʒ elia est huiuſmōi vñ eccli. 3° ignē ardētē extiguit aq̄. ⁊ elia reſiſtit pccis. ġ elia est maxime ſatiſfactoria. Itē postq̄ʒ thobi. 12. dcm̄ ē. bona ē oro cū ieiu° ⁊ elia. đ elia ſpālit ſubiūgiꝶ. q̄m elia a morte liberat. ⁊ ipa ē q̄ purgat pccā ⁊ facit iueniꝶ vitā eternā. ġ vꝶ ꝙ ſit magis ſatiſfactoria elia q̄ʒ ieiu^m vel oro. Ad istā q̄ōnē dicūt q̄dā ꝙ in ſatiſfactōne tria ſunt. ſ. vitatio culpe ad quā maxie valʒ oro. ſolō pene ad quā maxie valʒ ieiu^m. augm̄tū gr̄e ad qđ maxie valʒ elia. Et q2 augmētū gr̄e nobiliꝰ ē q̄ʒ vitatio culpe. q2 nō vitaꝶ malū niſi ꝑꝑ bonū. ⁊ qđlibet istoꝝ meliꝰ ē q̄ʒ ſolō pene. iō iter ꝑtes ſatiſfactiōis vtilior ē elia. ⁊ oro vtilior q̄ʒ ieiu^m. quā ꝯcluſionē ꝯcedo. Aliꝶ tn̄ poſſuʒ eā declare. elia. n. đbita itētione fcā aliquo mō v̄tutē ꝯtinet orōnis ⁊ ieiunij. q2 elia eū cui daꝶ obligat ad orādū ⁊ ieiunādū ⁊ alia bona faciēdū ſi adest facultas ꝑ dāte. elia ēt in q̄ʒtū daꝶ ꝑꝑ deū est qi q̄dā oblatio deo fcā. oblatio aūt fcā deo aliquā vi hʒ orōnis. in q̄ʒtū ēt exteriora bona ſunt ad ſuſtētationē corꝑis. ſubtractio eoꝝ ꝑ etiam aliquo mō v̄tutē ꝯtinet ieiunij. oro ſilr̄ v̄tute aliquo mō ꝯtinet ieiu^m. q2 in orōne aīa regimi corꝑis minꝰ intēdit. ⁊ ex ꝯn̄ti corpꝰ đbilitat. ſic ġ v̄tuoſior est aīa itellectiua q̄ʒ ſenſitiua. q2 ꝯtinet ipiꝰ virtutē ⁊ plus. ⁊ ſenſitiua q̄ʒ negati^a. q2 ꝯtinet ciꝰ v̄tuteʒ ⁊ ampliꝰ. ſic magis ē ſatiſfactoria elia q̄ʒ oro. ⁊ oro q̄ʒ ieiu^m. q̄ʒuis elia n̄ tm̄ excedat orōnē ⁊ ieiu^m ī eē moris q̄ʒtū aīa itellectiua excedit ſenſitiuā ⁊ vegetatiuā ī eē nāe. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ oro ꝺm eſſētiā dignior ē q̄ʒ dōatio elie. ſʒ tn̄ q̄ʒtū ad vſū vtiliꝰ ē dare eliā q̄ʒ oraꝶ. ⁊ ſic dʒ itelligi v̄bū anic. q2 tn̄ oro ⁊ ieiu^m retrahūt a pccō nō tm̄ ꝑ moduʒ meriti. ſʒ ēt ꝑ modū ꝯſuetudis ꝯrie. iō đ illo đmonio qđ erat deputatū ad iclinandū hoies ad malā ꝯſuetudinē. dꝶ math. 17. ꝙ eijci nō pōt niſi ꝑ orōnē ⁊ ieiuniū. Ad 2^m dđ ꝙ ꝯ ſuꝑbiā vite ē ēt elia. q2 vt ſupiꝰ hitū ē ꝯtinet aliquā orōis v̄tutē. Ad 3^m dđ ꝙ ī ſatiſfactione plus attēdēda ē bonitas q̄ʒ penalitas. elia aūt melior ē ieiu° q̄ʒuis ieiu^m ſit penaliꝰ ſimplr̄. qđ iō dico ꝙ aliq̄bꝰ penaliꝰ est etiam dare q̄ʒ ieiunare.

Quarto querit vtrū elie corꝑales ꝑferende ſint ſpūalibꝰ elis. Et vꝶ ꝙ ſic. math. 25. Xp̄s ꝑdicit omiſſiōes opum mīe q̄ īpropabunꝶ reprobis ī iudicio. nō ſit mētō niſi đ omiſſiōibꝰ eliaꝝ corꝑaliū. qđ n̄ fieret niſi corꝑales eēnt ſpūalibꝰ ꝑferēde. Itē corꝑal elia ꝑferēda ē orōni. ſʒ đ orōne pōt fieri elia. q. n. orat ꝑ alio ſibi miaʒ ipēdit. cū ġ oro ſit res ſpūal elia corꝑal ꝑferenda ē ſpūali. Contra ſpūs ꝑferꝶ corꝑi. ġ a ſili ⁊ elia ſpūalis ꝑferēda ē corꝑali. Itē đcre. di. 45^a. Due. elia cordis multo maior ē q̄ʒ elia corꝑis. Rn̄° ꝙ ſūt elie pure corꝑales. vt cuʒ daꝶ vel ſit aliq̄d corꝑale ad ſubuētionē corꝑalis idigētie ꝑximi q̄ ſūt ſepteʒ. viſitare īfirmū. potaꝶ ſciētē. cibaꝶ eſuriētē. redimere icarceratū. veſtire nudū. recipe hoſpitē. ſepelire mortuū. q̄ h̄ v̄ſu ꝯtinēꝶ. Uiſito poto cibo redimo tego colligo cōdo. q̄dā ſūt pure ſpūales. ſ. cū daꝶ vl̄ cū ſit aliq̄d ſpūale ad ſubuen^m ſpūali idigētie. ꝑxi. ⁊ ſic ꝺm augꝰ. euchi. 40. c. q dimittit ex corde illi a quo offenſus ē vl̄ orat vt ei dimittaꝶ eliā fac. Alie ſunt corꝑales rōe dati vl̄ fci. ⁊ ſpūales rōne idigentie. ad quā ſubleuādā datū vel fcm̄ ordiaꝶ vt cū aliq̄s v̄bo īſtruit ignorātē. vl̄ v̄bere caſtigat peccāteʒ vl̄ ꝑ aliqđ donū vel aliq̄d aliud ſenſibile ꝯſolaꝶ triſtē. Uñ ꝺm aug. vbi ꝑus. Elia ē facē triſti ꝯſolationē. oñdere errāti viā. dare đliberāti ꝯſiliū. ⁊ v̄bere emēdare vel coercē peccātē. Alie ſūt ſpūales rōe dati vel fci. ⁊ corꝑales rōne idigētie. ad cuiꝰ ſubuētionē ordinaꝶ datū vl̄ fcm̄. vt cū aliq̄s deū orat vt corꝑali idigētie ꝑxi ſubueniat. ⁊ oēs iſte elie q̄ n̄ ſūt pure corꝑales reducunꝶ ad. 6. ſ. ad docē ignorātem qđ pōt eē reſpcū agibiliū. vl̄ reſpcū ſpeculabiliū. ⁊ tal elia ē doctria. ⁊ caſtigare đliquentē. ⁊ ꝯſolari triſteʒ. ⁊ remittē đlinquentibꝰ in hoiem. ⁊ ſupportare alioꝝ īfirmitates. ⁊ ꝑ alijs orare. q̄ ꝯtinenꝶ. in hoc v̄ſu. Cōſule caſtiga ſolaꝶ remitte fer ora. elie ſpūales. p° ⁊ 2° mō dcē ꝑferēde ſunt ceteris ꝑibꝰ corꝑalibꝰ elis. q2 cū ſatiſfacē ſit cās pccōꝝ excidere ⁊ eoꝝ ſuggeſtiōibꝰ aditū nō idulgeꝶ. ⁊ hec maxie ꝑn̄t fieri ꝑ gr̄aʒ dei quā efficaciꝰ merenꝶ ſpūales elie q̄ʒ corꝑales. q2 idigētie aīe q̄ maior ē q̄ʒ idigentia corꝑis ſubueniūt. magis ſūt cetis ꝑibꝰ ſatiſfactorie. qđ iō dico. q2 hō ita exilr̄ poſſet orare vel docē ad ſubueniēdū idigentie ſpūali ꝑxi. ⁊ ita efficacit laboraꝶ ad ſubueniēdū idigētie corꝑali. vel idigētia ſpūal eſſe pōt tā ꝑua. corꝑal aūt tā mag^a ꝙ elia corꝑal ꝑferreꝶ ſpūali. elie āt ſpūales. 3° mō dcē nō videnꝶ mihi cōꝑalibꝰ ꝑferēde. q2 q̄ʒuis oro ſit q̄d nobiliꝰ q̄ʒ cibꝰ vel potꝰ. tn̄ nō ita ordinaꝶ ad ſubueniēdū idigentie corꝑali. Ad ꝑferēdū āt eliā vnā alij nō tm̄ reſpiciēdū ē ad idigētiā cui dʒ ſubueniri. ⁊ ad fcm̄ qđ ad h̄ dʒ ordiari. ſʒ ēt ad ꝯueniētiā. vniꝰ ad aliud. Utꝝ autem elie ſpūales p° mō dcē ꝑferēde ſint elis ſpūalibꝰ. 2° mō dcis. videri pōt ꝑ illud qđ ſupiꝰ hitū est. li. 3°. đ ꝯꝑatiōe vite ꝯtēplatiue ad actiuā. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ ibi xp̄s fecit mētionē ſpālr̄ đ elis corꝑalibꝰ non vt oñderet eas ſpūalibꝰ ꝑferēdas. ſʒ ne aliq̄s extiare poſſʒ eas nō eē neceſſarias ad ſalutē. Ad 2^m dđ ꝙ q̄n elia iter ꝑtes ſatiſfactiōis ꝑferꝶ orōi nō diſtinguiꝶ elia ab illa q̄ fieri pōt đ orōe. ⁊ ego ꝯcedo ꝙ oro ī q̄ʒtū hō ꝑ eā ſubuenit idigētie aīe ſue ⁊ ꝑxi magis ē ſatiſfactoria q̄ʒ ī q̄ʒtū ꝑ eā vacat ꝯtēplatōis dulcedi q2 ⁊ ſi 2° mō ſit dignior ī eſſentia. p° tn̄ mō rōne vſus magis ē mītoria. neq̄ʒ videaꝶ tibi diſtictio friuola q2 ſilr̄ʒ diſtictioneʒ facit aug. xj°. đ ci. c. 16. vbi rōe vſus panē ꝑfert muri: ⁊ nūmos pulicibiꝶ q̄ʒuis rōe dignitatis eſſentie ſit ꝯrio.

Quinto q̄riꝶ vtrum đ quolibʒ bono ſit elia facienda. Rn̄deo bonorū tria ſunt gn̄ā. vt ſuꝑius dcm̄ est. ſ. aīe. corꝑoris. ⁊ bona exteriora. de bonis aīe pōt fieri elia. vt cū aliq̄s orat ꝑ alio vel peccāti ī ſe parcit ex corde. qđ est maxīa elia. Uñ augꝰ. euchi. 4. c. Ea elia nihil est maius q̄ʒ ex corde dimittimus qđ in nos quiſq̄ʒ peccauit. de bonis corporis vt etiā cum aliquis fuit infirmis. de exterioribꝰ āt bonis diſtiguēdū est. q2 aut ſunt male acq̄ſita. aut bene. Si male. aut licitū est ei q acq̄ſiuit ea retinere. aut nō. Si ſic

de illis pōt fieri elīa. vnd̄ meretrix de pecunia q̄ ꝑ meretriciū acq̄siuit pōt elīaꝫ facē. illud.n. qd̄ sic acq̄rit̄ licite retinere pōt. Q̄uis.n. in eo ꝙ meretricat̄ turpit̄ agat ⁊ ꝯ legem dei. quapp illud qd̄ accipit turpe lucꝝ vocat̄. tñ in accipiēdo pecuniā ꝓ eo ꝙ dānificata est ꝯ legē d e. non facit. vñ. 14ª. q. 5. Qui hētis. §. Sed h̄ de pccō aliq̄ nōnunq̄ acq̄runt̄ q̄ pauperib⁹ iuste erogant̄. de acq̄sito tñ ꝑ meretriciū nō fit sacrificiū vel oblatō ad altare ꝑꝑ scādalū. ⁊ reuerētiā sacroꝝ. vñ deutronomij. 24. Nō offeres mercedē postribuli in domo dñi dei tui. Si āt nō est licitū ea retinere. aut illis a qb⁹ accepta sunt ꝯuenit ius repetēdi q̄lia sunt bona acq̄sita ꝑ vsurā. vel furtū vel rapinā. ⁊ de talib⁹ nō dꝫ fieri elīa. sed restitutio. ex̄ d̄ iureiurādo. Ea te. dr̄ ꝙ onus non remittit̄. sed auget̄. cū cuiq̄ꝫ in ꝓuide soluitur. qd̄ alij ex debito est p̄stādū. sic ēt itellige qd̄ dr̄ pª. q. j. Nō est. nō est putāda elīa si paupib⁹ erogat̄ vel dispenset̄. qd̄ ex illicitis reb⁹ acq̄rit̄. ⁊. 14ª. q. 5ª. Nolite. qd̄ sumptū est ab aug. in li. de v̄bis dñi. s̄mone. 35. añ meᵐ. Nolite velle elīas facē de fenore ⁊ vsuris ⁊. j. c. Forte ꝓhibet̄ exp̄sse fieri d̄ rapina. vñ ibideꝫ dr̄. Si totū tribuat qd̄ abstulerat addit poti⁹ pccm̄ q̄ minuat. Aut nō ꝯpetit ius repetēdi q̄le est bonū acq̄situ ꝑ symoniā. qd̄ boᵐ ille q acq̄siuit retinet̄ nō pōt. ex̄ d̄ symo. De h̄ aūt. q꞉ ꝯ legē accepit. nec ille q dedit pōt reperere. q꞉ ꝯ iustitiā dedit. Et talis pecunia erogāda est in elīs. ⁊ sic dat̄ soli p̄lato. ita ꝙ si cōitas nō ē in culpa dꝫ dare ecclīe in cui⁹ ignominiā data fuit. vt hr̄. c. p̄dcō in tex. ⁊ in glo. Si āt cōitas ē in culpa pecuniā dꝫ restituere alicui monasterio qd̄ ille q dedit itrauit i alleuiationē monasterij ⁊ sic itelligi pōt illud qd̄ dr̄ ex̄ de symo. Veniēs. Si aūt nullū monasteriū itrare noluerit alijs paupib⁹ erogāda est. De bñ aūt acq̄sitis distiguēduꝫ ē. q꞉ aut sunt necc̄ia illi q acq̄siuit ad sustētationē nature aut nō. Si sic. de illis nō dꝫ elīam facē. q꞉ magis tenet̄ sibi s̄m charitatis legē q̄ alij nisi forte in casu i quo subtrahēdo sibi ip̄i daret alicui solēni ꝑsone. de cui⁹ morte imineret nōbile detrimētū rei. pu. ⁊ ꝓfectui aīaꝝ. sꝫ h̄ facē nō esset necessitatis sed ꝑfectiōis. Si nō. aut sūt necc̄ia sibi ad d̄cētiā sui status. aut nō. Si nō. tenet̄ de illis elīam facē paupib⁹ nō ꝯstitutis i piculo necessitatis extreme. Si sic nō tenet̄ d̄ illis facē elīam ꝑ quā redderet se ipotētē ad viuēdū s̄m decētiā sui stat⁹ nisi paupib⁹ in tāta idigētia ꝯstitutis. ꝙ appareāt signa ꝓbabilia extreme necessitatis q̄si p̄ñtis vl' d̄ ꝓximo iminētis. Alijs ēt paupib⁹ tenet̄ loco ⁊ tpe facē elīas nō derogātes nōbilit̄ mō viuēdi s̄m decētiā sui stat⁹. Talis eni decētia in idiuisibili nō consistit. sed magnā hꝫ latitudinem.

ſ **Sexto queritur** vtrū licitū sit cuilibet facē elīam. Et vr̄ ꝙ sic. q꞉ facē elīaꝫ oib⁹ p̄ceptū ē. decretorū di. 86. Nō satis. §. singul' quoq̄ꝫ. ⁊ sumptū est ab āb꞉o. sup lucā li. 2º. lōge añ finē. Itē aug⁹ in quodaꝫ s̄mone dic̄ ꝙ de diligēdis inimicis nemo vnq̄ꝫ se poterit excusare. q꞉ de corde hāc elīam iplere iubemur. Cōtra ex̄ d̄ decis. Tua nobis. nulli licitū est. aliena cuiq̄ꝫ ꝯcedere p̄ter dñi volūtatē. sꝫ vt dr̄ ex̄ d̄ sta. mo. Cū ad monasteriū. Prohibem⁹ distictē i v̄tute obe. sub obtestatiōe diuini iudicij. ne qs monachoꝝ ꝓp꞉iū aliquo mō possideat. ḡ monachi nō p̄ñt facē elīam. Itē illi q est alij subdit⁹ sine illius ꝑmissiōe nihil dare dꝫ. sꝫ vxo꞉ est sub ꝑtāte viri. vt hr̄ geñ. 3º. ⁊ fili⁹ in obediētia parentū. vt hr̄ ad phi. 6º ⁊ s̄ui subditi dñis. vt hr̄. j. petri. 2º. ḡ vxorib⁹ ⁊ filijs ⁊ s̄uis elīas facere nō lꝫ. Rñdeo ꝙ ordo nālis exigit vt iferiora a supiorib⁹ regulent̄. ⁊ iō illi q sūt sub aliena ꝑtāte ꝯstituti d̄ eis in qb⁹ alijs subijciunt̄ ordinare nō debēt alit̄ q̄ꝫ eis fuerit a supiorib⁹ commissum. ⁊ q꞉ nullus iō alij ē subditus q̄tū ad iteriores itellect⁹ ⁊ volūtatis act⁹. nisi soli deo. iō de illis bonis orādo ⁊ cordi dimittēdo oib⁹ elīam facē lꝫ. sed q꞉ monachus ꝓp꞉iū nō hꝫ. iō de bonis exteriorib⁹ nō pōt elīam facē sine licētia abbatis exp̄ssa vl' ꝓbabilit̄ p̄sumpta. nisi dispēsatio aliquoꝝ bonoꝝ monasterij sibi sit ab abbate cōmissa. tūc.n. d̄ illis pōt facere elīas moderatas ⁊ rōnabiles s̄m ꝓportionē bonoꝝ q̄ sunt sibi ad dispēsādū ꝯmissa. Quia ēt vir ē administrator bonoꝝ tāq̄ꝫ caput mulieris. iō nō dꝫ dare mulier elīas sine cōsensu viri exp̄sso vel p̄supposito exceptis cōib⁹ elīs ⁊ ꝑuis ꝑ cōparatione. ad possessiōes eoꝝ nisi p̄ter dotē q̄ ordinatur ad sustētāda mr̄imonij onera hēat res alias vel ex ꝓp꞉io lucro vel ꝑ aliū licitū modū. tūc.n. d̄ illis irreq̄sito assensu mariti pōt facē elīas moderatas. filij ēt familias ꝓp꞉ias possessiōes nō hñt nec ēt s̄ui. imo s̄ui sunt possessio dñoꝝ. ⁊ iō facē elīas nō dñt. nisi forte aliq̄s modicas de qb⁹ p̄ñt p̄sumere ꝙ p̄ri vel dño placeat. nisi aliquoꝝ bonoꝝ eēt eis a p̄ribus vel dñis dispēsatio cōmissa. Oēs tñ p̄dci licite p̄ñt ⁊ debēt i casu necessitatis extreme idigētib⁹ subuenire ēt assensu supioꝝ nō hito exp̄sse nec p̄sumpte. Arª ad ꝑtē p̄mā ꝓcedūt d̄ bonis aīe d̄ qb⁹ q̄sq̄ꝫ hꝫ vsuꝫ li. ar. nō tm̄ licite pōt. sꝫ tenet̄ elīam facer̄. Ad arª ad partē aliā pꝫ solo ex decis in q̄ōne.

ſ **Septimo** querit̄ vtrū aliq̄s possit elimosynā facē sibi ip̄i. Et vr̄ ꝙ nō. q꞉ iustitia ē circa opatiōes q̄ sūt ad alteꝝ. sꝫ dare elīam ē act⁹ misericordie q̄ est ꝑs iustitie. vt supi⁹ hitū est. ḡ dare elīam nō pōt esse actus hoīs ad se ip̄m. Itē dare elīā effect⁹ est charitatis sꝫ s̄m gre. in q̄dā omła. sup illud luce. 10. Designauit dñs ⁊ alios septuagita duos. Nemo ad semet ip̄m ꝓp꞉ie charitatē hr̄e dr̄. ḡ nec aliq̄s pōt elīā facē sibi ipsi. Cōtra eccli. 30. Miserere aīe tue placēs deo. sꝫ dare elīaꝫ op⁹ est misericordie. Rñdeo ꝙ hoīs ad seip̄m nō pōt eē iustitia ꝓp꞉ie ⁊ simplr̄ dcā. q꞉ hō ꝑ iustitiā simplr̄ dcām. illud qd̄ nō ē sibi simplr̄ debitū tribuit illi cui simplr̄ est d̄bitū. Impossibile aūt ē ꝙ eidē hoī sit aliq̄d simplr̄ d̄bitū. ⁊ non sit ei simplr̄ d̄bitū sil'. Vñ dic̄ phi. 5. ethi. c. xj. Qd̄ nō ē iniustitia ad q̄ ip̄ius simplr̄. q꞉ circa h̄ nō est iustitia simplr̄ dcā. Justitia tñ metaphorice dcā q̄ ē aliq̄ ꝑs potentialis vel imitatio iustitie simplr̄ dcē pōt eē hoīs ad seip̄m. q꞉ aliq̄d est nō debitū hoī rōne vni⁹ ꝑtis qd̄ d̄bitū est sibi rōne alteri⁹ partis. sicut ipera re d̄bitū ē aīe ⁊ subici d̄bitū est corpori. ⁊ ideo cum homo ꝑ aīam castigat corpus facit actū iustitie metaphorice dcē. mīa aūt non est iustitia simpliciter dcā. sed vt superius visum est continet̄ sub libertate que est pars potentialis iustitie. Unde nō est incōueniens ꝙ actus eius qui est dare elemosynā sit hominis ad seip̄m quia aliquid pōt eē suū s̄m vnā rōnem quo indiget s̄m aliam. Unde cū homo penitendo dispositiue subuenit indigentie anime sue

illud qđ ṗncipaliṙ ꝑsupposito adiutorio dei suū erat ꝓ̄ratiue siue effectiue ñ formaliṙ sibi dispositiue tribuit formaliṙ nō.n.est iconueniēs ꝙ idē hō sit agēs ⁊ recipiens idē ꝭm diuersam vel ꝭm aliā ⁊ aliā rōnem. Ad pm in oppm pȝ solutio ex iaȝ dcis. Ad 2m dđ ꝙ vbum gre. itelligendū est đ hoie q seipsum tm̄ diligit ⁊ nō aliū. Uer̄ ē.n. ꝙ talis ad seipm charitatē nō hȝ. sed inordinatū amorē.

o ¶ Ctauo querit̄ vtrū elia danda sit malis. Et vr̄ ꝙ nō eccli.12°. Ne suscipias pccōrē. Item ꝭm phi.2°.topi. Spnendū est inimicis bn̄facere. ⁊ si h̄ ver̄ est de inimicis hominis multo fortius đ inimicis dei. Sȝ malus hō inimicus dei est. Cōtra math.5. Bn̄facite his q oderūt vos. sed oditores fratrū sunt mali. ğ danda est elia hoibus malis. Rn̄deo ꝙ in hoie malo duo ꝯsiderāda sunt. s. nā. ⁊ vitiū. ⁊ sicut eius nā ita dȝ ex charitate diligi ꝙ eiꝰ vitiū odiat̄ vt superiꝰ hitum est. 3. li. sic ita dȝ ꝑ eliam subueniri idigentie sue nature vt ꝑ hoc i malitia nō foueat̄. Un̄ 5ª.q.5ª. Nō ois. ⁊ sumptū est ab aug°. in epl̄a ad vincentiū. nō multū lōge post ṗnm dr̄ ꝙ vtilius esuriēti panis tollit̄ si đ cibo securus iustitiaȝ negligat q̄ȝ esuriēti panis frāgat̄ vt iniustitie seductꝰ acqescat nec ē ꝯ̄rium huic qđ dr̄.86ª. di. Non satis. ꝟ. pasce. qꝛ ibi loqtur đ esuriēte ad mortē. Ad pm in oppm dđ ꝙ illa auctoritas itelligenda est de pccōre. qꝛ ex elia sibi facta abutit̄. Ad 2m dđ ꝙ illa auctoritas itelligēda est đ inimicis sub rōne qua inimici sunt. non sub rōne qua hoies sunt. non tñ teneor eis facere subuētionem qua sint potētiores ad exercēdum malitiā contra me.

Articulus tertius.

c ¶ Onsequenter queritur đ 3. ṗncipali. Et circa h̄ querunt̄. 8. Prio vtrū abstinentia sit virtus. 2° vtrū ieiuniū sit actꝰ abstinētie. 3° vtr̄ ieiuniū sit sub ṗcepto. 4° vtr̄ oēs obligent̄ ad obseruātiā huius ṗcepti 5° vtrū esus carniū frangat ieiuniū. 6° vtrū gula frāgat ieiuniū. 7° vtrū ebrietas. Octauo qbꝰ tēporibus ieiunandum est.

p ¶ Rimo ostendo ꝙ abstinētia nō sit vtꝰ. qꝛ vtus ꝭm se ē laudabil̄. sed sicut dicit gre. i pastorali. c. 42. abstinētia nō nisi ex alijs vtutibꝰ cōmēdatur. ğ nō ē vtus. Item glo. suꝑ illud ro. 14. Nō ē regnū đi esca ⁊ potꝰ. dic. i. hor̄ vsu nō acqritur regnū đi. sicut nec amittitur ⁊ par̄ post dr̄. nec i abstinēdo nec i māducādo eē iustitiā sȝ q̄libet vtꝰ ē iustitia q̄dā ordiata ad acqrendū regnū đi. ğ abstinētia a cibo ⁊ potu nō ē vtꝰ. Cōtra illud qđ oppōitur vitio ē vtus. sȝ abstinētia gule oppōitur. q ē magnū vitiū. qꝛ sicut dicit gre. i pastorali. c. 42. Gule đditos luxuria seqtur. ğ abstinª ē vtꝰ. Rn̄deo ꝙ abstinētia pōt accipi ꝭȝ ꝙ iportat subtractionē cibi ⁊ potꝰ absolute. ⁊ h̄ mō nō dicit vtutē nec actū vtutis. qꝛ h̄ pōt fieri bn̄ ⁊ male. Alio mō pōt accipi ꝭm ꝙ iportat subtractionē cibi ⁊ potus regl̄ata rōe. ⁊ h̄ mō ē vtꝰ. qꝛ ꝑ eā carnis vitia reṗmunt̄ vt tñ nā corpis nō destruat̄. ⁊ est virtus spāl̄ ab alijs disticta. suū.n. ē formale obiectū qđ ē mem i delectatiōibꝰ ꝭm gustū ꝑ cōpationē ad cibū distinctū est a formalibꝰ obiectis aliar̄ vtutū ⁊ est ꝑs subiectiua tēperātie. sic declaratū est li°. 3. Ad pm in oppm dđ ꝙ gre. no intēdit negare abstinētiā eē vtutē. imo ibidē ēt vtutē eā dic. Sȝ qꝛ vna vtus adiuuat̄ ex alia. iō dic abstinētiā nō nisi ex alijs vtutibꝰ commēdari. Magis ēt dic h̄ đ ea q̄ȝ đ alijs. qꝛ vt ibidē dic đ respū aliar̄ ꝑua vtus ē. Ad 2m dđ ꝙ illa glo. loqt̄ đ abstinētia ꝑ subtractiōe cibi ⁊ potꝰ absolute nō đ abstinenª rōe moderata. qđ pȝ qꝛ i eadē glo. sb iungit̄ iustitiā eē i eq̄nimitate tolerādi inopiā ⁊ intēꝑantia nō se corrūpendi ꝑ suꝑabūdātiā atq̄ȝ opportune sumēdi vel nō sumendi.

s ¶ Ecundo querit̄ vtr̄ ieium sit actus abstinentie. Et vr̄ ꝙ nō. qꝛ oīs actꝰ vtutis est in oꝑando. sȝ ieium dic cessationē ab actu comedēdi. ğ nō ē actus vtutis ⁊ ex ꝯ̄nti nec abstinētie. Itē oīs vtus ē q̄litas vel actꝰ mentis. sȝ corꝑale ieium est actꝰ corꝑis. ğ nō ē actus vtutis abstinētie. Cōtra Isy. 2° li. đ sūmo bono. c. vlti. faciliꝰ ꝑ ieium orō penetrat celum. ğ ieiunare ē bonꝰ actꝰ ⁊ meritorius. sȝ oīs talis actus ē actꝰ vtutis. ğ ieiunar̄ est actꝰ vtutis. sed non est dare ꝙ sit alteriꝰ vtutis q̄ȝ sit abstinētie. qꝛ vtriusq̄ȝ ē idē obiectū. Rn̄deo ꝙ ieium tripl̄r pōt accipi. s. ꝑ ieiu° nature. ⁊ ꝑ ieiu° qđ est actꝰ vtutis tm̄. ⁊ ꝑ ieiu° eccl̄ie. Prio mō ē quilȝ ieiunꝰ quolȝ die an q̄ȝ comedat. ⁊ tale ieium nō est actꝰ vtutis abstinentie. nec alteriꝰ. 2° mō ieium est actꝰ vtutis abstinētie. sic.n. ieiunare ē refrenare delectatiōes gustꝰ. ꝑ cōꝑationē ad cibū. ꝭm regulā rōis siue hō pluries i die comedat siue nō. 3° mō ieium istitutū ē ad satisfaciēdū ꝑ pccis ad qđ reqrit̄ ꝙ nō solū hō abstieat ab illis q vtus ꝓhibȝ. sȝ ēt ab illis qbꝰ alias possemus vti. salua vtute. qꝛ q illicita ꝯmisit satisfaciendo dȝ ab aliqbꝰ licitis abstinē. ita tñ ꝙ nō corrūpat̄ mediū qđ obꝭuat̄ a vtute. Un̄ ieium eccl̄ie ⁊ actū vtutis iportat ⁊ quādā suꝑaddit abstinētiā ab illis q nō corrūpūt mediū vtutis. ⁊ qꝛ ieium ē respū obiecti abstinētie vt visuȝ ē. ꝯcedēdū ē ꝙ ē vtꝰ abstinētie. Ad pm i oppm dđ ꝙ ieium eccl̄ie noiat actū ꝭm quē hō i cibis sumēdis se regulat ꝭȝ eccl̄ie statutū qđ ē cōsonū dictami vtutis. Ad 2m dđ ꝙ virtutis abstinētie duplex ē actꝰ. s. iterior q est velle refrenare gustū a đlectatiōibꝰ q sunt in cibo. ⁊ actus exterior q est ipsa frenatio corporalis. ṗmus est a vtute elicitꝰ. scđus ab ea imperatus.

t ¶ Ertio queritur vtr̄ ieium sit sb ṗcepto. Et vr̄ ꝙ nō Aplus ro. 14. Qui nō māducat māducātē ñ iudicet. sȝ trāsgressor ṗcepti bn̄ ē iudicādus. ğ ieiunare ṗceptū nō ē. Itē illud qđ ad modicū vtile ē sub ṗcepto poni nō dȝ. sȝ sic dic aplus pª ad thi. 4 Exercitatio corꝑal̄ ad mōachū vtil̄ ē. Cuȝ ğ ieium sit q̄dā exercitatio corꝑal̄ sub ṗcepto poni ñ dȝ. Cōtra augꝰ p° li. đ li° ar. qi eq̄ distant int̄ mediū ⁊ finē. Tꝑantia ē cohibens appetitū ab his rebꝰ q turpit̄ appetunt̄. ğ cū ieium actꝰ sit abstinētie q spēs ē tꝑantie tꝑat appetitū ab his rebꝰ q turpit̄ appetunt̄. sed sic appetitū tꝑare ṗceptuȝ ē. ğ ieium est sub ṗcepto. Rn̄° ꝙ ieium sub ṗcepto ē tā ieium qđ tm̄ ē actꝰ vtutis. tñ ēt ieium eccl̄ie. qđ ieium eccl̄ia istituit đ cōse. di. 5ª. Quadragesima. ⁊. c. sequēti. ⁊ h̄ ꝑꝑ q̄druplicē vtilitatē. vna ē qꝛ vitia cōprimit. Un̄ đcretorū di. 35ª. Sexto die dr̄ de noe. ꝙ vbi malū ebrie-

tatis agnouit iumētū suū.i.carnē ſm glo.ad reme-
diū tpauit supple p abstinētiā.ꝛ ꝺ ꝯse.di.5^{a}.Sit ti-
bi ieiunia.ꝺr ꝺ ieiu^{o} qꝺ curat vulnera deliquētiū.
Silr hr di.86^{a}.Igit mentē ēt eleuat ad spūaliū co
gnitionē.Vn̄ daniel.9.hr.ꝙ postq̄ dāiel orauerat
dn̄m in ieiu^{o} sibi angelo reuelante ministroꝝ sacra
cognoscē meruit ꝛ Isido.3°.li.ꝺ sūmo bono.c.vul.
p ieiu^{m} occulta misterioꝝ celestiū reuelant.p ieiu^{m}
ēt ieiunātes ad ṽtutē disponunt.Vn̄ ꝺcretoꝝ dist.
35.Sexto die.ꝺr ꝙ cognitio īfirmitatis in cibo fir
mitatis ṽtus est in ieiunio.ꝛ apls.2^{a} coꝝ.12°.Cū in
firmor tūc potēs sum.i.ſm glo.cū īfirmor exti⁹ tūc
potēs sum.i.victor efficior.ꝛ ꝺ ꝯse.di.5.Sint tibi
ieiu^{a} ꝺr ꝙ curatos scificat ieiu^{m}.ꝛ ꝺ his tribus dicit
gre.in p̄fatiōe ad deū.corpali ieiu^{o} vitia ꝯprimis.
mētem eleuas.ṽtutē largiris.Disponit ēt ad vin
cendū diabolū.vn̄ math.17.Hoc gen⁹ nō eijcit ni
si p orōnez ꝛ ieiu^{m}.ꝛ Isido.2.li.ꝺ sūmo bono.c.vl.
Ieiunia fortia tela sunt aduersus tētamēta demo-
nioꝝ.cito.n.p abstinētiā deuincunt.p̄dcā aūt ieiu^{o}
ꝯueniūt maxie inq̄ztū p ip̄m cor⁹ aie subiūgat. Ad
p^{m} in opp^{m} dō ꝙ cū mādúcare qn̄ alij nō māducāt
possit eē ex bona cā vel mala.nō dz hō ħ intpretari
in ptē peiorē.q2 sic dic glo.ibidē ꝺ manifestis nō de
occultis iudicādū est.manifesta ṽo sūt q̄ nō pn̄t bo
no aīo fieri ex ꝺ regul iuris.Estote misicordes.ꝺr
ꝙ ħ loco nihil aliud nobis p̄cipi existimo nisi vt ea
fcā q̄ dubiū ē quo aīo fiāt i meliorē ptez intpretent.
Ad 2^{m} dō ꝙ exercitatio corpal ibi ab aplo ꝺr esse
ad modicū vtil nō simplr sz in ꝯpatiōe ad pietatē.
Vn̄ imediate subiūgit ꝙ pietas ad oīa vtil ē. Ar^{m}
ad ptem aliā gr̄a ꝯclusiōis ꝯcedēdū est.ꝯcedit tn̄ ꝺ
ieiunio inq̄ztū ē actus ṽtutis tm̄.

q **Uarto queritur** vtꝝ oēs obligentur ad obseruatō
nē ieiunij.Et vr ꝙ sic.ieiu^{m} ponit sub p̄ce-
pto.sz oēs obligant ad obſuandū p̄cepta.g̊ oēs ob
ligant ad obseruandū ieiu^{m}. Itē oēs obligant ad
act⁹ cardialiū ṽtutū.sz ieiu^{m} ē act⁹ abstinentie q̄ est
spēs tpantie q̄ est cardial virt⁹.g̊ oēs obligant ad
obſuationē ieiunij. ꝯ ex ꝺ regul iuris.Qꝺ nō est.si
qs ieiu^{m} fregerit egrot⁹ reus voti nō hr. Itē ieiu
niū institutū ē ad satisfaciēdū ꝓ pccis.sed cessante
cā cessat effect⁹.g̊ illi q satisfecerunt ꝓ pccis suis ad
ieiu^{m} nō tenent. Rn̄deo ꝙ ieiu^{m} acceptū nō ſz ꝙ
est actus ṽtutis tm̄.sz p̄cise rōe huius qꝺ supaddit
statutū ecclie.nō est ꝺ iure nāe nec diuio.sed ꝺ iure
pure positiuo.tali aūt iure prohibent talia vel p̄ci-
piunt q̄ alias bn̄ vel male possent fieri.ꝛ iō legis la
toris i ꝯdēdo ius positiuū nō est intentio vel eē nō
dz obligare hoīes ad obseruationē illi⁹ iuris hn̄tes
legitimā cām ꝛ rōnabilē nō obseruādi illud.vn̄ ex
ꝺ obser.ieiu.Cōciliū.dic ꝙ legi n̄ subiacet nccītas.
Sūt aūt plēs ꝑsone hn̄tes cām legittimā.q̄re me-
lius est eas nō obligari ad ieiu^{m} q̄z obligari.s.pue
ri mulieres p̄gnātes egrotātes.nimiū senes.cum
graui labore victū nccīuz lucrātes.ꝛ ad loca scā pe
grinātes.ꝛ victum nccīum hostiati mendicātes.
Pueri pp.4.rōnes.Vna q2 est in eis caloris ma
gnitudo q̄ multū cōsumit.Alia sue humiditatis.q̄z
uis multa sit.spissitudis defcūs pp qꝺ facili⁹ cōsū-
ptibil est.Alia q2 nutrimētū i eis ē mā opatiōis du
plicis ṽtutis.s.nutritiue.ꝛ augmētatiue.4^{a}.q2 nō
ita i eis sic in ꝓuectis nccīa est comp̄ssio vitioꝝ ad
quā maxime ꝯstitutū est ieiu^{m}.Mulieres p̄gnātes
pp duas rōnes.Vna est q2 ꝺbent accipe cibū n̄ tm̄
pro se sz ꝓ nutrimēto fetus.Alia ē q2 p̄gnātes ꝯsue-
uerūt hr̄e varia ꝛ iordinata ꝺsideria ciboꝝ diuerso
rū.ꝛ qn̄q3 ita itensa ꝙ nisi aliquo mō possent appeti
tui satisfacē possz esse piculum piclitationis fetus.
Egrotātes q2 in eis nā debil est.ꝛ iō si daret eis
vna vice simul totū id qꝺ est nccīum ꝯueniēti suste
tatiōi sue nature grauaret.ꝛ si dat plib⁹ vicib⁹ con
fortat nā ꝛ vigorat.ꝛ iō in illis īfirmitatib⁹ i qb⁹ ꝯ
fert abstinētia.ēt ad ieiu^{m} n̄ tenēt.q2 ꝛ si ꝯferat ab
stinētia a mlto cibo.nō tn̄ ꝯfert eis totuz qꝺ accipe
debēt sumere sil.sed magis plib⁹ vicib⁹.Et ꝓpte-
rea pp iordinationē nāe qn̄q3 valde paꝝ pn̄t accipe
vna hora.ꝛ r̄siduū sufficiētie pn̄t accipe alia hora.
Nimiū senes q2 i eis calor ꝛ ṽtus ꝺbilis est.ꝛ quā
uis sint sicci siccitate opposita humiditati nāli.su-
pabūdat tn̄ in eis humiditas accidētal ex idigestio
ne cāta.Vn̄ si tot⁹ cib⁹ quez nā eoꝝ reqrit ꝓ die nāli
ab eis sumeret vna vice nimiū obtūderet in eis ꝛ
grauaret nālis calor ꝛ nō possent cibū ꝯueniēter di
gerer. Cum graui labore victū nccīum lucrantes
q2 in talib⁹ magna fit hūidi ꝯsumptio.nec cū ieiu^{o}
possent cōmode efficacit opari.Debēt tn̄ si assit fa
cultas a suo sacerdote petē dispēsatōem nō ieiunā-
di.ꝛ ille dz eis ꝯcedē.Qui tn̄ oparios ꝯducē volūt
i dieb⁹ ieiunabilib⁹ nisi sub hac ꝯditiōe ꝙ n̄ ieiunēt
a pccō nō excusant.Si aūt victū nccīum pn̄t acqre
re cū labore quē ꝯuenient exercē pn̄t cū ieiu^{o} tunc a
fractiōe ieiunij nō excusant. Ad loca scā pegrinā
tes si sit tal pegrinatio q̄ cōmode differri nō possit
vsq3 post tp̄s ieiunij vel anticipare illud.ꝛ tanti la
boris ꝙ cū illo ꝯmode ieiunare nō possint. Victū
nccīum hostiati mēdicātes qn̄ sil tm̄ hr̄e nō pn̄t de
elia hora comestiōis ꝙ ad victū toti⁹ diei cōmode
nō sufficiat.vel etiā qn̄ ex p̄cedenti iedia debilitati
ieiu^{m} sufferre cōmode nō pn̄t. Ad p^{m} in opp^{m} pz
solo ex dcis in qōne. Ad 2^{m} dō ꝙ ieiu^{m} ecclie sup-
addit aliquā superrogationē vltra illud qꝺ suffice-
ret ad actū ṽtutis abstinētie.ꝛ iō nō sequit ꝙ qcūz
tenet ad illud ieiu^{m} qꝺ suffic ad actū ṽtutis teneat
ad ieiu^{m} ecclie. Ad 2^{m} ar^{m} ad ptē aliā dō ꝙ ieiu^{m}
nō tm̄ istitutū est ad satisfoctōez ꝓ pccis p̄teritis sz
ēt ad p̄cauēdū a futuris.ꝛ iō illi q ꝓ pccis suis satis-
fecerūt adhuc ad ieiu^{m} tenent.

q **Uinto q̄ritur** vtꝝ esus carniū frāgat ieiu^{m}.Et vr ꝙ n̄
q2 ieiu^{m} institutū est ad repmendū carnalē
ꝯcupiscentiā.sz vinū magis excitat ꝯcupiscētiā q̄z
esus carniū.iux illud ꝓuer.20.Luxuriosa res est vi-
nū.cū g̊ ieiunātib⁹ licitū sit vinū biber.multo forti
us licit⁹ est esus carniū. Itē aliq sūt cibi magis de
lectātes gustū q̄z aliq̄ carnes grosse.ꝛ tn̄ illis ieiunā
tib⁹ non intdicunt.g̊ nec esus carniū grossaꝝ. ꝯi
dieb⁹ sabbatoꝝ a cārnib⁹ abstinē debem⁹.ꝺ ꝯse.di.
5^{a}.Quia dies.g̊ multo forti⁹ in dieb⁹ ieiunabilib⁹.
Itē ꝺcretoꝝ.di.4^{a}.Deniq3.Par est vt q his die
bus a carne abstinem⁹ aīalium ab oīb⁹ q̄ semetipsā
attrahūt originem carnis ieiunemus a lacte vide
licet caseo.ꝛ ouis. Rn̄deo ꝙ ieiunio ecclie ānexa
est abstinentia ab esu carniū sic pz p decretum 2° al
legatū ad ptem scꝺam ꝙ esus carniū multū cōmo-
uet carnis concupiscentiā ad quā domādā ꝛ refre-
nandā simplr institutū est ecclie ieiu^{m}. Ad p^{m} in

opp^{m} dicunt qdam φ esus carniũ magis cõmouet
ↄcupiscentiam q̃ȝ vini potus. q꞉ cũ ad icitatõem ↄ
cupiscẽtie concurrãt. 3^{a}. ſ. abũdantia caloris. ẽt ſpũ
um. ⁊ ſeminis. ⁊ eſu carniũ multiplicat̃ ſemẽ. q꞉ in
ea multũ eſt ꝺ nutrimẽto. ⁊ iõ ex eius eſu maxie mľ
tiplicat̃ ſupfluitas tertie digeſtiõis q̃ ſeminis ẽ mã
vt oñſum eſt li. 2°. Ex eſu vẽtoſoꝝ multiplicat̃ abũ
dantia groſſoꝝ ſpũum ex potu vini caloris abũdã-
tia. ⁊ ꝭm illos abũdãtia ſeminis magis eſt incitati
ua ↄcupiſcentie q̃ȝ abundãtia caloris maxie cãti ex
potu vini. q꞉ illa cito euaneſcit. ⁊ calor i ſemie ma-
net. Sȝ ↄ̃ h̄ argui põt ſic. In excitatiõe ↄcupiſcen
tie cã efficiẽs eſt calor ⁊ mã eſt ſemẽ. magis aũt eſt
cã rei efficiens q̃ȝ mã. g̊ potus vini magis ẽ cã ex
citatiõis ↄcupiſcentie q̃ȝ eſus carniũ. ⁊ ſi dicis φ ci
to euaneſcit nõ obſtat. q꞉ nõ ita cito euaneſcit ſicut
pot⁹ iterat̃. Item ad h̄ arguũt ꝑ expiẽtiã. q̃ȝuis. n.
in mulierib⁹ magis abũdet ſupfluitas t̃tie digeſtio
nis q̃ȝ in viris. nõ tñ feruet ꝑ ſe in eis ita carnaľ cõ
cupiſcentia ꝑꝑ debilitatẽ caloris reſpcũ caloris vi
roꝝ. q̃ȝuis ꝑꝑ minorẽ vſum rõnis nõ frenãtis con-
cupiſcẽtiã iterdũ magis i eis feruet q̃ȝ in uiris, fleu
matici ẽt q̃ȝuis plus habeãt ꝺ ſupfluitate t̃tie dige-
ſtionis q̃ȝ colerici. tñ q꞉ in colericis fortior eſt calor
magis feruet i eis appetitus carnaľ ↄcupiſcẽtie q̃ȝ
i fleumaticis. q̃ȝuis fleumatici ꝑꝑ abũdãtiam ſemi
nis plus poſſent illũ actũ exercẽ q̃ȝ colerici ꝭm igit̃
iſtos. dõ eſt ar^{m} φ eccľia magis interdicit ieiunãtib⁹
eſum carniũ q̃ȝ vini potũ duplici rõne. Una eſt q꞉
difficili⁹ eſt abſtinere a potu vini q̃ȝ ab eſu carniũ.
⁊ iõ ſi eccľia iterdixiſſȝ vini potum pľes fuiſſent ex
poſiti ꝑiculo trãſgreſſiõis q̃ȝ ꝑ interdcm̃ eſus carni
um. alia eſt φ ieiu^{m} frequent̃ triſtitiã excitat. ⁊ vi-
num letificat. iux̃ illud pſaľ. ⁊ vinũ letificat cor ho-
minis. ⁊ iõ ↄgruẽtiſſime ieiunãtib⁹ vſus vini ꝑmiſ
ſus eſt. Ad 2^{m} dicendum φ leges date ſunt pro-
pter ea que vt in pluribus accidunt. vt in plurib⁹.
autẽ eſus carnium magis delectat carnis, nãm.
q̃ȝ eſus piſciũ vel pulmẽtoꝝ. P^{m} ad ꝑtem aliã. ſ.
ꝺ abſtinẽtia carniũ i die ſabbati itelligẽduȝ. vbi ta
lis eſt ↄſuetudo. alr̃ nõ niſi ꝺ ↄgruo. Uñ glo. ibideȝ
dic̃ φ ↄſiliũ eſt niſi vbi ↄſuetudo eſt φ abſtineãt tũc
p̃ceptũ. Ad 2^{m} dõ φ illud qꝺ ibi dr̃ de caſeo la-
cte ⁊ ouis nõ eſt nccĩum obſeruari niſi q̃dragesima
li ieiunio niſi vbi ↄſuetudo eſt ab his abſtinere in
quolibet ieiunio eccľie.

ſ Exto querit̃ vtꝝ gula frãgat ieiu^{m}. Et
vr̃ φ nõ. q꞉ qcqd frãgit ieiunium
eſt pccm̃ mortale. ſȝ ꝭm ſniam augi ꝺ bono
ↄiugali. nõ lõge vltra mediũ. Nõ oĩs gula eſt pccm̃
mortale. g̊ gula nõ frãgit iei^{m}. Itẽ decretoꝝ di. 4
Deniqȝ dr̃ ꝺ igurgitãtib⁹ ſe. φ cũ venia ſuo reliq̃n
di ſunt. igenio. ne forte peiores exiſtãt ſi a tali con-
ſuetudie ꝓhibeant̃. g̊ tales q̃ȝuis ſint gľoſi mortalr̃
nõ peccãt ⁊ ex ↄ̃ñti ieiu^{m} nõ frãgũt. Iteȝ diſſolute
loq ⁊ ludẽ cũ iuuẽculis magis excitat carnalem cõ-
cupiſcentiã q̃ȝ gula. ſed tales nõ frãgunt ieiunium.
g̊ nec guloſi. Contra. C. ꝺ legib^{a}. Nõ dubiuȝ in. l.
nõ dubiũ eſt i lege cõmittẽ eũ q v̄ba legis amplexuſ
ↄ̃ legẽ nitit̃ volũtatẽ. ſȝ ille q in dieb⁹ ieiunabilibuſ
ſemel tm̃ comedit. ⁊ tñ cũ vitio gule q̃ȝuis ꝭuet ſta
tuti lr̃am. q꞉ nõ comedit niſi ſemel. nõ ꝭuat tñ ſtatu
ti mẽtẽ q̃ eſt vitiũ ↄcupiſcẽtie carnis repmere. g̊ ta
lis frãgit ſtatutũ. Itẽ decretoꝝ di. 41^{a}. Delitie.

viles cibi appetent̃ accepti ipediũt ꝓfcm̃ abſtinen
tie. ſȝ qꝺ abſtinentie ꝓfcm̃ impedit frãgit ieiuniũ.
g̊ gula que eſt in auiditate ſũptõis cibi frãgit ieiu^{m}
Rñdeo φ triplex eſt ieiu^{m}. Unũ. ſ. ab iniq̃tatibuſ
abſtineret. ⁊ ab illicitis volũtatib⁹ ſeculi qꝺ ẽ ꝑfcm̃
ieiu^{m}. ꝺ ↄſe. di. 5^{a}. Ieiuniũ. ⁊ h̄ ieiu^{m} frãgit̃ ꝑ qꝺcũ-
qȝ mortale pccm̃. Aliud qꝺ eſt act⁹ v̄tutis abſtinen
tie. ꝺ quo dr̃. e. di. Sit tibi quotidiana. Sit tibi q^{o}
tidiana ieiunij refectio ſacietatẽ fugiẽs. Et h̄ ieiu-
niũ frangat̃ ꝑ gulã q̃ eſt mortale pccm̃. Tertiũ ẽ ie-
iuniũ iſtitutũ ab eccľia. ⁊ h̄ ieiu^{m} frãgit̃ ꝑ qualȝ gulã
q̃ eſt pccm̃ mortale inq̃ȝtũ h̄ ieiu^{m} icludit illud qꝺ ẽ
nccĩum ad actum v̄tutis abſtinẽtie. Sȝ q̃ȝtum ad
illud qꝺ addit̃ ex ſtatuto eccľie ſpãlit̃ frãgit̃ ꝑ gulaȝ
q̃ eſt i comedẽdo plus q̃ȝ ſemel. vel in comedendo
cibos q iterdicunt̃ ieiunãtib⁹ ⁊ in p̄ueniẽdo nimis
nõbilit̃ horã comedẽdi ab eccľia dt̃minatã. ꝺ ↄſe.
di. j. Solẽt. Ad p^{m} in opp^{m} dõ φ. 5. modis ↄmit
tit̃ gula. vt hr̃ ꝺ ↄſe. di. 5. Quiqȝ. aliqñ. n. hõ idigen
tia tempora preuenit. aliquando tempora non pre
uenit. ſed cibos lautiores querit ideſt precioſos.
aliqñ q̃ ſumẽda ſunt expetit accuratius. i. cũ nimia
ſollicitudie ſꝑerãdi. aliqñ ⁊ q̃litas ciboꝝ ⁊ tp̄us con
gruit. ſȝ q̃ȝtitate intẽꝑata ſumẽdi mẽſurã refectiõiſ
excedit nõnunq̃ȝ abiect⁹ eſt qꝺ ꝺſiderat. ⁊ tñ ip̄o eſu
imenſi deſiderij deteri⁹ peccat. q modi ↄtinent h̄
v̄ſu. Prope. laute. nimis ardẽter ſtudioſe. Quolȝ
aũt p̄dcõꝝ modoꝝ põt ẽẽ gula pccm̃ veniale. ⁊ ſic ꝑ
eã nõ frãgit̃ ieiu^{m}. ⁊ i quolȝ põt ẽẽ tãt⁹ exceſſus qꝺ ẽ
pccm̃ mortale. ⁊ ſic ꝑ illã frangit̃ ieiu^{m} qꝺ ẽ a vitijſ
abſtinẽ ⁊ i aliquo caſu ieiu^{m} eccľie. nec ẽ itelligẽduȝ
φ p̄dcm̃ ꝺcretũ i reꝑhẽdẽdo illos q lautiores cibos
q̃runt itẽdat diuites artare ad cibos pauperꝝ. q꞉ vt
dr̃ decretoꝝ. di. 41. Nõ cogant̃ nõ cogant̃ diuites
cibis pauperꝝ veſci. vtãt̃ ↄſuetudie ifirmitatis ſue
ſȝ doleãt ſe alr̃ abſtinẽ nõ poſſe. Ad 2^{m} dõ φ ꝭȝ gl.
ibidẽ nõ ẽ dõ φ ignoſcat̃ eis lȝ nõ puniant̃ ꝑ hoiem
diſſimulãda. n. ſunt a tꝑali iudice aliq̃ crimia rõne
ſcãdali vel ſciſmatis vitãdi. tñ illud q̃ȝuis antiq̃t⁹
diſſimularet̃ ex cã p̄dcã. hodie tñ nõ diſſimulat̃ ſal
tẽ i clicis ex̃ ꝺ vi. ⁊ ho. clĩ. A crapľa. ⁊ merito non ẽ
diſſimulãdũ. q꞉ taľ igurgitatio potus ⁊ cibi recte ↄ̃
ria eſt cauſe ꝑꝑ quã iſtitutũ ẽ ieiu^{m}. q꞉ carnalẽ ↄcu-
piſcẽtiã excitat. decre. di. 44. c. j. Uẽtris igluuies
ad luxuriã facile ꝓuocat. ⁊ paꝝ poſt. Uẽter ⁊ genita
lia ſibimet ipſis vicia ſunt vt ex vicinitate mẽbro
rũ ↄfederatõ itelligat̃ vitioꝝ. Uent̃ ẽt piguis craſſũ
ſenſum gnãt. ꝺcre. di. 44. Nõ liceat. ꝟ. ſi g̊. v̄tutẽ ẽt
corrũpit. vt ſup̄i⁹ hitũ ẽ. Ad 3^{m} dõ φ q̃ȝuis diſſolu
te loq ⁊ ludere cũ iuuẽcuľ multũ icitet carnalẽ cõcu
piſcẽtiã. h̄ tñ nõ eſt ꝑ illũ modũ ꝑ queȝ icitat gula q꞉
gula icitat multiplicãdo mãm luxurie. ſȝ ludẽ cũ iu-
uẽcuľ ⁊ diſſolute loq icitat ꝑ p̄ñtiã delectabiľ ⁊ exci-
tatõem imagiationis. Uñ q̃ȝuis de ꝓpinquo diſpo
nat ad frangendum vel frangat ieiu^{m} gnãle qꝺ eſt
a vitijs maxime mortalib⁹ abſtinere. nõ tñ frangit
ieiu^{m} ſpeciale.

ſ Eptimo querit̃ vtrum ebrietas
frãgat ieiu^{m}. Et
vr̃ φ ſic. decretoꝝ di. 4^{a}. Deniqȝ. Uinum
ita bibere ꝑmittit̃ vt ebrietatẽ oĩo fugiam⁹ aliogn
reſtat vt oĩa que corporib⁹ libent ſilr̃ faciam⁹. Cũȝ
g̊ ibi loquat̃ ꝺ obſeruatiõe ieiunij vt exp̄ſſe pȝ ebrie
tas frãgit ieiu^{m}. Item magis eſt ↄ̃ cãm inſtitutio

nis ieiunij ebrietas ꝗ̃ tpate in mane bibere vinū.
Sꝫ bibētes vinū in mane reputanť a multis fran
gere ieiu^m.ġ multo fortius inebriantes se hora no
ne. ꝯ illud qđ excusat pccm̄ nō est cā pcci ⁊ ex ꝯn̄ti
nō frāgit ieiu^m cū fractio ieiunij sit pccm̄.sed ebrie
tas excusat pccm̄.Un̄ augꝰ.22.li.ꝯ faustum.lōge an̄
me^m.dic̄ de loth.ꝙ culpandus est nō tn̄ ꝗ̃tum ille
icestus.sed ꝗ̃tū illa mereť ebrietas.ġ ebrietas nō
frāgit ieiu^m. Item illoꝝ quoꝝ excessus ꝓhibitus
est ieiunātibꝰ.ꝓhibita est etiā iterata sumptio quā
uis temperata.sed iterata sumptio vini non est ꝓ
hibita ieiunantibus.. possunt.n.bibere ⁊ in pran
dio ⁊ i collatiōe.ġ vr̄ ꝙ excessus vini ieiunātibꝰ nō
ꝓhibeť. Rn̄deo ꝙ ebrietas duplr̄ pōt accipi. Uno
mō ꝓ impedimento vsus rōnis ex imoderato vi
ni vel alteriꝰ potus inebriātis sumptiōe cāta. Alio
modo ꝓ imoderata sumptiōe potus iebriātis.pri
mo mō ebrietas pccm̄ nō ē.sꝫ passio pena pcci. Un̄
nō frangit ēt ieiu^m qđ est abstinētia a pcci.2° modo
pccm̄ est ⁊ marie cauendū. Un̄ frāgit ieiu^m qđ ē ab
stinētia a pccis. Ieiu^m aūt inꝗ̃tū dic̄ aliqd ꝑ se dire
cte ⁊ imediate necessariū ad actū ṽtutis abstinen
tie nō frāgit.ꝗ̃uis frāgat illud qđ est necessariū ad
actū ṽtutis sobrietatis. Sobrietas.n.alia ṽtus est
ab abstinētia qꝛ spālis difficultas ē in moderādo đ
lectatiōes gustus ꝑ ꝯꝑationē ad vinuꝫ. Alia ab illa
q̄ est i moderādo delectatiōes gustus ꝑ ꝯꝑationem
ad cibū. Un̄ frequēter iueniunť moderati i vino q
sunt imoderati i alio. Ieiu^m ēt statutū ab eccl'ia nō
frāgit.qꝛ ea i q̇bus nō pōt accipi certa mēsura regl'a
riter nō cadūt sub determiatiōe legis latoris. Un̄
sub determiatiōe p̄cepti eccl'iastici de ieiu^o non ca
dit nisi semel comedē i die nāli.⁊ hora deminata
⁊ abstinētia ab esu carniū.⁊ ab ouis.⁊ caseo i q̄dra
gesimali ieiu^o. In alijs aūt nō ꝓhibenť oua ⁊ lactici
nia.ꝑ iordiatōem tn̄ circa potū pōt hō tm̄ excedeř.
ꝙ ⁊ plus peccat ꝗ̃ si frāgeret ieiu^m tm̄. Ad p^m in
opp^m dđ ꝙ ebrietatē ⁊ excessuꝫ i ꝗ̃titate cibi.⁊ cibi
p̄ciositatē i comedēdo auiditatē.⁊ in p̄parando cu
riositatē debē fugere ieiunātes. qꝛ ꝗ̃uis ꝑ illa non
frāgerēt statutū eccl'ie đ ieiu^o.tn̄ ꝑ illa frāgiť ieiuni
um gnāle qđ ē abstinētia a pccis qđ ieiu^m.⁊ si semꝑ
⁊ ab hoibꝰ debeat obseruari.tn̄ cū maiori pfectōe ⁊
sollicitudie illi ieiunio īsistēdū ē illis tꝑibꝰ in q̇bus
spāle ieiu^m statutū ab eccl'ia celebrať. Ad 2^m dđ ꝙ
ꝗ̃uis aliq dicāt ꝙ bibē vinū i mane vel ceruisiā.⁊
comedere electuaria i sero delectatiōis cā frangāt
ieiu^m.credo tn̄ ꝯriū ꝙ ꝗ̃uis aliquo mō nutriant i ħ
tn̄ nō est p̄ncipal' vsus eoꝝ al' frāgeret ieiu^m bibens
vinū vel ceruisiā i collatōe.qꝛ aliqd habēt đ nutri
mēto. Si tn̄ hō i mane ceruisiā biberet nō ad exti
guēdā siti sꝫ famē ēt i sero magnam accipet electua
rioꝝ ꝗ̃titatē ad subueniēdū fami.credo ꝙ tal' face
ret fraudē statuto ⁊ ex ꝯn̄ti frāgeret.qꝛ legē frangit
q in fraudē legis aliqd fac̄. Concedo tn̄ ꝙ đ bono ⁊
equo cauēdū ē a potu vini ⁊ ceruisie ⁊ siliū in mane
magis in mane ꝗ̃ i sero qꝛ potꝰ sūptus post prādi
um ⁊ siti subuenit ⁊ digestionē iuuat inꝗ̃tū ꝑ potuꝫ
faciliꝰ ⁊ ꝯueniētiꝰ deferť cibꝰ ad singula mēbra.sum
ptus aūt ieiu^o stomacho vt pl'imū nocꝫ. Ad p^m ad
ptē aliā dđ ꝙ ebrietas inꝗ̃tū ē passio excusat pccm̄
i iudicio dei.qꝛ oē pccm̄ actuale est ex li.ar.cuiꝰ vsū
nō hn̄t pfecte ebrij.⁊ huic exp̄sse ꝯcordat augꝰ i au
ctoritate p̄allegata.qꝛ tn̄ ex ebrietate multū dāni fi
cať res pu.iđ etiam ħꝫ aliq̄s leges positiuas puniū
tur facientes turpia fcā ex ebrietate. ⁊ aliq magis
ꝗ̃ si nō essent ebrij vt magis sollicite caueāt ebrie
tatē. Un̄ phi.3° ethi.c.8. Ebriꝰ duplices hēbit icre
patiōes.⁊ credo ꝙ ebriꝰ occidēs hoiem irregl'aris
esset.⁊ ꝗ̃uis pfcē ebriꝰ nouā culpā nō cōmittat.qa
nouū motū.li.ar.nō hꝫ.tn̄ homicidiuꝫ qđ cōmittit
culpā quā ꝯmisit iebriādo se aggrauat.qꝛ illa volū
taria iebriatio iputať ad culpā vt q̄i circūstantiona
tā oibꝰ iordinatiōibꝰ q̄ ex illa ebrietate ꝓcedunt eo
ꝙ aliquo mō voluntarie sūt ꝑ volūtariā ebrietatis
cām. Ad 2^m dđ ꝙ bn̄ ꝯcedēdū ē ꝙ ꝗ̃uis imodera
ta sumptio vini ꝓhibita sit inꝗ̃tū est ꝯ ṽtutē.nō tn̄
est ꝓhibita.ꝑ p̄ceptū eccl'ie đ ieiunādo nisi iꝗ̃tū in
cludit illud ieiu^m qđ est actus ṽtutis.

Octauo queritur q̇bus tꝑibꝰ ieiu
nādū ē. Rn̄deo
ꝙ oēs dies q̄dragesime exceptis diebꝰ dn̄i
cis ieiunādi sunt ita ꝙ đ q̄dragesima nō remanent
nisi.36.dies ieiunabiles.⁊ iđ vt sacer numerꝰ.4°.
dieꝝ adipleať quē saluator noster sacro suo ieiu^o cō
secrauit.4.dies p̄oris ebdomade ad supplemētū.
40.dieꝝ tolluntur.i.4^a.feria q̄ a capite ieiunij s̄bno
tať.⁊.5^a.fe^a sequēs.⁊.6^a.fe.ēt sabbatū.đ ꝯse.di.5.
Quadragesima.nec lꝫ ieiu^m soluē fe^a.5.vltie septi
mane.đ ꝯse.di.6. Nō liceat.⁊.c.sequēti. Institutū
āt ē illud ieiu^m ꝯuenienť i memoriā.s.q̄dragesime
ꝗ̃ xp̄s ieiunauit.⁊ vt digne p̄peremur ad susceptō
nem corꝑis xp̄i.⁊ ad significādū ꝙ ꝑ tribulatiōes p̄
sentis vite ꝑuenit ad gl'iaꝫ resurrectiōis.⁊ qꝛ sic q̄i
soluimꝰ decimā totiꝰ āni.in q̄lꝫ ēt q̄rta āni.s.vere.
estate.autūno.⁊ hyeme.tres dies sunt ieiunabiles
s.fe^a.4.⁊.6.⁊ sabbatū.decretoꝝ.di.76.c.j.ita ꝙ il
li tres dies veris solebāt accipi p^a ebdomada mar
tij.⁊ tres dies estatis i.2^a ebdomada Iunij.3.autū
ni i 3^a ebdomada septēbris.3.hyeis i 4^a ebdomada
decēbris.di.76. Cōstituimꝰ.sed ꝗ̃uis sic fuerit āti
qtꝰ.tn̄ ħ imutandum est ꝑꝑ illud quod habetur.e.
distinc. Statuimus.vbi dicitur sic. Statuimus.
vt ieiu^a.4.tꝑorū ħ ordine celebrenť. P^m ieiu^m i
initiū q̄dragesie. 2^m i ebdomada pētecostes. 3^m
ṽo ⁊ 4^m.i septēbri ⁊ dcēbri more solito fiat. Et hec
ieiu^a istituta sūt ad expiādū pccā q̄ cōmittimꝰ in q̄lꝫ
p̄dcārū q̄rtaꝝ. Itē tres dies rogationū an̄ ascēsio
nē dn̄i ieiunabiles sunt.đ ꝯse.di.3. Rogatiōes.sed
vt dic̄ glo.ibidē.ħ nō p̄cipiť sꝫ suadeť.vbi tn̄ ē ꝯsue
tudo approbata illđ ieiu^m est ꝑ equalētiā sub p̄ce
pto. Itē oēs vigilie apl'oꝝ ieiunabiles sūt phylip
pi ⁊ Iacobi.⁊ Ioānis euange.⁊ barābe.exceptis ex
eo ꝙ phylippi ⁊ Iacobi solēnitas ifra solēnitatē pa
scalē ⁊ Ioānis ifra natalē dn̄i celebranť.ex̄ đ obser.
ieiu. Cōsiliū. Itē vigilie natiuitatis dn̄i.pēteco.⁊
assūptiōis btē marie ṽginis.⁊ Ioānis bap.⁊ scī lau
rētij.⁊ oium scōꝝ ieiunabiles sunt.⁊ si solēnitas cu
ius vigilia ē ieiunabil' eueniat.fe^a.2.i sabbato p̄ce
dēti ieiunādū est.ex̄ đ obser.ieiu. Cōsilium.§.scōꝝ.
Et si solēnitas natiuitatis dn̄i eueniat fe.6.illi qui
nec voto nec obseruātia regl'ari sunt astricti ad ab
stinētiam carniū.tali die carnibꝰ vti pn̄t ħꝫ ꝯsuetu
dinē eccl'ie gnālis.nec tn̄ hi rep̄hendendi sunt q ob
deuotionē abstinē voluerit.ex̄ đ obser.ieiu. Expli
cari. Itē qꝛ ꝯsuetudo approbata obligat. vt hr̄ de
cretoꝝ di.j. Cōsuetudo.⁊ di.11. Eccl'iasticaꝝ.⁊ c.i
his.si in aliq̄ religiōe vel diocesi est aliquod ieiu^m

ꝯsuetū qđ tñ nõ est ꝓceptū ꝑ ius scriptū nihilomin⁹ obſuandū est ab exñtib⁹ ibidē. Jtē dieb⁹ ieiunioꝝ hora comedēdi determinata ab ecclīa est hora nona. q꞉ sic obseruauit diu ꝯsuetudo. Uñ cū dr̄ đ ꝯse. di. j. Solent. q꞉ nullatenus ieiunare credēdi sunt q mādūcant añꝗ̄ veſptinū celebreť offiñ. ⁊. ĩ. ß. Jn ieiunijs. 4. tꝑoꝝ circa veſptinas horas ⁊c. sub hora veſptina ꝯp̄hendēdū est tp̄s ab hora. 9. inclusiue. ⁊ vltra. nec oꝫ ꝓcise accipe horā none. Si. n. ꝑ modicū tp̄s añ horā none comedať nõ ꝑꝑ h̄ frangiť ieiuniū. ⁊ ꝗ̄uis hi q comedūt stati post horā sextaꝫ. vel hora sexta derogēt in aliquo ꝑfectioni ieiunij nõ tñ sunt trāsgressores hui⁹ qđ ē neccītatis ĩ ieiu°. marie q꞉ iā inualuit ꝯsuetudo ĩ multis locis comedē stati post horam sextā vel ipsa hora. 6. nõ. n. tāte necessitatis est ĩ obseruatiõe ieiunij hora ꝓdcā sic commedere semel tm̄.

Articulus quartus.

c **Onsequenter** queriť de 4° ꝓncipali. Et circa h̄ queruntť. 8. P° vtrū oꝛ̄o sit act⁹ volūtatis. 2° vtrū sit actus v̄tutis latrie. 3° vtrū solus de⁹ sit orādus. 4° vtrū aliqđ đterminate petēdū sit ĩ oꝛ̄one 5° vtrū orandū sit vocal̄r. 6° vtꝝ vocalis oꝛ̄o sit satisfactoria sine mētali. 7° vtrū oꝛ̄o debito mõ fcā semꝑ exaudiať. 8° vtrū inť alias oꝛ̄ones oꝛ̄o dcā sit efficacior.

p **Rimo** oñdo ꝙ oꝛ̄o sit act⁹ voluntatis. eius ē orař. cui⁹ est desiderař rē q̄ in oꝛ̄oe petiť. sꝫ đsiderare act⁹ ē volūtatis. g̊ ⁊ orare. Jtē ei⁹ ē orare cui⁹ ē exaudiri. q꞉ oꝛ̄o ordinať ad exauditionē sꝫ volūtas ē q̄ exaudiť iuꝛ̄ psal. Desideriū paupeꝝ exaudiuit dñs. g̊ orař ē act⁹ volūtatis. ꝯ̄ dam̄. li. 3°. c. 42°. Oꝛ̄o ē ascēsus itellect⁹ ad dñm. g̊ ē act⁹ itellect⁹. Jtē dam̄. e. c. Oꝛ̄o est petitio decētiū a deo sꝫ petē est loq. loq ē act⁹ itellect⁹ g̊ orare act⁹ ē itellect⁹. Rñdeo ꝙ orare dupl̄r põt accipi. vno mõ ꝑ desiderio obtinēdi aliqđ a deo q° đsiderās ordineť in ip̄m. ⁊ sic oꝛ̄o ē qdā ascēsus aīe ītellectiue ad deū q ē volūtatis vt eliciētis. ⁊ itellectus vt dirigentis. Uñ glo. suꝑ illud psal. accedite ad deū. diċ fidē ĩherēdo. ⁊. 2. pedib⁹ geie charitatis currēdo p^m ꝑtinꝫ ad directionē itellect⁹. 2^m ad sensuꝫ affect⁹ ēt sic accipiť oꝛ̄o ꝭm qđ ꝓria ad thi. 2° distiguiť. ꝯ̄ obsecrationē. postulationē ⁊ actionē gr̄aꝝ ⁊ ēt ĩ glo. suꝑ illđ psal. Dñe añ te đsideriū meū. vbi dr̄. nūꝗ̄ desinit orare q nõ desinit amare. Alio mõ orare id ē qđ ꝓdcm̄ đsideriū loquēdo deo ꝓponere nõ ꝑ modū idicatiuū. sꝫ supplicatiuū. ⁊ sic orař act⁹ est itellect⁹ vt eliciētis ⁊ volūtatis vt mouentis. ⁊ sic loqť Jsydorus de oꝛ̄oe. 10. li. Ethimolo. q̄i eq̄ distanť inť me^m ⁊ finē. vbi diċ ꝙ orare ē dicē. ⁊ aui. i°. meta. c. 3. cū diċ ꝙ ꝑ oꝛ̄onē hõ est loquēs deo. ⁊ phi. j. ethi. c. penul. vbi diċ ꝙ ad optia deꝓcať oꝛ̄o. Ar^a ad ꝑtē ꝓmā ꝓcedūt đ oꝛ̄oe ꝓmo mõ dcā. Ad p^m ad ꝑtē aliā dđ ꝙ ibi accipit dam̄. itellectū ꝑ aīa itellectiua q̄ ꝯp̄hendit itellectū ⁊ volūtatē. Ad 2^m dđ ꝙ petere sic ⁊ orare accipiť mõ duplici supradcõ. đsideriū. n. obtinēdi aliqđ ab aliquo. si inotescit petitio q̄dam est. vñ cū de⁹ videat desideriū nr̄uꝫ cum ab ipso aliquid obtinere desideramus desiderādo petimus.

s **Ecundo queriť** vtꝝ oꝛ̄o sit actus v̄tutis latrie. Et vř ꝙ nõ. orař ē act⁹ pnīe cū sit ꝑs satisfactõis sꝫ pnīa alia v̄t⁹ ē a latria. q꞉ pnīa reddit deo debitū ꝑ ꝯmisso. ⁊ latria ꝓ bñficio recepto. g̊ orař nõ est actus latrie. Jtē nullus act⁹ inutil̄ est act⁹ latrie. nec cuiusꝗ̄ alteri⁹ v̄tutis. sed orař deū ē inutile. q꞉ ad h̄ orať qcūꝫ orať vt ille q orat đsideriū suū illi exp̄mat ⁊ vt ip̄m flectat. sꝫ de⁹ scit qđ nob̄ op⁹ ē. vt hr̄ mat. 6°. Nec fleti põt. q꞉ vt dr̄ p°re. 15. Penitudie non flectiť. g̊ orař nulli⁹ v̄tutis ē. Jtē latria ꝑtinꝫ ad vitā actiuā. q꞉ reduciť ad iustitiā q̄ ē vna. 4. cardialiū ⁊ ꝭm au^m. 12. đ tri. c. 14. Cardiales v̄tutes ꝑtinent ad vitā actiuā. sꝫ orare ꝑtinꝫ ad vitā ꝯtēplatiuā. g̊ ñ ē act⁹ latrie. Jtē act⁹ latrie sūt sub ꝓcepto. sed act⁹ orādi nõ iueniť penit⁹ sub ꝓcepto. g̊ nõ ē act⁹ latrie. ꝯ̄ glo. suꝑ illud luce. 18. Oꝫ semꝑ orare. diċ ꝙ hõ nõ desinit orař nisi cū desinit iust⁹ esse. g̊ orare act⁹ est iustitie sed non videtur ita esse alicuius partis iustitie sic latria. g̊ est act⁹ ei⁹. Jtem psal. Dirigať oꝛ̄o mea sic incēsum ĩ ꝯspectu tuo. sꝫ offerre deo icēsū mālem ad ei⁹ reuerētiā est act⁹ latrie. g̊ multo fortius offerre deo icensuꝫ sp̄ūale qđ ē oꝛ̄o ē act⁹ latrie. Rñdeo ad v̄tutē latrie ꝑtinꝫ deo exhibeř honorē testificātē ĩ ip̄o sūmū dñium. iꝗ̄tū ip̄e solus ē creatiõis ⁊ ꝯseruatiõis mūdi ꝓn^m. hõ aūt cū orādo aliqđ petit a deo quo ĩ ip̄m ordineť sic ĩ suoꝝ bonoruꝫ ꝓncipalē auctorē sibi exhibꝫ honorē ꝓstātē ĩ eo sūmū dñiuꝫ. Uñ sequiť ꝙ oꝛ̄o ē act⁹ v̄tutis latrie. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ oꝛ̄o ē act⁹ pnīe ⁊ latrie sub rõne tñ alia ⁊ alia. q꞉ iꝗ̄tū hõ orat deū vt ꝑ h̄ deo satisfaciat đ pccõ act⁹ ē pnīe. iꝗ̄tū aūt orat deū vt sibi exhibeat honorē ⁊ r̄cognitionē sūmi dñij act⁹ ē latrie. nec mirꝫ. Un⁹. n. ⁊ idē act⁹ pl̄iuꝫ ē vitioꝝ iꝗ̄tū refeřť ad finē aliū. ⁊ aliū. Uñ ꝭꝫ phi. 5°. ethi. c. 4. Jlle q mechať lucrādi g^a auarus ē. q aūt ꝑꝑ ꝯcupiscētiaꝫ luxuriosus. ē. Ad 2^m dđ ꝙ orař deū nõ ē iutile sed marie vtile. nõ ad h̄ vt diuia dispēsatio muteť. sꝫ q꞉ vt diċ aug⁹. j. li. đ ꝓdestiatiõe scõꝝ. v̄sus finē. cuꝫ de⁹ vl̄t fieri qđ nõ nisi volētib⁹ hoīb⁹ oꝫ fieri iclinat eoꝝ corda vt h̄ velit. ⁊ ēt sic diċ 2° li. longe post ꝓn^m valꝫ ad h̄ vt oꝛ̄oe nr̄a āmoueať a quo accipim⁹ hec bñficia. ⁊ sic ēt dr̄ e. li. lõge añ finē. Fortasse sic ꝓdestiati sunt aliq vt nr̄is oꝛ̄onib⁹ ꝯcedāť. sub diuia. n. ꝓui^a non tm̄ cadit ꝙ effect⁹ fiāt. sꝫ ēt ex qb⁹ causis. ⁊ a quo ordie ꝓueniāt. Ad 3^m dđ ꝙ ꝗ̄uis vt pl̄imū v̄tutes cardiales ꝑtineāt ad actiuā vitā. aliq tñ actus v̄tutū q reducunť ad cardiales vt ꝑtes potētiales ꝑtinēt ad vitā ꝯtēplatiuā. Ad 4^m dđ ꝙ mior ē falsa. dr̄. n. math. 7. Petite ⁊ dabiť vobis. ⁊ lu. 18 Oꝫ sēꝑ orař. oꝫ āt sonat neccītē. nec itelligēduꝫ ꝙ hõ teneať ad orādū ꝑ sēꝑ. ꝓceptū ē. n. affirmatiuū qđ ⁊ si semꝑ obliget nõ tñ ꝑ semꝑ. P^m ad ꝑtē aliā. quāuis gr̄a ꝓncipal̄ ꝯclusiõis possit ꝯcedi tñ nõ ꝓcedit. glo. n. loqť đ iusto a iusti^a gnāl̄r dcā q̄ ꝯp̄hendit oēꝫ v̄tutē neccīam ad salutē. ⁊ extēdit nomen oꝛ̄onis ad oēm bonā oꝑationē. vñ ĩmediate añ v̄ba ꝓdcā diċ ꝙ semꝑ orat q semꝑ agit bona.

t **Ertio** q̄riť vtrū solus de⁹ sit orandus. Et vř ꝙ sic. Solus de⁹ est latria colēdus. vt ĩ 3° li. oñsum est. sꝫ orař ē act⁹ latrie. g̊ solus de⁹ est orādus. Jtē frustra oram⁹ illos q nõ cognoscūt oꝛ̄oes nr̄as. Sꝫ sic diċ aug⁹ ĩ. j. li. de cura ꝑ mortuis agēda inť mediū ⁊ finē. ibi sūt sp̄ūs

defunctoꝝ vbi non vidēt q̄cūq; agunt aut eueniūt in ista vita hoibus. ḡ aīe scōꝝ non sunt orāde.
Cōtra iob. 5. Ad aliquē scōꝝ cōuertere. Rn̄deo dupl'r porrigit alicui orō. aut tāq; p ip̄m iplēda aut vt p ip̄z eiꝰ adipletio ipetret. p^o mō solus deꝰ orādꝰ est. q2 illa bona q̄ p̄ncipal'r petēda sunt i orone. s. gr̄a ⁊ gl'ia a solo deo dari pn̄t. tp̄alia ēt bona eo mō quo i orone petēda sunt. s. inq̄ztū nobis deſuiūt ad acq̄si tionē vtutis a solo dei dari pn̄t. 2°. mō sci orādi sūt. q2 a deo ipetrāt exauditionē orois nr̄e. ⁊ h̄ significa tū ē apoca. 8. vbi dr̄ ꝙ ascēdit fumus icensoꝝ d̄ orō nibꝰ scōꝝ d̄ manu angeli corā deo. Ad p^m i opp^m dd̄ ꝙ orādo illi soli cultū latrie exhibemꝰ a quo iten dimꝰ ipetrare qd̄ petimꝰ a scīs aūt nō itendimꝰ ipe trare qd̄ petimꝰ. s; a deo p adiut^m eoꝝ. Ad 2^m dd̄ ꝙ q̄zuis aīe scōꝝ nāli cognitiōe nō cognoscāt oīa q̄ i hac vita agunt. ⁊ maxie iteriores motus cordis. in vbis tn̄ vidēt ea q̄ decz eos d̄ nr̄is actibꝰ cognosce re de quoꝝ numero sunt illi actus q̄bus eos hono ramus orando.

q **Uaro** q̄rit vtꝝ aliq̄d determinate petē dū sit i orone. Et vr̄ ꝙ nō. mat. 6°. Scit pr̄ vester q̄d opus sit vob āñq; pe tatis. ḡ supfluū est aliq̄d ab ip̄o determiate petē. cum hō nō debeat peterē nisi qd̄ sibi opꝰ est. Itē nullꝰ dz aliq̄d determiate petē nesciēs q̄d oporteat ip̄m pete re. s; sic dic apl's ad ro. 8. Quid oremꝰ sic oz nescimꝰ ḡ i orone. nihil dei iate debemꝰ petē. ꝯ math. 6. hr̄ ꝙ xp̄s docuit discipulos suos petē aliq̄ determina te q̄ ꝑtinent in oroe dn̄ica. Rn̄deo ꝙ q̄dā sunt q̄bꝰ nō possimꝰ male vti sic vtutes. gr̄a ⁊ gl'ia determiate ⁊ talia determiate petēda sunt i orone. Quedā sunt q̄ bus possumꝰ vti bene ⁊ male. ⁊ illa nō sunt determia te petēda i orone absolute. s; sub ꝯditiōe. s. si deꝰ p̄ uidet illa ad salutē nr̄am forte vtilia. Illa aūt q̄bus bn̄ vti nō possumꝰ acceptādo nullo mō i orone petē da sunt. Ad p^m i opp^m dd̄ ꝙ sic dic augꝰ in ep'la ad ꝓbā. q̄i in me^o. Ille q̄ nouit q̄d nobis necessariū sit p̄usq; petamꝰ. nō volūtatez nr̄am vuult sibi p nr̄az petitionē inotescere. q2 eā nō pōt ignorare. sed vl't exerceri i oronibꝰ desideriū nr̄uz. quo possumus ca pere qd̄ p̄parat dare. Ad r^m dd̄ ꝙ q̄zuis ex vtute nr̄a q̄d oremꝰ sic oz nesciamꝰ. tn̄. s. s. in h̄ adiuuat i firmitatē nr̄am faciēdo nos peterē qd̄ oz. Un̄ post v ba p̄allegara stati subiūgit. s. postulat p nobis. i. po stulare nos docz ⁊ facit.

q **Uinto q̄ritur** vtrū orādū sit voca lit. Et vr̄ ꝙ nō. Sal uator math. 6. Orātes nolite multū loq. s; multū est orādū. Un̄ augꝰ in ep'la ad ꝓbā. paꝝ vltra mediū. Nō desit multa p̄catio. ḡ nō ē vocal'r orādū. Itē eadē ep'la paꝝ post auctoritatē allegatā. Qui oīa p vbū cōdidit humana vba nō q̄rit. Cōtra ea dē ep'la stati post accītez vltiᵒ allegatā. Nobis vba necc'a sunt q̄bꝰ ꝯmoueamur ⁊ ispiciamꝰ q̄d petamꝰ nō q̄bꝰ deū seu docēdū seu flectēdū esse credamus. Rn̄deo ꝙ duplex ē orō. q̄daz cōis. s. q̄ p ministros eccl'ie i p̄sona totiꝰ fidel' ppl'i deo offert. ⁊ talis dz i notescerē ppl'o p quo offert vt excitet ad deuotionē ⁊ ne possz suspicari in ministris eccl'ie illius debite orois omissionē. ⁊ iō tal' orō dz eē vocal'. alia ē orō singl'aris. s. q̄ offert ab hoīe inq̄ztū ē singl'aris p̄sōa si ue oret p se siue p alio. ⁊ talē orōnē q̄zuis non sit ne cessariū esse cū sensibili voce nisi ad h̄ hō sit obliga tus ex voto. q̄n̄q; tn̄ expedit ad meritū vt mentali adiūgat vocal' vt p vocalē feruor cordis ap̄liꝰ exci tet. ex q̄dā. n. nāli vniōe aīe ad corꝰ motꝰ corp̄is di uersimode affectiōis aīe excitāt. Et affectiōes eo ruz aīe maxie si sit fortes diuersas mutatiōes i cor pore excitāt. vn̄ augꝰ in ep'la ad ꝓbā circa me^m per certa iterualla horaꝝ ⁊ tēpoꝝ ēt vbis rogamꝰ deū. vt illis reꝝ signis nos ip̄os āmoneamꝰ. q̄ztūcūq; i h̄ d̄siderio ꝓfecerimꝰ nobis ip̄is inotescamꝰ. ⁊ ad h̄ augēdū nos ip̄os acriꝰ excitemꝰ. Expedit ēt ad h̄ vt d̄ ligua nr̄a deo suiamꝰ. si tn̄ in casu vocal' orō p̄mit teret iteriorē feruorē tūc nō esset vocal'r orādū orō ne singl'ari. q2z ēt ꝓrūpit hō i vocalē orōnē. ex exces su feruoris mētis. q2 sic dic augꝰ ad ꝓbā circa me^m. Dignior seq̄t effectꝰ quē feruētior p̄cedit affectus.
Ad p^m in opp^m dd̄ ꝙ sic dic augꝰ ad ꝓbā paꝝ ante me^m. nō est orādū in multilogo tāq; eo fiat vt exau diamur quo loq̄ciores sumꝰ. ⁊ eadē ep'la vltra me diū. Multū loq ē in orāᵒrē necc'az supfluis agē vbis ⁊ sic planū ē ꝙ nō est vocal'r orādū. Sic. n. pōt expo ni illud saluatoris vbū. Et cū dic augꝰ multū eē orā dū itelligit d̄ p̄dicatiōe mētali. vnde dic. Nō desijt mlt'a p̄catio si feruēs p̄seuerat intentio. Ad 2^m dd̄ ꝙ illud itelligēdū est d̄ vbis hūanis i orone singl'ari q̄n̄ n̄ excitāt s; minuūt feruorē cordis.

r **Erto querit** vtꝝ vocal' orō sit satis factoria sine mentali. Et vr̄ ꝙ nō. decretoꝝ di. 38. Sedulo. ⁊ sū ptū ē ab augᵒ. i liᵒ d̄ cathetizādis rudibꝰ q̄i eq̄ distāt int p^m ⁊ me^m dr̄ sic. Nouerit nō esse voces ad au res dei nisi affectu aī. sed nūq; voces sunt satisfac torie nisi audiāt a dō. ḡ nō est satisfactoria vocalis orō sine attētiōe iteriōi. Itē d̄ ꝯsec. di. j. Qn̄ dr̄. ꝙ tp̄e orois aīus n̄ cogitet q̄cq; q̄z illud solū qd̄ p̄cat. ⁊ j. di. 5. Nūq; dr̄ ꝙ sine intmissiōe vigilet sensus. s; orō nō ē satisfactoria q̄ ē ꝯ p̄cepta iuris canonici. ḡ vocal' orō nō ē satisfactoria sin̄ attētiōe iteriori. Itē huᵒ. i. li. d̄ vtute orādi paꝝ post p̄n^m. Sic oronisc̄a meditatio ē necc'a. vt oīo p̄fecta orō eē neq̄at. si eā meditatio aut nō comitet. aut p̄cedat. ꝯ illd̄ qd̄ i pedit vocalē orōnē nō ē neccīuz ad efficaciā illiꝰ. s; iterior attētio eā ipedit qd̄ ꝓbo p sile. q2 si hō i ābulā do vellet cogitarē d̄ quolz passu i sp̄āli. ⁊ cytharizās d̄ q̄libz p̄cussiōe cuiuslibz chorde. ille ipediret i am bulādo. ⁊ iste cytharizādo. ḡ a sili si orās vellet co gitarē i q̄lz voce ipediret in horas dicēdo. ḡ ad effi caciā vocal' orōis nō ē necc'a attētio. Itē 2ᵒ topico rū. Nō possumꝰ itelligere pl'a simul. s; orās vocal'r dz cogitare d̄ deo. ḡ nō tenet cogitare de sua voca li orōe. Rn̄deo ꝙ orōis triplex est efficacia. s. ime rēdo ⁊ sic est satisfactoria. ⁊ ipetrādo. ⁊ i orātē sp̄ūa liter ⁊ exp̄imental'r reficiēdo. ⁊ nullā istaꝝ efficacia rū hz vocal' orō si eā nō p̄cedat aut cōcomitet ꝯcor meditatio. al'r. n. nō esset moral'. actꝰ. n. moral' exte rior nō est nisi p cōpatōem ad actū rōnis iteriorez. Si aūt assit itentio debita ⁊ actual' in p̄nᵒ vocalis orōnis. q̄zuis postea nō cōcomitet. tn̄ orō vocal' est meritoria. ⁊ ipetratiua p vtutē pᵒ itentiōis. nisi po stea iterrūpat p itentionē ꝯriā. sic aliq̄s ex bona itē tiōe incip̄ p̄egrinari. vel etiam dare totus actus se quens meritoriꝰ est vtute itentiōis p̄ie. q̄zuis esset sua itentio actual s; efficaciā sp̄ūal'r reficiēdi orātez nō hz vocal' orō nisi q̄zdiu eā cōcomitat itentio. ⁊ sic itelligit illud vbū apl'i. pᵃ cor. 14. Si ore lingua

spūs me⁹.i.imaginatio mea orat.mens aūt mea si ne fructu est. Sciēdū tñ ꝙ tripl'r pōt applicari itentio vocali orōi.s.aut applicādo eā ad vba q̄ dñtur. aut ad illud qd petit.aut ad illū cui orō porrigitur. ꝛ quocūqꝫ istoꝝ modoꝝ assit itentio nō est inefficax ad satisfaciēdū vocal' orō.sꝫ 3a itentio melior est q̄ꝫ pma.ꝛ 2a.q̄ꝫ 3a. Un̄ hu°.i li.d vtute orādi int pm.ꝛ mem. Pura orō ē qñ ex abūdātia dvotionis mens ita attēdit vt cū se ad deum postulatura cōuertit p amoris ei⁹ magnitudie ēt petitiōis sue obliuiscat.

Ad pm in oppm dd ꝙ illud decretū itelligendū est qñ dbita itētio nec pcedit nec ꝯcomitatur. Ad 2m dd ꝙ illa vba magis sūt ꝯsilij vba q̄ꝫ pcepti. Auctoritas hug.bñ ꝯcludit. Ad pm ad ptez aliā dd ꝙ nimia itentio ad vba ipa q̄ dñtur ēt ipeditiua orōnis. Un̄ qñq̄ꝫ expitur hō ꝙ qñ vult nimis in pticulari cogitare d vbis sibi min⁹ occurrūt vba dāda.ꝛ ipediret ēt tal' itentio itentionē q̄ dꝫ esse ad rē postulatā.ꝛ ad illū a quo postulat. vñ sufficit ꝙ pria itentio sit tal' ꝙ sufficiat ad itegrā formationem vboꝝ.

Ad 2m dd ꝙ bñ possum⁹ itelligere plura simul qñ vnū ordiatur ad aliud.sic aūt est in pposito qꝛ vborū formatio ordiatur ad rem q̄ petit.ꝛ ista duo ad illū cui petitio porrigit.

s Septimo queritur vtꝝ orō debito mō fcā semp exaudiat. Et vr ꝙ nō.trenoꝝ.3° dr ad deum. Opposuisti tibi nubē ne trāseat orō. Itez ois orō que exaudit ex meritoria.sed orō exñtis i pccō mortali nō ē meritoria.qꝛ vt supius dñsum est bona in pccō mortali fcā meritoria nō sunt.g orō exñtis in pccō mortali nō exaudit. Contra math.7°. Ois q petit accip. Itē psal. Uolūtatē timētiū se faciet.ꝛ dpcationē eoꝝ exaudiet.sꝫ orō ñ fit dbito mō nisi fiat cū timor dñi.g ois orō debito mō fcā exaudit. Rñdeo ꝙ ois orō fcā dbito mō exaudit. non semp stati.sꝫ p illo tpe quo diuia mīa exauditionez ꝯspicit vtiliorē eē oib⁹ pēsatis. Un̄ aug⁹ omla.102a. sup Jo.q̄dā nō negant.sꝫ vt ꝯgruo debet tpe differunt.ad h aūt ꝙ orō fiat mō dbito.4.reqrunt.s. vt ille q petit petat hūil'r ꝛ frequent.ꝛ bona itentione qd est pie petē.ꝛ ēt pseuerāter.ꝛ vtilia ad salutez.ꝛ ꝙ orās sit ꝯstāter fūdat⁹ i fide. Un̄ Jaco.j. Postulet i fide nihil hesitās.tal' aūt orō semp exaudit inq̄ꝫtū hō orat p se. Q̄ꝫuis nō semp inq̄ꝫtū orat p alijs. Un̄ aug⁹ omla.102a.sup Jo. Exaudiūt oēs sci p seipsis. nō aūt p alijs oib⁹ exaudiunt. Exaudiūt tñ vt dr.j. q.j. Ibi q̄ꝫto digniores fuerit orātes p pplo tāto facili⁹ i necc̄itib⁹ p qb⁹ clamāt exaudiunt. Ad pm in oppm dd ꝙ illud vbū itelligit d orōne q̄ petebāt iudei libari a tpali psecutiōe q̄ orō non fuit exaudita. nō.n.petebāt necc̄iuz ad salutē.sꝫ magis erat iutile aiaꝝ suaꝝ saluti. Ad 2m dd ꝙ nō ē idē orōnē exaudiri ꝛ eā meritoriā esse.qꝛ dbito debet merces 9m iustitiā.sꝫ petitio orātis exaudit p grām.ꝛ iō q̄ꝫuis orōes facte i mortali pccō ñ sint meritorie pprie loquēdo d merito.exaudiunt tñ q̄ꝫtū ad illud qd p se petūt orātes si assint ꝯditiōes.4.q̄ sūt dcē. Un̄ aug omla.44a.sup Jo.rephendēs illud vbū ceci illūinati. Scim⁹ qꝛ pccōres de⁹ nō exaudit.dic ad h iuitus loqt. Si.n.de⁹ pccōres nō exaudiret frustra ille publican⁹ oculos i tra demittēs ꝛ pect⁹ suū pcutiēs diceret. Dñe ppiti⁹ esto mihi pccōri. Ara ad ptez aliā pcedūt d orōe i qua hō petit p se cū.4.ꝯditiōibus supradictis.

o Octauo queritur vtrū iter al's orōnes orō dñica sit efficacior. Rñdeo ꝙ sic.ꝛ h ondit auctoris dignitas. Xpus.n.ore suo imediate illā fec.ꝛ discipulos docuit vt hr math.6.ꝛ ēt orōis sniosa breuitas q̄ multū cōmēdat orōnē vocalē. Un̄ aug⁹ i epl'a ad pbā.paꝝ vltra mem. Dr frēs i egypto crebras hre orōes.ꝛ eas tñ breuissimas.h ēt ondit petitoꝝ vtilitas.qꝛ oia q̄ desiderar debem⁹ ꝛ petē i hac orōne petunt. Un̄ sic dic aug⁹ i epl'a ad pbā vltra mem. Quelibꝫ alia vba dicam⁹ orādo nihil aliud dicim⁹ q̄ꝫ qd i ista orōe dñica positū ē.si recte ꝯgruent oramus.ꝛ eo ordie posita sūt q° sūt dsiderāda ꝛ petēda

In pncipio.n.exhibet reuerētia illi cui porrigēda ē orō cū dr. Pr noster q es i celis i quo captat orās beniuolētiā dei.ꝛ qꝛ p° dsiderādus ē finis ꝛ petēdus q̄ꝫ ea q̄ sūt ad finē.iō p° ponunt petitōes q̄ respiciūt finē.2° respiciētes ea q̄ sūt ad finē.ibi. Fiat voluntas ꝛc. Respiciētes aūt finē sūt scde.pa q̄ e. Scificet nomē tuū.petit vt nomē di ab oib⁹ habeat vt scūz.9ꝫ qd dic aug⁹.2°.li.d 9mone di i mōte.lōge post pnm. ꝛ i epl'a ad pbā.p⁹ mediū.dic.cū dicim⁹. Scificetur nomē tuū. Nos aūt monem⁹ dsiderare ꝙ nomē ei⁹ semp sāctū ē.vt ēt apud hoies sāctū habeat.h ē nō ꝯtēnat qd non deo sꝫ hoib⁹ pdest.aut pdesse dꝫ. In 3a q̄ est. Adueniat regnū tuū.vt dic aug⁹.vbi pus.dsideriū nrm ad regnū illud excitam⁹ vt nobis veniat.atqꝫ i eo regnar mereamur.vñ p pmā petitionē petim⁹ vt de⁹ ab hoib⁹ glificet.p scdaz vt ad dei gliam veniam⁹. Petitionū respicientiū ea q̄ sunt ad finē.q̄dā sūt respcū boni.q̄dā sunt respectu mali. Respcū boni.2°.sunt. In p° petit meritū quo beatitudinē mereamur qd ꝯsistit i obediēdo diuis mādatis. Un̄ aug⁹.2°.li.d 9mone dñi i mōte longe post pnm.cū dr. Fiat volūtas tua.recte itelligr obediatur pceptis tuis. Sic i celo ꝛ in tra.i.sic ab angelis ita ab oib⁹.ꝛ in epl'a ad pbā.p⁹ mediū.cum dicim⁹. Fiat volūtas tua ꝛc. Nobis ab illo pcamur ipaz obedictiā vt sic a nob fiat volūtas ei⁹ queādmodū fit i celestib⁹ ab angelis ei⁹. In 3a petit illud q° tāq̄ꝫ instrō possum⁹ nos iuuare ad merēdū.ꝛ h est vict⁹ quotidianus ad sustētatōem necessari⁹.vl' vict⁹ aie.i.eucharistie sacrm. vñ aug⁹.2°.li.d 9mone dñi i mōte lōge post pnm. Panis quotidian⁹.aut p his oib⁹ dcūs est q̄ hui⁹ vite necc̄itē sustentāt.aut p sacro corpis xpi qd quotidie accipim⁹.ꝛ i epl'a ad pbā p⁹ mem eādē ponit sniam. Petitionū q̄ sunt respcū mali.vna est respcū mali culpe.hec.s. Dimitte nobis debita nra sic ꝛ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nris. vñ aug⁹.2°.li.d 9mōe dñi i mōte bñ lōge vltra pnm debita pccā dic manifestū est.ꝛ i epl'a ad pbā vltra mem p illud. Sic ꝛ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nris admonem⁹ vos qd faciam⁹ vt accipe mereamur. s.remissionē pccōꝝ nroꝝ. Alia est respcū mali iclinātis ad culpā q̄ est hec. Et nos iducas i tētationē qd nō sic intelligendum est vt nō pmittat nos tentari.qꝛ qñq̄ꝫ tentatiōe homo pbat ad bonuz suum. de qb⁹ tentatiōib⁹ dr Jacobi.p°. Omne gaudium existimate frēs carissimi cum in tētationib⁹ varijs icideritis.ꝛ etiam humiliat ꝛ ad deū recurrere q̄si ꝯpellit. Quapp non remouit xps tētationē ab apostolo q̄ꝫcito apostolus remoueri eam petiuit.vt hr 2°.ad cor.12°. Sed pdcā petitio sic intelligenda est

vt non deserti diuino adiutorio alicui tentatiōi vł
ꝯsentiamus decepti. vł cedam⁹ afflicti. ſm qḋ dic̄
aug⁹ in ep̄la ad pbā post mediū. in quo p3 ꝙ nō est
idem tētari ⁊ in tentationē induci. 3° respcū. mali
pene. hec. ſ. Sed libera nos a malo. in qua ẜ3 aug.
ad pbā. vbi prius. Admonem⁹ vos cogitare nōdū
esse in eo bono vbi nullū patiemur malum. De ef
ficacia p̄dcē oꝛōnis loquēs Jſydo. in li. ḋ sūmo bo-
no. c. 22°. dic̄ Symbolū fidelium ⁊ dn̄ica oꝛō p tota
lege puulis eccl̄ie ad celoꝝ regna suffic̄ capescēda.
Et aug⁹ euchi. c. 40. De quotidianis ⁊ breuib⁹ le-
uibusq3 pccis sine qb⁹ hec vita nō ducit̄ quotidia-
na oꝛō fideliū satisfac̄. coꝝ. n. est dr̄e. Pr̄ noster.

Articulus quintus.

C Onsequenter querit̄ de. 5. p̄n
cipali. Et circa
h̄ querunt̄. 8. P° vtꝝ restitutio sit ps
satisfactiōis. 2° vtrū dānificās alium
in bonis aīe vel in bonis corporis te-
neat̄ ad restitutionē. 3° vtrū dānificās aliū iniuste
in fama. 4° vtrū dānificans aliu3 iniuste in alijs
possessiōib⁹ exterioꝛib⁹. 5° vtrū glib3 in aliquo ꝯ-
ctu accipiēs aliqd vltra soꝛtem teneatur ad resti
tutionē illi⁹. 6° vtrū homo teneat̄ ad restituendū
ea que legitima mercatiōe lucrat⁹ est de bonis que
ipse vel eius pr̄ acqsierat p vsurā. 7° vtrū homo
teneat̄ restituere ea que īuenit a foꝛtuna. 8° vtrū
hō teneat̄ restituere ea q̄ lucrat⁹ ē p ludos ꝓhibitos

P Rimo ostendo ꝙ restitutio sit ps
satisfactionis. q2
omnis act⁹ v̄tutis pōt esse satisfactiōis. sed
restitutio est act⁹ virtutis iustitie. q2 restituēdo red
dit hō debitū primo. g̊ restitutio est pars satisfactō
nis. Itē satisfactio fit p actū ꝯ̄riū pccō p quo satis-
faciēdū est. sed restituere est act⁹ ꝯ̄ri⁹ pccō quo res
aliena accipit̄ vel detinet̄ iniuste. g̊ restitutio est sa
tisfactio p illo pccō. Itē restitutio est q̄da3 recōpē-
satio p iniuria vel dāno illato ẜ3 nihil aliud reqrit̄
ad satisfactionē. g̊ restitutio ē aliq̄ satisfactio. Ite3
p impossibilitate faciēdi illud qḋ si fuiss3 fcū3 nulla
fuiss3 satisfactio iniūgēda nō est alicui pn̄ia maioꝛ.
sed illi⁹ raptoꝛis q potuit restituē in vita ⁊ noluit. si
postea i articulo moꝛtis vult ⁊ nō pōt nō dn̄t clici
īteresse sepulture. q̄3uis eis viaticū nō neget̄. ex̄ de
rapto. Sup eo. g̊ restitutio aliq̄ satisfactio ē. Itē n̄
obstāte ꝙ ꝯtritio nccīa sit ad salutē illi q pccm̄ moꝛ
tale ꝯmisit. tn̄ est aliq̄ satisfactiōis ps. g̊ silr̄ nō obstā
te ꝙ restitutio sit nccīa ad salutē est aliq̄ satisfactio-
nis ps. Cōtra satisfactio fit ad arbitriū sacerdotis
nō aūt restitutio. Itē nō tenet̄ satisfacē nisi ille qui
peccauit. ẜ3 ad restitutionē tenet̄ qn̄q3 ille q nō pec
cauit. Un̄. n. dr̄ ex̄ de vsura. Tua nos. Filij ad resti
tuēdas vsuras ea sunt districte cogēdi q̄ parentes
si viuerēt cogerent̄. Idipm̄ ꝯ̄ hr̄des extneos creda
mus esse exercēdū. ⁊ tn̄ multi sunt hr̄des vsurario
rū q nō fuerūt pnceps pcci eoꝝ. g̊ restitutio nō ē ps
satisfactiōis. Rn̄deo illud opus penale est ps sa-
tisfactiōis p qḋ ẜm diuinā iustitiā soluit̄ vel remit-
titur pars pene debite p pccō. ẜm aūt ansel. p sol.
io. c. Justitia i deo sub duplici rōne ꝯsiderat̄. Uno
modo dr̄ iustitia dei ꝯdecentia bonitatis ei⁹. Alio
modo rectitudo volūtatis in volendo vnicuiq3 re
tribuere ẜm merita. Dico g̊ ꝙ restitutio est aliqua
pars satisfactionis p cōparatione3 ad iustitiā pꝛio
modo dcām. Cōdecet. n. diuinā bonitatē vt homi
ni facienti actū quē deus p̄cipit. n̄ tn̄ sibi imputet
actum illū ad meritū gr̄e. sed ēt p illo remittat sibi
aliquā ptem pene p pccō debite. Sicut videmus.
ꝙ rex liberał militi suo sibi recōciliato. obligato tn̄
ad aliquā emēdā pp aliqḋ foꝛte factu3 qḋ fec̄ aliqn̄
remittit partē emēde pp h̄ ꝙ fidelr̄ exib3 regi obse
quiū qḋ als impēdere tenebat̄. Per cōparatione3
aūt ad iusti iā scḋo mō dcām restitutio nō est ps sa
tisfactiōis. Nō. n. ẜm rigoꝛem iustitie pōt satisfacē
hō p illud opus ad qḋ satisfaciēdū erat obligatus.
ēt si nō peccass3 vel si totā penā p pccis debitā exo-
luisset. Un̄ ansel. p° lib. Cur deus homo. ca. 2. cum
reddis aliquid dn̄o etiam si nō peccasti non debes
hoc computare p debito quod debes pꝛo pccō. ad
plus enim tenet̄ ille qui penam pccō debitam non
exoluit q̄3 ille qui eā exoluit. dicēdum ergo ꝙ si pꝛo
restitutione de⁹ re ittat restituti aliquam parte3
pene peccatis suis debite iuste facit. quia suam cō-
ceder bonitate3. si autē pꝛo restitutione non remit-
tat aliquā partem pene alias debite iuste facit iu-
stitia compēsante valoꝛem meritoꝝ. ⁊ ab hac posi
tione parum aut nihil discoꝛdare videt̄ illa opinio
que ponit ꝙ restitutio pars est satisfactiōis magis
ex misericoꝛdia q̄3 ex iustitia. quomodo autē se ha-
beat misericoꝛdia ad iustitiā quol3 pꝛedictoꝛū mo-
doꝛum dcām declarabit̄ inferius. q̄3uis aūt restitu
tio per cōparationē ad iustitiā. 2° modo dcām non
sit pars satisfactiōis. est tn̄ quoddā pꝛeambulū ad
satisfactionem. non. n. sufficient potest homo satis
facere pꝛo pccō q̄3diu non vult rem alienam resti-
tuere. vnde etiā qui nō habet vnde restituat tenet̄
tamen habere voluntatē restituendi si poss3. Ad
pm inoppm dḋ ꝙ q̄3uis actus virtutis rōne alicu-
ius perfectiōis que nō est necessaria ad virtutem
possit esse satisfactoꝛius. tamen rōne huius qḋ sim
plicit̄ necessariū est ad salutē non est satisfactoꝛius
quāuis sit meritoꝛius. Ad 2m dḋ ꝙ maioꝛ non est
vera nisi de actu habēte aliquā perfectionē super-
errogationis quam non hab3 restitutio. Ad 3m
dicendū ꝙ non quecūq3 recompensatio est satisfa-
ctio. sed solum illa ad quā non teneret̄ homo si nō
peccass3. sed si ad innocentem deuoluta esset res a
patre suo acquisita per vsuram teneret̄ de necessi-
tate ad illius rei restitutione3. Ad quartū dicēdū
ꝙ illud fit ad terroꝛem alioꝝ vt alij timoꝛe huius-
modi pene satisfaciant cū possunt. sic̄ dic̄ glo. ibidē.
hoc tamen intelligi debet de raptoꝛe publico. ⁊ q
efficaciter monitus se coꝛrigere noluit. non autem
de occulto nec de illo qui admonitus non fuit īfra
eode3. capi. In lr̄is. ⁊ extra de sepultura parochia.
Ad quintū dicēdum ꝙ loquendo de iustitia dei.
secūdo modo dcā non est iustū esse contritionē par
tem satisfactiōis accipiēdo contritionem q̄3tu3 ad
illum gradum pꝛecise qui necessari⁹ est ad remissio
nem pcci. ⁊ accipiēdo satisfactionem respcū pene
tminande que adhuc debet̄ pꝛo pccō remissio. si tn̄
habeat̄ contritio ad supererogationē iustum ē eti-
am ẜm iustitiam 2° modo dcām eam rōne illius su
perogatiōis esse satisfactiōis ptē. Argumēta ad p-
tē fa3 nō plus vident̄ cōcludere nisi ꝙ nō ē iustum
restitutionē eē ptē satisfactiōis loqndo de iustitia.
2° mō dcā. ex h̄ tn̄ n̄ seqt̄ ꝙ possit esse iustū p ꝯgatie

ne ad iustitiā. s3 qđ accipit p ꝯcētia boītatis diue.

s Ecundo querit vtrū dānificans aliū in bonis aie vel in bonis corpis teneat ad restitutionē. Et vr̄ q nō. ff. de reg. iur. Cōsilij nō fraudulēti nulla oblatio. e. g. qui malū cōsiliū dando aliū dānificat in bonis aie vel corporis non obligat ad aliq̄ restitutionē si bonū ꝯsiliū dare credebat. Itē nullus obligatur ad ipossibile. sed restituere bona aie vel bona corporis vt vitā vl' mēbra nō est in nr̄a ptāte. g dānificās aliū in bonis aie vel corporis non tenet ad restitutionē. Item extra de iniurijs ꝛ dāno dato. c°. i°. Si qs proximū suū percusserit lapide vl' pugno. ꝛ ille mortuus nō fuerit s3 iacuerit in lecto q pcussit opas eius ꝛ ipensas in medicos restituat. hic nulla fit mētio restitutiōe boni corpis. sed tm̄mō possessiōis. g dānificans aliū in bonis corporis nō tenet ad restitutionē. Contra q seducit v̄ginem ꝛ dormit cū ea dānificat eā in bonis aie et corpis. S3 de sic seducente eā dr̄. Exo. 22°. q dotabit eā ꝛ hēbit eam vxorē3. a ut reddet pecunia3 iuxta modū dotis q̄s v̄gines accipe ꝯsueuerūt. g pro dānificatione alteri⁹ in bōis corpis ꝛ aie tenet hō ad aliq̄ restitutionē. Itē. 6ª. q. iª. Ex merito. deteriores sunt q vitā moresq̄ bonoꝝ corrūpūt. q̄ hi q substātias alioꝝ prediaq̄ diripiūt. s3 isti tenet ad restitutionē. g mltō forti⁹ illi. Rn̄deo q nullus hō pōt aliū dānificare in bonis aie nisi dispositiue. s. inclinādo ipm̄ vbo vel exēplo ad aliqđ malū clpe. ꝛ tal' pro restitutiōe tenet put pōt illū dispone ad h vt restituat sibi bonū aie equale. s. bono vbo ꝛ bono exēplo ipm ad bonū inclinādo. ꝛ p ipo orando vel oꝛōnes pcurando. dānificare aūt aliū in bonis corpis pōt hō simpl'r vt occidendo vel mutilando vel alio modo corpus debilitādo. ꝛ q̄uis non possit restituere vitā membroꝝ. obligatur tn̄ ad restituendū alia bona p illo dāno compensata qualitate lesi ꝛ quantitate dāni ꝛ possibilitate dānificātis Et hāc restitionē d3 facere ad arbitriū bonoꝝ virorū. ꝛ q talis teneatur ad restitutionē p3. q2 q̄to homo aliū pl's dānificat. tāto magis ad restitutōe3 tenet. bona aūt corpis excedunt bona exteriora. ꝛ bona aie vtraq3. vt dr̄. 6ª. q. pª. Sunt plimi. mltū dāna morū ad dānis rerū tpaliū distāt. Ad pm in oppm dđ q sub consilio fraudulēto ꝯprehēdit cōsiliū malū etiā datū ex ignorantia si homo debitā diligentiā nō adhibuit ad sciendū q2 negligētia cras sa ppriē dolus ē. Alrm ad h decre. di. i. Sepe. Ad 2m p3 solutio ex dictis in qōne q̄uis. n. illa bona restituere nō possit. pōt tn̄ aliqđ restituere loco eoꝝ q̄uis nō eq ualeat illis. Ad 3m dđ q hoc qđ dicit operas referri pōt ad illud qđ dandū ē pro corpis lesione. ꝛ hoc qđ dicit ipensas referendū ē ad illud qđ est restituendū pro dāno rerū exterioꝝ qđ incurrit ex corporis lesione. Uel aliter pōt dici ꝛ melius q illa auctoritas loquitur de lesione corpis q̄ restituit per medicū. Unde ille qui dānū itulit soluēdo expēsas in medicos restituit dānū. Alrª ad partē aliam gª cōclusionis ꝯcedi possunt. 2ª tn̄ auctoritas itelligēª ē s3 aliq°s d ill'q alios dānificāt i bono fāe.

t Ertio querit vtrū dānificās aliū iniustei fama teneatur ad restitutionem. Et vr̄ q nō. q2 dānificans aliū in fama verū crimē iponēdo nō seruato ordine quē xp̄s tradidit i euangelio de frn̄a correctiōe iniuste dānificat. ꝛ tn̄ talis dānificatio famā restituere nō tenet. q2 h sine mēdacio facere nō posset. Itē plus tenet hō diligere famā sua3 quā alienā. sed posset contingere casus qđ nō posset restituere illi famā cui falsū3 crimen i posuit. nisi infamādo seipm̄. g in illo casu famam restituere non tenet. Itē qui negat verū crimen si bi ipositū iniuste infamat accusantē vel denūtiantē3: q2 accusator vel denūciator falsi criminis est i famis. qđ pbari pōt p ea q̄ dicūt ex de calūniatoribus. c. i°. ꝛ. 2°. ꝛ tn̄ non vr̄ q talis teneat restituere famā accusatori vel denūciatori. imo accusator vl' denūciator tenet ei restituere. vt vr̄ ex quo pbare nō possunt. g nō ois ifamās aliū iniuste tenetur ad restitutionē. Cōtra. 14. q. 6. c. p°. ꝛ sumptū3 est ab Aug°. 2. epl'a ad Macedoniū q̄si eque distāter iter mediū ꝛ fine3. Nō remittit pccm̄ nisi restituat ablatū si restitui pōt. Rn̄deo q restitutio actus ē iustitie ꝯmutatiue. ad obſuādū aūt iustitiā oēs tenet. glib3 g tenet ad restitutionē rei ablate iuste si restitui pōt. ꝛ si nō pōt restitui d3 fieri restitutō i equalē ti si possibile ē ex. Ne lite pēdēte aliqđ inouet. Ecclia scē Marie. 2°. si āt n̄ pōt reddi equalēs tenetur ille q dānū itulit rstituet qđ pōt ad arbitriū bonoꝝ viroꝝ q̄to fama ē res nobilior q̄ possessiōes tāto magis tenet ad restitutionē ille q dānificat aliū iniuste i fama q̄ ille q dānificauit aliū i bōis exteriorib⁹ ceteris pib⁹. Dānificat aūt aliqs aliū in sua fama tripl'r. vno mō verū crimē iponēdo nō suatis ordine ꝛ mō debitis ꝛ tal' nō tenet ifamato rstituet fama3 dicēdo se falsū3 dixisse. tenet tn̄ alleuiare ifamia3. dicēdo se nō bono mō pcessisse. q2 h est verū. ꝛ tenet ei ad aliq̄ recōpēsatiōe3 ad arbitriū bonoꝝ virorum. Alio modo danificat aliquis aliū in fama iniuste falsum crimē in ponēdo. ꝛ talis tenet fideliter facere posse suū3 destruendo famā leso. ꝛ tenetur dicere se falsū3 dixisse. et si ex hoc reddatur infamis. quia q̄uis magis teneatur qs seruare fama3 sua3 q̄ alienā ceteris paribus. tamen magis tenetur restituere alteri famam iuste q̄ seruare famam propriam iniuste. quia tenetur bonum anime sue preponere bono sue fame. 3° modo dannificat qs alium iniuste in fama indirecte falsum crimen sibi imponēdo. cū. s. negat verum crimen sibi ipositū3 ab alio. ꝛ tal' q̄uis peccet q2 mētit. tn̄ postea nō tenet tentione necessaria ad salutem alij restituere famam recognoscendo crimen sibi impositū3 verum esse. vt dicunt quida3 ꝛ probabiliter. quia cū alius non seruauerit iustitia3 in accusando vel denunciando. ꝛ proposuit coram iudice quod proponendum non erat. ꝛ quod probare non poterat vr̄ esse de primaria causa ꝛ principalis infamationis sue. Alij dicunt q tenetur. quod satis durum videt. q2 qn̄cūq3 crīm sibi ipositū ē tale q suspēderet ꝛ filij sui exhēdaret si illđ recognosceret publice. certū ē tn̄ q tenet pēiter de pccō qđ incurrit mētiēdo ꝛ sic patent solutiones ad argumenta.

q Uarto q̄rit vtrū dānificās aliū iuste i possessiōib⁹ extiorib⁹ teneatur ad rstitutōe3. Et vr̄ q n̄. q2 hō n̄ tenet restituet pl's quā illud in quo alium dannificauit. sed quandoq3 dannificatus tantū distat q illud quod sibi debet nō poss3 sibi mitti sin maiorib⁹ expēsis q̄ sit debitū. g i isto cāu ille q dānū itulit restituet nō tenetur.

Jtē hō restituer̄ nō tenet̄ nisi sciat qb⁹ restituer̄ de
beat. sꝫ h̄ freq̄nter ꝯtingit. ḡ nō in oī cāu restituer̄ te
net̄. Jtē hō nō tenet̄ aliquā restitutionē facere in
p̄iudiciū boni cōis. q꞉ ſm ⁊Phi. p̄° ethi. c. p° Bonū
cōe p̄ponendū ē bono singl'ris ꝑsone. ḡ i cāu in quo
dānificat⁹ ipugnaret bonū cōe nō eēt ei dānū resti-
tuendū Jtē in guerris freq̄nter inferūt̄ dāna inno
cētibus. ⁊ tn̄ ꝯsuetū ē ꝙ eis nō restituūt̄. Cū ḡ ꝯsue
tudo sit optīa legū interp̄res ex̄ de ꝯsuetudīe. Cum
dilectus. Ur̄ ꝙ in isto cāu dānificās restituer̄ nō te-
net̄. Jtē hō plus tenet̄ sibi q̄ȝ alij. sꝫ qn̄ꝫ ille q dan
nū intulit ē ita paup̱ ꝙ nō hēt nisi nccīa ad vitaꝫ. ḡ
talis restituere nō tenet̄. Jtē non solū ille q aufert
alienū. sꝫ ēt quocūqꝫ mō adiuuās dānificat. ex̄ de in
iurijs ⁊ dāno dato. Si clp̱a. §. Sane. Jbi. n. dī ꝙ q
occasionē dāni dat dānū dedisse vī. tn̄ n̄ oēs coad
iuuātes tenēt̄ restituer̄. q꞉ tūc restitutio excederet
dānū. Jtē ipediēs aliū a ꝯsecutiōe bn̄ficij eccl'iasti
ci. quo dign⁹ erat ꝓcurando illud ꝑ seip̄o q nō ē ita
dign⁹ dānificat illū iniuste. q꞉ reputat̄ hr̄i qđ ē ꝓpe
hitū esse. vn̄ ſm ⁊Phi. 2°. phi. Jlle q est ꝓpe magnū
bonū. ⁊ nō obtinet infortūat⁹ dī. ⁊ tn̄ sic dānificans
nō tenet̄ ad restituendū bn̄ficiū illi⁹ quē sic dānifica
uit. Jtē q retrahit ꝑsonā vtilē religōi ab ingressu
ei⁹ dē religionē dānificat iniuste. nec tn̄ ꝯsuetū est ꝙ
tales ad restitutionē ꝯpellāt̄. Jtē mulier de adul-
terio suscipiēs filiū exheredat iniuste verū heredē
⁊ tn̄ ſm multos restituer̄ nō tenet̄. si h̄ non fecit aīo
exheredādi sꝫ luxuriādi tm̄. Cōtra Aug⁹. i2ª. epª
ad Macedoniū q̄si eque distāter iter meᵐ ⁊ fineꝫ.
⁊ ē. 14ª. q. 6ª. c. p̄°. Si res aliēa pp̱ q̄ȝ pccm̄ ē cū red
di possit nō reddit̄ pnīa nō agit̄ sꝫ siīat̄. Jtē Exo.
22°. Si nō hūerit fur qđ ꝑ furto reddat venūdabi
tur. Rn̄deo ꝙ nō tm̄ ille q executor est dānificatō
nis iniuste. sꝫ ēt oīs q ꝑticeps ē in illo crīe ad restitu
tionē tenet̄. ꝑticipare aūt in illo crīe ꝯtigit. 9. mōis
q his v̄sib⁹ ꝯtinet̄. Jussio. ꝯsiliū. ꝯsensus. palpo. re
cursus. ⁊Participās. mut⁹. nō obstās. nō manife
stās. Jlle. n. q iubet fieri p̄ncipalior cā vī q̄ȝ exequēs
ē. n. cā pª. ⁊ sic dī p̄ª ꝓpositiōe de cāis. Cā pª plus i
fluit i cātū q̄ȝ 3ª. Cōsulēs ēt ꝑticeps cris est si dānifi
cās nō fuisset al'r h̄ factur⁹. Arᵐ a siīi. ex̄ de snīa ex-
cōi. Nup̱ in glo. Cōsentiēs ēt exp̄sse ꝯsēsu sine quo
dānificatō nō fuissꝫ secuta. 2ª. q. p̄ª. Notū sit. ibi. n.
dī ꝙ faciētē ⁊ ꝯsentiētē par pēa ꝯstringit. ⁊Palpo. i.
adulatō qn̄ i tm̄ laudat ⁊ strenuū reputat rapienteꝫ
vl' al' iniuste dānificantē ⁊ sibi familiarē se exhibet
qđ multū ꝓbabil'r p̄sūitur ꝙ ex h̄ mot⁹ fuit dānifi-
cās ad dānificandū. q꞉ tal' adulatio ē qdā ꝯsensus.
di. 93ª. Si inimicus ē ip̄e. Jlle ēt ad quē ē dānificā
tiū recursus sicut ad patrociniū p̄stantem. ii ª. q. 3ª.
Qui ꝯsentit ille ēt q iferendo recursus dānū assistit
coadiuuās dānificātē. ⁊ ꝑticipat in p̄da. qa tal' ma-
ximū p̄stat fauorē. 23ª. q. vltiª. Sꝫ q̄ttuor. ⁊ ex̄ đ ho
micidio. Sicut dignū. §. Jlli aūt. Jlle ēt qui vidēs
aliū dānificari iniuste ⁊ scit ꝙ v̄bo suo sin̄ ꝑiculo suo
facer̄ pōt vt subueiat̄ iniuriā patiēti. ⁊ tacet. Un̄ ꝓ
uer. 24°. Erue eos q dicūtur ad mortē. ⁊ q trahunt̄
ad interitū liberar̄ ne cesses. Jlle ēt q nō obstat dā-
nificātib⁹ iniuste cū possit. ⁊ sibi ex officio icumbat
⁊ māifesta sibi sit iniuria. di. 86ª. Faciētis. Jbi. n. dī
ꝙ negligere cuꝫ possit ꝑturbare ꝑuersos. nihil aliđ
ē q̄ȝ fauere. nec caret scrupulo cōcessiōis occulte q
manifesto facinori desinit obuiare. Jdem extra de
homicidio. Sicut dignū. §. Jlle aūt. Jlle aūt qui in
terrogatus a iudice vel ab alio ad queꝫ pertinet si
scit illū qui res iniuste acceptas detinet. ⁊ celat sci
enter. cū tn̄ sciat se posse sine vllo suo ꝑiculo rn̄der̄
veritatē. extra de furtis. Qui cum fure. ⁊. iiª. q. 3.
Quisqs. ⁊ p̄dictoꝝ quilibꝫ tenet̄ insolidū vno tam̄
totū restituente alij dānificato restituere nō tenent̄
sed si ꝑtē al iq̄ȝ habuerūt reddere tenent̄ illi q totū
restituit. ⁊ sciendū ꝙ ille q restituere tenet̄ obligat̄
ad restituendū q̄ȝ citi⁹ pōt bono mō nisi differat đ
volūtate illius exp̄ressa vel ꝓbabil'r p̄sumpta cui
restitutio facienda ē. qđ probat̄ auctoritate dī. n. ff
de reg. iur. Jn oībus obligationibus in qbus dies
non ponit̄ p̄n̄ti die debet̄. hoc idem ꝓbatur rōe q꞉
sicut cōtra iustitiaꝫ est reꝫ alienā inuito dn̄o accip̱e
ita ⁊ retinere. ḡ. sicut pro semp̱ tenet̄ nō accip̱e ita
pro semp̱ tenet̄ nō retinere. Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ
in illo cāu illud qđ restitui debet erogandū est pau
perib⁹. nisi ille cui restituēdū est. vel heres eius sit
ad locū venturus. vel aliqs ex ꝑte illi⁹ pecuniam
recepturus. Ad 2ᵐ dđ ꝙ in illo cāu illud qđ resti-
tuendū est erogari. dꝫ pauperib⁹ auctoritate ordi-
narij q ē paup̱ū pī. vbi ꝯsuetū ē per ordinariū talia
fieri. qđ iđ dico q꞉ per ius scriptū nō iter dī illi q re
stituere tenet̄ in p̄dcō cāu erogare paup̱ib⁹ ꝑ se ip̄ꝫ
si hoc faciat fideliter ⁊ đ ꝯsilio bonoꝝ. Ad 3ᵐ dđ
ꝙ in illo cāu nō dꝫ dānificato restitui. sꝫ diligēs dꝫ
esse ille qui dānū intulit vt apud se vel aliū seruet̄
fideliter ⁊ secure qđ restituendū ē vt dānificato vl'
hīdibus suis restituat̄ qn̄ hoc fieri potit sine p̄iudi
cio bōi cōis. Ad 4ᵐ dđ ꝙ illi q in guerris scient̄
innocētib⁹ inferūt dānū tenētur ill' ad restitutionē
nō obstāte ꝯsuetudīe cōtraria. q꞉ vt dī decretoruꝫ.
di. 8ª. Mala ꝯsuetudo. Mala ꝯsuetudo nō minus
q̄ȝ ꝑniciosa corruptela ē abijciēda. Jlli aūt in guer-
ris inocētes nō sunt q hn̄ti bellū iniustū fauēt dire-
cte vl' indirecte in ꝑsonis vl' reb⁹. Ad 5ᵐ dđ ꝙ il
le q dānū intulit si hꝫ aliquid vltra nccitatē susten
tatiōis nature q̄ȝuis sibi nccīuꝫ ad victū ſm decē-
tiā sue ꝑsone restituer̄ tenet̄. Nō. n. est licitū de alie
no viuere cū secl'ari honore. si aūt nō hꝫ nisi nccīa
ad sustentationē nature. tūc distinguēdū ē. q꞉ aut il
le q dānū passus est. nō indiget ad sustentationē na
ture. eo ꝙ ab eo sibi ablatū est. ⁊ tūc ille qui abstulit
restituere nō tenet̄. q꞉ ex iure nature licit⁹ ē vnicui
qꝫ vsus possessiōis nccīe ad subuentioneꝫ nature.
extrema. n. nccitas oīa facit cōia. ff. de. l. redi. l. 2ª.
§. Cū eadē. in textu. ⁊ in glo. Aut indiget ad susten
tationē nature eo ꝙ ab eo ablatū ē. ⁊ tūc subdistin-
guo. q꞉ aut p̄⁹ indiget illa re ad sustētationē nature
sue. q̄ fuit nccīa ad sustētationē nat̄ e illi⁹ q abstulit
h̄. āt eodē tp̱e vtqꝫ fcūs ē idigēs illa re ad sustētatō
nē sue nature. aut ille q abstulit p̄⁹ fcūs ē idigēs illa
re ad sustentationē sue nature q̄ȝ ille a quo ablata ē
⁊P° mō ⁊ 2°. possꝫ dici sine p̄iudicio ꝙ ille q abstu
lit rē illā tenet̄ restituere illi a quo abstulit. q꞉ nūq̄ȝ
fcā fuit res illi⁹ q eā abstulit sꝫ sēp̱ r̄māsit isti⁹ đ iure
postq̄ȝ. n. sū i statu i q° r̄s mea ē mihi nccīa ad sustē-
tationē nature. nō pōt fieri alti⁹ me p̄dicēte. Si 3°
mō tūc ille q abstulit restituer̄ nō tenet̄. q꞉ ab illo tē
pore quo facta est sibi necessaria ad sustētatiōeꝫ na
ture cū tūc illa a q° ablata ē n̄ essꝫ nccīa acqsitū fuit
ius in illa re illi q abstulit. ⁊ iđ q̄ȝuis dānuꝫ passus
veniat postea ad statū in quo res sibi fuit ablata es

ſet ſibi neccīa ad ſuſtentationē nature. non ꝑꝑ h̄ hēt
maius ius in illa re ꝗ̄ ille q eā abſtulit. niſi ille q
eā abſtulit deueniſſꝫ ad ſtatū in quo āpliꝰ res illa n̄
eēt ſibi neccīa ad ſuſtentationē nature. Ad 6ᵐ pꝫ
qd dō ex dcīs in qōne. Ad 7ᵐ dō ꝙ in illo cāu di
ſtinguēdū ē. qꝛ aut h̄ fecit itētione dānificādi aliuꝫ
aut ꝯſulēdi vtilitati ꝓpe. Pᵒ mō ꝗ̄uis nō tenea
tur ad reſtituēdū valorē bn̄ficij eo ꝙ nō eſt eq̄liſ va
loris hr̄e boᵐ i actu ⁊ eē ꝓpe hr̄e marie qn̄ pōt ipe
diri. tn̄ teneᷓ dānificato ad itereſſe ad arbitriū bo
noꝝ. 2ᵒ aūt mō nō teneᷓ ad aliq̄ꝫ reſtitutionē ſi illō
bn̄ficiū ꝓcurauit ſibi ꝑ viā licitā ⁊ hōeſtā. exᵐ ſi ꝑ-
cido venas in fundo meo ꝑ q̄s deriuabaᷓ aq̄ ad pu
teū alteriꝰ intētōe nocēdi teneoꝛ ſibi ad reſtitutio-
nē dāni. Si aūt h̄ facio ſine fraude itendēs cōſuleᷓ
vtilitati mee. vtpote qꝛ mihi eſt multū vtile face
re murū. ⁊ nō pōt cōiter fieri fūdamētū ſine p̄dcāꝝ
vēaꝝ p̄ciſiōe nō teneor ad aliq̄ꝫ reſtitutōnē. qꝛ tūc
nō dānifico aliū iniuſte. qꝛ ius hēo faciēdi vtilita-
tē meā in fūdo meo. ff. de no. ope. nun. l. 2ᵃ. ⁊ ſicut
dꝛ. ff. de. reg. iur. Nemo dānū facit niſi q facit illō
qō facere ius nō hꝫ. Ad 8ᵐ dō ꝙ retrahēs vtilē
ꝑſonā religiōi ab ingreſſu eiuſdē intētiōe dānifican
di religionē teneᷓ illi religiōi ad inteſſe ad arbitriū
bonoꝝ. ſi aūt faciat n̄ ꝑꝑ h̄ ſꝫ vt ꝯſulat vtilitati ſue
ſiue tꝑali ſiue ſpūali nō ſuggerēs aliqd falſuꝫ nec in
fraude nec teneᷓ religiōi ad aliq̄ꝫ reſtitutionē. ſꝫ ꝑ-
ſōe cuiꝰ ꝓfectū ſpūalē ipediuit teneᷓ in ſpūalibꝰ re
ſtitutiōeꝫ facere ꝗ̄ pōt. ⁊ ad hūc cāuꝫ pōt adduci il
la. l. q̄ ad ꝯfirmatōnē ſolōnis imediate p̄cedētiſ ad
ducta ē. Ad 9ᵐ dō ꝙ illa mulier. nō excuſaᷓ qn te
neaᷓ ad reſtitutionē pꝰ mortē viri. niſi filiꝰ ꝑſuaſuſ
a mr̄e noluerit hr̄ditatē reddeᷓ. nō tn̄ teneᷓ credeᷓ
mr̄i niſi poſſet ſibi facere certā fidē ꝙ n̄ ſuſcepit eū
de ſuo marito. qō tn̄ minꝰ difficile eēt fieri niſi cer
ta fides fieri poſſet an̄ geniturā illiꝰ maritū caruiſſe
genitalibꝰ mēbris. Nō tenebiᷓ. tn̄ ad reſtituēdum
totū valorē hr̄ditatis. qꝛ qn̄ ſuſcepit filiū de adulte
rio mlta poterāt ipedire ne hr̄ditas deuolueretur
ad aliū quē mulier dānificauit. ſꝫ tenebiᷓ ad itereē
ad arbitriū bonoꝝ. nec pōt excuſari ꝑ illā legē ſupra
allatā in ſolōne ar. 7. qꝛ p̄cidēs venas curſus aq̄. n̄
fecit niſi qō ſibi facere licuit hec aūt adultera fcm̄
illicitū facit. ⁊ ſicut dꝛ. ff. de reg. iur. Nēo ex ſuo de
licto cōditionē pōt facere meliorē. Ad 2ᵐ arᵐ ad
ꝑtē aliā dō ꝙ dānificās aliū iniuſte in ſua libertate
ſ. iniuſte ꝓcurādo ipm̄ redigi i ſeruitutē teneᷓ ſe fa
cere ſuū ꝓ eo. ſi nō pōt alr̄ eū reſtitueᷓ libertati. niſi
forte tal̄ eēt ꝯditio ꝑſone q̄ ad dānū itulit ꝙ h̄ nota-
bilr̄ redūdaret in p̄iudiciuꝫ bōi cōis. i quo cāu non
teneᷓ facere ſe ſuū. ſꝫ teneᷓ ad oē aliud itereſſe ad
arbitriū bonoꝝ. ꝗ̄tūcūq̄ꝫ aūt dānificaret eū in poſ-
ſeſſionibꝰ alijs nūq̄ꝫ ꝓ reſtitutiōe teneᷓ ſe vēdere i
ſeruū qꝛ vt dꝛ. ff. de reg. iur. Libertas ieſtimabilis
res ē. ⁊ ifra. Infinita eſt eſtiatio libertatis dō ḡ ꝙ il
la lex Exo. ꝗ̄uis obligaret iudeos ꝓ tꝑe illo. qꝛ ꝑꝑ
cōditiōes illiꝰ ppl̄i data fuit eis lex illa tāq̄ꝫ vtilis
tn̄ nos nō obligat. qꝛ p̄ceptū morale n̄ fuit. ſilr̄ poſ-
ſet dici de illis legibꝰ in qbꝰ p̄cipiebaᷓ reſtitutō ex
cedere dannum.

q **Uinto quia** vt hitū ē ſupius hō te
neᷓ reſtituer acq̄ſituꝫ
ꝑ vſurā q̄riᷓ vtꝝ qlibet in aliquo ꝯtu accipiēs ali
qd vltra ſortē teneaᷓ ad reſtitutionē illiꝰ. Et vꝛ ꝙ
ſic. 14ᵃ. q. 3ᵃ. Uſura ē vbi āplius reqriᷓ ꝗ̄ cū datur
infra. §. Eccl̄ie. Quicqd vltra ſortē exigiᷓ vſura ē.
Itē eadē cā. q. 3ᵃ. Pleriq̄ꝫ. Itē ex̄ de vſuris. c. pᵒ
⁊ ſeq̄nti. ⁊ cᵒ. Cōſuluit. Cōtra nō ois acceptio vl
tra ſortē eſt dāniſicatio illiꝰ a quo accipiᷓ. qꝛ qn̄ꝫ ac
cipiēs lucraᷓ ad vſurā. ḡ talis acceptio nō obligat
ad reſtitutionē. Itē in nullo cāu licet alij ꝑticipaꝛ
i pccō. Sꝫ accipiēs ad vſurā in cāu neccitatis non
peccat. Ad h̄ arᵐ. 23ᵃ. q. pᵃ. Quid culpaᷓ. n̄ peccat
ēt ille q vſ̄ariū rogat vt mutuet paupi ſi h̄ facit bōa
itentiōe ad inſtantiā illiꝰ paupis. Cū ḡ iſti ſint ꝑtici
pes illiꝰ vſure. qꝛ coopanᷓ ad h̄ ꝙ fiat. vꝛ ꝙ in illo
cāu dare aliqd ad vſurā nō ſit pccm̄. Rn̄deo ꝙ in
ꝯtu accipe aliqd vltra ſortē ꝗ̄tū ad pn̄s ſufficit: q̄
drupl̄r pōt intelligi. ſ. aut de ꝯtu mutui aut locatō
nis. aut vēditiōis. aut ēptiōis: Pᵒ mō aliqd acci-
pere vltra ſortē. aut rōne pene ꝯuētional̄ ꝑmiſſe a
iure. aut liberal̄ donatiōis. aut rōe intereſſe. aut tā
ꝗ̄ aliqd excuſatū. ꝓ mutuo directe vel idirecte. ex-
plicite vl̄ iplicite. Pᵒ mō accipiēs aliqd vltra ſor
tē nō teneᷓ ad reſtitutionē ſi pena nō fuit apposi-
ta in fraudē vſuraꝝ ſꝫ intētiōe artandi accipientē
ad obſeruationē fidelitatis ꝓmiſſe. qꝛ vt dꝛ. ff. de
reg. iur. qō a quodā noie pene exactū ē illud eidē re
ſtituere nemo cogiᷓ. 2ᵒ mō ēt accipiēs vltra illud
qō mutuauit reſtituere nō teneᷓ. ſi. n. mutuo aliqd
alteri nō in fraudē alicuiꝰ vſure. ⁊ ille tanq̄ꝫ gratuſ
dat mihi plus ex ſua liberalitate nō teneoꝛ reſtitue
re. qꝛ illud meū ē iure liberal̄ donatiōis. 3ᵒ mō rōe
itereſſe licitū ē aliqd accipe vltra ſortē plibus mo
dis. vno mō cū fideiuſſoꝛ ꝓ defcū debitoris cōpul
ſus ē creditori ſoluere capitale ⁊ vſurā. tūc. n. fide-
iuſſoꝛ dꝫ accipe a debitore vtrū. qꝛ ſuari dꝫ idēnis
ex̄ de fideiuſſoribus. Cōſtitutꝰ. Alio mō qn̄ mutu-
ans icurrit dānū ex h̄ ꝙ ille q accepit mutuū n̄ red-
dit i termio aſſignato. ex̄ de fideiuſſoribꝰ. Peruēit
Alio mō cū aliqd ipigneraᷓ ꝓ dote marito. tūc ma
ritus vltra capitale pōt retinere fructꝰ ꝑceptos ad
onus matrimonij ſupportandū. ex̄ ō vſuris. Salu
briter. Alio modo cum vaſſallus eccl̄ie impigne-
ratur ſibi feudum quod tenet ab ea. nec iteruꝫ red
dit eccl̄ie ſeruitium quo ſibi teneᷓ pro feudo. tunc
enim eccl̄ia poteſt retinere capitale cum fructibꝰ
perceptis. ⁊ ita poſſet dominus temporalis. quia
cum vſura ſit preter ius nature ſm̄ Phi. p̄mo. po
liti inter medium ⁊ finem. ⁊ contra ius diuinum.
Unde Luce. 6ᵒ. Mutuū date nihil inde ſperan-
tes. ⁊ extra de vſuris. Conſuluit. ſi eſſet illud vſu-
ra non liceret nec eccl̄ie. nec clericis. ꝙ auteꝫ i pre
dicto caſu liceat cum receptione capitalis retine-
re fructus perceptos. habeᷓ extra de vſuris. Con
queſtus. Alio mō cuꝫ aliquis mutuat illi qui vio-
lenᷓ vel fraudulenᷓ rem ſuam detinet. tunc enim
mutuans reſtituere non teneᷓ illud quod accepit
vltra mutuum. quia ſic non accipit alienum. ſꝫ ad
ſe retrahit quod ſuum eſt. extra de vſuris. c. p̄mo.
in textu ⁊ in glo. 4ᵒ. modo aliquid accipere vltra
ſortē pōt fieri aut ſine pacto ⁊ iſinuatiōe intētionis
pl̄s hn̄di. aut cū pacto. Pᵒ mō n̄ teneᷓ reſtitueᷓ ac-
cipiēs aliqd vltra ſortē ꝗ̄uis peccet ſi corruptā ha
buit intētionē plus habendi. corrupta autē fuit in
tentio ſi mutuauit principaliter in ſpe lucri. non
auteꝫ ſi ſecundario. extra ō vſuris Cōſuluit. i glo.
2ᵒ mō nō licet. qꝛ tūc ē quaſi qōdā pactū iſꝑtatiue

q꞉ ex h̄ p̄ſūit mutuū accipiēs qđ mutuans mutuat.
itētōe plus hn̄di. ⁊ ꝙ ſi nō daret aliqd vltra ſortem
ille alias nō mutuaret ſibi. vn̄ ſi aliqd dat mutuāti
liberalis donatio nō eſt. ſ꞉ quaſi ſub cōditione coa-
cta. 3° mō cōtingit aliqd accipe vltra ſortez q̄ du
pliciter. Uno mō qn̄ capitale ⁊ lucrū ponit̄ ſub cer
titudie ⁊ Alio modo qn̄ capitale ponitur ſub certi
tudine lucruz in fortuna. vt cum aliqs mutuat ali
cui centū ſub tali pacto ꝙ hēbit aliq̄ꝫ portionē lucri
ſi fuerit lucrū capitali ſuo ſemꝑ ſibi ſaluo qcqd ac-
cidat. 3° mō qn̄ lucrū ponit̄ ſub certitudine ⁊ capi-
tale in forma. vt cū aliqs eūti ad nūdinas. vel ī an
gliā mutuat centū pro certa ſūma pecunie: recipiēſ
in ſe ꝑiculū capitalis. niſi ꝑeat ꝑ culpā vel negligē-
tiā mutuū accipiētis. 4° mō qn̄ vtrūqꝫ ponitur ſub
dubio qđ nō vꝫ notabilr̄ magis in fauorē dātis q̄ꝫ
accipiētis. Primis tribus mōis aliqs accipiēs vl
tra ſortē tenet̄ ad reſtitutionē. q꞉ ꝯctus ſunt vſura-
rij ſine fiant directe vel indirecte. explicite vel im
plicite. ⁊ q꞉ de 3°. mō nō eſt ita claꝝ ſicut de ꝑ° ⁊ 2°.
iđ probo qđ dcm̄ eſt ꝑ auctoritatē. dꝫ. n. ex̄ de vſur.
Nauiganti. Nauigāti vel eūti ad nūdinas certam
mutuās pecunie q̄ꝫtitatē ꝓ eo qđ ſuſcipit in ſe peri
culū recepturus aliqd vltra ſortō vſurariꝰ eſt cēſē-
dus. q꞉ niſi fuerit culpa negligentia illiꝰ q accipit
raro accidit ꝙ pecūiaꝫ q̄ꝫ mutuo accepit ꝑeat. vn̄ il
le q in caſu iſto dat mutuo pecuniā hꝫ in fauorē ſu-
uꝫ illud qđ accidit ſepe. nec hꝫ cōtra ſe niſi illud qđ
accidit raro. nec obſtat illud qđ dꝫ ca° de nautico
fenore. l. ꝑª. ſ. talez cōtractū ad obſeruationē cōiuꝫ
vſurarū liberū eē. q꞉ etſi nō ſit cōis vſura tn̄ vſura
eſt. vn̄ glo. ſup illud cōium vſuraꝝ dicit. ſ꞉ non cen
teſimaꝝ. 4° accipiens aliqd vltra ſortē reſtituere
nō tenet̄. q꞉ rōne veriſimil̄ dubij cōtractus huiuſ-
mōi excuſat̄ extra de vſuris. Nauigāti. §. Ille q°qꝫ
rōne dubij. huiꝰi etiā excuſat̄ q merces ſuas ven-
dit vt in certo termio āplius recipiat ꝓ eiſdem q̄ꝫ
valeāt tꝑe ꝯctus. ſi tn̄ eas tꝑe ꝯctus nō fuerat ven
diturus. eodē. c. §. vlti. Si aūt alias rem illā tēpo-
re ꝯctus fuerat venditurus pro miori. ⁊ ex certa ſci
entia plus recipiat alio termio vſurariꝰ eſt cēſcen
dus. ⁊ ſic pōt intelligi illud qđ dꝫ ſupra. e. c. In ciui
tate. In cōtractu aūt locatiōis licitū eſt vltra reꝫ
locatā aliquid accipe ⁊ retinere ꝓ vſu rei locate. ēt
cū locat̄ res q̄ nō peiorątur. vt pecūia. vel ſcyphi.
argentei ad honorandū illū q accepit. ſic. n. dar̄ pe
cuniā nō eſt eaꝫ mutare. ſ꞉ locare. ff. ꝯmo. l. cc. ꝝ. i°.
Non pōt. Ibi. n. dꝫ ꝙ nō pōt ꝯmodari illud qđ vſu
cōſūitur. niſi forte qs ad pōpā vel oſtentationē ac-
cipiat. In ꝯctu ēt venditoris licitū ē aliqd accipe
vltra ſortē. nō tn̄ vltra illud qđ res valet qn̄ vēdit̄
eandē. n. rē vno tꝑe ⁊ in vna terra emit vnus pro
centū q̄ alio tꝑe ⁊ in alia terra valet. 120. Rōe etiā
emptiōis hꝫditatij redditus vel ad vitā licitū eſt
recipe ꝓuentus q̄ꝫuis excedāt ſortē ſi in ēptiōe ſer-
uatur equalitas iuris nālis ſine q̄ nulla ēptio licita
pōt eſſe. 16ª. q. 3ª. Si ſacerdotes declarare aūt per
quē modū in p̄dcis ꝯctibus ſeruet̄ equalitas. ⁊ poſ
ſit emēs lucrari ꝑꝑ ꝓlixitatē omitto. ⁊ q꞉ eēt digreſ
ſio a p̄ncipali ꝓpoſito. Rō aūt qr̄ pro re mutua ni-
hil pōt exigi vltra ſortē. ⁊ pōt ꝓ re locata. ē q꞉ mu-
tuū eſt đ illis rebꝰ quaꝝ p̄ncipal̄ vſus nō pōt ꝯcedi
ſine re iđa eo ꝙ ille vſus ē earū cōſūptio ſicut pꝫ in
eſibilibꝰ ⁊ potabilibꝰ vel diſtractio vt pꝫ in ꝑecūia

q̄ ad h̄ p̄ncipalr̄ inuenta ē vt expēdatur in emptōe
aliaꝝ reꝝ. ⁊ ꝑꝑ h̄ cū tales res alijs cōcedūtur. tranſ
fert̄ in illos eaꝝ dn̄iuꝫ. vn̄ mutuare eſt de meo tuū
facere. cū g° ꝯcedere p̄ncipalē vſuꝫ taliū reꝝ ſit ꝯce-
dere res ipās. ille q vltra recōpenſationē rei exigit
recōpenſationē ꝓ vſu egit ꝓ eadē. recōpenſatione
bis. aut recōpenſationē ꝓ eo qđ nō eſt qđ ē ꝯ equa-
litatē iuris nālis. locatio aūt ē de rebus quaꝝ vſus
cōcedi pōt ſine re. q꞉ eaꝝ vſus nō eſt eaꝝ cōſumptō
vn̄ pōt dn̄ium domꝰ vendi retento vſu ⁊ concedi
vſus retēto dn̄io. ⁊ iđ ille cui reſtituit̄ domꝰ locata
ſi vltra h̄ exigit p̄ciū ꝓ vſu nō exigit ꝓ eadē re recō
penſationē bis nec recōpēſationē ꝓ eo qđ non eſt.
Iura allegata ad ꝑtē ꝑmā intelligenda ſūt de re-
ceptiōe vltra ſortē ꝓ mutuo. Ad ꝑ[m] ad ꝑteꝫ aliā
dđ ꝙ q̄ꝫuis accipiēs ad vſurā qn̄ꝫ lucretur ad h̄ qđ
ꝑꝑ induſtriā ſuam ⁊ laborē vel fortunā. tn̄ accipere
ab eo vltra ſortē ē ipm̄ dānificare ꝑ ſe. Ad 2[m] dđ
ꝙ accipiēs ad vſurā in cāu nccitatis nō ē ꝑticeps
illius pcci. ſicut nec r̄cipiēs i cāu nccitatiſ iuramtū
ab idolatra. vt fuit declaratū ⁊ ꝓbatū in li° 3°. di.
39ª. vn̄ nō oꝫ ꝙ ſemꝑ recipiēs peccet qn̄ dans pec-
cat. nec obediēs qn̄ ſuꝑior nequit̄ iperat qn̄ ꝓbabi
le dubiū ē vt[m] licitū vl̄ illicitū ſit qđ iperat̄. 23ª. q.
ꝑª. Quid culpatur. vbi dꝫ ꝙ qn̄ꝫ fortaſſe reū facit
regē iniqtas iperādi. Innocētez aūt militez oñdit
ordo ſeruiēdi. Sili mō dico ꝙ ille nō peccat q bōa
itentiōe ad inſtātiā pauꝑis rogat vſurariū mutuuꝫ
dare pauꝑi. q꞉ q̄ꝫuis ſciat ꝙ vſurariꝰ recipet vſurā
h̄ tn̄ nō intēdit iſte. q꞉ potiꝰ vellet ꝙ mutuaret ſine
vſura. ⁊ q̄ꝫuis h̄ vellēt oēs cōiter ad vſurā accipiē
tes. nō tn̄ licitū ē ex̄ cāuꝫ nccitatis accipe ad vſurā
q꞉ h̄ ꝓhibet̄ ꝑꝑ dānū rei. p. ⁊ ad reſtrictionē malo-
rū. nec intelligo hic ꝑ nccitatē illā que extrema eſt.
ſ꞉ qn̄ hō notabilr̄ dānificat̄ vel notabilē penuriam
pateretur ſi nō acciperet ad vſuram.

s Exto q̄ritur vtrū hō teneat̄ ad reſtitu-
endū ea q̄ legitima mercatione
lucratus eſt de bonis que ipe vl̄ eiꝰ pꝫ ac
quiſierat per vſuraꝫ. Et vꝫ ꝙ ſic. Math. 7°. Ma
la arbor malos fructus facit. g° ſimiliter de malo
lucro non poteſt prouenire bonum lucrū. Iteꝫ. ff.
de regulis iuris iure naturali. Equum eſt neminē
cum alterius detrimento vel iniuria fieri locuple-
ctiorem. ſed retinens illud quod reſtituere tenet̄
illi cui tenetur facit detrimentum vel iniuriam. g°
contra ius nature eſt ꝙ de illo fiat locupletior.
Item tenens rem aliquam impigneratam tene-
tur eam reſtituere cum fructibus perceptis. ſi ſibi
ſoluitur capitale pro quo res fuit impignerata. ſi
autem de fructibus ſortem receperit tenet̄ pignuſ
reſtituere ſine alia ſolutione. excepto hoc quod ſi-
bi debetur pro laboribus ⁊ expenſis. extra de vſu
ris. cap°. p° ⁊ ſequēti. ergo a ſimili ſi đ eo qđ mihi
reſtituere debuiſti lucratus es deductis expenſis
tuis. ⁊ retento quod tibi pro labore debetur. reſi-
duum. lucri cum hoc quod ante debebas reſtitue-
re teneris. Contra pro re ſterili nullus debet exi
gere fructum. ſed pecuniam de ſe eſt res ſterilis.
nullum enim poteſt parere fructum niſi per labo-
rem ⁊ ſollicitudinem vtentis. ergo lucrum de pe-
cunia tua exigere non debes. ſi i illo lucro non la
boraſti nec ſollicitus fuiſti. Ad iſtam queſtio-
nem dicunt aliqui ꝙ talis non tenetur reſti-

tuere lucrũ p̃dcm̃. lucrũ tñ de re furtiua vel rapta restituere tenet. qꝛ vsurariꝰ dñs rei ẽ q̃ꝫ lucratꝰ est per vsurã. fur aũt nõ ẽ dñs rei furate. nec raptoꝛ rapine. Sꝫ ꝯ quicũqꝫ ẽ dñs alicuiꝰ rei ẽ dñs eiꝰ aliquo iure. nõ iniuria sꝫ rei acq̃site per vsurã vsurarius nõ ẽ dñs aliquo iure. qꝛ nec iure ẽptiõis. nec iur̃ liberalis donatiõis. nec iure locatiõis. Certũ ẽ .n. φ in locatione nõ trãsfert dñiũ rei locate. nec iure permutatiõis. ꝛ sic de alijs. nec iur̃ mutui. qꝛ accipet plus p mutuo nõ ẽ ius sꝫ iniuria. vsurariꝰ g̃ nõ ẽ iure diuino nec iur̃ canonico dñs rei q̃ꝫ acq̃siuit p vsurã. Jdeo dñt alij φ vsurariꝰ nõ solũ tenet ad restituẽdũ vsurã. sꝫ ẽt q̃cq̃d lucratus ẽ iusta mercatione de re acq̃sita p vsurã prius tñ deductis laboribꝰ ꝛ expensis. Fur aũt vl' raptoꝛ d̃ lucro iusta mercatiõe acq̃sito nõ dꝫ inde deducer̃ nec laboꝛes nec expẽsas. qꝛ mitiꝰ est agẽdũ cũ vsurario q̃ꝫ cuꝫ fure vel latrõe. Sꝫ ꝯ h̃ est rõ fcã ad partẽ scdam. Ur̃ g̃ mihi dõ ad q̃õnẽ φ reꝝ quedã sunt q̃ hñt usũfructũ cuiusmõi sunt res quaꝝ vsus nõ ẽ eaꝝ cõsũptio seu distractio. ꝛ si q̃s talẽ rẽ extoꝛserit p vsurã nõ solum tenet ad restituendũ ip̃am reꝫ. sꝫ ẽt fructꝰ pceptos deductis p̃ꝰ suis laboꝛibꝰ ꝛ expensis. qꝛ tales fructus sunt fructus reꝝ q̃ꝝ aliꝰ dñs est. Quedã aũt st̃ res q̃ nõ hñt vsuꝫ fructũ p̃ncip̃l'r cuiusmõi ẽ pecũia lucrũ .n. de pecũia pueniẽs nõ est fructus eiꝰ sꝫ humane industrie ꝛ laboꝛis. ꝛ qꝛ hõ dñs ẽ sui laboꝛis ꝛ industrie. lucrũ qd̃ iusta mercatiõe acq̃siuit de pecunia extoꝛta p vsurã nõ tenet restituere. qꝛ tñ pecuniã alteriꝰ p̃ter eiꝰ absolutã volũtatẽ detinuit. si ille cui faciẽda erat restitutõ ex h̃ aliqd̃ dãnũ incurrit alius sibi tenet cũ restitutõe vsure ad restitutionẽ dãni. Ad p^{m} in opp^{m} pꝫ solutio ex iam dictis. Ad 2^{m} dõ φ iste d̃ fructu rei alteriꝰ nõ ẽ fcũs locuplectio. sꝫ de fructu sue ĩdustrie ꝛ laboꝛis. Ad 3^{m} patet solutio ex dcis in coꝛpoꝛe q̃õnis.

s **Septimo** q̃rit̃ vtrũ hõ teneat ad restituendũ ea q̃ inuenit a foꝛtuna. Et vĩ φ nõ. Jnsti. de diuisione reꝝ. §. Fere bestie igit̃. Qd̃ nullius ẽ. nãli rõne occupantis eẽ ꝯceditur. sꝫ q̃ sic inueniũt nulliꝰ sunt. g̃ sunt illiꝰ qui inuenit. Jtẽ. 14^{a}. q. 5^{a}. Nõ sane. dĩ φ si a dño qui nõ vult opario reddere mercedẽ suã accipiat oparius qd̃ sibi debet debitoꝛe iuito vel ignorãte nõ accipit qd̃ erat illius. sꝫ ille q̃ inuenit rẽ a foꝛtũa nõ accipit rẽ alicuiꝰ. g̃ illã iiuriose non accepit. ꝛ ex ꝯñti nec eã restituer̃ tenet. ꝯ. ff. de incẽdio. ruina. naufragio. l. Si q̃s ex naufragio. ꝛ. l. Ne q̃s ex nau fragijs. dĩ φ q̃ inuẽit res pditas p naufragiuꝫ restituere tenet. Rñdeo φ q̃ꝫtũ ad p̃ñs sufficit. Rerũ q̃dã sunt cões oiuꝫ iur̃ nãli. vt volucres non dõestice. ꝛ pisces maris. ꝛ silĩa. Jnsti. de diuisiõe reruꝫ. §. Et q̃dã. ꝛ. §. Fere bestie igr̃. §. Quedã sunt vniuersitatis. vt illud qd̃ ẽ c̃itatis ĩ cõi vt theatra. stadia. ꝛ silĩa. Jnsti. de diuisiõe reꝝ. §. vniuersitatis. Et q̃dã st̃ ꝓprie singl'oꝝ. Si q̃s inueniat aliq̃ꝫ d̃ rebꝰ p^{o} mõ dcis restituere nõ tenet. ꝛ de tali re loq̃t p^{a} auctoꝛitas ad p̃mã ptẽ. Si q̃s aũt res q̃ sunt cõitatis. si q̃s aũt res q̃ sunt cõitatis aliquo casu ĩuenerit restituere cõitati tenet. silr̃ rẽ q̃ ẽ alicuiꝰ sigl'aris psone. ꝛ sic ĩtelligr̃ qd̃ dĩ. 14^{a}. q. 5. Si q̃d inuenisti. Ubi dĩ φ si q̃d ĩueĩsti ꝛ nõ reddidisti rapuisti. ꝛ. e. q. c. mlti. dĩ. Discãt h̃ pccm̃ silẽ eẽ rapine. si q̃s ĩuẽta nõ reddat si sciat cuiꝰ sũt. ꝛ si cuiꝰ sũt ignoꝛet. tñ retinere ñ põt sꝫ dꝫ facere qd̃ ĩ se ẽ vt sciat cuius ẽ. qꝛ vt dĩ. ff. de furtis. l. Falsus. §. Qui alienũ. q̃ alienũ q̃d iacẽs in terra lucri faciẽdi cã sustulit furti obstrigit̃ siue scit cuiꝰ sit. siue ignoꝛauerit. ꝛ h̃ rõnabile ẽ. qꝛ ex quo rẽ scit suã nõ eẽ supponer̃ dꝫ eã de iur̃ ad aliũ ptinere. Si aũt nõ põt ĩuenire cuiꝰ sit. illi cui icũbit cura de re. pu. restituat. Ad p^{m} ĩ opp^{m} solutuꝫ ẽ. Ad 2^{m} dõ φ opariꝰ debitũ accipiẽs clã vel ꝯ dñi volũtatẽ. ꝛ si restituer̃ nõ teneat. tñ peccat pp idebitũ accipiẽdi modũ. Uñ glo. sup illud v̄bũ allegati decre. Nõ iniuriose auferẽ. dicit p iudicẽ. Jlle aũt q̃ rẽ inuẽtã ad retinendũ p se accipit nõ tm̃ peccat. sꝫ ẽt restituere tenet. qꝛ qd̃ sibi nõ debet ad opus suũ accepit nisi fuerit d̃ nũero reꝝ q̃ oibus sũt cões q̃ꝫtuꝫ ad vsum.

o **Octauo** q̃rũt. vtrũ hõ teneat restituer̃ ea q̃ lucratus ẽ p ludos ꝓhibitos. Et vĩ φ nõ. magis ẽ ꝓhibitũ meretriciũ q̃ꝫ q̃cũqꝫ ludi. sꝫ mulier nõ tenet restituere q̃ lucrat de meretricio. vt supius dictũ ẽ. g̃ nec hõ qd̃ lucrat p ludos ꝓhibitos. Jtẽ toꝛneamẽtũ ludus est ꝓhibitꝰ. ꝛ pẽa grauis apposita. ita φ q̃ꝫuis toꝛneãnti si fuerit in pic'lo moꝛtis pnia nõ neget si petat. carere tñ dꝫ ecc'iastica sepultura si moꝛiat. ibidẽ ex̃ d̃ toꝛneamẽtis. c. p^{o}. Et illi q̃ lucrãtur ĩ toꝛneamẽto sꝫ leges toꝛneamẽtis r̃stituer̃ nõ tenẽt. g̃ a sili neqꝫ illi q̃ lucrant p alios ꝓhibitos ludos. ꝯ ñ põt ab alio repeti s̃m ius qd̃ ille dare vl' restituere nõ tenet. sꝫ s̃m cõstitutionẽ grecã põt repeti vsqꝫ. 50. ãnos illd̃ qd̃ amittit in ludo aleaꝝ. g̃ ille q̃ p talẽ ludũ lucrat restituer̃ tenet. Jtẽ s̃m Phi. 4°. ethi. c. 4. Aleatoꝛ illiberal'ẽ. sꝫ illiberal'ẽ q̃ retiet dãda. g̃ illud qd̃ hõ lucrat p ludũ aleaꝝ nõ ẽ retinẽdũ sꝫ dãdũ. Ad istã q̃õnẽ dõ φ q̃dã ludi ita sunt ꝓhibiti φ nõ p̃cipiiur r̃stitui qd̃ hõ lucrat s̃ꝫ legẽ illiꝰ ludi. sicut sũt toꝛneamẽta. vñ illi q̃ lucrant tali ludo q̃ꝫuis peccẽt. q̃a faciũt ꝯ ꝓhibitiõeꝫ ecc'ie. tñ restituer̃ non tenẽtur. Sũt alij ludi ꝓhibiti ita φ ẽt p̃cipit̃ restitui illd̃ qd̃ ludẽs tali ludo lucrat cuiusmõi ẽ ludus aleaꝝ. ꝛ taxilloꝝ. Et φ tales ludi sint ꝓhibiti hĩ decre. di. 35. Epis. ꝛ. ff. de aleatoꝛibꝰ. p totũ. ꝛ in autẽ. de sãctis epis. §. Jnterdicimꝰ. ꝛ ex̃ de vi. ꝛ ho. clĩ. Clici officia. ĩ textu. ꝛ in glo. nõ tñ est ꝓhibitũ ludere. non ex cupiditate. ꝛ p cõi cõuiuio faciẽdo. qꝛ vt dĩ. ff. de aleatoꝛibꝰ. l. vl't. qd̃ ĩ cõuiuio vescẽdi cã põit in eã rẽ familia luder̃ pmittat. Qd̃ aũt ludẽs restituere teneat qd̃ lucrat in ludo aleaꝝ vl' taxilloꝝ s̃ꝫ qd̃ ꝓhibitus. est hĩ decre. di. 35. Epsĩ glo. ꝛ. ff. d̃ aleatoribus. l. vlt^{a}. ꝛ ex̃ de vi. ꝛ ho. clĩ. Clici officia. ĩ gl. qd̃ aliq̃ sic credũt eẽ intelligẽdũ. s. φ p iudicẽ ad restituendũ põt de iur̃ cõpelli. si tñ p sniaꝫ iudicis nõ cõpellit̃. restituere nõ tenet. qꝛ talis restitutio p̃cipitur in penam lucrantium tali ludo. nec iura ad hoc allegata dicunt φ teneatur restituere ipso iure sed quod ab eo potest de iure repeti. Aliquis eniꝫ quandoqꝫ aliquid licite retinet anteq̃ꝫ per sniam dimittire compellatur. quod tñ dimittere per sentientiã iuste cõpellitur Electio enim excõicati minoꝛi excõicatione non est irrita ipso iure. ꝛ tamen est irritanda. extra de clerico excommunicato ministrante. capitulo Si celebꝛet. Jnterficiens eniꝫ hominem iniuste potest per sententiam iuste priuari hereditate. sed tamen ante sententiam non tenetur illam dimittere. Communis tamen opinio que est securioꝛ tenet φ eo modo quo ludus

taxilloꝝ est ꝓhibitus hõ tenet̃ ipo iure ad restituẽ duꝫ illud qđ lucratus est per taleꝫ ludũ. qꝛ nõ tãtũ ꝓhibet̃ ille ludus. sꝫ etiã acq̃sitio lucri p taleꝫ ludũ qꝛ tñ vt aliquib⁹ ꝓbabiliter vꝫ talis restitutio non est p̃cepta p ius canonicũ. sꝫ tm̃ p ius ciuile. non vꝫ ꝙ ad hanc restitutionẽ sint obligati de nccitate. nisi illi q de iure legibus subsunt iperialibus nisi alibi sit talis restitutõ p cõsuetudinẽ approbata. Ut̃ aũt alijs ⁊ ꝓbabiliter ꝙ talis restitutio p̃cipit̃ iplicite in iure can°. qꝛ leges iperiales nõ ꝯtrarias iuri diuino. nec abrogatas per ius canonicũ nec per aliquã ꝯtrariã ꝯsuetudinẽ rõnalẽ iura canonica obseruãdas decernũt. decre. di. io. caplis. ⁊. c°. Quis aũt ⁊ duobus. c. imediate seq̃ntib⁹. Rõ aũt quare leges magis ꝓhibẽt ludũ aleaꝝ q̃ꝫ torneamenti ẽ qꝛ in ludo torniamẽti sunt labores q carne macerant ⁊ retrahũt a turpitudine carnalis luxurie. ⁊ in illo ludo torneantes adiscũt artẽ militie in lucrando ⁊ dirigũt se hũano ingenio qđ exercitant̃ ibidẽ. ⁊ etiã iuuãt se corpis fortitudine. nec lucrũ suuꝫ totalr̃ fortune cõmittũt. vñ si illũ ludũ exercẽt tẽperate ⁊ bona intẽtiõe. nec eẽt prohibitus p ecclĩã nõ esset pccm̃ torneare eo ꝙ ludus esset vtilis ꝑ defensione rei pu. vñ iure ciuili ꝓhibitus nõ ẽ. qđ pꝫ qꝛ. ff. de aleatoribus. l. Solẽt. Concedũtur ludi i q̃bus exercet̃ corꝑalis virt⁹. sicut certare hasta vl̃ currere vl̃ saltare. ⁊ sic de alijs. sꝫ iura canonica illuꝫ ludũ ꝓhibẽt ꝑꝑ abusuꝫ ludentiũ. obligat tñ prohibitio oẽs quacũqꝫ intẽtione torneẽt. qꝛ statutũ ẽ gnãle. Assuefactõ aũt ludi taxilloꝝ nutrit ociũ qđ ẽ fomẽtũ carnalis lasciuie. neqꝫ ibi adiscit̃ aliq̃d qđ sit vtile rei pu. neqꝫ ibi exercet̃ hũanũ ingeniũ. sꝫ totũ ꝯmittit̃ fortune. ⁊ iõ tã iure canonico q̃ꝫ ciuili ludis ille ꝓhibitus ẽ. sꝫ lucrãtes p talẽ ludũ nõ obligant̃ de nccitate ad restituendũ nisi p ius ciuile. ludus aũt scacoꝝ sine taxillis ꝓhibitus eẽ ñ vꝫ. eo ꝙ ibi exercet̃ hũanũ ingeniũ nisi forte in cãu cũ hões agũt pniaꝫ. Ad ar^a ad ꝑtẽ primã dđ ꝙ q̃uis meritricia ⁊ torneam̃ta sit ꝓhibita tñ nullo iure canonico p̃ceptũ ẽ debere restitui ea q̃ lucrãtur ꝑ illa sꝫ iure ciuili p̃ceptũ ẽ restitui illud qđ lucrat̃ hõ per ludũ aleaꝝ ⁊ taxilloꝝ. Ad p^m ad ꝑtẽ aliã dđ ꝙ procedit de illis q subsunt legib⁹ iperialibus. Ad 2^m dđ ꝙ Phi. ibi nõ. loq̃tur de illiberali illiberalitate q̃ corrũpit v̓rutẽ liberalitatis. sꝫ de illa q̃ derogat ꝑfcõi eiusdẽ. Uel dđ ꝙ nõ ois illiberal̃ retinet ea q̃ de nccitate sunt danda. qꝛ illiberal̃ ẽ ẽt ille q s̃rabũdat in accipiẽdo. vl̃ q turpiter accipit ꝭꝫ Phi. e. c. ñ ois ãt q turpit̃ lucrat̃ tenet̃ restituẽr qđ sic lucrat̃.

c Irca l̃raꝫ. Nõ p̃ueiri sniaꝫ iudicis. huic nõ obstat qđ dꝛ. Jo. 20. Quoꝝ rẽiseritis pccã ⁊c. qꝛ snia sacerdotis debito mõ sniantis ẽ snia dei. tales postea nõ p̃uiri. ꝭ itelligẽdũ ẽ si pena se correxerũt. ⁊ p̃ea sufficiẽs fuerit. Leuis culpa leui supplicio cõpensat̃. ꝯ ille q de quo ibi loq̃t̃ blasphemauerat. blasphẽia aũt nõ ẽ leuis cl̃pa. sꝫ grauissima. Rñdeo illđ v̓bũ nõ refert̃ ad illũ q blasphẽauerat. sꝫ ad illũ q in sabbato ligna collegerat. nisi extẽdat̃ nomẽ blasphẽie ad oẽ fcm̃ ꝯ legẽ. Et in mal̃ forte ẽt fit ita. ⁊ bñ ponit̃ forte. qꝛ nõ ẽ verũ ꝙ i nõ hñte charitatẽ dimittat̃ pccm̃ aliqđ. ⁊ si fides desinit. i. ꝯscia pcci. qꝛ alñ hõ ẽ i pccõ mortali ⁊ nescit. qꝛ ex fõte gr̃e dei instillat̃. qꝛ cessat̃ ab actu pcci. q̃ꝫuis adhuc nõ sit ꝯtrictio v̓a. ẽ tñ quedã gr̃a gratis data. Tal̃ hoies op⁹ nõ diligeret de⁹ ad remũerationẽ supple vite eterne. Estimandũ ẽ fõtasse tolerabili⁹ ei futuꝝ iud^m. Non qꝛ pena pccis suis debita diminuat̃. sꝫ qꝛ al̃ demeruisset ⁊ mõ ñ demeret̃ ibi. n. loq̃t̃ l̃ra de reprobo faciẽte aliq̃ bona opa i mortali pccõ. Bõa in charitate fcã q̃ cõitãtur mortali cl̃pa. nõ qꝛ sil̃ fiãt in charitate. ⁊ sil̃ cõitetur mortalis culpa. qꝛ charitas ⁊ mortal̃ culpa sil̃ ñ cõpatiũt̃ se. sꝫ qꝛ p̃⁹ in charitate fcã postea comitatur mortal̃ culpa. vñ ꝯcomitari vꝫ ibi ꝓ seq accipi. Pnia v̓a ad baptismi puritatẽ cõat̃ reducer̃. ⁊ bñ dicit cõat̃. qꝛ q̃ꝫuis ꝑ pniaꝫ possit hõ purgari ab oi actuali pccõ. ñ tñ põt fieri q̃n pccõr inocentiã amiserit. ceteris aũt ꝑibus nobili⁹ ẽ semꝑ inocẽtẽ fuisse q̃ꝫ alñ ñ. ⁊ postea sic sciat se cl̃pabil̃r duꝝ q deflet dãna tpis vel mortẽ amici. ⁊ dolorẽ pcci nõ oñdit i lachrymis. Cõtra ml̃ti sunt v̓e penitẽtes q tñ plorare nõ pñt. Rñdeo ibi ꝭ aduerbiũ culpabil̃r non dꝛ ad actu culpe. sꝫ ad dispõnẽ ad culpam.

Di. xvj.

i N perfectõe aũt pnie Supi⁹ determiauit mgr̃ de pnia i gnãli. ꝭ aũt determiat de ꝑtib⁹ ei⁹ in spãli. Et diuidit̃ in. 2. P° determiat de illis ꝯiunctiꝫ ⁊ absolute. 2° determinat diuisiꝫ ⁊ cõꝑatiue. di. sequẽti. Hic orit̃ qõ. P^a in duas. P° determiat de ꝑtib⁹ pnie quasi integralib⁹. 2° de ꝑtib⁹ q̃si subiectiuis. ibi. p̃dictis v̓o. p̃^a in. 2. p̃° oñdit q̃uo v̓a pnia ꝯsistit ex suis ꝑtib⁹ integralib⁹. 2° q̃uo f̃la. ibi. Et sic sunt. Jlla ꝑs q̃ ibi incipit. Predcis v̓o. diuidit̃ in. 2. P° distinguit triplicẽ diaꝫ pnie. 2ª detmiat de vna illaꝝ. s. de pnia venialiũ ibi q̃ ibi.

Articulus p̃mus.

c Irca hãc di. q̃rendũ ẽ ꝑncipl̃r d. 5° P° de ꝑtib⁹ pnie. 2°. d cir cũstãtijs pccõꝝ. 3 d ipedimẽtis pnie v̓e. 4° de pnia mortaliũ. 5° de pnia venialiũ. Circa primũ q̃runt̃. 2. P° vtrũ ꝯpunctio cordis. ⁊ ꝯfessio oris. ⁊ satisfactio opis sit partes pnie. 2° vtꝝ absolutio sacerdotis sit p̀ncipalior ꝑs sacri pnie q̃ꝫ cõpunctio cordis.

p Rimo oñdo ꝙ tria predcã nõ sũt ꝑtes pnie. qꝛ nõ sunt ꝑtes pnie. q̃ est v̓tus cũ v̓tus sit forma simplex nec pnie q̃ est sacr̃m. qꝛ qđcũqꝫ sacr̃m ꝯfertur a ministris ecclĩe. sc ꝯtrictio ⁊ cõfessio nõ cõferunt̃ a sacerdote. g̊ nõ sunt ꝑtes pnie. Jtẽ nõ sunt subiectiue ꝑtes pnie. qꝛ totũ p̃dicat̃ de qualibꝫ ꝑte subiectiua per se. sꝫ pnia nõ p̃dicat̃ đ cõfessiõe ꝑ se nec ꝑtes integrales. qꝛ totũ integrale nõ cõstituitur ex suis ꝑtibus nisi sil̃ existãt. hec aũt tria nõ sunt sil̃. cõfessio. n. sequit̃ ꝯpũctionẽ. ⁊ satisfactio vtrũqꝫ. g̊ nõ sunt ꝑtes pnie. Jteꝫ Lu. 3°. Facite fructus dignos pnie. sꝫ ꝭm mgr̃m in l̃ra h⁹ di. c. 2°. Digni fructus pnie sunt quib⁹ v̓a satisfactio explet̃. cũ g̊ fruct⁹ nõ sit ꝑs rei cui⁹ ẽ fruct⁹. satisfactio nõ est ꝑs pnie. ꝯ Ea q̃ req̃rũt̃ ad ꝑfectionẽ rei sũt ꝑtes ei⁹. sꝫ sic dicit mgr̃ i p̃nti di. i p̃n°. Jn ꝑfectiõe. pnie. 3ª obseruanda sũt. s. ꝯpũctio cordis. ꝯfessio oris. satisfactõ opis g̊ sũt ꝑtes pnie. Jtẽ ꝑtib⁹ mõbi rñder̃ debẽt ꝑtes medicie. ꝯ g̊ ꝑtes pcci sit pccm̃ i cõđ. i ore. ⁊ i oꝑe. vꝫ ꝙ

pnia. cum sit medicina partes hẽat istis corñdentes. he autẽ sunt. compunctio. confessio. ⁊ satisfactio. Rñdeo ꝙ pẽitentia quadruplr põt accipi. s. ꝓ pñia q̃ ẽ virt⁹ vel ꝓ actu tal' ṽtutis vel ꝓ passione q̃n ꝫ ꝯcomitãte actũ vel p̃cedẽte vel seq̃nte tãꝗ̃ effcũs cãm. vel ꝓ pnia q̃ est sacr̃m. P° mõ tria predicta nõ sunt ꝑtes ei⁹. q̃ sic ẽ forma simplex vt tãgebat in ar°. 2°. mõ sunt ꝑtes pnie q̃si subiectiue. q̃ de q̃libet illaꝝ põt dici ꝙ ẽ actus pnie nõ tñ ad plenũ ꝑtes sunt subiectiue. q̃ eẽ actũ pnie non ꝯuenit eq̃lr cuilꝫ illaꝝ. q̃ p̃ncipalr ꝯuẽit ꝯpũctiõi cõdis cõfessiõi aũt ⁊ satisfcõi exteriori ꝯuẽit inq̃ʒtũ ꝓcedũt ex cõpũctiõe interiori. 3° mõ nõ sũt ꝑtes pnie. sꝫ 4° mõ sunt ꝑtes pñie integrales. Sacr̃m. n. pnie sine tribus p̃dcis nõ integratur. cũ. n. i sacr̃o pnie sit emñda volũtaria ꝑ viã iudicij volũtarie suscepti reqritur ibi quedã ci atio ad volũtarie subeũdũ illd iudicium. ⁊ hec ẽ cordis ꝯpũctio. ⁊ corã iudice ṽitatis cõfessio. ⁊ s̄m arbitriuꝫ iudicis satisfactio vel i re vl' saltē i ꝓposito. si in oꝑe exteriori expleri non põt.

Ad pm in oppm dd ꝙ nõ oꝫ qd̃lꝫ sacr̃ꝫ s̄ꝫ tom qd ẽ de rõe sacr̃i mĩstrari ab alio. sꝫ s̄ꝫ aliqd ei⁹. A sacerdote aũt admĩstraƭ absolõ. i sacr̃is aũt in q̃bus act⁹ hõis nõ est sacr̃i materia sicut ẽ in bap° ⁊ ꝯfirmatõne oẽs ꝑtes sacr̃i mĩstranƭ a mĩstris eccl'ie. Ad 2m dd ꝙ pnia s̄m ꝙ accipiƭ ꝓ actu p̃dicaƭ de q̃lꝫ istaꝝ ꝑtiũ ꝑ se. Uñ pnie sic sunt ꝑtes q̃si subiectiue vt dictũ est. sꝫ de nulla istaꝝ ꝑ se p̃dicaƭ pnia q̃ est sacr̃m q̃ sunt ꝑtes ei⁹ itegrales q̃ʒuis nõ sint sil'. q̃ cũ non oꝫ eẽ sil' oẽs ꝑtes toti⁹ integral' nõ hñtis eẽ ꝑmanens sꝫ successiuũ. tale aũt totuꝫ integrale ẽ sacr̃m pñie.

Ad 3m dd ꝙ ꝯpũctio cõfessio ⁊ satisfactio ⁊ si sint fruct⁹ pnie q̃ ẽ ṽtus. q̃ ꝑ fructus intelligũƭ oꝑa s̄m glo. Math. 7°. Arbor bona fruct⁹ bonos facit. tñ sunt partes nõ pnie q̃ ẽ virtus sed que est sacr̃m.

s Ecundo queriƭ vtrũ absolõ sacerdotis sit p̃ncipalior ꝑs sacr̃i pnie q̃ʒ cõpũctio cordis. Et vr̃ ꝙ sic. in vno quoqꝫ ꝯposito p̃ncipalior est ꝑs forma q̃ʒ materia. sꝫ cõpũctio nũeraƭ inƭ ꝑtes matiales h⁹ sacr̃i. absolõ aũt ẽ ꝑs formal'. q̃ forme sacr̃orũ ꝯsistũt in ṽbis mĩstri. g̊ absolõ est p̃ncipalior ꝑs h⁹ sacr̃i q̃ʒ ꝯpũctio. Itẽ si absolõ nõ eẽt p̃ncipalior ꝑs h⁹ sacr̃i q̃ʒ ꝯpũctio cũ penitẽs ꝯpũctionẽ a ministro nõ suscipiat. sꝫ tñ absolõnẽ ṽius diceretƭ penitẽs nõ suscipe sacr̃ꝫ pnie a sacerdote q̃ʒ susciꝑet qd falsuꝫ ẽ. Itẽ illa ꝑs p̃ncipalior ẽ in sacr̃o q̃ magis coopaƭ ad effcm̃ sacr̃i. Sꝫ absolutio magis coopaƭ ad sacr̃i effcm̃ q̃ est pccõꝝ remissio. Uñ hr̃ Jo. 20. x⁹ dixit discipl'is suis. Quoꝝ remiseritis pccã remittũƭ eis. g̊ absolõ est p̃ncipalior ꝑs h⁹ sacr̃i q̃ʒ ꝯpunctio. Cõtra in artificialib⁹ ꝑs p̃ncipalior ẽ matia q̃ʒ forma. q̃ materia ẽ subã ⁊ forma ẽ accñs. Sꝫ sacr̃m pnie est qdã totũ artificiale cui⁹ ꝑtes materiales sunt. ꝯpũctio. ꝯfessio. ⁊ satisfactio. ꝑs formalis absolõ. g̊ p̃ncipalior ẽ in h̄ sacr̃o cõpũctio q̃ʒ absolõ.

Itẽ in p̃nti di. c. i. inter ꝑtes sacr̃i nõ nũeranƭ nisi ea q̃ sunt ex ꝑte penitẽtis. cũ g̊ i cõueniẽs eẽt omittere ꝑtẽ magis p̃ncipalẽ. absolõ sacerdotis nõ ẽ ꝑs p̃ncipalior h⁹ sacr̃i. Rñdeo in sacr̃o illa ꝑs ẽ p̃ncipalior q̃ p̃ncipali⁹ coopaƭ ad p̃ncipalẽ sacr̃i effcm̃. p̃ncipalior aũt effcũs sacr̃oꝝ noue legis est sc̃ificare q̃ʒ sc̃ificationẽ significare. illa g̊ ꝑs sacr̃i pnie ẽ p̃ncipalior q̃ magis ex vi sacr̃i coopaƭ ad remissionem culpe ⁊ pene eterne q̃ remittũƭ ꝑ gr̃aꝫ sc̃ificantẽ. cõpũctio aũt nõ tm̃ coopat ad remissionẽ culpe ex vi sacr̃i. sꝫ ẽt inq̃ʒtũ ẽ actus ṽtutis vel efficax dispõ ad ṽtutẽ. dico g̊ ꝙ si cõpetur ꝯpũctio cũ vtraqꝫ vi sua cõiuncti ad absolõnẽ p̃ncipali⁹ coopaƭ ad remissionẽ culpe q̃ʒ absolõ. Si aũt ꝯsideraƭ illd ad qd opaƭ ꝯpũctio ex vi sacr̃i tm̃. sic dico ꝙ nõ ita coopaƭ p̃ncipalr ad remissionẽ culpe sic absolutio sacerdotis q̃ cũ sacerdos sit vicari⁹ xp̃i p̃ncipali⁹ ꝑ prius assistit verbis suis in q̃bus absolutio ꝯsistit ṽtus sc̃ificans q̃ʒ ꝑtib⁹ sacr̃i q̃ sunt ex ꝑte penitentis. q̃ʒtũ ẽt ad actũ significandi p̃ncipalior ẽ absolõ q̃ʒ ꝯpũctio q̃ sensibili⁹ ⁊ magis ꝑ se significat pcci remissioneꝫ q̃ʒ ip̃a ꝯpũctio q̃ illã sensibilr non significat ꝑ se nisi ip̃i ꝯpũcto. Alijs aũt h̄ nõ significat nisi inq̃ʒtũ manifestaƭ i ꝯfessiõe oris ⁊ satisfactiõe opis. p̃dcãꝫ ãt cõꝑationẽ nõ intelligas in efficiendo gr̃am sꝫ i disponẽdo ad ei⁹ susceptionẽ. Ad pm arm dd ꝙ absolutio nõ est forma sacr̃i pnie nisi s̄m illũ modum quo dicim⁹ ꝑteꝫ p̃ncipaliorẽ toti⁹ integralis eẽ formã sicut dicũt hoĩes ꝙ tectũ est forma dom⁹. sꝫ sic forma i ꝓprie accipiƭ. Sꝫ dico ꝙ forma h⁹ sacr̃i est ordo ad significandũ dispositiue ⁊ efficiẽdũ pcci remissionẽ respectu cui⁹ forme. ꝯpũctio. ꝯfessio. ⁊ satisfactio. absolutio. materiales sũt. absolõnẽ tñ eẽ p̃ncipaliorẽ ꝑtẽ h⁹ sacr̃i ꝯpũctiõe nõ ꝓbant argumẽta nisi ꝯsiderata ꝯpũctiõe q̃ʒtũ ad illã viꝫ q̃ʒ hẽt rõe sacr̃i tm̃. Ad pm ad partẽ aliã dd ꝙ q̃ʒuis materia artificialiũ absolute sit res p̃ncipalior q̃ʒ forma tñ sub rõne rei q̃ artificialis ẽ p̃ncipalior est forma artificialis q̃ʒ materia. Ad 2m dd ꝙ postea ꝑ se tractat magr̃ de absolutiõe inq̃ʒtũ tractat de clauib⁹ eccl'ie. ⁊ h̄ signũ ẽ ꝙ absolutio est ꝑs hui⁹ sacr̃i p̃ncipalior q̃ʒ alie.

Articulus secundus.

c Onseq̃nter q̃ritur de 2°. p̃ncipali. Et circa h̄ queruntur duo. P° vtrũ circũstantia possit mutare sp̄em pcci. 2° vtrũ possit veniale mutare in mortale.

p Rimo oñdo ꝙ circũstantia nõ possit mutare sp̄em pcci q̃ accidens nõ mutat speciẽ rei. sꝫ quelibꝫ circũstãtia ẽ accñs act⁹. g̊ ꝑ nullã circũstãtiã põt trahi ad aliã sp̄eꝫ pcci. Itẽ act⁹ recipit sp̄ẽꝫ ab obiecto. sꝫ circũstãtia nõ mutat obiectũ. g̊ ꝑ circũstãtiã nõ põt act⁹ mutari in aliã sp̄ẽꝫ pcci. Cõtra s̄ꝫ ph'i. 5°. Ethi. c. 4°. Ille q̃ mechaƭ ꝑꝑ cõcupiscẽtiã luxuriosis ẽ q̃ aũt ꝑꝑ lucrũ auarus. Sꝫ luxuria ⁊ auaritia sunt pccã sp̄e diuersa. g̊ cũ ꝑꝑ q̃d sit vna d̃ circũstãtijs actuũ vt pꝫ. 3. Ethi. c. 3°. Un⁹ act⁹ trahi põt ad aliã sp̄ẽꝫ pcci ꝑꝑ circũstantiã. Itẽ furari rẽ sacrã ⁊ furari rẽ nõ sacrã sunt diuerse sp̄e pccõꝝ. sꝫ sacruꝫ ⁊ non sacrum sunt actus circunstantie. ergo ꝑ circũstantiã põt mutari sp̄ẽs pcci. Rñdeo actus volũtatis ꝑ hoc formaliter est pccm̃ q̃ caret debito ordine rõnis. ⁊ per h̄ formaliter est in sp̄e pcci eo mõ s. quo cõuenit priuatiõi esse in sp̄e. q̃ caret aliquo sp̄ãli debito ordine rõnis. q̃nꝫ g̊ per aliquã circunstantiã priuaƭ aliquo sp̄ãli debito ordine rõnis ⁊ cõstituitur act⁹ ꝑ illã circũstantiã i aliq̃ noua sp̄e pcci. Si ãt ꝑ circũstantiã nõ p̃uaƭ actus aliquo speciali

debito ordine rõis. ſʒ tñ per eam p̃uatio debiti or
dinis intẽdit̃ nõ mutat̃ p eã ſpẽs pcci ſʒ pccm̃ in ea
dem ſpe remanẽs aggrauat̃. Qñ aũt p eaʒ nec act⁹
ſpãli debito ordine rõis p̃uat̃. nec p̃uatio talis or/
dinis intendit̃ tũc p eã nõ mutat̃ ſpẽs pcci nec ag/
grauat̃ pccm̃. verbi grã. qꝛ ſpãlis ordo rõnis ẽ de/
liberatiue volũtatis ad rẽ ſacrã ſpe differens a de
bito ordine rõnis ip̃ius volũtatis deliberatiue ad
rẽ nõ ſacrã. iõ qꝛ p furtũ ſacre rei corrũpit̃ debitus
ordo rõnis ip̃ius volũtatis ad reʒ ſacrã ⁊ p furtuʒ
rei nõ ſacre corrũpit̃ debitus ordo rõnis ip̃i⁹ volũ
tatis ad rem nõ ſacrã. ideo ſacrilegiũ eſt alia ſpẽs
furti q̃ʒ acceptio rei aliene nõ ſacre. Sed qꝛ ad eã/
dem rẽ in pua q̃ʒtitate nõ ordinat̃ volũtas debito
ordie rõnis dñtis ſm ſpẽʒ ab illo debito ordĩe q°
ordiat̃ ad eandẽ rem ſub maiori q̃ʒtitate. iõ de ea/
dẽ pecunia furari paꝝ vel multum nõ ſunt diuerſe
ſpẽs pcci. ſʒ p acceptionẽ in magna q̃ʒtitate aggra
uatur pccm̃. accipe aũt cũ manu dextera vel ſini/
ſtra. nec ſpẽm mutat. nec in eadem ſpe aggrauat.
Ad pᵐ in oppᵐ dð ꝙ q̃ʒuis circũſtantia ſit acci/
dens eſſentie ip̃i⁹ actus. tñ qñcũqʒ p ip̃am cõſtitui
tur noua pcci ſpẽs. ptinet ad ſpẽʒ illi⁹ act⁹ inq̃ʒtuʒ
moral̃ eſt. Vñ ⁊ ſi ſit circũſtãtia illi⁹ eẽntie act⁹. nõ
eſt tñ eius circũſtantia ſub rõne qua tale pccm̃ eſt.
Ad 2ᵐ dð ꝙ etſi circũſtantia nõ mutet obiectum
act⁹ ſm ſpẽm nature põt tñ mutare obiectũ actus
ſm ſpem moris. verbi grã ſm ſpẽm nature idẽ ob
iectũ ẽ adulterij ⁊ fornicatiõis ſimplicis ⁊ ꝯcubit⁹
ꝯiugal̃. nõ tñ ſm ſpẽʒ moĩs vxor tua ⁊ vxor nõ tua
p ꝯpationẽ ad actũ cõcubẽdi differũt in ſpe moris
⁊ h̃ eſt p circũſtantiã nec intelligas ex p̃dcis defor/
mitatẽ pcci eſſe in ſpe niſi per redutionẽ ad bonuʒ
cuius eſt priuatio.

s **ECundo querit̃** vtrũ circũſtãtia poſſit mutar̃ ve
niale pccm̃ in mortale. Et vĩ ꝙ non. pccm̃
veniale ⁊ mortale differũt in infinitũ. Mortali. n.
debet̃ pena eterna. veniali aũt pena finita. Sed
eoꝝ q̃ differũt in infinitũ vnũ nõ põt mutare i ali/
ud. qꝛ talia genere differũt vel pluſq̃ʒ ſʒ gen⁹ ⁊ dif/
ferentiũ ſʒ genus vnuʒ non põt mutari in aliud. g̊
pccm̃ veniale per nullã circũſtantiã põt fieri mor/
tale. Itẽ q̃ʒtitas accñtis nõ põt accedere q̃ʒtitatẽ
ſubi. g̊ circũſtantia cũ ſit accñs actus pcci nõ põt ac
ceder̃ p q̃ʒtitatẽ ei⁹. ſʒ excederet ſi p ip̃am veniale
poſſet fieri mortale. g̊ veniale p circunſtantiã fieri
mortale ẽ ipoſſibile. Cõtra Bernar. de p̃cepto ⁊
diſpẽſatõe. c. 24. aliq̃ ſtultiloquia ⁊ ocioſe dcã fcã ⁊
cogitata ſunt pccã venialia. ⁊ tñ cũ p cõtẽptũ ver/
tũt̃ in vſuʒ ⁊ ꝯſuetudinẽ crimialia reputant̃. Sed
ꝯſuetudo ẽ circũſtantia act⁹. g̊ p circũſtantiã pccm̃
veniale põt fieri mortale. Itẽ magis diſtat pccm̃
mortale ab actu q nõ ẽ pccm̃ q̃ʒ a veniali pccõ. Sʒ
aliqs act⁹ q cũ aliquib⁹ circũſtãtijs nõ ẽ pccm̃. cuʒ
aliqbus alijs circũſtãtijs eſt mortale pccm̃. cogno/
ſcere. n. ſuã põt eſſe ſine mortali pccõ. ⁊ tñ cogno/
ſcer̃ nõ ſuã ẽ mortale pccm̃. g̊ mlto forti⁹ veniale p
circũſtantiã põt fieri mortale. Rñdeo ꝙ qð põt i/
telligi de eodẽ pccõ i numero vel in ſpe. P° mõ. ſ.
dupliciter. aut de eodẽ actu in eẽ nature. vel in eẽ
moris. P° mõ dico eũdẽ actũ in nũero p° poſſe ex
iſtere pccm̃ veniale ⁊ poſtea p aliquã circũſtantiã
ſupueniẽtẽ fieri mõtale. vt ludus cũ muliere cã ali
cui⁹ cõplacẽtie vane tñ nõ turpis. ſi poſtea ꝯtinuet̃
cã turpitudinis exercẽde. p° fuit pccm̃ veniale p⁹
ea ẽ mortale. tñ nõ ſm eãdẽ ſui ptẽ. 2° mõ nõ ẽ poſ/
ſibile eundẽ actũ in nũero primo eẽ pccm̃ veniale
⁊ poſtea fieri mortale. qꝛ actus nõ eſt i eẽ moris ni
ſi inq̃ʒtũ ẽ a volũtate ⁊ rõne. Vñ nõ manẽte eadem
hitudine volũtatis ad actũ nõ hʒ ideʒ eſſe morale
nũero. manẽte vo eadẽ hĩtudie volũtatis ⁊ rõis nõ
põt fieri mortale. ſi p̃mo fuit veniale. Si aũt intel
ligat̃ qð de eodẽ pccõ in ſpe. aut põt intelligi de eo
dẽ actu in ſpe nature. aut de eodẽ actu in ſpe moriſ
P° mõ planũ eſt eundẽ actũ eſſe pccm̃ veniale ⁊ p
aliq̃ʒ circũſtãtiã poſſe fieri mortale. cognoſcere. n.
ſuã pro carnali ſolatio eſt pccm̃ veniale. cognoſce/
re aũt non ſuã pccm̃ eſt mortale. ⁊ tñ ſunt idẽ actuſ
in ſpe q̃ʒtũ ad eſſe nature. 2° mõ dicũt qui eundem
actũ in ſpe nõ poſſe eſſe veniale pccm̃ ⁊ p aliq̃ʒ cir/
cũſtantiã fieri mortale. qꝛ debitus ordo volũtatis
ad finẽ. ali⁹ eſt in ſpe a debito ordine volũtatis ad
ea q̃ ſunt ad finẽ. Sʒ quolibʒ mortali pccõ corrũpi
tur debitus ordo volũtatis ad finẽ. pccõ. n. venia
li non corrũpit̃ niſi ordo volũtatis ad ea que ſunt
ad finẽ. Et iõ pccm̃ veniale ⁊ mortale nũq̃ʒ ſunt in
eadẽ ſpe moris. Si g̊ p circũſtantiã mutet̃ veniale
in mortale. h̃ eẽ non põt niſi per eã mutet̃ ſpẽs pcci
Sʒ cõtra h̃ ſic põt argui. Sicut. n. in amore debi/
to proximi includit̃ amor dei vt oñſuʒ eſt li°. 3°. ita
in debito ordine ad proximũ includit̃ debitus or/
do ad deũ ⁊ ecõuerſo. Vñ q corrũpit ordinẽ ad pro
ximũ corrũpit ex ꝯñti ordinẽ ad deũ. nõ diſtinguit̃
g̊ veniale a mortali pccõ. p h̃ ꝙ mortale corrũpat
debitũ ordinẽ ad deũ. ⁊ veniale corrũpat debitum
ordinẽ ad proximũ. ſʒ pp h̃ ꝙ mortale corrũpit or/
dinẽ debitũ debito nccĩtatis ad ſalutẽ. veniale ãt
pccm̃ corrũpit ordinẽ debitũ debito cõgruitatis ⁊
diſponit ad corruptõnẽ alteri⁹. hec aũt leſio põt eẽ
⁊ circa ĩmediatũ ordineʒ volũtatis ad finẽ. vt pʒ i
ſurreptoĩo motu ãbiguitatis i fide. ⁊ circa imedia/
tũ ordinẽ volũtatis ad ea que ſunt ad finẽ abſqʒ or
dinis de nccĩtate debiti dſtructiõe. accipe. n. vnã
ſpicã bladi alterius vt in aliq̃ pua q̃ʒtitate nõ nota
bil̃r ledẽte dñʒ rei pccm̃ mortale non ẽ. q̃ʒuis illud
acceptũ ſit ſine dñi volũtate. Accipe aũt in magna
q̃ʒtitate notabil̃r dñʒ rei ledẽte pccm̃ mortale eſt.
nec tñ variat̃ ſpẽs pcci. Sil̃r inanis glĩa põt eẽ ita
magna ꝙ pccm̃ mortale eſt. ⁊ ita pua ꝙ non eſt niſi
pccm̃ veniale. ſʒ magnũ ⁊ puũ non variãt ſpẽʒ pcci
ſi eſt idẽ actus in ſpe nature. pʒ g̊ ſm iſtos ꝙ duoꝝ
actuũ exñtiũ in eadẽ ſpe tã nature q̃ʒ moris. vnus
põt eſſe pccm̃ veniale. ⁊ ali⁹ per aliq̃ʒ circũſtantiaʒ
mortale. Non tñ eſt intelligendũ ꝙ mlta venialia
equaleãt vni mortali. qꝛ deordinatio vni⁹ pecca/
ti mortalis plus põderat q̃ʒ deordinatiões centuʒ
miliũ venialiũ ſit. Vñ illud verbũ mgr̃i i lr̃a h⁹ di.
c°. penl̃. vbi dꝛ de venialibus. ꝙ ſic collecta circa
nos fuer̃t ita nos grauabũt ⁊ opprimẽt ſicut vnuʒ
aliqð grãde pccm̃. intelligẽduʒ eſt diſpoſitiue. Vel
qꝛ p multiplicationẽ intãtũ põt intẽdi voluntas ꝙ
qeſcit in illa deordinatiõe ſicut in finẽ. ſʒ tũc non ẽ
pccm̃ veniale ſed mortale. Ad pᵐ dð ꝙ ea q̃ dif
ferũt in infinitũ in genere moris bñ pñt eẽ eiuſdeʒ
ſpẽi in eſſe nature. ⁊ etiam ſm aliquos in eẽ moris
ita ꝙ vnũ directe ⁊ aliud per reductionẽ. Vñ q̃ʒuiſ
pccm̃ qð ex ſua ſpe eſt veniale non poſſit eẽ in eadẽ

ſpecie cū mortali.tn̄ pccm̄ qđ nō eſt veniale niſi ꝑꝑ impfectionē actꝰ in gnē moris.ſ.aut q2 ē ex ſurreptiōe.aut q2 obiectū nō ē plene idebitū pōt eē ꝑ reductionē i eadē ſpē pcci.in q̄ ē aliqđ mortale directe. ſunt ichoatio corruptiōis ē i eadē ſpecie i q̄ ē corruptū eē. Ad 2m dđ ꝙ nō plus ꝯcludit niſi ꝙ ꝑ circūſtantiā nō pōt idē actꝰ i ſpecie alij actui q ē pccm̄ veniale fieri mortale niſi ꝑ illā mutet ſpēs pcci. Ar. ad ꝑtem aliā ēt nō plus ꝯcludūt niſi ꝙ ꝑ circūſtātiā trahentē actū in aliā ſpēm pcci pōt idē actus in ſpecie nature q ſine illa eſſet pccm̄ veniale eſſe ꝑ illam pccm̄ mortale.

Articulus tertius.

c Onſequenter querit de 3° pncipali. Et circa hoc querunt duo. P° vtrum ludi impediāt veram pniā. 2° vtrū negociatio tꝑalis.

p Rimo oſtendo ꝙ ludi nō ipediūt verā pniam.2°. Re.c.6.dic̄ Dauid. ludā.ꝛ vilior fiā pluſq̄ factꝰ ſum.ꝛ tn̄ in h̄ ꝯmēdat. Itē ſcđ3 Phi.4.Ethi.c.penul.i ludis ꝑt ꝯſiſtere v̄tus q.ſ.vocat entrapelia. S3 ea in qbus v̄tus ꝯſiſtit verā pniam nō ipediūt. ꝯ đ pnia di.3. par2 poſt p̄ncipiū.ꝯtinue dolēdū eſt de pccō.ſ3 ludi ipediūt dolorē.ğ verā ipediūt pniam. Itē mgr̄ in lr̄a huiꝰ di.c.2. Caueat ſe a ludis ꝛ a ſpectacul' ſecli q ꝑfectā vult ꝯſeq gr̄am remiſſiōis. Rn̄deo ludorū qdā ſūt honeſti ꝛ deuoti.vt cātus eccliar̄ q ſiūt ad honorē dei ꝛ ſcōrū ꝛ hi ſūt laudādi.ꝛ tali ludo ludebat Dauid corā archa domini. Quidā turpes ꝛ tales ludi ſūt fugiēdi. Et đ talibꝰ itelligit decretū allegatū ad ꝑtē ſcđam. Quidā ſūt ordiati ad r̄creationē q bn̄ ꝛ male pn̄t fieri đ qbꝰ itelligenda ē Phi. auctoritas allegata ad ꝑtē p̄mā. Et ab his penitentes vt frequētiꝰ abſtinere debent.his tn̄ iterdū cā recreatiōis pn̄t vti. Sili mō pōt diſtigui đ ſpectaculis. Q2 q̄dā ſunt turpia a qbꝰ oio eſt abſtinēdum. Quedā honeſta qbꝰ vti l3. Quedā leuia ſeu vana a qbꝰ cauēdū ē n̄ đ nccīte ſalutiſ.ſ3 ad maiorē pnie ꝑfectionē. Ex dcis patēt ſoľoes ad arga ad vtrāq3 ꝑtē.

ſ Ecundo querit vtrū verā pniā ipediat negociatio tꝑalis. Et vr̄ ꝙ nō.hr̄ Lu.3°. Joānes milites recipiebat ad pniam nec iuenimꝰ ꝙ eis intdiceret militiā. Itē illud qđ eſt vtile rei publice non ipedit pniam.ſ3 negociatio tꝑal' ē huiuſmōi.ğ nō ipedit pniam. Cōtra apꝰ.2° ad Thi.2°. Nemo militās deo iplic3 ſe ſecularibꝰ negocijs.penitēs aūt militat đo.ğ d3 abſtiere a tꝑalibꝰ negocijs. Rn̄deo ꝙ q̄dā eſt negociatio q̄ nullo mō exerceri pōt ſin̄ mortali pccō.ꝛ ab hac neceſſariū ē abſtiner̄ vere penitētes. Quedā vix pōt exerceri ſine pccō.nō tn̄ ē ipoſſibile ꝛ ab hac expedit abſtinē penitētes ꝑꝑ ſecuritatē ꝛ maiorē pnie ꝑfectionem. Un̄ dr̄ de pnia di.5a. Qualitas.penitēti vtiliꝰ eſt diſpēdia pati q̄3 ꝑicul' negociatiōis aſtrigi.q2 difficile ē int emētis venditiſq3 cōmerciū nō iteruenire pccm̄.hec aūt negociatio maxie intdicit clicis.di.88. Cōſequēs ē.ꝛ.c.ſe.ꝛ.c. Fornicari. Alia ē negociatio pia.vt illa q̄ ordiatur ad ſubueniēdū paupibꝰ ꝛ pupill' ꝛ viduis.ꝛ hec nō ipedit pniam ꝛ clicis ēt licita eſt.di.88. Decernit. Ar° ad ꝑtē p̄mā ꝓcedūt đ negociatiōe que ſin̄ pccō exerceri nō pōt.ꝛ ꝑ militātes deo ſignificat clericos ꝛ oēs ſpālit mācipatoſ diuio cultui qbꝰ intdcā eſt nō tm̄ illa negociatio q̄ ſine pccō exerceri nō poteſt vt vſura ꝛ alij ꝯctus illiciti. Sed illa que vix ſine pccō exerceri pōt.

Articulus quartus.

c Onſequenter querit de.4.pncipali. Et circa h̄ querunt duo. P° vtrū ad ſalutē nccīa ſit pnia đ pccis mortalibꝰ baptiſmū precedētibꝰ. 2° vtrū de oibus mortalibus bapm ſequentibus.

p Rimo oñdo ꝙ ad ſalutē non ſit neceſſaria pnia de pcciſ mortalibꝰ bapm p̄cedētibꝰ glo.ſuꝑ Jo.ij.ſine pnia ſunt dona dei.dic̄ ꝙ gr̄a dei nō reqrit in baptiſmo gemitū vel plāctū. Itē origiale pccm̄ mortale eſt ꝛ bapm precedit.nec tn̄ đ illo pnia eſt nccīa. Itē ſuꝑius di.14.c.j.dic̄ mgr̄ ꝙ pnia eſt ſcđa tabula poſt naufragiū. S3 ſc̄a tabula nō d3 p̄cedē p̄mā q̄ eſt bapꝰ.ğ nulla pnia nccīa eſt đ mortalibꝰ p̄cedētibus bapm. ꝯ Math.3°.dr̄ de veniētibꝰ ad bapm Joānis ꝙ baptizabant ab eo i iordāe ꝯfitētes pccā ſua. Cōfeſſio aūt ē ꝑs pnie vt ſuꝑius viſū3 ē. Itē3 actuū 2°. Pniā3 agite ꝛ baptizet vnuſqſq3 vr̄m.ğ vr̄ ꝙ reqrat pnia i adultis de pcciſ mortalibꝰ bapm p̄cedētibꝰ. Rn̄deo ꝙ pnia pōt accipi vel inq̄3tū eſt v̄tus.vl' inq̄3tū ē ſacr̄m.2° mō nō ē nccīa pnia de mortalibꝰ p̄cedētibꝰ bapm.p° mō pōt ꝯſiderari inq̄3tū formata ꝛ ſic ēt nō eſt nccīa đ p̄cedētibꝰ bapm.q2 cū tal' pnia nō poſſit ſimul eē cū pccō.nūq̄3 ꝑ actualē ſuſceptionē baptiſmi remitteret pccm̄ actuale mortale.q2 aut ꝑ pniam eēt añ remiſſū3.aut ſuſcipiens bapm eſſet idiſpoſitꝰ ad remiſſiōis pccōrū mortalium ſuſceptionē. vl' inq̄3tū eſt iformis.i.q̄dā pcci đteſtatio cū ꝓpoſito emēdādi.q̄3uis nō oio ſufficiēs ad expulſionē pcci.ꝛ h̄ ad minꝰ ē nccīa đ oibꝰ pccis actualibꝰ mortalibꝰ p̄cedētibꝰ bapm tāq̄3 cā remouēs ꝓhibēs ſuſceptionē diuie gr̄e q̄ in bap° dat illis i qbꝰ remota ſūt ipedimēta ꝓhibētia ſuſceptionē gr̄e dei. Ad pm in oppm dđ ꝙ illud v̄bū itelligit de gemitu vel plāctu exterori. Un̄ poſt v̄ba allegata ſubiūgit i eadē glo.niſi ſolā fidē ꝛ cordis ꝯtritionē. extēdēdo ibi ꝯtritionē nō tm̄ ad pniā3 formatā ſ3 ēt iformē. Ad 2m dđ ꝙ pnia ꝓprie loquēdo n̄ ē niſi đ peccāto ex ꝓpria volūtate penitētis.pccm̄ aūt origiale nō eſt cātū in nobis ex nr̄a volūtate.ſ3 ex volūtate p̄mor parētū cauſat in nobis mediāte ifectiōe nāe quā p̄mi ꝑntes i ſe ipis i qbꝰ totū erat ſic i radice ifecerūt ꝑ actū ſue volūtatis malū.q2 tn̄ pccm̄ origiale eſt quoddā malū ſepa.ās a deo niſi remitat deb3 cuil3 diſplicer̄. Ad 3m dđ ꝙ pnia nō dr̄ ſc̄a tabula inq̄3tū eſt habitus vl' actus iformis.ſ3 formata ꝛ maxime inq̄3tū eſt ſacr̄m.

ſ Ecundo querit vtrum ad ſalutem neceſſaria ſit penitentia de pccis omnibꝰ mortalibus bapm ſeq̄ntibꝰ. Et vr̄ ꝙ nō. Augꝰ.io.de ciui.dei.c.j. Quod glib3 ꝑrſus ignorat amare nullo mō pōt ꝛ pari rōne nec odire.ğ cū p̄dcā obligata ſunt ignota hō illa odire nō pōt.ꝛ ex ꝯn̄ti nec đ illis pnia ē nccīa

Itez non ẽ neccīa pnia nisi de pccis que voluntate ꝓpria cōmittunť. sed sic dič Phi. 3°. ethi. c. j. Illud qđ fit ꝑ ignorantiā nō est voluntariū. ğ de pccis per ignorātiā cōmissis nō est neccīa pnia. Item Aug⁹. p° de trini. c. 3. si hō aliť sapit q̄ȝ debeat de⁹ sibi reuelabit. aut supple idulgebit. ğ si de⁹ oblita pccā nō reuelat illa sine pnia idulgebit. ꝯ apl's ꝑma Cor. 4. nihil mihi ꝯscius sum. sed nō in h iustificat⁹ suz. ğ pccā mortalia q̄ hō nescit se hr̄e ipediūt ei⁹ iustificationẽ. Et ꝯstat ꝙ multo magis illa q̄ scit se hr̄e. ğ đ oib⁹ pccis mortalib⁹ notis ⁊ ignotis ẽ pnia neccīa. Itẽ gl. sup illud psal. Lauabo ꝑ singulas noctes. l. m. dič. i. mūdabo ꝯsciētiā meā eūdo ꝑ singulas noctes. i. ꝑ singula pccā. ğ. de singul' pccis pnia neccīa ẽ

Item Phi. 3°. ethi. c. 8. dič ꝙ ignorātia puniēda ẽ sed de oi qđ puniēdū est pnia neccīa. ğ de pccis ignoratis pnia neccīa est. Multo fortius ğ de qbuscūqȝ alijs pccis mortalibus. Rñdeo ꝙ pccā mortalia aut sunt hn̄ti nota aut ignota. de notis neccīa ẽ pnia ad h vt remittanť de lege cōi. non tm̄ in cōi sȝ ẽt in spāli si ad cogitādū de quolibȝ in spāli ea assit oppōtunitas ꝓportionata infirmitati humane. qđ iō dico q: possȝ ꝯtingẽ ꝙ pccōr essȝ in tali ꝑiculo ꝙ q̄ȝuis possȝ recogitare de quolȝ in spāli. non tñ ad h hẽret opportunitatẽ humane fragilitati ꝓportionatam. Ignota aūt aut sunt ignota q̄ȝtū ad ius. non q̄ȝtū ad fcm̄. vt cū pccōr scit se fecisse aliqd qđ ñ credit esse mortale pccm̄. ⁊ tñ est. aut sunt ignota q̄ȝtū ad vtrūqȝ. Et quocūqȝ istoꝝ modoꝝ accipiať ignorātia sb' distiguendū est. q: aut ẽ inuicibil'. ⁊ de pccis sic ignoratis nō est pnia neccīa in spāli sȝ sufficit ꝙ đ illis peniteat in cōi inq̄ȝtū penitet đ oib⁹ mortalib⁹. Si āt ignota sunt sibi ignorātia effecrata q̄ est qñ hō vult ignorare. vel crassa q̄ est qñ hō ignorās vellet scire nō tñ vult ita efficaciter ꝙ ꝓut humana patiť seu ꝑmittit fragilitas velit facere qđ in se est ad h vt sciat. De mortalib⁹ istis duob⁹ mōis ignoratis neccīa est pnia in spāli. nec tñ sic ignorās ꝑplexus ẽ q: pōt facere qđ in se ẽ ad h vt sciat ꝙ si fecerit aut de⁹ sibi ea manifestabit aut idulgebit. Ad pm in oppm pȝ solo ex iā dcis. Ad 2m dđ ꝙ illud qđ fit ꝑ ignorantiā volūtariū est. qñ ẽ ignorātia affectata vel crassa sȝ nō qñ est inuicibilis. Ad 3m pȝ sol'o ex dcis i qōne. Ad ar^a ad ꝑtem a liā pȝ qd dđ sit.

Articulus quintus.

c Onsequenter queriť de. 5° ꝑncipali. Et circa h querunť. 2. P° vtꝝ pnia de pccis venialib⁹ sit necessaria. 2° vtrū veniale pccm̄ possit remitti sine mortali. Utꝝ aūt vnū veniale sine alio possit r̄mitti i p̄cedēti di. hitū est i illa. q. vtrū homo possit satisfacere đ vno pccō mortali sine alio i sol'one ꝑmi argumēti.

p Rimo ostendo ꝙ pnia de venialib⁹ sit neccīa. De oi eo est neccīa pnia qđ simul stare nō pōt. cū glīa ⁊ ꝙ remitti ñ pōt sine pnia. sed nullū peccatuȝ veniale simul stare potest cum gloria. nec remitti potest sine penitentia. quia voluntas per vnum motū obliq̄ta rectificari non pōt nisi ꝑ ꝯrīū motum ğ pnia de venialib⁹ est neccīa. Item cuilibȝ offense debeť aliq̄ emēda. sȝ quodlȝ pccm̄ veniale est aliq̄ offēsa. ğ ꝓ quolȝ debeť aliq̄ emēda. sȝ ꝓ oi pccō ꝓ q° debeť aliqua emenda neccīa est pēitētia. ꝯ potētiō est gr̄a ad remittendum pccm̄ q̄ȝ pnia. ergo cuȝ habens pccm̄ tm̄ veniale non sit indispositus ad susceptionem gr̄e per infusionem gr̄e potest sibi r̄mitti veniale pccm̄ etiam si volūtas illi actualiť inhereat. Item ꝑ aquam benedcām ⁊ bn̄dictionẽ episcopalẽ remittunť venialia. ⁊ ꝑ orōnẽ dn̄icam ꝫm Augm in euchi. 140. c. ergo remitti pn̄t sine oi penitētia. Rñdeo ꝙ de pccis venialib⁹ pniam esse necessariā dupl'r pōt itelligi. s. aut ꝙ sit neccīa ad eorum remissionẽ. aut ꝙ sit necessaria ad salutẽ. P°. modo dico ꝙ de lege cōi pnia neccīa est de pccis venialib⁹ implicite vel explicite. in spāli vel in coi. q̄ȝ diu. n. volūtas inordinatiōi actual'r inheret. oppōtet eam inordinatā esse. Uñ ad remissionẽ venial' pcci necessariū est ꝙ volūtas desinat iordinatiōi inherere. nec tm̄ h suffič đ lege cōi sȝ ẽt reqriť ꝙ inordinatōem p̄teritā actual'r detesteť explicite vel implicite vt illa detestatio sit totius emende solutio vel radix seu fundamētū toti⁹ sol'onis. aliqua eniȝ emēda ꝓ q̄cūqȝ voluntaria inordiatiōe deo debeť. 2° mō nō est neccēa de venialibus pccis pnia ꝑ se in hac vita. q: simul stare pn̄t cū gr̄a in cui⁹ v̇tute cuȝ ea volūtas detestať post mortẽ i purgatorio remittiť. Et h testať auctoritas mgr̄i allegata in p° arti°. ad partẽ ꝫam. ꝑ accñs tñ ẽ neccīa pnia de illis i hac vita. s. aut rōne dubij ꝓbabilis qñ vehemēter homo dubitat vtrū pccm̄ sit veniale vel mortale. tūc eni si de illo nō penitet exponit se discrimini tanq̄ȝ cōtēptor sue salutis. aut rōne ꝑiculi qñ. s. ꝑp̄edit hō aliquā affectionẽ deordinatā venialẽ. tñ ita in ipso intēdit ꝙ ꝓbabil'r ꝯiecturat ꝙ nisi ipam ꝑ pniaȝ abijciat trahat ipm in pccm̄ mortale aut rōne statuti qñ. s. hō nō hȝ nisi pccm̄ veniale. tñ teneť semel in āno ꝯfiteri ꝑ statutū eccl'ie. Sed hoc vltimū nō cōcludit ꝙ sit neccīa pnia iterior. si. n. homo hn̄s nō nisi pccā venialia eito ꝙ đ illis iteri⁹ nō peniteat. tñ si ea ꝯfiteť suo sacerdoti nō est statuti eccl'iastici trasgressor. de quolȝ tñ veniali explicite ⁊ iplicite ẽ necessaria pnīa in hac vita vel in alia ad h ꝙ homo ꝯsequať vit m eternā. q: nullum pccm̄ q̄ȝtūcūq̄ȝ leue simul pat esse cum glīa. Ex dcis pȝ qd dđ sit ad arm ꝑmū. đ Ad 2m dđ ꝙ nō plus ꝓbat nisi ꝙ ad pcci venialis remissionẽ neccīa est pnia. ⁊ hoc est veruȝ.

Ad pm ad ꝑtem aliā dđ ꝙ q̄ȝuis sit potentior gr̄a q̄ȝ pnia sine gr̄a. tñ potētius est simul vtrūq̄ȝ. Ad 2m dđ ꝙ illa nō remittūt pccm̄ veniale. nisi inq̄ȝtū excitant motum volūtatis seu feruorem charitatis ꝑ que remittūtur.

s Ecundo queriť vtrū vēiale peccatum possit remitti sine mortali. Et vr̄ ꝙ sic. pccm̄ mortale pōt remitti sine veniali. ergo a simili ⁊ veniale sine mortali. Item pccō veniali nō debeť pena eterna sed tꝑalis. sed penam temꝑalem potest homo explere in peccato mortali. ergo veniale pōt sibi remitti sine mortali. Contra inimico q̄ȝdiu est inimicus nunq̄ȝ remittitur offensa nec magna nec pua. sed homo q̄ȝdiu est in pccō mortali est inimicus deo. ergo q̄ȝdiu sic est sibi nō remittitur venialis culpa. Rñdeo gr̄a ꝫȝ se opponitur mortali peccato. veniali autem non opponitur nisi mediante aliquo actu suo opposito veniali peccato. ⁊ quia hi

tus potest eẽ sine actu ⁊ vnus actus sine alio. ideo mortale remitti potest sine veniali ⁊ vnũ veniale sine alio. actus autem gr̃e veniali peccato opposi-tus p quem veniale pecc̃m remittit̃ nõ potest esse si ne habitu gr̃e que peccato mortali ꝭ se opponitur vt dictum ẽ. ⁊ ideo sine mortali nõ potest veniale remitti. nec potest dici ꝙ veniale possit remitti p pniam sine gratia. qꝛ talis penitẽtia est iformis nõ accepta deo illa acceptatõe q̃ reqritur ad remissio nem peccati. Ex dictis patet solõ ad p̃ᵐ in oppᵐ

Ad 2ᵐ dõ ꝙ penã tpalem expiatiuã cuiuslibet pec cati nõ potest explere sine gr̃a q̃uis penam tpalem qua esset obligatus ad satisfaciẽdum homini pos-set explere sine gr̃a. q̃uis. n. homo frequẽter acce-ptet opus cum tñ nõ acceptet opantem. deus tam̃ nõ acceptat opa nisi acceptet opantem. ⁊ nulla opa tio potest esse culpe expiatiua nisi acceptet̃ a deo.

c Irca lr̃am vt sic̃ dictuꝫ est. trib⁹ mo-dis offendimus. hoc itel lige dictum p quandam adaptationem seu appropĩationẽ nõ p p̃cisionẽ. qꝛ q̃uis mortale pecc̃m ꝯpleri possit in actu cordis. tñ satisfactio nõ cõplet̃ i actu cordis sine ꝯfessiõe si possit haberi. Unde nũ q̃ꝫ suffic̃ sola detestatio pcci sine ꝑposito ꝯfitendi ex plicite vel implicite. putẽs. i. fetens. Uñ versus. Nemo placet̃ putet cuius p̃sentia putet. nõ. n. par dꝫ esse fruct⁹. hoc itelligi dꝫ de tẽtione necessitatis qui. n. minus peccauit non tenet̃ de necessitate ad tãtã satisfactionẽ sic̃ ille qui plus peccauit. oĩs ista varietas ꝯfitenda est ⁊ deflẽda. hoc exponẽdum ẽ scd̃m ꝯsilium nõ scd̃m p̃ceptum vt in sequẽti disti-ctiõe patebit. vbi aget̃ de ꝯfessione. Omnis vir-tus patit̃ detrimẽtum ab vno vitio hoc planum ẽ ꝯsiderãti diligẽter quomodo vna virtus adiuuat aliam. Falsas pnias dicimus que nõ scd̃m auctori-tates sanctoꝝ p qualitate criminũ imponunt̃. ꝉ in telligas nõ quo ad pnie q̃ꝫtitatẽ a canonibus taxatã ꝭm qualitatem ꝓdest eoꝝ fides a qbus offerunt̃. ñ dic̃ necc̃ia est. qꝛ sufficit puulo fides eccl̃ie dum tñ il-le q puulũ baptizat intẽdat facere qõ itendit eccl̃ia ⁊ ꝭuet eccl̃ie formã. q̃ si collecta ꝯ nos fuerit. ⁊c̃. ꝉ in qõnibus expositum est.

Di. xviij.

f Icoritur questio ⁊c̃. Superius determinauit mgr̃ de ptibus pnie in sp̃ali coniũcti ⁊ absolute Hic detminat de illis diuisim ⁊ com-paratiue. Et diuidit̃ i ptes tres. P°. ĩngrit vtrum ad remissionẽ pcci sufficiat ꝯtritio vl̃ p̃exigat̃ confessio. Secundo vtrũ sufficiat ꝯfiteri soli deo ibi. Iam scd̃e questionis. 3° an valeat cõ-fessio fc̃ã laico ibi Nunc prius scꝫ. P° i duas. P° ponit duplicẽ opinionẽ. 2° docet eligere vioꝛẽ ibi. Quid ẽ sup his. Illa ps que ibi icipit. Iam scd̃e qõ-nis diuidit̃ in duas. Primo ponit quorũdaꝫ opi nionem falsam. Secundo opinionẽ verã ibi. Sꝫ ꝙ sacerdotib⁹. Illa ps que ibi icipit Nũc p̃uscꝫ. di uidit̃ in duas ptes. Primo ponit triplicem que-stionis detminationem que est vtrum sufficiat ꝯfi teri laico. Secundo auctoritas que videt̃ dicere ꝙ nõ oportet ꝯfiteri sacerdotibus detminationem ibi. Cum igit̃. Et ista in duas. Primo dic̃ ꝙ con fessio sacerdotibus est facienda. Secundo ad qd est necessaria ibi. Si aũt querit̃.

Articulus primus.

c Irca hanc distictionẽ querẽdũ est de q̃ttuor p̃ncipa liter. P° de ꝯtritiõe. 2° de necc̃ite cõ fitẽdi. 3° d̃ circunstantib⁹ ꝯfessionem. 4° de iustificatiõe impij. Circa p̃mũ querunt̃ nouẽ. P° qd est ꝯtritio. 2° vtꝝ attritio possit fieri ꝯtritio. 3° vtꝝ attritionẽ faciẽtis qõ in se est necc̃ium sit fieri ꝯtritioneꝫ. 4° vtꝝ ordie nãe sit p̃or ꝯtritio q̃ꝫ pcci remissio. 5° vtrũ p q̃ꝫtocũqꝫ magno pccõ sufficiat q̃ꝫtũcũqꝫ pua ꝯtritio. 6° vtꝝ in q̃ꝫtacũqꝫ pua ꝯtritiõe sit maior dolor q̃ꝫ maxim⁹ dolor p amissiõe cuiuscũqꝫ rei tpalis. 7° vtrũ con tritio sit cã efficiẽs remissiõis pcci. 8° vtruꝫ possit esse nimis magn⁹ dolor i ꝯtritiõe. 9° vtꝝ idẽ mot⁹ ꝯtritiõis possit itendi ⁊ remitti.

p Rimo q̃ndo ꝙ ꝯtritio nõ est dolor volũtarie assũpt⁹ pro pccis cũ ꝑposito ꝯfitẽdi ⁊ satisfaciẽdi. qꝛ cõ-tritio est actus virtutis passio non est actus virtu-tis. sꝫ materia. cum ergo dolor sit passio, contritio ñ ẽ dolor. Itẽ ꝯtritio a dõ dat̃. ẽ nõ volũtarie assu mit̃. Itẽ volũtas ñ est ipossibiliũ. nullus. n. ipossi-bilia eligit. sꝫ pecc̃m fc̃m nõ fuisse fc̃m ẽ ipossibile. ẽ nullus vult pecc̃m fc̃m ñ fuisse fc̃m. sꝫ dolor nõ ẽ de factiõe rei quã hõ ñ vult fc̃ãm ñ esse. ẽ ꝯtritio nõ ẽ dolor de pccis. Itẽ aliq̃ in articulo mortis aliqs ꝯte rit̃ sine memoria ꝯfitẽdi. Itẽ añ istitutõem ꝯfessio nis erat ꝯtritio. ẽ ꝑpositũ ꝯfitẽdi nõ ẽ d̃ rõe ꝯtritio-nis. Itẽ Isi. 2° li. de sũmo bono. c. 12° dic̃ ꝙ ꝯpũctio cordis ẽ humilitas mẽtis cũ lachrymis exoriẽs de recordatiõe pcci ⁊ tiore iudicij. Sꝫ hũilitas nõ ẽ do lor. ẽ male dr̃ ibi ꝙ ꝯtritio sit dolor. Rñdeo ꝙ sic̃ i mãlib⁹ duꝝ dr̃ ꝙ nõ cedit tactui. ⁊ ꝭꝫ Phi. 4° me thau. Frãgi dr̃ qõ diuidit̃ i ptes magnas: ⁊ ꝯminui vel ꝯteri qõ redigit̃ in ptes puas: ita p q̃ꝫdã silitu-dinẽ in sp̃ualib⁹ dr̃ cor hois duꝝ q̃ꝫdiu diuie ispira-tiõi se tãgẽti nõ cedit sꝫ obuiat ꝑsistẽdo i affcũ pcci. frãgi v̾o dr̃ qñ a pccõ recedẽ icipit q̃uis nondũ ple ne ad deũ ꝯuersuꝫ sit. Cõteri v̾o qñ i eo totlr d̃strui-tur affcũs pcci qõ ẽ plene resilire a pccõ hec aũt resi litio qdã dolor ẽ ñ passio appetit⁹ sensitiui ꝭm ꝙ do lor accipit̃ p displicẽtia voluntatis. Et sic pꝫ solõ ad p̃ᵐ. ⁊ qꝛ hec displicẽtia q̃ ẽ genus ꝯtritiõis ẽ me ritoria. ⁊ nullũ bonũ ẽ meritoriũ nisi sit volũtariũ. iõ addit̃ ꝉ qõ volũtarie assumptũ tãq̃ꝫ d̃ria detmi-nãs displicẽtiã ad genus moris. ⁊ qꝛ volũtaria dis plicẽtia esset mala si cẽt de bono. iõ dr̃ p pccis. Et p ꝉ illa displicẽtia detminat̃ ad bonũ moris. ⁊ qꝛ p̃ dcã diffinitio dat̃ d̃ ꝯtritiõe ñ vt est act⁹ v̾tutis tm̃ sꝫ put est ps sacr̃i. iõ subiũgit̃ cũ ꝑposito ꝯfitendi ⁊ satisfaciẽdi. Ad pᵐ solutũ ẽ. Ad 2ᵐ dõ ꝙ si ꝯtri-tio q̃ꝫtũ ad suã formã q̃ ẽ charitas sit a deo tm̃. tam̃ essentia act⁹ nõ tm̃ est a deo. sed ẽt cũ ꝉ a libero ar-bi. Ad 3ᵐ dõ ꝙ sic̃ ẽ dic̃ Phi. 3°. ethi. c. 5. q̃uis ele-ctio nõ sit ipossibiliũ volũtas tñ põt esse respcũ im possibiliũ. q̃uis. n. electio sit actus volũtatis. vo-luntas tñ etiam aliũ hꝫ actum. Ad 4ᵐ dõ ꝙ qñ in articulo mortis homo vere ꝯterit̃ implicite hꝫ ꝑ-positũ ꝯfitendi. qꝛ si sibi ad memoriã reduceret̃ cõ fiteri vellet si possꝫ. Ad 5ᵐ dõ ꝙ q̃uis añ institu-

tionem ꝯfessionis esset ꝯtritio inq̃ztũ est actus vtu tis. nõ tñ inq̃ztum est pars sacri. Ad vltimũ dõ ꝙ in h̃ differt diffinitõ Jsidori a pdcã. qꝛ pma diffinit ꝯtritionẽ q̃ztũ ad esse. hec aũt est ꝯtritiõis diffinitõ q̃ztũ ad bene esse in q̃ describiť ꝑ cõpationem ad tminũ a quo cũ dr̃ cõpunctio. s. ꝯ delectatõem que fuit in ꝯuersiõe. ꝛ ꝑ cõpatõem ad tminũ ad quẽ. cũ dr̃ humilitas mẽtis ꝯ inobediẽtiã que fuit i auersio ne. ꝛ quo ad effcũm. cum dr̃ cum lachrymis. ꝛ quo ad duplex motiuũ quoꝝ vnũ est offense ꝯsideratio q̃ intelligiť i pcci recordatiõe. Alteꝝ timor pene q i telligiť in timore iudicij.

s ECundo queriť vtrũ attritõ pos sit fieri cõtritio.

Et vr̃ ꝙ non. ꝺm Phi. 8. Phi. A diuersis motorib⁹ nõ est vnus mot⁹. Sed attritio oriť ex ti more pene. ꝯtritio ex consideratiõe diuie offense. g̊ motus attritiõis nõ põt fieri mot⁹ ꝯtritiõis. Jtez ĩpossibile est eũdem actũ in numero elici a gr̃a ꝛ si ne gr̃a. Sed attritio eliciť a volũtate sine gr̃a. con tritio v̊o a gr̃a. g̊ attritio nõ põt fieri ꝯtritio. Jtẽ in tensior ẽ ꝯtritio q̃z attritio. qꝛ est a fortiori motore. sꝫ idem act⁹ volũtatis in numero nõ põt itendi. qꝛ ꝺm aug^m. 83^m. q. qõne. 32. Eãdẽ rẽ nõ põt alius alio plus itelligere. g̊ a sili nec plus velle nec nolle. g̊ at tritio nõ põt fieri ꝯtritio. Jtẽ ille actus q stati tran sit nõ põt p^o esse iformis ꝛ post h̃ format⁹. sꝫ act⁹ vo luntatis stati transit. qꝛ est in istãti. Vñ ꝺm Phi. 10 ethi. c. 4. Delectatio in instãti est. cũ g̊ attritio sit actus iformis ꝛ ꝯtritio act⁹ formatus. attritio non põt fieri ꝯtritio. Cõtra vnus ẽ idẽ mot⁹ exťior q p̂ mo est informis postea põt formari. g̊ a sili idẽ mo tus intior. g̊ attritio põt formari ꝛ sic fieri ꝯtritio.

Jtẽ attritio nõ opponiť gr̃e. sed disponit ad eã. g̊ ꝑ aduẽtũ gr̃e nõ tolliť sꝫ ꝑficiť. attritio aũt cũ ꝑficiť ꝑ gr̃am fit ꝯtritio. Rñdeo ꝙ cõtritio duplr̃ põt ac cipi. Vno mõ ꝓ actu pnie elicito a v̊tute pnie chari tate formata. Alio mõ ꝓ formato actu penitẽdi eli cito nõ mediãte aliquo habitu pnie. vel a pnia in formi que postea charitate formať illo actu adhuc durãte. P^o mõ loq̃ndo de ꝯtritiõe attritio non põt fieri ꝯtritio. qꝛ idẽ actus i nũero elici nõ põt a pnia informi. ꝛ post h̃ elici a pnia formata. qꝛ voluntas mouens vt informis. ꝛ post hoc mouẽs vt forma ta vicẽ tenet duoꝝ motoꝝ a qb⁹ nõ põt esse idẽ mo tus in numero vt cõcludebat p̂^m argu^m ad p̂mã prẽ Preterea act⁹ elicit⁹ a pnia formata est eodẽ ordie nãe posterior. actus autẽ elicit⁹ a pnia iformi ẽ ordi ne tpis vel nãe p̂usq̃z pnia illa sit formata. 2° mõ lo quẽdo de ꝯtritiõe attritio fieri põt ꝯtritio. qꝛ q̃zuis motus volũtatis sit simplr̃ ꝛ in instãti ꝛ q̃ztũ ad suũ esse: põt tñ tam diu manere idẽ in numero quousq̃z pnia a q̃ elicitus ẽ a charitate formať. ꝑ cui⁹ forma tionẽ actus ille efficiť ꝯtritio. q̃zuis elicit⁹ fuerit a pnia exñte informi. Ad p^m ꝛ 2^m i opp^m pꝫ solo ex iam dcis. Ad 3^m dõ ꝙ ꝯtritio p^o mõ dcã ẽ intẽsior q̃z attritio. qꝛ vt arguebať eliciť a fortiori motore. sed nõ opꝫ ꝙ ita sit d̃ ꝯtritiõe 2° mõ dcã. qꝛ ꝯtritio ꝛ attritio eliciunť a motore eq̃lis v̊tutis. non. n. eli ciunť duabus vicibus sed vna. ille tñ actus ꝑ sui formationem intendiť. Vñ illud qd̃ dicebať in ar guendo eundẽ actum voluntatis i numero nõ pos se intendi falsum est. vt ondsum est libro 2°. di. 35^a. i illa questione vtrum in eodem malo volũtatis ac tu ꝺm numerum possit esse intẽtio ꝛ remissio. ꝛ ibi expõiť illa auctoritas Augi nũc allegata. Ad 4^m dõ ꝙ actus volũtatis q̃zuis sit in instãti ꝺm suũ esse tñ non statim transit. sed aliq̃zdiu põt manere vt di ctum fuit in qõne. Non. n. est de genere successiuo rum ꝑ se quantũ ad suũ esse sed ꝑmanẽtiũ: alioquin suũ esse nõ esset in instãti. quomodo aũt volũtas de non volẽte aliqd põt fieri volẽs aliud i tꝑe. ꝛ tñ ipe actus volẽti erit in instãti. declaratũ ẽ libro. 2°. di. 35. in illa qõne vtrũ malus act⁹ volũtatis sit succes siua motio.

t ERtio queriť vtrum attritionẽ fa ciẽtis qd̃ in se ẽ neces sarium sit fieri contritionẽ. Et vr̃ ꝙ sic. sic declaratum li^o. 3. Xp̄s meruit nobis de ꝯdigno p̂ mam gr̃am. sed si nõ meruisset illã nõ ꝯtritis. non meruisset nobis p̂mam gr̃am. qꝛ ꝯtritio eam inclu dit. g̊ meruit de ꝯdigno p̂mã gr̃am attritis facien tibus qd̃ in se est. ex nceĩate g̊ iustitie dať eis a deo gr̃a. sed attritio formata ꝑ gr̃am ꝯtritio est. Jtẽ 2°. Thimo. 3°. Deus seip̄m negare nõ põt. sed si ex to to corde reuertẽtem ad se nõ reciperet ad gr̃am ne garet se misericordẽ esse in quo includereť negatõ sui. g̊ oẽm attritionẽ faciẽtis qd̃ in se est deus d̃ ne cessitate facit ꝯtritionẽ eam formando ꝑ gr̃am. ꝯ scd̃m Ansel. j. li. Cur deus homo. 19. c. Deus nulli quicq̃z dꝫ. sed si faciẽti qd̃ in se est deus de nccĩte fa ceret attritionẽ ꝯtritionẽ tali deus deberet gr̃am. g̊ attritionẽ faciẽtis qd̃ in se est nõ est necessarium fieri ꝯtritionem. Jtem luto q̃ztũcũq̃z bene disposi to nõ est nccĩum inp̂mi formã a figulo. Sꝫ sic diciť Jsai. 64. Et nũc dñe pater noster es tu. nos v̊o lutũ ꝛ fictor noster. g̊ q̃ztũcũq̃z bene dispositum nõ ẽ ne cessariũ a deo forãri ꝑ gr̃am. Rñdeo ꝙ attritionẽ fieri ꝯtritionẽ ꝺm qd̃ accipiť ꝓ actu pnie elicito a v̊ tute pnie charitate formata nõ est necessariũ. sꝫ im possibile sicut videri põt ex qõne p̄cedẽti. Si autẽ accipiať ꝯtritio ꝓ actu pnie elicito a pnia informi q̃ postea charitate formať illo actu adhuc durãte sic q̃zuis attritionẽ sit possibile fieri ꝯtritionẽ non tñ ẽ nccĩum. possibile. n. est ꝙ attritrio faciẽtis qd̃ in se est p̂us ordine nature desinat esse q̃z deus tali gr̃az infundat. qꝛ q̃nq̃z eam infundit ip̄i volũtati ꝯuerse ad aliquẽ aliũ bonuꝫ actum q nõ est attritio nisi for te implicite. sed facienti qd̃ in se est nccĩum est ali quo modo dari a deo gr̃am gratum faciẽtem non nccĩte coactionis nec nccĩte imutabilitatis absolu te. sed nccĩte imutabilitatis ex p̄suppositione ordi natiõis sue q̃ imutabilr̃ ꝛ liberalr̃ ordinauit se datu rum gr̃am oi penitenti qd̃ in se est faciẽti. Ad p^m ꝛ 2^m dõ ꝙ nõ plus cõcludũt nisi ꝙ penitẽti facienti qd̃ in se est deus dat gr̃am d̃ nccĩte imutabilitatis nõ absolute sꝫ ex p̄suppositiõe ordinatõis sue. Ad p̂^m ad ꝑtez aliã dõ ꝙ aliquẽ alij esse debitorẽ h̃ põt esse triplici de cã. Aut qꝛ aliud sibi cõmissum est q̃ re teneť debitor. Aut qꝛ delinq̃t ꝯ alium. Aut quia aliud alij ꝓmisit. p̂^o mõ deus nulli debitor est. nec ẽt 2° mõ. sꝫ 3° mõ qꝛ ꝓmisit ex mera liberalitate sua se daturũ gr̃am penitẽtibus faciẽtibus qd̃ in se est. Vñ manasses in sua orõne. 2. paľ. vlť. Tu dñe ꝺꝫ bo nitatem tuã ꝓmisisti pniam remissiõis pccõrum. ꝛ glo. sup illud verbũ. qꝛ rectũ est verbum dñi. dicit ꝙ ex ꝓmisso non ex commisso deus est nobis debi tor. Ad 2^m dõ ꝙ ꝓcedit de nccĩte coactionis vł

de neccītate īmutabilitatis absolute.

q **Uarto querit̄** vtrum ordine nāe prior sit cōtritio ꝙ̃
pcci remissio. Et vr̄ ꝙ sic. Aia suscipit grāꝫ
mediāte actu penitēdi. iux̄ illud sap̄. 9° dissimulans
peccā hoīum ꝑ pniām. ergo prius ordie nature attingit
grā actū ꝙ̃ aīa. cū ergo actus pnie grā format⁹ sit ꝯtri-
tio. ⁊ nō remittat̄ peccm̄ quousqꝫ aīa format̄ grā. ꝓ-
us ordie nature est contritio ꝙ̃ pcci remissio. Iteꝫ
ꝓus ordie nature est ꝯtritio ꝙ̃ remissio venial' pcci
ergo a sili ꝑor est ordie nature ꝙ̃ remissio mortal' pcci.
Itē actū penitēdi fieri ꝯtritioneꝫ nō est aliud ꝙ̃ hi
tum pnie charitate formari. Sed formatio vtutuꝫ
ordine nāe p̄cedit remissionē pcci. q2 ꝑ charitatem
remittunt̄ pccā. iux̄. illud. j. Pe. 4°. Charitas opit
multitudinē peccōrum. ergo ꝑor est ordine nāe cōtritio
ꝙ̃ pcci remissio. Cōtra ꝯtritio est actus pnie elici
tus a vtute pnie charitate formata. ergo posterior est
ordine nāe ꝙ̃ formatio vtutis pnie. Sed formatio
vtutū aut est peccōꝝ remissio aut eam includit. ergo cō-
tritio ordine nāe est posterior peccōrum remissione
Itē ꝓus ordine nāe format̄ aīa ꝑ grām ꝙ̃ act⁹ pe-
nitēdi. q2 actus nō est nat⁹ grē esse subiectū. Sed i
formatiōe aīe ꝑ grām est remissio peccōꝝ. ergo formatō
act⁹ penitedi est posterior ꝙ̃ peccōꝝ remissio. Iteꝫ
si ordine nāe ꝯtritio p̄cederet peccōrum remissionē
penitēs nō tm̄ meret̄ remissionē peccōꝝ de cōgruo-
sed ēt de ꝯdigno. q2 volūtarius act⁹ charitate for-
matus est d̄ ꝯdigno meritori⁹. sed peccōr n̄ pōt mere
ri de ꝯdigno remissionē pcci. q2 de ꝯdigno mereri
nō pōt ꝑmam grām ꝑ quā remittit̄ peccm̄. ergo ꝯtritio
nō est ꝑor ordine nāe remissiōe pcci. Rn̄deo ꝙ cō
tritio s̄m ꝙ est act⁹ penitēdi elicitus a vtute penitē
tie charitate formata. posterior est ordie nāe ꝙ̃ re-
missio mortalis pcci. sic bene oñdit ꝑ^m ar^m ad pteꝫ
scđam. Si aūt accipiat̄ ꝯtritrio ꝓ actu penitēdi eli
cito a pnīa informi postea charitate formata illo a
ctu adhuc durāte. tūc qdam dicūt ꝙ ꝙ̃uis esse illi⁹
actus q est mālis i contritiōe ordine nature vel tē-
poris. aliqn̄ ꝑor sit remissiōe pcci. tm̄ inꝙ̃tū format⁹
est ꝯtritio est ordine nāe posterior ꝙ̃ remissio pcci.
ꝙ̃uis. n. infusiōis grē sint effcūs pcci remissio ⁊ ac-
tus penitēdi formatio. tm̄ imediatior effcūs eius ē
remissio pcci ꝙ̃ formatio act⁹ penitēdi ita ꝙ forma
tio act⁹ penitēdi depēdet ex grē ifusiōe ⁊ pcci rmis-
sione. Alij dicūt ꝙ ip̄e act⁹ penitēdi elicit⁹ a pnia
informi q postea format̄ nō est posterior ordine na
ture. ꝙ̃ pcci remissio etiā inꝙ̃tū formatus est. i. in-
ꝙ̃tū est ꝯtritio. q2 dicūt ꝙ formatio act⁹ penitendi
nō est realr̄ differrēs ab infusiōe grē. sꝫ tm̄ s̄m rōnē
q2 actū penitēdi esse formatū nihil aliud est ꝙ̃ ip̄m
esse actum formati subiecti. de⁹. n. acceptat actum
ꝑꝑ subm̄. ipsa ergo infusio grē ipi subiecto ⁊ est forma
tio subiecti ⁊ actus penitēdi nō causans in actu pe
nitendi formationē aliam necessariam ad rōnē cō-
trionis. q2 ꝙ̃uis ꝑ infusionem grē qualificet̄ actus
penitendi p̄existens aliqua silitudine grē. que simi
litudo pōt aliquo modo dici illius actus forma. nō
tm̄ hꝫ p̄ncipl'r ꝑ eam rōnem ꝯtritiōis. sed ꝑ h̄ ꝙ aīa
que est eius cā ⁊ subm̄ formata ē. ip̄a tm̄ infusio grē
inꝙ̃tum est formatio subiecti differt a se ip̄a s̄m rō
nem inꝙ̃tum est formatio actus. ita ꝙ ꝓus s̄m rō-
nem itelligēdi est formatio subiecti ꝙ̃ actus. Un̄ si
remissio pcci est realr̄ differrēs ab infusione grē for
matio actus penitēdi īmediatior est infusioni grē
ꝙ̃ remissio pcci ad qđ sequit̄ ꝙ sit ordine nāe prior
ꝙ̃ remissio pcci. Si aūt realr̄ idem est grē infusio ⁊
pcci inꝙ̃tuꝫ ad offensam remissio p̄dicti actus for-
matio non est ꝑor ordie nāe ꝙ̃ pcci remissio. sꝫ po-
sterior. nō dico ordine nāe. q2 talis ordo ꝑoritatis
⁊ posterioritatis nō est nisi inter realr̄ diuersa. sꝫ s̄ꝫ
rōnem intelligēdi. q2 s̄m rōnem intelligendi ꝑor ē
infusio grē sub rōne qua est remotio inimicitie ꝙ̃
sub rōne qua est restitutio amicitie. sed sub prima
rōne ē remotio cuiuslibꝫ culpe. sub s̄a. vel sub vtra
qꝫ est p̄dicti actus penitendi formatio. Qui vult
tenere ꝑmam opinionē pōt dicere ad ꝑ^m ar^m ꝙ aīa
non suscipit grām mediante actu penitendi tanꝙ̃
dispositione grē susceptiua. s̄m quem modum cor-
pus suscipit colorem mediante superficie. alioqui
cessante illo actu nō remaneret grā in aīa sed tanꝙ̃
dispositiōe de ꝯgruo grē meritoria. sic dicimus ꝙ
homo coronat̄ mediāte suo labore qn̄ per strenui-
tatem laboris assumit̄ ad regiam maiestatē. Ad
2^m dō ꝙ nō est simile. q2 veniale peccm̄ simul stat cū
grā. non aūt mortale. ⁊ ideo motus ꝯtritionis cui⁹
esse actus elicite a vtute formata pōt esse cā remis
sionis pcci venialis. nō sic aūt pōt esse causa remis-
siōis pcci mortalis ꝙ̃uis remissionis eius possit eē
cā dispositiua ꝯtritio. 2° modo dcā rōne essentie ac-
tus. qa rōne eius p̄cedit ordine nāe pcci mortalis
remissionem. Ad 3^m dō ꝙ maior falsa est. forma
tio enim actus eliciti ab habitu alia est a formatio
ne habitus ⁊ eam ordine nature p̄supponens vt di
cunt tenētes opinioneꝫ ꝑmā. Qui vult tener̄ opi
nionem scđam pōt dicere ꝙ ꝑmū ar^m fcm̄ ꝯ eaꝫ nō
ꝓcedit nisi de actu penitendi elicito a virture pnie
charitate formata. Ad 2^m dō ꝙ maior est falsa. or
do. n. nāe non est nisi inter ea que realr̄ differūt. for
matio aūt aīe ꝑ grām. ⁊ formatio actus realr̄ idem
sunt s̄m rōnem differentes. Unde int̄ illa non ē ꝑo
ritas nec posterioritas nisi scđm rōnem. Ad 3^m
dō ꝙ ꝙ̃uis homo mereri nō possit ꝑmā grām d̄ cō
digno. tm̄ ꝑ actum informatū grā ⁊ p̄cedentem or-
dine nāe remissionem pcci quā mereri pōt quā ob-
tinet in eodē instanti quo actus penitendi grā for-
mat̄ ꝙ̃uis formatio illius actus ordine nāe sit ꝑor.
si realr̄ differet̄ grē ifusio ⁊ pcci remissio.

q **Uinto q̄ritur** vtrū pro ꝙ̃tocunqꝫ magno peccō suffici-
at ꝙ̃tacūqꝫ parua ꝯtritio. Et vr̄ ꝙ nō Aug.
12. de ciui. c. 26. dic̄ ꝙ in amissione rerum necesse ē
vt tm̄ vrat dolor ꝙ̃tū heserat amor. Si summum
bonū quod ē mortale peccm̄ amittit̄ maxime ē di-
ligendnm. ergo videt̄ ꝙ pro quolibꝫ mortali peccō
maxima requirat̄ contritio. Item ansel. i li°. Cur
deus homo. versus finem dic̄ non fieri remissionē
pcci nisi debito reddito quod debet̄ ꝓ peccō s̄ꝫ ma
gnitudinem pcci. sed hoc nō esset verum. si ꝓ ꝙ̃to-
cunqꝫ peccō magno sufficeret ꝙ̃tacunqꝫ parua con-
tritio. q2 tunc non esset necessaria maior emenda ꝓ
vno ꝙ̃ pro alio. Itē homo sensibilit̄ dolet ꝓ amis-
sione boni temporalis. ergo multo fortius tenetur
sensibilit̄ dolere pro amissione boni sp̄ualis quod
per peccm̄ mortale amittit̄. sed ꝙ̃tuncunꝙ̃ parua ꝯ
tritio non habet dolorem sensibilem. ergo non suf
ficit pro aliquo morta'i peccō. ꝯ psal. Cor contritū
⁊ humiliatum deus non despiciet. Item ex̄ de re-

gulis iuris.c.p°. Omnis res per quascunq; causas
nascit̃ per easdem dissoluit̃.sed per q̃tũcunq; par
uum velle deliberatiuũ ꝛ absolutum põt homo in-
currere pccĩ mortale.ergo per q̃tuncunq; paruũ
motũ voluntatis deliberatiuũ in detestãdo pccĩ
põt homini remitti quodcũq; pccĩ mortale. Re
spondeo ꝙ cum ꝯtritio dicat actum penitendi cha
ritate formatuʒ ꝛ q̃tuncũq; modica charitas suf
ficiat ad remissionem q̃torũcunq; ꝛ quotorũcunq;
pccõrũ mortalium q̃tũcunq; parua ꝯtricio sufficit
ꝓ q̃tocunq; magno pccõ.non sic aũt dicẽdum est
de attritione.cuʒ.n.recogitant̃ pccã in speciali ne
cessaria est maior attritio de maiori pccõ q̃ de mi
nori.ꝛ q̃uis in penitendo de omnibus simul nõ sit
necessaria maior displicẽtia simul in actu. de vno
q̃ de alio.necessaria tñ est in habitu.vñ pro q̃tocũ
q; magno pccõ q̃tuncunq; parua attritõ nõ forma
tur gr̃a de lege cõmuni ꝑ quam gr̃am fieret attritio
ꝯtritio si formaret̃. Ad p^m in opp^m dõ ꝙ illa au-
ctoritas intelligẽda est de displicẽtia que est in vo
luntate cuius q̃titas ꝑ displicẽtia amissionis rei a
mare dʒ ꝓportionari q̃titati amoris.talis aũt di-
splicentia saluat̃ in q̃tacũq; parua cõtritione. Ad
2^m dõ ꝙ q̃tuncũq; parua ꝯtritio concludit magni-
tudineʒ displicẽtie ꝓportionatã magnitudini pccĩ.
nõ sic aũt q̃tuncũq; parua attritio. q: attritio cui⁹
magnitudo nõ ꝓportionat̃ eo modo quo possibile
est magnitudini adhessionis que fiunt in peccãdo
non fit ꝯtritio de lege communi. Ad 3^m dõ ꝙ ma
gnitudo doloris in contritione duplr̃ potest intelli
gi.s. vel in voluntate vel in sensualitate. Prĩo mo
do dolor est displicentia pccĩ que si sit informis est
attritio.si formata sit est ꝯtritio sed nõ format̃ ð le-
ge cõmuni nisi sit maxima in cõparatione aliorum
dolorꝝ.q: q̃to aliquid magis dʒ placere tanto eius
oppositum dʒ ei magis displicere. Sũmum auteʒ
bonum a quo separat̃ homo ꝑ pccĩ mortale ma-
gis dʒ placere q̃ oĩa alia bona.ꝛ ideo maior dʒ esse
displicentia de quocũq; mortali pccõ q̃ de quocũ-
q; alio malo.maior tamẽ dʒ esse de vno pccõ q̃ de
alio.2° modo dolor est quedã passio sensualitatis cã
ta ex displicentia pccĩ ꝛ hunc dolorem non oportet
esse maximũ.nec maiorem multis doloribus cau-
satis ex amissione aliquarꝝ rerum tpalium nõ mul-
tum magnarum.q: vires inferiores magis moue͂
tur de lege cõmuni ex apphensione suorꝝ obiectorꝝ
q̃ ex redundantia virium superiorꝝ. vñ talis dolõ
non semꝑ est in potestate hominis.ꝛ iõ non requiri
tur ad contritionis necessitatem.sed ad eius ꝑfe-
ctõem. Ad p^m ad partem aliam dõ ꝙ nunq̃ ẽ cor
ꝯtritum de lege cõmuni nisi magnitudo motus de
liberatiue voluntatis rñdeat magnitudini adhe-
sionis que fuit in pccõ. Ad 2^m dõ ꝙ illa regula vt
ibi dr̃ in glo.instantiam habet in aliquibus casib⁹.
vñ non credõ ꝙ sit vlr̃ vera nisi qñ natiuitas rei ꝛ
dissolutio equalr̃ subsunt ptãti illarum causarꝝ.non
sic auteʒ est in ꝓposito.q: liberũ arbitrium ꝑ se suf-
ficit ad efficiendũ sed nõ ad ꝑficiendũ.imo necessa
riuʒ est adiutoriũ gr̃e dei. Ex dictis patet solutio
ad sextam q̃õneʒ.

s **Eptimo queritur** vtrum cõtri-
tio sit causa ef
ficiens remissionis peccati. Et videtur ꝙ
sic.in habẽtib⁹ se per ordinem.qui põt efficere ma
ius potest efficere minus.sed remissio peccati ẽ ac
tus penitentie formatus se habens ꝑ ordinem.ꝛ ẽ
actus formatus nobilior q̃ peccati remissio. quia
destructio mali est ꝓpter positionẽ boni.ergo q po-
test facere actum penitendi formatum põt facer̃ re
missioneʒ peccati.sed voluntas charitate forma-
ta põt elicere actum penitendi qui est contritio. er
go mediante actu illo efficit remissionẽ pccĩ. Iteʒ
in peccatore nõ existẽte in actu peccati. peccatum
nõ est aliud q̃ carentia satisfactionis seu recõcilia-
tionis debite pro actu peccati.sed voluntas per a
ctum contritiõis est causa efficiens remissiõis illi⁹
carentie.quia per contritionẽ est causa efficiẽs sa-
tisfactionis debite.ꝛ factio satisfactionis est ðstru-
ctio carẽtie eius.g° voluntas ꝑ actum ꝯtritionis ẽ
causa efficiens remissionis peccati. Contra gl.su
per illud math.9. Dimittuntur tibi peccata dicit
ꝙ solus deus peccata dimittere nouit. sed cõtritõ
nõ est deus sed creatura.g° peccatũ effectiue non re
mittit. Itẽ remittere peccatũ quantũ ad offensaʒ
nõ tantũ est remouere a peccatore deformitatem
ꝓpter quam deo displicebat.sed etiã ip̃aʒ dei dis-
plicentiaʒ remouere.quia aĩa que ante peccati re-
missionẽ deo displicebat.post eius remissionẽ deo
nõ displicet.sed nulla creatura põt esse causa effici-
ens remotiõis diuine displicẽtie.sicut nulla creatu
ra põt esse cã efficiẽs diuine placẽtie seu acceptatõ
nis.q: placẽtia diuina ẽ actus volũtatis dei qui est
realr̃ idẽ quod ip̃e.g° cũ ꝯtritio sit creatura nõ põt eẽ
cã efficiẽs remissionis pccĩ. Rñdeo ꝙ ꝯtritio põt
accipi vel ꝓut est pars sacrĩ pnĩe. vel ꝓut ẽ act⁹ pe-
nitẽtie q ẽ v̄tus.quomodo aũt ꝯtritio inq̃tũ ẽ pars
sacrĩ pnĩe se habeat ad remissionẽ pccĩ iferius ðcla
rabit̃ cũ q̃retur ð ptãte ꝛ vsu clauiũ. Si aũt accipia
tur inq̃tũ ẽ actus pnĩe q ẽ virtus.sic dico ꝙ aĩa ꝑ ꝯ
tritionẽ non ẽ cã efficiẽs remissiõis mortalis pccĩ.
mortalia.n.pccã remitti nõ pñt nisi ꝑ gratie gratuʒ
faciẽtis infusionẽ.ꝛ iõ nulla res põt esse cã efficiẽs
remissionis q̃ non põt esse cã efficiẽs infusiõis gr̃e
gratum faciẽtis.aĩa aũt ꝑ ꝯtritionẽ nõ põt esse cã ef
ficiẽs infusiõis gr̃e gratum faciẽtis.q: infusio gr̃e ẽ
per creationẽ.ꝛ anima creare non põt.motus etiã
ꝯtritionis p̃supponit ordine nature infusioneʒ gra
tie.anima ergo ꝑ contritionẽ non potest eẽ causa ef
ficiẽs remissionis pccĩ mortal̃.sed sicut solus deus
est cã efficiẽs infusionis gratie.ita ip̃e solus deus ẽ
cã efficiẽs remissionis mortalis pccĩ.anima tñ ꝑ ꝯ
tritionẽ meretur de condigno mortalis peccati re
missionẽ si aliquis motus cõtritionis eam ordine
nature p̃cedit. vt multi ꝓbabiliter dicunt. si auteʒ
nullus pnĩe motus formatus ordine nature p̃cedit
remissionẽ mortalis peccati.tñ anima ꝑ motuʒ at
tritionis de ꝯgruo meretur remissionem mortalis
peccati. Aliter aũt vt volũt aliqui dõ est ð remis
siõe peccati venialis ꝑ ꝯtritionẽ q̃ dictũ est ð r̃mis
sione mortalis.anima.n. ꝑ contritioneʒ est sub dõ
causa efficiẽs remissionis venialis peccati.qd̃ du-
pliciter declarãt.sicut.n.mortale peccatũ remitti-
tur q̃tũ ad offensam ꝑ gratie ĩfusionẽ.ita peccatuʒ
veniale remittitur ꝑ ꝯtritiõis motũ.sʒ si esset pos-
sibile ꝙ aĩa esset cã efficiẽs infusionis gratie ip̃a me
diãte infusiõe gr̃e posset eẽ cã efficiens remissionis
mortalis pccĩ.cũ g° aĩa charitate formata sit cã effi
ciẽs motus ꝯtritiõis.q: ip̃m elicit. vr̃ ꝙ aĩa chari-

tate formata mediãte metu ꝯtritionis sit causa ef
ficiens remissionis venialis pcci. Preterea i pec
catore ñ exñte in actu venialis pcci. pccm̄ veniale
nihil aliud est q̄ꝫ carẽtia satisfactionis debite ꝓ ac
tu venialis pcci inq̄ꝫtū pccm̄ veniale ē aliq̄ dispo
sitio ad diuinā offensaꝫ seu obliquatio a diuia ami
citia. destructio aūt carẽtie debite satisfactionis est
satisfactiōis positio. vel est ꝑ satisfactiōis positio
nem. illa aūt satisfactio est motus ꝯtritionis. vel ꝑ
ipm motū cāta. cū g̊ aia charitate formata sit motꝰ
ꝯtritiōis efficiēs cā. vt supius dcm̄ est vr̄ ꝙ mediā
te motu ꝯtritiōis effectiuē destruat veniale pccm̄.
sed q: h̄ nō pōt facere nisi i v̓tute hitus charitatis
cuius solus deus est efficiēs cā. iō aia charitate for
mata pccm̄ veniale effectiue nō remittit nisi i spā
li v̓tute dei. ita ꝙ deus est illius remissiōis p̄ncipa
lior ⁊ nihilominus imediatior efficiēs cā. Alijs aūt
vr̄ dō ꝙ q̄ꝫuis aia charitate formata mereat̄ ꝑ ꝯtri
tionē remissionē venialis pcci. tñ illius remissiōis
nō dꝫ dici efficiēs cā saltē loquēdo de cā ꝑ se. q: mo
tus ꝯtritiōis nō est cā efficiēs remissiōis venialis
pcci ꝑ h̄ solū ꝙ ꝯtritio imediate elicit̄ a voluntate
charitate formata. sed etiam ⁊ p̄ncipalius ꝑ h̄ ꝙ il
la contritio est ipius dei imediatus effectus. ad p̄m
dō ꝙ q̄ꝫuis aia charitate formata possit esse efficiēs
cā illius actꝰ q formatus est. nō tñ pōt esse cā efficiēs
charitatis ꝑ quam format̄. actus aūt ille rōne essē
tie actus nō est nobilior r̄missiōne pcci. sꝫ ē q̄dā con
grua dispositio ad eā. sed rōne charitatis qua for
mat̄ dr̄ ea nobilior. Ad 2m dō ꝙ aia ꝑ ꝯtritionem
nō est cā efficiēs satisfactiōis seu recōciliatiōis de
bite ꝓ mortali pccō inq̄ꝫtū mortale pccm̄ est offen
sa ꝯ deum. sed sic solus deꝰ est illius satisfactōis seu
recōciliatiōis efficiēs cā ꝑ gr̄e infusionem. Ad 2m
arm ad scd̄am ꝑtem pōt dici ꝙ remouere diuinam
displicētiā nō est remouere aliquē actum diuie vo
lūtatis. sed remouere defectū aie ꝑꝑ quem deo dis
plicebat quo d̄fectu remoto aia que añ displicebat
deo sibi nō displicet non ꝑ aliquā mutationē fcām i
diuina voluntate sed ꝑ mutationeꝫ fcām ex parte
anime.

o Ctauo queritur vtruꝫ possit esse nimis magnus dolor in ꝯtritiōe. Et vr̄ ꝙ nō. q: dolor ꝯtri
tiōis ex charitatiuo dei amore ꝓcedit. sed aia non
pōt deū nimis charitatiue diliger̄. g̊ nec p̄t de eiꝰ of
fensa nimis dolere. Itē d̄ pnia di. 3. Par postp̄n
cipiū. dr̄ d̄ pēitēte ꝙ sēꝑ doleat. ⁊ nō sit satis ꝙ dole
at. ꝯ apl̄s ad ro. 12°. dic̄ ꝙ exhibeatis corᵃ vr̄a ho
stiā viuētē. sꝫ tātus possit esse ꝯtritiōis dolor ꝙ infi
ceret penitētē. g̊ tal̄ dolor nimis esset ⁊ irrōnabilis
videret̄. Rñdeo ꝙ i actu penitēdi duplex ē dolor
vnꝰ essential̄ pnie. ⁊ h̄ est in volūtate rōnali. Est. n.
q̄dā volūtatis displicētia q̄ sibi displicet pccm̄ iq̄ꝫ
tū est trāsgressio legis diuie. ⁊ q: hec displicētia di
recte causat̄ ex charitatiua dei dilectiōe q̄ nimis i
tendi nō pōt. iō hec displicētia nō pōt eē nimis ma
gna. Est aliꝰ dolor non essentialis pnie. ⁊ h̄ duplex.
vnus in corꝑe quo homo corpꝰ suū affligit ꝓ pccis
suis. ⁊ h̄ dolor bene possꝫ esse nimis magnꝰ. q: cuꝫ
tali tꝑamēto dꝫ homo affligere corpꝰ suū vt non i
terrimat subiecti nām. Vñ aplus ad ro. 12°. Rōna
bile obsequiū vr̄m. Est alius dolor iterior q ē pas
sio appetitus sensitiui. ⁊ hic duplex. q̄nq̄ꝫ. n. cātur
talis dolor ex ꝯsideratione amissionis cuiusdā ho
nestatis seu gl̄ie accñtalis ꝑ pccm̄. sicut ē dolor q̄nꝫ
i mulieribꝰ ex h̄ ꝙ amiserūt sui corꝑis integritatē. ⁊
talis dolor posset ēt eē nimis magnꝰ. q̄nq̄ꝫ cātur di
recte ꝑ quandā redūdātiā ex displicētia volūtatis
q̄ sibi displicet pccm̄ inq̄ꝫtū ē diuie legis trāsgressio
Sicut adhuc dicūt qdā ꝙ dolor possꝫ eē nimis ma
gnus. q: pnia v̓tus moral̄ est ⁊ actꝰ v̓tutis moralis
corrūpi pōt ꝑ suꝑabūdātiā ⁊ ad effectū. Alijs vr̄ ꝙ
h̄ dolor nō posset eē nimis magnꝰ. q: si nō possꝫ esse
excessus in cā. nō pōt esse excessus i effectu. huiꝰ aūt
doloris cā est supradcā displicētia pcci d̄ qua ꝯcessū
est ꝙ nō pōt esse nimis magna. vñ si penitēs ex ve
hemētissimo di amore. tā vehemēter doleret d̄ suo
pccō. ꝙ ex hoc cāretur i appetitu sensitiuo tā vehe
mēs dolor ꝙ corrūperet armoniā corꝑis nccīaꝫ ad
vitā nō esset excessus in genere moris. nec ꝑfectiōi
pnie derogās. sed ꝯcordās nisi forte hois voluntas
directe ⁊ ex itentiōe ferret̄ ad ꝓcurrādū talē passio
nem ad h̄ vt ipse moreret̄. ⁊ sic credo ꝙ itelligūt il
li q dicūt ꝙ in dolore. q est in appetitu sensitiuo pōt
eē excessus. Arᵃ ad ꝑtem p̄mā ꝓcedūt d̄ dolore in
volūtate rōnali q est displicētia volūtatis. qua sibi
displicet pccm̄ inq̄ꝫtū est transgressio legis diuine.
Arm ad partem scd̄am ꝓcedit d̄ dolore q est afflic
tio corꝑis. vel d̄ illo q ē passio appetitꝰ sensitiui.

n Ono querendū esset vtrū idē motus cō tritiōis in numero possit itēdi ⁊ re
mitti. Sed q: huiꝰ q̄ōnis solō expsse haberi
pōt ex qbusdā dcis li°. 2. di. 35. in illa q̄ōne vtrū i eo
dem actu volūtatis s̄m numeꝝ possit esse intensio
⁊ remissio. iō hic de pertractatione huius q̄stionis
supersedeo.

Articulus secūdus.

c Onsequenter querit̄ d̄ 2°. p̄nci pali. Et circa h̄
q̄runt̄ nouē. P° vtꝝ hoies d̄ nccīte te
neāt̄ ꝯfiteri pccā sua sacerdoti. 2° vtrū
ad h̄ teneant̄ ex iure diuio. 3° vtruꝫ te
neant̄ ad h̄ ex iure nāe. 4° vtrū ad hoc oēs teneā
tur. 5° vtrū sacerdote abñte teneat̄ penitēs ei ꝯfi
teri ꝑ scriptū. 6° vtrū ꝯfitēs alicui sacerdoti omia
pccā sua d̄ qbꝰ est memor. si diu post acceptā absolu
tionē recordet̄ alicuiꝰ mortalis pcci qd̄ añ suā ꝯfes
sionē ꝯmiserat teneat̄ tētiōe nccītis illud pccm̄ ꝯfi
teri illi eidē sacerdoti. 7° vtrū possit dispēsari cuꝫ
aliquo vt nō teneat̄ ꝯfiteri. 8° vtrum confessione
legitime facta ꝓprio sacerdoti respectu eorūdē pec
catoꝝ in numero nccīum sit iterari. 9° vtrum pro
prius sacerdos possit de iure punire illū q nō ꝯfitet̄
semel in anno.

p Rimo oñdo ꝙ nullus de necessita te tenetur ꝯfiteri pec
cata sua sacerdoti. Nullus. n. tenet̄ manife
ste in honesta corporis sui. ergo multo minus ma
nifestar̄ tenet̄ ihonesta aie sue. Itē d̄ pnia. di. pᵃ ꝑ
pc p̄ncipium. Et recitat magister in l̄ra. c. 3°. lachry
me lauant delictum quod voce pudor est confiteri
g̊ ꝯfessio nō est necessaria ad remissionē pcci. ⁊ si sic
rōnabile esset ꝙ hoies tenerent̄ confiteri. Item
si esset necessarium hoies confiteri sacerdoti h̄ nō
videret̄ esse nisi ad taxandum emendam pcci. sed

homo sufficiēter pōt taxare emēdam pro pccō suo
vel aliquis discretus nō sacerdos. ergo vr̄ q̄ nō est ne-
cessariū hoīes ꝯfiteri sacerdoti. Cōtra boetius li.
p°. de ꝯsol. non multū longe añ mediū. Si opa me
dicātis expectas oportet vt vulnus d̄tegas. Itē
ꝯ iustitiā est q̄ reus sit iudex in cā sua. ergo oportet q̄
pccōr cū sit reus habeat aliū hoīem iudicē. sꝫ iudex
nō dꝫ iudicare d̄ ignotis. ergo necc̄ium est q̄ pccōr ma-
nifestet iudici suā cām. Rñdeo q̄ oēs d̄ necessita-
te tenent ꝯfiteri pccā sua sacerdoti. q: xp̄s h̄ p̄cepit
implicite ī figura cū dixit leproso mundato. Uade
oñde te sacerdotib⁹. math. 8. ⁊ ēt sine figura. in h̄ q̄
nō tm̄ ptātē iudicādi in foro exteriori d̄dit discipu
lis accipiēdā ab alijs mediāte petro cui eam pmi-
sit añ passionē. cū sibi dixit illud qd̄ scriptū ē. math.
16°. Tibi dabo claues ⁊c. ⁊ d̄dit post resurrectionē
cū dixit ei. Pasce ⁊c. Jo. 21. sed ēt d̄dit ptātē iudicā
di in foro ꝯsciētie nō tm̄ aplīs quoꝝ sunt epī succes
sores sed ēt alijs discipul' quoꝝ sunt successores in-
feriores sacerdotes ⁊ illā ptātē oībus imediate de
dit p seipm̄ cum post resurrectionem dixit eis. Ac-
cipite spm̄ scūm. quoꝝ remiseritis pccā remittunt
eis. ⁊ quoꝝ retinueritis retēta sunt. Jo. 20. qbus āt
dat ptās iudicādi d̄ aliqua cā implicite dat eis po-
testas cognoscēdi d̄ illa. nullus. n pōt esse bonus d̄
his que ignorat. sacerdos aūt cognoscere non pōt
sufficient fore facta ꝯscientie pccōris nisi pccōr ei ꝯ
scientiam suā p ꝯfessionē apiat. Sed forte dices q̄
ex dcīs non sequit q̄ pccōr teneat de necc̄ite ꝯfiteri
sacerdoti. sed q̄ si ꝯfitet sacerdos pōt ipm̄ iudicare
d̄ ꝯfessis. sed hec euasio friuola est. nullus. n. est iu-
dex meus p quo non teneor facere nisi quantū vo-
lo. cū ergo xp̄us sacerdotes ꝯstituerit iudices alioꝝ in
foro ꝯscientie tenent pccōres d̄ necessitate salutis
ꝯfiteri pccā sua sacerdoti. ⁊ iō bene dicit sap̄. puer.
28°. c. q̄ q abscondit scelera sua nō diriget. Aucto-
ritas etiam aplīca h̄ p̄ceptū pmulgauit. Uñ Ja. i ca
nonica sua postq̄ dixit. infirmat qs ex vobis indu-
cat p̄sbyteros ecclīe ⁊c. ⁊ cito post subiungit cōfite-
mini alterutrum pccā vr̄a ⁊ orate p inuicē vt salue
mini. in quo pꝫ q̄ intellexit ꝯfessionē esse faciēdam
sacerdotib⁹ ⁊ eam esse necessariā ad salutem. ⁊ per
hoc qd̄ dixit vt saluemini qd̄ nō tm̄ referēdū ē ad h̄
qd̄ dixit. orate p inuicē. sed ēt ad h̄ qd̄ dixit ꝯfitemi
ni. quomō aūt orare sit necessariū ad salutē pōt vi
deri ex his q̄ dcā sunt supius de oōne. di. 15ª. Pre
ceptū ēt d̄ ꝯfitendo sacerdoti. ecclīa circunstātiauit
q̄ntū ad illū cui ꝯfitendū est. ⁊ q̄ntū ad tpus ꝯfitēdi. ⁊
q̄ntū ad moduꝫ. ex d̄ peni. ⁊ remis. Ois vtriusq̄ se-
xus vbi sic dicitur. Omnis vtriusque sexus fide-
lis postq̄ ad annos discretionis peruenit omnia
sua pccā saltē semel in āno fidelr̄ ꝯfiteat pprio suo
sacerdoti. ⁊ iniunctā sibi pniam p virib⁹ studeat ad
implere. ex p̄dictis patet p ꝯtritionē mortale pccm̄
nō remitti sine ꝯfessione in re vel in pposito expli-
cite vel iplicite. ⁊ sic dꝫ itelligi illud qd̄ dr̄ d̄ penitē.
di. j. c. Si cui. §. ex his. nullus añ ꝯfessionē oris ⁊ sa
tisfactionē opis pcci abolet culpam. Ad pm in op
pm dd̄ q̄ inhonesta corporis expedit qñq̄ manife-
stare medico ad curationē ⁊ hac intētiōe manifestā
da sunt etiā inhonesta anime sacerdoti tanq̄ me-
dico anime. Ad 2m dd̄ q̄ s̄m qd̄ dicit magister in
lr̄a huius di. c. vlti. illud v̄bum ad publicā pniaꝫ re
ferendum est. ibi. n. v̄tutes lachrymaꝝ ⁊ confessio
nis ostendens significare voluit q̄ lachryme occul
te ⁊ secreta confessio. sicut que fit soli sacerdoti la-
uant delictū quod pudor est publice confiteri. ⁊ qd̄
post hoc dicit se lachrymas petri legisse nō confes-
sionem vel satisfactionem. p hoc non excludit illa
multa. n. facta sunt que scripta non sunt. vel forte
nōdum facta erat institutio ꝯfessionis que modo ē
Ad 3m dd̄ q̄ ille q nimis est familiaris vni parti
iudex esse non dꝫ in illa causa. extra d̄ officio ⁊ pote
state iudi. deleg. Insinuante. q: sicut dicit gl. ibidē
Familiaritatis affectio veritatem impedire solet.
homo autē nimis est familiaris carni sue. ⁊ ideo ñ
est rōnabile q̄ sit iudex in illa causa in qua agenduꝫ
est d̄ punitiōe carnis sue q̄uis illa punitō sit ad ani
me curationē. Preterea ꝯfessio non solū ordinat
ad taxationē emēde imo ad aliquam relaxationeꝫ
pene virtute clauium ⁊ ad susceptionem gr̄e. ⁊ q:
nullus hꝫ claues in foro pnie nisi sacerdos. ideo nō
est necessarium cōfiteri non sacerdoti. etiam cum
haberi non pōt sacerdos. vnde illud verbum ma-
gistri in lr̄a. c. 5°. Si defuerit sacerdos proximo vl
socio faciēda est confessio. exponendum est de con-
gruitate non de necessitate. Ex dictis in corpore
questionis patet solutio expresse ad q̄stionē secūdā.

t Ertio querit vtrum homines te-
neantur confiteri pec
cata sua sacerdoti ex iure nature. Et videt
q̄ sic. glo. sup illud geñ. 3°. Adam vbi es. dic q̄ ver
ba sunt increpantis ⁊ ad confessionē mouētis vel
cogētis s̄m aliā lr̄aꝫ nō ignorantis. ergo in lege nature
tenebantur homines ad confessionem. quod non
esset verum si non esset de iure naturali. Item vt
habetur decretoꝝ di. j. circa principium. Jus natu
rale est quod in lege ⁊ euangelio continetur: sed ex
lege diuina tenetur homines peccata sua confiteri
sacerdoti. vt declaratum est in questione precedē-
ti. dicitur etiam leuit. 16. q̄ sacerdos debeat confi
teri omnes iniquitates filioꝝ israel. quod non po-
terat facē nisi eas sciret. nec scire poterat nisi p eo-
rum confessionē. ergo ad confitēduꝫ peccata sacer
doti tenētur homines de iure nature. Item con-
fessio non tantum est pars sacramēti. sꝫ actus vir-
tutis. actus aūt virtutum moralium sunt d̄ iur̄ na
ture. ergo confiteri peccata sacerdoti ē d̄ iure nature.
Contra hu⁹ p° li°. d̄ sacra. parte nona. capi. s̄o. di-
cit q̄ sacramētum ē ex institutione significans. sed
quod ē ex institutione. non est d̄ iure nature. ergo
sacramētum non ē de iure nature. Sꝫ confessio est
pars sacramēti pnie. ergo non ē d̄ iur̄ nature. Rñdeo
duplex ē confessio. s. mētalis q̄ fit soli d̄o. ⁊ hec ē de
iure nature. quedam vocalis que fit sacerdoti. ⁊
hec non ē de iure nature. quia nihil est d̄ iure natu-
re nisi illa prima principia agibilium quorum ve-
ritas vltro offert se naturali cognitioni pratici in-
tellectus. vel ea que ex eis per modum conclusio-
num immediate vel mediate sequuntur. ⁊ quia
ex illis principijs sequitur per modum conclusio-
nis q̄ homo deo laudis confessionē exhibeat tam
corde q̄ ore. ⁊ confessionē peccatorum mentalem
per eorum recognitionem ⁊ detestationem in cor-
de. ideo tales confessiōes sunt de iure nature. sed
cōfiteri peccata sacerdoti nō est de primis princi-
pijs agibilium. quorum veritas vltro se offert na
turali cognitioni. nec sequit ex primis principijs

iuris nālis per modum conclusionis. nec imme-diate nec mediate. ⁊ iō ꝯcedendū ē talē confessio nē nō esse de iur nāe. Ad p^{m} i opp^{m} dō ꝙ illa glo. loqꝫ de ꝯfessione facienda deo. Ad 2^{m} dō ꝙ lex diuina nō tm̄ ꝯtinet legē nāe. sꝫ sup addit. vt supiꝰ dictū ē li°. 3°. di. 37ª. q. 1ª. ⁊ iō nō sequiꝫ ꝙ si aliqd sit de lege diuina ꝙ sit de lege nāe. Qō etiā dicebaꝫ in ar° de ꝯfessione q̄ fiebat in lege veteri. sciendū ꝙ illa erat gnālis ⁊ indistincta. ad quā tenebantur aliquo mō. s. ꝑ determiatōeꝫ sacrificioꝝ. Uñ illa ꝯ fessio pccōꝝ filioꝝ israel quam faciebat sacerdos erat in gnāli tm̄. Ad 3^{m} dō ꝙ ⁊ si talis ꝯfessio nō sit de iure nāe absolute. tm̄ est de iure nāe ex suppositione diuini ꝑcepti ⁊ eccliastici. nāle. n. iudicium rōis dictat debere fieri illud quod deus ꝑcipit.

q Uarto queriꝫ vtrꝫ oēs teneāꝫ ꝯfiteri pccā sua sacerdoti. Et vꝫ ꝙ nō. Illi nō tenenꝫ ꝯfiteri q nō tenenꝫ penitere. sꝫ hñtes sola pccā venialia nō tenenꝫ peniterꝫ in hac vita. qꝛ vt supiꝰ dictū est remitti pñt post hāc vitā. ġ illi qui nō hñt nisi pccā venialia nō tenenꝫ ꝯfiteri. Itē hñtes pccā mortalia nō tenenꝫ ꝯfiteri de venialibus. Sꝫ carentes peccato mortali nō tenēꝫ ad ꝯfessionē alicuiꝰ qō nō tenētur ꝯfiteri si hñrent pccm̄ mortale. alꝫ pccm̄ mortale ꝯditionē pccōris faceret meliorē. ġ illi q nō hñt nisi pccā venialia nō tenēꝫ ꝯfiteri. Iteꝫ ex̄ de electōne. Innotuit. nō hꝫ imperiū par ipar ē. ġ ad ꝑceptū de ꝯfitendo cū fuerit fcm̄ ꝑ papā nō tenenꝫ eiꝰ successores. Iteꝫ nemo teneꝫ ad impossibile. sꝫ multi sunt q nō pñt loq. ġ mlti sunt q nō tenenꝫ ad ꝯfessionē. Iteꝫ nemo teneꝫ ꝯfiteri duobus. ġ cū sacerdos nō intelligit linguā pccōris nō teneꝫ pccōr sibi ꝯfiteri ꝑ interpretē. qꝛ tūc ꝯfitereꝫ duobꝰ. Itē illa decretalis. Ois vtriusqꝫ sexus. nō obligat ad confessionē nisi fideles ānos discretiōis hñtes. sꝫ mlti ti sūt q añ ānos illos peccāt. ġ ifideles ⁊ plures alij pccōres nō tenēꝫ ad ꝯfessionē. Iteꝫ nullus dꝫ mētiri in ꝯfessiōe. sꝫ possibile ē ꝙ aliqs veniens ad sacerdotē cui nō est ꝯfessus āno illo nullū penitꝰ hēat pccm̄. ġ āno illo sibi ꝯfiteri nō teneꝫ. alias oporterēt eū mētiri in ꝯfessione. Cōtra vt dictū est supiꝰ. ꝯfiteri sacerdoti est ꝑceptū dei. sꝫ ad preceptum dei oīs tenenꝫ Iteꝫ ꝯfiteri sacerdoti ꝑceptū est aplice sedis sꝫ sicut dꝫ decretoꝝ di. 19. Sic oēs aplice sedis sanctiones accipiēde sunt tanqꝫ ipiꝰ diuina voce Petri firmate. ġ ideꝫ vt ꝑus. Rñdeo ꝙ regulariter oēs tam fideles qꝫ infideles tenentur ad faciendū ꝯfessioneꝫ sacerdoti xp̄iano inqꝫtuꝫ istud ꝑceptū est ꝑceptū dei q plenitudinē ptātis hēt vlr sup oīs. ⁊ ꝑceptū vlr dedit. si aūt nō esset ꝑceptuꝫ nisi ab ecclia ad eius obseruationē nō tenerēꝫ illi q sacrm̄ baptismi nūqꝫ susceperūt. qꝛ vt supiꝰ oñsuꝫ est. di. 7ª. pª. q. ar. 2. Uicario xp̄i nō fuit ꝯcessa directe ptās sup illos qui sacrm̄ baptismi nō susceperunt qō est ianua qua intraꝫ in eccliaꝫ militantē. ⁊ qa diuinū ꝑceptū cū sit rōnabilissimū ñ obligat ad aliqd irrationabile. iō ad obseruationē huiꝰ ꝑcepti nō tenētur hoies qñ hñt de nō ꝯfitendo rōnabileꝫ cām ⁊ legitimā excusationē. sicut sunt illi q nō hñt copiā sacerdotis. nō. n. dō vt quidā dicūt ꝙ tales de nccitate teneanꝫ laicis ꝯfiteri. cū nō sit ꝑceptū ꝯfiteri nisi sacerdoti. Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ qꝫuis hō non teneaꝫ penitere de venialibus eo ꝙ sil'staꝫ pñt cū gr̄a ⁊ post hāc vitā remitti. q̄ ꝑꝑ nō sepant. nec a regno ecclie militātis nec triūphantis. ⁊ iō ꝑ se nō indigent de nccitate officio clauiū quo apiatur regnū. tm̄ per accñs hō teneꝫ de illis penitere ⁊ ꝯfiteri sicut declaratū ē supiꝰ di. ꝑcedēti. in illa qōe Utrū necessaria sit pnia de venialibus vbi dcm̄ ē eo ꝙ ꝑꝑ obseruationē statuti eccliastici hō tenetur venialia ꝯfiteri si nullū hꝫ mortale ad ꝯfitenduꝫ. aliq dicunt ꝙ tal' tm̄ teneꝫ ad dicendū sacerdoti aliquod pccm̄ in spāli. sꝫ tm̄ ad dicendū ꝙ non credit se hr̄e nisi venialia tm̄. Ad 2^{m} dō ꝙ quāuis hñs mortale pccm̄ nō teneaꝫ de nccitate venialia ꝯfiteri. ex hoc nō sequiꝫ ꝙ ꝑ pccm̄ mortale sua ꝯditō efficiatur melior. qꝛ multo peius ē hr̄e mortale ⁊ ñ teneri venialia ꝯfiteri qꝫ teneri ꝯfiteri venialia ⁊ nō hr̄e mortale. Ad 3^{m} dō ꝙ qꝫuis vnꝰ papa non hēat iperiuꝫ in successoreꝫ. tm̄ deus hēt imperiū sup eos q implicite ꝑcepit ꝯfessionē eē faciendā sacerdoti vt visuꝫ est. Et rōe hꝰ. papa teneꝫ ad obſuationē hꝰ ꝑcepti de nccitate ad obſuandū aūt ipꝫ ſꝫ circūstantiationē ordiatā a ꝯcilio gnāli teneꝫ de ꝯgruitate: 25ª. q. pª. Cōfidimꝰ. ⁊ infra. e. q. Iustitie. vbi dꝫ sic. Iustitie ac rōis ordo studet vt qꝛ successoribꝰ desiderat mādata sua seruari ꝑcessoris sui ꝑcul dubio volūtatē ⁊ statuta custodiat. Ad 4^{m} dicendū ꝙ ille q nō pōt loq dꝫ ꝯfiteri signo vel nutu eo mō quo pōt. 26. q. 6ª. Qui recedūt. Illi aūt q loq pōt ⁊ hꝫ sacerdote pñte nō sufficit ꝯfessio ꝑ scripturā fcāꝫ. qꝛ qꝫuis sit ad māifestandū pccm̄. tm̄ qꝛ ē ꝑ sacri reqriꝫ determiatꝰ māifestādi mōus. s. ꝑ actū quo ꝑcipue māifestari ꝯsueuit hois cōscia. ⁊ hic est actꝰ loqndi. vñ mgꝫ i lr̄a. c°. 4°. dic ꝙ dñs docuit corꝑali pñtia pccā ꝯfitēda. nō ꝑ scriptū māifestāda necēt ꝑ nūciū ſm mgr̄ꝫ ibidē. vt q ꝑ se peccauit ꝑ se erubescat. Ad 5^{m} dō ꝙ i illo cāu iterꝑs ⁊ sacerdos ꝓ vna ꝑsona ꝯputāꝫ. tm̄ vꝫ aliqbꝰ ꝙ pccōr i illo cāu ꝯfiteri nō teneꝫ nisi iqꝫtū possꝫ sacerdoti oñdere ꝑ signa. ꝯfiteri. n. ꝑ iterꝑtē nullo iure nec positio nec diuio ē ꝯstitutū. ⁊ cū ꝯfiteri sit multū difficile ñ videꝫ tutū pl's artare ꝯfessionē qꝫ arteꝫ ꝑ ius diuinū vl' positiuū. vt. n. dꝫ ꝓuer. penl'. q vehementer emungit elicit sanguinem. Ad 6^{m} dicendū ꝙ decretalis secundū glo. ibidem per annos discretionis tempus intelligit quo homo est doli capax. qꝛ tunc potest peccare. quod magis acceleraꝫ in vno qꝫ in alio. quod autem in argumento tangebatur d̄ infidelibus solutum est. Ad vltimum dicenduꝫ ꝙ tali sufficeret dicere se nullū cōmisisse peccatū quod sciat postquā legitime confessus est. Uel potest dici ꝙ talis non teneretur confiteri. quia carere longo tempore omni peccato tam veniali quaꝫ mortali non potest homini conuenire nisi ex priuilegio speciali. ⁊ statuta non se extendunt nisi ad ea que eueniunt de lege communi. 19ª. q. 2ª. Due. §. lex. vbi dicitur. ꝙ qui lege priuata ducitur nulla ratio exigit vt a lege publica constringatur. Et simile habetur extra de regularibus. Licet.

q Uinto q̄ritur vtrum sacerdote abñte teneaꝫ pēitēs ei ꝯfiteri ꝑ scriptū Et vꝫ ꝙ sic Qui obligatur ad faciendum aliquid si non potest

totū cōplere. tñ tenet facere ꝙ pōt. ſꝫ hoīes obligā
tur ad ꝯfitendū pccā ſua ſacerdoti. ğ ſi aliqñ hꝫ pfcē
cōplere nō pñt tenētur facere de hꝫ qđ pñt. ğ ſi non
hñt pñtiaꝫ ſacerdotis cui pccā ſua poſſint māifeſta
re p verbū ſi pñt ſcribere tenētur ea ſibi manifeſta
re p ſcriptū. Cōtra ſicut neceſſariū eſt ꝯfiteri vbo
vel nutu ſi aſſit facultas. ita neceſſariū eſt ꝯfiteri ſa
cerdoti ſi haberi pōt. ſꝫ ſi ſacerdos hñi nō poſſit ne
ceſſariū nō ē ꝯfiteri ñ ſacerdoti. dicit. n. mgr̃ huiuſ
di. c°. 3°. nō dico vt ꝯfitearis pccā tua cū ſeruo tuo
ğ a ſili nō tenet ea hō māifeſtare ſacerdoti ſcripto
ꝗuis nō poſſit vbo. Rñdeo ꝙ ſacerdote abſente
nō tenet penitēs tētione neceſſitatis ei ꝯfiteri per
ſcriptū. q2 ad hoc nō obligat hō de iure nature. qa
vt ſupius dictū eſt ꝯfiteri pccā ſua ſacerdoti nō ē p̄
ceptuꝫ legis nature ꝗuis aūt obliget hō ad hoc ſi
hꝫ ſacerdotē pñtē ex iure diuino ꝛ poſitiuo. non tñ
īuenio p̄ceptū a iure diuino vel poſitiuo vt p ſcrip
tū ea teneat māifeſtare ſacerdoti cū ipꝫ nō pōt ha
bere pñtē. ꝛ hꝫ eſt rōnabile. ſacrm̄. n. pnīe non eſt iu
dicio publico ſꝫ ſecreto in quo iudicio ſacerdos te
net penitentē diligēter examinare pcci ꝛ pccōꝝ
circunſtantias inquirendo vt prudent intelligat q̄
le ei debeat p̄bere ꝯſiliū ꝛ cuiuſmōi remediū ad
hibere diuerſis experimētis vtendo ad ſanandū
egrotū extra de pe. ꝛ re. Oīs vtriuſqꝫ ſexus. Si āt
penitēs teneret tētiōe neceſſitatis confiteri p ſcri
ptū ſua pccā ſacerdoti abſenti iimineret piculuꝫ ne
aut eēt defect⁹ in p̄dcā examiatione aut de pccōꝝ
penitētis reuelatione. lr̃e. n. faciliter pñt pdi. aut p
nūciū malicioſe apiri aut p nūcij ignorātiā tradi il
li cui nō mittūtur q eas apiret. aut ſacerdoſ ſi ē ma
licioſus poſſet pandere cōfeſſiōis verbū ꝛ ꝯ peni
tentē p manū ſuā probare talia ꝓbatiōe probabili
abſqꝫ hꝫ ꝙ in hoīs iudicio poſſet deprehendi ꝛ hec
vltia rō ēt ꝯcludit ꝙ ſacerdoti pñti penitēs q nec v
bo nec nutu poſſet cōfiteri nō teneret tentiōe neci
tatis ꝯfiteri p ſcriptū. Vñ ſi hꝫ faceret nō eſt necita
tis ſꝫ ſuperogatiōis. Ad arm i oppm dō ꝙ freq̄nter
ꝯtingere pōt ꝙ obligatus ad faciendū aliqd p vnū
mōdū nō tenet illud facere ſi modū illū obſeruare
nō pōt. Vñ iudex ꝗuis teneat exequi iuſte qđ iuſtū
eſt. iux illud deutero. 16. Juſte qđ iuſtū ē exeq̄ris. ñ
tñ tenet exequi illud iuſtū ſi exeq iuſto mō non pōt.
Silr̃ dico ꝙ ꝗuis hō teneat ꝯfiteri verbo vel nu
tu ñ. tñ d neceſſitate ꝯfiteri qñ ꝯfiteri nō poteſt ali
quoꝝ predictorum modorum.

f **Sexto queritur** vtꝝ cōfitens alicui ſa
cerdoti oīa pccā ſua d
qbus eſt memor ſi diu poſt acceptā abſolu
tionē recordetur alicui⁹ mortalis pcci qđ añ ſuam
ꝯfeſſionē ꝯmiſerat teneat tentione necitatis illud
pccm̄ ꝯfiteri illi eidē ſacerdoti. Ad iſtā q̄ōnē fōte
dicerent qdā ꝙ ſic. qa forte eiſ videret ꝙ ſicut pec
catū eſt diuidere ꝯfeſſionē ſcienter ita aliquo mo
do peccatū eſt confeſſioneꝫ diuiſaꝫ ignorāter nolle
reunire poſt ignorātie remotōeꝫ. Preterea ea que
ptinēt ad eundē foꝝ vident debere ptractari p eū
dē iudicē ſub quo ē iudiciū inchoatū niſi ſit legitia
cā excipiēdi ꝯtra iudicē illū. ꝛ cōmode poſſit hñi. ſꝫ
ꝯfiteri pccm̄ oblitū ptinet ad eundē foꝝ in quo cō
feſſa ſunt alia pccā. qđ patet p hꝫ ꝙ ſi aliqs impetra
uerit p̄uilegiū qđ ſemel poſſit facere vni ſacerdoti
quē elegerit ſuā ꝯfeſſionē gnālēꝫ ſi poſt ſuā ꝯfeſſio
nē fcāꝫ recolat de aliquo qđ tūc tradiderat obliuio
ni pōt de illo eidē ſacerdoti ꝯfiteri ꝛ ab eodē abſol
ui. Vñ poſſet eis videri qđ pccm̄ tpe ꝯfeſſiōiſ obli
tū ꝛ poſtea cognitū eſt ad eundē ſacerdotē referren
dū. Mihi aūt diſtinguendū vr̃ ꝙ aut tpe ꝯfeſſiōis
penitēs adhibuit debitā diligentiaꝫ prout de lege
cōi hūana pmittit fragilitas vt memoriā hēat oi
um pccōꝝ ſuoꝝ mortaliū aut fuit ignorās ignoran
tia affectata vel craſſa ſi ſcđo mō. credo ꝙ recta rō
exigit vt illud idē pccm̄ ꝯfiteat eidē ſacerdoti ſi il
lū cōmode pōt inuenire ꝛ nō ſit ab illo ſacerdote in
terdcā poſtea abſoluēdi ptās aut p̄dcm̄ pccm̄ ꝛ oīa
alia pccā mortalia p̄ori ſacerdoti ꝯfeſſa ꝓut pōt re
colē ꝯfiteat alteri ſacerdoti. ſi p̄mo mō. nō credo ꝙ
p̄ori ſacerdoti teneat tētiōe necitatis illđ pccm̄ cō
fiteri. tenet tñ illđ pccm̄ ꝯfiteri alij ſacerdoti ꝗuis
eni de iſto fuerit abſolutus quantū ad iudicium ec
cleſie triumphantis ꝛ militantis. quia ſacerdoſ ab
ſoluere poteſt de confeſſis ꝛ de predcō modo obli
tis. tamen quia abſolutio d oblitis dꝫ intelligi ſub
hac conditione. vt. ſcilicꝫ quando reducta fuerint
ad memoriam dicant illi ſacerdoti in confeſſione
qui ab illis poteſt abſoluere tenet illud cōfiteri p⁹
eius remotam obliuionem.

s **Septimo** queritur vtrum poſſit diſ
ſpenſari cuꝫ aliquo vt non
teneat confiteri. Et videtur ꝙ ſic. diſpen
ſatio ē quedā iuris intpretatio in leuiorem parteꝫ
Sed papa interpretari poteſt verba euangelij. 2a.
q. 4a. Preſul. ergo non obſtante ꝙ confiteri ſacer
doti ſit preceptum euangelicum papa poteſt in il
lo diſpenſare. Jtem tantam poteſtateꝫ habꝫ qui
cunqꝫ papa quantā habuit beatus Petrus. ſꝫ bea
to Petro dictum eſt. quodcūqꝫ ſolueris ſup terrā.
ꝛc. Math. 16. ergo qui abſolutus eſt a precepto cō
feſſiōis per papam a deo abſolutus eſt. Jtem lex
non obligat añ ſui promulgationem. ſed lex de con
fitendo ſacerdoti promulgata fuit per apl̃os vt ſu
perius dcm̄ eſt. cum ergo papa poſſit diſpenſare ꝯ
canones apoſtoloꝝ. 82. di. Preſbyter. videt ꝙ pa
pa poſſit diſpenſare in precepto de confitendo ſa
cerdoti. Jtem ſicut p̄cepta noui teſtamenti ſunt a
deo. ita precepta veteris. ſed preceptū eſt in vete
ri teſtamento decimas ſoluere. in quo tamen pre
cepto papa diſpenſare pōt. extra de decimis. Ex
parte tua infra. ꝛc°. ſequenti. ergo ſimiliter non ob
ſtante ꝙ preceptum de confitendo ſacerdoti ſit p̄
ceptum noui ſacramēti papa in illo diſpenſare po
teſt. Jtem. 13a. di. in principio contra ius nature
poteſt diſpenſari cauſa maioris mali vitandi. ſed
omne ius nature ius diuinum eſt. quāuis non om
ne quod eſt de iure diuino ſit de iure nature. er
go in omni precepto diuino papa poteſt diſpenſa
re cauſa maioris mali vitandi. Contra. papa cō
tra euangelium diſpenſare non poteſt. 25a. q. p̄ma
Sunt quidam. ſed confiteri ſacerdoti eſt preceptū
euangelicum vt ſuperius oſtenſum eſt. ergo papa
in illo precepto diſpenſare non poteſt. Jtem aut
homo poteſt obſeruare illud preceptum aut non.
ſi non. diſpenſari non indiget. ſi ſic rationabile eſt
ꝙ ſeruet. Sed contra rationem non eſt fidelis di
ſpenſatio. ſed crudelis diſpenſatio ſecūdū Bern̄.
libro tertio de conſideratione. capitl̃o. 14°. ergo pa
pa in precepto de confitendo ſacerdoti diſpenſare

nõ poteſt. quia vt ibi dr̄ papa penitus ē diſpēſator in edificationē nõ in deſtructionem. Rn̄deo cõfiteri ſacerdoti ē de iure diuino vt ſupius oñſuꝫ eſt. Sꝫ obſeruatiõis eius circũſtãtiatio eſt de iure pure poſitiuo. Cũ ḡ papa ſit ſubditus iuri dĩno ⁊ ſit ſupra oē ius pure poſitiuũ diſpēſare nõ põt cũ aliquo qn teneat̄ ꝯfiteri ſacerdoti. Sed ꝙ nõ teneat̄ cõfiteri eo mõ quo determiatũ eſt a cõcilio gnãli. in h̄ papa diſpenſare põt. qꝛ illa circũſtãtiatio eſt d̄ iure pure poſitiuo. Ad pm in oppm dd̄ ꝙ diſpēſatio ñ ē iuris interp̄tatio. ſꝫ aliqua ei9 relaxatio ſeu rigoris eius tēperatio ex aliqua rõnali cã. Ad 2m dd̄ ꝙ per illud verbũ nõ fuit ꝑmiſſa Petro ptãs contra ius diuinũ vel nãe. Sꝫ ſup oē ius pure poſitiuuꝫ. Et ego ꝯcedo ꝙ papa põt nouũ ius ꝯſtituere ⁊ ius pure poſitiuũ mutare renouare ⁊ reuocar̄ ſicut ſibi placet. qꝫuis h̄ nõ deceat ipſuꝫ facere ſine rõnabili cã. qꝛ ſicut dicit. Ber. li. 3°. de ꝯſi. c°. ii°. Indecēs ē pape volũtate ꝓ lege vti. Ad 3m dd̄ ꝙ qꝫuis lex nõ obliget ante ſui ꝓmulgationē. tñ robur ſuuꝫ p̄ncipaliter hꝫ ab inſtituēte. qꝫuis aũt cõtra ſtatuta aplõꝝ poſſit papa diſpēſare. nõ tñ ꝯ ſtatutũ diuinũ

Ad 4m. dd̄ ꝙ mõ aliquo dare decimas ē de iure nature. inqꝫtuꝫ. ſ. ꝑ deciam intelligr̄ aliqua portio nccia ad ſuſtentationem miniſtroꝝ dei: inqꝫtũ etiã accipitur determinate pro parte decima fuit d̄ iure diuino qꝫtũ ad pplm iſrael. Sed qꝫtuꝫ ad alios hñtes poſſeſſiões tpales ē de iure poſitio exceptis his cũ qbus diſpenſatũ eſt tacite vl̄ exp̄ſſe. p° mõ accipiēdo decimas papa diſpenſare non põt quin hoies teneãtur dare decimã. qꝛ non põt diſpenſar̄ ꝯ ius nature. 2° aũt mõ diſpenſare põt. qꝛ etiã decime ſunt bona eccl̄ie quoꝝ papa eſt p̄ncipal̄ diſpenſator. põt illis de qbus rõ exigit. vt. ſ. religioſis ⁊ paupibus dare decimã qꝫ alias tenerētur ſoluere.

Ad 5m dd̄ ꝙ in h̄ non eſt aſſentiendũ Gratiano. Vñ ⁊ in hoc glo. ipſum reprehēdit ibidē. Ad 2m. ad ptē ſcdam qꝫuis cõcedi poſſit gr̄a cõcluſiõis. tñ nõ cogit. qꝛ qꝫuis aliquis poſſit obſeruar̄ preceptũ tanta tñ poſſet eſſe difficultas ⁊ ꝑiculũ in obſeruãdo rõne aliquorũ accidentiũ que poſſunt ſupuenire ꝙ ibi eſſet conueniēs ratio diſpenſandi.

o Ctauo q̄ritur vtꝝ cõfeſſionē fcãm ꝓ ꝓpo ſacerdoti reſpectu eorũdeꝫ peccõꝝ in numero neceſſariũ ſit iterare Et vr̄ ꝙ ſic. de pnia di. 6ª. c°. i°. ⁊ mgr̄ di. ꝓſenti. c°. 5°. Qui vult cõfiteri pccã vt inueniat gr̄aꝫ querat ſacerdotē ſciētē ligare ⁊ ſoluere. Sꝫ qñꝫ ꝓꝑus ſacerdos neſcit ligare ⁊ ſoluere. ḡ pccã talia ſacerdoti ꝯfeſſa oꝫ iterũ alij ſacerdoti ꝯfiteri. Itē qñꝫ accidit ꝙ ꝯfeſſione fcã ꝓprius ſacerdos videt aliqd̄ pccm̄ de quo nõ põt penitētē ſoluere. ſꝫ ipm ad ſuperiorē remittit. ḡ in h̄ caſu idē pccm̄ in numero iterũ ꝯfiteri tenet̄. Itē medicus nõ tm̄ dꝫ ſcire infirmitateꝫ ſꝫ ea que infirmitatē aggrauãt. Sꝫ pccã p̄terita qꝫuis remiſſa aggrauãt ſeq̄ntia. ḡ ille q r̄cidiuat i peccatũ mortale tenet̄ iteꝝ ꝯfiteri pccã p̄terita. Iteꝫ ꝯtinger̄ põt ꝙ penitēs tradat obliuioni pniaꝫ ſibi iiunctã añ ei9 expletionē. cũ ḡ teneat̄ ſatiſfacere de pccõ ad arbitriũ ſacerdotis. ⁊ ſacerdos ſibi taxare pniaꝫ iuſte nõ põt. niſi ſciat clpã. vr̄ ꝙ i h̄ cãu teneatur hõ eadē pccã in nũero iterũ ꝯfiteri. Iteꝫ ꝑ opa fcã in mortali pccõ nõ fit ſatiſfactio. ſꝫ ꝯfeſſio ē ꝑs ſatiſfactiõis de peni. di. pª. Si cui. §. h̄ idē. ⁊ magr̄ p̄nti. di. c. 4°. ḡ ꝯfeſſio fcã in mortali pccõ eſt de eiſdē pccis in nũero iteꝝ facienda. Itē ꝯfeſſio diminuta nõ ipetrat gr̄am. qñ. ſ. peccõr celat vni qd̄ dic̄ alij. de pnia. di. 5ª. c°. i°. ḡ vr̄ ꝙ pccã ſic cõfeſſa iteꝝ ſunt de nccitate ꝯfitenda. Contra mgr̄ i p̄nti di. c. 6°. ⁊ hr̄ de pnia di. iª. menſurã. §. nõ ita. Nõ eſt neceſſe vt q̄ ſemel ſacerdoti cõfeſſi fuerim9 denuo cõfiteamur. Itē nõ ē neceſſariũ iterare medicinaꝫ ſi nõ iteratur morbus. Sꝫ idē pccm̄ in nũero iterari nõ põt. ḡ de eiſdem pccis in numero nõ eſt neccium iterare ꝯfeſſionē. Rn̄deo ꝙ vē penitēs ⁊ ꝯfeſſus ⁊ rite a ꝓpõ ſacerdote abſolutus vel ab eo q põt q cũqꝫ ſit ille ex pniam ſibi iniũctã in memoriaꝫ retinēs nõ tenet̄ de neceſſitate eadē pccã in nũero iterũ ꝯfiteri. tñ ſicut dicit mgr̄ in lr̄a in hac di. c. 4°. ⁊ eſt de pnia di. iª. Mēſurã. §. quē penitet. qꝫto pluribuſ qs ꝯfitet̄ in ſpe vēie turpitudinē crimis tãto facili9 ꝯſequet̄ gr̄am remiſſiõis. nõ. n. rõnabile eſt vt ꝓ eadē cã neceſſariuꝫ ſit hoieꝫ bis iudicari i eodem foro. Ad pm i oppm dd̄ ꝙ ſacerdos q neſcit ligare nec ſoluere eo ꝙ forte ē idiota vel totaliter ignorãs nõ rite abſoluit. ⁊ ille qui ſcit talē eſſe illuꝫ ſacerdotē ⁊ aliũ querere negligit vere penitēs non eſt. Vñ poſt verba allegata ſubiungit mgr̄ in lr̄a ⁊ etiã decretũ ſic. nec cũ negligens circa ſe extiterit negligat̄ ab illo q eũ miſericorditer monet ⁊ petit ne ãbo in foueã cadant quã ſtultus euitare noluit. Vñ cõcedo ꝙ tali ſacerdoti ſcienter ꝯfeſſus diſcreto ſacerdoti eadē pccã in numero ꝯfiteri tenetur.

Ad 2m dd̄ ꝙ in iſto cãu penitēs idem pccm̄ in numero ꝯfiteri tenet̄ ſupiori a quo põt abſolui. Alia aũt a qbus põt abſolui a ꝓpõ ſacerdote. ſupiori iterare nõ tenet̄ de neceſſitate. ſi oia integre dicit ꝓprio ſacerdoti in iſto cãu abſolutio ꝓprij ſacerdotiſ ⁊ ſupioris vnã cõplent ſufficientē abſolutionē. precedere dꝫ tñ abſolutio ſuperioris. Ad 3m dd̄ ꝙ ſicut nõ oꝫ medicũ corporalē ſcire oia que aggrauãt infirmitateꝫ niſi illa que ita notabilr̄ aggrauant ꝙ poſſent obſiſtere curatiõi. ⁊ ſic nõ eſt nccũꝫ ad ſalutem oia intimare ſacerdoti in ꝯfeſſione q̄ pccm̄ aggrauãt. ſꝫ ſolũ illa que aggrauãt notabilr̄ q̄ poſſent curatiõi obſiſtere. Sic aũt aggrauant pccã p̄terita p9 ꝯfeſſa ⁊ remiſſa. in cãu tñ in quo notabilr̄ ⁊ ꝑiculoſa grauitas pcci exp̄mi nõ poſſet niſi dicendo aliqd̄ prius ꝯfeſſuꝫ ⁊ remiſſuꝫ illud pccm̄ teneret̄ pēitens iterũ dicere ſacerdoti. 4m arm. bñ ꝯcludit.

Ad 5m dd̄ ꝙ qꝫuis ꝯfeſſio fcã in pccõ mortali ſciēter nõ valeat ad r̄mediũ niſi diſpoſitie. tñ ad h̄ valet ꝙ tal̄ nõ eſt p̄cepti tranſgreſſor. eēntiaꝫ. n. actuũ p̄ceptorũ non ſemꝑ tenemur explere ex charitate ad vitandũ demeritũ qꝫuis ſine charitate actus ñ mereatur p̄miũ. Vñ tal̄ nõ tenet̄ de nccitate eadē pccã in numero iterũ ꝯfiteri ſacerdoti. Aliq aũt dicũt ꝯriũ dn̄tes etiã ꝙ tal̄ mortalr̄ peccat. qꝛ qꝫtũ in ſe eſt facit irreuerentiã ſacr̄o qd̄ nõ vr̄ eē ſine ſacri ꝯtēptu. Sꝫ ꝯ eſt de peni. ⁊ re. Ex quadã. dr̄ de ill̄ qui veniũt ad ꝯfeſſionē ⁊ nõ penitēt. ꝙ eoꝝ ꝯfeſſio eſt admitenda ⁊ crebris ⁊ ſalubribus mõitis ē pēitentia indicēda. abſoluendi tñ nõ ſunt. Vñ ſi abſolutionē nõ recipiãt nõ cõtēnit̄ ſacr̄m nec a ꝯfeſſore nec a ꝯfeſſo. Si aũt ꝯfitens in mortali pccõ attrit9 eſt de pccõ ſuo. ita vt probabiliter poſſit preſumer̄ eē ſe diſpoſitũ ñ peccat abſolutiõeꝫ recipiēdo. imo freq̄nter in virtute clauiũ ꝑ ſuſceptiõeꝫ abſolutõiſ

formatur sua attritio. Ad 6^{m}. dō ꝙ ille q scīēter diuidit ꝯfessionē nō est vere penitēs. nec v̄e confitetur. ⁊ iō taľ illa eadē pccā mortalia in nūero tenetur vni sacerdoti iterum confiteri.

n Ono q̄ritur vtꝝ sacerdos ꝓp̄us possit de iure punire illū q nō ꝯfiteť seľ i anno. Ad istā qōnez nihil aliud rn̄deo nisi illδ qδ dı̄ ex̄ de peni. ⁊ re. Ois vtriusq̄ȝ sexus. vbi dı̄. ois vtriusq̄ȝ sexus fideľ postq̄ȝ ad annos discretōis puenerit oīa sua solus pccā saltē semel in anno fideliter ꝯfiteať ꝓprio sacerdoti. ⁊ iniūctā sibi pn̄iā ꝓ viribus studeat adimplere. suscipiēs reuerēter ad minus in pasca eucharistie sacrm̄. nisi forte de ꝓprij sacerdotis. ꝯsilio ob aliquā rōnabilē cām ad tēpus ab eius. ꝑceptiōe duxerit abstinenduȝ. alioqn viuens ab ingressu eccľie arceatur ⁊ moriēs ecclesiastica careat sepultura.

Articulus tertius.

c Onseq̄nter q̄ritur de 3°. p̄ncipali. Et circa ħ queruntur nouē. P° vtꝝ penitēs teneať ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti. 2° vtꝝ illi q ꝯfitēť alicui hn̄ti ptātem ep̄i teneanť illo eodē anno ꝯfiteri suo p̄sbytero parochiali. 3°. queriť vtꝝ ꝯfessi nō sacerdoti quē parochiaľ sacerdos posuit loco eius credens eū sacerdotē esse teneanť illa eadē pccā iterū ꝯfiteri postq̄ȝ ꝯstiterit illū cui cōfessi fuerit sacerdotez nō esse. 4° vtꝝ hō teneať ꝯfiteri oīa pccā mortalia tam secreta q̄ȝ publica. 5° vtꝝ teneať ꝯfiteri oēs pcci circūstantias. 6° vtꝝ pccōr statī teneatur ꝯfiteri hita opportunitate sacerdotis. 7° q̄riť vtꝝ mulier teneať ꝯfiteri suo p̄sbytero parochiali pccīn qδ cū eo cōmisit. 8° vtꝝ ꝯfessio sacr̄alis possit fieri pluribus sacerdotib⁹ simul. 9°. vtꝝ ille. 16 cōditiones q̄ a magr̄is assiganť regranť ad ꝯfessionē q̄ his versib⁹ cōtente sunt. Sit simplex hūilis ꝯfessio pura fidelis. Atq̄ȝ freq̄ns. nuda. discreta. libēs. verecūdia. Integra. secreta. lachrymabilis accelerata. Fortis ⁊ accusans ⁊ sit parer̄ parata.

p Rimo queritur vtꝝ penitēs teneatur ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti. Et vı̄ ꝙ n̄. magr̄ di. pn̄ti. c°. 5. Qui oīo ꝯfiteť sacerdoti meliori q̄ȝ pōt cōfiteať. g̊ qn̄ penitēs pōt inuenire meliorē sacerdotez q̄ȝ sit suus ꝓprius nō teneť suo ꝓprio sacerdoti ꝯfiteri.

Itē Ber. δ p̄cepto ⁊ dispōne. c. 4°. Iniquū ꝓcul dubio foret si statuta pro sola charitate ꝯ charitatē tenereť. sȝ si penitēs nō posset ꝯfiteri cuicūq̄ȝ sacerdoti cui ꝯfitendo vtili⁹ prouideret aīe sue. p̄ceptū de ꝯfitendo ꝓprio sacerdoti qδ pro charitate institutū est tenereť ꝯ charitatē qδ irrationabile esset.

Itē sacerdos ꝓpri⁹ ē aliqn̄ indiscret⁹ nimis. aliqn̄ sollicitās ad malū cōfitentē. g̊ saltē in isto cāu nō teneť penitēs ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti. Itē rōe delicti dȝ hō iudicari ab illo in c⁹ iurisdictiōe deliquit ex̄ de foro cōpe. Postulasti. ⁊ 3ª. q. 6ª. c. vlt. vbi dı̄ Ibi cā agať vbi crim̄ ꝯmittiť. g̊ δ pccō qδ qs ꝯmittit i aliena parochia n̄ teneť ꝯfiteri ꝓp̄o sacerdoti.

Itē ep̄i abbates exēpti nō hn̄t ꝓprios sacerdotes g̊ tales nō tenēť ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti. Itē qlibȝ sacerdos ptātez clauiū imediate hȝ a xp̄o. cū xp̄us dixit discipľis illud vbū. Io. 20. Accipite spm̄ scm̄ ⁊c. nō tm̄ dixit apľis. sȝ ēt alijs discipľis. g̊ qlibȝ sacerdos quēlibȝ ligare ⁊ soluere in foro pn̄ie potest. Itē in cāu extreme nccitatis qlibȝ sacerdos pōt hominē absoluere. 26ª. q. 6ª. Si p̄sbyter. ⁊. c°. sequ. ⁊ ex̄ de furtis. Fures. g̊ hō nō semꝑ teneť ꝯfiteri ꝓp̄o sacerdoti. Cōtra ex̄ de peni. ⁊ re. Ois vtriusq̄ȝ sexus p̄cipitur ꝯfessio ꝓprio sacerdoti faciēda. Itē cōfessio fcā corā nō suo iudice nō valet in foro cōtētioso. ex̄ de iudicijs. At si clerici. g̊ a siľi ꝯfessio fcā illi q suꝑ ꝯfitentē nullā hȝ iurisdictonē nō valet i foro pn̄ie. Itē de pn̄ia. di. 5ª. Sacerdos. §. ꝙ aūt. nemo alteri⁹ parochianū iudicare p̄sumat. Rn̄deo ꝙ sacerdos ꝓpri⁹ quadrupľr pōt accipi. Uno mō ꝓp̄us est sacerdos alicui⁹ hn̄s suꝑ ip̄m iurisdictionē ordiariā in foro pn̄ie mō tn̄ inferiori. ⁊ sic est proprı⁹ sacerdos ille q cōiter vocať p̄sbyter parochialis. Alio mō hn̄s iurisdictionē ordiariā mō p̄ncipali. ⁊ sic ep̄s ē ꝓpri⁹ sacerdos oīuȝ exn̄tiū i suo episcopatu vel mō p̄ncipalissio ⁊ sic papa ē sacerdos omniū xp̄ianoꝝ. 3°. mō habens iurisdictionem δlegatam ab aliquo istorum vel a legato dn̄i pape. 4° modo habēs iurisdictionem ex cōmuni cōcessione vel permissione iuris. ⁊ sic sunt proprij sacerdotes illi quos episcopi ⁊ abbates exempti eligūt in cōfessores talibus enim permittiť ex iure cōmuni eligere sibi discretū ⁊ prouidum cōfessorē extra de peni. ⁊ re. c°. ne pro dilatione. sic eniȝ etiā ē proprius sacerdos p̄sbyter qcunq̄ȝ illius quē audit cōstituti in articulo necessitatis. si ꝓpriū sacerdotem aliquo trium predictorū modorum non potest habere. vt patet ꝑ auctoritates ad hec allegatas i arguendo. ħ etiā 4° modo est ꝓprius sacerdos vagabundoꝝ qcūq̄ȝ p̄sbyter parochiaľ in cui⁹ parochia voluerit confiteri. q꞉ tales nusq̄ȝ hn̄t domiciliū ꝓpriū. ff. ad municipales. l. Labeo. Similiter dico de illis q domicilio relicto nauigāt vel iter faciūt querētes. qūo se ꝯferāt. ff. ad municipales. l. Eius §. Si qs domicilio. sic ēt est ꝓpri⁹ sacerdos ꝑegriorū ad scā loca. qcūq̄ȝ parochiaľ p̄sbyter cui voluerint cōfiteri de ꝯmissis postq̄ȝ recesserīt a iurisdictōne illi⁹ in cui⁹ ptāte hn̄t domiciliū. accipiēdo āt ꝓpriū sacerdotē ꝓ sacerdote hn̄te iurisdictōnē aliq° p̄dcōꝝ mōꝝ nō est facienda cōfessio ꝓp̄o sacerdoti ad ħ vt hō nō trāgrediať p̄ceptū. ⁊ ꝯsequať ꝯfessionis effectū. q꞉ sicut i nālib⁹ ad aliquē effectū reqriť potētia actiua in agēte. ⁊ materia debita i suscipiēte sic ad effectū ligādi ⁊ soluēdi in foro ꝯscie reqriť ptās clauiū q̄ dať sacerdoti i sua ordiatiōe ⁊ matia debita. i. subdit⁹ q hētur ex iurisdictiōe aliquo predcōꝝ mōꝝ. Sȝ accipiēdo ꝓpriū sacerdotē. p° mō vel. 2°. q̄ȝuis sit eis ꝯfessio reqľr faciēda. in multis tn̄ casib⁹ nō oȝ. vt ōn̄suȝ est. Ad p^{m} in opp^{m}. dō ꝙ illa auctoritas intelligi dȝ in cāu in quo licitū ē alicui cōfessorē eligere. Ad 2^{m} dō ꝙ iura magis respiciūt vtilitatē cōitatis q̄ȝ vnius ꝑsone. Et ideo q̄ȝuis in casu esset melius alicui confessorem posse eligere pro sua voluntate quā teneri suo ordinario confiteri. tamen non etiam vtile pro cōmunitate ꝙ cuilibet licitū esset cōfessorē eligere. In cāu aūt in quo expedit alicui ordinarius debet dispensare si requiratur. qδ si voluerit. magis facit subditus vtilitatem anime sue propter bonum obediētie confitendo proprio sacerdoti minus bono dum tamen sit sufficiens quam confitendo alij meliori.

Ad 3m dõ ꝙ i illo casu dꝫ petere licẽtiã pẽitẽs a ꝓprio sacerdote vel ab episcopo vel papa vl' a legato pape vt possit alteri ↄfiteri. etiã in tali casu talis licentia sibi denegari nõ dꝫ. qꝛ sacerdoti ꝓprio nõ tenetur in hꝯ cãu ↄfiteri d pe. di. 6. Placuit. Ad 4m dõ ꝙ ille auctoritates nõ sũt intelligende in foro pnie sed ↄ̃ curioso. Ad 5m pꝫ solũo quid dõ ex dictis i qõne. Ad 6m dõ ꝙ ꝗuis ptãteꝫ clauiũ omnes discipli receperit immediate a xpo. tñ ptãteꝫ iurisdictionis receperũt inferiores mediantibus aplĩs. ⁊ alij aplĩ mediante Petro vt aũt visum est in qõe non tñ requiritur in confessore ptãs clauiuꝫ sed ẽt ꝙ hẽat in foro pnie iurisdictiõeꝫ ordinariã vel delegatam ex cõmissione spãli. vel ex generali permissione iuris super illũ qui sibi confitetur. Ad 7m solutuꝫ est ex d.is in qõe. Ad arᵃ ad partẽ aliã dõ ꝙ ꝓcedũt in sacerdotẽ respectu illius super quẽ non hꝫ iurisdictionẽ aliquo predcõꝝ modorum.

SEcundo queritur vtrũ illi qui confitentur alicui habenti ptãtem epi teneantur illo eodem anno confiteri suo pſbytero pochiali. Et vꝫ ꝙ sic. iiᵃ. q. iᵃ Peruenit si sua vnicuiqꝫ epo iurisdictõ ⁊ potestas non seruatur ecclesiasticus ordo confunditur. g silr si ñ seruatur parochiali presbytero. quantũcũqꝫ g aliqs sit confessus vel epo vel alicui de licentia eius tenetur confiteri semel in anno suo parochiali pſbytero. Item fm Ber. 3o li. de consi. co. 13. ecclesiastica Hier. est ad exemplar euangelice Hier. sed i angelica Hier. illud qd conuenit angelis alicuius ordinis ex officio nunꝗ̃ cõmittitur angelo alterius ordinis. ergo silr non est hoc licitũ fieri in ecclesiastica Hier. Item sacerdos non dꝫ illi dare eucharistiam cuius cõscientiam ignorat. cum ergo cuicũqꝫ subdito debeat eucharistiam ministrare semel in anno quilibet tenetur sibi semel in anno confiteri ꝗ̃tũcũqꝫ sit confessus episcopo vel eius penitentiario. Iteꝫ ↄ̃ rõneꝫ est subtrahere alicui cognitionẽ rei de qua tenetur reddere rationem. sed sacerdos de suis subditis deo tenetur reddere rõnem. ergo non licet episcopo facere aliquid. quo vnus parochialis possit cognoscere conscĩetiam subditi sui.

Item quilibꝫ tenetur confiteri semel in anno ꝓprio sacerdoti. extra de pen. ⁊ re. Omnis. sꝫ epũs nõ est ꝓprius sacerdos imo cõis. g penitẽs ↄfitendo epo vel alicui de licentia eius non seruat statutũ nisi cõfiteatur cum hoc semel in anno pſbytero parochiali. Contra maiorem potestatẽ hꝫ episcopus super subditos parochialiũ sacerdotũ ꝗ̃ ipi pſbyteri. qꝛ eam recipiũt ab epo. ⁊ vt hẽtur prima propositiõe de cãis. causa prima plus põt super effectum. ꝗ̃ 2a causa. cum ergo illi qui confitentur alicui de licentia sui pſbyteri parochialis non teneantur anno illo sibi ↄfiteri multo minus illi qui confitemur alicui de licentia epi. Rñdeo epũs habet ordinariam iurisdictionẽ super subditos. sacerdotũ parochialium. illud aũt qd conuenit alicui ex ordiaria iurisdictione ipse põt cõmittere alij hñti ordinẽ conuenientẽ ad illud officium exequendũ. extra de cõse. eccl'ie. Aqua illi q g confitentur legitime hñti ptãtẽ epi. ⁊ absoluũtur ab eodẽ vere sunt absoluti nec eadem pccã in numero tenẽtur suis pſbyteris parochialibus confiteri. sꝫ vtrũ eodem anno teneãtur suis pſbyteris confiteri pccã que post absolutioneꝫ incurrũt. opiniones sunt. Et aliqui dicunt ꝙ non. qꝛ per pſbyteruꝫ parochialẽ nõ tñ itelligitur curatꝰ inferior. sꝫ etiã epũs. Vñ epatus qñꝫ dicitur parochia. ⁊ epũs pſbyter parochialis. qd probari posse videtur per illud qd dꝛ extra de parochijs ⁊ aliẽis parochianis. Nullus. ⁊ 9a. q. 2a. nullus. ⁊ c. nullus pmas. ⁊ c. vlti. Alij dñt per pſbyterũ parochialeꝫ non intelligi nisi inferiorẽ curatũ qꝛ verba debent accipi fm ꝙ sonãt in vsu cõi. Preterea papa i priuilegio concesso minoribus ⁊ pdicatoribus super confessionibus audiendis ⁊ heremitanis ex puilegio spãli nouiter emanato declarando videtur dicere ꝙ in illo statuto. Ois vtriusqꝫ sexus. intelligitur parochialis pſbyter ille qui in cõi vsu sic vocatur in hoc ꝙ dicit confessi fratribus teneantur semel in anno suis pſbyteris parochialibus cõfiteri ꝓut statuit cõciliũ gnãle. cũ. n. dicendo pſbyteris excludit nõ pſbyteros. ⁊ per hoc ꝙ dicit suis. excludit ñ habentes iurisdictionẽ sup eos. vꝫ ꝙ per hoc qd dic parochialibus excludat epos. alias illud verbum parochialibus ibi poneretur pro nullo. vbicũqꝫ eniꝫ papa dicit aliquid per modũ declaratiõis iuris si bullatũ est. ad omnes se extẽdit. etiã si nõ sit insertuꝫ inter alias decretales. Cuꝫ g epũs nõ sit sup statutũ confessi sibi vel alicui auctoritate eius tenentur eodẽ ãno suo curato inferiori semel cõfiteri nõ sic autem dicendum est de confitentibus pape. vl' habentibus eius auctoritatem absolute. quia papa est super concilium generale. pa tamen opinio rõnabilior videtur. Ad primũ in oppositũ dicend ꝙ cum episcopus cõcedit alicui potestatẽ audiẽdi confessiones non aufertur inferiori curato iurisdictio sua. sꝫ seruatur. quia datur ei coadiutor ad executionem officij quod sibi incumbit ex sua iurisdictione que principalius est episcopi ꝗ̃ illius. sic in angelica hierar. dona ordinum inferiorũ excellentiora sunt inferioribus. Ad 2m dicendũ ꝙ non est simile. quia quilibet ãgelus sufficit plene ad exequendũ actus conuenientes officio suo. nõ sic aũt de potest dici de quolibꝫ iferiori curato. Pretea ista officia i eccl'ia latẽt militãte fuerũt distita eccl'ia pgnãte religionibꝰ vtilibꝰ ad hꝰi officia exeqnda. Vñ postꝗ̃ prodierũt in lucẽ. conueniẽs fuit vt istorum officioꝝ aliquo modo. s. ⁊ cõmissione eẽnt participes. sicut postumus partem accipit bonorum que ante suam natiuitatem alijs filijs erant diuisa ff. de liberis postumis. l. quod dicitur. ⁊ co. de postumis. l. pa. ⁊ l. quod causatum. ⁊ insti. de exhereda. libe. §. postumi. Ad 3m dõ ꝙ cognitio quã potest habere sacerdos in foro pnie de conscientia subditi sui dependet a subditi volũtate. ⁊ ideo debet eum reputare idoneum ad suscipiendũ eucharistiam si affirmat se penitentem esse ⁊ legitime cõfessum ei qui ipsum potuit absoluere. si tamen sacerdos haberet aliqua signa probabilia ꝙ ille non diceret verum non teneretur sibi eucharistiaꝫ ministrare nisi ille sibi faceret sufficientem fidem. nõ dico de hoc quod est vere penitens. nec de hoc quod est vere confessus. qꝛ ista non cadunt sub ꝓbatione. sed de hoc quod est confessus illi qui ipm poterat absoluere. nisi impedimentum fuerit ex parte sui ipsius confitentis. Ad 4m dicendum ꝙ sacerdos non tenetur reddere rõnẽ de his que subditꝰ suus ñ reuelauit sibi nisi hꝫ ex culpa sua ꝓcesserit.

Ad vlt^m pꝫ. qd dō ſit ex dcis in hac qōe ꝓcedẽti.

t **Ertio** q̃rit̃ vtꝝ ꝯfeſſi nõ ſacerdoti quẽ ꝓochial̃ ſacerdos poſuit loco ei⁹ credẽs eum eſſe ſacerdotem teneantur illa eandem pccata iterum confiteri. poſtq̃ꝫ conſtiterit eis illũ cui cõfeſſi fuerunt nõ eẽ ſacerdotẽ. Rñdeo ꝙ tales tenẽt̃ illa eadẽ pccã ſi illoꝝ ſint mẽoꝛ s iteꝝ ꝯfiteri ſacerdoti. q2 ſꝫ rei veritatẽ ꝺ ill' nõ ſũt rite cõfeſſi. nec ſacrm̃ pnie ſuſceperũt. nꝫ tñ iudicãdi ſunt peccaſſe tãq̃ꝫ trãſgreſſoꝛes ſtatuti de ꝯfitendo. q2 eos ignoꝛãtia inuincibilis ſeu ꝓbabilis excuſauit. ⁊ dico ꝙ illa ꝯfeſſio eis fuit meritoꝛia. non tñ eis tã vtilis ceteris parib⁹ ac ſi ꝯfeſſi ſacerdoti fuiſſent. q2 nõ ſacerdos nõ põt ꝯferre penitẽti illꝺ bñficiũ ꝙ ſacerdos ex vi clauium ãminiſtrat.

q **Uarto** q̃ritur vtꝝ hõ teneat̃ cõfiteri oia pccã moꝛtalia tã ſecreta q̃ꝫ publica. Et vꝫ ꝙ nõ. Magr̃ ſupꝛa di. 16. c. 1°. Contrictio eſt ꝯ pccm̃ coꝛdis. g̊ de pccis coꝛdis nõ tenent̃ hoies ꝯfiteri. ſꝫ tm̃ cõteri. Jtẽ ꝯfeſſio ẽ ꝑ quã moꝛb⁹ latẽs in ſpe venie apit̃. g̊ nõ tenemur ꝯfiteri de patẽtib⁹ pccis. Jtẽ ex̃ de accuſationib⁹ Euidẽtia. euidẽtia ꝑpetrati ſceleris nõ indiget clamoꝛe accuſatoꝛis. g̊ de ſceleribus que euidenter ꝑpetrata ſũt nõ tenemur ꝯfiteri. Cõtra de quolibꝫ pccõ moꝛtali tenemur integre penitere. ſꝫ integra pnia nõ tm̃ ꝯpꝛehẽdit ꝯtrictionẽ. ſꝫ ẽt ꝯfeſſionem ⁊ exterioꝛẽ ſatiſfactionẽ ſi ſit poſſibile. g̊ de quolibet moꝛtali pccõ tenemur ꝯfiteri. Rñdeo ꝙ hõ tenet̃ ꝯfiteri oia pccã moꝛtalia tã ſecreta q̃ꝫ publica. qa ⁊ ſi ſecreta moꝛi debeãt interi⁹ ꝑ ꝯtritõeꝫ. deferri tñ debẽt ad ſepeliendũ exterius ꝑ ꝯfeſſionẽ. Et q2 nõ ſufficit aliqd eſſe notũ iudici niſi ſit ei notũ i foꝛma iudicij. q2 vt dꝛ. 3ª. q. 7ª. Judicẽ. Judex dꝫ iudicar̃ ſm allegata. g̊ pccã publica q̃ꝫuis ſint manifeſta ſacerdoti ſicut hõi. q2 tñ nõ ſt ei manifeſta ſicut vicario dei. oꝫ ea ꝯfiteri. Et pꝛeterea ſicut dic̃ magr̃ di. pñti. c. vlti. ꝯfeſſio ẽ q̃dã punitio pcci. ⁊ ꝑ eã pccõꝛ fit hũilioꝛ ⁊ cautioꝛ. Uñ nõ eſt tm̃ ad notificanduꝫ ꝯfeſſoꝛi pccm̃. Ad p^m in opp^m dō ꝙ illud vbum magr̃i eſt intelligendũ ſm quandã appꝛopꝛiationẽ.
Ad 2^m dō. ꝙ q̃ꝫtũcũq̃ꝫ moꝛb⁹ pcci ſit patẽs hoib⁹ in effectu tñ latẽs eſt exterius in ſua cã. Ad 3^m dō ꝙ illa auctoꝛitas intelligẽda ẽ in foꝛo ꝯtẽtioſo vbi iudicatur malũ de interioꝛi opꝫ. nõ i foꝛo pnie vbi pꝛincipali⁹ iudicatur de intentione.

q **Uinto queritur** vtrũ hõ teneat̃ pcci circũſtãtias cõfiteri. Et vꝫ ꝙ ſic. Aug⁹ in li°. de pe. ⁊ eſt de pe. di. 5ª. in pꝛincipio. ⁊ recitat magr̃ ſupi⁹. di. 16. c°. 2°. poſtq̃ꝫ narrate ſunt pccoꝝ circũſtantie. ſeqtur ꝙ ois iſta varietas ꝯfitenda ẽ ⁊ deflenda. g̊ pcci circõſtantie ſunt ꝯfitende. Jtẽ pcci q̃ꝫtitas ſciri non põt niſi ſcitis illis que illoꝝ aggrauãt q̃ꝫtitatẽ. Sꝫ circũſtãtie aggrauãt pccm̃ vt ſupius viſuꝫ ẽ. g̊ q̃ꝫtitas pcci ſciri nõ põt. eoꝛum circũſtantijs ignoꝛatis cũ g̊ ſacerdos q2 eſt iudex debeat ſcire totaꝫ q̃ꝫtitatem pcci oẽs pccoꝝ circũſtantie ſibi ſunt ꝯfitende.
Cõtra circũſtãtie pccoꝝ pñt eſſe infinite. Sꝫ nullus obligat̃ ad ꝯfitendũ ea q̃ in infinitũ pñt ꝓcedere q2 de talib⁹ nõ ẽ ars nꝫ ſcia. g̊ nullus tenet̃ oẽs circũſtantias pcci ꝯfiteri. Rñdeo ꝙ circũſtantie mutant aliqñ ſpẽꝫ pcci vt ſupi⁹ viſuꝫ ẽ. ⁊ tũc circũſtantie ſt ꝯfitende. q2 ſpẽs pcci ꝯfitẽda ẽ. alñ ita aggrauãt i eadẽ ſpẽ ꝙ actũ reddũt mõtalẽ q ſine illis moꝛtalis nõ eſſet ſic pꝫ. Jdẽ. n. actus illicit⁹ põt fieri ex tãta intẽtiõe ⁊ deliberatiõe qō eſt pccm̃ moꝛtale. Qui tñ ex ſurreptiõe fcũs moꝛtalis ñ eẽt. ⁊ talis circũſtãtia ꝯfitenda ẽ. Alñ. n. nõ aggrauãt crialr̃. ſꝫ venialr̃. q2 ſine ill' illa deoꝛdiatio moꝛtale pccm̃ eſſet. nec ꝑ eas fieret pccm̃ moꝛtale ſi alias ñ eẽt. ⁊ ſicut venialia pccã nõ ſunt ꝯfitenda de necitate. niſi alñ ꝑ accñs vt ſupius dcm̃ eſt. ſicut tales circũſtantie nõ requirũtur de necitate ad ſufficientẽ cõfeſſionẽ q̃ꝫuis regrãtur ad confeſſionis ꝑfectionẽ. vt auteꝫ melius ſciri poſſit qñ confitende ꝺ neceſſitate ſint ⁊ qñ nõ. Sciendũ ꝙ circũſtantia dꝛ illud quod ẽ extra eſſentiaꝫ actus in aliquo tñ mõ ipm attingens aut quantũ ad eſſentiã actus. aut q̃ꝫtũ ad effectum aut quantũ ad cauſaꝫ. Pꝛimo modo dupliciter. ſ. aut per modũ mẽſure. ⁊ tales circũſtantie ſũt tp̃s ⁊ locus vel tanq̃ꝫ qualitas actus ⁊ talis circũſtãtia eſt agendi modus. 2° mõ eſt circunſtantia qd fcm̃ eſt. ſ. mutilatio grauis vel leuis i reſpectu. 3° mõ tripl'r q̃ꝫtũ. ſ. ad cauſaꝫ finalẽ ⁊ ſic accipit̃ hic circũſtantia propter quid. aut quantũ ad cauſaꝫ materialem que eſt obiectũ actus. ⁊ ſic accipit̃ hic circũſtantia circa quid. aut q̃ꝫtũ ad cãm efficienteꝫ. ⁊ hꝺ dupl'r ſm ꝙ duplex eſt cauſa efficiẽs. ſ. pꝛincipalis ex ꝑte cuius accipit̃ huius circũſtantia qs fecerit. ⁊ inſtrumẽtalis ex ꝑte cuius accipit̃ hic circunſtantia quo inſtrõ vel quibus auxilijs fecerit. nec eſt intelligendũ ꝙ ꝑꝑ quid ⁊ circa quid ſint circũſtantie inquãtũ ex eis depẽdet eſſentia actus. ſꝫ inq̃ꝫtũ ſunt quedã ꝯditiones adiũcte. Uñ qñ querit̃ quis fecerit tanq̃ꝫ circũſtantia querit̃ vtrũ clericus vel laicus vel religioſus. ⁊ qñ q̃rit̃ circa qd q̃rit̃ vtꝝ ille hõ quẽ ꝑcuſſit eſſet ꝑlatus vel ſubditus. ⁊ ſic ꝺ alijſ has aũt octo circũſtantias ponit phi. 3°. ethi. c. 3°. ⁊ quelibꝫ eaꝝ aggrauare põt inoꝛdiatiõeꝫ qñq̃ꝫ criminal'r ⁊ qñq̃ꝫ venialiter. Ad p^m in opp^m dō ꝙ illa auctoꝛitas intelligenda ẽ q̃ꝫtũ ad ꝯfeſſiõis perfectionẽ nõ q̃ꝫtũ ad ſufficiẽtiã. Ad 2^m dō ꝙ nõ oꝫ cõfeſſoꝛeꝫ ſcire totã pcci q̃ꝫtitateꝫ ſꝫ ſufficit ꝙ ſciat eius q̃ꝫtitatẽ notabilẽ ſeu crimialẽ. Jn nõ obligando aũt nos ad alias circũſtantias cõfitẽdas parcit deus noſtre infirmitati.

ſ **Exto querit̃** vtꝝ pccõꝛ ſtati teneatur cõfiteri hita opportunitate ſacerdotis. Et vꝫ ꝙ ſic. q ꝑcuſſus a ſerpente nõ ſtatiꝫ querit remediũ ꝯtẽptoꝛ eſt ſue coꝛpalis ſalutis. g̊ ſil'r q incidit i pccm̃ moꝛtale ſi nõ q̃ꝫciti⁹ põt querit remediũ cõfeſſiõis cõtemptoꝛ ẽ ſue ſalutis ſpũalis. Sꝫ cõtẽpnere ſuã ſaluteꝫ ſpũalẽ eſt pccm̃ moꝛtale. g̊ peccatoꝛ ſtatim tenetur ꝯfiteri habita oppoꝛtunitate ſacerdotis. Jtẽ ſicut ꝯ iuſtitiã eſt ſe ſeꝑare a deo. ita ſeꝑationẽ cõtinuar̃. Sꝫ hõ pꝛo quolibꝫ tꝑe tenet̃ nõ ſeꝑare ſe a deo. g̊ ꝓ quolibet tꝑe tenet̃ ſeꝑationẽ remouere. cũ g̊ remoueri nõ poſſit ſine ꝯfeſſione tenet̃ confiteri ꝓ quolꝫ tꝑe. Cõtra ille qui nõ facit qō de necitate tenet̃ facere ꝓ illo tꝑe quo tenet̃ ⁊ põt moꝛtal'r peccat. g̊ ſi pccõꝛ ſtatim tenet̃ de neceſſitate cõfiteri hita cõfeſſoꝛis oppoꝛtunitate q̃ꝫdiu differt nõ ceſſat nouum peccatum commitere quod falſum eſt. Rñdeo ꝙ ille qui cõmittit peccatuꝫ moꝛtale nõ ſtati tenet̃ ꝺ neceſſitate confiteri habita confeſſoꝛis oppoꝛtunitate. ſed ſufficit ꝙ ſemel in anno ſicut ſtatuit con

cilium generale nisi in quattuoꝛ casibus. Unus est rōne sacramenti scilicet quādo vult cōicare vel celebꝛare. nisi foꝛte de ꝓpinquo expectet alium cui deuoti⁹ ⁊ securius ꝯfiteaṫ sic. n. expectās nullo iure qḋ ego sciaꝫ cōicare ꝓhibeṫ si vere penitēs ē. Alius. rōne ꝑicli vt qn̄ est in notabili iminēti periculo moꝛtis. Tertius ē rōne ꝯscie. s. qn̄ ꝯscia sibi dictat ꝙ statiꝫ teneat cōfiteri de nccītate. Quartus rōe dubij qn̄. s. ꝓbabilr̄ videt se āpli⁹ in āno illo copiā ꝯfessoꝛis hr̄e nō posse q ip̄m posset absoluere. Quītus cāus addi pōt q̄ꝫtū ad religiosos qui rōne statutoꝝ suoꝝ ⁊ sui stat⁹ tenētur ꝯfiteri frequēti⁹ q̄ꝫ statuat ꝯciliū gnāle. nec tn̄ ꝑꝑ h̄ sequiṫ ꝙ statim teneanṫ cōfiteri habita ꝯfessoꝛis oppoꝛtunitate nisi assit dies quo scḋꝫ statutū religiōis sue ꝯfiteri tenētur. Qḋ aūt peccatoꝛ nō teneaṫ regulariter statim ꝯfiteri pꝫ. qꝛ ad h̄ nō obligaṫ ex iure nature. qꝛ ꝯfiteri sacerdoti nō est de iure nec absolute. nec ad hoc obligaṫ diuina lege. qꝛ sic xp̄s sacerdoti ꝯfiteri pꝛecepit implicite. nō tn̄ p̄cepit h̄ statiꝫ fieri. nec ad h̄ obligāṫ iure positiuo. sꝫ tm̄ ad semel i āno vt dictū est. Ad pm̄ in oppm̄ dō ꝙ cōtēnere salutē sp̄ualeꝫ h̄ pōt intelligi duplr̄. s. positiue ⁊ directe ꝑ aliqueꝫ deliberatiue volūtatis motū ⁊ h̄ est pcc̄m moꝛtale aut negatiue. h̄ ē nō querere salutē sp̄ualē sollicite. ⁊ h̄ nō est pcc̄m moꝛtale. sꝫ circūstantia pcci nisi in aliquo determiato cāu in quo. si nō quereret sollicite peccaret moꝛtalr̄ omittēdo. Et p̄terea act⁹ penitēdi cū ꝑposito cūfitendi. qn̄ hō teneṫ ⁊ satisfaciendi ē remediū ꝯ pcc̄m moꝛtale. Ad 2m̄ dō ꝙ nō separe se a deo ē in hois ptāte. sꝫ recōiungere se deo nō sic facili⁹ eiꝫ potuit seruare charitatē quaꝫ hūit q̄ꝫ se disponere ad recuperandū quod amisit.

s Eptimo queritur vtꝝ mlier teneaṫ cōfiteri suo p̄sbytero ꝑochiali pcc̄m qḋ cū eo cōmisit. Et vꝫ ꝙ sic. de pe. di. 6a. c. vlt. ¶Placuit vt dinceps nulli sacerdoti liceat quēlibꝫ ꝯmissum alteri sacerdoti ad penitētiā suscipe sine ei⁹ ꝯsensu cui se p̄us ꝯmisit. g̊ p̄dcā mlier pcc̄m p̄dcm̄ suo ꝑochiali ꝯfiteri teneṫ nisi ꝑochial̄ cōsentiat ꝙ alteri ꝯfiteaṫ. Itē teneṫ suo ꝑochiali ꝯfiteri oīa pccā sua de qb⁹ ab eo pōt absolui. Sꝫ ip̄e ꝑochialis pōt absoluere mulierē de pccō qḋ cū ea cōmisit. qꝛ h̄ in iure ꝓhibitū nō inueniṫ. Contra magis pōt recusari ꝓpꝛius sacerdos ꝑ malitiā q̄ꝫ per ignorātiā. qꝛ malitia ꝑiculosioꝛ ē ⁊ peioꝛ. sꝫ ꝑ ignorantiā pōt recusari. di. 6a. ¶Placuit. Cū g̊ ista mulier iam exꝑta sit sacerdotis malitiā. vꝫ ꝙ ip̄m recusare pōt. vt nō ꝯfiteatur eidem. Rn̄deo ꝙ aut mulier ꝓbabilr̄ cōiecturat ꝙ si ad illū sacerdotē accederet. ꝙ ip̄e iterū eā sollicitaret. aut sētit se ita fragilē ꝙ ꝓbabilr̄ timet ne loquendo illi sacerdoti istigaretur stimulo cōcupiscētie ꝑꝑ recoꝛdationē delectatiōis nepharie q̄ cū illo fuit delectata. ⁊ in isto fuit cāu. nō teneṫ isti cōfiteri. nec h̄ pcc̄m nec aliud. qꝛ si pōt recusari sacerdos ꝑꝑ ignorantiaꝫ. multo foꝛti⁹ ꝑꝑ malitiā. ꝑiculosius ē. n. penitēti mulieri si sacerdos conaṫ eam ad pcc̄m inducere q̄ꝫ si nesciat consulere sibi. dꝫ tn̄ petere licentiā aut facere peti ab illo sacerdote vl̄ a suꝑioꝛi vt alteri possit cōfiteri. q si malitiose dare licentiā recusaret h̄ nō ꝓhiberet qn illa mulier possit alteri sacerdoti cōfiteri. Si aūt mulier ꝓbabilr̄ credat ꝙ nec ex ꝑte sacerdotis nec ex ꝑte sui imineat ꝑiculū si ꝯfitetur eidē. tūc teneṫ illi cōfiteri. ip̄aꝫ illud pcc̄m qḋ cū eo cōmisit. ⁊ ip̄e de illo pōt etiam absoluere sicut dicit alijs. Ad pm̄ dō ꝙ post v̄ba decreti allegata stati subiūgitur. nisi ꝑ ignoꝛantiaꝫ illi⁹ cui penitēs ꝯfessus est. ⁊ vt iā dcm̄ est. si pōt recusari per ignoꝛātiaꝫ. pōt recusari ꝑ malitiā. Ad 2m̄ dō ꝙ nō semꝑ teneṫ penitēs cōfiteri paꝛochiali suo de oībus pccīs a qb⁹ ab eo pōt absolui. si. n. aliqs ꝑochianus esset aliqd machinat⁹ latenter ꝯ sui sacerdotis ꝑsonā de qua machinatōe posset ab illo sacerdote absolui. nō tenereṫ h̄ ꝯfiteri sibi ne ille ꝓuocareṫ ad odiū. Ex dcīs pꝫ quid dici debeat ad argumentum ad partem scḋam.

o Ctauo q̄ritur vtꝝ ꝯfessio sacr̄alis possit fieri pluribus sacerdotibus sil̄. Et vꝫ ꝙ nō. qꝛ cōfessio sacr̄alis nō pōt fieri a plurib⁹ penitētib⁹ sil̄ vni sacerdoti. penitēs. n. solus dꝫ ꝯfiteri pccā sua. ex̄ de peni. ⁊ re. Ois vtri⁹ qꝫ sexus. g̊ a sili cōfessio sacr̄alis nō pōt fieri plurib⁹ sacerdotibus sil̄. Itē non dꝫ fieri ꝑ plura qḋ eq̄ bn̄ pōt fieri per vnū. sed vnus sacerdos ita bn̄ pōt absoluere penitentē sicut plures sil̄. g̊ cōfessio sacr̄alis nō dꝫ fieri plr̄ibus sacerdotibus sil̄. Cōtra de pe. di. pa. Mensurā. §. nō sunt. q̄ꝫto plr̄ibus cōfitebiṫ i spe venie turpitudinē crimīs tāto facili⁹ cōsequetur grāꝫ remissionis. Rn̄deo ꝙ si penitēs cōfiteatur plurib⁹ sacerdotib⁹ sil̄. ⁊ absoluitur ab eis credo ꝙ recipit p̄nie sacr̄m. nō credo. n. ꝙ modus exp̄mendi ꝑsonā absoluentē vel asolutiōis actū in singulari vel i plr̄ de necessitate reqraṫ ad eētiā sacr̄i credo tn̄ ꝙ nō nisi penitēs velit ꝯfiteri duob⁹ siml̄ vt certius ꝯsiliū hēat ab ābobus q̄ꝫ ab altero soluꝫ Duo sacerdotes audiētes simul vnū penitentē in foꝛo p̄nie ⁊ sil̄. absoluētes peccāt. qꝛ faciunt contra ꝯsuetudinem eccl̄ie ⁊ statutuꝫ. statuit. n. vt in illo foꝛo solus soli ꝯfiteaṫ. alij dicūt ꝙ sacr̄m p̄nie suscipi nō p̄t nec admīstrari nisi in foꝛo secreto. qꝛ ibi d̄ occultis ꝯscie agiṫ. sacerdos ēt in illo foꝛo xp̄m rep̄ntat. vn⁹ aūt est xp̄s. Un̄ dicūt ꝙ ꝯfiteri pluribus sacerdotib⁹ sil̄ n̄ vꝫ ꝯfessio q̄ sit ꝑs sacr̄i. Qui vult tenere primā opinionē pōt dicere ad ꝑmū ꝙ plr̄es simul cōfiteri vni magis est cōtra secretū qḋ dꝫ in foꝛo p̄nie obseruari q̄ꝫ vnū cōfiteri plr̄ibus sacerdotibus simul. quia illi plures sacerdotes ita obligātur ad celandum pccā cōfessa sicut vnus solus. Sꝫ plr̄ium confitentiū sil̄ non ita stricte obligatur vn⁹ ad celandum peccata alioꝛum. plures tamen posse confiteri vni in articulo necessitatis. s. quando moꝛs ita imminet de ꝓpiquo ꝙ vnus post aliuꝫ confiteri non possꝫ licitū est nec euacuat sacr̄i virtutē. Ad 2m̄ dō ꝙ illud argm̄ non plus pꝛobat nisi ꝙ plures sacerdotes simul hoc faciendo peccāt potest tamen dici ꝙ in casu in quo viderent penitentem hoc facere ex magno feruoꝛe ⁊ vt magis tranquillareṫ conscia sua ꝑꝑ collationem duoꝛum in consulendo licitum esse eis siml̄ ipsum penitentem audire ⁊ absoluere. Qui vult tenere scḋam opinionem potest dicere ad argumentū ad parteꝫ secundam ꝙ illa auctoꝛitas intelligitur de confessione fcā pluribus non simul successiue.

n Ono queritur vtrum ille. 16. conditiones contente in versibus superius positis reqrāṫ ad ꝯfessionē. Rn̄deo ꝙ illarū q̄dā requirūṫ ad ꝯfessionē d̄ nccītate. ⁊ q̄daꝫ

ꝺ cōgruitate. ad qꝺ videndū sufficit ad p̄sens illas
cōditiōes exponere. Confessio. n. ꝺꝫ eē simplex ita
ꝙ nihil admisceat̃ cū eis q̄ requirūtur ad peccōꝝ ꝗ̄ꝫ-
titatē. Dꝫ etiā esse humilis. valde. n. humiliter ꝺꝫ
se h̄re cōfitens in v̄bo ⁊ signo. ꝺꝫ ēt pura. i. cū recta
intētione facta. Et fidelis. i. vera. vt nihil admi-
sceatur de falsitate. Et frequēs. freq̄nter. n. cōfite-
ri ē vtile. Et nuda. i. nō iuoluta verboꝝ obscurita
te. Et discreta. i. qꝺ maius ē ꝯfiteat̃ cū maiori pō-
dere. Et libēs. i. facta nō de necessitate sed libera
volūtate. Et verecūda. qꝺ nō ē sic intelligendū ꝙ
debeat penitēs verecūdari de ꝯfessiōis actu. sꝫ de
pccis q̄ ꝯfitetur. qꝺ ē ꝯtra quosdā q in recitādo pec
cata sua q̄si se iactare vidētur de aliqua seculi uani
tate. Et integra. i. fcā sine celatione alicui⁹ peccati
qꝺ ꝯfitēs tūc h̄eat in memoria. de quo al' nō fuerit
legitie ꝯfessus. ⁊ h̄ ēt ꝺꝫ ꝯ̄ diuidētes ꝯfessionē pluri
bus sacerdotibus dicendo ptēꝫ vni ⁊ ptēꝫ alij. Et
sceereta. qa ibi agitur ꝺ secretis ꝯscie. Et lachryma
bilis lachrymis p̄cedētibus ex pcci dolore. Et ac
celerata. m̄l'tuꝫ. n. ē expediēs peccōri vt cito ꝯfitea-
tur. qꝛ abyssus abyssuꝫ inuocat. i. vnū pccm̄ ad ali
ud inclinat. Dꝫ etiā esse fortis. i. penitēs ꝺꝫ esse ita
ꝯstantis animi in ꝯfitendo vt pp̄ verecūdiā nihil
ptinēs ad ꝯscie sue purgatōnē omittat. Et accusās
i. penitēs ita ꝺꝫ accusare se ip̄m vt in sui excusatiōe
pccm̄ suū in aliū nō retorq̄at. sicut Adā dixit. muli
er quā dedisti mihi sociā dedit mihi de ligno ⁊ co-
medi. vt h̄ꝛ geñ. 3°. Dꝫ etiā esse pata parere. peni-
tens. n. ꝺꝫ esse patus parere. h̄ ē obedire sacerdoti
in susceptione. ⁊ explectiōe pnie quā rōnabil'r iniū
git. His visis p ea q̄ alibi de ꝯfessiōe dicta sunt.
⁊ adhuc dicēda sunt pōt facil'r hō videre q̄ istaꝝ cō
ditionū regrant̃ ad ꝯfessionē de necitate. ⁊ que de
congruitate.

Articulus quartus.

c Onseq̄nter q̄ritur de 4° p̄ncipali Et cir͏ª h̄ q̄rūt̃. 9. P°
vtrū ꝯuersio volūtatis ad deū regrat̃ ad
ipij iustificationē. 2° vtrū ad h̄ regratur
gr̄e infusio. 3° vtrū p̄or sit ordie nature ad deū cō
uersio ꝗ̄ꝫ a pccō auersio. 4° vtꝝ p̄or sit ordie natu
re gr̄e infusio ꝗ̄ꝫ pcci remissio 5° vtꝝ peccōꝝ remis
sio sit realiter idē qꝺ bonoꝝ quoꝝ sunt p̄uatōes re-
stitutio. 6° vtꝝ iustificatio ipij sit in instanti. 7°
vtꝝ ipij iustificatio eēntiali⁹ respiciat gr̄e infusio-
nē ꝗ̄ꝫ peccōꝝ remissionē. 8° vtꝝ ordie nāe sit vtra
ꝗ̄ꝫ posterior. 9° vtꝝ ipij iustificatio sit miracl'osa.

p Rimo oñdo ꝙ ad iustificationē i-
pij nō regrat̃ ꝯuersio
volūtatis ei⁹ ad deū de eccl'iasticis dogma
tibus. c°. 20. ꝺꝛ sic initiū salutis nr̄e deo miserāte
⁊ inspirāte h̄re nos credim⁹. ita arbitriū nr̄e natur̃
sequax eē diuine inspiratiōis libere ꝯfitemur. sꝫ in
nr̄a iustificatiōe est initiū nr̄e salutis. ḡ iustificatio i
pij p̄cedit ꝯuersionē volūtatis ad deū. qꝺ nō esset
verū si regreret̃ ad iustificatōnē. Itē vt h̄ꝛ 3° reg.
c. 3°. De⁹ salomōi dormiēti infūdit sapiaꝫ. ḡ a sili
peccōri dormiēti pōt ifūder̃ gr̄aꝫ. sꝫ gr̄a ē iustitie for
ma. ḡ siñ aliqua ꝯuersione volūtatis ad deū pōt i-
pius iustificari. Cōtra be. li. de li. ar. v̄sus finē dic
de gr̄a dei ⁊ li. ar°. ꝙ totū bonū actuꝫ singl'a opatiōe
idiuiduo pagūt. Sꝫ iustificatio ipij ē bonus act⁹. ḡ
ē a gr̄a dei ⁊ li. ar°. qꝺ nō eēt verū si ad h̄ nō regrere
tur cōuersio volūtatis ad deū. Itē nō resplēdet si-
militudo solis in speculo nisi facies ei⁹ ꝯuertat̃ ad
solē. ḡ sil'r gr̄a q̄ est q̄dā sil'itudo solis iustitie nō re-
splēdet in aia nisi facies ei⁹ ad deū cōuersa fuerit p
volūtatē. Cū ḡ sine gr̄a nō posset iustificari impius
ꝯuersio volūtatis ad deū regritur ad iustificatiōeꝫ.
Ad hāc q̄ōneꝫ pn̄t adduci argumēta ex his q̄ deā
sunt. di. 15ª. in illa q̄ōne. vtrū deus possit remitter̃
pccm̄ sine aliqua satisfactiōe. Rn̄deo ꝙ sicut ꝺ re
missiōe pcci cōuēit loq dupliciter. s. aut de lege. cō-
muni. aut de p̄uilegio sp̄ali. sic ēt de iustificatione.
Et sicut loquēdo mō scꝺo de remissiōe pcci. deus
posset remittere pccm̄ absqꝫ oi satisfactiōe. sic loq̄n
do de iustificatiōe mō. 2ª. deus posset impiū iustifi
care sine ꝯuersione volūtatis ei⁹ ad deū ipēdenteꝫ
Sꝫ loq̄ndo de iustificatiōe de lege cōi sic dico ad h̄
ꝙ sicut corpus format̃ p aiaꝫ in eē nature oꝫ corp⁹
p naturā disponi p̄us ordie nature ꝗ̄ꝫ ifundatur aia
a creatore. sic ad h̄ ꝙ aia adulti formetur p iustifica
tionē in eē gr̄e oportet p̄cedere cōuersionem volū
tatis ad deuꝫ tp̄e vel natura q̄ cōuersione dispona
tur aia ad susceptionē gr̄e qua formal'r iustificatur
⁊ sic p̄cedūt arª ad ptē scꝺam. Ad pm in oppm ꝺꝺ
ꝙ ibi accipit̃ initiū salutis nō p iustificatiōe. sꝫ pro
aliqua diuina inspiratione qua aia excitat̃ ⁊ adiu-
uatur ad cōuertēdū se ad deū p volūtatē. Ad 2m
ꝺꝺ ꝙ nō est sil'e de gr̄a q̄ p̄ncipal'r respicit affectū li-
berꝝ q cogi nō pōt. ⁊ de sapiētia q̄ respicit intellectū
q cogi pōt. Et iō magis regritur volūtaria disposi
tio ad susceptioneꝫ gr̄e ꝗ̄ꝫ sapiētie. Vel pōt dici ꝙ
tūc Salomon recipit sapiētiā nō s̄m legē cōeꝫ sed
s̄m legē sp̄aleꝫ ⁊ p̄uilegiataꝫ. Vel pōt dici al'r ꝙ ad
eius susceptionē se disposuerat inuigilando.

s Ecundo querit̃ vtrū ad iustifica
tionē ipij regrat̃
gr̄e infusio. Et vꝛ ꝙ nō. qa q̄cq̄d de⁹ pōt fa-
cere mediāte cā. 2ª pōt facere sine ea. ḡ si deus pōt
ipiū iustificar̃ mediāte gr̄a. pōt ēt sine gr̄a. Itē Jo.
6°. Nemo vēit ad me nisi pꝛ meus traxerit eū. tra
ctus aūt mot⁹ violētus est. sed deus pōt remouere
volūtatē ad se violēter sine gr̄a ḡ ad iustificationē
impij nō ē necessaria gr̄a. Cōtra nō expellit̃ tene
bra corporalis nisi p lumē corporale. ḡ nec tenebra
pcci expellit̃ nisi p gr̄aꝫ que lumē ē sp̄uale. Itē ois
aia aut est deo inimica. aut amica. sed amica non
ē nisi per gr̄aꝫ ḡ cū desinit eē inimica p iustificatio-
nē oportet ꝙ det̃ sibi gr̄a. Rn̄deo ꝙ sic qn̄ ex vno
elemēto fit aliud ꝯcurrūt quattuor. s. vnius forme
corruptio. ⁊ alteri⁹ gn̄atio. ⁊ dispō ad corruptionē
vnı⁹. ⁊ dispositio ad gn̄ationē alteri⁹. sic cū de im
pio fit iustus regrūt̃ quattuor. s. ipietatis destructō
q̄ ē culpe remissio ⁊ gr̄e infusio. ⁊ dispositio ad de-
structionē ipietatis q̄ ē culpe detestatio. ⁊ disposi-
tio ad susceptionē gr̄e. q̄ ē li. arbitrij ad deū cōuer-
sio. ⁊ sic pꝫ ꝙ gr̄e ifusio requirit̃ ad iustificationem
ipij. Ad p̄m in oppm ꝺꝺ ꝙ illa p̄positio itelligēda
est de 2ª cā efficiēte. gr̄a aūt ē iustificationis cā 2ª fo
malis nō efficiēs. ⁊ iō sicut de⁹ nō pōt facere aliq̄d
eē albū sine albedine. sic nec iustū sine gr̄a. Ad 2m
ꝺꝺ ꝙ illa auctoritas loq̄t̃ nō de tractu violēto. sed
accipit̃ ibi tractus p volūtatis inclinationē s̄ꝫ sniā
Aug. oml'ia. 26ª. sup Jo. in expositiōe v̄bi p̄dicti qꝺ
pꝫ p ex pla q̄ ponit dicēs ramū viridē oñdis oui.

trahis illam. nuces puero demõstrant ⁊ traihitur
ita deus oñdit interius homini ea per que homo
ad deuz inclinatur ⁊ hoc est ipsum trahi.

t **Ertio queritur** vtrũ pͦr sit ordie
nãe ad deũ cõuer
sio q̃z a pccõ auẽsio. Et vĩ φ ñ. psal'. Declia
a malo ⁊ fac bonũ. ğ prius est ordine nãe declinatõ
mali que ẽ auersio a pccõ q̃z opatio boni q̃ ẽ ad de-
uz ꝯuersio. Item in motu locali pͦus est ordie nãe
recessus a termino a quo q̃z accessus ad terminuz
ad quẽ. ğ a sili. ita est motu aie. Sed auersio a pccõ
est recessus a termino a quo. cõuersio ad deũ ẽ ac-
cessus ad terminũ ad quem. ergo prior est ordine
nãe a pccõ auersio q̃z ad deuz conuersio. Itẽ eccle
siastici i pͦ dilectio dei honorabilis sapientia. sed
ibidez ĩmediate subiũgit φ initiũ sapiẽtie ẽ timor
dñi. ğ timor pͦr est dilectione. Sed auersio a pccõ
est ex timore. conuersio ad deuz ex dilectiõe. ğ pͦr
est a pccõ auersio q̃z ad deũ cõuersio. Contra or-
dine nature pͦr est ad creaturam cõuersio q̃z a deo
auersio. sed sicut dicit phi. 3°. ethi. c°. 6°. pᵐ in gnã
tione est vltimũ in resolutione. cũ ğ cõuersio ad de
uz sit destructio auersiõis a deo. ⁊ auersio a pccõ sit
destructio cõuersiõis ad pccm̃. pͦr ẽ ordie nãe con
uẽsio ad deũ q̃z auersio a pccõ. Itez pͦr est ordine
nãe infusio gr̃e q̃z remissio culpe. q: culpa remittit
p gr̃am. ğ a sili conuersio ad deũ q̃ dispositio ad su-
sceptionẽ gr̃e. pͦr est ordie nãe q̃z auersio a pccõ q̃
ẽ dispositio ad remissionẽ clpe. Rñdeo auersio a
pccõ ⁊ ꝯuersio ad deũ pñt cõsiderari inq̃ztũ sunt ra
dicate in vno motu li. ar. sicut recessus a termino
a quo ⁊ accessus ad terminũ ad quẽ in vno motu.
aut in inq̃ztũ sunt duo li. ar. motus. s. detestatõ pec
cati ⁊ tendẽtia volũtatis in deũ p desiderium vel
amorẽ. pͦ mõ in ordie nãe pͦr est cõuersio li. ar. ad
deũ q̃z auersio eius a pccõ. q̃zuis in motu exteriori
pͦr sit recessus q̃z accessus in executiõe. in intentõ
ne. n. motoris pͦr est accessus q̃z recessus. vt. n. ac
cedat ad terminũ ad quẽ recedit a termino a quo
⁊ hec duo in motu li. ar. ordinata sunt fm ordinez
intentiõis nõ exterioris motꝰ. sicut enim. dicit
Augꝰ omł'a. 26ᵃ. sup Jo. ad deũ non motu corporis
sed volũtate cordis accedimus. sz volũtate ad de
uz accedere est intẽdere ipm deũ. Scdo mõ loqnẽ
do de conuersione ⁊ auersiõe distinguendũz est de
auersione a pccõ. q: detestatio pcci aliqñ oritur ex
seruili timore. ⁊ hec est pͦr q̃z cõuersio li. ar. ad deũ
aliqñ ex amore dei vel desiderio. ⁊ hec ẽ posterior
ordie nãe ꝯuersione li. ar. ad deũ. sic effectus poste
rior est cã. Ad pᵐ in oppᵐ dõ φ ille ordo etsi sit i
executiõe. tñ in intẽtiõe est ecõtrario. pͦus. n. intẽdi
tur cõsecutio boni q̃z fuga mali. Vñ vt li. 3°. oñsum
est. amor pͦr est odio ⁊ eius cã est. Ad 2ᵐ dõ φ so
lutũ ẽ ex dcis in qõne. Ad 3ᵐ dõ φ ⁊ si timor serui
lis pͦr sit q̃z dilectõ dei. tñ timor filialis ordine na
ture est posterior. Et ego ꝯcedo φ auersio a pccõ q̃
oritur ex timore seruili pͦr ẽ ꝯuersiõe ad deũ. nõ tñ
illa que oritur ex timore filiali.

q **Uarto** querit vtꝝ pͦr sit ordine nãe
gr̃e infusio q̃z culpe remissio.
Et vĩ φ nõ. pͦus est ordie nãe alicui remit-
tere inimicitiã q̃z ipm recipe in amicitiaz. q: sicut
dicit phi. in pdicamẽtis. pͦus est a quo nõ couertit
ꝯsequentiã. sed ad recipe in amicitiã sequit remit
tere inimicitiaz nõ econuerso. sz remittere culpaz
ẽ remitter inimicitiã. dare gr̃az ẽ remittere i ami-
citiã. ğ pꝰ ordie nãe ẽ rẽissio clpe q̃z ifusio gr̃e. Itẽ
ipossibile ẽ eũdẽ sit eẽ deo amicũ ⁊ inimicũ. sz si pꝰ
ordie nãe esset infusio gr̃e q̃z remissio culpe. pͦus or
dine nãe eẽt pccõr dei amicus q̃z desineret esse ini
micus. ⁊ sic simul est amicus ⁊ inimicus. nõ est ğ p-
or infusio gr̃e q̃z remissio clpe. Itẽ i trãsmutatiõe
elemẽtoꝝ pͦus est ordie nãe corruptio vniꝰ q̃z gnã-
tio alterius. ğ a sili pͦus est ordine nãe corruptio cl
pe p remissionẽ q̃z introductõ gr̃e p infusionẽ. Itẽ
pͦr est ordie nãe dispositio q̃z hitus. sz remissio cul
pe dispositio est ad infusionẽ gr̃e. ğ ordine nãe pͦr
est. Cõtra pͦus est ꝯtritio q̃z culpe remissio. q: ẽ eꝰ
cã. Sz gr̃a pͦr est ordie nãe cõtritiõe. q: forma pͦr
est cõposito. ğ infusio gr̃e prior est q̃z culpe remissio
Itẽ remissio pcci facit de pccõre nõ pccõrẽ. non p
aliquã mutationẽ ex pte dei. ğ ẽ p aliq̃z mutationez
ex pte pccõris nõ p mutationẽ pccõris informẽ. q:
nullus motus informis meret de ꝯdigno remissio
nẽ pcci. ğ remissio pcci est p aliq̃z mutationẽ forma
taz p gr̃e infusionẽ. sed cã pͦr est effectu. ğ ẽ pͦr or-
dine nãe gr̃e infusio q̃z culpe remissio. Ad istã qõ
nẽ dicũt qdã φ infusio gr̃e pͦr est q̃z remissio culpe
ordie nãe. q: sic eẽ pͦus. ẽ eẽ pͦus cãlitate. infusio ãt
gr̃e cã formalis est remissionis culpe. remissio etiã
culpe pͦr est q̃z gr̃e infusio. inq̃ztũ hz rõnẽ cãlitatis
materialis respectu ipius. nõ est. n. incõueniẽs φ
duoꝝ vnũ sit alterius cã. ⁊ ecõuerso in diuerso ge-
nere cãe. Vñ phi. 2°. phis'. sunt quedam ab inuicez
cause vt dolere est cã boni habitus. ⁊ h̃ dolenti. sed
nõ eodẽ modo. sz h̃ quidẽ sicut finis. illud aũt sicut
pͦncipiũ vñ motus. sz hec solutio falsũz supponit ⁊
nõ sufficit. supponit. n. qõ est eẽ pꝰ ordie nãe sit eẽ
pͦus cãlitate quocũq; gñe cãe. qõ nõ est verũ vt ac-
cipit pro esse pͦus origie. vñ cũ finis dĩ pͦr ordie na
ture q̃z efficiẽs vt sanitas q̃z exercitiũ. h̃ nõ est veꝝ
nisi fm esse quod hz in intẽtione. ⁊ sic iam hz aliqͦ
mõ aliquã rõem efficientis cãe inq̃ztũ p eius inten
tionẽ mouet se efficiens ad opationẽ qua possit cõ
sequi finẽ illũ. Et pͦterea nos hic querimus de pͦo
ritate qua reducitur ad genus cãe efficientis. infu
sio. n. gr̃e ⁊ remissio culpe actiões quedã sunt. de-
struere. n. pccm̃ est agere. Alij dicũt φ sicut deus
sine mutatione volũtatis sue vult eẽ aliqd vel fie
ri hodie ⁊ aliud cras qõ nõ voluit eẽ vel fieri heri.
sic sine mutatiõe volũtatis sue vult illũ q de pccõ
suo sufficienter penitet non esse obligatũ ad penaz
eternã. ⁊ non esse sibi imputandũ ad offensaz qõ si
fecit qõ est pccm̃ remittere qõ ad offensaz quẽ tam̃
añq̃z peniteret reputabat inimicũ ⁊ volebat eũ eẽ
obligatũ ad penã eternã. ⁊ hi dicũt nõ esse remissio
nẽ pcci p infusionẽ alicuius habitꝰ in aĩa. sz per gra
tuitã dei volũtatẽ. ⁊ h̃ vocant gr̃am p quã remit-
titur pccm̃. postea deus infundit sibi hituz charita
tis qua fit dignus spãliter amari a dõ ita vt sibi ve
lit vitaz eternã ⁊ qua possit digne deuz amare. Et
hi dicunt φ pͦus ordine nãe est pcci remissio q̃z gr̃e
seu charitatis infusio. sed quia li. pͦ ⁊ 2° sufficiẽter
oñsuz est gr̃az seu charitatẽ per quã remittit pccm̃
esse aliquid positiuũ manens habitudinalr in aĩa.
iõ pdictã opinionẽ non approbo sed reprobo ma-
xime cũ sit cõtra dcã scõꝝ ⁊ cõtra cõmunẽ opinio-
nẽ doctoꝝ in theologia. Alij dicũt φ infusio gr̃e

p̊oꝛ eſt rõne ſue habitudinis ad illum a quo infun-ditur. ſed poſterioꝛ remiſſione pcci ꝑ cõparationeꝫ ad aiaꝫ in qua ſuſcipitur. Sꝫ contra per grãm eſſe a deo nõ expellit pcc̃m niſi mediante ſui ſuſceptõe in aia. g̊ p̊us oꝛdine nãe in aia ſuſcipit ꝙ̃ pcc̃m re-mittit ſi eſt illius remiſſionis cã. Alij dñt ꝙ infu-ſio grẽ oꝛdine nãe p̊oꝛ eſt ꝙ̃ remiſſio culpe. Et rẽiſ-ſio culpe p̊oꝛ eſt ꝙ̃ eſſe iuſtũ per grãm qđ ſic decla-rant. Q̃uis in mutatiõibus inſtãtaneis ſil' ſit muta-ri ⁊ mutatum eſſe. tñ oꝛdine nãe priꝰ eſt mutari ꝙ̃ mutatũ eſſe. Vñ infuſio grẽ p̊oꝛ ẽ oꝛdine nature ꝙ̃ grãm in aia eſſe. ꝑ grãm aũt eſſe in aia nõ expellitur pcc̃m. ſed p̄ſupponit eius expulſionẽ. ſꝫ per ip̃aꝫ in fuſionẽ grẽ que eſt introitus. ergo in aiam expellit peccatum exemplum. Si illa virtus per quam ignis corrũpit formã aeris fieret materie aeris fõ-ma. prius oꝛdine nature eſſet fieri illius forme ꝙ̃ corruptio forme aeris ⁊ poſterioꝛ i facto eſſe. Sꝫ contra h̃ ſic põt argui. ſicut infuſio grẽ p̊oꝛ eſt oꝛdie nãe ꝙ̃ ip̃am eſſe in aia. ſic remiſſio pcci prioꝛ ẽ oꝛdi-ne nãe ꝙ̃ ip̃m eſſe remiſſuꝫ. g̊ ſi oꝛdie nature prioꝛ eſt grẽ infuſio ꝙ̃ culpe remiſſio. ſilr p̊us erit oꝛdie nãe per grãm eẽ iuſtũ ꝙ̃ pcc̃m eſſe remiſſuꝫ. Et ſic vt dcĩ ẽ i opponẽdo p̊us oꝛdine nãe erit pccõꝛ di amicus ꝙ̃ ſit non inimicus. Alij dicũt ꝙ non eſt ibi aliqua prioꝛitas oꝛdine nãe ſed tñmõ ſm rõeꝫ qꝛ ip̃a infuſio grẽ ẽ realiter ip̃a remiſſio culpe ꝙ̃tũ ad offenſaꝫ. nõ. n. põt dici ꝙ ſint due mutatiões di-ſtincte ſicut gñatio vniꝰ ⁊ corruptõ alterius. vt. n. ſupius declaratũ eſt li°. 2°. pcc̃m formalr nulla eẽn-tia eſt. ſꝫ carentia ſiue abſentia boni debiti. Vñ ꝙ̃-uis ſit abſentia alicuiꝰ ~~abſentie~~ ⁊ in aliq° hñte eẽn-tiaꝫ. tñ nulla eſſentia eſt. cũ g̊ deſtructio ſeu corrup-tio ſit ab ente in nõ ens. deformitateꝫ pcci deſtrui nõ eſt aliud realr ꝙ̃ bonũ cuiꝰ eſt p̊uatio reſtitui. h̃ aũt bonũ reſtituitur in infuſione grẽ. imo vt veriꝰ loquar eſt ip̃a grã que infundit ⁊ illiꝰ boni reſtitutõ eſt ip̃ius grẽ infuſio. qꝛ tñ infuſio grẽ gratũ faciẽtis ẽ remiſſio pcci ꝑ qđ aia deo diſplicebat ⁊ ẽ q̃dã per-fectio aie ꝑ quã deo placet ⁊ prius ꝑ rõem itelligen-di eſt aiam nõ deo diſplicere ꝙ̃ ſibi placere. iõ ip̃iꝰ grẽ infuſio prioꝛ eſt ſm rõem intelligendi ſub rõne qua eſt pcci remiſſio ꝙ̃ ſub rõne qua ꝑ eã aia placꝫ deo illa placentia qua eã reputat dignã vita etña. Preterea deſtructio nõ entitatis boni debiti eſt facere nõ entitatẽ nõ entitatis boni debiti. Sꝫ nõ entitas nõ entitatis idẽ eſt qđ entitas. negatio. n. negationis realr affirmatio eſt. g̊ corruptio corru-ptiõis boni fcẽ ꝑ pcc̃m nihil aliud eſt realr ꝙ̃ reſti-tutio boni oppoſiti. qđ eſt grã. tñ ſm rõem itelligen-di ip̃a infuſio grẽ prioꝛ eſt ſub rõe q̃ eſt remiſſio ini-micitie q̃ erat per culpã ꝙ̃ ſub rõe qua eſt reſtitutõ amicitie. Ad pm in oppm dõ ꝙ maioꝛ eſt vera ꝑ cõparationẽ ad illũ qui remittit inimicitiã ⁊ recipit in amicitiã ꝑ mutationẽ volũtatis ſue. Voluntas aũt diuina h̃ facit nõ ꝑ volũtatis ſue mutationem. ſed ꝑ h̃itus grẽ infuſionẽ. Ad 2m dõ ꝙ hõ nõ ẽ ami-cus dei niſi inq̃ʒtũ eſt grã informatus. ⁊ ego bñ cõ-cedo ꝙ ip̃m eſſe grã informatũ ~~eẽ~~ p̄ſupponit pcc̃m remiſſuꝫ eẽ ꝑ introitũ grẽ in aiam qđ eſt ꝑ fieri grẽ ip̃ius. Vel põt dici ꝙ eodẽ inſtanti in quo p° eſt eẽ grẽ eſt p° non eſſe culpe. ⁊ h̃ nullã includit incõpoſ-ſibilitateꝫ. Ad 3m dõ ꝙ ꝙ̃uis in trãſmutatiõe ele-mentoꝝ prius ſit oꝛdine nãe vniꝰ forme corruptõ ꝙ̃ alterius gñãtio. tñ prius eſt virtutis imiſſio ab agente in paſſuꝫ ꝙ̃ ip̃ius forme corruptio ꝑ formã eni quã ignis generat in materia aeris nõ corrũpi-tur forma aeris. ꝙ̃uis ſit finis corruptiõis. ſꝫ ꝑ vir-tutẽ ignis aerẽ attingentẽ. In iuſtificatiõe aũt ipij per imiſſionẽ grẽ q̃ poſtea informat ſubiectũ eſt ex-pulſio culpe. ⁊ ſi in trãſmutatione eleñtoꝝ deſtrue-retur forma corrũpentia ꝑ formã que in eiꝰ matia generatur prioꝛ eẽt oꝛdine nãe gñãtio vniꝰ ꝙ̃ cor-ruptio alterius. Ad 4m dõ ꝙ mioꝛ eſt falſa. ꝙ̃uiſ remiſſio culpe ſit diſpoſitio ad eẽ grẽ in aia. differt n. vt ſupius dcĩ eſt infuſio grẽ ⁊ ip̃am eſſe in aia ſi-cut fieri ⁊ factũ eſſe. Qui aũt vult tenere vltimaꝫ opinionẽ q̃ ponit realr idem eſſe infuſionẽ gratie ⁊ remiſſionẽ culpe ꝙ̃tũ ad offenſaꝫ que ꝓbabilis eſt ⁊ rõnabilis mihi vĩ ꝙ facilr poſſet euadere argu-mẽta vt pꝫ intuenti. Ex dcĩs patet qđ dõ ad qõ-nem quintam.

Sexto querit vtꝝ iuſtificatio impij ſit in inſtanti. Et vĩ ꝙ nõ. Nullus motus eſt in iſtanti. ſꝫ ad iuſtifi-cationẽ ipij reqritur motus li. ar. g̊ iuſtificatio nõ ẽ in inſtanti. Itẽ intellectus nõ põt intelligere plra ſil'. vt dicit phũs 2°. top. nõ põt g̊ ſimul ferri ad cõſi-derandũ pcc̃m ⁊ deũ. ſꝫ ad iuſtificationẽ ipij reqri-tur deteſtatio pcci. ⁊ tendentia in deũ q̃ includunt cognitionẽ pcci ⁊ dei. g̊ iuſtificatio ipij nõ eſt i iſtan-ti. Itẽ nulla forma q̃ recipit magis ⁊ mius intro-ducitur in iſtanti. Sꝫ grã recipit magis ⁊ mius. er-go nõ introducit in iſtanti. Cõtra in eodẽ inſtãti ẽ in aere tenebre expulſio ⁊ illumiatio eiꝰ. g̊ a ſili in inſtanti eſt tenebre culpe remiſſio. ⁊ ꝑ grãm illumi-natio. Itẽ quedã ſunt mutatiões in iſtanti ꝑ vtutẽ finitã. vt ſunt ille mutatiões q̃ ſunt fines motuũ. g̊ multo fortius iuſtificatio ipij ẽ in iſtãti cũ ſit ꝑ vtu-tẽ infinitã. Rñdeo iuſtificatõ ipij ꝯſiderari põt ꝙ̃-tũ ad motus diſponẽtes ad eã q ſunt deteſtatio cl-pe ⁊ ꝯuerſio voluntatis ad deũ informes. Vel ꝙ̃-tũ ad grẽ infuſionẽ ⁊ p̃dcõꝝ motuũ formationeꝫ ⁊ culpe remiſſionẽ in qbus cõſiſtit iuſtificatiõis eẽn-tia. prima duo nõ ſemꝑ in inſtanti vno nec inter ſe nec cũ iuſtificatiõis eẽntia. qñꝫ. n. tp̃e p̃cedũt iuſtifi-cationẽ ip̃am. ſꝫ ea in qbus ꝯſiſtit iuſtificatiõis eẽn-tia ſemꝑ ſunt in eodẽ inſtãti. ad h̃ ꝙ forma nõ poſ-ſit in aliquo ſubiecto fieri in iſtãti requiruntur tria ſimul. ſ. ꝙ ſit talis ꝙ recipiat magis ⁊ minus. ⁊ ꝙ ſit limitatio virtutis in agente. ⁊ idiſpoſitio ſeu ꝯ-traria diſpoſitio in ſuſcipiente. Quocũqꝫ aũt iſtoꝝ deficiente forma põt introduci in iſtanti. Vñ ñ ob-ſtante limitatiõe virtutis in ſole ⁊ ꝙ lumen in me-dio natũ ẽ magis ⁊ minus ſuſcipe. qꝛ tñ mem dia-pham ẽ in vltimata diſpoſitõe ad luminis ſuſcep-tionẽ. iõ illuminat in iſtanti. Si aũt forma nõ reci-pit magis ⁊ minus planũ eſt ꝙ introducit in inſtã-ti. qꝛ nihil de ea hẽtur niſi totuꝫ hẽatur. Si etiam agens eſt infinite virtutis ꝙ̃uis ſubiectũ ſit indiſ-poſitũ ⁊ forma ſit nata recipere magis ⁊ minus pt tñ eam illi ſubiecto imprimere in iſtanti. quia i in-ſtanti poteſt remouere diſpoſitionẽ illi forme con-trariam ⁊ cauſare diſpoſitionem q̃ requitur ad il-lius forme ſuſceptionem. Cũ ergo infundens grãꝫ ſit infinite virtutis nõ obſtante ꝙ grã in aia poſſit recipere magis ⁊ minus põt eam infundere in in-ſtanti. ⁊ ~~quia magis cõgruum~~ eſt eam in inſtanti.

⁊ qa magis ꝯgruū est eā in istanti ifundi ꝗ̃ successi
ue. iō semꝑ eā infundit in istanti. ⁊ qꝛ formatio cō-
uersiōis ad deū ⁊ destatiōis p̄cci p̄cedentiū gr̄e in
fusionē ē formatio aīe cui⁹ sunt act⁹. qa illos actus
esse formatos ē realr̄ aīam cui⁹ sunt actus eē fōma
tā ꝗ̃uis sit ibi aliqua dr̄a ſm rōnē. iō illoꝝ motuū
formatio est in eodē instāti in quo ē gr̄e infusio pri
uatio aūt remanere nō pōt forme opposite infusio
nē. sicut pꝫ ꝙ tenebra nō remanet p⁹ ifusionē lumi
nis. g̊ in eodē instāti ē remissio culpe in quo ē gr̄e i
fusio. ꝑ h̾ aūt qđ dixi ꝙ formatio actus ⁊ formatio
aīe realr̄ idem sunt. nō credas ꝙ veliꝫ negare cāri
in actus siītudinē hītus que aliquo mō sit eius for
ma. ego. n. cōcedo ꝙ voluntas formata charitate
actū suū qualificat aliquali siītudine ip̄ius chari-
tatis. sꝫ volo dicere ꝙ per formaꝫ volūtatis que ē
charitas ꝑ quā aīa est deo accepta. ip̄e actus ē deo
acceptus. magis ⁊ ꝓprius ſm rōem intelligendi ꝗ̃
ꝑ siītudinē illius forme. q̄ siītudo ē in actu eodeꝫ
istanti in quo aīa charitate formatur. Si. n. illa si
militudo esset in actu absqꝫ hoc ꝙ charitas esset in
aīa. ille actus nō sic eēt deo acceptus ꝙ esset meri-
torius de cōdigno. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ fallit in
duobus. vnū est qꝛ motus li. ar. nō ē de essentia iu
stificatiōis. sed eius formatio q̄ est in istanti vt vi-
sum est. aliud ē qꝛ motus li. ar. ꝗ̃tū ad id qđ est de
eēntia eius in istanti ē. velle. n. liberū post consilia
tionē actus ē eēntia actus li. ar. ⁊ hoc in istanti ē eēt
si p̄cedat ꝯsiliatio in tp̄e. Ad 2ᵐ dō ꝙ vt supꝑius.
dcm̄ est li. 2°. ⁊. 3°. intellectus pōt simul intelligere
plura ⁊ voluntas velle qñ vnū ordinatur ad aliud
sic aūt est in proposito. Consideratio. n. culpe ⁊ de
testatio eius ordinatur ad cōsiderationē dei. ⁊ con
uersionē volūtatis ad deuꝫ. Ad 3ᵐ pꝫ solutio ex
iam dcis. Aliqui tñ aliter soluūt dicentes ꝙ forma
rū quedā recipiūt magis ⁊ minus ⁊ ꝑ sui maiorem
vel minorē ꝑmixtionē cū suo ꝯtrario. ⁊ ꝑ maioreꝫ
vel minorē accessū ad terminū vt albedo. quedaꝫ
altero mō tm̄. s. ꝑ minorē vel maiorē accessum ad
terminuꝫ. vt lumen corporale ⁊ lumē sp̄ūale qđ est
gr̄a. quoꝝ neutꝝ secū cōpatit̾ aliqđ de ꝯtrio. Quedā
sunt q̄ non recipiūt magis ⁊ minus vllo mō prime
introducūtur successiue. scđe ⁊ tertie in istanti. Sꝫ
hec solutio supponit ꝙ deus nō posset infūder̾ gr̄aꝫ
successiue eo ꝙ nā forme h̾ non patit̾. qđ multis du
biū. ⁊ alijs falsuꝫ vr̄. eo ꝙ gr̄a nō tm̄ recipit magis
⁊ minus ꝗ̃tū ad sui esse in subiecto. sꝫ etiaꝫ plus ⁊
minus in essentia sua. ꝑ h̾. n. hō ē magis gratus dō
qꝛ plus hꝫ de eēntia gr̄e eius. per quē aūt modum
possit augeri ſm essentiā pꝫ per ea q̄ p°. li°. dcā sunt
de augmento charitatis.

s Eptimo queritur vtrū impij iustifi-
catio essentialius respiciat
gr̄e infusioneꝫ ꝗ̃ pccōꝝ remissioneꝫ. Et vr̄
ꝙ non. mutatio essentialius respicit terminū fina-
lē ꝗ̃ initialē. qꝛ terminus initialis est termin⁹ a q°
⁊ terminus finalis est terminus ad quē. sicut dicit
Phi. 5°. phi. mutatio eēntialius recipit̾ terminuꝫ
ad quē. ꝗ̃ terminū a quo. Sꝫ in iustificatione ip̄ij
terminus initialis est gr̄e infusio. ⁊ terminus final̾
culpe remissio. qa vt p̄us visum est. p̄or ordie nāe
est gr̄e infusio ꝗ̃ culpe remissio. g̊ iustificatō impij
eēntialius respicit culpe remissionē ꝗ̃ gr̄e infusio-
nē. Iteꝫ si posset eē culpe remissio sine gr̄e infusio
ne hō sine gr̄e infusione iustificaret̾. Sꝫ si posset eē
gr̄e infusio sine pcci remissione non ꝓꝑ h̾ hō iustifi-
caret̾. g̊ eēntialius dependet impij iustificatio a cl̾
pe remissione ꝗ̃ a gr̄e infusione. Contra maius ē
eē dei amicū ꝗ̃ nō esse eius inimicū. qꝛ carentia in
imicitie ordinatur ad p̄sentiam amicitie. Sed in
fusio gr̄e ponit amicitiaꝫ. remissio culpe tollit ini-
micitiā. g̊ p̄ncipalior est in iustificatione impij gr̄e
infusio ꝗ̃ culpe remissio. sꝫ totū essentialius respi
cit illā ꝑtem que in se est p̄ncipalior. Rñdeo ꝙ de
essentia iustificatiōs impij ē gr̄e infusio ⁊ culpe re-
missio. eēntialius tñ respicit gr̄e infusionē ꝗ̃ culpe
remissionē. qñ. n. de rōne alicui⁹ totius sunt due ꝑ-
tes quaꝝ vna est alterius cā illa que est cā p̄ncipa-
lior est in illo toto ⁊ essentialior illi ꝗ̃ illa que est ef-
fectus. Sꝫ vt visum est supꝑi⁹ ifusio gr̄e ē cā remis-
sionis culpe ſm opinionē dicentiū ꝙ realr̄ differūt
q̄ est cōis opinio. Et iō p̄ncipalior est in iustificatōe
impij ⁊ ip̄i eēntialior ꝗ̃ culpe remissio. Ad pᵐ i
oppᵐ dō ꝙ in iustificatione impij. gr̄e ifusio nō est
terminus a quo. qꝛ illud qđ mutatur per mutatio-
nē recedit a termio a quo. hō aūt cū iustificatur nō
recedit a gr̄e infusione. silr̄ remisio culpe nō est ter
minus a quo. qꝛ hō cū iustificatur nō recedit̾ culpe
remissione. Sꝫ terminus a quo in iustificatiōe im
pij est eē iniustū ⁊ terminus ad quē est esse iustū iu
stificari. n. est ex i iusto iustū fieri ⁊ certū est ꝙ ista iu
stificatio essentiali⁹ respicit iustū qui ē termius ad
quē. ꝗ̃ eē iniustū q est terminus a quo. peccat. g̊ arᵐ
in supponēdo ꝙ in iustificatione impij terminus a
quo eēt gr̄e ifusio. ⁊ termius ad quē culpe remissio
Ad 2ᵐ dō ꝙ si eēt culpe remissio sine gr̄e infusiōe
hō desineret eēt iniustus. sꝫ non esset iustus qa non
hr̄et formā iustitie. Et si posset esse gr̄e infusio sine
culpe remissiōe sil̾ posset eē homo iust⁹ ⁊ ꝓꝑ p̄ntiaꝫ
culpe eēt iniustus. Vñ positio nō tm̄ ē ipossibilis sꝫ
etiam incompossibilis.

o Ctauo querit̾ vtrū iustificatio impij
sit posterior ordie nāe ꝗ̃ gr̄e in
fusio ⁊ culpe remissio. Rñdeo in via gnā-
tionis ꝑtes ordine nāe sunt priores toto. Vñ ⁊ ſm
Phi. 5°. metha. accidēs ordie nāe p̄us ē toto com
posito ex substantia ⁊ accn̄te vt musicū musico ho
mine. In rōne aūt iustificatiōis impij se habeāt si-
cut ꝑtes. ⁊ sub iustificatōe cōprehēditur gr̄e infusio
⁊ culpe remissio. vt iam dcm̄ est. ita vt respectu iu
stificatiōis impij se hēant sicut ꝑtes ⁊ iustificatio i
pij sicut totū posterior. g̊ ordine nāe in via gnātio-
nis ē ip̄ij iustificatio ꝗ̃ p̄me gr̄e ifusio ⁊ cl̾pe rēissio.

n Ono queritur vtrum iustificatio impij
sit miraculosa. Et vr̄ ꝙ sic. glo. su
per illud Jo. 14. Maiora eoꝝ faciet. Ma-
ius est ip̄ios iustificare ꝗ̃ iustos creare. sꝫ ſm Aug.
i. de ciui. c. 5°. Illud est mirabilius qđ ē potentius
g̊ magnū miraculū impios iustificare. Itē non est
minus resuscitare mortuū sp̄ūalr̄ ꝗ̃ resuscitar̾ mor
tuū corꝑaliter. sꝫ resuscitatio corꝑaliter mortui est
miraculosa. g̊ impij iustificatio cum sit resuscitatio
sp̄ūalis est miraculosa. ꝯ Aug⁹. io. de ciuit. c. 12°.
Quicqđ mirabile fit in h̾ mundo profecto minus
est ꝗ̃ totus hic mūdus. Sꝫ ꝗ̃uis creatio mūdi fue
rit supꝑnaturalis non tñ dr̄ fuisse miraculosa. g̊ ꝗ̃uis
iustificatio impij sit supꝑnaturalis nō tñ est miracu-
losa. Rñdeo ꝙ ꝗ̃uis iustificatio ip̄ij sit supꝑnatura

lis non tñ est miraculosa. vt includit arᵐ ad ptem scđam. de rõne.n.miraculi proprie sumpti tria sũt Unũ est q fiat per actiuã potentiã supnaturał agẽ tis. qđ ope nãe fit. etsi qñqз sit mirabile eo q ignore tur cã ₛm Aug. 21. de ciui. c. 4°. tñ miraculũ nõ est. Aliud est q in materia non sit aliqua dispositio ni si solũ pura potentia obediẽtie ad hoc q in ipa vel de ipsa fiat illud opus qđ est miraculũ. Tertiũ ẽ vt sit pter modũ ꝯsuetũ. Uñ dič Aug⁹. i. li°. retracta. c. 13. q si solita eẽnt miracula non eẽnt. Q̃uis aũt ñ omne mirũ vel mirabile sit miraculũ. tñ omne mi raculũ ⁊ est mirabile. ⁊ est mirũ. ⁊ pp ista tria dr q miraculũ est op⁹ arduũ pter cursuз nãe ⁊ insolituз. cũ ergo iustificatio ipij non sit insolita ⁊ de lege cõi requirat aliqua dispositio in adulto qui iustificat iustificatio ipij que fit de lege cõi non est miraculo sa. Q̃uis effectiue fiat per potentiã supnaturał agẽ tis. Justificatio aũt ipij pter legẽ cõem que fit si dñs iustificat adultũ aliquẽ qui pus se non disposuit mi raculosa. est. q2 in tali iustificatiõe sunt oĩa illa tria que ad miraculũ requirũtur. ¶ Ad pmũ i oppᵐ dđ q q̃uis creatio aĩe sit supnaturał. q2 fit per poten tiã supernaturalis agentis. tñ miraculosa ñ est pro prie loquendo de miraculo. Uñ cũ. 10. de ciui. c. 12° dicit Aug. q in miraculo qđ fit p hoĩeз magis mi raculũ est hõ. ibi accipit miraculũ pro mirabili. cũ aũt dr q illud est mirabilius qđ est potẽtius intelli gendũ est ceteris pibus. ⁊ preterea impiũ iustificar dr nõ maius esse q̃ iustos creare quia sit maioris potẽtie. Uñ glo. sup illud Jo. 14°. Maiora hoꝝ fa ciet. dicit q etsi vtrũqз sit equalis potẽtie. hoc. i. i pios iustificare ẽ maioris mĩe. ¶ Ad 2ᵐ dđ q q̃uis vnũ nõ sit minoris potẽtie q̃ aliud. q2 neutrũ eoꝝ fieri põt nisi p diuinã potẽtiaз. tñ duo alia que req runt ad miraculũ inueniũtur in resurrectione mor tui cõpaliter que nõ inueniunt in resurrectiõe mõ tui spũaliter loquẽdo de illa que fit de lege cõi.

c **Jrca lr̃am** dicunt.n. quidã sine ꝯfes siõe oris ⁊ satisfatiõe ope ris. i. ante confessionẽ ⁊ satisfactionẽ. votũ eni pro opatione indicat. s. in operibus ṽtutũ q̃tũ ad meritũ substantiale. nõ q̃tũ ad qđlibet meritũ accñtale. nec tenet hoc i opibus sacroꝝ quoꝝ effica cia nõ est ex nr̃a volũtate. sed ex diuina institutiõe. plus.n. ceteris pibus recipit de gr̃a volẽs suscipe sacr̃m ⁊ ipsum suscipiẽs q̃ ille q vult ⁊ ñ põt. Ne mo põt ꝯfiteri nisi suscitatus. hoc intelligendum ẽ de meritoria ꝯfessione ⁊ de spũali suscitatiõe. Pec catũ mors aĩe est q̃ vt ẽ vita corpis. ita eius deus vita est. sed nõ eodem mõ. q2 aĩa est ipius corporis forma vite. sз vite aĩe deus non est formalis cã ni si in genere cãe exemplaris. sed est cã efficiẽs ⁊ fina lis. Nisi fuerit pccm̃ añ cõfessus. s. in volũtate vel in pposito. g̊ sine cã dcm̃ ẽ. qđcũqз solueris ⁊c. sup ple si sufficit occulta cordis cõfessio q° ad deũ. cuз eni irascitur sibi q̃sq̃ ⁊ displicet supple p pccõ suo hoc sine dono scĩ spũs nõ est ipi in se volũtarie ex cõicatiõis sniaз ferunt. s. reputãdo se quasi excõica tos pp vilitatẽ pcci fit veniale p confessionẽ. i. di gnũ venia. primo vel socio facienda est ꝯfessio nõ de nccitate sed de ꝯgruitate qñ nõ põt haberi sacẽ dos q illoꝝ crimia diiudicet. s. q̃tũ ad genera pec catoꝝ mortaliũ ⁊ distantiã generis mortalis vẽia lis ingresso. ⁊ in generali. qa nõ oз sacerdoteз scire artificiosam pccõꝝ distinctionẽ. nec qõ̃es subtiles cira illam materiã. Meliori q̃ põt cõfiteatur. hoc expositũ est i qõnibus socio debet ꝯfiteri. nõ de ne cessitate vt dcm̃ est. sed cõgruitate. Si obliuisca ris. s. pccõꝝ tuoꝝ p ꝯtenptũ. tũc eoꝝ recordaberis ⁊c. pccã sua leuigare. i. leuia monstrare.

Di. xviij.

b **Jc queri** solet. ⁊c. Supius đter minauit magr̃ đ pnia ₛm esse sauз. Hic determinat de ptã te ministroꝝ pniam iniungentiũ. Et diuiditur in duas partes. P° deter minat de p̃dicta ptãte. 2°. de illius ptãtis collatõ ne di. se. ibi. Postq̃ oñsuз est. Pᵃ in. 4. p°. inqui rit que sit ptãs eccłie i ligandos ⁊ soluẽdo. 2° qũo p eaз pccõres ligat ⁊ soluit ibi. Sз queritur. 3°. di stinguit diuersos modos ligãdi ⁊ soluendi ibi. Nõ aũt hoc. 4°. oñdit quid est illud a quo solus deus absoluit ibi. Hic querit. Pᵃ in tres. p° proponit qõneз de ptãte ⁊ vsu clauiũ in gnãli. 2° oñdit q̃ sit ptãs clauiũ ibi. Claues iste. 3° qs sit vsus eaꝝ ibi. Usus vero. 2ᵃ pars p̃ncipalis diuiditur in tres. p° tangit quorũdã sniaз falsam. 2° alioꝝ sniaз ve rã ibi. Alij vero. 3° excludit erroreз qui incidere posset ibi. Nec ideo tñ. 3ᵃ p̃ncipalis diuidit i tres. P° oñdit qualiter socerdos soluit ⁊ ligat quo ad culpã. 2° qualiter quo ad penã penitentialẽ ⁊ iu diciariã ibi. Ligant quoqз. 3° qualiter deus cõfir mat ligantis vel absoluentis sniam ibi. Scđз hos ligandi.

Articulus primus

c **Jrca hanc** di. querendũ ẽ p̃nci paliter de. 13. P° de ptãte clauiũ. 2° de vsu eaꝝ i foro pnie. 3° de causa pro qua ferenda est excõicatiõis snia. 4° đ illis qui possunt excõicar 5° đ illis q pñt excõicari. 6° đ pticipatõe cũ ex cõicatis. 7° đ pena excõicatoꝝ. 8° đ pẽa iiuste ex cõicat 9° đ illis q pñt absoluer ab excõicatõe. 10° đ illis q pñt absolui ab excõicatiõe. 11°. đ subditis excõicatoꝝ ⁊ de cãibus in qbus icurrit hõ excõica tionẽ ipo iure. 12°. de qbusdã dubitatiõib⁹ ortum hñtibus ex aliqbus cãibus i qbus icurrit hõ excõi cationẽ ipo iure. 13°. de qbusdã cãibus ptinẽtib⁹ ad ptãteз absoluendi religiosos ab excõicatione. Circa pᵐ querũt. 5. P° vtꝝ eccłie date sint cla ues regni celoꝝ. 2° vtꝝ sint date ad aperiẽdũ tm̃. 3° quot ⁊ q̃ sunt ille claues. 4° vtꝝ liceat sacer dotibus vti clauibus pro sua volũtate. 5° vtrũ penitẽs teneat tentione nccitatis recipe ⁊ explere pniam sibi iniunctam a sacerdote.

p **Rimo oñdo** q eccłie non sunt da te claues. qa claues aut sunt ad claudendũ aut ad aperienduз. sed vt habet Apoc. 3°. Xp̃us apit ⁊ nemo claudit. claudit ⁊ nemo aperit. g̊ eccłie nõ sunt date claues. Jtẽ cui cũqз apitur celũ claudit i fernus. ⁊ ecõuer so. sed eccłie non sunt date claues inferni. sз eas hз solus xp̃us. iuxta illud Apoc. i. habeo claues mor tis ⁊ inferni. g̊ eccłie non sunt date claues regni ce

loꝝ.. Contra xp̃s dicit Petro vt hetur Math. 16°. Tibi dabo claues regni celoꝝ. g̊ eccl'ia claues accepit mediāte Petro. Rn̄deo q̄ claues regni celoꝝ date sunt eccl'ie. ꝛ accipiunt hic claues ad similitudinē clauiū materialiū ꝑ quas hostiū claudit ꝛ aperit. claues .n. eccl'ie sunt quedā ptās data eccl'ie in p̄latis suis apiendū ꝛ claudendū hoibus regnū celoꝝ qḋ claudit hōi per pccm̄ vel obligatōnem ad penā pro pccō. ꝛ aperit ꝑ remotionē vtriusq̧. Et hec ptās triplex est. quedā auctoritatis q̄ est in solo deo qui solus aperit effectiue ꝑ infusionē grē. ꝛ claudit ꝑmissiue permittendo iusto iudicio hoiem ruere in pccm̄ ꝛ grām nō ꝯferendo. quedā excellētie. s. in xp̄o rōe hūane nature q celū apit ꝑ meritū passionis sue. alia ministerialꝭ. s. in p̄latis eccl'ie q celū aperiūt ꝑ ministeriū sacroꝝ q opantur in virtute passiōis xp̄i. Ad pm in oppm dō q̄ clausura regni celoꝝ tripliciter pōt accipi. vel ꝓ illa q̄ erat clausum generi hūano ꝑꝑ pccm̄ p̄moꝝ parentum. vel pro illa qua claudetur oibꝰ reprobis per sn̄iam diffinitiuā in die iudicij. vel pro illa q̄ clauditur interiꝫ hōi per culpā ꝛ penas remittendas. pª. clausura fuit vl'is sꝫ non perpetua. q: fuit apta ꝑ meritū passionis xp̄i. per cuius solius meritū poterat aperiri. ꝛ de hac intelligr̄. apit ꝛ nemo claudit. Alia clausura erit perpetua de qua dī Math. 25°. Et clausa est ianua. ꝛ de hac intelligr̄ qḋ dictū est. claudit ꝛ nemo apit. Alia est ꝑticularis nō perpetua. ꝛ hāc clausurā pn̄t p̄lati eccl'ie ministerialit aperire. Ad 2m dō q̄ eccl'ia aliquo mō habet claues iferni inq̄ztū claudit infernū illis qbus aperit celū. nō tn̄ ita prop̄e pōt dici q̄ ꝑ claues eccl'ie apiatur infernus sicut celū. qa eccl'ia nō apit infernū remouendo grām q̄ hōi clauditur ifernus. nec disponendo ad illā remotionē. sicut disponit ad remotōneꝫ culpe qua celū clauditur. ꝛ ita ꝓprie nō pōt dici haberi claues inferni sicut paradisi. In illo tam̄ verbo Apoc. i. accipiūt claues ꝓ ptāte excellētie.

s ECundo querit vtrū claues sint date ad aperiendū tm̄. Et vī q̄ sic. q: virtus clauiū ē a merito passiōis xp̄i. Sꝫ meritū passionis xp̄i ordinatū fuit ad aperiendū tm̄. g̊ claues date sunt ad aperiēdū. ita q̄ nō ad claudendū. Itē q̄zuis hō per liberū arbitriū possit bn̄facere ꝛ male. tn̄ deus non dedit ip̄m hōi ad malefaciendū. g̊ a sili q̄zuis sacerdos ꝑ claues possit celū aperire ꝛ claudere. nō tn̄ est dō q̄ deus eas dederit ad claudendū. Contra Math. 16°. Tibi dabo claues regni celoꝝ. ꝛ qḋcūq̧ ligaueris sup terrā erit ligatū ꝛ in celis. ꝛ qḋcūq̧ solueris sup ꝛc. sꝫ sacerdos hoiem ligando sibi claudit r̄gnū celoꝝ. g̊ claues nō tm̄ date sunt ad apiendū sꝫ etiaꝫ ad claudendū. Itē claues materiales sūt ad claudendū ꝛ apiendū. g̊ a sili claues sp̄uales. cū claues dicātur scdm̄ silitudinē materialiū. Rn̄deo q̄ claues q̄zuis date sint p̄ncipalr̄ ad apiendū. tn̄ ex ꝯn̄ti date sunt ad claudenduꝫ. ꝑ ptāteꝫ aūt clauiū iudex eccl'iasticus apire pōt ꝛ claudere tripliciter. Uno modo iudicādo. s. dū examinata hois ꝯ̄scia iudicat ei celū eē apertū vel clausuꝫ. Alio mō aperit relaxādo aliquā partē pene pccō debite. ꝛ claudit penitentē aliqua pena sensus ligando quā explere oꝫ in hoc seculo vel purgatorio an̄q̧ illi pateat ingressus celi. 3° mō aperit ꝛ claudit excōicando ꝛ ab excōicatione absoluendo. sed hic modus claudendi ꝛ aperiendi magis respicit foꝝ cōtentiosuꝫ q̄z pn̄ie ꝛ istos tres modus tāgit magr̄ in lr̄a. pm. c. 6. di. hꝰ 2m. ꝛ 3m. c. 7. Ad pm in opponēdū dō q̄ passio xp̄i etsi p̄ncipalr̄ fuerit ad aperiendū. tn̄ per eam obligamur ad aliquā pn̄iaꝫ per quā aliquo mō illi passioni ꝯformemur quā nos adultos oꝫ soluere an̄q̧ celū ingredi valeamus. Ad 2m dō q̄ malū culpe a deo non est q̄zuis ꝑmittatur ab ip̄o. sed malū pene a deo est. illa aūt celi clausio que est ꝑ claues eccl'ie nō est culpa. sꝫ pena ordinata ad hoc vt efficacius ꝛ expeditus aperiat hōi actū. Un̄ illa pccā medicinalis est. Ad 2m ad ꝑtē aliam dō q̄ q̄zuis claues eccl'ie sicut ꝛ materiales sint ad aperiēdū ꝛ ad claudendū. tn̄ differunt. q: materiales p̄ncipaliter sunt ad claudendū ꝛ scd̄ario ad aperiēdū. sꝫ claues eccl'ie p̄ncipalr̄ sunt ad aperiēdū. ꝛ scd̄ario ad claudendū. q: illa clausura ordinatur ad apertionem.

t TErtio queritur quot ꝛ que sint ille claues. Rn̄deo q̄ claues due sūt q̄ztū ad effectus ꝛ relatiōes ad illos effectꝰ vna tn̄ in radice. claues .n. eccl'ie sunt ptās iudicādi in foro aīaꝝ q̄ ptās ex duobꝰ integrat. s. ex ptāte discernendi in cāe examinatiōe. ꝛ ptāte diffiniēdi in cāe determinatōe. pª ptās dī clauis scie. Un̄ clauis scie nō est hitus scie nec actus sciendi. q̄zuis claues eccl'ie recipere nō debeat nisi hn̄s scie hitū conuenientē seu sufficientē ad executionē ptātis illius 2ª. dī clauis potētie cuius actus ē determiare cām ligando vel absoluēdo. ꝛ ista clauis est p̄ncipalior. q: pª ordinatur ad istā. ptās aūt ligandi ꝛ soluendi in foro ꝯtentioso ꝓprie loquēdo clauis nō est. quia hanc ptāteꝫ hn̄t qn̄ꝫ nō sacerdotes vt inferius declarabitur. ꝛ q̄zuis p̄dcē due claues distinguantur penes actus. vt ꝯn̄suꝫ est. tn̄ in radice vna sunt. nō tm̄ inter se. sꝫ etiā cū ptāte ꝯficiendi. q: iste tres potestates fundant i sacerdotali caractere. Un̄ q̄ aliq̄ sacerdotes nō possint absoluere vel ligare hoc nō est ꝑꝑ defectū ptātis ex ꝑte sua. sꝫ ꝑꝑ defectū materie quā non hn̄t nisi mediāte iurisdictiōe. ptās āt iurisdictiōis accidit claui ꝓp̄e dcē. Ex p̄dcis pꝫ q̄ claues eccl'ie sunt aliqua potestas sup naturaleꝫ facultatē que principiū est aliquorū actuū supnaturaliū sicut ptātes naturales p̄ncipia sūt actuū facltatē naturalem non transcendentium.

q QUarto queritur vtrū liceat sacerdotibus vti clauibꝰ pro sua volūtate. Rn̄deo q̄ cū sacerdos opet ꝑ istas claues instrumentalr̄. ꝛ sic minister ꝛ instrumētum efficaciā nō hēat i agēdo nisi ꝭꝫ q̄ mouet a p̄ncipali agēte. si sacerdos vtatur istis clauibꝰ ꝭm ꝓpriū arbim dimittēs rectitudinē motōis diuine. peccat nec ille circa quē opatur clauiū recipit effectuꝫ. q: tn̄ pene satisfactorie infligēde sunt vt medicine ꝛ pene satisfactorie determiate in canone nō oibus ꝯpetūt. iō variande sunt ꝭm sacerdotis arbitrium regulatū diuina motiōe. sic videmus q̄ medicinā determinatā in arte ꝯ aliquā infirmitatem variat medicus ꝭm ꝯditionē loci tp̄is ꝛ infirmi. ꝛ oibus pensatis q̄ pensanda sunt. nō in ꝭ ꝓpriā volūtateꝫ sequēs sed scientiā medicine. ꝛ sic non dat aliquādo medicinā efficacem q̄ posset morbū curare ne ꝑꝑ debilitatē nature patientis ex alia parte magis periculū oriatur. Sic sacerdos diuina motione di

rectus non semꝑ totā penā pccō debitā iniūgit ne infirmus ꝓꝑ magnitudinē pene desperet ⁊ eaꝫ faciere negligat ⁊ a veritate pnie recedat. nec hͦ est in aliquod ꝑiudiciū iustitie. q: in purgatorio erit expletio residui pene.

q Uinto queritur vtrū penitēs teneatur tentiōne necessitatis recipꝫ ⁊ explere pniaꝫ sibi iniūctam a sacerdote. Et vꝫ ꝙ nō. qñꝫ.n. sacerdos posset sibi iniungere pniam nimis graueꝫ. vt familiaritatem cū amicis interdicere. vel iniūgere pniaꝫ periculosaꝫ. vt melancolico ꝓno ad desꝑationem abstinentiā a vino iniūgere. ⁊ a risu ⁊ solatio cū socijs abstinere. sꝫ tales pnias nō tenet penitēs recipere. q: eēnt sibi nociue. g̊ nō semꝑ tenet penitens recipere pniaꝫ iniūctā a sacerdote. Cōtra magr̄ di. 16. c. 2. dicit de penitēte ponat se oio in iudicio ⁊ ptāte sacerdotis nihil sui reseruās sibi vt oia eo iubente ꝑatus sit facere ꝓ recipienda vita aie q̄ faceret ꝓ euitanda corꝑis morte. Rñdeo ꝙ sacerdos aut iniūgit pniam rōnabilē ⁊ discretā aut irratiōabilē ⁊ indiscretā. si 2ͦ modo penitēs nō tenet eā recipere nec explere. q: sacerdos talē pniam iniūgēdo abutitur claue scie ⁊ potētie. Si ꝑmo modo dico ꝙ penitēs tenet tentione necessitatis eaꝫ recipꝫ ⁊ ꝓ viribus explere. q: taleꝫ pniaꝫ iniūgendo clauibus vtitur recte. quilibꝫ aūt tenet sui iudicis iustā sniam obseruare. Uñ si penitēs talē pniam sciēter ⁊ ex deliberatiōe ⁊ absqꝫ legitia cā omiserit explet mortaliter peccat. Si tñ penitēs sentiat pniam sibi nimis grauē. ⁊ ad obseruandū ꝑiculosaꝫ sua īfirmitate pensata. dꝫ ad illū eundū ꝯfessorem vel ad aliū. si illū nō pōt hr̄e humiliter recurrere ⁊ alleuiatiōnē vel cōmutatiōnē petere. ⁊ ꝯfessor dꝫ ꝯcedere etiā si videat ꝙ pnia alleuiata non sufficeret plenarie pro emēda pcci. Sꝫ si post eā expletā adhuc remaneret aliqd in purgatorio explendū. tutius.n. ē reseruare penitentē in purgatorio puniendū q̄ꝫ ipꝫ exponere periculo cadendi in pccm̄ mortale ꝓꝑ penitentie transgressionē. ⁊ expedit ꝙ ꝯfessor hoc totū penitenti exponat nisi in ipo videret ꝯditioneꝫ propter q̄ꝫ iudicꝫ oibus pensatis magis esse tacendū q̄ꝫ exponendū. Ad argumentū in oppm̄ pꝫ solo q̄ꝫtū ad illud qđ in ea tangit de pnia nimis graui. De interdcōne aūt hñdi cū amicis familiaritateꝫ sciendū ꝙ aut illi amici sunt veri amici. hoc ē amici aie cuiusmodi sunt diligentes personā scđ amorē ⁊ scđm deū. aut illi amici sūt veri inimici cuiusmōi sunt diligentes personā ꝓꝑ delectatōnē illicitā. vl̄ ꝓꝑ aliam cām in anime eius ꝑiudicium. ⁊ ꝯtra dei honoreꝫ. Si sacerdos interdiceret familiaritateꝫ cum amicis primo mō dictis abuteret claue scie. nec credo ꝙ penitēs illam pniam recipꝫ teneretur si aūt interdiceret penitenti familiaritatē cū inimicis 2ͦ mō dictis. penitens eā recipꝫ ⁊ obseruare teneret regulalr̄. qđ iō dico. q: omnes ꝑticulares casus a ꝯfessore ꝑuideri nō pñt. Sciendū ēt ꝙ hōi ꝓno ad desperationē ad quā disponit tristitia nō dꝫ sacerdos iniūgere ea que augmentāt melancoliaꝫ ⁊ tristitiā. Uñ talibus moderatū vini vsuꝫ. ⁊ cū sāctis ꝑsonis ⁊ honestis honestum solatiuꝫ prohibere non debet.

Articulus secundus.

c Onseq̄nter queritur de 2ͦ ꝑncipali. Et circa hoc queruntur. 5. Pͦ vtrū sacerdos ꝑ ptātē clauiū possit remittere pccm̄ q̄ꝫtuꝫ ad maculā. 2ͦ vtrū q̄ꝫtū ad penā. 3ͦ vtrū sacerdos parochialis teneat audire ꝯfessiones parochianoꝝ suoꝝ quotienscūqꝫ voluerint in codeꝫ anno ꝯfiteri. 4ͦ vtrū claues respectu eiusdeꝫ peccati in numero habeāt efficaciā plusq̄ꝫ semel. 5ͦ. vtrū sacerdos absoluendo aliquē de facto ab illis pccis a qbus non pōt eū absoluere de iure peccet mortaliter.

p Rimo oñdo ꝙ sacerdos ꝑ ptātem clauiū pōt remittere pccm̄ q̄ꝫtū ad maculā. Jo. 20. Quoꝝ remiseritis pccā remittunt eis. Item vt supꝫius hituꝫ ē. sacrā noue legis ꝯferunt gratiaꝫ. sꝫ ꝑ grām remittitur macula pcci. g̊ sacerdotes per ptāteꝫ clauiū remittere pñt pcci maculā. Contra đ pe. di. pͣ. Si cui. §. Alij econtra. circa mediū. ⁊ recitat mgr̄ i lr̄a huiꝰ di. c. 4. Sacerdos officiū suū exhibet ⁊ nulliꝰ ptātis iura exercet. g̊ in eo nulla est ptās remittēdi pcci maculā. Item de ꝑse. di. 4ͣ. ⁊ recitat mgr̄ in lr̄a hꝰ di. c. 4ͦ. Nemo tollit pccā nisi solus xp̄s qui est agnus tollēs pccā mūdi. g̊ sacerdos nō hꝫ ptātē dimittendi maculaꝫ pcci. Rñdeo ꝙ q̄ꝫuis sacerdos absoluendo remittere non possit pcci maculā effectiue sꝫ qđ dic magr̄ in lr̄a. q: sic solꝰ deꝰ pccm̄ dimittit. tñ misterialiter ⁊ instrumētalr̄ illi q ꝑ attritione remouit obstaculū grē spūs sci: dispositiue remittit maculā pcci inq̄ꝫtū suo ministerio assistit virtus diuina que pccm̄ remittit. ⁊ q: pcci macula ē dispositio qua pōt aia pati igne infernali. q̄ quideꝫ non ē tm̄ silitudo tꝑaliū ad q̄ aia peccādo ꝯuertitur sed etiā ꝑncipalius ē ꝑuatio similitudinis dī a quo auertit. Ideo sacerdos v̄tute clauiū ad eterne pene remissionē disponit quā virtus diuina ꝑncipaliter ⁊ effectiue remittit sicut maculā pcci. Ad pͫ ⁊ 2ͫ dđ ꝙ ꝓcedūt de remissione pcci ministerialr̄ ⁊ dispositiue. vt.n. supꝫius dcm̄ est. sacrā noue legis nō ꝯferūt grām effectiue sꝫ instrumētalr̄ ⁊ dispositiue. Argumēta ad ꝑtē scđam ꝓcedunt de remissione macule peccati effectiue.

s Ecundo queritur vtrum sacerdos ꝑ ptāteꝫ clauiū possit remittere pccm̄ q̄ꝫtū ad penaꝫ. Et vꝫ ꝙ nō. post absolutionē adhuc remanet penitens obligatus alicui pene. alit vt vꝫ nō eēt sibi penitētia iniūgenda. g̊ ꝑ virtutē absolutiōis pena debita nō remittitur. Itē cū nō sit minus dispositꝰ ad recipiēdū effectū clauiū ille q ꝯmisit ꝑuū pccm̄ q̄ꝫ ille q maius ꝯmisit. tm̄ remitteret de pena peccato debita minori. q̄ꝫtū de pena debita maiori. sꝫ posset ex vna ꝑte pccm̄ esse ita ꝑuū. ⁊ ex alia ita magnū. ꝙ tota pena debita minori pccō nō eēt maior q̄ꝫ illa pars q̄ remittit de pena debita maiori pccō g̊ illud minus pccm̄ remaneret ipunitū qđ ē icōueniēs. Contra de pe. di. 5ͣ. Si cui. §. Alij econtra circa medium. dominꝰ par ius soluendi eē voluit ⁊ ligandi ꝑ vtrūqꝫ pari ꝯditiōe ꝑmisit. sꝫ sacerdos ꝑ ptāteꝫ clauiū pōt ligare penitenteꝫ aliqua pena. g̊ per eandē ptātem pōt ipm̄ absoluere ab obligatō

ne alicuius ꝑtis pene. Itē mgr̄ hui⁹ di.c.7°. dicit
ꝙ sacerdotes soluūt cū de pena satisfactoria aliqͣd
dimittūt. Rn̄deo ꝙ sacerdos ptāte clauiū pōt pe
nitenti remittere aliquā ꝑtē pene tpalis pccō debi
te. nō tm̄ illius quā sibi iniunxit. sed etiā illius que
in purgatorio est explenda plus vel minus pōt de
ista pena remittere. ſm ꝙ plus vel minus penitēs
est bene dispositus. Ad p̄m in opp^m dō ꝙ ⁊ si post
absolutionē remaneat penitēs obligatus alicui pe
ne. tn̄ nō remanet obligatus tante sicut ante abso-
lutionē. ⁊ p̄terea si reuelatū eēt sacerdoti ꝙ tota pe
na pccō debita esset penitēti remissa adhuc debe-
ret sacerdos penitenti iniūgere aliquā pn̄iam ꝓ
cautela ꝯ̄ futura. q: vt dictū est. s̄. di. 15ª. c. 5°. Sa-
tisfatio pn̄ie nō tm̄ est pccōꝝ cās excidere. sꝫ etiam
eaꝝ suggestionibus aditū nō indulgere. Ad 2^m di
cendū ſm aliquos ꝙ remissio pene debite maiori
⁊ minori pccō est ſm ꝓportionē. ita ꝙ si remittit̄
decima pars pene debite maiori. remittit̄ dcima
pene debite minori. sed hoc nō vꝫ satisfacere argu
mento. qa p̄ma decima maior simpliciter est q̄ꝫ se
cunda. Et iō vꝫ dō qꝫ nūq̄ꝫ ꝑs pene q̄ remittit̄ v-
tute clauiū vna vice est tāta sicut tota pena cuicū-
qꝫ mortali pccō debita. si aūt dicis ꝙ vna absolu-
tiōe possit remitti tota pena debita vni pccō vēia
li. nō habeo hoc ꝑ incōueniēti. xp̄s. n. ita plene sa-
tisfecit ꝓ pccis nr̄is ꝙ si hūiliāti se sub sacr̄o qō opa
tur in virtute meriti xp̄i remittit̄ aln̄ tota pena. nō
ꝑꝑ hoc dici pōt pccm̄ sine pena dimitti.

t **Ertio querit̄** vtruꝫ sacerdos ꝓ-
chialis teneat̄ audir̄
ꝯfessiones ꝓ̄chianoꝝ suoꝝ quotienscūqꝫ
voluerit in eodē anno ꝯfiteri. Et vꝫ ꝙ sic. quotiēs-
cūqꝫ vult pccōr a pccō recedere deus ꝑatus est eū
ad mīam recipe. g̊ a sil̄i quotiēscūqꝫ vult ꝯfiteri sa
cerdos cū sit loco dei ip̄m audire tenet̄. ⁊ sibi sacr̄ꝫ
pn̄ie administrare. Itē sacerdos tenet̄ salutē aīe
subditi sui cuilibꝫ bono tēporali ꝑ̄ponere. sꝫ si ip̄m
nollet audire quotiēscūqꝫ vellet ꝯfiteri nō ꝑ̄pone-
ret salutē aīe eius iō bono tpali. q: saluti aīe subdi-
ti ꝑ̄poneret qetē corpis ꝓprij. g̊ sacerdos tenetur
suos ꝓchianos audire quotiēscūqꝫ voluerit ꝯfi-
teri. Cōtra sacerdos nō tenet̄ pluries audire con
fessionē ꝓchiāoꝝ suoꝝ q̄ꝫ obliget̄ ꝑ statutū eccl̄ie
sꝫ per statutū eccl̄ie nō obligat̄ nisi ad audiēdū eos
sel̄ in anno. ex̄ de pe. ⁊ re. Ois vtriusqꝫ sexus. g̊ vꝫ
ꝙ nō tenet̄ eos audire nisi semel in āno. Rn̄deo
ꝙ qō pōt intelligi aut de tentione necessitatis aut
de tentiōe ꝯgruitatis. si p̄° mō. nō credo ꝙ ordina-
rie sacerdos teneat̄ audire ꝯfessiōes ꝓchianorū
suoꝝ. nisi cū illi tenent̄ de necessitate cōfiteri. qō ē
saltē semel in āno. ⁊ qn̄ sunt in infirmitate graui cō
stituti. vel iminet eis alio mō ꝑiculū mortis. si tn̄
pluries voluerit ꝯfiteri ⁊ sacerdos curat⁹ eos audi
re noluerit. tūc libere pn̄t subditi aliū sacerdotem
adire ⁊ ei ꝯfiteri. ⁊ ille pōt eos absoluere nisi ꝓpꝰs
sacerdos eoꝝ q eos audire noluit ad aliquē deter-
minatū sacerdotē eos miserit. qa si audire nō vult
eos. nec ad aliquē sacerdotē determinatū mittere
eos iplicite licentiat. vt illa vice ꝯfiteant̄ cuicūqꝫ
sacerdoti voluerit. Loquēdo aūt de tentiōe ꝯgrui-
tatis. dico ꝙ sacerdos tenet̄ eos audire quotiēscū
qꝫ voluerit ꝯfiteri. q: tali tētione tenet̄ laborare ꝓ
fectū aīaꝝ ꝓchianoꝝ suoꝝ q̄ꝫtūcūqꝫ ⁊ q̄nocūqꝫ po
tuerit. Ad p̄m dō ꝙ arg^m bn̄ procedit si quotiēscū
qꝫ ꝓchiani vellent ꝯfiteri. ⁊ ꝯfessio esset eius ne-
cessaria ad remissionē mortalis pcci. sꝫ hꝫ nō ē vexꝫ.
Ad remissionē. n. mortalis culpe sufficit contritio
cū ꝓposito ꝯfitendi illo tpe quo hō ꝯfiteri tenetur.
Ad 2^m dō ꝙ minor est falsa. q: ꝑ ꝯtritionē vt iaꝫ
dcm̄ est cū ꝓposito cōfitendi tēpore debito remit-
tit̄ culpa. ⁊ p̄terea vult frequēter hō ꝯfiteri q ꝓ illo
tpe nō indiget ad sui iustificationē susceptiōe sacr̄i
pn̄ie. Ad argumēta ad ꝑtē aliaꝫ dō ꝙ ⁊ si p̄sbyter
ꝓchialis ad audiendū ꝯfessiones ꝓchianorum
suoꝝ nō obliget̄ explicite per statutū eccl̄ie nisi sel̄
in āno. tn̄ ꝑ illud statutū obligat̄ implicite ⁊ ēt iure
nature ⁊ diuino ad audiendū eos quotiēscūqꝫ tenē
tur de necessitate cōfiteri ⁊ si multotiēs occurrāt i
eodem anno cāus in qbus ꝯfiteri de necitate tenēt

q **Uarto** queritur vtrū claues respectu
eiusdē pcci in numero habeāt
efficaciā plusq̄ꝫ semel. Et vꝫ ꝙ sic. d̄ pe. di.
i. mēsurā. §. nō sunt. q̄ꝫto plurib⁹ ꝯfitebit̄ qs in spe
venie turpitudinē criminis. tāto facili⁹ ꝯsequet̄
gr̄am remissionis. ip̄i. n. sacerdotes plus iā pn̄t ꝓ-
ficere. plus ꝯfitentib⁹ parcere. qbus. n. remittūt re
mittit deus. qō intelligi nō vꝫ nisi de remissione q̄
fit virtute clauiū. Itē ſm ꝯsuetudinē eccl̄ie q plu-
ries de eisdē pccis in numero cōfitent̄. pluries de
illis absoluūtur. qō nō fieret si absolutio 2° recepta
nullā efficaciā hr̄et respectu eiusdē pcci in numero
q: tūc fieret iniuria sacr̄o. Itē certū est ꝙ cōfessio
iterata de eisdē pccis in nūero ꝓdest non tm̄ rōne
hūiliatiōis ⁊ verecūdie. qa tūc tm̄ valeret iterata
laico corā quo magis erubesceret q̄ꝫtū iterata sacē
doti qō falsuꝫ est. g̊ ꝓdest per aliquā efficaciā claui
um. Itē q̄ꝫuis sacr̄a veteris legis haberēt effica-
ciā ex vi meriti. qa tn̄ nō habebāt ex vi sacr̄i vocā
tur ab apl̄o ad Gal̄. 4°. infirma ⁊ egena elementa
g̊ si claues respectu eiusdē pcci in numero nō habe
rēt efficaciā nisi sel̄. sacr̄m pn̄ie 2° receptuꝫ respectu
eiusdeꝫ pcci in nūero eēt infirmū ⁊ egenū elemētū.
qō nō videt̄ dō. Itē efficacia clauiū nō tm̄ ē respe
ctu remissionis culpe ⁊ pene. sꝫ etiā respectu dispo
sitiōis ad gr̄am. sꝫ q̄ꝫdiu sumus in via gr̄a in nobis
pōt augeri. g̊ respectu eiusdē pcci in numero claues
pn̄t hr̄e efficaciā plusq̄ꝫ sel̄. imo quotiēscūqꝫ homo
sacr̄m pn̄ie dispositus recepit. Cōtra si alqs esset
q nūq̄ꝫ peccasset ⁊ absolueret̄ nullā reciperet effica
ciā virtute clauiū. sꝫ culpa totalr̄ remissa ⁊ q̄ꝫtū ad
maculā ⁊ q̄ꝫtū ad totā penaꝫ nō plus grauat hoiem
q̄ꝫ si nunq̄ꝫ fuisset fcā. g̊ respectu talis culpe claues
nullā penitus hn̄t efficaciā. sꝫ ꝯtigere pōt ꝙ ꝓpter
magnā dispositionē penitētis remittit̄ culpa q̄ꝫtuꝫ
ad maculā ⁊ totaꝫ penā per susceptionē sacr̄i pn̄ie
semel g̊ saltem. nō semꝑ hn̄t claues efficaciā respe
ctu eiusdē pcci in numero plus q̄ꝫ sel̄. Item illud
qō hēt efficaciā respectu duoꝝ. ita ꝙ respcū vnius
alio mediāte nō pōt hr̄e efficaciā suaꝫ respcū secun
di si nō hꝫ respcū p̄mi. Sed claues efficaciā habēt
respcū remissiōis culpe ⁊ pene ⁊ collationis gratie
ita ꝙ p̄ncipalius respcū remissionis culpe ⁊ pene.
⁊ scd̄ario respcū collatiōis gr̄e. g̊ respcū pcci remis-
si q̄ꝫtū ad maculā ⁊ totā penaꝫ absolutio 2° accepta
nullā habet ex vi clauiū efficaciā. Itē cū per abso
lutionē ex vi clauiū remittat̄ pene ꝑs pccō debite.
totiens posset homo ꝯfiteri eadem die ⁊ absolui

ꝙ eodē die remitteretur sibi tota pena oīb⁹ pccis suis debita. nulla. n. rō est quare magis valeret absolutio 2° iterata expectando nouū deuotionis motū ꝙ̄ iterata manente pⁱoris deuotionis motu si est ita fortis sicut esset motus sequēs. ⁊ ita sequeretur ꝙ grauissimū pccm̄ cuȝ modica pena posset dimitti. Ad istam qōnem dicunt aliqui ꝙ claues respectu eiusdem pcci in numero nō hn̄t efficaciaȝ plus ꝙ̄ semel. baptismus. n. qui est medicina curatiua directe originalis pcci sicut sacr̄ȝ pnie actualis peccati non reiterat̄. qꝛ pccm̄ originale reiterare non pōt. si. n. posset iterari iteraret̄ ⁊ baptismus. ⁊ scd̄o susceptus efficaciā haberet. sȝ idem pccm̄ actuale in numero reiterari nō pōt. Vn̄ vꝫ ꝙ respectu eiusdem in numero sacr̄m pnie ex vi sacr̄i non hȝ efficaciā nisi semel. ¶ Preterea cū quattuor sint sacr̄a iterabilia. s. eucharistia. pnia. extrēa vnctio. ⁊ matrimoniū. videmus ꝙ i sacr̄o eucharistie hec v̄ba. Hoc est enim corpus meū. respectu eiusdē hostie. non hȝ efficaciā plus ꝙ̄ semel. verba etiam q̄ sunt forma in sacr̄o extreme vnctionis respcū eiusdem infirmi i eadē infirmitate. ⁊ eodē statu infirmitatis manente interioris ⁊ exterioris: non hn̄t efficaciā ex vi sacr̄i nisi semel. verba etiā q̄ sunt forma in sacr̄o mr̄imonij in eodē viro respcū eiusdē mulieris ⁊ in eadem muliere respcū eiusdē viri non habēt efficaciā ex vi sacr̄i nisi semel. nisi ꝯtingeret ꝙ vn⁹ moreret̄ ⁊ postea resuscitaret̄. qꝛ per mortē vinculum mr̄imoniale soluit̄. ğ a sili sacr̄m pnie ex vi clauium non hȝ efficaciā respcū eiusd pcci in numero nisi semel. ¶ Preterea ex̄ de sen. excōis. De cero de absoluto in casu necessitatis cui sub iuram̄to iniungit̄ vt opportunitate habita summū pontificeȝ statim adeat mandatū eius suscepturus dicit glo. nō dicit absoluendus. qa iam absolutus est. qa obligatio semel extincta interiȝ non reuiuiscit. de ꝯse. di. 4. q̄ris. ⁊. 24. q. 4. si illic. ⁊ de pe. di. 4. versus finē. ğ vꝫ ꝙ si aliquis vere est absolutus de aliquo pccō ꝙ absolutio respcū eiusdeȝ pcci 2° suscepta ex vi clauiū nullā efficaciā hȝ. al' videretur ꝙ summ⁹ pontifex illū iterū absolueret ab illo pccō a quo fuit absolutus in casu necessitatis ab illo qui illū al' absoluere non potuisset. Ad hoc etiā valēt rōnes ad scd̄am pteȝ inducte. Alij dicūt de qōne ꝯtrariū initentes rōibus factis ad primaȝ partē. ¶ Preterea sicut sacr̄m pnie est medicina ꝯ pccm̄ actuale. ita baptismus contra pccm̄ originale. sed in illo in q° est remissuȝ originale per baptismum flammis efficaciā habet baptismus fluminis ex vi sacr̄i. ğ silr̄ vꝫ ꝙ in illo in quo est remissum pccm̄ actuale p penitentie sacr̄m possint claues habere efficaciā respectu pcci eiusdē in numero per sacr̄m pnie 2° receptū. ¶ Preterea qn̄ confert̄ alicui sacr̄m. qꝛ nescit̄ vtrū illi al' fuerit collatū vel non. confertur sub cōditione dicēdo. si tu nō es baptizatus. ego. ⁊c̄. Si ğ non esset scd̄o cōferenda hōi absolutio de eodeȝ pccō in numero. nisi qa incertū ē vtꝝ qn̄ p° recipit absolutionē eēt in tali statu ꝙ claues in eo efficaciā habuerint. tūc sacerdos absoluendo 2° deberet apponere ꝯditionē dicendo. si prima absolutio nō habuit efficaciā in te ex vi clauiū. ego absoluo te. ⁊c̄. cū ğ ꝯsuetudo eccl'ie nō sit talis. vꝫ ꝙ si p̄ma absolutio suū habuit effectū. scd̄a tn̄ respcū eiusdē pcci in numero efficaciā hȝ ex vi clauiuȝ vel remittendo plus de pena ꝙ̄ erat remissum. vel ad augmentuȝ gr̄e disponēdo. Qui vult tenere p̄mā opinionem pōt dicere ad p^{m} ꝙ illud decretum in quo dꝛ ꝙ sacerdotes plus possunt ꝓficere plus confitentibus. parcere. intelligendū est de bn̄ficio orōnis. quia vt dicit glo. tanto plures obligat ad orandū pro se ꝙ̄to pluribus ꝯfitetur. ¶ Preterea ꝙ̄to plus laborat homo ⁊ magis pro suis pccis erubescit ⁊ forti⁹ penitet. tanto ꝯfessor ſm rectū iudiciū rōnis minorē pniam iniungere debet. proponere aūt pluribus d' eodem pccō ꝯfiteri ar^{m} est magnitudinis pnie. vl' pōt exponi illud decretū de illo qui qn̄ p̄mo confessus est. non fuit vere penitēs qui pluribus sacerdotibus confitendo de ꝯgruo se disponit vt deus inclinet cor eius ad veram pniam. vt sic gr̄am obtineat remissionis. ⁊ huic ꝯsonat qd̄ dꝛ i decreto. tāto facilius ꝯsequitur gr̄am remissiōis. Ad 2^{m} dd̄ ꝙ de eodem pccō in numero pluries absoluit̄ homo. quia incertū est vtrū p̄ma absolutio in eo hūit effectum. nec pp hoc debet in scd̄a absolutione cōditionē ponere explicitam vel actu explicite intellectaȝ. quia in his que ita frequēter sunt in vsu nō oȝ ꝯditionē explicare nec de ea actualiter cogitare sȝ sufficit illam habitualiter tenere. sicut cū hō adorat altissimū altaris sacr̄m non tenet̄ actualiter cogitare de ista ꝯditiōe si sacerdos fecit. vl' dixit qd̄ facere vel dꝛe debuit. sed sufficit ꝯditionē hitualr̄ in mente tenere. Ad 3^{m} dd̄ ꝙ orō sacerdotis ceteris paribus efficacior est ad impetrandū gr̄aȝ cōfitenti pp dignitatē sacerdotij. ⁊ quia pōt orare vt ꝑsona cōis ꝙ̄ orō non sacerdotis. Ad 4^{m} dd̄ ꝙ n̄ valet. quia sacr̄a veteris legis non hēbant efficaciaȝ ex vi sacr̄i nec bis nec semel. ⁊ iō dicta sunt infirma vel egena elementa. Ad 5^{m} dd̄ ꝙ ꝙ̄uis in nobis semp possit augeri gr̄a dū sumus in via. non tn̄ ex hoc sequitur ꝙ quotiēscūq; hō absoluit̄ de eodem pccō in numero in eo gr̄a ex vi clauiū augeat̄ ꝙ̄uis iam iustificato p contritionē gr̄am ꝯferat p⁴ vice. sicut ꝙ̄uis baptismus aque iam iustificato p baptismū flām̄is gr̄am ꝯferat vna vice. 2° tn̄ receptus gr̄aȝ nō ꝯfert. absolutio tn̄ ex vi clauiū cōfert gr̄aȝ penitēti. nō tm̄ sel'. qꝛ sacr̄ȝ pnie ē iterabile q°tienscūq; hō peccat. ita ꝙ iteratio pcci vꝫ eē rō iterandi pnie sacr̄ȝ. Ad p̄mā rōneȝ positā i corpe qōnis p 2ᵃ opinione dd̄ ꝙ nō plus ꝯcludit nisi ꝙ iā iustificato p ꝯtritionē ꝯferri pōt gr̄a ex vi clauiū. ⁊ h̄ ē verū. nec ē sil'e de iā iustificato p ꝯtritionē q̄ nō recipit pnie sacr̄ȝ. ⁊ de illo q recipit. ad aliā rōeȝ solutū ē ex dictis. Qui vult tenere scd̄am opinioneȝ pōt dicere ad p^{m} ꝯ eā ꝙ maior ē dubia. ⁊ nō ꝓbat̄. Vel pōt dici ꝙ nō est sil'e de illo q nunq; peccasset ⁊ de illo q peccat. ꝙ̄uis pccm̄ eius totalr̄ remissuȝ sit ꝙ̄tū ad maculā ⁊ penā. qꝛ deus efficaciā ꝯcessit clauibus non pro illis qui mūdi viuerēt per gr̄am priuilegiatam sicut pro alijs. non posset autem homo viuere quin peccaret venialiter sine speciali priuilegio gratie. Ad scd̄m dicendum ꝙ sacramentum penitentie ex vi clauiū efficaciā ꝙ̄tū ad collationem gratie haberet in illo cui remissuȝ esset peccatum quantum ad maculam ⁊ totam penam si postea de illo confiteretur ⁊ absolutionem reciperet. Unde si detur ꝙ principalius respiciat remissionem culpe ⁊ pene quam collationeȝ gratie. ex hoc tamen non sequitur ꝙ non possit

babere effectum collationis gratie vbi non potest
habere effectuꝫ remissionis culpe ⁊ pene ꝑꝑ remis
sionẽ iam factã. ſꝫ bene sequit̃ ꝙ nunq̃ ꝯfert grãm
gñ retineat culpã vel aliquã penã si nõ est añ tota fa
cta remissio. Ad 3^m dõ ꝙ sacrm̃ pnĩe respectu eius
dẽ pcc̃i in numero pluries receptũ nõ hꝫ efficaciaꝫ
ex vi clauiũ nisi obseruata reuerentia debita sacrõ
ad qđ reqritur ꝙ respectu eiusdẽ pcc̃i nõ iteret̃ nisi
adueniẽte nouo motu deuotionis vel noua erube
scẽtia in penitẽte. ⁊ ꝑ hunc modũ ꝯcedo ꝙ totiens
posset recipi ꝙ ꝑ talẽ receptionẽ remitteret̃ tota pe
na pcc̃õ debita. nec ꝓpter hͦ posset dici pcc̃m remit
ti sine pena. q2 xp̃s abũdãter sustinuit penã ꝓ pcc̃is
nr̃is. ⁊ p̃terea erubescẽtia ⁊ labor. ⁊ sollicitudo hoĩs
in penitẽdo. ⁊ ꝯfitendo ẽ magna pena. Ad p̃mam
rõnem adductã ꝓ p̃ma opiniõe in soluẽdo dõ ꝙ to
ta rõ q̃re baptismus non iterat̃. nõ est q2 originale
nõ iteratur. sed ẽt q2 iprimit effectũ idelebilẽ .s. ca
racterẽ mediãte quo susceptio exterioris sacr̃i dis
ponit aĩam ad susceptioneꝫ remissionis pcc̃i. Ad
scđam rõnem dõ ꝙ nõ est sil̃e de pnĩa ⁊ alijs tribꝰ.
q2 ṽba que sunt forma in sacrõ eucharistie. vna vi
ce explẽt respectu eiusdẽ hostie totã efficaciã suam
q̃ est ꝯuersio substãtie panis in corpꝰ xp̃i. Uerba ẽt
q̃ sunt forma in sacrõ matrimonij respectu earũdẽ
ꝑsonaꝝ in numero explẽt totã efficaciã suã si. n. se
cũdo reiterarẽt eadeꝫ ṽba non plus essent ꝯiuges.
q̃ꝫ añ. nõ sic aũt ẽ de sacrõ pnĩe. q̃ꝫuis. n. p̃ma abso
lutio in hoĩe bene disposita habeat totã efficaciam
suã q̃ꝫtũ ad effectus essentiales q̃ sunt culpe remis
sio. pene eterne in tp̃alẽ ꝯmutatio. aĩe ad deũ recõ
ciliatio. nõ tñ ita est q̃ꝫtũ ad effectus scđarios. q2 ꝑ
ip̃m sacrm̃ receptũ semel nõ tm̃ remittitur õ pena.
nec tm̃ dat deus de gr̃a sic ꝑ ip̃m pluries receptuꝫ.
Ad 3^m dõ ꝙ illa auctoritas itelligẽda est de abso
lutiõe ab excõicatiõe q̃ non est ꝑ vim clauiũ nisi ex
tendẽdo nomẽ clauis ad clauẽ iurisdictiõis quam
põt hr̃e etiã nõ sacerdos. Uñ talis absolutio ꝓprie
loquẽdo nõ est sacrm̃ nec pars sacr̃i.

q Uinto queritur vtruꝫ sacerdos absoluẽs aliquẽ
de facto ab illis pcc̃is a qbus non põt eũ ab
soluere õ iure peccet mortaliter. Rñdeo ꝙ sic ab
soluẽs. aut hͦ facit ex ignorãtia iuris. aut sciens ius
quo hͦ facere nõ sibi lꝫ. si 2° mõ ⁊ hͦ facit ex delibera
tiõe mortalr̃ peccat. sciẽter. n. ⁊ ex deliberatiõe con
cessa sibi ptãte abuti in p̃iudiciũ aĩe alteriꝰ est mor
taliter peccare. Sed sic absoluẽs potãte sibi ꝯcessa
abutit̃ in p̃iudiciũ aĩe illiꝰ quẽ sic absoluit. ⁊ dat illi
itelligere ꝙ absolutꝰ est. cum tñ non sit. q̃ꝫtũ in se est
ip̃m ponit in errore. Uñ sup sic absoluentẽ cadit il
la maledictio scripta de vtero. 27°. maledictus q
errare facit in itinere tecũ. si aũt hͦ facit ex ignoran
tia iuris ⁊ est illa ignorãtia affectata. adhuc morta
liter peccat. q̃ꝫ nõ ita grauiter sicͭ ille qui hͦ facit sciẽ
ter. si aũt est ignorãtia crassa. adhuc credo ꝙ morta
liter peccat. q̃ꝫuis nõ ita grauiter. sicͭ hͦ faciẽs ex igͦ
rãtia affectata. sacerdotibꝰ. n. officium suũ ignorar̃
nõ lꝫ. ad ipsos. n. ꝑtinet subditos suos in lege ĩstrue
re. iuxta illud Aggei. 2°. iterroga sacerdotes legeꝫ.
Uñ si absoluentes exponũt se simili maledictiõi il
li que venit sup filios hely. de qbꝰ dr̃. j. re. 2°. ꝙ erãt
filij Bellial nesciẽtes dñm. neq̃ꝫ offm̃ sacerdotum
ad populũ. De sic ẽt absoluẽte. ⁊ absoluto tali abso
lutioni initenti nisi ꝑ ignorantiam iuincibilem seu
ꝓbabilẽ excusent̃ dici põt illud euangelij. Mathe.
15. Si cecus cecũ ducatũ p̃beat ambo in foueaꝫ ca
dunt. nec ille ꝑ ignorãtiã excusat̃ q magis sollicitus
est querere ꝯsiliũ ꝓ emptione vniꝰ equi vel vnius
boue robe q̃ꝫtũ ꝓ aĩe sue salute.

Articulus tertius.

c Onsequenter querit̃ de .3. p̃n
cipali. Et circa
hͦ q̃runt̃. 5. P° vtꝝ aliqs debeat excõi
cari. 2° vtꝝ pro solo pcc̃õ mortali. 3°
vtꝝ vxor ꝓ pcc̃õ mariti. 4° vtꝝ dñs
ꝓ pcc̃õ subditoꝝ. 5° vtꝝ excoicatus iniuste debe
at excõicatus reputari.

p Rimo ostendo ꝙ nullus dꝫ excoicari.
q2 ꝑ excõicationẽ tradit̃ homo
sathane in interitũ carnis. vt hr̃. j. coꝝ. 5° sꝫ
nullus dꝫ tradi sathane de quo nõ est desperandũ.
cũ g̊ de venia despandum sit in via ſm aug. j. li°. re
tracta. c. 18. nullus dꝫ excõicari. Itẽ in ep̃la Jude
dr̃ cũ Michael archãgelus cũ diabolo disputãs al
tercaret̃ de Moysi corpore. nõ est ausus iudiciũ. i
ferre blasphemie. sed dixit imperet tibi dñs. sed ec
clesia militãs dꝫ se ꝯformare triũphanti. g̊ nulli dꝫ
maledictionẽ excoicatiõis iferre. Itẽ glibꝫ homo
aut est iustus aut ĩiustus. si iustus excoicari non dꝫ.
nec iniustus. q2 medicina sacrorum idiget. g̊ nullus
dꝫ excoicari. Cõtra vt hr̃. j. ad Coꝝ. 5. apostolus
mandauit quẽdam. turpẽ fornicatoreꝫ extra coio
nem fidelium poni. Item p̃nceps debet vti gla
dio temporali ad correctõem malorum. ergo a si
mili prelatus debet vti gladio sp̃ũali ad correctio
nem maloꝝ. sed gladius spiritualis est potestas ex
cõmunicandi. ergo quãdoq̃ꝫ debet excõmunicare
malos vt corrigantur. Respondeo excõmunica
tio est a cõmuniõe ecclesie separatio. ij. q. 3. Nihil.
sed quãdoq̃ꝫ debet homo a cõmunione ecclesie se
parari. quia aliquando sibi expedit. vt. s. erubescẽs
⁊ fatigatus excitetur ⁊ inclinetur ad se corrigẽduꝫ
per pnĩam. ⁊ quia etiam permanente malitia com
munio sacrorum non esset sibi vtilis sed nociua est
etiam quandoq̃ꝫ vtile coitati fidelium. vt. s. ex ti
more pene illius alij peccare timeant. ⁊ ne peruer
sus alios inficere possit. 24. q. 3. Secãde. vbi dici
tur sic. secãde sunt putride carnes. ⁊ scabiosa a cau
lis ouis repellenda. ne tota domus massa corpus
⁊ pecora ardeat corrumpatur putrescat ⁊ intereat.
aliquando ergo dꝫ homo excõmunicari. Ad p̃^m
in opp^m dõ ꝙ ibi dꝫ accipi iteritus ꝓ flagellatione
tẽporali ordinata ad correctionẽ. Ad 2^m dõ ꝙ non
valet. q2 diabolus ẽ icorrigibil̃. homo nõ. q̃ꝫdiu est
in via. Ad 3^m dõ ꝙ sicut medicina indispositum
nõ viuat. sed sibi nocet q̃ꝫuis sit vtilis disposito.
sic coĩo sacrorum nõ iuuat idispositũ. sed volẽti se
disponere vtilis est.

s Ecundo queritur vtrum aliqs debeat excõ
municari pro solo peccato mortali. Et vi
detur ꝙ nõ. q2 qñq̃ꝫ excoicatur inocẽs cum ꝓbatur
crimẽ cõtumacie ꝯ ipꝫ in foro iudicij. nec tñ iudex
hͦ faciẽs rep̄hendit̃. q̃ꝫuis in sua ꝯsciẽtia sciat illũ
innocentem. g̊ aliquando dꝫ homo excõmunicari

non pro pccõ mortali. Itẽ medicina nõ tm̃ est ad curãdũ morbũ. sed ad ꝓseruãdũ a morbo. ergo cũ excoicatio sit medicinal'. vt habet͂ ex͂ de sen. exco. Cum medicialis. n̄ tm̃mõ dꝫ ferri ad curãdũ pccm̃ mortale. sed ẽt ꝑꝑ ꝑiculũ mortalis pcci. Cõtra ex͂ õ verboꝝ signi. Ex parte i glo. Nemo excoicat͂ nisi pro mortali. q꞉ aliter nõ põt corrigi. Itẽ. ij. q. 3. Nemo n. dr̃ ꝙ anathema nõ nisi ꝑ mortali dꝫ īponi crimīe ⁊ illis q alr̄ nõ potuerit corrigi. Rñdeo excõicatõ maiorẽ grauissima pena q̃ꝫ ecclia possit īferre. Vñ dic̃ decre. c. imediate ꝓallegato ꝙ anathema ẽ eterne mortis dãnatio. ⁊. 24. q. 3. Corripiant͂. dr̃ ꝙ excoicatiõe nulla maior est pena in ecclia. Et iõ dicit glo. ibidẽ. nõ est īfligẽda ꝑ leuib⁹ criminib⁹. Vñ dõ ꝙ iudex nullũ dꝫ excoicare nisi ꝑ mortali pccõ. nec ꝑ quocũqꝫ mortali. sed ꝑ pccõ ꝯtumacie vel cui ꝯtumacia est ãnexa. ij. q. 3. Absit. q̃druplr̃ aũt homo pccm̃ ꝯtumacie īcurrit. s. aut qñ sufficient͂ vocatus ad iudiciũ nõ venit nec remanẽdi hꝫ legitimã cãm 24. q. 3. De illicita. Aut veniẽs rñdere ꝯtẽnit ⁊ rõnem ꝓtẽdere q̃re rñdere nõ dꝫ. Aut añqꝫ debeat discedit. ij. q. 3. certum est. Aut s̄nie nõ obedit. 2. q. 6. Quisqꝫ ꝓbatus. Ille aũt q impedit aut ꝓcurat fraudulenter ne ad ip̄m citatio ꝑueniat ꝓ citato dꝫ hr̄i. Ille ẽt q veniens se non repñtat iudici. sed se occultat reputãdus est q̃si non venisset Ad p̃m in opp^m dõ ꝙ ⁊ si ille q excõicat͂ in p̃dicto casu nõ sit ī mortali pccõ cum iudex fert s̄niam sic ꝑ mortali. q꞉ iudex in foro ꝯtentioso nõ dꝫ iudicare s̄m s̄niam ꝓprie ꝯscie. sed s̄m allegata. 3. q. 7. Judicet. vbi dr̃ ꝙ bon⁹ iudex nihil ex arbitrio suo fac̃ ⁊ domestice ꝓposito volũtatis. sed iux͂ leges ⁊ iura ꝓnũciat. ⁊ parũ post. sic audit ita iudicat. Ad 2^m dõ ꝙ leniori medicia ꝓseruandũ est a morbo q̃ꝫ sit illa q̃ requirit͂ ad curationẽ iam habiti morbi.

t **Ertio querit͂** vtrũ vxor debeat excoicari ꝑ pccõ mariti Et vr̃ ꝙ sic. q꞉ ꝑ eius pccõ dꝫ interdici. ergo a silī ⁊ excõicari. Item si vir impignerauit terrã. ⁊ insuꝑ debitis obligat⁹ absentet se õ terra. ⁊ assignata fuerit vxori aliq̃ portio terre ꝓ suo victu. poterit ꝯueniri a creditorib⁹ mariti. ⁊ nisi ꝓ posse satisfaciat poterit excõicari. ergo in h̄ casu poterit vxor excoicari ꝑ pccõ mariti q bona sua dissipauit. Contra. 24. q. 3. §. 2. Nõ ꝑ alicui⁹ pccõ tota familia excõmunicãda est. ergo a silī nec vxor. Rñdeo ꝙ excoicatio nõ nisi ꝑ mortali dꝫ īponi crimīe. ⁊ illis q aliter nõ poterũt corrigi. ij. q. 3. nemo epoꝝ ⁊ pccm̃ mariti nõ sit pccm̃ vxoris. Non ẽ excoicãda vxor ꝑ peccato mariti. nisi esset ꝑticeps criminis. sed tũc non esset excõicãda ꝑ mariti pccõ. sed ꝓ suo. Silr̄ dico ꝙ fili⁹ n̄ ẽ excoicãdus ꝑ pccõ pr̄is. nec s̄uus pro pccõ dñi. 24. q. 3. Si. heres. ⁊. j. e. c. §. vt ergo vbi dr̃ ꝙ illicite excoicat͂ qs ꝑ pccõ alteri⁹. neqꝫ aliq̃ rõne nitunt͂ q ꝑ pccõ vnius ī totã familiã s̄niam ferũt excoicatõnis. Ad p̃m in opp^m dõ ꝙ nõ est silẽ de iterdicto ⁊ excoicatiõe. lõge. n. maior pena est excõicatio q̃ꝫ interdictio. excõicatiõe. n. nulla pena maior est in ecclesia. 24. q. 3. Corripiãt͂. Ad 2^m dõ ꝙ ī illo casu si vxor monita nollet satisfacere. si talis est ꝯsuetudo vt satisfacere debeat excoicaret͂ ꝑ pccõ ꝓprio.

q **Uarto querit͂** vtrũ dñs possit iuste excõicari ꝑ pccõ subditoꝝ suorum. Et vr̃ ꝙ sic. i. re. 2°. p̃dcã fuit ꝑ Samuelem futura punitio. Hely de pccõ filioꝝ suoꝝ. ergo a simili pr̄ põt excoicari ꝑ pccõ filioꝝ. ⁊ dñs pro pccõ subditoꝝ suoꝝ. Itẽ trenoꝝ vltimo. xp̄us dñs captus est in pccis nr̄is. qd̃ q̃dam glo. exponit de Josia. rex ergo a deo iuste punit͂ pro pccõ populi. ergo a simili ⁊ ꝑ pccõ populi iuste excoicat͂. Contra vt supius dictum est. nemo ꝓ pccis alterius ẽ excoicandus. Rñdeo ꝙ pro pccõ populi dñs excoicari nõ dꝫ nisi ꝯmittendo vel omittẽdo sit ꝑticeps pcci populi. si. n. p̃nceps notabilr̄ negligẽs ⁊ remissus fuerit in regimīe populi sui. ita vt ꝑꝑ ei⁹ negligentiã seu remissionem populus labat͂ in publica crimina. ⁊ maxime ꝯ ecclĩam. si sufficiẽter ãmonitus negligentiã suam nõ curauerit emendare iuste potest excõicari. sed tunc non excoicaret͂ pro subditoꝝ pccõ. sed pro suo. Ad p̃m in opp^m dõ ꝙ Hely fuit punitus ꝑ pccõ ꝓprio. q꞉ filios suos modo debito nõ correxit. Vñ in eius redargutionẽ dixit sibi vir dei ex parte dñi. magis honorasti filios tuos q̃ꝫ me. vt habet͂. j. re. 2°. Ad 2^m dõ ꝙ s̄m aliquos Josias ꝑ pccõ suo ꝑmissus fuit iterfici. q꞉ nõ acqeuit s̄monibus. Nechao ex ore dei. vt habet͂. 2°. palipomenon. 35. Uel põt dici ꝙ illud v̄bum. Jere. ad literã intelligit͂ de redẽptore nr̄o qd̃ verisimilius ẽ. Vñ glo. que illud v̄bum exponit de Josia loqtur s̄ꝫ iudeoꝝ opinionẽ. Põt ẽt dici ad p̃dicta duo arg^a simul ꝙ nõ est simile de morte corporis ⁊ de pena excois. q꞉ excoicatio directius est pena anie. est. n. sp̄ũalis pena. 24. q. 3. Si habes.

q **Uinto queritur** vtrum excoicatus iniuste debeat excõicatus reputari. Et vr̃ ꝙ nõ. 24. q. 3. Crimen. §. illicita. illicita excõmunicatio non ledit eum qui notatur. sed illum a quo notatur. sed omnis excõmunicatio iniusta est illicita. ergo non ledit eum in quem fertur. Item. ij. q. 3. Cui illicita. Si sententia iniusta est tãto curare eam non debꝫ q̃ꝫto apud dñm ⁊ eius ecclesiam neminem põt grauare iniqua sentẽtia. ita ergo ea se nõ absolui desideret qua se nullatenus prospicit obligatũ. Contra. ij. q. 3. c. j. Sententia pastoris siue iusta siue iniusta fuerit timẽda est. Item eadẽ questione q iustus est. dicitur. iniuste sentẽtie homo parere debꝫ ne ex superbia ligetur q prius ex puritate ꝯscientie absolutus tenebatur. Respondeo sicut dicitur. ij. q. 3. episcopus. §. Si ergo. sentẽtia aliquando iniusta est ex animo proferentis. iuxta vero ex ordine. ⁊ causa. aliquando est iusta ex animo ⁊ causa. sed n̄ ex ordine. aliquando est iusta ex animo ⁊ ex ordine. sed non ex causa. iniusta est ex causa quando omnino nullum delictum subest in eo in quem fertur excõmunicatio quod sit excõmunicatione dignum. ex animo iniusta est sentẽtia quando non fert͂ amore iustitie. sed liuore odij. vel precio. aut fauore aduersariorum ex ordine iniusta est quando fertur iudiciali ordine non seruato. eadem. q. c. seruetur. §. Item sentẽtia in his omnib⁹ casibus sentẽtia excõmunicationis iniusta timenda est ⁊ tenenda quousqꝫ ꝑ eum q eam tulit vel ꝑ superiorẽ fuerit reuocata exceptis trib⁹ casibus. vnus est qñ excõmunicans non hꝫ ꝑtãtem excoicandi. Alius est qñ fert͂ excois s̄nia post appellationeꝫ legitimam. extra de appel. ad nr̄am ꝓsentiam. ⁊ de sen. exco. per tuas. 3⁹ est qñ ītollerabilis error patẽtur ꝯtinet͂ in causa.

vt habet in decretali vltimo allegata. Ad pm in oppm dõ ꝙ illud vbum itelligendum est de lesione quo ad deũ ⁊ de illo q excoicationẽ nõ cõtẽnit. ⁊ qñ excõicatio est iniusta ex cã. Ad 2m dõ ꝙ illud dcretũ itelligẽdũ est. vel de grauamie apud deũ. vel qñ itolerabilis error cõtinet in cã. ⁊ si est cã iniusta. nõ tñ est itollerabil' error. Illud vbũ. se nõ absolui desi deret. itelligẽdũ ẽ q̃ztũ ad reatũ ñ q̃ztũ ad sui reconciliationẽ cũ militãte ecclia.

Articulus quartus.

c Onsequenter querit d. 4°. pñcipali. Et circa h q̃runt. 5. P° vtrũ sacerdos pochial' possit excoicare subditos suos. 2° vtrũ excoicat⁹ vel suspẽsus possit aliquẽ excoicare. 3° vtrũ aliqs non sacerdos possit aliquem excoicare. 4° vtrũ irregularis possit aliquẽ excoicare. 5° vtrũ iudex delegatus post reuocationez remissionis sibi facte possit anq̃z reuocatio cõmissionis ad eũ puenire potuerit aliquẽ excoicare.

p Rimo oñdo ꝙ sacerdotes pochiales possint excoicare subditos suos. 2. q. j. Nẽo. nemo epũs. Nemo p̃sbyter excoicet aliquẽ anq̃z ⁊c. g p̃sbyteri parochiales excoicare pñt. Itẽ plebani pñt excoicar. ex d offõ ordiarij. Cũ ab ecclia. sz plebani sunt parochiales sacerdotes. g pochiales excoicar possunt. Itẽ illi pñt excoicare q habẽt ptãtẽ iudicãdi i foro exteriori. sz h pñt parochiales sacerdotes. ex de iudicijs. dcernim⁹. ⁊. 15. q. 3. nullus epoꝝ. ⁊. c. nullus epũs. g sacerdotes parochiales excoicare pñt. Itẽ magis ẽ iudicare in foro cõscie q̃z in foro exteriori. sed pm pñt sacerdotes parochiales. g sic fm. Contra. 16. q. 2. visis in fine. excoicatio dr mucro epi. g vr ꝙ sacerdotes iferiores ercoicare nõ pñt. Item ij. q. j. Peruenit. dr ꝙ si qs ꝯ quẽlibet clericũ cãm habuerit. epm ipius adeat. g vr ꝙ inferior q̃z epũs non sit iudex i foro exteriori eccliastico. ⁊ ex cõseq̃nti ꝙ nec excoicare possit. Rñdeo aliq dixerunt ꝙ oẽs p̃lati eccliaꝝ de iure coi excõicare pñt. lz epi iaz ꝯ multos p̃scripserit. p̃sbyteri aũt parochiales p̃lati sunt subditoꝝ suoꝝ. Vñ a iure coi excõicare pñt subditos suos nisi inq̃ztũ ꝯ eos epi p̃scripserit. Alij aũt dixerũt solũ epm nõ p̃latũ iferiorẽ esse iudicem ordinariũ in foro exteriori. ⁊ fm h dõ est simplices sacerdotes nõ posse excõicare nisi in aliqb⁹ casibus rõne ꝯsuetudinis approbate. qd credo esse veꝝ. qr ille q excõicat dz iurisdictionẽ hr̃e in foro exteriori qr sic dr. 2. q. j. Nemo. Nullus dz excõicare anq̃z cã pbet. pp̃ter q̃z eccliastici canones h fieri iuberent. Rõ aũt q̃re pñt excoicare rõne ꝯsuetudinis est. qr ꝯsuetudo dat iurisdictionẽ. 9. q. 3. ꝯquestus in textu ⁊ i glo. ⁊ ex de arbitris. dilecti. Cõsuetũ est aũt ꝙ excoicãt parochianos suos ꝯmittẽtes furtũ vel rapinam i gnãli. dicẽdo sic. Excoico illũ q talẽ rem furatus est vel rapuit. Abbates aũt potãte ordinaria excoicare pñt subditos suos. qr eoꝝ ẽ ordiari⁹ iudx i vtroq̃z foro. Priores ẽt excoicare pñt ex de maiori. ⁊ obedi. cum in ecclijs. Archidiaconi ẽt d mãdato epi ex de offõ archidiaconi. Archidia. in tex. ⁊ in glo. vel de antiqua ⁊ approbata ꝯsuetudie. ex d offi. archidiac. c. j. Ad tria p̃ma ad ptem p̃mã dõ ꝙ illa iura itelligẽda sunt in casib⁹ aliqbus ⁊ modo ꝯcessis simplicib⁹ sacerdotib⁹. vel a iure. vel a consuetudine. vel ab hoie. Ad 4m dõ ꝙ q̃zuis sit maius iudicare i foro ꝯscie q̃z i foro exteriori. nõ tñ tanta sollẽnitas exterior reqrit. reqrit aũt illa solẽnitas vt diligẽti⁹ a p̃iudicio cuiuscũq̃z ptis caueat. Arm ad ptem aliam pcedũt de excõicatione q̃ fert ptãte ordinaria de iure cõmuni.

s Ecundo q̃ritur vtrum sacerdos suspensus vel excoicatus possit excõmunicare. Et vr ꝙ sic. qr retinet ptãtem ⁊ iurisdictionẽ. Itez ꝯficere põt corp⁹ xp̃i qd maius est. Cõtra. 24. q. j. audiuimus excõicat⁹ te excõicare nõ potuit. Itẽ eadẽ qõe. miramur excõicati iudices esse nõ pñt. sed nullus excoicare põt nisi iudex ordinari⁹. vl' delegatus. g excoicatus excoicare nõ põt. Rñdeo ad excoicãduz ⁊ absoluẽdũ requirit ptãs iurisdictiõis libera. excõmunicat⁹ aũt ⁊ si ptãtẽ iurisdictiõis hẽat. non tñ hz eam liberã sed ligatã. qr nõ hz executionẽ. ⁊ iõ excõmunicare nõ põt nec absoluere. de suspẽso aũt distiguẽdũ est vt distiguit gl. 24. q. j. Audiuim⁹. qr aut est suspensus ab officio. sz nõ ab executiõe iurisdictiõis. aut ecõuerso. aut ab vtroq̃z. p° modo nõ posset celebrare diuina. ⁊ tñ posset excoicare. 2° modo non posset excoicare sed posset celebrare. sed 3° mõ suspensus neutrũ põt de iure. Ad pm solutũ est ex dictis in qõne. Ad 2m dõ ꝙ nõ est sile. qr ꝯficere ẽ actus ptãtis fundate sup caracterẽ sacerdotalẽ soluendi q per hoiem auferri non põt. sed ptãs ligãdi vltra hoc reqrit iurisdictionem q̃ p hoiem auferri põt vel suspendi.

t Ertio queritur vtrũ non sacerdos possit aliquẽ excoicare. Et vr ꝙ nõ. qr non hz ptãtẽ clauiũ. sed ligare ⁊ soluere ẽ act⁹ ptãtis clauiũ. cũ g excoicatio sit ligatio q̃dã. nõ sacerdos nõ põt excoicare. Itez nõ sacerdos nõ põt ligare nec soluẽ in foro pnie. cuz g ad ligãdũ ⁊ soluẽdũ in foro exteriori reqrat maior solẽnitas q̃z i foro pnie. ⁊ excoicare sit ligare in foro exteriori nõ sacerdotes nõ pñt excoicare. Contra elect⁹ in epm ⁊ ꝯfirmat⁹ anq̃z sit sacerdos põt excoicare. suspẽdere. iterdicer. ex de electiõe. trãsmissã. Itẽ elect⁹ in abbatẽ ⁊ ꝯfirmat⁹. etiã si nõ sit sacerdos põt excoicare monachos suos. si eps 3° cũ humilitate ac deuotiõe sicut ꝯuenit reqsit⁹. non vult eũ ordiare nec bñ dicer. Arm ad h ex de supplẽ. negligẽtia p̃latoꝝ. Statuim⁹. Rñdeo ꝙ excoicar actus ẽ ptãtis iurisdictiõis i exteriori foro. Vñ oi hñti talẽ iurisdictionẽ ordinariã vel delegatã inest ptãs excoicãdi. ptãtẽ aũt p̃dicte iurisdictiõis põt hr̃e nõ sacerdos. ⁊ ideo aliqs non sacerdos excoicar põt. sicut bene pbant iura ad ptem secũdam allegataz. Ad pm in oppm dõ ꝙ ligare ⁊ soluer in foro exteriori non est actus potestatis clauium pprie loquẽdo de clauium potestate que a domino datur in ordine sacerdotali. sed sibi accidit. Unde potestatez clauium possunt habere sacerdotes sine potestate iurisdictionis predicte ⁊ iurisdictio haberi sine p̃dicta potestate. ⁊ ideo aliqui sunt sacerdotes q non possunt excommunicare. ⁊ aliqui non sacerdotes qui possunt excõmunicare. Ad 2m dicendũ ꝙ ad actum ligandi ⁊ soluendi in foro penitentie requiritur potestas clauium que fundatur i caractere sa-

cerdotali quam impossibile est habere ⁊ nō esse sa-
cerdotem.

q **Uarto queritur** vtrum irregularis possit aliquē
excoīcare. Et vr̄ ꝙ nō. Illud qđ deijcit hoi
nem a statu p̄latiōis ꝓhibet eū posse exeq ea q̄ sunt
iurisdictiōis. qꝛ ois hn̄s sup aliquē iurisdictionem
aliquo mō qᵒad h̄ ei⁹ p̄lat⁹ ē. sed excōicare p̄suppōit
in excōicante iurisdictionē sup illū quē excōicat. cū
ḡ irregularitas deijciat hoiem a statu p̄latiōis. vt
ꝓbari pōt ꝑ illud qđ habeꝛ ex̄ đ etate. ⁊ q̄li. oꝛdi. c. j
⁊ de electiōe. cū in cūctis vr̄ ꝙ irregularis excōicarꝛ
nō pōt. Itē suspēsus excōicare nō pōt. qđ ꝓbo ꝑ h̄.
qꝛ nō pōt eligere. ex̄ đ ꝯsue. cū dilec. ⁊ đ elec. cū inꝛ.
R. seniorē. sꝫ ois irreglaris est suspēsus. ḡ irregula-
ris excōicarꝛ nō pōt. Itē ifames nullū exōicarꝛ pn̄t.
qꝛ ifamib⁹ ꝑsonis act⁹ legitimi sunt penit⁹ iterdci.
arᵐ ad h̄ ex̄ de testib⁹. Testiū in glo. ⁊ đ excessib⁹ p̄-
latoꝝ. iter dilect⁹. ⁊ đ pur. canonica. iter sollicitudi-
nes. i glo. sꝫ p̄lat⁹ q ꝑ suā culpā efficiꝛ irregularis in
famis est. 6. q. j. Ois vo. ḡ nullū pōt excoicare. Cō
tra abbas excoicare pōt. sꝫ irreglaris pōt assumi in
abbatē tꝑe necc̄itis. ex̄ đ etate ⁊ q̄li. oꝛdi. Tuā. ḡ. irre
gularis excōicarꝛ pōt. Itē ꝯueniēti⁹ est ꝙ cleric⁹ ir-
regularis possit excōicarꝛ q̄ȝ laic⁹. sed laic⁹ excōicarꝛ
pōt ex supioris ꝯcessiōe. 79. di. Si qs pecunia. ḡ cl̄i
cus irregularis pōt excōicarꝛ. Rn̄deo ꝙ p̄lat⁹ fc̄us
irregularis. aut fact⁹ ē irregularis sine cl̄pa sua. aut
ꝑ culpā suā. Si p̄mo mō tal' irregularitas nō dꝫ ipꝫ
deijcere a sue p̄latiōis statu. ex̄ đ eta. ⁊ q̄li. oꝛdi. c. j. i
glo. ⁊ arᵐ ad h̄. ī. de cle. egᵒ. c. illud. Afflictio. n. af-
flictio addēda nō est. ⁊ p̄lat⁹ sic fact⁹ irregularis exe
qui pōt ea q̄ sunt iurisdictiōis. Vn̄ excōicarꝛ pōt. sed
nō dꝫ exeq ea q̄ sunt oꝛdis. Vn̄ nec celebrarꝛ. nec ab
soluere i foꝛo pn̄ie dꝫ. nec alia sacr̄a ministrare. ba-
ptismo excepto. qđ licitū ē cuilibꝫ i casu necc̄itis mi
nistrare. baptizare tm̄ nō dꝫ sollēniꝛ. qꝛ sic baptizare
nō ꝑtinet nisi ad sacerdotes potētes libere exequi
sacr̄oꝝ āministrationē. Si aūt fact⁹ est irregularis
ꝑ culpā suā, ꝓ tali irregularitate deijci dꝫ a p̄latiōis
statu. qꝛ tm̄ ab illo statu nō ē deiect⁹ ipso iure an̄q̄ȝ di
jciaꝛ ꝑ sn̄iam pōt excōicare. cū. n. suspensio sit pena
magna extēdēda non ē nisi ad casus exp̄ssos in iure
vel ad sil'es. nō aūt iueniꝛ in iurꝛ positū tales esse su
spēsos ab his q̄ sunt iurisdictiōis. irreglaritas. n. n̄
vr̄ suspēdere irregularē nisi ab executiōe eoꝝ q̄ sūt
oꝛdinis nisi sit ꝯ̄cta ꝑ talē casum qᵒ p̄uaꝛ irreglaris
p̄uil'io clericali. vel qᵒ fact⁹ ē ifamis. cleric⁹. n. non
oꝛdiat⁹ si sit official' excoicarꝛ pōt. p̄lat⁹ tm̄ irreglaris
postq̄ȝ a suo statu deiect⁹ ē excōicarꝛ non pōt nec ab
soluere. Ad pᵐ dđ ꝙ ille decretales allegate itel-
ligēde sunt đ illo q fact⁹ est irregularis ꝑ culpā suaꝫ.
Ad 2ᵐ dđ ꝙ suspēsus ab executiōe eoꝝ q̄ sūt oꝛdis
tm̄ excoicare pōt. qꝛ pōt exeq ea q̄ sunt iurisdictōis
sed suspēsus a iurisdictiōe excoicare nō pōt. nec ēt
p̄bēdas dare. ex̄ de ꝯces. p̄sbr. qꝛ diuersitatē. nō oīs
aūt irreglaris suspensus est ab executiōe eoꝝ q̄ sūt
iurisdictiōis. q̄ȝuis ois irregularis suspensus sit ab
executiōe eoꝝ q̄ sunt oꝛdis. Vel pōt dici ꝼm alios
ꝙ maioꝛ argumēti itelligēda ē de suspēso ab hoīe. n̄
a iure tm̄. ⁊ sic itelliguntꝛ decretales allegate ad ꝓ-
bationē ei⁹. irregularis aūt suspēsus est a iure. rō āt
q̄re plus puniꝛ suspēsus ab hoīe q̄ȝ a iure tm̄ ē. qꝛ q
ꝯtēnit iudicis p̄ceptū qđ ē factū legis auctoꝛitate si
mul ꝯtēnit legē aiatam ⁊ inaiatā. minister. n. legis
quodā mō lex aiata est. lex. aūt scripta est inaiata. ⁊
iđ miti⁹ agiꝛ cū lege q̄ȝ cū mīstro legis. ⁊ p̄terea vox
viua efficaci⁹ mouet q̄ȝ scriptura tm̄. Ad 3ᵐ dđ ꝙ
ifames excōicarꝛ pn̄t loquēdo đ illis q egerūt pn̄iaꝫ
de culpa ꝓ qua icurrerāt infamiā. minoꝛ argumēti
nō ē vl'r vera. fact⁹. n. irregularis qꝛ celebrauit ex-
coicatus ꝑ quādā ignoꝛātiā crassaꝫ. vel qꝛ iuris pi-
tiaꝫ nō hēbat nō est ifamis postq̄ȝ ab excoicatōe ab
solut⁹ est, ēt irregularitate remanēte. si egit pn̄iam
de h̄ qđ celebrauit excoicat⁹. dr̄. n. 6. q. j. ois vo. in
glo. ꝙ ifamia ꝯ̄cta ex sn̄ia excoicatiōis tolliꝛ ꝑ abso
lutionē. sil'r ēt hr̄. 4. q. j. c. j. in textu ⁊ i glo. Infamia
ēt canonica quā icurrit ꝑ h̄ ꝙ celebrauit excoicatus
tolliꝛ ꝑ pn̄iam. 6. q. j. illi q in tex. ⁊ expressius i glo.
Ad p̄mū ad ꝑteꝫ scđam pōt dici ꝙ illud qđ ibi dr̄
dispēsatiue itelligiꝛ ꝼm qđ dicit q̄dā glo. ibidē. Ad
2ᵐ dđ ꝙ illud qđ in illo decreto dr̄ de laico itelligē-
dū est i spāli casu. s. ꝯ̄ iuasorē aplice se. sed qꝛ. 16. di.
c. j. dr̄. ꝙ de reb⁹ eccl'iasticis nō legiꝛ aliqn̄ laicis di
sponēdi attributa facultas. iđ aliꝛ dici pōt ꝼm glo.
ibidē ꝙ illa v̄ba decreti liceāt cardialib⁹ ⁊ alijs cle-
ricis timētib⁹ deū ⁊ laicis iuasorē anathematizare
⁊ humano auxilio ab apl'ica sede pellere referenda
sunt singula singulis. sic liceat clericis anathemati
zare ⁊ a laicis humano auxilio ab apostolica sede
pellere.

q **Uinto queritur** vtꝝ iudex delegatus post reuo-
cationē cōmissiōis sibi facte possit an̄q̄ȝ r̄uo-
catio cōmissionis ad eū ꝑuenire potuerit aliquē ex
coicare. Rn̄deo ꝙ sic. qꝛ an̄q̄ȝ ad eū reuocatio cō-
missiōis ꝑueniat manet penes eū ptās q̄ sibi fuerat
cōmissa. ex̄ đ ꝓcur. Auditis. i glo. n. dr̄ ꝙ i iudice te
net qđ facit. donec itelligit iurisdictionē reuocatā.
⁊ arᵐ ad h̄ ex̄ de appel'. Ut debit⁹ honoꝛ. Ibi. n. dr̄
ꝙ si qs coꝛā idoneo iudice cōuenerit aduersariuꝫ ⁊
ille dicat ꝙ ad supiorē iudicē nūciū destiauerit. aut
l'ras ipetrauerit ab eodē nihilomin⁹ iudex ille in cā
pōt ꝓcedere an̄ q̄ȝ ille l'r̄e đlegato fuerint assignate.
Et vt dicit q̄dā glo. ibidē ꝑ hāc đcretalē coꝛrecta sꝫ
illa iura. s̄. e. t. meminim⁹. ⁊. c. ad h̄ sicut ⁊. s̄. đ offō
dele. cū cā. aliqb⁹ tm̄ vr̄ ꝙ illa iura cū isto cōcoꝛdari
pn̄t si curial'r exponātur. Alij aūt ꝓbabil'r respon-
dēt ad q̄ōnē ꝑ distictionē dicētes ꝙ aut ille q reuo-
cat cōmissionē itēdit ⁊ exp̄mit ꝙ sit irritū ⁊ ināe qc
qd extūc ꝑ delegatū fuerit attētatū. aut non. si p̄mo
mō. non tenebit sn̄ia lata postea a delegato. si nō te
nebit sn̄ia. vt. s̄. in q̄ōne dictū est.

Articulus quintus.

c **Onsequenter** queriꝛ de. 5. p̄n
cipali. Et circa
hoc queruntꝛ. 5ᵒ. Pᵒ vtrum superioꝛ
possit excōicari ab inferioꝛi. 2ᵒ vtrum
excōicat⁹ possit excōmunicari. 3ᵒ vtꝝ
coītas possit excōicari. 4ᵒ vtrū moꝛtuus possit ex
coicari. 5ᵒ vtꝝ habēs p̄uilegiū ꝙ nō potest excoica
ri possit excoicari.

p **Rimo** ostendo ꝙ supioꝛ pōt excoicari
ab iferioꝛi Apl's ad Gal'. j. Li-
cet nos aut āgel⁹ đ celo euāgelizet vob p̄ter
q̄ȝ qđ euāgelizauim⁹ vob anathēa sit. sꝫ aplus erat

Inferior quolibet angelo. qꝛ de Jo. bap. dr Math. ij. qui minor est in regꝰ celoꝝ maior est illo. g̊ supior põt excõicari ab inferiori. Jtẽ capellanus q est iferior ep̃o põt ip̃m absoluere in foro pnie ⁊ ẽt ligare. g̊ silr in foro exteriori vt vr. Cõtra vt ditũ est in ꝑcedẽti q̃õne excõicare est actꝰ ptãtis iurisdictionis sed iferior in supiorẽ talẽ ptãtẽ nõ hꝫ. Rñdeo qcũq̧ hꝫ ptãtẽ iurisdictiõis sup aliũ in h̊ supior est illo. sꝫ nullus est supior sibi eq̃li nec suo supiori. g̊ nullus hꝫ ptãtem iurisdictiõis cuiꝰ actꝰ est excõicare sup sibi equalẽ. nec sup suũ supiorẽ. ⁊ iõ q̃uis homo possit facere q̃re debeat excõicari. tñ nullus põt excoicare sibi eq̃lem. nec suũ supiorem. Ad pm in oppm dõ ꝙ apl's ꝑ illud v̊bũ non intẽdebat excoicare ãgelum absolute. nec ẽt sub hac ꝯditiõe si euãgelizaret ꝯtrium huic qd̊ apl's euangelizabat. qꝛ si angelus q non peccauit peccaret nõ subesset foro ecclie militantis. sic nec illi qui peccauerũt. sed intendebat dicere apostolus ꝙ si angelus euãgelizaret ꝯ illud quod euãgelizauerat nõ crederet ei. sed malediceret. Uñ ibi accipit anathema ꝓ ꝑditione seu maledictiõe. anathematizare. n. vno mõ idẽ est qd̊ maledicere. ⁊ apostolo licuit maledicere angelo sub illa ꝯditione quam apposuit. qꝛ. si ponat ꝑ impossibile ꝙ angelus bonus peccaret dignus esset maledictiõe. Ad 2m dõ ꝙ capellanꝰ q̃uis possit episcopum absoluere ꝑ ptãtem ex ꝯmissione acceptaꝫ. vl' ab ep̃o vel supiori suo qua ptãte accepta in foro penitẽtie supior est ep̃o. qꝛ in tali foro pcciũ hoiem inferiorẽ ꝯstituit. Jn foro tñ exteriori capellanus etiã ex ꝯmissiõe ep̃i non posset ip̃m episcopum ligare vl' soluere q̃uis hoc possit ex ꝯmissione pape vel eius legati. pcciũ. n. nõ sic ꝯstituit hoiem iferiorẽ in foro exteriori sic interiori.

SEcundo q̃ritur vtrum excõicatus possit excõmũicari. Et vr ꝙ nõ. apl's. j. Cor. 5°. qd ad nos de his q foris sunt iudicare. Sed excõicatus iam ẽ ext ecclíam. g̊. ecclía nõ põt illũ iudicare. ⁊ ex ꝯñti nec excõicare. Jtem ꝑ excõicationẽ homo ext coioneꝫ ecclíasticam eijcit. sed eiectꝰ nõ põt eijci. ergo nec excõicatus excõicari. Contra excõicatꝰ ꝓ vna cã põt adhuc excõicari ꝓ alia. ext de sen. exco. Cũ ꝓ cã. qd̊ vex nõ esset nisi excõicatꝰ adhuc possꝫ excõicari Rñdeo ꝙ excõicatus põt excõicari. sic. n. xp̃ianus ꝑ pm pcciũ mortale a deo sepat. ⁊ ꝑ 2m plus elõgat. ⁊ sic deiceps. Sic hõ ꝑ p̃mã excoicationẽ a coione ecclíe sepatur. ⁊ ꝑ sequẽtes excoicatiões ampliꝰ elõgat. Ad pm in oppm dõ ꝙ apl's ibi loquit de his q ita foris sunt ꝙ nunq̃ itrauerũt vt pagani ⁊ iudei q nunq̃ sacrm baptismi ꝑ qd̊ intrat in ecclíaꝫ sumpserũt. Ad 2m dõ ꝙ q̃uis reiectꝰ nõ possit eijci. potest tñ ampliꝰ elongari.

TErtio querit vtꝝ coitas possit excoicari. Et vr ꝙ sic. qꝛ si caput põt excoicari. multo fortius ⁊ corpus cũ caput p̃emineat corpi. Sed p̃nceps q ẽ caput cõitatis põt excoicari. dr. n. decre. 96. di. Duo ꝙ btũs Ambro. Theodosiũ magnũ impatorem excoicans ab ecclía exclusit. g̊ multo fortiꝰ coitas põt excõicari. Jteꝫ tota coitas põt esse in culpa ꝓ q̃ excoicatio ferẽda est. sed quos attigere põt cã. attiger põt effectꝰ. g̊ coitas põt excoicari. Jtẽ põt iterdici. g̊ a simili excõicari. Cõtra glo. sup illud Mathe. 13°. Jnimicus homo hoc fecit. multitudo nõ est excoicanda nec p̃nceps populi. Jtem decre. di. 44 Cõmessatiões. leuissimis ⁊ instantissimis ãmonitionibꝰ multitudo tangat. sed excoicatõ nõ est ãmonitio leuissima. sed pena grauissima. g̊ multitudo nõ est excoicãda. Rñdeo ꝙ coitatem nõ debere excoicari certũ est. ext de sen. exco. Romana ecclía. §. vult. vbi dr sic. Jn vniuersitatẽ vel collegiũ ꝓferri excoicatiõis sniam penitus ꝓhibemꝰ volentes aiarum vitare ꝑiculum qd̊ exinde seq possꝫ. cũ nõ nunq̃ ꝯtingeret inoxios etiã huiusmõi snia irretiri. Sꝫ vtrum si ferat snia teneat. dixerũt qdã ꝙ sic. qꝛ mlta ꝯ ꝓhibitiões fiũt q̃ facta tenẽt. q̃uis ꝯ ꝓhibitiões faciẽs grauit peccet. Alij respiciẽtes non tñ ad v̊ba. sed ẽt p̃ncipalr ad itẽtionẽ ꝯstituẽtis q̃ p̃ncipaliꝰ ẽ ꝯsiderãda. C. de legibꝰ. l. 2. dicũt ⁊ bene. ꝙ snia si ferat in coitatẽ nõ tenet. si. n. teneret ꝑ hãc ꝯstitutõnem nõ caueret aiaꝝ ꝑiculo ꝙ institutio intrare intendit. Ad pm in oppm dõ ꝙ q̃uis princeps sit caput coitatis. tñ magis põt caueri ꝑiculum ligatiõis inoxioꝝ. cũ solus p̃nceps excoicat q̃ si excõicaretur coitas. Ad 2m dõ ꝙ q̃uis possibile est oẽs de vna coitate ꝯmisisse crimẽ ꝓ quo ferẽda est excoicatõ. h̊ tñ raro ꝯtingit. ad ea v̊o que frequẽter accidũt iura aptant. Ad pm in oppm ad ꝑtem aliã dõ ꝙ illa gl. q̃tũ ad h̊ qd̊ dic principẽ non esse excoicandũ itelligenda est sic ꝙ non dꝫ excõmunicari nisi ꝓ grauissimis causis.

QUarto querit vtrũ mortuꝰ possit excoicari. Et vr ꝙ nõ. ext de snia exco. Cũ medicinal'. dr ꝙ excõmunicatio dꝫ eẽ medicinal'. sꝫ non põt eẽ medicial' mortuo. g̊ mortuꝰ nõ põt excõicari. Jtem. 24. q. 2. Dãnatiõis dr ꝙ viuẽtes nõ mortuos soluere possumus vl' ligare. Cõtra. 24. q. 2. Sane ꝓfert. hr ꝙ heretici ⁊ scismatici illi quoꝝ scripta heresim ꝯtinent post mortẽ sũt excoicãdi. Jtẽ si aliqs mãdet alicui subdito suo vt occidat clericũ Titiũ ⁊ moriat antq̃ mãdatariꝰ exequat mãdatũ post mortẽ mãdantis. mãdatariꝰ mãdatũ exeqt. mãdãs carere dꝫ ecclíastica sepultura. si efficacit nõ reuocauit mãdatũ reitegral'r. ita ꝙ ad mãdatariũ reuocatio ꝑuenerit. sꝫ ñ deberet ꝑuari sepl'tura ꝓ occasiõe illiꝰ clerici occisi post mortẽ nisi ꝓ h̊ icurreret excoicationẽ iã mortuꝰ. qꝛ viuens pro hoc excõmunicationẽ non incurrit. cum mortuus fuerit ante factum. ergo aliquis post mortem potest incurrere excõmunicationis sentẽtiam. Rñdeo ꝙ excõmunicari possunt homines post morteꝫ. i. heretici ⁊ scismatici. ⁊ qui hereticũ ꝯstituunt heredeꝫ. 24. q. 2. Sane profert. ⁊ illi qui se ipsos voluntarie occidunt. 23. q. 5a Placuit. ⁊ hi excõmunicãtur. non quia illa excõmunicatio sit illis pena vel medicina. sed in detestationem criminis ad terrorem alioruꝫ. Unde huiusmodi quo ad hoc est alijs medicina. ⁊ sic patet solutio ad primũ in oppositum. Ad 2m patet solutio per illud quod in eodem decreto immediate subiũgitur. post verbum enim allegatum dicit. verum. hoc non est de omni crimine intelligendũ. sunt. n. quedam de q̧bus etiam possunt post mortem accusari quilibꝫ vel dampnari veluti heresis. Ad argumentum scdm ad partem scdam dicunt aliqui ꝙ verum concludit. Alij dicunt ꝙ talis excommunicatus non est. ⁊ tamen si peccatum suum fuit notorium. ⁊ in fine

ſigna pnīe nō apparuerint non dʒ ſepeliri in terra ſacra. qꝛ ſi ſigna pnīe nō oñdit p̄ſumit̄ deceſſiſſe in ſue volūtatis dānabili p̄uerſione.

q Uinto queritur vtrū hñs priuilegiū ꝙ n̄ poſſit excōicari ab ordinario poſſit ab eo excōicari. Rñdeo aut hñs tale p̄uilegiū allegat ipm̄ in ſui defenſionē añq̄ꝫ ꝯ ipm̄ ferat̄ ſnīa. aut nō. ſi pº mō non valʒ ſnīa ꝯ ipm̄ lata ab ordiario. ſi 2º mō. aut illud p̄uilegiū ē publicatū. aut nō. ſi eſt publicatū. nō tenet ſnīa ꝯ ipm̄ ab ordinario lata. ſi nō eſt publicatū aut eſt notū iudici. aut nō. ſi notū eſt iudici. credo ꝙ nō valʒ ſnīa ab ipo ꝯ p̄uilegiatū lata. arᵐ ad h̄ ex̄ d̄ appel. Si duob⁹. in textu. ⁊ exp̄ſſius in glo. ſi aūt nō ē iudici notū. nec p̄uilegiatus fuit i lōgo tenore libtatis illiº tūc tenet ſnīa ꝯ eū lata. arᵐ ad h̄ i decretali imediate allegata qd̄ credo eē itelligēdū ſi iudex iferendo ſniam obſeruauerit formā iuris ⁊ ferat ſniaʒ nō ſub ꝯditiōe. ſʒ abſolute. ⁊ ſi nō ꝯtinet̄ in p̄uilegio ꝙ dñs papa oēs ſnīa ſi q̄s in poſtex ꝯ ipm̄ p̄uilegiuʒ ꝓmulgare ꝯtigerit. extūc decreuit irritas ⁊ inanes ⁊ eas penitus nō tenere. ſi ēt p̄uilegiat⁹ allegat p̄uilegiū nō publicaᵐ nec iudici notū. nec fuit i lōgo tenore libtatis illi⁹. ⁊ iudici petēti p̄uilegiū ſibi oñdi. nō vult p̄uilegiū oñdere nec clauſurā ꝯtinētē ſuā libtatē. tenebit ſnīa ſi ferat̄ ꝯ eū. ex̄ de p̄uil. Quia p̄ſone. §. Decreuim⁹. Nec pp̄ oſtenſionē p̄uilegij ſequēteʒ iudicabit̄ ſnīa fuiſſe nulla. nec ēt reuocāda. arᵐ ad h̄. ex̄ de ſnīa ⁊ re iudi. Suborta. in fine. vbi dr̄ ꝙ ſi p̄uilegiū añ ſniam nō fuerit exhibitū p̄textu p̄uilegij de nouo repti nō dʒ ſnīa reuocari ꝙ ē itelligēdū niſi dñs papa aliter faceret ex gr̄a.

Articulus ſextus.

c Onſequenter querit̄ de. 6. p̄ncipali. Et circa h̄ querunt̄. 5. Pº vtrū pticipās cū excōicato ſit excōicat⁹. 2º vtrū pticipar̄ cum excōicato ſemp̄ ſit pecm̄ mortale. 3º vtrū pticipās ſcient̄ cū excōicatis a papa ſit excōicat⁹ maiori excōicatiōe. 4º vtx ſacerdos recipiēs oblatōes ſuox parochianox excōicatox ſit excōicatus. 5º vtx aliq̄s ſolus ſciens aliquē excōicatum teneat̄ ipm̄ vitare.

p Rimo oſtendo ꝙ pticipās cū excōicato nō ſit excōicat⁹. ij. q. 3. Quicūq̄ꝫ cōicauerit. gcūq̄ꝫ cōicauerit vel orauerit cū eū excōicato ſi laicus eſt excōicet̄. ḡ vr̄ ꝙ ipſo fcō nō ſit excōicat⁹. Itē pticipās cū pccōre non tm̄ in pccō. nō icurrit pecm̄. ḡ a ſili pticipās cū excōicato n̄ tm̄ in ſuo crimie. nō icurrit excōicationē. ꝯ ea. q. Cū excōicato. ſi q̄s cū eo aut palā aut abſcōſe locut⁹ fuerit cōem cū eo ſtarim excoicatōis trahat penā. Rñdeo ꝙ duplex eſt excōicatio. ſ. maior q̄ eſt a q̄libet licita coione. vel legitio actu ſeparatio. ijª. q. 3. Ad mēſam. §. Euidēter. ⁊ 3. q. 4. Eugeltrudā. ⁊ excōicatio minor q̄ eſt a ſacris eccl̄ie tm̄ excluſio. ex̄ d̄ exceptiōib⁹ a nobis. ⁊ d̄ ſnīa excōicationis. Si quē in textu. ⁊ i glo. Si aūt aliq̄s pticipet cū excōicato excoicatiōe minori nō pp̄ h̄ icurrit excōicatiōis ſniam. Si aūt cū excoicato excoicatiōe maiori cuʒ pticipātib⁹ cū eo obſeruata in iſta aggrauatiōe forma iuris icurrit excoicationē maiorē. ſi aūt nō ē excoicatus cū pticipantib⁹ ſibi tunc pticipās. aut pticipat cū eo in crimie. aut nō. ſi ſic. eādē icurrit ſniaʒ ex̄ de ſen. exco. Nup̄. ſi nō. tūc non icurrit niſi excōicationē minorē. excipiunt̄ tm̄ ſex genera p̄ſonax. ſ. vxor. fili⁹. filia. nō emācipati. ſuus ignorans illū excoicatū ⁊ neceſſitatē patiēs. ij. q. 3. Qm̄ multos. ⁊ ille q ſibi loq̄tur p̄ aīe ſue vtilitate. e. q. Anteceſſor. Uñ v̄ſus. Utile lex humile res ignorata neceſſe. Hec anathema q̄dē faciunt ne poſſit obeſſe. Ad pᵐ in oppᵐ dd̄ ꝙ illd̄ v̄bū excoicet̄ itelligit̄ d̄ excoicatiōe maiori. ⁊ q̄ꝫtū ad h̄ ē canon ferēde ſnīe nō late. Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ non ē ſile. qꝛ pecm̄ nō p̄uat a coione fideliū ſic excoicatio maior.

s Ecundo querit̄ vtrū pticipar̄ cū excoicato ſemp̄ ſit pecm̄ mortale. Et vr̄ ꝙ ſic. ex̄ d̄ his q̄ vi metus ve cā fiūt ſacris canonib⁹ dr̄. ꝙ pp̄ metū nō dʒ aliq̄s cū excoicato ꝯmunicare. cuʒ p̄ nullo metu debeat q̄s mortale pecm̄ icurrere. Itē excoicationis ſnīa non ē ferēda niſi p̄ mortali pccō vt ſupius hitū eſt. Sed p̄ pticipatiōe cū excoicatis ſunt hoīes maiori excoicatiōe excoicādi. ij. q. 3. Sic apli. ⁊. ca. ſe. ⁊. c. gcūq̄ꝫ. ḡ pticipare cū excoicato ſemp̄ ē pecm̄ mortale. Itē p̄ ſolo pccō mortali excludēdus ē q̄s a ſacris eccl̄ie. Sʒ p̄ excoicationē minorē quā ꝯhit pticipās cū excoicato excludit̄ q̄s a ſacris eccl̄ie. vt viſum ē ḡ talis pticipatio ſemp̄ ē pecm̄ mortale. ꝯ cū aliq̄s excoicat̄ q̄ꝫuis ſibi p̄cipiat̄ ne coicatiōi ſe igerat. alijs p̄cipi nō vr̄ ꝙ ſibi non pticipēt. ſʒ tm̄mō pticipātib⁹ pena iponi. ḡ vr̄ ꝙ q̄ꝫuis pticipās incurrat penā. ſ. excoicationē minorē nō. tm̄ mortalē culpā. Itē cū ſm̄ iura ſit multitudini pcendū. ⁊ pauci ſint q ab oī pticipatiōe cū excoicatis abſtineāt. vr̄ illa ſnīa i benigniorē ptem iterp̄tāda. cū exp̄ſſe nō inueniat̄ ꝙ tales mortalr̄ peccēt. Rñdeo ꝙ ſi ſcient̄ ⁊ ex deliberatiōe pticipās i crimie cū excoicato aut cū oībus pticipantib⁹ ſibi mortalr̄ peccat. Si autē cū illo qui non eſt excōmunicatus cum participantibus ſibi participet aliquis non in crimie. ſed tamen participat ſcienter cum ipſo in diuinis. ⁊ etiā ſacramentis. tūc peccat mortaliter. Unde publice excōmunicato intrāte eccleſiam omnes debēt exire. 24. q. j. Omnis qui. ſacerdos tm̄ ſi poſtq̄ꝫ canonem inchoauit ſup̄ueniat excōmunicatus non debet miſſam imperfectā derelinquere. argumētum ad hoc. 7. q. j. Nihil. qui auteʒ cum excōmunicato neutro predictox modorum participat ſed tantuʒ in loquela comeſtione ⁊ ſimilib⁹ mortaliter nō peccat. niſi hoc faciat ex cōtemptu eccleſie vl̄ iudicis.

Ad p̄ᵐ in oppᵐ dicendum ꝙ illa decretalis intelligitur de participantibus in crimine vel in diuinis de participantibus cum illo qui cum ſuis pticipantibus eſt excōmunicatus p̄miſſa munitiōe ſm̄ formam iuris. Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ homines nō ſunt excōmunicandi maiori excōmunicatione pro participatione cuʒ excōicato. niſi poſtq̄ꝫ canonice mōiti nolunt deſiſtere. ⁊ ego ꝯcedo ꝙ extunc ſi non deſiſtunt ratione pertinacie mortaliter peccant tanquā eccleſie ꝯtemptores. Ad 3ᵐ dd̄ ꝙ maior eſt falſa. interdicti enim arcentur a ſacramentis. ⁊ tm̄ quādoq̄ꝫ interdicunt̄ aliqui non pro mortali pccō quod ꝯmiſerunt.

t Ertio queritur vtrum participās ſcient̄ cū excōicatis

a papa sit excōicatus maiori excōicatiōe. Rn̄deo ꝙ aliqs potest dici excōicatus a papa. vel q꞉ excōicatus est a iure qđ papa ꝯdidit. ⁊ cuiꝰ absoloñe sibi spāliter reseruauit. vel ꝑ aliquā sniam a papa gnāliter latā. vel q꞉ est a papa excōicatus noīatim pticipās cuꝫ excōicatis a papa. duobꝰ modis p̄mis maiorem excōicationē nō icurrit. silr nec participans in loquela ⁊ comestiōe cū excōicato a papa noīatiꝫ. Sed vtrū sciēter cū eo pticipās in diuinis maiorē excōicationē icurrat dubiū est. qdaꝫ. n. dicūt ꝙ sic. Dr̄. n. ex̄ de sen. excōicatiōis. Significauit. Clericos q sciēter ⁊ spōte pticipauerīt excōicatis a nobis ⁊ ip̄os in officijs receperūt eadē excōicatiōis snia cum ip̄is nō dubitamus iuolui. Alij dicūt ꝯriuꝫ ⁊ bene in glo. dicētes h̄ debere itelligi q̄ꝫtū ad ꝑuatōnem sacroꝝ. vel forte q꞉ illi erāt excōicati cū oibus pticipantibꝰ eis. vel forte q꞉ pticipauerūt illis excōicatis in eodē crimine. ⁊ iō eadem snia cum illis fuerūt ligati ⁊ remitti debuerūt ad suū excōicatorē absoluendi. Sed p̄ma opinio ꝓbabilior est. q꞉ magis ꝯcordat textui decretalis. ⁊ illā tenet dn̄s Hosti. in apparatu.

q Uarto querit̄ vtꝝ sacerdos recipiēs oblatiōes suorum parochianoꝝ excōicatoꝝ sit excōicatꝰ. Rn̄deo sacerdotē recipe oblatiōes parochianoruꝫ suoꝝ excōicatoꝝ duplr̄ pōt intelligi. Uno mō ita ꝙ cū alijs fidelibꝰ eas offerāt sacerdoti ad altare. ⁊ h̄ oio illicitū est. Uñ si sic recipet cū excōicatis pticiparet ⁊ icurreret excōicationē q̄ ꝯhitur ex tali pticipatiōe. Alio mō ita ꝙ oblatiōes sibi debitas ab eis repetat vel recipiat. ⁊ sic recipiēs ⁊ repetēs excōicationē nō incurrit. ab excōicatis. n. exigi pōt ⁊ recipi qđ ab eis debet̄. ex̄ đ sen. exco. Si vere. ⁊ ꝯueniri pn̄t. q̄ꝫuis alios ꝯuenire nō possint. vt dic̄ glo. sup decretalē allegatā.

q Uinto q̄ritur vtrum aliqs solus sciēs aliquē excōicatū teneat̄ ip̄m vitare. Et vr̄ ꝙ sic. 6. q. 2. Si tm̄. si tm̄ ep̄us alieni sceleris se consciū nouerit q̄ꝫdiu ꝓbare nō pōt nil ꝓferat. ⁊ .j. e. c. dr̄ ꝙ ille q̄ꝫdiu nihil ꝓbare pōt ep̄s in coione oium p̄terq̄ꝫ eiꝰ q eū reū indicat ꝑmanebit. ꝯ. ea. q. c. sequēti dr̄. Placuit. placuit vt si qn̄ ep̄s dic̄ aliqueꝫ sibi soli fuisse ꝯfessum atqꝫ ille neget nō putet ad iniuriā suā ep̄s ptinere qđ illi soli nō credit̄ ⁊ si scrupulo ꝓprie ꝯscientie se dic̄ neganti nolle coicare q̄ꝫdiu excōicato nō coicauerit suus ep̄s eidē ep̄o ab alijs nō coicet̄ ep̄is. vt magis caueat ep̄s ne dicat in aliquē qđ alijs documētis ꝯuincere non pōt. Rn̄deo ꝙ aliqs solus sciēs aliquē excoicatū eum non tenet̄ vitare in publico. nec dꝫ q꞉ crimē occultū ab illo q solus scit nō est publicādū. vñ nec xp̄s malā volūtatē Jude quā sub certitudīe sciebat noluit publicare ⁊ cū h̄ dixit Joāni sibi in silētio dixit. tenet̄ tm̄ ip̄m p̄uat̄ī vitare nisi h̄ ꝑ ꝯfessionē tm̄ sciuerit. ⁊ hec distinctio satis hr̄. ex̄ de sen. exco. Cū n̄ ab hoīe. vbi sic dr̄ a coione illius q ꝑ sacrilega manuū iniectiōe i clericū in edictū excoicatiōis icidit. lꝫ denūciatꝰ non sit. debes abstiere nisi forte illud tibi soli pateret in q° casu ip̄um ꝑuati tm̄modo euitabis q̄ꝫdiu ab eccl'ia tolerat̄. decretū allegatū ad ptem p̄mā itelligi dꝫ đ euitatione i ꝑuato. ⁊ aliud allegatū ad s̄am ptem đ euitatione in publico.

Articulus septimus.

c Onsequenter querit̄ de. 7. p̄ncipali. Et circa h̄ q̄runt̄. 5. P° vtꝝ excoicati oibꝰ actibꝰ legitīs sint priuati. 2° vtꝝ eis ꝓsint oīoes eccl'ie. 3° vtꝝ oēs q moriunt̄ excoicati ꝑuādi sint ecl'iastica sepl'tura. 4° vtꝝ excoīcatis miori excoicatiōe tm̄ possint đ iure ꝯferri eccl'iastica bn̄ficia. ⁊ vtꝝ bn̄ficia i tali statu eis collata possint licite retinē. 5° vtꝝ excoicatꝰ solēnit̄ baptizās vel i foro pnīe absoluēs sit irregularis.

p Rimo oñdo ꝙ excoicati n̄ sunt ꝑuati oibꝰ actibꝰ legitīs. excoicati n̄ repellunt̄ a defēsiōe sua i iudicio ex̄ đ excep. Dilecti filij. Sꝫ defendē se i iudicio legitimꝰ actꝰ ē. Itē. 3. q. 7. Infamis. si s̄uꝰ dū puraret̄ lib. ex đlegatiōe sniaꝫ dixit. Quāuis postea i s̄uitutē deplsus sit snia ab eo dcā rei iudicate firmitatē hꝫ. g̊ a sitī đ excoicato q latent excoicatꝰ ē qn̄ sniaꝫ dic̄ siue sit ꝯdēnatoria siue absolutoria. Itē ex̄ đ sē. ⁊ re iudi. Ad ꝓbādū. i textu ⁊ i gl. Quicqd fac̄ excoicatꝰ dū excōicatꝰ n̄ credit̄. valꝫ. ꝯ excoicatio ab eccl'ia fideliū sepat. ij. q. 3. Audi. Sꝫ sepatꝰ ab eccl'ia nullū pōt actū legitimū exercē. q꞉ ois tal' actꝰ reqrit coicationē cū aliq° mēbro eccl'ie. g̊ excoicati st̄ ab oibꝰ actibꝰ legitīs suspēsi. Itē vt supius hitū ē i ecclesia nulla pena maiorē q̄ꝫ excoicatio. Sꝫ h̄ non esset vex̄ si eis aliq actꝰ legitimi ꝯuenirēt. g̊ ab oibꝰ actibꝰ legitimis sunt suspēsi. Rn̄deo ꝙ duplex ē excoicatio. s. minor ⁊ maior. excoicati miori excoicatiōe tm̄ nō sunt ab oibꝰ actibꝰ legitimis suspēsi. q꞉ tal' excoicatio nō sepat a coione fideliū. sꝫ ꝑceptiōe sacrorū tm̄. tn̄ nō debēt celebrare missaꝫ. si tn̄ celebrant notā irregl'aritatis nō icurrūt. q̄ꝫuis grauit̄ peccēt. peccāt g̊ ꝯferendo eccl'iastica sacr̄a. sed ab eis collata v̄tutis non carēt effcū. cū non videant̄ a collatōne. sed pticipatiōe sacroꝝ q̄ in sola ꝯsistit ꝑceptione remoti. q̄ꝫuis etiā non ꝓhibeant̄ eligere vel ea que rōne iurisdictionis sibi ꝯpetunt exercere. si tn̄ talis electꝰ fuerit eius est electio irritāda ꝓ eo ꝙ ad susceptionē eoꝝ eligit̄ a quoꝝ ꝑceptione a scis p̄ribus ē ꝑuatus. ⁊ hec oia p̄dicta exp̄sse habent̄ ex̄ de clerico exco. Si celebret. q̄ꝫuis etiā denunciare actus sit legitimus. tn̄ excoicati minori excoicatione ex ꝑticipatione cū excoicato non admittunt̄ ad ip̄m đnunciandū esse excoicatū cum ip̄m debuerit euitare. extra de sen. exco. In p̄sentia. Excoicati autem maiori excōmunicatione ab omnibꝰ actibus legitimis sunt suspēsi. q̄ꝫdiu excōmunicati creduntur. vel si sunt publice excōmunicati q̄ꝫuis tēpore illo quo actum legitimū de facto exercent non obijciatur eisdem. cum enim posse exercere quēcunqꝫ actum legitimū includat aliquam cōmunicationem cum membris ecclesie a qua cōmunicatiōe homo per excōmunicationem maiorem separatur ip̄a excōmunicatio predicta suspensionem includit. Unde vt superius habitum est iudices esse non pn̄t. nec accusatores seu denunciatores. 3. q. 4. Cōspiratores. ⁊ duobus capitulis sequentibus. admittātur tamen ad accusandum crimē heresis cuiusmōi tanta est labes ꝙ ad eius accusationē. ⁊ serui aduersus dn̄m. ⁊ qlibet criminosi ⁊ ifames aduersuꝫ quēlibꝫ admittunt̄. 2. q. 7. Presumit. nec pn̄t eligere

nec eligi eis etiã ecclesiastica beneficia conferri nõ debent ⁊ collata eis nõ pñt retinere nisi ex dispensatiõe. ex̄ de cl'i. exco. Postulasti. nõ pñt etiã aliquẽ in iudicium ꝯuenire. ex̄ d e excep. Cuꝫ inter. in fi. ⁊ c. Dilecti filij. Ad pm in oppm dđ ꝙ defendere se nõ tã vr̄ posse dici actus ꝗ̄ꝫ passio. Uel põt dici ꝙ i hoc excõicati fauor nõ attẽdit̄. sed eqtas iudicãtis cũ non debeat claudicare iudicium ac satis vr̄ absurdũ. si actore ipugnãte reo defensionis copia deneget̄. q2 sic multotiẽs ꝯdẽnaret̄ absoluendus. ex̄ đ excep. Cum iter. Ad 2m dicũt qdam ꝙ nõ ẽ simile de fuo ⁊ excõicato. q2 fuus in aliqbus casib9 hꝫ ꝑsonam standi i iudi° sed excõicatus i nullo. Et p̃terea in p̃dicto casu sn̄ia fui nõ teneret nisi esset a p̃ncipe ꝯfirmata. ⁊ sic soluit glo. ibideꝫ. Sed hec sn̄ia dura vr̄. si. n. omnes act9 legitimi quos aliqui exercent dum eoꝝ latet excõicatio essent irriti ⁊ inanes̄ iudicãdi. postꝗ̄ꝫ eius excõicatio esset detecta multi de statu suo essent incerti. q2 aliq sunt p̄lati. aliq hñtes multa bñficia eccl'iastica. q2 latẽt̄ excõicato fuerunt absoluti. Et iõ est alioꝝ sn̄ia mitior ⁊ rõnabilior q dicũt ꝙ in tali casu eoꝝ absolutiões bñficioꝛuꝫ collatiões tenẽt. ꝗ̄ꝫuis postea eoꝝ excõicatio fuerit detecta. ex̄ de excep. Exceptionem. in glosa. ⁊ arm ad hoc de iure patro. Cõsultatiõibus. nec obstat illud qđ dr̄ ex̄ de sen. ⁊ re. iudi. ad ꝓbandũ. q2 ibi loqtur decre. de publice excõicato tp̄e quo sn̄iaꝫ tulit.

Ex dictis pꝫ solõ ad 3m. Sciẽdum tñ ꝙ si latent̄ excõicatus alicui electioni interesset si postea tñ añ electi ꝯfirmationem detegeret̄ ei9 excõicatio ꝗ̄ꝫuis ꝑꝑ h̄ nõ irritaret̄ electio si electus alias habeat sufficiẽtem numeꝝ vocuꝫ. tñ vox sua reputaret̄ fuisse nulla. Uñ si nccĩa fuit electio ad sufficiẽtẽ numerũ nõ reputabit̄ legitime electus.

s **Ecundo querit̄** vtrum excõicatis ꝓsint oꝛones ecclie. Et videt̄ ꝙ sic. ij^a. q. 3. Et si. qui patient̄ fert iniustam sn̄iam celestẽ meret̄ coronam. Sed talib9 ꝓsunt oꝛones ecclie. Item excõicatio nõ est culpa. sed pena. Sed pena q̃ nõ est culpa non excludit suffragiũ oꝛonũ. sed magis mĩam vr̄ inclinare. Item eis põt dari elemosyna corporalis. ij. q. 3. Qm̃ multos. g̊ a simili ⁊ elemosyna spũal' qđ ñ esset veꝝ nisi eis ꝓdessent oꝛoes ecclie. ꝯ. ij^a. q. 3. Nemo epoꝝ. anathema est eterne mortis dãnatõ Sꝫ talib9 nõ ꝓsunt oꝛoes ecclie. Itẽ illis q nõ pñt a pccis absolui nõ ꝓsunt oꝛoes ecclie. sed excõicati nõ pñt absolui a pccis ꝗ̄ꝫdiu sunt excõicati. 24. q. j. Quicũqꝫ. g̊ talib9 nõ ꝓsunt oꝛones ecclie. Rñdeo ꝙ excõicatis minori excõicatiõe tm̃ ꝓsunt oꝛones ecclie. si nõ sit aliud qđ obstat. q2 talis nõ separat̄ a cõione fideliũ ⁊ põt esse in nõ hñte pccm̃ mortale. De excõicatis v̊o maiori excõicatiõe distiguẽdum ẽ. q2 aut fuerũt excõicati ꝑ iniusta cã. aut ꝑ iusta. si ꝑ iniusta. nõ excludunt̄ ꝑꝑ h̄ a suffragijs oꝛonũ ecclie q2 talis nõ est excõicatus ꝗ̄ꝫtũ ad eccl'iam triũphantem nisi sit aliud qđ obstat. nec militãs eccl'ia tales intendit a suffragijs oꝛonũ excludere Si aũt est excõicatus ꝑ iusta cã aut penitet ⁊ diligẽtissime absolõnẽ suã ꝓcurat. parat9 facere qcqd in se est. ⁊ ꝑ illo statu valẽt sibi oꝛoes ecclie. ⁊ q2 extũc pccm̃ sibi remissum est cui9 remissio absoluit ꝗ̄ꝫtũ ad iudicium ecclie triũphãtis. aut nõ penitet. sed in sua obstinatiõe ꝑsistit. ⁊ ꝗ̄ꝫdiu in illo statu est. ꝗ̄ꝫuis aliquo modo sibi possint ꝓdesse oꝛoes ecclie cum ꝑ oꝛones bonoꝝ diuina mĩa voluntatẽ penitẽdi multis inspirauerit sceleratis. tñ lõge minus ꝓsunt eis ꝗ̄ꝫ alijs. q2 ꝗ̄ꝫtũ ex ꝑte idigni sunt vt eis ꝓsit. eccl'ia ẽt ad tales suffragia oꝛonũ ex itẽtiõe nõ sic dirigit sicẽ ad alios. ij. q. 3. Quicũqꝫ intra. oꝛo aũt ceteris parib9 magis ꝓdest illis ad quos spãlius ⁊ directi9 dirigit̄ ꝗ̄ꝫ alijs. Et iõ bñ dr̄ ꝙ excõicatõ ẽ pena dãni ⁊ ceteris parib9 plus põt diabolus sup eũ ꝗ̄ꝫ sup nõ excõicatuꝫ. Et hec ẽ rõ quare ꝑ excõicationẽ dr̄ excõicatus tradi Sathañ. Uñ Apo. j. Cor. 5. Iudicaui huiusmõi hoiem tradere Sathãe ⁊c. ⁊. ij. q. 3. Audi. Ad pm pꝫ solõ ex dcis. Ad 2m dđ ꝙ ꝗ̄ꝫuis excõicatio nõ sit culpa sed pena. tñ nõ nisi ꝑ culpa mortali dꝫ infligi.

Ad 3m dđ ꝙ ꝑsona singularis põt orare ꝑ excõicato vt deus eũ ad bonũ statũ reducat. Et iõ nõ ẽ mirum si sibi põt dari elemosyna corporalis. eis tam̃ nõ dꝫ dari eccl'iasticum stipendium. vt dicit glo. sup allegatum decretum. Ad ara ad ꝑtem aliam pꝫ quid dđ ex dcis in corꝑe qõnis.

t **Ertio queritur** vtrum oẽs qui moriunt̄ excõicati ꝓuandi sint eccl'iastica sepultura. Rñ°. ꝙ sic maxime excõicati maiori excõicatõe. q2 vt dr̄ ij. q. 3. qcũqꝫ intra. qbuscũqꝫ viuis nõ excõicauim9 nec mortuis cõicare debem9. idẽ. 24. q. 2. de cõione. ⁊ ex̄ de ꝓuile. ad h̄ in glo. dr̄ ꝙ cõicãdo eis i morte iciderũt i excõicationẽ. ⁊ si tales i cimiterio fuerunt sepulti ide debẽt eijci. vt habet̄. e. c. qđ est intelligẽdũ si ossa eoꝝ potuerit discerni ab ossib9 fideliũ. alias nõ. q2 minus malũ est vt i cimiterio remaneãt ossa excõicatoꝝ ꝗ̄ꝫ ide eijciant̄ ossa alioꝝ. nec post mortẽ absolui excõicatiõe debẽt si i sua obstinatiõe ꝑstiterit vsqꝫ ad mortẽ iclusiue. ⁊ sic itelligitur illud. 24. q. 2. legat̄. vbi dr̄ ꝙ xp̄s in ligatione defunctum nusꝗ̄ꝫ dixit eẽ soluẽdũ. si tñ añ mortẽ absolutõnem deuote petijt ⁊ eã hẽre nõ potuit. si h̄ ꝯstiterit post mortẽ põt absolui ab eadẽ qõne. nec qsꝗ̄ꝫ mãifeste ẽt excõicatis maiori excõicatiõe ꝯcta ꝑ participationẽ cum notorie excõicatis maiori excõicatione negãda est eccl'iastica sepultura ſm Goffred. ⁊ Hosti. ⁊ Raimũdum qđ ꝯfirmãt ꝑ illud qđ habet̄ 24. q. 2. i illo. c. Sane qđ sup.

q **Uarto queritur** vtrum excõicatis minori excõicatiõe tm̃ possint ꝯferri de iure eccl'iastica bñficia. Et vtrũ bñficia in tali statu eis collata possint licite retinere. ⁊ oñdo ꝙ non. ex̄ đ clerico. excõ. m. Si celebret. dr̄ ꝙ talis nõ põt eligi ꝑ eo ꝙ ad susceptionẽ eoꝝ eligit̄. a quoꝝ ꝑceptiõe a scis pr̄ibus ẽ ꝓuatus. sed ad h̄ dat̄ clerico eccl'iasticũ bñficium vt sacr̄m ordinis suscipiat. ⁊ minister sit in ãministratiõe alioꝝ sacr̄oꝝ. g̊ vr̄ ꝙ minori excõicatiõe excõicato. eccl'iasticum bñficiũ ꝯferri đ iure non possit. ꝯ. e. ti. postulasti. dr̄ de illis excõicatis qb9 eccl'iastica bñficia ꝯferri nõ pñt ꝙ cum eis cõicari nõ dꝫ. sed excõicatis minori excõicatione lꝫ cõicare. g̊ videt̄ ꝙ h̄ solum itelligi debeat đ excõicatis excõicatione maiori. Rñdeo ꝙ due sunt spẽs minoris excõicationis. vna que excludit a sacramẽtis tm̃ q̃ vt frequentius ꝯtrahitur a iure. s. per participationem cum excõicato excõicatione maiori. extra de sen. exco. Nuper. quandoqꝫ infligitur ab homine. per sn̄iam. 5. q. j. c. 2. Alia est spẽs minoris excõis

que non contrahitur a iure. sed infligit̄ ab homine
tm̄ ⁊ sepat a cōione fideliū aliquoꝝ ⁊ nō sacroꝝ. 5ª.
q. 3. pnīti. ⁊ q. 4. in loco. ⁊. 18. di. placuit vt quotiēs
cūqꝫ. ⁊. 23. di. quorūdā. ⁊. 58. di. Si qs de alterius.
Sed in istis iuribus multū extēdit̄ nomē excōica-
tiōis. quacūqꝫ aūt istaꝝ minoꝝ excoicationum cle-
ricus sit excoicatus. si in eo nō est aliud qđ obstat si
bi pōt ſm aliquoꝝ opinionē ecclīasticū bn̄ficiū con
ferri. qđ nō p electionē habet̄. ⁊ illud pōt licite reti
nere. qꝛ h̄ nō iuenit̄ in iure ꝓhibitū. ⁊ p̄terea illa iu-
ra q̄ ꝓhibēt excoicatis ecclīastica bn̄ficia ꝯferri ex-
presse loquunt̄ de excoicatis excoicatione maiori.
nullā penitus mētionē faciētia. quo ad h̄ de excoi-
catis excoicatiōe minori. vt patet in decre. alle. ad
partē scđam. i tex. ⁊ in glo. ⁊ p illud qđ dr̄ ex̄ đ etate
⁊ quali. ordi. cū bone. Alijs aūt vr̄ dđ ꝙ sic electō
excoicati minori excōicatiōe q̄ excludit a sacris nō
est irrita ipso iure. sꝫ irritāda. ex̄ de cleri. excōicato
celebrāte. si celebret. sic q̄uis collatio bn̄ficij ecclīa
stici facta tali nō sit irrita ip̄o iure. tn̄ est irritāda. si
ꝓbari pōt i iure ꝙ tpe collatōis sibi facte erat excoi
catus excoicatione minori. tal̄. n. collatio est alquo
modo electio. cū. n. ep̄s dat alicui clerico aliquod
bn̄ficiū ecclīasticū iter mł̄tos eligit ip̄m ad illud bn̄
ficiū. Unus. n. breuiter pōt eligere aliquē de mł̄tis
cū illi vni illa ptās est ꝯcessa seu collata. ⁊ vr̄ ꝙ ille
q sciēter tali ꝯtulit sit p̄uatus ip̄o iure. hac vice illiꝰ
bn̄ficij collatiōe. qꝛ sciēter eligentes talē p̄uati sunt
iure eligēdi hac vice. ex̄ de cleri. exco. mi. Si cele-
bret. in glo. ⁊ arᵐ ad h̄. s̄. de electiōe. cū i cūctis. ⁊c̄.
scriptū est in fine. Qui vult tenere opinionē pri-
mā pōt dicere ad arᵐ ad partē p̄mā dicēdo ꝙ nō ē.
sil̄e de adeptiōe bn̄ficij ecclīastici p electionē. ⁊ de
adeptiōe simplicis bn̄ficij ecclīastici p collationē. i
p̄ma. n. adeptiōe eo ꝙ modus adipiscēdi ē sollēniō
⁊ bn̄ficiū sic adeptū quo ad h̄ est digniꝰ ⁊ honorabi-
lius. iđ in adipiscente requiritur dignitas maior ⁊
idoneitas. Qui vult tenere opinionē scđam q̄ mi
hi magis placet pōt dr̄e ad arᵐ ad ptem scđam. ꝙ
illa decre. loquit̄ tm̄ de illis excoicatis qbus colla-
tio bn̄ficij ecclīastici fc̄a nulla ē ip̄o iure. ⁊ soli tales
sunt illi q sunt excoicati maiori excoicatiōe.

q Uinto queritur vtrum excoicatꝰ maiori excoicatō
ne sollēniter baptizās sit irregularis. Et vr̄
ꝙ nō. ij. q. 3. Si qs ep̄s in ꝯcilio. Si qs ep̄us in ꝯci-
lio excoicatꝰ fuerit. siue presbyter aut diaconꝰ a suo
ep̄o. ⁊ post excoicationē p̄sumpserit facere oblatio-
nem vel vesptinū vel matutinū sacrificiū q̄si in of-
ficio suo agere sic p̄us. nō liceat ei. nec in alio ꝯcilio
spē recōciliatiōis hr̄e. cū ḡ h̄ nō fiat mētio nisi đ offō
ecclīe. vr̄ ꝙ āministrās sacr̄m baptismi excōicatus
irregularitatē nō icurrat. Cōtra eadē qōne. Si qs
ep̄s dānat̄. Si qs ep̄s dānat̄ a synodo. vel si p̄sbyt
vel diaconꝰ a suo ep̄o ⁊ ausi fuerit aliqd de misterio
sacro ꝯtigere. nullo mō liceat eis nec i illa nec i alia
synoᵒ spē restitutiōis. aut locū satisfactiōis hr̄e. sed
sollēniter baptizare est misteriū sacrū. ḡ excoicati il
lud exercētes irregularitatē icurrūt. Rn̄deo ꝙ q̄z
uis aliq dixerit tales irregulares nō esse. ⁊ illā penā
nō extēdi nisi ad excoicatos celebrātes ⁊ ecclīaꝫ of
ficiātes vt p̄us in faciēdo offīn diurnū ⁊ vesptinū.
tn̄ in h̄ nō acqesco eis. sed ꝯcedo excōicatū maiori
excoicatiōe sollēniter baptizantē. si de sua excoica-
tione non hꝫ ꝓbabilem ignorātiā. q̄ vt dr̄ ex̄ de cle-
ri. ex. mi. apl̄ice. excusat icurrere irregularitatē: qꝛ
cū oīs excoicatus excōicatiōe maiori sit suspēsus ab
oī a ctu legitio. vt visum ē. ꝯstat euꝫ eē suspēsuꝫ ab
executōe sacerdotal̄ officij. ad sacerdotale aūt offīn
ptinet sollēniter baptizare. cū ḡ trāsgredi seu viola
re saltē sollēniter suspēsionē a sacerdotali offō. ⁊ ab
executiōe cuiuslibet ordinis saltē loquēdo de ordie
sacro irregularitatē iducat. vt hr̄ ex̄ de sen. ⁊ re. iu-
di. cū eterni. ꝯcedēdū vr̄ ꝙ excoicatꝰ sollēniter ba-
ptizās ⁊ in foro pnīe absoluēs sit irregularis. Pro
hac ēt ꝯclusione. vr̄ facere illud qđ dr̄. di. 28. p̄sby-
teꝝ. ⁊ ex̄ de cleri. ex. mi. Si qs p̄sbyter. ⁊. j. de sen.
exco. Cū medicinal̄. in gl. sup illud. Irregularitateꝫ
nō effugiēt. vbi dr̄. ꝙ h̄ est veꝝ in quocūqꝫ offō diui
no ⁊ horis diuinis cantandis officiādo ecclīam. ⁊
sacris ꝯferēdis. ille etiā irregularis est qui exeqtur
offīn alicuiꝰ ordinis quē nō hꝫ ac si illū ordinē habe
ret ⁊ ei rōne ordinis liceret. ex̄ de cleri. nō ordi. mi.
p totū. si tn̄ excoicatꝰ baptizaret n̄ sollēnit̄ vt faciūt
vetule in casu necessitatis. aut diceret epl̄am aut
euāgeliū nō sollēniter. nō pp h̄ irregl̄aris esset. ⁊ vo
co sollēniter legere epl̄am legere eā in ecclīa i vesti
mētis subdiaconi ac si subdiaconꝰ esset. vr̄ etiā ali
qbus ⁊ ꝓbabilr̄ ꝙ si excoicatꝰ ex̄ ecclīaꝫ dicat horas
suas officiādo populū in exercitu vel i naui irregu-
laritatem ꝯhit. si tn̄ dicat. horas suas. cū vno socio
vl̄ pluribꝰ non tn̄ officiādo ecclīam vel ppl̄m irre-
gularitatē non ꝯhit. vr̄ tn̄ qbusdā ꝙ dꝫ supprimere
v̄ba ista. dn̄s vobiscū. ⁊ loco huiꝰ dicere. dn̄e exau-
di orōnē meā. si tn̄ mēsam bn̄dicat nō pp h̄ irregula
ris est. qꝛ vt dr̄. ex̄ de sen. ex. Cū medicinal̄ in glo.
nō vr̄ ꝙ pena ista ad h̄ extēdi debeat. Ad arᵐ i op
pᵐ dđ ꝙ ⁊ si ibi nō exp̄mat̄ aliqd de administratiōe
alioꝝ sacroꝝ a sacro altaris. tn̄ h̄ exp̄mit̄ in plibus
alijs iuribꝰ all̄. Sed nūqd excoicatꝰ sciēter in foro
pnīe absoluēs ꝯhit irregularitatē. vr̄ aliqbus ꝙ sic.
qꝛ sic absoluere ptiet ad sacerdotale offīn. ⁊ p̄terea
excoicatus maiori excoicatiōe sciēter administrās
sacr̄m extreme vnctiōis irregl̄aritatē ꝯhit. ⁊ sic vr̄
dđ de alijs sacris. Alij aūt dicūt ꝯriū. qꝛ nō iuenit̄
in iure exp̄ssum ꝙ excoicatꝰ maiori excoicatiōe i fo
ro pnīe absoluēs ꝯhat p h̄ irregularitatē. ⁊ sic dr̄. de
pe. di. j. §. Pene. pene legū iterpretatiōe molliēde
sunt potius q̄z nimis exasperāde. Preterea tal̄ ab
solutio nō fit cū sollēnitate. ⁊ vr̄ eis ꝙ trāsgredi nō
sollēniter suspensionē ab ordinis executiōe irregu-
laritatē non iducit. ⁊ pp h̄ dn̄t ꝙ nō est simile de ad-
ministrāte sacr̄m extreme vnctionis. ⁊ de absoluē-
te in foro pnīe. qꝛ sacr̄m extreme vnctionis coiter
administrat̄ cū aliq̄ sollēnitate. ⁊ iđ excoicatꝰ scient̄
ip̄m administrans est irregularis.

Articulus octauus.

c Onsequenter querit̄ đ. 8ᵒ. p̄n
cipali. Et circa
h̄ querunt̄. 5. Pᵒ vtꝝ iniuste excoicās
teneat̄ excoicato ad iteresse. 2ᵒ vtꝝ in
currat aliquā suspēsionē. 3ᵒ vtꝝ ep̄i ex
coicātes vel suspēdentes nō inscripto sn̄iam suspē
sionis icurrāt. 4ᵒ vtꝝ iniuste excoicantes sint di-
gni pena eterna. 5ᵒ vtruꝫ maiori pena dignus sit
iniuste excōicās pauperē q̄z iiuste excoicās diuitē.

p Rimo ergo querit vtrum iniuste excõmunicãs excoicato teneat ad iteresse. Rñdeo q sic. q2 ois iniuste aliũ dãnificãs dãnũ restituere tenet. aut tenet ad itcresse. Qui aũt aliũ iniuste excoicat ipm iniuste dãnificat. Vñ dr ex de sen. exco. cũ medicialis. §. Si qs autẽ. de illo q excoicat idebite. q supior ad quẽ recurrit sniam ipam sine difficultate relaxans latorẽ excoicato ad expẽsas. ⁊ ad oẽ interesse condẽnet. ⁊ alias puniat aiaduersione ꝯdigna vt pena docẽte discãt iudices q grauе sit excoicationũ snias. sine maturitate debita fulminare. Et hec eadẽ in suspẽsiõis ⁊ iterdicti sniis volumus obseruari.

s Ecundo queritur vtrum excõicans scienter aliquẽ iiuste icurrat aliquã suspẽsionẽ. Rñdeo q iudicũ qdã sunt supiores vt epi. ⁊ supiores eox. qdam iferiores. si iudices inferiores. siue sint ordinarij siue delegati fame pdigi. ppꝛij psecutoꝛs honoris. ꝯ sniam ⁊ ꝯ iustitiam in grauamen partis alteri⁹ in iudicio qcqd fecerũt p grãm aut p soꝛdes executiõe officij p annũ nouerint se suspẽsos. scituri q si suspẽsione durãte dãnabilr igesserit se diuinis officijs irregularitatis laqueo se inuoluerit iuxta canonicas sanctiões a quo nõ nisi p sũmũ ponti. potuerint liberari. ex de sen ⁊ re. iudi. Cũ eterni. cũ g iudex aliũ iiuste excoicãs. ꝯ aliũ sniam pferat grauissimã iiuste. tal' si hoc cõtra cõsciẽtiã suã fecit. ipo iure suspẽsionẽ icurrit pdcaz. qd nõ ẽ itelligẽdũ de snia q nõ est iniusta nisi rõe itẽtiõis iudicis tm̃. si iusta sit ex mõ ⁊ ex cã. Episcopi aũt ⁊ eox supiores nõ sic. q2 vt dicit. extra de sen. exco. Q2 piculosum est episcopis ⁊ eox supioꝛib⁹ ppter executionẽ episcopalis officij. qd incumbit frequenter vt in aliquo casu interdicti vel suspẽsionis incurrãt sniam ipso iure pvida nos deliberatione duximus statuendũ vt episcopi ⁊ supiores ipox qbus huiusmodi inheret officiũ nullius cõstitutiõis occasiõe snie seu mãdati suspẽsionis. seu iterdicti nullatenus sniam ipo iure icurrãt. nisi in ipa de p2elatis eisdẽ expssa mentio habeatur.

t Ertio queritur vtrum epi excoicãtes vel suspẽdẽtes nõ in scripto sniam suspensionis incurrant. Rñdeo q nõ icurrũt ipso iure. ex de sen. exco. Q2 piculosum. iferioꝛ tm̃ iudex ipso iure icurrit suspensionem ab igressu ecclie p mẽsem. si ꝯtigerit euz sic suspẽsum diuina officia exeq sic pus irregularitatẽ nõ effugiet. iuxta canonicas sanctiões. sup qua cuz eo nõ nisi p romanũ põtificẽ poterit dispẽsari. ex de sen. ex. Cũ medicinalis. h aũt ꝯstitutũ ẽ ad cauẽduz pcipitationẽ in ferẽdo excõicatiõis sniam. q2 cum excõicatio sit medicinalis dũ tm̃ is in quẽ lata fuerit nõ ꝯtẽnat caute pvidet dz ecclasticus iudex. vt i ea ferẽda oñdat se psequi qd coꝛrigẽtis est ⁊ medẽtis. vt hr in decre. pdicta. si tm̃ snia excoicatiõis suspẽsionis. vel iterdicti nõ sit lata in scriptis. nibilominus tenet vt dic glo. supra decre. pdicta. Sciẽdũ aũt q absoluẽs ab excoicatiõe nõ in scripto supdictã penã nõ icurrit. pdicta. n. decr. nõ infligit supdictã penã nisi ferẽtib⁹ sniam ꝯdẽnatoꝛiam. q2 periculosioꝛ est pcipitatio i ꝯdẽnãdo q in absoluẽdo. iudex tm̃ dz absoluere i scripto. si tm̃ nõ i scripto absoluat tenet absolutio. Ar^m. ad h. 24. q. 3. ꝯperim⁹ in textu. ⁊ ibidẽ expsse hr in glo. ⁊ h etiã pbat alit. vt n. phabitũ est. solo vbo excoicat qs. Sed ois res p qscũqz cãs nascitur p easdem dissoluit. ex de regu. iuris. c. primo.

q Uarto querit vtrum iniuste excõmunicãtes sint digni pena eterna. Rñdeo excoicatio põt ẽẽ iniusta. aut ex aio excoicantis. aut cum mala itẽtione vel ex odio excoicat. aut ex oꝛdine. imo vt ppꝛi⁹ loquar ex oꝛdinis coꝛruptiõe cum. s. fert non suato iuris oꝛdine. aut ex defectu cause qñ. s. nõ subest excoicatiõis legitima cã. ⁊ hec distinctio pbari põt p ilud qd habet. ii. q. 3. Si episcopus i glo. ⁊. c. episcopus. §. si g vbi expsse hr similis distictio in textu. ⁊ quocũqz istox modox iniuste excoicãs sciẽter. ⁊ ex deliberatõe moꝛtalr peccat. q2 primũ iniuste ⁊ grauiter ledit. q2 ledit ipm in fama ⁊ cõtra phibitionẽ ecclie facit. vt patet p illud qd hr. 2. q. 1. Nemo episcopus. ⁊. ii. q. 3. Si episcop⁹. ⁊ ex de sen. ⁊ re. iudi. Cũ eterni. ⁊ de sen. exco. Cũ medicinal. Si ãt hoc faciat ex ignoꝛantia crassa ⁊ supina adhuc moꝛtalr peccat. qzuis nõ ita grauiter sicut si hoc faceret sciẽter. Si aũt hoc faciat ex pbabili ignoꝛãtia ñ peccat moꝛtalr. cum aũt pccm̃ moꝛtale obliget ad penam eternã patet q cũ iniuste excoicãs sciẽter vel ex igrãtia crassa moꝛtalr peccet. vt dcm̃ est obligat ad penam eternã. a qua tm̃ obligatiõe liberari potest p veram pniam.

q Uinto queritur vtx maioꝛi pẽa dignus sit iniuste excoicãs pauperẽ q iniuste excoicãs diuitẽ. Rñdeo q sic ceteris pib⁹. qa qzto magis ẽ cõpatiẽdũ psone tanto ceteris pib⁹ grauioꝛ est iniusta lesio q sibi ifert. Ceteris aũt parib⁹ magis est cõpatiẽdũ pauperi q diuiti. qzuis neutro sit cõpatiẽdũ i piudiciũ iustitie. Preterea iura magis detestant addere afflictionẽ afflicto q nõ afflicto. Pauptas aũt qdam afflictio coꝛpis ẽ seu multax afflictionuz coꝛpalium cã. posset tm̃ diues esse psona tante reuerentie ⁊ dignitatis q ex eius iniusta excoicatione tot mala ⁊ scãdala pueniret. q multo graui⁹ ẽẽt illũ excoicare iniuste q pauperẽ.

Articulus nonus.

c Onsequenter querit de. 9. pncipali. Et circa hoc qrunt. 5. P° vtx pochialis sacerdos possit suũ subditũ absoluẽ ab excoicatiõe quã icurrit pticipãdo i crimie cũ excoicato maioꝛi excoicatiõe. 2° vtx ois fauẽs excoicato participet in crimie p quo est excoicat⁹. 3° vtx qlibet sacerdos possit absoluere a minoꝛi excõmunicatiõe. 4° vtx excoicat⁹ maioꝛi excoicatiõe possit absolui a pccis excoicatiõe manẽte. 5° vtrũ ille q icurrit excoicationẽ i vno epatu postea possit absolui ab alio epo i cuius diocesi moꝛat.

a D p2imam qõnem rñdetur. q cũ participãs excoicato in crimine icurrat eãdẽ excoicationẽ cũ illo. ex de sen. exco. Si cõcubine. nõ poterit absolui nisi ab illo a quo põt pncipalis absolui. ex de sen. exco. Nup §. in scda. Excoicatus aũt excoicatiõe maioꝛi. aut ẽ excoicatus a iudice. aut a iure. si a iudice ab illo ab

soluēdus est. vel ab eius supior. q2 ille qui ligat dz
absoluere. 24. q. j. Si petrus. si autē accedat excoi
catus ad supiorem p absolutione habenda. Quis si
ab eo absoluat absolut9 sit. tñ supior dz ipm remit-
tere ad excoicatorē absoluēdū. nisi sit aliq̄ cā legiti-
ma q̄re nō sit remittēdus. ex̄ de offi. del. Prudētiā
§. vltimo. Si aūt excoicat9 est a iure pōt absolui p
epm exceptis casib9 quoꝝ absolutionē dn̄s papa si
bi retinuit. ex̄ d sen. exco. Nup a nobis. casus autez
illi plures sunt. Prim9 qñ aliqs iniecit. manus
violētas i clericum vl religiosum. 17. q. 4. Si qs
suadēte. Secūdus qñ aliqs icedit eccl'iam ꝛ ē de-
nūciatus. ex̄ de sen. exco. Tua. 39 qñ aliqs frangit
eccl'iam ꝛ est denūciatus eodē ti. Cōquesti. 49 qñ
aliqs sciēter coicat in diuinis excoicato noiati a pa
pa. e. ti. Significauit. 59 est qñ aliqs falsificat lr̄as
apostolice sedis. ex̄ de cri. fl̄i. Dura. 69 cū aliquis
coicat in crimine excoicato excoicatiōe maiori i ca
su cui9 absolutionē dn̄s papa sibi r̄seruauit. A p̄mo
casu excipiunt plures casus. Primus ē qñ aliqs ē
in articulo mortis. in tali. n. casu pōt penitēs absol
ui a quocūq3 pcc̄ō ꝛ quacūq3 excoicatōe. siue sit a iu
dice siue a iure p quēlibet sacerdotē non hr̄ticū nec
scismaticū nec excoicatū. 17. q. 4. Si qs suadēte.
ꝛ. 26. q. 6. Agnouim9. ꝛ. c. se. ꝛ ex̄ de offi. ordi. pasto-
ralis. ꝛ de sen. exco. Nō dubiū. ꝛ. c. q de his. ꝛ. c. Q
uis. ꝛ sic absoluto nō debent cimiteriū ꝛ alia eccl'ie
suffragia denegari. ex̄ de sepul'. c. vlti. ꝯsuetudo tñ ē
in diocesib9 multis vt tales in cimiterio nō sepeliā
tur. nisi p̄us hita lnia. dioce. vel sui official'. cui9 cō-
suetudinis rō est. q2 p hāc viā facili9 pn̄t ꝯpelli here
des ad satisfaciēdū. 29 casus est si aliqs hostiarius
alicui9 ptātis pcussit clericū nō ex odio vel pposito.
sed p̄textu officij sui. ex̄ de sen. exco. Si v̄o alicui9.
39 si pcutiēs sit mlr. e. ti. Mulieres. 49 si sit ser-
uus ꝛ dn̄s suus q nō fuit in culpa de ei9 absentia le-
deret. e. ti. Relatū. 59 si irregularis irregularē p-
cussit nisi sit enormis excessus. e. ti. Monachi. ꝛ. c.
cū illoꝝ. 69 si pcutiēs sit paup qñ pauptas est tāta
q nō pōt ad sedē. ap. accedere nisi mēdicādo ꝛ ve-
recūdū est ei hostiatī ire. e. ti. q de his. 79 si senex
vel valitudinari9 vel in mēbris destitut9 ita vt cō
mode adire sedē apo. nō possit. e. ti. Ea nosciť. 89
si ipuberes. e. ti. c. i° siue ante pubertatē siue post po
stulēt se absolui. e. ti. c. vl. 99 si habeat inimicitias
capitales vel alias iustas excusatiōes. q̄re nō pōt se
sedi apostolice p̄ntare. e. ti. De cetero. 109 in his
q coiter viuūt. i. sub vno tecto dormiūt ꝛ in eadem
domo vescunť etiā si secl'ares sint nisi fuerit grauis
ꝛ enormis excessus. ex̄ de vita. ꝛ ho. cleri. Cū vt
ait scriptura. 119 qñ est modica ꝛ leuis iniectio'. ex̄
de sen. ex. puenit. Ex sup̄dictis p3 in qb9 casib9 p
epm absolui pōt pticipās cū excoicato in crimie. ꝛ i
qb9 nō. Per ppriū aūt sacerdotē nō credo aliquem
sic pticipātē ab excoicatiōe absolui posse nisi i casu
necc̄itis p̄stita iuratoria cautiōe q qñ poterit pebit
supioris mādato q ipm ex̄ casum necc̄itis absoluere
potuisset. ꝛ sic pōt itelligi q dr̄ in illa decre. nup in
fi. vel nisi sit p̄ncipal' excoicatus tali excoicatōe ma
iori q̄ ꝯsuetū est p sacerdotē pochialē posse infligi ꝛ
relaxari. qd iō dico. q2 ꝯsuetudo dat iurisdictionez
vt hētur. 2. q. j. Nemo in glo.

S Ecundo queriť vtrum fauēs excoicato pticipet
in crimine p quo est excōicatus. Rn̄deo q fauens
excoicato. aut fauet psone. ita q nō crimini. aut fa-
uet crimini psone. p° mō fauēs excoicato non ptici
pat ei in crimie. illa pticipatiōe q̄ icurrat eandē ex
coicationē cū illo. Fauere aūt crimini dupl'r pōt in-
telligi. aut p accn̄s. aut p se. p° mō non ois fauēs in
crimie excoicato icurrit eādē excoicationē cum illo
v̄bi gr̄a. Si aliqs est excoicatus. q2 iniuste inuadit
alicui9 possessionē guerrādo. Si alius ꝯ illū eundez
guerrat itentiōe recuperādi aliqd suū qd ille detiet
iniuste nō icurrit eādē excoicationē cū alio guerra-
tore. Quis p accn̄s sibi faueat in guerra inq̄ztū plus
pōt ledere illū quē iuadit q̄z si iste ꝯ eūdē nō guerra-
ret si aūt fauet crimini p se. aut iste fauor aliqd coo-
patus est ad ppetrationē crimis. aut nō. si nō. nō est
pticeps i crimie illa pticipatiōe p quā icurriť eadez
excoicatio cū excoicato. qd pbať p illud qd dr̄. ex̄ de
sen. exco. nup. in glo. vbi dr̄ sup illud v̄bum decre.
ei ꝯsiliū impēdēdo. q alias nō teneť qs de ꝯsilio. ni
si ille alias nō fuisset facturus. si ḡ dādo ꝯsiliū qd nō
coopať ad criminis ppetrationē nō icurrit eādē ex
coicationē cū criminoso. vr̄ q simil'r possit dici de
fauore. si aūt fauor coopatur ad ppetrationē crimi
nis. tūc simpl'r dd q ois fauēs criminoso i crimine
pticeps ē criminis tali pticipatiōe p quā eadē excoi
catiōe ligať cū criminoso. nec ē idē fauer̄ ppetratio
ni crimis ꝛ fauere ipunitati iā ppetrati. q2 fauētes
mō 2° ipso iure nō incurrūt eādē excoicationē cū cri
minoso si nō fauēt illi ipunitati. nisi amor̄ psone cu
ius ꝯfusionē euitare volūt excoicādi tñ sunt. si post
canonicā monitionē nō desistūt. qñq3 tñ rōne horri
bilitatis crimis fauentes ei9 ipunitati icurrūt ma-
iorē excoicationē ip̄o iure. Un̄ p̄stantes i effectu fa-
uorē ipunitati criminis heresis ip̄o iure maiorē in
currūt excoicationē. ex̄ de hr̄ticis. Excoicamus. §.
credētes.

T Ertio queriť vtꝝ qlibet sacerdos possit absoluere a mi
nori excoicatōe. Et vr̄ q sic. excoicat9 i vna
eccl'ia ē excoicat9 quo ad oēs. 11. q. 3. c. 2° ḡ a simili vr̄ q
q ab vno pōt absolui poss3 absolui a quolibet. Itē
duoꝝ sacerdotum excoicatoꝝ minori excoicatiōe.
vn9 pōt aliū absoluere ab illa. ex̄ de sen. exco. Duo
bus collata. Sed qlibet sacerdos nō excoicat9 ma
gis vr̄ posse absoluere ab excoicatiōe q̄z excoicatus
ḡ qlibet sacerdos a minori excoicatiōe pōt absolue
re. Cōtra ex̄ de pochi. ꝛ alienis pochi. Nullus eps
nullus eps alteri9 pochianū iudicare p̄sumat. Sed
absolutio a minori excoicatiōe quoddā iudiciū ē. ḡ
eps nō pōt absoluere a minori excōicatione illū q de
alieno epatu est. Rn̄deo q excoicatio minor du-
plex ē. qñq3. n. ifligiť ab hoie. 17. q. 4. Miror. qñz
ēt ip̄am icurrit hō ip̄o iure. 11. q. 3. cū excoicato. Ab
illa q̄ infligiť ab hoie nō pōt absolu'e nisi excoicans
vel ei9 supior nisi in casu necessitatis. Ab illa q̄ ē a
iure. dicūt qdā quēlibet sacerdotē nisi fuerit hereti
cus vel scismatic9 vel maiori excoicatiōe excoica-
tus posse absoluere. ꝛ ēt a pccis venialib9. q2 talis
absolutio nō reqrit iurisdictionē. Sz ꝯ nullus pōt
aliū iudicare licite nisi hn̄s sup eū iurisdictionē or-
dinariā vel delegatā ex exp̄ssa ꝯcessiōe vel pmissio
ne vel ꝯsuetudine. Absoluere aūt aliquo mō iudi-
care est. iō dicūt alij q qlibet sacerdos nō heretic9
nec scismatic9 nec maiori excoicatione excoicatus

iurisdictionem hȝ sup quelibet xp̄ianum q̄ꝫtū ad p̄-
dicta. q: cuilibet sacerdoti licitum esset absoluere
quelibet. nisi p ecclꝭiam essent p̄latoꝝ ecclꝭiasticoꝝ
iurisdictiões limitate. nõ iuenit̄ aūt in iure iurisdi
ctio q̄ꝫtū ad ptātē ȝ absoluēdi a venialibꝰ ⁊ a miori
excoïcatiõe a iure alicui sacerdoti ab actibꝰ legiti-
mis nõ suspēso subtracta. Uñ ð peni. ⁊ re. Ois vtri
usqȝ sexus. sup illud oia sua solus pccā dic̄ glo. nõ tñ
venialia. ğ q̄ꝫtū ad ꝯfessionē venialiū nõ plus ðter
minat̄ penitēs p statutū ecclꝭiasticuȝ ad ꝯfitendū ꝓ
prio sacerdoti q̄ȝ alij. A simili põt dici ð minori ex
coïcõe cū ꝯbi possit vt supius ðitum est absqȝ pccō
mortali. Alij dicūt ꝯriū q: vt ipi dñt q̄ꝫuis xp̄s
ptātē absoluēdi ꝯtulit aplꝭis ⁊ alijs discipulꝭ p seip̄ȝ
īmediate. tñ ptātē iurisdictiõis ꝯtulit eis accipien
dā mediātē Petro quē vicariū suū i militāti eccle
sia ꝯstituit. ⁊ nullus sacerdos hȝ aliquā iurisdictio-
nē sup aliquē in foro interiori seu exteriori nisi sit si
bi ꝯmissa a successore Petri imediate vel media-
te. multi aūt sunt sacerdotes qbus nulla penitus iu
risdictio est ꝯmissa. ğ tales nec a miori excoïcõe ab
soluere pñt ⁊ ꝓ hac opiniõe vr̄ facer̄ qð dr̄ ex̄ ð sen.
exco. nup. ꝟ. in secūdo. vbi dr̄ de illo q ꝯbit minorē
excõem a iure ⁊ a suo epō vel ꝓprio sacerdote pote
rit absolutiõis bñficiū obtinere. vr̄. n. ꝙ dicēs a ꝓ-
prio sacerdote negare intēdat ꝙ nõ ab alio. Qui
vult tenere hāc opinionē q̄ magis placet põt dicer̄
ꝙ p̄ᵐ arᵐ nõ valet. q: si ego excoïco subditū meum
sic portat secū excoïcatõeȝ suā quocūqȝ vadat. sic si
ip̄m absoluo extr̄ in ꝓuīcia mea si sum legatus vel
in diocesi mea si sum ep̄s absolutꝰ est quocunqȝ va
dat. legatꝰ tñ postq̄ȝ exiuit termios legatiõis sue ab
soluere nõ posset illū quē infra terminos legationis
sue excoïcauerat. nec ep̄s ex̄ suā dioce. extr̄ suspen-
dere põt nec absolue ab excoïcatiõe in foro ꝯtentio
so. q: ex̄ suā dioce. nõ dȝ exercere ea q̄ sunt ep̄al̄ iu-
risdictiõis i foro ꝯtētioso. possȝ tñ ꝯmittere alicui i
sua dyoc. vt absoluat. ⁊ hñtur p̄dicta ex̄ de offi. lega.
Nouit. ꝑtim i textu. ⁊ ꝑtim i glo. Põt tñ subditum
suū absoluere in foro pnie. nõ tm̄ a pccis. sȝ etiaȝ ab
excoïcatiõe quā tulit in eū. ēt p̄dictis ꝯcordare vid̄
tur dñs Hosti. i summa tractatu ð pnia. q̄ꝫuis eniȝ
absoluēdo i foro ꝯtētioso p̄iudicaret epō. alij tñ i fo
ro pnie absoluēdo nullū sibi p̄iudiciū fac̄. Uñ nõ vr̄
rō. q̄re ibi oñē suā liberare nõ posset. Ad 2ᵐ dð ꝙ
nõ valet. q: minor excoïcatio nõ aufert ea q̄ iuris-
dictiõis sunt. Uñ sacerdos excoïcatus excoïcatiõe
minori suū subditū absoluer̄ põt a simili viculo. vt
pȝ p illā decretalē allegatā. Tenētes aūt opinionē
aliā dicūt ad arᵐ ad ꝑtem scðam ꝙ illa decre. nõ se
extēdit nisi ad illa de qbus necessarium est subire
iudiciū ecclꝭie militātis. h aūt nõ ē necessariū q̄ꝫtuȝ
ad pccā venialia ⁊ excoïcationē minorē q̄ est a iur̄.
Sed hi male dicūt. q: cū homo obligat̄ ad suscipi
endū altissimū euchari. sacr̄m saltem semel in āno
⁊ ip̄m reciper̄ nõ debeat excoïcatus etiā excoïcatio
ne minori. necessariū est tali vt ab illa excoïcatione
absoluatur.

q ## Quarto querit̄

vtruȝ sacerdos sb-
ditū suū excoïcatuȝ
maiori excoïcatiõe possit absoluere a pccis
excoïcatiõe manēte. Rñdeo ꝙ siue iste excoïcatꝰ
sit iuste siue iniuste. dū tñ teneat excoïcatio siue stet
p eum q nõ est ab excoïcatiõe absolutus. siue nõ. nõ
põt a sacerdote absolui a pccis suis excõe manēte.
qð manifestū est de illo q iuste est excoïcatus ⁊ stat
p eum ꝙ ab executiõe nõ soluit̄. q: talis actu ē i pec
cato mortali de quo nõ penitet. q: sñiam ecclꝭie ꝯtē
nit. de illo aūt q iniuste est excoïcatus aut iuste. sed
p eum nõ stat ꝙ nõ absoluit̄. nõ est ita claꝝ. q: ðcre.
24. q. j. qcūqȝ loquit̄ de illis q se ab vnitate fidei vl̄
societate Petri semetipsos segregauerūt. q aūt in-
iuste excoïcatus est. ⁊ ille q facit posse suū vt absol-
uat̄ semetip̄os nõ segregāt. tñ credo ꝙ tales a pccis
nõ possint absolui ab hoīe. q̄ꝫuis absoluant̄ si vere
penitēt i iudicio dei. Decretū. n. ex ꝯsuetudine q̄ ē
optima legū iterp̄s sic obseruat̄ vt tales non absol
uant̄. q: p̄sumēdū est vt in pluribꝰ ⁊ ꝙ iuste excoïca
ti fuerūt ⁊ ꝙ nisi p eos staret ab excoïcatiõe absolue
rent̄. nisi iterdū teneant̄ in excoïcatiõe p longū tem
pus ad grauius puniēdū aliqð grāde scelus ꝓ quo
extitit excoïcatus. cuȝ ğ sacerdos absoluit in foro
pnie aliquē. pᵒ dȝ ꝓponere absolutionē ab excoïca-
tione q̄ȝ a pccis. excoïcatus ēt minori excõne ñ pos-
set absolui a pccis illa excõne manēte. q: vt hr̄. ex-
tra de clerico excoïcato mi. si celebret. talis a ꝑcep
tiõe sacroꝝ ꝓuatus ē.

q ## Quinto queritur

vtrum ille q in-
currit excõnem i
vno ep̄atu postea possit absolui ab alio epō
i cuiꝰ dioc. morat̄. Rñdeo ꝙ hec qõ intelligi põt.
aut de excõne q̄ est ab hoīe. aut de illa q̄ est a iure. si
de illa q̄ est ab hoīe. dð ꝙ absolui nõ põt. nisi ab ex-
coïcatore. vel eiꝰ successore. vel a supiori. siue fue-
rit spāliter ꝯ determinatā ꝑsonā. siue gnāliter lata.
si aūt itelligat̄ de excõne a iure dð ꝙ de minori ex-
cõne ꝯcta in vno ep̄atu põt excoïcatꝰ absolui i alio
ep̄atu. de maiori vō excõne dubiū est. credo tñ ꝙ sit
veꝝ cū. n. ep̄s alicuiꝰ possit ip̄m absoluere a pccis q̄
ex̄ suū ep̄atū ꝯmisit. ꝓbabile vr̄ ꝙ ēt ip̄m possit ab-
soluere ab excõne quā ex̄ suū ep̄atū ꝯxit. nõ tñ. n. de-
fert̄ excõni q̄ ē a iure sic illa q̄ ē ab hoīe.

Articulus decimus.

c ## Consequenter

querit̄ de. io. ꝓn
cipali. Et circa
hoc q̄runt̄. 5. Pᵒ vtꝝ excoïcatus pos-
sit absolui iuitꝰ. 2ᵒ vtꝝ abñs possit ab
solui p lr̄as. 3ᵒ vtrum excoïcatꝰ plibus
de causis absoluat̄ simplr̄ si nõ oēs cās excõnis sue
exp̄mat. 4ᵒ vtꝝ absolutꝰ ab officiali ep̄i excoïcati
sit vē absolutꝰ. 5ᵒ vtrū excoïcatꝰ cui excoïcator di
cit. reuoco excõnē seu relaxo quā in te tuli. ⁊ nõ dic̄
absoluo. seu absoluimꝰ. vē sit absolutus.

p ## Primo

ostendo ꝙ excoïcatꝰ nõ põt ab-
solui iuitus. nullus põt absolui
iuuitus i foro ꝯscie. ğ a sili. nec i foro exterio-
ri. Itē manēte cā manet effectꝰ. sed cā q̄re excoïca
tio infligit̄ est ꝯtumacia. ğ illa manēte nõ põt absol
ui. Cōtra multa bona p̄stant̄ inuitis. ğ vr̄ ꝙ bñfi-
ciū absolutiõis p̄stari possit iuito. Itē ꝓniora sunt
iura ad absoluendū q̄ȝ ad ꝯdēnādū. sed inuitus põt
excoïcari. ğ ⁊ absolui. Rñdeo ꝙ duplex ē excoïca-
tio. q̄dā a iudice. q̄dā a iure. Pᵃ si iniusta est tenet̄
iudex relaxare ēt excoïcato inuito. si iusta est. nõ dȝ
iuitū ab illa absoluere. tñ si absoluit ille vere abso-
lutus est. vt qdā dicūt. sic. n. ꝯ voluntatē suā potuit

ipm excoicare. ita ꝯ voluntatē suā pōt excoicationē retractare ꝗuis peccet hoc faciēdo. nisi forte in casu in quo videret ꝙ illa absolutio eēt magis medicinalis aie ꝯtumacis ꝗipa excoicatio. excoicat⁹ āt excoicatiōe a iure inuit⁹ absolui nō pōt. ⁊ hoc ē rōnabile. q̄ cū volūtarie fecerit illud cui excoicatio āne xa est ipo iure aliquo mō ex volūtate sua excoicat⁹ est. ⁊ iō sine sua volūtate ⁊ reqsitiōe nō pōt absolui. 24. q. 2. nec quisq̄. ⁊ c. sequē. Et ar. ad h̄ ex̄. de offi. iudi. del. Cū cōtingat. in fi. ⁊ ff. de reg. iur. dr̄ ꝙ inuito bn̄ficiū nō daꝛ. si tn̄ negat se fecisse factū pro quo dr̄ excoicatus. vel se eē excoicatū p tali facto duz tn̄ petat ad cautelā absolutionē. si absoluiꝛ nō dꝫ dici absolui inuit⁹ ⁊ tenet absolutio. Ad p̄m dō ꝙ nō ē simile q̄ for⁹ pnie ꝗtū ad absolutionē reqrit pniaꝫ eo ꝙ absolutio est ex pccis q̄ nō nisi volūtate ꝯmittente vel omittēte fiūt. excōicatio aūt a iudice est. ꝯ excoicati volūtatē. Ad 2m dō ꝙ cā meritoria inflictiōis est ꝯtumacia. sed cā efficiēs est iudex. qn̄ āt ad aliquē effectū ꝯcurrūt due cause p mutationem factā circa alterā cām maxime circa efficientē pōt effectus destrui. Ad p̄m ad ptem aliā dō ꝙ inuitis qn̄q̧ pn̄t p̄stari ⁊ debent bn̄ficia q̄ eis psunt. absolutio aūt ab excoicatiōe nō pdest inuitis. p̄terea n̄ sūt inuitis p̄stāda bn̄ficia in p̄iudiciū alioꝝ. Sed si excoicatus maxime excoicatiōe iuris absolueret inuitus fieret p̄iudiciū bono coi. q̄ excoicatio nō tm̄ est pp vtilitatē illius in quē ferꝛ. sed ēt pp vtilitatem alioꝝ. q̄ pena vni⁹ metus est multoꝝ. Ad 2m pōt dici ꝙ pcedit de absolutiōe ab excoicatione que ē a iudice. Vel pōt dici ꝙ inflictio iuste excoicationis vtilis est. absoluere aūt inuitū nulli est vtile nec sibi nec alijs.

f **Ecundo querit** vtrum excoicat⁹ abn̄s possit p litteras absolui. Et vr̄ ꝙ nō. q̄ absens nō pōt absolui in foro pnie. g̊ a simili nec in foro exteriori. Item ex̄ de sen. exco. A nobis est. in fi. absolutiōis forma s̄uetur vt fiat cū pniali psalmo ⁊ tā orone dominica ꝗ alia ꝯsueta. sed hec nō pn̄t obseruari circa absentē. g̊ absens absolui nō pōt. Cōtra. 2. q. j. de manifesta. dr̄ ꝙ aplus excoicauit absens. sed sic dr̄ ex̄. de reg. iur. c. j. Ois res p quascūq̧ cās nasciꝛ p easdē dissoluiꝛ. g̊ pōt absolui absens. Item eadē cā. q. 5. ꝗto hr̄ de quodam ꝙ fuit p eplām absolutus. Rn̄deo ꝙ excoicatus absens pōt p lr̄as absolui sic expsse dic glo. 2. q. j. de manifesta. ⁊ sup decretum etiā vltimo allegatū. ⁊ h̄ ē rōnabile ex quo absens pōt excoicari. ⁊ si lr̄a ad excoicatum nō peniat vsq̧ post mortē absoluentis. tn̄ absolutus est sic extūc. ꝙ si sigillaꝛ lr̄a excoicationis alicui⁹ excoicatus est. ꝗuis nō teneaꝛ se gerere p excoicato an̄ ꝗ possit ad eius notitiā peuenire. talr̄. n. error facti non nocet. ex̄ de clerico exco. mi. Illō. Ad p̄m in oppm dō ꝙ nō est simile. absolutio. n. in foro pnie est forma scr̄i. alia autem absolutio non. Ad 2m dō ꝙ sic fieri dꝫ sic dic illa decre. ⁊ illud qō habetur. s̄. e. ti. Cum desideres. ⁊ aliter faciēs si non subsit necessitas vel euidēs vtilitas alr̄ faciendi peccat. tn̄ hoc omittēs vere nihilominus absoluit. vn̄ glo. super illam decretalem. Cum desideres. dic ꝙ iuramentum nō est de substātia absolutiōis. sed recipiꝛ potius ad cautelam. ne de cetero talia p̄sumat. qō pbat per h̄ ꝙ aliqui absoluunꝛ sine iuramēto. j. e. super eo. quod nō fieret si esset de substantia. Simile habeꝛ in illa decre. A nobis in glo. dn̄s aūt Hosti. dic iuramētum esse de substātia absolutionis. Si aūt ille q absoluiꝛ erat excoicatus a canone iniungendum ē ei sub debito p̄stiti iuramenti. vt ꝯ illuꝫ canonem scienter de cetero nō veniat. nisi forte in casibus exceptis a iure. Vn̄ pcussori clerici iniungēdum est. ne de cetero in clericū vel religiosam psonam manus inijciat violētas nisi se defendendo. aut de mandato p̄latoꝝ illius. vel nisi sup eum prelatiōis ministeriū aut magisterium habeat. aut cū ipso in eadem ecclia socius esse noscaꝛ. ex̄ de sent. exco. ex tenore. Excipiendi etiam sunt omnes casus in quib⁹ inijciens manus violentas in clericū nō incurrit excoicationem. rō autem q̄re tale iuramētum nō incidiꝛ illis qui in eadē ecclia socij esse noscunꝛ. i. illis q coiter viuūt ⁊ sub vno tecto dormiunt ⁊ in eadē domo vescūtur ēt si sint seculares est pp piculum piurij. q̄ p̄sumiꝛ ꝙ facilius veniunt ad vba. ⁊ inde ad factū. videꝛ etiam multis ꝙ pro leui iniectiōe nō est saltē passim tale iuramētū exigendū pp piculum piurij. q̄ homines ⁊ maxie iuuenes faciliter recidiuant in leuē iniectōem. Alij āt dicūt ꝙ etiam an̄ absolutōem a leui iniectione p̄dictum iuramētum est regulariter exigēdū. q̄ decre. allegate non excipiūt leuē iniectionē. glo. ēt sup illa decre. sup eo. dic ꝙ illa forma quā habes. s̄. e. ti. ex tenore. obseruāda ē in absolutiōe cuiuslibet q incidit in canonē.

t **Ertio querit** vtꝝ excoicatus pluribus de causis absoluatur simplr̄ si nō omnes cās excōicationis sue exp̄mat. Rn̄deo ꝙ ille aut est excoicatus a iudice aut a iure. Si a iudice. aut ab vno. aut a pluribus. Si a plr̄ibus. nisi absoluaꝛ a quolibet nō ē simplr̄ absolutus nisi absoluaꝛ a sup̄iori eorum. Si ab vno. aut vna excoicatiōe. aut a plr̄ibus. si pluribus nō est simplr̄ absolutus. nisi exp̄maꝛ cā cuiuslibꝫ excoicatōis. Si vna. aut ille q absoluiꝛ sue excoicatōnis tacet causas aliq̄s fraudulēter ⁊ alias exp̄mit. ⁊ talis absolutio sic accepta p surreptionē vel fraudē inanis est. ex̄ de sen. exco. Cuꝫ pro cā. aut eas tacet ignoranter. q̄ tūc nō recolit. ⁊ tūc credo ꝙ si absoluens hꝫ intētionē simplr̄ relaxādi excoicationē quā tulit in eū simplr̄ absolutus est. Si aūt nō intendit eum absoluere ab excoicatiōe nisi p ꝯparationem ad causas q̄s ipse exp̄mit. credo ꝙ absolutus nō est nisi forte sint cause tales ꝙ vna sine alia nō mereꝛ excoicationē. Ex dictis pꝫ qd dō est de absolutiōe excoicati a iure ex pluribus causis.

q **Uarto queritur** vtrum absolutus ab officiali ep̄i excōicati sit vere absolutus. Rn̄deo ꝙ aut ep̄s instituit illum officialem suū postq̄ erat iam excoicatus. aut nō. Si p̄mo modo absolut⁹ ab illo officiali vere nō est absolutus. q̄ ep̄s excoicat⁹ maiori excoicatiōe de qua loquor ab omni actu legitimo est suspensus. ⁊ ideo excoicatus non potuit instituere officialem. Si autem instituit eum ante q̄ esset excoicatus. tunc distiguo. q̄ aut ceperat vti offō ante q̄ ep̄s excōmunicaretur. aut non. Si sic. tunc planum est ꝙ absolutus ab illo vere est absolutus. nisi sit aliud ꝙ obsistat. Si non. vt dicūt. aliqui. absolutus ab illo non est vere absolutus. quia

ex quo nō cepit vti offō ante epi excōmunicationē superueniente epi excōicatione expirat iurisdictio q̄ illi ab epo fuerat ꝯmissa. qđ declarant p̄ h̄. q2 si eps̄ corporaliter moreref. aut deponeref ante q̄ official' inciperet vti offō suo iurisdictio ab epō sibi ꝯmissa expiraret. ex de offō del'. Licet in glo. A simili volunt aliq̄ dicere de excoicatiōe superueniēte. sed opinio istoꝝ nō mihi placet. ⁊ quod in sua rōne adducunt pro simili nō est simile. q2 mors aufert p̄tātem ⁊ depositio aufert impetuū p̄tātis executionem excoicatio aūt nō. sed suspēdit eam ad tempus. Un̄ mihi videf dō ꝙ posset p̄cedere nō obstante illius q̄ ꝯmisit excoicatione superueniēte post ꝯmissionem q̄uis superueniat ante iceptōem executiōis sui officij. qđ si vex est absolutus ab eo vere dz absolutus reputari. ⁊ hec que dicta sunt possunt aliquo modo p̄bari p ea que dicunf ex de offō vicarij. Romana in textu. ⁊ in glo. etiam supra de officio del'. Licet. in glo.

q **Quinto queritur** vtrum excoicat⁹ cui excoicator dicit reuoco excoicationē seu relaxo quā in te tuli. ⁊ non dic. absoluo te. seu absoluimus. vere sit absolutus. R̄ndeo ꝙ nō est simile de absolutione que fit ex vi clauiū in foro p̄nie. ⁊ de illa q̄ fit ex vi iurisdictiōis in foro exteriori. q2 pͣ est pars sacri penitētie. alia non. ⁊ iō in p̄ma magis obseruāda sunt vba p̄cisa q̄ in 2ͣ. Un̄ in prima absolutiōe dz dicef sacerdos absoluo. q̄uis aūt h̄ sit ꝯgruū obseruare i 2ͣ. nō credo tn̄ ꝙ h̄ sit necessariū. imo sufficeret verba alia significātia tn̄ excoicationis remotionē. vn̄ si diceret excoicator. reuoco vel relaxo excoicationem quā in te tuli ille vere esset absolutus nisi aliquid aliud esset obsistens.

Articulus vndecimus.

c **Consequenter** querif de. iiͦ. p̄n cipali. Et circa hoc q̄runf. 5. P̄ͦ vtꝝ milites teneanf obedire suis p̄ncipib⁹ publice maiori excoicatōe excoicatis pro graui ⁊ enormi casu postq̄ solēniter denunciati sunt excoicati. 2ͦ vtꝝ clerici teneanf obedire suo epō manifesto maiori excoicatiōe excoicato. 3ͦ vtrum monachi teneanf obedire suo abbati excoicato postq̄ sollēniter denunciatus est excoicatus. 4ͦ vtꝝ vxor teneaf obedire marito excōmunicato. 5ͦ qui sunt illi casus in quibus homo iure incurrit maiorē excōmunicationē.

p **Primo queritur** vtrum milites teneanf obedire suis p̄ncipib⁹ publice maiori excoicatiōe excoicat⁹ p graui ⁊ enormi casu postq̄ solēniter denūciati sunt excoicati. R̄ndeo ꝙ nō. 15. q. 6. Nos sāctoꝝ. ⁊ c. imediate se. ⁊ ex de penis. Grauē. in tex. ⁊ in glo. excoicatio. n. publica q̄diu illa est inodat⁹ milites suos absoluit a iuramēto fidelitatis quo tenebantur ei. i. effectū illius obligatiōis suspēdit. ⁊ h̄ ꝯstitutum est in detestatōem criminis. ⁊ vt magis p̄ncipes timeant ꝯtēnere ecclīa p̄cepta. Si tn̄ dubium est vtꝝ p̄nceps sit excoicatus. vel nō. obedire tenenf. q2 in dubijs supioribus est obediēdū. 23. q. j. quid culpaf. in textu. sed expssius in glo. Sz

ꝯ supradictam r̄n̄sionem aliqui arguūt p̄mo sic. dic dn̄s Inno. ꝙ si quis cum iuramēto vel sine iuramēto p̄misit aliquid alicui excoicato dare ꝯsulimus ei ꝙ dz. Itez h̄r. ii. q. 3. Julianus. ⁊ c. Imperatores. §. Julianus. xp̄iāi milites obediebāt Juliano iperatori q erat apostata. Item ex de sen. exco. Si vef. p̄nceps pōt sub p̄textu familias comp̄hendi. Sed filius ⁊ suus p̄ri familie excoicato obedire tenenf. iiͣ. q. 3. qm̄ multos. Item ecclīa p s̄niam absoluit milites a iuramēto fidelitatis quo tenebanf p̄ncipib⁹ excoicatis. quod non faceret vt videf. si ab hoc essent ipso iure absoluti. Ad p̄ᵐ aūt istoꝝ dici pōt ꝙ nō est tn̄ fomētum excoicationis ⁊ excoicatoꝝ soluere pecuniā debitam excoicatis q̄tuz erat qn̄ multi vasali eos sequebanf parati obedire eis. Alij aūt dicunt ꝙ excoicatis q̄diu excoicati sunt debita pecunia solui nō debēt. q2 in obligatiōe. soluēdi sine iuramento tacite subitelligebaf hec ꝯditio. s. si talis p̄manserit cui liceat coicare. Ad r̄ᵐ. ad hoc. 22. q. 2. Ne q̄s arbitref. dicūt ḡ isti ꝙ pecunia reponi dz in ede sacra. vt ibi recipiāt eā creditores post q̄ fuerit absoluti. Ad 2ᵐ dō ꝙ illa duo decreta potius narrāt factū q̄ ius. qđ fcm̄ ecclīa tūc dissimulabat. ne Julianus suscitaret scādaluz aduersus xp̄ianos. vel vt dicūt alij xp̄ani nō obedicbāt ei. nisi qn̄ agebāt p fide vel defensiōe p̄rie. ⁊ in illis casib⁹ vt dicūt milites obedire debēt excoicato p̄ncipi. non in fauorē excoicati. sed fidei vel p̄rie. Ad 3ᵐ dō ꝙ illud v̄bum itelligēdū est in illo casu de quo ibi loqtur decretal'. ⁊ in similib⁹. q2 alias excoicati de malitia sua reportassent lucrū. ⁊ inocētes dānū. vt pz diligēter intuēti totā seriē decretal'. Ad vltimum cū dr̄ ꝙ ecclīa taies p s̄niam absoluit. ⁊ c. Dicēdum ꝙ h̄ est ad maiorē ꝯfusionez p̄ncipis excoicati. ⁊ q2 aū s̄niam aliq de facto debitū fidelitatis s̄uār. Uel pōt dici s̄m alios. ꝙ alr̄ absoluunf p s̄niam q̄ ipo iure. q2 cū p s̄niaz absoluunf simpl'r ⁊ absolute ab ipo iuramēto fidelitatis remanēt absoluti ab illo iuramēto. ⁊ ab illa obligatiōe. etiā postq̄ p̄nceps fuerit absolutus ab excoicatiōe. sed q̄uis ipso iure suspēdaf effectus obligatiōis supradicte durāte p̄ncipis excoiatiōe. tn̄ illa obligatio non tollif absolute. nisi forte quo ad subditos illoꝝ q excoicati sunt pp̄ h̄ ꝙ lapsi sunt in h̄rsim manifeste.

s **Secundo queritur** vtrum clerici teneanf obedire suo epō manifeste maiori excoicatione excoicato. R̄ndeo ꝙ nō. 19. di. nulli. ⁊ 16. q. vlti. sane. cui⁹ rō est. q2 obedire est quoddā coicare. sed clerici tenenf euitare suū ep̄m excoicatū de decre. 19. di. mirat⁹. P̄reterea nullus teneref obedire alicui q̄diu ille non pōt esse iudex suus v'l officiū iudicis exercere. Sed eps̄ q̄diu manifeste excoicatus est ab executiōe officij iudicis ē suspēsus.

t **Tertio q̄ritur** vtrum monachi teneantur obedire suo abbati excōmunicato. postq̄ sollēniter denūciatus est excoicatus. Et videf ꝙ sic. q2 magis tenetur homo p̄ri sp̄uali q̄ carnali. sed filius carnalis non emancipatus tenef obedire p̄ri excoicato. ergo multo fortius mōachi suo abbati excoicato. Itē serui tenenf obedire dn̄is suis excoicatis. q2 possūt eis coicare licite. vt superius visum est. sed monachi sunt s̄ui abbatis. ḡ abbati suo excoicato obedire

tenent. Itē monachi nō sunt absoluti ab obīa ab-
batis ꝑ factum cuius ius nō tenent scire. sed multi
sunt casus ꝑ quos abbas pōt īcurrere excōicationē
ipso iure. quos tñ nō oēs tenent monachi scire. er-
go vr̄ ꝙ pōt esse abbas eoꝝ excōicatus in aliquo il-
loꝝ casuū. ⁊ tñ mōachi sibi tenebunt obedire. Cō
tra q nō tenet cōicare cū aliquo nō tenet sibi obedi
re. sed sūꝑioribus excōicatis nō tenētur inferiores
excōicare. 16. q. vlti. sane. ⁊ Arᵐ. ad h̄. 32. di. nullus
ḡ mōachi suo abbati excōicato nō tenētur obedir̄.
Rñdeo monachi non tenent obedire suo abbati
manifeste seu publice excōicato excōicatiōe maio-
ri. 2. q. 7. Sacerdotes. ⁊ reliq in glo. q: talis abbas
nō pōt p̄cipere. p̄cipere. n. inferiorib⁹ actus est legi
timus. excōicatus aūt maiori excōicatiōe est ab oī-
bus actibus legitimis suspēsus. tū etiam q: mona
chi nō tenet ei cōicare. ⁊ obedire est cōicare illi cu-
ius p̄ceptis obedit. Preterea abbas excōicatus
nō pōt alteri ꝯmittere vices suas. q̄uis si alicui cō
miserit añ excōicationē. ip̄o postea excōicationem
īcurrēte ptās q̄ ante ꝯmiserat nō expiret. Arᵐ. a si
mili. ex̄ de offō vicarij. Romana. Sed sic mona-
chi tenerent sibi obedire añ q̄ de illis poss̄ vicari
um suū ꝯstituere. vñ videt ꝙ sibi obedir̄ nō tenean
tur. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ f̄m aliquos maior ē fal-
sa. volūtas. n. q̄ homo obligat se p̄ri sp̄ūali nō p̄iu-
dicat p̄cepto diuīo quo fili⁹ obligat p̄ri carnali. qō
p̄ceptū est honora p̄rem. ⁊c̄. Uel pōt dici ꝙ fili⁹ car
nal̄ est q̄dam portio p̄ris. ⁊ possessio sic dic̄ ph⁹. 5°.
ethi. c. ii°. ⁊ ideo sic excōicatus pōt se iuuare de pos
sessionib⁹ suis. ita fuit ꝯueniēs vt a iure exciperet
fili⁹. non emācipatus ab illo p̄cepto quo p̄ceptum ē
nō cōicare excōicatis. Nō sic aūt est monachus ip̄i
us abbatis portio vel possessio. Ad 2ᵐ dō ꝙ s̄uus
est possessio dñi. vt dic̄ phūs vbi p̄us. q̄uis non sic
possit dici de illis q subsunt dñis pollicite nō despo
tice. sic subsunt milites p̄ncipibus ⁊ alij multi. Est
ēt s̄uus q̄si organū aīatū ip̄ius dñi f̄m philosophuꝫ
p°. politicoꝝ. ⁊ iō sic excōicatus pōt se iuuare de pos
sessiōe sua ⁊ vti organis suis. ita fuit rōnabile ꝙ iu-
ra ꝑmitterēt s̄uos cōicare dñis excōicatis. nō sic āt
pōt dici de monachis respectu abbatis. Ul̄ pōt di
ci ꝙ cū excōicatō sit vinculū sp̄ūale magis opponit
auctoritati p̄cipiēdi sp̄ūalib⁹ filijs. q̄ filijs carnali-
bus vel s̄uis in tꝑalib⁹. Ad 3ᵐ dō ꝙ f̄m aliquos
mōachi tenent obedire abbati excōicato q̄uis sci-
ant fcm̄ ꝑ quo est excōicatus q̄diu ignorāt qd iuris
q: nō tenent scire oēs casus i qb⁹ homo icurrit ma
iorē excōicationē ip̄o iure ꝑꝑ eoꝝ multitudinē ⁊ ali
quoꝝ subtilitatē. multi. n. sunt.

q Uarto querit vtrum vxor tenea
tur obedir̄ marito
excōicato. Rñdeo ꝙ sic. vt. n. hītum ē sūꝑi
us. vxor cōicando marito excōicato nullā excōica-
tionē ex h̄ ꝯhit. Uñ ñ subest rō q̄re ab obīa quā vxor
dꝫ marito ꝑꝑ mariti excōicationē absoluat.

q Uinto queritur qui sūt illi casus
in qb⁹ ipso iure ī
currit hō excōicationē maiorē. Rñdeo ꝙ
illi icidūt in excōicationē maiorē a iure q incidūt in
h̄rsim iam dānatā. ex̄ de h̄rticis. Ad abolēdā. ⁊. ca.
excōicamus. Item q defendent vel receptāt h̄rti
cos. e. ti. sic ait. ⁊. c. excōicamus. §. credētes. Iteꝫ
q innitunt alienatiōib⁹ a scismaticis fcis. ex̄ de scis
maticis. c. j. ⁊. 19. di. Nulli fas. Item q inijciunt
manus violētas in clericū. vel q̄cūqꝫ ꝑsonam reli
giosam religiōis approbate. ex̄ de sen. exco. Nō du
biū. Excipiunt tñ multi casus. Un⁹ est si ꝑcutiens
ignorabat illū esse clericū nō tñ ignorātia crassa vl̄
affectata. sed ꝓbabili. ex̄ de sen. ex. Si vō aliquis.
Alius si ꝑcutiēs clericū nō ꝑcutit ex odio vel inui
dia vel idignatiōe. sed leuitate iocosa. e. ti. c. j. Ali
us si magr̄ scholarē clericū ītuitu disciplie vel cor-
rectiōis ꝑcusserit. e. c. Ali⁹ si vim. vi tꝑate repel-
lat incōtinēti. e. ti. si vō alicui⁹. Ali⁹ cum dñs do-
mus clericū vitupantē ipsum in domo sua nec vo
lentē exire. q̄uis ꝯueniēter monitū expleuerit d̄ do
mo. Si nō est p̄ns p̄latus illius clici q ipsuꝫ exir̄ ꝯ-
pleuerit ⁊ dñs domus modū ñ excedat ī expellēdo.
Sic. n. expellēdo ñ inijcit ē clericū man⁹ iniuriosas
q: vtit iure suo sic dr̄. ff. de re. iu. nemo dānū fac̄ ni
si q id fac̄ qō facere ius nō hꝫ. Ali⁹ cū a clerico vo
lente aliquē ꝑcutere cū baculo aliqs violēter bacu
lum āmouet. q: nō iniuriat illi moderate īpediēdo
ip̄m ne alij faciat talē iniuriā. Alius cū qs ꝑcutit
clericū iueniēdo ip̄m cū m̄re sua vel vxore vel filia
vel sorore turpiter agentē. ex̄ de sen. ex. Si vō ali-
cuius. §. nec ille. Alius cū aliq rōne officij qō ī ec-
clesia obtinēt aut alij clerici seniores zelo deuotōis
pueros vel adolescētes in minorib⁹ ordinib⁹ ꝯstitu
tos turbātes diuinū offm̄ inijciūt de eccl̄ia vel mo
derate ꝑcutiūt vt corrigant ⁊ ab īpedimēto diuini
officij desistāt. e. ti. cū volūtate. Alius qñ aliq ob-
tētu p̄latiōis vl̄ magisterij. subditos ⁊ scholares cō
rectiōis cā leuit ꝑcutiūt. e. c. vbi p⁹. Alius cū dñs
aliquos clericos de familia sua vl̄ ꝓpinquos infe-
rioꝝ graduū moderate vt a suis vitijs corrigant ꝑ
cutiūt. e. c. vbi p⁹. Ali⁹ cū clericus q ꝑcutit est dis-
positus ⁊ traditus curie seculari ex̄ de iudicijs. Cū
nō ab hoie. Alius qñ cleric⁹ q ꝑcutitur ꝓrsus tran
siuit ad actū ꝯtrium clericatui. vtpote. q: factus est
miles nec tōsuram defert. q: nec ad h̄ est cogēdus
ex̄ de cle. ꝯiug. vt ꝯsultatiōi. Ali⁹ qñ aliqs etiaꝫ lai
cus clericum vl̄ religiosum violēter capit de man
dato p̄latoꝝ suoꝝ. dum tñ violētia nō se extēdat no
tabilr̄ vltra q̄ regrat illoꝝ q capiunt defensio vel
rebellatio. ex̄ de sen. ex. vt fame. §. laici. Nec obstat
illud qō dr̄. s̄. e. ti. vniuersitatis. q: loqtur in casu i
quo monachus non subterfugit regularēꝫ discipli-
nam. nec abbatis sui obīam. ⁊ sufficiēter pōt ꝑ ab-
batem ⁊ alios monachos corrigi. Alius qñ aliqs
nō ex deliberatiōe. sed tñ ex surreptione sociū suū
clericum leuiter impellit. q̄uis sit turbatus morta
le. n. pccm̄ non ꝯmittitur nisi ex deliberatione. vl̄
post tempus sufficiens humane fragilitati ad deli
berandum. cū factum est tale ꝙ homo non obstan-
te humana infirmitate tenet de necessitate libera-
re. vt ꝑ deliberationem ab illo opere illicito perpe
trando retrahatur. Nullus autem excōicatur a iu-
re nisi ꝓpter peccatum mortale. cum. n. iura preci-
piant vt a iudice nō infligatur. nisi ꝓpter peccatuꝫ
mortale. videtur ꝙ ꝯditor iuris nō voluit vt xcoi-
catio a iure incurreretur nisi ꝓpter pccm̄ mortale.
Alius qñ clericus q ꝑcutitur imiscet se tyrānidi ⁊
crudelitatibus. s. seditiōi ⁊ guerram mouet. vel pu
blice ⁊ atrociter delinquit. habitu clericali ꝯtēpto.
ex̄ de sen. ex. Cum nō ab hoie. Alius qñ clericus
militaria arma gerit ⁊ tertio admonitus ꝑ dioce-

sa uum se corrigere noluit.e.ti.In audiētia. Alius
qñ cleric⁹ nec in modo tōsure.nec in vestimētorū
forma.nec in qualitate negocioꝝ de clerico aliqd
oñdit.si tertio admonitus ꝑ diocesanū se nō corri-
git.e.c.ꝯtingit.2°. Alius qñ clericus recipit admi
nistratiōes seculariū ꝑsonaꝝ post inhibitionē publi
ce in synodo factā sub pena ꝑuilegij clericalis expri
mēdo ꝙ quicūqꝫ ꝯ suam inhibitionē venerit ꝑ ipsū
nō defendet.talis.n.inhibitio i ꝑposito loco trine
monitiōis succedit.si.n.talis occōne ipius admini
stratiōis ꝑpter pecuniariā cām deꝑhendat in frau
de.indignū est eis ab ecclia subueniri ꝑ quos ꝯstat
in ecclia scādalū generari.ex̄ ne cleri. vl' mona.ca.
2°. Alius est ſm dñm Hosti.qñ clericus exercet se
cularia negocia diuinis officijs ꝑtermissis.si tertō
monitus ꝑ diocesanum se nō corrigat.ex̄ de vita.⁊
ho.cle.c.vlti.tñ textus ꝑdictus non expmit nisi ꝙ
talis de suis facultatib⁹ statutis.⁊ ꝯsuetudinib⁹
ꝑrie subiaceat.qđ ſm glo.ibidem nō est itelligēdū
de reb⁹ ecclie.qꝛ delictū ꝑsone nō dꝫ in ecclīam re-
dundare. Item q tales ipꝛesione icludūt vel deti
nent.e.ti.nuper. Itē q in clericos inijciūt man⁹ te
merarias ⁊ iniuriosas q̄uis nō violētas. vñ cum
clericus q iniuriatus est alicui sūmittit se volunta
rie aliqb⁹ ꝑcussionib⁹ fustium ſm ꝙ laici in illa ter-
ra facere ꝯsueuerūt pro pace hñda ꝑcussores excoi
cati sunt ex̄ de sen.exco.cōtingit.1°.in tex.⁊ in glo.
Item q pōt eos defendere a violētia.⁊ nō defen-
dit si sibi incūbat ex offō.e.ti.quāte. Itē ꝑtātes se
culares iponētes clericis exactiōes indebitas post
q̄ ꝯpetēter moniti nō desistunt.ex̄ de imunitate ec
clesie.nō minus. Itē q iurisdictionē ꝑlatoꝝ ⁊ po-
testatem quā habent in suis hoībus euacuāt postq̄
ꝯpetent moniti nō desistūt.e.ti.vbi p⁹. Item suc
cessores eoꝝ nisi infra mensem errorē seu excessū
ꝑdecessoꝝ emēdauerit.e.ti.aduersus. Item q de
cetero fecerint obseruari statuta.⁊ ꝯsuetudines in
ductas ꝯ ecclīasticam libertatē ex̄ de sen.ex. Noue
rit fraternitas tua. Item q talia statuta ifra duos
menses de libꝛis suis non deleuerit.e.ti.vbi ꝑus.
Item q de cetero huiusmōi statuta fecerit. Itē
q de cetero ea scripserint. Item ꝑtātes ꝯsules re-
ctores ꝯsiliarij locoꝝ vbi huiusmodi statuta đ ce-
tero edita fuerint. Item q ſm talia statuta vel ꝯ-
suetudines tales de cetero iudicare ꝑsumpserint.
Item q scribere ꝑsumpserint sic iudicata. Et isti
qnqꝫ casus vltimo positi colligunt ex decretali vl
timo allegata ab illo loco. Itē excoīcamus. vsqꝫ
in finem. Item incēdiarij ⁊ violatores eccliaꝝ.e.
ti.ꝯquesti. Item q a paucioꝛib⁹ q̄ duab⁹ partibus
cardi.in papam elect⁹ electioni de se facte ꝯsentit
⁊ pro papa se gerit.si humiliter noluerit abstinere.
ex̄ de ele.Lꝫ. Item lr̄arum domini pape falsatoꝛis
ꝑ se vel ꝑ alios.⁊ eoꝝ fautores ⁊ defensores ex̄ de
crimine fl̄i. Ad falsarioꝝ. Item scienter vtētes il
lis falsitatis.e.ti.vbi ꝑus. Item deferētes arma
ferrū ligna galeas naues sarracenis. vel regimen
nauiū vel galeaꝝ suaꝝ exercentes.vel aliqđ aliud
subsidium eis impēdentes in dispēdiū terre scē vl'
xp̄ianoꝝ.ex̄ de iudeis.Ita quorūdam. Item reli-
giosi ꝑfessi leges vel phisicā audiētes.nisi.i.duoꝝ
mēsium spaciū destiterit.ad claustrum suū redeun-
tes.ex̄ ne.cle.vel mo.non magno opere. Item ꝑs
byteri ⁊ quicūqꝫ clerici ꝑsonatus hn̄tes leges vel
phisicam audiētes.nisi infra duos menses destite
rint.e.ti.sup specula. Item excoicato ꝑticipantes
in crimine ꝑ quo est ex coicatus maioꝛi excoīcatiōe
ex̄ de sen.exco.nuꝑ.⁊.c.Si ꝯcubine. Item q xp̄ia-
nos faciunt ꝑ assassinos interfici vel mādant fieri.
q̄uis ex h̄ mors non fuerit subsecuta.⁊ receptato-
res ⁊ fautores ⁊ occultatores dictoꝝ assassinorum.
ex̄ de homicidio. Pro humani. Item q xp̄ianos
ꝑ honesta cā nauigio vectos capiūt aut spoliāt re-
bus suis aut naufragiū passos rebus suis spoliant.
nisi moniti satisfaciant.ex̄ de raptoꝛib⁹ caplo. Ex-
coicatiōi. Item religiosi nō portātes hitum ex̄ do
mū quem in domo portare debēt.ex̄ de cle.vl' mo.
Grauis. Itē docētes ꝑdictos vel in scholis reti-
nentes.e.ti.c.vbi ꝑus. Item noua thelonea pere
grinis ⁊ mercatoꝛib⁹ imponētes.24.q.3.Si quis
rōipetas. Itē sortilegijs ⁊ diuinatiōibus intēdē-
tes cū effectu.26.q.5.Si qs ariolos.⁊.c.sequen.
⁊.c.non opoꝛtet.⁊ duobus capitul' sequentibus.ta
men ſm aliquos isti canones nō sunt late snie.sꝫ fe
rendū.qđ videt ꝑbari posse ꝑ h̄ qđ dr̄.e.q.Soꝛtes
⁊.c.Si quis cleric⁹.⁊ maxime.c.Augurijs.in quo
talem ꝑcipimus a ꝯuentu ecclesie separādū. Itē
ratum habens ꝙ aliquis noīe suo in clericum vl' re
ligiosam ꝑsonam religionis appꝛobate manus in-
iecerit violentas.q̄uis factum fuerit ipso nescien
te nec volente.tunc quia in malefactis ratihabitō
retro trahitur.⁊ mandato comparatur.extra de re
sti.spol'.cum ad sedem.⁊ de symonia.sicut tuis.in
tex.⁊ in glo. Itē q habens in curia romana mām
questionis si dat aliqd magnū siue paruū vel pro-
missionem aut spe de dādo faciat dum pendet in
curia suum negociū terminandum.extra de vita ⁊
ho.cle.viri ecclesiastici.Item abbꝛeuiatores ⁊ alij
de familia notarioꝝ totius cancellarie pro litteris
legendis nomine suo vel alieno aliquid exigentes
vel pactum de recipiendo faciētes. vel super hoc
tractatum cum aliquo admittentes. vel petitio-
nem vel notam ad aliquid extorquendum malitō
se detinentes.e.ti.Cum inter alia. Item illi qui
de curia pape ⁊ familia cum aliquo de curia eius-
dem vel quocunqꝫ extraneo cuiuscunqꝫ conditio-
nis exitat pro sui vel alieni expeditione negocij ali
quam fecerit pactionē de dando vel faciendo ali-
quid sibi vel alij consideratione sui seu cuiuscunqꝫ
persone.e.c.vbi prius. Item ille qui de iam dic-
ta curia aliquid a quocunqꝫ exegerit.aut qui dede-
rit aliquid exactoꝛi iuxta predictum modū excōmu
nicationis laqueo sit astrictus. Item pꝛelati tam
regulares q̄ alij clerici regni francie alij alios in cō
temptum publici beneficij quod toti clericorum
collegio ita inuiolabiliter est indultum vt ei peni-
tus aliquorum pactis vel consensibus nequeāt de
rogari suo relicto iudice ad publica iudicia trahe-
re pꝛesumentes.e.titu.q̄ sit graue. Item extor-
quentes per vim vel per metum reuocationes ab
solutiones excōis suspēsionis interdicti.q tñ reuo-
catiōes vel absolutiones irrite sunt ipō iure. extra
de his que vi metus ve cā fiunt.absolutiōis. Itē
grauantes ꝑ se vel ꝑ alios electores vl' amicos eo
rū eo ꝙ noluerit eligere illos pro qbus erāt roga-
ti vel iducti.ex̄ de ele.sciāt. Itē ꝑsone cōcedētes re
ꝑsalias cōtra ꝑsonas eccliasticas vel bona eaꝝ.ni-
si infra mēsem cōcessiōis reuocauerint vniuersita-

tes ꝟo sñiaꝫ interdicti quacūqꝫ ꝯria ꝯsuetudie ñ ob
stāte .ex̄ de iniurijs. Et si pignoꝛatiões. Jteꝫ qcūqꝫ
ꝑ eo ꝙ in reges ꝑncipes barones nobiles balliuos
vel quoscūqꝫ eoꝝ ministros aut quoscūqꝫ alios ex
cōicatiōis suspēsionis seu iterdicti sñia fuerit pꝛo
mulgata lñiaꝫ alicui dederit occidēdi capiēdi. seu
alias in ꝑsonis aut bonis suis. vel suoꝝ grauandi
eos q tales sñias ꝓtulerit siue quoꝝ sunt occōe ꝓ
late. vel easdē sñias obseruantes vel clicis excōi-
catis cōicare volētes. nisi ipaꝫ re itegra reuocaue-
rit lñiaꝫ. vel si ad bonoꝝ captionē occōne ipiꝰ sñie
ꝓcessuꝫ sit. nisi bona ipa fuerit infra octo dieꝝ spa
ciū restituta. aut satisfactio ꝑ ipiꝰ ipensa. ex̄ de sen.
exco. qcūqꝫ ꝑ eo. Jtē oēs q ausi fuerit ꝑdcā lñia da
ta vti vel aliqua ꝑmissoꝝ ad q̄ cōmittēda licentiā
dari ꝓhibemꝰ. vel ꝯmittere ꝑ se ipos. e. cᵒ. §. eadē
quoqꝫ. Jtē singuli q regalē custodiā seu guardiaꝫ
aduocatōis vl' titulū i ecclijs monasterijs vel qui
buslibꝫ alijs pijs locis de nouo vsurpare conātes
bona eccliaꝝ mōasterioꝝ aut locoꝝ ipoꝝ vacātiū
occupare ꝑsumūt ꝗtecūqꝫ dignitatis honoꝛe pꝛe-
fulgeāt. ex̄ de elc. gñali. Jtē clerici eccliarū mona-
chi monasterio ⁊ ꝑsone cetere locoꝝ eoꝛūdē q h fie
ri ꝓcurāt. e. cᵒ. vbi ꝑꝰ. Jtē religiosi religionū mē-
dicantiū abolitarū deiceps aliquē ad suū oꝛdinem
recipiētes vel locū seu domū de nouo acgrētes vl'
loca acqsita absqꝫ lñia pape alienātes. ex̄ ð religio
sis domibꝰ. Religionū diuersitatē. Jtē collegiuꝫ
vniuersitas. vel singularis ꝑsona cuiuscūqꝫ sit di-
gnitatis aut statꝰ alienigenas ⁊ alias nō oꝛiūdos ð
terris eoꝝ publice pecuniā fenebꝛē exercētes. aut
exercere volētes. Ad huc domos in terris suis cō
ducere vel ꝯductas hꝛe vel alias inhitare permit
tentes. nisi huiusmōi oēs vsurarios manifestos in
fra tres mēses de terris suis expellāt nūqꝫ tales ð-
cetero admissuri. Jtē illis ad fenus exercendum
domos locātes vel sub quocūqꝫ alio titulo ꝯcedē-
tes. ita ꝙ si delinquētes fuerint i vtroqꝫ cāu ꝑdcō.
Persone ecclīastice maioꝛes vt epi. ⁊ supioꝛes eo
rū suspēsiōis. Minoꝛes vero si sint ꝑsone singula
res excōicatiōis. Si aūt collegiū seu alia vniuersi-
tas interdicti sñiaꝫ ipo fcō se nouerit incursuros.
Si laici fuerint ꝑ suos oꝛdinarios ab huiusmodi
excessuꝫ ꝓuilegio oi cessante ꝑ censurā ecclīasticā cō
pescātur. ⁊ hi duo cāus hñtur. ex̄ de vsuris. vsura-
rum voraginē. Jtē q hactenus ꝑ viꝫ vel ꝑ metuꝫ
ꝑsonas ecclīasticas coegerūt ad supponēdū vl' sub
mittēdū ecclīas seu bōa ecclīastica mobilia vl' imo
bilia laicis nisi pꝰ mōitōeꝫ submissionē r̄missa ꝗꝫ ꝑ
vi vl' metū exegerāt ꝑsōas ecclīasticas ⁊ bōa ecclīa
stica eis submissa in sua libertate totaliter dimit-
tant. Jtē illi q decetero ꝑsonas ecclīasticas ad ta
lia faciēda ꝯpulerit. Jtē illi q ex ꝯtractibus huius
mōi iādudū initis vel posteriꝰ ineūdis illicite. vl-
tra illud qð de natura ꝯtractus eis ꝑmittit vsurpa
uerit. si moniti ab huiusmōi vsurpatiōe nō destite
rint. restituēdo ēt ea q̄ talr̄ vsurpauerunt. ⁊ hi tres
cāus vltio positi hñtur. ex̄ de rebꝰ eccle. ñ alie. hec
cōsultissimo. Jtē r̄cipiētes i romana curia lr̄as ab
alio ꝗꝫ a papa vel vicecācellario. ex̄ de crimie falsi
Dura. in glo. Adhuc sunt alij cāus i quos icidētes
icurrūt maioꝛeꝫ excōicationē a iure quos ad vitā-
dū ꝓlixitatē omitto.

Articulus duodecimus

c **Onsequēter** querit de iꝛᵒ: ꝑnci
pali. ⁊ circa h q̄rū-
tur. 5. Pᵒ vtꝝ sacrilegi sint excōica-
ti ipo iure. ꝛᵒ vtꝝ violās imunitateꝫ
ecclīe sit excōicatꝰ ipo iure. 3ᵒ vtꝝ ipetrās lr̄as dñi
pape tacita ꝟitate vel suggesta f'litate sit excōicatꝰ
ipo iure. 4ᵒ vtꝝ iueniēs lr̄aꝫ dñi pape cuiꝰ effica-
cia iā expirauit vtpote qꝛ fuit data ad tp̄s qð iam
trāsijt ⁊ ludo: nō itentione vtēdi: aliquā lr̄am in ea
male foꝛmatā refoꝛmet vel pūctū faciat vel ꝑ que
cūqꝫ aliū modū aliqd in ea imutet sit excōicatꝰ ipo
iure. 5ᵒ vtrū aliqs de nouo veniēs ad studiū poꝛ
tās arma añ ꝗꝫ sciat sñiaꝫ ꝯ poꝛtantes arma ꝑ epꝫ
loci latam incurrat excōminicationē.

p **Rimo ōñdo** ꝙ sacrilegi sint excōi
cati ipo iure. iiᵃ. q. 3ᵃ
canonica. Eccliaꝝ dei violatoꝛes auctoꝛi
tate ði ⁊ iudicio sci spūs a gremio scē mr̄is ecclīe.
⁊ a ꝯsoꝛtō totius xp̄anitatis eliminamꝰ. Sꝫ sacrile
gi sunt eccliaꝝ dei violatoꝛes. Jtē. 17ᵃ. q. 4ᵃ. oēs
ecclīe raptoꝛes atqꝫ suaꝝ facultatū alienatoꝛes a li
minibꝰ eiusdē mr̄is ecclīe anathematiꝫamꝰ. Jtē
ex̄ de sen. exco. ꝯquesti memoꝛatos sacrilegos nū-
cietis ⁊ faciatis sic excōicatos arctiꝰ euitari. Con
tra. iꝛᵃ. q. ꝛᵃ. indigne. Jndigne ad altare dñi ꝑpare
ꝑmittit q res ecclīasticas audet iuadere. aut iiuste
possidere. aut iiusta v l' iniq defensiōe i eis ꝑ durar̄
de qbꝰ tñ tanta dꝫ eē ꝓuisio. vt vidictā admonitō
ꝑcedat qð nō eēt veꝝ si eēnt excōicati ipo iur̄. Jtē
17ᵃ. q. 4ᵃ. Si qs domū dei. Si qs domū dei vio-
lauerit ⁊ aliq sñ lñia illius cui ꝯmissa dignoscit. iñ
abstulerit. ⁊ paucis iterpositis. seqt̄. ꝙ si pꝰ ꝟaꝫ ⁊ ter
tiā ꝯuētionē coꝛā epō satisfacer̄ ðtractauerit nemi
ni fideliū misceat. ꝗ tales nō sūt ipo iure excōicati
sꝫ excōicādi. Rñdeo vt dꝛ. 17ᵃ. q. 4ᵃ. quisqs. Sa
crilegiū ꝯmittit auferēdo sacrū de sacro. vel nō sa
crū de sacro. siue sacrū de nō sacro. ⁊ quocūqꝫ istoꝝ
mōꝝ qs ꝯmittat sacrilegiū nō incurrit maioꝛē ex-
cōicationē ipo iure. nisi h faciat cū violatōe ecclīe
seu incēdio. ex̄ de sen. ex. ꝯquesti. in glo. Qð bñ ostē
dūt iura allegata ad ꝑteꝫ ꝟaꝫ. excōicādi tñ sunt ta-
les. si moniti satisfacere ꝯtēpserint. vꝛ tñ ꝓbabilr̄
aliqbus ꝙ ipo iure minoꝛē excōicationē incurrunt
17ᵃ. q. 4ᵃ. Si quis domuꝫ. ibi non dꝛ ꝙ donec in
conuentu admonitꝰ legitime satisfaciat sciat se ꝯ-
munione pꝛiuatū esse. Ex ꝑdictis patet ꝙ defloꝛās
monialē bñdictā ꝗuis auferat rē sacrā. s. vg̃initatē
de mulier̄ sacra excōicationē nō icurrit ipo iur̄ cōi.
nisi eā ꝑ violentiā oppꝛimat. Si tñ eps i ꝯsecrādo
sñiaꝫ excōis ferat i oēs q cū tali se carnalit̄ copula-
būt pꝰ h eā carnaliter cognoscēs excōicationē icur-
rit. Ad pᵐ in oppᵐ dð ꝙ illud decretū loqt̄ ð vio
latoꝛibus eccliaꝝ. que violatio fit cum effractiōe.
Sacrilegium aūt sine pꝛedicta violatione potest
cōmitti. Ad ꝛᵐ dicendū ꝙ illud decretum intelli
gendū est de raptoꝛibus rerum ecclīasticarū violē
tiam ecclīe iferēdo. Ad 3ᵐ dð ꝙ illa decre. loqt̄
de sacrilegis q cum sacrilegio ecclīas regni epatꝰ
violenter ꝯfregerint. vnde rōne effractionis fue-
runt ipso iure excōmunicati.

s **Ecundo queritur** vtrū violās
immunitatē

ecclesie sit excõicatus iure. Et videtur ꝙ sic. extra
de senten. exco. cū ꝑ cā. videt̄ dn̄s papa approbar̄
ꝙ archiep̄s lugdun̄sis q̄dā ꝑꝑ violationē imūitatis
ecclie fecit excõicatū publice nūciari. Cōtra. ex̄ d
imunitate ecclīarū. Cū ecclīa dr̄. in glo. ꝙ iudices
cās de sanguis efusiōe ꝛ corꝑali pēa i ecclījs agitā-
tes nō sīt excõicati ip̄o iur̄. Sꝫ post ad mōitōnē ñ se
ñ corrigūt sīt excõicādi. ꝛ tm̄ vt i eadē decre. hr̄ i ter.
tales faciūt ꝯ imūitatē ecclie. Rn̄deo ꝙ nō ē idē
violare ecclīaꝫ ꝛ imunitatē ecclie. qꝛ ecclīaꝫ viola
re ē ip̄aꝫ frāger̄ vl̄ icēdere. violar̄ imunitatē ecclie
ē facere ꝯ ecclie libertatē violās ecclīaꝫ vt dictū ē
excõicatiōe icurrit ip̄o iure cōi. violās aūt imuni-
tatē ecclie ip̄o iure cōi excõicat⁹ ñ ē. sꝫ post monitō
nē sufficientē si emēdare ꝯtēpserit. ē excõicandus.
Vñ extrahēs hoīeꝫ violēter de ecclīa q ad ip̄am ꝑ
refugio ꝯfugerat excõicat⁹ ñ ē a iur̄ cōi. si h̄ faciat si
ne effractiōe ecclie ꝛ reꝝ sacraꝝ q̄ sūt i ecclīa. excõi
cādus tm̄ ē si post sufficientē monitionē emēdar̄ no
lucit. nisi ille q ad ecclīā ꝯfugerat sit publicus latro
vel nocturn⁹ populator agroꝝ q dū itinera freq̄n-
tata vel publicas stratas obsidet aggressiōis insi-
dijs ab ecclīa extrahi pōt. ex̄ de imunit. ecclie. Int̄
alia. Si ēt seruus fuerit q ad ecclīaꝫ ꝯfugerit post-
q̄ꝫ de ipunitate sua dn̄s ei⁹ clericis iuramētū p̄stite
rit ad ꝓuitiū dn̄i sui redire ꝯpellit̄. ēt inuit⁹. aliogn
a dn̄o poterit occupari. vt hr̄ i p̄dicta decre. §. Si
vero. nisi ex aliqb⁹ circūstātijs verisilr̄ p̄sumat̄ ꝙ
dn̄s nō ꝓuaret iuramtū. i quo cāu cū iuramēto erit
ēt alia cautō exigēda. Illū ēt q hoīeꝫ i ecclīa occidit
ecclīa nō defendit. qꝛ vt dr̄ ex̄ de vsuris. Quia fru
stra. frustra legis auxiliū inuocat q cōmittit i legeꝫ.
Nec defendit tm̄ ecclīa xp̄ianū ꝯfugientē ad eā. sꝫ
ēt iudeū. dūmō absit simulatio. ex̄ de imunitate ec
clie. Itē alia i glo. ꝛ. C. de his q ad ecclesiaꝫ ꝯfugi
unt. l. i^{a}. Sꝫ vtrū defenderet excõicatū excōe ma-
iori apud aliquos dubiū ē. magis tm̄ vr̄ dd̄ ꝙ sic de
iure. ꝯsuetudo tm̄ regiōis approbata q^{o} ad h̄ dꝫ ob
seruari. nec tm̄ defendit ꝯfugientē ad se ecclīa ꝯse
crata. sꝫ ēt nō ꝯsecrata in q̄ diuia mysteria celebrāt̄
qꝛ vt dr̄ ex̄. de imunitate ecclesie. Ecclīa. ecclīa in
qua diuia mysteria celebrāt̄. lꝫ adhuc nō extiterit
ꝯsecrata nullo iure p̄uilegiū emūitatis adimit̄. ꝛ h̄
qꝛ obsequijs diuinis data nulli⁹ ē temerarijs ausi
bus ꝑphanāda. nec h̄ p̄uilegiū amittit ecclīa ēt in
terdicta. scd̄m dn̄ꝫ Hosti. in sūma. ꝛ ēt ꝓꝫ eūdē. si ꝯ
fugiens ad ecclīaꝫ obuiet sacerdoti portāti corpus
xp̄i ꝛ sibi adhereat defendi dꝫ ab ecc^{a}. q̄uis in iure
nō sit exp̄ssuꝫ. Cui ꝯgruit illud qd̄ dr̄ in euāgelio de
muliere fluxū sanguis paciēte. q̄ dicit d xp̄o. Si tā
tū tetigero fimbriā vestimēti ei⁹ salua ero. Q̄uis
aūt extrahētes violēter hoīeꝫ de ecclīa ad quā pro
refugio ꝯfugerat nō sint excõicati a iure cōi vt vi-
suꝫ ē. Credo tm̄ ꝙ in regno frācie excõicati sunt per
ꝯciliū bituricēse. In eodē ēt ꝯcilio dr̄ de imunitate
ecclie. Cū nōnulli. Statuim⁹ inhibētes ne q in fo-
ro ecclīastico litigātes seu litigare volētes i causis
mere ecclesiasticis seu ad foꝝ ecclīasticū de ātiq̄ ꝛ
approbata ꝯsuetudie ꝛ hactenus pacifice obserua
ta ꝑtinere noscūt̄ ad desistendū ꝯpellāt ꝑ ip̄oꝝ vel
parentū aut ꝯsanguineoꝝ siue reꝝ eoꝝ vel ꝑsonaꝝ
huiusmōi captionē vel modis alijs qbuscūqꝫ. Qui
vero ꝯ p̄sūpserit ex cōis snīe pn̄tis auctoritate cōci
lij se nouerint subiacere. Dicit̄ ēt in alia ꝯstitutio-

ne de penis. ꝙ si qs cuiuscūqꝫ ꝯditiōis aut status ex
titerit nūcios seu executores iudicū. aut alias lr̄as
eorūdē. actat iudicialia deferētes hac occōe v̄bera
re capere detinere occultare carceri mācipare mu
tilare. aut qd̄ grauius ē censcēdū interficere. lr̄as
ve acta p̄dicta ꝑsonis memoratis aufere. seu eas
rūpere cācellare. aut alias d̄struere quoquo modo
vel sic ablata celare p̄sumpserit. aut vt ista fiāt ꝓ-
curauerint aut faciētib⁹ opē duxerit adhibendū ex
cōicatiōis snīe q̄ꝫ ex nūc in ip̄os ferim⁹ subiaceant
ip̄o fcō. a q̄ nisi p̄us tā iudici cui⁹ auctoritatē ꝯtem
pserit q̄ꝫ passio iniuriā ꝛ ceteris quoꝝ intererit put
excessus postulabit atrocitas satisfecerit ꝯpetēter
nullatenus absoluāt̄. Ad p^{m} ar^{m} dd̄ ꝙ ille nō tm̄
imunitatē ecclie violauerat. sꝫ ēt in successorē i cōi
dormitorio man⁹ iniecerat temere violētas ꝛ euꝫ
traxerat verberādo ꝑ claustrū. Vñ q̄uis ꝑꝑ h̄a iur̄
cōi icurrerit excõicationeꝫ maiorē. tm̄ vt dicit glo.
ibidē ꝑꝑ aliā cām. s. violationē ecclie non incidit
ip̄o iure nisi i excõicationē minorē. Sꝫ qꝛ nō satis-
fecit post trinā admonitionē fuit excõicat⁹ a suo p̄-
lato. ꝛ id̄ dr̄ i decre. ob duplicē causaꝫ excōmunica
tus fuisse.

t Ertio querit̄ vtrū ipetrās lr̄as dn̄i pa-
pe tacita veritate vel suggesta
falsitate sit excõicat⁹ ip̄o iure. Et vr̄ ꝙ sic.
Falsarij lr̄aꝝ dn̄i pape sunt excõicati ip̄o iure. ex̄ de
crimie falsi. Ad falsarioꝝ. Sꝫ qꝛ lr̄as ipetrat falsa
suggestiōe seu falsis p̄cibus falsari⁹ ē. 25^{a}. q. 2^{a}. dicē
ti. g̊ excõicat⁹ ē ip̄o iure. Itē ex̄ de crimie falsi. Ad
falsarioꝝ. dr̄ ꝙ laici q falsis lr̄is vtūt̄ ꝑ alios ipetra
tis tā diu maneāt excõicatiōi subiecti donec satis-
faciāt ꝯpetētur. qd̄ ꝛ de his q falsas lr̄as ipetrant
statuimus obseruādū. sꝫ ipetrare lr̄as suggestione
falsa ē falsaꝫ lr̄aꝫ ipetrare. qꝛ aliud significat q̄ꝫ sit i
rei veritate. g̊ sic ipetrās ē excõicat⁹ ip̄o iure. Cō
tra. ex̄ de rescriptis suꝑ lr̄is. hr̄ ꝙ q ꝑ malitiam vel
fraudē lr̄as ipetrat tacita v̄itate suggesta falsitate
lr̄e idisticte ñ valēt ꝑꝑ fraudū. tm̄ nō dr̄ ibi ꝙ sic im
petrātes excõicationē icurrāt. Rn̄deo ꝙ ipetrās
lr̄as a dn̄o papa tacita v̄itate vel suggesta falsitate
siue h̄ faciat ipetrās sciēter siue ignorāter. ēt si talis
v̄itas taceat̄ vel talis falsitas suggerat̄. q̄ veritate
manifestata vel qua falsitate ñ suggesta dn̄s papa
illas lr̄as nō ꝯcederet nō ē excõicat⁹ a iur̄ cōi. nec ēt
ille q lr̄is aplicis vtit̄ sub alio noie ipetratis. ꝛ q̄-
uis tā isti q̄ꝫ illi digni sint magna pena ꝛ ꝯfusione.
tm̄ nō oportuit ius ꝯcedere quo tales ip̄o fcō excõi-
cationē icurrerēt. qꝛ talis fraus a ꝑte aduersa vel a
iudice ꝯ vtentes illis lr̄is facilr̄ ꝛ certitudialr̄ pro
bari pōt. v̄bi gr̄a si talis lr̄a ē ipetrata sub noie. B.
clīci vel orphani. vel cruce signati. ꝛ sic de alijs.
Et nō ita faciliter ꝛ certitudialr̄ pōt excipi ꝯ vten
teꝫ talibus lr̄is oñdendo ꝙ non ē clīcus vel orpha
nus vel cruce signat⁹. ꝛ sic de alijs. Ad p^{m} in op
positū dd̄ ꝙ q̄uis sic ipetrās falsari⁹ sit extēdendo
falsarij nomē. nō ē tm̄ falsari⁹ lr̄aꝝ dn̄i pape. qꝛ v̄as
lr̄as ipetrat q̄uis falsa suggestiōe. Ad 2^{m} dd̄ ꝙ ta
les nec ipetrāt falsas lr̄as. vt dcm̄ ē. nec falsificatis
vtuntur. excōmunicatio autem que fertur in falsa
rios extra de crimine falsi. Ad falsariorum. fertur
super falsarios qui lr̄as dn̄i pape falsificant aliquo
mōꝝ exp̄ssoꝝ. s. e. ti. licꝫ ad regimē. vel aliquo mō
sili vel equalenti alicui mōꝝ ibidem expressoꝝ.

q- Quarto querit*r* vtrum inueniens lr̃as dñi pape cui⁹ efficacia iam expirauit. vtpote qꝛ fuit data ad tp̃s qđ iam transijt. ⁊ ludo. nõ intẽtione vtẽdi lr̃as aliquã in ea male formatã reformet vel pũctũ faciat vel p quecũqꝫ aliũ modũ aliqđ in ea imutet sit excõicatus ip̃o iure. Ad istã q̃õnez dicũt aliqui ꝙ talis nõ ẽ excõicatus ip̃o iure. qꝛ illa excõicatio nõ intelligi*r* nisi de lr̃is q̃ alijs possunt vtiles esse. predicta aũt lr̃a quo ad oẽm hominẽ eẽt inutilis. Sz ꝯ h̃ sic põt argui ꝗuis illa lr̃a nõ imutata. facta sit inutilis. tñ p rasurã sic imutari posset vt vtilis appareret. verbi grã si ibi erat scriptũ post triẽniũ minime valituris ⁊ p triẽnio poneret*r* qnquẽniũ iã appareret vtilis q̃ an̄ erat inutilis. Cũ g̊ q̃cũqꝫ imutatio siue pua siue magna circa lr̃am dñi pape q̃ p immutationẽ põt apparere vtilis pl's ꝗ erat. vl' vtilis cũ an̄ nõ eẽt sit ꝓhibita sub pena excõicatõis iã late. viꝫ ꝙ imutãs aliquid circa lr̃az de qua ẽ, qđ sit excõicat⁹ ip̃o iure. qđ mihi ꝯcedendũ viꝫ. vt. n. hꝫ ex̃ de crie falsi. lꝫ. in glo. sup illud. p rasuraz tenuez. qcũqꝫ radit vel imutat rescriptũ dñi pape excõicatus est ⁊ falsari⁹ ⁊ in h̃ nullã distinctionẽ adhibeo. nec moueat aliquẽ ad opinandũ ꝯ̃riũ illud qđ dicitur ex̃ de fide instrꝝ. Ex lr̃is. vbi dicit dñs papa đ qbusdã lr̃is q̃s ps aduersa falsitatis arguebat. qꝛ i narratiõe facti abrase erãt. ꝙ pp abrasionẽ illã iudicari false nõ possunt. vt. n. habet*r* ex̃ de crie falsi. lꝫ. in glo. rasura illa facta fuit p eũ q lr̃as scripsit. ⁊ nõ per illũ q illis vtebat*r*. de lr̃is tñ que p nullã rasurã possent appare vtiles. vtpote lr̃a citatoria data a ducentis ãnis vel trecẽtis al'r esset iudicandũ. qꝛ si tota raderet*r*. ⁊ de nouo scriberet*r* nõ posset apparere vtilis pp bullã qꝛ in creatõe cuiuslibꝫ noui pape aliqđ circa bulã imutat*r*. ⁊ nom̃ ei⁹ bulla ponit*r*.

q- Quinto querit*r* vtrũ aliqs de nouo veniens ad studiũ portans arma ante ꝗ sciat sñiam contra portantes arma p ep̃m loci latã incurrat excõicationẽ. Et viꝫ ꝙ sic. ex̃ de crimine falsi. Dum sepe. in glo. Si f'licatis lr̃is aliquis simpliciter vtitur ignorãter nõ excusatur. qꝛ p alios debet hoc inquirere. g̊ a si'li nesciẽs sñiam cõtra portãtes arma latã nõ excusatur. qꝛ p alios debuit hoc inquirere. Itẽ si statutũ ẽ in aliq̃ ciuitate ꝙ percutiẽs maiorẽ aliquaz determinata pena puniat*r*. Si aliqs alienigena de nouo ciuitatẽ intrãs ⁊ statutũ ignorãs maiorẽ percutiat illa đterminata pena puniet*r* sua ignorantia nõ obstante. g̊ a si'li. ⁊c̃. Contra ex̃ de clerico excõicato mĩstrãte Ap'lice. qꝛ tp̃e suspẽsionis ignari celebratis diuina vos reddit. ignorãtia ꝓbabil' excusatos. g̊ a si'li cũ iste ignarus sñie late portet arma eũ reddit. ignorantia ꝓbabilis excusatũ. Rñdeo ꝙ si ille de quo ẽ qđ nihil penitus audiuit de sñia lata contra portantes arma. nec per famã. nec al'r. non credo ꝙ excõicationẽ icurrat. qꝛ talis habet ꝓbabilẽ ignorantiam ⁊ tal' ignorantia excusat vt habet*r* i decre. vl. all'. in tex. ⁊ in glo. Preterea excõicationẽ q̃ est a iure nullius incurrit real'r nisi per pccm̃ mortale. nec iudex sñiam excõis ferre debet ꝯtra aliquẽ nisi pp pccm̃ mortale vel p̃sumptũ. nullus aũt diceret ꝙ de nouo veniẽs ad ciuitatẽ ⁊ sñiam ignorãs ignorantia probabili portando arma mortaliter peccaret. nisi alias illa arma portare essꝫ illi mortale peccatũ. p̃sumendũ est. ergo ꝙ ep̃us ferens sñiam contra portantes arma per illã non intendat inuolui nisi illos qui sciunt sñiam aut eam ignorãtes ignorantia affectata vel crassa ⁊ supia. si tñ cl'icus postꝗ diu mansisset in loco sñiam ignoraret cõtra eum p̃sumeret*r* ꝙ sua ignorantia aut esset affectata vel crassa. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ illud qđ est allegatũ de glo. dictũ est arguendo. vnde parũ post in eadẽ glo. sequit*r* ꝙ si falsitas est ita latens. ꝙ non potuit uideri etiam a perito. si hũerit diligentiam quam potuit per se ⁊ per alios nõ credo ip̃m teneri. Ad 2^m dđ ꝙ nisi pena determinata per illud statutum ita sit temperata ꝙ ip̃a vel equalis iuste deberet inferri percutienti maiorẽ. etiã si ciuitas de hoc statutũ non fecisset iniuste inferret*r* illi de quo cõstarꝫ ꝙ tp̃e quo percussit maiorẽ habebat inuincibilem seu probabilẽ ignorantiã de statuto. recta. n. rõ dictat ꝙ ceteris paribus maior pena iferri dꝫ faciẽti contra statutũ scienter ꝗ facienti contra statutũ ignoranter.

Articulus decimustertius.

c Consequẽter queritur đ 13°. ꝑncipali. Et circa h̃ querũtur de. 5. casibus quoꝝ primus talis est. Quidam secularis iiecit manus violentas in clericum. ⁊ non absolutus excõicatiõe quam pp hoc incurrit intrauit religionez. modo querit*r* vtrũ ab excõicatiõe p̃dcã posset absolui a prelato illius monasterij qđ intrauit. Rñdeo ꝙ aut illa iniectio fuit difficil' ⁊ enormis. aut non. Si sic ab illo p̃lato non põt absolui. ex̃ de sen. exco. Cum illoꝝ. ⁊ voco iniectionẽ difficilem ⁊ enormẽ ñ processuz est ad mutilationẽ mẽbri. vel graue sanguinis effusionẽ. aut si illa iiectio fuit in ep̃m. aut in abbatẽ. aut si facta est cũ notabili scandalo. ex̃. e. c°. vbi p̃us. Dñs tñ Hosti. i apparatu magis specificat p̃dicta dicens. ꝙ diꝫ excessus difficil' ⁊ enormis. si ocul's effodiat*r*. siue quodcũqꝫ mẽbrũ magnũ vel puũ auferat*r*. vel inutile reddat*r* ⁊ si qs vulneret*r* siue fustibus cedat*r* siue in theatro vel foro. vl' in ꝯspectu iudicis qs pcutiatur. siue in eccl'ia. siue in cimiterio. vel dormitorio verberet*r* si ad grauẽ sanguinis effusionẽ. ⁊ ex graui ictu ꝓcedẽtẽ pueniat*r*. si ẽt i ep̃z. vl' abbatẽ. siue i p̃orẽ locum abbatis tenẽtẽ man⁹ violẽte inijciet*r*. Idẽ itelligas qñcũqꝫ iferior. ⁊ subdit⁹ i suuz supiorẽ man⁹ inijcit violẽtas. Si ãt ñ fuit iiectõ difficil' ⁊ enormis. tũc distiguo. qꝛ aut ille q religiõez itrauit adhuc ẽ i ꝓbatiõe aut iã ẽ ꝓfessus. Si i ꝓbatõe sic dñt qdã ꝙ a p̃lato illi⁹ mõasterij ñ p̃t absolui. ⁊ h̃ viꝫ sẽtir*e* dñs Inno. ⁊ p hac opione ẽ appens rõ. qꝛ tal' põt r̃ligionez exire licite. ⁊ sic i secl'o r̃mãeret absolut⁹. qꝛ obl'o semel extincta iteꝝ ñ reuiuiscit. Ar^m ex̃ đ sen. ex. Deceto. i tex. ⁊ i gl. ibidẽ exp̃sse hꝫ. Sz dñs hosti. i apparatu tenꝫ. ꝙ tal' a suo p̃lato absolui p̃t. qꝛ lr̃a h̃ sonat*r* viꝫ. q̃ q° ad h̃ ñ distiguit iter nouitiũ ⁊ ꝓfessuz. Si ãt ꝓfess⁹ ẽ. oẽs ꝯcordãt ꝙ a suo p̃lato põt absolui. nec solũ ẽ h̃ ꝯcessuz abbatib⁹. sꝫ ẽt fꝫ dñz hosti. i appatu ibidẽ. h̃ ꝯcessũ ẽ p̃orib⁹ ⁊ alijs qbuscũqꝫ religiosoꝝ p̃latis. exceptis tẽplarijs ⁊ hospitalarijs. qꝛ magr̃os laicos hñt fꝫ dñz Inno. vñ postea fcã ẽ decretal' ꝙ p p̃orẽ suũ q sacerdos eẽ diꝫ hospitalarij absoluãtur. vt habet*r* ifra. e. canonica. ⁊ vt dicit glo. ibidem. Idem credendum est de templarijs dum

tamen ꝯsimilez habeant p̄orez. vt habēt hospitalarij. ad oēs .n. claustrales h̄ bn̄ficiū extēdit cū eadē subsit cā in oibus. ⁊ sic dic̄ dn̄s Hosti. satis pꝫ ꝙ dn̄s Inno. senserit. ne qs a tali vinculo absolui valeat. nisi ab illo qui ordinē p̄sbyteratus hēt. Si āt p̄latus nō est sacerdos. vel est excōicatus. vel mō tuus vel al'r qualitercūqꝫ deficit vt absoluere non possit semp̄ est ad diocesanū ꝓpriū recurrendū. vt pꝫ p̄ illud. s̄. e. t. Monachi. Et per illud qd̄ habet īfra. e. t. c°. Canonica. ⁊ sic religiosoꝝ p̄uilegiuꝫ ne ip̄os euagari oporteat remanet semper saluum.

s Ecundus casus talis ē. Quidaꝫ religiosus manus voiēltas iniecit in aliū religiosuꝫ eiusdem religionis ⁊ monasterij. mō querit vtꝝ a suo p̄lato possit ab illa excōicatiōe absolui. R̄n̄deo ꝙ aut illa iniectio fuit difficil'. ⁊ enormis. aut nō. Si sic. a p̄lato illi⁹ monasterij absolui nō p̄ōt. ex̄ ō sen. ex. Cū illoꝝ. Si nō. tūc subdistinguendū est. qꝛ aut illa iniectio fuit facta in claustro p̄op̄o. vel infra septa dom⁹. aut ex̄. Si in claustro vel infra septa domus. tunc a p̄lato p̄op̄o p̄ōt absolui. ex̄ de sen. ex. Monachi. ⁊ . c°. Cum illoꝝ. Si ex̄. tūc mihi vꝫ subdistinguendū. qꝛ aut illa iniectio fuit facta cum scādalo. aut nō. Si sic. nō credo ꝙ a p̄lato illi⁹ monasterij possit absolui. qꝛ rōne scandali iam est difficil' ⁊ enormis iniectio. Ar. ad h̄. ex̄ de sen. ex. Cū illoꝝ. Si aūt nō fuit facta cū scandalo vtpote quia vnus aliuꝫ. percussit nullo alio h̄ vidēte. tūc videtur multis ⁊ ꝓbabiliter ꝙ a p̄lato suo possit absolui. Arᵐ ad h̄ ex̄ de sen. ex. Canonica. ibi .n. dꝛ quādocūqꝫ se percusserint. ⁊ nō addit ī claustro. qꝛ tal' iniectō grauior nō vꝫ q̄ꝫ si infra septa domus facta fuisset. Sꝫ ꝯ͠ hoc est dn̄s Hosti. in expositiōe illius decre. Cū illoꝝ. allegās p̄ seq̄ in eadē decre. dꝛ si se in claustro p̄cusserint in quo vꝫ dare intelligi. qꝛ si ex̄ septa domus se p̄cutiūt per p̄latū ꝓpriū absolui nō possunt. sꝫ s̄m eundē dn̄m hosti. ē ad p̄op̄uꝫ diocesanū recurendū. Arᵐ ad h̄ ex̄ ō p̄uil. Cū capella.

t Ertius casus talis est. Quidā religiosus iniecit man⁹ violentas in religiosuꝫ alterius claustri mō q̄ritur vtrū a p̄lato ꝓprio possit absolui. R̄n̄deo ꝙ aut fuit inietō difficilis ⁊ enormis. ⁊ tunc dico ꝙ a ꝓprio p̄lato absolui nō p̄ōt. Si aūt nō fuit difficilis ⁊ enormis. aut fuit facta in claustro ꝓprio. vel ifra septa domus. aut nō. Si sic. p̄ p̄latū ꝓpriū ⁊ p̄latuꝫ eius q passus est iniuriā p̄ōt ⁊ dꝫ absolui. ex̄ de sen. ex. Cū illoꝝ. qd̄ s̄m dn̄m Hosti. ibidē sic dꝫ intelligi ꝙ p̄latus illius q percussit iuramentū recipiet ⁊ absoluet ⁊ saltē semel p̄cutiet vt seruet forma ꝯsueta. Prelatus vero percussi ip̄m p̄cussorē verberabit. qꝛ p̄lato p̄cussi satisfieri dꝫ de iniuria suo subdito irrogata ⁊ monasteriū p̄cussoris pro p̄cussore satisfacere nō tenet. qꝛ delictū p̄sone nō dꝫ indetrimentū monasterij redūdare. ex̄ de excepti. Cū venerabilis. §. Intelleximus. si tn̄ vnus illoꝝ p̄latoꝝ suā vicem alij cōmittere vellet h̄ facere posset. ⁊ cōgruū videret. Si aūt nō fuit infra septa domus tunc dicas sicut dictum est in casu p̄ori.

q Uartus casus talis est. Quidam religiosus manus violētas iniecit in cl'icū secularē. mō quare vtrū a suo p̄lato ab excōicatione quā pp̄ p̄edcāꝫ iniectionē incurrit possit absolui. R̄n̄deo ꝙ siue illa iniectio manus violēta fuerit difficilis ⁊ enormis. siue nō. nō nisi p̄ sedē ap̄. vt scandalū euitetur absolutiōis grāꝫ poterit ꝓmereri. extra de sen. ex. Cū illoꝝ. nec ꝯtra h̄ est qd̄ infra. e. t. de monialib⁹ dꝛ ꝙ si in se inuicē. vel ꝯuersos. vel cōuersas suas manus iniecerint temere violentas p̄ ep̄m in cui⁹ diocesi monasteriū fuit absoluant. qꝛ vt dꝛ in glo. ep̄s illas absoluit auctoritate pape. sibi per hāc decre. indulta tanq̄ꝫ delegat⁹ ad h̄. ⁊ sic absoluit oēs tā exēptas. q̄ꝫ nō exemptas. ⁊ sicut dic̄ dn̄s Hosti. in expositiōe eiusdē decre. ex h̄ qd̄ sp̄āliter ꝯcedit monialibus. vꝫ h̄ monachis denegatū. Aliqui tn̄ dn̄t ꝙ si religiosus in cl'icū secularē eiusdē monasterij manus iniecerit violentas. ⁊ iniectio fuerit leuis ꝙ ab ep̄o loci potest absolui. Arᵐ ad h̄. extra ō sen. ex. Ex tenore. in fine. audiui etiā aliquos dicētes. ꝙ siue clericus percussus sit cl'icus monasterij siue nō. Si iniectio fuit leuis. ⁊ exinde non ē ortuꝫ scandalū ab ep̄o loci p̄ōt absolui. qd̄ ꝓbat per h̄ qd̄ dicitur in illa decre. Cū illoꝝ. Nō quār religiosus percuciēs secularē nō nisi p̄ sedē ap̄. debet absolui assignat. s. vt scādalū euitet. Sꝫ illi qui tenēt p̄teꝫ ꝯtrariā dn̄t ꝙ etsi ex h̄ non sit ortū aliqd̄ scandalum tn̄ factū. ex se aptū natū est vt in p̄libus scandaluꝫ gn̄are. ⁊ iō nō sic p̄ōt absolui sicut si p̄cussisset. ante religionis ingressuꝫ. factū .n. maioris scandali ē vt religiosus percutiat cl'icū secularē q̄ꝫ si secularis secularem percutiat.

q Uintus casus talis est. Quidaꝫ religiosus manus violentas iniecit in cl'icū. ⁊ an̄q̄ꝫ absolueret ab excōicatione quā pp̄ p̄edictā iniectionē incurrit ordines suscepit. ⁊ sic irregularis factus est. mō querit vtꝝ per suuꝫ p̄latū possit cū eo super illa irregularitate dispensari. R̄n̄deo ꝙ aut ille qn̄ se ordinari permisit non habebat facti memoriā. vel nesciebat ꝙ ꝓ illo facto eēt excōicatus. qꝛ ius positiū ignorabat aut hēbat memoriā facti. ⁊ notitiā iuris. Si autēꝫ erat memor facti. ⁊ sciebat se ꝓ illo facto eē excōicatū. p̄latus suus sup̄ p̄edcā irregularitate cuꝫ eo dispensare non p̄ōt. ex̄ de sen. ex. Cum illoꝝ. in tex. ⁊ in glo. ⁊ hoc siue iniectio ꝓ qua fuit excōicat⁹ fuerit difficilis ⁊ enormis. siue nō. ⁊ siue p̄edictaꝫ excōicationē ⁊ irreg'laritatē incurrit an̄ q̄ꝫ intraret religionē. siue post religiōis ingressuꝫ. Si aūt qn̄ fec̄ se ordinari facti memoriā vel iuris p̄itiā non habebat. tūc distinguendū ē. qꝛ aut iniectio per quaꝫ supradictaꝫ excōicationē īcurrit fuit difficilis ⁊ enormis. aut nō. Si sic. ad h̄ dico ꝙ p̄latus suus super p̄edictā irregularitatē dispensare nō p̄ōt. vt hēt. e. ti°. qa maiora intelligūt illis prohibita quibus vetita sunt minora. prelatus aūt suus a tali excoicatiōe ip̄m absoluere nō potuisset. ⁊ queoā glo. sup̄ decre. p̄dicta dicit ꝙ minora vocāt absolutioneꝫ. ⁊ maiora dispensationē. cui⁹ credo eē rōneꝫ. qꝛ q̄ꝫuis excōicatio q̄ꝫdiu durat sit pena grauior q̄ꝫ irregularitas. tn̄ irregularitas est pena diuturnior. si aūt nō fuit difficilis ⁊ enormis. tunc adhuc videt aliquibus subdistinguendum. quia aut p̄edictam irregularitatem incurrit ante ingressum monasterij. aut post. Si ante tunc suus p̄elatus cum eo potest dispensare post iniūctā regularē penitētiam ⁊ p̄actam. monasterij vtilitate pensata. vt habet

c°. ſepe dicto. Si autem ipſaȝ cõtraxerit poſt reli-
gionis ingreſſum: tũc dicunt quidam ꝙ prelatus
ſuus cum eo diſpenſare non poteſt. quã opinioneȝ
dñs. Inno. approbare vr̃. nõ. n. ſeqr̃ ꝙ ſi dñs papa
ꝯcedit alicui ptãteȝ abſoluẽdi aliquẽ ab excõicatõe
ꝙ ꝑꝑ h̃ ille poſſit cũ illo diſpenſare ſuꝑ irreglaritatẽ
quã incurrit ꝑ h̃ qđ excõicatus celebrauit. Sed
dñs Hoſti. in apparatu ſuꝑ p̃dictũ caplm̃ tenet ꝙ
in cãu p̃dcõ p̃latus põt diſpẽſare. q: tex. p̃dci capli
cõcedere vr̃ ei ⁊ ptãteȝ abſoluẽdi ⁊ diſpẽſandi niſi
iſte religioſus adultus fuerit ⁊ diſcretus vt violẽt
ꝯ obliuionẽ vel ignorãtiaȝ p̃ſumat. qđ referenduȝ
ẽ ad forũ iudicij. q: in foro pnie ſibi credi dȝ ſi affir
met ſe hũiſſe ignorãtiã facti vel iuris qñ ordiatus
fuit. Et hoc approbare vr̃ dñs Hoſti. in apparatu
ſuꝑ c°. ſupradicto.

c Jrca lr̃am Hereſis vtrũqȝ nõ hẽt. i. ſacedotes heretici ñ hñt
ius exequẽdi vſuȝ ptãtis clauiũ. q̃ȝuis cum
fuerit. heretici ip̃am ptãteȝ ſcḋm id qđ ẽ nõ amittãt.
Nulli⁹ ptãtis iura exercet. h̃ intelligr̃ de ptãte per
modũ actoris nõ ꝑ modũ miſterij vel iſtri. nõ niſi ꝑ
ſe vel ꝑ ſcõs. h̃ itelligendũ ẽ de collõne idonea ad
quã ꝯcurrit meritũ miſtri volẽs dr̃e. ꝙ ꝯueniẽtius
ẽ ſacr̃a gr̃e admiſtrari ꝑ bonos q̃ȝ ꝑ malos. p⁹ actũ
pcci ita polluta remanet aĩa ſicͭ fuit in ip̃o actu pcci
h̃ qđ dr̃. ita nõ ẽ nota eq̃litatis. peius. n. eſt cũ hitu
pcci hr̃e actũ q̃ȝ hitũ tm̃. ſȝ eſt nota ſilitudis. q: vt
dr̃ in lr̃a etiã p⁹ actũ peccãti aĩa lõge eſt a deo ꝑ diſ-
ſilitudinẽ q̃ ineſt aĩe ex pccõ. que diſſimilitudo ma
cula aĩe põt dici.

Di. xix.

p O ſtꝗȝ oñſuȝ eſt. ⁊c̃. Supi⁹ determi
nauit magr̃ de miſtroꝝ penitẽ-
tiã iniũgentiũ ptãte. Hic derminat đ
illi⁹ ptãtis collõe. ⁊ diuidiť in ptes. 3.
Jn p̃ma pte p̃ncipalr̃ đ collõe clauis
ſcientie. Jn 2ª principaliter de collatione clauis
pone ibi. Cũqȝ iam. Jn 3ª. de illoꝝ q̃bus vtraqȝ
clauis ꝯferť q̃litate ibi. Qualẽ aũt eſſe. Media.
diuidiť in. 3. P° tangit quorũdã opinionẽ fl̃am.
2° alioꝝ opinionẽ verã ibi. Alijs aũt. 3°. oppõit
in ꝯ̃riũ. ⁊ ſoluit ibi. Premiſſe vero.

c Jrca hanc di. q̃r̃ p̃ncipaliter de. 4. P° de clauium collõe.
2° de fr̃ne correctiõs. nccitate ⁊ tentione.
3° de mõ ꝓcedẽdi in fr̃na correctõe. 4° de fr̃is
accuſari defenſiõe. Circa pᵐ q̃rũť. 3ª. P° vtrũ
claues fuerit collate ſacerdotibus. veteris. l. 2°.
vtꝝ ſint collate oib⁹ ſacerdotib⁹ no. l. 3°. vtꝝ qui
libȝ ſacerdoſ poſſit vſũ clauiũ i ꝑſonã q̃ȝlȝ exerceř.

p Rimo oñdo ꝙ claues fuerit collate ſacerdotib⁹ ve. l.
q: ptãtem habebãt ſuꝑ pplm̃ nõ tpalẽ. quia
tũc nõ fuiſſet differẽs a ptãte principũ. g̊ ſpũaleȝ. ⁊
talis eſt ptãs clauiũ. Jtẽ i no. l. aliq nõ ſacerdotis
hñt claues. q: aliq nõ ſacerdotes poſſunt excõicař.
ſȝ magis decuit vt eas hẽrent ſacerdotes in ve. l.
q̃ȝ nõ ſacerdotes i no. g̊ hũerũt. Jtẽ abbatiſſe hñt
iuriſdictionẽ ⁊ cohibitionẽ ſuaꝝ monialiũ. extra đ
maioritate. ⁊ obeđ. dilecta in xp̃o. g̊ hñt claues. ſȝ
magis decuit vt eas haberẽt ſacerdotes i ve. l. q̃ȝ
mulieres in no. l. Contra claues ſunt ad aperien
dũ ⁊ claudendũ regnũ celoꝝ. ſȝ añ xp̃i aduentũ non
poterat apiri. ſȝ clauſuȝ manebat ꝑꝑ pccm̃ p̃moruȝ
parẽtũ. g̊ ſacerdotes ve. l. claues nõ hẽbant. Jteȝ
per claues hñt ſacerdotes ptãteȝ remittendi pccã
miniſterialiter. ſȝ ſacerdotes ve. l. nullã hẽbãt ptã
tem remittẽdi pccã. q: ꝑ ſacr̃a q̃ miniſterialr̃ mini
ſtrabãt non ꝯferebať gr̃a ex vi ſacr̃oꝝ. g̊ claues non
hẽbãt. Rñdeo ꝙ ptãſ ſacerdotũ ve. l. erat p̃cipue
reſpcũ clauſionis ⁊ aꝑtiõis legalis templi hoibus
iudicando eos eſſe mũdos vel imudos imũditijs
legalib⁹. ⁊ reſpcũ oblõnis ſacrificioꝝ. ⁊ ſacr̃oꝝ lega
liũ. ⁊ mũdatiõis irregularitatũ legaliũ. ptãs aũt cla
uiũ eſt reſpcũ apertiõis ⁊ clauſiõis hoibus regni ce
lorũ. ⁊ admiſtratiõis ſacr̃oꝝ ſpũaliũ. ⁊ remiſſionis
pccõꝝ. cũ g̊ templũ legale eẽt figura eccl̃ie non tm̃
militantis. ſȝ etiã triũphantis. ⁊ ſacrificia legalia fi
gure ſacr̃o eccl̃iaſticoꝝ. ⁊ mũdatio irregularitatuȝ
legaliũ figura remiſſiõis pccõꝝ. ſacerdotes ve. l. ñ
habuerũt claues ꝓp̃e loquẽdo. ſȝ ſignũ clauium.

Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ ſacerdotes hẽbant ptãtem
ſpũalẽ ordinatã. tm̃ ad legale templũ. ſȝ ptãs clauiũ
directe reſpicit hoies ꝑ ꝓparationẽ. ad regnũ celo
rũ. Ad 2ᵐ dđ ꝙ ꝓp̃e loquẽdo de clauib⁹. nõ ſacer
dotes nõ hñt claues. q: proprie loquẽdo reſpiciũt
forũ inter hoiem ⁊ deũ. eſſe aũt arbitꝝ ſeu media
torẽ inter hoiem ⁊ deũ ſolis ſacerdotibus cõpetit
ex offõ: nõ ſacerdotes tñ aliq bñ hñt clauẽ iuriſdi
ctiõis que foꝝ reſpicit inter hoiem. ⁊ hoiem: inter
quos eẽ mediatorẽ vel arbitꝝ põt ꝯuenire non ſa
cerdoti. ⁊ q: hec clauis p° ⁊ p̃ncipalr̃ nõ reſpicit ec
cl̃iam triũphantẽ. ſȝ vnitateȝ eccl̃ie militantis. ex
ꝯ̃ũti triũphãtis inq̃ȝtũ ꝑ vnitatẽ militantis ꝑueniť
ad triũphantẽ. iõ nõ dȝ dici clauis ſimplr̃. talis ãt
clauis excõicare. ⁊ ab excõicatõe abſoluere act⁹ ſũt

Ad 3ᵐ dđ ꝙ abbatiſſe nõ poſſunt ſuas moniales
bñdicere. nec eaꝝ ꝯfeſſiones audire. nec euangeliũ
legere. nec publice predicare. nec illis claues eccle
ſie ſunt ꝯmiſſe. ex̃ de pe. ⁊ re. Noua. nec eas ab ex-
cõicatiõe abſoluere. nec excõicare. extra de ſen. ex.
De monialib⁹. pñt tñ eas ⁊ clericos ſue iuriſdictõ
ni ſubdõs ſuſpendere ab offõ ⁊ bñficio. ne crimina
remaneat ipunita. extra de maiorita. ⁊ obeđ. Dile
cta i xp̃o. in tex. ⁊ exp̃ſſiuſ in glo. tal aũt ptãs magis
decet eas in no. l. q̃ȝ ptãs clauiũ decuiſſet ſacerdo
tes in ve. l. Sciendđ. tñ ꝙ dñs Hoſti. dicͭ in appa
ratu ꝙ abbatiſſa ad min⁹ ab offõ ſuſpẽdere nõ põt.
q: h̃ noĩe cenſere eccl̃ie ꝯtiet quã abbatiſſa exerceť
nõ põt. ⁊ vr̃ ꝙ ſi papa h̃ voluiſſet vbi in decre. po
nit monita. poſuiſſet ſuſpenſionem.

s Ecundo queritur vtruȝ claues ſint collate oi
buſ ſacerdotib⁹ no. l. Et vr̃ ꝙ nõ. q: Jo. 20.
dictũ fuit diſcipl̃is. ⁊ dr̃ illis q ordinãť. accipite ſpi
ritũ ſcm̃. g̊ nulli r̃cipiũt claues cũ ſint ptãs remittẽ
di pccã. niſi q gr̃am ſpũs ſci r̃cipiũt. Jtẽ ſcḋm Aug.
li°. 5°. de bap° ꝯtra dona. quaſi medio loco iter me
diũ ⁊ fi. ⁊ recitat magr̃ huius di. c°. 2°. Remiſſionẽ
pccõꝝ vel per ſe ip̃m facͭ de⁹. vel ꝑ colũbe mẽbra.
ſȝ exñtes in pccõ mortali nõ ſunt mẽbra colũbe. g̊ ñ
habent claues cum ſint ptãs remittendi peccata.
Jtem ligatus vinculo excõicationis eccl̃ie nõ po
teſt abſoluere. ergo multo fortius. nec exiſtens in
peccato mortali cum ſit ligatus vinculo excõmu
nicationis diuine que maior eſt. Contra ma-

gister hui⁹ di.c°.3°.cōcedit cunctis sacerdotibus dari clauē ptātis ligādi ⁊ soluēdi. Itē aliter non posset hō scire vtꝝ esset legitie absulutus.qꝛ n̄ pōt esse cert⁹ de scitate mistri.oēs ġ sacerdotes tā bōi ꝙ̄ mali hn̄t claues. Rn̄deo ꝙ ꝙ̄uis magr̄ senserit non oēs sacerdotes hr̄e clauē scie. vt pȝ 2°.c.di. istius. Existimauit.n.claues scie eē scie hitū. i q io nō ē ei ꝯsentiēdū. vt pȝ ex supioribus dictis. cōcedenduȝ ē claues eē collatas oib⁹ sacerdotib⁹ no.l. tā clauē scie ꝙ̄ ptātis. ꝙ̄tū.n.ad illud qđ dn̄t absolutū. ille ⁊ ptās ꝯficiēdi sunt vnū.s.sacerdotal' caracter. vt supi⁹ ē dictū.supaddūt tn̄ diuersos respcūs ad diuersos act⁹ ⁊ effcūs. Vn̄ cū oib⁹ sacerdotibus no.l.collat⁹ sit sacerdotal' caracter oib⁹ eis claues collate sunt. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ i illis v̄bis detmianṫ ea q̄ reqrūṫ non tm̄ ad vsuȝ clauiū.sȝ ēt ad idoneū vsuȝ.qꝛ itētio ē ordinē ꝯferētis. vt ille cui ꝯferūtur claues eaꝝ vsuȝ idonee exequaṫ. Ad 2^m dđ visū ꝙ ibi loqṫ A g⁹ đ rēssiōe pccōꝝ p idoneū ex pte ministri.qđ pȝ qꝛ imediate an̄ v̄ba p̄dcā dic. ꝙ sacr̄m gr̄e dat deus ēt p malos. Ad 3^m dđ ꝙ n̄ ē sil'e.qꝛ eccl'ia excōicādo subtrahit.nō dico ptātez sed executionē ptātis quā ꝯtulit.de⁹ v̄o nō.ip̄e.n. nō excōicat hoiez.sed homo seipsum.

t

Ertio queritur vtꝝ qlȝ sacerdos possit vsuȝ clauiū i p̄sonā quālibȝ exercere. Et vī ꝙ sic.qꝛ qlȝ sacerdos legal' poterat exercere officiū mūdatiōis respcū cuiuslibȝ leprosi. Itē clauis xp̄i erat idifferēs respcū oiuȝ.sȝ ois alia clauis descendit ab illa.

Cōtra ex̄ de p̄rochijs. Nullus ep̄us. Nullus ep̄s alteri⁹ p̄rochianū iudicare p̄sūat. Rn̄deo ꝙ actio nō tm̄ reqrit potētiā a q̄ sit.sȝ subm̄ debituȝ in quo recipiaṫ. Vn̄ ad ligare.⁊ soluere nō tm̄ reqritur potestas clauiū a q̄ sunt isti actus.sȝ ēt m^a debita in q̄ recipiūṫ.nō ē aūt materia debita ꝙ̄tū ad istos act⁹ respcū claues hn̄tis nisi p̄sōe sup q̄s hn̄s claues hȝ aliquā iurisdictionē.nō ois aūt sacerdos hȝ iurisdictionē sup quēlibȝ.qꝛ iurisdictiōes i eccl'ia disticte sunt aliquō mō ad instar distinctiōis q̄ est in eccl'ia triūphāte. vt sicut ibi sub xp̄° p̄ncipe sunt angl'i. q°rū qdā sunt supiores.qdā medij.qdā iferiores. nȝ eq̄lis est oiuȝ ptās sic in eccl'ia militāte sub vicario xp̄i sunt p̄riarche.archiep̄i.ep̄i. ⁊ sub illis inferiores sacerdntes.⁊ ē eoꝝ ptās distincta s̄m ordinatōnē vicarij xp̄i.⁊ iō ē ꝯcedendū ꝙ non ois sacerdos pōt vsuȝ clauiū in p̄sonā ꝙ̄libȝ exercere. Ad p^m i opp^m dđ ꝙ nō est sil'e.qꝛ ptās illa erat solū ad vnū ppl'm.⁊ ad vnū tēplū.⁊ iō nō erat tanta necessitas distīctiōis illi⁹ ptātis.sic ptātis eccl'iastice q̄ respicit ppl'm p totū orbē diffusuȝ.⁊ p̄terea eccl'ia expressius rep̄ntat eccl'iaȝ triūphātez ꝙ̄ rep̄ntaret synagoga. Ad 2^m dđ ꝙ ea q̄ nō distinguūṫ in supiorib⁹ nō distinguūṫ in iferiorib⁹.claues aūt sacerdotum sunt sub xp̄i claue.qꝛ illa ē clauis excellentie. vt superius visuȝ est.

Articulus secūdus

c

Onsequēter q̄riṫ de 2° p̄ncipali.⁊ circa h̄ q̄rūṫ 3^a P° vtꝝ correctō fr̄na sit sub p̄cepto 2° vtꝝ exn̄s in pccō mortali teneatur corrigere alios pccōres. 3° vtꝝ inferiores teneantur corrigere superiores.

p

Rimo on̄do ꝙ rectio fr̄na non sit sub p̄cepto.s̄m enim Aug^m p° de ciui.c.io. Aliqn̄ a corripiēdis fr̄ibus desistūt hoies. vl' pp laborē. vel verecūdiā vel euitationē nocumenti tp̄alis. ꝙ̄uis displiceat eis malū eoꝝ.nec tn̄ icidūt in illā dānationez.q̄ p⁹ hāc vitā talib⁹ p̄paraṫ.sȝ si correctio fr̄na eēt p̄ceptū desistētes ab ea ad vitandū incōmodū tp̄ale incurrerēt dānationis demeritū.ġ tal' correctio nō ē sub p̄cepto. Itē nēo ex p̄cepto obligaṫ ad corrigēdū aliū nisi hēat curā eius.sȝ soli supiores hn̄t inferioꝝ curā.ġ saltē ꝙ̄tū ad alios non est sub p̄cepto.

Itē cū assidue occurāt corrigēdi oporteret p̄termissis alijs negocijs alioꝝ correctioni vacare.qđ falsū ē. Itē eccl'iastici.7°. Cōsidera op̄a dei ꝙ nēo possit corrigere quē ille despexerit.sȝ de⁹ nō p̄cipit alicui ipossibile.ġ saltē sunt aliq ad quoꝝ correctionē alij nō teneṫ. Cōtra Math.18°. Si peccaueīt in te fraṫ tuus corripe eū.⁊c̄. Itē glo.sup locū p̄dcm̄ Ita peccat q fr̄em suū videt peccare.⁊ tacet.sicut q peccāti nō indulget.sȝ p̄ceptū ē indulgere peccanti.ġ p̄ceptū ē corrigere fr̄em. Rn̄deo ꝙ sicut corporis nālis patiēti vno mēbro ꝯpatiūṫ alia.⁊ sibi inuicē subueniūt ad bonā ꝯsistētiā corpis i cōparatiōe ad formā nālis vite.sic ex necessitate diuini p̄cepti mēbra corpis mystici qđ ē eccl'ia teneṫ sibi inuicē subuenire ad ꝯseruādū bonā vnitatē.⁊ dispositionē eccl'ie i ꝯpatiōe ad formā sp̄ūalis vite que ē gr̄a sp̄ūs.s. Vn̄ nō tm̄ sibi iuicē subuenire teneṫ.ꝙ̄tū ad idigentias corp̄ales.sȝ multo magis ꝙ̄tū ad sp̄ūales.orādo.deliquētib⁹ p̄cēdo.ad bonū mouēdo.⁊ deliquētes corrigēdo.qꝛ tn̄ corrigere p̄ceptū affirmatiuū ē.reduciṫ.n.ad p^m p̄ceptū.scđe tabule ad qđ r̄ducūṫ oia p̄cepta đ bn̄faciē° ꝓxis.iō etsi obliget semp.nō tn̄ ꝑ sēp.sȝ ꝑ loco ⁊ tp̄e.qn̄ vȝ speraṫ correctio.nec ē ali⁹ q correctionē illā faciat vl' facere debeat ex officio. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ desistere a correctiōe fr̄na pōt ꝯtigere tripliciṫ. Vno mō meritorie qn̄ hō iō desistit corrigere.qꝛ tūc tp̄s nō ē.nec locus. Alio mō p̄niciose qn̄.s.hō ꝓbabil'r credit ⁊ sperat ꝙ suo v̄bo possit fr̄em a pccō retrahere ⁊ h̄ omittit facere pp aliqđ cōmodū tp̄ale.tūc.n.ordinē charitatis p̄uertit plus diligēs bonū tp̄ale ꝙ̄ aiaȝ ꝓximi.⁊ honorē dei.3° mō pōt h̄ omitti ita ꝙ hec omissio nō sit pccm̄ nisi veniale.qn̄.s.pp aliqđ tp̄ale cōmodū hn̄dū.vl' icōmodū vitādū efficiṫ hō tardior: vl' pigrior.vel min⁹ diligēs circa ꝓxiꝫ correctionē.nō tn̄ i tm̄ qn si ꝯstaret sibi ꝙ posset ip̄ȝ a pccō mortali retrahere,h̄ nō omitteret pp icōmodū tp̄ale.⁊ h̄ 3° mō itelligr̄ auctoritaṫ Augi.ad p̄mā p̄tē allegatā. Ad 2^m dđ ꝙ duplex ē cura.q̄dā q̄ ptinet ad offm̄.⁊ hec n̄ ptiet nisi ad p̄latū.⁊ q̄dā ptinet ad zelū.⁊ sic qlȝ ꝓxius dȝ hr̄e curā alteri⁹. Et s̄m istā duplicē curā ē duplex correctio.q̄dā q̄ ē act⁹ iustitie vidicatie.q̄ ē cohersio a malo p iflictionē iuste pene.⁊ hec n̄ ptiet nisi ad supioreſ respcū iferioꝝ.quorū hn̄t curā ex offō. Alia ē act⁹ dilectōis.q̄ ē p amicabilē istructiōez.bōi exhortationē.⁊ mali r̄p̄hēsionē.⁊ hec respicit curā zeli.⁊ ad hāc teneṫ qlȝ respectu cuiuslibȝ sicut quilibet respectu cuiuslibet debet habere dilectionē. Ad 3^m dicendum ꝙ cū sit p̄ceptū affirmatiuū n̄ obligat nisi ꝑ loco ⁊ tp̄e.⁊ magis teneṫ q̄s vacare sui ip̄i⁹ correctiōi ꝙ̄ proximi. quāuis pro loco ⁊ tempore vocare debeat vtriꝙ̄.

Ad 4m dō q̄ qa nescimus q̄ sunt reprobati. vl' p̄destinati. nec quos de⁹ corrigēdos puidit. ⁊ quos nō. iō oībus debem⁹ correctionē ipendere sub spe auxilij diuini. q2 si deus nō auxiliaref nullū corrige re possemus. sicut bene dicit auctoritas allegata.

s **Ecundo queritur** vtrū exīs in pccō mortali teneaf alios pccōres corrigere. ⁊ vr̄ q̄ sic. Peccatū nullū absoluit a p̄cepto diuino. s3 corre ctio frna cadit sub diuino p̄cepto. vt oñsū3 est. ḡ ad illā ipendēdā tenef pccōr. Itē q̄to hō ē in maiori piculo. tanto magis tenef facere bona p q̄ ad libe rationē a piculo disponaf. s3 existēs in mortali pec cato ē in maximo picl'o. ḡ maxie tenef eīam ipēde re ptio. q2 vt dr̄ Thob. i2°. elīa a morte liberat. cū ḡ correctio frna sit elīa maxia exīs in pccō morta li tenef ad illā ptio ipēdendā. Cōtra glo. sup illō psal'. Peccatori aūt dixit de⁹. ⁊c. Laudē q̄rit deus. s3 ne turpis puret sibi hāc iperari phibet. ne ligua p̄sumat laudare cui obuiat ɔscīa. S3 corrigere fra trē ē laus dei. ḡ pccōres nō debēt corrigere fratres Item de pe. di. 6a. c. p°. §. Sacerdos. Et recitat mgr̄ in lr̄a hui⁹ di. c°. vlt. In h̄ est potētissimū crim̄ sacerdotū ⁊ detestabile q̄ nō p⁹s se iudicāt q̄ alios ligāt. ḡ a filij illi crimen incurrūt q̄ nō p⁹s se iudicāt q̄ alios corrigāt. Rn̄deo q̄ pccōr aut ē occultus. aut ē manifestus. Correctio ēt aut est in occl'to. aut in māifesto. Peccōri criminoso manifesto n̄ l3 fra trē corrigere in publico manifeste. s. pp scādalu3. ⁊ q2 cū talis correctio fit cū assumptōe vbi dei nō d3 pp dignitatē manifeste assumi p os māifeste pollu tū. ne verbū dei in ore suo vilesceret i cōspectu ho minū. Vn̄ glo. sup illud psal'. Quare tu enarras iu stitias meas. i. q̄re cōi s̄mone ad pp̄l3 pfers aliqd de mea maiestate. ⁊ parū p⁹ sup illud. Per os tuū nō scā vba os pollutū p̄sumat docef. Si aūt pccōr occultus frēm corrigit in occulto. aut in māifesto si factū exigit. aut si manifestus corrigit i occulto. si h̄ faciat hūiliter suā prauitatē ppriā recogitās. ⁊ se ip̄3 mīus reputās. q2 nō vult laborare vt sibi def iustitia ⁊ remoueaf sua iniustitia. q̄ iniustitiā i alio rep̄hēdit nō peccat. q2 credo q̄ bn̄ faciat. ⁊ loco ⁊ tē pore tenef facere. Ad pm dō q̄ pccm̄ nō absoluit hoīem a p̄cepto. nec pp h̄ hō pplex⁹ ē. q2 si vult fa cere qō in se ē. de⁹ pat⁹ est sibi remitter pccm̄. 2m arm bn̄ ɔcludit de pccōre occulto. Ad pm ad pte3 aliā dō q̄ illa gl. psal'. itelligēda ē d crimioso māife sto ⁊ d correctōe māifesta. Ad 2m dō q̄ illa auctori tas itelligr̄ de ligatiōe q̄ est p sacrm̄ pnie qō admi nistrādo peccat criosus sacerdos. Nullus. n. d3 ad ministrare ecclīastica sacra exīs in mortali pccō. excepto sacramento baptismi in casu necessitatis ñ credo. n. q̄ crimiosus peccaret si puerū baptiza ret i picl'o mortis si n̄ esset ali⁹ q̄ ip̄3 baptizar possz.

t **Ertio querif** vtrū iferiores teneā tur corrigere supiōis Et vr̄ q̄ nō. qa Dio⁹ i eplā ad Deophilū rp̄ hēdit eū. q2 corrigebat sacerdotē friorē se. Vn̄ dr̄ h̄ ñ Deophilo iustū ē corriger. Itē p⁹. q. p° Miti se culariū. mlti seculariū dū plus vitā sacerdotū q̄ suā discutiūt in mam ɔtēptōis diuinox sacrox crim in currūt. ḡ vr̄ q̄ illicitū est subditis sacerdotum ipos corrigere sacerdotes. Itē 2a. q. 7a. Paul⁹ dic. Se niorē ne icrepaueris. s3 hec regl'a tūc in eo obſuan da ē. cū culpa senioris suo ex° nō trahit ad interitū corda iunioꝝ. ḡ saltē in cāu illo nō ē licitū inferiori bus corrigere supiores. Itē. e. q. Paulus Petrū paulus petrū rep̄hēdit. qō nō auderet. nisi se non ipare sciret. h̄ icludit q̄ inferior supiorē rep̄hēdere nō d3. Cōtra. i. e. q. Sic ingt. Sic ingt laudabile discretūq̄ ē reuerētiā ⁊ honorē p̄orib⁹ exhiber. ita rectitudinis ⁊ dei timoris ē. si q̄ in eis indigēt cor rectōne nulla dissimulatiōe postponere. ne totū. q̄ absit. corpus morb⁹ iuadat. si langor nō fuerit cura tus in capite. Itē Grego. i pasto. 27. c. ⁊ ē. ii°. q. 3a Precipue. Scire prelati debēt q2 si puersa nimq̄ ppetrāt tot mortib⁹ digni sunt quot ⁊ ad subditos suos pditiōis ex° trāsmittūt. Vn̄ necesse ē vt tāto se cauti⁹ a culpa custodiāt. q̄to p praua q̄ faciūt nō soli moriūtur. maxie ḡ correctiōe idigēt. ḡ si n̄ assūt supiores corrigētes corrigi p̄it ⁊ debēt p iferiores. Rn̄deo q̄ correctiōe q̄ ē actus vindicatiue iusti tie inferiores corrigere nō debēt supiores. nisi ma nifeste errarēt i fide. tūc. n. si n̄ adeēnt supiores vi dicātes. vel nolēt. p inferiores possent puniri. qa heresis reddit hereticū. oī catholico iferiorē. non tm̄ in foro interiori. s3 ēt exteriori. s3 loq̄ndo de cor rectiōe q̄ est act⁹ 3eli eliciti ex dilectiōe. inferiores tenef ⁊ debēt supiores corrigere loco ⁊ tpe. p pccis mox patētib⁹. nō arroganf. nec iperiose. s3 reuerē ter cū hūilitate. Vn̄ Greg. in pasto. c. 27. Admonē di sunt subditi. ne ppositox suox vitā temere iudi cēt. Si qd eos forte agere rep̄hēsibilr videt. ne vn̄ mala redarguūt. inde p elatiōis ipulsū3 i pfun diora mergāf āmonēdi ēt sunt ne dū culpas ppoſi tox ɔsiderāt ɔ̄ eos audaciores fiāt. s3 si q̄ valde sūt cox praua apud semetipos diiudicēt. vt n̄ diuino tiore ɔstricti ferre sub eis iugū reuerētie n̄ recusent Ad pm i oppm dō q̄ Diony. rep̄hēdebat Demo philū de h̄ q̄ sacerdotē corripiebat iiuste. q2 ipsum corrigebat puniēdo. Ad 2m dō q̄ in illa auctorita te rep̄hēdif. s. vitā ppam negligere q̄tū ad mores ⁊ vitā supiox nimis curiose discutere. ⁊ ex h̄ sacra p eos mīstrata ɔtēnere. ⁊ hec iuste rep̄hēsibilia st̄ s3 nō icidendo i aliqd istox pōt inferior supiorē cor rigere loco ⁊ tpe. ⁊ mō d̄bitis. Ad 3m dō q̄ aucto ritatē expōit lr̄a q̄ imediate seq̄f. q̄ est hec. Vbi aūt senior iuuenibus exēplū ad iteritū pb3 ibi distincta increpatiōe fiendus ē. nā scriptū ē. Isa. 42°. Laqus iuuenū vos oēs. Ad 4m dō q̄ resistere corā oīb⁹ in facie suo supiori iferiorē nō decet. ⁊ iō h̄ Paulus nō fecisse3. nisi aliquo mō par fuisse3 Petro q̄tū ad fidei defensionē. sed in occulto āmonuisset eū reue renf. nec est intelligendū q̄ Paulus fuerit par Pe tro in officio ecclīe dignitatis. Solus. n. Petrus inter aplos gerebat primatū vt dicit tex. ibidem. Vel pōt dici ad arm q̄ propter iminens periculū scandali contra fidē inferior publice arguere pōt superiorem. ⁊ hec fuit rō quare Paulus publice. Petrum redarguit. sicut patet Gal. 2°.

Articulus tertius.

c **Onseq̄nter** querif de 3°. pnci pali. Et circa h̄ q̄r̄ s̄ tur. 3a. p° vtru3 secreta ammonitio debeat precedere publicam denun ciationem. 2° vtrum testium indu ctō debeat precedere publicam denuntiationem

5° vtꝝ iudex ꝑ sola fama nullo exñte accusatore
debeat ex offō suo procedere ad inquisitionem.

P Rimo oñdo ꝙ secreta mōitō ñ d
beat p̄ceder̄ publicā
dñūciatiōez. Grauior.n.ē accusatō ꝗ̄ dnū
ciatio.ſ ad publicā accusatiōnē pōt alius ꝓcedere
nō p̄cedente secreta āmonitiōe. q̄ sicut dr̄.ex̄ d ac
cusatiōibus. Qualr̄.⁊ qñ.2°.§.Debet.accusationē
p̄cedere debet legitīa inscriptio.nō dicit āmonitō
ḡ monitio nō dz p̄cedere denūciationē. Item reli
giosi tenēt suis p̄latis obedire.ſ qñ p̄cipiūt subdi
tis suis dī e vitatez de delicto alicui⁹ frīs quē non
monuerūt.ḡ in illo cāu tenēt denūtiare delictū fra
tris nō p̄cedente monitiōe. Itē vt hētur Gene.
37°.Joseph accusauit fr̄es suos apud p̄rem de cri
mine pessimo.nec inuenit ꝙ secreta monitio p̄ces
serit. Contra Math.18°.Si peccauerit in te fra
ter tu⁹ corripe euz inter te ⁊ ip̄m solū.ḡ mōitio se
creta dz p̄cedere denūtiatiōez. Itē ex̄ de accusatō
nibus.Qualr̄.⁊ qñ.2°.§.Debet.Denūciationē dz
p̄cedere charitatiua monitio. Rñdeo ꝙ pccm̄ ꝓ
ximi aut ē publicū.aut secretū.Si publicū.non est
necessarium secretam monitionem precedere de
nunciationem.quia sicut dicitur extra de pe.⁊ re.
c°.p°.Manifesta pccā nō sunt occulta correctione
purgāda.ſ manifeste.vt eius pena alij terreātur.
Vñ apl's p° Thimo.5°.Peccātes corā oīb⁹ argue
vt ceteri timorē hēant.q̄ pēa taliū dz eē ex^{m} alio
rū.Si aūt est secretū distinguendū ē.q̄ aut tarda
tio denūciatiōis eius ꝓbabilr̄ videret̄ in notabi
le nocumentū ꝓximoꝝ corporale seu sp̄ūale.vt si
aliqs tractaret occulte qūo ciuitas hostibus trade
ret̄.vel occulte hoīes auerteret a moribus.vel a
fide.aut nō imineret tale p̄iculū.Si sic festinandū
eēt ꝓcedere ad denūciationē.nec ē necessariū expe
ctare quousq̄ p̄cedat secreta monitio.q̄ magis ca
uendū ē detrimēto bōi corpal' ⁊ sp̄ūal' rei pu.ꝗ̄ fa
me ip̄ius pccōris.Si aūt pccm̄ est occultū.nz pro
tardatiōe denūciatiōis iminet tale p̄iculuz adhuc
distinguēdū est.q̄ aut ꝓbabilr̄ credit̄ ꝑ ꝯditionez
⁊ signa pccōris.⁊ alia que ꝓbabilr̄ p̄nt ꝯgenerare ꝙ
hō circa eū ꝑ secretā monitionē non ꝓficeret.ſ ille
magis exasparet̄ ꝯ corrigentē ⁊ p̄monit⁹ subterfu
gere q̄reret vt corrigi nō possz.⁊ tūc non dz secreta
monitio p̄cedere denūciationē.⁊ sic intelligr̄ illud
sap̄.ꝓuer.9°.Noli arguere derisorē.ne oderit te.
aut sp̄atur ꝙ secreta monitio ꝓficeret circa ip̄z.qd
semp̄ credēdū ē nisi ꝑ signa ꝓbabilia ꝯtriū videat̄.
⁊ tūc dico ꝙ ex p̄cepto diuino dz secreta mōitio pu
blicā p̄cedere denūciationē.nō tñ necessariū ē ꝙ p̄
cedat denuciationē secretaz.q̄ fit soli p̄lato.marie
qñ denūciās ad h̄ ꝯpellit̄ per sui p̄lati obediētiā.⁊
si ad secretā mōitionē fr̄ se corrigit.debeo desister̄
a publica denūciatiōe.Et sic intelligi dz illd.2ª.q.
pª.Si peccauerit.vbi dī.Nos nō ꝓdim⁹.ſ in se
creto cōripim⁹.Vbi ꝯtingit malū.ibi malū moria
tur.⁊ illd qd dī ead ca.q.7ª.Accusatio.vbi dī.ꝙ
si aliq sacerdotes añ secretā monitionez lacerare.
accusare.vel ifestare p̄sumpserit excōicent̄.Si.n.
possuz sine detrimēto sp̄ūalis boni illi⁹ quē corri
go ⁊ cōitatis custodire famā frīs.teneor ex p̄cepto
dei famā ip̄i⁹ nō ledere.q̄ p̄ciosius qd ē inter t̄pa
lia.⁊ multū vtile ad sp̄ūalia.qa multi a pccō timor̄
ifamie retrahūt̄.⁊ hoīes qñ se infamatos ꝯsiderāt
magis sine freno peccāt.Vñ glo.sup̄ illud Math.
18°.Corripe eū inter te ⁊ ip̄m solū.ne publice cor
reptus vecūdiā ꝑdat.qua ꝑdita in pccō remaneat.
nō tñ ꝑp̄ frīs correctionē fcām ꝑ secretā monitiōez
teneor desistere a secreta denūciatione p̄lato fien
da.q̄ valz ad p̄cauendū frī a recidiuo nec est in fa
me frīs p̄iudiciū.si tal' est p̄lat⁹ qualis eē dz.Si tñ
ꝑ signa valde ꝓbabilia.⁊ p̄sumptiōes valde vio
lentas.crederet̄ ꝙ ex illa denūciatiōe fr̄ez correctū
ifamare vellet.tūc crimē occultū frīs iā veraciter
correcti sibi denūciari nō deberet. Ad p^{m} i opp^{m}
dd ꝙ ñ valz.q̄ effcūs accusatiōis.cū d crimie cri
minalr̄ agit̄ ē accusati depositio.si accusatio fuerit
legitime probata.ex̄ de accusationibus.Sup̄ his.
Hic aūt effcūs nō h̄ret̄ ꝑ secretā āmonitionē.ſ ef
fectus denūciationis ē illi⁹ cui denūciat̄ correctio
e.c°.Vbi p̄⁹.Hic aūt effcūs hētur freq̄nter ꝑ amōi
tionē secretā. Ad 2^{m} dd ꝙ circa reglares ꝑsōas ñ
est tāta necessitas hūc ordinē obseruādi.sicut circa
secl'ares.q̄ regl'ares cū cā reqrit facili⁹ ⁊ liberius a
suis p̄nt admistratiōibus āmoueri.ex̄ de accusatio
nib⁹.Qualr̄ ⁊ qñ.2°.i fine. Ad 3^{m} dd ꝙ aut Joseph
fr̄es suos p̄monuit ꝗ̄uis nō legatur.aut crimē fuit
publicū sup̄ qd denūciauit eos p̄ri.qd i h̄ p̄z.q̄ plu
raliter dicitur.Accusauit fratres.

S Ecundo querit̄ vtꝝ testiū indu
ctio debeat pre
cedere publicā denūciationē.Et vī ꝙ nō.
q̄ aut pccm̄ ē publicū aut secretū.Si secretū.nō st
inducēdi testes.q̄ i secreto nihil pōt ꝓbari.Si pu
blicū adhuc nō oz.q̄ circa crimina publica nō oz
ordinē iudiciariū obseruari.2ª.q.pª.Prohibētur.
i fine. Itē dic̄ Aug.in regl'a sua ꝙ delictū frīs ꝑus
dz oñdi ꝑposito ꝗ̄ testib⁹.ſ dīe p̄lato ē dīe ecclie
cū sit caput.ḡ testiū inductio nō dz p̄cedere publicā
denūciationē. Cōtra Math.18°.Si te nō audie
rit adhibe tecū vnū vel duos. Rñdeo ꝙ testium
inductio dz p̄cedere publicā denūciationē.nisi i ca
sibus in qb⁹ ñ oz secretā āmōitionē p̄cedere.q sunt
exp̄ssi i qōe p̄cedēti.Cōueniēs.n.modus eūdi ab ex
trēo i extremū ē trāsire ꝑ me^{m}.⁊ iō a correctiōe se
creta ad denūciationē publicā.q̄ sunt q̄si duo extre
ma ꝯuenient̄ trāsit̄ ꝑ inductōnē paucoꝝ testiū q pos
sint ⁊ vellit ꝓdesse.⁊ nō obeē.sicut.n.subite muta
tiōes i hūano corp̄e corp̄ales gñant morbos scdm
Hippocratē i āpho.sic subite mutatiōes circa illū
q corrigēdus ē facilr̄ p̄nt gnāre morbos mentales.
vt morbū ip̄atiētie vel desp̄atiōis.vl' nimie desso
latōis.Et p̄terea semp̄ p̄cendū ē fame frīs si possi
bile ē sine p̄iudicio sp̄ūal' boni sui ⁊ cōitatis.minus
aūt ledit̄ fama frīs si corrigat̄ ꝑ duos vel ꝑ tres.ꝗ̄
si ꝑ denūciationē factā eccl'ie. Ad p^{m} i opp^{m} dd
ꝙ testiū inductio de qua ē hic s̄mo fit triplici de cā
Vna ē ad efficacius oñdendū frī suū pccm̄.⁊ reuo
cādū ip̄m ab eo.Alia ad efficaci⁹ ip̄m ꝯuincēdū si
alias iteraret̄ pccm̄.3ª ē vt frater corrigēs possit ꝓ
bare ꝙ fecit qd in se ē.q̄ ille q nō p̄monuit fr̄ez re
pellit̄ a denūciatiōe.ex̄ de accusatiōib⁹.Cū dilec.⁊
iō dz ꝓbare ꝙ ip̄m p̄mōuit.ex̄ de iud.Nouit ille.
Ad 2^{m} dd ꝙ oñdere frīs delictū p̄lato p̄z ꝙ ē q̄dā
singl'aris ꝑsona q̄ pōt ⁊ dz velle magis ꝓdeē ꝗ̄ alij
dz p̄cedere oñsionē illius delicti alijs testib⁹.ſ oñ
dere p̄lato tanq̄ eccl'ie.i.sicut in loco iudicis resi
denti.dz seq testiū inductionē.

t **Ertio que**ritur vtrū iudex ꝑ sola fama nullo exn̄te accusatore debeat ex officio suo procedere ad inq̄sitionē. Et vı̄ ꝙ nō. ex̄ de accusatiōibꝰ. c. pᵒ. Si legitimus nō fuerit accusator nō fatigeť accusatꝰ. ergo multo fortius si nullus ē accusator hō fatigari n̄ dꝫ Itē n̄ ē facilr̄ ꝓcedēdū ad illud ꝑ quo hō repelliť ab honoribꝰ obtinēdis. ſꝫ eo ip̄o ꝙ igriť ꝯ aliquē d̄ crie ille ꝯ quē igriť an̄ plenā facti discussionē ad honorē ꝓmoueri nō dꝫ. ex̄ de accusatiōibꝰ. Oīpotēs deus. cū ḡ fama qn̄qꜫ leuiť insurgat. nō sp̄ dꝫ iudex ad inq̄sitionē ꝓcedere. si nō fuerit accusator. Itē ex̄ de accusationibꝰ. Qualr̄. ⁊ qn̄. 2ᵒ. iquisitionē clamosa isinuatio dꝫ p̄uenire. ſꝫ nō est clamosa isinuatio sin̄ oı̄ accusatore. ḡ iudex nō dꝫ ad inq̄sitionē ꝓcedere ꝑ fama. si nullꝰ fuit accusator. Itē. 4ᵃ. q. 4ᵃ. Nullus itroducať. dı̄ ꝙ accusatores. ⁊ iudices nō idē sint. ſꝫ si iudex ꝑ sola fama ꝓcederet ad inq̄sitionē ip̄e eēt accusator ⁊ iudex. ḡ ꝑ sola fama ad inq̄sitionē ꝓcedere nō dꝫ. Cōtra Gen̄. 18ᵒ. dicit dn̄s Clamor sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ multiplicatꝰ est. ⁊ pccm̄ eoꝝ aggrauatū est. nimis descēdā ⁊ videbo vtrū clamorē q venit ad me ope ꝯpleuerit. ḡ silr̄ fama exn̄te dꝫ p̄latus ingrendo descēdere vtꝝ ita sit

Rn̄deo ꝙ mala fama qn̄qꜫ ē a certo motore. qn̄qꜫ ab icerto. de ꝯse. di. 4ᵃ. Secūꜫ ē. qn̄ hꝫ ortū ab icerto motore. si ad aures p̄lati deuenerit ꝑ clamosaꝫ isinuationē ⁊ ex ea scādalū in pp̄lo gn̄eť ꝓcedere dꝫ ad inq̄sitionē q̄uis nullus sit q se offerat ad accusādū fcm̄ vel famā. Sciendū tn̄ ꝙ malā famā nō faciūt dicta paucoꝝ talē. vt ꝑꝑ illā p̄latus ꝓcedere d̄beat ad inq̄sitionē. ex̄ de accusatiōibꝰ. Inq̄sitionis glo. vbi dı̄. Dicta paucoꝝ nō ifamāt. Vn̄ p̄latꝰ ꝑꝑ h̄ nō mouebiť ad ingrendū. fama. n. dꝫ esse ꝑ villā siue ꝑrochiā. ad h̄ vt fiat inq̄sitio vt hı̄ in eadē glo. ⁊. 2ᵃ. q. pᵃ. Deus oīpotēs. ⁊ cū ꝓcedit ad ingrendū ingri nō dꝫ sup̱ his de q̄bus infamia non p̄cesserit. Si aūt ortū hꝫ a certo motore vel a certis motoribus. aut sunt inimici ⁊ maliuoli. aut nō. ſꝫ sunt honesti ⁊ ꝓuidi. Si nō inimici. dꝫ ꝓcedere p̄latus ad inq̄sitionē. si inimici vel maliuoli. aut nō ꝯstat ita eē sub certitudine. ſꝫ solū ꝑ p̄sumptiōes nō violentas. ⁊ tūc ēt p̄latꝰ ad inq̄sitionē ꝓcedere dꝫ. Si aūt ꝯstat ita esse. vel ꝑ legitimā ꝓbationē. vel eoꝝ ꝓpriaꝫ ꝯfessionē. vel ꝑ violētas p̄sumptiones. ⁊ infamatus alr̄ fuerit boni nōis ⁊ persona notabil̄. nō credo ꝙ p̄latus ꝓcedere debeat ad inq̄sitionē. ex̄ d̄ canonica purgatiōe. Cū iuuētute. Et de accusationibus. Qualr̄. ⁊ qn̄. 2ᵒ. Quidā tn̄ dn̄t ꝙ vn̄cūqꜫ fuerit exorta mala fama ꝓcedendū ē ad inq̄sitionē. ⁊ infamato canonica purgatio idicenda ꝑꝑ scandalū. ex̄ de purgatione canoni. Accedēs. ⁊ de accusatiōibꝰ Qualr̄. ⁊ qn̄. 2ᵒ. in glo. ſꝫ h̄ credo eē intelligendū qn̄ illi a q̄bus fama ortū habuerit. nō ꝓbātur sufficiēt eē maliuoli vel inimici. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ ad correctionē fr̄is ꝓcedi pōt ꝑ accusationē. vel denūciationē. ex̄ de accusatiōibꝰ. Super his. ⁊ inq̄sitionē. Hos tres modos silr̄ hēs. ex̄ de accusationibus Qualr̄ ⁊ qn̄. 2ᵒ. §. Dꝫ ꝓcedere aūt ad correctionem fr̄is in modū accusationis p̄latꝰ nō dꝫ si legitimus non fuerit accusator. ⁊ sic intelligi dꝫ auctoritas.

Ad 2ᵐ dō ꝙ ꝑꝑ famā leuē isurgentē a maliuolis. vel inimicis ꝓcedi nō dꝫ ad inq̄sitionē. vt dcm̄ ē. nisi vel ꝑsona nō sit boni nōis. fama aūt ortū hn̄s a ꝓuidis ⁊ honestis viris nō ē res leuis. ſꝫ multum grauis. Ad 3ᵐ dō ꝙ mior ē falsa. pn̄t. n. eē multi clamose isinuātes. q tn̄ se n̄ offerūt ad ꝓbandū fcm̄ vel famā. Ad 4ᵐ dō ꝙ vt dı̄ ex̄ de accus. Qualr̄ ⁊ qn̄. 2ᵒ. nō idē est actor. ⁊ iudex cū denūciāte fama vel referēte clamore officiū suū iudex exeq̄tur. tūc enı̄ꝫ fama est quasi loco accusatoris.

Articulus quartus

c **Onseq̄nter** queriť de 4ᵒ. p̄ncipali. Et circa h̄ querūtur. 3ᵃ. Pᵒ vtrū accusatꝰ possit in aliq̄ ao cāu repellere accusatorem. 2ᵒ vtrū recusare iudicē. 3ᵒ. vtꝝ excip̱e ꝯ testes.

p **Rimo oñdo** ꝙ in nullo cāu accusatus pōt accusatorē repellere. q2 q̄nto accusať de crīe grauiori. tāto dꝫ hr̄e liberiorē defensionē. In crīali. n. cā reqrūtur canonice ⁊ districtissime ꝓbationes. 5. q. vl̄t. Epiphaniū. Sꝫ cū hō accusať de crīe heresis non pōt repellerē accusatorē. q2 in accusatiōe tal̄ crīs q̄libet crimiosi ⁊ ifames admittunť 2ᵃ. q. 7. Presumūt. ḡ multo fortiꝰ in nullo alio casu accusatꝰ pōt accusatorē repellere. Itē accusatio n̄ nocꝫ nisi accusanti si nō ꝓbať. ḡ q̄liscūqꜫ sit accusans nullū p̄iudiciū fit accusato. Cōtra mulieres ipuberes et paup̱es. ⁊ plures alij ab accusatiōe repellūť. 2. q. i. Prohibeť. Rn̄deo ꝙ accusatꝰ pōt repellere accusatorē. vel rōe mōi accusandi. vtpote si accusat de crīe absens ꝑ lr̄as. q2 de crīe nō pōt q̄s accusari per scripta. nec absens. 2. q. 7. Per scripta. ⁊. 3ᵃ. q. 9ᵃ. Absente. Aut q2 nō vl̄t iscribere. q2 sicut dı̄. ex̄ de accusatiōibus. Qualr̄ ⁊ qn̄. 2ᵒ. Accusationē ꝓcederē dꝫ legitia inscriptio. Vel ꝑꝑ ꝯditiōes accusantis. q2 multi sunt q ad accusandū s̄ꝫ iura nō admittunť s. heretici. pagani. apostate. ⁊ alij infideles. 2. q. i. Pagani. Itē criosi. 6. q. i. Qui crimen. Itē ꝯspiratoīs. 3. q. 4. Cōspiratores. Itē icestuosi. 3. q. 4. Cōsanguineoꝝ. Itē illi q sunt male opionis. 3. q. 5. Suspectos. Itē litigiosi ⁊ calūpniatores. 3. q. 5. Nullus. Itē ifames. 3. q. 4. Nl̄li. ⁊. 4. q. i. Diffinimꝰ Itē excōicati. vt supꝰ oñsuꝫ ē. Itē inimici ex̄ de accus. Cū oporteat. ⁊. 3. q. 4. Detractores.

Itē mulieres ipuberes. ⁊ paup̱es. 2. q. i. Prohibētur. Itē sortilegi. ⁊ diuinatores. 3. q. 5. Constituimus. Itē q sacerdotes fieri nequeūt. sacerdotes accusare nō pn̄t. 2. q. 7. Ipsi apl̄i. Itē ep̄m laici passim accusare nō pn̄t. 2. q. 7. c. pᵒ. Itē nec laici passim pn̄t accusare cl̄icos. 2. q. 7. Nullꝰ laicꝰ. Item accusatꝰ reaccusare nō pōt. nisi pᵒ purgatio precesserit. ⁊ nisi accuset de maiori crīe. 3. q. iiᵃ. Negāda pᵃ. ⁊. 2ᵃ. Cōtra talē. n. esset p̄sumptio ꝙ accusarꝫ ex odio. Itē accusator dꝫ eē liber genere nō s̄uus. 2. q. 7. Querēdū. Itē q nō ex zelo. sed odio accusant vel denūciāt n̄ st̄ audiēdi ex̄ de acc. Cū oporteat.

Itē cohitātes inimicis. ex̄ d̄ accu. Repellāť. Itē q iurauit n̄ accusare illū quē accusat. ex̄ de accu. Veniēs. Itē q tulit testioniū ꝯ aliquē in cā crīali n̄ pōt vt dn̄t aliq ip̄ꝫ accusar̄ de eadē cā. q2 iā eēt accusator suspectꝰ. ex̄ de accu. Cū. p. māconella. tn̄ p̄sbyť bōus nō tm̄ fuit repulsus ab accusatiōe. p. q2 fuissꝫ adductꝰ ꝑ teste ꝯ ip̄ꝫ. ſꝫ q2 erat ff. J. laici q ip̄ꝫ. p. p̄ꝰ accusauerat. ⁊ q2 fr̄. p. ip̄ꝫ. B. ātea de cā ꝯsili accu-

fauerat pp qd̄ p̄sbyter bon⁹ p̄sũebat̃ iimic⁹ dcl .p. ⁊
iō fuit repulsus ab accusatione ei⁹ q̄zuis accusaret
ip̄z de symonia q̄ ē crimē exceptũ. ⁊ de quo p̄dictus
p̄sbyter erat ifamat⁹. qd̄ p̄z p h̄ q sibi purgatio fuit
idicta. ⁊ q̄zuis p̄dcā vera sint. vt in pl̄ibus. tñ mul
ti de p̄noiatis admittũtur ad accusandũ in aliqb⁹
cāibus. vtpote si suā vl' suoꝝ iniuriā ꝑsequũt̃. 2. q.
pª. ꝓhibet̃. §. Pi tñ. vl' pp magnā cr̄is labē ⁊ picu
lũ. 7. q. 3. Presumũt. i fi. Et in aliqb⁹ alijs cāibus
val3. Ad pᵐ i oppᵐ dd̄ q nō valet qñ3. n. crim̄ ē
ita piculosũ3 q ad eius dep̄hēsionē pl'es vie iueniē
de st̄ q̄z ꝯ cr̄ia alia. maxie qñ ē crimē notabil'r ifecti
uũ3. sicut ē heresis. q̄zuis tñ ad accusādũ de illo cri
mine ⁊ alijs cr̄ibus exceptis. sicut st̄ crimē symōie
⁊ lese maiestatis admittāt̃ criosi ⁊ ifames. ñ tñ nisi
ꝯ ifamatũ. ex̄ de symonia. Tāta ē labes. i glo. Ini
mici vero in nullo cāu admittũt̃. ex̄ de accu. Cum
p. māconella. i glo. Ad 2ᵐ dd̄ q maioꝛ ē falsa. eo.
n. ip̄o q aliqs de cr̄ie accusat̃ coꝛā iudice ⁊ admit
titur accusatoꝛ. iā aliquo mō notat̃ accusat⁹. ⁊ gra
uatur ei⁹ opio. ita vt iteri ad honoꝛes nō debeat ꝓ
moueri ex̄ de accu. Oipotēs deus. in tex. ⁊ in glo. ⁊
giª. di. Tantis Daniel.

S Ecundo queritur vtrũ accusatus possit iali
quo cāu recusare iudicē. Et vr̄ q nō. Phi.
8°. ethi. c°. vlt. Nō ē possibile filio abnegare p̄rem
s3 iudex alicui⁹ p̄r ē ei⁹. g̊ nulli l3 iudicem recusare.
Itē ex̄ de vi. ⁊ hone. cl'i. Ura. A cl'icis ⁊ p̄sbyteris
q̄zq̄z foꝛnicarijs q̄zdiu ab eccl'ia tolerāt̃. nec hñt eui
dentia3 opis. licite diuina mysteria audiāt̃. ⁊ alia
recipiāt ur sacr̄a eccl'iastica. s3 oēm quē eccl'ia iudi
cē ꝯstituit tolerat. g̊ ꝯ eccl'ia3 facit qcũq3 iudicē suũ
recusat. Cōtra. 3. q. 7. Qd̄ suspecti. liceat ei q su
spectũ sibi iudicē putat añ q̄z lis inchoet̃ eũ recusa
re vt ad aliũ recurrat. Nā quodāmō nāle ē suspe
ctoꝝ iudicũ isidias declinar̃. ⁊ inimicoꝝ iudiciũ re
fugere velle. Itē paꝝ vltra. Si manifesta sũt cri
mina alicui⁹. tñ accusatiōe inimici ꝯdēnādus nō ē
g̊ a sit'i nec sn̄ia iudicis inimici. g̊ ēt manifeste crīo
sus iudicē sibi inimicũ recusare pōt. Rñdeo q in
aliqbus cāib⁹ licitũ ē iudicē recusare. Rōabile. n.
ē rē nō ꝯueniētē ad aliquē actũ ab illo actu repellerẽ
ꝑ viā licitā. qñq3 aũt accidit q ille q ponit̃ loco iu
dicis ad actũ iudicādi simpl'r icōueniēs ē. vel per
ꝯparationē ad aliquā cām. Si aũt simpl'r ē incōue
niens ab officio simpl'r remouēdus ē. Si aũt q̄ztũ
ad aliquā cām. ⁊ ad aliquā ꝑsonā ꝓ illa cā ab illa ꝑ
sona recusari pōt. Est incōueniēs qñ3 pp defectu3
rōnis. vt ꝑpetuo furiosus vel pp sexũ. vt femie vl'
ꝯditionē. vt serui. vel etatē vt ipuberes vel pp au
ditus d̄fectũ. vt surdus. vl' loq̄le. vt mut⁹. vl' pp d̄
fectũ bōi nōis. vt infamis. De oib⁹ istis h̄r. 3. q. 7.
Infamis. Uñ si aliqs taliũ assignaret̃ alicui ꝓ iudi
ce re⁹ illũ recusare posset. Si ēt accusatoꝛ ei⁹ iudex
eēt. q2 idē nō d3 eē accusatoꝛ ⁊ iudex. 2. q. pª. Multi.
Itē si merito suspect⁹ ē ei. ex̄ de ap. Cũ spāli. Su
spect⁹ aũt pōt eē mł'tis de cāis. s. si ē ei⁹ inimicus.
Uñ inimicus iudex rei eē nō d3. 3. q. 5. c°. vl't. Itē
si ē de terra aduersarij nimis ei familiaris. ex̄. Ut
lite. nō ꝯ accedēs. 2°. ⁊ de offō iud̄. del'. Insinuante.
Itē si h3 cām ꝯsil'em cũ aduersario. ex̄ de iud̄. Cā3
q̄z. 2°. Itē si ꝯsanguineus aduersarij. ex̄ de appel.
Postremo. Itē si iudex grauat' eũ 2. q. 6. Ois op
pressus. Uñ ⁊ Paulus cũ grauaret̃ a iudice. Cesa
rē appellauit. vt h̄r act. 25. Si tñ iudices dati sunt
de assensu vtriusq3 ꝑtis nō pñt recusari. ex̄ de cā ꝑ
ꝑe. ⁊ poss. Cũ oli3. Si aũt aliq's recusat iudicē ex cā
iniusta. vel mō iniusto ē puniēdus. 2. q. 6. Oimō.
Ad pᵐ in oppᵐ dd̄ q q̄zdiu iudex h3 ꝯditiōes iu
dici ꝯueniētes. ⁊ facit qd̄ facere d3. tũc assimilatur
p̄ri. nec recusari d3. s3 qñ non ē talis vt iudex eē de
beat. vel iustitiā deserit. iā p̄rem se nō oñdit. ⁊ pōt
recusari. Ad 2ᵐ dd̄ q nō ē sil'e. q2 hō in recipiēdo
sacr̄a a foꝛnicario q̄zdiu tolerat̃ ab eccl'ia. nec facti
euidētiā h3 i nullo sibi p̄iudicat. s3 freq̄nter hō sibi
p̄iudicaret. si nũq̄z iudicē ꝑ via3 licitā recusaret.

T Ertio q̄ritur vtrũ accusat⁹ possit i aliquo cāu excipe ꝯtra
testes. Rñdeo q sic. Testes. n. adducunt̃
ad ꝯfirmationē v̄itatis icerte iudici iq̄ztũ iudex ē. ⁊
iō ꝯ hos adductos i testioniũ de qb⁹ ē ꝓbabile f̄m
iura q de facili declinarēt a v̄itate pōt excipe reus
ad suā defensionē. ⁊ iō excipe pōt ꝯ quosdā pp nota
bilē itellect⁹ defectũ quo facilit̃ p̄iudicarēt v̄itati.
sicut sunt furiosi ⁊ mētecapti. 3. q. 7. ifames. §. Tria
Itē mioꝛes. 14. ānis pñt repelli a testionio ēt i cā
ciuili. 4. q. 3. c°. p°. In criali. Minoꝛ. 20. ānis. 4. q.
3ª. Itē in testioniũ. Itē pōt excipe ꝯ quosdā pp no
tabilē malitiā volũtatis qua facil'r hoies deserunt
v̄itatē. ⁊ iō repellũt̃ a testionio de cr̄ie ꝯuicti. ex̄ de
testib⁹. Testioniũ i glo. Et ifames. q2 si bona vita
defuerit fid̄ carebũt. ex̄ de ver. signi. Foꝛ⁹. i fi. Itē
secularis pōt excipe ꝯ illũ. q ꝯfitet̃. se eiusdē cr̄is so
ciũ eē. ex̄ de ꝯfess. c°. p°. Testes tñ pñt eē socij crimi
nis cũ agit̃ i modũ inq̄sitiōis. q2 l3 nō faciāt plena3
ꝓbationē. faciũt tñ p̄sũptionē. ex̄ d̄ testi. Qm̄. i tex.
⁊ in glo. Recipiũt ēt socij. crimis ad detegenᵐ cō
spirationē. ex̄ d̄ testi. cogēdis. Uenerabil'. i tex. S3
exp̄ssi⁹ in glo. ⁊ ēt ad detegenᵐ crimē lese maiesta
tis. ex̄ de ꝯfes. c°. p°. pp ēt malitiā heretic⁹ ꝯ catho
licũ testificari nō d3. 2. q. 7. Si heretic⁹. ⁊ q2 hoies
ex odio nimio ⁊ amoꝛe ⁊ timoꝛe. ⁊ mũeꝝ susceptōe
facil'r a v̄itate declināt. iō inimici a testionio ꝑ ex
ceptionē pñt repelli. 3. q. 5. Accusatoꝛes. ⁊ testes.
Itē domestici ⁊ familiares. ex̄ de testi. In l'ris. Itē
ꝓducti de domo actoꝛis vl' accusatoꝛis. 3. q. 5. Ac
cusatoꝛes. Itē pōt excipi ꝯ p̄re3 ne sit testis ꝓ filio
⁊ eꝯ°. 4. q. 3. §. Itē i criali. vt tñ dic̄ glo. ibidē pōt te
stari ꝓ etate vl' cognitiōe filij. pōt etiā testari ꝓ eo
in cā religiōis. 20. q. 3. Pñs Ite3 q2 fui metu dño
rũ supp̄mũt v̄itate3. iō ꝑ exceptione3. pñt r̄pelli. ex̄
de ver. sig. Foꝛus. tñ vt dr̄. 4. q. 3. §. Ite3 i criminali
Serui rñso tũc credendũ est cũ alia ꝓbatio ad eru
diendũ v̄itate3 nō est. dr̄ etiā. i. e. Serui. q fui n3
ꝓ dño. n3 aduersus dñ3. s3 ꝓ fcō suo iterrogari pñt
vt qñ ꝑ eos dr̄ aliqd ꝯmodatũ. vel depositũ. vt di
cit glo. ibidē. Itē q2 ꝓbabile ē q nimia paup̄tate
laboꝛātes facil'r pp reuelatōnē sue coꝛꝑalis iopie a
v̄itate decliarent ꝯ eos excipi pōt. 4. q. 3. Itē testiũ
qd̄ nō est itelligenᵐ de illis paupibus q volũtarie
pp deũ statũ paup̄tatis assumpserũt. q2 isti de illici
ta acceptione muneꝝ minime sunt suspecti. cũ pp
deũ oia relinquerũt q̄ habebāt ⁊ hr̄e poterāt. q2 ēt
nimia mutabilitas ꝓhibet firmā adherentiā cum
v̄itate. iō ꝯ feminas pōt excipi vt nō sint testes in
criali cā. q2 variũ ⁊ mutabile sepe inducit femina.
ex̄ de ver. sig. Foꝛus. tñ vt dr̄. 15. q. 3. §. Ex eo. i glo.

Mulier ƀm leges ſi nō ſit ꝯdennata de adulterio pōt teſtari ī oī cā. niſi in vltimis volūtatib'. ſ; ƀm canones in nullo crimie pōt teſtari niſi in exceptiſ ſ; in ciuilibus cāis pōt teſtari. Silr admittit in teſtimoniū cū ciuiliter agit de crimie. eēt ꝯ clericos de adulterio infamatos cū in modum inqſitionis ſeu exceptiōis agit. ex de teſti. Qm̄. in tex. ⁊ expreſſius in glo. ⁊ c. Tā lrīs. Merito ēt ꝯ illos pōt excipi q ſilem cām hn̄t cū aduerſario. ex de exceptionibus. Cū eccl'ia. tales. n. ſuſpecti eēnt. qꝛ teſtificando ꝑ cā illi' ſuā cām magis redderēt apparentez. Viles ēt ꝑſone ꝯ clīcos ī crīali cā ad teſtificandū recipi nō debēt. 3. q. pª. §. Quod aūt. dꝛ niſi ī exceptis crib' ſi de illis clīci fuerint īfamati. Et nota ꝙ aliquādo aliqs admittit ad accuſandū q nō admitteretur ad teſtificandū. qꝛ qn̄qȝ in aliquo caſu pōt accuſare ille cuius actoꝛ repellit. ex de his q mr̄oniū accuſare pn̄t. c°. vlt. in tex. ⁊ in glo. S; talis ad teſtificandū nō admitteret. ex ꝺ teſti. Licet ex quadā Cui' rō eſt. qꝛ v: dꝛ ex de his q mr̄imoniū accuſar pn̄t. c°. vlt. in glo. Per dictuȝ accuſatoꝛis nulla fit ꝯdēnatio niſi aſſint legitimi teſtes. ſ; ad dictū teſtium qs ꝯdēnatur. Itē nota ꝙ aliqn̄ pōt aliqs denūciare. ⁊ nō pōt accuſare. ex de deſponſatiōe ipube. Ad diſſoluendū. ⁊ de iure iurādo quēadmoduȝ. §. vlt. Teſtē aūt productū ⁊ ad teſtificandū admiſſuȝ dȝ iudex interrogare de. io. ſ. de cauſis. ꝑſonis. loco. tpe. de auditu. viſu. ſcia. ⁊ certitudie. credulitate ⁊ fama. ex de teſti. Cū cām in tex. ⁊ in glo. ⁊ debent ꝯcoꝛdare teſtes in his q̄ in h̄ verſiculo ꝯtinet Res ꝑſona locus. gradus. ſint ꝯſona tp̄s. Qꝺ aūt debeāt ꝯcoꝛdare in re ⁊ ꝑſona ꝓbat ꝑ h̄ ꝙ ſi nō concoꝛdarēt eēnt teſtes ſinglares. ⁊ tales ƀm iura non ꝓbant. ex de elec. Cum dilectus. ⁊ de ꝓbationib'. Licet. Qꝺ ēt in loco. ꝓbat per illud qꝺ dꝛ Daniel. 13°. de illis ſenib' quoꝝ vnus dixit vidiſſe iuuenē cū Suſanna ſub cynno. ⁊ alius ſub pino. Qꝺ etiaȝ in gradu cū teſtificant de parentela ꝓbatur ꝑ illud qꝺ dꝛ. 35ª. q. 6. De parētela. 2°. Qꝺ etiā ī tpe. ꝓbat ꝑ illud qꝺ dꝛ. 3. q. 9. Nihilominus.

c **Irca** litterā. Alterū iſtart clauiū. i. ſciaȝ diſcernēdi nō hn̄t oēs ſacerdotes Hic nō eſt tenēda magrī opio. vt dcm̄ eſt ī qōnibus. Moyſen ⁊ Aaron ſacerdotes. Moyſes ſacerdos dꝛ nō offō oꝛdinis. ſ; ptāte ſibi cōmiſſa a deo qua Aaron ꝯſecrauit. cū eēt pōtifex āni illi' ꝓphetauit. ꝗuis. n. intentio Cayphe mala fuerit tn̄ locutio vera fuit. ⁊ a ſpū ſcō mouēte linguā nō intētionē peruerſaȝ. Iudicās aliū q eſt in iudicādus cōdēnat ſeipm̄. Si h̄ referat ad iudiciū quo ſacerdoſ iudicat penitentē in foꝛo pnīe. Planū eſt. Sacerdos. n. criminoſus ſacrm̄ pnīe miniſtrando grauit peccat. Si aūt referatur verbū ad iudiciū exteri' nō ſic eſt dꝺ vlr. qꝛ iudex hn̄s crimē occultū in dādo iuſtā ſniaȝ ꝯ aliquē nō ꝯdēnta ſeipm̄. nō tn̄ mox reſtituit in ptātem ꝓſtinā. ſ. ꝗtū ad officij executionē. ⁊ ēt q ꝑ pniaȝ non ſtatiȝ remouentur de lege cōi ſequele peccati.

Di. xx.

s **Ciendū** eſt etiā. ⁊c. Supius determinauit magr̄ ꝺ penitētia ƀm eſſe ſuū. ⁊ de ptāte miniſtrorū pniam iniūgentiū. Hic determiat de effectu remiſſionis ex pte ſuſcipientiū. ⁊ diuiditur in. 3. P° agit de mō remiſſionis moꝛtaliū. 2° venialiū di. ſequēti. 3° de reditu dimiſſoꝝ di. 22ª. Pª in. 2. P° agit de remiſſione pccōꝝ. ⁊ de effectu remiſſionis moꝛtaliū quo ad deū. 2° quo ad eccl'iā ibi. Solet etiā queri. Pª in. 3. P° agit ꝺ remiſſione pccōꝝ quo ad illos qui in fine incipiunt penitere. 2°. quo ad illos q an̄ finē incipiūt. ſ; non ꝑficiūt ibi. Si vero queritur. 3° quo ad illos q iniuncta ſed nō ꝯdignā pniam ꝑficiūt ibi. Si vero q̄ritur de illo. Illa ps q̄ ibi incipit. Solet ēt queri. diuidit in. 4. P° agit de effectu remiſſiōis pccōrū quo ad ſatiſfactionis ipoſitionē. 2° quo ad abſolutionē ibi. Sciendū eſt. 3°. quo ad abſoluentis ptātez ibi. Nō tn̄ dȝ. 4° quo ad abſolutiōis ſuſceptionē ibi. Si aūt queritur.

c **Irca hanc** di. querēdū ē ꝓncipaliter de. 5. P° de pnia illoꝝ q in articulo moꝛtis icipiūt penitere. 2° ꝺ pena purgatoꝛij. 3°. de valoꝛis idulgentiaꝝ ꝗtitate. 4° de his quib' valet. 5° de his q pat eas dare. Circa ꝓmū querūt. 3ª. P° vtrū aliqs i articulo moꝛtis p° penitens poſſit digne penitere. 2° vtrū tali debeat ſacerdos aliquā ſatiſfactionē imponere. 3° vtrū alius poſſit pꝛo alio ſatiſfacer.

p **Rimo ondo** ꝙ aliquis in articulo moꝛtis ꝓmo penitēs nō pōt digne penitere. Aug. in li°. de lapſu mūdi ſermone. 24. verſus finē. ⁊ ē de pe. di. 7ª. §. ꝗꝗ. Et recitat magr̄ in lr̄a hui' di. c. p°. Si vis agere pniam qn̄ iam peccare nō potes. pccā te dimiſerūt. nō tu illa. Sed nemo pōt digne penitere niſi dimittat pccā. Itē de pn̄ijs di. 7ª. §. Hoc aūt. ⁊ recitat magr̄ in lr̄a huiuſ di. c. j. Nullus expectet qn̄ peccare nō pōt. arbitrij. n. querit deus libertatē vt delere poſſit cōmiſſa. nō neceſſitatē. Cū g ibi loquat de illis qui in articulo moꝛtis penitent. vꝫ ꝙ eoꝝ pnia non ſit libera. ſ; neceſſaria. ⁊ ꝙ homo per eam non ꝯſequat pccōꝝ remiſſionē. Cōtra. Sacrificiū veſpertinū in lege erat acceptabilius. vt pȝ leuit. 6°. ⁊ recitat magr̄ in lr̄a hui' di. c. j. ſed pnia ſerotia ſignificata eſt ꝑ ſacrificiū veſpertinū ƀȝ gl. ſup illud pſal'. Eleuatio manuū meaꝝ ſacrificium veſpertinū. g pnia ī fine vite dignioꝛ ē ꝗ̄ alia pnia Ad iſtā qōnez fuerūt vel ſunt quidā heretici dicētes hoīem non poſſe digne penitere poſtꝗ̄ eſt in lecto moꝛtis. ſi an̄ pniam nō incepit. ſ; hec opinio eſt ꝑniciosa hereſis cōtra ſacrā ſcripturaȝ. latro. n. cui dixit xp̄s. Hodie mecū eris in paradiſo. vt habet Luce. 23°. erat in cruce ſicut in lecto moꝛtis qn̄ penituit. ⁊ ēt eſt hereſis illa ꝯ rōnē. qꝛ ꝗ̄diu hō ē ī hac vita vſum retinēs li. ar. ſicut pōt ſe a deo auerter ex defectibilitate ꝓpꝛia. ita pōt ſe ad deū cōuerter digne cū auxilio diuine gr̄e. Dicendō g ad qōnē ꝙ homo in articulo moꝛtis ꝗ̄diu vſuȝ retinet li. ar. pōt penitere digne. tūc. n. eſt pnia digna cū penitēſ efficaciter dolet de p̄teritis. ⁊ ꝑponit cauere a moꝛtalibus futuris. ⁊ ꝯfiteri vere. ⁊ ſatiſfacere pꝛo poſſe. ⁊ ꝙ ad hec oīa ꝓncipaliter moueat per amoꝛez bonitatis diuine. Hos aūt oēs motus mentis pōt habere ille qui in hoꝛa moꝛtis incipit penitere. ꝗuis ſit difficile. ⁊ qn̄ hoc accidit eſt ſpāle bn̄ficiū diuine miſericoꝛdie. ⁊ ſic pꝛocedūt arª ad partē ꝓmā concludūt. n. bene ꝙ eſt periculū in expectando. ⁊

difficultas habendi veram pniaʒ illi qui vſqʒ tūc noluit penitere. Ad arᵐ ad ꝑtem ſaʒ dō ꝙ q̄ʒuis ꝯtingere poſſit q̄nq̄ʒ. ꝙ pnia tarde icepta melior ſit aliqua alia pnia feſtina. tñ ſimplr̄ melius eſt penitere cito q̄ʒ tarde. tū qꝛ eſt ſecurius. tum qꝛ talis penitētia ceteris paribus plus habet de rōne voluntarij. Vñ per ſacrificiū veſpertinū nō ſignificabat pnia tarde incepta. ſed cito incepta. vſqʒ tamē in fine perſeuerans.

s **Secundo** queritur vtrum penitenti in articlo mortis debeat ſacerdos aliquā ſatiſfactionē iponere. Rñdeo ꝙ nō. qꝛ nō eſt in ſtatu in quo poſſit facere penitentiā exteriorē. ſʒ interiorē tm̄. dʒ tñ ſibi penam pccō debitā manifeſtare dicendo. Si eſſes ſanus tantā pniam deberes facere. ⁊ dʒ iſta intimatio fieri ꝑ modū cuiuſdā ꝯſolatiōs reducēdo ſibi ad memoriā magnitudinē diuine miſericordie remittentis pccā per ſolā penitentiā interiorē. q̄ʒuis hō nō poſſit exteriorē facere. talis .n. pene manifeſtatio excludit deſperationē. ⁊ ꝓmouet pniam interriorē. Huic ꝯcordat qd̄ dr̄. 26. q. 7. c. j. ⁊ recitat magr̄ in lr̄a huius di. c. 4°. Ab ifirmis in ꝑiculo mortis poſitis pura eſt ingrenda ꝯfeſſio pccōꝝ. non tñ iponenda eſt illis q̄ʒtitas pnie. ſed innoteſcēda.

t **Tertio que**ritur vtrū ali⁹ poſſet ſatiſfacere pro alio. Et vr̄ ꝙ ñ 2°. Coꝝ. 5°. Oēs vos manifeſtari oʒ añ tribunal xp̄i vt recipiat vnuſqſqʒ ꝓpā corporis ꝓut geſſit ſiue bonū ſiue malū. Itē pſal. Ad deū. tu reddes vnicuiqʒ iuxta opa ſua. Itē ꝑncipalior ps ſatiſfactiōis ē in ꝯtritione. ſʒ nullus pōt ꝓ alio ꝯteri. qꝛ tunc peccator adultus ſaluari poſſet ſine ꝓpā cōtritione. g̊ nullus pōt pro alio ſatiſfacere. Item nullus pōt alteri mereri ꝑmiū vite eterne. g̊ a ſilī nec remiſſionē debite pene. Itē ſi ali⁹ obligat ſe ad ſatiſfaciendū ꝓ alio. non ꝑꝑ h̄ ſtatim euolat ali⁹ ⁊ tñ vr̄ ꝙ euolaret ſi ſatiſfactio alterius pro ipō ſufficeret. Contra Gal. 6. Alter alterius onera portate. ⁊ ſic adiplebitis legē xp̄i. Itē. 26. q. 7. c. p°. dr̄ ꝙ ſi infirmus migrauerit orōnibus amicoꝝ ⁊ elaꝝ largitionibus pondus pnie ſubleuādū eſt. Itē xp̄s ſatiſfecit ꝓ pccis nr̄is. cū g̊ nos ſimus corpis myſtici xp̄i mēbra. vr̄ ꝙ poſſumus ⁊ debem⁹ nō tm̄ ſatiſfacere pro nobis. ſʒ ēt ꝓ alijs. Rñdeo ſatiſfactio ē ꝑꝑ duo. ſ. ad faciendū emendā ꝓ pccō. ⁊ vt ſit medicamentū ꝯ ſequelas pcci. q̄ duo includūtur in deſcriptione ſatiſfactiōis ſuꝑius poſita que eſt pccōꝝ cauſas excidere. ⁊ eis aditū nō indulgere. Quātuʒ ad effectū ſm. vnus nō pōt ſatiſfacere ꝓ alio. quia caro vnius nō domat ꝑ ieiuniū alteri⁹. nec ꝑ elam ⁊ orōneʒ vnius. alter ad bōa ſilia aſſueſcit. niſi per accidēs inq̄ʒtū aliqs ꝑ bona opa q̄ facit ꝓ alio pōt ſibi mereri de ꝯgruo augmentū gr̄e qua facili⁹ aſſueſcit ad bonū faciendū. ⁊ malū vitādū. ſʒ hec ſubuentio nō eſt ꝑ modū ſatiſfactiōis. ſʒ meriti. Quantū aūt ad ꝑmū effectū. vnus pōt ꝓ alio ſatiſfacere vtroqʒ exñte in charitate. ⁊ debitore ꝑ ſe ſatiſfacer̄ non potēte in hac vita. ⁊ obſeruata debita ꝓportōne pene. Opus. n. factū a nō exñte in charitate nō eſt ſatiſfactoriū ꝓ aliquo. ēt q̄ʒdiu nō eſt in charitate opus factū ab illo nō ē ſatiſfactoriū. qꝛ ſolis amicis dei bona facta ex charitate cōicari pñt q̄ʒtuʒ eſt ex debito. g etiā ſatiſfacere ꝑōt ꝑ ſeipm in hac vita ⁊ nō vult vere penitēs nō ē. ⁊ iō opus qd̄ aliqs facit ꝓ iſto nō ſaciſfacit ꝓ pena iſti⁹ q̄ʒuis ipm poſſit iuuare ꝑ modū meriti de cōgruo. ⁊ qꝛ ceteris ꝑibus magis ſatiſfactoriū ē pro penitēte opus factum ab ipōmet q̄ʒ ab alio. ſicut efficacius ceteris ꝑib⁹ meretur hō ſibi q̄ʒ alij. iō ꝓportionalr̄ dʒ eē maior pena in ſatiſfaciēte ꝓ alio q̄ʒ illa q̄ ſufficeret alij. ſi ſatiſfaceret ꝓ ſeipō. charitas tñ ſatiſfacientis ꝓ alio in tm̄ poſſet excedere charitatē illi⁹ ꝓ quo ſatiſfacit. ꝙ non oporteret ipm ad ſatiſfaciendū pro alio ſoluere penā maiorē q̄ʒ alius ſoluiſſet ſi ſatiſfeciſſet ꝓ ſeipō. qꝛ tanto magis opus eſt ſatiſfactoriū ceteris ꝑib⁹ q̄ʒto ex maiori charitate ꝓcedit. Ad ꝑᵐ ⁊ 2ᵐ i oppᵐ dō ꝙ ꝓpā opa hoīs dicunt dupl̄r. aut vere. ſ. illa q̄ ipēmet facit. aut interꝑtatiue. ſ. illa q̄ facit ali⁹ ꝓ alio. Vel pōt dici ꝙ h̄ intelligendū eſt d̄ oꝑibus ordinatis ad ꝑmiū ſubſtantiale. qd̄ vnuſn̄ pōt alij mereri etiā de oꝑibus qbus hō meret̄ dānationē eternā quā vnus alij mereri nō ꝑōt. Ad 3ᵐ dō ꝙ hic loquimur de ſatiſfactiōe ſm ꝙ diſtinguit̄ ꝯ ꝯtritionē q̄ ꝯtritio eſt neceſſaria ad remiſſionē offenſe. Ad. 4ᵐ dō ꝙ nō ē ſilē qꝛ ꝑmiū vite eterne menſurat̄ ſm q̄ʒtitatē charitatiſ. ⁊ actuū volūtatis interiorū elicitoꝝ ex charitate. q̄ nullus purus hō alij potuit vnq̄ʒ de ꝯdigno mereri ꝑꝑ excellentiaʒ amicitie diuine. ſʒ ſolutio pene nō eſt res tanti ꝑtij. ⁊ iō ꝯceſſuʒ ē vt vnus ꝓ alio ſoluere nō potēti poſſit ſoluere. exᵐ. Si hō eſt alicui⁹ inimicus. ⁊ dʒ eidē. 100. groſſos. talis pōt illud debitū ꝓ eo ſoluer̄ qui ipm non poſſet amicū eius facere vel amicitiā augere. Vel pōt dici ad arᵐ ⁊ clari⁹. ꝙ ſi homo nō pōt mereri ꝑ ſe ꝑmiū vite eterne. marituʒ xp̄i ſibi ſubuenit mediāte ſacr̄i baptiſmi ſuſceptiōe. vt pʒ in ꝑuulis. Si pōt mereri. qd̄ pōt oīs hñs vſum li. ar. cū adiutorio dei. tūc. n. nō eſt rōnabile ꝙ alius poſſit ſibi mereri ipō nolēte. ſicut nec alius ſatiſfacere pōt pro alio potēte vel ſatiſfacer̄ nolēte. Ad 5ᵐ. dō ꝙ ſi vnus obligat ſe ad ſatiſfaciēdū ꝓ alio non ſtatiʒ eſt ꝑꝑ hoc debita pena ſoluta. ⁊ iō ali⁹ nō euolabit quouſqʒ pena ſoluta fuerit. Si aūt queraſ vtrū iſte ſatiſfaciendo ꝓ alio ēt ſatiſfaciat ꝑ ſeipō vr̄ aliqbus ꝙ nō. qꝛ tūc tanta pena q̄ neceſſaria eēt ꝓ vno ſufficeret pro duobus. ⁊ pari rōne ꝓ tribus vel quattuor. ⁊ ſic deiceps qd̄ eſſet ꝯ iuſtitiā. tñ iſte ſatiſfaciendo ꝓ alio meret̄ ſibi augmentū ſubſtantialis ꝑmij. qd̄ multo plus valet q̄ʒ remiſſio pene. Et ſi dicas ꝙ hō non poſſet mereri ꝓ alio gn ꝑncipalius mereat̄ ꝓ ſe quomō pōt ſatiſfacere pro alio gn ēt ſatiſfaciat ꝓ ſe. Rñdeo ꝙ ꝑmiū ſubſtātiale ē bonū cōe ꝙ per cōicationē nō minuit̄. ſed remiſſio pene bonū ꝓpriū eſt. bonū aūt ꝓpriū plurib⁹ cōicatū minus cuilibʒ efficitur. Mihi aūt vr̄ ꝙ q̄ʒuis ille qui ſatiſfacit ꝑ alio illud opus nō ſit ex debito ſatiſfactoriū ꝓ ſeipō. eſt tñ ſʒ aliqd ꝓ ſeipō ſatiſfactoriū per diuinā miſericordiā. vel ſm alios q̄ʒuis nō ſit ſatiſfactoriū pro ſeipō per modum ſolutionis ꝑ quē modū ē ſatiſfactoriū ꝓ alio. ē tñ ſatiſfactoriuʒ pro ſeipō per modū meriti de congruo.

Articulus ſecūdus

c **Conſequēter** queritur de. 2°. ꝑncipali. Et circa h̄ querūt̄. 3°. P° vtrū pena purgatorij ſit grauior qualibʒ tꝑali pena. 2° vtꝝ

Nō ꝙ ſatiſfactio ꝑ alio

satiſfactoꝛia. 3° vtrū ꝑ miſteriū demonū infligať.

p **Rimo oñdo** ꝙ pena purgatoꝛij ñ ſit grauioꝛ qualibet tempoꝛali pena. ſm̄ Phi. 2°. de aīa. Actus actiuoꝝ ſunt in patiente ⁊ diſpoſitio. ſ3 ꝯiunctū ex aīa ⁊ coꝛpoꝛe eſt magis diſpoſitū ad patiendum q̄3 aīa ſeperata. ġ magis affligitur homo a nociuo in hoc mundo q̄3 aīa in purgatoꝛio. Item ignis conflagrationis qui pꝛecedet iudiciū purgabit quos inueniet purgandos. ſ3 eius duratio longe erit minoꝛ q̄3 duratio ignis purgatoꝛij. ġ virtus ſua ī affligendo erit maioꝛ. aut aliqui ſine ſufficienti punitōne tranſirent. Itē aīe in purgatoꝛio cū cognoſcāt ſe ⁊ habitus qui ſunt in ſe. in ſe vident habitū charitatis. ⁊ ſe vidēt in ſtatu in quo illū perdere ñ pñt ġ ſe uident a diuina amicitia ſeperari non poſſe. ⁊ ex cōſequenti certe ſunt ꝙ habebūt vitā eternā. ſ3 cū tali certitudine nō v̄ꝛ poſſe eē tanta pena ſicut pōt eē cum talis certitudinis carentia. ġ in hac vita in quā hoīes nō ſunt certi de hñda vita eterna pōt eē maioꝛ pena q̄3 purgatoꝛia. Contra magr̄ in lr̄a hꝰ di. c. p°. ⁊ eſt de pe. di. 7ª. §. Hoc aūt. dicit de igne purgatoꝛio. ꝙ ⁊ ſi eternus nō ſit miro tñ mō grauis ē. excellit. n. omnez penā q̄3 vnq̄3 paſſus eſt aliquis in hac vita. nūq̄3 in carne tanta inuenta eſt pena l3 mirabilia martyres paſſi ſint toꝛmēta. Itē Algazel. 5. li. phiſi. c. 4°. dicit de purgatoꝛia pena. ꝙ eſt cruciatus in effabilis. ſed omnis pena huius vite ē effabilis. ergo grauioꝛ eſt pena. purgatoꝛij qualibet alia tempoꝛali pena. Rñdeo ꝙ pena cauſatur dupl'r. ſ. ex abſentia boni amati. ⁊ pñtia mali oditi ⁊ vtroq̄3 mō pena purgatoꝛij maioꝛ eſt qualib3 pena tēpoꝛali. aīe. n. in purgatoꝛio quia motus earu3 nō retardatur mole coꝛpis vehemētiſſime deſiderāt eū deo pfecta fruitione ꝯiūgi. ⁊ iō ex huiꝰ fruitōnis cōiūctionis abſentiā vehemētiſſime affliguntur. maxīe cū tp̄s videāt aduenīſſe quo cū deo pfecte eēnt ꝯiūcte. ſi dū erant in coꝛpoꝛibus penā ſuis pccis debitā pſoluiſſent. q2 ēt pena nō tm̄ eſt leſio. ſ3 leſionis appꝛehenſio. vel ex tali appꝛehēſiōe cāta. iō tanto ceteris pibus pena ē maioꝛ. q̄3to appꝛehēſio leſiōis eſt foꝛtioꝛ. aīe aūt in purgatoꝛio foꝛtioꝛis ſunt apphenſiōis q̄3 dū erāt in coꝛpoꝛibꝰ. Uñ ſicut dicit Algazel. 5. li. phi. c. 4°. In h̄ mūdo aīa nō ſentit cruciatū ſuum. qm̄ pp occupationē ſui circa coꝛpus eſt. Sicut q occupatus in bello vel in periculo nō pcipit laboꝛē ſuū. ⁊ iō ſi inferēs leſionē eſſ3 equale inferētibꝰ leſionē in h̄ mūdo adhuc pena ſēſus in purgatoꝛio lōge eēt maioꝛ q̄lib3 pena in hoc mūdo. cū ġ ignis affligēs aīas ī purgatoꝛio magis ſit actiuus igne nr̄o. qui tñ inter alia elemēta maxime eſt afflictiuus nulli dubiū pōt eſſe qn pena purgatoꝛij ſit longe grauioꝛ q̄3 aliqua pena in h̄ mūdo. Hic aūt ſupponimꝰ aīam poſſe pati coꝛpoꝛali igne qd ⁊ ꝑ quē modū īferiꝰ declarabiť deo dāte. cū de pena dānatoꝝ ageť. Ad pm̄ in oppm̄ dō ꝙ ſola leſio non ſufficit ad penā ſenſus. ſ3 requiritur leſiōis apphenſio q̄ maioꝛ eſt in aīa ſeperata q̄3 coꝛruptibili coꝛpoꝛi cōiuncta. ⁊ p̄terea q̄3uis ꝯiunctum ſit magis diſpoſitū ad patiendū paſſione abijciēte a ſubſtantia. nō tñ ex h̄ ſequiť ꝙ ſit magis diſpoſitu3 ad paciendū ſimpl'r. ⁊ p̄terea vt dictū eſt inferēs paſſionē aīabus in purgatoꝛio magis actiuū eſt q̄3 qdcūq̄3 inferens purgationē in h̄ mūdo. Ad 2m̄. dō bñ ꝯcludere. bꝛeuitas. n. punitiōis illoꝝ q per illu3 ignē purgabūť recōpenſabiť per intēſionē acerbitatis. Ad 3m̄ dō ꝙ q̄3uis aīe in purgatoꝛio certe ſint de habenda vita eterna q̄ certitudine ꝯſolanť tñ ex foꝛti apphenſione dāni ex dilatione vehemētiſſime affliguntur.

ſ **Ecundo queritur** vtꝝ pēa purgatoꝛij ſit ſatiſfactoꝛia. Et vr̄ ꝙ nō. Nulla pena eſt ſatiſfactoꝛia niſi volūtarie aſſumpta. vl' tollerata. ſ3 pena quā ſuſtinēt aīe in purgatoꝛio nō eſt ab eis volūtarie aſſumpta neq̄3 tollerata. q2 ab illa deſiderāt liberari. ġ nō eſt pꝛo eis ſatiſfactoꝛia. Itē ſatiſfacere eſt mereri remiſſionē pene. ſ3 aīe ī purgatoꝛio ſunt extra ſtatū merendi. ġ ſunt extra ſtatu3 ſatiſfaciendi. Contra pena debita nō remittiť ſine aliqua ſatiſfactione. ſ3 ſi nullus ſatiſfaceret pꝛo illis q ſunt in purgatoꝛio in hac vita. tñ ꝑ illā penā ad vltimū liberarenť ab obligatione pene pccō debite. ġ illa pena eſt ſatiſfactoꝛia. Itē oīs pena patienť ab exñte in charitate tollerata eſt ſatiſfactoꝛia. ſed aīe in purgatoꝛio ſunt in charitate. ⁊ patienť illā ſuſtinēt penā. ġ eſt ꝓ eis ſatiſfactoꝛia. Rñdeo ꝙ debitoꝛ a ſuo debito pōt dupl'r liberari. Uno mō cu3 ſoluit debitū. Alio mō cū creditoꝛ accipit illud qd ſibi debitū eſt debitoꝛe irreqſito. Ad ſil'itudinem mōi p̄mi liberať homo a pena pccō debita illā exoluendo per penā volūtarie aſſumptā. ⁊ h̄ eſt ſatiſfacere plene ⁊ ꝓp̄e. Ad ſil'itudinē mōi ſecūdi liberantur aīe decedentes cū gr̄a ab obligatione pene peccatis debite ꝑ penā quā in purgatoꝛio ſuſtinēt patientur. talis tñ pena nō ita ꝓpꝛie dici pōt ſatiſfactoꝛia. ſicut illa que volūtarie eſt aſſumpta. ⁊ iō parū de pena quā homo volūtarie aſſumit in h̄ mundo liberat eū a magna poꝛtione illius pene q̄ ē ī purgatoꝛio. Ad pm̄ dō ꝙ eſt volūtarie tollerata. quia ſciūt ea3 eſſe iuſtā. ⁊ q2 plus volūt illā penā ſuſtinere q̄3 ꝑpetuo dei viſione carere. ad quā ſciūt ſe nō poſſe ꝑtingere manente in eis obligatiōe ad penā. Ad 2m̄. dō ꝙ aīe in purgatoꝛio q̄3uis ſint extra ſtatū merendi augmētu3 gr̄e. nō tñ ſunt extra ſtatum merendi liberationē ab obligatiōe pene. accipiendo mereri ꝓ patienť ſuſtinere penā ꝑ quā liberanť ab obligatione p̄dicta. Ad arª ad ꝑte3 ſ'am dō ꝙ bñ ꝯcludūt ꝙ illa pena inq̄3tū eſt ab eis patienť tollerata aliquo mō rōne3 ſatiſfactiōis h3 inq̄3tū per eam liberātur ab obligatione pene debite pꝛo peccatis. ⁊ hoc eſt verum.

t **Ertio** queritur vtru3 pena purgatoꝛij per miſteriū demonū infligatur. Et v̄ꝛ ꝙ ſic. ꝯuenientius eſt bonus hoīes affligi ꝑ malos angelos q̄3 bonos per bonos. ſ3 bonus angelus fecit emarceſcere neruū femoꝛis Jacob. vt hr̄ Geñ. 32°. ġ videtur ꝙ mali angeli affligāt aīas ſ in purgatoꝛio. Itē mali āgeli affligūt bonos hoīes in hac vita. vt p3 Job. 2°. ġ a ſili affligūt animas in purgatoꝛio. Itē magr̄ di. 47ª. c. vlti. dicit ꝙ habebūt toꝛtoꝛes in pena quos habuerunt incentoꝛes in culpa. Contra. nō decet illū qui de aliquo iuſte triumphauit poſtea pūiri per ip̄m. ſed aīe que ſunt in purgatoꝛio iuſtitie adherendo diabolum vicerūt. ġ non eſſet ꝯueniens ꝙ punirētur miniſterio eoꝛum. Item illam penam demones ſciunt indubitanter eſſe ad vtilitatē eoꝛu3 qui pu-

niuntur.ſed demones non querunt vtilitatē ani-
marū.ſʒ dānū ğ videt̃ ꝙ anime in purgatorio non
puniūtur miniſterio demonū. Rñdeo ꝙ ꝗuiſ bo
ni angeli ⁊ mali aſſiſtant morientib⁹ boni ad adiu
uandū.mali ad nocendū ſi pñt.⁊ ad videndū ſi ali
quid habent in eis. Uñ ⁊ legitur i vita beati Mar
tini.demonē dū moriebat̃ aſtitiſſe.⁊ ꝗuiſ ꝑ bonos
deducātur ad locū penalē forte ꝯcomitātibus ma
lis libent̃ aſpiciētibus penas eoꝝ ꝗuis nihil vide
ant in eis ſe poſſe hr̄e.tñ in loco penali non puniūt̃
miniſterio demonū.vt bene oñdunt rōnes ad par
tem ſm̄ adducte.nec miniſterio bonorū āgelorū.
ſed ſola diuina iuſtitia ignem purgatoriū ſicut in-
ſtrumentū applicante ad punitionē earū. Ad p^{m}
in opp^{m} dō ꝙ magis eſt ꝯueniens bonos hoīes in
hac vita affligi a bonis angelis.qñqꝫ ad cautelam
contra aliqđ futurū malū.ſicut angelus fecit emar
ceſcere neruū femoris Jacob ad precauendū moti
bus ꝯcupiſcentie ꝗ in alia vita bonoſ affligi a ma
lis quos vicerūt. Ad 2^{m} dō ꝙ nō eſt ſile. q2 in hac
vita durant pugna inter malū angeluʒ ⁊ bonū ho-
minē.⁊ exercitant̃ boni hoīes per angelos malos
Ad 3^{m} dō ꝙ illud verbū magr̄i intelligendū ē de
dānatis ⁊ pro tempore ante iudicium.

Articulus tertius

c ONſeqnter queritur de 3°.ꝑnci
pari.⁊ circa h̄ que-
runt̃.3^{a}. P° vtrū indulgētie q̄s dat
ecclīa aliqđ valeant. 2° vtrū tantuʒ
valeant ꝗtū ſonant. 3°.vtrū valeant aliquibus
poſt hanc vitam.

p PRimo oñdo ꝙ indulgētie p̄dicte
nihil valeant.quia i-
utilis eſt ſimoniaca donatio.ſʒ in iſtis idul
gentijs dantur ſpūalia ꝑ tꝑalib⁹.vt ꝑ ecclījs ⁊ ho
ſpitalibus ꝯſtruendis.dare aūt ſpūale ꝑ tempora
li ſymoniachū eſt.ğ tales indulgentie inutiles ſūt.
Jtem inferior nō pōt abſoluere a pena impoſita
a ſuperiori.ſʒ deus cū per cōtritionē penitentis re
mittit ei culpam.⁊ obligationeʒ pene eterne. obli
gat ipm ad aliquā tꝑaleʒ penā.ğ illa per ingulgen-
tias datas a p̄latis ecclīe non pōt remitti. Cōtra
ecclīa errare non pōt. Uñ Luce.22°.dicit dñs Pe-
tro.Ego rogaui ꝑ te vt non deficiat fides tua. Cū
ğ tota ecclīa affirmet tales indulgentias valere ꝯ
cedendū eſt ꝙ valent. Ad iſtā qōnē dixerūt qdaʒ
iſtas indulgentias velere in foro ecclīe remittēdo
penas taxatas a iure vel a iudice.non tñ aliqd re-
mittendo de pena a deo taxata. Sed contra ſm̄
illam opinionē.indulgentie ſimplr̄ magiſ nocerēt
ꝗ valerent.q2 abſoluendo a penis ſatiſfactorijs:
ad penas purgatorij q̄ ſunt grauiores transmitte-
rent.iō ſimplr̄ dō eſt ꝙ indulgentie ſi dantur ab il-
lo q pōt eas dare.⁊ ex rōnabili cā.ſ.ꝑ vtilitate ec-
clīe valēt diſpoſitis facientibus illud qđ ꝯtinetur
in forma indulgentie.ꝑ eas.n.remittitur aliq̄ por-
tio pene a deo taxate.hoc aūt facere pōt ecclīa .qa
h̄ facit ex diuina auctoritate.theſauꝝ eni meritoꝝ
ſ.xp̄i ⁊ martyrū ⁊ꝯfeſſorū ⁊ virginū recōmendauit
ecclīe diſpenſandū cū ecclīe in p̄latis tradidit cla-
ues regni celoꝝ.meritū.n.paſſiōis xp̄i ſufficiēs fu
it ꝑ ſolutione oīuʒ penarū nr̄is peccatis debitarū

voluit tñ ad bonū nr̄m nos adultos ꝑ aliqua obſe
quia penalia fieri ꝑticipes illius meriti. Ad p^{m} i
opp^{m} dō ꝙ nō dant̃ ſpūalia ꝑ tp̄alibus niſi ꝑ accñſ
cū.n.dantur indulgētie ꝑ ecclījs vel hoſpitalibus
cōſtruendis nō dantur vt in illis tp̄alibus ſiſtatur
ſed ꝑꝑ vtilitateʒ ſpūaleʒ cōſequentē. Unde nō dā-
tur ꝑ tꝑalibus niſi inꝗtū ordinantur ad ſpūalia.
Ad 2^{m} dō ꝙ inferior bene pōt abſoluere a pena i
poſita a ſuperiori auctoritate ipi⁹. Uel pōt dici ꝙ
p̄latus dans indulgentias a penis a deo taxatis ñ
abſoluit.ſʒ de theſauro ecclīe illas ſoluit. Sacer-
dos aūt in foro pnīe ꝑ virtuteʒ ſacr̄i poteſtate claui
um a deo ſibi data partē pnīe a dō taxate remittit.

s SEcundo queritur mtrum in dulgen
tie tantum valeant quātuʒ
ſonant. Et videtur ꝙ nō.quia tunc tm̄ va-
lerent danti vnū denarium ꝗtū danti.100.libras
⁊ venienti viſitare locū ſm̄ de ꝑpe ſicut de longe.
cū in idulgētijs ꝯtineat̃ qcūqꝫ dederit elīaʒ ſuaʒ ꝑ
tali facto.vel viſitauerit talē locū ſcm̄ habebit tm̄
de indulgentia. Jtē cū danti eliam ꝑ tali fcō ꝯce-
ditur.3^{a} pars remiſſiōis pene ſue.tūc dando vnū
denariū.⁊ alia vice aliū. ⁊ 3ª vice aliū liberaretur
a tota pena pccīs ſuis debita.qđ vr̄ abſurdū. Cō
tra Job.13° Nūqd deus indiget nr̄o mendacio.q.
d.nō ğ ꝑ quacūqꝫ vtilitate nō dʒ homo mentiri.ğ
tm̄ valent indulgentie ꝗtū ecclīa dicit eas vale-
re. Ad iſtā qōnē dicūt qdā ꝙ tm̄ valēt ꝗtū ſonāt
Jta ꝙ qñʒ duoꝝ equalr̄ diuitū .quoꝝ vn⁹ dat vnū
denariū.alius decē.ille qui minus dat obtinet re-
miſſiōnē pene vni⁹ āni.ſicut ille qui plus dat . nec
ꝑꝑ h̄ ſequitur ꝙ tm̄ remittatur vni de pena a deo
taxata ꝗtū alij.q2 pena vni⁹ āni in hac vita ñ tm̄
valet illi qui eam facit ex minori charitatis feruo
re.⁊ remiſſaʒ ſicut illi qui eā facit ex maiori ⁊ aſꝑaʒ
Cū aūt dr̄ in forma indulgentie quēlibʒ dantē elīā
ſuā pro tali facto remiſſionē hr̄e pene vnius anni.
ſicut intelligendū eſt ꝙ habeat remiſſione tāte pe-
ne a deo taxate.ꝗta remitteret̃ ei ꝑ pnīa vni⁹ āni
quā faceret i hac vita . Cum ğ illi qui plus dat ⁊ ex
maiori feruore rñdeat ann⁹ efficacioris pnīe ꝗ illi
qui minus plus ſibi remittit̃ de pena a deo taxata
ꝗ alij.⁊ tñ cuilibet valet vnū ānuʒ pnīe in hac vi-
ta. Alijs vr̄ dō ad queſtionē ꝙ cuilibet danti elīā
ſuam datur remiſſio intēſiōis pene āni vnius . nō
tamen eqnalr̄.ſed ille qui plus dat ceteris parib⁹
plus obtinet de intēſiōis remiſſione.ita ꝙ ſi ponā
tur duo in oībus pares obligati ad morādū ꝑ ānū
vnum in purgatorio. Si pro indulgentia vni⁹ āni
vnus dat denariū vnū.⁊ alius decem quilibet ꝑ
totum ānū illum in purgatorio minus pūietur.ſʒ
ille qui dedit decem minus ꝗ ille qui nō dedit ni-
ſi vnum.ita ꝙ erit alleuiatio pene ſm̄ datorum ꝑ
portionē. Sed contra hoc eſt.quia tūc per indul
gentias non remitteretur pene quantitas extenſi
ua.ſed intenſiua.⁊ iō mihi videtur dō ad queſtio
nem ꝙ quantum ad remiſſionem extēſionis pene
pares ſunt.ille qui minus dat.⁊ ille q plus.ſi h̄ cō-
tinetur in forma indulgentie. Sed quantuʒ ad re-
miſſionem intēſiōis pene.⁊ quātuʒ ad ſui diſpoſi-
tionem ad recipiendum augmentum gratie impa
res ſunt quia de iſtis duobus plus cōſequitur ille
qui plus dat.niſi in caſu in q° minuſ datū eſſet ma
ius per comparationem ad dantem ꝗ mai⁹ datū

p cōperationē ad dantez. sicut patet in paupercula de qua dicit dñs. Mar. xij°. q plus miserat in gazophilatiū q̄ oēs alij. ꝛ fm vias tactas patet solutiones ad argumenta.

t **Tertio queritur** vtrū indulgētie valeant aliqb⁹ post hāc vitā Et vi. q sic. qꝛ oēs aīe sancte. aut sunt de ecclesia triumphāte. aut militāte. Sed aīe existes in purgatorio scē sunt. nec sunt de eccl'ia triūphante. qꝛ in illa nulla est pena. ergo sunt de ecclia militāte. sꝫ oibus hñtibus grām in ecclia militāte psunt indulgentie. ergo psunt illis qui sunt i purgatorio. Itē meritū ecclie qđ p idulgentias dispēsaꝛ maius ē q̄ meritū vni⁹ singularis psone. sꝫ meritū singularis psone suffragatur existētibus in purgatorio. ergo multo fortius illis valēt indulgētie. Itē indulgētie prosunt illis q faciūt illud qđ in forma indulgētie ptinetur. sꝫ existes in purgatorio orāt p vtilitate ecclie. p qua dātur indulgētie. ergo psunt illis. Cōtra ē pe. di. p°. Si cui. §. Alij. ex. Dñs par ius soluēdi voluit eē ꝛ ligādi. sꝫ plati ecclie nō pñt ligare illos qui sunt in purgatorio. ergo nec pñt eos soluere q verum nō eēt si illis pdessent indulgētie. Rñdeo q idulgētie nō psunt illis qui nō sunt de iurisdictiōe illi⁹ q eas pcessit. ex de. pe. ꝛ re. Nō aūt nec illis q nō faciūt illud p quo dātur idulgētie q̄uis hēant volūtatē faciēdi. q̄uis. n. q̄tū ad pmiū eētiale nō potēti opari volūtas reputeꝛ p fcō. nō oꝫ h eē ver q̄tū ad qđlibꝫ pmiuꝫ accñtale. Vñ nec p facto reputaꝛ q̄tū ad remissionē pene p indulgētias obtinende. Illi q sunt ī purgatorio nō sub iurisdictiōe platorū ecclie. qđ satis daꝛ intelligi cum dixit dñs Petro. Quodcūq3 solueris sup terrā. addendo. n. Sup terrā vi. referre collationē hui⁹ ptātis tm̄ sup viuentes hac vita mortali. nō posunt ēt facere saltē de lege cōi illud qđ ptineꝛ in forma idulgētie. qꝛ ꝛ si orātibus p aliquo pncipe. vel aliquo spāli negocio ecclie pcedanꝛ indulgētie. tm̄ illi qui sunt in purgatorio h nesciūt nisi ex spāli reuelatione. ꝛ si scirent q̄uis orarēt. nō tm̄ esset eis penalis oīo sicut ē existibus in mortali vita. Vñ existib⁹ in purgatorio nō psunt indulgētie directe. idirecte tm̄ eis psunt iq̄ztū existes in hac vita faciūt p eis illud qđ ptinetur in forma indulgentie. marie si deꝛ indulgentia sub hac forma. Quicūq3 fecerit hoc vel illud sibi p se. vel p pre suo defūcto. vel alia psona in purgatorio existe dam⁹ tot dies indulgētie. sꝫ fic scđm quosdā adhuc nō psunt eis nisi p modū suffragij. qꝛ nō per modū auctoritatis quā platus hēat sup eos. ꝛ ad h ēt vt sic valeant eis coopaꝛ forma indulgentie pdcā. qꝛ alias vt vi. qbusdā hō nō posset fructū sue indulgētie i aliū transferre. qꝛ eius nō ē applicare ad aliquā intentionē ecclie. p quā cōicanꝛ merita ecclie. ex quib⁹ valēt indulgētie. Ad pm̄ dđ q illi q sunt in purgatorio cū ecclia militāte aliquo modo cōicant in pena cū triūphante in ipossibilitate peccandi cū vtraq3 in charitate. ꝛ iō qꝛ pūcti sunt cuꝫ militāte ecclia p charitatē ꝛ marie auxilio indigēt qꝛ nō sunt in statu in quo pñt penā assumere voluntariā. p quā citi⁹ admitterenꝛ ad visionē beatā. iō ecclia pōt eos iuuare cōicādo eis merita viuorꝝ. ñ tm̄ p modū auctoritatis per quā directe iuuāꝛ illi q bus directe psunt indulgentie. Ad 2m dđ q nō plus pcludit nisi q idulgētie pñt pdesse p modū suffragij pcurrēte ad h volūtate indulgentias dantis cū volūtate recipiētis. Ad 3m solutū est ex dictis in qōne. Et preterea pter facere illud qđ in idulgētia ptineꝛ. reqriꝛ q faciēs sit de iurisdictōe dantis indulgentiaꝫ. Ad arm ad ptē aliā dđ q nō plus cōcludit. nisi q indulgētie nō psunt eis directe. sꝫ ex h nō seqtur qn eis pñt pdesse p modū suffragij. vt ońsuꝫ ē. Aliq tm̄ dñt q sicut sunt medij inter ecclia3 triumphantē ꝛ militantē. q ita plati ecclie medio mō se hñt ad eos. qꝛ illos de militāte ecclia pñt ligare ꝛ soluere. illos de triūphante. nec ligare. nec soluere. illos de purgatorio nō pñt ligare. pñt tamē eos soluere cōicando eis suffragia ꝛ indulgētias pcedendo. si tm̄ viui p eis faciāt qđ in forma indulgentie continetur.

Articulus quartus

c **Consequēter** queriꝛ de. 4°. pncipali. Et circa h queranꝛ 3°. p° vtrū valeāt existib⁹ in pccō mortali. 2° vtrū religiosis. 3° vtrum prelatis qui eas pcedūt.

p **Primo ondo** q valeāt existibus in pccō mortali qꝛ mai⁹ est alicui grām ipetrare q̄ remissionē pene pcedere. sꝫ vir scūs aliqñ meretur pccōri grām. ergo multo forti⁹ platus pōt sibi ptē pene remittere cōcedēdo indulgentiā. Cōtra intētio pncipis sapiētis nō est vt thesaurus suus p suū mistrū dispēseꝛ suis inimicis. cū ergo dispensatio fcā p mistros ecclie discordās ab intētione dei sit inutilis. ꝛ magis debeat dici dissipatio q̄ dispēsatio nō psunt indulgētie existibus in mortali pccō. cū tales dei sint inimici. Rñdeo q nō pōt fieri remissio pene manente culpa. ꝛ iō cū per indulgentias nō remittaꝛ culpa existibus in mortali pccō nō remittiꝛ eis p indulgētias aliqđ de pena. Si tm̄ aliqs existis i mortali peccato facit illud qđ ptineꝛ in forma indulgētie prudenꝛ facit. qꝛ bona facta i pccō mortali aliquo modo pccōrez disponūt de pgruo ad pniaꝫ. ꝛ illa mediāte ad susceptiōez remissiōis pccōꝝ p diuinā misericordiā. Ad arm i oppm dđ q nō valꝫ. qꝛ illa ipetratio grē ē p meritū pgrui. sꝫ satisfactio de pena fit p meritū pdigni. Vñ existi in charitate facienti qđ ptiꝛ i forma idulgentie debeꝛ remissio penē. que in forma indulgentie est concessa.

s **Secundo queritur** vtrū idulgētie valeant religiosis. Rñ° q sic. si faciūt illud p q° daꝛ indulgētie. ꝛ h faceꝛ pñt. qꝛ q̄uis ñ hēant ppꝛ nec p volūtate sua possint claustrū exire ad visitandum alia loca scā. supior tm̄ pōt eis daꝛ licētiā aliqđ dādi ꝛ loca sancta visitandi.

t **Tertio** qriꝛ vtrū idulgētie valeāt platis q eas pcedūt. Et vi. q ñ. qꝛ nll⁹ hꝫ ptātē absoluēdi seipꝫ. sꝫ si dātib⁹ idulgētias pdessent ille idulgētie ad remissiōnē pene dāteꝛ eas seipos possēt a pēa absolueꝛ. Cōtra si ñ pdeēnt eis peioris eēnt pditiōis q̄ alij. qđ icōueniēs ē. Rñ° q plat⁹ sibi ipi ñ pōt idulgētias daꝛ p°. ꝛ pncipalr ꝛ directe sꝫ idulgētia alijs data ipē ēt sub eadē for° vti pōt. ꝛ sic sibi. sic alijs pdest ad alicui⁹ ptis pene remissionē Ad arm i oppm dđ q q̄uis plat⁹ ñ possit seipꝫ absolueꝛ directe. pōt tm̄ idirecte inq̄tū alij pōt pcedere ptātem per quā ab illo potest absolui.

Articulus quintus.

c Onsequenter qrit̄ de 5°. ꝑnci-
pali. Et circa h̄
qrunt̄.3. P° vtrū malus eṗus possit dare indul-
gentias. 2° vtrū aliqs n̄ eṗs. 3° vtꝝ qlibȝ ṗlatus

p Rimo oñdo ꝙ malus eṗs nō pōt dar̄
indulgētias. qꝛ nullus sapiens
dn̄s ꝯmittit inimico suo ptātem dispēsandi
suū thesaurū. sȝ malus eṗs ē inimicus dei. cū ḡ de⁹
sit sapiētissim⁹ dn̄s malo eṗo talē ptātem n̄ ꝯmisit.
Itē mai⁹ ē idulgentiā dare q̄ȝ recipere. sȝ malus
eṗs manēs malus nō pōt idulgentiā recipe. ḡ nec
dar̄. Cōtra mai⁹ ē absoluere in foro pnie seu ꝯscie
cū ꝑ talē absolutionē nō tm̄ remittat̄ aliqd de pēa.
sȝ ēt qñqȝ remittit̄ culpa. s. cū absoluēdus ē attritus
nō ꝯtrit⁹ q̄ȝ idulgētias dare ꝑ q̄s nō r̄mittit̄ nisi pe
na. sȝ malus eṗs pōt absoluere i foro pnie. ḡ multo
forti⁹ idulgētias dare. Rn̄° ꝙ malus eṗs pōt in-
dulgētias dare. qꝛ nō facit idulgētias d̄ ꝓṗo meri-
to quo ṗuat̄ ꝑ mortale pecm̄. sȝ de thesauro ecclie
cui⁹ pecm̄ sibi nō abstulit dispēsationē. Ad p̄m in
opp^m dō ꝙ maior ē va qn̄ iimic⁹ pōt thesauꝝ dis-
pensare ṗter dn̄i itētionē. malus aūt eṗs ṗter iten-
tionē dei spūale thesauꝝ ecclie dispēsare nō pōt.
Vn̄ si nō ꝯcordat diuine itētiōi sua dispēsatio nul-
la ē. Vn̄ nec bon⁹. nec malus idulgētias ꝯceder̄ pōt
nisi ex rōnabili cā. Ad 2^m dō ꝙ q̄ȝuis idulgētiā da
re mai⁹ sit q̄ȝ recipe maioritate auctoritatis. e contra° tm̄
ē loq̄ndo de maioritate vtilitatis. pecm̄ v° morta
le facili⁹ ipedit vtilitatē q̄ȝ auctoritatem.

s Ecundo qrit̄ vtꝝ aliqs n̄ eṗs possit:
idulgētias dar̄. Et vȝ ꝙ n̄.
qꝛ ꝑ idulgētias tm̄ remittit̄ de pena. vl̄ pl⁹
q̄ȝtū ad absolutionē i foro pnie. sȝ null⁹ nō sacerdos
pōt absoluer̄ i foro pnie. ḡ nec idulgētias dar̄. Cō-
tra electi i eṗos ⁊ ꝯfirmati pn̄t dare idulgētias. q̄ȝ-
uis adhuc nō sint sacerdotes. Rn̄° sic supi⁹ dcm̄
ē. nō sacerdotib⁹ ꝯpeter̄ pōt ptās iurisdictiōis. cū
ḡ dare idulgētias ꝯpetat alicui ꝑ ptātem iurisdictō-
nis aliqs nō sacerdos p̄t ꝯcedere idulgētias. Ad
ar^m in opp^m dō ꝙ oib⁹ pēsatis simplr̄ dignior ē ab
solu:ō i foro pnie q̄ȝ illa q̄ fit ꝑ ꝯcessionē idulgētie. qꝛ
ꝑ illā nō tm̄ remittit̄ ps pene. sȝ ēt culpa. si aū nō est
remissa. ⁊ ille disposit⁹ ē q recipit absolutionē. Vn̄
hec ptās respicit ordinē ⁊ iurisdictionē i foro pnie
remissio aūt culpe maior ē q̄ȝ remissio pene. nec tm̄
ꝯcedendū ē ꝙ sēꝑ plus remittat̄ de pēa ꝑ idulgētias
q̄ȝ ꝑ absolutōem i foro pnie. qꝛ freq̄nt̄ ē ecōtrario.

t Ertio queritur vtrū ṗlat⁹ possit idul
gentias dare. Et vȝ ꝙ sic. qꝛ q
libȝ ṗlat⁹ pōt ꝯcedere pticipationē bonoꝝ
ꝯgregatiōis sue. ḡ a simili pōt ei⁹ merita ꝑ idulgētiam
alijs cōicare. Cōtra solis eṗis ꝑmittit̄ a iure idul
gētias dare. vl̄ electis in eṗos. Rn̄° ꝙ illi soli pos
sūt idulgētias dare qb⁹ dispēsatio thesauri ecclie ꝯ
missa ē. ⁊ ꝭȝ mēsurā ꝯmissiōis sue. ⁊ qꝛ vicario xp̄i
cōmissa ē plenitudo ptātis a xp̄o. ex̄ de pe. ⁊ re. Cū
ex eo. iō dare pōt idulgētias ꝑ ecclia totā militātē
tātas q̄ȝtas sibi placuerit. dū tm̄ assit rōnabilis cā.
Alij aūt tm̄ hn̄t de hac ptāte. q̄ȝtū eis a vicario xp̄i
ꝯcessum ē iṗe aūt ꝑ ius cōe h̄ nō ꝯcessit nisi eṗis. vel
electis i eṗos ⁊ suis legatis. ⁊ iō nulli alij indulgen
tias pn̄t dare nisi ex spāli ꝯmissione. nec pn̄t legati
dar̄ idulgētias nisi i ꝓuicia sua. nec eṗi nisi i suo eṗa
tu. archieṗi tm̄ pn̄t eas dare i eṗatib⁹ suffraganeo-
rū suoꝝ. ex̄ de pe. ⁊ re. Nro. isti tm̄ i dedicatione ba
silice. siue dedicet̄ ab vno eṗo. siue a plib⁹. non de
bēt extēder̄ idulgētiā vltra ān̄ū. neqȝ i āniuersario
dedicatiōis vltra. 40. dies. ex̄ de pe. ⁊ re. Cum ex
eo. limitata. n. ē eis ptās a papa ne ꝑ imoderatas
ꝯcessiones claues ecclie ꝯtēneret̄. ⁊ pēitētialis sa-
tisfactio eneruaret̄ e contra°. Vbi ṗus. Ad ar^m i opp^m
dō ꝙ nō ē sile. qꝛ ꝯcessio pticipatiōis bonoꝝ fit per
mutuā charitatē. sȝ donatio idulgētie ꝑ auctoritatē
Vn̄ qlȝ pōt alteri pticipationē suoꝝ bonoꝝ ꝯceder̄
sȝ nō idulgētiā dare debitorū suoꝝ. Vtrū aūt qlȝ
sacerdos penitentē i articl'o mortis possit absolue
re ab oi peccō. ⁊ oi excōicatiōe supi⁹ visum ē. Vtrum
aūt ille iust⁹ q aū mortē fecit totā pniam sibi a sacē
dote iniūctā minorē debito p⁹ ea i purgatorio pu-
niat̄ sup lr̄e expōnē poteris inuenire.

c Irca lr̄am. nō ṗsumim⁹. qꝛ bn̄ hic exit.
ḡ dȝ ad notādū difficultatē hn̄di ꝯ
dignā pniam illi q vsqȝ ad articulum mortis
distulit peniter̄. Peccare nō potes. h̄ itellr̄ d̄ pecis
i opib⁹ exteriorib⁹ q̄ hō nō pōt facere i articl'o mor
tis istāte. Quacūqȝ die iuocet̄ de⁹ assit. h̄ nō itellr̄
de iuocatiōe q̄ ē ex tiore pene ṗncipalr̄. sȝ ex amore
iustitie arbitrij. Querit libertatē h̄ iō dic̄. qꝛ q̄ȝuis i
illo q expectauit pēiter̄ q° vsqȝ mors instat. rema-
neat arbitrij libertas. tamen inest sibi ad peniten
dum vere maxima difficultas. Quedam peccata
mortalia in pnia fiunt venialia. hoc ideo dictum
est. quia homo de illis per pniam obtinet veniam
si non sufficit dolō interior simul cum pena iniun-
cta addet deus penam. Contra si sacerdos iniū
git penitenti penam maiorem debito. penitens si
potest tenetur soluere illam. ergo a simili si iniun-
git minorem debito penitens debet esse simpli-
citer quietatus si voluit eam. Respondeo ꝙ si sa
cerdos iniungit penam non recompensantem pe
nā a deo taxatā ꝭm iudiciū sue iustitie tēperatū dul
cedine misericordie penitens residuum exsoluet
post hanc vitam. Si autem iniungit penam recō-
pensantem quāuis absolute sit minor quam illa ad
quam obligatur in purgatorio. non simplr̄ getatur
penitēs si exoluit eā. nec ē icōueniens. vt supi⁹ dcm̄
ē ꝙ mior pena i hac vita recōpēscet i diuina accep
tatiōe maiorē penā i alia vita. Ad ar^m dō ꝙ q̄ȝuis
ille cui iiuncta ē pena maior debito teneat̄ ad eam
explēdā i foro ecclie. i foro tm̄ dei nō tenet̄ nisi ad ꝯ
dignā. Vn̄ si moriat̄ expleta ꝯdigna ad residuū nō
tenet̄. Testionia eis fideliū ꝯstantiū ꝓdeē debent
⁊ q̄ȝuis loq̄t̄ in plurali. tm̄ vni soli credit̄ in hac m^a
qꝛ h̄ nō cedit i ṗiudiciū alicui⁹. 26^a. q. 6. His q in in
firmitate. in glo. i ar^m ad h̄. de ꝯsec. di. 4. Cū itaqȝ
nō dȝ ṗsbyter. loqt̄ de publice pēitēte. qꝛ pniam ab
eṗo iniūctā nō pōt sine eo ṗsbyter relaxare nisi i ar
ticulo necitatis. Puellaꝝ tm̄ ꝯsecratio ꝯsulto eṗo ꝑ
ṗsbyterū fieri valet. h̄ itelligēdū ē ꝭm antiquā ꝯsue
tudinem aliquaꝝ ecclarū q̄ modo non tenetur.

Di. xxi.

f Olet etiam queri. ⁊c. Supi⁹ de
termiauit magr̄ de
mō reissiōis mortaliū. Hic d̄termiat d̄

modo remissiōis venialiū. ⁊ diuidit̄ i. 2. P° ↄ̃ter-minat de remissiōe venialiū post hāc vitā. 2°. de eorum remissiōe i hac vita ibi. Post h°. P° i. 4. P° ōndit ꝙ quedā pccā post hāc vitā remittūtur. 2° ꝙ qdā citiꝰ. qdā tardiꝰ purgātur ibi. In illo aūt. 3° ōndit q̄ sūt illa pccā q̄ i purgatorio purgātur ibi. Hic obijcit̄. 4° ōndit ꝙ hec purgatio nō tm̄ q̄tū ad penā. sed ēt q̄tū ad culpā itelligit̄ ibi. Sȝ forte. 2a pars p̄ncipal' diuidit̄ in. 2. P° determiat ↄ̃ gnāli ↄfōne. 2° de sigilli ↄfōnis obseruatiōe ibi. Caue-at aūt. Pria i. 2. P° ōndit q̄ ↄfitēda sunt. 2° que ↄfitēda nō sunt ibi. Sicut aūt.

Articulus primus.

c Irca hanc di. est q̄rēdū de. 5°. p̄ncipalr̄. P° ↄ̃ purgatorio. 2° de his q̄ ibi purgātur. 3° ↄ̃ gnāliꝰ ↄfōne. 4° de sigilli ↄfōnis obseruatōe. 5° ↄ̃ obseruatiōe secreti ex p̄te penitētis. Circa pm q̄runt̄. 4. P° vtrum sit cōsonum diuīe iustitie aliq̄s aīas cū charitate a corp̄ibus recedētes i purgatorio puniri. 2° vtꝝ ↄ̃ purgatorio aliꝰ alio citiꝰ liberet̄. 3° vtꝝ ad purgationem aīaꝝ sit aliq̄s locꝰ spālit̄ deputatꝰ. 4° vtꝝ ille locꝰ sit totū spaciū vsq̧ ad orbē lune.

p Rimo ōndo ꝙ nō est ↄsonū diuine iustitie aliquā aīam a corp̄e i charitate recedētē i purgatorio puniri. Apoc. 14. di. de illis q̄ moriūtur i dn̄o. Quod amodo iā dic̄ spūs vt regescāt a laboribus suis. qd̄ veꝝ nō eēt si ↄsonū eēt diuīe iustitie aīas taliū i purgatorio puniri. Itē aīe maloꝝ stati descēdūt ad infernū p̄ diuinā iustitiā. g̊ silr̄ ↄsonū ē diuine iustitie. vt aīe bonoꝝ sine aliq̄ pena statim ascēdāt i celum. Itē nō est aliqd̄ pccm̄ tā graue ⁊ grāde ꝙ p̄ penas h̄ iflictas nō possit totalr̄ i hac vita expiari. si tm̄ patiētur sustineat̄. sȝ mors est maxia penaꝝ. g̊ si penitēs eam sustinet patiētur p̄ eā totalr̄ purgat̄. Contra magr̄ in p̄cedēti di. c. j. ⁊ est ↄ̃ pnia di. 7. c. Hoc aūt p̄us purgādus est igne purgatiōis q̄ i aliud seculum distulit fructū ↄuersiōis. Itē magr̄ i littera huius di. c. j. exp̄sse ponit quasdā aīas post hāc vitā in purgatorio puniri. Rn̄deo ꝙ aīaꝝ decedētium a corporibus i charitate. q̄dam i hac vita totā penā debitā expleuerūt. ⁊ tales puniri i purgatorio n̄ eēt ↄsonū diuine iustitie. Un̄ tales stati cū sunt a corp̄a libꝰ sep̄ate admittūt̄ ad eterne vite visionē ⁊ fruitionē. Alie sunt q̄ totā penā sibi debitā i hac vita n̄ expleuerūt. ⁊ tales puniri post hāc vitam ↄsonū est diuīe iustitie. nō tm̄ eterna pena. sed purgatoria. ex quo. n. cū charitare recedūt eas eternaliter puniri nō eēt diuīe iustitie ↄsonū. q2 digne sūt vita eterna ⁊ q2 adhuc ad aliquā penā obligate sunt diuīe iustitie. ↄsonū ē vt p̄us illā sustineāt q̄ȝ gaudiū eterne vite recipiāt. cū illo. n. gaudio nō p̄ōt stare obligatiō ad aliquā penā. Ad pm in oppm dd̄ ꝙ illa auctoritas itelligēda ē aut ↄ̃ illis q̄ totā pniam suā i hac vita expleuerūt. aut de alijs postq̄ȝ a pena purgatoria libate sunt. Ad 2m dd̄ ꝙ nō ē sile. q2 pccm̄ mortale nō ↄpatit̄ secū aliqd̄ meritū quo r̄tardet̄ aīa a suo descēsu i ifernū. sȝ charitas secū ↄpatit̄ aliqd̄ retardatiuū ascēsiōis aīe i paradisuȝ. q2 secū ↄpatitur veniale culpā. ⁊ obligationē ad aliquā penā. Ad 3m

dd̄ ꝙ pena mortis nālis. cū sit debita p̄ pccō origiali. non satisfacit p̄ pena debita pccō actuali. quāuis pena mortis violēter illate quā hō patiet̄ ⁊ ex charitate sustinet p̄ deo totaliter satisfacere possit.

s Ecundo querit̄ vtrū ↄ̃ purgatorio aliꝰ alio citiꝰ liberet̄. Et vr̄ ꝙ nō. q2 s̄m illā p̄portionē q̄ culpa excedit culpaȝ. vna pena purgatorij excedit aliā i acērbitate. g̊ ad h̄ ꝙ pene sint iuste oȝ ꝙ sint eq̄les i duratōe. Itē q̄uis p̄mia i p̄adiso sint ieq̄lia i itēsiōe. tm̄ eq̄ntur i duratiōe. Silr̄ pene iferni ineq̄les sunt i itēsiōe. eq̄les tm̄ i duratōe. g̊ a sili pene purgatorij q̄uis sint eq̄les i itēsiōe. debēt eē eq̄les i duratiōe. Cōtra Algazel. liº. 5. phisi. c. 4. loquēs de penis aīaꝝ post hāc vitā dic̄. ꝙ citiꝰ vl' tardiꝰ pena remouet̄ s̄m ꝙ dispōnes p̄p̄ q̄s puniunt̄ sunt fortes vel debiles. ⁊ cū i eodeȝ loco añ v̄ba p̄dicta ponat penas aliq̄ꝝ aīaꝝ nō finiēdas. vr̄ ꝙ v̄ba p̄dcā de penis purgatorij itelligātur. Rn̄deo ꝙ duo ↄsiderātur i pccō. s. magnitudo ⁊ radicatio. dn̄t g̊ aliq̄ ꝙ magnitudini offense rn̄det itēsio acerbitatis pene. ⁊ radicatiōi pcci pene duratio. iō i purgatorio nō tm̄ st̄ pene ineq̄les i itēsiōe. sed ēt i duratiōe. Sȝ ↄ̃ hunc modū soluēdi sic p̄ōt argui. Possibile ē vt minori pccō hō fortiꝰ ⁊ diutiꝰ adhereat q̄ȝ maiori. ⁊ sic ↄtinger̄ possȝ vt penitēs diutiꝰ careret visiōe diuia pro pccō minori q̄ȝ p̄ maiori. Cū g̊ carētia visionis dei ad tp̄s sit maior pena q̄ȝ pena ignis ad tp̄s. sic simplr̄ maior ē vbi ē sin̄ fine. vt i dānatis q̄ȝ pena ignis eterni. posset ↄtingere vt simplr̄ magis puniretur penitēs in purgatorio p̄ peccato minori q̄ȝ p̄ maiori. qd̄ irrōnabile ē. Videtur g̊ mihi dd̄ ꝙ oibꝰ pensatis q̄ peccatū aggrauāt. cuiusmōi sūt fortiter ⁊ diu adherere peccato. ⁊ plura alia p̄ maiori peccato debetur vere penitēti maior pena in intēsiōe. ⁊ i duratiōe. Un̄ magr̄ in p̄nti di. c. 2. Post hāc vitā icredibile nō est nōnullos fideles p̄ ignem quēdam purgatoriū q̄to magis minus ve bona p̄eūtia dilexerunt. tāto tardius citiusq̧ saluari. Qd̄ ēt īnuit apl's p̄mo Cor̄. 3. cōp̄ando purgāda ligno. feno. stipule. q̄ nō eque diu remanēt in igne. Ad pm in oppm dicēdū ꝙ s̄m illā p̄portionē qua culpa excedit culpaȝ in grauitate pensatis oībus que culpam aggrauāt. grauitas pene constituta ex pene intensione ⁊ duratione simul excedit i purgatorio pene alterius grauitatem. Ad 2m dd̄ ꝙ nō est simile. q2 charitas bonoꝝ. ⁊ culpa damnatorum nunq̄ȝ delebunt̄. ⁊ ideo p̄mia bonorum. ⁊ pena dānatorum non finientur. sed dispositio p̄p̄ quam anime puniunt̄ in purgatorio nō est in eis imolabit̄ radicata. nec equalr̄. ⁊ iō citius a q̄busdā q̄ȝ ab alijs remouet̄. Arm ad p̄teȝ aliā gr̄a conclusionis potest concedi. q̄uis Algazel errauerit in hoc ꝙ in animabus post hanc vitā penam non posuit nisi causatā ex vehementi desiderio delectatiōis. que accipit̄ in t̄p̄alibus mediante corp̄e sic̄ instrumento ad quā attigere nō p̄nt p̄p̄ carentiam instrumēti.

t Ertio q̄ritur vtꝝ ad purgatōeȝ alarū sit aliq̄s locus ↄ̃putatus spālr̄. Rn̄deo sic̄ pȝ p̄ ea q̄ dcā sunt. li. 3. di. 22. articu. 2. in inferno sunt quattuor loca se h̄ntia s̄m supius ⁊ inferiꝰ. In illo loco maxime infimo sunt dānati p̄ pccō actuali. In illo q̄ ē imediate sup̄ illū sunt dānati p̄ solo pccō originali. In loco q̄

cõsequenter est supra illum sunt aie que purgantur qꝛ ibi de lege cõi purganť. q̃zuis aliq̃ alibi purgenť ex aliqua cã spãli.s. vt viuẽtibꝰ aliqd nũciẽt. vel vt suffragia ꝓ se ipetrẽt. ⁊ vt patiẽdo vbi peccauerunt dei iustitiam aliqbꝰ sensibiliꝰ mãifestẽt. Jn. 4. loco mõ nõ sunt aliq̃ aie. sed añ xp̃i aduẽtũ ibi erãt aie scõꝝ patrũ. q̃ pniam suã i purgatorio expleuerãt. ⁊ ille q̃ recedẽtes a corpe nihil purgabile portauerãt Hu° tñ 2° li. ꝺ sacra. pte. 15ª. c. 7. negare vꝛ aliquez vnũ locũ determiatũ ẽẽ purgatiõi aiaꝝ dicẽs. ꝓbabilius ẽẽ vt i his potissimũ locis singule penã sustiere credãtur i qbꝰ culpam cõmiserũt. sic multis sepe documẽtis ẽ ꝓbatũ. alia vͦo si qua sunt haꝝ penarũ loca nõ facile est assignari. Ex dictis pꝫ solutio ad qõnem quartam.

Articulus seccũdus.

c **Onsequenter** q̃riť de. 2. pncipali. Et circa h̾ q̃runť. 4. P° vtꝝ aliq̃ pccã venialia post hãc vitã remittãtur q̃ztũ ad culpã 2° vtꝝ ad r̃missionẽ sufficiat pena purgatorij sine motu ꝯtritiõis. 3° vtꝝ aliqꝺ pccm̃ veniale puniatur eterna pena. 4° vtꝝ ꝑ lignũ. fenũ. ⁊ stipulã itelligãtur pccã venialia.

p **Rimo ostendo** ꝙ aliq̃ pccã venialia post hãc vitaz ñ remittũť q̃ztũ ad culpã. Hu° 2°. li. de sacr. pte. 15ª. c. 13. Nemo speret qꝺ h̾ neglexit cũ obierit apud dñz ꝓmereri. Jtẽ faciliꝰ est peccare q̃z a pccõ resurgeř. ſꝫ aie recedẽtes a corpibꝰ cũ charitate ampliꝰ nõ pñt peccare. g̊ nec a pccõ veniali resurgere.

Jtẽ dam̃. li°. 2. c. 4. qꝺ est hoibꝰ mors. h̾ est angel' casus. qꝛ post casum nõ ẽ ãgelis pnia. g̊ a siři nec aiabus sepatis. Cõtra pccm̃ veniale sil' põt stare cuz charitate. g̊ põt ẽẽ ꝙ aia recedat a corpe cuz vtroq̃z aut g̊ illa aia i ꝑpetuũ carebit vita glie. qꝺ ẽẽt iniustum. aut remitteť illud pccm̃ veniale. Rñdeo ꝙ sic dic magr̃ huiꝰ di. c. 3. aliq̃ pccã venialia remittũtur post hãc vitã. nõ tm̃ q̃ztũ ad penã. qꝛ sic ẽt r̃mittũtur mortalia multa inq̃ztũ postq̃z i hac vita remisa sunt q̃ztũ ad culpã. pena. eis debita soluiť i purgatorio. sed ẽt q̃ztũ ad culpã. ñ sic itelligẽdo. ꝙ sine pnia ꝑ ignẽ purgatoriũ ꝯsumiť. sic ꝑ ignẽ ꝯsumiť argẽti rubigo. ſꝫ qꝛ ꝑ penã iuuãtur aie ad penitẽdũ de vẽialibꝰ. de qbꝰ i hac vita ñ penituer̃t ⁊ ꝑ charitatẽ. cũ q̃ a corporibꝰ recesserũt eaꝝ pnia forãtur ⁊ acceptať. ⁊ sic vẽiales culpe eis remittũť. Uñ opio dñtiũ aias nõ posse recedẽ a corpibꝰ cũ charitate. ⁊ aliquo pccõ veniali sil'. qꝛ vt ipi dñt. ꝙ oẽ pccm̃ ꝺ q° hõ nõ pẽitet añ egressum aie a corpe i ipo egressu fit mortale. nõ idẽ i numero. ſꝫ qꝛ nõ penitẽs i statu tali de oi pccõ tã mortali q̃z veniali saltẽ i gnãli mortale ꝯtẽptũ icurrit. falsa est. põt. n. ꝯtigeř ꝙ hõ i charitate exñs obdormiat i aliquo pccõ veniali. ꝺ quo nũq̃z penituit. nec i spãli. nec i gnãli. ⁊ ꝙ sic dormiẽs moriať. Cũ g̊ i dormiẽdo hõ nullũ mortale ꝯtẽptũ possit icurrere. planũ ẽ aiam istiꝰ a corpe recedẽ cuz charitate. ⁊ veniali pccõ sil'. Preterea cũ veniale pccm̃ simul stare possit cum charitate. si moriẽs vsum libe. ar. hñs ex carnis fragilitate. si nõ penitẽs de aliquo veniali pccõ. vere tñ penitens de oi mortali pccõ. nõ video rõnẽ q̃re tal' debeat icurreř ꝯtemptũ mortale. cum nõ adhereat alicui rei icludẽti auersionẽ a deo. nec corrumpẽti formale pncipiũ spũalis vite. qꝺ est charitas. Ad pm̃ in oppm̃ ꝺꝺ ꝙ ibi. Hu° loqtur de moriẽte i mortali pccõ. tal' n. h̾ nõ meruit vt digne possit postea penitere. sed aia recedẽs cũ charitate. ⁊ aliquo pccõ veniali sil' h̾ meruit. vt post hãc vitã de illo pccõ digne penitere possit. Ad 2m̃ cuz dr̃ ꝙ faciliꝰ est peccare q̃z a pccõ resurgere. ⁊c. dico ꝙ de mortali pccõ veꝝ est tam i hac vita q̃z i alia. qꝛ i hac vita a tali pccõ resurgere ẽ difficile i alia ẽ ipossibile. Sed nõ sic ꝺꝺ ꝺ veniali pccõ. q̃zuis. n. i hac vita faciliꝰ sit venialr̃ peccare q̃z de veniali pccõ vere penitere. nõ tñ sic ꝺꝺ est post hãc vitã ꝑ compationẽ ad aiam q̃ a corpore recedit cum charitate. sic. n. illa que sine charitate recedit põt male velle. ⁊ de mala volũtate digne penitere nõ põt. sic ꝑ ꝯꝛium ita nõ põt male velle. ⁊ de inordiato actu volũtatis veniali tñ quẽ habuit i hac vita digne pẽitere põt. Ad 3m̃ ꝺꝺ ꝙ illud simile nõ valet nisi q̃ztũ ad aias que recedũt a corporibꝰ cum mortali pccõ. ille. n. que cum solo veniali recedũt mortue nõ sunt. neq̃z venialiť peccare ꝓprie dr̃ cadeř. qꝛ ꝑ solũ veniale nõ cadit aia a spũali vita. ex dictis pꝫ solutio ad qõnẽ scꝺam.

t **Ertio queriť** vtrũ aliqꝺ pccm̃ veniale pũiať eterna pena. Et vr̃ ꝙ nõ. Sic se hꝫ culpa ad culpã. ita pena ad penã. sed culpa mortalis i ifinituz excedit venialem. g̊ pena sibi debita excedit penam pccõ veniali debitam i ifinitum. ñ i itẽsiue. qꝛ oĩs pena ẽ finita itẽsiue. g̊ i duratiõe. sed ẜm. Philo. 8°. phisi. Oẽ minus ifinito est finitum. ergo nullum veniale pccm̃ punitur eterna pena. Jtem post hãc vitam ꝓ equali pccõ nõ pũitur vnus magis q̃z alius. qꝛ sic dr̃ act. 10. ñ est ꝑsonarum acceptor deus. sed aie recedẽtes cum charitate. ⁊ cum venialibus peccatiſ simul. ñ puniũtur pro illis venialibus pena eterna g̊ similiter nec aie recedẽtes sine charitate. Nulla ergo aia pro peccato veniali punitur pena eterna.

Cõtra vt supius ostẽsum est di. 16. pccm̃ veniale adiũctum cum mortali remitti ñ potest siñ mortali. sed peccatũ mortale i alia vita ñ potest remitti. ergo nec veniale adiũctum mortali. sed durãte culpa durabit pena. ergo pro veniali adiũcto mortali puniũtur aie damnate pena eterna. Rñdeo ꝙ nulli peccato veniali per se debetur pena eterna. qꝛ simul potest stare cuz formali pricipio spiritualis vite. quod est charitas. Uñ ab eterno bono ñ separat q̃zuis ad talem separationem disponat. per accñs tamẽ multa peccata vẽialia puniũtur eterna pena eo ꝙ sunt i subiecto carẽte charitate. ⁊ i actu. ⁊ ipotẽtia. sine qua nullum potest remitti peccatum. ⁊ ideo quia diuia iustitia exigit vt manẽte culpa maneat pena. eorum pena est eterna. Unde talia venialia proprie loquẽdo ligno. feno. stipule. nõ comparãtur. Aliqui tamẽ dicũt ꝙ deus potest a damnato extorquere torã penam suis peccatis venialibus debitam sine remissiõe cuiuslibet culpe. vñ dicũt ꝙ veniale. nec per se. nec per accidẽs pũietur pena eterna a iudice iflicta. qꝛ pena que est i remorsu ꝯsciẽtie oportet durare durãte culpa. neq̃z põt dici ꝙ dãnati soluãt penã suis pccis venialibꝰ debitã seu ꝙ satisfaciant. sicut nec in hac vita obligatus ad aliquam penam quam malis gratibus eius.

iudex iuste extorquet ab eo potest dici soluere illaz penam. vel satisfacere. Sed hec opinio est ꝯ communẽ doctoꝝ opinionẽ. ⁊ ẽt ꝯ rõnẽ. q꞉ cũ deꝰ penaz non acceptet. nisi acceptet sustinẽtẽ penam. sic nec opa bona. nisi opantem acceptet. q̄diu patiẽs penam deo acceptꝰ nõ ẽ. pena sua nõ ẽ deo accepta. tã q̄ sibi satisfactoria. q꞉ nõ ẽ sibi accepta p ꝯpatione ad sustinẽtẽ. q̄uis sibi sit accepta p ꝯpationẽ ad seipm iuste eã pccõri ifligentez h̄ ẽ dictu q accepta est deo sub rõne q̃ iusta ẽ. ⁊ q̄diu pena illiꝰ q peccauit ñ ẽ digna acceptari a iudice vt satisfactõia i toto nec in pte semp pccõr remanet debitor pene. Ad pᵐ in oppᵐ cum dr̃ q sic se hz culpa ad culpã. ita pena ad penã. ⁊c̃. dico q verũ ẽ p se. nõ tñ oz hoc semp eẽ verũ p accñs. ⁊ ego bene ꝯcedo penã eternã nõ deberi pccõ veniali p se. Ad 2ᵐ dõ q sic in hac vita sine acceptiõe psone p equali pccõ diutius punitur vnus q̄ aliꝰ ppter diuersam ꝯditionẽ subiecti. sic i alia vita fieri põt. q꞉ aĩa cũ charitate recedẽs a veniali purgari põt. recedẽs võ sine charitate nõ põt.

q **Uarto queritur** vtrũ p lignũ. fenũ. ⁊ stipulã itelligant pccã venialia. Rñ° q ƀm sñiaz magrĩ huiꝰ di. c. j. p lignũ. fenũ. ⁊ stipulã itelligunt vẽialia pccã p quãdã silitudinẽ. q꞉ venialia i eodẽ subiecto cũ charitate exñtia pñt p ignẽ purgatorij ⁊ spũalẽ ignẽ charitatis dilectiõis ꝯsumi. sic lignũ. fenũ. ⁊ stipula ꝯsumunt p ignẽ. ⁊ q꞉ tardiꝰ ꝯsumit lignũ q̄ fenũ. ⁊ fenũ q̄ stipula. iõ p lignũ significant venialia grauiora. p fenũ media. p stipulã minora. huic ꝯcordat glo. p°. Cor. 3°. sup illud v̀bũ. lignũ. fenũ. stipulã. dicẽs. Lignũ. fenũ. stipulã edificant q ⁊ si aliena nõ rapiũt. rebꝰ tñ ifirmitati ꝯcessis aliq̃ dilectione supple obliq̃ inherẽt q scd̃m suos amãdi h̄ modos. diutius vt lignũ. vel minꝰ. vt fenũ. vel minimũ vt stipula. ignẽ sustinebũt. ⁊ q hec deo non ꝑponũt salui erũt p fundamẽtũ. q võ hec deo ꝑponũt ñ supedificãt. sed destruũt fundamẽtuz.

Articulus tertius.

c **Onsequenter** q̃rit de. 3°. ꝑncipali. Et circa h̄ q̃runt. 4. P° vtꝝ p ꝯfõnẽ gnãlẽ deleant pccã venialia. 2° vtꝝ illa cõfessio sit sacr̃m. 3° vtꝝ mortalia oblita dleãtur p illã ꝯfõnem. 4° vtꝝ peccet ꝯfitens ꝯfitendo pccã que non fecit.

p **Rimo ar̃ndo** q p ꝯfõnem gnãlẽ nõ delent pccã venialia sine gnãli ꝯfõne pñt venialia remitti p ꝯtritionem. ⁊ sine ꝯtritiõe non pñt remitti p gnãlẽ ꝯfõnem. g̊ non remittunt p gnãlem ꝯfõnem. sed p contritionẽ. Itẽ qñqz aliqua pccã venialia p gnãlem ꝯtritionẽ nõ remittunt. vt sunt illa in qbꝰ remanet volũtas hitualit. sed ad remissionẽ venialiũ plus valet gnãlis ꝯtritio q̄ gnãlis ꝯfessio. g̊ sunt aliqua pccã venialia q̃ p gnãlẽ ꝯfõnem nõ remittunt. Itẽ Io. in pª cano. c. j. Si dixerimꝰ q pccm̃ non hẽmus nos ipos seducimus. ⁊ veritas in nobis nõ ẽ. cũ g̊ multi faciãt ꝯfõnẽ gnãlẽ mortalibꝰ carẽtes. si p illaz ꝯfõnẽ remitterent venialia. tales oĩ pccõ carerẽt. g̊ p eã venialia nõ remittunt. Cõtra si p eã non remittunt venialia mlto minꝰ mortalia. g̊ frustra fieret cum p eam nullum pccm̃ remitteret. Item potentior vr̃ ad remissionem pccõꝝ venialium gnãlis ꝯfessio q̄ aspsio aque benedicte. vel ep̃alis bñdictio. sed pccã venialia dñtur remitti p aspsionez aque benedcẽ. de ꝯsecr̃. di. 3. Aquã. ⁊ ep̃alem bñdictionem. Uñ decre. di. 28. Presbyteꝝ. bñdictio sacerdotis scificatiõis traditio est. g̊ multo fortius p gnãlẽ ꝯfõnem. Rñdeo q duplex ẽ gnãlis ꝯfessio. q̃dam sacr̃alis que fit sacerdoti in occulto. q̃dam ñ sacr̃alis q̃ fit in p̀ma ⁊ ꝯpletorio in publico. Prima est cum hõ de pccis venialibꝰ sacerdoti ꝯfitet i occulto de generibꝰ singuloꝝ. ⁊ nõ de singul' generuz. ⁊ p hanc remittunt venialia. ⁊ p modũ meriti iq̄tum excitat motum voluntatis. ⁊ feruorem charitatis p que fit venialiũ remissio. ⁊ ex vi sacr̃i. s. per absolutionẽ sacerdotis. p aliam aũt nõ fit venialiũ remissio ex vi sacr̃i. sed tñmõ p moduz meriti. qd̃ p̀ncipalr̃ ꝯsistit in ꝯtritiõe ad quã hñdam iuuat homo p ꝯfõnem gnãlem ⁊ orõnem sacerdotalem. Rõ aũt quare ad remissionẽ venialiũ nõ est necessaria ꝯtritio spãlis. nec ꝯfessio est. q꞉ nõ auertũt a deo. ⁊ simul stant cum charitate. qd̃ de mortalibꝰ dici nõ põt. Ad pᵐ in oppᵐ dõ q nõ plus cõcludit nisi q p̀ncipaliꝰ remittunt p ꝯtritionẽ q̄ p gnãlẽ ꝯfõnẽ. ⁊ q sine gnãli vel spãli ꝯtritiõe remitti nõ pñt p gnãlem ꝯfõnem. ⁊ h̄ est verũ gnãlis tñ ꝯfessio iuuat ad illã ꝯtritionẽ hñdam. ⁊ ad augendũ iam habitam. Ad 2ᵐ dõ q illa pccã venialia in qbus volũtas remanet hitualiter nõ cõphendunt sub gnãli ꝯtritione. ⁊ iõ p illam. neqz p gnãlem ꝯfõnem remittunt. sed tñ illa q̃ volũtati displicerẽt si ad memoriã hominis in spãli reducerent. Ad 3ᵐ dõ q nõ fuit intentio beati Io. negare hoiem posse esse sine omni peccato p aliquod momẽtum temporis. sed quod ista vita sine pccõ transigi non potest. nec homo sine aliquo peccato diu manere d̃ lege ꝯmuni. Pᵐ arᵐ ad partem aliã q̄uis gratia ꝯclusionis possit cõcedi. tamẽ ex vi forme non concludit. q꞉ si facier cõfessionem generalẽ de nullo peccato veniali conteret. nec in generali. nec in spãli adhuc cõfessio gnãlis non fieret frustra. q̄uis per eam nulluz peccatum remitteretur. q꞉ aliquam dispositionẽ faceret in hoie ad cõtritõem. Ex dictis pz solutõ ad q̃stionem scd̃am.

t **Ertio q̃ritur** vtrum p ꝯfõnem gnãlem deleantur mortalia oblita. Et vr̃ q nõ. q꞉ hõ de sua neglıgẽtia nõ debet cõmodũ reportare. sed si hõ purgaretur a peccatis p suam negligẽtiam oblitis p gnãlem cõfessionem de sua negligẽtia cõmodum r̃portaret. q꞉ si esset eorum memor teneretur illa confiteri in spãli. ergo nõ remittũtur p cõfessionem generalem. Item p ea non remittuntur peccata per ignorãtiam cõmissa. vt patet in fidelibus. ergo a simili nec oblita. Cõtra ad quoꝝ pccõꝝ remissionẽ nõ est necessaria ꝯtritio spãlis sufficit ꝯfessio generalis. sed ad remissionẽ mortalium oblitoꝝ nõ ẽ necessaria ꝯtritio spãlis g̊ ad hoc sufficit cuz cõtritiõe ꝯfessio generalis. Rñdeo q p ꝯfessionẽ generalez cũ generali ꝯtritiõe remittũtur mortalia oblita. deus. n. ab homine nõ requirit vltra illud quod põt. de oblitis autez q̄diu oblita sunt homo in speciali nõ potest cõteri. neqz ꝯfiteri tenetur tñ hõ facer̃ qd̃ in se est ƀm q humana patitur fragilitas vt oĩa sua

pccã moꝛtalia ad memoꝛiã in ſpãli reuocet. ⁊ ſi de oblitis poſtea memoꝛ fuerit teneť poſtea i ſpãli cõteri. ⁊ ꝯfiteri. nec itelligẽdum ẽ ꝙ ad remiſſionem moꝛtaliũ oblitoꝝ ſufficiat gnãlis ꝯfeſſio nõ ſacr̃alis ſi hõ habeat copiã ſacerdotis ⁊ facl̃tatẽ ꝯfitẽdi. qꝛ his habitis teneť de moꝛtalibus oblitis gnãlit ꝯfiteri. ⁊ a ſacerdote recipe abſolutionẽ. Ad pm i oppm dõ ꝙ ſi hõ ꝑ ſuam negl̃iaꝫ aliqua pccã moꝛtalia tradit obliuiõi non repoꝛtat ex h̃ cõmodͦ. qꝛ illa negl̃ia ſibi iputať i pccm̃. ⁊ ſi de illis in ſpãli cõfitereť facilius obtineret remiſſionẽ. ⁊ maioꝛis partis pene relaxationẽ. Ad 2m dõ ꝙ nõ eſt ſil̃e. qꝛ magis ẽ inuicibil̃ ignoꝛantia fci ꝗꝫ ignoꝛãtia iuris. qꝛ aliqd iuris põt hõ ab alio regrere. qͦ ͦ ſuo fcõ ſecreto nõ põt. vtraqꝫ tñ ignoꝛãtia ſi ſimpl̃r iuicibil̃ eẽt hoiem a pccõ totalr̃ excuſaret.

q Uarto queritur vtrũ peccet ꝯfitens ꝯfitẽdo peccatã q̃ nõ fecit. Et vr̃ ꝙ nõ. decre. di. 5. Ad eius. Bonaꝝ mẽtiũ eſt ibi culpas ſuas cognoſceř. vbi culpa nõ eſt. Item ſine pccõ põt hõ ſatiſfaceř ꝓ pccõ qͦ nõ fecit. vt ſupius hitũ eſt. g̊ a ſil̃i ⁊ ꝯfiteri de pccõ qͦ nõ fecit. Cõtrariuꝫ tenet magr̃ huiꝰ di. c. penl̃. Itẽ Augꝰ. po. li. ͦ ci. c. 21. Fl̃i teſtimonij nõ minꝰ reus ẽ q de ſeipo falſuꝫ fatereť ꝗꝫ ſi aduerſus primũ h̃ faceret. Rñº ꝙ ꝯfitẽs ſe feciſſe pccm̃ qͦ nõ fecit dupl̃r peccat. tũ qꝛ ꝯſciam ſuã i h̃ ſacerdoti nõ manifeſtat. ſed magis occultat. tũ qꝛ mẽtiť qͦ ſiñ pccõ eẽ ñ põt. Uñ magr̃ huiꝰ di. c. penl̃. ⁊ ẽ. 22. q. 2. Cũ hũilitatis. Cũ hũilitatiſ cã mẽtiriſ. ſi ñ eras pccõꝛ añꝗꝫ mẽtireris mẽtiẽdo efficeris qͦ euitaueras. Ad pm in oppm dõ ꝙ ibi dꝫ accipi cognoſcẽ ꝓ foꝛmidare. iux̃ illud Job. 9. Uerebar oĩa opa mea. Ad 2m dõ ꝙ nõ ẽ ſil̃e. qꝛ ſatiſfacẽ. ꝓ pccõ alterius ẽ ꝯſonũ charitati. ſꝫ ꝙ hõ ꝯfiteať ſe feciſſe pccm̃ qͦ nõ fecit eſt ꝯ̃riũ veritati.

Articulus quartus.

c Onſequenter q̃riť de. 4. pncipali. Et circa h̃ q̃runť. 4. Pº vtꝝ ſigillũ ꝯfõnis ſit de iure nãe. 2º vtꝝ i aliqº caſu liceat ſacerdoti ꝯfõnem reuelař. 3º vtꝝ aliꝰ a ꝯfõre audiẽs a ꝓpoſito vl̃ a caſu pccã ꝯfitẽtis ignoꝛantis ꝙ pccã ſua aliꝰ a ꝯfõꝛe audiat teneať illa celare. 4º vtꝝ ſub ſigillo ꝯfõnis cadat ꝑſona cũ qua penitens ꝯfiteť ſe peccaſſe.

p Rimo oſtendo ꝙ ſigillũ ꝯfõnis ñ ſit de iure nature qꝛ nulliꝰ lnĩa licitũ ẽ facẽ ꝯ̃ ius nature. ſed ſacerdos ͦ lnĩa ꝯfitẽtis põt pccm̃ ſuũ alijs manifeſtare. g̊ ſigillũ ꝯfõnis ñ eſt ͦ iure nãe. Itẽ qͦ teneť hõ celare ͦ iuř nãe. nullo alio mõ põt licite reuelař. ſed ſi hõ ſciat ꝑ aliã viã illud qͦ ſcit ꝑ ꝯfõnẽ põt illud licite reuelare. g̊ celare pccm̃ ꝯfitẽtis nõ ẽ ͦ iure nãe. Itẽ ꝯfiteri ſacerdoti nõ ẽ de iure nãe. vt ſupius hitũ ẽ. g̊ a ſil̃i neqꝫ ſacerdos obligať ͦ iure nãe ad celãdũ pccã ꝯfitẽtis. Cõtra ͦ iure nãe. ẽ hoiem in dubijs agibilibꝰ ꝯſiliũ regreř a prudẽtioꝛe. ⁊ vulneratũ ꝯ̃ vulnera ſua medelã q̃reř. ſꝫ hoibꝰ h̃ faciẽdi ſbtrahereť fiducia. ſi illi a qbꝰ reqriť ꝯſiliuꝫ ⁊ medela nõ tenerenť abſqꝫ dei p̃cepto extriſeco ſibi reuelata celare. g̊ talis celatio eſt ͦ iure nature. Itẽ vitare fraudem. ⁊ ſuare fidelitatẽ ſunt de iure nature. ſed ſic dic ſap. i ꝓuer. c. 11. Qui ambulat fraudulẽter reuelat arcana. q aũt fidelis eſt celat amici ꝯmiſſuꝫ. g̊ celař nõ tm̃ pccã ꝯfitẽtis. ſed q̃cũqꝫ in ſecreto ͦ ſuo ꝯſenſu ſibi ſunt dcã eſt ͦ iure nãe. Rñdeo ꝙ ſigillũ ꝯfõnis ẽ de iure nãe. qͦ ad pñs declarari põt dupliciter rõne. eadẽ ꝑſona ſm nãm vere affirmare põt aliqd in ꝑſona alteriꝰ loquẽs qͦ vere negat. loquẽs i ꝑſona ꝓpria. Uñ angelus loquẽs. Moyſi in ꝑſona dei vere dixit. Ego ſum dñs deꝰ tuus q eduxit te ͦ terra Egypti. Exo. 20. qͦ vere negaſſet in ꝑſona ꝓpꝛie loquẽs. g̊ a ſimili homo repñtans dei ꝑſonam in foꝛo ꝯfeſſiõis vere aliqd põt affirmař. qͦ ex̃ foꝝ ꝯfõnis qñ loquiť vt ꝑſonam ꝓpꝛiã gerens vere negat. veꝝ g̊ dic negãdo ſe audiuiſſe. vl̃ ſcire q̃ ad notitiam eius nõ deuenerũt. niſi inꝗꝫtum ř pñtabat ꝑſonam dei. g̊ ex̃ foꝝ ꝯfõnis dicẽdo ſe illa audiuiſſe. vel ſciř mentiť. ſed vitař mẽdaciũ ẽ de iure nãe. g̊ ⁊ ꝯfõnis ſigillũ. Preterea de iure nãe eſt hoiem ſuare illud licitũ qͦ ꝓmittit tacite vel exp̃ſſe. ſꝫ eo ip̃o ꝙ penitẽs ſolus ſacerdoti ſoli řuelat ſua pccã ſacerdote ꝯſentiente. vt audiat tacite ꝓmittit ſe illa celatuꝝ. g̊ ad illa celãda obligať de iuř nature. Ad pm in oppm dõ ꝙ ſacerdos ͦ lnĩa ꝯfitẽtis põt licite pccm̃ ſibi ꝯfeſſum alij řuelař q ſibi neceſſariꝰ eſt vel vtilis ad ꝑficiẽdũ q̃ řquirunť ad illũ foꝝ. qꝛ ꝗꝫdiu h̃ pendet adhuc gerit ꝑſonam vicarij dei. ſed de licẽtia cõfitẽtis reuelař alij ꝑſone nõ lꝫ. niſi ille q confeſſus eſt hoc iteꝝ diceret ꝯfeſſoꝛi ex̃ ꝯfõnem. ſꝫ ꝗꝫtũcũqꝫ penitẽs hanc licẽtiã det ꝯfeſſoꝛi. ꝯfeſſoꝛ tñ ͦbet valde vitař ſcãdalum. ſ. ne fractoꝛ ſigilli reputeť. ⁊ qꝛ ſi dicat ſe lnĩatũ a penitẽte ꝙ de peccantis eius poſſꝫ loq. ⁊ penitẽs negat ꝯfõꝛi incũbit ꝓbare ꝙ p̃dcãm lnĩam a penitẽte habuit quam ſi ꝓbař nõ poſſꝫ tãꝗꝫ řuelatoꝛ ꝯfõnis punireť. Ad 2m dicẽduꝫ ꝙ maioꝛ vera eſt ſi neſciat alio modo. aliter. nõ ꝗꝫuis ſciẽs vt homo illud qͦ ſibi fuit dcm̃ in ꝯfõne ꝓpter vitationẽ ſcãdali debeat de hoc taceř niſi pro neceſſitate vel vtilitate. nunꝗꝫ tamen debet diceř ſe audiuiſſe illud in confeſſione. Ad. 3m dicẽdum ꝙ non eſt ſimile. quandoqꝫ. n. requireř conſiliũ ab aliquo eſt voluntarium. quod tñ celare illi a quo ẽ requiſitum eſt neceſſariũ ꝓpter fidelitatis obſeruationẽ ⁊ fraudis euitationem.

f Ecundo queriť vtrum in aliquo caſu liceat ſacerdoti ꝯfõnem reuelař. Et videť ꝙ ſic. Ber. ͦ p̃ce. ⁊ diſ. c. 4. Iniquũ ꝓculdubio foꝛet ſi ſtatuta ꝓ ſola charitate ꝯ̃ charitateꝫ tenerenť. cum g̊ celatio ꝯfõnis inſtituta ſit ꝓ ſola charitate. ſi aliqñ eſſet vtile aĩe ꝯfitẽtis vt eiꝰ ꝯfeſſio řuelareť iniquuꝫ eſſet ſi celareť. Item ſacerdos ad celãdum ꝯfõnem tenetur ex p̃cepto ecclie. g̊ ſi papa p̃ciperet ſibi ꝯ̃riũ a pº p̃cepto abſolutereť. Item nullus obligať ad mẽtiẽdum. ergo in caſu vbi ſacerdos compellereť diceř vtrum de aliqua ꝑſona ſibi ꝯfeſſa audiuiſſet aliqͦ crimen. vel non tenereť diceř ſeu audiuiſſe. qꝛ negando mẽtireť. Itẽ qua rõne ꝯfeſſoꝛ põt ſibi ꝯfeſſo poſt foꝝ ꝯfõnis verecũdiã faceř ꝓ his q̃ audiuit ab ip̃o in ꝯfeſſione. pari rõne poteſt eiꝰ ꝯfõnẽ řuelař. ſꝫ ꝯfeſſoꝛ eum quẽ in ꝯfõne ꝑcipit excoĩcatũ ſolus vitař teneť. ex̃ ͦ ſen. exco. Cũ nõ ab hoĩe. p̃latus ẽt ꝑ ꝯfõnẽ ſciens ſuũ ſubditum aliquo offõ vti male. põt ip̃m ab illo offõ remouere. qꝛ alr̃ ꝯfeſſio pꝛeiudica

ret bono anime ꝯfitentis. ergo a simili ꝯfessor in ca
su pōt ꝯfōnem reuelare. Item si duo eūtes cū suo sa
cerdote ordinassēt ipm̄ occidere i nemore. ꝑ qd̄ es-
sent trāsitū facturi. ⁊ paꝝ an̄ nemoris itroitū vnus
pnia duct⁹ sacerdoti h̄ i ꝯfōe reuelaret licitū esset sa
cerdoti se subtrahere ab itroitu nemoris. q: aliter
corꝑali morti se exponeret. ⁊ alij opportunitatē da
ret crimē ꝯmittēdi. sȝ subtrahēdo se sibi ꝯfessū suo
socio reuelaret. g̊ i casu lȝ reuelare ꝯfōem. Iteȝ nō
est ꝓditor criminis. qui ipm̄ reuelat illi q vult ꝓdesse
⁊ nō obesse. g̊ ꝑ reuelatiōe ꝯfōnis facta tali reuelās
nō pōt argui de criminis ꝓditiōe. Cōtra ex̄ d̄ pe. ⁊ re.
Ois vtriusqȝ sexus. Qui pccm̄ in pniali iudicio si-
bi detectū p̄sumpserit reuelare. nō solū a sacerdota
li offō deponēdū decernim⁹. veꝝ etiaȝ ad agēdum
pniam i arctū monasteriū detrudēdū. Item magi
ster hui⁹ di. c. vlti. Caueat sacerdos. ne pccm̄ peni
tētiū alijs ꝓdat. alioqui deponaꝛ. Itē de pe. di. 6ᵃ
Sacerdos. ⁊ recitat magister i lr̄a hui⁹ di. c. vlt. dr̄
de reuelāte pccā sibi i ꝯfōne detecta. ꝙ deponatur.
⁊ oībus dieb⁹ vite sue ignominiosus peregrinādo
ꝑgat. Rn̄deo ꝙ in nullo casu lȝ sacerdoti reuelare
ꝯfōem. siue ꝯfitēs peniteat siue nō. siue ꝯfiteaꝛ pec-
catū iam ope ꝑpetratū siue ꝑpetrādū. siue sit pccm̄
i moribus. siue in fide. Un̄ reprobāda est snīa in h̄ v̄
su ꝯtēta. Est heresis crimē. qd̄ nec ꝯfessio celat. tn̄
ꝯfessor cū maxia diligentia dȝ p̄cauere ꝓ posse. ne
pccm̄ ꝑpetrādū sibi i ꝯfōne detectū ope ꝑpetretur
maxime si est pccm̄ ordinatū ad corruptionē alioꝝ
in fide. obseruata tn̄ discretiōe. vt nullo mō ꝓdat il
lū q sibi ꝯfessus est. nec aliquā malā suspitionē de il
lo aggnāret in cordib⁹ alioꝝ. Si. n. licitū esset reue-
lare ꝯfōem vil' redderet i reputatiōe ppli. ⁊ ppl's a
re sibi neccīa ad salutē retraheret. via ēt fraudibus
aꝑiret. q: cū mlt̄ū credat hoi i sua ꝯfōne. mlt̄i mali
se i ꝯfōne iustos on̄derēt. vt a sacerdote laudarent
vt sic possent postea ꝓmoueri ⁊ honorari. forus ēt
pnie cū foro exteriori ꝯfunderet. reuelās ēt mētire
tur. vt in p̄cedēti qōne on̄sum est. celatio ēt ꝯfōnis
d̄ iure nature. nō eēt. qd̄ i p̄cedēti qōne iꝓbatum
ē. tūc ēt illud qd̄ gereret exteri⁹ nō eēt signum ei⁹ qd̄
gerit iteri⁹ qd̄ tn̄ in sacris eē dȝ. de⁹. n. pccm̄ ꝯfiten
tis celat nō celatiōe opposita simplici notitie. sȝ no
titie ordinate ad dānādū ꝯfitētē ꝓ illo pccō. hec tn̄
vltima rō ꝑ se sufficiēs eēt. q: nō ꝓbat oportere ce-
lari nisi pccā ꝯfitētis. q vere peniteꝛ. nisi dicaꝛ ꝙ ⁊
si de⁹ pccā ꝯfitētis nō penitētis mō supradicto non
celet. q: tn̄ illa ꝯfessio dispōit ad ꝯtritōeȝ ex ꝯn̄ti di
sponit ad pccōꝝ i ꝯspectu dei celationē. Ad p̄ᵐ in
oppᵐ dd̄ ꝙ ⁊ si aliqn̄ eēt vtile ꝯfitēti vt sua ꝯfessio
reuelaret. tn̄ nūqȝ pōt eē vtile coi vtilitati cui⁹ bo-
nū p̄ncipali⁹ respicit charitas qȝ singularitas ꝑsōe.
Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ sacerdos nō tm̄ teneꝛ ad celādū ꝯfō
nē de p̄cepto eccl'ie. sȝ ēt de iure natur̄. ⁊ diuīo. Pa
pa aūt ⁊ si sit suꝑ oē ius pure positiuū. non tn̄ est suꝑ
oē ius natu re. nec suꝑ ius diuinū. Un̄ si accideret
iste casus ꝙ sacerdos hr̄t aliqd̄ mortale pccm̄ d̄ q°
nō possȝ ꝯfiteri qn reuelaret illi cui ꝯfitereꝛ ꝯfōneȝ
sibi fcām. nō deberet illud pccm̄ ꝯfiteri. durāte. n.
tali casu sufficeret sibi de illo pccō ꝯfiteri cū volūta
te ꝯfitēdi illud qn̄ h̄ facē poterit sine r̄uelatiōe illius
ꝑsone q̄ sibi ꝯfessa ē. ⁊ sine quocūqȝ p̄iudicio sigilli ꝯ
fōnis. fortiori. n. vinculo ligaꝛ ꝯfessor ad celādū qȝ
penitens ad ꝯfitēdum. Ad 3ᵐ dd̄ ꝙ in illo casu sa

cerdos teneꝛ dicere se nūqȝ audiuisse. ⁊ veꝝ dice-
ret. vt pȝ ex p̄cedēti qōne. nec ē dd̄ vt dicūt qdā ꝙ
sacerdos iterrogat⁹ nūqȝ aliquā ꝑtem debeat diceꝛ
sȝ tacē. q: possȝ casus ꝯtigeꝛ in quo ꝑ suā taciturnita
tem vl' fugā rn̄dēdi. malam suspitionē gnāret i cor-
dib⁹ regrētiū de illo q sibi in ꝯfōne sua crimia dete-
xisset. Ad 4ᵐ dd̄ ꝙ minor est fl'a. neqȝ h̄ dic̄ decr̄.
allegata. qd̄ pȝ. Ecce lr̄a a coione illi⁹ q ꝓ sacrilega
manuū iniectiōe i cl'icū i edictū excoicatiōis icidit
lȝ denūciat⁹ nō sit debes abstinē nisi forte illud ti-
bi soli pateret. in quo casu ipm̄ p̄uati tm̄modo eui-
tabis. hō aūt bn̄ pōt scire solus crimē alteri⁹ absqȝ
h̄ ꝙ sibi dcm̄ sit i ꝯfōne. Prelat⁹ ēt remouēdo ab of
fō suū subditū quē ꝑ suā ꝯfōnē scit male vti suo offō
⁊ si faciat vtilitateȝ illi⁹. tn̄ fac̄ ꝯ vtilitatē coitatis.
q: alij ꝑ relationē remoti ab offō sciētes ꝙ ꝓ sua cō
fōne a suo offō remotus est. ꝓniores reddenꝛ ad h̄
vt nō ꝯfiteanꝛ s̄m vitatē ⁊ ille idē min⁹ ꝯfōnē reue-
rebiꝛ. ⁊ ꝓnior erit ad pccōꝝ suoꝝ celationē. si tamē
possȝ suꝑior illū ab offō remouere absqȝ h̄ ꝙ ille. vl'
qcūqȝ alius suspicari possȝ ipm̄ ꝓ his q̄ dixit i ꝯfōne
ab illo offō eē remotū eēt licitū suꝑiori. vt dn̄t aliq
ipm̄ ab offō r̄moueꝛ. Ad 5ᵐ dd̄ ꝙ i illo casu sacer-
dos possȝ renueꝛ itrare nem⁹ cū illis ꝯfōnē nō r̄uelā
do. s. p̄tēdēdo aliquā necessariā cām. si tn̄ possit po-
ni aliqs casus i quo oporteat aut sacerdotē morteȝ
subire aut ꝯfōnē r̄uelaꝛ. teneꝛ subiꝛ mortē. ne reue-
let ꝯfōnē. Ad 6ᵐ dd̄ ꝙ alia sp̄ēs cris ē r̄uelatō ꝯfō-
nis qȝ ꝓditio cris. qd̄ pȝ. q: pōt eē aliqs cris ꝓditor
nō existēs ꝯfōnis reuelator. vt ille q solus vidēs ꝓ
ximū suū crimē ꝯmittē ⁊ postea illd̄ publicat ad ei⁹
ꝯfusionem.

t Ertio q̄ritur vtrum ali⁹ a ꝯfōre au
diēs a ꝓposito vl' a ca
su pccā ꝯfitētis ignorātis ꝙ pccā sua alius a
ꝯfōre audiat teneaꝛ illa celaꝛ. Et vr̄ ꝙ n̄. q: ex̄ d̄ pe.
⁊ re. Ois vtriusqȝ sexus. Ubi daꝛ p̄ceptū d̄ celādo
pccā ꝯfitētis nō fit mētio. nisi d̄ illo cui fcā ē ꝯfō. Itē
iste nescit h̄ ꝑ sacr̄alē ꝯfōnē. q: si fcā ꝯfōe ꝯfō: more-
reꝛ an̄ penitētis absolutionē ali⁹ q eā audiuit a casu
ipm̄ absoluere nō possȝ. g̊ nō vr̄ rō q̄re ad celādū te-
neaꝛ. Cōtra suus ascultās a casu vel a ꝓposito se-
cretū qd̄ secrete secretaꝛ in curia dn̄i sui. ⁊ postea il
lud reuelās forisecis ꝯmittit crimē ꝯ dominū ⁊ cu-
riam eius. Un̄ talis s̄ȝ ius ciuile grauiꝛ puniretur.
sed sacr̄m pnie est quoddā secretū. quod secrete tra
ctaꝛ in curia sūmi. Regis. q: tractaꝛ coraȝ illo qui
rep̄sentat ꝑsonam eius. quilibet aūt homo su⁹ dei
est. qcūqȝ g̊ homo ascultans a casu seu a ꝓposito illd̄
qd̄ in foro pnie tractaꝛ postea alijs reuelat crimen
ꝯtra dn̄m. ⁊ ꝯ totam curiam triūphātem. ⁊ militā-
tem ꝯmittit: obligaꝛ ergo ad celandum. Rn̄deo
ꝙ alius a ꝯfessore audiēs a ꝓposito vel a casu pccā
ꝯfitētis ignorātis ꝙ pccā sua alius a ꝯfessore audi-
at. teneꝛ illa celare ex precepto iuris nature. ⁊ iuris
positiui. ⁊ iuris diuini. Primū declaro sic. Natu
rale iudicium rōnis dictat ꝙ homo dȝ facere alij
qd̄ deberet velle ab illo sibi fieri in casu consimili.
vt habeꝛ decre. di. j. c. j. sed qlibet homo debȝ vel
le. vt si vel a casu vel a ꝓposito alius a confessore
audiuit peccata eius duȝ confiteretur ꝙ celet ea. q:
quilibet debet celare pro obseruatione proprie fa-
me qȝtum lȝ. ergo qlibet peccata ꝓximi audiēs. dū
ꝯfitetur tenetur illa celare siue illa audierit a ꝓpo-

sito vel a casu. 2m declaro sic. Luc. 6°. Prout vultis
vt faciāt vobis hoies. ⁊ vos facite illis silr̄ dr̄ etiā
math. 18°. Si peccauerit in te frater tuus. vade ⁊
corripe eū īter te ⁊ ipm̄ soluȝ. si te audierit lucratus
eris frēm tuū. sed qlibȝ dȝ velle vt alius celet sua
pccā. hō ēt dum ꝯfitet̄ corrigit se aut ad correctionē
se disponit. ḡ hō qcūqȝ sit ille pccā illiꝰ vltra reuelās
directe fac̄ ꝯ̄ illud ius diuinū. qd̄ allegatū ē Luc. 6°.
⁊ ꝯ̄ illud qd̄ allegatū est. Math. 18°. 3m. declaro sic
ex̄ de accusa. Qualr̄ ⁊ qn̄. 2° denūciationē dȝ p̄cedē
charitatiua monitio. frustra aūt p̄cederet si correc-
tus p charitatiuā monitionē. ⁊ secretā postea publi
cari licite possȝ. cū ego hō p ꝯfōnem secreto corriga
tur. aut ad correctionē disponat̄. nulli qualitercun-
qȝ pccā eiꝰ audiat licitū est illa reuelare. nisi ex exp̄s
so eiꝰ ꝯsensu. Preterea illud p̄ceptū datū de celā-
do pccā ꝯfitētis. ex̄ de pe. ⁊ re. Ois vtriusqȝ sexus.
datū est in fauorē ꝯfōnis ⁊ ꝯfitētiū. sȝ si igerēti se sup
ꝯfitētē a pposito vl' a casu. ⁊ sic eiꝰ pccā audiēti lice-
ret reuelare illa. h̄ esset in p̄iudiciū ⁊ ꝯ̄ fauorē ꝯfiten
tis ⁊ ꝯfitētiū. ⁊ q2 tc̄ licite possȝ ꝯfitēs p sua ꝯfessiōe i
famari. vr̄ ḡ q̄ ꝯ̄suis illd̄ p̄ceptū pᵒ ⁊ directe ⁊ expli
cite liget ꝯfōrem. tn̄ ex ꝯn̄ti ⁊ iplicite ligat quēcūqȝ
tūc pccā ꝯfitētis audiētē. ⁊ ea p viā aliā nesciētem.

Ex dictis pȝ solō ad pm in oppm. Ad 2m dn̄t ali-
qui q̄ si sunt ī vna pochia duo sacerdotes. ita q̄ qlȝ
īsolidū si vnꝰ a casu. seu a pposito audiat ꝯfōnē ali
cuiꝰ pochiani sui ꝯfitētis socio suo possȝ illū absolue
re ꝯ̄suis ille nō ītenderet ꝯfiteri ei. cuiꝰ rō est q2 illi
duo nō nisi vnā psonā repn̄tāt. ⁊ offm̄ corꝝ ē vnum.
Vn̄ ⁊ in foro ꝯtētioso si sunt duo iudices ordinarij
ita q̄ qlibȝ insolidū vnꝰ p acta alteriꝰ pcedē pōt ad
rei ꝯdēnationē seu absolutionē put illa acta reqrūt
sed hec opinio non mihi placet. nec rō cogē vr̄. Ad
sacr̄m. n. pn̄ie est necc̄ia itētio. ⁊ ex pte absoluentis. ⁊
ex pte ꝯfitentis. cū ḡ ꝯfitens vni nullo modo itēdat
alij confiteri alius nullo modo potest eum absolue-
re vl' ligare pro ꝯfessione fcā alteri. Preterea iu-
dex de iure nō pōt dare sn̄iam diffinitiuā ī iudicio
ꝯ̄ reum vl' pro reo p ꝯfōne rei. que nō fuit fcā coraȝ
eo vt corā iudice. sed ꝯfessio quā facit penitēs ī fo-
ro pn̄ie sacerdoti cui ꝯfitet̄ nō sit corā sacerdote la-
tēter ascultāte. vt corā iudice in foro illo. dato etiā
q̄ qlibet illoꝝ sit curatꝰ illius insolidum. ḡ ille solus
cui penitēs ꝯfessus est pōt ipm̄ p illa ꝯfōne in illo fo
ro ligare ⁊ soluer̄. Ad illud aūt qd̄ adducebat̄ pro
alia opiniōe dd̄. q̄ nō est simile de foro ꝯtentioso ⁊
foro pn̄ie. q2 in foro ꝯtentioso vnꝰ iudicum ꝯfōneȝ
corā eo fcām. ⁊ acta sua pōt collego suo manifestar̄.
⁊ ille alius p acta alia pōt pcedere. ac si fuissent co-
ram eo ⁊ ab eo fcā. sed in foro pn̄ie ille cui penitens
ꝯfitet̄ nō pōt illā ꝯfōnem collego suo manifestare.
nec alius latēter auscultādo cognouit h̄ vt iudex. ⁊
iō q2 ille nō dȝ iudicare de cā q nō est de ea instructꝰ
vt iudex. ideo alius ab illo cui facta ē ꝯfessio ꝯfiten
tem nō pōt in illo foro nec absoluere nec ligar̄. Vn̄
pȝ q̄ nō sic reputātur p vna psona in foro pn̄ie sic in
foro ꝯtentioso.

q Uarto queritur vtrū sub sigillo ꝯfōnis cadat p-
sona cum qua penitens ꝯfitetur se peccasse.
Et vr̄ q̄ nō q2 illa psona nō est pccm̄. nec circūstan-
tia pcci. sed nihil aliud vr̄ cadere sub ꝯfessiōis sigil
lo. Item nihil cadit sub ꝯfōnis sigillo nisi p quod
ꝯfitens possȝ pdi. sed qn̄qȝ possēt homo loqui alijs
de pccis psone cum qua penitēs ꝯfessus est se pec-
casse absqȝ pditiōe ꝯfitentis. Item hora tpis ⁊ lo-
cus nihil faciētes ad exp̄ssionē pcci n̄ cadūt sub sigil
lo ꝯfōnis. ḡ a simili nec psona cum q̄ penitēs ꝯfitet̄
se peccasse nihil faciēs ad exp̄ssionē pcci. Item iō
q̄re ꝯfessor tenetur celare ꝯfitētis pccm̄ est. q2 p̄su-
mit̄ q̄ deus ipm̄ celat remittēdo. sed pccm̄ psone
accusare in ꝯfōne non sic p̄sumitur esse remissum. ḡ
nec ꝯfessor oblatur ad ipius celationē. Item nihil
cadit sub sigillo ꝯfōnis nisi qd̄ spectat ad iudicium
illius fori. sed psona cū qua penitēs ꝯfitet̄ se peccas
se nō spectat ad iudiciū ipius ꝯfessoris. ḡ non cadit
sub sigillo ꝯfōnis. Item genus est magis intimuȝ
rei q̄ȝ circūstantia. sed genus pcci nō cadit sub sigil-
lo ꝯfōnis. q2 licitum est ꝯfōri dicere talis psona cō-
fessa est mihi de oibus pccis suis. ḡ multo minus p
sona cum qua penitens ꝯfitetur se peccasse. cuȝ nō
sit nisi pcci circunstantia cadit sub sigillo ꝯfessiōis.

Item magis rōnabile est pccā ꝯfessa cadere sub si
gillo ꝯfessionis q̄ȝ psonam cum qua penitēs ꝯfitet̄
se peccasse. sed ꝯfessor de illis peccatis coram alijs
potest loqui non referendo ea ad penitētem. ergo
multo fortius de pccis psone cum qua penitens ꝯ-
fitetur se peccasse. Item sigillum ꝯfessionis non
debet esse in impedimētum obseruantie discipli-
ne. sed si psona cum qua penitens ꝯfitetur se peccas
se caderet sub sigillo cōfessionis. h̄ esset in impedi
mentum obseruantie discipline. q2 tunc nō posset
corrigi mala psona accusata in ꝯfessione. ergo non
cadit sub sigillo ꝯfessionis. Contra ex pte ꝯfessoris
tam p̄ncipalis q̄ȝ accessorius tenentur ꝯfessionē ce-
lare. vt pȝ cum sacerdos audit ꝯfessionem p inter-
p̄tem. ḡ a simili ita dȝ esse ex parte ꝯfitentis q̄ tam
psona p̄ncipalis q̄ȝ accessoria dȝ celari. Item p̄ui-
legia p̄ncipum largissime sunt interpretāda. extra
de donationibus. Cum dilecti. ⁊ de verbi signi.
Olim. ⁊. ff de ꝯstitu. p̄n. l. vltima. ergo illa ꝯstitutio
domini pape. Omnis vtriusqȝ sexus. cū facta fue
rit in fauorem penitentium pro eis est largissime
interp̄tanda. sed non interpretaretur largissime q
negaret cadere sub sigillo ꝯfessionis psonam cum
qua penitens ꝯfitetur se peccasse. cum frequenter
accidat q̄ penitens nullo modo vellet illius perso
ne propalationem. ergo videtur sub sigillo ꝯfessio
nis cadere. Item qui dicit se scire vel audiuisse
aliquod crimen de persona aliqua sine dicat illud
accusando seu denūciando. puniendus est si proba
re non potest quod asserit. extra de calūniantibus.
Cum dilectus. sed asserens se crimen audiuisse de
persona cum qua penitens ꝯfessus est se peccasse si
alio modo non audiuit q̄ȝ p ꝯfessionem non potest
illud pbare. quia si vocaret sibi ꝯfessum in testimo
nium iam pderet ipm̄. ḡ talis puniēdus est. ergo te
netur celare crimen psone cum qua penitēs ꝯfitet̄
se peccasse si modo alio nescit illud. Respondeo
q̄ accipiendo cadere sub sigillo ꝯfessiōis pro eo qd̄
est non licere reuelare. persona cum qua penitens
ꝯfitetur se peccasse cadit sub sigillo ꝯfessionis. ⁊ pri
mo declarandum est q̄ aliqn̄ ita est. 2°. q̄ semp. 3°.
quomō. Pm declaro sic. cū pn̄ia sit sacr̄m sacerdos
tenetur celare omne illud qd̄ necessariū est ad inte-
gritatē sacr̄i. sed penitēs aliqn̄ nō possȝ sufficienter
suuȝ pccm̄ exprimere nisi notificando psonaȝ cum

qua peccauit.s.cū cognouit filiaȝ suam ⁊ nunq̄ ha
buit nisi vnaȝ. Preterea sacerdos tenet celar̄ oē
illud sibi dcm̄ in cōfōne. quo cōfitēs possȝ pdi. vel
mala suspitio d̄ illo aggnāri in cordibus alioꝝ.sȝ qn̄
q̄ detegēdo psonam cuȝ qua penitēs cōfitet̄ se pec
casse pderet̄ cōfitēs.q2 si d̄tegeret̄ filia concubuisse
cū suo p2e pderet̄ pr̄ qui cōfessus ē se cōcubuisse cū
ea. Similr̄ si d̄tegeret̄ psona q̄ nunq̄ peccauit illo
pccō nisi cū illa psona q̄ ipam accusauit in cōfessiōe
statim cognosceret se eē accusatā ab illa.⁊ forte vi
ce versa d̄ illa psona q̄ se accusauit aggnāret malā
opinionē in cordibus mltoꝝ. In p̄dictis ḡ casibus
psona cū qua penitēs cōfitet̄ se peccasse cadit sub si
gillo cōfessiōis. 2m.arti.declaro.sic.nō ē licitū fa-
cer̄ aliqd qd̄ sit occasio retrahēdi hoīes a re sibi ad
salutē necc̄ia.si pōt hr̄i cuiusmōi ē cōfessio.sȝ r̄uelatō
psone cū qua penitēs cōfitet̄ se peccasse.esset occa-
sio retrahēdi hoīes a cōfessiōe.q2 nō tm̄ retrahere
tur homo a re aliqua pp timorē lesionis fame p̄pe.
sȝ ēt psone cōiuncte sibi vinculo amicitie.cui9 crim̄
reuelari timeret si videret reuelari licere crimē p-
sone.cum q̄ pēitēs confitet̄ se peccasse. Preterea si
talis reuelatio licita eēt minus sacr̄m pn̄ie in reue-
rētia hr̄etur.qd̄ ex h̄ magnā p̄ciositatē hȝ q̄ totum
qd̄ ibidē sacerdoti dr̄ sibi nō tāq̄ homini tali.sȝ tā-
q̄ vicē gerēti dei dr̄.quā vicē ex̄ foꝝ confōnis non
gerit. Preterea eqtas iuris natural̄ exigit vt illd̄
qd̄ alicui dico tāq̄ dei vicē gerēti.ipe d̄ hoc nō loq̄
tur sine mea volūtate inq̄tū gerit psonam p̄priam
tm̄. Preterea si talis r̄uelatio licita eēt. via frau-
dib9 esset apta ad tpalem exaltationē impioꝝ.⁊ de
p̄ssionē iustoꝝ.cuius declaratio pȝ ex dictis in qō-
ne p̄cedēti. Preterea dicēs ex̄ foꝝ cōfōnis se au-
diuisse crimē de psona sibi in cōfōne accusata. cui9
crimē mō alio nō audiuit mētiret̄.qd̄ p̄bari pōt per
modum similē quo in p̄cedēti qōne p̄batū ē reuelā-
tē crimē sibi cōfessi.qd̄ alio mō nesciebat mentiri.
Quantū ad 3m.arti.sciēdū q̄ pccā ipsius pēitētis
in relatiōe ad ip̄m.cadūt sub sigillo cōfōnis de ne-
cessitate ⁊ absolute.p° ⁊ directe ⁊ explicite.⁊ ex oib9
causis.psona aūt cum q̄ penitens ꝯfitet̄ se peccasse
cadit sub sigillo cōfōnis de necessitate ⁊ absolute.n̄
p̄mo.sed ex ꝯn̄ti.⁊ idirecte.⁊ implicite.nec ex oib9
causis.sed ex aliqb9.pccā aūt ipius penitētis nō re
ferēdo ea ad determinatā psonaȝ.sicut cū aliquis dic̄
Ego audiui tale qd.qd̄ tn̄ nō audiuit nisi in ꝯfōne.
cadūt sub sigillo ꝯfōnis de necessitate.nō tn̄ absolu
te.sȝ sub ꝯditiōe.s.si explatiōe v̄boꝝ taliū possȝ p se
vl̄ p accn̄s directe.vl̄ indirecte aliq̄ verecūdia vl̄
ꝯfusio.vl̄ suspitio mala.vl̄ aliqd̄ aliud nocumētuȝ
illi q ꝯfessus est p̄uenire.ea aūt q̄ penitēs interserit
in sua ꝯfōne q̄ nō sūt pccā.neq̄ circūstātie pcci. nec
potēs deducē in manifestationē ꝯfitētis.vtpote si
iterserat in sua ꝯfōne q̄ in tali terra sunt bona bla-
da.vl̄ aliquod sil̄e.non cadūt sub sigillo ꝯfōnis.ni-
si de ꝯgruitate si in dicēdo illa nō dat itelligē ꝯfesso
ri q̄ talia velit celari. Vn̄ ꝯfessor dicēs se tale quid
audiuisse.mēdax nō est.q2 p ꝯparationē ad ea nō re
p̄ntauit psonā dei.sed hois. Ad pm in oppm dd̄ q̄
minor ē fl̄a.qn̄cūq̄ p illud qd̄ nec ē pccm̄.nec circū
stātia pcci possȝ pdi ꝯfitēs. vel aliq̄ mala opinio vl̄
suspicio de ip̄o hr̄i. vl̄ quodcūq̄ nocumētū p̄uenir̄
sibi. vl̄ ip̄e. vl̄ alius a ꝯfessiōe retrahi. vl̄ sacr̄ȝ pn̄ie
in minori reuerētia hr̄i. Ad 2m dd̄ q̄ maior ē fl̄a.
sic pȝ ex dictis in q̄stione.⁊ in solutione p̄cedentis.
ar. Minor ēt ip̄sibus fl̄a est.raro.n.pōt ꝯtinger̄ q̄
reuelādo pccā psone. que penitēs ꝯfessus est se cū il
la ꝯmisisse.quin ex h̄ possȝ p mltas reductiōes ⁊ cō
iecturatiōes aliq̄ mala suspicio de ꝯfitēte hr̄i. Ad
3m dd̄ q̄ maior est fl̄a qn̄ r̄uelatio tpis ⁊ loci pōt co-
opari ad aggnāndā aliquam malā suspicionem. vl̄
opinionē de illo q ꝯfessus est q̄ frequēter possȝ acci
der̄. Si.n.canonicus sciēs famulū suū ⁊ nullū aliū
itrasse cameram suam hora none.⁊ illa hora fura-
ret̄ dn̄i sciphū.post mltos aūt dies dn̄s perpendat
suū sciphū esse pditum si ꝯfessor latronis illi9 vsq̄
ad vnū ānum vl̄ duos diceret sciphū tal̄ dn̄i acce-
ptū fuisse tali die hora none.statim possȝ dn̄s suspi
cari sciphum fuisse acceptū a famulo suo tali die.
Preterea esto q̄ locus ⁊ tempus nec psona cum
qua penitens ꝯfitetur se peccasse possent aliqd coo
pari ad detectionem ꝯfitentis. tamē psona aliquo
modo caderet sub sigillo magis q̄ tempus ⁊ loc9.
q2 nō tm̄modo reputat homo sibi noceri cum noce
tur i pa p̄pria.sed ēt cum notet̄ p̄pe ab ip̄o dilecte.
Ad 4m dd̄ q̄ illa rō quā tu allegas non est tota rō
celatiōis.q2 ēt si ꝯstaret ꝯfōri q̄ ille q ꝯfitet̄ nō peni
teret.⁊ ex ꝯn̄ti q̄ de9 sibi non indulgeret.tn̄ ꝯfessor
talia pccā sibi ꝯfessa celare tenet̄.non oȝ.n.q̄ qcqd
cadit sub sigillo ꝯfōnis cadat sub eo ex oib9 causis
ex qbus cadūt sub ꝯfessionis sigillo pccā vere peni
tētis. Ad.5.dd̄ q̄ cū dr̄ q̄ nihil cadit sub sigillo cō
fōnis nisi qd̄ spectat ad iudiciū illius fori.⁊c.dico
q̄ veꝝ est p° ⁊ p se.pōt tn̄ cadere sub sigillo ex ꝯn̄ti ⁊
indirecte.sic pȝ ex dictis in corpe qōnis.pōt ēt dici
ad minorē q̄ psona cum qua penitēs ꝯfitet̄ se pec-
casse pōt corrigi p iudicium fori ꝯfōnis.ex ꝯsequen
ti ⁊ p accidēs inq̄tum ꝯfessor indicās penitentem
iniungit sibi q̄ a tali psona caueat.⁊ monet vt eaȝ
si pōt ad ꝯfessionē inducat. Ad 6m dd̄ q̄ ꝯfō p̄p2ie
nō est nisi de pccis.⁊ iō ꝯfessor dicēs aliquē sibi eē
ꝯfessum de suis pccis nihil ponit in palā quod eēt
occultū.maxime cum dicat beatus Jo.in p̄ma ca-
no.sua.c.j. Si dixerimus qm̄ pccm̄ non habemus
nos ip̄os seducimus.⁊ veritas in nobis nō ē. Sed
si ꝯfessor diceret aliquē sibi eē ꝯfessum de grauibus
pccis. vl̄ de magna pccōꝝ multitudie. ⁊ sic de sil̄i
bus reuelator ꝯfōnis esset. Ad 7m dd̄ q̄ minor est
fl̄a.qn̄ p locutionem de pccis ꝯfessis pōt deueniri
directe vl̄ indirecte p se vel per accidens. vel per
quēcunq̄ alium modum in aliquam cognitionem
vel suspitionē. vl̄ opinionē. vl̄ dubitationē de ꝯfes
so. vl̄ inq̄tum p h̄ pōt sibi p̄uenire detrimētum in
aīa vl̄ corpore. vl̄ in possessionibus. vl̄ in fama. vl̄
in amicis. vl̄ inq̄tū per h̄ pōt aliquod scandalum
in pp̄lo generari. vl̄ ꝯfessio magis odiosa. vl̄ min9
dilecta. vl̄ magis onerosa. vel minus p̄ciosa repu
tari.raro.autem vl̄ nunq̄ pōt ꝯtingere quin ex re-
latione peccatoꝝ in ꝯfessione auditoꝝ p viam aliā
non scitoꝝ possit ꝯtingere aliquod de inconuenien
tibus p̄dictis.q̄uis forte quādoq̄ de illis nullum
ꝯtingat. Ad 8m dd̄ q̄ minor est falsa.immo si per
sona cum qua penitēs ꝯfitet̄ se peccasse non cader̄t
sub ꝯfessionis sigillo multuȝ esset in p̄iudicium ob-
seruantie discipline.q2 ex h̄ multa incōueniētia fre
quenter acciderent.que obseruationeȝ discipline
mltum impedirēt.sic videri pōt ex rōnibus dictis
in qōne.nec valet eius probatio.quia ad hoc non

est confessio ordinata. vt pp dicta in ꝯfessione aliq̄ persona i foro exteriori corripiat̄. sed i foro pnie

Articulus quintus.

c Onsequenter querit̄ de. 5. pn̄cipali. Et circa h̄ querunt̄. 4. Pᵒ vtrū ille cui ꝯfessor reuelauit ꝯfessionē alicui⁹ teneat̄ celar̄ illam. 2ᵒ vtrum penitens teneat̄ celar̄ p̄sonā cū q̄ peccauit. 3ᵒ vtrum penitēs teneat̄ celare pniam sibi iniūctā a ꝯfōre. 4ᵒ que sit dr̄ia inter sigillū ꝯfōnis ꝛ sigillū secreti.

a D primam q̄ōnem r̄ndeo. q̄ ille cui ꝯfessor reuelauit ꝯfessionem alicui⁹ teneᵗ illā celare si sciat q̄ ille q̄ h̄ sibi dixit nesciebat illud nisi p ꝯfessionē. qcqd. n. hō scit p sacralē ꝯfessionē. siue imediate siue mediate celare teneᵗ. q̄uis ad celādū fortius obligeᵗ ille q̄ h̄ scit p confessionem immediate ille qui hoc scit per confessionem mediate. sed ille cui ꝯfessor reuelauit ꝯfessionē scit pecc̄a p̄ētētis p ꝯfessionē mediate. ille ḡ celare teneᵗ. Preterea q̄ iuuat ad p̄mouendum crimē qd̄ alius icthoauit p̄ticipat cū eo i crimine. sed iste q̄ ꝯfessionē reuelat diffamatōem penitētis icthoat. ille cui cōfessio reuelata est. si vlteri⁹ eā manifestat diffamationē p̄mouet penitētis. talis ḡ p̄ticeps esset in crimie cū illo q̄ sibi reuelauit penitētis cōfessionē. teneᵗ ḡ eam celare. q̄ teneᵗ nō p̄ticipare i crimine. Preterea reuelās alicui cōfessionem dat de facto illi p̄tātem vt loq̄ possit alijs de pccis penitētis cui⁹ cōfessionē reuelauit. q̄uis tn̄ illam p̄tātem cōtulerit de facto. eā tn̄ de iure ꝯferre nō potuit. sed nulli licitū est vti p̄tāte sibi concessa ab aliquo de facto q̄ eam sibi dare nō potuit d̄ iure. ḡ illi cui illa cōfessio reuelata est illicitū ē vlteri⁹ loq̄ de illa cōfessione. Vn̄ p̄lato p̄cipiēti sibi vt dicat ei si scit aliqd̄ malū de illa p̄sona cui⁹ cōfessio sibi reuelata est. nō d̄ȝ sibi dicere illud qd̄ sibi dictū est a cōfessionis reuelatore.

a D secundam q̄ōnem r̄ndeo q̄ exp̄ssio p̄sone. aut ē necessaria ad exp̄ssionē pccōꝝ. aut nō. Si sic. tenetur eam exp̄mere cōfessori. Vn̄ mulieri cū q̄ concubuit fraᵗ ei⁹ nō sufficeret dicē q̄ vnus vir concubuit cū ea. s̄ȝ deberet exp̄mē q̄ ille ē fraᵗ ei⁹. ꝛ si non h̄eat nisi vnū fr̄eȝ. tūc scit sacerdos q̄s ē ille. ꝛ si ē religiosus d̄ȝ exp̄mē q̄ ē religiosus. ꝛ si est laic⁹ ꝛ ē cōiugat⁹ d̄ȝ exp̄mē q̄ est ꝯiugat⁹. ꝛ sic de alijs. Si aūt exp̄ssio p̄sone nō est necessaria ad exp̄ssionē q̄ntitatis pcci. tūc distiguo. q̄ aut ē vtilis ad correctionē illi⁹ vel p̄seruationē a reciduo. aut nō. Si sic. tūc credo q̄ penitēs bn̄ facit. si eᵗ ꝯfessionē dic̄ alicui p̄sone q̄ illi pccōꝛi possit ꝛ velit p̄desse. ꝛ nō obesse. s̄ȝ p illa cā noia re ip̄m i cōfessiōe n̄ expedit nec d̄ȝ. q̄ p talē noiationē cōfessor nō possȝ pcedere ad correctionē illi⁹. Si aūt illa noiatio nō est vtil̄ ad illius correctionē. tūc subdistiguo. q̄ aut pōt esse vtilis ad p̄seruandū penitētē a recidiuo. aut nō. Si sic tūc bonū est. ꝛ expedit penitēti q̄ illā p̄sonā exp̄mat cōfessori pōt. n. cōtingē q̄ cōfessor p cognitionē p̄sone sciret iniūgere penitēti pniam talē. ꝛ talia dare documēta. ꝛ tales facere monitiōes p que melius. ꝛ secretius penitēs poterit p̄seruari a recidiuo. Si aūt noiatio p̄sone nō est vtilis ad magnitudis pcci exp̄ssionem. nec ad eius correctōem. nec ad p̄seruandum a reciduo penitentē. tunc credo q̄ penitens teneaᵗ illam p̄sonā celar̄. q̄lib3. n. teneᵗ nō aggnāre malā opinionē de p̄rimo suo in corde alterius sine rōnabili ꝛ iusta cā.

a D tertiam q̄ōnem r̄ndeo q̄ aut penitens manifestādo pniam sibi iniūctā a cōfessore faceret p̄iudiciū fame p̄prie absq̄ aliq̄ vtilitate. aut faceret p̄iudiciū confessori. q̄ forte talē iniūxit pniam. p q̄ si sciret eam iniūxisse icurreret alicui⁹ vel aliquoꝝ maliuolētiā vtpote. q̄ iniūxit mulieri vt obstineat a familiaritate alicui⁹ viri. cui⁹ familiaritas erat sue castitati p̄iculosa. vl̄ iniūxit aliqd̄ aliud pro quo aliq̄ offēderētur ꝯtra cōfessorē si hoc scirēt aut penitēs manifestando suā pniam. nec fame p̄prie. nec ꝯfessori nec alicui p̄iudiciū gnāret. In casu p̄mo p̄ētēs teneᵗ suā pniam celar̄. q̄lib3. n. tenetur suā famā sciēter n̄ ledē sine aliq̄ vtilitate. iuᵗ illud sap. eccli. 41ᵒ. Curam habe d̄ bono noie. In 2ᵒ ēt casu teneᵗ eam celar̄. si. n. illud qd̄ ꝯfessor sibi iniūgit. seu ꝯsulit bona fide. p salute aie sue. ꝛ secreto alij reuelaret in ꝯfessoris p̄iudiciū crimē p̄ditiōis icurreret ꝛ sigilli secreti fractionē. In 3ᵒ. aūt casu eam nō teneᵗ celar̄. nec teneᵗ dicer̄. s̄ȝ d̄ h̄ irrep̄hēsibilr̄ pōt facē qd̄ istorum duoꝝ sibi melius placuerit.

a D quartam q̄ōnē d̄ȝ q̄ sigillū ꝯfessionis. ꝛ sigillum secreti accipiēdo sigillū secreti i gnāli se h̄ūt sic sup̄i⁹ ꝛ inferi⁹. Sigillū. n. ꝯfessiōis est sigillū secreti. s̄ȝ nō oē sigillū secreti ē sig. llū ꝯfessiōis. cū. n. vn⁹ ab alio petit cōsiliū. ꝛ d̄ illa bona fide sibi cōsulit recommēdans sibi vt h̄ celet. vl̄ p̄sonam: q̄ h̄ cōsuluit nō nominet. ille q̄ cōsiliū petiuit obligaᵗ ad celādū p sigillum secreti. qd̄ tn̄ nō ē sigillū cōfessiōis. ꝛ q̄uis frāgēs quolib3 sigilloꝝ istoꝝ mortalr̄ peccet. ꝛ crimē p̄ditiōis icurrat. tn̄ multo grauī⁹ peccat frāgēs sigillū ꝯfōis q̄ sigillū secreti frāgēs. qd̄ ē distictū ꝯ sigillū ꝯfōnis. nec ē existimādū q̄ hō r̄uelās illud qd̄ dictū ē sibi soli vnq̄ frāgat sigillū secreti. nisi ille q̄ h̄ sibi dixerit adiūxerit. Ego trado tibi h̄ sub secreto. ꝛ ali⁹ sic r̄cipit. q̄ si hō ab alio ꝯsiliū petit ꝛ illa bōa fide sibi ꝯsulit in secreto q̄uis ꝯsulēs non aduertat dicē illi q̄ sibi nō ꝯsuleret nisi ꝯsiliū r̄cipiat in secreto. tn̄ ille cui ꝯsiliū datū ē si videat mām talē q̄ ex r̄uelatiōe p̄sone ꝯsulētis. p̄sona ꝯsulēs notabile d̄trimētū icurreret ꝛ r̄uellet. crimē p̄ditiōis icurrit. ꝛ secreti sigillū frāgit. q̄ mā ꝛ nā negocij r̄quirūt q̄ ille cui fidele cōsiliū datū ē p̄sonā cōsulētē in casu p̄dcō sub secreto tenē d̄ȝ. minus tn̄ peccaret ceteris parib⁹ q̄ si. cōsulēs exp̄sse sibi sub secreto tradidiss3. ꝛ ille ad tenēdū hoc sub secreto se exp̄sse obligass3. ille ēt a quo petitū ē cōsiliū hoc qd̄ sibi p̄posuit cōsiliū petēs sub secreto teneᵗ d̄ȝ.

c Irca l̄ram Ad dic̄ dānatiōis. supple q̄ntū ad malos. ꝛ renumeratiōis. supple q̄ntū ad bonos. nō redarguo q̄ forsitā veꝝ ē. nō poniᵗ ibi forsitā. vt sit nō dubitatiōis d̄ exr̄ia purgatorij. s̄ȝ vtrū d̄ illo igne intelligaᵗ illud vbū Ap̄li pᵒ Cor. 3ᵒ. qd̄ dicit d̄ illis q̄ edificāt ligniū. fenū. ꝛ stipulā. nisi aliq̄ sint frequēter iterata. hoc nō dicit̄. q̄ venialia frequēter iterata cōfiteri i speciali sit necciūm. s̄ȝ q̄ ē magis securꝰ oib⁹

diebus vite sue ignominiosus ꝑegrinādo ꝑgat. q̄ꝛ vis hec pnīa reuelatoribꝰ ꝯfōn̄ꝭ. antiq̄tus cū depōne iniūgeret. mō tn̄ loco ꝑegrīatiōis illiꝰ in arctum monasteriū ad agēdā pniam detrudunt. ex̄ de pe. ⁊ re. Ois vtriusq3 sexus.

Di. xxij.

c Umq3 multis ⁊c̄. Supius ꝺterminauit magr̄ de pnīa secundū esse suū. ⁊ ꝑtātē ministroꝝ pniaꝝ iniūgētiū. ⁊ de mō remissiōis mortaliū ⁊ de mō remissiōis venialiū. Hic ꝺterminat de reditu dimissoꝝ. Et diuidit in partes .2. P° inq̄rit vtꝝ redeāt pccā pꝰ ꝑ pniam dimissa. 2° q̄d sit sacr̄m. ⁊ q̄d res ī pnīa ibi. Post p̄dcā. Pa in .3. P° ꝓponit q̄ōnē. 2° ponit minꝰ verā opionē ibi. Cuiꝰ q̄ōnis. 3° opionē veriorē ibi. Sed q2 absonū. 2a p̄ncipal' diuidit in .2. P° ponit opionem dn̄tiū ꝙ pnīa exterior est iterioris sacr̄m. 2° opionē dn̄tium ꝙ pnīa iterior ⁊ exterior sunt vnū sacr̄3 ibi. Quidam aūt dicūt.

Articulus primus.

c Irca hanc di. q̄rēdūē p̄ncipalit̄ de .2. P° de reditu pccōꝝ dimissoꝝ. 2° de pnīa vt ē sacr̄3 Circa pm q̄runt .5. Prio vtꝝ pccā dimissa possint redire eadē ī numero q̄ꝫtū ad culpam. 2° vtꝝ oīa pccā dimissa ꝑ sequens mortale pccm̄ redeāt eadē spē vl' gnē q̄ꝫtū ad culpā. 3° vtꝝ q̄ꝫtū ad penā. 4° vtꝝ igratitudo sit spāle pccm̄. 5. vtꝝ maior sit igratitudo in casu ab inocētia q̄3 in casu a vera pnīa.

p Rimo ostendo ꝙ peccata dimissa possint redire eadē in numero q̄ꝫtū ad culpā. Augꝰ .j. li. ꝺ bap. ꝯ dōatistas vltra mediū. Redire dimissa peccata vbi fr̄na charitas nō ē aptissime dn̄s docet de illo s̄uo quē cū iuenisset debitorē decē miliū talētoꝝ dep̄cāti oīa dimisit. Ille aūt ꝯseruū suū q ei ꝺbebat cētū denarios cū misertꝰ nō fuisset. iussit eū dn̄s reddere q̄ ei dimiserat. Itē magr̄ ī lr̄a huiꝰ di. c. j. ⁊ ē ꝺ pe. di. 4a. c. j. §. Cōsiderādū. Si nō ex corde dimittimꝰ qꝺ in nos deliquit̄. illud rursus exigit̄ qꝺ iā nobis ꝑ pniam dimissū eē gaudebamꝰ. Itē ꝑ gr̄a3 sequētē bona merita q̄ ꝑ pccm̄ mortale fuerāt mortificata eadē ī numero viua redeūt. ḡ a sili pccā q̄ per pniam fuerāt dimissa ꝑ sequēs mortale pccm̄ eadē ī numero redeūt. Itē ꝑ subtractio ē luis a medio redit eadē tenebra ī nūero q̄ erāt ī medio an̄ lumis ifusionē. q2 tenebra ē carētia luis ī hn̄te nālē aptitudinē ad luis susceptionē. s3 post s̄btractionē luis remanet eadē luis carētia. ⁊ ī medio eadē nālis aptitudo ad lumē. cū ḡ pccm̄ sit tenebra. ⁊ gr̄a spūale lumē. vr̄ ꝙ cū ꝑ sequēs mortale pccm̄ gr̄a corrūpit̄ tenebre pccōꝝ q̄ p̄us fuerāt dimisse eedē ī numero reuertant̄. Itē pccm̄ remitti nihil aliud vr̄ eē q̄3 ip̄3 a deo nō iputari. s3 idē fcm̄ ī numero ꝑlies pōt iputari ⁊ nō iputari. vt p3. hō. n. q̄nq3 iniuriā sibi fcām hoī remittit ꝑꝑ emēdā ꝓmissā. ⁊ iteꝝ iputat ꝑꝑ solutiōis ꝓmissi carētiā. ḡ idē pccm̄ ī numero redir̄ pōt q̄ꝫtū ad culpā. Cōtra Auic. 3. meta. sue. c. 4. Qꝺ ānihilatū est nō reducit̄. sed cū pccm̄ remittit̄ annihilat̄. ḡ ipossibile ē ꝙ idē pccm̄ ī numero reuertat̄. Itē nullū successiuū corruptū pōt redir̄ idē ī numero. alias ꝯdictoria possent eē sil' vera. s3 pccm̄ ē de gnē successiuoꝝ. ꝯsistit. n. in actu volūtatis q successiuus ē. ḡ corruptū idē ī numero redir̄ n̄ pōt. Rn̄deo ꝙ pccm̄ dimissū siue origiale. siue actuale mortale siue veniale. idē in numero redir̄ nō pōt q̄ꝫtu3 ad culpā. q2 sic declarabit̄ in tractatu de resurrectōne. nulla res pōt redir̄ eadē ī numero nisi ꝑ diuina3 potētiā. s3 pccm̄ reuerti nō pōt idē in numero quo ad culpā ꝑ opatōem diuine potētie. q2 vt supiꝰ ostēsum est li. 2. Pccm̄ nō ē a deo. nec eē pōt. Quapp̄ vt dic̄ Augꝰ. li. 83. q. q. 3. Deo auctore nō fit hō deterior. restat ḡ ꝙ cū pccm̄ ꝑ eiꝰ remissionē corrūpatur redire q̄ꝫtū ad culpā nō pōt idē in nūero. Ad duo p̄ma in oppm ꝺꝺ ꝙ ꝓ tāto in his auctoritatibꝰ pccā dicūtur redir̄. q2 ꝑ ea sequēs culpa aggrauat̄. si. n. mihi peccāti ꝯ te idulxisti. ⁊ postea iteꝝ ꝯ te pecco. ex h̄ istud pccm̄ grauiꝰ reddit̄. Ad 3m ꝺꝺ ꝙ nō est sile. q2 vt supius hitum ē bona merita in charitate fcā ꝑ sequēs mortale pccm̄ nō mortificant̄ ꝑ se ⁊ absolute. sed ꝑ accn̄s. ⁊ ī relatiōe ad pccōrē. q2 durāte pcci mortal' obstaculo hō ꝑtiger̄ nō pōt ad efficaciā illoꝝ. ⁊ iō illo ꝑ pniam āmoto hō remunerat̄ ꝑꝑ illa eadē merita ī numero q̄ fecit ī charitate. s3 pccā cū remittunt̄ ꝑ se ⁊ absol'te corrūpūt eo mō quo corrūpi ꝯuenire pōt p̄uatiōi. Ad 4m ꝺꝺ ꝙ tenebra p̄uatio ē. p̄uatiōes aūt distiguunt̄ ꝑ hitus oppositos. ⁊ iō ī aere ē alia. ⁊ alia carētia luis ī numero s̄m ꝙ est respectu alteriꝰ. ⁊ alteriꝰ luīs ī numero. Ad .5m ꝺꝺ ꝙ ꝑ h̄ pccm̄ a deo nō iputat̄. q2 bonū cuiꝰ erat p̄uatō restituit ꝙ bom nō ē idē numero p̄us corruptū. ⁊ postea restitutū. hō āt ꝑ sue volūtatis mutationē ad diuersa. remittē pōt iiuriā sibi fcām. ⁊ iteꝝ reputat̄ nihil opando vel corrumpēdo in illo q sibi intulit iniuriam.

s Ecundo queritur vtꝝ oīa pccā dimissa ꝑ sequēs mortale pccm̄ redeāt eadē spē vl' gnē q̄ꝫtū ad clpā. Et vr̄ ꝙ sic. Eze. 18. dr̄ ꝙ si auerterit se iustus a iustitia sua. ⁊ fecerit iniq̄tatē oēs iustitie eiꝰ q̄s fecerat nō recordabūt̄. qꝺ veꝝ nō eēt nisi oīa mala illis iustitijs opposita sibi iteꝝ ad culpā iputarent̄. Itē Jacobi. 2. Qui totā legē s̄uauerit. offēdat aūt ī vno. factus ē oīu3 reꝰ. Itē gr̄a ē imediata cā remissiōis pccōꝝ. s3 remota cā remouet̄ effectꝰ. ḡ cū ꝑ pccm̄ mortale seq̄ns gr̄a corrūpat̄. remouet̄ remissio pccōꝝ p̄oꝝ. ḡ redeūt vel eadē ī numero. vel spē. Itē origiale sil'r ī spē reuertit̄. q2 obligatio ad penā origiali debitā. q̄ pena ē carētia visiōis dei reuertit̄ ꝑ seq̄ns mortale pccm̄. ḡ a sili pccā actualia eadē ī spē reuertūt̄. Cōtra diuerse sunt macule sic sunt diuersa gnā pccōꝝ. ḡ ꝑ vnū pccm̄ nō p̄nt redir̄ macule oīu3 pccōꝝ dimissoꝝ. Itē vnū oppm nō reducit alteꝝ. s3 expellit. s3 multa pccā iter se sūt opposita. vt st oīa illa iter q̄ ē virtꝰ media. ḡ ꝑ ꝯmissione vniꝰ nō r̄uertunt̄ oīa pꝰ dimissa. Rn̄deo ꝙ ī peccato duo ꝯsiderāt̄. s. ꝯuersio ad creaturā. ⁊ auersio a deo. In auersiōe gnāli oīa pccā mortalia ꝯueniūt. q̄3uis ī cā auersiōis ⁊ ī gradu differāt. ⁊ iō q2 ꝑ seq̄ns mortale pccm̄ peccās a deo auertit̄. iō ꝑ ip̄m illud ī quo oīa pccā mortalia ꝯueniūt reuertit̄. s3 ex h̄ nō seq̄t̄ ꝙ reuertant̄ spēs oīum pccōꝝ dimissoꝝ. q2 per auersionē a ꝺo pccā ī spē nō reponunt̄. sic nec motꝰ

p sui recessum a termino a quo. cū mot⁹ spē drītes possint hr̄e t̄minū eūdē in spē. vt p3 cū duoꝝ alboꝝ vnū denigrat̄. aliud rubificat̄. s3 q2 dicē res corruptas reuerti. q2 coꝝ gen⁹ i aliquo idiuiduo r̄uertit̄. nō est eas reuerti nisi fm qd. iō simplr̄ dō q̄ p seq̄ns pccm̄ mortale nō reuertunt̄ oia pccā p⁹ dimissa eadē i spē. sic nec p quēcūq3 recessū humoꝝ a debita ꝓportiōe reuertunt̄ oēs īfirmitates p̄us curate. Ad pm ⁊ 2m in oppm dō q̄ p illas auctoritates nō plus hr̄ nisi q̄ p mortale pccm̄ sequēs pniam verā hō incurrit auersionē a deo. i quo oia pccā mortalia rōe sue difformitatis tāq3 i gener̄ gn̄alissimo ꝯueniūt.

Ad 3m cū dr̄ q̄ remota cā remouet̄ effect⁹. ⁊c. dico q̄ veꝝ est de cā q̄ nō tm̄ reqrit̄ ad effect⁹ ꝓductōnem. s3 ēt ad ei⁹ ꝯseruationē. s3 q̄uis grā reqrat̄ ad pccōꝝ destructionē. nō tm̄ est necc̄ia ad illi⁹ destructōnis ꝯseruationē. nisi sub rōne q̄ formata ē. ⁊ ego bn̄ concedo q̄ p sequēs pccm̄ mortale p̄cedēs carētia pccōꝝ iformis remanet. Ad 4m dō q̄ maior ē fl̄a ⁊ ad ei⁹ ꝓbationē dō q̄ nō reuertit̄ obligatio ad carētiā visiōis di sub rōne q̄ origiali tm̄ ē debita q2 talis carētia est sine remorsu ⁊ sensibili pena. s3 reuertit̄ sub rōne qua est debita actuali mortali. q̄ ē cū remorsu ⁊ alia pena sensibili adiūcta.

t ERtio q̄ritur vtrū oia pccā remissa p sequēs mortale peccatū redeāt q̄tū ad penā. Et vr̄ q̄ sic. dicit Raban⁹ fm q̄ recitat magr̄ i lr̄a hui⁹ di. c. j. ⁊ est de pnia di. 4. versus pnm. q̄ ille q nō vult fr̄ib⁹ remitter̄. nō solū pccā q̄ post bapm egit reputabunt̄ ei ad penā. sed ēt pccā origialia q̄ in bapo ei dimissa sunt.

Itē q ꝯtritus postea ꝯfiteri ꝯtēnit post pccōꝝ r̄missionē. q̄ fuit ex vi ꝯtritiōis p ꝯtēptū ꝯfōnis iterum mortale pccm̄ icurrit. i quo si moriat̄. aut pccā p̄us dimissa remanebūt isufficiēter punita q̄ eēt ꝯ iustitiā. aut p illis in iferno puniret̄ qd̄ nō esset veꝝ. nisi p sequēs mortalia pccā p̄us dimissa q̄tū ad penaz reuerterent̄. Itē. 12. q. 2. Eps q mācipiū. ꝟuus manumissus pp igratitudinez iteꝝ pene ꝟuitutis iuste subijcit̄. g̊ a sili hō a ꝟuitute pcci p dei misericordiā liberat⁹ p igratitudinē pene p̄cedētis ꝟuitutis iteꝝ subijcit̄. Cōtra de pe. di. 4. v̄sus finē. diuia clemētia dimissa pccā i vltionē vlteri⁹ redire nō patitur.

Itē pena nō debet nisi culpe. s3 pccā nō reuertunt̄ q̄tū ad culpā. g̊ nec q̄tū ad penā. Rn̄deo pena q̄ añ debebat̄ p pccis p pniam dimissis. aut ē tota expleta añ sequēs mortale pccm̄. aut nō. Si sic. dico q̄ p sequēs mortale pccm̄ pccā p⁹ dimissa nō redeunt q̄tū ad penā. nisi inq̄tū aggrauāt seq̄ns pccm̄. pp quā aggrauationē sibi pena maior debet̄: Si nō tūc dico q̄ remanet obligat⁹ ad solutōez residui pene. ⁊ si i illo pccō mortali moriat̄ p pccis illis quo ad culpā. nō tm̄ quo ad penā p⁹ dimissis i iferno pēa eterna punict̄. s. p accn̄s. q2 i pccō mortali nulla pena ē satisfactoria in ꝯspectu dei ⁊ iō q̄tūcūq3 puniatur semp remanebit ad penā obligat⁹ tm̄ illa pēa minus erit itensa q̄3 si illa pccā nō fuissent ei dimissa.

Ad pm in oppm dō q̄ illa auctoritas itelligit̄ quo ad aggrauatōem culpe. ⁊ quo ad silitudinē pene in g̊ie non in spē. Ad 2m p3 solutio ex dictis i q̄ōne.

Ad 3m dō q̄ nō plus ꝯcludit nisi q̄ p seq̄ns pccm̄ mortale iteꝝ i ꝟuitutē reducit̄. ⁊ h̄ est veꝝ. nō tm̄ reducit̄ i illā eādē in q̄ erat p illa pccā q̄ sibi fuerūt dimissa. nec in tātam sicut si illa pccā sibi nunq̄3 fuissent dimissa.

q UArto queritur vtrū igratitudo sit spāle pccm̄. Et vr̄ q̄ nō. Spāle pccm̄ nō iuenit̄ i quolibet pccō. sed p quodcūq3 pccm̄ hō deo igrat⁹ est. g̊ igratitudo spāle pccm̄ nō ē. Itē Sene. 3o. li. d̄ bn̄ficijs. Ingrat⁹ est q bn̄ficiū se recepisse negat. igratus q dissimulat. igrat⁹ est q nō reddit. igratissim⁹ oīu3 q oblitus est. g̊ igratitudo nō est vna spēs pcci. Cōtra q̄uis hō p quodcūq3 mortale pccm̄ icurrat vitiū iobediētie. q2 nunq̄3 hō mortalr̄ peccat. nisi faciendo ꝯ aliquod diuinū p̄ceptū. tm̄ iobedientia est spāle pccm̄. g̊ a sili q̄uis hō peccādo quocūq3 pccō hō sit igrat⁹ deo. igratitudo tm̄ est spāle pccm̄. Rn̄deo q̄ igratitudo est spāle pccm̄. qd̄ patet ⁊ ex parte obiecti. ⁊ hītus oppositi. h3. n. spāle obiectū. qd̄ est bn̄ficiū sub rōne q̄ nō recognitū est. hitus ēt igratitudini opposit⁹ que est grā. est qdā spālis v̄tus pars potētial̄ iustitie ex̄ns. vt i. 3. li. ostsum est. Ad pm i oppm dō q̄ vnū spāle pccm̄ mālit̄er bn̄ pōt ꝯcomitari qd̄cūq3 pccm̄. ⁊ sic igratitudo ⁊ inobia ꝯcomitātur qd̄cūq3 pccm̄ mortale. Ad 2m dō q̄ illa nō enumerātur sicut ingratitudinis spēs. sed sic ingratitudinis gradus.

q UInto queritur vtrū maior sit igratitudo in casu ab inocētia q̄3 i casu a v̄a pnia. Et vr̄ q̄ sic q2 q̄to gradus altior tāto casus grauior ceteris pib⁹. s3 stat⁹ inocētie ceteris pib⁹ altior est q̄3 stat⁹ pnie g̊ ab inocētia est grauior casus. s3 i grauiori casu ē ingratitudo maior. g̊ maior ē igratitudo i casu ab inocētia q̄3 a v̄a pnia. Itē Adā peccando magis fuit deo igrat⁹ q̄3 qcūq3 ali⁹ hō peccās eodē gn̄ē pcci. sed Adā peccādo cecidit ab inocētia. g̊ maior est igratitudo i casu ab inocētia q̄3 a v̄a pnia. Cōtra vt supius hitū est pccm̄ seq̄ns verā pniam aggrauat̄ p peccata p⁹ p pniam dimissa. sed pccm̄ quo cadit hō ab inocētia p nullū aliud pccm̄ p̄cedēs aggrauat̄. g̊ grauior ē igratitudo i casu a pnia q̄3 ab inocētia. Item magis igratus est peccās ꝯ illū q plus ei dimiserat vt ꝓbari pōt p illud qd̄ dic̄ saluator Luce. 7. approbādo sniam Symonis dicentis q̄ plus diligit cui plus donatū est. s3 penitēti plus dimissū est q̄3 inocēti. g̊ maior ē igratitudinem icurrit peccādo q̄3 inocēs. Rn̄deo graꝝ actio respicē d3. ⁊ q̄titatē dōi. ⁊ modū gratuite dōatiōis. respiciēdo ad q̄titatē doni magis igrat⁹ est inocēs peccādo q̄3 penitēs. q2 ceteris parib⁹ mai⁹ donū ē ꝟuare hoiem vt nō peccet q̄3 illi q peccauit idulger̄. ceteris. n. pib⁹ nobilior est status inocētie q̄3 pnie. s3 ꝯsiderādo modū gratuite dōatiōis. magis est igrat⁹ penitēs cū peccat q̄3 inocens. q2 q̄to aliqs magis ē elōgat⁹ a debito recipiēdi bn̄ficiū. tāto cū bn̄ficiū sibi ꝯfertur est modus donatiōis magis gratuit⁹. magis aūt elōgatur a receptiōe grē q̄tū est ex pte sua ille q peccauit q̄3 ille qui nō a grē ꝯseruatiōe. oib⁹ tm̄ pēsatis si ꝯpēset̄ aggrauatio q̄ est i seq̄nti pccō pp p̄cedentia iā dimissa maior est igratitudo cader̄ a v̄a pnia q̄3 ab inocētia q̄3uis pccm̄ quo cadit hō ab inocentia sit graui⁹ ceteris pib⁹ q̄3 illud qo cadit a pnia a grauatiōe p pccā p̄cedentia circūscripta. Ad pm i oppm ad pmā partem dō q̄ bn̄ ꝯcludit. q2 ceteris pibus maior est ingratitudo in casu ab inocētia. q̄3 i casu a vera pnia aggrauatiōe pccōꝝ p̄cedentiū circūscripta. q2 sup-

posita equali gr̃a in inocente ⁊ penitente adhuc ꝗ̃ tū ad aliqd accn̄tale dignioꝛ est status inocentie ꝗ̃ pnie. nō tm̄ loquēdo de inocētia tpe nature institute. sȝ ēt destitute. Ad 2m pȝ solutio ex dictis. ꝗ̃uis multo magis peccauerit Adam ꝗ̃ cadēs a statu innocētie tpe natnre destitute ꝑ idē genꝰ pcci ꝑꝑ maiorē nōbilitatē status illius. ⁊ qꝛ in illo nulla erit ꝓnitas ad pccm̄. ⁊ qꝛ pccm̄ suū fuit totiꝰ humane nature corruptiuū. Ad pm arm ad ꝑtem scđam dō ꝙ ꝓcedit de casu a statu pnie cū aggratiōe ꝑꝑ p̄cedentia pccā q̄ fuerāt dimissa. Ad 2m cū dr̄ ꝙ magis in gratꝰ est peccās ꝯ illum q plus ei dimiserat. ⁊c. dico ꝙ nō oȝ hꝫ eē verꝝ qn̄ plus datum est de bono ei cui minꝰ dimissum est. sȝ inocēti hn̄ti eq̄lem charitatē cū penitēte plus boni datū est ꝗ̃ penitēti. qꝛ a dō accepit ꝯtinuitatē bonitatis sue ꝗ̃ penitēs habuit interruptā. Un̄ ꝑ illā parabolā q̄ voluit dn̄s declarar̄ Magdalenā plus diligē. nō itendebat eā ꝯparare ad seip̄am. vel aliā eq̄lis bonitatis sempꝑ ꝟuate sine interruptiōe. sed ad aliū penitētē cui nō erat facta ita ꝑfecta remissio.

Articulus secūdus.

c Onsequenter q̄rir̄ de 2o. p̄ncipali. ⁊ circa hꝫ q̄rūtur. 5. Po vtꝝ pnia extioꝛ sit sacrȝ. 2o vtꝝ remissio pccōꝝ sit res huius sacri. 3o vtꝝ sit vnū sacr̄m. 4o vtrū sit ab istitutiōe. 5o qn̄ fuit institutū.

p Rimo ōn̄do ꝙ exterioꝛ pnia nō sit sacr̄m. qꝛ oē sacrȝ euāgelicum efficit illud qđ figurat. sȝ exteriori pnia nō effic̄ iteriorē. sed potiꝰ iterioꝛ exterioris est cā. cū g̊ pnia sit euāgelicū sacr̄m sepiꝰ p̄cedit rem ꝗ̃ ecōuerso. sȝ iteriōr pnia sepiꝰ p̄cedit exteriorē ꝗ̃ ecōuerso. g̊ pnia extioꝛ n̄ ē sacr̄m iterioris. hec duo arᵃ fac̄ magr̄ in lr̄a. Itē Hugo. po. li. đ sacra. ꝑte. 9. c. 2. Sacr̄m ē māle elemētum ex scificatiōe ꝯtinens aliquā inuisibilē gr̄am. sȝ pnia exterioꝛ nō ē māle elm̄. neqȝ aliqd scificatū. qꝛ scificꝰ est ꝑ vbū vt supius hitum est. g̊ nō ē sacr̄m. Cōtrariū tenet magr̄ in lr̄a.

Itē sic se hȝ bapꝰ flumis ad bapm̄ flamis. sic pnia exterioꝛ ad iteriorē. sȝ bapꝰ flumis sacr̄m est bap̄ flamis. g̊ pnia extioꝛ sacr̄m ē iterioris. Rn̄deo ꝙ penitētia exterioꝛ sacr̄m est iterioris. ⁊ iteriores ē huius sacri. extioꝛ. n. pnia sigm est iterioris. ⁊ aliqo mō cā inꝗ̃tū actꝰ penitētis extiores pniam intiorē excitāt. q̄ si iformis est ⁊ nō sit obstaculū ex ꝑte penitentis ꝑ sacerdotis misterialē absolutionē a deo effectiue formar̄. pnia aūt iterioꝛ itelligi dȝ eē res huius sacri, put i ꝑposito ꝯiungir̄ pnie extiori nō ꝟm ꝙ absolute est tm̄ actꝰ ꝟtutis. Ad pm in oppm dō ꝙ ꝟm magm in lr̄a maioꝛ est itelligēda đ sacris illis q̄ an̄. l. euāgelicā nō fuerūt. sacr̄m aūt pnie fuit an̄. Pōt tn̄ aliꝛ dici ꝙ pnia extioꝛ aliquo mō est cā iterioris sicut in qōne ōn̄sum est. ꝗ̃uis ēt aliquo mō sit ab ea cāta ꝗ̃tū ad illud qđ est ex ꝑte penitētis. qđ ꝗ̃si māle est i extiori pnia respectu absolutiōis sacerdotis.

Ad 2m dō ꝙ sic dic̄ magr̄ in lr̄a nō est icōueniens ꝙ in sacr̄o pnie res sepiꝰ p̄cedat sacr̄m ꝗ̃ ecōuerso. qꝛ in alijs sacr̄is sepe ꝯtingit ꝙ res p̄cedit sacr̄m. Uel pōt dici ꝙ pnia iterioꝛ ꝗ̃tū ad illud augmētū vl̄ firmitatē que recipit ꝑ exteriorē ꝯfōnē ⁊ hūiliationeȝ. ⁊ ꝗ̃tū ad eiꝰ formam quā aliqn̄ recipit ꝑ sacerdotis absolutionē rōne quoꝝ ꝓprie dr̄ res huiꝰ sacr̄i posterioꝛ est ꝗ̃ sacr̄m. Ad 3m dō ꝙ ibi Hugo vocat māle elemētū qđcūqȝ sensibile sigm. ⁊ sic exterioꝛ ꝯfessio penitētis ⁊ humiliatio pn̄t dici māle elemētuȝ. ⁊ pōt dici scificari ꝗ̃tum ad vsum ꝑ sacerdotis absolutionem.

r Ecundo queritur vtrꝝ r̄missio pccōꝝ sit res huiꝰ sacr̄i. Et vr̄ ꝙ nō. sacrȝ est signū sue rei sed ꝯfō extioꝛ ⁊ satisfactio nō est signum remissiōis pcci. imo magis est signū exn̄tie eiꝰ. cū ꝯfitēs dicat se talia fecisse. g̊ remissio pcci nō est res huiꝰ sacr̄i.

Itē res sacra seqtur sacr̄m vt effectꝰ cām. sȝ remissio pcci p̄cedit exteriorē pniam. iutilis. n. vr̄ extiora pnia exn̄ti in pccō mortali. g̊ remissio eiꝰ nō ē res pnie extioris. Cōtra curatio morbi est res illiꝰ sacr̄i qđ ad eā significādā ⁊ efficiēdā ordinar̄. sed pnia extiori ordinar̄ ad significandā ⁊ efficiēdā actualis pcci remissione. g̊ illa remissio ē res sacr̄i pnie. Rn̄deo sic recitat magr̄ i lr̄a. in hꝫ sacr̄o est aliqd qđ ē sacr̄m tm̄. s. extioꝛ pnia. aliqd qđ est res ⁊ sacr̄m. s. penitētia iterioꝛ q̄ est res pnie extioris. ⁊ sacr̄m remissiōis actualiū pccōꝝ. qꝛ vt est ꝯiuncta pnie extiori i re vel in ꝓposito illā remissionē aliquo mō significat ⁊ dispositiue effic̄. ꝗ̃uis ꝯiūcta extiori in ꝓposito tm̄ p̄dictā remissionē nō significet nisi ip̄emet penitēti. nisi ꝑ aliq̄ signa alijs appareat talē pniam esse in ip̄o. Est ēt ibi aliud qđ ē res ⁊ nō sacr̄m. s. peccatoꝝ actualiū remissio. ⁊ ꝙ sit res vtriusqȝ pnie pȝ qꝛ ad illā significādū. ⁊ aliquo mō efficiēdū vtraqȝ pnia ordinar̄. Un̄ vt sui cāȝ sempꝑ p̄supponit pniaȝ interiorē ꝯiūctā exteriori i re vel in ꝓposito explicite vel iplicite. Ad pm in oppm dō ꝙ ꝯfessio exterioꝛ cū humilitate facta ⁊ ad q̄rendum medicinaȝ ꝯ pccm̄ ordinata. ꝗ̃uis significet i penitēte pccā fuisse. significat tn̄ ea i ip̄o desiner̄ esse. De absolutiōe aūt planū ē quomō exp̄sse significat pccōꝝ remissionem. Ad 2m dō ꝙ đ lege coi remissio pccōꝝ actualiū sempꝑ p̄supponit exteriorē pniam in re vel in ꝓposito. explicite vl̄ implicite. ⁊ ꝙ ꝑ exteriorē pniaȝ vt realiter hitam qn̄qȝ causer̄ actualis pcci remissio pȝ. ꝑ hꝫ ꝙ superiꝰ dcm̄ est ꝙ iterioꝛ pnia informis si nō sit obstaculū ex ꝑte penitentis ꝑ pniaȝ exteriorem realiter hitam formar̄.

t Ertio querir̄ vtrum pnia sit vnuȝ sacr̄m. Et vr̄ ꝙ non. qꝛ vbi sunt due res. ⁊ duo signa nō est vnū sacr̄m. qꝛ vnitas sacri nō pōt esse nisi vel ex parte signi. vel ex parte rei. sed in hꝫ sacr̄o sunt plura signa s. penitētis ꝯfessio ⁊ satisfactio. ⁊ sacerdotis absolutio. ibi ēt sunt due res. s. pnia interioꝛ. ⁊ pccōꝝ actualiū remissio. g̊ pnia nō est vnū sacr̄m. Item ex eis q̄ non sunt simul. nō ꝯstituir̄ aliqd vnū. sȝ ꝑtes pnie nō sunt simul. g̊ ex illis non ꝯstituir̄ aliquid vnum.

Cōtra si pnia nō esset vnū sacr̄m. sed plura. tunc plura essent sacr̄a ꝗ̃. 7. Rn̄deo ꝙ pnia est vnū sacr̄m. sed nō dȝ dici ꝙ sit aliqd vnū vnitate indiuisibilitatis nec ꝯtinuitatis. neqȝ essentiali. sed vnitate integrata ex pluribꝰ relatis ad aliquid vnū significandū. ⁊ aliquo mō efficiendū qđ est remissio actualiū pccōꝝ. Ad pm in oppm dō ꝙ illa plura signa ꝯcurrūt ad integritatē vnius sacr̄i. pnia ēt iterioꝛ ⁊ exterioꝛ sunt vnum sacr̄m remissiōis actualiū pec-

catoꝝ ſicut refert magr̄ in lr̄a. nec obſtat vnitati ſa
cr̄i ꝙ ſint ibi due res. qñ eſt vna alteriꝰ ſacr̄ꝫ ., qđ pꝫ
q̄꞉ caracter baptiſmal̄ eſt res abſolutiõis exterioꝛiſ
⁊ ſacr̄m original̄ pcci. ⁊ tñ bapꝰ eſt vnũ ſacr̄m. Silr̄
coꝛpꝰ xp̄i veꝝ eſt res ſub ſpē panis vere ꝯtēta. ⁊ per
cā ſignificata. ⁊ eſt ſacr̄m coꝛpis myſtici. ⁊ tñ ſacr̄m
euchariſtie eſt vnũ ſacr̄m. Ad 2ᵐ cũ dr̄ ꝙ ex eis q̄
nõ ſunt ſil̄ nõ ꝯſtituiſ aliqđ vnũ. ⁊c. dico ꝙ veꝝ eſt i
ꝑmanētibꝰ. ⁊ loquēdo đ vnitate ꝯtinuitatis vl̄ eſſē
tiali in ſucceſſiuis. tñ loquēdo de vnitate integrata
ex pluribꝰ relatis ad vnũ ſignificādũ ⁊ efficiēdũ nõ
eſt veꝝ. Sacr̄m aũt pn̄ie ꝯſiſtit in q̄dam ſucceſſiõe
⁊ eſt vnum vnitate p̄dicta.

q **Quarto queriſ** vtrũ pn̄ia ſit ab iſti-
tutiõe. Et vr̄ ꝙ nõ.
q꞉ qđ eſt a nã nõ ē ab iſtitutiõe. niſi dicaſ eē
ab iſtitutiõe nãe. ſed ſacr̄m pn̄ie eſt a nã. nãlis. n. rõ
dictat pccõꝛē deberſ penitē de ſuis pccis. ğ nõ eſt ab
iſtitutiõe. Itē ſacr̄a q̄ ſunt ab iſtitutiõe nõ fuerũt i
lege nãe. ſed ſic diē magr̄ in lr̄a huiꝰ di. c. vlti. Sa-
cr̄m pn̄ie fuit añ tp̄s gr̄e ēt a p̄moꝛdio generis hũa-
ni. ğ nõ eſt ab inſtitutiõe. Cõtra Hugº p̄º li. đ ſacr̄.
ꝑte. 9. c. 2. ponit in diffinitiõe ſacr̄i qđ eſt ex iſtitutio
ne ſignificãs. ſꝫ q̄lꝫ pars diffinitiõis dr̄ de quolibꝫ
ꝯtento ſub diffinito. ğ de quolꝫ ſacr̄o vere dr̄ ꝙ eſt
ex iſtitutiõe ſignificans. Rñdeo ꝙ pn̄ia duplr̄ põt
accipi. ſ. ꝓ v̄tute vel actu v̄tutis. vel ꝓ ſacr̄o. p̄º mõ
pn̄ia eſt de lege nãe. nãle. n. iudiciũ rõis dictat pec-
catoꝛē debere penitere de ſuis pccis. ⁊ tali pn̄ia hi
tuari. ⁊ ſic nõ eſt ex iſtitutiõe. 2º mõ nõ eſt de lege na
ture. ſed ab iſtitutiõe diuina. declaratũ eſt. n. ſupꝰ
di. 17. q. 2. ar. 2. ꝙ ꝯfiteri pccã ſacerdoti nõ eſt de iu
re nature. ⁊ ex ꝯñti. ꝙ neqꝫ ꝯtritio vt iũcta cũ ꝓpoſi
to ſic ꝯfitendi eſt de lege nature. Ad arª ad ꝑteꝫ p̄
mã dđ ꝙ ꝓcedũt de pn̄ia inq̄ꝫtũ eſt v̄tꝰ vl̄ actus vir
tutis tm̄. Arᵐ ad partem aliã ꝓcedit de pn̄ia inq̄ꝫ
tum eſt ſacr̄m.

q **Quinto queritur** vtrũ h̄ ſacr̄m im
mediate a Xp̄o
fuerit iſtitutũ. ⁊ qñ. Rñdeo ꝙ immediate
fuit a Xp̄o iſtitutũ. añ. n. paſſionē iſtituit. h̄ ſacr̄m q̄ꝫ
tũ ad iterioꝛē ꝯtritionē penitētis ⁊ opis ſatiſfactio-
nem. cũ dixit. Non veni vocare iuſtos. ſꝫ pccõꝛes
ad pn̄iam. Luce. 5. ⁊ ꝑ alia v̄ba qbꝰ ad pn̄iam inui-
tabat marie cum dixit. Niſi pn̄iam habueritis oēſ
ſimul ꝑibitis. Luce. 13. ꝯfõnem aũt implicite i exº
cũ dixit leproſo mundato. Vade oñde te ſacerdoti
hꝰ. vt ſcriptũ eſt. Mathe. 8. abſolutionē aũt in mi-
ſterio cũ Lazaro reſuſcitato dixit. Soluite euꝫ. Jo.
iiº. ſed exp̄ſſe ptãtem abſoluēdi nõ dedit vſqꝫ poſt
reſurrectõeꝫ. cũ dixit eis. vt hr̄ Jo. 20. Accipite ſpi
ritũ ſcm̄. quoꝝ remiſeritis pccã remittũſ eis ⁊ quo
rum retinueritis retēta ſunt. ptãtem aũt iuriſdictõ
nis ſuꝑ totã eccl̄iam ꝓmiſit ſe datuꝝ Petro cũ di-
xit ei. vt hr̄ Math. 16. Tibi dabo claues regni ce-
loꝝ. ⁊ quodcũqꝫ ligaueris. ⁊c. ñ tñ tũc dedit. Vñ de
cretũ Anacleti. di. 21. in nouo teſtõ exponēdum eſt
đ ꝓmiſſiõe ſcđm glo. ibidē. nec tñ tũc tm̄ ꝓmiſit ſe da
tuꝝ ptãtē iuriſdictiõis. ſed ēt ptãtē abſoluēdi ⁊ ligã
di in foꝛo pn̄ie. quã poſt reſurrectionē cũ alijs diſci
pulis accepit. ſed ptãs iuriſdictiõis ſuꝑ totã eccl̄iã
ſibi ſoli fuit data ꝓ ſe ⁊ ſucceſſoꝛibꝰ eiꝰ. cuꝫ xp̄s poſt
ſuã reſurrectionē dixit ei. Paſce oues meas. Jo. 21.
qđ põt ꝓbari ꝑ illud qđ hr̄. 50. di. Cõſiderãdũ. ⁊. c.

Fidelioꝛ. ⁊ ex̄ de elec. Significaſti.

c **Circa lr̄am** Peccã oꝛiginalia. nõ ſigni
ficaſ h̄ pccm̄ oꝛiginale in
plurali. q꞉ in eodē hoīe ſunt plura. ſꝫ q꞉ mul
tiplex in effectu inq̄ꝫtũ coꝛrũpit diuerſas vires aīe
mox oīum ꝓſterneret in via vitioꝝ. i. cito niſi peni
teat. q꞉ pccm̄ qđ ꝑ pn̄iam nõ diluiſ. mox ſuo põdeꝛ
ad aliud trahit. ita reus ⁊ pccõꝛ cõſtituiſ vt añ fue-
rat. i. ſilr̄. ſed nõ tm̄. vel refert h̄ ad reatũ pene dã-
ni. non ſenſus. Quidam dicũt pn̄iam exterioꝛē ⁊ i
terioꝛem eē ſacr̄m. nec duo ſacr̄a. ſed vnũr꞉ ⁊ iſti be
ne dicũt. eſt. n. cōis opinio ⁊ vera.

Di. xxiij.

p **Preter** p̄miſſa. ⁊c. Superiꝰ deter-
minauit magr̄ de bapº. ⁊ đ
ꝯfirmatiõe. ⁊ euchª. ⁊ pn̄ia. Hic deter-
minat đ extrema vnctiõe ⁊ diuidiſ i. 2.
Prio đ eiꝰ iſtitutiõe. 2º de iteratione
ibi. Querũt. Pª in. 3. Pº determiat đ eiꝰ mã. 2º
de eiꝰ inſtitutoꝛe ibi. Hoc ſacr̄m. 3º de iſtitutionis
cã ibi. In quo oſtendiſ.

Articulus primus.

c **Circa hanc** di. q̄rēdũ ē p̄ncipalir̄
de. 2. Pº de ip̄o ſa-
cr̄o vnctiõis extreme. 2º de eiꝰ admi-
niſtratiõe. Circa pᵐ queruntſ. 6. Prio
vtꝝ extrema vnctio ſit ſacr̄m. 2º a qº
fuit inſtitutũ. 3º vtꝝ mã huiꝰ ſacr̄i ſit oleũ đ oliuis
ꝑ ep̄m ꝯſecratũ. 4º vtꝝ huiꝰ ſacr̄i ſit aliq̄ determi
nata v̄boꝝ foꝛma. 5. vtꝝ effectꝰ huiꝰ ſacr̄i ſit infir-
mitatis coꝛꝑalis alleuiatio. 6º vtꝝ venialiũ pccõ
rum remiſſio.

p **Primo oſtendo** ꝙ extrema vnctõ
nõ ſit ſacr̄m. q꞉ ſicˀ
īfirmi inunguntſ oleo ꝑ ep̄m ꝯſecrato. ſic ⁊
cathecumini. ſꝫ vnctio cathecuminoꝝ nõ eſt ſacr̄m.
ğ a ſilı nec vnctio infirmoꝝ. Itē ip̄m oleũ ꝑ ep̄m ꝯ
ſecratũ eſt ſacr̄m. q꞉ ſic diē Huº. j. li. de ſacra. ꝑte. 9
c. 2. Sacr̄m eſt mãle elemētũ. ſed ip̄m oleũ nõ ē ip̄a
vnctio. cũ vnũ ſit ſubã. ⁊ aliud accidēs. ğ ipſa vn-
ctio nõ eſt ſacr̄m. Item in vna coll̄oe ſacr̄i v̄ba nõ
repetuntſ. ſꝫ in vna coll̄oe extreme vnctiõis pl̄ies
v̄ba repetuntſ. ſ. i vnctiõe cuiꝰlꝫ mēbri. ğ tal̄ vnctio
nõ eſt ſacr̄m. Itē ſacr̄m vna coll̄oe nõ conferſ niſi
ab vno miniſtro. ſꝫ extrema vnctio cõferſ a pl̄ibꝰ
ſacerdotibꝰ. Vñ dr̄ Ja. 5. Inducat p̄ſbyteros. ğ tal̄
vnctio nõ eſt ſacr̄m. Cõtra magr̄ diē in lr̄a huius
di. c. j. ꝙ eſt ſacr̄m. Itē Hugº. 2. li. đ ſacra. ꝑte. 15.
c. 2. dicit idē. Rñdeo ꝙ extrema vnctio eſt ſacr̄m
Illud. n. qđ eſt ſacre rei ſignũ ⁊ cã ꝑ ſe oꝛdiata ad ef-
ficiēdum rem ſacrã. nõ tm̄ eſt ſacr̄m. ſed eſt ſacrꝫ no
ue. l. vt ſuꝑius dictum eſt. ſed extrema vnctio ſignũ
eſt ꝑ ſe ⁊ cã ſpũalis vnctionis interioꝛis que eſt res
ſacra. q꞉ ſacrãs. ⁊ iõ extrema vnctio ſacrꝫ eſt noue.
l. Ad p̄ᵐ in oppᵐ dđ ꝙ nõ eſt ſil̄e de vnctione ca-
thecuminoꝝ ⁊ infirmoꝝ. q꞉ illa non oꝛdinaſ per ſe
ad remiſſionem pccõꝛum. ſed ꝑ aliud. ſ. per bapm̄.
hec v̄o ꝑ ſe oꝛdinaſ ad interioꝛē vnctionē ſignificã
dum ⁊ cauſãdũ eo mõ quo ſacr̄a ſunt ſuoꝝ effectuũ
cã. Ad 2ᵐ dđ ꝙ ipſum oleũ ꝑ ep̄m cõſecratũ nõ dr̄
ſacr̄m niſi p̄dicatione q̄ eſt ꝑ cãm. q꞉ eſt huius ſacr̄i

mālis cā.sed ipsa vnctio p essentiam ē sacrm. Uer
bum aūt Aug. aut itelligit̄ ꝺ quolibꝫ sensibili signo
aut ꝭm p̄dicationē cālem. Ad 3^{m} ꝺō ꝙ sicut plres
vnctiōes cōstituūt vnā integrā vnctionē.ita v̄ba
q̄ dicunt̄ in vnctiōe cuiuslibet mēbri ꝯstituūt vnā
itegrā v̄boꝝ ꝓlationē que est integra sacri forma eo
mō quo v̄ba dicunt̄ forma sacramēti.nec reperiunt̄
v̄ba penitus eadē.qꝛ in vnctiōe occuloꝝ dr̄.qꝺ per
occulos.in vnctiōe auriū dicit̄.p aures.⁊ sic ꝺ alijs
q̄uis alia v̄ba repetant̄ eadē. Ad 4^{m} ꝺō ꝙ Jaco.
ibi posuit plr̄ale ꝓ singulari.vn⁹.n.ꝑficit sacramētū
q si deficeret.alius deberet supplē nō scm̄ iterare.

s **Ecundo querendum** eēt a q° h̄ sacrm̄
fuerit istitutū.nisi qꝛ supius di.2ª.in illa.q.
vtrū oīa sacrā no.l.fuerit istituta a deo immediate
sufficient̄ pꝫ qd ꝺō ad hāc q̄ōnem. Et iō de ei⁹ solu
tiōe hic supsedeo.

t **Ertio q̄ritur** vtrū mā̄ huius sacri sit oleū de oliuis per
ep̄m ꝯsecratū. Et vr̄ ꝙ nō.h̄ sacrm̄ est neces
sitatis.dic̄.n.magr̄ hui⁹ di.c.2.ꝙ si ex ꝯtēptu vl̄ ne-
gligētia sacrm̄ p̄termitat̄ piculosum est ⁊ dānabile
sed sacrm̄ necessitatis ꝺꝫ celebrari in mā̄ valde coī
quapropter baptism⁹ celebrari ꝑōt ī q̄lꝫ nāli aqua.
ḡ cū oleū de oliuis p ep̄m ꝯsecratū sit mā̄ nō multū
cois.sed spālis nō est hui⁹ sacri mā̄. Itē sacerdos
simplex pōt scificare mā̄m bap̄.qꝺ est maius sacrm̄
q̄ꝫ extrema vnctio.ḡ multo forti⁹ mā̄m extremā vn
ctiōis.ḡ nō oꝫ ꝙ sit p ep̄m ꝯsecrata. Contra magr̄
hui⁹ di.c.j.dic̄ ꝙ hec vnctio fit oleo p ep̄m ꝯsecra-
to.sed cū dr̄ oleum simplici noīe itelligit̄ oleū ꝺ oli
uis qꝛ anthonomasiace dr̄ oleū. vt supius hitū est.
di.7. Rn̄deo ꝙ mā̄ ꝺꝫ correspōdere p̄ncipali effe
ctui sacri.effect⁹ aūt p̄ncipalis hui⁹ sacri est. pccōꝝ
venialiū curatio immediate itroducēs nisi sit aliꝺ
qꝺ obstet ad supeminētem sanitatē vite eterne.ad
cuius igressum sufficit ꝯsciā pura. ⁊ qꝛ oleū multuꝫ
valet ad curationē plage. vt innuit̄. Isa.p° vbi dr̄.
Plaga tumēs.qꝛ nō est circūligata. nec curata me
dicamine.nec fota oleo.⁊ maxime oleum de oliuis
in quo ꝑfecti⁹ inueniunt̄ ꝓprietates olei q̄ꝫ in alio
oleo.iō mā̄ huius sacri est oleum ꝺ oliuis. ⁊ qꝛ bal-
samū rep̄n̄tat bonā famā.iō nō ē mixtum cuꝫ balsa-
mo ad significādū ꝙ ad igrediēdum sanitatē vite
eterne sufficeret sine fama puritas ꝯsciē. ⁊ nitor q
p oleum designat̄.ex̄ de sacra vnctiōe.c.j. Oleū.n.
lucet in aq̄.⁊ ad significādum illi⁹ sanitatis supemi
nētiam ꝺꝫ esse ꝯsecratū p sacerdotē supeminētis di
gnitatis.i.p ep̄m. Ad p^{m} in opp^{m} ꝺō ꝙ h̄ sacrm̄.ñ
est nccītis absolute sic baptism⁹ q̄uis mortalr̄ pec-
caret q ip̄m ex ꝯtēptu p̄termitteret.cōtemnere.n.
quodcūqꝫ sacrm̄ eccl̄ie pccm̄ ē mortale. Ad 2^{m} ꝺō
ꝙ nō est sile.qꝛ xp̄s q est maxim⁹ in dignitate tactu
mūdissime carnis sue qn̄ a Jo. baptizatus fuit vim
regnātiuā ꝯtulit aqs intelligēdo h̄. vt supius expo-
situm est in tractatu de baptismo.⁊ iō non indiget
p ep̄m scificari. Et p̄terea sacrꝫ baptismi ē sacrꝫ ne
cessitatis absolute.nō sic aūt h̄ sacrm̄..

q **Uarto queritur** vtrum huius sa cri sit aliqua de-
terminata v̄borum forma. Et vr̄ ꝙ non.qꝛ
nulla īuenit̄ eius forma determinta ab institutore.
Item determiata forma v̄borum sacri est eadem
apud oēs.sed forma v̄boꝝ huius sacri non est eadē
apud omnes.q̄dam.n.ecclesie vtunt̄ forma indi-
catiua.q̄dam forma dep̄catiua.ḡ istius sacri non ē
determinata forma v̄boꝝ. Cōtra. Romana eccl̄ia
vtit̄ in h̄ sacro determiata v̄boꝝ forma.que ē hec.
Per istam scām vnctionē ⁊ suā pijssimā misericor
diam pcat tibi dn̄s qcqd occuloꝝ vitio deliq̄sti.sed
cū iniungunt̄ aures dicit̄. vitio auriū.cū nares dici
tur. vitio nariū.qn̄ os dicit̄. vitio ligue vl̄ oris.qn̄
manus dicit̄. vitio tact⁹.qn̄ pedes dicit̄. vitio in-
cessus.qn̄ lumbi dr̄. vitio lūboꝝ seu carnis vitio.⁊
ꝺꝫ fieri q̄lꝫ inunctio cū signo crucis. Rn̄deo ꝙ ex
determiata mā̄.⁊ determinata forma fit determi-
natum cōpositū.alr̄ nō. Cum ḡ hoc sacrm̄ sit deter
minatum sacrm̄ ab alijs sacris ⁊ distictū.oꝫ ꝙ hēat
determinatā mā̄m ⁊ ꝺterminatā formā.ēt accipiē
do formā ꝭm ꝙ p quandā similitudinē p̄ncipalior
ps inter integrales forma dicit̄ toti⁹ integralis ꝭm
quā siītudinē v̄ba sunt forme in sacris. Quod aūt
ꝓprie forma sit ibi videri pōt p illud qꝺ supius di-
ctum est di.3.in illa q̄ōne vtrum ordinatio ad scifi-
cādum sit forma bap̄.⁊ est cōueniētior forma dep̄-
catiua q̄ꝫ idicatiua.qꝺ innuit beatus Ja.i cano.sua
c.5.dicēs. Infirmat̄ qs ex vobis īducat p̄sbyteros
eccl̄ie.⁊ orent sup eū vngentes eū oleo in noīe dn̄i.
Ad p^{m} in opp^{m} ꝺō ꝙ si non sit scripta forma ꝺter
minata exp̄sse tn̄ posuit eam beatus Jaco.iplicite ī
v̄bis p̄dcis quā beatus Petrus explicite credit̄ ro
mane eccl̄ie tradidisse.sicut ⁊ plura alia que expli-
cite in scriptura sacra scripta nō sunt. Ad 2^{m} ꝺō ꝙ
si sint alique eccl̄ie vtētes forma idicatiua pie cre-
dēdum est ꝙ modus exp̄mēdi p modū impatiuum
ꝺterminate vel idicatiuū nō sit de nccīre sacri sicut
supius dcm̄ fuit ꝺ modo exp̄mendi actum baptizā
di quē greci exp̄mūt hoc v̄bo. Baptizet̄. ⁊ Roma-
na eccl̄ia hoc v̄bo. Baptizo.

q **Uinto querit̄** vtrum effectus hu ius sacri sit venia-
lium pccōrum remissio. Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ
vbi sufficit vnū remediū nō debent poni plura. sꝫ
ad remissionē venialium sufficit sola pnīa interior
quā facilius possunt habere infirmi q̄ꝫ sani. infirmi
tas.n.iclinat ad detestādum vanitatē mūdi.ḡ aliꝺ
remediū non est nccīrium ifirmis ad venialiuꝫ re-
missionem. Item sacrm̄ ad illud finalit̄ ordinat̄ p
pter quod p̄ncipalr̄ administrat̄.sed nō administrat̄
p̄ncipalr̄ ꝓpter venialium remissionem.sed ꝓpter
corpis sanationē.qꝛ sani magis implicant̄ veniali
bus q̄ꝫ ifirmi.⁊ tn̄ nō administrat̄ sanis.sed ifirmis
ḡ venialiū remissio nō est hui⁹ sacri effectus saltem
p̄ncipalis. Cōtra Jaco.5. Postq̄ꝫ dcm̄ est vngen
tes eū oleo.⁊c̄.paucis iterpositis sequit̄. Et si ī pec
catis sit dimittent̄ ei. Ad istam q̄ōnem dixerunt
quidā ꝙ hoc sacrm̄ nō ꝯfert̄ ꝯ pccā venialia. sed ꝯ
sequelas relictas tam ex originali q̄ꝫ ex actualibus
pccis. Sed ꝯ hanc opinionē est auctoritas beati
Jacobi p̄allegata. Dicēdū ergo ad q̄ōnem ꝙ in h̄
sacro tria sunt.s. vnum qꝺ est sacrm̄ tm̄. qꝺ est vn-
ctio exterior.aliud quod ē res ⁊ sacrm̄.s.spūalis ala
critas mētis.que est res signata ⁊ cāta p exterioreꝫ
vnctionem. de qua alacritate vt habet̄ ex̄ de sacr̄.
vnctione.c.j.intelligit̄ illud qꝺ dicit Joan. apl̄us.
Unctio quā accepistis maneat in vobis.⁊ est sacrꝫ
p̄ncipalr̄ remissionis venialium pccōrum.qꝛ si di-

gne sumat p eam remissio venialium nō tm̄ significatur. sed etiam causat. Unde in decretali p̄dicta dicitur. vnctio inuisibilis iterior nō solum est signuz sed etiam sacrm̄. q2 si digne sumat vel agit vel auget absq3 dubio qd designat. 7 sic p3 q remissio venialium est in h sacro p̄ncipal' res 7 nō ē sacr3. Ad p̄m in oppm dicūt aliq q q3uis pnia iterior ad r̄missionē venialiū sufficiat. tn̄ pp statū infirmi q nō pōt ita pfecte illo remedio vti sic san9 reqrit aliud. S3 ꝯ h est q frequēter inūgunt infirmi in tali statu q facilius possunt iterius penitere q3 sani. Jō videtur dō q sic p sacrm̄ pnie ex vi sacri format attritio p̄us informis. sic ex vi hui9 sacri ꝯfortat mens ad habēdū sufficientiā pnie venialia delētis. que qn̄q3 añ sacri susceptionē tam debilis est vt nō sufficiat ad plenā venialiū remissionē. p huius ēt sacri susceptionē ps pene ꝑuenialib9 debite remittit si digne suscipiat. Ad 2m dō q nō datur īfirmis tm̄. q2 nō sit p̄ncipal'r ordinatū ad corporalis infirmitatis alleuiationē. sed pp h q2 appropinquat egressui i quo venialia pfecte possunt curari absq3 h q eis hō iterum implicetur.

ſ **Exto q̄ritur** vtrum effectus hui9 sacri sit infirmitatis corpalis alleuiatō. Et videt q nō. q2 sacra no. l. efficiūt qd figurāt si suscipiant digne. sed huius sacri susceptio quantūcūq3 suscipiat digne nō liberat coiter ab infirmitate icurabili p nām. g effectus ei9 nō est alleuiatio corpalis ifirmitatis. Jtē viri quāto sunt pfectores tāto magis desiderāt dissolui. 7 esse cū xp̄o. sic p3 p Pau. ad Phylip. pa. Sed huius sacri effectus nō est ꝯ desideriū pfector̄. g effectus ei9 non est ifirmitatis corpalis alleuiatio. Jtē medicine spūalis nō est effect9 corpalis. sed h sacrm̄ sicut 7 alia est medicīa spūalis. g effectus eius nō est alleuiatio ifirmitatis corporalis. Cōtra Mar. 6. dr̄. de discipulis xp̄i q vngebāt oleo multos egros 7 sanabant. sed h intelligit de vnctione que est sacrm̄. Uñ glo. ibidē. p3 ab apl'is hunc morē traditu3 esse vt energumi 7 alij egroti vngātur oleo a pōtifice ꝯsecrato. g effectus hui9 sacri est alleuiatio infirmitatis corpalis. Jtem Jaco. 5. Postq3 dictū est vngentes eū oleo in noie dñi imediate subiūgit. 7 oro fidei saluabit ifirmū 7 alleuiabit eu3 dñs. Rñdeo q alleuiatio corpalis ifirmitatis ē huius sacri effectus nō pricipalis. quapp neq3 exp̄mit i forma sacri s3 secūdari9. 7 ideo nūq3 cātur p h sacrm̄ nisi h3 q expedit p̄ncipali effectui. q est remissio venialiū pccōr̄. sed si digne suscipiat semp causat istū secundariū effectū. qn̄ expedit effectui p̄ncipali. Ad p̄m in oppm dō q secūdarius effect9 huius sacri non est cuilibet ifirmitati total' āmotio. ēt si hoc expediret effectui p̄ncipali. sed alleuiatio quā dupl'r cāt. Uno modo mediāte ope nature inq3tū mentis alacritas iterior naturaliter p quādam redūdātiam opatur ad corpis meliorē dispositionē vel male dispōnis eius mitigationē. alio mō pure supnaturalit. 7 hūc effectū semp ꝯseqtur respectu cuiuscūq3 infirmitatis. qn̄ expedit effectui p̄ncipali 7 digne suscipitur. Ad 2m dō q euadere ab ifirmitate nō est ꝯ desideriū viror̄ pfector̄ qn̄ credūt hoc expedire ad salutem aiar̄ suar̄. Uñ dicit beatus Marti. Dñe si adhuc populo tuo sum necessarius nō recuso laborez. fiat volūtas tua. Ad 3m dō q 7si medicina spūalis nō sit totalis effectus p̄ncipalis. pōt tn̄ eius esse effectus secūdarius. 7 magis q3 medicine corpalis spūalis effectus. q2 plus pōt aia sup corpus. q3 corpus sup animā. 7 q3uis assignare vni sacro duos p̄ncipales effectus. Unū p̄ncipalem spūalem. 7 alium corporalē esset incōueniēs. tn̄ h sacrm̄ q3uis sit vnū hr̄e duos effect9. vnū spūalem. 7 aliū corpalem ita q spūalem prio 7 p̄ncipal'r. 7 corpale3 secūdario cōueniēs est. vt p3 ex supioribus dictis.

Articulus secūdus.

c **Onsequenter** q̄rit de 2o. p̄ncipali. Et circa h q̄runt. 6. Po vtr̄ hoc sacrm̄ possit cōferri a nō ep̄o. 2o vtr̄ a non p̄sbytero. 3o vtr̄ debeat conferri aliqbus sanis. 4o vtrū oībus infirmis. 5o vtru3 sola instr̄a sensuum debeant inungi. 6o vtrum hoc sacrm̄ iterabile sit.

p **Rimo oñdo** q h sacrm̄ nō possit ꝯferri a ñ ep̄o. Ph9. 2. phisi. Jn his q̄ ꝛm artē mām facim9 ꝑpter op9. nobili9 g est vti mā disposita q3 ipa3 disponer. cū g ꝯsecratio olei sit mãe hui9 sacri dispositio. 7 vnctio ifirmor̄ sit ei9 vsus nobili9 est ifirmos vngere oleo ꝯsecrato q3 ipm̄ ꝯsecrare. s3 oleū nō pōt ꝯsecrari a nō ep̄o. g nec aliqs illo oleo vngi a nō ep̄o. Jtē sic nō ep̄s nō pōt ꝯsecrar sacri ꝯfirmatiōis mā3. ita nec ꝯfirmar. g a siti sic nō pōt mā3 hui9 sacri ꝯsecrar ita nec ea ifirmos vngere. Cōtra Ja. 5. Jnfirmat qs i nobis iducat p̄sbr̄os eccl'ie. 7 orēt sup eū vngē gētes cū oleo i noīe dñi. Jtē decre. di. 65a. p̄sbr̄os. §. S3 istud dr̄ q oleo scificato pmittit p̄sbyteris vngere ifirmos. Rñdeo q h sacrm̄ a nō ep̄o pōt ꝯferri. 7 h pp statū ifirmor̄ q nō pñt ep̄os adire. Uñ di. p̄dcā. Jllud dr̄ q id circo p̄sbyteris ꝯcessu3 est vngere ifirmos scificato oleo. q2 ep̄i occupatiōib9 alijs ipediti ad oēs lāguidos ire nō pñt. Ad pm i oppm dō q 7si vngere ifirmos sit simpl'r nobili9 q3 olei scificatio. cū ei9 scificatio sit pp vsum. tn̄ pp necc̄ite3 magis ꝯcessu3 est presbr̄is nō ep̄is oleo scificato vngē q3 oleū scificare. facil'r. n. pōt oleū scificatū ab ep̄o p oēs pochias ep̄at9 hr̄i. nō sic aūt ep̄s pōt p̄ns eē cuilibet ifirmo. Ad 2m dō q nō ē sil'e. q2 i ꝯfirmatione spūs. s. datur ad robur 7 plenitudinē gr̄e. 7 iō merito ei9 administratio reseruat ep̄is. in qbus est ptās plenior q3 in sacerdotib9 iferiorib9.

ſ **Ecundo querit** vtrū possit ꝯferri a nō presbytero. Et vr̄ q sic. q2 melior est oro boni laici q3 mali sacerdotis. sed h sacrm̄ efficaciā h3 ex oroñe. Uñ forma ei9 est deprecatiua. g magis pōt ꝯferri a bono laico q3 a sacerdote min9 bono. Jtē maius est baptizare q3 h sacrm̄ ꝯferre. s3 nō presbyteri pñt baptizare. g 7 h sacrm̄ ꝯferre. Cōtra vt supius visum est effect9 huius sacri est venialium pccōru3 remissio. sed nō presbyteri nō pñt ministerial'r peccata remittere. q3uis sci hoies orādo pñt adiunare pccōres ad ipetratione3 misericordie. g nō presbr̄i non pñt h sacrm̄ ꝯferre. Rñdeo q hoc sacrm̄ conferri nō pōt a nō presbr̄is. Soli. n. presbyteri pp sacror̄ eccl'iasticor̄ dignitate3 ꝯstituti sunt admīstratores eor̄. Unde illō qd legit de sancta Genoueſa

ꝙ oleo vngebat infirmos. ⁊ sanabantur miraculo-
sum fuit nō sacr̄ale. Ad pm in oppm dō ꝙ q̄uis p̄-
uata orō sacerdotis minus boni nō sit ita efficax sic̄
orō laici melioris. tn̄ orō eius inq̄ztū eius ꝑsona est
publica est efficacior. qꝛ efficaciā hꝫ ex vi meriti to
tius eccl̄ie. orō aūt inq̄ztū est forma huiꝰ sacri cōue
nit presbytero inq̄ztū p̄ma publica est. Ad 2m dō
ꝙ q̄uis bapꝰ sit nobilius sacr̄m q̄z extrema vnctio
tn̄ qꝛ ē sacr̄ꝫ simplr̄ nccīum. iō qlibet homo ip̄ꝫ ad
ministrare pōt q̄uis a solis sacerdotibꝰ administra
ri debeat casu necessitatis excepto. Hᵒ aūt sacr̄m nō
sic nccīum est. Et p̄terea ad sacr̄m bap̄ nō est nccīa
mā p epm̄ ꝯsecrata. sic̄ ad hᵒ sacr̄m quā tractare non
decet nō sacerdotē. sic̄ decet sacerdotē.

t Ertio q̄ritur vtrum ꝯferri debeat aliquibus sanis. Et
vr̄ ꝙ sic. Hoc sacr̄m ꝯferri dꝫ ꝯstitutis i pi-
culo mortis. sed multi sani frequēter sunt in piculo
mortis. s. in bello. ⁊ in mari. ⁊ qdā sub certitudine
mortē expectātes. vt ad mortē dānati. g̊ talibꝰ sa-
nis dꝫ hᵒ sacr̄m ꝯferri. Cōtra Beatus Jaco. in ca-
no. sua. c. 5. nō fecit mētionē de ꝯferēdo hᵒ sacr̄m ni
si ifirmis. Rn̄deo ꝙ cū effectꝰ p̄ncipalis huius sa
cr̄i sit venialiū remissio nō quecūqꝫ. sed plena ⁊ ꝑfe
cta de ꝓximo itroducēs ad icorruptibilē sanitatē vi
te eterne. q̄ remissio de lege cōi sanis ꝯuenire non
pōt. iō nulli sano dꝫ hᵒ sacr̄m ꝯferri. nec infirmo nisi
sic aggrauato ꝙ ꝓbabile sit ip̄m esse in piculo mor-
tis de ꝓximo iminētis. qꝛ tn̄ defectꝰ nature ex senio
quasi q̄dam infirmitas est. iō ēt senibus ex defectu
nature solo ꝯstitutis in piculo mortis de ꝓximo im
minētis hᵒ sacr̄m ꝯferri dꝫ. Ad pm in oppm dō ꝙ
hᵒ sacr̄m ꝯferri nō dꝫ nisi ꝯstitutis in mortis piculo
ꝓueniēte ex recessu a debita ꝓportiōe humorꝝ qui ē
infirmitas. vel ifirmitatis ꝓxima cā vel ex ꝯsum-
ptiōe radicabilis hūidi ⁊ caloris nālis defectu qd̄
piculū sanis hoibꝰ nō iminet.

q Uarto queritur vtrū debeat cō-ferri oibus infir
mis. Et vr̄ ꝙ sic. ꝭm phi. 2. topicorꝝ. Qd̄ nul
lo addito dicis. simplr̄ dicis. Sed Beatꝰ Jaco. ca
no. sua. c. 5. dic̄ hᵒ sacr̄m debere ꝯferri ifirmis nullā
restrictionē apponēdo. g̊ vr̄ fuisse intētio sua ꝙ da-
ri debeat oibꝰ infirmis. Jtē planū est ꝙ debeat da
ri oibus ifirmis ex ifirmitate sua in mortis piculo ꝯ
stitutis ⁊ ifirmis de qbꝰ non desperat̄. qꝛ medicina
corpalis magis dāda est ifirmis de qbꝰ nō desp̄at̄
q̄z illis de qbꝰ desperat̄. g̊ hᵒ sacr̄m dādū est hoibus
ifirmis. Cōtra dec. 95a. di. Jllud dr̄ ꝙ hec vnctō
nō penitētibꝰ fundi nō pōt. sed nō penitētiū qdam
sunt ifirmi. g̊ hoc sacr̄m nō oibꝰ ifirmis ꝯferri debꝫ.
Rn̄deo ꝙ hᵒ sacr̄m ꝯferri nō dꝫ nisi non hn̄tibꝰ ob
staculū impediēs sacri effectū. ⁊ hn̄tibꝰ deuotionē
⁊ reuerētiā ad sacr̄m. ⁊ hn̄tibꝰ vel hr̄e potētibus de
cōi lege veniale pccm̄. ⁊ qꝛ in nō penitentibꝰ est ob
staculū ꝯ effcm̄ sacri. ⁊ in ꝑseuerāter furiosis nō est
deuotio. nec reuerētia ad sacr̄m. ⁊ in puulis non est
veniale pccm̄. iō hᵒ sacr̄m ꝯferri nō dꝫ impenitenti
bus. nec ꝑseuerāter furiosis. nec puulis. Ad pm in
oppm dō ꝙ q̄uis determiatio verbi Jaco. n̄ sit scri
pta. tn̄ ex vsu eccl̄ie quē beatꝰ Petrus itroduxit est
sufficiēter hita. Ad 2m dō ꝙ sic nō eēt dāda medi-
cina corpalis ifirmo de cuiꝰ infirmitatis corpalis
sanatione ⁊ alleuiatiōe desparet̄. sic nō esset dāduꝫ
hoc sacr̄m alicui si d̄ sue ifirmitatis spūalis sanatio
ne desperaret̄. Rō aūt q̄re nō dꝫ dari leuē ifirmi-
tatē corporalem habentibus patet ex dictis in cor
pore questiōis.

q Uinto queritur vtrū sola istr̄a sē-suū debeāt inūgi
Et vr̄ ꝙ nō. qꝛ vt supius hituꝫ est liᵒ pᵒ. Aīa
ē in q̄libet pte corpis tota. sꝫ nullū pccm̄ est in corpe
nisi p aīam. g̊ cū hec vnctio fiat ad remissionē pccō
rū venialiū fieri dꝫ in q̄libꝫ pte corpis. Jtē vt hr̄.
Math. 15. De corde quot exeūt cogitatiōes ma-
le. sed sedes cordis est in pectore. g̊ dꝫ fieri inunctō
in pectore. Jtē ceci nati nunq̄z peccauerūt p visuꝫ
g̊ in eis oculi nō debēt inūgi. Cōtra vsus eccl̄ie hꝫ
ꝙ oia organa deseruiētia sensitiue gn̄atiue ⁊ ꝓgres-
siue inūgātur ⁊ nulla alia. Rn̄deo ꝙ sola instr̄a de
seruiētia sensitiue gn̄atiue ⁊ ꝓgressiue ⁊ nō alie cor-
pis partes debēt inūgi. ⁊ qm̄ sunt qnqꝫ istr̄a deser-
uientia sensibus pticularibꝰ. s. occuli. aures nares.
os. manus. ⁊ lūbi. gn̄atiue d̄seruiāt. ⁊ pedes ꝓgres-
siue. iō ꝭm morē romane eccl̄ie. iste. 7. ptes corpo-
ris. ⁊ nō alie inūgunt̄. Ad pm in oppm dō ꝙ q̄uis
aīa ꝭm essentiam sit in q̄libet pte corpis tota. nō tn̄
ꝭm cuiuslibet potētie sue vsum. ⁊ iō nō debēt inūgi
oēs ptes corpis. sed ille d̄terminate q̄ dicte sr̄. Ad
2m dō ꝙ a corde dicūtur exire cogitatiōes male pp
hᵒ ꝙ influētia aīe deriuatur ad alia mēbra mediāte
corde. q̄uis. n. sit in q̄libet pte corpis tota p essētiā
tn̄ cor recipit imediate eiꝰ influētiā q̄propter motꝰ ē
Auic. ad dō liᵒ. 3. d̄ aīalibꝰ ꝙ aīa occultat̄ in corde.
⁊ qꝛ pccā venialia. vt frequētius ꝯhūtur ex occasio
nibꝰ acceptis p ptes illas d̄termiatas q̄ sup̄dicte sr̄.
iō magis iungūtur q̄z pectꝰ. Ad 3m dō ꝙ ⁊ si ceci na
ti nūq̄z peccauerūt p actū vidēdi. tn̄ peccare potue
rūt per vidēdi ꝯcupiscētiā. ⁊ mutilati p ꝯcupiscētiā
operādi per illa mēbra qbus dum erant puuli fue-
rant mutilati. ⁊ ideo loca p̄dictorum mēbrorum d̄-
bent inungi.

f Exto queritur vtrum hᵒ sacr̄m ite rabile sit. Et vr̄ ꝙ
nō. Dignior est vnctio hois q̄z altaris. sed
vnctio. altaris iterari nō dꝫ. ex de ꝯsecra. eccl̄ie. vł
altaris. c. j. g̊ nec vnctio hois. Jtē alia sacr̄a q̄ ꝯsi-
stūt in vnctiōe nō iterantur. vt ꝯfirmatio ⁊ ordo. g̊
a sili nec istud. Cōtra Huᵒ. 2ᵒ. li. de sacra. parte. 15
c. 3. Si vnctio iterari nō pōt nec orō iterari pōt. sꝫ
orō iterari pōt. g̊ ⁊ vnctio. Jtē magr̄ huiꝰ di. c. vlt.
ꝯsentit ꝙ hᵒ sacr̄m iterabile ē. Rn̄deo ꝙ hᵒ sacr̄m
aliquo mō iterabile est. aliquo mō nō. circa. n. eūdē
ifirmū eadē ifirmitate i numero respectu eiusdem i
firmitatis status iterari nō dꝫ. qꝛ quodlꝫ sacr̄m cir
ca māstory ꝓpriā vna vice sortitur totū suū effectū. si
nō sit idispositio i suscipiēte. ⁊ iō eadē hostia bis n̄
ꝯsecratur. qꝛ i p̄ma ꝯsecratiōe efficitur corpꝰ xp̄i ve
rū sub vna sp̄ē. nec idē ꝯiuges bis desp̄ōsant̄ d̄ bap
tismo. ꝯfirmatiōe ordie clauꝝ. est i solo sacr̄o pn̄ie du
biū est. qd̄ qd̄ē dicūt respectu eorūdē pccōꝝ i nume
ro iteratū q̄libet vice hr̄e aliquē effectū. qꝛ tn̄ ideꝫ
hō in numero pōt pluries ifirmari. ⁊ i eadē ifirmita
te in numero pn̄t esse status diuersi in quorꝫ quolꝫ i-
firmus est i notabili. ⁊ ꝓbabili piculo mortis. ideo
cū ifirmo nullū imp̄mat idelebilē effectuꝫ pōt ⁊ dꝫ
eidē homini pluries ꝯferri. vel p diuersis ifirmita
i bus. vel p eiusdem ifirmitatis diuersis statibus

ſupꝛadictis.nec te moueat.qđ dictū eſt.ſacr̄m eucharistie vna vice circa eādem mām totū ſuū ſortiri effectū.qꝛ ab eodē hoīe ē pluries ſuſcipiendū. In eius.n.ſuſceptiōe non cōſiſtit illius ſacri eſſentia.⁊ iō q̄zuis pluries ſuſcipiat̄ ⁊ in eodē ſuſcipiēte pluries hēat effectū.tn̄ eſſentia ſacri circa eādē mā₃ non iterat̄ ⁊ iteratū nō hēret effectū. Ad p^{m} dđ ꝙ ratio quar̄ vnctio altaris vel eccl'ie ꝯſecratio nō iterat̄ ē qꝛ ipa ꝯſecratio ⁊ vnctio vna vice collate habēt totum ſuū effectū.q eſt eſſe dedicatū ad diuinū cultu₃ ⁊ ſimili rōne ēt ꝯſecratio materie ꝯfirmatiōis ⁊ materie huius ſacri nō iterat̄. Chriſma.n. vna ꝯſecratiōe pfecte ordinat̄ ad vſū illiꝰ ſacri.ſilr̄ dico de cōſecratione olei reſpectu vſus huius ſacri.⁊ qꝛ circa eūdē īfirmū eadē īfirmitate reſpectu eiuſdē īfirmitatis ſtatus h̄ ſacr̄m totū ſuū ſortit̄ effectū. ſi nō ſit aliqs defectꝰ ex pte ſuſcipiētis.ideo h̄ modo n̄ iteratur.qꝛ tn̄ morbꝰ ꝯ quē₃ eſt pluries pōt reuerti. iō circa eūdē hoīem pōt pluries iterari.qꝛ ſic circa eūdē hoīem pluries effectū pōt hr̄e. Ad 2^{m} dđ ꝙ nō eſt ſil'e.qꝛ ꝯfirmatio ⁊ ordo īprimūt caracterē.qui ē īdelebilis effectus.nec morbꝰ ꝯ quē pn̄cipalit̄ ſunt in eodem homīe iteratur.hoc aūt ſacr̄m effectū indelebilē in ſuſcipiente non impmit. ⁊ iō morbus ꝯ quē eſt iteratur.

c **Jrca lr̄am** Quo capita regū ⁊ pōtificē inūgunt̄. Cōtra ex̄ de ſacra vnctōe.c.j.§.Hoc vnguēto. Pꝛinceps nō vngit̄ in capite.ſed ī bꝛachio ſiue humero. ſiue armo.ī qbus pn̄cipatus cōgrue deſignat̄. Rn̄deo vbū magiſtri ītelligēdū eſt đ vnctōe Regū in veteri lege.nō in noua.ſic.n.dr̄ in decretali pđicta. Pꝛīcipis vnctio a capite ad bꝛachiū eſt tranſlata. Coꝛpus xp̄i nō pōt ꝯfici niſi de pane ꝯſecrato. qđ nō eſt ītelligēdū de ꝯſecratiōe pcedēte ipam ꝯfectionem ſed đ ꝯſecratiōe q̄ in ipa ꝯfectiōe ꝯſiſtit. q̄ eſt p hec vba. Hoc.eſt.n.coꝛpus meū.niſi foꝛte magiſter cōſecrationē vocet ibi oꝛdinatōem panis de frumēto.ad h̄ vt ſit huiꝰ ſacri mā.quā oꝛdinationē xp̄s inſtituit ſuo facto.ad cuiuſmōi ſimilitudinē dr̄ aquas ꝯſecraſſe qn̄ fuit baptizatus.eo ꝙ illo facto aquam oꝛdinauit ad h̄ vt eēt mā ſacri baptiſmi.

Di. xxiiij.

n **Hnc ad** ꝯſiderationē.⁊c. Supius determinauit magiſter de ſacr̄o baptiſmi.cōfirmatōis eucharistie.pn̄ie.⁊ extreme vnctiōis. Hic đterminat đ ſacr̄o oꝛdinis.⁊ diuidit̄ ī.2. Pº determinat de oꝛdinū diſtictiōe. 2º đ collatōne di.ſequenti ibi Solet queri. Pº ī.3. Pꝛimo đ diſpoſitiōe ad oꝛdinem.ſ.de tonſura. 2º de ipſis oꝛdinibus ibi. Hoſtiarius. 3º de officijs ⁊ dignitatibus que oꝛdines conſequūtur ibi. Sunt ⁊ alia.
Media diuiditur in.7. Pꝛimo determinat de hoſtiarijs. 2º de lectoꝛibꝰ ibi. Secundus. 3º. de exoꝛciſtis ibi. Tertius. 4º đ accolitis ibi. Quarto loco. 5º đ ſubdiaconis ibi. Quintus. 6º de diaconis ibi. Diaconoꝝ. 7º de pr̄ſbyteriſ ibi. Septimꝰ.
Jlla pars que incipit ibi. Sunt ⁊ alia diuidit̄ in. tres. Pº đterminat đ dignitate ep̄ali. 2º đ gradibus dignitatis illius ibi. Oꝛdo aūt. 3º đ qbuſda₃ officijs minoꝛibus ibi. Uaces ⁊ vimētis.

Articulus pꝛimus.

e **Jrca hanc** di.querēdum eſt pn̄cipalr̄ de.5. Pꝛio de tōſura. 2º đ ꝯditiōe poꝛtādi tōſurā. 3º de oꝛdine. 4º đ oꝛdinis effectu. 5º đ ep̄atu. Circa p^{m} q̄rūt̄.3. Pº vtrū tōſura ſit ad oꝛdinū ſuſceptionē diſpoſitio cōgrua. 2º vtꝝ ſit oꝛdo. 3º vtꝝ ſibi abꝛenūciatio tempoꝛalium ſit annexa.

p **Rimo oſtendo** ꝙ tonſura non ſit ad oꝛdinu₃ ſuſceptionem diſpoſitio cōgrua.magis eſt ꝯgrua diſpoſitio ad oꝛdinū ſuſceptionē diſpoſitō aīe q̄ꝫ coꝛpoꝛis.ſed indiſpoſitus in aīa ſic pccōꝛ pōt ſuſcipere oꝛdines.ğ in coꝛpe nulla requirit̄ diſpoſitio ad eoꝝ ſuſceptionem. Jtē eſſentialiꝰ oꝛdinat̄ oꝛdo pꝛ oꝛ ad ſequētē quā tōſura ad aliquē oꝛdinem. ſ₃ pter miſſo oꝛdine poꝛi pōt ſuſcipi ſequēs oꝛdo.ex̄ de clerico p ſaltum pmo.c. vnico.ergo tōſura non reqrit̄ ad oꝛdinū ſuſceptionē. Jtē ſicut dicit magr̄ huius di.c.j. Tōſure eccl'iaſtice vſus a Nazareis exoꝛtus vr̄.ſed vt hr̄ numeroꝝ.6º. Nazareoꝝ radebat̄ totū caput.qꝛ ibi dr̄ ꝙ radebat̄ caput eoꝝ nulla reſtrictiōe appoſita.ğ tōſura fcā eo mō quo fit ī clericis n̄ eſt diſpoſitio ad ſuſceptionē oꝛdinū.ſ₃ deberet totū caput eoꝝ radi. Cōtra ſm magr̄m huiꝰ di.c.pº. Oēs oꝛdiati dicti ſunt electi.nō pōt.ğ aliqs eē oꝛdinatus niſi ſit clericꝰ.cū ğ nullus ſit clericꝰ niſi tōſuratus.tōtuſa eſt diſpoſitio ad oꝛdinū ſuſceptionem.
Jtē ꝯſuetudo appꝛobata p lege hn̄da eſt.ſed ſ₃ appꝛobatā ꝯſuetudinē eccl'ie hoīes tōſurātur anq̄ꝫ oꝛdinent̄.ğ tōſura diſpoſitio eſt ad oꝛdinū ſuſceptionem. Rn̄deo ꝙ duplex ē diſpoſitio ad aliqđ ſuſcipiēdū.q̄dam neceſſitatis.q̄dā ꝯgruitatis. Pº mō tōſura nō eſt diſpoſitio ad oꝛdinū ſuſceptionē. qꝛ ſi nō tōſuratꝰ oꝛdinaret̄ vere recipet oꝛdinis ſacr̄m. q̄zuis ipſe ſciēter ſic oꝛdinē recipiēs.⁊ oꝛdinatoꝛ talem ſciēter oꝛdināſ grauiter peccarēt.qꝛ oꝛdiari nō d₃ niſi clericꝰ.⁊ ſine tōſura clericꝰ nō eſt.ar^{m}. ad h̄ decr̄.23.di. Pſalmiſta.§.Clerici.2º mō loquēdo dico ꝙ tōſura fcā ī ſummitate capitis ad modū ſper̄ cū reſecatiōe capilloꝝ īferioꝝ ita vt nō poſſit teger̄ aliqđ oꝛganū ſenſuū eſt diſpoſitio ad oꝛdinū ſuſceptionē.in eis.n. vt dic̄ magr̄ huiꝰ di.c.j.d₃ denudari capitis ſūmitas vt eoꝝ mens libera ad deū mōſtret̄.ſūmitas.n.capitis repn̄tat eminētiā mētis.⁊ đnudatio capitis mētis reuelationē.clericus.n. ſecretoꝝ dei ignarus eſſe nō d₃.iō ēt in modū ſper̄ d₃ fieri.qꝛ vt dic̄ magr̄.e.c.p tōſuram ſignificātur eſſe ī parte ſoꝛtis miniſterij dei cui ſuire regnare ē.miniſtri.n.eccl'ie reges eſſe debēt ſic ītelligēdo vt ſe ⁊ alios regāt.qđ pbat magr̄ p illud qđ dic̄ beatꝰ Petrus in pª ca.ſua.ca.2º Uos eſtis genus electū regale ſacerdotiū.debēt ēt reſecari capilli īferiꝰ.ita vt n̄ operiāt aliqđ oꝛganū ſenſuū ad ſignificādū vt vitia p oꝛgana ſenſuū pululātia pcidant̄.⁊ ꝙ ad audiēdū ⁊ ītelligendū vbū dei a ſupfluitate reꝝ tp̄alium impediri nō debēt.ꝙ aūt in modū ſpere radi debeant habetur decre.di.23. Pꝛohibere.ꝙ aūt reſecari debeāt inferius capilli modo ſupꝛa dicto habetur eadem di. Nō liceat.2º.⁊ cōgruū eſt a ſtatu laicoꝛum

ad statū ordinatoꝝ ad misteriū dei trāsire volētes
recipere dispositionē p̄dictā qua a statu laicoꝝ sepa
renť. ⁊ ad diuinū misteriū p̄parenť. In oi trāsitu ab
vno statu in aliū ꝯueniēs ē trāsire p mediā dispōnē
qd̄ ēt nos docet natura nō trāsmutans materiā ab
vna forma in aliā nisi aliqua mediāte dispositōne
Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ pccōr sciēter recipiēs ordi
nē grauiter peccat. ⁊ talē scienť ordināſ. ⁊ silr̄ ꝯcessi
de nō tonsurato. tn̄ sicut si pccōr ordiať ordiatus ē
ita si nō tonsurat⁹ ordiatur ordiat⁹ ē. Ad 2^{m} dō ꝙ
p̄or ordo ita est dispō ad sequētē ꝙ q̄uis p̄ori nō su
scepto sequēs possit suscipi. nō tn̄ sine pccō tā ex pte
suscipiētis q̄ ꝯferentis nisi forte p ,pbabilē ignorā
tiā excuseť. silī mō dico de nō tōsurato q ordiatur.
Ad 3^{m} dō ꝙ silitudo tonsure. Nazareoꝝ ⁊ clicoꝝ
attendiť q̄tū ad gen⁹. nō q̄tū ad tōsionis spēm vľ
modū Tōsio. n. Nazareoꝝ significabat totalē eoꝝ
sepationē a cōib⁹ officijs seculi. sꝫ nō eoꝝ electionē
ad spāle misteriū dei. Ad duo ar^{a} ad ptē ꝯam dō
ꝙ procedūt de dispōne ꝯgruitatis.

s [S]Ecundo querit̄ vtꝝ tōsura sit ordo. Et vī ꝙ sic
q̄ ē sig^{m} rei sacre vt visū ē. sꝫ eē sig^{m} rei sa
cre est rō sacr̄i. ġ ē sacr̄m. sꝫ nō alliud q̄ ordo. Itē
absq̄ sacr̄o ordinis nō ꝯstituiť qs in gradu dignita
tis eccl̄iastice sup alios fideles. sꝫ p tonsurā ꝯstitui
tur tonsurat⁹ in gradu aliquo dignitatis eccl̄iasti
ce sup laicos. ġ tonsura est ordo. Contra ordo nō
ꝯfertur sine celebratiōe misse ꝺm ꝯsuetudinē eccle
sie Romane. sꝫ tonsura absq̄ celebratiōe misse ir
rep̄hēsibiliť ꝯferť. ġ nō ē ordo. Rn̄° ꝙ tonsura pro
p̄e loquēdo nō est ordo. sꝫ dispō ad ordis susceptio
nē. vt dcm̄ est. ordo. n. sacr̄m ē vt oñdiť ⁊ tōsura sa
cr̄ꝫ n̄ ē sic. n. cathecismus nō ē cā rei sacr̄ a sacrando
dicte nisi mediante bap°. sic nec tonsura nisi medi
āte ordine. Un̄ ⁊si sit qd sacr̄ale. nō tn̄ ē sacr̄ꝫ. Ad
p^{m} in opo^{m} dō ꝙ tonsura ⁊si sit signū alicui⁹ rei sa
cre. n̄ tn̄ ē sig^{m} rei sacrātis quā efficiat. n̄. n. cū aliqſ
tōsurať ex vi tōsuratiōis sacer efficiť. Un̄ tōsura p
p̄e loquēdo nō est sacr̄m. Ad 2^{m} dō ꝙ si extēdatur
nomē dignitatis maior ē falsa. q̄ sic n̄ tm̄ dī digni
tas illa in q̄ ꝯferť spūalis ptās i ordie ad sacr̄m eu
charistie ꝯficiendū ⁊ dispensandū q̄ dignitas ē i sa
cr̄o ordinis. sꝫ dr̄ ēt dignitas aliquē ꝯsequēs ordi
nē. vt ep̄atus. ⁊ dispō ad ordinē. vt tonsura. ⁊ offi
ciū ānexū ordini. vt psalmistat⁹ q ordo nō ē. sꝫ ,pp̄e
loquēdo ē officiū annexū ordini lectoris. q̄ lector
legendo instruit intellectū. sꝫ cantādo excitat affe
ctū. ⁊ quia p̄mū regrit distinctā ,plationē q̄ nō ꝯue
niret mltitudini siľ loquenti iō ordinaſ hō ad h̄ vt
solus h̄ officiū faciat. excitatio aūt affect⁹ bn̄ fit per
multitudinis cātuꝫ ⁊ melius q̄ p causatum vnius
Un̄ psalmistat⁹ ordo nō ē. nec nisi improprie digni
tatis dici potest.

t [T]Ertio queritur vtrū tonsure tp̄aliū abrenunciatio sit annexa
Et vī ꝙ sic. illi ānexa est abrenūciatio tp̄ali
um ,p quo dꝫ hōi ab ecc^{a} ,puideri. sꝫ cuilibꝫ clico dꝫ
ab ecc^{a} ,puideri de victu. extra de p̄ben. Nō liceat
vbi dī de ep̄o vt duoꝝ alterū eligat vt n̄ faciat cli
cos. vel si fecerit det illis vn̄ viuere ,possint. ġ cuꝫ
p tonsurā fiat hō clericus tōsure tp̄aliū abrenūcia
tio ē ānexa. Itē. 12^{a}. q. i. Nolo. q h̄uerit ,pp̄um vel
h̄re voluerit. ⁊ de ,pp̄o viuere. seqť paꝝ post. Pa
rū ē vt dicā nō manebit mecū. sꝫ nec clericus erit.
Itē ad maiorē pfectionēꝫ tenenť clici noui. te. q̄
veteris. sꝫ clici veteris te. nō h̄uerūt sortē ,p̄pā eis
n. dixit dn̄s. vt hī nūeroꝝ. 18°. In terra eoꝝ nihil
possidebitis nec h̄ebitis. ptē iter eos. ego ps ⁊ he
reditas tua in medio filioꝝ Israel. ġ nec licitū ē cli
cis noui te. ,pp̄uꝫ h̄re. Cōtra p^{a}. q. 2. Clericoſ. Cle
ricos illos ꝯuenit eccl̄ie stipendijs sustētari. qbus
parentū ⁊ ,ppinquoꝝ bona nulla suffraganť. q autē
bonis parētū ⁊ ,ppinquoꝝ ⁊ opib⁹ sustentari pn̄t. si
qd paupeꝝ ē accipiūt sacrilegiū ,pfecto ꝯmittunt. ġ
clicis licitū ē h̄re ,pp̄uꝫ. si bona eccl̄ie nō h̄nt. Itēꝫ
12. q. p^{a}. Certe ego. ⁊ sup̄ n̄ ē ab Aug. in quodā ꝯmo
ne. Qui volūt h̄re aliqd̄ ,pp̄uꝫ qb⁹ nō sufficit de⁹ ⁊
eccl̄ia ei⁹ maneāt vbi volūt. nō eis clicatuꝫ aufero
ġ clicis licitū ē h̄re ,pp̄uꝫ. Rn̄° ꝙ h̄ntiū tonsurā cli
calē. qdā ,pfitenť regularē vitā. ⁊ istis nō lꝫ h̄re pro
p̄uꝫ. ex̄ de statu mona. Cū ad monasteriū. vbi dici
tur. Prohibem⁹ districte i v̄tute obediētie sub ob
testatione diuini iudicij. ne qs monachoꝝ prop̄uꝫ
aliquo mō possideat. ⁊. i. §. Prior āt nec existimet
abbas ꝙ sup h̄nda ,pp̄etate possit cū aliquo mōaco
dispēsare. q̄ abdicatio ,pp̄etatis sic custodia casti
tatis adeo ē ānexa regl̄e monachali. vt ꝯ eā nec sū
mus pōtifex possit lnīaꝫ idulgere illis aūt q nō ,pfi
tētur regularē vitā licitū ē h̄re ,pp̄ū. p^{a}. q. 2. Pastor
⁊. c. se. ⁊. 12^{a}. q. i. Ep̄i. vbi dī ꝙ de reb⁹ ,pp̄is vel ac
q̄sitis vel qd̄cūq̄ de ,pp̄o h̄nt heredibus suis si vo
luerit dereliquāt. in q° exp̄sse pꝫ ꝙ nō tm̄ illi clici q
nō h̄nt nisi tonsurā. sꝫ ēt ep̄i licite pn̄t h̄re ,pp̄ū. ma
gis tn̄ decet ꝙ de ,pp̄o minus sint solliciti q̄ laici. ⁊
ꝙ de illo liberali⁹ paupib⁹ eťias distribuāt. ⁊ sic pꝫ
ꝙ tp̄aliū abrenūciatio tōsure nō ē ānexa. Ad p^{m} i
opp^{m} dō ꝙ h̄ntiū tonsurā clicalē qdā sť ꝯstituti i sa
cris. ⁊ istis ordiatores vel eoꝝ successores ,puideř
tenēť eo mō q° supi⁹ dcm̄ ē. cui⁹ rō ē. q̄ eccl̄ie obli
gati sť. nec valēt reuerti ad secl̄ares act⁹. ⁊ de tali
bus intelligr̄ illa decretal. Nō liceat. qdā sunt non
ꝯstituti in sacris. ⁊ istis nō teneť eccl̄ia. ,puideř nisi
q̄diu eccl̄ie deseruiūt. Ex q̄dā tn̄ honestate si paup
ē plus teneť sibi eccl̄ia q̄ alteri paupi. q̄uis ēt ordi
natis in sacris nō h̄ntibus ,pp̄uꝫ sufficiēs ad neces
sitatē nāe vel ad viuēdū ꝺꝫ dignitatē stat⁹ vel pso
ne ,puideř teneať ordiator vľ ei⁹ successor. ex̄ d̄ p̄b.
Cū ꝺꝫ aplꝫ. tn̄ h̄ntib⁹ ,pp̄uꝫ sufficiēs ad necessitateꝫ
nāe. ⁊ dignitatē stat⁹. ⁊ psone ,puideř nō tenenť. p^{a}
q. 2. Pastor eccl̄ie. vbi dī. his qb⁹ sua sufficiūt nō
dꝫ pastor eccl̄ie aliqd erogare. Ad 2^{m} dō ꝙ q̄uis
p° ita senꝯit Aug. postmodū tn̄ mutauit. 12. q. i. Ce
te ego suꝫ. Certe ego suꝫ q statuerā nullū ordinare
clicū nisi q mecū vellet maneř vt si vellet a ,ppo si
to recedere recte illi. tollerē clicatū. ecce i ꝯspcū dī
⁊ vrō muto ꝯsiliū. Ad 3^{m} dō ꝙ clici vetis. te. ⁊si
nō debeāt h̄re sortē distictā ab alijs tribubus eo ꝙ
pp diuinū cultū debebāt inť eos morari. tn̄ h̄ebant
,pprias possessiones cū illis.

Articulus secundus.

c [C]Onsequēter q̄ritur de 2°. p̄ncipali. Et circa hoc q̄rūť
3ᵃ. P° vtrū clici nō b̄nficiati nec i sa
cris ꝯstituti teneāť portař tōsurā. 2°.
vtꝝ clici vxorati. nō tn̄ bigami. teneāť portare eā

3° vtrū bigami non teneantur portare eam.

p Rimo oñdo ꝙ clerici nō bñficiati nec in sacris ꝯstituti nō tenenẽ portare tōsurā. qꝛ q pōt renūtiare ꝑuilegio clericali nō teneẽ portare tōsurā pp ꝙ̃ pri uilegiatꝰ ē. ſ3 ꝑdci clerici pñt renūciare ꝑuilegio cle ricali. quil3. n. renūciare valet ei qð ꝓ ſe noſcitur i troductū. extra de regularibꝰ. Statuimꝰ ğ ꝑdci cle rici nō tenenẽ portare clericalē tonſurā. Itē extra ne clerici vel monaci ſecularibꝰ negocijs ſe imiſce ant. Sacerdotibꝰ. indignū eſt eis ab eccl'ia ſubue niri ꝑ quos ꝯſtat in eccl'ia ſcandalū gnāri. ſ3 illi qbꝰ nō d3 eccl'ia ſubuenire nō videẽ teneri ad portādū clericalē tonſurā. qꝛ ſi eā portarēt eēt in eccl'ia op probriū. ñ honorē. ğ clerici ꝑ quos ſcandalū in ec cleſia gnātur nō tenenẽ portare cl'icalē tonſuram.

Contra decre. di. 23ª. Clerici. clerici q comā nu triūt ab archidiacono ēt ſi nolūt inuiti detōdeanẽ Itē extra de vi. ⁊ ho. cle. Si qs. Si qs ex clericiſ comā relaxauerit anathema ſit. Rñdeo ꝙ clerici de qbus ē qð aut publice exercēt actus repugnātes ſtatui claricali. aut nō. ſi ſic. ꝙ̃uis exercendo actus tales peccēt nō portando tñ tōſurā clericalē nō pec cāt imo magis eā portādo peccarēt. ⁊ tales ſi tertō moniti ab illo ad que3 ſpectat ſe ipos emēdare ꝯ tēpſerit ꝑuilegio clericali efficianẽ exortes. extra de ſen. ex. Cōtingit. 2°. qꝛ vt ibidē dr ꝑuilegiū me retur amittere q ꝑmiſſa ſibi abutiẽ ꝑtāte. ac fruſtra legis auxᵐ inuocat q ꝯmittit i legē. Si aūt nō exer cent actus repugnantes ſtatui clericali. ſ3 tanꝙ̃ cle rici ꝑuilegio clericali vtuntur peccāt nō faciēdo ſi bi radi tonſurā loco ⁊ tꝑe ſicut decet. ⁊ ad eā portā dū cōpelli pñt ⁊ debent. ⁊ ſic intelligenda ſunt iura allegata ad ꝑtē ẽam. Ad pᵐ in oppoᵐ dð ꝙ mior ē falſa. niſi. n. clerici ꝑdci velīt ad bigamiā ſe trāſ ferre quo facto tonſurā portare nō tenenẽ. ſ3 ñ por tare. vt patebit. vel alias faciant aliqd ꝓ quo ꝑuē tur ꝑuilegio clericali. illi ꝑuilegio renūciare nō pñt cū nō ſit h̄ bñficiu3 ꝑſonale. ſ3 potius toti collegio eccl'iaſtico publice ſint indultū. ex̃ de foro compe. Si diligēti eſt ēt hec libertas cl'icis indulta ꝓ cle ricoꝝ tutela. ⁊ laicoꝝ violētia coercēda. ex̃ de ſen. exco. Cōtingit. ius aūt ad ꝯ̃riū allegatū itelligēdū ē de ꝑuilegio idulto in fauorē ꝑſone tm̄. Ad 2ᵐ dð ꝙ clerici ſcandalū gnāntes in eccl'ia ad correctōnē ꝯpellendi ſunt. ⁊ ex ꝯ̃ñti ad portādū tonſurā clerica lē cogendi niſi forte tale facinus ꝯmiſerint ꝓ quo merito debeāt ꝑuari clericali priuilegio.

s Ecundo queritur vtru3 clerici vxorati nō tñ bigami teneāẽ portare tonſurā. Et vr ꝙ ñ. ex̃ de cl'icis cōiu. Ioānes. dicit dñs papa de cl'ico vxorato. q añ in accolitū fuerat ordiatꝰ ꝙ ſup ipm tōſuratione ſua eꝑs nō moleſtet. dūmō nullū ꝑcipi at bñficiū eccl'iaſticū rōne cuiꝰ teneaẽ deferre cl'ica lē tonſurā. Itē. e. t. Ex ꝑte dicit dñs papa regine angl'oꝝ de cl'icis vxoratis equanimiter duximus tollerādū. ſi a talibꝰ iuſtitias debitas velut ab ali js vxoratis exigas ⁊ ſeruitia ꝯſueta. Tales ğ ñ gau dent ꝑuilegio cl'icali. ſ3 non gaudentes ꝑuilegio cl'i cali tonſurā cl'icalē nō tenēẽ portare. Itē. e. t. c. Ut ꝯſultatiōi. miles tue dioce. q cū in minori ꝯſtitutꝰ erat etate tonſurā tm̄ ⁊ cl'icalē coronā aſſumpſit nō eſt cogēdus deferre hitū cl'icalē. ğ a ſili nec tōſurā.

Cōtra tales gaudēt ꝑuilegio cl'icali. ſicut de facto ⁊ ꝯſuetudine videmus. ğ tonſurā cl'icale3 portare tenenẽ. Itē ex̃ de vita ⁊ hone. cl'icoꝝ. Clericus ſi tonſura. Clericus ſi tonſura dimiſſa accepit vxorē paucis interpoſitis ſeqtur. Tondeaẽ. nec i vita ſua tonſurā ſuā dimittere audeat. Rñ° ꝙ cl'ici de q bus ē qð aut vtūẽ ꝑuilegio cl'icali. aut nō. Si ſic te neẽ portare cl'icalē tonſurā. Si nō aut h̄ ē vt euitēt eccl'iaſticū iudiciū qð pp ſuū dlictū formidāt exiſti mātes euadere facilꝰ in curia laici. aut h̄ nō ē pro pter aliqð delictū ꝓ quo formidēt iudiciū eccl'iaſti cū. ſ3 qꝛ volūt ſe penitꝰ ad actꝰ laicales transferre vtpote q volūt fieri milites. vel alia ſecularia ne gocia exercere. P° mō ꝯpelli pñt ⁊ debēt vt tonſu ra3 ferāt ⁊ iudiciū eccl'iaſticū ſubeāt. 2° mō credo ꝙ ꝯpelli ñ debēt tōſurā portare cl'icalē. ⁊ ſic intelligi debēt iura allegata ad ꝑtē ꝑmā. De illis aūt q vo lūt vti ꝑuilegio cl'icali ꝓcedūt arª ad ꝑtē ẽam.

t Ertio querīẽ vtrū bigami teneāẽ ton ſurā nō portare. Rñ° ꝙ cl'ici bi gami aut ſunt religioſi. aut ſunt ſeculares. Si ſecl'ares. dico ꝙ tenenẽ tonſurā cl'icalē nō por tare. decre. di. 84ª. Si quis clericus vidua3 aut ẽa3 ducēs vxorē ois eccl'iaſtice dignitatis ꝑuilegio mox denudeẽ. Et ex̃ ð bigamis altercatiōiſ. Biga mos oi ꝑuilegio cl'icali declaramus eē denudatos ⁊ coertioni fori ſecl'aris adiectos ꝯſuetudine ꝯ̃ria nō obſtāte. ipos quoq3 ſub anathemate ꝓhibemꝰ deferre tonſurā vel hitū clericalē. Si aūt ſunt reli gioſi ſic ēt dñt qdā ꝙ tenētur eā nō portare. qꝛ ꝯſti tutio gnālr lata eſt ꝙ̃uis ꝓ religioſis nō fuerit lata Uñ ſic videmꝰ ꝙ ꝯſtitutio torneamenta ꝓhibens oēs ligat q̃cūq3 intētione torneēt. ⁊ ꝙ̃tūcūq3 ſobrie pp h̄ ꝙ gnālr lata eſt. ꝙ̃uiſ pp abutētes fuerit facta ſic a ſili vr iſtis ꝙ in ꝓpoſito ſit dð. Ego aūt credo ꝙ licitū eſt bigamis religioſis tonſura3 ꝙ̃ añ biga miā receperunt. ⁊ maxie añ editionē ꝯſtitutionis ꝑ dicte i religiōe portare. qꝛ ſeries textus ꝯſtitutiōis illiꝰ oñdit ꝙ̃uis iplicite ipos in hac ꝓhibitōe ñ iclu di. qꝛ h̄ relatiuū ipos refert tm̄ illos de qbus ime diate locutꝰ eſt añ illos. ſ. q adiecti ſunt coertiōi fo ri ſecl'aris. qð ad religioſos bigamos planū ē ñ ex tendi. nec valet ſil'e qð alij iducebāt. qꝛ ex ſerie tex tus decretalis illiꝰ q̃ torneamēta ꝓhibenẽ p3 ꝯſti tutione3 gnālr eē latā. ⁊ nullā ꝑſonā ab eo excluſa3.

Articulus tertius.

c Onſequenter querīẽ de 3°. ꝑn cipali. Et circa hoc queruntur. 3ª. p° vtrū ordo ſit in eccl'ia. 2° vtrum ordo ſit ſacrm̄. 3° vtrum ſint. 7. ordines tm̄.

p Rimo oñdo ꝙ ordo non eſt in ec cleſia. vbi ordo ibi dominium ⁊ ſeruitus. ſed inter fideles nul la debet eſſe ſeruitus. Unde apoſtoluſ ad Gal'. 5°. Uos in libertatem vocati eſtis fratres. ergo in ec cleſia non eſt ordo. Item vbi ordo ibi diſtinctio ſed vt dicitur ad Epheſ. 4°. Nos debemus eſſe ſolliciti ſeruare vnitatem ſpiritus. ergo inter nos non debet eſſe ordo. Contra Exo. 25°. Inſpice ⁊ fac ſecundum exemplar. quod tibi in monte mon ſtratum eſt. ſed illud exemplar eſt eccl'ia triūphās

q̃ eſt in mõte ſcõ dei. cũ g̃ in illa ſit ordo debet etiã eſſe in eccleſia militanti. Item apoſtolus ad Ro. 13°. Que a deo ſunt ordinata ſunt. ſed eccleſia eſt a deo. g̃ in ipa ẽ ordo. Rñ° ꝙ deꝰ nõ tm̃ ẽ ens. ſꝫ ẽ oĩuꝫ alioꝝ entiũ cã effectiua ⁊ gubernatiua. ⁊ iõ vt ex pſſiꝰ repñtaret̃ i creaturis ſub rõe q̃ ẽ cã effectiua ⁊ gubernatiua. nõ tm̃ cõicauit eis ꝑticipatõnẽ ſui eẽ eas efficiẽdo. ſꝫ ẽt aliq̃ꝫ ꝑticipationẽ rõis cãe qbuſdaꝫ ꝯferẽdo ſup alias ptãtẽ q̃ ſi ſit reſpcũ nãliũ actuuꝫ iuẽit̃ i creaturis iſenſibilibꝰ. ſic. n. ſupiora corpa ptãtẽ hñt ſup corpa inferiora. Si aũt ſit reſpcũ actuũ agẽdoꝝ ex iperio volũtatis ⁊ iudicio rõis. ſic ẽ i creaturis hñtibꝰ itellectũ. ⁊ volũtatẽ ⁊ p° ⁊ p̃ncipaliter in ecc° triũphãte. ⁊ ſcdario i militãte ad exemplar illiꝰ. Uñ. Ber. 3°. de ꝯſide. c°. 13°. de h̃ ordĩe dicit. nec vilẽ reputes formã hãc q̃ i terra ẽ. exẽplar hꝫ i celo ⁊ i terra. nõ ẽ ꝑuipẽdẽduꝫ ꝙ ⁊ deũ hꝫ actorẽ. ⁊ de celo ducit originẽ. Si aũt hec ptãs in ecc° militãte ſit reſpcũ tp̃aliũ magis dꝫ dici p̃ncipatus vel dñiũ q̃ꝫ ordo. Illa aũt q̃ ẽ reſpcũ ſpũaliũ. maxie dꝫ dici ordo. q2 ordo tp̃aliũ ſeq dꝫ ordinẽ ſpũaliũ ⁊ ſ̕ꝫ ipꝫ dirigi. ⁊ ad ipm reduci. Eſt ẽt alia rõ q̃re diuina diſpõ ordinẽ eẽ in ecc° voluit q̃ plane põit̃ decre. di. 89°. Ad h̃. Ad h̃ diſpõnis ꝓuiſio gradꝰ diuerſos ⁊ ordies ꝯſtituit eẽ diſtictos. vt dũ reuerẽtia miores exhiberẽt potioribꝰ ⁊ potiores mioribꝰ dilectõeꝫ ipẽderẽt. ⁊ v̄a ꝯcordia fieret. ⁊ ex diuerſitate ꝯtectio. ⁊ rõe officioꝝ gerer̃t admĩſtratõ ſingl'oꝝ nꝫ vniuerſitas alia poſſet rõne ſubſiſtere. niſi huiuſ mõi magnꝰ eã diffr̃e ordo ſuaret. q ordo attẽditur ſm dona gr̃e gratis date. q̃ ẽ ptãs ad aliqd officiũ deputata. ⁊ tal' nob ſub certitudie nota ẽ. q̃ꝫuis nõ ſit gr̃a gratũ faciẽs. Ad pm i oppm dd ꝙ ſubiectõ nõ repugnat libertati niſi cũ aliqs dñat̃ ad ſui vtilitatẽ vtẽs ſubiectis nõ ad vtilitatẽ eoꝝ. ptãs aũt q̃ ẽ in ecc° ad h̃ ẽ vt p̃latꝰ vtat̃ ſubiectis ad eoꝝ vtilitatẽ ⁊ dei honorẽ. Uel põt dici ꝙ ibi apl's loq̃t de libertate ſpũs q̃ ſuituti nõ oppõit̃ corpali. Ad 2m dd ꝙ vnitas ſpũs i vincl'o pacis q̃ ẽ vnitas ꝯcordie nõ opponit̃ diſtictiõi officioꝝ. ſꝫ ꝯcordat. q2 per talẽ diſtitionẽ p̃dcã vnitas efficaciꝰ i ecc° cuſtodit̃.

s ECundo querit̃ vtrũ ordo ſit ſacr̃m. Et vĩ ꝙ ñ q2 ordo ẽ nõ tm̃ in hoibꝰ. ſꝫ in ãgl'is. ſꝫ in angelis nõ ẽ ſacr̃m. g̃ a ſili nec in hoibꝰ. Itẽ cuiuſlibꝫ ſacr̃i ẽ aliq̃ determiata materia. qd ꝑ inductioneꝫ põt ꝓbari. ſꝫ ordinũ nõ ẽ determiata aliq̃ materia g̃ ordo nõ ẽ ſacr̃m. Itẽ ſi ẽ ſacr̃m. aut vnũ. aut plura. Nõ vnũ q2 ſi ordo eẽt ſacr̃m pl'es ordies eſſent plura ſacr̃a. Nec plura. q2 tũc eẽnt plura ſacr̃a q̃ꝫ 7. qd falſuꝫ eſt. Cõtra illud maxie vĩ ſacr̃ꝫ ꝑ qd ſacramẽta alia diſpẽſant̃. ſꝫ tale qd ẽ ordo. g̃ ẽ ſacr̃m. Itẽ magr̃ hꝰ di. c. 8°. ordo ẽ qddã ſignaculũ. i. qddã ſacr̃m quo ſpũalis ptãs tradit̃ ordiato. ſꝫ ſpũal' ptãs eſt res ſacra. ⁊ ſignaculũ quo tradit̃ ẽ ſigm illiꝰ Cũ g̃ ſacr̃m ſit rei ſacre ſigm. ſeq̃t̃ ꝙ ordo ſit ſacr̃m. Rñ° ꝙ ordo dupl'r põt accipi vel ꝓ ritu ſeu ſigno quo traditur ptãs ordiato. vel ꝓ ipa ptãte tradita P° mõ ordo ẽ ſacr̃m tm̃. 2° mõ ẽ ſacr̃m ⁊ reſ. res. ſ. reſpcũ ſigni p̃dci. ⁊ ſacr̃ꝫ rei. i. gr̃e gratũ faciẽtiſ. ſeu augmenti eiuſdẽ q̃ digne ordinẽ ſuſcipiẽti ꝯfertur vt inferiꝰ patebit. Ad p̃m in oppm dd ꝙ nõ ẽ ſil'e. q̃a ptãs angl'oꝝ nõ dat̃ in aliquo ſenſibili ſig° ſicut illoꝝ ptãs q in ecc° ad diuinũ miſteriũ ordinantur.

Ad 2m dd ꝙ ordĩs determiata eſt m°. nõ tñ vna cõis cuilꝫ ordini. ſꝫ in diuerſis ordinibꝰ diuerſa. ⁊ ſicut oẽs ordines vnũ ſunt ſacr̃m. ſic materie ſingl'oꝝ ordinũ vnã ꝯpletã materiã huiꝰ ſacr̃i ꝯſtituũt q̃ aũt ſit materia in quolibꝫ ordine in ſequẽti articulo dicetur. Ad 3m dd ꝙ eſt vnuꝫ ſacr̃m vnitate integra ex pluribꝰ ꝑtibus ordinatis ad vnaꝫ. q2 alij. 6. ordines ordinãtur ad ordinẽ p̃ſbyteratꝰ q̃ ẽ ptãs ꝯficiendi corpus xp̃i verũ. ⁊ ſic pꝫ ꝙ q̃ꝫuis ordo ſit ſacr̃m nõ ꝓꝑ hoc ſeq̃tur ꝙ pl'es ordines plura ſint ſacramenta.

t TErtio queritur vtrũ ſint. 7. ordineſ tm̃. Et vĩ ꝙ ñ. decre. di. 21°. Cleroſ. ⁊ ſumptũ eſt ab Iſy. li. 7°. ethi. c. 12°. Nouẽ ſunt ordines ſeu gradus in eccl'iã. hoſtiariꝰ. pſalmiſta. lector. exorciſta. accolitꝰ. ſubdiacõus. diaconus. p̃ſbyter ep̃s. Itẽ vt ſuperiꝰ habitũ eſt eccl'iaſtica hierar. eſt ad exẽplar angelice. ſꝫ i angelis ſunt. 9. ordines. g̃ a ſili. 9. ſunt in eccl'ia militãte. Itẽ in p̃mitiua eccl'ia nõ fuerũt ordines niſi p̃ſbyteratus. ⁊ diaconatus. cũ g̃ ſacr̃a ſint a deo iſtituta nõ ab hoibꝰ. vĩ ꝙ nõ ſint pl'es ordies q̃ꝫ illi duo. nõ. n. legimus deum poſtea alios inſtituiſſe. Cõtra magr̃ hꝰ di. c. p°. Septẽ ſunt ſpũaliũ officioꝝ gradus ſiue ordines. ſicut ex ſcõꝝ p̃m dictis apte tradit̃. ⁊ capitis nr̃i. ſ. Ieſu xp̃i ex° monſtrat̃ q oĩuꝫ officia in ſemetipõ exhibuit ⁊ corpi ſuo qd eſt eccl'ia eoſdẽ ordines obſeruandos reliq̃t. Rñdeo ꝙ ptãs ordinis miſtroꝝ eccl'ie cũ ſint mediatores inter nos ⁊ deũ ordinãt̃ ad veniendũ nos cũ deo. q̃ vnio maxie ſit ꝑ euchariſtie ſacr̃m in quo xp̃us a nobis ſumitur. Uñ ⁊ maxie dĩ ſacr̃ꝫ vnionis ad q̃ꝫ vnionẽ req̃rit̃ ap ꝓximatio xp̃i ad nos. ⁊ nr̃i ad ipꝫ pm fit ꝑ ſacr̃i ꝯfectionẽ. 2m ꝑ dignã ciꝰ ſumptioneꝫ In p° actu deſeruiũt tres ordines. ſ. diaconatꝰ. ſubdiaconatꝰ. ⁊ p̃ſbyteratꝰ. Subdiaconatꝰ aũt materiã ſacr̃i accipit a ꝑpl'o. ⁊ offert diacono. ⁊ diaconꝰ accipit a ſubdiacono. ⁊ offert p̃ſbytero. ⁊ p̃ſbyter a diacono ⁊ offert deo ipam ꝯſecrãdo. In. 2°. actu deſeruiũt quattuor ordines miores. diſponimur. n. ad dignã ſacr̃i ſuſceptionẽ. ⁊ ꝑ rẽotionẽ ꝓhibentis ⁊ collationẽ diſpõnis ꝯferentis. ꝓhibẽs aũt q̃ꝫtum in ſe ẽ. eſt hõ malus ad cuiꝰ excluſionẽ ordinat̃ hoſtiariꝰ. ⁊ etiã malus angelus. ad cuiꝰ expulſionẽ ordinat̃ exorciſta. diſpõ aũt ꝯferens. aut diſponit ad illuminandũ intellectũ ad qd ordinat̃ lector. aut iflamãdũ effectũ ad qd ordinatur accolitꝰ cereos ad excitationẽ deuotionis deportãs. hi tñ ordines q̃ꝫuis ſint ſacr̃m vnũ vnitate p̃dicta. nõ tñ hñt iter ſe ita neceſſariã ꝯnexionẽ q̃n ſ̕c̃dõ poſſit ſuſcipi poſterior p̃ori nõ ſuſcepto. ex̃ de clerico ꝑ ſaltũ ꝓmoto. vbi papa quendã q diaconatus ordine p̃termiſſo ordinẽ p̃ſbyteratus ſuſceperat. mãdat in diaconũ ordinari. ſꝫ nõ ordinẽ p̃ſbyteratus reiterari. ſꝫ ipm de miſericordia ꝑmittere miniſtrare in ordĩe ſacerdotis. ⁊ dicit de materia. q2 ad h̃ req̃rebatur diſpẽſatio. q. n. ꝑ ſaltũ promouet̃ nõ tm̃ peccat ſic ordinẽ ſuſcipiẽs. ſꝫ etiã executionẽ illiꝰ ordĩs de iure nõ hꝫ. Ad pm in oppm dd ꝙ ibi Iſy. loq̃tur ſ̕ ordine dicto cõiter non ꝓprie. proprie. n. loquendo pſalmiſtatus ordo nõ eſt. vt ſuperiꝰ viſum eſt. nec etiã ep̃atus. ſed eſt nomen dignitatis ordinem p̃ſupponentis vt oſtenditur. Ad 2m. dicẽdũ ꝙ nõ ẽ ſimile. q2 ordines diſtinguũtur ſm exigentiã hie

rarchiaꝝ. que sunt tres. quaꝝ quelꝫ reqrit .3. ordines ad distincta officia ordinatos. ſꝫ ordies eccľiastici accipiũtur in cõparatiõe ad vnũ. ſ. ad corpus xp̄i ꝯficiendã. ad qđ .7. ordines sufficiũt. ⁊ iõ nõ oꝫ tot esse ordines in eccľiastica hierarchia quot i angelica. Ad 2ᵐ dđ ꝙ in p̄mitiua eccľia. qꝛ pauciores erãt fideles nõ fuit necessaria tanta multiplicatio ministroꝝ sicut mõ. ⁊ ideo illo inspirãte q oium ordinũ officia in semetip̄o exhibuit. eccľia voluit ministros multiplicare nõ de nouo ordines istituẽdo. qꝛ oẽs a xp̄o fuerunt instituti. sed alios .5. ordines ꝯferendo.

Articulus quartus

c Onsequenter querit̃ de .4°. p̄ncipali. ⁊ circa h̄ queruntur .3ᵃ. P° vtrũ grã faciẽs in ordinatiõe ꝯferatur. 2° vtrũ caracter in quolibꝫ ordine imp̄matur. 3° in quo actu ordinationis imprimatur.

p Rimo oñdo ꝙ grã gratũ faciens in ordinatione ñ conferr̃. qꝛ ordo taꝫ in eccľia triũphãte ꝙ̃ militãte est ad ad illuminanđ. purganđ. ⁊ ꝑficienđ. ſꝫ istos act⁹ exercẽt in eccľia triũphante sup̄iores in inferiores sine noua collatiõe gratie gratũ facientis. ergo siliter in eccľia militante illuminatur. purgatur ⁊ perficitur homo per sacr̃m ordinis absq̃ susceptione grẽ gratum facientis. Item cũ sacr̃m ordinis sit directe ꝯtra đfcm̃ ignorantie. vt sup̄ius visum est di. 2ᵃ. magis vꝫ per ip̄m ꝯferi scia ꝙ̃ grã. sed freq̃nter homo ordinatur cui cũ ordine non ꝯfertur scia qđ pꝫ qr post ordinis susceptionẽ nõ vꝫ sapientior ꝙ̃ añ. g̊ silr̃ frequẽter hõ ordinatur. cui cum ordine grã non ꝯfertur Item nullũ sacr̃m suum p̄supp̄oit effcm̃. ſꝫ ordinari nõ dꝫ nisi habens grãm gratũ facientẽ. qꝛ vt hꝫ decre. di. 23ᵃ. Tales. Tales ad ministeriũ eligant̃ qui digne possint sacr̃a dñica ꝯtractare. qđ sine grã gratũ faciente esse non p̄õt. g̊ grã gratum faciens nõ est sacr̃i ordinis effectus. Cõtra vt sup̄ius habitum est. sacr̃a no. l. efficiũt qđ figurãt. ſꝫ ordo est sacr̃m no. l. g̊ efficit qđ figurat. sed figurat grãm gratũ facientẽ. qꝛ omne sacr̃m no. l. ẽ inuisibilis grẽ visibil' forma. g̊ idigne suscipiẽte causat instr̃aliter ⁊ dispositiue grãm gratuꝫ facienteꝫ.

Ad istã qõneꝫ dixerũt qdã grãm gratũ facienteꝫ dari in ordinatiõe tanq̃ꝫ necessariũ ad actus ip̄ius ordinis. dicebãt. n. sacerdotẽ malũ ꝯficere nõ posse. ſꝫ hec opio est erronea ⁊ sup̄ius iprobata di. 13ᵃ. Alij dicũt nõ esse necessariã aliaꝫ ordinationẽ. nisi grẽ gratũ faciẽtis collationẽ. qꝛ q maiorem eam hꝫ in altiori gradũ est. ⁊ maiorem ꝑtãteꝫ hꝫ. qꝛ deo ꝓpinquior est. Vñ dñt ita posse ꝯficere bonũ laicũ sicut sacerdotẽ. ſꝫ hec opio heretica est. ⁊ sup̄i⁹ iprobata di. 13ᵃ. ꝙ̃uis. n. melior laicus sit in altiori gradu bonitatis ⁊ scitatis ꝙ̃ minus bonus sacerdos. ñ tñ est in altiori gradu ꝑtãtis ꝙ̃tũ ad actũ eccľiastice hierar. Vñ ⁊ sacerdos minus scũs formalr̃ sanctior ẽ ꝑtãtiue ꝙ̃ laicus eo melior. Dicendũ g̊ ad qõnẽ ꝙ in collatiõe cuiuslibet ordinis ꝯferr̃ ordinato grã gratũ faciens si suscipiat ordinẽ digne. sicut n. natura nõ tm̃ dat suo effectui illud qđ necessariũ est ad executionẽ sui nãlis actus. ſꝫ ẽt illud qđ requiritur ad idoneã actus executionẽ. Vñ non tm̃ dat pedes ⁊ tibias ad ãbulandũ. ſꝫ ẽt decentẽ illoꝝ mẽbroꝝ dispositionẽ nisi a cãu p̄ter intentionẽ nature quãq̃ꝫ ꝯtrariũ accidat ꝑꝑ iobedientiã materie. ł ꝑꝑ aliqđ aliud accidens ipediẽs. sic dico aliquo mõ a simili ꝙ deus q p̄ncipalis ẽ cã cuiuslibet effectus sacr̃i nõ tm̃ iprimit ꝑtãteꝫ ordinato necessariaꝫ ad exequẽdũ actuꝫ ordinis. ſꝫ ẽt dispõneꝫ ꝯuenientẽ ⁊ idoneam ad dignã illi⁹ actus executionẽ. nõ ẽ aũt dign⁹ exeq ordinis actus q non hꝫ grãm gratũ facienteꝫ sicut. n. nõ est dignus mĩstrare regi terreno ille q ẽ eius inimicus. sic nõ est idoneus ministrare regi eterno q est eius inimicus. Vñ talis se ingerẽs diuino misterio p̄ter necessitatis articulũ non placat deũ. ſꝫ offendit. nõ p̄õt tñ occurrere necessitatis articulus. qn sacerdos se sciẽs in pccõ mortali ꝯficiens corpus dñicũ incurrat nouum pccm̃ mortale.

Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ angelis ñ est necessaria noue grẽ collatio ad idoneaꝫ suoꝝ actuũ executioneꝫ qꝛ tm̃ hñt de grã ꝙ deo ꝯiũcti sunt ꝑ clarã visioneꝫ ⁊ ꝑfectã fruitionẽ. Vñ ad illoꝝ illuminationẽ ⁊ perfectionẽ ⁊ purgationẽ. de qb⁹ loquit̃ Diony. Sufficit diuinoꝝ secretoꝝ reuelatio. Vñ dic̃ Dio. 7°. c°. angelice hierar. ꝙ purgatio. illuiatio. ⁊ ꝑfectio. est diuine scie assumptio. qđ in. 2°. li. expositũꝫ est.

Ad 2ᵐ dđ ꝙ semꝑ digne suscipienti ordinẽ ꝯfert aliqua illuminatio ꝯtra ignorantiã q̃ est in hoie rõne originalis pcci tm̃. ꝙ̃uis nõ semꝑ appareat i effectu talẽ hoieꝫ illuminationẽ recepisse. illa tñ illuminatio totã ignorantiã illã nõ tollit. sed minuit.

Ad 3ᵐ dđ ꝙ ordinis susceptio p̄supp̄oit de ꝯgruitate grãm gratũ facientẽ in suscipiẽte. nõ tñ de necessitate. qꝛ sine illa p̄õt suscipi ꝙ̃uis nõ digne. nisi forte cũ hõ ꝯsciam suã examinãs nõ credit se eẽ in mortali pccõ. ⁊ tñ ẽ. qꝛ sua pnĩa formata nõ ẽ. ⁊ p̄õt qñq̃ꝫ ꝯtingere ꝙ ꝑ susceptionẽ sacr̃i sua attritõ fit ꝯtritio. dico g̊ ꝙ sacr̃m nõ causat grãm inq̃ꝫtũ p̄exigitur ad ei⁹ dignã susceptionẽ. ſꝫ inq̃ꝫtuꝫ reqrit̃ ad actus ordinis idoneã executionẽ. Vñ cuꝫ ab hñte grãm ordo suscipit̃ augmẽtũ grẽ datur.

f Ecundo queritur vtrũ caract̃ in quolibꝫ ordine ip̄matur. Et vꝫ ꝙ nõ. qa caracter ẽ signaculũ ꝑpetuũ in aĩa. g̊ nõ dꝫ caracter ip̄mi aĩe nisi ad ꝑpetuũ actũ. ſꝫ act⁹ ordinũ ñ sũt ꝑpetui. g̊ i ordinatõe null⁹ caract̃ ip̄i aĩe ip̄mit̃. Itẽ si ip̄meret̃ caract̃ i q°libꝫ ordie. aut ip̄meret̃ i quolꝫ ordie idẽ aut i diuersis ordib⁹ diuersi. Nõ idẽ i q°lꝫ ordie. qꝛ ipossibile ẽ eãdẽ rẽ nũero plr̃es ip̄mi. nisi ĩtueniẽte corruptõe. Nec diuersi in diuersis. qꝛ aut differrent solo nũero. aut sp̄e. Si solo nũero. tũc plr̃es q̃litates ei⁹dẽ sp̄ei eẽnt silr̃ i eodẽ subiecto. qđ falsũ ẽ. Si differrẽt sp̄e ipossibile eẽt ex illis vnũ sacr̃ꝫ ꝯstitui. Itẽ ꝑ nullũ sacr̃ꝫ qđ ẽ ꝯ iterabilẽ morbũ ip̄mit̃ caract̃. ſꝫ sacr̃ꝫ ordis ẽ ꝯ iterabilẽ morbũ. ignorãtia. n. ꝯ ꝙ̃ ẽ. ẽ iterabil' morb⁹. g̊ ꝑ sacr̃ꝫ ordis null⁹ ip̄mit̃ caract̃ Itẽ caracter ẽ signũ idelebile. ſꝫ susceptis miorib⁹ ordib⁹ tm̃ lꝫ redir̃ ad act⁹ secľi. sic ad mr̃imoniũ. g̊ i illis ñ ip̄mit̃ caract̃. Cõtra vt s̃rius visũ ẽ di. 5ᵃ. ꝑ abpᵐ distiguit̃ tot⁹ exercit⁹ militãtis eccľie ab exercitu ꝯ̃rio. ꝑ ꝯfirmatiõeꝫ distiguũt̃ deputati ad sp̄ũale certam̃ ꝯ fidei ꝑsecutor̃s a cõi ꝑpľo. ꝑ sacr̃ꝫ ordis distiguũt̃ duces ab alijs. cũ g̊ caract̃ ip̄mat̃ i bap°. ⁊ i ꝯfirmatõe mľto forti⁹ ip̄mit̃ i ordie quolꝫ. vt vꝫ. Itꝫ caract̃ ẽ sigᵐ ꝯfigurãs nos x°. ſꝫ sicut dicit magister h⁹ di. c°. i°. Christus i semetip̄o officia oium

ordinū exhibuit.ģ in q̄uolȝ ordie ip̄mit caract̄ quo
ꝯfiguratur ei. Rn̄deo ꝙ i quolibȝ ordie caracter
ip̄mit.oē.n.sacr̄ȝ nō iterabile aliquē effectū indele
bilē ip̄mit.sȝ nullus ordo ē iterabil̄.ģ quilibȝ ordo
aliquē effectū idelebilē ip̄mit.nō gr̄am gratū faciē-
teȝ.q: illā amittere pōt q ordinē suscepit.restat er-
go ꝙ ille effectus idelebil̄ quē imp̄mit sit caracter
cū ꝑ ip̄m sacr̄m aliū effectuȝ indelebilē nō inuenia
mus aīe imp̄mi.nec te moueat ꝙ ptās ordinū ali-
quoꝝ nō vī esse nisi respectu corporaliū actuuȝ vt
ptās hostiarij ꝛ accoliti ſm.n.rei veritatē illi cor-
porales actus ad actus sp̄ūales ordinati sunt.vt ꝺ
portatio cereoꝝ ad inflāmādum affectū.ꝛ exclusio
maloꝝ hoīuȝ ab ecclīa.ad remouendū illud quod
ꝓhibet aīe ꝓfcm̄. Ad pm in oppm ꝺꝺ ꝙ caracte-
ris ordis duplex est actus. Unus est actus misterij
ad illuȝ ordinē ꝑtinentis.ꝛ hic nō est ꝑpetuus.sed
bn̄ ꝑseuerantibꝰ vsq; in finē.ꝓmiū est eiꝰ ꝑpetuuȝ
Aliꝰ est actus distinguēdi.ꝛ hic erit ꝑpetuus.ꝑ ipȝ
eni caracterē videtur ad quod ministeriuȝ habēs
caracterem fuerit ordinatus. Ad 2m ꝺꝺ ꝙ i diuer
sis ordinibus ip̄munt̄ caracteres diuersi.nō tantū
numero.sȝ sp̄e.ꝛ q̄uis ex differentibꝰ sp̄e nō possit
ꝯstitui vnū ꝑ eēntiaȝ.pōt tn̄ ex illis itegrari vnum
vnitate q̄ h̄ sacr̄m dcm̄ est suꝑius eē vnū. Utꝝ aūt
verū sit plres q̄litates solo nūero differētes sil̄ esse
nō posse.nō oȝ determiare ad ar.solutionē. Aliqui
tn̄ dicūt illud hr̄e in stantiā.q: dn̄t in eadeȝ ꝑte me-
dij posse esse plura luia sp̄e nō dr̄ia manētia tn̄ disti
cta ꝑ suas origines.qꝺ ꝯfirmatur ꝑ Diony.i.li. de
di.no.c.2o. Ad 3m ꝺꝺ ꝙ sicut dn̄t alij ꝛ si ignoran
tia sit iterabilis.nō tn̄ illa cuiꝰ solū pcc̄m originale
cā fuit.ꝯtra hāc aūt est ordinis sacr̄m vel pōt dici
ſm alios ꝙ ordo dat̄ nō in remediū vniꝰ ꝑsone.sȝ
totiꝰ ecclīe. Un̄ ꝙ dr̄ dari ꝯtra ignorantiā nō est ita
intelligendū ꝙ ꝑ susceptioneȝ ordinis expellat̄ igo
rantia a suscipiēte.sȝ q: suscipiēs ordinē ꝑficit̄ ad
expellendū ignorantiā a plebe.hoc tn̄ ē ꝯ opinionē
dicentiū oē sacr̄m esse medicinā ꝯ aliquē morbum
in suscipiēte. Ad 4m ꝺꝺ ꝙ q̄uis ꝯstitutus in mi-
norībꝰ ordinibꝰ tn̄ possit ꝯere matrimoniū. cara-
cter tn̄ nō delet̄. Un̄ si mortua vxore velit vlteriꝰ
ꝓmoueri ordo quē pꝰ suscepat sibi iterū nō ꝯfert̄.

t **Ertio** querit̄ in quo actu cuiuslibȝ or
dinationis ip̄rimat̄ caracter.
Et po vī ꝙ in ordiatiōe hostiarij nō ip̄mat̄
caracter neq; in clauiū ecclīe traditiōe.nec i ordia
tione lectoris.neq; in traditiōe codicis diuinaruȝ
lectionū.nec i ordinatiōe exorciste.nec i traditiōe
libri exorcismoꝝ.q: effectus cōis ē ꝑ cām cōem.sȝ
caracter ē cōis p̄dictis ordibus.ģ nō imp̄mit̄ i aliq̄
p̄dictaꝝ traditionū.cū nulla sit cā cōis tribꝰ p̄dcis
ordinibus. Itē vī ꝙ in ordinatiōe accoliti nō im-
p̄matur in traditiōe cādelabri cū cereo.q: ꝑ actum
archidiaconi caracter nō ip̄rimit̄.sȝ sicut dicit ma
gister hꝰ di.c.5o. Et est decre.di.23a. Accolitꝰ. Hi
cū edocti fuerit ab ep̄o qualr̄ in suo officio agere ꝺ-
beant ab archidiacono accipiūt cādelabrū cuȝ ce-
reo.ꝛ vrceolū vacuū.ģ in tali traditione nō ip̄mit̄
caracter. Itē vī ꝙ in ordiatiōe subdiacōi nō ip̄ri-
mat̄ caracter in traditiōe patene ꝛ calicis vacui.
q: in ordinatiōe sacerdotis tradit̄ illi q ordinatur
calix cū vino.ꝛ patena cū hostia.si ģ in traditione
calicis vacui caracter ip̄meret̄.mlto fortiꝰ.in tra-
ditione calicis cū vino ꝛ patene cū hostia ip̄meret̄
qꝺ falsuȝ ē.q: in ordine sacerdoti in ipositione ma
nuū ip̄mitur. Itē ꝙ in ordinatiōe diaconi nō imp̄
mat̄ carater.in traditiōe textꝰ euangelij vī ꝙ sicut
dic̄ magr̄ hꝰ di.c.7o. Hic ordo ab ap̄lis est celebra
tus.qn̄ vt legit̄ in actibꝰ ap̄loꝝ.septē viros plenos
sp̄ū scō ad h̄ officiū elegerūt.ꝛ orōne p̄missa manus
eis iposuerūt.ģ vī ꝙ cū ordinat̄ ꝑ ipositioneȝ ma-
nuū ab ep̄o eis ip̄matur caracter. Itē vī ꝙ in or-
dinatione sacerdotis nō ip̄mat̄ caract̄ cū sibi ep̄us
tradit calicē cū vino.ꝛ patenā cuȝ hostijs.q: sic dr̄
magr̄ hꝰ di.c.8o. Hic cū ordinatur inūgunt̄ ei ma-
nus vt intelligat se accepisse gr̄am ꝯsecrādi.ģ inū-
ctio manuū marie rep̄n̄tat p̄ncipalē actū.ad quē sa
cerdotiū ordinat̄.sȝ in tali signo ꝯfert̄ caracter illi
us ordis.ģ caracter sacerdotalis ip̄mit̄ ꝑ manuuȝ
inūctionē. Rn̄deo h̄ ꝓ gnāli regula hn̄dū est.ꝙ in
susceptione illiꝰ exterioris signi ip̄rimit̄ caracter i
quolibȝ ordine in quo signo p̄ncipalis ptās quā re
spicit ille ordo significat̄ exp̄ssius.ad quā expressio
nē ꝯcurrūt alicuiꝰ instr̄i traditio.ꝛ vbi exp̄ssio.quo
v̄bo exp̄ssius determiatur instr̄i significatio.ꝛ quia
p̄ncipalis ptās quā respicit ordo hostiarij exp̄ssius
significat̄ in clauiuȝ ecclīe datione q̄ i aliquo alio
qꝺ circa ip̄m fiat.ꝛ ptās lectiōis ꝑ h̄ ꝙ ab ep̄o tradi
tur sibi codex diuinaꝝ lectionū.ꝛ ptās exorciste ꝑ h̄
ꝙ de manu ep̄i accipit libꝝ exorcismoꝝ ꝛ ptās ac-
coliti ꝑ h̄ ꝙ accipit cādelabꝝ cū cereo.ꝛ ptās sub-
diaconi ꝑ h̄ ꝙ accipit de manu ep̄i patenā ꝛ calicē
vacuū.iō i predcis cū formis determiatis: verbo
rū caracteres p̄dictoꝝ ordinū imp̄munt̄. Cū auteȝ
ꝑ p̄dicta p̄ncipales ptāres ordinū p̄dictoꝝ exp̄ssiꝰ
significētur.q̄ ꝑ alia pȝ diligenter ꝯsiderāti dicta
magr̄i in lr̄a.qa actus ad quos deputāt̄ p̄dci ordi-
nes explicat diligēter. In ordie aūt diaconatꝰ dn̄t
aliq̄ caracterē imp̄mi ꝑ mānuū ep̄i impositionem
moti nō tn̄ per illud qꝺ in arguendo dictū est. sed
qa manus est organū organoꝝ in quo p̄ncipalius re
sidet ptās oꝑandi.ꝛ in isto ordine ꝯfert̄ excellēs po
testas sub sacerdotio. Sed h̄ non vī rōnabile.qa
ep̄us nō tm̄mō iponit manus illi quē ordinat i dia
conū.sȝ etiā illi quē ordinat in sacerdotē.ꝑ illud āt
qꝺ est cōe duobus ordinibus nō vī in vno illoruȝ
ordinum caracter imp̄mi. Uidetur ergo mihi di
cendū ꝙ potestas diaconi media est inter ptātem
subdiaconi ꝛ sacerdotis.subdiaconus autem hēt
potestatem tangēdi vasa ministerij.sacerdos con
secrandi corpus ꝛ sanguineȝ xp̄i.diaconus ꝛ si non
habet potestatem tangendi corpꝰ xp̄i.habet tamē
potestatem portandi corpus in patena ꝛ dispensā
di sanguinem in calice.ꝛ in hoc est principalis eiꝰ
potestas.ꝛ ideo in sua ordinatione exprimi nō pos
set per traditionem vasorū tantū.nec per datiōeȝ
materie.nec decens esset vt sibi traderentur va-
sa cum sanguine ꝛ corpore.cum sacerdoti qui suꝑi
or est non tradant̄ sanguis ꝛ corpus.sed vinum ꝛ
hostia.ꝛ ideo potestas diaconi exprimi non potest
quantū ad suum p̄ncipalem actum.nisi per eiꝰ ex-
pressionem quantū ad actuȝ scꝺarium qui est lege-
re euangelium.ꝛ ideo sibi caracter imprimit̄.cum
sibi ab ep̄o traditur textus euangeliorum. In ordi
ne auteȝ sacerdotij dicunt aliqui caracterem imp̄-
mi cum sibi ep̄us manus imponit dicens. Accipi
te spiritum sanctū.ꝛc.quia dicūt tunc xp̄m dedisse

discipulis ptātem sacerdotalē. qñ post suaȝ resurrectionē dixit eis. Accipite spm̄ scm̄. quoꝝ remiseritis peccā .ꝛc. Mihi aũt vr̄ dō ꝙ illi q ordinatur in sacerdotē caracter ip̄rimit cū ab ep̄o accipit calicē. cū vīo. ꝛ patenā cū hostijs. p̄ncipalis. n. actus ptātis sacerdotalis respicit corpus xp̄i verū. ꝛ secūdarius corpus xp̄i mysticū. p̄ncipalis. n. actus ē trāsubstantiare panē in corpus xp̄i. ꝛ vinū eius sanguinē. ꝛ actus scdarius est ligare ꝛ soluere fideles vt sic disponāt ad dignā cōpis xp̄i susceptōeȝ. Qz uis ḡ magis exp̄mat hec ptās q̄tū ad scdariū actuȝ ꝑ manuū ep̄i ipositionē suꝑ caput illius q ordinat cū prolatiōe v̄boꝝ. Accipite. ꝛc. tn̄ quātū ad actū p̄ncipalē magis exp̄mitur ꝑ hoc qd sibi datur calix cū vino. ꝛ patena cū hostijs. Vñ dicit magr̄ i lr̄a ꝙ iō hec sibi dant vt ꝑ hoc sciat se ptāteȝ accepisse deo placabiles hostias offerendi. Ad rōneȝ aũt quaȝ alij ꝑ se allegāt dō ꝙ q̄uis xp̄s post resurrectioneȝ dederit discipl'is suis ordinationē seu relationem sacerdotalis ptātis ad scdariū actū. tn̄ in cena qñ post trāsubstantiationē panis in corp⁹ suū dixit discipulis suis. Hoc facite in meā ꝯmemorationeȝ dedit eis ptāteȝ sacerdotalē q̄tū ad actū ei⁹ p̄ncipalē. Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ caracter nō est cōis illis ordinib⁹ cōitate spēi. sȝ gn̄is. ꝛ iō nō est incōueniens ꝙ in diuersis ordinibus ip̄rimat ꝑ actus spe dn̄tes. Ad 2^{m} dō ꝙ in traditione mistri ab ordinatore fit caracteris ip̄ressio. sȝ in traditione q̄ fit ab archidiacono fit ptātis collate exp̄ssio. Vel pōt dici ꝙ in miorib⁹ ordinib⁹ hoc est singulare. vt p⁹ q̄ ep̄s docuit ordināsdos qualiter i officio suo ager̄ debeāt ab archidiacono d̄ mādato ꝛ volūtate ep̄i accipiūt instr̄ȝ i cui⁹ acceptiōe caracter ip̄rimit. qꝛ illa instr̄i traditio p̄ncipali⁹ est ab ep̄o q̄ ab archidiacono. Ad 3^{m} pȝ solo ex dcis. Ad 4^{m} dō ꝙ sicut in p̄mitiua eccl'ia apl'i ispiratiōe. s. s. ꝯfirmabāt ꝑ manuū ipositionē. ꝛ tn̄ mō tradit sacrm̄ ꝯfirmationis ꝑ chrismatis in fronte inūctionē. sic eadem inspiratiōe ordinabāt tūc diacones ꝑ manuū ipositionē cū orōne. nec ex hoc seqtur ꝙ mō ꝑ ipositionē manuū ep̄i: fiat talis ptās collatio. Ad 5^{m} dō ꝙ ep̄us in ordinū collatiōe nō tm̄ tradit ordis ptāteȝ sȝ etiā eos p̄parat ad eius susceptionē eos instruēdo de officio suo. ꝛ circa eos aliquid oꝑando. q̄ preparatio in trib⁹ ꝯsistit. s. in bn̄dictōne. ꝛ man⁹ ipositiōe. ꝛ inūctione. ꝑ bn̄dictionē ordinādis diuinis obseqis mācipat. ꝑ manus ipōnē grā danda significat. q̄ sint apti ad dignā sui officij executionē. rōnabilius. n. est dīe grāȝ dari in illo actu i quo caracter ip̄rimit. q est dispō ad grām q̄ i actu alio. Vñ non approbo sn̄iam dicentiū in manus ipositiōe grām dari. nec caracterē ip̄mi iunctōe ad aliqd sacr̄ȝ tractandū ordinari significāt. Vñ illoꝝ tm̄ q ordināt in sacerdotes man⁹ iniūgūt. Ex dcis pȝ ꝙ hec vnctio nō ita rep̄ntat in spāli p̄ncipalē actū ptātis sacerdotalis sicut traditio calicis cū vino. ꝛ patene cū hostijs. qꝛ tn̄ certū nō est in quo actu caracteres ip̄rimant. iō si in ordiatiōe alicui⁹ ꝯstiterit aliquid esse omissuȝ illud postea est supplendū sine reiteratione alioꝝ.

Articulus quintus.

C Onseq̄uēter q̄ritur de 5°. p̄ncipali. Et circa hec q̄rūt 3^{a}. P° vtrū suꝑ sacerdotalē ordinē sint aliq̄ ptās i eccl'ia. 2° vtꝝ ep̄atus sit ordo. 3° vtꝝ oiuȝ ep̄oꝝ sit aliquis superior in eccl'ia.

P Rimo oñdo ꝙ s̄. sacerdotalē ordinē nō sit aliqua ptās i eccl'ia. qꝛ in cena oēs discipl'i immediate a xp̄o acceperūt sacerdotalē ptāteȝ q̄tū ad ei⁹ p̄ncipalē actū. ꝛ p⁹ resurrectionē q̄tū ad scdariū. ḡ sacerdotalis ptās q̄tū ad vtrūq; actū suū nullā ptātē hȝ s̄ se nisi diuinā. Itē sacerdos gerit ꝑsonā xp̄i. q se ꝓ nobis pr̄i hostiā obtulit. sȝ nullus est maior in ecclesia illo q caput eccl'ie rep̄ntat. ḡ in ecc^{a} nullus est maior sacerdote. Cōtra magr̄ hui⁹ di. c. 8°. dicit de ordine p̄sbyteratus ꝙ a filijs Aaron sūpsit exordiuȝ. sȝ filij Aaron fuerūt miores sacerdotes. Aaron sūm⁹ pontifex. ḡ s̄. ptāteȝ p̄sbyteri ē ptās pontificis. Itē fm magr̄m eo. c. Vices apl'oꝝ i eccl'ia gerūt pōtifices. 70. aũt discipl'oꝝ vices gerūt p̄sbyteri. sȝ apl'i maiores fuerūt q̄ alij discipl'i. ḡ maioris ptātis sunt ep̄i q̄ p̄sbyteri. Rn̄° ꝙ ptāte sacerdotalis ordis respcū sui actus p̄ncipalis q est transubstantiare panē in corp⁹ xp̄i verū. ꝛ vinū i ei⁹ sanguinē. nō est aliq̄ potestas superior nisi diuina. sed respectu actus sui secundarij qui est ligādo ꝛ soluēdo disponere fideles ad dignaȝ corporis xp̄i susceptionem est potestas ep̄i soperior. indirecte tamē quia scdm̄ dispositionem vicarij christi mediante quo a xp̄o deriuatur in alios iurisdictiōis potestas sic ordinatum est vt pauciores ꝛ i paucioribus casibus sint sub iurisdictione sacerdotum. tam i foro exteriori. q̄ in foro penitentie q̄ sub iurisdictione ep̄oꝝ. Unde sunt multi sacerdotes nullam penit⁹ super aliquam iurisdictionem habentes excepto casu necessitatis. ꝛ ideo quia actus potestatis reqritur debitam materiam in quam trāseat. ꝛ debita materia respectu actus ligandi ꝛ soluendi nō sit nisi homines super quos aliquā iurisdictionē habet saltem in foro penitentie habens ligandi ꝛ soluendi potestatem. ideo nec tot. nec in tot casibus possunt ligare ꝛ soluere presbyteri sicut ep̄i. Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ potestatē ligandi ꝛ soluēdi in foro penitentie acceperunt tam apostoli q̄ alij discipuli a christo imediate. Unde potestatem absoluēdi in foro penitentie quantū est ex pte habentis eā non potest ep̄us minuere. quia sic equalis est in oī sacerdote. vt concludebat argumentū ex pte tamē materie super quam maiorem habet potestatem ep̄s q̄ simplex sacerdos potuit rōnabil'r actus illi⁹ potestatis quantū ad simplices sacerdotes restringi. ꝛ quantū ad ep̄os ampliari. Ad 2^{m} dicendum ꝙ quilibet minister eccl'ie quantū ad aliquid gerit figuram xp̄i. quia vt superius habitum est xp̄us ordinum oīum officia i semetipso exhibuit. sicut magister exemplificat in littera. tamen ille est superior qui fm maiorem perfectioneȝ representat xp̄m sacerdos aũt xp̄ȝ rep̄ntat in hoc ꝙ per seip̄m aliqd ministerium ipleuerit. ep̄us auteȝ etiam in hoc ꝙ alios ministros instituit ꝛ ecclesiam fundauit. Vñ ad ep̄m pertinet alios ordinare ad diuinum cultū Quapropter sponsus eccl'ie dicitur ad similitudinem xp̄i.

S Ecundo querit vtrum episcopatus sit ordo.

Et vr̄ ꝙ sic. ab Isi. li. 7°. ethi. c. 12° ⁊ a magro h⁹ di.
c. vlt. Epatus dr̄ ordo. Itē Dio. c°. 5° ecclīastice
hierarchie assignat tres ordines. s. epatum. sacer
dotiū. ⁊ diacōatū. diaconū vocās mīstrū. Itē oīs
spūalis ptās est ptās ordis vl' iurisdictiōis. ſʒ epa-
lis ptās nō ē ptās iurisdictiōis. q2 nō pōt ꝯmitti n̄
sacerdoti. ḡ ē ptās ordinis. Contra non sunt nisi
septē ordines in ecclīa. qđ nō esset verū si epus eēt
ordo. Itē sacri ordies nō ꝯferūt nisi dieb⁹ sabba-
torū. ſʒ vt hr̄ di. 75a. ꝙ die ordinatiōes epoꝝ cele-
brātur die dn̄ico. p sacerdotes. n. ibi intelligūt epi
ſm glo. ḡ epat⁹ nō ē sacer ordo. ⁊ ꝯstat ꝙ nō ē ordo n̄
sacer. ḡ nō est ordo. Rn̄° ꝙ ordo duplr̄ pt accipi.
Uno mō ꝓ gradu ptātis ordiate mediate vl' ime-
diate ad ꝯsecrationē corpis vl' sāguis xp̄i. Alio mō
ꝓ quolʒ gradu ptātis respcū quarūlibʒ actionū sa-
craꝝ. Primo mō ordo est sacr̄ʒ. ⁊ sic epatus nō est
ordo. Un̄ nec caracterē iprimit ꝓprie loq̄ndo đ ca
ractere. vt quidā dn̄t. ⁊ preterea vn⁹ ordo nō dpē
det a p̄cedenti q̄ʒtū ad necessitatē sacri q̄ʒuis seq̄ns
de iure recipi nō debeat p̄ori pretermisso. ſʒ si non
presbyter ordinaretur in epm̄ nihil eēt factū. 2° mō
epatus est ordo nō sacr̄m. ſʒ sacr̄ale. ⁊ hoc mō epa-
tus ab Isi. ⁊ Dio. ⁊ a magr̄o dr̄ ordo. ⁊ sic pʒ rn̄sio
ad duo pa ar. Ad 3m dđ ꝙ ptās epalis nō tm̄ ē po
testas iurisdictiōis. ſʒ ptās ordis q tn̄ nō est sacr̄m
Argumēta ad partē ſam ꝓcedūt de ordie primo
mō dcō. vr̄ tn̄ aliquib⁹ ꝙ epatus magis sit ordo q̄ʒ
aliquis ordo p̄ter p̄sbyteratū. q2 pōt qđ nullus ali⁹
pōt. nec de fcō. nec de iure. ⁊ hi ēt dn̄t ꝙ caracterē
iprimit. vnde ꝯsecratio epalis iterari non pōt.

t Ertio queritur vtrū oium epoꝝ sit
aliqs in ecclīa supior. Et
vr̄ ꝙ non. q2 si aliqs eēt. ille eēt papa. ſʒ pa-
pa non est omniū superior. q2 vt dr̄ ad Hebre. 7°.
Absq̄ʒ nulla ꝯdictiōe minor a maiore bn̄dicit. sed
dn̄s papa ꝯsecrat ab hostiē. epo. ḡ hostieñ. ē eo ma
ior. Item imperator hʒ ius ⁊ ptātē eligendi pō-
tificē ⁊ ordinādi aplicā sedē. vt hr̄ decre. di. 63a.
Adrianus papa Ro. ḡ papa non est iperatore supe
rior. ḡ nec in alijs epis. vt vr̄. Itē vt hr̄ eadē di. i
synodo. Papa Leo Ottoni p° regi Teotonicoruʒ
eiusq̄ʒ successorib⁹ ꝯcessit facultatē eligendi succes
sorē. ⁊ sedis aplice ordinandi pontificē. ḡ idē q đ p⁹
Item epi sunt successores aploꝝ. ſʒ iter aplos nul
lus fuit sup alios. q2 omnes suā ptātē imediate a
xp̄o acceperūt. ḡ nullus epus oibus alijs supior est
Item Moyses q fuit p̄nceps supior fuit q̄ʒ Aarō
q erat summus pōtifex iudeoꝝ. ḡ dignior est p̄nci
patus q̄ʒ epātus. sed nullus p̄nceps est oibus epis
superior. ḡ multo fortius nullus epus. Cōtra ex đ
maiorita. ⁊ obe. Solite. ꝯparat maius luminare
potāti spūali. ⁊ maxie ptāti pape. ⁊ minus lumina
re ptāti tpāli. ḡ sicut maius luminare. qđ ē sol ē oi-
bus alijs stellis potētior. ita ptās papalis est oib⁹
alijs ptātibus in ecclīa supior. Itē. 9. q. 3. Cōque
stus. §. Sola. Sola romana ecclīa sua auctoritate
valet iudicare de oibus. De ea nulli iudicare per
mittit. Rn̄deo ꝙ oiuʒ epoꝝ est aliqs in ecclīa su-
perior. qui sub xp̄o totius ecclīe caput est. cui⁹ rō ē
In omni re vna ex diuersis rebus integrata oʒ esse
aliqđ preeminēs quo diuerse ptes teneāt in vnuʒ
sicut est aīa in hūano corpore. ⁊ corpus sup ꝯtrarie
tatē eleuatū. qđ est celū in machina mūdi. ꝓ virtu
tem. n. celestē cōciliantur elementa que ꝯtraria sunt.

vn̄ cū ecclīa sit vnuʒ corpus xp̄i mysticū ex diuer-
sis statibus ⁊ mēbris ꝯstitutū ad obſuationē huius
vnitatis oʒ esse vnū caput oiuʒ statuū ecclīe. ⁊ mē
broꝝ vniuersali regimine regitiuū. sub quo diuer-
si status ecclīe ⁊ mēbra diuersa ꝯueniāt ſm debitā
ꝓportionē in vnū. vt sic ꝯformet ecclīa militans
suo exēplari in celo. Un̄ Ber. 3. li. de ꝯsi. c. 13°. sicut
Seraphin ⁊ Cherubin. ac ceteri ordināt sub vno
capite deo. ita hic sub vno summo pontifice p̄ma
tes vel p̄triarche. archiep̄i. ep̄i. presbyteri. vel ab-
bates. ⁊ reliqui in hūc modū. Ille aūt epūs q preest
toti ecclīe est epūs Romanus. Un̄. 9. q. 3. Cuncta.
Cūcta per mūdū nouit ecclīa ꝙ sacro scā romana
ecclīa fas de oibus hʒ iudicādi. neq̄ʒ cuiq̄ʒ de eius
licet iudicare iudicio. ⁊ sicut dr̄ decre. di. 21a. q̄ʒuis
in illis synoditis ꝯstitutis. supple tn̄ ceteris ecclijs
prelata est. ſʒ euāgelica voce dn̄i. ⁊ saluatoris nr̄i
Iesu christi p̄matū obtinuit. Ad pm in oppm dđ
ꝙ sicut videm⁹ in nālibus vnū esse virtuosi⁹ alio
simplr̄. ⁊ tn̄ ſm quid est ecōtrario. ignis. n. simplr̄ ē
virtuosior terra. ⁊ tn̄ inquātū est in potētia rōe sue
materie ē inferior terra inq̄ʒtū est actu per suaʒ for
maʒ. alias. n. agens in terra nō pateret ab ea. A si-
mili dico ꝙ q̄ʒuis papa sit simplr̄ supior oibus alijs
epis. tn̄ iq̄ʒtū ē in potentia ad recipiendū ꝯsecratō-
nē anq̄ʒ eā hēat est inferior epo hostiensi q iā actu ꝯ
secrat⁹ ē. nō sic aūt posset dici de sacerdote respcū
episcopi. q2 ptās sacerdotis excedit a ptāte episco
pi quasi a ptāte alterius generis. sed potestas epi-
scopi a potestate pape. quasi a potestate eiusdē ge-
neris. quia omneʒ actum hierarchicū. queʒ pōt fa
cere papa in ministratione sacramētoꝝ potest face
re episcopus. quia quantū ad ea que sunt episcopa
lis ordinis omnes sunt equales. Ad 2m dicendū
ꝙ potestati date imperatori in ordinando aposto-
licam sedem resignauit Lodoicus imperator. vt
habetur. 63. di. Ego Lodoicus. Otto etiam resi-
gnauit illi potestati sibi confirmate per Leonē pa-
pam eadem di. Tibi. ⁊ de vtriusq̄ʒ resignatione si-
mul habetur. c. sequenti. §. Ex his. vbi sic dicitur.
Ex his constitutionibus ⁊ pacto Lodoici impera-
toris deprehenditur imperatores illis renūciasse
p̄uilegijs que de electione summi pōtificis Adria
nus papa Carolo imperatori. ⁊ ad imitationem
eius Leo papa Ottoni primo regi teotonicorū fe-
cerat. ⁊ merito resignare debuerunt. tamē quia ta
lis potestas eis non conueniebat. sicut nec decet
corpus habere potestatem in ordinatione anime.
sed econuerso. tum quia ecclesia necessitate com
pulsa. ⁊ a persecutoribus oppressa talem potesta-
tem eis concesserat. vt ecclesie subuenirent. quod
alias facere tenebantur. ⁊ sic patet solutio ad ter-
tium. Ad 4m dicendum ꝙ minor est falsa. Pe-
trus enim summus fuit inter alios apostolos. quia
quāuis potestatem clauium omnes immediate re
ceperint a christo. tamen potestatem iurisdictiōis
acceperunt mediante Petro. vt patet ex superio
ribus dictis. ⁊ quia iurisdictio ministrat materiā
que est subditus habentis iurisdictionem. que re-
quirit ad hoc ꝙ potestas clauium exeat in actum
ideo vsus illius potestatis quem omnes imme-
diate acceperunt. a christo indirecte dependebat
a Petro. sic dico de potestate episcoporum ꝓ cō-
parationem ad papā. Ad 5m. dicendū ꝙ Moy-
ses nō tm̄ fuit p̄nceps. sed sacerdos iuxta illđ psal.

Moyses ⁊ Aaron i sacerdotibꝰ eius. ⁊ decre. di. xxª. Sacro scã. in glo. Vñ Moyses expssiꝰ ꝙ̄ Aaron figurauit xp̄m q fuit sũmus rex. ⁊ sũmus pontifex. ⁊ ex ꝯñti vicariũ eius i terris in quo simul sub xp̄o est vtraqꝫ potestas.

c Jrca lr̄am Mathias electꝰ ē sorte. hoc fcm̄ fuit ꝯsilio spũs sci. Vñ nõ ē trahendũ ad ꝯseqñtiã. vsus. n. sortis in electõnibꝰ ꝑpetua ꝓhibitiõe dãnatꝰ est. ex̄ de sortilegijs Eccl̄ia nr̄a. Scia dꝫ eē instructꝰ. nõ ē itelligẽdũ ꝙ sciat theologiã. sufficit. n. ꝙ sciat distincte leger̄. ⁊ sensuꝫ grãmaticalē intelliger̄. Canões duos tm̄ ordines sacros appellari censcēt. Hic intelligendũ ē ſm canões ãtiquos. qꝛ mõ subdiaconatꝰ ē sacer ordo. ⁊ sibi votũ ꝯtinẽtie ãnexũ est. Ordo epoꝝ. qualiter epatꝰ ordo dici debeat i qõibꝰ dcm̄ est. Rõanus. Anthiochenꝰ. Alexãdrinꝰ. Cõtra dcre. di. xxª. Sacro scã. dr̄ ꝙ p̄ma sedes ē romana eccl̄ia. 2ª. Alexandrina. 3ª. Anthiochena. Rñº ꝙ aliqñ Alexandrina fuit scd̄a sedes. sꝫ postea Cõstantinopolitana fcã est. 2ª. eo ꝙ sit noua Roma. ea. di. Cõstãtinopolitane. Vñ hic est ordo sediũ. Pº Romana. 2º. Cõstãtinopolitana. 3º. Alexãdrina. 4º. Anthiochena. 5º Hierosolimitana. eadē di. Renouãtes. Põt dici ꝙ magr̄ in lr̄a noiat Anthiochenaꝫ post Romanã qꝛ i Anthiochena pº nomē xp̄ianoꝝ est exortũ ead̄ di. Sacro scã. ꝙ̄uis oēs añ fideles dicerent̄ discipuli vel fratres. vt dicit glo. ibidem.

Di. xxv.

s Olet queri. ⁊c̄. Superiꝰ determinauit magr̄ de ordinũ distictõe Hic determĩat de collatiõe. ⁊ diuidit̄ in tres. Pº determĩat de ptãte ꝯferentis. 2º de vitio collatiõis. ibi De symoniacis 3º. de ĩpedimentis susceptionis ibi. Sacri. Pª in tres. Pº mouet qõnē si heretici possint tradere sacros ordies. ⁊ arguit ad ptē negatiuã. 2º ad affirmatiuã ibi. E cõtra. 3º soluit oñdẽdo circa h̄ opinionũ diuersitateꝫ ibi. Hec aũt. Jlla ps q̄ ibi incipit. De symoniacis. diuidit̄ in tres ptes. Pº oñdit symonie grauitatē. 2º eiꝰ inexcusabilitateꝫ ibi Si vero 3º symoniacoꝝ punitioneꝫ ibi. Symoniaci aũt.

Articulus primus

c Jrca hanc di. querendũ est p̄ncipalr̄ de. 6. Pº de potestate ꝯferentis ordies. 2º. de vitio collatiõis ibi. Symonia. 3º. de cãibuꝰ in qbus ꝯmittit̄ symonia. 4º de pure nãlibꝰ defectibꝰ ĩpedientibus ordis susceptioneꝫ. 5º de ĩpedimentis q̄ ꝓueniri pñt ex nã ⁊ ex volũtate. 6º de ĩpedimentis ꝓueniẽtibus ex ĩfamia. Circa pm querũtur tria. Pº vtrũ solus ep̄s possit ordnies ꝯferre. 2º vtrꝫ ep̄s hereticus. 3º. vtrũ ep̄us degradatus.

p Rimo oñdo ꝙ p̄sbyter nõ ep̄s possit ordinare. qꝛ cũ sacerdos ordiat̄ nõ solus ep̄s ei manꝰ iponit. sꝫ ēt oēs p̄sbyteri q sunt pñtes. decre. di. 23ª. Presbyter. ğ nõ solũ ep̄s ip̄m ordinat. Jtem q̄ ad solũ ep̄m ꝑtinẽt nõ ep̄o cõmitti nõ pñt. sꝫ minores ordines qñqꝫ ꝯferũt̄ ex ꝯmissione a nõ ep̄is. ex̄ de ordiatis ab ep̄o q renũciauit. c. pº. ğ ꝯferre. saltē minores ordies ad solũ ep̄m nõ ꝑtinet. Jtē magis excellit p̄sbyter diaconũ ꝙ̄ ep̄s ep̄m. sꝫ vnus ep̄us põt aliũ ꝯsecrare. ğ presbyter p̄t diaconũ ordiare. Cõtra Jsi. li. 17. ethimo. c. 12. dicit de põtifice ꝙ ip̄e efficit sacerdotes atqꝫ leuitas. ip̄e oēs ordines ecclesiasticos dispõit. ğ ordines ꝯferre ad nullũ aliũ ꝑtiet.

Jtē solus ep̄s põt v̄gines ꝯsecrare. 26. q. 6. Si iubet ⁊ altare ꝯsecrare. eadē. q. ministrar̄. Sꝫ maius ē ꝯferre ordies ꝙ̄ altare ꝯsecrare. vel v̄gines. ğ solus ep̄s põt ordines ꝯferre. Rñᵈ ptãs ꝯferẽdi ordines alicui põt ꝯuenire duplr̄. s. vel ex ordinaria ptãte. vel ex gñali seu spãli ꝯmissiõe. 2º mõ minores ordies ꝯferre pñt qñqꝫ nõ ep̄is ꝯuẽire. vt oñdebatur in arguẽdo. Pº mõ ptãs ꝯferendi quẽcũqꝫ ordinē cõuenit solis ep̄is. cuiº cã est istitutio diuina cuiꝰ institutiõis fuit rõ ꝯgrua. qꝛ sicut ad solũ p̄ncipē ꝑtinet. nõ tm̄ ordinare viros bellatores in exercitu. sꝫ ēt exercitꝰ duces. sic ad ep̄os q sunt in eccl̄ia p̄ncipes nõ tm̄ ꝑtinet hoies ordinare ad certandũ ꝯ fidei ꝑsecutores audacter ꝯfitẽdo xp̄i fidē. qd̄ fit ꝑ sacr̄m ꝯfirmatiõis. sꝫ ēt ad ip̄os solos ꝑtinet duces eccl̄iastici exercitꝰ ꝯstituere. qd̄ faciũt sacr̄ꝫ ordinis ꝯferẽdo. vt. n. supius dcm̄ est di. 5. Ordinati ad mĩstrandũ sacr̄a ad h̄ sunt deputati vt sint duces alioꝝ. Ad pm in oppm dd̄ ꝙ in manuũ ipositõne nõ ꝯfert̄ ordo ſꝫ quorũdã opĩoneꝫ. Vel põt dici ſm alios ꝙ ipositio manuũ ep̄i est ad ordinē ꝯferẽdũ. sꝫ ipositio manuũ sacerdotũ assistentiũ ē ad cõcordiã ⁊ cõionē eccl̄iasticã significandã. Ad 2m pꝫ solutio ex dcis in qõne. Ad 3m. dd̄ ꝙ ꝙ̄uis presbyter magis excellat diaconũ in ordine ꝙ̄ ep̄s epꝫ cõsecrãdũ. tm̄ in dignitate ē ecõtrario. ꝯsecrãdus. n. i ep̄m. ñdũ hꝫ dignitatē ep̄aleꝫ. ꝙ̄uis aũt hec hẽat q̄ iurisdictionis sunt post suã confirmationem.

s Ecundo queritur vtrũ ep̄s hereticus possit ordies ꝯferre. Et vr̄ ꝙ nõ. i ordinãdo deus agit p̄ncipalr̄. ⁊ ordinãs istr̄alr̄. sꝫ instr̄m nõ agit nisi ꝯiũctũ p̄ncipali motori. ğ nec ep̄s ordinat nisi in ordinãdo sit deo ꝯiũctus. sꝫ ep̄i heretici in ordinãdo deo nõ sũt ꝯiũcti. qꝛ vt hr̄ pª. q. pª. Odit. Odit dñs sacrificia hereticoꝝ. ⁊ a se ꝓijcit. ğ veꝝ ordinē cõferre ñ pñt. Jtē eadē qõe. Si qui a symoniacis qui scienter se a symoniacis consecrari immo execrari permiserit eorum ꝯsecrationem oĩo irritam eē decernimꝰ. ğ mlt̄o fortiꝰ irrita ē ordinatio collata ab hereticis. Jtē maiꝰ est sacr̄ꝫ ordinis ꝯferre ꝙ̄ recipe. sꝫ heretici nõ pñt recipe ordinis sacr̄ꝫ. ğ nec ꝯferre. Cõtra Aug. 2º. li. ꝯ epl̄aꝫ parmeniani vltra mediũ. dicit de hereticis ꝙ sic hñt in baptismo ꝙ ꝑ eos dari possit. sic in ordinatiõe ius vtrũqꝫ dãdi ad ꝑniciē suã ꝙ̄diu charitatē nõ hñt vnitatis

Jtē sacerdos hereticus põt corpꝰ xp̄i ꝯsecrare. ğ a fortiori ep̄us hereticus põt ordines ꝯferre. Rñdeo ꝙ ep̄i heretici. aut fuerũt ordinati ⁊ ꝯsecrati i forma eccl̄ie. aut nõ. Si ñ veri ep̄i nõ sunt. ⁊ ex ꝯñti nec ordines ꝯferre pñt. Si sic. veri ep̄i sunt. sꝫ sui officij executionē nõ hñt. qꝛ vt sapius hitũ est. oēs heretici ip̄o iure sunt maiori excõicatiõe excõicati. ⁊ oēs sic excõicati sunt suspensi ab oĩbus actibꝰ legitimis. ⁊ iõ ep̄i heretici executionē ordinis ꝯferre. nõ pñt. qꝛ eã nõ hñt. qꝛ qd̄ nõ hꝫ aliqs dare nõ põt. pª. q. 7ª. Diambertũ. ⁊ extra de ordinatis ab ep̄o q renũciauit. c. j. in glo. Verũ tm̄ ordinē ꝯferũt. si cũ debita intentiõe formã eccl̄ie seruãt. decre. di. 19.

Scdm. Si aũt formã eccl'ie nõ seruãt cũ debita ĩtẽtiõe verũ ordinẽ non ꝯferũt. q̃tũcũq; tñ seruent formã eccl'ie ĩ ordinãdo mortal'r peccãt. q: ab executione sui officij sunt ip̃o iure suspensi. Ad pm in oppm dd̃ ꝙ ep̃i heretici. ⁊ si nõ sint deo ꝯiũcti per fidẽ ⁊ charitatẽ. q̃ ꝯiũctio respicit ep̃m inq̃tũ est singularis ꝑsona. tñ deo ꝯiũcti sunt ꝭm qd.s. inq̃tum mouẽt a deo in obseruãdo formã eccl'ie in ordinãdo. q: quo ad h̃ mĩstri eccl'ie sunt. Ad 2m. dd̃ ꝙ talis ꝯsecratio d: irrita q̃tũ ad executionẽ. Ad 3m. dd̃ ꝙ sicut heretici verũ ordinẽ ꝯferre p̃nt de facto nõ tñ de iure. sic ⁊ recipe. Vñ q̃uis hereticus si ordinaẽ in forma eccl'ie verũ ordinẽ recipiat. tñ recipiendo mortaliter peccat.

t Tertio querit̃ vtruz ep̃us degradatus possit ordines ꝯferre. Et vi: ꝙ nõ. pa. q. pa. Qd̃ qdã. §. Opponit̃ aũt. Degradat⁹ ep̃s ptãtez largiẽdi sacros ordĩes nõ hẽt. facultatẽ tñ baptizandi nõ amisit. Itẽ p̃nceps iuste deposit⁹ nõ ẽ p̃nceps. ḡ a sili nec ep̃s iuste d̃gradatus ẽ ep̃s. s; nõ ep̃s nõ p̃ot ordines ꝯferre. ḡ nec ep̃s degradat⁹. Itẽ non p̃ot verã tonsurã ꝯferre. q: tonsuratus ab eo d; iteruz tonsurari. ḡ a sili non p̃ot ꝯferre verũ ordinẽ. Cõtra vt supius oñsuz ẽ. di. 13a. Sacerdos degradatus p̃ot xp̃i corpus ꝯsecrare. ḡ a sili ep̃us degradatus p̃ot ordines ꝯferre.

Itẽ heretici ip̃o iure sunt oĩ dignitate p̃uati. cuz ḡ ep̃i heretici possint ordines ꝯferre de fcõ q̃uis nõ de iure vt in p̃cedenti qõne hitũ est. ep̃s degradatus p̃ot ordines cõferre de fcõ. q̃uis non de iure.

Itẽ illa ptãs fundata ẽ sup aliqd qd̃ per hoiez auferri nõ p̃ot. fundata. n. ẽ sup fcm̃ esse ꝯsecrationis ⁊ decreto diuine sñie. qd̃ decretũ est vt ille q sic ꝯsecrat⁹ ẽ talẽ hẽat ptãtez. Ad istã qõnẽ dixerũt aliqui ꝙ q̃uis ep̃i suspẽsi excõicati heretici possint ordĩes d̃ fcõ ꝯferre h̃ tñ nõ p̃ñt ep̃i degradati q: d̃gradati ñ tm̃ st suspensi ab officij executõne. s; ẽt st spoliati ep̃ali dignitate. vñ non remanẽt ep̃i. q̃uis. n. per hoiem auferri nõ possit a sacerdote ptãs conficẽdi corpus xp̃i verũ. eo ꝙ nulli ꝯcessit xp̃us talem ptãtez. q: nec decebat pro magna dignitate corporis sui. q: tñ dignitas ep̃alis respicit corp⁹ xp̃i mysticũ. sup qd̃ ꝯcessit vicario suo ptãtem p̃ot ab ep̃o dignitas ep̃alis totaliter auferri auctoritate vicarij xp̃i. Sz ꝯ h̃ sic p̃t argui. Altar̃. calix. ⁊ sic d̃ alijs semel ꝯsecrata nũq̃ ꝯsecrationẽ amittere p̃ñt nisi destruãtur. ḡ multo forti⁹ nec ep̃s. cũ ꝯsecratio ep̃i sit a deo p̃ncipal'r. q̃uis ab hoie misterial'r. Preterea ep̃us q resignauit loco ⁊ dignitati. q̃uis tal' exeq non debeat officium ep̃i de iure. tñ si ordinat verũ ordinẽ ꝯfert q̃uis non ordinis executionem ex̃ de ordi. ab ep̃o q renunciauit ep̃atui. c. po. q: vt ibi dicit glo. Resignatio nõ abstulit isti ordinẽ. sed ordinis executionẽ. s; degradat⁹ nõ est magis spoliatus dignitate ep̃ali q̃ iste. q̃uis turpiori modo sit ab executiõe illius dignitatis suspẽsus q̃ iste. ḡ vi: ꝙ ep̃us degradatus possit verũ ordinẽ ꝯferre d̃ fcõ. q̃uis nõ debeat de iure. Et iõ alij hãc ꝯclusionẽ ꝯcedũt dicẽtes ep̃m p hoiem dignitate ep̃ali totaliter spoliari nõ posse. Vñ degradatio non est dignitatis ablatio. s; ꝑpetua suspẽsio ab executione dignitatis illi⁹. ex̃ de ꝯse. eccl'ie in glo. ibi. n. d: ꝙ visibilis vnctio exterior signũ est interioris vntõnis in corde. q̃ ꝑpetua ẽ ⁊ amitti nõ p̃ot l; executio q̃nq; suspendaẽ. Qui tenẽt hãc ꝭam opinionez q̃ mihi vi: rõnabilior p̃ñt d̃:e ad pm ꝙ degradat⁹ iõ d: ptãtẽ largiẽdi sacros ordines nõ h:e. q: effectu sue ptãtis penit⁹ p̃uatur ꝭm ꝙ p; ꝑ textũ sequẽtem Vñ ꝭm glo. ibidẽ ꝯfert ordinẽ. s; nõ ordinis executionẽ. Ad 2m dd̃ ꝙ sicut dignitatẽ apl'atus omnes apl'i quoꝝ sunt ep̃i successores ĩmediate acceperũt a xp̃o. ita ep̃us q̃tũ ad dignitatẽ ep̃alẽ supra se ptãtez q̃ illa sibi possit auferre nõ h; nisi diuinã. q̃uis n. executio a superiori in iurisdictiõe depẽdeat ptãte. s. a ptãte pape q̃ ẽ oibus alijs ptãtibus supior in iurisdictiõe. vt supi⁹ dcm̃ ẽ. s; p̃ncipat⁹ terren⁹ depẽdet a ptãte capitis eccl'ie. ⁊ p̃ncipat⁹ iferior. ⁊ a supiori iõ ab iferiori p̃ot p̃ncipat⁹ auferri ꝑ p̃ncipẽ supiorẽ. ⁊ a p̃ncipe supiori ꝑ vicariũ xp̃i cũ iusta cã ⁊ rõnabili h̃ reqrit̃. Ad 3m dd̃ ꝙ tonsurat⁹ ab eo nõ d; iterũ tõsurari. sed tñ d; puniri. Qui tenent opinionẽ p̃mã p̃ñt d̃:e ad pm in oppm sicut dcm̃ ẽ in corꝑe qõnis. Ad 2m dd̃ ꝙ heretici ip̃o iure nõ sunt p̃uati oĩ dignitate. nisi q̃tũ ad executionẽ. Vñ magis d̃ñt dici ab oĩ dignitate suspẽsi q̃ p̃uati. per sñiam tñ sunt p̃uandi. Ad 3m dd̃ ꝙ sicut a deo decretũ ẽ vt ille circa quẽ fit talis ꝯsecratio hẽat talẽ ptãtez. ita decretũ est. vt ille qui degradaẽ careat illa ptãte. Ad pm qd̃ arguebaẽ in corpore qõnis ꝯ hãc opinionẽ solui p̃ot ꝑ interemptionẽ maioris. papa. n. posset ab altari ⁊ calice auferre ꝯsecrationẽ absq; illoꝝ destructione. Ad 2m. ẽt dd̃ ꝙ ꝑ resignationẽ nõ p̃ot se ep̃us p̃uare oibus qbus posset ꝓuari ꝑ degradationẽ. q̃uis. n. iurisdictio siue ordiaria siue delegata sola volũtate ⁊ v̓bo possit ꝯferri. tñ ꝯsecratio ep̃alis dignitatis sola volũtate ⁊ v̓bo nõ ꝯferẽ. imo fcõ opus est. ex̃ de ꝯsec. eccl'ie. Aqua in glo. a sili dico ꝙ q̃uis sola volũtate ⁊ v̓bo possit ep̃i ab his q̃ sunt iurisdictiõis p̃uari. tñ sola voluntate ⁊ v̓bo nõ p̃ñt p̃uari dignitate ep̃ali.

Articulus secundus.

c Consequenter querit̃ de 2o p̃ncipali. Et circa h̃ querũtur 3a. Po vtrũ symonia sit studiosa volũtas vendendi vel emendi aliqd sp̃ũale vel ãnexũ sp̃ũali. 2o vtrũ symonia ꝯuenienter noieẽ. 3o vtrũ symõiaci sint irregulares. Vtꝝ aũt sint heretici supi⁹ q̃situ est di. 13a.

p Primo oñdo ꝙ symonia nõ est studiosa volũtas emendi vel vendẽdi qd sp̃uale. vel sp̃ũali ãnexũ q̃a volũtas studiosa respcũ mali d: malitia. s; non semꝑ ꝯmittit hõ symoniã ex malitia. s; q̃nq; ex ĩfirmitate vel ignorãtia. ḡ male ponit̃ in diffinitione symonie studiosa. voluntas. Itẽ sp̃ũalia ñ p̃ñt pecunia possideri. Vñ vt h: actu. 8o. Symõi mago volẽti emere donũ sp̃ũs. s. dixit Petrus. Pecũia tua tecũ sit in ꝑditiõe. qm̃ donũ dei existimasti pecunia possideri. cũ ḡ vt h: 3o. ethi. c. 5o. Electio nõ sit ĩpossibiliũ. ⁊ studiosa volũtas sit cũ electiõe. male d: ꝙ symonia sit studiosa volũtas vendẽdi vel emendi sp̃ũalia. Cõtra. pa. q. pa. Qui studz. p̃dcã diffinitio ĩplicite ꝯtineẽ. Rñdeo ꝙ ꝯpetẽẽ ẽ p̃dcã descriptio symonie ꝯtinet. n. p̃ncipalẽ actũ in h̃ qd̃ d: volũtas studiosa. i. act⁹ volũtatis cũ effectu ꝭm glo. ibidẽ. ⁊ actum exteriorẽ. s. venditionem ⁊ em

ptionē ꝛ obiectū. qđ ē spūale vel ānexū spūali. Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ studiosa volūtas dꝛ volūtas ad effectū deducta. qꝛ ꝗuis symonia mētalis sit peccatū. tñ nō obligat ad renūciationē vel restitutōez rei acq̄site. ex̄ de symonia. Mandato nr̄o. pōt etiā dici ꝙ qꝛ pfectio pcci est in electōe. ꝗuis qñqꝫ ad h̄ inclinet̄ hō ex ignorantia vel infirmitate. iō dꝛ symonia esse studiosa voluntas. vt intelligat̄ eē volūtas nō subreptoria. sꝫ eligēs. Ad. 2ᵐ dđ ꝙ aliqd spūale dꝛ dupl̄r. Uno. mō per eēntiā sic gr̄a ꝛ virtutes. ꝛ respū taliū nō pōt esse ꝯtractus vēditiōis vl' emptiōis. Alio mō causaliter vel dispositiue. ꝛ sic sacr̄a sunt spūali inq̄ꝫtū sunt cā istr̄aliter disponens ad gr̄am ꝛ v̄tutes. ꝛ ista inq̄ꝫtū sunt quedā res corporales vendi p̄nt de fcō. ꝗuis vendi nō possint de iure ꝛ sic accipiūtur spūalia i diffinitiōe symōie.

s Ecundo queritur vtrū symōia ꝯueniēter nominet̄. Et vꝛ ꝙ nō. qꝛ vt hꝛ. act. 8°. Symō magus noluit vender̄ spūalia. sed emere. Sed vt hꝛ. 4°. Re. c. 5°. Gyezi spūalia vēdidit Naaman syro. ḡ nō magis dꝫ dici symonia ꝙ̄ gyezia. Contra symonia cōiter noīat̄ in iure. Rn̄deo ꝙ ꝯuenientius noīatur symonia ꝙ̄ gyezia. qꝛ vitiū ēptiōis ꝛ venditionis q̄ꝫtū ad volūtatez fuerunt in symone mago. Ad h̄. n. noluit emere pecuniā donū. s. s. vt postea alijs venderet. si tñ distincte ꝛ p appropriationē loqui volum⁹ possumus vocare spūalia vendētes gyezitas. ꝛ ementes symoniacos. Et sic patet quid dicendum est ad argumenta.

t Ertio queritur vtrū symoniaci sint irregulares. Et vꝛ ꝙ n̄. Dare pecuniā p sacr̄is sine pacto. ꝛ post sacr̄i susceptionē non facit hoīez irregl'arez. sꝫ h̄ faciens est symōiacus Gyezi. n. pecuniā a Naaman accepit. n̄ ex pacto. ꝛ postq̄ꝫ curatus fuerat. ḡ nō oīs symōiacus est irregularis. Itē vt hitūꝫ ē li°. 2°. Ignorātia inuincibilis total'r excusat. sꝫ pōt accidere ꝙ aliqs ordinet̄ vel bn̄ficiū eccl'iasticū ꝯsequat̄ per symoniā ip̄o de h̄ hn̄te ignorantiā inuincibilē. vt cū aliqs clā dat pecuniā ordināti vel p̄lato. vt ordinem vel bn̄ficiū ꝯferat alij ignoranti. ḡ talis nō efficitur irregularis. Cōtra decre. di. 33ᵃ. Maritū. Inter non promouēdos nūeratur ille q p emptioē ad imitationē Symōis magi pecuniā obtulerit. Rn̄dō ꝙ symoniacus. siue sit symoniacus pp ordinis susceptionē symoniace siue pp bn̄ficij eccl'iastici ꝯsecutionē irregularis est. qꝛ tales iura decernūt sine dispēsatione pmoueri ad ordies non posse. qđ credo eē intelligendū. si talis symōia cōmissa fuit ip̄o sciente. qꝛ si ip̄o ignorāte inuicibili ignorantia fuit data pecunia vt ordiaretur vel bn̄ficiū eccl'iasticū ꝯsequeret̄. ꝗuis statiꝫ postq̄ꝫ hui⁹ rei notitiā hn̄erit teneat̄ renūciare bn̄ficio sic assecuto. ꝛ desistere ab āministratione ordinis sic suscepti quousqꝫ cuꝫ eo fuerit dispensatū. irregularitatē tñ non incurrit pro bn̄ficij tali assecutione. ꝗuis fm qd eā incurrerit p tali ordinis susceptiōe. inq̄ꝫtū in illo nō dꝫ ministrare sine dispensatiōe. nō tñ est irregularis simpl'r. qꝛ absqꝫ oī dispensatiōe i ordinib⁹ añ legitime susceptis mistrare pōt. ꝛ eo ip̄o qđ dispensatū ē cuꝫ eo in ordie quē sic suscepit. pōt absqꝫ alia dispensatione ad vlteriores ordies pmoueri. Sciendū tñ ꝙ grauiorē symonia in ordīe ꝙ̄ in ꝯsecutiōe bn̄ficij eccl'iastici. Un̄ cū illis q ordinem scient̄ symōiace susceperunt. maxie si ꝯmissa fuit symonia. ꝛ ex pte ordinati ꝛ ordinatoris. vel pn̄tatoris. non est ꝯsuetū dispensari ēt in religiōe. ex̄ de symonia. Ex tue. ꝛ cū symoniacis qbuscūqꝫ q sciēter spūale vl' spūali ānexū symoniace susceperūt. solus papa dicit. pōt dispensare. vel ip̄e cui h̄ ꝯmiserit. qđ pōt pbari p illđ qđ dꝛ. pᵃ. q. pᵃ. Erga. vbi ip̄e papa eos oīo dānat ac deponendos auctoritate ap̄lica sancitur. nisi violēter attract⁹ fuerit. ꝛ ex̄ de symonia. Nobis fuit. in textu. ꝛ in glo. Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ Gyezi accipiendo pecuniā a Naaman triplex incurrit pccm̄. qr mentit⁹ e st ꝛ famā dn̄i sui lesit. q̄ꝫtū in se fuit. ꝛ qꝛ directe ꝛ ex intētiōe pecuniā p bn̄ficio spiritus sci ꝗuis iam exhibito exegit. aliud. n. est pro bn̄ficio iam recepto liberal'r dare pecuniā. nō sicut preciū. sꝫ loco actionis gr̄aꝝ qđ licitū ē. ꝛ aliud pecuniā exigere sicut p̄cium qđ fecit Gyezi. Ad. 2ᵐ dđ ꝙ ignorantia inuincibilis q̄ꝫdiu durat a toto excusat ignorantē. sꝫ postq̄ꝫ cessat hō tenet̄ q̄ꝫtū in se est malū corrigere qđ ignorauerat. ꝛ iō ille pro quo ignorante data fuit pecunia vt eligeret̄ ad aliquā dignitatē vel ordiaret̄. vel bn̄ficiū eccl'iasticū sibi ꝯferret̄. postq̄ꝫ venit ad notitiā fci tenet̄ bn̄ficium qđ sic assecutus est resignare. ꝛ ab executiōe ordis sic suscepti desistere. nisi pecunia data fuisset i fraudē. ꝛ in malū illius. ex̄ de symonia. Nobis fuit. i h̄. n. cāu pecunia ab alio data ip̄e penitus ignorāte nō nocet. nisi ex post fcō ꝯsentiat. aliogn cōtingere posset ꝙ alicui⁹ fcm̄ insidias inimico parātis ei dānosuꝫ existeret cui penit⁹ displiceret. ꝛ aliqs đ fraude sua cōmodū reportaret. ex̄ de symōia. Sic̄ tuis

Articulus tertius.

c Onsequēter querit̄ de 3°. p̄ncipali ꝛ circa h̄ querūt̄ 3ᵃ. P° vtrū symonia cōmittat̄ in ēptiōe vel venditione sacr̄oꝝ. 2°. vtrū in emptione vel venditiōe quorūcūqꝫ spūaliū. 3° vtꝝ in ēptione vel venditione spūalibus annexoꝝ.

p Rimo oñdo ꝙ in ēptione vl' vēditione sacr̄oꝝ nō cōmittit̄ symonia. qꝛ ꝗuis tpale nō possit eē p̄ciuꝫ spūaliū. tñ vnū spūale pōt esse p̄ciū alterius ḡ vꝛ ꝙ nō ē illicitū emere vnū sacr̄m p aliud. Itē missa p̄ncipal'r ꝯsistit in altissimo eucharistie sacr̄o sꝫ licitū ē dare aliqd tpale p celebratione misse. vt. n. hꝛ ex̄ de p̄ben. Significatū ē. qdam canonici sacerdoti cuidā vnā p̄bendā i eccl'ia dederūt vt missaꝫ quotidie de beata virgīe celebraret. ꝛ papa illā pactōem ꝯfirmauit. Itē el'ctō ad ep̄atū res ē spiritualis. ꝛ ip̄e ep̄atus qd sacr̄ale. sꝫ vt hꝛ ex̄ de el'c. vt p̄terite. dic̄ papa. Statuim⁹ vt expēse necessarie q̄s capl'm cōstantinopolitanū vel eius nūcij vacāte sede pro electiōis negocio fecerit. đ bōis p̄riarchatus fiāt total'r vel reddātur. Itē mr̄imoniū est sacr̄m. sꝫ pro mr̄imonio licite dat̄ pecūia ex pacto. Itē absolutio sacr̄ale qđdā est. sꝫ officiales cōiter pecuniā accipiūt vt ab excōicatiōe absoluāt. Iteꝫ ep̄atus sacr̄ale qd est. sꝫ electo in ep̄m licet dare pecuniā aduersario suo vt ab ip̄edimēto sue electōis desistat. Item sacr̄a ordinant̄ ad remissionē pccōrū. sꝫ remissio pccōꝝ pōt emi iuxta illud Dani. 4.

Peccā tua elemosynis redime. ergo multo forti⁹ sacr̄z ordiatuz ad peccoꝝ remissionē emi pōt. Itē si monachus roget sacerdotē vt baptizet puulū iminēte mortis articulo nullo alio existente q ipm baptizare possit. ⁊ sacerdos nolit ipm baptizare nisi ꝓ pecunia. tūc aut monachus pmittet puerū dānari qđ nullo mō pmittendū ē si sibi possit succurri aut a sacerdote emet sacr̄m baptismi. i casu ergo sacr̄z baptismi licite pōt emi. Contra. pª. q. pª. Baptizādis. ⁊. c. sequētibꝫ ꝯriū. Itē ex̄ de symonia. Si qs Si quis ordinauerit seu ad ordinē pn̄tauerit aliq̄ꝫ ꝓmissionē vel iuramentuz ab ipo recipiēs. q᷑ sup ꝓuisione sua nō ingeret eundē. ordiator a collatiōe pn̄tator vō ab executiōe ordinū p trienniū. ⁊ ordinatus ab ordie sic suscepto donec dispensationem super hoc p sedē aplicā obtinere meruerit. nouerit se suspensos. ergo multo forti⁹ illicitū est ordinē vel qđ cūqꝫ aliud sacr̄m emere vel vendere. Rn̄deo ꝙ in emptiōe vl̄ vēditione sacr̄o ecclie cōmittit̄ symonia. cui⁹ rō triplex est. Pª q᷑ cōtª rōnem gr̄e est ipam vendi vel emi. Vn̄ de rōne sua est ꝙ gratis det̄. sacr̄a aūt sunt instr̄a, disponētia ad gr̄am. ⁊ iō q vendit ea vel emit eis iniuriat̄. Alia rō est q᷑ cā dispositiua cui⁹ effectus mensurari non pōt aliqua re tp̄ali excedit p̄ciū cuiuscūqꝫ rei tpalis. ⁊ iō cū ꝓ sacr̄is pecunia datur res inappreciabil' sub tpali p̄cio ponit̄. sacr̄a. n. sunt cāe instr̄ales disponētes ad gr̄am que iapp̄ciabilis est 3ª. ē q᷑ hoīes nō sūt dn̄i sacr̄oꝝ. sꝫ mistri. res aūt emi nō dꝫ nisi a dn̄o. nec eā vendere dꝫ nisi dn̄s vel mister auctoritate dn̄i deus aūt hoīb⁹ nō dedit ptātez sacr̄a vendēdi quā uis mistris ecclie ptātez dederit ea administrādi. ⁊ iō qcūqꝫ emit sacr̄m emit rez ab illo q eius dn̄s n̄ est. ⁊ qui eā vendere nō pōt. ⁊ iō merito illicita ē ⁊ execrabilis talis emptio vel venditō. Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ cū substantia spūalis ⁊ eius actus ⁊ habitus nō sint accepta deo nisi p gr̄am. nulluz aliud spūale donū a gr̄a pōt esse sufficiens p̄ciuz gr̄e. Vn̄ apl's ad Ro. xiº. Si gr̄a dei iaz nō ex opib⁹. alioqn gr̄a iam nō est gr̄a. sed q̄uis hec solutio verū contineat. tn̄ arº n̄ satisfacit. q᷑ vnū sacr̄m posset eē eiusdem sacr̄i in sp̄e p̄ciū si essent res vendibiles. Vn̄ nisi aliud obstaret possēt duo adulti baptizādi hāc pactionē inter se facere. Promitto tibi ꝙ baptizabo te tali pacto ꝙ postea baptizabis me. qđ tn̄ facere licitū non essꝫ. q᷑ in talib⁹ oīs pactio vel cōuētio cessare dꝫ. ex̄ de symonia. Tua nobis. Dicendū ergo ad arᵐ ꝙ dar̄ aliqd spūale ꝓ sacr̄o ex pacto q̄uis nō sit illicitū ex tot causis ex quot illicitū est dare ex pacto pecuniā ꝓ talibus. tn̄ illicitū est duabus de causis. tū q᷑ emit̄ res a nō dn̄o. tū q᷑ est ꝯ rōnez gr̄e vt vendat̄ pro quocūqꝫ p̄cio. d᷑e tn̄ orabo pro vobis. ⁊ rogo vos ꝙ ꝓ me oretis. ⁊ silia in nullo ē reprehēsibile h̄. n. nō ē vendere nec emere spūale ꝓ spūali. q᷑ hec nulla pactio est. Ad 2ᵐ dđ ꝙ nō ē licitū ex pacto aliqd dare tāq̄ꝫ p̄ciū misse.. si tn̄ sacerdos nō hꝫ sumpt⁹ ꝓ qb⁹ missaz teneat̄ ex officio celebrare. nec ēt aliūđ pōt accipe pecūiā ꝓ suo labore ad sustētationē vite nec ē đcretal' all'ata ꝯ p̄dcā. q᷑ ibi nō fuit aliq̄ pactio. sꝫ illi p̄bēde fuit ānexū illud officiū cātādi missaz talē. Ad 3ᵐ dđ ꝙ aliud est expēsas accipe necessarias ꝓ labore. qđ ē ad ꝓcurandū negociū electiōis. ⁊ aliud pecūiaz accipe ꝓ ipa electōe. Primū. n. lꝫ maxie cū accipiūt̄ nō ex pacto sꝫ ex iuris auctoritate quo statutū ē vt accipi possit. Ad 4ᵐ dđ ꝙ mr̄imoniū nō tm̄ ē sacr̄m. sꝫ ēt nature officiū. Vn̄ ex illa pte q̄ ē sacr̄m in dispēsatōe ministroꝝ ecclie ꝯsistēs nō cadit sub vēditōe. Vn̄ q ꝓ bn̄dictiōe nubentiū pecūiā exactā accipit symoniā ꝯmittit. sꝫ ꝓ mr̄imonio inq̄ꝫtū ē nāe officiū lꝫ p̄ciuz dare ⁊ accipe ⁊ ꝯditionē iterponere de re tpali accipienda vl̄ dāda sicut ꝓ alijs ciuilib⁹ ⁊ corpalib⁹ officijs. Ad 5ᵐ. dđ ꝙ ꝓ exhibitōe absolōis pecuniā accipe nō lꝫ tāq̄ꝫ absolutiōis p̄ciū. sꝫ illi q absoluit̄ iniūgi pōt solutio pecunie in penā pcci. tenetur tn̄ cauere absoluēs ne in h̄ magis itendat deseruir̄ cupiditati q̄ꝫ correctiōi. Ad 6ᵐ dđ ꝙ si illi electo nō est acq̄situ ius p illā electionē nō lꝫ dare pecūiaz aduersario vt desistat. Si aūt ē ei ius acq̄situ licet ei dare pecuniā aduersario nō ꝓ electōe. q᷑ iā debito mō elect⁹ est. sꝫ ꝓ redēptiōe vexatiōis sue iiuste. ex̄ de symonia. Dilect⁹ fili⁹. R. Ad 7ᵐ dđ. ꝙ ibi accipit̄ redimere p quādā silitudinē. q᷑ ꝓprie redēptio nō est. sꝫ iō redēptio d᷑. q᷑ sicut p dationē p̄cij hō retrahit ad se alienatā hereditatē. sic hō dando elias paupibus ꝓ amore dī dispositiue ad se retrahit diuinā amicitiā ⁊ ius pticipatiōis vite eterne. a qua p sua peccā fuerat alienatus. Ad 8ᵐ dđ ꝙ in illo cāu nō sufficeret d᷑e ꝙ monach⁹ emeret aquaz a sacerdote ⁊ puerū baptizaret cū monachus ipm nō possit imergere. Si ergo ponat̄ cāus in isto distinctu. aut ꝙ puer moriat̄ sine baptismo. aut ꝙ sacerdoti det̄ pecunia ꝓ sacr̄o magis dꝫ eligere monachus p̄mū' q̄ꝫ 2ᵐ. q᷑ ſm aplm ad Ro. 3º. Nō faciendа sunt mala vt veniāt bōa. Aliq tn̄ dn̄t ꝙ i isto casu posset dari pecūia. ita tn̄ ꝙ dans nō itenderet eā dare ꝓ sacr̄o. sꝫ ꝓ vitanda dānatiōe pueri. ⁊ ad remouendū isaniā sacerdotis. Secus aūt est de alijs sacr̄is q̄ sine piculo dānatiōis ex cā possunt differri

Secundo querit̄ vtrū ꝯmittatur symonia in emptione vel vēditiōe quorūcūqꝫ spūaliū. Et v᷑ ꝙ nō. ꝓ eccliaꝝ ꝯsecratiōe pōt ep̄us ꝓcuratōnē exigere. ex̄ de symonia. Cū sit Romana. sꝫ eccliaꝝ ꝯsecratio res spūalis ē. Itē totū officiū eccliasticū qd spūale ē. sꝫ frequēter accipiūt̄ certi reddit⁹ ꝓ anniuersario celebrando. Itē visitatio ⁊ correctio res spūales sunt. sꝫ ꝓ visitatione p̄lati accipiūt procurationes. Itē doctrina ē qd spūale. sꝫ magr̄i artiū pecuniā accipiūt ꝓ sua doctrina. Itē iudiciuz ꝯsiliū. testioniū sunt bona spūalia. sꝫ pro his pōt accipi pecunia. Itē religiosus stat⁹ qđdā bonū spūale ē. sꝫ i qbusdā monasterijs exigūtur quedā ab his q sunt ibi recipiēdi. Itē p̄dicatio bonū spūale est. sꝫ ꝓ illa pn̄t accipi stipēdia tpalia. Vn̄ Ap⁹ pº. Cor. 9. Si nos nobis spūalia seminam⁹ non magnū est si carnalia vr̄a metam⁹. Itē oro maxie spūal' est. sꝫ sci viri dant elemosynas paupibus vt orent ꝓ eis. Itē ꝓphetia res spūalis est. ⁊ tn̄ prophetis afferebāt dona. Vn̄ vt habet̄ 3º. Re. 14º. Vxor Jeroboam attulit ad heliā ꝓphetā. io. panes ⁊ crustulam. ⁊ vas mellis qn̄ venit q̄rere ab eo rn̄suz dn̄i. Cōtra. pª. q. pª. Quicqd. Quicqd inuisibilis gr̄e ꝯsolatione tribuit̄ nūq̄ꝫ q̄stibus vel qbuslibꝫ p̄mijs venūdari penit⁹ dꝫ. dicente dn̄o. Quod gratis accepistis gratis date. Itē ex̄ de magr̄is ne aliqd exigant pº. c. ꝓ licentia docendi nullus p̄cium exigat vel sub p̄textu alicui⁹ ꝯsuētudinis ab eis quos do-

cet aliqd querat. qui aũt contra hoc venire ꝑsum- pserit ab eccliastico fiat beneficio alienus. In ca. ꝯtĩmediate sequẽti dr̃. Prohibeas ne ꝑ licẽtia do cendi exigat aliqd. aut etiã ꝑmittat. Cũ ergo hec licẽ tia nõ sit aliqd spũale nisi ꝑ cõparationẽ ad spm hu manũ. multo forti9 illicitũ est emere vel vendere q̃cũq3 alia spũalia. Rñdeo ꝙ aliqd spũale dupliciter põt dici. s. vel ꝑ ꝯparationẽ ad spm̃ scm̃ vel ad spm̃ hũanũ. Po mõ aliqua dñr spũalia ꝑ eẽntiã. vt grã ⁊ ṽtutes. ⁊ hec nec de iure nec de facto vendi pñt. Quedã per cãm instr̃ales3 vt scia. ⁊ hec de fcõ vendi pñt. nõ tñ de iure. vt in ꝑcedenti qõe hitum est. Quedã q̃i per effectũ. vt in ea q̃ alicui ex aliquo spũali dono vel officio cõueniũt. et hec ẽt vẽdi de iure nõ pñt. q̃uis alñ aliqd possit accipi pro labore in sustentationẽ vite spũaliũ ẽt ꝑ ꝯparationem ad spm̃ humanũ. Quedã sunt spũalia per cãm vt do- ctrina. quedã per essentia3. vt scie philosophice q̃ ꝑ iuestigationẽ ⁊ doctrinã humanã acquirunt. Do ctrina ꝑdictaꝝ scientiaꝝ põt vendi de facto ⁊ de iu re. cum doctor nõ hẽt aliqd stipendiũ ab ecclia q° docere teneat. Si aũt habet salariũ ab ecclia icur rit vitium symonie. vel quasi vitiu3 symonie. si ꝑ doctrina sua ꝑciũ exigat a clicis eiusdem ecclie. et a pauperibus. vñcũq3 sint. ex̃ de magr̃is. ne aliqd exigant. Quia nonnullus. in tex. ⁊ in glo. dñt tñ aliq ꝙ nõ ꝓhibetur exigere a diuitibus. vt vr̃ dr̃e glo. ibidẽ. qd credo debere intelligi non de diuitibus eiusdẽ ecclie. s3 alteri9. n3 etiã ab illis deberet exi- gere nisi ex licita causa esset fcũs paup. vel de de- bitis obligat9 ꝑdcẽ etiã scie. nec de iure nec facto vendi pñt. Vñ ꝓuer. 17°. Quid ꝓdest hr̃e diuitias stulto cũ sapientiã emere nõ possit. Ad pm i oppm dd ꝙ pro ꝯsecratione ecclie nõ d3 epus procuratio nẽ exigere. s3 tanq3 debitã pro suo labore fm deter minationẽ ecclie. Ad 2m dd ꝙ pro ãniuersario ce lebrando nõ l3 facere pactũ de pecunia danda. si tñ ex deuotione dat eccl̃ie ecclia tenet ꝑ illis celebra re ꝑ quibus dat fm quod pro recepto bñficio se vi det magis oblatã. Ad 3m dd ꝙ ꝑ correctione seu visitatõe nõ l3 pecuniã accipe tanq3 eaꝝ ꝑciu3. s3 tã q3 debitã ad sustentatione3 ex ordinatione ecclie.

Ad 4m solutũ est ex dictis in qõne. Ad 5m dd ꝙ iudici nõ est licitu3 vendere iudiciũ. q2 ad h tenet ex officio suo. nec testioniũ. q2 ql3 interrogatus lo- co ⁊ tpe tenetur ṽitati testioniu3 ꝑhiber. Vñ tales ꝑdicta vendẽtes grauiter peccãt. ⁊ si talia respici- unt spuãle3 cãm symoniaci sunt. s3 aduocatus ven dere põt patrociniu3. ⁊ iuris pitus suu3 ꝯsiliu3. qñ a iudice vel a curia nõ recipiunt salariu3 ꝑ quo ad ista exhibenda ab'q3 nouo ꝑcio teneãt. nec põt di- ci ꝙ isti vẽdãt iustiam l' veritatẽ. s3 laborẽ suu3. ⁊ sa am sollicitudinẽ. Ad 6m dd ꝙ qñ possessiones ali cui9 loci religiosi non sufficiunt ad sustentandum plres q3 ibi sunt. volẽti seruire deo cu3 illis licitum est intimare sine pacto. qd nisi afferret vñ viueret ipe ⁊ alij penuriã paterent. ꝑ quã possent aliq° mõ a diuino officio impediri. si aũt monasteriũ abun- dat h volẽti intrare dr̃e non l3. Ad 7m dd ꝙ nul- lo mõ licitũ est ꝑdicare ꝑ pecunia. ita vt sit ꝑdica- tiõis ꝑciũ. licitũ est tñ ꝑdicare ꝑ pecunia. ita vt sit res ꝑdicata. dũ tñ in h finis ꝑdicatiõis nõ ponatur vt eũ hõ ꝑdicat diuitibus vt dent pecunia3 paupi bus vel ad aliquod opus pium. Ad 8m dd ꝙ orõ simpl'r supnatural' est q3tũ ad eẽntiã. ⁊ q3tũ ad cãm vñ nullo mõ pro ea aliqd ex pacto dari d3. vñ illi q dant pecuniã paupibus orõnẽ nõ emũt. s3 aios pau perũ alliciũt ad orandũ ꝑ se ⁊ eos sibi debitores ꝯ stituũt. clici aũt dñtes psalteria pro mortuis si pe- cunia3 accipiũt ꝑ suo labore nõ peccãt. si indigent ⁊ ad h al' non teneãtur. Ad 9m dd ꝙ talia afferri poterant prophetis licite nõ tanq3 ꝑciũ ꝓphetie. s3 ad eoꝝ sustentationẽ vt spũalibus vacarẽt libe- rius. nõ tñ erat licitũ pactũ aliqd interuenire. Ad 2m ad fam pte3 dd ꝙ q̃uis exigere aliqd pro dãdo licentiã docendi sit illicitu3. vt bñ oñdunt iura ad h allegata. tñ ꝓprie loquẽdo symonia nõ ẽ. vñ glo. ibidem non dicit ꝙ sit symoniacũ. s3 quasi symõia cu3. ⁊ dñs Hosti. dicit in summa ꝙ nõ est symonia cũ. s3 crimen cõcussionis. est aũt crimen cõcussiõis cũ aliquis ꝑtextu officij sui ab inuito aliqd extorq̃t qd nõ d3. 23a. q. pa. Militare. cũ ergo symoniacũ dr̃ ex tendit nomen symonie ad symoniã ꝓprie dicta3.

t ERtio queritur vtrũ ꝯmittat symonia in emptione vel venditõe spũa libus annexoꝝ. Et vr̃ ꝙ nõ. q2 vasa ecclie sunt spũalibus ãnexa. ⁊ tñ ꝑ liberatiõe captiuoꝝ ⁊ subuentione ꝯ inopiã miseroꝝ vendi pñt ⁊ debẽt. 12a. q. 2a. Aurũ. Itẽ ius pr̃onatus ẽ ãnexũ spũalib9 ⁊ tñ põt vendi cũ villa vel castro. transit. n. cũ tali venditione nisi excipiat. ex̃ de iure patronat9. Ex lr̃is. ⁊. c°. Cum fm. Itẽ decime sunt spũalibus an nexe. s3 sicut dr̃ ex̃ de locato. ⁊ ꝯducto. Vr̃a. Vr̃arũ decimaꝝ prouẽtus illis libere locare poteritis cu3 qbus ecclie vr̃e ꝯditionẽ poteritis facere meliorẽ s3 qd põt locari. põt vendi. Itẽ ius sepulture spũa libus est annexũ. est. n. ius cõpetens ecc. 13a. q. pa. Ecclias. s3 vt hr̃ Gen. 23°. Abraa3 emit ab Emor spelũca3 dupi cẽ in sepulturã. nec de h reprehẽsus est. Itẽ ius p° geniture antiquit9 erat spũalibus annexũ. q2 vt hr̃ sup illud Gen. 14°. At ṽo Mel- chisedech rex salẽ in glo. aiunt hebrei omnes ꝑmo genitos a Noe vsq3 ad Aaron pontifices fuisse. ⁊ tñ vt hr̃ Gen. 25. c. Jacob emit ab Esau fratre suo ius ꝑmogeniture. n3 a deo de h rep̃hensus ẽ. Itẽ corporal' labor ãnexus est spũalibus officijs. sed vt supius hitu3 est aliqñ l3 homini suũ laborẽ vẽdere

Contra ex̃ de iure pr̃onatus. de iure ⁊ de symõia Querelã dr̃ ꝙ annexũ spñali nec emi. nec vẽdi põt de iure. ⁊ idẽ expresse dñt glose sup decretalẽ vtrã- q3. Itẽ emere decimas vel vendere symoniacũ ẽ. pa. q. pa. Presbyter. s3 decime sunt spũalib9 ãne xe. q2 debentur clericis ꝑ cultu diuino. ex̃ de deci- mis. Tua nobis. ergo a fili vr̃ ꝙ alia spũalibus ãnexa vendere vel emere symoniacũ est. Rñdeo sunt supius visu3 est quedã sunt spũalia per ꝯparione3 ad spm̃ scm̃. quedã ꝑ ꝯparationẽ ad spm̃ humanum. spũaliu3 p° mõ dictoꝝ. queda3 sunt spũalia cãliter vt sacr̃a. quedã eẽntialiter vt ṽtutes ⁊ grã. queda3 quasi effectiue. vt ea que illic alicui ꝯueniũt ex ali- quo spũali dono vel officio. vt prophetare ⁊ diui num seruitiu3 celebrare. Annexa spiritualib9 q̃ de fcõ vendi pñt multa sunt. Vñ omnia spũalib9 ãne xa q̃ de facto vendi pñt. aut sunt annexa sacr̃is vt vasa sacra. in qbus spiritualia ministrant. ⁊ hec l3 vendere non hito respectu ad ꝯsecrationẽ. ita tam̃ vt ꝑsone seculari non vendant nisi ꝑus redacta i massam. 12a. q. 2a. Auru3. Alij ṽo ecclie in eadem

forma vendi pñt. aut sunt ãnexa spũalibꝰ q̃ alicui ex aliquo spũali dono vel officio ꝯueniũt. ⁊ h̄ triplr .s. vel antecedẽt. vt ius p̄ronatus qd̄ est ptãs clicũ p̄ñtandi ad officia eccl̄iastica. ⁊ istud vendere non lȝ in spãli. ex̄ de iure patronatꝰ. De iure. sȝ transit cũ vniuersitate vendita in vl̄i nisi excipiat̄. e. t. c. Ex l̄ris. vel ꝯsequẽter vt pceptio decimaꝝ q̃ clicis debet̄ pp diuinũ cultũ. ⁊ h̄ vendere lȝ. ita tñ q̄ ip̄m ius pcipiendi decimas non vendat̄. aliud. n. ē fructus vendere pp necessitatẽ eccl̄ie. aliud ius pcipiendi. h̄. n. nullo mõ vendi dȝ. ex̄ de loca. ⁊ conduc. Ultra vel ꝯcomittant̄. vt laboꝛ ãnexus spũalibꝰ officijs. ⁊ tale ãnexũ locari p̄ot. si alias nõ tenet̄ ad exequendũ illa officia sicut pȝ in clico legẽte psalterium p defũctis. ⁊ sic de alijs. De ãnexis v̄o spũalibus p ꝯparationẽ ad sp̄m hũanũ dici p̄ot q̄ annexa doctrine phisice. vt sunt schole. libri. ⁊ ꝯsilia vẽdi pñt q̄ȝtũ est de cõi iure. nisi eccl̄ia doctori pp instructionẽ clericoꝝ talia ministraret. tũc. n. p p̄dictis ñ liceret ei p̄ciuȝ aliqd̄ exigere. Ad tria pª in oppm patẽt solõnes ex dictis in q̄one. Ad 4m dicẽd q̄ Abraã emit terrã non ꝯsecratam. ⁊ h̄ facere licet.

Ad 5m dd̄ q̄ ius p̄mogeniture debebat̄ Jacob ex diuina ordinatiõe. ⁊ iõ nõ ita dici p̄ot ius illd̄ emisse sicut suaȝ vexationẽ iniustam redemisse. Uel p̄t dici q̄ non sic dd̄ est de ãnexis spũalibus i lege veteri. sicut i noua. q̄ꝛ sicut sacerdotiũ ve. l. magis dȝ dici fuisse figura sacerdotij q̄ȝ sacerdotiũ. ita magis dȝ dici fuisse figura spũal' officij q̄ȝ spũale officium

Ad vltimũ dd̄ q̄ laboꝛ coꝛpalis ãnexus spũalibꝰ vendi p̄ot eo mõ quo supius dictũ est. nõ tñ ille q ē in mĩstratione sacroꝝ. Ad arª ad ptem aliã pȝ qd dd̄ ex dcis in q̄one. Et notandũ ad maiorẽ explanationẽ p̄dcoꝝ q̄ non tm̄ ꝯmittit̄ symonia cum p spũalibus vel ãnexis eisdem datur ex pacto pecunia. sȝ etiã cum ex pacto datur munus qd̄cũq̄ȝ. siue sit munus ab obsequio. qd̄ est seruitus indebite ipensa. siue munus a lingua. quod ē fauoꝛ. pª. q. pª. Oꝛdinationes ⁊ exp̄ssius. c°. imediate seq̄nti si tñ sine pacto ex libertate munus aliquod bñfcõꝛi dat̄ post bñficiuȝ iã receptũ accipi p̄ot. e. q. Quicq̄d. si ẽt sine aliquo pacto aliq̄s fuit alij ille qui seruitiuȝ recipit si ip̄m remunerat aliquod bñficiũ eccl̄iasticũ ꝯferendo. si tñ al' dignus sit. non peccat nisi p̄ncipalẽ aspectũ hẽat ad seruitium qd̄ ab ip̄o recipit. clericus etiã seruiens episcopo in spe future remuneratiõis symoniã nõ ꝯmittit si sine oi pactiõe vl' ꝯditione seruiat. dũmõ p̄ncipalr̄ hac intentiõe nõ seruiat. nec ep̄s directe p hoc seruitio p̄bendaȝ ei assignet. ex̄ de symonia. Cũ cẽnt. in glo. Si aũt seruiat p̄ncipalr̄ intentiõe obtinendi bñficiũ aliquod eccl̄iasticũ. nullo tñ pacto penitꝰ iterueniẽte. q̄ȝuis grauiter peccet ⁊ symoniaȝ incurrãt mentalẽ tñ nõ incurrit illã symoniã q̃ obligat ad resignationẽ bñficij eccl̄iastici qd̄ symoniace adeptũ est. qd̄ p̄ot pbari a simili p illud qd̄ habetur. ex̄ de symõia. Mãdato vestro

Articulus quartus.

Consequnter querit̄ d̄ 4° p̄ncipali. Et circa h̄ querũtur 3ª. P° vtrũ sexus muliebris ipediat ordinis susceptionem. 2° vtruȝ in fantilis etas. 3°. vtrum defectus natalium.

Primo ondo q̄ sexus muliebris ñ ipedit ordinis susceptionẽ. Christus est q p̄ncipalr̄ ordinat. sȝ sicut d̄r ad Gal'. 3°. In xp̄o Jesu nõ est masculus nȝ femina. g̊ ita p̄ot ordinari femina. sicut masculus.

Item decre. di. 32ª. Presbyter. ⁊ c. Mulieres i fit mẽtio de p̄sbr̄a. ⁊ 27ª. q. pª. d̄r Diaconissaȝ non debere añ ãnos. 40. ordinari. g̊ mulieres suscipere pñt ordines diaconatꝰ ⁊ p̄sbyteri. Iteȝ mulieres pñt hr̄e actũ pphetãdi. Uñ Luce. 2°. Erat Anna pphetissa. g̊ a sili pñt ordinari. Cõtra decreto. di. 23ª. Sacratas. Sacratas deo feminas vel monachas sacra vasa. vel sacras pallas penes vos ꝯtingere. ⁊ incensuȝ circa altaria deferre platum est ad apl̄icã sedem. q̃ oia reprehensione ⁊ vituperatiõe plena esse nulli recte sapientiũ dubiũ est. Sȝ illud qd̄ ipedit ꝯtactũ sacroꝝ. ipedit ordinis susceptiõeȝ g̊ sexus muliebris impedit ordinis susceptionem.

Item clici debẽt tonsurari. vt supius habitũ est. sȝ vt dicit Apꝰ. p°. Coꝝ. ii°. Turpe ē mulieri tonderi. ⁊ parũ post. Si comã nutriat gloꝛia est illi. cuȝ g̊ nõ debeant ordiari nisi clici. mulier nõ dȝ ordinari. Rñdeo q̄ sexus muliebris ipedit susceptionẽ ordinis de iure. q̄ꝛ nõ dȝ ordinari. ⁊ ẽt de facto q̄ꝛ si circa mulierẽ fierent exterius oia q̃ fiunt circa illos q ordinant̄ ordinẽ nõ suscipet. cuiꝰ rõ ē. Sacra viȝ hñt ex sua institutione. xp̄s aũt h̄ sacr̄m instituit cõferri masculis tm̄. nõ mulieribus. Cuiꝰ institutõis duplex fuit rõ ꝯgrua. Una q̄ꝛ ordini ꝯpetit officiuȝ doctrine inq̄ȝtũ ois ordo ordinat̄ ad p̄sbyteratuȝ. cui h̄ officiũ ꝯuenit. 16ª. q. pª. Adijcimus. q̄ ẽt conueniat ordini diaconatus d̄r decre. di. 25ª. Perlectis. ⁊ 92ª. di. In scã. qd̄ sic dȝ intelligi. vt sacerdotis sit p̄ncipalr̄ officiũ ⁊ diaconi ex delegatiõe. vel s̄m glo. ibidẽ. p̄dicationẽ vocat lectionẽ euangelicã. docere aũt publice mulieri nõ ꝯuenit pp debilitatem intellectꝰ ⁊ mutabilitatẽ affectus. quos defectus de cõi lege notabiliꝰ patiunt̄ q̄ȝ viri. decet. n. doctorẽ hr̄e viuacẽ intellectũ i v̄itatis cognitõe ⁊ stabilẽ affectũ in p̄sistendo i eiꝰ ꝯfessionẽ. Alia rõ est q̄ꝛ ordo ordinatũ ꝯstituit in aliquo gradu eminẽtie. qd̄ aliquo mõ significari dȝ ex eminenti natura illius q ordinat̄. mulier v̄o in respcũ viri statũ subiectiõis hȝ. qd̄ ẽt nature cõsonuȝ est. q̄ꝛ muliebris sexus nãlr̄ iperfectus est in respectu sexus virilis. Has duas ratõnes extrahere possumus ex dictis apl̄i p°. Thimo. 2°. dñtis. Mulier in silẽtio discat cũ oi subiectiõe. docere aũt mulieri non pmitto. nȝ dñari in virũ. Ad pm in oppm dd̄ cũ d̄r q̄ in xp̄o non est masculus neq̄ȝ femina. dico q̄ p ꝯparationeȝ ad xp̄m. q̄ȝuis non sit d̄r̄a inter masculũ ⁊ feminaȝ quo ad merituȝ. est tñ quo ad officiũ. Ad 2m dd̄ q̄ ibi vocant̄ p̄sbytere vidue senioꝛes. nõ mulieres ordinate. imo de illis q̃ ibi vocant̄ p̄sbr̄e. dicit idẽ canõ. q̄ illas tanq̄ȝ ordiatas in eccl̄ia ꝯstitui nõ debere decernimus. p diaconissaȝ aũt itellr̄ abbatissa s̄m glo. ibidẽ. Melius est tñ vt dicamus q̄ diaconisse dicebant̄ q̄bus fiebat aliqua bñdictio ad legendũ om̄l'. in matutino. vt dicit alia glo. ibideȝ.

Ad 3m dd̄ q̄ nõ est sil'e. q̄ꝛ p pphetiã non dat̄ mulieri ptãs aliqua sup virũ ordinatus aũt ē i aliquo gradu eminẽtie sup nõ ordinatos viros. vñ q̄ȝuis ñ repugnet mulieri eẽ abbatissam super mulieres ad coercendum eas p̄ropter periculum cohabita-

tiõis virorũ. tñ absonũ eẽt vt eẽt abbatissa viroꝝ.

s **Ecundo querit** vtrũ infantilis etas ĩpediat ordĩs susceptionẽ. Et vĩ ꝙ sic. decre. di. 77°. Subdiaconus nõ minor. 20. ãnoꝝ ordinet. ⁊. c°. sequẽti. Placuit. vt dĩ vt añ. 25. ãnos diaconi nõ ordinent. nec vgines ꝯsecrẽt. ⁊ lectores pplm nõ salutent. Itẽ fm Phm li°. d sõno ⁊ vigilia. Cuius ẽ po^a eius est actus. sed actus ordis nõ põt ꝯuenire ĩfanti. g nec ptãs. Itẽ ꝯtinẽtia annexa est ordini sacro. sz infantes nõ pñt ad ꝯtinentiã oblĩari. qz ad h nullus nisi voluntarie obligatur. g nõ pñt recipere ordinẽ sacrũ. Itẽ sicut forma nõ recipit nisi ĩmateria disposita. sic nec ordo nisi in aĩa disposita. sed dispõ in aĩa ad recipiendũ ordinẽ est ꝯsensus. g infantes ordinẽ nõ pñt recipere cũ ꝯsentire nõ possit Cõtra ordinatus in minoribus ordinibus infra ãnos discretiõis postea nõ reordinat. ex d clerico p sal. pmoto. quod verũ nõ eẽt nisi ordinẽ veꝝ suscepissent. Itẽ pueri pñt recipe alia sacra ĩprimentia caracterẽ. vt bapm ⁊ ꝯfirmatõnẽ. g a sili ⁊ istud cũ caracterẽ ĩprimat. Rñdeo ꝙ ĩfantil etas impedit rõis vsũz. ⁊ iõ ĩpedit oĩa illa sacra que de necessitate reqrunt actũ rõis in suscipiẽte sacrz cuiusmodi sunt pñia. ⁊ mrimoniũ. Sacrm aũt ordinis non reqrit ad h vt suscipiatur actũ rõis in suscipiẽte. qz in collatõe ĩpius sacri in suscipiẽte recipit quedam infusa ptãs q ordie nature ⁊ tpis põt pcedere actũ ⁊ iõ qzuis nõ possit recipe sacrm pnie ⁊ mrimonij. põt tñ recipe ordinis sacrm de fcõ. In minoribus tñ ordinibus requirit discretionis vsus. ĩ suscipiẽte nõ de necessitate pcepti. sz de honestate pp reuerentiã sacri. sz ad susceptionẽ maioꝝ ordinũ requiritur vsus rõis. nõ tm̃ de honestate. sz etiam de necessitate pcepti. tũ pp votũ ꝯtinẽtie ãnexũ. tũ quia eis ꝯmittit ptãs tãta ꝙ nõ dz dari nisi illi a quo cũ reuerentia ⁊ deuotiõne suscipit. Ad pm in oppm dd ꝙ ñ oẽ quod est de necessitate pcepti est de necessitate sacri. Ad 2m. dd ꝙ qzuis eiusdem sit po^a cuius est actus. tñ po^a. pcedere põt actũ. nõ tantuz ordine nãe. sz etiã tpe. Ad 3m dd ꝙ ꝯtinẽtia fz aliquos nõ est ãnexa ordini sacro nisi quo ad illos qui ĩpm volũtarie suscipiũt. qzuis aliq dicant ꝯrium. Ad 4m dd ꝙ ad h vt forma suscipiat in m° sufficit ex pte materie. ꝙ in ea nõ sit aliquid repugnans forme introducende. In puul aũt aĩa nihil repugnãs est susceptioni caracteris ordinis. vĩ tñ multis ⁊ pbabilr. ꝙ in adultis requirit suscipiẽdi ĩtentio explicite vel implicite. in spũali vel in gnãli. ⁊ qzuis ad susceptionẽ forme elemẽtaris sufficiat ex pte materie qd in ea nõ sit aliqd repugnãs illi forme. nõ tñ h est verũ de qcũqz alia forma. ad susceptionẽ. n. intellectiue reqritur in materia aliqua dispositio positiua. vt in li°. 2°. dñsum est.

Ertio queritur vtrũ defectus natalĩũ ĩpediat ordinis susceptionẽ. Et vĩ ꝙ sic. de vtero. 23°. Non ingredietur mãcer. h est de scorto natus in ecclĩam domini vsqz ad decimã gnãtionẽ. sz qd impedit ingressuz in ecclĩaz. multo fortius ĩpedit ordĩs susceptionẽ Itẽ decre. di. 56. in pncipio Presbroꝝ filij ad sacra officia nõ sunt admittẽdi. Itẽ ex de filijs psbyteroꝝ nõ ordinãdis. c. p°. Prohibet filij psbyteroꝝ ⁊ ceteri ex fornicatiõe nati ad sacros ordies pmoueri. Cõtra filius inqztũ ad ea q respiciũt aĩaz cũ eã non hẽat a carnali pre nõ dz portare ĩiqtatẽ pris. Vñ Ezechi. 18°. filius nõ portabit iniquitatẽ pris. g fornicatio pris ⁊ mris nõ ĩpedit in prole fornicatorum ordĩs susceptionẽ. Item decre. di. 56. Satis peruersuz. ⁊ cõtra ecclĩasticã pbat esse censuram. vt frustra quorũdã voluptatib' cõmodis suis qs puetur. sz si nati de fornicatione nõ possent ordies suscipe puarent. suis cõmodis propter illicitã parentuz voluptate g vĩ ꝙ defcũs nataliũ non ĩpediat ordĩs susceptionẽ. Itẽ vnicuiqz magis dz obesse culpa ppa qz aliena. sz fornicator post pactã pniam põt licite pmoueri. g multo fortius ille q ẽ de fornicatiõe natus ⁊ nõ ẽ fornicator. Rñdeo ꝙ defectus nataliũ nõ ĩpedit alicui' ordĩs susceptionẽ de fcõ. al. n. p dispensationẽ ñ pmitterẽtur ministrare. nisi iterũ ordĩarẽtur. impedit tñ ordis susceptionẽ de iure. iura. n. tales phibẽt ordiari. tuz pp sacri reuerẽtiaz. tũ qz ille q ordĩatur ꝯstituit ĩ aliquo eminẽti gradu. q eminẽtia nõ ꝯuenit illegitie natis. eo ꝙ eoꝝ claritas rõe turpitudis sue origis ĩ ꝯspcũ hoĩuz offuscat. tũ pp detestationẽ cris parentũ. tũ qz tales plus qz alij vt ĩ plibus solẽt eẽ male morigerati. eo ꝙ a parẽtib' nõ ita sollicite sicut legitime nati instruũt. p dispẽsationẽ tñ nisi pñe incõtinẽtie imitatores fuerĩt pñt licite promoueri. ⁊ tãto est difficilior dispensatio qzto turpior est eorũ origo. ⁊ cũ talibus vt possit obtinere dignitates ⁊ psonatus. ⁊ alia bñficia curã aĩaꝝ hñtia dispẽsatio ab aplĩca sede reqrit. ex de filijs psbyteroꝝ non ordinãdis. c. j. ⁊. c. vlt. Et si religõnẽ ĩtrauerit. qzuis postqz ĩ religione pfessi sunt possint sine spãli dispẽsatiõe ad ordies oẽs pmoueri. ⁊ h hz in glo. sup decretalẽ pdictã. ⁊ pñt tales in religione audire ꝯfessiones ex ꝯmissiõe. ñ tñ posset aliqs tal curatus põi in parrochia nõ obstãte ꝙ abbas suus põt ĩpm ĩñãmouere. Ar^a ad partẽ pmã pcedũt de ordis susceptionẽ de iure. Ad pm ad ptẽ aliã dd ꝙ irregularitas nõ semp est pẽa iniquitati debita. cũ qñz ex actu vtutis hõ fiat irreglĩaris. vt pz cuz iudex zelo iustitie suspẽdit latronẽ. ⁊ iõ qzuis nati de illegitio thoro sint irreglĩares. nõ pp h sequit ꝙ portẽt parẽtũ ĩiqtates. Ad 2m dd ꝙ fm glo. ibidẽ. istud cam ĩtellĩt de iã pmoto. tal. n. pp delictũ alteri' sequẽs suã pmotionẽ nõ puat iure suo. Ad 3m dd ꝙ ea q cõmittũt p actũ volũtariũ postea p actũ ꝯriũ cũ dei adiutorio pñt purgari. nõ sic aũt defcũs q ex nã sũt qzuis deus si vellet ordinẽ nãe mutare possz. ⁊ iõ cũ defcũs nataliũ sit pueniẽs ex nãli origie nõ purgatur p actũ patientis illuz defcm. Vel põt dici ꝙ qzuis vnicuiqz plus obsit culpa ppa qz aliena quo ad meritũ ⁊ p ꝯpationẽ ad deũ. nõ oportet tñ h verũ esse quo ad offcm. ⁊ quo ad hoĩum foꝝ.

Articulus quintus.

c **Onsequẽter** querit de 5°. pncipali. Et circa hoc querũtur tria. P° vtrũ fuitus impediat ordinis susceptionẽ. 2° vtrũ notabilis defcũs alicui' mẽbri. 3° vtrũ homicidiũ.

p **Rimo ońdo** ꝙ seruitus nõ ĩpedit ordĩs susceptionẽ ad Gal. 3°. In xpo Jesu nõ est seruus neqz liber. g ita põt ordĩari seruus sicut liber. Itẽ oĩa alia scra ita

pōt ordiari seruus sicut liber. Itē dia alia sacra ita pñt recipe serui sicut liberi. g̊a sili ⁊ istud. Itē peior est seruitus diaboli ꝙ̄ seruit⁹ hois. q: seruitus hois est meritoria si patiēter tolerer. sꝫ seruus diaboli pōt ordiari. q: qlibꝫ exñs in pccō mortali diaboli seruus est. g̊ mlto forti⁹ seruus hois. Contra decre. di. 54ᵃ. Nulli. Nulli de seruili ꝯditione ad sacros ordies ꝓmoueātur. nisi ꝑus a ꝓprijs dñis legitimā libertatē ꝯsequātur. Itē ex̄ de seruis nō ordinādis. De seruoꝝ. De seruoꝝ ordiatione statutū ē vt nullus epōꝝ deinceps ad sacros ordines eos ꝓmouere p̄sumat. Itē decre. di. 54ᵃ. Si qs. Si qs oblatus est tributo seruili. vel aliqua ꝯditione vel p̄rocinio cuiuslibet dñi nō ē ordinād⁹ clicus nisi ꝓbate vite fuerit ⁊ p̄roni ꝯfessus accesserit. sꝫ null⁹ pōt recipe quēcūqꝫ ordinē qn sit clicus. g̊ seruitus ipedit cuiuscūqꝫ ordis susceptionē. Rñdeo ꝙ seruitus nō ipedit alicui⁹ ordis susceptionē d̾ facto. si. n. ordinet vere ordinē suscepit. tñ ipedit cuiuslibꝫ ordis susceptionē de iure. Jura. n. tales ꝓhibēt ordiari. nisi ꝑus sint redditi libertati. vl̄ nisi sit de ꝯsensu dñoꝝ. si. n. dñi ꝯsentiāt ipō fcō efficiūtur liberi. ⁊ ꝯsentire p̄sumūr. nisi si sciāt ⁊ possint reclamēt. decre. di. 54ᵃ. Si ꝯuus sciēte. in susceptione. n. ordis mancipat hō diuinis officijs. ⁊ q: seruus sui ptātē nō hēt. cū sit dñi sui. q: sicut dic̄ Ph⁹. pᵒ. politi. cᵒ. 3. Seruus est res aīata possessa. nō pōt se dare seruitio eccl̄iastico. q: nullus pōt dare qđ suū nō est. hec rō tāgit implicite decre. di. 54ᵃ. cᵒ. pᵒ. vbi dr̄. Debet esse imunis ab alijs q diuine militie est aggregandus. vt a castris dñicis qbus nomē eius ascribit nullius necessitatis vinculis abstrahatur. si aūt seruus de fcō ordietur dño suo nesciente ꝙ ordinet. ⁊ ordiatore ⁊ pñtatore ignorantibus ꝙ sit seruus tūc si nō ē ꝯstitut⁹ nisi in miorib⁹ ordinibus reuocatur in seruitutē ⁊ dño reddit. decre. di. 54ᵃ. Nulli. ⁊ c. Ex ātiquis. diacon⁹ aūt dabit vicariū quē si sibi dare nō potuerit dño reddetur. eadē di. Ex antiqs. Sil'r mō dđ est de subdiacono ꝓ nūc. q: mō sacer ordo est. ex̄ de ꝯuis nō ordinādis Miramur. si aūt seruus sit fcūs sacerdos in eodēꝫ gradu peclij sola amissione multat⁹ remaneat decre. di. 54ᵃ. Ex antiqs. si vero peculiū nō habeat ꝯuiat dño. nō tñ in seruitijs ihonestis q suū ordinē dedeceant. sꝫ in ꝯuitijs honestis. e. di. Frequēs. si aūt seruus ordinet dño ignorāte seu ꝯtradicēte. ⁊ ordinatore seu pñtatore sciētibus ꝙ sit seruus. ille q hoc sciuit duo mancipia dño dar̄ tenet. e. di. Si seruus absente. si aūt nō habuerit vñ hanc faciat satisfactionē dño reddetur seru⁹ ordiat⁹. si ipēmet vel alius ipm nō redimerit. si tñ sacerdos est dño seruiet in seruitijs honestis. vt dcm̄ ē. pōt aūt dñs seruū ordinatū ipō ignorāte repetere infra ānuꝫ a tpe scie sue. e. di. Si seruus sciēte. in tex. ⁊ in glo.

Ad pᵐ dicendum ꝙ illa auctoritas Apl'i intelligenda est qᵒ ad meritū. nō quo ad officiū. Ad 2ᵐ. dđ ꝙ nō est sil'e. q: ꝯferendo alia sacra seruis nullū fit p̄iudiciū dñis suis. q: dignitatē illoꝝ sacroꝝ ⁊ reuerentiā pñt in se seruare. ⁊ dñis suis seruire. Ad 3ᵐ dđ ꝙ nō est sil'e. q: seruitus hois non pōt a seruo deponi ꝓ sua volūtate. sꝫ seruus diaboli pōt fieri liber qñ vult deo adiuuāte. pōt ēt dici ꝙ clic⁹ ꝙ̄diu est in pccō mortali ordinari nō dꝫ. ⁊ qui sciēter talē ordinaret peccaret nisi in cāu in quo pccm̄ suū essꝫ occultū ⁊ epūs eū ordinare teneret. Arᵃ ad partēꝫ aliam procedunt de ordinis susceptione de iure.

S Ecundo queritur vtrū notabil' d̾fcūs alicui⁹ membri ipediat ordis susceptionēꝫ. Et vr̄ ꝙ nō. Afflicto nō dꝫ addi afflictio. g̊ ꝑꝑ defcm̄ mēbri q est quedā afflictio nō dꝫ impediri hō ab ordinis susceptiōe. Itē ad ordis susceptionē magis reqrit integritas discretionis ꝙ̄ corꝑis. sꝫ aliqui posunt ordinari añ ānos discretiōis. g̊ nō ipediuntur ab ordinis susceptiōe ꝑꝑ defcm̄ notabilē membri. Cōtra ex̄ de corꝑe vitiatis. Exposuisti. dr̄ de mutilato manu ꝙ nō pōt ad sacros ordies ꝓmoueri. Rñdeo ꝙ defectuū in mēbris qdā sunt ita notabiles ꝙ ipediūt officij executōnē. vbi gr̄a abscissio pollicis. ⁊ sic de sil'ibus. ⁊ hec ꝓhibēt ordis susceptionē de iure qdā offuscāt notabil'r ꝑsone claritatē. vt abscissio nasi. ⁊ sic de sil'ibus. ⁊ tales ēt defcūs ipediūt ordinis susceptionē de iure. iura. n. tales ꝓhibent ordinari ꝑꝑ sacri reuerētiā ⁊ dignitatē. Unde Leuit. 21ᵒ. dr̄. Homo q habuerit maculā nō offeret panes deo suo. nec accedet ad ministeriū ei⁹ i quo fuit figuratū. qđ nō tm̄mō in hoibus ꝓmouēdis ad sacerdotiū no. l. attendēdū ē ꝙ careāt macl'a aīe. sꝫ ēt ꝙ careāt notabili macl'a corporis. que derogare posset illi reuerentie q̄ debet ordini. vñ hñs oculū erutū. siue sit ꝑ culpā suā. siue nō. ꝓhibetur ordiari 55ᵃ. di. Si euāgelica. defectus aūt mēbroꝝ notabilē deformitatē in facie vel i manib⁹ nō generantes si nō est introducta ex culpa ꝓꝑa nullā iducunt irregularitatē. Uñ. e. di. Eunucus. Eunucus si per insidias hoiuꝫ fcūs est. vel si in ꝑsecutiōe eius sunt āputata virilia. vel si ita nat⁹ ē ⁊ ē dignus. fiat epūs ⁊. c. sequēti. Si qs. Si qs ꝑ egritudine nālia a medicis secta hūerit. Sil'r ⁊ quia barbaris aut a dñis suis castrati fuerint ⁊ morib⁹ digni iueniūtur. hos canō ꝑmittit ad clerū ꝓmoueri. si aūt se spōte non iteruēiēte iusta cā mutilat a susceptiōe ordinū r̄pellendus ē. Uñ qui ad repmendū carnis tēptationēꝫ sibi abscidūt virilia irregulares sunt. ea. di. Si qs tal'. n. nō hēt iustā cām castratiōs sue. q: virtute carnali vitio repugnādū ē. e. di. Hi. q se. e. ēt di. dicit Qui ptē. dr̄ qui ptē cuiuslꝫ digiti sui volēs abscidit hūc ad cleꝝ cāones nō admittūt. sic g̊ pꝫ ꝙ plura sūt vitia mēbroꝝ que si ex culpa vitiati ꝓueniāt irregularitatē inducūt. ⁊ si sine sua culpa ꝓueniāt ipꝫ irregularē nō reddūt. ⁊ plura q̄ ex quacūqꝫ ꝓueniētia cā vitiatū irregularē efficiūt. Nullū tñ p̄dcōruꝫ vitioꝝ impedit ordis susceptionē de fcō. si. n. circa irregularē fiant ea que fieri debēt circa illū q ordinat vere suscipit ordinēꝫ. quē sic suscipere nō debuit. ita nec susceptū dꝫ exequi. Ad pᵐ in oppᵐ dđ. ꝙ qñqꝫ affligit aliqs sine culpa sua. ⁊ tñ nō sine iusta cā. loquēdo de tꝑali afflictōe. ⁊ sil'r afflicto addi pōt tꝑal' afflictio ex iusta cā. Ad 2ᵐ. dđ ꝙ ꝙ̄uis añ ānos discritiōis possit aliqs suscipe ordinēꝫ de fcō. non tñ de iure.

T Ertio querit vtrū homicidiū impediat ordinis susceptionē. Et vr̄ ꝙ nō. Exo. 32ᵒ. dic̄ Moyses leuitis. Cōsecrastis manus vr̄as hodie dño vnusqsqꝫ in filio ⁊ in frē suo. vt det vobis bñdictio. sꝫ sicut dic̄ magr̄ in p̄cedenti di. cᵒ. 7ᵒ. Ordo diaconat⁹ a tribu Leui nomē traxit. g̊ vr̄ ꝙ diaconibus lꝫ occidere hoies

ex iuſtā cā. ſicut licuit leuitis. Item. 50. di. decre. Quia te. dī de illo q captꝰ a ſaracenis videbaṫ hoīes iterfeciſſe. qḋ qꝛ nō ſua ſpōte illḋ feciſſe cognoſciṫ. ide canonice nullo mō iudicabiṫ. ģ non oē homicidiū ipedit ordīs ſuſceptionē. Itē ꝓ actu v̓tutis nulli debeṫ pena. ſꝫ qñꝫ hō i occidendo aliuꝫ exercet actū virtutis iuſtitie. vt cū iudex ſuſpēdit latronē. ģ ꝓ tali homicidio nō incurrit irregularitatis penā. Itē pro eo quod hō teneṫ facere de neceſſitate ſalutis nullo mō repellēdus eſt a ſuſceptōne ordinis. ſꝫ hō in hac neceſſitate cōſtitutus ꝙ oꝫ ipm occidere vel occidi. teneṫ de neceſſitate occidere ſi pōt. qꝛ p̄ceptuꝫ charitatis ē magis diligere ſe q̄ꝫ ꝓximū. ģ tale homicidiū nō īpedit ordinis ſuſceptionē. Itē homo agens ꝯ latronē coraꝫ iudice ſeclari de crimie. nō tñ crimialr̓. ſꝫ ciuiliter. non efficiṫ irregularis. ſi iudex ſeclaris pp talē querelam ad duriorē penā procedat vtpote ad penā mortis ex̄ de homicidio. Poſtulaſti. in tex. ⁊ in glo. ſꝫ per iſtū qui querimoniā depoſuit ille occidiṫ. ģ non oē homicidiū ipedit ordinis ſuſceptionē. Itē hō aliqñ occidit hoīem cāu. ſꝫ caſuale homicidiū nō reddit hoīem irregularē. qꝛ vt dī ex̄ de homicidio. c°. vlt. Qui oēs caſus fortuitos q p̄uideri nō p̄nt. forſitan nō p̄uidit nō dꝫ pp homicidiū ſic caſu cōmiſſū quo ad officiū vel bñficiū ipediri. Itē carentibus vſu li. ar. nihil iputatur. qḋ faciunt ſm. Ber. li. de libe. ar. añ mediū. ģ ſi puer vel hō in actu furie. vl̓ dormiens. vel ebrius interficiūt hominē nō pp h̓ irregulares ſunt. Contra. 15ª. q. pª. Si qs inſaniens. que mēte alienata fiunt. ⁊ ſi nō imputāṫ ad penā. tñ ſacri muneris executionē impediuit. tales ģ ſunt irreglares. ⁊ multo fortius qcūqꝫ alij homicide. Rñdeo ꝙ quoddā ē homicidiū ſimplr̓ voluntariū. quoddā ſimplr̓ nō volūtariū. ⁊ quoddā ſimplr̓ inolūtariū. ⁊ quoddā ptiꝫ volūtariū. ⁊ ptiꝫ inuoluntariū. Homicidiū ſimplr̓ volūtarium impedit cuiuſlꝫ ordīs ſuſceptionē de iure. Iura. n. tales prohibent ꝓmoueri. ⁊ p̄us ꝓmotos in ſuſceptis ordinibus miniſtrare. 50. di. Miror ⁊. c°. ſequenti cuius ꝓhibitiōis pōt aſſignari triplex ratio ꝯgruitatis. qꝛ voluit deus vt Dauid qui multū ſanguinē effuderat edificaret ſibi domū. ſꝫ Salomon filius eiꝰ. vt habeṫ. 2°. Re. 7°. vbi dicit gl. Vir ſāguinū templū dei edificare ꝓhibeṫ. Alia eſt qꝛ ſacerdos repñtat xp̄m qui fuit ſumme mitis ⁊ eſt. cuiꝰ manſuetudinē que maxie apparuit in hoc ꝙ mori voluit ꝓ nr̄a redēptione reducit ad memoriā officium miſſe. homicidiū aūt repñtatio ē crudelitatis. Vñ ſacerdos inq̄ꝫtū homicida magis repreſentat iterfectores xp̄i q̄ꝫ xp̄m. Alia rō eſt pp deteſtationē effuſionis ſanguinis ⁊ eius horrorē pp que ꝓhibuit dñs Noe ⁊ filijs eius vt carnē cū ſanguine. nō comederēt. vt hꝫ Geñ. 9°. Homicidiū nō volūtariū eſt cū aliqs carēs vſu rōis occidit hoīem. in tali. n. nō eſt volūtariū nec inuolūtariū ꝓp̄e loquēdo ⁊ talē homicidā ſi per culpā ſuā nō incidit in defcm̄ vſus rōis. aliq nō reputant irregularē. quod ꝓbāt per illud qḋ dī. 15. q. pª. Aliquos. vbi dī de carēte vſu rōis q hoīem occidit quō reus ꝯſtituiṫ qui neſcit qd fecerit. ⁊ illud ca^{m}. Si qs inſanieſ. exponūt de illo q per culpā ſuā vſu rōnis p̄uatus eſt. Alij tñ dūt tales eē irregulares q̄ꝫuis nō ſint rei. qꝛ nō imputatur eis ad culpā. nec ad aliā penā q̄ꝫtū ad irregularitatē. Homicidiū autē inuolūtariū eſt cū quiſ volēs nō occidere. occidere cōpellitur. vt ſi accipiatur manus eius violenter cuꝫ gladio. ⁊ hō moueat brachiū eius per violētiaꝫ. vel ſi contra volētem ipm occidere vertit gladiū ne ille cū cultello poſſit ipm percutere. ⁊ ille ex ira irruat in eius gladium ⁊ percutiat eū. ⁊ tale homicidiū irreglaritatē non inducit. qꝛ ꝓp̄e loquendo talis homicida non eſt. cū in occidendo nō ſit cauſa agēs ſꝫ patiēs qui. n. brachiuꝫ mouit violenter occidit. ⁊ irruenſ in gladiū ſeipm occidit. Silr̓ cū aliquis incidit arborē. ⁊ aliquis ſub ipa veniens opprimaṫ ab arbore cadente ſuccidens arboreꝫ irregularis non eſt. ſi q̄ꝫtuꝫ in ſe fuit volentē tranſire ſub arbore ſufficienter p̄monuit. 50. di. decre. Hi qui arborem. Et duobus caplis ſequentibus. Homicidiū partim voluntariū ⁊ ptim inuolūtariū eſt. cū quis poſitꝰ in neceſſitate vt occidatur vel occidat. occidit. qꝛ abſolute non vult occidere. vlt tñ occidere ne occidatur. ⁊ talis irregularis ē. 50. di. decre. De his clericis pro quibus. ⁊. c°. De his clericis qui i obſidionis. ſed cum talibus faciliter debet diſpenſari Illi etiā qui non voluntate. ſed caſu hominē occidunt ſi debitam diligentiam non adhibuerūt cōmittunt homicidium partim voluntariū inq̄ꝫtuꝫ voluntarie omiſerunt debitam diligentiam adhibere. ⁊ partim non volūtariū inquantuꝫ abſolute occidere non volebant. ⁊ talis irregularis eſt. 50. di. decre. De his clericis qui in. §. Si auteꝫ. ⁊. c° Eos vero. ⁊. c. Clerico. nec tñ reputandus eſt irregularis qui occidit. ſed etiam qui hoiem mutilat membro. di. 55ª. c°. vlt. talis. n. conditioni dei eſt inimicus. eadeꝫ di. Si quis abſciderit. non tñ ita grauis eſt irregularitas ceteris paribus. ſicut illa que per homicidium eſt contracta. Ad p^{m} in opp^{m} eſt dḋ ꝙ nō eſt ſimile de clericis veteris legis ⁊ noue. lex. n. vetus penam ſanguinis infligebat. quia erat lex timoris. non autem lex noua: qꝛ eſt lex amoris. Ad 2^{m} dḋ ꝙ ſm glo. ibidem illud verbum debet intelligi ſm rigorem canonicum quia talis miſericorditer toleratur. in quo notatur talis indigere diſpenſatione. q̄ꝫuis cum eo faciliṫ debeat diſpenſari. Vel pñt eſt dici ꝙ ille hoc fecerat in euitabili neceſſitate. ⁊ cum moderamine inculpate tutele. ſic autem hominem occidens nec peccatum nec irregularitateꝫ incurrit. Ad 3^{m} dicēdū ꝙ pro actu virtutis incurri pōt hec pena. q̄ ē irregularitas. quia per actū virtutis poteſt homo facere factum crudelitatem repreſentans. ꝓ qua repreſentatione eſt magis ineptus ad repreſentādum manſuetudinē. xp̄i. Ad 4^{m} dḋ. ꝙ in caſu p̄dicto homo non teneṫ ḋ neceſſitate occidere. quāuis poſſit tenetur tñ ſe defendere cum moderamine inculpate tutele. ⁊ ſi ex hoc mors alterius ſequatur nō imputatur ei ad peccatū. nec ad irregularitatis penam. ſi tamē ipſum percutiat vt occidat ⁊ mors ſequatur quāuis aliter ſe liberare nen poſſet irregularis eſt. ſed cum eo debet faciliter diſpenſari. Vnde dicitur extra de homicidio. Interfeciſti. ꝙ ſi preſbyter ſine odio liberando ſe ⁊ ſua furem vel latronem interfecerit non deponatur. tamen quandiu viuit penitentiam agat. in quo datur intelligi ipſum eſſe irregularem. non tamē irregularitatem graui. quod autem dictum

est ꝙ homo tenetur se defendere. non est intelligendum cum volẽs occidere ꝑsequitꝛ in ip̃o fidem vel bonos mores. tũc. n. melius facit mortem patientꝛ ꝓ xp̃o sustinẽdo ꝙ̃ se defendẽdo. vt ꝓbatꝛ exẽplo. s. Mauricij sociorũq; eius. Ad 5m dõ ꝙ h̃ intelligitur si iudex ip̃z grauius puniat ꝙ̃ nã querimonie requirat. Si. n. hõ ꝓponeret ꝑ hũc modũ. Ego ꝯqueror de isto. q̃ꝛ occidit patrẽ meũ. nõ tñ peto vt moriatꝛ. s; vt mihi de pecunia satisfaciat. ⁊ iudex querimonia ꝓbata ip̃m suspẽderet deponẽs querimoniam esset irregularis. q̃ꝛ si ille duri⁹ punitus sit ꝙ̃ nã petitiõis requirat. nõ tñ durius punitus est ꝙ̃ nã querimonie reqreret. si tñ aliqs rẽ suam repetens a latrone corã iudice seculari ꝙ̃ alr̃ rehabere nõ poterat nõ iponẽs illi latrociniũ. sed tñ affirmãs ⁊ ꝓbans rem suã illã esse si postea iudex inqrat ⁊ ueniat ꝙ ille q rem detinebat furtiue eã accepat ⁊ eum suspẽdat. ille q rem suã repetiuit irregularis nõ est. q̃ꝛ iudex ad plus ꝓcessit ex officio suo ꝙ̃ nã querionie reqreret. Ad 6m dõ ꝙ h̃ itelligẽdum est qñ homo dat opam rei licite. ⁊ adhibet oẽm diligentiaz quam dz vt ꝑiculum homicidij euiteꝛ. Uñ decretalis illa loquitꝛ de quodã p̃sbytero q quẽdaz aduocauit i adiutoriũ ad edificatõez ecclie. ⁊ cũ p̃sbyt q° dã lignũ dissolueret ille hõ cũ ligno iuit i terrã ⁊ mõtuus fuit. q p̃sbyter alta voce ita vt oẽs itelligẽ poterãt p̃monuit circũstãtes vt oẽs sibi cauerẽt. vñ merito talr̃ñ fuit irreglaris. simr̃ mõ nec sacerdos pl̃sãs cãpanã ad missã. si cãpana cadat sup aliquẽ euntez sub cãpãili. ex̃ de homicidio. Joãnes sacerdos. Similr̃ nec aliqs ludẽs cũ alio hñte cultellũ ad latus. ⁊ ip̃m ꝓijciẽs ad terrã cadẽs sup eum impigat i cultellũ illi⁹. ⁊ ex hoc moriatꝛ ille q cultellũ portabat ñ est irregularis. ex̃ d̃ homicidio. Lator p̃ñtiuz. Ad vltimũ dõ ꝙ illud v̈bum itelligẽduz ẽ d̃ iputatione quo ad culpam ⁊ penã que nõ debeꝛ nisi culpe q̃lis pena nõ est irregularitas. vt supius dcm̃. ẽ. Audiui tñ quẽdã magr̃m dicẽtẽ etiã ebriũ occidẽtẽ irregularẽ nõ esse. ꝙ̃uis illud homicidiũ fuerit volũtariũ in sua cã. q̃ꝛ suus pot⁹ excessiuus non ordinabaꝛ ad homicidiũ. ⁊ dũ fecit fcm̃ vsu li. ar. carebat. S; ꝯ hãc opionem est directe decretũ ad ꝑtem ꝓam allegatũ. ⁊ illud qd̃ dic̃ Ph⁹. 3. ethi. c. 8. ꝙ ebrijs d̃bẽtur duplices icrepatiões. dñs est. n. eius qd̃ est non inebriari.

Articulus sextus.

c Onsequenter q̃ritꝛ de. 6°. p̃ncipali. Et circa h̃ q̃runtꝛ. 3a. Prio vtrũ ifames ifamia iuris ciuilis repellẽdi sint ẽt post pactã pniam ab ordinũ susceptiõe. 2° vtrꝝ ifames ifamia iuris canonici. 3° vtrꝝ infames ifamia facti.

p Rimo oñdo ꝙ ifames infamia iuris ciuilis nõ sint r̃pellẽdi ab ordinũ susceptiõe. q̃ꝛ ad iudicẽ tꝑalẽ nõ ꝑtinet statueꝛ penã eccl̃iasticã. s; repelli ab ordinũ susceptiõe est pena eccl̃iastica. g̊ ꝓp ifamiã iuris ciuilis nullus repellẽdus ẽ ab ordinũ susceptione. Item ꝯdẽnat⁹ d̃ furto ẽ ifamis ifamia iuris ciuilꝛ. Uñ dr̃. ff. de furtis. l. nõ põt. Nõ põt p̃ses ꝓuicie efficere vt furti dãnatũ nõ sequatꝛ ifamia. sed si talis emẽdeꝛ ⁊ fiat bonus homo. nõ vr̃. rõ q̃re repellendus sit ab ordinum susceptiõe. Cõtra ex̃ de testi. Testim̃m. in glo. dr̃ d̃ his q ꝯdẽnati sunt. de furto ⁊ silibus. q̃ꝛ l; aĩas ꝑ pniam saluare possum⁹. ifamiã. tñ abolere nõ possumus. ⁊ sic pnia non ꝓdest eis ꝙ̃tum ad h̃. q̃ꝛ act⁹ legitimi sunt ifamib⁹ interdicti.

Itẽ. 2. q. 3. Euphemiũ. §. Hic aũt colligitꝛ. dr̃ ꝙ illd̃ Gelasij ⁊ Stephani. ꝙ̃ꝙ̃ aĩas ꝑ pniam saluarꝛ possimus. ifamiã tñ abolere nõ possum⁹. ⁊ sub nota ꝑpetue ifamie ad pniam suscipim⁹. d̃ illis itelligitꝛ qbus ꝑ ciuilem iudicẽ ifamia irrogatꝛ. ex h̃ arguo vt p̃us. Rñdeo ꝙ sic̃ fama ẽ illese dignitatis stat⁹ vita ⁊ moribus ꝯprobatus. sic ifamia est ꝙ̃tum ad vitam ⁊ mores lese dignitatis stat⁹. ⁊ si sic effect⁹ iuris dr̃ ifamia iuris siue ꝯhatꝛ ip̃o fcõ siue irrogetur ꝑ sñiam. Quo viso sciẽdũ ꝙ qdam sunt infames fm canones q nõ sunt ifames fm leges. ⁊ aliq ifames fm leges q nõ sunt infames fm canones. 6. q. p̃ma. Oẽs vero in glo. sed vt i plurib⁹. Oẽs ifames fm leges sunt ifames fm canones. Uñ in p̃dcõ. c. dr̃ i tex. sic. Oẽs infames esse dicim⁹ quos leges seculi ifames appellãt. dico ergo ꝙ ifames ifamia iuris ciuilis hoc vltimo modo siue erogeꝛ per sñiam siue ꝯtrahatur ipso facto. nisi restituti fuerint in integrum ab illo qui potest sunt ipso iure priuati actib⁹ legitimis. vnde repellendi sunt non tm̃ ab ordinũ susceptione. sed ab accusatiõe ⁊ testificatione etiaz post peractam pniaz de illo crimine ꝓ quo fci sunt ifames. cuius ratio est. q̃ꝛ ea ꝓpter que iura ciuilia ⁊ canonica concorditer iudicãt aliquẽ esse ifamem reddunt eum opprobriosum in vilem ⁊ reputatiõe hoium ꝙ̃uis egerit pniam. ⁊ sic dicitur extra de excess. prela. Inter dilectos. ꝑsonis vilibus ⁊ idignis porte dignitatis patere non debent. quandoq; tamẽ ꝓpter criminis enormitatem. vt est crimen symonie. ⁊ alia crimia excepta criminosi testes recipiuntꝛ de eqtate. vñ cũ d̃ illo crie ciuilr̃ agitꝛ nõ recipiuntur tamen simpliciter. sed cum alijs ãminiculis. ⁊ cum ꝑsona contra quam inducuntur est male fame. extra de symonia. Per tuas. Ad p̃m in oppm dõ ꝙ ꝓcedit de infamibus ifamia iuris ciuilis tm̃. Ad 2m dõ ꝙ minor est falsa vt pater ex dictis i corpore questiõis. Ad p̃m ad ꝑtem aliã dõ ꝙ non est intelligendũ per illam glo. ꝙ papa nõ possit ifamatum clericum restituere fame. q̃ꝛ cõtrarium hr̃ expresse. 2. q. 3. Euphemiũ. §. Hinc colligitꝛ. ibi eni dr̃ ꝙ hic colligitꝛ clericoꝝ ifamiã ꝑ Romanũ põtificem aboleri posse. Potest etiã vt volunt aliqui ⁊ ꝓbabiliter abolere infamiã laicoꝝ etiã ꝑ ciuilez iudicẽ irrogatã. Unde illud verbum. Alias ꝑ pniam saluare possumus. infamiã tñ abolere nõ possum⁹. sic exponẽdum est. Nõ possumus. s. per pniam. possumus tñ ꝑ restitutionẽ in itegrũ. ⁊ hanc expositionem tangit glo. ibidem ꝙ aũt p̃nceps possit a laico p̃dictam ifamiã tollere ꝑ restitutionẽ in itegruz habes eadẽ. q. Si quez penituerit. §. Notãdũ quoq;. circa finẽ. ⁊ ibidẽ etiã habes restituẽdi formã q̃ est hec. Restituo te in itegrũ honoribus. ⁊ ordini tuo. ⁊ omnibus ceteris.

s Ecundo queritꝛ vtrum infames infamia iuris canonici repellẽdi sint ẽt post pactã pniam ab ordinum susceptiõe. Et videtꝛ ꝙ nõ. ex̃ d̃ testibus. Non dz in glo. dr̃ ꝙ testimonium. in criminali accusatio. ⁊ ordinum susceptio pari passu incedunt.

ſed infames ĩfamia canonica poſt pactã pniaȝ pñt
teſtificari in crĩali ⁊ accuſare. qđ ꝓbo. qꝛ vt hr̃. 6. q.
j. Oẽs vo. in glo. Infamia canonica abolet̃ ꝑ pniaȝ
ğ tales poſt pactã pniam nõ ſunt repellẽdi ab ordi-
nũ ſuſceptiõe. Itẽ ea. q. Illi q. vbi dr̃ de talib⁹ ꝙ ĩ-
famia ſunt notati añq̃ȝ ſacerdotali auctoritate ſanẽ
tur. ğ vr̃ ꝙ poſt pniam ceſſant eſſe ĩfames. ⁊ ſi ſic. ñ
ſunt a ſuſceptiõe ordinũ repellẽdi.. Cõtra ĩfamis
ꝑꝑ ꝑiurium ĩfamis ẽ ĩfamia iuris canonici. ⁊ tamẽ
emẽdat⁹ de tali crĩe nõ admittit̃ ad teſtimᵐ nec in
cã crimĩali nec ĩ cã ciuili. ex̃ de teſtib⁹. Teſtimoniũ.
ĩ tex. ⁊ in glo. ğ nec admittẽdus ẽ ad ordinũ ſuſcep-
tõem. qꝛ vt dr̃ ſuꝑ idem caᵐ. ĩ glo. In nullo dȝ va-
cillare opĩo ordinãdi. Iteȝ ĩfamis ĩfamia iuris ca
nonici q̃ȝuis emẽdat⁹ nõ recipit̃ ad teſtificãduȝ ĩ cã
crĩali. ſed vt ſuꝑi⁹ dcm̃ eſt. Teſtimoniũ in crimĩali.
⁊ accuſatio. ⁊ ordinũ ſuſceptio pari paſſu ĩcedũt. ğ ĩ
famis ĩfamia iuris canonici repellẽdus eſt ẽt poſt
pactã pniam ab ordinũ ſuſceptione. Rñdeo ꝙ ĩfa
mes ĩfamia iuris canonici. q tñ nõ ſunt ĩfames ĩfa-
mia iuris ciuilis aut ꝯtrerũt illã ipſo iure. aut eis eſt
ꝑ ſniam diffinitiuã irrogata a iudice. Si. 2°. mõ. nõ
credo ꝙ ꝑ pniam aboleat̃ ĩfamia. ita vt ď iure poſ-
ſint ordinari. ſed oȝ eam aboleri ꝑ reſtitutõem ĩ ite
grum ab illo q hɜ põt. ſi aũt ĩfames illã ĩfamiã ĩcurre
rũt ipõ iure. aut eam ĩcurrerũt ꝑ aliqđ illoꝝ pccõꝝ
mortaliũ quoꝝ nullũ ĩducit depoſitõem. aut ꝑ aliqđ
illoꝝ q ĩducũt depõneȝ. nec tñ ꝑꝑ illa ĩcurrit̃ ĩfamia
ſm iura ciuilia. Qđ aũt diſtictio ſit rõabilis vr̃. qꝛ
ꝑ quodlȝ pccm̃ mortale ĩcurrit̃ aliqua ĩfamia ſm ca
nones. 6. q. j. Oẽs vo. ĩ glo. ⁊. c. ſequẽti. ĩ tex. tñ non
oẽ pccm̃ mortale qđ hõ cõmittit poſt ſui ꝓmotõem
ĩducit iam ꝓmoti depoſitõem. vt tenet ⁊ ꝓbat dñs
Hoſtiẽ. ĩ ſũma. c. de accu. vbi declarat qs ſit effcũs
accuſatiõis. nõ oẽ ẽt mortale pccm̃ qđ ſm canones
ĩducit depoſitõem eſt tale ꝙ ꝑ ipm ꝯhatur ciuilis ĩ
famia. qđ patet ſi diligẽter cõſiderẽtur crĩa ꝑ q̃ ꝯhi
tur ciuilis ĩfamia q̃ ponit̃. ff. De his q notãtur ĩfa-
mia. ⁊ crimia q̃ ſm canões ďpoſitõem ĩducũt. quo-
rum multa refert dñs Hoſtiẽ. ĩ titulo ſupradcõ. dñt
ğ aliqui ꝙ illi q ĩfamiã ſm canones ĩcurrũt ipſo iur̃
ꝑ aliqđ pccõꝝ illoꝝ mortaliũ. quoꝝ nullũ ĩducit de-
põem nõ ſunt poſt pactã pniam verã ⁊ legitime ſȝ
iura ꝓbatã repellẽdi ab ordinũ ſuſceptiõe. nec etiã
ab accuſatiõe ⁊ teſtificatiõe. nec ĩ ciuili neq̃ȝ in crĩa
li. qꝛ quaſi iã noui hoĩes effci ſunt. Aliq tñ dñt ta-
les eſſe repellẽdos ab ordinũ ſuſceptiõe. accuſatio
ne. ⁊ teſtificatiõe ĩ crĩali cã. q̃ȝuis nõ ĩ ciuili vel crĩa
li. cũ ciuilr̃ agit̃ ⁊ de talib⁹ criminib⁹ agit̃ dñt debe
re ĩtelligi. qꝛ dr̃ in illa decretali. Teſtimᵐ. qđ decla
rãt ꝑ hɜ. ꝙ poſtq̃ȝ dixit. Si vo ſit emẽdat⁹ de crĩe. ſta
tiȝ ſubiũgit. Et cũ nõ comitet̃ ĩfamia. ⁊ hi dñt infa
miã q̃ totalr̃ ꝑ pniam abolet̃ eſſe illã q̃ ꝯhitur tm̃ ꝑ
crimẽ occultũ. de quo nulla eſt ĩfamia fci. nec ꝓbari
põt. ſed hɜ alijs nõ vr̃. qꝛ ab illis pccĩs de qb⁹ loqtur
illa decretalis. Teſtimᵐ excipit ꝑiuriũ qđ ẽ tale cri
mẽ qđ ĩducit depõem. ⁊ p̃terea iura dñt ⁊ doctores
iuris ꝙ pniaꝑ quã abolet̃ ĩfamia quã iura dñt ꝑ pe
nitẽtiã aboleri ꝓbãda eſt ꝑ ſacerdotẽ. Illa aũt que ẽ
tãtũ de occulto crimĩe ꝓbatiõe nõ ĩdiget. Vñ illud
vbũ: Et cũ nõ comitet̃ ĩfamia. ĩtelligẽdũ eſt ſm eos
de ĩfamia ciuili. vel de ĩfamia facti. Illi aũt q ipſo
iure ſm canones ĩcurrũt ĩfamiã ꝑ aliqđ illoꝝ crimi
nũ que depõem ĩducunt. ꝑ que tñ nõ ꝯhit̃ infamia
ſm iura ciuilia q̃ȝuis eoꝝ ĩfamia ꝑ pniam r̃moueatur
quo ad hɜ ꝙ pñt admitti ad accuſãdũ ⁊ teſtificã-
dum ĩ cã ciuili aut ĩ crĩali. cum ciuilr̃ agit̃. nõ tñ ad
hɜ debẽt admitti ĩ cã crĩali. cum crĩaliter agit̃. ex̃ de
teſti. Teſtimᵐ. nec ẽt ad ordinũ ſuſceptionẽ. nõ. n.
decet vt q ab accuſatiõe ⁊ teſtificatiõe tali repellit̃
ad ordinũ ſuſceptõeȝ admittat̃. cũ dignior ⁊ hono-
rabilior act⁹ ſit ordines ſuſcipere ⁊ ĩ eis ſubmiſtrat̃
q̃ȝ accuſare vel teſtificari. Vñ ordinãdi ſine q̃cũq̃ȝ
nota ĩfamie debẽt eſſe. Ad p̃ᵐ in oppᵐ dđ ꝙ infa
mia canonica de qua dr̃. 6. q. j. Oẽs vo. in glo. ⁊. c.
ſequẽti. in tex. ⁊ ĩ glo. qđ abolet̃ ꝑ pniam ĩcurritur ꝑ
aliqđ mortale pccm̃ de quo nõ eſt pccõr ꝑ ſniam cõ
dẽnat⁹. nec ĩducit depõem. aut ſi depõem inducit.
tñ occultũ eſt. ita vt ꝯ pccõrem ꝓbari nõ poſſit. nec
ď hoc ẽ orta ꝯ pccõrem aliqua ĩfamia facti. ⁊ ꝙ talis
crimĩoſus actibus legitimis reſtituat̃ ꝑ pniam. ha-
bes exp̃ſſum ex̃ de temporib⁹ ordinãdoꝝ. cap. vlti.
Ex dictis pȝ qd dici debeat ad 2ᵐ. Ad p̃ᵐ ad ꝑ-
tem ſam dicẽdum ꝙ emendatus ď crimine ſi eum
poſt pniam comitet̃ ĩfamia non eſt recipiendus in
teſtem. nec in cauſa crimĩali. nec in ciuili. ſed qui ꝑ
iurat ſciẽter ⁊ ex ďliberatione infamis eſt infamia
iuris. extra de teſti. Teſtimonium. ĩ glo. ⁊. C. ď trã-
ſactionibus. Si quis maior. ⁊. 6. q. j. Infames. ta-
lis autem ĩfamie nota nõ aboletur per pniam. ⁊ hɜ
rationabile eſt. cum. n. vt dicit Apoſtolus. ad He-
bre. 6. Omnis ꝯtrouerſie hoĩum finis ad cõfirma-
tionem ſit iuramẽtũ. periuro porte dignitatis clau
di debent quouſq̃ȝ ab illo qui poteſt in ĩtegrũ fuerit
reſtitutus. ⁊ preterea de illo qui conuictus ẽ ſemel
ſcienter periuraſſe preſumitur ꝙ alia vice faciliter
ꝑiuraret. tũ ꝓpter lubricitatẽ ligue. tũ qꝛ p̃ſumit̃ ĩcõ
ſtãs in veritatis ꝯfeſſiõe.

t [T]Ertio querit̃ vtrũ infamis infa-
mia facti ſit repellẽ
dus ab ordinum ſuſceptiõe. Et videt̃ ꝙ ñ.
quia illud quod nõ ꝓhibet officij executionem. non
videt̃ ꝓhibere ordinis ſuſceptõem. ſed infamia fa
cti nõ ꝓhibet officij prelationis executõeȝ. quod ꝓ-
bo quia vt dr̃ extra de teſtibus. Non debet in glo.
Cum aliquis eſt accuſatus de crimine ſtatim gra-
uata eſt opinio eius. ⁊ tamẽ vt poſtea ĩ eadem glo.
dr̃. Pendente accuſatione remanet in officio ſuo.
⁊ interim ſubditi ei obedire tenentur. Et hoc ideȝ
habet̃ extra de accuſationibus. Olim. ergo ĩfamia
fci non videt̃ ꝓhibere ordinis ſuſceptionẽ. Item
infamis nõ eſt ipſo facto ſuſpẽſus ab officij execu-
tione. extra de purgatione canonica. Inter ſollici-
tudines. vbi dr̃. ꝙ eccleſiaſtica ꝯſtitutio tales ab of
ficio docet ſuſpẽdendos. ergo a ſimili tales nõ ſũt
ipſo fcõ illegitimi ad ordinum ſuſceptionem. Itẽ
propter infamiam facti nullus dȝ perpetuo repel-
li ab ordinum ſuſceptione. ſed ſi ꝓpter infamiã fa-
cti aliquis eſſet repellendus ab ordinum ſuſceptio
ne eſſet perpetuo repellẽdus. qꝛ vt dr̃ extra de pur
gatione canonica. Ex tuarum. in glo. Infamiaȝ fa-
cti omnino remouere ſolius dei eſt. ergo infamis
infamia facti tantum nõ eſt repellendus ab ordinũ
ſuſceptiõe. Cõtra accuſatus de crimine. qꝛ pẽden
te ſua accuſatiõe grauata eſt ei⁹ opĩo repellẽdus ẽ a
ꝓmotiõe ſua accuſatiõe durãte. extra de accuſatio
nibus. Omnipotẽs deus. in tex. ⁊ in glo. ğ per infa
miam facti repellẽdus eſt hõ ab ordinũ ſuſceptiõe.

Item ex̄ de testi. Non dꝫ. accuſati niſi ṗus ſe ꝓbauerint inocentes ab accuſatiōe ⁊ ſuſceptiōe ordinū repellant̄. hoc aūt nō eſt niſi q2 an̄ ſuā purgationem ſunt infames īfamia facti. g̊ ꝓpter infamiā facti repellēdus eſt homo ab ordinū ſuſceptiōe. Itē ſi aliquis ꝯdēnatus eſt ꝺ crimīe ⁊ appellet. pēdente appellatiōe nō recipetur ad teſtificādū in caſu criminali. ex̄ ꝺ teſti. Nō dꝫ. in glo. hoc aūt nō vr̄ eſſe niſi ꝓpter īfamiā facti. ſed dr̄ eadē glo. Teſtimoniū. ī criminali accuſatio ⁊ ordinū ſuſceptio pari paſſu incedūt. ergo īfamatus īfamia facti eſt ab ordinū ſuſceptiōe repellēdus. Rn̄deo ꝙ īfames infamia facti ſunt īfames quoꝝ apud multos bonos ⁊ graues ſuper aliquo crimīe vel ꝑlib' grauata eſt opinio. infamiā aūt nō faciūt dicta paucoꝝ nec multaꝝ leuiū ꝑſonaꝝ dum tn̄ apud bonos ⁊ graues leſa opinio nō exiſtat. dico g̊ ꝙ q̄ꝫuis īfamib' infamia iuris ſiue ſit irrogata ꝑ ſnīam diffinitiuā. ſiue ꝯcta ꝑ aliquod illoꝝ criminū ꝓpter q̄ iura ciuilia ⁊ canonica ꝯcordit̄ decernūt. ⁊ ꝓnūciant hoīem eſſe īfamē ipſo fcō act' legitimi ſint ip̄o iure īterdicti. tn̄ īfamib' infamia facti actus legitimi nō ſunt īterdicti ip̄o iure. vt pꝫ ꝑ iura allegata ī duob' p̄mis argumētis ad ꝑtē primā. ⁊ ēt ꝑ illud qꝺ hr̄ ex̄ ꝺ purgatiōe cano. Si qs p̄ſbyter. nō eſt. n. tā grauis īfamia fcī ſīc īfamia iuris ⁊ p̄terea qn̄qꝫ infamātur aliq īfamia fcī ſine ſua culpa. q2 tn̄ illa īfamia aliquā facit p̄ſumptionē ꝯ infamatū. iō illis actus legitimi ſunt īterdicti quouſqꝫ ſuā īfamiā aboleuerit ꝑ canonicā purgationē. Illa. enī īfamia fcī q̄ magis ꝓprie dr̄ īfamatio. ⁊ ꝑ quam magis ꝓp̄e dr̄ hō īfamatus q̄ꝫ īfamis abolet̄ purgatiōe q̄ꝫtū iuris eſt. 15ª. q. 5. De crimīe. ⁊ ex̄ ꝺ purgatiōe cano. Ex tuaꝝ. Vn̄ poſt talē purgationē nō ſūt repellēdi ab ordinū ſuſceptiōe q̄ꝫuis frequēter non obſtāte canonica purgatiōe remaneat fama ei' leſa in hoīum opiniōe ſeu reputatiōe. Duo p̄ma argª ad ꝑtē p̄mā nō plus ꝯcludūt niſi ꝙ īfamib' infamia fcī tm̄ act' legitimi nō ſunt īterdicti ipſo iure. ⁊ h̄ eſt ꝯceſſum. Vn̄ ſi tales ordinarent̄ nō eſſent ſuſpenſi ip̄o iure ab executiōe ſuoꝝ ordinū. gr̄a tn̄ forme nō multū cogerent. q2 multa īpediūt ꝓmouēdum q̄ nō deijciūt iā ꝓmotū. Ad 3m cū dr̄ ꝙ īfamiā fcī remouere ſolius dei eſt ⁊c. ītelligēdū ē ꝑ ꝯꝑatiōnē ad hominū opinionē ſeu reputationē. q2 q̄ꝫtū ad ius pertinet remouet̄ ꝑ canonicā purgationē. ita vt ꝓpter p̄dictā īfamiā a nullo actu legitimo ſit repellēdus.

Ar. ad ꝑtem ſcdām ꝯcludūt ꝙ hō ꝑ ꝑ īfamiā fcī n̄ repellēdus eſt ab ordinū ſuſceptiōe quouſqꝫ ſe canonice purgauerit. qꝺ ꝯcedo. q2 talib' act' legitimi īterdcī ſunt. accuſati tn̄ ꝺ crimine pēdēte ſua accuſatiōe. ⁊ illi q de crīe ꝯdēnati ſunt ⁊ ab iniqua ſnīa appellauerint pēdēte ſua appellatiōe nō ſunt repellēdi ab accuſatiōe ⁊ teſtificatiōe ī cā ciuili vel crimiali cū ciuiliter agit̄. Si de crimīe ꝺ quo ſunt accuſati emēdati ſunt. ex̄ ꝺ teſti. Nō dꝫ in tex. ſꝫ exp̄ſſius in glo. Illi ēt quoꝝ grauata eſt opio ꝓ eo ꝙ qn̄qꝫ ꝑ exceptionē fuerūt a teſtificādo repulſi nō ſunt repellendi ab accuſatiōe vel teſtificatiōe ī cā ciuili vel criali cū ciuilit̄ agit̄ ſi ꝺ crīe ſunt emēdati. ſ. e. ti. Teſtimm. ī tex. ⁊ ī glo. ſatis ſufficiēter pn̄t ꝓbare ſe emēdatos ꝑ ſacerdotē ſuū q ꝺ ipſis dꝫ teſtimm ꝓhibere. vt dr̄ ī gl. p̄dcā. ⁊ arm ad h̄ infra ꝺ ſymonia. Nemo. qꝺ nō credo ſic debere ītelligi ꝙ ſacerdos ēt īduct' in teſtē ⁊ req̄ſitus ab illo q ſe vult ꝓbare ꝺ crīe fidelr̄ emēdatum ꝺbeat dicere ꝙ talis ſibi ꝺ illo crimīe fideliter ꝯfeſſus eſt ⁊ ꝑniam egit. ſꝫ pōt ⁊ dꝫ dicere ꝙ credit eū eſſe bonū hoīem. ⁊ ꝙ neſcit nec credit eū eē culpabilē de illo crimine.

C Irca lr̄am Ep̄s degradat' nō hꝫ ꝑtātē largiēdi ſacros ordines qd aūt ꝺ h̄ tenēdū ſit ī q̄ōnib' dcm̄ eſt. Eoꝝ ꝯſecratio oīo irrita eſt. h̄ dr̄ ꝺ illis q ſe ſciēter ⁊ volūtarie fecerūt ordīari a ſymoniacis. quoꝝ ordiatō irrita eſt q̄ꝫtū ad executionē. q2 ꝺ ꝯſuetudine cū talib' nō diſpēſat̄. maxie ſi cū h̄ ē ſymonia ex ꝑte illi' q ordinat̄. Nota v̄ſus in qb' ꝯtinētur caſus qdā ī qb' ꝺ ꝯſuetudīe nō diſpēſat̄. Siue bis ordo dat̄. ſeu bap' repetat̄. Vel ſi p̄ſtet̄ vt vtrūqꝫ ſymon operet̄. Seu ꝙ v̄tatur fidei ſtatus ordo petat̄. Vt diſpēſet̄ ſpes irrita ꝓrſus habet̄. Quiſqs hoꝝ alteꝝ vēdit ſine quo alteꝝ nō habet̄ neutrū invēditū derelinqt.

Cōtra ī q̄ōnib' viſum eſt ius p̄ronat' nō dꝫ vēdi. ⁊ tn̄ trāſit cū vēdit̄ villa vel caſtrū niſi excipiatur.

Rn̄deo. verbum magr̄i nō eſt ītelligendum ꝺ vēditiōe temporalium cū quibus trāſit aliquid ſp̄ūalibus ānexum. vt ius p̄ronatus. Sed ꝺ vēditione temporaliū que ordinātur ad ſp̄ūalia ⁊ ea ꝯſequunt̄ qꝺ pꝫ q2 verbum magiſtri ſumptum eſt ex decreto Paſcalis pape. j. q. 3. Si qs obiecerit. vbi p̄dict' papa loquit̄ contra illos q emunt redditus eccl̄ie. qui de iure conſequūtur illum. ſeu debētur illi qui ordinatur illi eccl̄ie in p̄latum. nec ius percipiendi illos redditus alij de iure pōt deuenire q̄ꝫ prelato. alias expoſitiones verbi p̄dicti inuenies in glo. ſuper allegatum decretū. Nota hic ꝙ ius patronatus trāſfert̄ venditiōe. vt ſuperius habitū eſt ī q̄ōnibus ⁊ ſucceſſiōe. extra de iure patronat'. c. j. ⁊ c. In qbuſdam. ⁊ ꝑmutatiōe. 16. q. vlti. Nemini regū ⁊ donatione. de conſenſu ep̄i facta. ex̄ ꝺ iure patrona. Nullus. Vnde verſus. Iura patronatus tranſire facit nouus heres. Res permutata. donatō. vēditioqꝫ. ſymoniacos damnatos ac deponendos. ⁊c. Huic pene nō ſubduntur qui pactionem reuocant efficaciter ⁊ fideliter re integra. quia q̄ꝫuis tales pactum fecerit illicitū. ⁊ in hoc peccauerit. tn̄ n̄ ꝓceditur a pacti effectum. nec etiam ille vt ſymoniacus irregularitatem incurrit ſcd̄m iudiciū conſciētie. ꝙ q̄ꝫuis pactum fecerit patri pro dando beneficio eccleſiaſtico filio hoc pactum ignoranti. vel ꝓ adiuuando ipſum vel ſibi conferatur. ⁊ poſtea pactum obliuioni tradens dat illi eidem illud beneficium pure intuitu pietatis vel ipſum adiuuet vt ꝯferatur eidem. niſi ex poſt facto illud quod ī pacto fuerat poſitum ſcienter recipiat. quia talis ſcd̄m diuinum iudicium interpretatiue receſſit a pacto re integra. nec ille tāq̄ꝫ ſymoniacus irregularitatē incurrit. qui patri alicuius clerici ꝓmittit adiuuare filium ſuū ſi ipſe pater deſiſtat a cōmittēdo aliquod pactū quod cōmitter̄ ītēdebat. nec clericus ꝑ adiutorium tale beneficiū aſſecutus tenet̄ ad illius beneficij reſignationē poſtq̄ꝫ ſibi ꝯſtiterit ſe per ſupradictum modum beneficium aſſecutū p̄dicta enim pactio quam ille qui ipſum adiuuit fecit cum eius patre. non videtur illicita fuiſſe cum etiā prelato licitum ſit alicui dicere. Promitto tibi ꝙ ego tibi ꝓuidebo de beneficio competenti. ſi mala opera declinando. ⁊ bona opera faciendo te beneficio eccleſiaſtico reddideris dignum. talis enim cōditio eſt

ad honorem ꝛ reuerentiã dei. nec ꝑ talez ꝯditionẽ obligaẗ ħ suscepturus bñficiũ ad aliqđ ad qđ alias nõ esset obligatꝰ. vñ ꝑ supradictã ꝓmissionẽ ꝑlatus nõ tñ obligat susceptuꝝ bñficiũ quẽ iducit ad faciendũ illud qđ teneẗ facere ꝑ legẽ diuinã. A ꝓprio gradu decidãt. ħ dr̃ de symoniacis symoniace ordinatis vel ordinatoribꝰ q̄ ẜm canones a ꝓprio gradu đcidũt. s. q̃ʒtũ ad executionẽ q̃ʒuis ẜm rem retineant caracterẽ ꝛ gradũ. Subdiaconꝰ nõ ordinaẗ añ. 14. ãnos. Hoc dr̃ ẜm antiq iura. q2 mõ nõ dʒ ordinari añ. 20. decre. 77°. di. Subdiaconꝰ nec ꝑsbyter añ. 30. ħ mõ nõ teneẗ. põt. n. ordinari ꝑsbyter. 25. ãnoꝝ ex̃ đ elec. Cũ in i ꝯctis. §. Jferiora. Epi tñ nõ ꝓmouere debẽt nisi trigesimũ ãnum ꝯpleuerit. vt hr̃ in decre. ꝑdicta.

Di. xxvj.

c Um alia sacra. ꝛc̃. Supius đterminauit magr̃ đ bap°. ꝯfirmatiõe euchꝭpnia. extrema vnctione. ꝛ ordine. Hic deẗminat de mr̃imonio. ꝛ diuidiẗ in ptes. 4. P° deẗmiauit de mr̃imonio quo ad cãm formalẽ. 2°. quo ad efficiẽtẽ di. seq̃nti ibi. Post ħ. 3°. quo ad finalez q̃ ꝯsistit i bonis mr̃imonij. 31. di. ibi. Post ħ đ bonis. 4°. quo ad cãm mãlẽ. ħ est de ꝑsonis ꝯhẽtibꝰ. di. 34. ibi. Nũc supest. Pª in tres. P° agiẗ đ matrimonij istitutiõe. 2°. đ eius honestate ibi. Fuerunt. 3°. đ eius significatiõe ibi. Cũ igiẗ.

Articulus primus.

e Jrca hanc di. querẽdũ est ꝑncipalit đ. 4. P° đ matrimonij istitutiõe. 2° đ eiꝰ honestate. 3° đ eiꝰ oblãtiõe. 4° de eius q̃dditate. Circa pm queruñẗ. 3. Prio vtrũ mr̃imoniũ sit de iure nãe. 2° vtꝝ fuerit istitutũ añ ꝑccm̃. 3° vtꝝ institutũ a deo imediate.

p Rimo oñdo ꝙ mr̃imoniũ nõ sit de iure nãe. Qđ ẽ a volũtate nõ ẽ a nã. q2 qđ ẽ a volũtate aliquo mõ ẽ ab itellectu. Et phꝰ. 2°. phisi. itellectũ distinguit ꝯ nãm. sed mr̃imoniũ nõ ẽ sine ꝯsensu volũtatis. g̊ ñ est đ iure nãe. Jtẽ Tullius circa ꝑncipiũ rhetorice dic̃ ꝙ fuit quoddã tp̃s i quo nemo nuptias legitias nec certos q̃sq̃ʒ aspexerat liberos. sʒ vt dr̃ đcre. di. 5ª. circa ꝑncipiũ. Jus nãle cepit ab exordio rõnalis creature. nec variaẗ tꝑe. g̊ mr̃imoniũ cũ sit legitia ꝯiunctio maris ꝛ femine. nõ est đ iure nãe. Jtẽ di. 8. in ꝑn°. Naturˀ iure oĩa sunt coĩa oĩbꝰ. sʒ ꝑ mr̃imoniũ ẽ appropriatio mulieris ad viꝝ. ꝛ ecõuerso. g̊ ñ est de iure nãe. Cõtra Phꝰ. p°. politi. c. j. dic̃ masculũ ꝛ feminã nõ sine iuicẽ possibiles esse gñatiõis gr̃a. ꝛ ħ nõ est ex electiõe sed sic̃ i alijs aĩalibꝰ ꝛ plantis nãle appetere q̃le ipꝫ. tale đlinq̃re alteꝝ. Jtez. ff. đ iustitia ꝛ iure. l. j. §. Jus nãle est qđ nã oĩa aĩalia docuit. ꝛ paꝝ post. Hinc đscẽdit maris atq̃ʒ femie ꝯiugatio q̃ʒ nos mr̃imoniũ appellamꝰ. Rñdeo ꝙ aliq̃d dr̃ esse đ iure nãe duplr̃. Uno mõ illud qđ cãtur ex nãli nccĩte nõ coop̃ante volũtate nisi illius q̃ nãm istituit. ꝛ sic dicimꝰ ꝙ đ iure nãe ignis est ascẽdere sursum. ꝛ sic mr̃imoniũ non est đ iure nature. Alio mõ dr̃ ẽẽ de iure nature illud ad qđ nã iclinat q̃ʒuis ꝑ li. ar. ꝑficiaẗ ẜm quẽ modũ actꝰ virtutũ dicũtur đ iure nãe. ꝛ sic mr̃imoniũ est de iure nãe. q2 ad ipm̃ iclinat nã generis ꝛ spẽi ꝑ ꝯꝑatione ad ꝑncipalẽ eiꝰ finẽ. q est bonũ ꝓlis. ꝛ ꝑ ꝯꝑatione ad secũdariũ q est mutuũ obsequm in rebꝰ domesticis. Qđ autẽ nã generis ad ħ aliquo mõ iclinet đclaro sic. Procreatio filioꝝ coĩs oĩbꝰ aĩalibꝰ q̃ʒuis ad ħ nõ iclinet vno mõ i oĩbꝰ. q2 q̃dã sunt aĩalia quoꝝ filij nati stati ꝑñt sibi victũ sufficienẗ q̃rere. vel ad quoꝝ sustẽtationẽ sufficit mater ꝑ se. ꝛ q̃ʒuis in istis nã iclinet ad coitũ. nõ est tñ in istis deẗminatio masculi ad feminã. Jn illis aũt i q̃bꝰ filij indigẽt sustẽtatiõe vtriusq̃ʒ parẽtis vsq̃ʒ ad paucũ tp̃s est ꝑ nãm đterminata ꝯiunctio masculi ad feminã vsq̃ʒ ad paucũ tẽpꝰ. vt pʒ in q̃busdã auibꝰ. Filij aũt hoium idigent cura vtriusq̃ʒ parẽtis vsq̃ʒ ad magnũ tp̃s. ꝛ iđ in hoibus nã incliat ad đterminatã ꝯiunctionez maris ꝛ feie vsq̃ʒ ad magnũ tp̃s. q2 tñ ex ħ nõ posset ꝯcludi ꝙ nã generis iclinaret ad iseꝑabilẽ ꝯiũctionẽ ꝑ totã vitã iđ nã generis nõ ita ꝑfecte iclinat ad mr̃imoniũ sic nã spẽi q̃ ꝯuenit hoi sub rõne q̃ est hõ. ꝙ aũt ad hoc iclinet nã spẽi ꝛ ꝑfectius q̃ʒ natura generis. đclaro sic. Jus nature dcm̃ a nã humane spẽi ẽ qđ rõ nãlis hois ꝯstituit. nãlis aũt hois rõ nõ tm̃ dictat filioꝝ ꝓcreationẽ. sʒ ẽt educatõem ꝛ istructionẽ. vñ ẜʒ phm 8. ethi. c. ii. Filij habẽt a parẽtibꝰ esse. nutrimẽtum. ꝛ disciplinã. disciplia aũt parẽtũ vt in ꝑl̃ibꝰ indigẽt filij ꝑ totã parẽtũ vitam. nõ possent aũt ꝯmode filij sic instrui nisi certos haberẽt parẽtes. ꝛ nisi esset indissolubilis obligatio viri ad mulierẽ. Si. n. essẽt parẽtes certi. nõ tñ obligati ad inuicẽ per totam vitam nõ esset eoꝝ tam ꝑfecta ꝛ diligens sollicitudo circa ꝓlis educationẽ ꝛ istructionẽ. vñ videmus ꝙ nati de fornicatiõe q̃ʒuis certos habeant parentes tñ ab eis vt plurimum negliguñẗ. ꝛ ideo naturalis ratio dictat debere esse obligationem determinati viri ad determinatam mulierem idissolubiliter ꝑ totam vitam que obligatio est ꝑ matrimonium. ꝙ aũt ad mr̃imonium incliner natura ꝑ comparationẽ ad secũdarium eius finez q est mutuũ obseqũ manifestari põt sic. homines in defectibus ꝛ perfectionibus se habent inter se sicut excedẽtes ꝛ excessi. ꝛ ideo dictat naturale rõnis iudicium deberˀ homines simul cohabitare vt mutuo sibi inuicẽ suppleant defectus. quapropter dicit Phꝰ. p°. polit. c. 2. ꝙ eoꝝ que natura ciuitas est. ꝛ ꝙ homo natura ciuile animal est. Et infra. e. c. dicit ꝙ ꝑ nãm est impetus in hoibus ad talem coitatẽ. que dicta cõcordant aplõ dicẽti ad Gal̃. 6. Alter alteriꝰ onera portate. Sil̃i modo dici potest ꝙ cũ in rebꝰ domesticis quedam magis conueniant viro q̃ʒ mulieri. ꝛ quedam mulieri q̃ʒ viro. naturalis rõ dictat. non tantum cohabitationem viri ꝛ mulieris i vna domo vt suos defectꝰ mutuo suppleant. sed etiam cohabitationem per totam vitam indissolubilem vt libẽtiꝰ ꝛ fideliꝰ sibi iuicẽ subueniãt. vñ phꝰ. 8. ethi. c. 12. Uiro ꝛ vxori aicitia vr̃ ẜʒ nãm existerˀ. hõ. n. nãle ꝯiugale. Ad pm in oppm dđ ꝙ illud arm nõ plus cõcludit nisi ꝙ mr̃imoniũ nõ est totalr̃ a natura. ꝛ hoc est verum quia per libeꝝ arbitrium. perficitur. vt enim inferius declarabitur ad hoc requiritur mutuus consensus libere voluntatis. Ad 2m dicendum ꝙ q̃ʒuis ius nature quantuʒ ad prima sua ꝑncipia ꝛ primas ꝯclusiões oĩbus habẽtibus vsum.

li.ar.notū sit.tñ q̄ztū ad ꝯclusiões remotas in mul-
tis oībus offuscatū fuit.ꝛ adhuc est mr̄imoniū aūt
fm ꝙ ē viri ꝛ mulieris ꝯiunctio idiuiduā vite con
suetudinē retinēs ē de remotis ꝯclusioib⁹ iuris na-
ture. Ad 3m dō ꝙ illud v̄bū itelligēdū est de posses
sioibus ordiatis ad vsum viri ꝛ mulieris.ꝛ ō coita
te q̄ztū ad vsum nō q̄ztū ad ꝓprietatē referendo ad
tp̄s nature lapse.ꝛ ꝙ h̄ ō mulierib⁹ itelligi nō debe
at pz.q: Ph⁹.2o.politi.c.j.q̄zuis ꝯcedat possessiões
debere esse coēs q̄ztū ad vsum.h̄ tñ de mulieribus
negat̄ ꝯriū dicētibus.Imponens ꝙ manifeste opa
v̄tutis tpantie interimūt.

s ECundo queritur vtꝝ matrimoniū fuerit isti-
tutū añ pccm̄.Et vr̄ ꝙ nō.Illud qđ ē de iur
nāe alia istitutiōe nō idiget.ſ3 mr̄imoniū est de iur
nāe.vt i p̄cedēti qōne hitū est.ğ ñ fuit istitutū. Itē
nō dz istitui medicia ꝓ illo statu in quo nō ē morb⁹.
ſ3 añ pccm̄ nullus erat morb⁹.ğ cū quodlz sacr̄m sit
medicia ꝯ morbū nullū sacr̄m fuit istitutū añ pccm̄.
Cōtra Hug°.2.li°.de sacra.pte.ii.c.j. dic̄ ꝙ solū3
ꝯiugij sacr̄m ēt añ pccm̄ legit̄ istitutū.nō tñ ad r̄me
diū.ſ3 ad offm̄. Itē idē dic̄ magr̄ in lr̄a hui⁹ di.c.j.
Rñdeo ꝙ fm aliquos q̄druplex pōt ꝯsiderari isti
tutio mr̄imonij.Quedā ordiata ad ꝓcreationē plis
ꝛ mutuū solatiū.ꝛ h̄ dr̄ esse in offm̄.ꝛ sic fuit istitutū
añ pccm̄.Quedā in remediū ꝯcupie ꝯ ꝯcupiam q̄ ē
vulnus pcci.ꝛ sic pōt dici fuisse istitutū post pccm̄
tp̄e legis nāe.Quedā q̄ztū ad determiatōe3 ꝓsona-
rū.ꝛ sic pōt dici fuisse istitutum i lege Moysi.Que
dam q̄ztū ad rep̄ntatōem misteri ꝯiūctiōis xp̄i ꝛ ec
clie.ꝛ sic pōt dici fuisse istitutū i noua lege.ſ3 q: tñ
Moysi tres vltime istitutiōes i h̄ ꝯueniūt q̄ sūt i re
mediū.ꝛ ēt sua istitutio siue añ pccm̄ siue post fuit si
gnū ꝯiunctiōis xp̄i ꝛ ecclie.meli⁹ est vt dicam⁹ fm
sniam magr̄i in lr̄a.vt añ pccm̄ fuerit istitutū i offm̄
post pccm̄ aūt nō tm̄ in offm̄.ſ3 ēt in remediū.ꝛ qa
ō rōne sacr̄i ē ꝙ sit signū ꝛ remediū.iō non ita ꝓp̄rie
dr̄ ꝙ mr̄imoniū inq̄ztū ē sacr̄m fuerit institutū ante
pccm̄ sic post pccm̄. Ad p̄m in opp̄m dō ꝙ ea q̄ sunt
ō iure nāe aliqñ idigēt istitutōe dtermiante.vl r̄mo
tam ꝯclusionem manifestius exp̄mente.ꝛ sic matri
moniū fuit istitutum.istitutio.n. sua manifestabat
h̄ debere fieri ꝛ q̄lit̄ debeat fieri detminat. Ad 2m
dō ꝙ tp̄e quo nō erat morb⁹ nō fuit istitutū mr̄imo-
niū sub rōne q̄ medicina.nec sub rōne qua sacr̄m ꝓ
p̄rie loquēdo.vt pz ex dcis.

t ERtio querit̄ vtrū mr̄imoniū fue
rit istitutū a deo im-
mediate.Et vr̄ ꝙ ñ Geñ.2°.dic̄ Adā.Hoc
nūc os ex ossib⁹ meis.ꝛ caro de carne mea.Et paꝝ
post.Quāobrē relinquet hō p̄rem suū ꝛ mr̄em.ꝛ ad
herebit vxori sue.ꝛ erūt duo i carne vna.sed tc̄ fuit
mr̄imoniū istitutū dicēte dn̄o.Math.19.Nō legi-
stis.q: q fec̄ hoies ab initio masculū ꝛ feminam fec̄
eos ꝛ dixit.Propt̄ h̄ reliquet hō p̄re3 ꝛ mr̄em ꝛ ad
herebit vxori sue.ğ de⁹ mr̄imoniū istituit hoie me-
diāte. Itē circa ea q̄ deus imediate istituit nulla ꝑ
hominem fieri pōt mutatio sed per hominem mul
tiplex fit mutatio circa mr̄imonium.ergo non fuit
a deo imediate istitutū.ꝯ omne qđ a deo mediāte
hoie istituit̄ ꝑ hoiem pōt destitui qđ pz.q: canones
nō hn̄tes vim nisi ex iure positiuo ecclia pōt desti-
tuere q̄zuis a deo mediāte ecclia fuerit instituti.q:

hō nō pōt mr̄imoniū sepāre dn̄te xp̄o.Math.19°.
Qđ de⁹ ꝯiunxit hō nō separ3.ğ fuit a deo imediate
istitutū. Rñdeo ꝙ de⁹ mr̄imoniū istituēdū p̄dixit.
cū dixit vt hr̄.Geñ.2°.Nō est bonū hoie3 eē solu3.
faciamus ei adiutoriū sil̄e sibi mr̄imoniū fcō insti-
tuit iplicite cum de costa Ade dormiētis formauit
mulierē ꝛ adduxit eā ad Addā.vt hr̄.e.c.Et ipsu3
mr̄imoniū v̄bo bn̄dixit.cū dixit Geñ.j.Crescite ꝛ
multiplicamini ꝛ replete terrā.ꝛ subijcite ea3.Vñ
Aug⁹.14.de ci.c.22.Nos nullo mō dubitam⁹ fm
bn̄dictionē dei crescite ꝛ multiplicami ꝛ r̄plete ter
rā.donū esse nuptiaꝝ q̄s de⁹ añ pccm̄ hois ab initō
ꝯstituit creādo masculū ꝛ feminā.Addā aūt deo in
spirāte istitutionē mr̄imonij specificauit ꝛ explicuit
cū dixit.vt hr̄ Geñ.2.Hoc nūc os ex ossib⁹ meis.ꝛ
caro de carne mea.ꝛ paꝝ post.Quāobrē relinquet
hō p̄rem suū ꝛ mr̄e3.ꝛ adherebit vxori sue ꝛ erunt
duo in carne vnā.quibus verbis tria bona matri
monij explicuit.s.bonum inseparabilitatis.cu3 di
cit.Propter hoc relinquet homo p̄rem ꝛ mr̄em
idest cohabitatōem p̄ris ꝛ mr̄is ꝛ bonum fidei.cū
dic̄.Et adherebit vxori sue non aliene.supple ꝛ bo
num prolis.Cum dic̄.Erūt duo in carne vna.sup-
ple vnius pueri procreanda.Fuit autem cōueniēs
mr̄imonium institui per deū ꝛ hominem diuinit⁹
inspiratum.vt causa responderet effectui.in mr̄i
monio enim est virtus sp̄ualis in significando ꝛ ef
ficiendo.ꝛ aliquid carnale ꝛ humanu3.s.obligatio
ad carnalem actum.Hec dcā sunt de institutione
mr̄imonij inq̄ztum fuit in officium. Item inq̄ztu3
etiam fuit in remediu3 fuit institutū a deo post pec
catum inplicite.cum dixit mulieri.In dolore pari
es filios.ꝛ sub viri potestate eris.ꝛ ipse dominabi
tur tui.ꝛ Ade dixit.Quia audisti voce3 vxoris tue
ꝛc̄.Ex quibus verbis ꝛ sequētibus simul in vnum
collectis videri pōt deum insinuasse coꝝ copulam
iam nō esse in officiū tātum.sed etia3 in remediu3.
expressius autem hoc instituit deus.cum post dilu
uium dixit.Noe ꝛ filijs suis.Crescite ꝛ multiplica
mini ꝛ replete terram.vt hr̄ Geñ.9.Multiplica-
tio.enim hominū cōiunctione maris ꝛ femine per
ficit̄.cum autem xp̄s dixit.Math.19.Quod deus
coniunxit homo nō separet.ꝛ infra.Quicūq3 dimi
serit vxorem suā nisi ob fornicationē ꝛ aliam duxe
rit mechat̄.non per illa verba matrimoniu3 insti-
tuit.q̄zuis quidam dicāt ꝙ tunc ipsum instituit in-
q̄ztum est representatiuū cōiunctiōis xp̄i ꝛ ecclesie.
sed per illa verba ostendit matrimonium iādudū
institutu3 esse.ꝛ separari non posse.ꝛ hoc dixit ad i
struēdu3 illos qui de inseparabilitate mr̄imonij nō
bene sentiebant.sic pz per lr̄am ibidem. Ad p̄m
dō ꝙ non plus cōcludit nisi ꝙ mr̄imonium aliquo
modo fuit istitutū a deo imediate aliquo modo ab
homine diuinitus inspirato ꝛ hoc est verum. Ad
2m dō ꝙ mutatio per hominē non potest fieri circa
mr̄imonium quo ad ea que diuina institutio deter
minauit.sed quo ad ea que indeterminata reliquit
per ecclesiam determinanda. Ad arm ad partem
aliā dicendū ꝙ illud quod instituit̄ ab hoie tantum
per hoiem destitui pōt.sed mr̄imoniū ꝛ si fuerit in-
stitutū aliquo modo ab homie.non tñ tm̄.q: a deo
fuit institutu3 imediate.homo ēt hoc instituit ex p̄-
cepto dei sibi facto scā inspiratione.ꝛ ideo si deus
non instituisset matrimoniu3 nisi mediāte homie

adhuc deberet dici mr̃imoniũ ꝑncipal̃r esse insti-
tutũ nõ ꝑ hoiem. sed ꝑ deũ.

Articulus secũdus.

c Onsequenter q̃rit̃ de .2°. ꝑnci
pali. Et circa h̄
q̃runt̃ .3. P° vtrũ actus mr̃imonij q̃
tũ ad copulã carnalẽ sit licitus. 2° vtꝝ
meritorius. 3° vtꝝ in susceptione mr̃i
monij gr̃a conferat̃.

p Rimo oñdo ꝙ actus mr̃imonialis
non sit licitus. nõ est
licitũ hoi se ꝑuare vsu rõnis. nec simplicit̃
nec ad tẽpus. sed in actu cõiugali ꝑuat̃ hõ vsu rõis
Vñ ph°. 7°. li. ethi. c. 8. dic̃ de venere ꝙ furat̃ in-
tellectũ spisse sapiẽtis. ḡ ille act⁹ est illicit⁹. Itẽ ois
act⁹ ē illicit⁹ quẽ de necessitate ɔcomitat̃ pccm̃. sed
actũ ɔiugalẽ de necc̃ite cõcomitat̃ saltẽ veniale pec
catũ. q̃ꝛ vt dic̃ Aug⁹. 19. d̃ ciui. c. 4. Nõnullũ vitiũ
est cũ caro cõcupiscit aduersus spm̃. In actu ṽo illo
semꝑ caro ɔcupiscit aduersus spm̃. ipm̃ ẽt semꝑ cõ
comitat̃ tẽtatio. q̃ est ex carne. de q̃ dic̃ magr̃ li°. 2°.
di. 21°. ꝙ nõ fit sine pccõ. ḡ actus ɔiugalis ē illicit⁹.
Itẽ nihil idiget excusatiõe nisi pccm̃. sꝫ act⁹ ɔiugalis
idiget excusari ꝑ bona ɔiugij ſm magr̃m hui⁹ di. c.
j. ḡ actus ɔiugalis est pccm̃. Cõtra ſm Augm̃. 14.
de ciui. c. 18. Cõcubit⁹ ɔiugalis q ſm mr̃imonialiũ
ꝑscripta tabulaꝝ fit cã ꝓcreãdoꝝ liberoꝝ licitus ē ⁊
honestus. Itẽ obligatio ad actũ q non est licit⁹ est
pccm̃. sꝫ in mr̃imonio ē obl̃atio ad ɔiugalẽ cõcubi-
tũ. cũ ḡ nubere nõ sit pccm̃ dñte aplo. j. Coꝛ. 7. Si
nupserit ṽgo nõ peccauit. ɔcubit⁹ ɔiugalis fieri põt
licite. Rñdeo sic̃ superi⁹ hitum est. ad mr̃imoniũ
iclinat. nõ tm̃ nã generis. sꝫ ẽt nã spẽi nõ tm̃ ꝑ ɔꝑatõ
nem ad secũdariũ ei⁹ finẽ q est mutuũ obsequiũ seu
mutua subuẽtio i reb⁹ domesticis. sed ẽt ꝑ ɔꝑationẽ
ad ꝑncipalẽ ei⁹ finẽ q est ꝓcreatio liberoꝝ. cũ aũt nã
lis rõ a deo sit istituta q̃uis i aliquo ꝑ pccm̃ sit offu
scata ipossibile ē ipam icliare ad aliqd̃ qd̃ sit ſm se-
ipsũ. ⁊ vl̃r illicitũ. ita vt in eo meᵐ licitũ iueniri nõ
possit. Preterea a deo mr̃imoniũ ē istitutũ vt vi
sum ē. de⁹ aũt nihil istituit in quo implicet̃ obl̃o ad
aliqd illicitũ. cũ ḡ i mr̃imonio sit obl̃o ad cõiugalẽ
ɔcubitũ altero ɔiugũ h̄ petẽte loco ⁊ tpe debitis ac
tus ɔiugal̃ fieri põt licite. Ad pᵐ in oppᵐ cũ dr̃ ꝙ
nõ est licitũ hoi se ꝑuare vsu rõis ⁊c̃. dico ꝙ imo ali-
qñ. qñ. s. illa ꝑuatio ē q̃si momẽtanea ⁊ ꝓordinata a
rõne ad magᵐ spũale bonũ. ⁊ ex auctoritate diuina
⁊ tal̃ ē ꝑuatio vsus rõnis in hoie ꝑ ɔiugalẽ ɔcubitũ
pure ⁊ directe ordiatũ ad reddẽdũ debitũ vel ad ꝓ
creationẽ liberoꝝ ad diuinũ cultum. Ad 2ᵐ dd̃ ꝙ
minor est fl̃a. illa. n. rebellio viriũ iferioꝝ ɔ̄ rõnẽ vi
tiũ quoddã ē in q̃tũ ē decliatio a ꝑma istitutiõe nãe
sꝫ ꝑ bona mr̃imonij caret rõne culpe. Vtrũ aũt ten
tatio q̃ est ex carne possit eẽ sine pccõ determiatũ i-
ueniẽs. li°. 2. di. 21. Ad 3ᵐ. dd̃ ꝓ tãto dr̃ carnal̃ ɔcu
bitus excusari ꝑ bona mr̃imonij. q̃ꝛ ex̃ mr̃imoniũ
semꝑ est pccm̃. ⁊ i mr̃imonio fieri põt sine pccõ. Vñ
idẽ actus i mr̃imonio nõ est ꝑus pccm̃. ⁊ postea fit ñ
pccm̃ ꝑ bona ɔiugij.

s Ecundo querit̃ vtrũ act⁹ mr̃imo
nialis sit merito
rius. Et vr̃ ꝙ nõ. magr̃ hui⁹ di. c. j. dicit ꝙ si
nõ peccassent ꝑmi hoies coitus eoꝝ bon⁹ esset ⁊ re
munerabil̃ in quo iplicare vr̃ ꝙ mõ nõ sit remune-
rabil̃. sꝫ ois actus meritori⁹ est remunerabil̃. ḡ ɔcu
bit⁹ ɔiugal̃ nõ est meritori⁹. Itẽ ſm Phᵐ. 2°. ethi.
c. 3. Semꝑ circa difficili⁹ fit ars ⁊ ṽtus. sed ɔcubi-
tus ɔiugal̃ nõ est difficil̃. sꝫ delectabil̃. ḡ nõ est ṽtuo
sus. sed nullus est act⁹ meritori⁹ nisi sit ṽtuosus. Itẽ
dimittere illud qd̃ ē meritoriũ nõ est laudabile. sed
laudabile ē dimittere mr̃imoniũ ꝑꝑ castitatẽ ṽgia-
lem vl̃ vidualẽ. ḡ act⁹ mr̃imonial̃ nõ ē meritorius.
Itẽ. 32ª. q. 2. Cõnubia. Cõnubia legitia carẽt pccõ
nõ tñ illo tpe quo ɔiugales act⁹ gerunt̃ ꝑñtia. s. s. da
bit̃. sꝫ nullus act⁹ ē meritori⁹ nisi ꝑ ꝑñtiã. s. s. Con
tra act⁹ ṽtutis ē meritori⁹. sꝫ vxor reddẽdo viro de
bitũ facit actũ iustitie q̃ reddit vnicuiqꝫ qd̃ suũ ē. ḡ
ɔcubitus ɔiugal̃ põt eẽ meritori⁹. Itẽ ois act⁹ ꝓce
dẽs ex volũtate deliberatiua. aut ē ſm rõnẽ. aut ꝑ-
ter rõnẽ. Sꝫ ſm rõnẽ est ṽtuosus. Si ꝑter rõnẽ ē vi
tiosus. Vñ Dama. li. 2. c. vlt. Manẽtes i eo qd̃ ſm
nãm ē in ṽtute sum⁹ declinãtes ex eo qd̃ est ſꝫ nãm
ex ṽtute ad id qd̃ ꝑter nãm est deuenim⁹ ⁊ in mali-
tia sum⁹. ⁊ vocat ibi nãm nãle rõnis iudiciũ iclinãs
ad ṽtutẽ. cũ ḡ ɔcubit⁹ ɔiugal̃ possit ꝓcedẽ ex delibe-
ratiua volũtate absqꝫ h̄ ꝙ sit vitiosus. q̃ꝛ vt hr̃ in ꝓ
cedẽti q̃one. qd̃ licite põt fieri. põt esse ṽtuosus. ⁊ ex
ɔñti meritori⁹. Rñdeo ꝙ ɔcubit⁹ mr̃imonial̃ aut
fit directe ⁊ tm̃ cã reddẽdi debitũ. aut ꝓcreãdi libe
eos educãdos ad cultũ diuinũ. ⁊ sic est act⁹ ṽtutis.
⁊ ex ɔseq̃nti meritori⁹. sic̃ ꝓbãt arª ad ꝑtem ſaꝫ. aut
ꝑꝑ delectationẽ carnis. seu ꝑꝑ remediũ carnal̃ ɔcu
piscẽtie. sistẽdo tñ itra limites mr̃imonij quo ad h̄
ꝙ hõ nõ vellet h̄ facer̃ cũ nõ sua. nec ponẽdo ibi vl-
timũ finẽ. ⁊ vtꝝ ɔcubit⁹ hac de cã fact⁹ nunq̃ꝫ possit
fieri sine oi pccõ. aut semꝑ sit pccm̃ veniale iferi⁹ d̃-
clarabit̃. Si aũt volũtas ex̃ limites mr̃imonij fera
tur. vtpote q̃ꝛ talem actũ vellet exercere cũ mulie
re ẽt si nõ esset sua. tunc est mortale pccm̃. Ad pᵐ
in oppᵐ dd̃ ꝙ si ꝑmi hoies nõ peccassent qlibꝫ coi-
tus eoꝝ fuissꝫ remunerabilis. ⁊ sic intelligit magr̃;
mõ aũt nõ sic. q̃ꝛ aliqs est remunerabilis. ⁊ aliqs ñ.
Ad 2ᵐ dd̃ ꝙ actus ɔiugalis licitus ⁊ bene ordina
tus q̃uis habeat delectationẽ ãnexã ex parte ope-
rantis. hꝫ tñ difficultatem ex ꝑte sui. q̃ꝛ in delecta-
tionibus ſm tactum valde difficile est tenere me-
dium. Ad 3ᵐ dd̃ ꝙ laudabile est dimittere minus
meritorium ꝓ magis meritorio. ⁊ q̃uis aliqs act⁹
ɔiugalis sit meritorius. tñ obseruatio castitatis vir
ginalis vl̃ vidualis magis est meritoria. Ad 4ᵐ
dd̃ ꝙ ſm glo. ibidẽ ꝓ tanto dr̃ in illo actu ꝑñtia. s. s.
nõ dari. q̃ꝛ tũc nõ dat̃ quo ad actũ faciẽdi miracula
vel ꝓphetãdi. q̃ꝛ in illo actu est qdã stupor mẽtis. ⁊
hõ totus carneus efficit̃.

t Ertio q̃ritur vtrũ i susceptiõe mr̃i
monij gr̃a ɔferat̃. Et
vr̃ ꝙ nõ. ꝑ susceptionẽ cuiuslꝫ sacri cuꝫ quo
confert̃ gr̃a minuit̃ morbus ɔ̄ quem est. sed carnal̃
ɔcupia ɔ̄ quam est mr̃imonium ꝑ ipm̃ non minuit̃.
sed auget̃. sic̃. n. dic̃ ph⁹. 3. ethi. cap. vlti. Concupie
operatio auget conatum. ergo videt̃ ꝙ gr̃a non cõ-
fert̃ in mr̃imoniũ. Itẽ ꝑ susceptionẽ cuiuslꝫ sacri
cum quo ɔfert̃ gr̃a configurat̃ hõ aliquo modo xp̃o
ꝓ illo statu quo passus est pro nobis. al̃r. n. non di-
cerent̃ sacr̃a habere efficaciam a passione eius. sꝫ
mr̃imonium in nullo reꝑsentat xp̃i passionẽ. cuꝫ in

mr̄imonio sit delectatio. passio xp̄i maxie fuerit af-
flictiua. g̊ videt̄ q̄ nō ɔferat̄ gr̄a in mr̄imonio. Itē
omne sacr̄m i quo ɔfert̄ gr̄a ɔ̄ aliquē morbū dz susci
pi ab oībus ꝑticipātibus illū morbū. sed oēs in sta-
tu nature lapse hn̄t de lege coi morbū carnalis ɔcu
piscētie. g̊ si in sacr̄o mr̄imonij ɔferet̄ gr̄a ɔ̄ carnalē
ɔcupiscētiā oēs viri ꝛ mulieres deberēt mr̄imoniū
ɔ̄here qd̄ falsum est. Cōtra vt sup̱ius est hitū i dif
finitiōe scr̄i ponit̄ q̄ est ex scificatiōe ɔtinēs aliquaȝ
inuisibilē ꝛ sp̄ālem gr̄am. sed q̄libet pars diffinitōis
ɔuenit cuilibȝ ꝑti subiectiue ɔtēte sub diffinito. cū
g̊ mr̄imoniū sit sacr̄m no. l. vt oñdet̄ in ei⁹ susceptō
ne ɔfert̄ gr̄a vt vr̄. Itē sacr̄a no. l. efficiūt q̄ figurāt
sed qd̄lȝ sacr̄m figurat gr̄aȝ. q: vt sup̱ius hitum ē. sa
cr̄m est inuisibilis gr̄e inuisibil' forma. g̊ in susceptiōe
mr̄imonij cū sit sacr̄m no. l. ɔfert̄ gr̄a. Rn̄deo q̄ ɔ̄
hētib⁹ mr̄imoniū digne ɔfert̄ gr̄a gratū faciēs non
tm̄ gratis data. vt qdā dicere volūt. sic. n. nā nulli
ɔfert potētiā qn ēt ɔferat si pōt dispōnē necessariaȝ
ad idoneā executionē act⁹ illius potētie. sic ipse de⁹
ɔferēdo alicui aliquā ptātē p̱ sacri susceptionē simł'
ɔfert dispositionē necessariā ad idoneā executionē
actus ptātis illius. p̱ sacr̄m aūt mr̄imonij dat̄ ex di
uina istitutione mr̄imoniū ɔ̄hentib⁹ ptās vt vnus
vtat̄ alio ad p̱creationē p̱lis ꝛ ad ɔcupiscētie reme
diū. cuius ptātis actus exeq nō pn̄t idonee ꝛ digne
sine gr̄a gratum faciēte. Ad p̄ᵐ in oppᵐ dō q̄ per
mr̄imoniū rep̄mit̄ ɔcupiscētia in sua radice p̱ gr̄aȝ
q̄ ɔfert̄ i mr̄imonio. excludit̄ ēt turpitudo q̄ siñ mr̄i
monio esset i carnali copl'a. ꝛ p̱ illū actū ab alijs cor
ruptelis retrahit̄. ꝑꝑ qd̄ dicit apl's. j. Cor̄. 7. Me-
lius est nubere q̄ȝ vri. Dicēdū g̊ ad auctoritatē phi
q̄ q̄ȝuis opatio ɔcupiscētie si non est rōne ordinata
augeat conatū. tm̄ qn̄ est ordiata rōne rep̄mit ei⁹ ex-
cessuȝ. q: actus disponūt ad siles hitus. Ad 2ᵐ dō
q̄ q̄ȝuis p̱ mr̄imoniū nō ɔformet̄ ɔ̄hentes passiōi
xp̄i q̄ȝtū ad penā. ɔformant̄ tm̄ ei q̄ȝtū ad illi⁹ passio
nis cām q̄ fuit ex parte patiētis que cā fuit charitas
q: ꝑꝑ nimiā charitatē suā q̄ dilexit nos pati voluit
vt eccl'iam sibi assumeret in sponsam. quā charita
tem rep̄n̄tat honesta dilectio nubētium. illi tm̄ q ad
onera mr̄imōij aspiciūt forte dicerēt q̄ q̄ȝtū ad ali-
qua rep̄n̄tat passiōis xp̄i penā. multe. n. sunt tribl'a-
tiōes i mr̄imonio. Vn̄ Apl's. j. Cor̄. 7. Tribulatōeȝ
carnis hēbūt huiusmōi. Ad 3ᵐ dō q̄ arᵐ bn̄ ɔclu-
deret si ɔ̄ ɔcupiscētiā nō posset alia medicina effi-
cacior iueniri. vacare aūt opib⁹ sp̄ūalib⁹. ꝛ carnē p̱
p̄niam macerare. multo sunt efficaciora remedia
ɔ̄ morbū ɔcupiscētie quā mr̄imoniū. quomodo aūt
licitū sit dare pecuniā p̱ mr̄imonio ɔ̄hendo cuȝ sit
sacr̄m ɔferens gr̄am superius expositum est. vbi q̄
sitū est de symonia.

Articulus tertius.

c Onsequenter querit̄ de. 3. p̄n-
cipali. Et circa
h̄ querunt̄. 3. Prio vtꝝ copl'a mr̄imo
nialis fuerit i p̄cepto an̄ pcc̄m. 2° vtꝝ
post pcc̄m. 3° vtꝝ oēs obligent̄ ad illd̄
p̄ceptum.

p Rimo ostendo q̄ copula mr̄imo
nial' nō fuit i p̄cep
to an̄ pcc̄m. Dama. li°. 2. c. vlti. dic̄ de p̄mo
hoie q̄ sciēs p̄cognitor de⁹ q̄ i trāsgressionē fieret. ꝛ
sub corruptiōe caderet fecit ex ipō feminā auxilia-
tricē sibi ipsi b̄m ipm. ꝛ sil'e dic̄. lib°. 4. c. 16. g̊ vr̄ q̄
copula mr̄imonial' nūq̄ȝ fuissȝ si nō fuissȝ pcc̄m. non
fuit g̊ sub p̄cepto p̱ statu an̄ pcc̄m. Itē b̄m phᵐ. 2°.
d̄ aīa. Mltiplicatio idiuiduoꝝ in eadē sp̄ē ē ꝑꝑ cō-
seruationē sp̄ēi. sȝ an̄ pcc̄m sp̄ēs poterat ɔseruari in
vno idiuiduo. q: nō erat nccītis corruptiōis subm̄.
g̊ copl'a mr̄imonial' nō fuit i p̄cepto p̱ statu an̄ pcc̄m
Cōtra magr̄ hui⁹ di. c. 2. dic̄ q̄ p̄ma institutio mr̄i-
monij hūit p̄ceptū. Rn̄deo q̄ de⁹ hoi an̄ pcc̄m tri
plex dedit p̄ceptū. Vnū disciplie ꝑtinēs ad p̱fectuȝ
gr̄e. cū dixit vt hr̄ Gen̄. 2°. de ligno scie boni ꝛ mali
ne comedas. Alteꝝ ꝑtinēs ad ɔseruationē nāe. cuȝ
dixit eodē. c. De oī ligno paradisi comede. Alterū
ꝑtinēs ad multiplicationē idiuiduoꝝ sp̄ēi humane
ꝑꝑ ipletionē numeri electoꝝ. cū vt hr̄ Gen̄. p° dixit
Crescite ꝛ multiplicamini ꝛ replete terrā. q: tm̄ fuit
p̄ceptū affirmatiuū. nō obligabat nisi p̱ loco ꝛ tp̄e. ꝛ
iō nō fuerūt trāsgressores p̄cepti isti⁹. q̄ȝuis nūq̄ȝ in
paradiso fuerūt carnalr̄ copulati. rō aūt q̄re nō co-
ierūt pōt assignari triplex. vna q: satis cito post for
mationē mulieris fcā ē illa trāsgressio ꝑꝑ quam de
padiso eiecti sunt. Alia q: d̄terminatōeȝ tp̄is q° coir̄
iciperēt expectabāt ab auctoritate diuia. 3° q: non-
dū erat i eis sup̱fluitas cibi 3ᵃ. digestiōe digesti. q̄ ē
mā semis. vt in li°. 2. oñsum est. Prime due rōnes
tāgunt̄ ab Aug°. 9. sup̱ Gen̄. lōge post p̄ncipium.
Ad p̄ᵐ in oppᵐ dō q̄ h̄ opinio nō ē tenēda Dama
sceni. dic̄. n. Aug⁹. 14. de ci. c. 23. Quisq̄s. Dic̄ ho-
mines nō fuisse coituros nec generaturos. nisi pec
cassent. qd aliud dic̄ nisi ꝑꝑ numerositateȝ scōꝝ ne-
cessariū hois fuisse pcc̄m. q. d. h̄ debere incōueniēs
est. Ad 2ᵐ dō q̄ ibi ph⁹ nō tāgit totā cāȝ multipli-
catiōis indiuiduoꝝ i eadē sp̄ē. sȝ ꝑtem alterā. aut ꝑ-
tē q̄ est ipletio nūeri electoꝝ nō tāgit. q: ad p̱positū
suū nō ꝑtinebat vel forte q: eā ignorabat.

s Ecundo queritur vtꝝ copl'a ma
trimonial' fue
rit sub p̄cepto post pcc̄m. Et vr̄ q̄ nō. nō. n.
est licitū alicui vouere aliqd ɔ̄ p̄ceptū. sȝ glo. sup̱ il-
lud Luce. p°. Qm̄ viꝝ non cognosco dicit. ecce tā
git q̄ ipsa vouerat castitatem. g̊ copula mr̄imonia-
lis non erat sub p̄cepto. Item magister huius di.
c. 2°. dicit q̄. 2ᵃ. institutio mr̄imonij habuit indulgē
tiam. sed quod indulget̄ non precipit̄. Contra si-
cut p̄mis parentibus ante pcc̄m dc̄m est. Crescite
ꝛ multiplicamini ꝛ replete terram. ita hoc ideȝ di
ctum est Noe ꝛ filijs eius post diluuiū. vt habetur
Genesis. 9. Item magis fuit necessarium matri
monium post pcc̄m q̄ȝ ante. q: ante pcc̄m non fuit
nisi in officium. post pcc̄m vero ꝛ in officiū ꝛ in re-
mediū. ergo cum fuerit in p̄cepto ante pcc̄m. mul-
to fortius post peccatū. Rn̄deo q̄ matrimonium
post pcc̄m fuit in officium ꝛ in remediū. Quo ad p̄
mum fuit in precepto etiam post peccatum quous-
q̄ȝ facta fuit sufficiēs multiplicatio hoīum ad cultū
diuinum. ꝛ q̄ tot fuerūt vacātes illi operi q̄ melius
erat aliquos manere in castitate virginali vel vi-
duali q̄ȝ omnes copule matrimoniali intendere.
Quo ad. 2ᵐ. autem nunq̄ȝ fuit in p̄cepto. q: morbū
carnalis concupiscētie efficacius possunt hoīes tē-
perar̄ per exercitiū mediationū affectionū sp̄ūaliū.
ꝛ d̄gustationū celestiū. ꝛ macerationuȝ corpoꝝ q̄ȝ p̱

mr̄imonialem cōcubitū. sic. n. dicit Ber. in ep[a] ad ꝓprios parentes. gustato spū necesse est decipere carnē. affectāti celestia terrena nō sapiūt. eternis ībiāti fastidio sunt trāsitoria. Ad p[m] in opp[m] dō ꝙ tpe v̄ginis Marie iam erat fcā sufficiēs multiplicatio hoīum ad diuinū cultū. ⁊ iō iam copula mr̄imonial' non erat sub p̄cepto. Vn̄ nec Joānes baptista ꝯxit mr̄imoniuʒ. Vel pōt dici p̄uilegiate ꝑsone. vt beata v̄go. Joānes baptā erāt d̄ illo p̄cepto ꝑ diuinā dispēsationē secretā exēpte. Ad 2[m] pʒ solutio ex dictis in q̄ōne. Duo ar[a] ad ꝑtem aliā ꝓcedunt d̄ mr̄imonio inq̄ʒtū ē in offin̄ ⁊ pro illo tpe quo erat modicus numerus hoīum colētiū deū.

t **Ertio q̄ritur** vtrum modo obligentur hoīes ad illud p̄ceptū. Et vr̄ ꝙ sic. p̄ceptū q̄d est d̄ iure nature semꝑ durat. sʒ vt supius visum est mr̄imoniū est d̄ iure nature. ḡ p̄ceptuʒ d̄ mr̄imonio ꝯhendo adhuc durat. Item p̄ceptū durat quousqʒ reuocat̄. sʒ nusq̄ʒ in sacra scriptura īuenimꝰ huiꝰ p̄cepti reuocationem. Itē p̄ceptū q̄d dedit deꝰ hoī ad ꝯseruationē indiuidui que est ꝑ actū nutritiue adhuc durat. ḡ a simili p̄ceptū q̄d dedit deus hoī ad ꝯseruationē speciei q̄ est ꝑ actū gn̄atiue adhuc obligat. Cōtra ꝯsiliū nō ꝯriat̄ p̄cepto. sed v̄ginitas ꝯriat̄ copl'e mr̄imoniali quā tn̄ ꝯsulit apl's p°. Cor̄. 7. ḡ copula mr̄imonialis mō nō est sub p̄cepto. Itē laudant̄ hoīes castitatē ꝯuātes. d̄ quo tn̄ laudari nō deberēt si adhuc cēt mr̄imonial' copula sub p̄cepto. Rn̄deo ꝙ p̄ceptū illud fuit affirmatiuuʒ. p̄cepta. n. affirmatiua nō obligāt ꝓ semꝑ. sed ꝓ loco ⁊ tpe ꝯueniētibꝰ. ⁊ iō q̄ʒdiu fuit modicꝰ numerus hoīum deū colētiuʒ illud p̄ceptū obligauit q̄ cā modo cessat. q2 magna ē multiplicatio hoīum deū colētiū. ⁊ tot sunt vacātes copule mr̄imoniali. ꝙ expediēs ē vt multi maneāt in ꝯtinētia viduali ⁊ v̄ginali. Vn̄ Augꝰ. li. de bono ꝯiugali an̄ me[m]. ita iā se se hʒ genus humanū vt alijs q se nō ꝯtinēt nō solū ꝑ nuptias occupatis. sed multis ēt ꝑ illicitos ꝯcubitus luxuriātibꝰ bono creatore d̄ malis faciēte. q̄d bonū est vt nō desit numerositas ꝓlis ⁊ abūdātia successiōis. vn̄ scē amicitie ꝯquirant̄. Ad p[m] in opp[m] dō ꝙ nāle iudicium rōnis q̄dā dictat vt semꝑ faciēda. ⁊ sic copula mr̄imonialis nō est d̄ dictamīe nālis rōnis. q̄dā dictat vt faciēda ꝓ loco ⁊ tpe. ⁊ sic mr̄imoniuʒ est d̄ dictamine rōnis nālis. Ad 3[m] dō ꝙ istud p̄ceptū i h̄ sa tis reuocatū est ꝙ apl's ꝯtinētiā v̄ginalem p̄fert copule ꝯiugali. vt pʒ. j. Cor̄. 7. ⁊ ꝑ h̄ ꝙ iam cessat cā ꝑ qua datū fuit illud p̄ceptū. Ad 3[m] dō ꝙ ꝯseruatio indiuidui nō pōt suppleri ꝑ aliū q̄ʒ ꝑ ipsūmet idiuiduū. sed ꝯseruatio spēi supplet̄ ꝑ multos. q̄ʒuis alij maneāt in ꝯtinentia viduali vel v̄ginali. si tn̄ redigeret̄ mūdus ad ita puuʒ numer̄ hoīum ꝙ q̄busdā castitatē ꝯuantibꝰ alij nō sufficerēt ad sufficiētē multiplicationē hoīum ad cultū diuinū. tūc mr̄imonialis copula oībus illi actui vacare potentibꝰ esset p̄ceptū. tn̄ iam tot credunt̄ saluari. ⁊ ita sunt hoīes ꝑ mundū multiplicati ꝙ sic dicit Augꝰ de bono ꝯiugali an̄ me[m]. si omnes vellēt ꝯtinere ab omni ꝯcubitu de corde puro ⁊ ꝯscientia bona ⁊ fide nō ficta. multo citius ciuitas d̄i complere̅t ⁊ accelerare̅tur terminus seculi.

Articulus quartus.

c **Onsequenter** q̄rit̄ de. 4. p̄ncipali. Et circa h̄ q̄runt̄. 3. P° vtrū mr̄imoniū sit in genere relatiōis. 2° vtr̄ sit sacr̄m noue legis. 3° vtr̄ ꝯcubitus sit d̄ itegritate matrimonij.

p **Rimo ōn̄do** ꝙ mr̄imoniū non sit i genere relationis ꝯm ph[m]. 5° phisi. in ad aliq̄d nō est motꝰ. s. īmediate. sed ꝯsensus legitimar̄ ꝑsonar̄ ꝑ v̄ba d̄ p̄senti exp̄ssus termiatur ad mr̄imoniū īmediate. ḡ mr̄imoniū nō est relatio. Itē iter vnū vir̄ ⁊ vnā vxorem nō ē nisi vnū mr̄imoniū. sʒ relatio viri ad vxorē nō est relatio vxoris ad vir̄. ḡ mr̄imoniū nō ē relatio. Cōtra magr̄ di. seq̄nti. c. 2. Mr̄imoniuʒ est maritalis ꝯiūctio viri ⁊ mulieris iter legitimas ꝑsonas idiuiduā vite ꝯsuetudinē retinēs. sʒ h̄ nō pōt ītelligi d̄ ꝯiunctiōe q̄ est actio. q2 tūc iter dormiētes nō cēt mr̄imoniū. ḡ h̄ itelligit̄ de ꝯiunctiōe q̄ ē relatio cāta ꝑ ꝯiunctionē q̄ est actio. Rn̄deo ꝙ mr̄im[m] duplr̄ pōt accipi. Vno mō ꝓ eo q̄d i mr̄imonio ē sacr̄m tm̄. Alio mō ꝓ eo q̄d in mr̄onio ē res ⁊ sacr̄m. P°. duplr̄. s. aut ꝓ signis sēsibilibꝰ mutuū volūtaris ꝯsensū exp̄mētibꝰ ⁊ sic nō est relatio. v̄ba. n. sub rōe q̄ sunt soni sunt in gn̄e q̄litatis. aut ꝓ significatiōe illor̄ signor̄. ⁊ sic dico ꝙ est relatio significata ꝑ mōʒ actiōis. 2° mō ēt duplr̄ pōt accipi. Vno mō ꝓ mutuo ꝯsensu volūtatis viri ⁊ vxoris ⁊ sic nō est relatio. sʒ actio. Alio mō ꝓ mutua obl'one vtriusqʒ ad reddēdū debitū ⁊ nō ad ipediēdū ꝓcreationē ꝓlis. q̄ obligatio cātur int̄ legitias ꝑsonas ꝑ mutuū ꝯsensuʒ ꝑ v̄ba d̄ p̄nti exp̄ssuʒ. ⁊ sic mr̄imoniū ē relatio. ⁊ q2 ꝓprie loq̄ndo hec obl'o veriꝰ dr̄ mr̄imoniū q̄ʒ aliq̄d p̄dictor̄. q2 alia aut sunt mr̄imonij sig[m]. aut cā. iō cōcedēdū est mr̄imoniū cē in genē relatiōis. Ad p[m] in opp[m] dr̄ ꝙ i ad aliq̄d nō est motꝰ īmediate ⁊c. dico ꝙ ver̄ est de motu ꝓprie dicto q̄ est actꝰ entis in po[a] ꝯm ꝙ huiusmōi. sic aūt nō ē motꝰ volūtatis ꝯsensus. vn̄ dic̄ phꝰ. 3°. d̄ aīa. De actu anīe. ꝙ est altera spēs motꝰ. vn̄ ꝑ ꝯsensum voluntatis īmediate pōt cāri obl'o hoīs ad deū. Ad 2[m] dō ꝙ mr̄im[m] nō accipit̄ ꝓ altera istar̄ rel'onū tm̄. sʒ ꝓ vtraqʒ sil'. ⁊ iō inter vir̄ ⁊ vxorē nō est nisi vnū mr̄im[m]. ꝯm quē modum dicimꝰ ꝙ iter duos vicinos nō est nisi vna vicinitas. q̄ʒuis rel'o Joānis ad Mariā sit alia ab illa q̄ est Martini ad Joānem. q2 vicinitas est nomen illar̄ duar̄ rel'onū sil'. q̄ sunt inter duos vicinos.

s **Ecundo querit̄** vtr̄ mr̄imoniuʒ sit sacr̄ʒ no. l. Et vr̄ ꝙ nō. q2 in oī sacr̄o no. l. est aliq̄d sensibile ꝓ mā. ⁊ aliq̄ v̄ba q̄si ꝓ forma. sʒ nō sic est i mr̄imonio. si. n. v̄ba d̄ p̄nti mutuū ꝯsensū exp̄mētia sunt q̄si forma. nulla est ibi mā. si sūt mā. nulla est ibi forma q2 ꝯm ph[m]. 2°. phisi. mā ⁊ forma nunq̄ʒ coīcidūt. ḡ mr̄imoniū nō est sacr̄ʒ no. l. Itē fuit īstitutū an̄ no. l. ḡ nō est sacr̄m no. l. q2 oīa sacr̄a no. l. i no. l. īstituta sunt. Itē sacr̄m no. l. efficit q̄d figurat. sed ꝯm ap[m] ad ephe. 5. ⁊ magr̄m i lr̄a huiꝰ di. c. 4. Mr̄im[m] significat ꝯiunctionē xp̄i ⁊ eccl'ie quā tn̄ nō efficit. ḡ nō est sacr̄m no. l. Item nullus homo pōt aliq̄d sacr̄ʒ no. l. recipere a seipso. nullus. n. pōt ꝯfirmare seipꝫ vel baptizare. ⁊ sic de alijs. sed vir ⁊ mulier ꝑ se ipsos possunt ꝯhere mr̄imonium. q2 si ꝯhunt ꝑctū est q̄ʒuis sic facere nō debeāt. ḡ nō est sacr̄m no. l.

Cōtra apl's ad ephe. v. dicit de mr̄imonio. Sacr̄ꝫ hoc magnū est. dico aūt in xp̄o. ꝛ i ecclīa. sed h̄ non possꝫ dici de aliquo sacro qd̄ nō eēt no. l. Itē vt su perius habitū est. sacra ve. l. nō ꝯferebāt grām. sed sacr̄m mr̄imonij ꝯfert grāꝫ. vt in hac di. hitū est. g̃ ē sacr̄m no. l. Rn̄deo ꝙ sacrꝫ aliqd̄ pōt dici no. l. du plr̄. Uno mō. qꝛ p̄mo i no. l. istitutū fuit. sic bapᵉ ꝛ cō firmatio. ꝛ sic ð alijs. Et sic mr̄imoniū nō est sacr̄m no. l. fuit. n. istitutuꝫ añ no. l. Alio mō qꝛ q̄uis fue rit istitutū añ no. l. tūc nō hn̄s vim ꝯferēdi grām in no. l. nō ē euacuatū. sꝫ ꝯfirmatū. ꝛ sc̄m gr̄e cātiuū. ꝛ sic sacr̄m est no. l. Añ. n. no. l. fuit istitutū. ꝛ tūc grāꝫ gratum faciētē nō ꝯferebat. ꝛ i no. l. nō est euacuatū sed appꝛobatū ꝛ ꝯfirmatū. ꝛ sc̄m gr̄e cātiuū i quo sa cro est sacr̄m tm̄ exp̄ssio ꝯsensuū p v̄ba de p̄nti. res ꝛ sacr̄m. vnio ꝯsensuū. ꝛ obligatio mutua. ð q̄ supiᵉ dc̄m est ē ꝙ p mutuū ꝯsensum p v̄ba de p̄nti exp̄ssuꝫ est cāta. Hec. n. est res respectu significatiōis exte rioꝛis que ē p sensibilia signa. ꝛ est sacr̄m duplicis rei. s. charitatis quā significat ꝛ dispositiue efficit ꝛ vnionis xp̄i ꝛ eccl'ie quā significat. sed nō efficit. ipa āt charitas est res tm̄. Ad p̄ᵐᵘ i oppᵐ dð ꝙ essentia huius sacri ꝯsistit in sensibili actiōe suscipiētium sa cr̄m. vn̄ v̄bū p̄mo ꝓlatū ab altero eoꝝ hꝫ rōnē ma teriē. ꝛ v̄bū sc̄o ꝓlatū ab alio rōnem hꝫ quasi foꝛme eo mō quo v̄ba sunt foꝛma in sacro. sic. n. cū v̄bum accedit ad elīm fit sacr̄m. vt supius habitum est. sic cū ad v̄bū illius q p̄mo dicit. Accipio te i vxoꝛē. ac cedit v̄bū alterius dicētis. Et ego accipio te i virū vel ecōuerso. fit sacr̄m. ꝛ ita pꝫ ꝙ ibi non ē idē mā. ꝛ foꝛma. nec est ð nccīte sacri ꝙ v̄bū viri p̄cedat ver bum mulieris neqꝫ ecōuerso. qꝛ qd̄cunqꝫ illoꝝ p̄ce dat nihil obest sacro. nec dð est ꝙ bn̄dictio sacerdo tis sit foꝛma huiᵉ sacri. illa. n. est qd sacrale. nō qd p tinēs ad essentiā sacri. Ad 2ᵐ solutū est ex dictis i q̄one. Ad 3ᵐ dð ꝙ nō oꝫ q̄libet sacr̄m no. l. effice re quālibet rem quā figurat. sꝫ illā quā p̄mo figurat h̄ aūt sacr̄m p̄mo figurat charitatē quā ꝯiuges dbe rent se se mutuo diligere dilectiōe sancta. ꝛ hāc reꝫ dispositiue efficit. Ad 4ᵐ dð ꝙ h̄ est singulare in h̄ sacro qd̄ nō pōt suscipi ab vna ꝑsona tm̄. sed oꝫ ꝙ sint plures. vn̄ nō est icōueniēs ꝙ a seipis possint suscipere h̄ sacr̄m. qꝛ vnus alij ministrat preꝫ vnā. ꝛ alius aliā. vn̄ nullus eandē p̄tē sacri r̄cipit a seipo sed ab alio. p̄ma. n. ꝓferēs v̄bū p̄tinēs ad sacri essē tiā ministrat alij sacri mām. ꝛ ꝑsona sc̄o ꝓferēs aliō verbū p̄tinēs ad eiusdē sacri essentiam mīstrat po ri q̄si foꝛmā sacri.

t Ertio q̄ritur vtrū ꝯcubitus sit de i tegritate mr̄imonij. Et vr̄ ꝙ sic. De illud ð itegritate sacri qd̄ ex p̄mit in istitutiōe eiᵉ. sed cū deᵉ mediate Adā mr̄i moniū instituit fuit exp̄ssa carnal' copula. cū dictuꝫ fuit. Erūt duo in carne vna. g̃ carnal' copula ē de in tegritate mr̄imonij. Itē magr̄ huiᵉ di. c. 4. ꝛ c. 24 q. 2. Nō est dubiū. Nō ē dubiū illā mulierē nō p̄tine re ad mr̄imᵐ. cū q̄ docet nō fuisse cōmixto sexus. Item sm̄ apᵐ ad ephe. v. mr̄imoniū ē sacr̄m xp̄i ꝛ eccl'ie. sed sicut dicit magr̄ vbi ꝯus. ꝛ c. 27. q. 2. Cū societas. nuptie p̄ter ꝯmixtiōnē sexū nō h̄nt i se xp̄i ꝛ eccl'ie sacr̄m. g̃ carnal' copula est de mr̄imonij ite gritate. Cōtra. iter Mariā ꝛ Joseph fuit verꝫ ma trimoniū. ꝛ tn̄ iter eos nūq̄ꝫ fuit carnal' copl'a. Itē deficiēte aliquo qd̄ est ð integritate sacri. sacr̄m est minus sc̄m. sed sicut dicit magr̄ huiᵉ di. c. 4. matri monij i quo nūq̄ꝫ fuit carnal' copula. nō iō est minᵉ sc̄m. g̃ nō est ð eius itegritate. Rn̄deo ꝙ mr̄imᵐ duplr̄ pōt ꝯsiderari. aut q̄tū ad eiᵉ ꝑfectionē p̄maꝫ q̄ est ꝑfectio essentialis. ꝛ sic carnal' copula nō est ð eius itegritate. sed sine illa est mr̄imoniū ratū. aut q̄tū ad ꝑfectionē s̄am q̄ est ꝑfectio aliquo mō acci talis. ꝛ sic carnal' copula est de eius itegritate. per illā. n. efficit mr̄imoniū ꝯsumatū. sic dicit ꝙ puer p eiᵉ deductionē ad q̄titatē ꝑfectā efficit vir ꝯsuma tus. q cū puer exn̄s hēbat totā suā ꝑfectōem in esse p̄mo q respicit hoīs essentiam. Ad p̄ᵐ in oppᵐ dð ꝙ Adam tetigit nō tm̄ qd̄ est ð integritate mr̄imo nij rati. sed ēt ꝯsumati. Ad 2ᵐ dð ꝙ illa auctoꝛitas itelligit de mr̄imonio ꝯsumato. vel ibi accipit nō fuisse. p nō esse potuisse pp. s. mulieris artationē. sic exponūt qdā. vt recitat glo. ibidē. Ad 3ᵐ dð ꝙ q̄ꝫ uis mr̄imoniū absqꝫ carnali copula sit sacr̄m vnio nis xp̄i. ꝛ eccl'ie q̄ est p charitatem. nō tn̄ figurat illā q̄ est i nāe ꝯfoꝛmitate. sꝫ mr̄imoniū ꝯsumatū vtrā qꝫ vnionē figurat sm̄ qd̄ dic magr̄ in l'ra.

c Irca l'ram Coitus eoꝝ bonᵉ esset ꝛ re munerabilis. supple vlr̄. sed post pcc̄m nō sic. Indulgētia qꝛ melioꝛa nō eligit remediū hꝫ nō p̄miū. h̄ pōt itelligi de mr̄i monio inq̄tū idultū est cā foꝛnicatōis vitāde vsqꝫ quo sc̄a est multiplicatio. Postq̄ꝫ sc̄ōm idulgētiam mr̄imoniū ꝯcēū fuit. q̄uis. n. inq̄tū mr̄imoniū ē in remediū ꝯcupiscētie nūq̄ꝫ habuit p̄ceptū. sed indul gētiā. inq̄tū aūt in offīn. aliqn̄ habuit p̄ceptuꝫ. mō tn̄ pp multiplicatōem hoīum sufficiēter iā sc̄m non p̄cipit sed idulgēt. ēt inq̄tū est in offīn. ꝛ ē p̄missio i nouo testō de minoꝛibᵉ bonis ꝛ minoꝛibᵉ malis. sꝫ p̄ma. ppꝛie dr̄ ꝯcessio. ꝛ alia p̄missio. De minoꝛibᵉ bonis est ꝯiugiū. h̄ intelligēdū est de bonis illis que ꝯferūt grām gratū faciētē. Nō meret palmam. nec supple accn̄talē p̄uilegiatā q̄ ē aureola. Alia sufficiē ter sunt exposita in q̄onibᵉ.

Di. xxvij.

p Ost hoc aduertēdū. ꝛ c. Superiᵉ determinauit magr̄ de mr̄imonio q̄tū ad eiᵉ cām foꝛmalem. Hic determiat ð ipo q̄tū ad eiᵉ cām ef ficiētē. i. de ꝯsensu. Et pᵒ de ipo q̄tum ad eiᵉ effectū. 2ᵒ q̄tū ad eiᵉ defec̄m di. 39ᵃ. ibi. Oꝫ aūt. Pᵃ in duas. Pᵒ deᶜminat p̄ncipl'r de effc̄u ꝯ sensus exp̄ssi p v̄ba de p̄nti. 2ᵒ ð effc̄u ꝯsensus exp̄s si p v̄ba de futuro. di. sequēti ibi. Hic q̄ri oꝫ. Pᵃ. i. 3. Pᵒ determiat vitatē. 2ᵒ recitat quoꝛūdā falsā opīonem ibi. Quidā tn̄. 3ᵒ subdit auctoꝛitatuꝫ p eis adductaꝝ solutionē ibi. His aūt ita rn̄demus. Pᵃ. i. 4. Pᵒ ondit qd est mr̄imᵐ. 2ᵒ qd̄ ē efficiēs mr̄imᵐ ibi. Efficiēs aūt. 3ᵒ ꝓbat ꝙ cōsensus facit mr̄imᵐ ibi. Qd̄ aūt ꝯsensus. 4ᵒ ondit qn̄ icipit eē mr̄imoniū ibi. Qd̄. n. Illa pars q̄ ibi icipit. His āt ita rn̄demᵉ. diuidit in. v. Soluēs. n. ibi auctoꝛita tes ꝯrias p distictionē dispēsatiōis. Pᵒ. ꝓsequit vnū mēbꝛū. 2ᵒ aliud ibi. Uocat ēt. 3ᵒ. reddit rōeꝫ q̄re sp̄ōse p v̄ba de futuro non statiꝫ traduntur ibi. De nuptialibᵉ. 4ᵒ ondit que sp̄ōsa debeat dici vi dua moꝛtuo sp̄ōso ibi. Et sciendū. vᵒ. ondit ꝙ sm̄ aliquā significationē sponsus ducens alteriᵉ spon sam pōt ad sacros oꝛdines pꝛomoueri. ibi. Secun

dum hoc.

Articulus primus.

c Irca hanc di. querēdū est p̄ncipalr̄ de .4. P°. de cā mr̄imonij effectiua. 2°. de cā dissolutiua. 3°. ꝺ spōsalib⁹ q̄ sūt ad mr̄imoniū dispositiua. 4°. ꝺ bigamia. Circa pᵐ vtrū q̄runt .4. Pr̄io vtꝝ ꝯueniēter noiet mr̄imoniū noīe ꝯiugij ⁊ nuptiaꝝ ⁊ mr̄imonij. 2° vtruȝ ad ꝯhēdū mr̄imoniū necessari⁹ sit verus viri ⁊ mulieris ꝯsensus. 3° vtꝝ sufficiat ꝯsensus tacit⁹. 4° qd ꝯsulēdū est alteri ꝯiugū cui alter affirmat ꝙ nunq̄ȝ in eū ꝯsensit nec ꝯsentit.

p Rimo oñdo ꝙ mr̄imoniū p̄dictis noib⁹ icōueniēt noietur. Cōiugiū .n. dr̄ a ꝯiunctiōe. ſȝ ꝯiūctō genus est ad ꝯiūctionē mr̄imonij. cū ḡ gen⁹ nō ducat i distictā cognitionē spēi. ⁊ res p suū nomē debeat distincte significari icōueniēter dr̄ ꝯiugiū. Itē ſm phᵐ .4. meta. rō quā significat nomen ē diffinitio. diffinitio idicat essentiā rei. cū ḡ nubere nō ptineat ad mr̄imonij essentiā sed cām. ⁊ nuptie dicāt a nubēdo icōueniēt noiant noīe nuptiaꝝ. Itē a dignior i vnūqꝺq; denoiandū est. ſȝ in pcreatione plis dignius p̄ncipiū est pr̄ q̄ȝ mat. ḡ mr̄imoniū ꝯueniēti⁹ dr̄ p̄rimoniū. Cōtra i vsu coī trib⁹ p̄dictis noibus noiat. R̄ndeo ꝙ circa mr̄imoniū tria ꝯsiderāda sunt .ſ. cā. essentia. ⁊ effect⁹ rōne p̄mi dicunt nuptie a nube. vn̄ Isy. li. 9°. ethimolo. c. vlti. Nuptie dicūtur eo ꝙ ibi nubētiū capita velent. rōne essentie dr̄ ꝯiugiū. rōne effect⁹ q est ples dr̄ mr̄imᵐ q̄si matris muniū .i. offiñ. eo ꝙ mr̄i maxie incūbit offiñ nutriē de plis. vel q̄si mr̄em muniēs. q: p ipsum ple munitur. vel q̄si mr̄em mouēs ne dereliquat viꝝ. Ad pᵐ in oppᵐ dꝺ ꝙ sic accn̄ti coi. q: hȝ plus de rōe accidētis q̄ȝ ppriū appropriat nomē accn̄tis. sic q: in mr̄imonio ē maxia ꝯiūctio. q: est ibi ꝯiūctio corporū ⁊ aioꝝ. iō ꝯueniēter noiatur noīe ꝯiugij a ꝯiūctione dcīn. q̄uis iueniat ꝯiunctio i reb⁹ alijs. Ad 2ᵐ dꝺ ꝙ q̄uis nomē iponat ad significādū essentiā rei tn̄ frequēter iponit ab accn̄te rei. q: p nomē res inotescit. ⁊ sic dic ph⁹ p° ꝺ aīa. accn̄tia maximā ptē ꝯferūt ad cognoscēdū qꝺ qd ē. ita dico ꝙ pōt nomē rei ꝯueniēter iponi ad significādā rei essentiā. q: mltū visui coopat ad rei cognitōem. Ad 3ᵐ dꝺ ꝙ q̄uis sit vir p̄ncipali⁹ p̄ncipiū in plis gn̄atiōe q̄ȝ mulier. tn̄ i nutritiōe ē ecōuerso. q: dū est i vētre mr̄is nutritrur mēstruo sāguie mr̄is sue. ⁊ postq̄ȝ nat⁹ ē nutrit lacte mr̄is. ⁊ postq̄ȝ ablactat⁹ est adhuc p magᵐ tēpus magis icūbit offiñ nutriēdi ipm mr̄i q̄ȝ pr̄i. ecōuerso q: i acq̄sitiōe possessiōis p̄ncipalior ē pr̄ q̄ȝ mr̄ ideo dr̄ p̄rimonium.

s Ecundo querit vtrū ad ꝯhēduȝ mr̄imoniū necc̄ari⁹ sit verus viri ⁊ mulieris ꝯsensus. Et vr̄ ꝙ nō. q: cū nūq̄ȝ possit ꝯstare de vero ꝯsensu nunq̄ȝ possēt hoies eē certi vtrū eēnt in vō mr̄imonio qꝺ vr̄ icōueniēs. Iteȝ magr̄ hui⁹ di. c. 2° dic ꝙ si vir ⁊ mulier vbis explicāt qꝺ tn̄ corde nō volūt. si nō sit ibi coactio vel dolus mr̄imoniū ꝯhūt. ſȝ nō ē ver⁹ ꝯsensus si vbo explicāt qꝺ corde nō volūt. Itē ad ea q̄ sunt ab istitutiōe diuia nō regrit ꝯsensus volūtatis hūane. ſȝ mr̄imᵐ vt supi⁹ visum ē ab istitutōe diuina ē. ḡ ad h̄ nō regrit ꝯsensus volūtatis humane. Cōtra ad verā collationē sacri regrit vā itētio ꝯferēdi. ḡ silr̄ ad vē ꝯhendū sacr̄m mr̄imonij regrit vā itētio ꝯhendi. Itē ex̄ ꝺ spōsalib⁹. Tua nos. i fi. sine ꝯsensu cetera nequeūt fedus pficer̄ ꝯiugale. sed nō est ꝯsensus nisi sit ver⁹. ḡ ad h̄ regrit ver⁹ ꝯsensus. R̄n° ꝙ ad h̄ vt vē ꝯhat in foro ꝯscie ⁊ dei qui cordiū nouit occulta regrit verus ꝯsensus interior q̄uis nō sufficeret sine istitutiōe diuia. q: cuȝ vir ⁊ mulier plenarie subsint dn̄io dei nō liceret vni trāsferre corp⁹ suū i ptātē alteri⁹ nisi ꝯcurrēte ad h̄ dn̄i volūtate ⁊ auctoritate. tn̄ q̄ȝtū ad iudiciū ecclie militātis q̄ ſm exteriora iudicat si dicātur vba q̄ ꝯsensum iteriorē exp̄mūt. q̄uis ſm rei vitatē nō assit iudicabit mr̄imᵐ. nisi signis euidētib⁹ pbari potuerit nūq̄ȝ iteriorē ꝯsensū affuisse. qꝺ pbare nimis eēt difficile. nec ad p̄ns occurrit mihi quō h̄ sit possibile. Ad pᵐ in oppᵐ dꝺ ꝙ q̄uis nō possit ꝯstare certa scia ꝺ vō ꝯsensu. ꝺ h̄ tn̄ pōt ꝯstare p pbabilē ꝯiecturā. ⁊ h̄ suffic. sic .n. dic ph⁹. p̄mo etico. c. 2°. discipli nati est i tn̄ certitudinē ingrer̄ ſm vnūqꝺq; genus iq̄ȝtū rei nā sufficit. Ad 2ᵐ dꝺ ꝙ vbū magr̄i itelligēdū ē q̄ȝtū ad iudiciū ecclie q̄ p exteriorē exp̄ssionem ꝯsensus p̄sumit iteriorē ꝯsensū affuisse. Ad 3ᵐ dꝺ ꝙ ad ea q̄ sunt ab istitutiōe diuia regrit ꝯsensus volūtatis hūane i qb⁹ de⁹ istituit vt regrat. de⁹ autē instituēdo mr̄imᵐ iplicite istituit vt regrat. ad h̄ viri ⁊ mulieris ꝯsensus ⁊ h̄ fuit rōnabile cū i mr̄imonio sit aliqd carnale ⁊ humanū.

t Ertio querit vtꝝ ad ꝯhēdū mr̄imoniū sufficiat ꝯsensus tacit⁹. Et vr̄ ꝙ sic. ex̄ ꝺ spōsalib⁹. Tue fr̄nitati. mr̄imoniū i vitate ꝯhit p legitimi viri ⁊ mulieris ꝯsensuȝ. ſȝ necessaria sūt q̄ȝtū ad eccl'iam vba ꝯsensū exp̄mētia ꝺ p̄n̄ti. ḡ vba nō regrunt ad h̄ vt i foro di mr̄imᵐ ꝯhat. ſȝ tn̄ ad h̄ vt ab eccl'ia ꝯctū mr̄imᵐ iudicet. Itē .32. q. 2. Nō oīs. §. Cū dr̄ i tex. ⁊ i glo. ⁊ i decr̄. p̄dca i gl. Si parētes ꝯhāt p filijs p̄n̄tib⁹ ⁊ sciētib⁹ suffic eoꝝ taciturnitas. Itē ꝯsensus tacit⁹ fac adl'teriū dn̄te dn̄o. Math. 5. Quicūq; viderit mulierē ad ꝯcupiscēdā iā mecat⁹ est eā i corde suo. ḡ a simili ꝯsensus tacit⁹ pōt facē mr̄imᵐ. Cōtra ꝯsensus tacit⁹ alicui⁹ nō dat ius alij i re sua. ſȝ p mr̄imᵐ hēt vir ptātē i corpe mulieris ⁊ ecōuerso ſm apᵐ p̄mo Coꝝ. 7. ḡ ad mr̄imᵐ ꝯhēdū nō suffic ꝯsensus nō exp̄ssus. Itē magr̄ hui⁹ di. c. 2. dic ꝺ viro ⁊ muliere ꝙ si ꝯsentiāt mēte. ⁊ nō exp̄māt vbis vel alijs certis signis tal' ꝯsensus mr̄imᵐ nō efficit. R̄n° ꝙ ad ꝯhēdū mr̄imᵐ regrit ꝯsensus mutu⁹ p vba ꝺ p̄n̄ti vl' p alia signa i nō potētib⁹ loq. ⁊ dico ꝙ p alia signa. q: muti p̄n̄t ꝯhere mr̄imᵐ. ex̄ ꝺ spōsa. Tue fratnitati. Inter ēt abn̄tes ⁊ q se nunq̄ȝ viderūt pōt ꝯhi mr̄imoniū p pcuratorē ⁊ lr̄as ꝯsensus mutuos exp̄mētes. duȝ tn̄ fama vl' auditu vl' aliquo mō se nouerit 30. q. 5. Nec illud i glo. ⁊ .32. q. 2. Nō oīs. §. Cū dicit in glo. Rō āt q̄re regrit exp̄ssio mutui ꝯsensus p aliqꝺ sensibile sigᵐ ē. q: sic ē istitutū. cui⁹ istitutōis fuit rō ꝯgrua. q: matrimᵐ ē sacramētū. ⁊ ꝺ rōe sacri ē vt supi⁹ visum ē. Qꝺ i eo sit aliqꝺ sensibile sigᵐ. aliā ēt rōem assignāt aliq. q: i ꝯctu matrimonij glȝ donat alij ptātē copis sui q̄ȝtū ad ꝯiugalē actū. dōatio autē nō pficit nisi ꝯcurrēte ꝯsensu donatoris ⁊ dōatarij. donatari⁹ autē ꝯsentire nō pōt i donatōem. nisi donator voluntatē suā sibi exp̄mat. qꝺ sine signo sensi

bili facere nō pōt. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ ꝗuis verba sint necessaria ꝗtū ad eccliā. nihilominꝰ sunt etiā nccīa ad h̄ vt i iudicio dei matrimᵐ ꝯhaꝛ. vñ v̄ba decretal' itelligēda sunt ꝑ appropatōem eo ꝙ i iudicio dei ꝑncipalior est ꝯsensus iterior ꝗ̄ expssio eiꝰ extior. In iudicio autē ecclīe militātis est eꝯrio. Ad 2ᵐ dō ꝙ dicunt aliq ꝙ i casu ꝑdcō sufficit ꝯsensus sine v̄bis illoꝝ q ꝯhunt. qꝛ v̄ba parentū ⁊ taciturnitas filioꝝ pn̄tiū ⁊ v̄ba itelligentiū equalent sensibili signo exꝑmenti iteriorē ꝯsensū. maxime qñ ex aliqᵒ gestu ānuunt. ⁊ ex verecundia loq omittūt. si aūt v̄ba dicerenꝛ ꝑ alios ꝗ̄ ꝑ parētes nō sufficeret taciturnitas ꝑdcā. plus. n. in h̄ valēt v̄ba parētū eo ꝙ filij sunt aliqd subē eoꝝ. Alij glosas ꝑdictas negāt. nec. n. ex textu ex quo accipiunꝛ ꝑm rei vitatē pn̄t h̄ri. Ad 3ᵐ dō ꝙ nō est sil'e qꝛ pccm̄ ꝯmitti pōt i sola volūtate. sed ad sacr̄m reqriꝛ sensibile signum ex diuina istitutiōe.

q Uarto queritꝛ qd ꝯsulēdū ē alteri ꝯiugū cui alt' affirmat ꝙ nūꝗ̄ i eū ꝯsensit. nec ꝯsentit. Rñdeo ꝙ ꝯsulēdū est ei ꝙ h̄ nō credat. qꝛ nec alteri ꝯiugum i h̄ credere teneꝛ. ex̄ d' ꝑbatiōibꝰ. Per tuas. nimis. idigᵐ ē iux̄ legitīas sanctiones. vt qd̄ sua qsq voce dilucide ꝑtestatꝰ est i eū casum ꝑꝑō valeat testimonio ifirmare. si aūt temerarie credat ꝙ alter ꝯiunx veꝝ dicat durāte ista credulitate nō l3 ei cū illo carnal'r ꝯmisceri. nec ad petitōem ꝑpriā. qꝛ credit ꝙ nō sit eiꝰ ꝯiunx nec ad petitōem alteriꝰ. qꝛ sibi i h̄ ꝑiudicat ꝗ̄diu affirmat se ꝯiugē nō eē. si aūt postea affirmat se mētitū eē ⁊ petat debitū. si alter cōiunx remaneat i ꝑstina crudelitate ꝑplexus ē ꝗ̄diu durat illa credulitas. qꝛ illa credulitate manēte nō credit alteꝝ suū ꝯiugē esse. vñ si redderet debitū ꝯ ꝯsciam faceret. qꝛ nec debitū credit esse imo idebitū. si aūt nō reddit ēt peccat. qꝛ ꝗuis alter ꝯiunx i dicēdo se nō esse ꝯiugē ꝑiudicaret sibi quo ad ꝑtātem exigēdi d'bitū ꝗ̄diu h̄ nō reuocabat. tñ postꝗ̄ reuocat credo ꝙ expirat illud ꝑiudiciū. qꝛ reuocatio cōcordat v̄bis qbꝰ in ꝯtu exꝑssit suū ꝯsensū d' pn̄ti.

Articulus secundus.

c Onsequenter q̄riꝛ d'.2. ꝑncipali. Et circa h̄ q̄runꝛ. 4. Prio vtꝝ mr̄imᵐ nō ꝯsumatū possit dissolui ꝑ mutuū dissensum. 2ᵒ vtꝝ ꝑ religiōis igressū. 3ᵒ vtrū ꝑ abscissionē genitaliū. 4ᵒ vtꝝ ꝑ religiōis igressū possit dissolui matrimonium ꝯsumatū.

p Rimo ōndo ꝙ matrimōiū nō ꝯsumatū possit dissolui ꝑ mutuū dissensū. ex̄ d' regul' iuris. Ois res Ois res ꝑ q̄scunq nasciꝛ cās ꝑ easdē dissoluiꝛ. sed matrimōiū nasciꝛ ꝑ mutuū voluntatis ꝯsensū. g̊ dissoluiꝛ ꝑ mutuū voluntatis dissensū. Itē destructa cā destruiꝛ effectꝰ. qꝛ sicut dic̄ Aui. 6. meta. sue. c. j. Cātū eget datore sui eē semꝑ ⁊ icessanꝛ ꝗ̄diu habuit eē. Et. c. se. dic̄ ꝙ vnaqueq cā ē sil' cum cāto. s3 mutuꝰ ꝯsēsus q ē matrimōij cā destruiꝛ ꝑ dissensū. g̊ ꝑ mutuū dissēsū mr̄imᵐ dissoluiꝛ. Itē destructo fundamēto religiōis destruiꝛ religio. s3 mr̄imoniū cōꝑhēdit duas religiōes simul fundatas suꝑ mutuū ꝯsensū. vt ōnsum est. g̊ ꝑ destructōem cōsensus destruiꝛ mr̄imoniū. Cōtra. 32. q. 7. Licite. q̄ separaꝛ a viro nūꝗ̄ carebit ꝯiugij sacro ēt si non recōciliēꝛ viro. h̄ aūt veꝝ nō esset. si dissensus mr̄imoniū dissolueret. Itē ex̄ de regul' iuris. Ois res dic̄ glo. ꝙ mr̄imᵐ solo dissensu nō dissoluiꝛ. Rñᵒ ꝙ mr̄imoniū dissolui dupl'r pōt itelligi. aut ꝗ̄tū ad thoꝝ aut ꝗ̄tū ad vinculū. Pᵒ mō dissolui pōt per mutuū dissensum. si. n. ābo dissentiūt a carnali copula pn̄t ꝯcorditer facere ꝯtinētie votū quo facto vnꝰ alij nō teneꝛ obedire ꝗ̄tū ad carnalē copulā. 2ᵒ mō mr̄imoniū dissolui nō pōt ꝑ mutuū dissensum. cuiꝰ rō est. qꝛ mutuus ꝯsensus nō est tota mr̄imonij cā. sed ad h̄ ꝑncipal'r ꝯcurrit istitutio diuia. vt supeiꝰ ōnsum ē. ⁊ qꝛ deꝰ ordinauit vt post mutuū ꝯsensū vinculū illud nō maneat subiectū volūtati eoꝝ. iō ꝗ̄tū ad viculū dissolui nō pōt ꝑ mutuū dissensum.

Ad pᵐ i oppᵐ p3 solutio ex iam dictis. qꝛ ꝯsensus mutuus non est tota cā. qd̄ si esset ꝑ mutuū dissensū posset dissolui. Ad 2ᵐ dō ꝙ illud v̄bū itelligēdū ē de cā q̄ nō tm̄ ē effectiua. sed ēt cōseruatiua effectꝰ. tal' aūt cā mr̄imōij nō ē ꝯhētiū mutuꝰ ꝯsensus. Ad 3ᵐ dō ꝙ mr̄imoniū fundaꝛ suꝑ factū eē mutui ꝯsensus ⁊ subiectiōe ꝯiugū istitutiōi diuine. ꝑ mutuū. n. ꝯsensum dū est i fieri fiūt ꝯiuges. dum factꝰ est sunt ꝯiuges. nō ē aūt possibile fcm̄ eē ꝯsensū destrui. impossibile ē ēt ꝯiuges nō eē subiectos istitutiōi diuie. qd̄ ⁊ si ꝑ ipossibile ⁊ icōpossibile poneremꝰ cōiuges desinerꝛ eē sub diuina ꝑtāte ꝑ mutuū dissensū possent vinculū dissoluere.

s Ecundo queritur vtꝝ mr̄imᵐ n̄ ꝯsumatū possit dissolui ꝑ religiōis igressū. Et v̄r ꝙ nō. qꝛ mr̄imᵒ ꝯcto stati alter ꝯiugū teneꝛ alteri petenti rediꝛ d'bitū. qꝛ sic̄ dr̄. ff. d' regul' iuꝛ. In oibꝰ. In oibus obl'onibꝰ in qbꝰ dies nō poniꝛ pn̄ti die debeꝛ. sed h̄ nō eēt veꝝ si mr̄imᵐ nō ꝯsumatū solui poss3 ꝑ religiōis igressū. qꝛ ꝯiūx exactꝰ obijcē poss3 petēti se velle religionē itrare. g̊ nō soluiꝛ tale mr̄imᵐ ꝑ religionis igressū. Itē altero itrāte religionē. aut alter stati pōt ꝯheꝛ. aut nō. Si nō. nō est solutū mr̄imᵐ. Si sic. cū ille q itrauit religionē possit añ suā ꝑfessionē redire ad seculū ꝯtigē poss3 ꝙ vna esset spōsa duoꝝ sil' in seculo remanētiū qd̄ falsum ē. Itē aut ille q remāsit i seculo pōt ꝯhere mr̄imᵐ añ alteriꝰ ꝑfessionē. aut nō. Si sic tūc solueret mr̄imᵐ nulla interueniēte morte nec corpali. nec spūali. qꝛ itrās religionē nō moriꝛ spūal'r seculo vsq ad suā ꝑfessionē. Si nō. tūc ille q religionē itrauit poss3 parū añ suā ꝑfessionē aliā religionē itrare. ⁊ postea aliā. ⁊ sic remanens i seculo sine culpa sua defraudareꝛ multo tpe suo iure. qd̄ ē incōueniēs. Cōtra magr̄ huiꝰ di. ca. 6. ⁊ est. 27. q. 2. Despōsatā. Despōsatā puellam nō l3 parentibus alij viro tradeꝛ. tñ l3 mōasteriū sibi eligē. qd̄ verum nō esset nisi illa obligatio solui posset ꝑ religiōis igressum. Itē ex̄ d' ꝯuersione ꝯiugū. Uerum post ꝯsensum legitimū de pn̄ti licitum ē alteri altero etiam repugnante eligere monasteriū. ⁊ paꝝ post. dūmodo carnalis cōmixtio non interuenerit inter eos ⁊ alteri remanenti si commonitus ꝯtinentiam seruare voluerit licitum est ad secūda vota transire. Rñdeo ꝙ in mr̄imonio non consumato adhuc non est nisi coniūctio spūalis. ⁊ ideo ꝑ mortem q̄ homo spūalit' seculo moriꝛ pōt solui morte qua moriꝛ ꝑ h̄ ꝙ in religiōe ꝑfiteꝛ. ⁊ hec rō tāgiꝛ.

ex̄ de ꝯuersione ꝯiug. Uex̄ vbi dr̄ ꝙ cum non fuis-
sent vna caro simul effecti satis pōt vn⁹ ad deū trā-
sire. ⁊ alter i seculo remaneṙ. Huic ꝯcordat signifi-
catio p̄dicti mr̄imonij quo nō significaṫ vnio hūa-
ne nature ad ꝑsonā filij dei q̄ est idissolubilˀ. ſ; signi-
ficat dissolubilē vnionē q̄ est iter deū ⁊ aīam p cha-
ritatē vie. nec illud vbū saluatoris scriptū. Math.
19. Nōl; viro nisi ob cām fornicatiōis vxorē suaʒ
dimitteṙ. itelligēdū ē nisi de his quox̄ mr̄imm car-
nali est copula ꝯsumatū ex̄ ꝺ ꝯuersiōe ꝯiug. Ex pu-
blico. Ad pm in oppm dō ꝙ i illa oblōne si alter cō-
iugū ꝑponat se velle religionē itrare est idulta a iu-
re dilatio duox̄ mēsiū ad reddēdū debitū. ex̄ ꝺ con.
uer. ꝯiug. Ex publico. i casu tn̄ ꝯmittiṫ arbitrio iu-
dicis. vtrū plus vel min⁹ tp̄us idulgeat ad ꝓfiten-
dū. vt diċ glo. ibidē. Ad 2m dō ꝙ remanēs i secu-
lo pōt ꝯhere mr̄imm an̄ ꝓfessionē alteri⁹ in religiōe.
q; tūc p̄mo ille q ē i religiōe moriṫ spūalr̄ mundo ⁊
iō tūc p̄mo viculū mr̄imonij soluiṫ. Ad 3m dō ꝙ il-
le q remanet i seculo nō pōt mr̄imm ꝯhere an̄ ꝓfes-
sionē illi⁹ q religionē itrauit. ⁊ si ꝺ fcō ꝯheret. q; ali⁹
an̄ suā ꝓfessionē de religionē exiret ei eēt restituen-
dus ad subueniēdū tn̄ remanēti i seculo ne suo iure
frauduleter p̄ueṫ iudex illi q itrauit religionē p̄figeṙ
dʒ terminū ꝑemptoriū ifra quē ꝓfiteaṫ aut ꝯsumet
mr̄imm. aliogn ip̄m excōicet. vt hr̄ in p̄dcā decre.
i glo. ⁊. s̄. ti. ꝓxi. c. Statuim⁹ in glo.

c **Ertio q̄ritur** vtrū mr̄imm non ꝯsu-
matū possit dissolui p
abscissionē genitaliū. Et vr̄ ꝙ non. 32. q. 7.
Hi q mr̄imm. dr̄ ꝙ ꝯiugiū illox̄ q post ꝯiugiū mem-
bris trūcanṫ. aut a barbaris exsecti fuerūt pp hanc
c̄im solui nō pōt. Cōtra. 33. q. j. c. j. in glo. Queci̅
qʒ sit i potētia. s. coeūdi si mr̄imm p̄cessit illaʒ ita ꝙ
effecti sint vna caro pp nullā cām supueniētē pn̄t se-
parari. in quo vr̄ dare itelligi ꝙ nō sint effecti vna
caro ꝙ pp supueniētē ꝑpetuā ipotētiā coeūdi pn̄t se-
pari. Ad istā qōnem dn̄t qdā ꝙ mr̄imm nō ꝯsuma-
tū pōt dissolui p abscissionē genitaliū. qꝺ declarant
auctoritate rōne. ⁊ exēplo. Auctoritate. sic. 33. q. i.
c. j. Cōiugiū. Cōiugiū ꝯfiteātur offio. s. caris ꝫ glo.
ſ; vt d; pax̄ p⁹. e. c. an̄qʒ cōsitētur ipossibilitas offi-
cij soluit vinculū cōiugij. Rōne sic. mr̄imonij nō
cōsumati solutio p religionis igressuʒ nō ē p ius pu-
re positiuū. q; mr̄imm ē de iure nature ⁊ diuio. Jus
aūt qꝺ nō hʒ vim nisi ex positiōe nihil pōt ꝯ ius na-
ture vel diuinū. diċ ēt dn̄s Math. 19. Qꝺ de⁹ cōiū-
xit hō nō separet. restat g̊ ꝙ mr̄imonij nō cōsumati
solutio p religionis igressuʒ sit p h̊ qꝺ ius nature et
diuinū dictat cōiūctionē q̄ tm̄ ē spūalis q̄lis ē cōiun-
tio mr̄imonij nō cōsumati debere solui p alteri⁹ cō-
iugis vel āborx̄ mortē spūalē q° ad carnales actus
matrimonij q̄ morte moriṫ vir vel mulier qn̄ i reli-
giōe ꝓfitētur. ſ; ille q trūcaṫ genitalib⁹ mēbris mo-
riṫ q° ad carnales mr̄imonij act⁹ cū g̊ vbi ē silis cā
debeat eē silis effect⁹. v; ꝙ trūcatō mēbrox̄ genita-
liū cōp̄hēdēdo testiculos ⁊ virgā sit sufficiēs cā sol-
uendi mr̄imm nō cōsumatū. nō sic aūt ē dō ꝫm ali-
quos de trūcatiōe testiculox̄ virga remanēte. si tn̄
exigi possit. vn̄. 32. q. 7. Hi q mr̄imm. in glo. d; de
spadone ꝙ si hʒ virgā erectā siue resoluit sp̄ma siue
nō. ꝙ ibi sit mr̄imm. Nā talis satisfacit mulieri. sic
mulier satisfacit viro siue resoluat sp̄ma siue nō. ne-
qʒ reqriṫ ꝙ semp i mr̄imonio sit spes filiox̄. q; suffi-
cit ꝙ nō euitēt ꝓlē. Principale aūt ꝓpositū oñdūt
ex° q; si mulier post tp̄s determinatū a iure ifra qꝺ
vir ⁊ mulier bona fide operā dederunt carnali opi
oñdat p aspectū corporis se incognitā eē a viro pōt
ꝫm formā iuris ab eo separari pp ipotētiam coeūdi
ex pte viri. vt inferi⁹ oñdeṫ. neqʒ oportebit ip̄am
ꝓbare ꝙ illa ipotētia coeūdi p̄cesserit mr̄imm ratū
g̊ a sili ad h̊ ꝙ trūcatō genitaliū sit sufficiēs cā dissol-
uendi cōiugiū nō oʒ ꝙ p̄cedat mr̄imm ratū. ſ; suffic
ꝙ p̄cedat matrimonij cōsumationem. Alij aūt di-
cūt ꝯriū. q; mr̄imm vt ipsi dn̄t nō inueniṫ i iure pos-
se dissolui q̄ʒtū ad vinculū nisi p mortē corpalē si ē
mr̄imm cōsumatū aut p ꝓfessionē in religione. si est
mr̄imm nō cōsumatū. Nec ponēdū ē p cā. ꝙ talˀ red-
diṫ ipotēs de iure ad mr̄imōiales act⁹. ſ; q; sic sta-
tutū ē in fauorē religiōis. Qui vult tenere p̄mā opi-
nionē pōt dicere ad p̄mū ꝙ illꝺ decretū itelligēduʒ
ē de mr̄imonio cōsumato. qꝺ sic ꝓbo. 33. q. j. c. j. ⁊ i
glo. h; ꝙ ille auctoritates q̄s ibi Gratianus adduc
ad ꝓbādū ꝙ pp ipossibilitatē reddēdi debitū supue-
niētē mr̄im° mulier a viro suo separari nō possit so-
phistice a Gratiano iducūtur. q; de cōsumato mr̄i-
monio itelligūtur. et h̊ pʒ. q; postqʒ eas iduxit Gra-
tianus rn̄det eis ꝙ itelligēde sūt de mr̄im° cōsuma-
to offō. qꝺ itelligēdū ē ꝺ officio carnis ꝫ glo. Qui
vult tenē aliā opinionē q̄ mihi v; securior pōt dīe
ad arm ad ptē scꝺaʒ. ꝙ i illa glo. supplēdū ē maxie sic
maxie si effecti fuerit vna caro. Ad auctē aūt salua-
toris. Quos de⁹ cōiūxit hō n̄ sepet. q̄ ꝓ alia opinio-
ne adduceba ṫ pōt dici. ꝙ itelligēda ē de mr̄im° cō-
sūato. vn̄ itellr̄ sup illꝺ. Quos de⁹ cōiūxit. diċ faciē-
do vnā carnē. vel si itelligaṫ ēt de nō cōsūato itelli-
gēda ē de hoīe opante ptāte hūana. cū aūt sūm⁹ pō-
tifex statuit mr̄imm nō cōsūatū solui p alteri⁹ coniu-
gū. vl āborx̄ ꝓfessionē i religiōe. h̊ n̄ statuit ptāte hu-
mana. ſ; diuīa sibi a xp̄o data inq̄ʒtuʒ ē vicari⁹ ei⁹.
vn̄ itelligiṫ sup illꝺ. Hō nō separet. ſ; de⁹

q **Uarto q̄ritur** vtrū p r̄ligiōis igres-
sū possit dissolui ma-
trimoniū cōsumatū. Et v; ꝙ sic. q; si statiʒ
p⁹ mr̄imm ꝯctum vir mulieri carnalr̄ copuleṫ. ipsa
q̄ʒtū pōt renuēte. ⁊ se velle religionē itrare allegāte
nihilominus cōsūatuʒ ē mr̄imm. g̊ si p⁹ mr̄imm cō-
sūatuʒ mlier iuito viro nō posset religionē itrare p̄-
uareṫ i vita. ⁊ sine culpa suasuo iure. qꝺ icōueniēs
v;. Iteʒ lex diuia magis dʒ fauere religiōi q̄ʒ hūa-
na. Sʒ lex humana ꝯcedit gr̄a religiōis ꝯiugia de-
bē solui i autētica de nuptijs. §. Distrahunṫ. g̊ mul-
to forti⁹ h̊ ꝯcedit lex diuina. Iteʒ viculuʒ min⁹ sol-
uiṫ p mai⁹. vn̄ de religiōe laxiori licituʒ ē trāsire ad
artiorē. ſ; mai⁹ ē viculuʒ religiōs q̄ʒ mr̄imonij. q;
illꝺ est spūale. istud carnale. g̊ p igressuʒ religiōis sol-
uiṫ vinculuʒ mr̄imonij ꝯsumati. Cōtra. Aplˀs p°
ad Cor. 7°. dicit ꝯiugatis. Nolite fraudari inuiceʒ
nisi forte ex ꝯsensu ad tp̄s. vt vacetis orōni. si g̊ nō
licet alterx̄ subtrahere se ab altero nisi ex cōsensu nō
soluiṫ mr̄imm cōsūatuʒ p religiōis igressuʒ. Itē nō
soluiṫ p alterius cōiuguʒ corpaleʒ morteʒ. q; si resu-
scitareṫ alṫ cōiunx tenereṫ ip̄m recipe. iuxta illꝺ ad
Hebr̄. ij. Acceperūt mulieres ex resurrectiōe mor-
tuos suos. g̊ multo min⁹ soluiṫ p ꝓfessionē i religio-
ne. Rn̄° ꝙ mr̄imm ꝯsumatum nullo mō pōt solui
q̄ʒtuʒ ad vinculuʒ nisi p alteri⁹ cōiuguʒ corporalem
mortem. iam. n. sunt facti vna caro p carnalem cō-

mixtionē. ⁊ iō ꝑ mortē qua hō ſpūalr moꝛit̄ mundo ꝑ ꝓfeſſionē i religione ſolui ñ pōt. qꝛ iā nō ē ↄiūctio ſpūalis tm̄. ſʒ ēt carnalis. vñ ƀʒ magr̄ʒ p̄cedētis di. c°. vlt. Hoc mr̄imm figurat vnionē nāe hūane i ꝑſona filij dei. q̄ idiſſolubilis ē. ex mutuo tñ ↄſēſu diſſolui pōt quātū ad thoꝝ ꝑ religionis igreſſū. alīo ēt remanēte i ſclo ſi nō ſit ſuſpectꝰ de icōtinētia. ita tñ ꝙ votū caſtitatis emittat añq̄ʒ alt̄ ꝓfiteat̄. ex̄ de ↄuerſi. ↄiug. Cū ſis. Si āt mulier ē ita iuuenis ꝙ de ipſa poſſet oꝛiri ſuſpitio ſi remaneret i ſclo vir ꝓfiteri ñ dʒ niſi ipſa religionē itret q̄ʒtūcūq̄ʒ remanēs i ſeclo velit caſtitatē vouere. vt hꝛ i decretali p̄dicta. ⁊ .j. e. ti. Ex ꝑte abbatis i textu. ⁊ i glo. ſi tñ vir ꝺ licētia vxoꝛis caſtitatē nō vouētis ꝓfeſſionē i religiōe fecerit. ⁊ poſtea ad ipſā fuerit reuocatꝰ eo ꝙ qñ p̄dictā dedit licētiā credebat ſe poſſe i ſeculo remaner̄ qꝛ ius ignoꝛabat. al̄. n. cōpulſa fuiſſʒ religionē itrar̄ ea moꝛtua tenet̄ ad religionē reuerti. vñ dꝛ i decr. p̄dicta ꝙ ea ſublata de medio votū ſine ſalutis ſue ꝑiculo nō potuit violare. Si aūt ↄ̄ volūtatē vxoꝛis ꝓfeſſionē i religione faciat ꝓfitēdo peccat ⁊ ad mulierē reuocabit̄ ad eius petitōeʒ. nec ea moꝛtua coget̄ ad religionē reuerti. vlteriꝰ tñ nō poterit vxoꝛē accipe ꝓmiſit. n. ſe ñ exigē debitū qꝺ i eiꝰ ꝑtāte erat ⁊ iō q° ad ƀ votū tenuit. nō reddere aūt nō erat i eiꝰ ſʒ i mulieris ꝑtāte. ex̄ de ↄuerſi. ↄiug. Quidā itrauit

Similr dico de muliere itrāte religionē ↄ̄ volūtatē viri. vñ de muliere q̄ credēs viꝝ moꝛtuū hītū religionis aſſūpſit ⁊ ꝓfeſſionē fecit ⁊ poſtea reuerſo viro fuit ad eū reuocata. dꝛ ex̄ de ↄuerſi. ↄiug. Placet. ꝙ q̄ʒuis moꝛtuo viro ↄſultiꝰ ſit ei ⁊ ↄgruētiꝰ ad ſalutē vt ad monaſteriū redeat. tñ ſi ad ƀ iduci nō poſit. dñs papa ipſā iuitā credit ñ cogēdā. ⁊ ſic i eadē dec. dꝛ. lʒ votū eiꝰ vſq̄ʒq̄ʒ ñ tenuerit eatenus tamen fuit obligatoꝛium quatenus ſe potuit obligare. ꝓmiſit enim intrādo mōaſteriū ſe ñ exacturam carnis debitū: qꝺ erat i ꝑtāte ipſiꝰ. Ex quo ꝑʒ ꝙ q̄ʒuis reuocata teneret̄ debitū petēti reddere. ſibi tñ petere ñ licebat. vñ vlteriꝰ nō pōt viꝝ ducere. vt hꝛ i decr. p̄dicta. Ad pm i oppm dꝺ ꝙ mulier cognita a viro mō ſupꝛadicto ñ pōt poſtea viro ↄ̄dicēte religioneʒ itrare. qꝛ ꝑ ↄ̄ctū mr̄imoniū iā trāſlata erat ꝑtās coꝛpoꝛis vniꝰ i aliū. quāuis ad hec nō plene. ⁊ iō copula mō ſupꝛadicto extoꝛta nō pōt dici fuiſſe oīno violēta. vñ ⁊ ſi iſta p̄uet̄ iure ſuo ſine culpa ſua. non tñ ſine rōnabili cā. Ad 2m. dꝺ ꝙ nō eſt ſil'e de lege humana ⁊ diuia. qꝛ lex humana ↄſiderat mr̄imm inq̄ʒtū ē aliqd carnale. lex autem diuina inquātū eſt ſpirituale ſacr̄m indiuiſibilē vnionē humane nāe ad ꝑſonā filij dei ſignificās. ⁊ iō dꝛ i lr̄a. c°. 7. ⁊ ē. 27. q. 2. Sūt q dicūt ꝙ ⁊ ſi lex humana gr̄a r̄ligionis ↄiugia ſupple ↄſumata ſolui debere ↄceſſit. tñ lex diuina ꝓhibuit. Ad. 3m dꝺ ꝙ maioꝛ itelligēda ē de vinculis eiuſdē generis icōpoſſipilibꝰ viculū aūt religiōis ⁊ mr̄imōij eiuſdē gn̄is ñ ſt̄. Vl' pōt dici ꝙ vir ⁊ mulier mr̄imm ↄtrahēdo trāſferūt i ſe iuicē ſuoꝝ coꝛpoꝝ ꝑtāteʒ quātū ad actū ↄiugalē. Cōtra rōnem aūt ē ꝙ hō rē alteriꝰ alteri poſſit obligare. ſʒ hō ꝓfitēdo i religione tradit coꝛpꝰ ſuū i ꝑtāteʒ religionis. ⁊ iō neutꝝ viculoꝝ p̄dictoꝝ ꝑ aliud pōt ſolui. Ad 2m. arm ad partē ſcdāʒ dꝺ ꝙ ſi alter ↄiunx moꝛtuus reſuſcitaret̄ aliꝰ nō teneret̄ ipſuʒ recipe. qꝛ per moꝛtē vinculū fuit ſolutū. vñ apl's p̄mo Coꝝ. 7°. Mulier alligata ē legi q̄ʒto tp̄e vir eiꝰ viuit. ꝙ ſi doꝛmierit vir eiꝰ liberata ē a lege viri. qꝺ g̊ dꝛ ꝙ mulieres acceperūt de reſurrectōe moꝛtuos ſuos aut ꝑ moꝛtuos nō itelligūt̄ ibi mariti eaꝝ. ſʒ filij vl' alij amici quos recuꝑauer̄t aut ſi itelligit̄ ꝙ accepēr̄t maritos ſuos ƀ fuit ꝑ nouū ↄſenſum ⁊ nouū matrimoniū.

Articulus tertius.

c

Onſequenter queritur ꝺ. 3° p̄ncipali. Et circa hoc q̄runt̄. 4. P° vtꝝ ſponſalia poſſint ↄtrahi añ ſeptēnium. 2°. quot modis ſpōſalia ↄtrahunt̄. 3° vtꝝ ſpōſalia publice ↄtracta corā amicis nō tñ i facie eccleſie poſſint ſolui ꝑ mutuū diſſenſuʒ p̄ter iudiciū ecclie. 4°. quot modis diſſoluuntur.

p

Rimo oñdo ꝙ ſponſalia pn̄t ↄtrahi ante ſeptēnium. qꝛ ſpōſalia pn̄t ↄtrahi per parētes. 32. q. 2. Non oīs. §. cū dꝛ. Honoꝛant̄ parentes Rebecce muneribus. cōſulit̄ puella nō de ſponſalibꝰ. Illa. n. iudiciū expectat parētum. Sʒ ↄ̄ctus q per alios pōt fieri ñ requirit diſcretōem in illis de qbꝰ agit̄ g̊ ſponſalia pn̄t ante ſeptēniū ↄtrahi. Item Grego. dial'. li°. 4 refert de quodā puero qnquēnij blaſphemāte ꝙ in gremio pr̄is fuit a demonibꝰ extinctꝰ ⁊ ad ifernum tractꝰ. ſʒ nullus retrahitur ad ifernum niſi ꝑꝑ moꝛtale peccatū. g̊ añ ſeptēniū pōt puer moꝛtaliter peccare. multo foꝛtiꝰ g̊ ſpōſalia ↄ̄here. Cōtra magr̄. j di. 36. c. vlt. ⁊ ē. 30. q. 2. i p̄ncipio. ſpōſalia añ ſeptēnium ↄ̄hi nō pn̄t. Rñ° ꝙ ſpōſalia ↄtrahi nō pn̄t ante ſeptēniū. qꝛ ad hoc reqrit̄ ↄſenſus q nō pōt iteruenire niſi ab alterutra parte illud itelligat̄ qꝺ inter eos agit̄ ꝙ etatis pueroꝝ añ ſeptēniū infirmitas nō dimittit. 30. q. 2. §. Spōſalia. Ad p̄muʒ i oppm dꝺ ꝙ ſpōſalia q̄ ↄtrahunt̄ per parentes efficaciā nō hn̄t ſi illi de qbus agit̄ nō ↄſentiunt. vñ illud v̄bū decreti ↄſulit̄ puella. nō de ſpōſalibꝰ. dʒ itelligi cū ƀ aduerbio tm̄. qꝛ ēt fuit reqſita de ꝑfectōe. ⁊ ſic exponit gl. ibidē. ⁊ ↄcoꝛdat ſacre ſcripture Geñ. 32. vbi dꝛ. Vocemꝰ puellā ⁊ q̄ramꝰ ipſiꝰ volūtatem. tñ vt dic glo. i p̄dicto decre. ſi nō ↄ̄dicit ↄſentire vꝛ. ſ. q° ad foꝝ ecclie. Ad. 2m. dꝺ ꝙ p̄ter ſolitū vſū nāe erat acceleratꝰ vſus li. ar. i puero illo. Jura aūt aptātur ad ea q̄ vt i pluribꝰ accidūt.

ſ

Ecundo queritur quot mōis ſpōſalia contrahūtur. Rñ° ꝙ ſpōſalia ƀm ꝙ ꝓꝑie accipiūt̄. ſ. ꝓ ſpōſione futuri mr̄imonij pn̄t ↄ̄hi vl' abſolute vl' ſub ↄditōe. P° mō. 5. modis. ſ. nuda ꝓmiſſione. vt cū vir dic. Accipiā te i meā. ⁊ mulier. Accipiā te i meū. Alio mō datis arris ſpōſalitijs. vt pecunia l' aliq° huiuſmōi. Alio mō annuli ſubarratiōe. Alio mō iteruēiēte iuramēto. Alio mō fidei datōe. Si aūt ſpōſalia ↄ̄hant̄ ſub ↄditōe. aut honeſta ē ↄditio. vt ſi vir dicat. Accipiā te i meā ſi placet parētibus meis. ⁊ tūc ſtāte ↄditōe tenēt ſpōſalia. alr̄ nō. ex̄ de ↄditōibꝰ i diſpōſatōe appoſitis. De illis. aut ē ↄditō ihoneſta. ñ tñ ↄ̄ bona mr̄imonij. vt ſi dicat vir. Accipiā te i meā ſi factis meis ↄſētias. ⁊ hec ↄditio hꝛ ꝓ nō appoſita ⁊ tenēt ſpōſalia. ac ſi facta eēnt abſolute. e. ti. c. i. vt exponit glo. ibidē. ⁊ ēt. c. vlt. Si āt ē ↄditio ↄ̄ bona mr̄imonij. vt ſi dicat vir. Accipiā te i meā ſi venena ſterilitatis ꝓcuraueris. tunc ſpō

salia non tenent. ꝯditio.n.ꝯtcū corrūpit qñ ē ꝯ̃ natu
rā ipsius.e.ti.c.vlti.

t **Tertio querit** vtꝝ spōsalia publi
ce ꝯ̃cta corā amicis
nō tñ i facie ecclesie possint solui ꝑ mutuum
dissēsū tñ ꝑter iudiciū ecclīe. Rñ° ꝙ nō. tales.n.
ꝯ̃ctꝰ ex quo sunt notorij seu manifesti.ita vt legitie
ꝓbari possint corā ecclīastico iudice ad iudiciū ec
clesie referendi sunt siue fci fuerint i p̄ntia ministro
rū ecclesiasticoꝝ. siue non.

q **Quarto querit** quot modis spōsa
lia dissoluūt. Rñ°
ꝙ spōsalia dissoluūtur i decē casibꝰ. Unꝰ ē
qñ alter religionē igredit. qꝛ ꝑ hoc solueret mrīmo
niū nō ꝯsumatū. vt visū ē. Scōs qñ ꝯ̃hit cū alia ꝑ
v̄ba de p̄nti. ex̄ de spōsalibꝰ. Si iter. cuiꝰ rō ē. qꝛ per
spōsalia nō trāsfert corpꝰ viniꝰ i ptātē alteriꝰ. sꝫ fit ꝓ
missio de trāsferēdo. ꝑ mrīmᵐ aūt trāsfert ptās cor
poris viniꝰ i aliū. ⁊ si aliqd ꝓmissū alicui. postea det
alij tꝫ donatio ꝙ̃uis donās sic peccet. ⁊ i duobꝰ p̄di
ctis casibꝰ soluunt spōsalia ipso iure. Tertiꝰ est qñ
trāsfert se ad regionē aliā ⁊ ꝯueniēti tp̄e expectatꝰ
⁊ debito mō reqsitꝰ nō reuertit. ex̄ de spōsalibꝰ. De
illis. Quartꝰ qñ alter icurrit leprā vel paralesim
vel aliā enormē lesionē. ex̄ de iureiu. Queadmodū
§. Qd si. i textu. ⁊ in glo. Quintꝰ qñ alter eoꝝ forni
cat. Sextꝰ si supuenit affinitas vel cognatio spūa
lis. ex̄ de ꝯsanguinitate ⁊ affinitate. Sup eo. Se
ptimꝰ qñ alter alteꝝ absoluit ne forte deteriꝰ ide ꝯ
tingat si talē ducat quā odio habeat. ex̄ de sponsali
bus. Preterea. §. Si autem octauus qñ minor ad
legitimam etatē veniens dissentit. Nonus si ꝓ
betur fama de impedimēto inter eos vel scanda
lum de eoꝝ coniunctōe. extra de sponsalibus. Cuꝫ
in tua. Decimus vt aliqui dicūt si sponsalibꝰ su
perueniat simplex cōtinentie votū. qꝛ vt videtur
eis sicut votum solēnizatū ꝑ ꝓfessionē in religio
ne soluit mrīmᵐ nō ꝯsumatum. ita votum ꝯtinētie
simplex spōsalia soluit. ⁊ in his. 8. casibus non sunt
soluēda spōsalia nisi iudicio ecclesie. qd veꝝ est si sīt
publice contracta. si autē vir ⁊ mulier inter se spon
salia secreto cōtraxerunt nō video rōnem quare si
ne iudicio ecclesie non possint dissolui in predictis
casibus. cuꝫ secreta non subsint iudicio militantis
ecclesie. nisi quo ad forum penitentie. Et notāduꝫ
ꝙ sponsalia ꝯtracta promissione iuramento firma
ta non soluunt sponsalia nuda promissione ꝯ̃cta.

Articulus quartus.

c **Consequnter** querit d. 4° p̄ncipa
li. ⁊ circa h̄ q̄rūt. 4.
P° vtꝝ bigami sint irregulares. 2°
vtꝝ illa irregularitas tollat ꝑ baptis
mū. 3° vtꝝ ꝯ̃hens nō de iure. sꝫ de facto cum cor
rupta ab alio viro sit irregularis. 4° vtꝝ cū biga
mis possit ꝑ summū pōtificē dispēsari.

p **Primo ondo** ꝙ bigami nō sūt irre
gulares. qꝛ h̄ eēt aut
ꝑꝑ signū icōtinētie. aut ꝑꝑ defectū itegritatis i signi
ficatōe ex parte sacramēti. n̄ ꝑꝑ p̄mū. qꝛ maiꝰ signū
icōtinētie ē fuisse fornicatū cū multis ꝙ̃ cognouisse
affectu ꝯiugali multas. sꝫ q cū multis fornicatꝰ ē. n̄
ꝑꝑ h̄ est irregularis. nec ꝑꝑ s̄m. qa sicut mrīmᵐ ꝯsū
matū significat idiuisibilē vnionē vniꝰ nāe humāe
cū vna ꝑsona diuina. ita mrīmᵐ nō ꝯsumatū signi
ficat vnionē vniꝰ ecclīe cū vno spōso. s. xp̄o. Sꝫ il
le q h̄ūit plures vxores v̄gines ⁊ nullā cognouit nō
ē irregularis. ḡ silr nec ille q habuit plures ⁊ vtran
qꝫ cognouit. Itē sicut se hꝫ vna v̄tus ad aliam. ita
vnū sacrm̄ ad aliud. sꝫ vna v̄tus nō ipedit alteriꝰ su
sceptōeꝫ. ḡ neqꝫ ꝑꝑ sacrꝫ mrīmonij pluries iteratū
ipedit hō a susceptōe sacri ordinis. Itē saltē ondo
ꝙ ducēs viduā nō ꝑꝑ h̄ sit irregularis. qꝛ plus nocꝫ
vnicuiqꝫ corruptio ꝓpria ꝙ̃ aliena. sꝫ si hō prius ꝑ
fornicatōem corruptus postea cōtrahit mrīmoniū
cū virgine nō efficit irregularis. ḡ multo fortiꝰ nec
ducēs corruptā. Itē ille q nubet v̄gini ab alio viro
relicte nō ē irregularis. ex̄ de bigamis nō ordināndis
Debitū. sꝫ in hoc sacro ē defectꝰ significatōis. quia
vna scā aīa quā rep̄ntat virgo ducta nō pōt eē spō
sa nisi vnius. s. xp̄i. ergo defectus significationis in
sacramēto mrīmonij nō ꝯsumati non causat irregu
laritatē. ergo a simili nec defectꝰ significatiōis i sa
cramento matrimonij ꝯsumati. Cōtra decre. di.
34. Precipimus probantur bigami ordinari. Itē
extra de bigamis nō ordinandis. c. j. Bigami peni
tentes vel repudiataꝝ mariti ad sacerdotium nō
ascendāt. Rñ° triplex est mrīmonij significatio.
vna est significatio diuisibilis vnionis que ē inter
aīam ⁊ deum ꝑ charitatē vie. Alia ē significatio in
diuisibilis vnionis inter humanā naturā ⁊ filij dei
ꝑsonam. 3. est significatio vnionis indiuisibilis int
ecclesiam ⁊ xp̄m. sicut inter sponsum ⁊ sponsaꝫ. vn
de apl's. 2. Cor. ii°. Despondi vos vni viro virgi
nem castam exhibere xp̄o. ecclesia. n. nunquā defi
ciet sꝫ semper xp̄o vnita manebit. quamuis non sic
posset dici de qualibet aīa ꝑ charitatē vie xp̄o vni
ta. Prima vnio significatur per matrimonium nō
ꝯsumatum. Due. 2. per matrimonium ꝯsumatum
non ꝙ ipse carnalis cōcubitus has duas significet
vniones. sꝫ consumatio matrimonij q̄ est per actū
illum. hec predicta trahuntur ex dictis. extra de bi
gamis non ordi. Debitū. ex tex. ⁊ glo. cū ergo vni
soli diuine ꝑsone sit vnita vna sola humana natu
ra ⁊ vni christo vna tantum ecclesia. consumatio
matrimonij cum pluribus ⁊ ducere ab alio corrup
tam deficiunt a significationibus predictis. qꝛ pri
mo modo due fuerunt vnius. 2°. modo vna duoꝝ
cum ergo ille qui ordinatur ad ministrandum alij
sacramenta non debeat in sacramento pati defe
ctum. ideo ordinatum est vt ille qui matrimoniuꝫ
consumauit cum pluribꝰ vel cū corrupta ab alio vi
ro ad ordines non promoueatur. ⁊ hoc accipitur
ex dictis extra de bigamis nō ordi. Debitū. ⁊ nota
ꝙ ꝯtrahitur irregularitas bigamie i pluribꝰ casibꝰ
Unus est quando quis diuersis tp̄ibus hꝫ plures
legitimas vxores ⁊ cognoscit ambas. ⁊ hec est bi
gamia proprie dicta. Alius quando diuersis tp̄i
bus habet plures. vnam de iure. alteram de facto
⁊ cognoscit ambas. Alius cum simul habꝫ plures
vnam de iure. alteraꝫ de facto. ⁊ cognoscit ambas
Alius quando contrahit cum vidua. ⁊ ab altero
marito cognita. ⁊ eā cognouit. Aliꝰ qñ ꝯ̃hit ⁊ mrī
mᵐ ꝯsūat cū corrupta ab alio siue h̄ sciat ille q ꝯ̃hit
siue non. Aliꝰ qñ ꝓpriā vxorē cognoscit postq̄ ab
alio cognita ē. siue tp̄e quo eā cognoscit sciat eā esse
ab alio cognitaꝫ. siue n̄. ⁊ oēs huiusmōi trahi p̄nt ex

dictis.ex̄ de biga.nō oꝛ.ſup eo.in gl. Jlle ē̄t irregla
ris ē q p⁹ ſollēne votū ꝯtinētie ꝯ̄hit mr̄im^m de fcō
ſiue cū vidua.ſiue cū vgīe.⁊ eā cognoſcit.cū de iur̄
nō poſſit.ex̄ de biga.nō oꝛdi. Nup.⁊.c.vl't.⁊.c.ſup
eo.i glo.⁊.27.q.pª. Quotquot.ſʒ tal' nō ē irreglariſ
ꝑꝑ defcū̄ ſignificatiōis in ſacr̄o cū ibi ſacr̄m nō ſit
ſʒ q: ſic ſtatutū ē eo ꝙ ꝯ̄ talē p̄ſūit̄ de icōtinētia ihe
renti.⁊ ē̄t vt ſacr̄ʒ oꝛdis i maioꝛi reuerētia hēatur
⁊ i his ſex cāib⁹ ē bigamia iterp̄tatie dcā. Ad p^m
i opp^m dō ꝙ mr̄imoniū n̄ ꝯſumatū ſignificat vnio-
nē aīe cū xp̄o p charitatē vie.⁊ pl'eſ aīe ſic vniūt̄ x°
ſʒ nō ſignificat vnionē vni⁹ ecclie cū x° fcāʒ p aſſū-
ptionē hūane nāe a diuina pª h̄.n.ſignificat̄ p mr̄i-
moniū ꝯſumatū. Ad 2^m dō.ꝙ ſacr̄ʒ non repugnat
ſuſceptiōi oꝛdis.ſʒ defect⁹ integritatis in ſua ſigni
ficatiōe. Ad 3^m dō ꝙ q̄uis q̄ʒtū ad clpā ⁊ penā d-
bitā clpe plus noceat vnicuiqʒ coꝛruptio ꝑpꝛia q̄ʒ
aliena.tn̄ q̄ʒtū ad penā irreglaritatis nō ē ſic i ꝑpo
ſito.cui⁹ rō ē ſ̄m quoſdā.q: eccª nūq̄ʒ fuit adultero
iūcta.nec niſi vni ſpōſo:ſʒ ſpōſus ecclie aliqñ hūit
ſynagogā q̄ſi ꝯcubinā.⁊ iō ꝯſumatio mr̄imonij cuʒ
muliere p̄us coꝛrupta ab alio magis ē ꝯ̄ ſignificatō
nē q̄ dʒ ēē i ſacr̄o q̄ʒ cū vir p̄us coꝛrupt⁹ ꝯſūat mr̄i-
moniū cū muliere nō p̄us coꝛrupta.ſʒ hec rō nulla
ē.q: ſicut fuit vna fides antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ.vt
i.3°.li.oñſuʒ ē.ita ⁊ vna ecclia.vn̄ ſci pꝛes q xp̄i p̄-
ceſſerūt aduētū iā ptiebāt ad v̄itatē ecclie.vn̄ illoꝝ
collatio nō dʒ dici fuiſſe ꝯcubina.ſʒ ſpōſa. Un̄ ⁊ in
ꝑphetijs ſpōſa vocat̄. Preterea ſi ē̄ēt veꝝ qd̄ illi
dn̄t copula foꝛnicaria ē̄ēt ſacr̄ʒ vniōis ſynagoge ꝯ
deo.qd̄ ē abſurdū. Dicēdū ḡ alr̄ ꝙ mot⁹ nō diſtin
guūt̄ ſ̄ʒ ſpēʒ p ꝯpationē ad terminū a quo.ſʒ ad quē
vn̄ ꝯſumatio mr̄imonij i q̄ʒtū ē cū nō p̄us coꝛrupta
q̄uis ſit ab illo q p̄us carnē ſuā diuiſit p foꝛnicatio
nē cū alia nō ſic deficit ab integritate ſignificatōis
vni⁹ ꝯiūctiōis int̄ x^m ⁊ eccliā.ſic ꝯſumatio mr̄imo
nij q̄ ē a viro nō p̄us coꝛrupto cuʒ mliere coꝛrupta
ab alio. Silr̄ dico ꝙ ſi mlier ē̄ēt oꝛdis ſuſceptiua ir
reglaris fieret p ꝯſumationē mr̄imonij cū viro p̄⁹
coꝛrupto cū alia.nō aūt p ꝯſumationē mr̄imonij cū
viro nō p̄us coꝛrupto.q̄uis ip̄a p̄us fuiſſʒ ab alio p
foꝛnicationē coꝛrupta. Ad vltimū dō ꝙ grauioꝛ
ē defcūs ſignificatiōis i mr̄imonio ꝯſūato q̄ʒ nō cō
ſumato.plus.n.pōderādi ſunt defcūs i reb⁹ iā ꝯſu
matis q̄ʒ in his q̄ nōdū ꝑuenerūt ad ſuā ꝯſūatiōeʒ.

s Ecundo q̄rit̄ vtꝝ irreglaritas biga
mie tollat̄ p bap^m. Ad iſtā
q̄ōnē dixerūt qdā inter quos fuit Hierony
mus ꝙ ille q añ bap^m hūit plres vxoꝛes p bap^m ſe
q̄nte ab irreglaritate purgat̄.vt h̄: ſup illō i°. Thi.
2°. Uni⁹ vxoꝛis viꝝ.⁊ ē̄t decre.di.26ª. Uni⁹ vxoꝛiſ
quoꝝ rō ē.q: cū bap⁹ tollat oē̄m clpaʒ ⁊ oē̄m penaʒ
nō vɪ̄ rō q̄re nō tollat irregularitatē. Aug⁹ āt ⁊ cōis
opīo doctoꝝ tenēt ꝯ̄ꝛiū.q: q̄uis p bap^m tollat̄ ois
clpa ⁊ ois pena ꝑ actuali pccō debita.ex h̄ tn̄ nō ſe
qtur ꝙ tollat irreglaritatē bigamie. q: non debet̄
hōi ꝑ pccō ſʒ ꝑ defectu ſacr̄i mr̄imonij i ſignifican
do.decre.di.26ª. Acuti⁹.ibi.n.dɪ̄ ꝙ acuti⁹ itelligūt
q nʒ eū q cathecumin⁹ hūit alterā oꝛdinādū cēſue-
rūt.q: de ſacr̄o agit̄ nō de pccō.ex h̄ vt dn̄t qdā vɪ̄
ꝑbabilr̄ poſſe ꝯcludi ꝙ baptiſm⁹ tollat oē̄m irr-
glaritatē ꝑuenıētē ex pccō nō aliā. Sʒ ꝯ̄ h̄ arguitur
q: ſi h̄ ē̄ēt veꝝ tollēt illā q̄ ꝑuenit ex intfectiōe hōiſ
iiuſta.⁊ nō illā q̄ ꝑuenit ex interfectione hois iuſta.

qd̄ rationabile non videtur.

t Ertio queritur vtꝝ ꝯ̄hēs nō de iure
ſʒ de fcō cum coꝛrupta ab
alio viro ſit irreglaris. Et vɪ̄ ꝙ nō.q: ſilē ē
q̄ʒtū ad irreglaritatē ꝯ̄here cū vidua.⁊ cū duabus
vxoꝛib⁹. Sʒ nō iuenit̄ in iure exp̄ſſuʒ ꝙ ꝯ̄hens cuʒ
duab⁹ de fcō ⁊ ābas cognoſcēs ſit irreglaris.ḡ nec
ille laicus q ꝯ̄hit cū vidua de fcō nō de iure. Jteʒ
ſi ꝯctus de fcō iduceret irreglaritatē.tūc ille q ꝯ̄he
ret cū aliq̄ vxoꝛe viuētc adhuc ei⁹ marito irregula
ris ē̄ēt.qd̄ nō iuenit̄ de iure exp̄ſſuʒ. Jtē talis nō ē
irreglaris niſi ſit bigam⁹. Sʒ bigam⁹ nō eſt q i v̄i-
tate nullā hūit vxoꝛē.⁊ opīoni ē v̄itas p̄ferenda.⁊
pōt trahi h̄ ar^m ex qbuſdā dcis.ex̄ de biga.nō oꝛdi.
Nup. Cōtª.ff.ad.l.Corneliā d̄ ſiccarijſ dimiſ. Qui
hoīeʒ nō occidit.ſʒ vulnerauit vt occidat ꝑ hōici
da ē dānandus.ḡ a ſili q q̄ʒtū i ſe ē ꝯ̄hit cū vidua.q̄ʒ
uis iſte ꝯct⁹ nō ſoꝛtiat̄ effectū.tn̄ ita bigam⁹ reputā
dus ē quo ad penā ac ſi ꝯct⁹ de iur̄ effectuʒ hūiſſet.
Rñ° ꝙ tal' irreglaris ē ſi illū ꝯctū ꝯſecuta ē carna
lis copla.nō q: i rei v̄itate ſit bigam⁹.ſʒ ꝑꝑ affectū
itētionis cū ope ſubſecuto.ex̄ d̄ biga.nō oꝛ. Nup.⁊
q: vt i eadē decre.dɪ̄ i glo. Jn maleficijs voluntas
ſpectat̄ nō exitus.qd̄ ē intelligēdū de volūtate ma
nifeſta i ope oꝛdiato ad exitū.ſicut ꝑcutere hominē
cū cultello oꝛdiat̄ ad homicidiū.q̄uis non ois qui
ſic ꝑcutit̄ occidat̄. Ad p^m i opp^m dō ꝙ iuenit̄ i iu
re i ſili ꝙ ꝯ̄hēs cū duab⁹ de facto ⁊ ābas cognoſcēs
ē irreglaris.certū ē qd̄ iuenit̄ exp̄ſſuʒ ꝙ ꝯ̄hēs cum
vna de iure ⁊ alia de facto.⁊ ābas cognoſcēs ē ir-
regularis.qd̄ veꝝ nō ē̄ēt niſi ꝯctus de facto q° ad
icurrēdū irreglaritatis penā pōderaret̄ vt ꝯctus d̄
iure. Ad 2^m dicendū ꝙ ille qui contrahit cum ali
qua viuente eius marito.⁊ eam cognoſcit irregu-
laris eſt.quia q̄uis non ſit bigamus in rei v̄itate.
tamen quo ad penam irregularitatis iter bigamoſ
pꝛopter ſimilitudinem reputandus eſt.vt.n.dici-
tur extra de biga.non oꝛdi. Nuper in glo.aliquan-
do pꝛopter ſimilitudinem facti aliquiſ numeratur
inter eos.de quoꝛum numero non eſt. Ad 3^m dō
ꝙ in aliquibus caſibus veritati pꝛefertur opinio.
vt habetur in glo.ſuper decretalem pꝛedictam qd̄
nō ē ſic itelligendū.q: nūq̄ʒ ſimplr̄ opīo v̄itati p̄ferē
da ſit.ſʒ ſ̄m qd̄.ſ.quo ad malefacientium penam.

q Uarto queritur vtrum cum bigamiſ
poſſit per ſummuʒ pontificeʒ
diſpenſari. Et videtur ꝙ nō.extra de biga.
non oꝛdi.ſuper eo. Jn bigamis contra apoſtolum
diſpenſare non licet. Jtem quod bona ratione cō
ſtitutum eſt.diſſolui:non eſt velle dei. Sed biga-
mos non eſſe oꝛdinandos.bona ratione conſtitu-
tum eſt.ergo hoc diſſolui non eſt velle d̄i. Sed cō
tra velle dei papa diſpenſare non poteſt. Con-
tra decre.di.34ª. Si ſubdiaconus neceſſitate exi-
gente bigamus vſque ad ſubdiaconatū poſſit pꝛo-
moueri. Jtē.c°.ſequēti. Lectoꝛ.ſi viduā alti⁹ vxo
ris accepit i lectoꝛatu ꝑmāeat.aut ſi nccītas fuerit
ſubdiaconus fiat. Rñdeo ꝙ q̄uis papa nō poſſit
diſpēſare ꝯ̄ ius nāe.nec ꝯ̄ ius diuinum.q: ſua ptās
vtroqʒ iure ē iferioꝛ.⁊ vtrūqʒ ſupponit tanq̄ʒ fūda
mentū.tn̄ q: eſt ſucceſſoꝛ Petri q p̄nceps fuit apl'o
rū equalē ptātē hñs ptāti Petri.imo vt ꝑpꝛius lo
quar eandē.⁊ inferi oꝛ nō poſſit obligare ſupioꝛeʒ
nec par p arē. Papa de plenitudie ptātis diſpēſat̄

ꝑōt ꝯ statuta aploꝝ quorūcūqȝ. si tñ vim nō hēant ex iure nāe vel diuino. decre. di. 82a. Presbyter cū ġ bigamū nō ordiari aplicū sit ꝑceptū. cū bigamis dñs papa dispēsare ꝑōt. tñ q2 nō decet h̄ facit̃ fieri ꝑꝑ reuerētiā aploꝝ. iō cū bigamis dñs papa nō dispensat nisi exigente necessitate. Aliq tñ dicūt ꝙ in diaconatu ⁊ p̄sbyteratu cū bigamis dñs papa dispēsare non ꝑōt. qd̄ tñ ñ credo. vt h̄r decre. di. 34a. Lector in glo. Luci9 dispēsauit cuȝ Panormitano archiep̄o q fuit bigamus. Ad pm i oppm dd̄ ꝙ ibi accipit̃. lȝ. ꝓ nō decet. silr̃ exponēdū ē illud qd̄ dr̃ infra. e. ti. Nup. s. ꝙ cū bigamis non liceat dispēsari.

Ad 2m dd̄ ꝙ vrgēte necessitate ⁊ magna ecclesie vtilitate nō eēt ꝯ velle dei bigamū ordiari. Auctoritates ad partē aliā itelligūt̃ de plēitidie ptātis

c Jrca lr̄am. Si verbis explicār qd̄ tam̄ corde nō volūt. ⁊c. h̄ itelligendū ē q̄tū ad iudiciū ecclie ꝑ verba significatia pn̄tē ⁊ interiorē ꝯsensuȝ. p̄sumit ꝯsensuȝ iteriorē affuisse. Macharius inter xp̄i heremitas p̄cipuus.

Nota ꝙ illi heremite monachi erāt. al̃ si solus uixisset in heremo nō ꝑꝑ h̄ solutū fuisse mr̃im m. Talib9 spōsis lȝ sine cōi ꝯsensu ꝯtinētiā ꝓfiteri ⁊ monasteriū eligere. q̄uis h̄ dicat̃ de spōsis q nōdū sunt ꝯiuges tñ h̄ ēt verū ē de spōsis q ꝯiuges sunt añ mr̃imonij ꝯsumationē. Vidue marit9. q̄ supple cognita fuit ab alio eque sicut bigam9 sacerdos fieri ꝓhibet̃. supple si cuȝ illa mr̃imoniū ꝯsumauit. Si vo talis spōsa inter ⁊ spōsuȝ ei9 ꝯsensus de pn̄ti intercessisset eo mortuo vidua remāsisset cui copulat9 vlteri9 ad sacros ordies ñ accederet. h̄ intellī dȝ si ñ tm̄ fuit cognita a viro s̄o. sȝ ēt a p° al̃ nō eēt verū qd̄ hic dic̄ magr̃ qd̄ pȝ ꝑ illud qd̄ h̄r. ex̃ de biga. non or. Debitū ⁊ decre. di. 34a. Presbyteri. §. Vidua. ⁊. c. imediate seq̄nti. Si qs alij se copulauerit etiā si carnis cōmixtio illic sequat̃ ad p̄orē copulā reuocādus est. h̄ exp̄ssuȝ est ex̃ de spō. duorum. Licet.

Di. xxviij.

b Jc queri dȝ. ⁊c. Supi9 determinauit magr̃ p̄ncipalr̃ de effectu ꝯsensus exp̄ssi ꝑ v̄ba de pn̄ti. hic d̄ effectu ꝯsensus exp̄ssi ꝑ v̄ba de futuro. ⁊ diuidit̃ i. 3. P° ōn̄dit ꝙ ꝯsensus de futuro mr̃imoniū nō efficit. 2° opponit in ꝯ̄riū ⁊ soluit ibi. Premisse aūt 3° ingrit cui9 rei sit ille cōsensus q matrimoniū facit ibi. Hic queritur.

Articulus primus.

c Jrca hanc di. querēdū ē p̄ncipalr̃ de duob9. P° de cōsensu de futuro. 2° de consensu de pn̄ti.

Circa pm q̄runt̃. 4. P° vtrū exp̄ssus ꝯsensus d̄ futuro ꝑ se mr̃imoniū efficere possit. 2° vtrū cum carnali copula seq̄nte accedēte ꝯsensu de pn̄ti. per v̄ba tñ de pn̄ti nō exp̄sso. 3° vtrū sufficiat ad mr̃imoniū solus ꝯsensus de futuro cuȝ carnali copula sequēte. 4° vtrū p9 carnalē copulā solū ꝯsensuȝ d̄ futuro sequētē mr̃imoniū aliud cōtrahi possit

p Rimo ōn̄do ꝙ ꝯsensus de futuro ꝑ se mr̃imoniū efficere ꝑōt. q2 ꝯsensus de pn̄ti efficit mr̃imoniū pn̄s. ġ a silī ꝯsensus de futuro efficit mr̃imoniū futurū. Jtē oē vinculū inter viꝝ ⁊ mulierē fortius spōsalibus est mr̃imoniū. sȝ ꝑ simplicē ꝓmissionē ꝯhunt̃ spōsalia. cū ġ ꝓmissio iuramēto firmata efficiat forti9 vinculū q̄ȝ ꝓmissio simplex. tal̃ ꝓmissio efficit mr̃imoniū. Jtē vinculū indissolubile inter virū ⁊ mulierē quo ad mutuā trāslationē ptātis cōpoꝝ suoꝝ ꝯctū mr̃imoniū ē. Sȝ ꝓmissio d̄ tali trāslatiōe causat vinculū dissolubile inter eos q2 ipletio ꝓmissiōis est de iure nāe. qd̄ aūt ē de iure nature solui nō ꝑōt. ġ ꝯsensus de futuro efficit mr̃imōiū

Cōtra magr̃ di. p̄cedēti. c. 2°. Efficiēs mr̃imonij cā est ꝯsensus. nō qlibȝ. sȝ ꝑ verba exp̄ssus nec d̄ futuro sȝ de pn̄ti. ġ ꝯsensus de futuro ēt iuramt̄o affirmatus mr̃imoniū nō facit. Jtē magr̃ h9 di. c. j. ꝓbat ꝙ ꝯsensus de futuro ēt iuramt̄o firmat9 matrimoniū nō facit. Rn̄° ꝙ ꝯsensum de futuro vir ⁊ mulier ꝓmittūt se mutuo assumer̃ i mr̃imoniū. ⁊ ꝯ̄ctus mr̄imonij ē adipletio ꝓmissiōis illi9. vinculū aūt ꝯctū ꝑ ꝓmissionē nō ē ꝓmissiōis ipletio. q2 illud vinculū ē obligatio ad iplendū ꝓmissuȝ. oblīo aūt ad aliqd iplendū nō est ip̄a adipletio. vinculuȝ aūt ꝯctuȝ ꝑ ꝯsensuȝ exp̄ssuȝ ꝑ verba de futuro ꝑ se ñ ꝑōt efficere mr̃imoniū. Ad pm in oppm dd̄ ꝙ cōsensus de futuro duplr̃ ꝑōt intellī. Uno mō ꝓ ꝯsensu de futuro respcū mr̃imonij futuri. ⁊ sic procedit arm. q2 sicut ꝯsensus hodiern9 ꝑ v̄ba de pn̄ti expressus hodie facit mr̃imoniū. sic ꝯsensus crastinus q tūc ꝑ v̄ba de pn̄ti exp̄met̃ cras faciet mr̃imonium Alio mō ꝓ ꝯsensu de pn̄ti respcū mr̃imonij futuri. ⁊ sic nō valȝ ꝓcessus argumēti q2 cōsensus de pn̄ti attigit imediate mr̃imoniū qd̄ efficit seu vnit̃. ei sicut cā effectui. nō sic aūt ꝑōt dici de ꝯsensu de pn̄ti respcū mr̃imonij futuri. Ad 2m dd̄ ꝙ firma° promissiōis ꝑ iuramt̄ū nō mutat genus viculi. sȝ ideȝ gen9 vinculi fortificat. vñ inter spōsalia q̄daȝ sunt alia alijs fortioria. Ad 3m dd̄ ꝙ ipletio ꝓmissiōis nō ē d̄ iure nāe qñ remittit̃ ab illo cui fcā ē vl̄ a iur̃.

f Ecundo queritur vtrū exp̄ssus ꝯsensus de futuro cū carnali copula seq̄nte accedēte ꝯsensu d̄ pn̄ti. per v̄ba tñ de pn̄ti nō exp̄sso efficiat mr̃imoniū. Et vr̃ ꝙ nō s̄ȝ magr̃m di. p̄cedēti. Efficiēs cā mr̃imonij ē solus ꝯsensus ꝑ v̄ba de pn̄ti exp̄ssus sȝ ꝑ hypothesim p̄dictus ꝯsensus de pn̄ti nō exp̄mitur ꝑ v̄ba de pn̄ti. sȝ tm̄ ꝑ carnalē copulā ⁊ v̄ba d̄ futuro q̄ p̄cesserūt. ġ oīa illa sil̃ nō efficiūt mr̃imoniū

Jtē solus ꝯsensus d̄ pn̄ti si ꝑ v̄ba l̃ alia signa nō exp̄mit̃ eē pn̄s: mr̃im m ñ efficit. q̄uis sequāt̃ spōsalia sȝ carnal̃ copl̃a aduenīēs d̄ vo mr̄im° nō efficit mr̄imoniuȝ. sȝ fcm̄ mr̄im m ꝯsumat. ġ carnal̃ copula sequēs spōsalia mr̄im m nō efficit q̄uis accedat ꝯsensus de pn̄ti ꝑ v̄ba d̄ pn̄ti nō exp̄ssus. Cōta ois carnal̃ copl̃a ex̃ mr̄im m fcā ē mortale pccm̄. Sȝ carnalis copl̃a cuȝ ꝯditiōib9 p̄dcis nō ē mortale pccm̄. ġ carnal̃ copl̃a cuȝ alijs p̄dcis ꝯditiōib9 verū efficit mr̄im m. Rn̄° ꝙ sic ex istitutiōe sufficit ad ꝯhēdum mr̄im m ꝯsēsus d̄ pn̄ti ꝑ v̄ba l̃ alia siga exp̄ss9. sic ex istitutōe suffic̄ ad ꝯhēdū mr̄im m iter legitias ꝑsonas consensus in matrimonium presens expressus per carnalem copulam in relōne ad verba que cōsensum de futuro prius expresserāt. quanuis neutruȝ p̄dcōꝝ ꝑ se sufficeret ad p̄dci ꝯsensus exp̄ssionez eo mō quo r̄grit̃ ad cāndū mr̃imoniū. Ad pm i oppm dd̄ ꝙ quanuis consensus ille non exprimatur per verba de presenti exprimitur tamen per aliquod

equalens ex vi institutõnis mrĩmonij. Ad 2m dõ ꝙ in cãu p̃dcõ carnal' copula cũ ꝯsensu de p̃nti i mrĩmoniũ ⁊ p verba de futuro que precesserant matrimonium ⁊ efficit ⁊ consumat.

t **Ertio** queritur vtrũ sufficiat ad matrimoniũ solus ꝯsensus de futuro cũ carnali copula sequente. Et vr̃ ꝙ sic. q: iudiciũ eccl'ie iustũ ẽ. s; in p̃dcõ cãu eccl'ia iudicat eẽ mrĩmoniũ nisi aliud ipedimẽtũ obstiterit. Itez maius ẽ exp̃mere ꝯsensuz v̄bo ⁊ fcõ q̃ v̄bo tm̃. S; in p̃dcõ cãu ꝑsone suũ ꝯsensuz exp̃mũt v̄bo ⁊ fcõ. g̊ verius ẽ ibi mrĩmoniũ q̃ inter ꝑsonas suuz ꝯsensũ exp̃mentes p verba de p̃nti carnali copula nõ seq̃nte. Cõtra vbi dolus adest ⁊ ꝯsensus abest nõ p̃ot fedus ꝑfici ꝯiugale. ex̃ de spõ. Tua nos ⁊ ꝯstat hoc intelli̇ debere de ꝯsensu de p̃nti. g̊ ad ꝯ̃hendũ mrĩmoniũ nõ sufficit solũ ꝯsensus de futuro cũ carnali copl'a sequẽte. Rñ° ꝙ in cãu p̃dcõ eẽt mrĩmonium p̃sumptũ. ⁊ ſm iudiciũ eccl'ie eo ꝙ eccl'ia p verba q̃ p̃cesserũt de futuro ⁊ copulã carnalẽ sequẽtẽ presumit ꝯsensuz de p̃nti affuisse. ⁊ ip̃os se mutuo matrimoniali affectu cognouisse. tm̃ nõ eẽt ibi mrĩmoniũ verũ. nec ſm iudiciũ dei. q: mrĩmoniũ ſm rei v̄itatẽ sine reali ꝯsensu de p̃nti ꝯ̃hi nõ p̃ot. Ad pm in oppm dõ ꝙ in p̃dcõ cãu iudiciũ eccl'ie iustũ est a iustĩa iudicantis. q: iustũ est vt iudicãs q nõ nouit occulta cordiũ iudicet s; ea q̃ exteriꝰ patẽt. ille aũt iudex cui dr̃. Tu solus nosti corda filioꝝ hoĩuz p̃ot iudicare ſm certitudinẽ de interiori ꝯsensu. Ad 2m dõ ꝙ q̃ntũcũq; exp̃matur ꝯsensus si nõ adẽ intiꝰ nõ ẽ mrĩmoniũ s; iudiciũ dĩ. q̃uis talis q sic carnalẽ copulã extorsit teneaꝛ implere qõ v̄bo ꝑmisit.

q **Uarto** q̃ueriꝛ vtrũ post carnalẽ copulã solũ ꝯsensuz de futuro seq̃ntẽ aliud mrĩmoniũ ꝯ̃hi possit. Et vr̃ ꝙ non. extra de spon. Is qui fidem. Is qui fidem dedit .m. mulieri super matrimonio contrahendo carnali copula subsecuta. ⁊ si in facie ecclesie deducat aliam ⁊ cognoscat ad primaz redire tenetur. q a l; p̃sumptũ pm mrĩmoniũ videaꝛ ꝯ̃ p̃sumptionez tm̃ hꝰ nõ ẽ ꝓbatio admittẽda. Itẽ eccl'ia p̃ot facer̃ aliq̃s ꝑsonas illegitĩas ad ꝯ̃hendũ iter se. cũ g̊ ecc̃a ꝓhibeat illũ q post fidẽ datã de ꝯ̃hendo mulieri ⁊ postea carnal'r cognouit eãdẽ alij nubere illa viuẽte. vr̃ ꝙ tal' sit illegitimꝰ ad ꝯ̃hẽdũ cũ alia. Itez si aliq̃s ꝯ̃hit spõsalia cũ aliq̃ q̃uis nl'la sint. ꝓhĩ tm̃ ducere aliquã ꝯsanguineã illiꝰ in vxorẽ. ex̃ de spõ. Ad audiẽtiã. g̊ a siĺi mrĩmm qõ s; rei v̄itatẽ nullũ ẽ p̃ot reddere ꝑsonã illegitimã ad ꝯ̃hendũ cũ alia. Cõtra ꝯsensus verus p̃ualet p̃sumpto ꝯsensui. Sed cũ aliq̃s post ꝓmissionẽ factã mulieri de ducendo eã in vxorẽ postea carnal'r cognoscit eã nõ affectu maritali. s; fornicario nõ ẽ ꝯsensus nisi p̃sumptus g̊ si postea ꝯsentiat i aliã ꝯsensu d̃ p̃nti p v̄ba d̃ p̃nti exp̃sso ⁊ exꝯ°. verũ mrĩmoniũ ꝯ̃hit. Ad istã q̃onez dixerũt aliq ꝙ q̃uis p̃mũ mrĩmoniũ nõ fuerit veꝝ s; p̃sumptũ. tm̃ ex ꝯstitutiõe eccl'ie in sic ꝯ̃hentibus gñal'r ipedimẽtũ ne cũ alijs ꝯ̃here possint. ⁊ si vir ꝯ̃hit cũ alia pa viuente vl' mulier cũ alio p° viro viuente talia mrĩmõia tãq; nulla sunt dirimẽda. vñ ex̃ de spõ. Is. q. dr̃ de mrĩmonio ꝯ̃cto post mrĩmoniũ p̃sumptũ ꝙ nec verũ. nec aliqõ censeꝛ mrĩmoniũ. s; q̃uis hec opinio sit ꝓbabilis. tm̃ nõ est vera nec cõiꝛ teneꝛ a doctoribus. q: pm mrĩmm cũ non fuerit verũ s; p̃sũptũ ñ generat generat nisi i sic cõtragẽtibꝰ veꝝ ipedimẽtũ ꝯ̃hẽdi cũ alijs ꝑsnois sed p̃sũptũ. ⁊ q: ecc̃a iudicat de interioribus p exteriores p̃sũptiões. s; mrĩmoniũ q̃uis eẽt verũ s; iudiciũ dei tm̃ dirrimereꝛ p iudicia eccl'ie ⁊ ad p̃orẽ copulã ꝯpellũꝛ reuerti ⁊ p ecclia'sticã cẽsurã. tm̃ q: ſm rei v̄tatẽ ꝯiuges nõ fuerũt. ⁊ vera sunt mrĩmonia q̃ ꝯ̃xerũt cũ alijs. ꝑus d; ꝑmittere se qlib; excõicari ⁊ q̃cũq; penã aliã subire q̃ carnal'r copuleꝛ p̃ori siĺr dico de muliere r̃espcũ viri nec pp h̃ tal' ꝑplexꝰ est. q: i h̃ cãu nõ obediẽdo eccl'ie nõ peccat s; sustinẽtia excõis hac de cã meritoria sibi vr̃. p excõicato tm̃ se gerere d;. ⁊ a susceptione eucharistie maxie in loco vbi fcm̃ suũ notũ ẽ d; pp scandalũ abstiner̃.

Ad pm in oppm dõ ꝙ illud verbũ decretal'. s. qõ ad p̃mã redire teneꝛ. ⁊ illud aliud qõ fuit all'atuz ꝑ p̃ma opinione. s. ꝙ mrĩmoniũ ꝯtractũ post p̃sũptuz ñ ẽ veꝝ. itelligenda sunt ſm iudiciũ eccl'ie. Ad 2m dõ ꝙ eccl'ia aliq̃n aliqd ꝓhibet fieri decernẽdo implicite vl' explicite irritũ ⁊ iane fcm̃ ꝯ̃ hãc ꝓhibitõnẽ. ⁊ sic nõ ꝓhibet ꝯ̃hi mrĩmoniũ post mrĩmoniuz p̃sũptũ. qõ ſm rei v̄itatẽ nullã ẽ. Alio mõ ꝓhibet aliqd fieri nõ decernẽdo explicite vl' iplicite irritũ vel iane si ꝯ̃riũ fiat ⁊ q̃uis faciẽs ꝯ̃ talẽ ꝓhibitiõez peccet. tm̃ fcm̃ tenet nisi sit aliud qõ obsistat. ⁊ hoc mõ eccl'ia ꝓhibet ꝯ̃hi mrĩmm durãte alio mrĩmonio p̃sũpto qõ ſm rei v̄itatẽ ẽ nullũ. Uel p̃ot dici ꝙ ecc̃a nõ ꝓhibet ꝯ̃hi ſm mrĩmoniũ nisi p̃supponẽdo ex p̃sũptiõe ꝙ p̃mũ sit verũ. ⁊ iõ ſm mrĩmm quãuis real'r sit verũ s; dei iudiciũ. tm̃ s; iudiciũ eccl'ie est nullũ. ⁊ ita eo mõ ẽ nullũ quo ab ecc̃a fuit ꝓhibitũ. Ad 3m dõ ꝙ q̃uis ꝯ̃hens spõsalia cũ aliq̃ que s; rei v̄itatẽ nulla sunt eo ꝙ illã in vxorẽ nõ p̃ot habere. non possit postea ẽt pꝰ mortẽ illiꝰ aliquaz sibi attinẽtẽ infra gradũ ꝓhibitũ ducere i vxorẽ. tm̃ pꝰ mrĩmm p̃sũptũ qõ s; rei v̄itatẽ nullũ ẽ. aliud matrimoniũ ꝯ̃ctũ cũ aliqua nõ attinẽte p̃ori tenet s; iudiciũ dei. q: qõ i p̃dcã decretali dcm̃ est ordiatũ ẽ ab ecc̃a pp publice honestatis iustitiaz. vt dicit Appatus ibidẽ. ⁊ ẽ statutũ nõ tm̃ ꝓhibẽs ne fiat. s; ẽt decernẽs irritũ ⁊ iane si contrariũ fiat.

Articulus secundus.

c **Onsequenter** q̃ueriꝛ de 2°. p̃ncipali. ⁊ circa h̃ q̃rũꝛ q̃ttuor. P° vtꝝ mutuꝰ ꝯsẽsus d̃ trãslatõne ꝑtãtis corpoꝝ ad tp̃s faciat mrĩmm. 2° vtꝝ mutuꝰ ꝯsẽsus sub ꝯditõe faciat mrĩmm. 3° vtꝝ ꝯsẽsus clãdestinus efficiat mrĩmm. 4° vtꝝ ꝯsẽsus i carnalẽ copl'az necessariꝰ sit ad ꝯ̃hẽdũ mrĩmm.

p **Rimo** oñdo ꝙ ꝯsẽsus mutuꝰ d̃ trãslatiõe ꝑtãtis corpoꝝ ad tp̃s faciat mrĩmm. Oĩs carnal' ꝯcubitꝰ ex̃ mrĩmm ẽ illicitꝰ. s; carnal' ꝯcubitꝰ cũ ꝯcubina q̃uis sit illicitꝰ hñti aliã vxorẽ. tm̃ licitꝰ ẽ aliã vxorẽ ñ hñti. dr̃. n. C. d̃ ꝯcu. l. j. Nẽini licẽtia ꝯcedaꝛ ꝯstãte mrĩm° ꝯcubinã penes se hr̃e. i q° vr̃ daꝛ itell'i ꝙ ñ ꝯstãte mrĩm° tal' licẽtia p̃t ꝯcedi. g̊ vr̃ ꝙ ꝯcubiatꝰ sit mrĩmm. sed ꝯstat ꝙ ñ ẽ nisi ad tp̃s. Itẽ q p̃t aliq̃ rẽ ꝯceder̃ simpl'r p̃otẽt ꝯcedere ad tp̃s. s; vir ⁊ mlier p̃nt sibi mutuo ꝯceder̃ simpl'r ꝑtãtẽ cõpoꝝ suoꝝ. g̊ hãc ꝯcessiõez p̃nt facer̃ ad tp̃s. s; tal' ꝯcessio efficit matrimoniũ. Itẽ sic se h; ꝯsensus simpl'r ad mrĩmoniũ simpl'r. ita ꝯsensus ad tp̃s ad mrĩmm ad tp̃s. g̊ si ẽ mutuus

ꝯsensus simplr̄ efficit mr̄imoniū simplr̄. ita mutuꝰ
ꝯsensus ad tp̄s efficit mr̄imoniū ad tp̄s. Cōtra ex̄
de ꝯditiōibus ī despō. appo. c. vlt. dr̄ si alter dicat
alteri. Cōtraho tecū donec iueniā aliā honore vel
facultate meliorē. talis cōtractꝰ caret effectu. hoc
aūt nō est nisi qꝛ talis ꝯctus ē ad tp̄s. Itē sm̄ ma-
gistrū sup̄ius di. 27. c. j. Mr̄imoniuꝫ indiuiduā vi
te ꝯsuetudinē retinet. sꝫ ꝯctꝰ ad tp̄s ē diuisibilis. ḡ
talis ꝯctꝰ nō pōt eē mr̄imoniuꝫ. Rn̄ᵒ ꝙ nō pōt ꝯhi
mr̄imoniuꝫ ad tp̄s. seruꝰ. n. alicuiꝰ dn̄i hn̄tis super
ip̄m plenitudinē ptātis nō pōt sine ꝯcessiōe dn̄i il-
lius ꝛ auctoritate ꝯcedere alij qualēcūqꝫ ptātēꝫ in
corpꝰ suuꝫ. sꝫ qlibet hō ē seruꝰ dei q hꝫ sup̄ quēlibet
hoiem oimodā plenitudinē ptātis. ḡ nullus vir p̄t
ꝯcedere mulieri. nec eꝯᵒ aliq̄ꝫ ptātēꝫ in corpus su-
um nisi ex ꝯcessione dei explicita vl' iplicita. deus
autē nō tm̄ nō ꝯcedit. sꝫ ēt ꝓhibet fieri inter viruꝫ
ꝛ mulierē mutuā ꝯcessionē ptātis suoꝝ corpoꝝ q̄-
tuꝫ ad ꝯcubituꝫ carnalē ad tp̄us qd̄ pꝫ Mathe. 19.
vbi dr̄. Quod deus cōiunxit hō n̄ seperet. Triplex
autē ē ꝯgrua rō q̄re deus h̄ voluit fieri. Una ē qꝛ
h̄ esset ꝯ bonuꝫ ꝓlis. copl'ati. n. ad tp̄s n̄ eēnt ita sol-
liciti vt in pl'ibꝰ de sue ꝓlis discipl'ina ꝛ educatiōe
religiosa sicut copulati simpl'r. Alia ē qꝛ hoc esset
ꝯ bonū honeste dilectiōis q̄ dꝫ esse inter ꝯiuges. qꝛ
forte q̄uis copulati ad tp̄s plus diligerēt se p̄p de-
lectabile sm̄ carnē q̄ꝫ copulati simpl'r cuꝫ dilectiōe
q̄ est p̄p honestū copulati simpl'r magis diligunt se
vt in pl'ibus q̄ꝫ si eēnt copulati ad tp̄s. plus. n. dili
git vnusqsqꝫ vt in pluribꝰ rē q̄ sua est simpl'r q̄ꝫ si n̄
eēt sua nisi ad tp̄s. Tertia rō est qꝛ in copula ad tē-
pus nō saluaret rō sacr̄i. qꝛ talis copula cū esset di-
uisibilis nō significaret indiuisibilitatē hūane nāe
a p̄sona filij dei. nec indiuisibilem vnioneꝫ eccl'ie
cum Christo. Ad pᵐ in oppᵐ dd̄ ꝙ dicta lex cōcu-
binatū non concedit. sed homini nō vxorato p̄mit
tit tanq̄ꝫ lege hūana non puniendo. nec ex h̄ seq̄tur
ꝙ puniri non debeat lege diuina. qꝛ sicut dic̄ Aug.
i. de li. arbi. longe an̄ mediū. Lex hūana multa im
punita relinq̄t que p̄ diuinā prouidentiā vindican
tur ꝛ recte. Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ maior ē vera qn̄ potestas
sup̄ioris dn̄i ita concedit seu permittit fieri conces
sionē rei ad tp̄s. sicut permittit ea fieri simpliciter
quod in proposito nō est verū. vt visum est in cor
pore questionis. Ad 3ᵐ dicendū ꝙ maior falsa ē
sicut patet ex dictis in corpore questionis.

s Ecundo queritur vtrum mutuus consensus
conditionalis faciat matrimoniū re nō exi
stente posita sub cōditione. Et videtur ꝙ sic. extra
de condi. in desponsa. appo. c. j. Quicūqꝫ sub cōdi
tionis nomine aliquā desponsauerit ꝛ eā relinque
re voluerit. dicimus ꝙ frangatur cōditio ꝛ despō
satio irrefragabil'r teneat̄. ergo siue existat cōditio
siue non tenet desponsatio. multo fortius ergo ma
trimoniū. Item si aliqs iurauerit mulieri se eam
ducturū in vxorem. si tm̄ sibi donauerit. s. 10. vel
20. marcas. si conditio nō existat ꝛ interueniat con
sensus de p̄n̄ti. aut carnalis sequatur copula eā te-
netur accipere in vxorem extra. e. ti. De illis ergo
a sili matrimoniū tenet. q̄uis res apposita sub cō
ditione nō existat. Contra. e. ti. sup̄ eo. dicitur de
illo qui cōsensit in quandā mulierēꝫ si pater eiꝰ suū
prestaret assensum ꝙ nisi volūtas patris postmo-
dū intercedat. nequaq̄ꝫ cogendus ē ad mr̄imoniū
cōtrahendū. sꝫ si sponsalia sub conditione contra-
cta non tenent re posita sub condition e non existē-
te. a simili nec mr̄imoniū. Rn̄deo ꝙ conditionū
appositarū in contractu matrimonij quedam sunt
contra mr̄imonij substantiā. vt si alter dicat alteri
Contraho tecū si generationē prolis euites. qd̄ est
cōtra bonū prolis. vel donec inueniā aliam hono-
re vel facultate meliorē qd̄ est cōtra significationē
sacr̄i. aut si adulterandā te tradas quod est contra
bonū fidei. ꝛ sub talibus cōditionibus nullū matri
moniū est. vt hr̄ ex̄ de cōdi. in despōsatione. appo.
c. vlti. Quedā sunt nō cōtra substantiā mr̄imonij.
ꝛ istaꝝ q̄dā sunt turpes aut ipossibiles. ꝛ mr̄imōiū
ꝯctū sub talibus cōditionibus tenet quia p̄ n̄ adie
ctis hn̄tur. vt dr̄ in d̄cretali p̄dicta. quedā sunt ho-
neste ꝛ possibiles. ꝛ istaꝝ quedā sunt de p̄terito. vt
si dicat̄. Cōtraho tecū si maritus tuus mortuꝰ est.
quedā de p̄n̄ti. vt si dicat̄. Cōtraho tecū si tu es v̄-
go. ꝛ sub istis conditiōibus vel silibus mr̄imoniū
cōtractū tenet exn̄tibus rebus in conditionibꝰ ap-
positis al'r nō. ꝛ sic intelligit̄ auctoritas ad p̄teꝫ fa̅ꝫ
allegata. q̄uis illa videatur de spōsalibus loq̄ que-
dā sunt cōditiones de futuro. vt si dicat̄. Cōtraho
tecū si patri tuo vel patri meo placuerit. ꝛ tūc iudi
canduꝫ est sicut de spōsalibꝰ sub cōditiōe cōtractis
qꝛ vt dr̄ ex̄ de cōdi. in despō. appo. Sup̄ eo. Huius
modi consensus nō est de presenti habēdus lꝫ per
verba de p̄n̄ti euidētius exp̄matur. qꝛ in alieno ar
bitrio nō hito sed hn̄do cōsistit. Ad pᵐ dd̄ ꝙ illa
decretalis intelligit̄ de cōditione turpi nō existe ꝯ
naturam mr̄imonij vt dicit Appatus ibidē. Ad
2ᵐ dd̄ ꝙ q̄uis primo apposita sit conditio de futu-
ro si postea consentiat de presenti. aut carnalis co
pula subsequatur conditione non replicata rece-
dita conditione priꝰ apposita. ꝛ simpl'r itelliḡr cō
sentire. vt dicit Appatus ibidem.

t Ertio queritur vtrum cōsensus clā
destinus efficiat matri-
monium. Et videtur ꝙ nō. 30. q. 5. Aliter
dicitur de clandestinis matrimonijs ꝙ non sunt
coniugia sed adulteria vel concubinia. vel stupra
aut fornicationes potius quā legitima coniugia.
Item quia ecclesia prohibet consanguineos ma
trimonialiter copulari. ideo mutuus eorum cōsen
sus matrimoniuꝫ non efficit. sed ecclesia prohibꝫ
matrimonia clandestina eadem. q. nullus. ꝛ extra
de clande. despon. Cum inhibitio. ergo consensus
clandestinus matrimonium non efficit. Iteꝫ car
nalis concubitus inter coniuges est licitus. sed si
aliqui clandestinē mr̄imoniū cōtrahāt nō lꝫ eos sil'
carnaliter copulari. quia scandalizaret pp'lm. ergo
vr̄ ꝙ tale mr̄imoniū est nullū. Contra. 30. q. 5. Iu-
dicantem. dr̄ de illis qui clandestine consenserunt
ꝙ reatū adulterij vterqꝫ incurrit dum vtroqꝫ eoꝝ
viuente alij se copularit. sed hoc non esset verum
nisi per mutuum consensum clandestinuꝫ cōtraxis
set mr̄imonium verū. ḡ talis cōsensus verū efficit
mr̄imoniū. Itē si tales trāsferrent se ad regionēꝫ
longinquam vbi non est consuetudo monitiones
ꝛ sollennitates in matrimonijs adhiberi. licitum
esset eos ibi carnaliter copulari. sed nunquam car
nalis copula extra matrimoniū est licita. ergo clā-
destinus consensus verū efficit mr̄imoniū. Rn̄ᵒ ꝙ

sic mrim^m clādestinū dr tripl'r. ita pt dici d clāde-
stio ɔsēsu. Uno mō dr mrimoniū clādestinū quod
ɔhitur sine pñtia testiū ex de clāde. despō. Qd nob.
Alio mō qd ɔhitur nō adhibitis sollēnitatib9 ɔsue
tis q̄zuis ɔctū fuerit in pñtia testium. 30. q. 5. Alr
Tertio mō qñ fit sine p̄missa denūciatiōe. ex de clā
de. despō. Cū inhibitio. ⁊ quolibz istoꝝ modoꝝ si af-
fuit mutu9 ɔsensus p vba de pñti expressus verū ē
mrimo^m fz dei ⁊ ɔscie iudiciū illd tn̄ qd ita ē clāde
stinū qd nō fuit i pñtia testiū n̄ iudicabit verū mri-
moniū ab ecc^a q̄ indicat fz allata. vñ si aliqs istoꝝ
cū alia ꝑsona i facie eccl'ie ɔheret p̄cipet ei p eccl'iā
cohabitatio cū ea. ⁊ ꝓhiberet ei accessus ad p̄maz
cui tn̄ p̄cepto obedire nō deberet q̄ztū ad redditio
nē carnalis debiti. qz magis obediēduz est iudicio
dei ⁊ ɔscie q̄z iudicis eccl'iastici q fz p̄sūptiones iu-
dicat. i qb9 tn̄ posset obedire eccl'ie absq3 pccō obe
dire tenet sicut in subueniēdo illi mulieri i necessa
rijs si indiget. ⁊ ip̄e illi ⁊ alij sufficere posset. Ad
p^m in opp^m dd q sicut dicit magr̄ h9 di. c. 2. illud
nō ē ita itellige^m q nō sit legiptimū ɔiugiū. fz qz nō
hz decorē ⁊ debitā honestatē. Uel pōt dici q illud
decretū itelligēdū ē de clādestino ɔsensu non exp̄s-
so i pñtia testiū. q ɔsensus nō efficit mrimoniū fz p̄
sūptionē. ⁊ iō carnalis ɔcubit9 taliuz ab ecc^a illici-
tus iudicat. Ad 2^m dd q n̄ ē sil'e de vtraq3 ꝓhibi
tiōe. qz ita ꝓhibz ɔsanguineos copulari q ꝑsonas i
tēdit redder illegitias ad ɔhendū. n̄ sic aūt ꝓhibz
clādestia mrimonia. Ad 3^m. dd q q̄zuis carnal' cō
cubit9 in mrimonio sit licit9 regl'arit tn̄ p accidens
aliq° loco ⁊ aliq° tp̄e pōt eē illicit9. vt pp scādaluz
ppl'i sicut dcm̄ ē. vl' pp eccl'ie ꝓhitionē q̄ alicubi ꝓ-
hibz ɔiuges carnal'r copulari añq3 adhibeat mri-
monio sollēnitas ɔsueta quā tn̄ ꝓhibitionē qdā di
cūt eē nō respcū act9 debiti reddēdi. fz respcū act9
petēdi. vñ peccaret exigēs. ⁊ nō peccaret reddēs.

q Uarto q̄rit vtrū ɔsensus i carnalē co
pulā sit necessari9 ad mrimo-
niū ɔhēdū. Et vr q sic. 17. q. j. Sūt qdā. uo
uētib9 supple vginitatē nō solū nubere. sed ēt velle
dānabile ē. fz h̄ verū nō eēt nisi ɔsensus in carnalez
copulā necessari9 eēt ad mrim^m ɔhēdū. Itē ad ɔ
hēdū mrim^m necessari9 ē ɔsensus i ea pp q̄ ē mri^m
institutū. Sz mrim^m nō tm̄mō istitutū ē in officiuz
fz ēt in remediū. g ad ip̄m ɔhendū necessari9 ē con
sensus in illd p qd h̄r remediū ɔ carnalē ɔcupiscen
tiaz. illud aūt remediū ē carnal' copula. Itē ad ɔ-
hēdū mrim^m necessari9 ē ɔsensus i illud qd si exclu
dat i ɔctu mrim^m nullū ē. Sz si vir ⁊ mulier ɔhe-
rēt apposita hac ɔditiōe q vn9 alij nūq3 debitum
redderet nullū eēt mrimoniū. g ad ɔhēdū mrimo-
niū necessari9 ē ɔsensus i redditionē debiti. Con-
tra magr̄ h9 di. c. vl't. Cōsensus cohitatiōis vl' car
nalis copule nō facit ɔiugiū. fz ɔsensus cōiugal' so-
cietatis vbis fm pñs tp̄s exp̄ssus. Itē beata vgo
verū mrimoniū ɔxit cū Joseph. nō tn̄ in carnalē co
pulā ɔsensit. qz semp vgo pfcā nō tm̄ corp̄e fz ēt mē
te p̄māsit. g ɔsensus i carnalē copulā n̄ ē necessari9
ad mrimoniū ɔhendū. Rñ° q mrimoniū ɔhendū
nō ē necessari9 ɔsensus explicite i illud qd nō est de
mrimonij eēntia. copula aūt carnalis ē huiusmōi.
postq3. n. aliq mrimoniū ɔtraxerūt si postea perpe
tuo ɔtinerēt nihilominus essz inter eos verū mri-
mnoiū. sicut patuit i mrimonio int vginē Mariā
⁊ Joseph. ad ɔhendū g mrimoniū nō ē necessarius
ɔsensus in carnalē copulā explicite. qz tn̄ in eēntia
mrimonij ɔtinet carnalis copula sicut vsus i ptāte
ordiata ad vsuz nō de necessitate fz voluntarie. iō
aliq° mō iplicite reqrit ɔsensus in carnalē copulaz
ad ɔhendū mrimoniū. iq̄ztū ad h̄ necessari9 ē ɔsen
sus mutus in trāslationē corpis ꝓpij in ptātez alte
rius ɔiugis q̄ztū ad cōcubitū ɔiugalē. fz h̄ nō ē ɔsen
tire in carnalē copulā neq3 explicite nz iplicite ab-
solute. fz iplicite ⁊ sub ɔditiōe. s. si alter ɔiunx vti si
bi ɔcessa voluerit potestate. Ad p^m in opp^m dd
q ille q vouit vginitatē volēdo nubere. vult se ob
ligare obligationi incōpossibili voto suo si alt con
iunx voluerit. ⁊ iō mortal'r peccat. qa q̄ztū in se est
vult se expōere necessitati vēiēdi ɔ votū suū si alt
voluerit. ⁊ q̄zuis qd dcm̄ ē regulariter sit verū. ex
inspiratione tn̄ sp̄us sci vgo que vouit vginitatem
sine pccō nubere pōt. sic patuit in vgine gl'osa q̄ añ-
q3 nuberet certificata fuit p reuelationē sp̄us sci q
Joseph ab ea nūq3 debitū exigeret. ⁊ iō ɔhendo cū
eo nō exposuit se alicui piculo veniēdi ɔ votū quo
vginitatē vouerat cū eēt pfcē certificata q Joseph
nō vteret ptāte sibi ɔcessa. Ad 2^m dd q nō plus
ɔcludit nisi q necessari9 ē ɔsensus in carnalē copu-
lā iplicite ⁊ sub cōditiōe. s. si alter ɔiūx ptāte sibi cō
cessa vti voluerit. Ad 3^m dd q si aliq ɔtrahūt in
uicē sub hac ɔditiōe. q nūq3 sibi inuicē reddēt dbi
tū. ip̄i nō tm̄ excludunt carnalē copulā. fz ēt mutuā
trāslationē corpoꝝ suoꝝ in alteri9 ptātez q̄ztū ad ɔ
cubitū ɔiugalē. ⁊ ego bñ cōcedo q ɔsensus in talez
trāslationē reqrit ad mrimoniū ɔtrahēdum. Ad
ar^a ad ptez aliā pz qd dici debeat ex iā dcis. ⁊ qūo
inter gloriosaz vginē Mariā ⁊ Joseph fuit verum
mrimoniuz absq3 p̄iudicio virginitatis eiusdem.

c Irca litterā mrimoniuz nō sanxit ɔsen
sus q i occulto fuit. i. nō oñdit scm̄
q̄ztum ad forense iudicium eccl'ie.

Di. xxix.

o Portet autē ɔsensuz ⁊c. Supe
rius determiauit magr̄
de ɔsensu mrimonij q̄ztuz ad eius ef-
fectuz. Hic determiat de ip̄o q̄ztum
ad ei9 deffectū. Et p° quo ad defcm̄
voluntatis. Scdo quo ad defcm̄ itētiōis. di. se.
ibi. Nec solū. P^a i tres. P° oñdit q coactio ex-
cludit mrimoniuz. Scdo oñdit q ɔsensus seq̄ns
ratificat ibi. Uex tn̄ q inuiti. Tertio q sufficit qñz
consensus tacitus ibi. Consentire autem.

Articulus primus.

c Irca hanc di. querenduz est p̄n
cipalit de duobus
P° de ɔsensus contrahētiū coatiōe.
Secundo de talis contractus ratifi
catōez. Circa p̄muz q̄runt quattuor.
P° vtꝝ ɔsensus coactio p metuz ipediat mrimo
niuz. Scdo vtrum impediat sponsalia iuramen
to. firmata. Tertio vtrum persona consentiens
in aliam sibi non consentientem possit illa viuen-
te contrahere matrimonium. Quarto vtrum pa
rentes liberos suos possint cogere ad matrimoni
um contrahendum.

p Rimo oñdo ꝙ ꝯſēſus coactio ꝑ metū nō ipediat mrīmoniū. Quod nihil ē mrīmoniū nō ipedit. ſꝫ nulla ē ꝯſenſus coactō. qꝛ ꝯſenſus eſt actus liberi arbitrij. qꝺ nō pōt cogi. vt in 2° li. oſtenſuꝫ ē. ꝫ coacōt ꝯſenſ⁹ mrīmm ñ ipedit. Itē oīs vir aut ē ꝯſtās aut incōſtās. ſꝫ coactio ꝑ metū cadēs ſolū in viris incōſtātibus mrīmm ipedit. in virū aūt ꝯſtantem nulla coactio ꝑ metū cadit. ſicut. n. dicit phūs. 3°. ethi. c. 9°. Fortis ipauidus ē. ꝫ nulla coactio ꝑ metū mrīmoniū ipedit. Itē coactio ꝯſenſus ꝑ metuꝫ nō eſt niſi vehemēs iductio. qꝛ iteriores actus liberi arbi. ſufficiēter cogi nō pñt. Sꝫ ſicut vehemēter pōt hō inclinari ꝑ metū ad ꝯſentiendū. ita ꝑ blāditias. cū ꝫ vehemēs ꝯſenſus inductō ꝑ blanditias nō ipediat mrīmoniū. vꝫ ſilr ꝙ nec illa q̄ ē ꝑ metuꝫ

Itē coactio ꝯſenſus que ē ꝑ metū nō ipedit ſuſceptionē ſacrī baptiſmi. ꝫ a ſiti nec ſuſceptioneꝫ ſacrī mrīmonij. Cōtra magr̄ in lr̄a i pncipio di. pñtis. Sꝫ ꝯſenſuꝫ ꝯiugalē liberū eē a coactiōe. coact⁹. n. ꝯſenſus q nec ꝯſenſus appellari dꝫ ꝯiugiū nō facit

Itē ex̄ de ſpō. Cū locū. cū locū ñ hēat ꝯſenſus vbi metus vel coactio intercedit. neceſſe ē vt ibi ꝯſenſus vtriuſqꝫ reqrit coactiōis ma repellat. Itē fauorabilior eſt ſtatus religiōis q̄ꝫ mrīmonij. Sꝫ ꝓfeſſio fcā in religiōe ꝑ ꝯſenſuꝫ metu mortis coactū nō tenet. vñ talis reuerti pōt ad ſeculū. ex̄ de his q̄ vi metuſue cā fiūt. c. j. ꝫ multo fortius ꝯtractus mrīmonij ꝑ ꝯſenſuꝫ metu mortis coactū ñ tenet. Ad iſtā qōeꝫ dicūt aliq ꝙ coactio ꝑ metū ēt cadentem in virū ꝯſtantē mrīmoniū nō ipedit ſm iudiciū di ⁊ ꝯſcie. ſi aſſit ꝯſenſus interior nō tm̄ ad verba proferenda. ſꝫ ēt ad ipm mrīmoniū ꝯhendū. qꝛ ad hoc vt iterius ꝯſentiat in mrīmoniū locū nō hꝫ coactio ꝑ metū. qꝛ in hꝫ ꝙ ꝯſentit in ꝓlatione vboꝝ ſignificantiū interiorē ꝯſenſū euadit piculū qꝺ metuit cū illi quos timet ñ poſſint de ſuo interiori ꝯſenſu iudicare. ſm tm̄ iudiciū eccl'ie mrīmoniū nō ē. qꝛ talē pſumit nō ꝯſenſiſſe. ſꝫ tm̄ in ꝓlatione vboꝝ ad periculū qꝺ metuit euadendū. ſꝫ hec opinio peccat in duobus. P° in hꝫ qꝺ dicit ꝙ reſpcū interioris cōſenſus in mrīmoniū locū nō hꝫ coactō ꝑ metuꝫ cadentē in ꝯſtantē virū. qꝛ exp̄mere ꝯſenſuꝫ interiorē in mrīmm. ſi nō aſſit mentiri eſt. oē aūt mendaciū pccm̄ eſt. ſꝫ q virū ꝯſtantē ꝑ quē itelligo vtuoſuꝫ vehemēter iducit ꝑ grauē metū ad dicendū aliqd qꝺ ſine pccō dicere non pōt niſi dcis corrñdeat ꝯſenſus interior. ex ꝯñti tū vehemēter induxit ad ita ꝯſentiendū interius ſicut exp̄mit exteri⁹. Secūdo peccat opinio in hꝫ qꝺ dicit eccl'iam pſumere talē interius nō ꝯſenſiſſe in mrīmoniū. qꝛ eccl'ia nō dꝫ pſumere aliquē peccare in aliquo fcō niſi ꝑ ꝓbatiōes legitias vel pſumptiōes hꝫ eccl'ie ꝯſtiterit. cū ꝫ exp̄mere exterius ſe ꝯſentire i mrīmoniū ſit peccatū ſi nō aſſit ꝯſenſus interior eccl'ia nō dꝫ pſumere talē interi⁹ nō ꝯſenſiſſe. niſi forte hꝫ ei ꝯſtaret per aliquā ptāteꝫ quā coactus ſecreto feciſſꝫ. in pñtia tm̄ teſtiū de qbus ꝯfidebat dicēs. Proteſtor coram vobis ꝙ verba q̄ modo dicā. dicā tm̄ ad euadēdū mortis piculū. qꝛ nullo modo ꝯſentio iteri⁹ nec cōſentiā. Ur̄ ꝫ alr̄ dꝺ ad qōnē. ſ. ꝙ duplex ē met⁹ quidā nō cadens in ꝯſtantē virū. ⁊ coactio cōſenſus ꝑ talē metū nō ipedit mrīmoniū. nec q̄ꝫtū ad iudiciū di. nec q̄ꝫtū ad iudiciū eccl'e. ar. ad hoc ex̄ de ſpō.

Ueniēs. Scꝺo eſt ēt qdā metus cadēs in ꝯſtanteꝫ viꝝ. i. in virū virtuoſuꝫ ſicut ē metus mortis vel enormis leſiōis corpiſ vl' ſeruitutis vl' ſtupri vl' alioꝝ aliquoruꝫ grauiū maloꝝ exp̄ſſoꝝ i iure qñ talia mala intētant ab illo de quo pſumit ꝓbabilr̄ vir ꝯſtans ꝙ ille talia velit ⁊ poſſit ſibi inferre niſi ſibi ꝯſentiat. ⁊ coactio ꝯſenſus ꝑ talē metū mrīmoniuꝫ ipedit ēt i q̄ꝫtū ad iudiciū dei ⁊ q̄ꝫtū ad iudiciuꝫ eccleſie. ex̄ de ſpō. Ueniēs. 2. ⁊. c. Cōſultatiōi. §. Sāe. ēt ſi aſſit ꝯſenſus iterior in mrīmonium ⁊ quamuis eniꝫ conſenſus interior in mrīmoniū ſufficiēter cogi nō poſſit. tm̄ per pdictū metū tā vehemēter inducitur ꝙ nullū in illo diminuit de rōe volūtarij. ⁊ iō nec deus nec eccl'ia voluerūt hoieꝫ per talē ꝯſenſū eſſe ligatū mulieri cuius ratio eſt duplex. vna eſt. qa mrīmoniū ſignificat ꝯiūctionē xp̄i ⁊ eccl'ie q̄ fit ꝑ liberū amorē. alia eſt ne talia mrīmonia malos exitus haberent. qꝛ quod aliqs nō diligit facile ꝯtēnit. 20. q. 3a. Preſens pōt ēt dici ſꝫ aliquos ꝙ eccleſia aliquo mō iplicite ꝯſtituit. vt perſona modo pdcō coacta ſit illegitia durāte pdcā coactiōe ad ꝯtrahēdū cū illa ad quā ducendā cogit. ſicut. n. eccl'ia pōt reddere pſonas aliquas illegitias ad ꝯhendū iter ſe pro quocūqꝫ tpe. ita pōt reddere aliquā pſonā illegitiaꝫ ad ꝯhendū cū aliqua pſona determiata ꝑ aliquo tpe. ⁊ ſub aliqua cōditione. quā pro aliquo tpe ⁊ ceſſante illa ꝯditione reputat legitimā ad ꝯhendū cuꝫ illa eadeꝫ pſona. Ad pm i oppm dꝺ ꝙ q̄ꝫuis ꝯſenſus nō poſſit cogi. tm̄ ꝑ aliqueꝫ metū pōt tā vehemēter induci ꝙ derogat illi libertati quaꝫ deus eſſe vult in ꝯſenſu ad hꝫ vt ſit cā efficiēs mrīmonij Ad 2m dꝺ ꝙ q̄ꝫuis vir ꝯſtans medius ē int virū ptinacē ⁊ in ꝯſtantē. ptinax. n. vix ꝓ quocūqꝫ tiore recedit a ꝓpoſito ſuo. incōſtās ferē ꝓ quolibꝫ tiore leuiter recedit a ꝓpoſito ſuo. Cōſtās aūt qñqꝫ recedit a ꝓpoſito ſuo. ꝓ timore. ⁊ qñqꝫ nō. qꝛ tēperat paſſionē tioris ſm rectū iudiciū rōnis. ⁊ iō qñꝫ tior oritur ex forti exiſtimatiōe alicui⁹ horribil' mali qꝺ non pōt hō euadere niſi ſubeūdo aliqꝺ maluꝫ min⁹ penale qꝺ tm̄ abſolute nollet ſubire ſubijt ipꝫ qꝛ ſic eſſe faciendū docet ratio recta. ꝓ tiore auteꝫ oriente. ſiue ex leui ſiue ex forti exiſtimatione mioris mali. nūq̄ꝫ in q̄ꝫtū vtuoſus ꝯſentit ſubire maius malū. ſic ꝫ pꝫ ꝙ phūs in auctoritate allegata nō intendit dicere ꝙ vir fortiſ nūq̄ꝫ timeat. qꝺ pꝫ qꝛ eo. c. dic poſtea de magno terribili. ꝙ hꝫ ē terribile oi homini hñti intellectū. ⁊ parū poſt dic. ꝙ fortis inſtupefactibilis eſt vt hō. timebit aūt vt oꝫ ⁊ vt rō ſuſtinebit boni gr̄a. Ad 3m dꝺ ꝙ nō eſt ſilr̄ de inductione ꝯſenſus ꝑ blāditias ⁊ ꝑ fortē metū inductio. n. q̄ eſt ꝑ timorē aliqualr̄ minuit de rōne voluntarij. pax. n. intenſe voluim⁹ q̄ ex timore volumus. ſꝫ inductio q̄ eſt ꝑ blanditias intendit ꝯſenſū. vñ phūs. 3°. ethi. c. 2°. dic ꝙ opationes que fiūt ex tior mixte ſunt. qꝛ aliquo modo ſunt volūtarie. ⁊ aliq° modo iuolūtarie. vt declarat ibidē. ⁊ poſtea. e. li. c. 4. dicit. ꝙ forſitan nō bñ dicit inuolūtaria eſſe q̄ ꝑꝑ ꝯcupiſcentiā. ⁊ eodē li. c. vl't. dicit: ꝙ volūtario magis aſſimilat intēperātia q̄ꝫ timor. ⁊ ꝙ magis ē voluntaruꝫ qꝺ fit ꝑ intēperantiaꝫ q̄ꝫ per timorem.

Ad 4m dꝺ ꝙ non eſt ſilr̄. quia intentio ſuſcipientis baptiſmū non eſt cā efficiens ſacrī baptiſmi. ſicut conſenſus eſt cauſa efficiens mrīmonij. ⁊ preterea per ſuſceptionē baptiſmi in nullo efficit condi

tio suscipiētis peior. sꝫ simplr melior. p ɔctū anteꝫ
mrimonij efficit ɔditio ɔhentiū min⁹ bona ꝙ̃tuꝫ
ad aliq. qꝛ efficit magis onerosa. p h̄ tñ nõ efficitur
mala malo clpe. Ar^a ad ptē aliã pcedūt coactiõe
ɔsensus p metū cadentē in constantem virum.

S Ecundo querit vtrū ɔsēsus coa
ctio p metū ipe
diat sposalia iuramēto firmata. Et vꝫ ꝙ sic
Fortior ē obligatio p ɔsensuꝫ de pn̄ti ꝙ̃ p ɔsensum
de futuro. Sꝫ p̄dicta coactio ipedit oblonē p ɔsen
suꝫ de pn̄ti. g̊ ꝛ multo forti⁹ ipedit illã q̃ est p ɔsēsuꝫ
de futuro. talis aũt ē obligatio i ɔctu spõsaliū. Itē
ex de his q̃ vi metusue cã fiūt. Abbas. in glo. Mri
moniū ɔctū p metū nõ tenet. nec obligat⁹ ē q h̄ fac
ēt si iurat. g̊ a sili nec spõsalia p metū ɔcta ēt si firmē
tur iuramēto tenēt. Itē q coact⁹ suã ecc̄liaꝫ peni
tus abiurat. illi debēt cū itegritate vniuersa resti
tui. eo. c. i textu. Sꝫ si tale iuramentuꝫ obligat nõ
deberet sibi restitui g̊ nullū iuramētū qd̄ metu ex
tortū ē obligat. Cõtra nõ est necessaria absolutio
a iuramēto qd̄ ipo iure nõ obligat. Sꝫ a iuramēto
extorto coactiõe q̃ ē per metū necessaria est absolo
ex de iure iur. Verū vbi dꝛ ꝙ romani põtifices ta
les a iuramēti nexib⁹ absoluerūt. g̊ tale iuramentū
nõ ē ipo iure nullū. sꝫ ē obligatoriū. Itē renūciatõ
electiõis facta p metū si sit iuramēto firmata ē ob
ligatoria. ex de his q̃ vi metusue cã fiūt. Ad aures
Sꝫ mior ɔsensus reqrit ad sponsalia ɔhēda ꝙ̃ ad
obligationes alias. qd̄ pꝫ qa septēnes possunt ɔhe
re spõsalia. cū tñ pp defectū discretiõis ad alias ob
ligatiões sint inepti. g̊ vꝫ ꝙ ɔctus sponsaliū factus
p ɔsensuꝫ metu coactū teneat si iuramēto firmetur
Itē. 22^a. q. 4. Inter cetera dꝛ de quodaꝫ q timore
necis ipulsus sue cõcubine iuramēto firmauit ipaꝫ
suscipere in ɔiugeꝫ. qd̄ qꝛ quã p̄us habuerat nõ est
pccm̄ in ɔiugē suscipe. mrimoniū sic in deo firma
tū: est stabile. g̊ spõsalia facta per metū ꝛ iuramēto
firmata tenēt. Ad istã qõnē dn̄t qdã ꝙ spõsalia p
metū cadentē i ɔstantē virū ɔcta ꝛ iuramēto firma
ta tenēt ꝛ obligãt ɔhentē in foro ɔscie qd̄ sic decla
rãt. Quocūqꝫ metu hõ sci ēter iuret falsum piurat.
qd̄libꝫ aũt piuriū scient ɔmissuꝫ pccm̄ mortale est.
nullus g̊ metus excusat sciēter piuranteꝫ a mortali
pccõ. sꝫ q p iuramentū pmisit se ducturū aliquã in
vxorē. si qd̄ iurauit nõ iplet piurat. ad qd̄ sequitur
ꝙ mortalr peccat. sꝫ qlibꝫ obligat ad vitandū mõ
tale pccm̄. g̊ q coactus p metū cadēteꝫ in ɔstantem
virū iurauit se aliq̃ꝫ ducturū in vxorē iplere tenet
quo ad forū ɔscie qd̄ iurauit. in foro tñ exteriori nõ
reputaret obligat⁹ eo ꝙ ecc^a p̄sumeret ɔsensuꝫ in
teriorē nõ affuisse. sꝫ qꝛ hic modus rn̄dendi videt
posse iprobari p ea q̃ in p̄cedenti qõne i reprobatio
nē p̄me opiniõis dcã sunt. Iõ dicūt alij ꝙ spõsalia
p̄dicto mõ ɔcta nõ tenēt ipo iure. nec in foro exte
riori. nec in foro ɔscie. qꝛ nec deus nec ecc̄lia tale
iuramentū voluerūt obligatoriū eē respcū eoꝝ i q
bus maxia requirit libertas de quoꝝ numero ē cõ
tract⁹ spõsaliū. ꝛ in religiõe pfessio. vñ pfessio i re
ligiõe facta pp metū mortis pfitentē non obligat.
ex de his q̃ vi metusue cã fiunt. c. i. ꝛ. 15. q. j. Non
est. dꝛ ꝙ volūtariū sibi militē eligit xp̄s. Qui te
nere vult p̄mã opinionē põt dicere ad duo p̄ma ꝙ
procedūt de obligatiõe i foro exteriori. Ad 3^m dd̄
ꝙ mior ē falsa. quedã .n. sunt pmissiones facte per
metū cadentē i ɔstantē virū q̃ nõ sunt nulle ipo iur
q̃ tñ rescindende sunt p actionē si sunt pfecte vt po
te qꝛ p⁹ stipulationē fcã numeratio ē. Si aũt sunt i
pfecte vt puta stipulationē numeratio nõ est sequu
ta rescindi pn̄t p exceptionē. ff. de eo qd̄ metus cã
gestū ē. l. Metū aũt pn̄teꝫ. §. Sed ꝙ p̄tor. vt tñ ibi
dē dꝛ in negocijs pfectis interdū ɔpetit exceptio.
ꝛ in iperfcis qñqꝫ actio ꝙ̃uis frequēti⁹ ꝛ ɔueniēti⁹
pfecta rescindatur p actionē. ꝛ iperfcã p exceptõeꝫ
Qui vult tenere opionē s̄am põt dꝛe ad p̄mū ad
pteꝫ s̄am ꝙ q̃dã sunt pmissiones q̃ fcē p metū cadē
teꝫ in ɔstantē virū ipo iure nõ valēt. vt pmissio d̄
ducēdo aliquã in vxorē vel i virꝫ ex de spõ. Cū lo
cū. ꝛ pmissio dotis. ff. de eo qd̄ met⁹ cã gestum ē. l.
Si mulier. §. Si dos. vbi dꝛ ꝙ si dos p metū pmit
tatur ñ nascit obligatio. Iteꝫ in reb⁹ ecc̄lie ē spāle
ꝙ nõ tenet traditio vel pmissio vl iuramētū fcm̄
p metū de reb⁹ ecc̄lie. ex de iure iur. i. Peruenit.
Itē votū fcm̄ p metū nõ tenet. ex de his q̃ vi me
tusue cã fiūt. c. j. qꝛ votū ē res voti. ꝛ non p̄cepti. ꝛ
liberū ē arbitriū i vouēdo. qꝛ volūtariū militē sibi
eligit xp̄s. 15. q. j. Nõ est. Itē iurisdictio extorta p
metū nõ tenet. ff. de iudicijs. l. 2^a. Itē auctoritas
tutoris p metū extorta nulla ē. ff. de auctoritate tu
toris. l. i. §. vlt. ꝛ h̄ hꝛ ex de his q̃ vi metusue cã fiūt
Abbas. in glo. Iteꝫ vt volūt qdã. pnūciatio scie
ex metu nõ tenet. ii^a. q. 3^a. Iniustū. tñ vt dic glo. ibi
deꝫ talis sn̄ia tenet nisi elidat p exceptioneꝫ. Que
dã aũt sunt q̃ p metū fcã vel pmissa non sunt nulla
ipo iure. sꝫ tenēt quousqꝫ subuenit metu passo au
ctoritate supioris qui officio ei⁹ iplorato ēt pbato
metu dꝫ a pmissiõe p metū extorta illū qui pmisit
absoluere. ꝛ si aliqua p p̄dictū metū tradidit vel re
signauit dꝫ facere sibi restitui. decretal aũt allata i
arguēdo nõ loqtur de iuramēto per metuꝫ extorto
qd̄ nullū est ipo iure. sꝫ de iuramēto fcõ circa talem
materiaꝫ qd̄ ipo iure tenebat. ꝛ iõ ille ꝙ sic iurauit
absolutione idigebat. ꝛ sili mõ intellige qd̄ hꝛ. s. co
deꝫ ti. Si vo. Ad s̄m dn̄t aliq ꝙ septennes ita ex
forti ɔsensu pn̄t ɔhere spõsalia sicut adulti pn̄t i ali
os ɔctus ɔsentire pp nãleꝫ incliationeꝫ ad illū ɔctū
q̃ ɔsensuꝫ facit fortioreꝫ. Aliter põt dici ꝛ meli⁹ ꝙ
non est sile de spõsalib⁹ ɔctis inter septennes ꝛ int
adultos. qꝛ .n. p̄ma sponsalia facilr pn̄t solui. iõ suffi
cit ibi modicus ɔsensus. sꝫ ɔcta inter adultos non
dissoluūtur altero ɔdicēte. nisi in casiib⁹ determia
tis a iure. iõ reqrit ibi plenior ɔsensus. Ad 3^m dd̄
ꝙ ibi nõ iteruenit iustus met⁹ q possit cadere in cõ
stantē virꝫ. qa nõ erat pbabile ꝙ illi q necesse mia
bãtur eã iferre possent ꝛ vellent. Vel dicas put cõ
sueuit exponi ꝙ illud verbū mrimoniū sic firmuꝫ
ꝛ stabile nõ ponitur p̄ceptiue sꝫ cõsultiue. vel forte
metus non fuit sufficienter probatus. ꝛ hn̄t he solu
tiones. ex de his q̃ vi metusue cã fiūt. Abbas. i gl.
Vel põt dici ꝙ illud decretum loquitur in eo casu
qñ post coactionē cõmixtus est ei carnaliter. vt hꝛ
ibidem in glo.

T Ertio queritur vtrū psona cõsentiens
in aliã sibi nõ consentienteꝫ pos
sit illa viuente contrahere mrimoniuꝫ. Et
vꝫ ꝙ non s̄m phūꝫ. 5°. metha. Aliqñ ita se duo hn̄t
ꝙ vnuꝫ refertur realr ad aliud. ꝛ non e^o. vt pꝫ in
scia ꝛ scibili. g̊ a sili cuꝫ mrimoniū sit relatio quedã
vt superius ɔnsum est. põt vir realr mrim^o copult

ri cum muliere consentiendo in ipam. illa nõ con-
sentiẽte in ipm ad qd̓ seqtur ꝙ illa viuẽte cũ alia ꝯ
here nõ põt. Jtẽ ſm iudiciuz ecclie mrĩmoniũ ex
altera pte põt esse solidũ. ⁊ ex altera nulluz ꝗ a simi
li ita põt esse verũ in foro ꝯscie ꝑ ꝯsensum ex parte
vna nõ exñte ꝯsensu ex pte alia. ꝓbatio assumpte.
Si mulier in iudicio ꝯfiteꝛ se cõsensisse ꝑ verba d̓
pñti in Martinũ. ⁊ Martinus in eã Martino h̓
negãte. ⁊ muliere nõ potẽte probare qd̓ proposuit
Martino nõ inter diceꝛ licẽtia ꝯhẽdi cũ alia. sed
mulieri ꝓhibebiꝛ ne viuẽte Martino ꝯhat cum
alio. qꝛ ꝯfitenti in iudicio ꝯ seipm creditur. Jtez
si aliqs donat alij rez aliquã illo alio nihil dãte sibi
tñ datũ acceptãte tenet donatio. ꝗ silr̓ si vir cõsen
tiẽdo in mulierẽ dõat ei ptãtez corpis sui illa nõ cõ
sentiente ꝙ vir hẽat ptãtez aliquã in corpus suuz.
acceptãte tñ ptãtez sibi datã a iure tenet donatio
ꝗ vir ille nõ poterit ꝯhere cũ alia ꝯ voluntatẽ illi⁹.

Cõtra. vir cõsentiẽs i mulierez vl̓ eꝯ° nõ ꝓhibe
tur ꝯhere cũ alia. nisi inq̃ʒtũ ꝯsensus ille facit mrĩ-
moniũ. Sed si ꝯsensus sit ex vna pte. ⁊ nõ ex alia ñ
põt mrĩmᵐ proficere. ex̄ de spõ. Tua nos. ꝗ ꝯsenti
ens in nõ cõsentientẽ sibi põt cũ alio vl̓ alia ꝯhere
mrĩmᵐ illo vel illa viuẽte. Jtẽ inter cõiuges ẽ q̃-
dã. relatio eqꝑantie. qꝛ ſm aplm. i. cor. 7. Muli-
er sui corpis nõ hʒ ptãtez sʒ vir. silr̓ vir sui corpis
ptãtez nõ hẽt. sʒ mulier. Sʒ relatio equiperãtie nũ
q̃ʒ est inꝛ aliqua duo nisi sit mutua. ꝗ mrĩmonialis
obligatio nũq̃ʒ est in viro respcũ mulieris. nisi sit
ẽt in muliere respcũ viri. Rñ° ꝙ ꝑsona nõ cõsen-
tiens in corde aut exteri⁹ significat se ꝯsentire. aut
nõ. Si nõ. nõ est mrĩmᵐ. nec ſʒ iudiciũ dei. nec ſʒ
iudiciũ ecclie. vñ non obstante ꝯsensu ex altera pte
licebit cuilibʒ cũ alia ꝑsona ꝯhere. de⁹. n. q mrĩmo
niũ istituit nõ vult vinculuz mrĩmonale posse ꝯhi
nisi cũ mutua obligatione ꝑ cõsensuz mutuũ causa
ta. Si aũt nõ ꝯsentiens in corde significat ꝑ v̓ba d̓
pñti se. cõsentire est mrĩmᵐ ꝓ̃sumptũ. vñ ꝑsona q̃
ꝯsensit dʒ putare veꝝ mrĩmᵐ esse ꝯctũ. ẽt si alia ꝑ-
sona post tpis iteruallũ notabile iuret se nũq̃ʒ ꝯsen
sisse in corde. qꝛ sic dꝛ ex̄ d̓ ꝓba. Per tuas. Nimisi
dignũ est iuxta legitimas sanctiones. vt qd̓ sua gꝛ
q̃ʒ voce dilucide ꝓtestat⁹ est. in eũ casuz ꝓprio va
leat testim° infirmare. vñ nõ credo ꝙ in h̓ casu sit li
citũ ꝑsone q̃ ꝯsensit cũ alia ꝯhere illa viuẽte. qꝛ si ꝯ
heret se ꝓbabili ꝑiculo adulterij exponeret. si tñ ñ
ꝯsentiẽs q verbis significat se ꝯsentire i cõtinenti
reuocet ꝓ̃sumi põt ꝙ ex errore ꝓ̃mũ dcm̃ protulerit
⁊ tũc ꝑsona q̃ ꝯsentit stare poterit verbis scd̓o ꝓla
tis. Arᵐ ad h̓. ex̄ de testib⁹ cogendis. Preterea. ⁊
in h̓ casu credo ꝙ ꝑsone que cõsensit licitũ ẽ cũ alia
ꝯhere ꝓ̃ori viuente. si aũt ꝑsona q̃ in corde nõ cõsẽ
sit ⁊ cõsensuz v̓bis significauit postea in corde con-
sentiat durante ꝯsensu alteri⁹ efficiꝛ mrĩmᵐ veꝝ.
ga tũc ex vtraqʒ pte assunt oia q̃ ad veruz mrĩmᵐ
requirũꝛ. Ad pᵐ in oppᵐ dd̓ ꝙ nõ valet illa cõse
quẽtia. sic est in aliquib⁹ relatiuis. ergo ita in qbuſ
libet alijs. vel esse põt. Ad 2ᵐ dd̓ ꝙ nũq̃ʒ ecclia iu
dicat mrĩmᵐ esse solidũ ex vna pte ⁊ nullũ ex alia
sed aliqñ iudicat verũ esse mrĩmᵐ ſm ꝯfessionem
partis alterius. ⁊ id̓ persone ꝯfitenti se esse in legi-
timo mrĩmonio ꝓhibet aliud ꝯheꝛ. Ad 3ᵐ dd̓ ꝙ
nõ est sil̓e. qꝛ dñs supior aliquaꝝ rerũ ꝯcedit valeꝛ
donationẽ q̃ʒuis accipiẽs non redonet. sʒ donatio
nem ptãtis in corpus ꝓpꝛiuz q̃ʒtũ ad carnalẽ cõcubi
tuz nõ ꝑmittit valere nisi acceptãs. silr̓ ptãtem in
corpus ꝓpꝛiũ donet illi. qꝛ si secus fieret eẽt cõtra
tria bona mrĩmonij q̃ ꝯiugũ carnalẽ excusant ꝯcu-
bitũ. ⁊ qñq̃ʒ meritoriũ reddũt. Ad arᵃ ad ptẽ aliã
dd̓ ꝙ q̃ʒuis bñ cõcludãt non ꝯhi mrĩmᵐ verũ sine
ꝯsensu mutuo. nõ tm̃ in ore sʒ in corde. ex h̓ tñ non
seqtur ꝙ consentiẽs in nõ ꝯsentientẽ sibi in corde.
verbo tñ significantẽ se ꝯsentire possit cũ alia ꝑsõa
illa viuẽte ꝯhere ꝑꝑ rõnez que in corpore questõis
dicta est.

q Uarto queritur vtrũ parẽtes possint liberos suos cogeꝛ ad mrĩmo
niũ contrahendũ. Et vꝛ ꝙ sic. ff. de spon. l.
Sed que patris. dꝛ de filia. ꝙ tũc solũ dissentiẽdi a
patre licentia ꝯcediꝛ si indignũ morib⁹ vel turpez
spõsuz ei pater eligat. Jtem ex̄ de spon. ipuberum
Tua. Potest filiũ nõdũ adultũ cuius voluntas di
scerni non põt pater cui vult mrĩmonio tradere. ⁊
postq̃ʒ filius ꝑuenerit ad ꝑfectã etatẽ oio debet hoc
adimplere. Jtẽ pater spũalis. s. papa põt filios co
gere ad ꝯheudũ mrĩmonium spũale. põt. n. cogere
clericos ad recipiendũ epãtus. ꝗ a sili parẽtes car
nales pñt cogere filios ad ꝯhenduz mrĩmoniũ car
nale. Contra. 17. q. 2. Sufficiat. dꝛ ꝙ si solus ꝯsen
sus defuerit cetera etiã cũ ipo coitu celebrata fru-
strantur. ꝗ parentes iuitos filios nuptui tradere ñ
pñt. Jtẽ ex̄ de spõ. ipu. c. i. diciꝛ ꝙ si fili⁹ adult⁹ ali
quo mõ non consentit. pꝛ nõ põt ipm faceꝛ mrĩmo-
niũ ꝯhere. Rñ° ꝙ ꝑꝑ onus mrĩmonij ⁊ qꝛ signifi-
cat liberã coniũctonẽ xpi ⁊ ecclie parẽtes non pñt
inuitos filios vel filias cogere ad mrĩmoniũ ꝯhen
dũ nisi forte accideret cãus in quo sine ꝓ̃cepto pa-
terno mrĩmoniũ ꝯhere tenerenꝛ. vñ illud verbuz
aplĩ ad Coll̓. 3°. filij obedite parentibus per oia. ñ
intellr̓ simplr̓ vniuersalr̓. sed de oibus pertinẽtib⁹
ad ptãtem pꝛnã. si tñ illi de quoꝝ coniũctione agiꝛ
non sunt sui iuris sufficit consensus tacit⁹ cũ expsso
eorũ consensu in quoꝝ sunt ptãte. si aũt sunt sui iu-
ris requiriꝛ illoꝝ expressus cõsensus. Ad pᵐ i op
positũ dd̓ ꝙ q̃ʒuis ſm iura ciuilia ita sit de filia. alr̓
tñ est ſm canones. ex̄ de spon. ipu. c. i. in glo. Ad
2ᵐ dd̓ ꝙ illud verbũ intelligendũ est vl̓ i casu in q°
filius sine ꝓ̃cepto pꝛno illã eandẽ ducere teneretur
vel de filio qui añ ãnos pubertatis erat doli capax
⁊ ꝯsenserat. vel illud verbuz dʒ intelligi de debito
honestatis non necessitatis ſm glo. ibidẽ. Ad 3ᵐ
dd̓ ꝙ non est verisil̓e. qꝛ dñs papa maiorẽ ptãtem
hʒ super membra ecclie q̃ʒ parentes carnales suꝑ
filios suos carnales. ⁊ preterea contrahẽs mrĩmo
niũ spũale efficiꝛ melioris conditionis q̃ʒ cõtrahẽſ
mrĩmoniũ carnale. nec est dd̓ ꝙ dñs papa nõ pos-
sit cogere personã idoneaz ad recipiendũ epãtum
sed ꝙ hoc possit indubitanter est asserendum.

Articulus secũdus.

c Onsequenter queriꝛ de 2° ꝓ̃n cipali. Et circa
hoc queruntꝛ quattuor. P° vtrũ ma
trimoniũ contractum per consensum
metu coactũ ratificeꝛ per sequentẽ cõ
sensuz tacitũ. Scd̓o vtruz per carnalẽ copulaz se
quentem. Tertio vtrum ratificeꝛ si firmeꝛ ꝑ iura

mentū. Quarto vtrū ille q iurauit aliquā ducere in vxorē possit religionē intrare matrimonio non prius cōtracto.

p RImo oñdo ꝙ nō ratificaꝛ ꝑ seq̄ntē ꝯsensū tacitū. si aliqua duo req̄runꝛ pro cā vniꝰ effectus non causant effectū nisi sil' cōiuncta. si. n. duo hoies req̄runꝛ ad vnū nauis tractū nūq̄ȝ eā traherēt diuisiȝ cū ğ ad ꝯhendū mr̄imͫ requiraꝛ cōsensus de pn̄ti interioꝛ ⁊ eiꝰ expssio exterioꝛ nō efficiēt mr̄imoniū diuisiȝ. ğ seq̄ns tacitus cōsensus cū expressiōe exteriori q̄ precessit nō efficiūt mr̄imͫ. Item qd̕ nihil est nō ratificaꝛ. sȝ mr̄imoniū ꝯctū ꝑ cōsensū coactū nullū est. ğ ꝑ seq̄ntē ꝯsensuȝ tacitū non ratificaꝛ. Cōtra si existens in etate debita ꝯhit cū ꝑsona nō sufficiētis etatis ad mr̄imͫ q̄uis mr̄imoniū nō desit. ratificaꝛ tn̄ post ꝯsensuȝ illiꝰ qui fuerat minoris etatis cū ad annos nubiles ꝑuenerit. ex̄ de despō. ipu. De illis ğ a sili q̄uis mr̄imͫ ꝯctū ꝑ ꝯsensū coactū nullū sit. tn̄ ꝑ sequentē ꝯsensum liberū q̄uis tacitū pōt ratificari. R̄ndeo ꝙ mr̄imͫ ꝯctuȝ ꝑ consensuȝ coactū metu cadentē in ꝯstantē virū. aut est ꝯctuȝ ꝑ coactionez ꝯsensus viri vel mulieris tm̄. aut vtriusq̄ȝ sil' si pº mō ille q libere ꝯsensit ligatus est. alr̄ nō. si tn̄ postea tacite ꝯsentiat ⁊ libere ꝑsona ligata in ꝯsensu p̄stino ꝑsistente veꝝ efficiꝛ mr̄imoniū. ⁊ tūc vterq̄ȝ ligatꝰ est. qa q̄uis tacitꝰ cōsensus ꝑ se nō sufficeret. tn̄ sufficit cū expssione exteriori q̄ p̄cessit. si aūt ꝑsona ligata resiluit a ꝯsensu añ seq̄ntez ꝯsensuȝ alteriꝰ. tunc distinguo. q: aut ꝯxit mr̄imoniū aliud. ⁊ tūc dico ꝙ illud sȝ mr̄imoniū tenet q̄uis peccauerit ꝯhendo, si congruo tp̄e nō expecauit liberū ꝯsensuȝ alteriꝰ tacitum vel expressū. aut nō ꝯtraxit aliud mr̄imoniū. ⁊ tūc sm̄ iudiciū ecclie p̄sumeꝛ in codē ꝯsensu ꝑmanere. q: q̄ in aliquez semel ꝯsenserit ampliꝰ nō poterit dissentire. si alius nō negauerit suū p̄stare ꝯsensuȝ. ex̄ de spō. ipu. De illis. sm̄ tn̄ iudiciū dei nō est mr̄imͫ verū. q: talis nō pōt' esse sine cōcursu mutui ꝯsensus interioris si aūt vtraq̄ȝ persona fuit coacta tūc ad h̄ ꝙ sit verū mr̄imoniū requiriꝛ nouus ꝯsensus ex vtraq̄ȝ parte. sȝ nō noua exterioꝛ expssio. Ad pͫ in oppͫ dd̕ ꝙ maioꝛ nō est vlr̄ vera si intelligaꝛ de simultate ꝯiūctiōis sm̄ essentias. pluresꝛ. n. gutte req̄rūtur ꝑ cā vniꝰ cauatiōis. nec tn̄ oēs sil' sm̄ eēntias qn̄ causaꝛ cauatio. sȝ vna causat ṽtute p̄cedentiū q̄tuȝ quelȝ aliq̄ȝ facit dispositionē aliqualr̄. dico a sili ꝙ seq̄ns ꝯsensus tacitus cū ṽtute expssionis q̄ p̄cessit efficit mr̄imͫ. Ad 2ͫ dd̕ ꝙ ꝓpe loquēdo meliꝰ d: illud mr̄imoniū ꝑ seq̄ntē tacitū ꝯsensuȝ ꝑfici q̄ȝ ratificari ⁊ ꝯsensus coactus q ꝯsensus fuit q̄uis nō ratꝰ ꝑ sequentem consensum tacitum ratificari.

s Ecundo queritur vtrū ꝑ carnalez copulaȝ sequētez. R̄nº ꝙ mulier q̄ ꝯxit per ꝯsensum coactū metu cadentē in mulierē ꝯstantē. si postea ꝯ illo cū quo ꝯxit carnalr̄ copl'atur. aut ad h̄ cogiꝛ per vim absolutā. aut ꝑ sufficientē metū. aut ꝑ leuē. p̄mis duobꝰ modis nō ratificaꝛ p̄dcm̄ mr̄imͫ. nec q̄tū ad iudiciū fori. nec q̄tū ad iudiciuȝ poli ꝑ copulā carnalē. sed 3º mō ratificatur ꝑ eā q̄tū ad iudiciū fori siue interius ꝯsentiat siue nō. q: ex quo ad h̄ induciꝛ ꝑ leuē metū aut hita ptāte reclinādi permittit se cognosci p̄sumiꝛ interiꝰ ꝯsentire. si tn̄ interius nō ꝯsentiat in mr̄imoniū nō efficiꝛ mr̄imoniū verum sm̄ iudicium poli.

t Ertio queriꝛ vtrū mr̄imͫ ꝯctū per cōsensuȝ metu coactū ratificetur si firmeꝛ ꝑ iuramentū. Ad h̄ dn̄t quidā ꝙ sic saltē in foro ꝯscie. qn̄q̄ȝ. n. ꝯctus q nō tenet si non ꝑ iuramentū firmeꝛ vel ꝑ interpositionē fidei validus efficiꝛ si firmeꝛ per alterū illoꝝ. ex̄ de his q̄ vi metusue cā fiūt. Ad aures. vbi d: ꝙ renūciatio electiōis facta ad terrorē laicoꝝ nō tenet nisi iuramēto vel fide iterposita firmeꝛ. Alij dn̄t ⁊ ꝓbabilr̄ ꝙ mr̄imoniū ꝯctū coactiōe ꝑ metū cadentē in ꝯstātez virū firmatū ꝑ iuramentū nō tenet nec in foro exteriori nec in foro ꝯscie. q: aut illo iuramēto iuraꝛ aliqd p̄teritū. aut aliqd pn̄s. aut aliqd futurū. si pº mō planū ē ꝙ nō pōt ratificare mr̄imoniū qd̕ alias eēt nullū. q: si coactus iurat ꝙ vere ꝯsenserit tale iuramētū nō pōt facere ꝯsensuȝ iā p̄terituȝ eē validū. si añ nō valuit. si scd̕o mō ēt ratificare nō pōt. q: si cōtrahēdo iuret qd̕ in rei veritate ꝯsentit interius in corde. ⁊ nō ꝯsentiat ꝑiurus est ꝑiuriuȝ aūt mr̄imͫ ratificare nō pōt. si aūt vere ꝯsentit q̄uis verū iuret. tn̄ illud iuramentū mr̄imͫ nō ratificat. q: tale iuramentū est assertoriū. vn̄ illo nō fit nisi testificatio de pn̄tia interioris ꝯsensus. vn̄ si interioꝛ ꝯsensus de se ē inualidus ⁊ iefficax ad mr̄imͫ ꝯhenduȝ testificatio pn̄tie tal' ꝯsensus nihil facit ad mr̄imͫ si aūt iuretur aliqd de futuro sic. Iuro tibi ꝙ ꝯsentiaȝ in te. planū ē ꝙ tale iuramentū nō pōt ratificare ꝯctuȝ ꝑ verba de pn̄ti q p̄cessit. q: tali iuramēto nō firmaꝛ nisi ꝓmissio de ꝯhendo. Utrū aūt talis ꝓmissio iuramēto firmata teneat. visuȝ est qōe sm̄ artili p̄cedentis. Et tenētes hāc sm̄ opinionez ad decretalē allatā, ꝓ alia opione dn̄t ꝙ non est sile. qa maioꝛ libertas req̄riꝛ in ꝯhendo mr̄imͫ q̄ȝ i renūciando electiōi. vn̄ ex̄ eo. ti. Abbas. iu glo. d: ꝙ matrimoniuȝ ꝯctuȝ ꝑ metū nō tenet nec obligatꝰ est q h̄ facit ēt si iurat. q: mr̄imonia libera eē debēt. qa i uite nuptie difficiles exitꝰ ꝯsueuerūt hr̄e. ⁊ parum post d: ꝙ vbi metus vl' coactio intercedit. consensus liber dici non potest.

q Uarto q̄ritur vtꝝ ille qui iurauit aliquā ducere i vxorē possit religionē intrare mr̄imonio nō pꝰ ꝯcto. Et v: ꝙ nō. q: nullus pōt facere qn̄ periuriū sit pcc̄m. cuȝ sit cōtra sm̄ p̄ceptuȝ p̄me tabule. sȝ si talis itraret religionē nō p̄us ꝯcto mr̄imonio periurat. ğ si talis itraret religionē mr̄imonio nō p̄us cōtracto peccaret. Cōtra si ꝯheret aut intēderet explicite vel iplicite se obligare ad carnalē copulam si alꝛ ꝯiūx exigeret. aut nō. Si sic. intenderet se obligare si alter cōiunx vellet ad illud qd̕ sibi viā precluderet ad maiꝰ bonuȝ. ad talē autē obligationez nullus teneꝛ. Si vero ꝯctus ille nullus esset. q: ad h̄ ꝙ vinculuȝ mr̄imonij ꝯhatur requiriꝛ ꝙ vterq̄ȝ ꝯiuguȝ explicite vel iplicite ꝯsentiat in carnalē copulā sub hac conditiōe. si alꝛ ꝯiunx eā exigeret. ergo v: ꝙ ille licite pōt religionē intrare nō ꝯcto mr̄imonio. R̄ndeo vt h: ex̄ de spō. Cōmissuȝ. tutius est ei religiōe iuramēti seruata p̄us ꝯhere. ⁊ postea si eligeriꝛ ad religionē migrare. qd̕ nō sic est intelligendū sm̄ quosdā ꝙ h̄ sit tutiꝰ sm̄ veritatē. sȝ quo ad opionē. ne de scō dicaꝛ iste ꝯtra suū iuramentū venisse. q: nō v: infringere iuramentū q illud cō-

mutat in meli⁹.ex̄ de iureiurãdo. Peru enit scđo. vñ si vult pōt absq̧ pccõ religionē intrare mr̄imonio nõ ꝯcto. Alij dñt ꝯriũ.q2 pōt vtrũq̧ facer̄. q2 añ ꝯsumationē mr̄imonij cuilib3 cõiugũ altero inuito licitũ est religionē intrare.nõ tenent tñ ꝯhere nisi in loco tuto vbi ad carnalē copulã cogi nõ possint vr̄ aũt mihi magis ad herendũ opinioni p̄me marie q2 sic ꝯhens mr̄im^m non ꝯheret illa intentõne qua se ꝯcturũ iurauit nec sub illa qua mulier recepit iuramẽtu3. vñ si ꝯheret cũ ea añ redditione3 debiti religionē intrare intendēs eam deluderet.

Qui vult tenere p̄mã opinionē pōt dr̄e ꝙ talis intrãs religionē nõ ꝯcto p̄us mr̄imonio nõ periurat. q2 iuramentũ nõ infringit q illud in meli⁹ cõmutat vt p3 per decre.allatã ꝓ p̄ma opinione. dr̄ ēt i glo. ꝙ nõ dr̄ deiurare q ex iusta cã deserit iuramentu3. Ar^m ad hoc.22.q.i.Beatus.⁊ ex̄ de voto ⁊ voti redemp. Scripture. Qui vult tenere ƀam opinionē pōt dr̄e ad ar^m ad ꝑte3 ƀam ꝙ vt dr̄.ex̄ de spon. Cõmissu3.in textu.sed exp̄ssius in glo.q2 licet talis gerat in corde virginitatē ꝯsentire pōt in mr̄imoniũ .⁊ ħ rõabile ē.q2 talis ꝯsentit iplicite i carnalē copulã.si alter ꝯiunx exigerit si nõ fecerit illud per quod a tali debito absoluat. q̃uis ħ firmit intendat facere.

c Irca lr̄am Tñ in domino nubat.i. cũ fideli.nõ cũ ifideli.si pr̄is voluntati nõ repugnat ꝯsentire intellr̄ .si tñ interi⁹ nõ ꝯsentit nõ est mr̄imoniũ ƀ3 rei veritatē ē tñ mr̄imoniu3 p̄sumptũ si illa nõ erat sui iuris

Di. xxx.

b Ec solum coactio ē.⁊c. Supi⁹ determinauit magr̄ de ꝯsensu mr̄imoniali q̃tũ ad eius defectũ ex parte voluntatis. Hic determinat q̃tũ ad eius defectũ ex ꝑte itentionis.⁊ diuidit i tres. Primo determiat magr̄ de defectu intentiõis ꝑ errorē causato. Scđo de cõiugio inter Mariã ⁊ Joseph.ibi p̄missis. Tertio de causis cõtrahendi mr̄imoniũ.ibi. Exposito Media diuiditur in duas. P° derminat đ virginitate Marie ⁊ Joseph. Scđo đ ipoꝝ cõiugio ibi. Inter quos. Illa pars que ibi incipit. Exposito. diuiditur in duas. Primo determiat de cãis ꝯhendi mr̄imoniũ in cõi. Scđo de cãis ꝯct⁹ mr̄imonij inter Mariã ⁊ Joseph i spãli.ibi. Habuit ãt

Articulus primus

c Irca hanc di. querendũ est principaliter de trib⁹. Primo de ipedimẽto mr̄imonij ꝑꝑ intẽtiõis đfectũ causatũ per errorē. Scđo de aliquibus tangẽtib⁹ cõiugiũ Marie ⁊ Joseph. Tertio de cãis ꝯhendi mr̄imoniũ. Circa p̄mũ querũtur duo. P° vtrũ aliquis error ipediat mr̄imoniu3. Scđo vtrũ solus error respectu ꝑsone vl̄ conditionis ei⁹ cũ qua ꝯhitur impediat mr̄imonium.

p Rimo oñdo ꝙ nullus error ipediat mr̄imoniu3.q2 nihil impedit mr̄imoniũ nisi sit ꝯtra aliquod de bonis mr̄imonij.sed error cu3 nihil aliud sit q̃3 aliud ꝓ alio putare ƀm Aug^m Euchyridion.i3°.c. nõ est cõtra aliqđ de bonis mr̄imonij. vt p3 iducẽti.ğ nõ ipedit mr̄imoniũ. Ite3 si aliquis baptizat vnũ quē putat eē aliũ. vel seruũ quē putat esse liberũ vere baptizat.ğ a simili si mulier ꝯhit cũ vno que3 putat aliũ vel cũ seruo quē putat liberũ verũ ꝯhit mr̄imoniũ. Itē nõ obstante errore ꝑsone fuit iter Jacob ⁊ Lya3 mr̄imoniũ. vt hr̄ Geñ.29.s3 si aliqs error ipediret mr̄imoniũ.ħ maxie faceret error respcũ ꝑsõe.ğ nullus error ipedit. Item q̃uis Isaac bñdicendo Jacob crederet bñdicere Esau. valuit tñ bñdictio Jacob. vt.n.hr̄ geñ.27.dicit Isaac.bñdixi ei ⁊ erit bñdictus.ğ a simi q̃uis ꝯhat mulier cũ vno quē credit aliũ. verũ est mr̄imoniu3.s3 si talis error nõ ipedit.multo fortius nullus ali⁹. Contra si aliqs ꝓmittit se venditurũ mihi auru3 ⁊ ꝓ auro affert mihi auricalcũ nõ tenet ꝯctus q2 nõ ꝯsensi in ēptiõe auricalchi.s3 auri.error.n.circa materiam excludit ꝯsensu3.sicut dicit magr̄ h⁹ di.c.j.⁊ est.29.q.i^a añ mediũ.cũ ğ ꝑsone ꝯhētes sint materia mr̄imonij.error respcũ ꝑsone cũ qua ꝯhitur ipedit mr̄imoniũ. Itē ƀm ph^m.3°.ethi.c.3°. Omne ꝙ est ꝑꝑ ignorantiã nõ est volũtariũ.sed quod fit ꝑ errore3 fit per ignorãtia3.ğ est nõ volũtariu3.sed cõsensus actus est volũtari⁹.ğ error respcũ ꝑsone circa qua3 errat ipedit errãtis ꝯsensu3.⁊ ex ꝯñti mr̄imonium q2 qđ ipedit causa3 ipedit effectũ. Rñ° ƀm ꝙ dic magr̄ h⁹ di.c.j.⁊ ē.29.q.j.§.j.alius est error ꝑsone. ali⁹ fortune.ali⁹ ꝯditiõis.ali⁹ q̃litatis. vbi grã.mulier volēs ꝯhere errat circa ꝑsonã cu3 qua ꝯhit qñ putat ipm eē illũ q nõ ē. vt si putet ipm eē Titiu3 ⁊ est Martin⁹. errat circa ei⁹ fortunã si putat eē diuitē eũ ⁊ ē paup.errat circa eius cõditionē si putat eũ eē liberũ ⁊ seru⁹ ē.errat circa ei⁹ q̃litatē si putat eũ esse bonũ.⁊ ē malus. Primus error ipedit mr̄imoniũ.q2 ipedit ꝯsensu3 ex ꝑte errãtis respcũ ꝑsone cũ qua ꝯhit.cũ.n.Berta ꝯtrahit cũ Titio nõ putãs illũ eē Titiũ s3 Martinũ nõ ꝯsentit in Titium s3 in Martinũ.q2 sicut ƀm Aug.io.de tri.c.j. Non pñt amari nisi cognita.sic.n.pōt esse ꝯsensus in ꝑsonã nõ cognitã. q̃uo aũt error cõditiõis impediat mr̄imoniũ declarãdũ ē inferi⁹.di.36^a. Utrũ aũt error fortune ⁊ q̃litatis mr̄imoniũ ipediant vel ñ declarabit i seq̃nti qõe. Ad p̄^m in opp^m dđ ꝙ error ꝑsone est cõtra eēntiã mr̄imonij iq̃tũ ipedit ei⁹ efficiẽte3 cãm q̃ est mutu⁹ cõsensus. Ad 2^m dđ ꝙ nõ est sil'e.q2 in susceptiõe baptismi efficit simplr̄ melior cõditõ suscipiẽtis.nõ aũt efficit simplr̄ melior conditio mr̄imoniũ ꝯhentis.⁊ iõ reqrit spãlior intẽtio ⁊ ꝯsensus liberior in mr̄imoniũ ꝯhente q̃3 in baptizãte. Ad 3^m dđ.ꝙ sicut dicit magr̄ in lr̄a h⁹ di.c.j. q̃uis ꝯcubitũ Jacob cũ Lya nõ p̄cesserit. cõsensus tñ est subsecutus.⁊ sicut dicit.29^a.q.j.quasi stati3 post mediũ. Jacob ⁊ Lyã nõ fecit cõiuges p̄cedens ꝯsensus s3 subseq̃ns. Ad 4^m dđ ꝙ nõ est sil'e.q2 illa bñdictio fuit opus dei.circa qđ non pōt cadere error.s3 ꝯsensus ē act⁹ hois circa quē error cadere pōt. Preterea illa bñdictõ debebat Jacob ex ordinatione diuina qđ post factũ Isaac per reuelationē intelligens bñdictionē confirmauit dicēs. benedixi ei ⁊ erit benedictus.

s Ecundo queritur vtrum sol⁹ error respectu persone vel cõditionis eius cũ qua ꝯtrahitur impediat mr̄imoniũ. Et vr̄ ꝙ nõ.q2 ois error respectu alicuius

de bonis mr̄imonij ip̄edit mr̄imoniū. ſꝫ error ſterilitatis eſt reſpcū alicuiꝰ qꝺ eſt ꝯ bonū prolis. ergo error ſterilitatis ip̄edit mr̄imoniū. Itē magr̄ hꝰ di. c.i. Si q̄s feminā nobilē in ꝯiugiū petat ꝛ ꝑ ea alia ignobilis tradaṫ ei. nō ē inter eos ꝯiugiū. ſed error ignobilitatis ꝯp̄henditur ſub errore fortune vel q̄litatis. ergo nō ſolus error ꝑſone vel ꝯditōis impedit mr̄im^{m}. Itē oīs error qui ip̄edit volūtariū ip̄edit mr̄im^{m}. ſꝫ ſꝫ phm̄ 3°. ethi. c. 3°. Ignorantia cuiuſlibet circūſtātie tollit volūtariū. ergo error reſpcū cuiuſcūqꝫ circūſtantie ip̄edit mr̄imoniū. Itē ſi aliq̄s ꝯhit cū cōſanguinea quā putat extraneā ip̄ediṫ matrimoniū. ſꝫ error reſpectu ꝯſanguinitatis nō ē error reſpectu ꝑſone nec reſpcū ꝯditiōiſ. ergo alijs error ab illis impedit mr̄imoniū. Cōtra magr̄ hꝰ di. c. i° ꝛ hī. 29. q. i^{a}. an̄ mediū. Error fortune ꝛ qualitatis cōiugij ꝯſenſuꝫ nō excludit. error vero ꝯditiōis ꝯiugalē ꝯſenſū euacuat. error quoqꝫ ꝑſone ꝯiugalē ꝯſenſuꝫ nō admittit. Cū ergo oīs error ad vnuꝫ ꝺ illiſ quattuor reducaṫ. ſolus error perſone vel ꝯditōis mr̄imoniuꝫ ip̄edit. Rn̄deo ꝙ inter hn̄tes vſum liberi. ar. nullus alius error q̄ꝫ ꝑſone vel cōditiōis mr̄imoniuꝫ ip̄edit. q2 nullus error mr̄imoniuꝫ ip̄edit niſi ſit repſectu alicuiꝰ eoꝝ que ſunt mr̄imonio eēntialia. Sꝫ ſolus error perſone vel ꝯditiōis eſt reſpectu eoꝝ q̄ ſunt mr̄imonio eēntialia. error enī ꝑſone ē reſpectu hꝰ quod ē materiale in mr̄imōio ꝑſone. n. ꝯhentes ſunt mr̄imonij materia. error vero ꝯditiōis eſt reſpectu hꝰ qꝺ eſt formale i mr̄imonio qꝺ eſt obligatio ꝑ totā vitā ad reddendū debituꝫ cū ab altero ꝯiuge exigaṫ cui obligatōi opponitur cōditio ſuitutis. q2 ſeruus cuꝫ ſit poſſeſſio dn̄i ſui pōt occupari ꝑ dn̄m frequēter circa opa q̄ nō patiunṫ ip̄m reddere debituꝫ petenti ſi ꝯxit p̄ter licētiā dn̄i ſui. Alie ēt rōnes inferiꝰ dicentur. Error aūt fortune vl' q̄litatis nō ē niſi reſpectu eoꝝ q̄ ſunt accidentalia mr̄im°. diuitie. n. ꝛ pauptas pulchritudo ꝛ turpitudo bōi moꝛs ꝛ mali mr̄imonio ſunt accidentalia. ꝛ iō error circa talia mr̄imoniū non ip̄edit. Ad p^{m} in oppo^{m} dꝺ ꝙ bonū ꝓlis ſm ꝙ eſt q̄d eēntiale mr̄im° nō eſt generatio ꝓlis. ſed obligatio ad eius ſuſceptionē ꝛ religioſaꝫ educationeꝫ ſi genita fuerit. ꝯ hoc aūt nō eſt ſterilitas. Ad 2^{m} dꝺ ꝙ aliq̄n errat ꝯhens circa ſubiectū nobilitatis aliq̄n circa nobilitatē ſubiecti nō circa ſubiectum.

P° modo eſt error ꝑſone vt cū intēdit ꝯhere cuꝫ filia regis ꝛ loco illius ſibi p̄ntatur filia vnius ciuiſ ꝛ iō talis error impedit mr̄imoniū. ꝛ ſic intell'r auctoritas magr̄i. Scꝺo mō eſt error q̄litatis nec ip̄edit mr̄imoniū. vt ſi quis ꝯſentiat in perſonā ſibi notā. q2 credit eā nobilē ꝛ tn̄ nō ē. Ad 3^{m} dꝺ ꝙ q̄ꝫuis error cuiuſlibet circūſtantie ip̄ediat ſm q̄d voluntariū. error tn̄ cuiuſlibꝫ circunſtantie non impedit ſimpliciter volūtariū. Ad 4^{m}. dꝺ ꝙ quedam ſunt impedimenta mr̄imonij ſiue reſpectu eoꝝ ſit error. ſiue nō. vt cōſanguinitas ꝛ plura alia de quibus diceṫ iferiꝰ. ꝛ talia nō cōp̄hēduntur ſub ip̄edimēto erroris. quedā ſunt que nō ip̄ediunt. niſi ꝑ errorē adiunctū. ſicut diuerſitas ꝑſone ꝛ ꝯditio ſeruitutis. ꝛ hec tn̄ ꝯp̄hēdūṫ ſub ip̄edimēto erroriſ

Articulus ſecūdus.

C Onſequēter queritur de 2° pncipali. ꝛ circa hoc querūtur duo. Primo vtrū beata v̾go virginitatē uouerit. 2° vtrū inter ip̄aꝫ ꝛ Ioſeph mr̄imoniū ꝑfcm̄ fuerit

P Rimo ꝙ̄ndo ꝙ beata v̾go v̾ginitatem nō uouerit. Deuto 7. Nō erit apud te ſterilis vtriuſqꝫ ſexꝰ taꝫ in hoībus q̄ꝫ i gregibꝰ tuiſ. ſed beata v̾go nihil vouit qꝺ eēt ꝯtrariū legi. cū ergo v̾ginitas includat ſterilitatē v̾ginitatē non vouit. Itē Math. p̄mo dr̄ ꝙ Ioſeph non cognoſcebat eā donec pareret filiū ſuum p̄mogēitū. ergo vr̄ ꝙ poſt partū Chriſti Ioſeph cognouit eā qꝺ nō fuiſſet ſi virginitatē vouiſſet. q2 nūq̄ꝫ peccauit. Itē Io. 2°. dr̄ de Chriſto qui deſcendit Chapharnaū ip̄e ꝛ mater eius ꝛ fratres eius ꝛ diſcipuli eius. ergo xp̄us fratres habuit carnales. q2 aliter non poneret copula inter fratres ꝛ diſcipulos Hoc aūt non fuiſſet ſi beata virgo v̾ginitatē ſeruaſſet. cū ergo q̄cquid vouerit ſeruauerit virginitateꝫ nō vouit. Itē Luce 2°. dicit mater eius ad illū Ecce p2 tuus ꝛ ego dolentes querebamꝰ te. ergo Ioſeph fuit pater Chriſti ꝙ non eſſet verū. ſi beata virgo v̾ginitateꝫ ſeruaſſet. Contra ſuper illꝺ Luce. p̄mo. Virū nō cognoſco. dicit glo. interlinearis. ecce tāgit ꝙ ip̄a vouēit caſtitatē. Itē magr̄ hꝰ di. c. 2. ꝛ ꝺ cretū. 27. q. 2. Beata Maria. dn̄t ꝙ beata Maria ꝓpoſuit ſe ſeruaturā votū v̾ginitatis i corde. ſꝫ ip̄ꝫ votū non expreſſit. poſtea ſil' cū viro labijs exp̄ſſit ꝛ vterqꝫ in virginitate ꝑmanſit. Rn̄° ſicut dicit Anſel'. in libro ꝺ ꝯceptu v̾ginali. c. 18. Decebat vt illius hoīs ꝯceptio de matre puriſſima fieret. nēpe decēs erat vt ea puritate q̄ maior ſub deo neq̄t intelligi virgo illa niteret. ꝛ infra de q̄ ſp̄ūs ſcūs volebat ꝛ operaturus erat vt ꝯciperet ꝛ naſceret ille de quo ip̄e ꝓcedebat. ſꝫ ceteris ꝑibus purior ꝛ magis nitēs eſt v̾ginitas deo ꝑ votū dicata q̄ꝫ illa que nō. vt inferiꝰ oñdeṫ. ergo beata v̾go nō tm̄ v̾ginitateꝫ ſeruauit ſꝫ ſe ſeruaturā ēt vouit ſub hac ꝯditione. niſi deus al'r ordiaret ſꝫ quod dicit magr̄ in lr̄a hꝰ di. c. 2. ꝛ hec ꝯditio fuit tā honeſta. q2 ēt ſi nō fuiſſet oppoſita debuiſſet tn̄ eſſe ſubintellecta. Ad p̄mū in opp^{m} dꝺ ꝙ in auctoritate illa accipiṫ ſteriliſ ꝑ illa que vacabat cōcubitui cōiugali. nec tn̄ cōcipiebat. vel pōt dici ꝙ beata virgo fuit cōfiniuꝫ veteris legis ꝛ noue ſicut aurora noctis p̄cedētis ꝛ diei ſequētis. ꝛ iō fecit votū cōſonū legi noue. nec tn̄ cōtrariū legi veteri in q̄ꝫtū cōditionē appoſuit. Ad 2^{m}. ꝛ. 3^{m} dꝺ ꝙ ex illis verbis ortum hūit viliſſima hereſis Claudianoꝝ dicentiū beatā virgineꝫ poſt Chriſti partū a Ioſeph cognitā. ſed illa hereſis eſt oīo irrōnabil' ꝛ directe ꝛ manifeſte cōtra catholicā fidē. ꝙ ſit irrōnabil' patet ꝑ ea q̄ dicta ſunt in corpore q̄ōnis. Et p̄terea irrōnabiliſſimū ē opiari ꝙ ex quo fuit corꝑale templū filij dei ꝛ ꝑfectū ſp̄ūale hitaculū ſp̄ūs ſcī vacaret opibus carnis quod in figura eleganṫ deſignaṫ in Ezechiel'. c. 44°. cum dr̄. Porta hec clauſa erit. ꝛ nō aperieṫ. ꝛ vir nō trāſiet ꝑ eā. q̄m dn̄s deus iſrael ingreſſus eſt ꝑ eā. erit q̄ꝫ clauſa p̄ncipi porta ē maria deus iſrael Chriſtus clauſura virginitatis. p̄nceps Ioſeph. Dicēduꝫ ergo ad auctoritates ꝙ ibi ſcriptura vocat p̄mogenitum nō poſtq̄ꝫ alius ſꝫ an̄q̄ꝫ nullus fil'r donec ibi accipitur. ſicut cū dr̄ in pſal'. Sede a dextriſ meis. do

nec ponã inimicos tuos. sca. pe. tuo. per h nõ intelligitur ꝙ postea nõ sedeat. sʒ ꝙ vsqʒ tũc ⁊ postea. similiter cũ dr̃. nõ cognoscebat eã donec peperit ⁊c. intelligendũ ẽ ꝙ nõ cognouit eam ante nec postea. In alia. n. auctoritate vocant̃ fr̃es ñ illi q sunt de eodẽ vtero nati. sʒ cõsanguinei germani. vñ Paulus ad Gal. i°. dicit aliũ aũt apl'oꝝ vidi neminẽ nisi Jacobũ fr̃em dñi. ⁊ ꝯstat ꝙ ille Jacobus fuit cõsanguineus germanus Jesu Christi fili⁹. s. matertere sue. Christũ aũt nõ hũisse fr̃es filios mr̃is sue patet in h ꝙ vt hr̃ Jo. 19°. Moriẽs matrẽ suã recõmẽdauit Joãni euangeliste loco filij. cũ tñ ñ eẽt ei⁹ filius. sʒ nepos. qđ nõ fecisset si alios filios p̃ter Christũ hũisset. Ad 4^m dđ ꝙ ibi noiatus ẽ Joseph pr̃ Christi putatiue ꝫ glo. interlineare ibidẽ. cui ꝯcordat illud ꝙ dicit̃ Luce. 3°. Ipse Jesus erat icipiens q̃si annoꝝ. 30. vt putabat̃ filius Joseph.

s Ecundo querit̃ vtrũ inter Mariã ⁊ Joseph fuerit pfcm̃ mr̃imoniũ. Et vr̃ ꝙ nõ. non ẽ pfcm̃ mr̃im^m qđ ẽ ꝯ legẽ. sʒ illud mr̃imoniũ fuit ꝯ legeʒ. qr vt dr̃ numeroꝝ vltio femine maritos de eadẽ tribu acciperent. Joseph aũt fuit de tribu Juda. ⁊ Maria de genere sacerdotali. g̊ inter eos nõ fuit mr̃im^m pfcm̃. Itẽ nõ est mr̃imoniũ pfcm̃ qđ ꝯhitur ex irrõnabili cã. sed illud mr̃imoniũ fuit ꝯctũ ex irrõnabili cã. qr vt dicit magr̃ circa finẽ h⁹ di. ꝯctuʒ fuit vt partus diabolo celaretur. que cã nõ vr̃ fuisse rõnabilis. qr q̃uis diabolus nõ possit nosce ea q̃ sunt in mente. nõ latẽt tñ euʒ ea que sunt in corpe. g̊ nõ fuit matrimoniũ pfcm̃. Itẽ ad pfcm̃ mr̃imoniũ reqrit̃ ꝯsẽs⁹ in carnalẽ copulã. qr ad h reqrit̃. obligatio ad reddendũ debitũ cũ ab altero ꝯiuge exigit̃. sʒ beata v̊go in carnalẽ copulã nõ ꝯsensit. qr vt hitũ ẽ in q̃õe p̃cedenti vouerat virginitatẽ. ⁊ ꝯstat ꝙ votũ suuʒ nõ violauit. g̊ inter ipam ⁊ Joseph pfcm̃ mr̃imoniuʒ nõ fuit. Itẽ post pfcm̃ mr̃imoniũ nõ licet spõso spõsaʒ dimittere. sʒ Joseph q̃uis eẽt iustus voluit occulte dimittere Mariã. vt hr̃ Math. i. g̊ inter eos nõ fuit pfcm̃ cõiugiũ. Contra magr̃ h⁹ di. c. 3°. dicit. ⁊ hr̃. 27. q. 2. Institutum. iuxta hãc di. inter Mariã ⁊ Joseph pfcm̃ fuit ꝯiugiũ. Itẽ pfcm̃ ẽ cõiugiũ qñ ꝯiuges nõ tm̃ ꝯsentiũt in maritalẽ societateʒ in copulã carnalẽ. sʒ sicut dicit magr̃ in lr̃a hui⁹ di. c°. 2. ⁊ hr̃. 27. q. 2ª. Cũ g̊ beata v̊go ꝯsensit in maritalẽ societatẽ ⁊ in copulã carnalẽ. g̊ inter ipam et Joseph pfcm̃ fuit ꝯiugiũ. Rñdeo ꝙ perfectio rei duplex est. q̃dã in eẽ p°. quedã in eẽ. 2° prima i hoc ꝯsistit ꝙ res hẽt oia q̃ ptinẽt ad eius eẽntiã. 2ª cõsistit in quibusdã pfcõibus nõ ptinẽtib⁹ ad eẽntiam P° modo fuit pfcm̃ inter Mariã ⁊ Joseph. nõ. 2°. qr nõ ita pfecta significauit indiuisibilẽ vnionem Christi ⁊ eccl'ie ⁊ hũane nãe cũ diuina psona. sicut mr̃imoniũ cõsumatũ. vñ dicit magr̃ h⁹ di. c°. 3°. ꝙ fuit pfcm̃. nõ in significatiõe. qr vt infra dicit̃. e. c° mr̃im^m ꝯsumatũ pfecti⁹ vnionẽ Christi ⁊ eccl'ie figurat. Ad p^m i opp^m dđ ꝙ Maria ⁊ Joseph fuerũt de eadẽ tribu. qr q̃uis ipa fuerit de genere sacerdotali ex pte mr̃is. fuit tñ de tribu Juda ex pte pr̃is. Christus. n. fuit de tribu Juda. vñ Ap⁹. 5. Uicit leo de tribu iuda. Ad 2^m dđ ꝙ mior ẽ falsa. cõtractũ eni fuit ex rõnabili. cã. s. vt ptus diabolo celaretur. vt ⁊ Joseph mr̃i ⁊ filio obsequeret̃ q̃ cause tãgunt̃ a magr̃o circa finẽ h⁹ di. ⁊ ab origene i quadam omel'. sup illud Math. i°. Cũ eẽt d̃spõsata ⁊c. ⁊ vt Joseph eẽt testis castitatis ei⁹ eã defendẽs ab infamia suspitionis. quã etiã cãm tangit magr̃ vbi p̃us. ⁊ Ambrosius in omelia quadaʒ sup illud Luce. i°. Missus ẽ angelus. ⁊ ẽt ne v̊ginibus sinistra opione viuentib⁹ relinquẽtur excusatiõis velamẽ si mater dñi visa fuisset infamata. sicut dicit Ambrosius vbi p̃us. Ad illud g̊ qđ dr̃ ꝙ diabolo non latent ea que sunt in corpe. dico ꝙ imo. qñqʒ cũ appropinquare nõ põt diabolus aũt virgini appropiquare nõ poterat pp v̊tutẽ scĩtatis illi⁹. ⁊ iõ scire nõ potuit vtrũ v̊go cõcepisset cũ eaʒ maritũ hẽre videret. Ad 3^m dđ ꝙ ad p̃mã mr̃imonij pfectioneʒ nõ requirit̃ ꝯsensus in carnalẽ copulã nisi implicite ⁊ sub cõditiõe. s. si alter ꝯiũx eaʒ exegerit. ⁊ si de⁹ debitũ reddendi nõ relaxauerit. ⁊ sic beata virgo in carnalẽ copulã consensit. nec in h piculo se exposuit. nec suo voto in aliquo derogauit. qr diuina ispiratiõe certificata fuit ꝙ Joseph ab ea nũq̃ʒ exigeret carnalẽ copulã. ⁊ ꝙ si Joseph exigeret deus eaʒ a debito absolueret reddendi. ⁊ sic intellr̃ auctoritas all'ata 2° ad scđaʒ ptẽ. qđ pʒ ꝙ postq̃ʒ dictũ ẽ cõsensit in carnalẽ copulã. stati subiũgit̃. nõ illã appẽtẽdo. sed diuine ispirationi in vtroqʒ obediendo. Ad 4^m dđ ꝙ Joseph nũq̃ʒ voluit eaʒ dimittere quo ad sepationẽ vincl'i. sʒ aliqñ timuit siml' cũ ea manere forte aliqua suspitiõe mot⁹ quẽ timoreʒ ⁊ quã suspitionẽ admonitione angeli deposuit.

Articulus tertius

c Onsequenter q̃rit̃ de 3°. p̃ncipali. Et circa h q̃runt̃. 2°. P° vtrũ ex cã ihonesta possit ꝯhi mr̃im^m. 2°. vtꝝ tale mr̃im^m sit bonum.

p Rimo q̃ndo ꝙ ex ihonesta cã non possit ꝯhi mr̃imoniũ nulla ꝯiũctio p̃cedẽs ex ihonesta cã ẽ a deo sʒ oẽ mr̃im^m ẽ a deo. vñ Math. 19. Qđ deus ꝯiunxit hõ ñ sepet. g̊ mr̃im^m ꝯhi nõ põt ex inhonesta cã. Itẽ in admistratiõe cuiuslibʒ sacr̃i reqrit̃ eccl'ie itẽtio. sʒ ꝯhẽs mr̃im^m ex ihonesta cã ñ seruat eccl'ie itẽtionẽ. g̊ nõ põt ꝯhi ex ihonesta cã. Cõtra vt hr̃ Geñ. 29. Jacob ꝯxit cũ Rachele qr diligebat eã pp ei⁹ pulchritudinẽ. sʒ dilectio mulieris pp ei⁹ pl'chritudinẽ ẽ inhonesta cã ꝯhendi mr̃im^m. g̊ ⁊ ex ihonesta cã põt ꝯhi. Rñ° cã final' ꝯhendi mr̃imoniũ duplex ẽ. quedã p se. s. illa pp quã mr̃imoniũ fuit institutũ q̃ duplex ẽ. p̃ª pl' p̃crẽatõ. 2ª fornicatiõis euitatio. sic dicit magr̃ h⁹ di. c. 3. ⁊ he cãe semp sunt hõeste. q̃dã p accidẽs. s. ex itentiõe ꝯhentis. q̃ ml'tiplex ẽ. q̃dã. n. sunt honeste. q̃dã ihoneste. ⁊ iste non hñt nũerũ determiatũ. qr sicut dicit phũs. 2°. phi^m. cãe p accñs sunt idiffinite. dico g̊ ꝙ loquendo de causa per se. ex cã inhonesta nõ põt cõtrahi mr̃imoniuʒ. põt tñ ex causa p accidens. cãe. n. per accñs in effectu nõ faciũt essentialẽ transmutationẽ nisi mediãte aliqua causa per se. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ de cõiunctione matrimoniali ex inhonesta causa possumus loqui dupl'r. aut rõne actiõis ꝯhentis. aut rõe vincl'i ex illa actiõe p̃ueniẽtis quod vinculum est matrimonium. In ipa aũt actione duo sunt. s. eẽntia actiõis. ⁊ deformitas eius. eẽntia a deo est. deformitas aũt ñ. ⁊ qr ex illa actione sub rõne qua es-

sentia ē nō sub rōne q̄ deformis cāt mrīmonij vinculū. qꝛ sicut dicit Dionysius. 4°.c°.de.di.no.longe ultra mediū. Malū nō opat nisi in virtute boni iō mrīmoniale vinculū ex illa actiōe causatū a deo est Ad 2m dō ꝙ nō est neccīa intētio ecclīe in spāli sꝫ sufficit in gnāli. Quis aūt ꝯhens mrīmm ex inhonesta cā nō obfuet ecclīe intētionē in spāli. obfuat cā tñ in gnāli in hoc ꝙ itēdit verꝫ cōtrahē mrīmm.

s **Ecundo queritur** vtrū mrīmm ex ihonesta cā cōtractū sit bonū. Et vr̄ ꝙ non. Phūs.2°. topim. quorꝫ gnātiones male. ꝛ ipsa mala. sꝫ matrimonij ꝯtracti ex ihonesta cā est gnātio mala. g̊ ipm est malū. Itē Boe9.2°.li°.topim.c9 finis.bon9 est. ipsū quoqꝫ bonū est. g̊ a sili c9 finis mal9 est ipsuꝫ malū est. Sed mrīmonij ꝯtracti ex ihonesta cā ē finis malus. g̊ ipm est malū. Cōtra magr̄ h9 di.c°.ultimo dicit ꝙ licet fine nō bono ꝯtrahat coniugiū qñ spēs ꝯtrahētis mouet animū. cōiugiū tñ bonū ē. qꝛ vita mala vel intētio alicui9 ꝑuersa nō cōtamināt sacr̄m. Rñ° ꝙ ipsū mrīmm ex ihonesta cā ꝯtractū est bonū. qꝛ mala actio cōtrahētis nō cāt mrīmoniale vinculū rōne sue deformitatis rōne c9 est mala sꝫ ꝑ suā essentiā rōne c9 est bona. ꝛ iō sicut bōa ē ꝓles ꝑ fornicationē genita. qꝛ nō generat ꝑ deformitatē actiōis sꝫ ꝑ ei9 essentiā sic bonū est mrīmm ex inhonesta cā ꝯtractū. ꝑuersitas.n. in actiōe ꝯhentis dehonestat ꝯtrahentē nō mrīmm. Ad pm in oppom dō ꝙ illō vbū phi itelligm ē ō gnātiōe q̄ sub rōe q̄ mala ē geniti cā. Ad 2m dō ꝙ istud vbū Boecij intelligm ē ō fine ꝑ se. mrīmonij āt finis ꝑ se sēꝑ ē bon9.

c **Irca litteram** si diabolus trāsfigurans se in angelū lucis credat bonus nō est ꝑiculosus. qō intelligendū est si credēs vltra nō ꝓcedat. qꝛ ille est error nō iuris. sed facti. sꝫ si vltra ꝓcederet adorādo ipsum vt pote si ille diceret se esse Christū caderet in idolatriā. nisi ipsū adoraret sub hac cōditione si est Christus. nō in hereticorꝫ sectā sꝫ in itegritatē fidei quā ille hereticus se mētiebat hr̄e. supple diceret ꝯsentire. qō verꝫ est si illi heretico dicēti se esse Augm. ille fidelis assentiret in gnāli dicēs se assentire de fide sicut ille. si aūt ille hereticus aliq̄ p̄dicaret ꝯtra fidē ꝛ alius illi p̄dicationi assentiret nō excusaret ab errore. ꝛ maxīe si p̄dicaret ꝯ aliquē illorꝫ articulorꝫ quos qlibet fidelis vsum. hñs li. ar. tenetur credere explicite. ne vt adultera dānaret. sicut .n. dr̄ Leuit.21°. Sacerdotis filia si deprehēsa fuerit in stupro. ꝛ violauerit nomē p̄ris sui flāmis exuret. beata āt virgo vt supi9 visū ē ex altera pte erat de genere sacerdotali. ꝛ iō si iudei vidissēt eā pregnātē ꝛ nō maritatā voluissent eā cōdēnare credentes ꝙ ex fornicatione vel adulterio concepisset.

Di. xxxi.

Ost hoc de bono coniugij ꝛc. Superi9 determinauit mgr̄ de mrīm° quo ad cāꝫ formalē ꝛ efficientē Hic detminat de ipso quo ad finalē q̄ i bōis mrīmonij ꝯsistit. ꝛ diuidit i tres. P° detminat de trib9 bonis cōiugij cōiter. 2°. de bono fidei i quocūqꝫ ꝯiugio spālit de se ibi. Sciēdū ē et 3° de bono fidei i cōiugio patrū antiquorꝫ spālissime di. 33a. ibi. Querit h deantiqs. Pa i duas. P° determinat q̄ ꝛ quot sit ꝯiugij bona. Scdō q̄lr excusant cōcubitū cōiugalē ibi. Cū igr̄. Pa i tres. P° oñdit ꝙ tria sūt cōiugij bona. 2° oñdit ꝙ itētio vitāde ꝓlis i ꝯhendo mrīmm excludit ibi. Qui vero venena. 3° oñdit icident qñ iudicādi sūt homicide q ꝓcurāt aborsū. ꝛ qñ nō ibi. Hic q̄ri solet. Illa pars q̄ ibi incipit. Cū igit. diuidit i tres ptes. P° oñdit qñ hec bona excusāt ꝯiugalē ꝯcubitū. ꝛ qñ nō 2° opponit i ꝯriū ibi. Sꝫ si cōcubit9. 3° oñdit quō ambo cōiuges se hñt ad actū illū ibi. Sciendū etiā 2a i tres. P° opponit ꝑ auctoritatē. 2° ꝑ rōnem ꝛ Gregorij auctoritatē ibi. Si forte. 3°. ponit auctoritatis Gre. determinationē ibi. Hoc autem.

Articulus primus.

c **Irca** hāc di. querēdū est p̄ncipalr̄ de tribus. Primo de bōis mrīmm excusantib9. 2°. de eorꝫ hitudine ad mrīmm 3°. de mō excusandi ꝑ illā cōiugalē cōcubitū. Circa p̄mū querunt tria. Primo vtrꝫ debeāt esse aliqua bona matrimoniū excusantia. 2°. que ꝛ quot sunt. 3°. qō est principalius inter illa.

p **Rimo ostendo** ꝙ non debeant eē aliqua bona mrīmoniū excusantia. Res bona excusatōe nō indiget. sꝫ mrīmm est res bona. ꝛ iquātū ē in offīm. ꝛ inquātū ē i remediū. ergo bonis excusantib9 non īdiget. Itē sicut ꝯseruatio īdiuidui q̄ est ꝑ actū nutritiue ē de irētiōe nature. ita ꝯseruatio speciei q̄ ē ꝑ actū gñatiue. sꝫ actus nutritiue bono excusante ñ īdiget. ergo a sili nec ꝯcubit9 mrīmonialis q est actus generatiue. Iteꝫ nō minoreꝫ iacturā patit hō quātū ad rōnis vsuꝫ i dormiendo q̄ꝫ i actu carnalis coplē. sꝫ dormitio nō idiget aliquo bono excusante ergo nec actus carnalis coplē. Cōtra magr̄ in p̄ncipio h9 di. tria sunt p̄ncipalr̄ bona ꝯiugij. ꝛ ifra eadē di.c°.4°. dicit ꝙ cū hec tria i aliq° ꝯiugio simul cōcurrūt valēt ad excusationē coit9 carnal. Rñ°. recta rō docet nō eē aliqd faciendū ab hōie de quo patiat iacturā nisi ꝓ recōpēsatiōe eq̄lis boni vl̄ maioris. sꝫ i ꝯtrahēdo mrīmm hō obligat se saltē iplicite ad carnalē copulā. ꝛ nisi cōiunx exact9 religionē ī fra tēpus debitū itrauerit. i carnali āt copl̄a sub cōditiōe. s. si alter cōiunx exegerit. rō iacturā patit q̄ꝫtū ad sui vsū. qꝛ i illo actu ipedit vsus rōis. vñ ph9 7°.li°.ethm.c°.8°. dicit de venere ꝙ furat itellectū spisse sapiētis. hō g̊ i ꝯhēdo mrīmm obligat se saltē iplicite ꝛ sub ꝯditiōib9 p̄dictis ad patiēdū iacturā q̄ꝫtū ad vsū rōis. exñtes ēt i mrīm° iacturā patiunt ꝓp sollicitudinē ꝛ carnis tribulationē. vñ ap9.1°.corī.7°. dicit de illis q tribulationē carnis hēbūt h9. i. ꝛ iō debuerūt esse bona p̄dictas iacturas recōpensantia. ꝛ hec sunt illa q̄ cōcubitū mrīmonialē excusant. Ad p̄mū in oppm dō ꝙ mrīmm sine p̄dictis bonis nō esset res bona. vñ ꝓ tāto ipsū excusare dicunt qꝛ ꝑ ipā ē res bona. Ad 2m dō ꝙ hō ꝑ actū nutritiue non patit iacturas sil̄es illis q̄s patit ꝑ actū gnātiue. nō. n. sic ifecta est nutritiua i gnātiua. Ad 3m pōt dici ꝙ maior ē falsa. nō. n. idē ē pati iacturā quantū ad rōnis usum ꝛ ipediri in vsu rōnis. Quis enim dormiens ipediat in vsu rōnis nō tñ patitur damnum si moderate dormiat q̄ꝫtum ad rationis vsum immo post sōnū moderatū homo potentior est quātū ad rōnis vsuꝫ. nō sic aūt pōt dici de ꝯiugali ꝯcubitu. nō tm̄. n. hō ꝑ illū actū ipedit i rōnis vsu

ſ3 ēt dānū patiṫ quātū ad rōnis vſum. vñ illū actuз frequētātes efficiunṫ debiliores ad clare vidēduз ea que ſunt ſecūdū iudiciū rōnis. ⁊ merito. qꝛ ipedimētū qd hō tūc patiṫ ꝓuenit ex repugnātia ⁊ iobedientia ſenſualitatis ꝯ rōneз. ⁊ ex dominio ei⁹ ſup eā durāte illo actu vñ illud impedimētū ē vitioſū. ſed qñ cātur ꝑ ꝯiugalē actū ꝑꝑ aliqd bonū mr̄imonij factū ē nō vitioſuз ſm ꝙ vitiū accipiṫ ꝓ culpa. ſ3 ſ3 ꝙ accipiṫ ꝓ quodā receſſu ſeu ꝓ q̄dā obligatōe a ꝑma rectitudine nature. ipedimētū aūt vſus rōnis i dormiēdo ꝓuenit ex laſſitudine naturaliū viriū ⁊ ſenſitiuariū. pōt ēt dici ad minorē ꝙ dormitio hз bona excuſantia ipedimētū vſ⁹ rōis i ſōno q̄ bona ſunt vigoratio vſus rationis poſt ſomnum. ⁊ corporalis fortificatio ⁊ nature ſuſtentatio. quia ſine ſomno nā hūana ꝓ ſtatu iſto ſuſtētari nō poſſet.

r **Ecundo queritur** que ⁊ quot ſūt mr̄imonij bona. Rñ° ꝙ ſic bonitas creature duplex eſt q̄dā eſſentialis ⁊ quedā accidentalis. ſic mr̄imonij quoddā ē bonū eētiale qd i tria diuidiṫ. ſ. i fidē. ꝓleз ⁊ ſacrm̄. quoddā accidētale. ⁊ illud ē multiplex ⁊ indiffinitū. ſicut pax ⁊ multa alia q̄ ex mr̄imonijs aliqbuſ ꝓueniūt. numerus aūt bonoꝝ eētialiū in mr̄imonio pōt accipi. aut ex ꝑte cauſe mr̄imonij. aut effectus. aut nature ipſi⁹ boni. P° mō ſic vt ſuperius viſuз ē ad mr̄im^m iclinat nā ⁊ ſic reſpicit bonū ꝓlis. ⁊ rō r̄cta. ⁊ ſic reſpicit bonū fidei. ē ēt a iure diuino qd ipſū ad aliqd ſignificādū iſtituit. ⁊ ſic hз bonū ſacr̄i. 2° mō ſic i mr̄imonio ſūt tria. ꝯſideraṫ vз vinculū ⁊ vſū vinculi. ⁊ fructū ad quē ordinaṫ vſus rōne ꝑmi. bonū mr̄imonij i ſacramētū. q° ad 2^m bonū fidei. quo ad 3^m ꝓlis. 3° mō ſic ſ3 ph̄з. 8° eth^m. capitu. 2. bonū diuiditur in delectabile vtile ⁊ honeſtū delectabile eſt bonum fidei. vtile bonū ꝓlis. honeſtuз bonū ſacramenti q̄ ꝑꝑ ap͛ꝓꝑatiōeз dicta ſunt. qꝛ i quolibet triū ꝑdictoꝝ pōt iueniri aliq° mō rō delectabilis vtilis ⁊ honeſti.

t **Ertio querit** vtꝝ bonū ſacr̄i ſit ꝑncipali⁹ inṫ illa. Et vꝫ ꝙ nō. qꝛ finis ē ꝑncipaliſſimū i vno quoqз. ſ3 bonū ꝓlis ē finis ꝑꝑ quē iſtitutū fuit mr̄im^m. g̊ bonū ꝓlis ꝑncipali⁹ ē in numero q̄з bonū ſacr̄i. Itē illud ē ꝑncipalius i vnaquaqз re qd magis ꝑtinet ad ei⁹ eētiā. ſ3 bonū fidei ē huiuſmodi. qꝛ mr̄im^m nihil aliud vꝫ eē niſi mutua obligatio ad reddēdū debitū exigēti q̄ obligatio ad bonum fidei ꝑtinere vꝫ. g̊ bonū fidei ꝑncipali⁹ ē in mr̄im° q̄з bonum ſacr̄i. Itē rei nāli eētialius ē illud qd i ea reſpicit eē nature q̄з illud quod reſpicit eſſe gratie ſed vt ſuperius habitum eſt mr̄imonium ē res nālis. ⁊ bonū ꝓlis ⁊ bonū fidei ipm̄ reſpiciūt iquātū ē quoddā officiū nāe. bonū aūt ſacr̄i inq̄зtum ē ſacrm̄ gr̄e. g̊ bonū ꝓlis ⁊ bonū fidei eētialiora ſunt mr̄im° q̄з bonū ſacr̄i. ⁊ ex ꝯſequēti i mr̄imonio ꝑncipaliora ſunt. Cōtra illud ē ꝑncipali⁹ i re qd in ei⁹ diffinitōe poniṫ q̄з illud qd nō. ſ3 iſeparabilitas ē huiuſmodi. vt pз. ſ. di. 27. c. j. cū g̊ bonū ſacr̄i ſit i mr̄im° rōne iſeparabilitatis. bonū ſacr̄i ꝑncipaliſſimū ē i mr̄im°. Iteз illud bonū ꝑncipali⁹ ē i mr̄im° ſine quo mr̄im^m eſſe nō pōt. q̄з illud ſine q° mr̄im^m eē poteſt. ſ3 ſicut diċ magr̄ hui⁹ di. c. j. mr̄imoniū pōt eē ſine bono fidei ⁊ ꝓlis. ⁊ non ſine bono ſacr̄i. ergo in matrimonio bonum ſacramenti eſt principalius q̄з bonum fidei ⁊ ꝓlis. Rñ° ꝙ ſimpl̄r ⁊ oīb⁹ ꝑēſatis iter bonū mr̄imonij bonū ſacr̄i ꝑncipali⁹ ē. tū qꝛ digni⁹ tū qꝛ mr̄imonio eſſentiali⁹. ꝙ āt ſit digni⁹ pз. qꝛ bonuū fidei ⁊ bonū ꝓlis ꝑtinēt ad mr̄im^m iquātuз ē qdā off^m nature bonū ſacr̄i iquātū ē ſacrm̄ gr̄e. dignior āt eſt gr̄a q̄з natura ꝙ nō ſit marimonio eētiali⁹. pз quia ꝑtinet ad mr̄im^m rōne iſeꝑabilitatis ſ3 Aug^m 9°. li. ſup Gen̄. longe an̄ mediuз. ⁊ recitat magr̄ h⁹ di. c°. 1°. iſeꝑabilitas āt eētialior ē mr̄imōio q̄з bonū ꝓlis ⁊ bonū fidei. poſtq̄з. n. mr̄im^m ꝯctū. eſt pñt ab ipſo ſeparari bonū ꝓlis ⁊ bonū fidei viculo mr̄imoniali remanēte. ſi eni ꝯiuges venena ſterilitatis ꝓcurēt ēt ex pacto inter ſe. nō ꝑꝑ hoc ſoluiṫ mr̄im^m ꝑus ꝯctū. q̄зuis ſi tale pactū iteruenīſſet i ꝯhendo nullum fuiſſet mr̄im^m cū ēt ob cām fornicatōis ꝯiuges ſeparenṫ adhuc remanet mr̄imōij vinculū. nec tñ inter eos remanet mutua obligatio ad exhibendū ſibi mutuo vſuз ſui corporis. ⁊ ſi hoc alter eoꝝ exigeret. inſeparabilitas vō ita mr̄imonio adheret vt ſine illa eſſe nō poſſit. Ad primum in oppoſituз dō ꝙ finis matrimonij inquātū eſt quoddam officiuз nature eſt bonum prolis ⁊ bonum fidei. ſed inquantum eſt ſacramentum gratie principalior finis eiuſ eſt bonum ſacramenti. Ad ſecundum dicendum ꝙ minor falſa eſt. illa eniз mutua. obligatio tolli poteſt ob cauſam fornicationis vinculo tamen matrimonij remanente. vnde cum ſumatur matrimonium ſub ratione qua res ⁊ plenum ſacramentum in ſignificando videtur eſſentialiter eſſe quoddaз vinculum vnionis inter virum ⁊ mulierem per mutuum conſenſum expreſſum per verba de preſenti vł per alia ſigna in non potentibus loqui. ⁊ copulam carnalem ſequentem cantum per quod neuter eorum poteſt alij matrimonialiter copulari altero viuente indiſſolubilem vnionem nature humāne cū perſona filij dei ex inſtitutiōe ſignificans. Ad tertium dicendum ꝙ matrimonium non tantum eſt res nature ſed etiam gratie. ⁊ quāuis eſſentialius pertineant ad matrimonium bonum prolis ⁊ bonum fidei inquantum eſt quoddam officium nature q̄з bonum ſacramenti. tamen eſt econuerſo iquātum eſt ſacramentum gratie. ⁊ quia omnibus penſatis principalior eſt gratia q̄з natura ideo omnib⁹ penſatis illud bonum eſt eſſentialius matrimonio quod ipſum eſſentialius reſpicit inquantum eſt ſacramentum gratie quam illud quod ipſum eſſentialius reſpicit inquantum eſt officium nature

Articulus ſecundus.

c **Onſeq̄n** ter q̄riṫ 2° ꝑncipali. Et circa h̄ q̄runṫ tria. P° vtꝝ ad ꝯhēdū mr̄im^m neceīuз ſit ꝑdc̄a bōa eē i ꝯhētiū itētōe. 2° vtꝝ ad eē mr̄imōij ſit neceīum illa eē i obligatōe. 3° vtꝝ ad ꝯſuatōeз mr̄imōij neceīuз ſit illa eē i mr̄imōij executōe

p **Rimo** oñdo ꝙ ad ꝯhendū mr̄im^m neceīuз ſit illa tria bōa eē i ꝯhētiū itētione. qꝛ ad ꝯhendū mr̄imoniū neceīus ē ꝯſēſus i ea q̄ ſunt de eſſentia matrimonii ſed ꝑdicta bona ſunt eētialia mr̄imōio. g̊ ad ꝯhēdū mr̄im^m neceīuз ē ꝯhētes ꝯſētire i illa. ñ poſſēt āt i illā ꝯſētire niſi eēnt i eoꝝ itētōe. Itē illa itētio ē neceſſaria ad matrimonium contrahendum cuius oppoſituз impedit matrim^m ꝯctum. ſed ſi ꝯhentes intendūt agere ꝯ bonum prolis vel fidei vel ſacr̄i nō ꝯhunt

mrim^m. vn̄ de ꝓcurātibꝰ venena sterilitatis. dicit
magr̄ huiꝰ di. c. 2. ꝙ si ab initio talis fuerit n̄ sibi ꝑ ꝯ
nubiū. sʒ ꝑ stupꝝ potiꝰ ꝯuenerīt. ğ ad ꝯhēdū mrim^m
veꝝ necīuʒ ē ꝑdicta tria bona eē i ꝯhētiū intētione
Cōtra. hō pōt mrimoniuʒ ꝯhere cū illa quā scit nō
posse parere. sʒ sic contrahens nō potest habere bo
num ꝓlis i intētōe. ğ illud bonū nō ē necīuʒ eē in in
tētione. ꝯhētis mrim^m. Itē vir pōt cū muliere ve
rū mrim^m ꝯhere ꝗuis itēdat aliā mulierē adulterā
do cognoscere. sʒ talis nō tm̄ nō hʒ i intētiōe bonuʒ
fidei. sʒ ēt hʒ i itētiōe opp^m. ğ bonū fidei nō ē necīuʒ
eē in itētōe ꝯhētis veꝝ mrim^m. Rn̄° ꝙ ꝑdicta bo
na eē i ꝯhētiū itētiōe duplicit̄ pōt itelligi. aut in ha
bitu ⁊ iplicite. aut i actu ⁊ explicite. dico ğ ꝙ nō pōt
ꝯhi mrimonium nisi bonū sacri sit in itētōe ꝯhenti
um altero ꝑdictoꝝ modoꝝ. qꝛ oʒ ꝙ ꝯhentes ꝯsenti
ant i vinculi iseparabilitatē rōne cuiꝰ ē i mrimonio
bonū sacramenti. illo etiam modo necessarium est
bonum fidei esse in intentione contrahentium ali
quo mō ⁊ aliquo mō nō. in bono. n. fidei ꝯsiderant̄
duo vnū. s. eēntiale qd̄ ē nō negare vsum sui corpo
ris si cōiunx aliꝰ petat alteꝝ accidētale seu accesso
rium. s. nō exhibere alti ꝗ suo ꝯiugi vsuʒ corporis
sui. rōne ꝑmi necīuʒ ē bonū fidei eē i ꝯhentiū intēti
one ad minꝰ habitualr̄ ⁊ iplicite. rōne āt altius non
necīum ē ad ꝯhēdū mrim^m. bonū ēt ꝓlis tripl̄r pōt
accipi. s. aut ꝓ prolis susceptōe ⁊ educatōe absolute
aut sub ꝯditōe si deꝰ eā dederit. seu ꝓ nō ꝓcurando
aliquod impedimentum prolis. Primo modo nō
est necessarium bonum prolis eē i ꝯhentium inten
tōe nec actualr̄. nec habitualr̄. nec explicite. nec im
plicite. sʒ 2° mō ⁊ 3° necīuʒ ē ipm eē i ꝯhentiū intēti
one ad minꝰ habitualr̄ ⁊ iplicite. vn̄ si ꝯhentes itē
derēt nō suscipere ꝓlē nec educere si deꝰ eam daret
vel venena sterilitatis procurare ne proles veni
ret. mrimonū sic ꝯctum essʒ nullū loquēdo aūt d̄ eē
in ꝯhen . iū itentiōe actualr̄ ⁊ explicite. sic ad ꝯhēdū
mrim^m nō ē necīum aliqd̄ predictoꝝ modoꝝ eē in
ꝯhentiū intētōe. sufficit. n. ꝙ in ꝯhendo intēdant il
lud quod inter ꝯhentes requirit̄ ad mrimonium.
Ad primum in oppositum dd̄ ꝙ procedit de iten
tōe in habitu ⁊ implicite. ⁊ de bono ꝓlis. sed ꝙ acci
pit̄ pro eius susceptione ⁊ religiosa educatione sub
conditione. si deꝰ eam dederit. vel ꝓ non procurā
do aliquid in preiudicium generatōis prolis. ⁊ de
eo qd̄ est essentiale in bono fidei quod ē non negare
vsū corporis sui alti ꝯiugi hoc exigēti. ⁊ simili mō
dicēdū ē ad 2^m. Ad primū ad partē aliā dd̄ ꝙ ꝓce
dit de bono ꝓlis ſm ꝙ accipit̄ ꝓ ꝓlis susceptōe ⁊ re
ligiosa educatōe absolute. ⁊ sic itellr̄ illd̄ v̄bū magri
dicētis huiꝰ di. c. j. ꝙ bonū ꝓlis nō oibꝰ adest ꝯiugi
bꝰ. Ad 2^m dd̄ ꝙ ꝓcedit de eo ꝙ i bono fidei ē acci
dētale seu accessoriū. ⁊ sic itellr̄ illud v̄bū magri. di
cētis huiꝰ di. c. j. ꝯhi ꝯiugiū ab aliqbꝰ. ꝙ hec tria bo
na nō cōicāt̄. deest. n. fides vbi vir cū alia vel mu
lier cū alio coit.

SEcundo queritur vtꝝ ad eē mrimonij necīuʒ
sit illa bona eē i obligatōe. Rn̄° ꝙ sic. In oi
. n. mrim° ē obligatio ad iseꝑabilitatē ita ꝙ ꝯiuges
ab illa se mutuo absoluere nō pn̄t vita corꝑali durā
te. si tm̄ sit mrim^m ꝯsumatū ꝗuis h̄ possint aū mri
monij ꝯsumatōeʒ ꝑ religiōis igressū. ē ēt i oi mrim°
de necīte obligatio ad ꝓl̄ susceptōeʒ ⁊ religiosā edu
catōeʒ si ꝓles affuerit. ⁊ obligatio ad fidei obserua
tōeʒ nō tm̄ ꝗtū ad illud qd̄ ē bonū fidei eēntiale qd̄
ē nō negare vsū corꝑis sui alti ꝯiugi h̄ exigēti. sʒ etiā
ꝗtū ad illud qd̄ ē accessoriū vel accn̄tale qd̄ ē nō cō
cedere vsū corꝑis sui alti ꝗ suo ꝯiugi. qn̄qꝫ. n. ꝯctꝰ
obligat ꝯhētē ad aliqd a q° actualr̄ dissētit dū ꝯhit
absqꝫ h̄ ꝙ irritꝰ sit ꝯctꝰ. ⁊ iō ꝗuis sine ꝓlis susceptō
ne ⁊ fidei obſuatōe possit remanere mrim^m. tn̄ ob
ligatio ad ꝓlis susceptōeʒ si venerit ⁊ ad fidei obſ
uatōeʒ ita sīt eēntiales mrim° ꝙ ab illis seꝑari n̄ pōt
nisi ab obligatōe reddēdi debitū mutuo se absoluāt
ꝑ ꝯtinētie votū ex vtriusqꝫ ꝯsēsu. vel nisi iteruenia
seꝑatio ꝗtū ad thoꝝ ob fornicatōis cām.

TErtio querit̄ vtꝝ ad ꝯseruatiōem mrimōij necīuʒ sit il
la bona eē i mrimonij executōe. Rn̄° ꝙ nō
iseꝑabilitas. n. n̄ respicit ꝑ se. ⁊ ꝑ° mrimōiales actꝰ
sʒ mrimōij eēntiā. bonū āt ꝓlis ⁊ fidei respiciūt mri
moniales actꝰ i qbꝰ ꝯsistit executio mrimonij. nō āt
ē necīuʒ ꝙ ꝑ actꝰ mrimoniales ꝓueniat bonū ꝓlis.
qꝛ i mrim° cū muliere sterili ꝓuenire nō pōt. ⁊ tn̄ cū
illa pōt manere mrim^m. nec ēt necīuʒ ē ad ꝯſuatōʒ
viculi mrimōij alteꝝ ꝯiugē ꝯcedē vsū corꝑis sui al
teri ꝯiugi h̄ exigēti vl̄ negare alti ꝗ suo ꝯiugi vnde
magr̄ huiꝰ di. c. j. Māet vinculū ꝯiugale int̄ ꝯiuges
a se discedētes adheserint.

Articulus primus.

COnsequenter queritur de 3° ꝑncipali Et circa h̄ q̄rūt̄ tria. P° vtꝝ
ꝑ bona mrimonij ita possʒ excusari car
nal̄ ꝯcubitꝰ ꝯiugū vt nullū penitꝰ sit pcm̄. 2° vtꝝ
eoꝝ ꝯcubitꝰ nō cā reddēdi debitū nec ꝓlis ꝓcrean
de sēꝑ sit pcm̄. 3° vtꝝ sēꝑ sit pcm̄ mortale. sʒ qꝛ so
lutio qōis ꝑme sufficiēt pʒ ꝑ illā qōnē supiꝰ fcāʒ. di.
26. s. vtꝝ actꝰ mrimōij ꝗtū ad copulā carnalē sit li
citꝰ ⁊ maxie ꝑ qōeʒ imediate seq̄ntē q̄ ē vtꝝ actꝰ mri
monialis sit meritoriꝰ. iō de hac qōne vi mihi hic
ēt si alij supersedēdum.

SEcundo querit̄ vtꝝ ꝯcubitꝰ ꝯiugū nō cā redden
di debitū nec ꝓlis ꝓcreāde sēꝑ sit pcm̄. Et
vi ꝙ nō. q vtit̄ re ad finē ꝑꝑ quē ē in hoc penitꝰ nul
lū cōmittit pcm̄. sʒ vt hꝛ ꝑcedenti di. c. vltimo cau
sa finalis mrimonij post pcm̄ ē euitatio fornicatōis
ğ carnalis ꝯcubitꝰ ꝑꝑ fornicatōeʒ vitandā nullū pe
nitꝰ ē pcm̄. Itē qui vtit̄ re sua ordinate i h̄ nullum
penitꝰ cōmittit pcm̄ sʒ qui cognoscit vxorē suam ſʒ
naturalē vsuʒ vtit̄ re sua ordinate. qꝛ vir hʒ ꝑtāteʒ
corporis mulieris vt dicit Apꝰ. j. coꝝ. 7. ğ ꝯcubitꝰ
cū vxore ſʒ nāʒ nūqꝫ ē pcm̄. Itē bonū ex gn̄e nō ef
ficit̄ malū nisi ex mala itētōe vel ꝑꝑ idebitā circun
stātiā. sʒ ꝯcubitꝰ ꝯiugis bonū ē ex gn̄e. cū ğ ꝯcubēs ꝑ
ꝑt̄ fornicatōeʒ vitādā bonā hēat itētōeʒ si ꝯcubat lo
co ⁊ tꝑe ⁊ mō debitis cū sua ꝯiuge ille ꝯcubitꝰ nullō
ē pcm̄. Itē ꝑncipaliꝰ bonū mrimonij ē bonū sacri.
si ğ bonū ꝓlis vel fidei ita possūt excusare cōcubitū
ꝯiugū vt nullū penitus sit peccatuʒ. multo fortius
hoc ꝑ se pōt bonū sacri. Cōtra Auguꝰ in li°. de bo
no ꝯiugali lōge post ꝑncipiū ⁊ recitat magr̄ huiꝰ di.
c. 4. ꝯiugalis ꝯcubitꝰ generandi gr̄a nō hʒ culpā. cō
cupiscētie vero satiande sed tamen cū ꝯiuge ꝑꝑter

thori fidem venialem habet culpam. Item vtens actu nutritiue vltra illud quod est necessariū ad conseruationem indiuidui peccat. ergo a simili vtēs actu gñatiue ꝑꝑ aliud q̄ꝫ ꝑꝑ illud qđ reqrit̄ ad ꝯseruatōez speciei peccat. Rñ° ꝙ bōa mřimonij ſm ꝙ sunt in ipso excusāt ea q̄ sunt i mřimonio. bonū aūt ꝓlis ⁊ fidei considerari possunt. aut ꝓut sunt in itētiōe ꝯtrahētiū. aut i natura ꝯtract⁹ ꝑ obligationē. ꝯtract⁹. n. mřimonij icludit obligatōez ad illa āt ꝓut sunt i intētōe ꝯcubitu ꝯiugali vtētiū. P° modo excusant ꝯhētiū ꝓpositū. 2° mō reddūt ꝯctū mřimonij honestū. 3° mō bonū fidei ⁊ bonū ꝓlis excusāt cōiugalē ꝯcubitū ita ꝙ si alteꝝ p̄dictoꝝ bonoꝝ tm̄ moueat itētōez i ꝯcubitu ꝯiugali vtētiū. ita ꝑfecte excusat illū ꝯcubitū vt nullū penit⁹ sit pcm̄. ⁊ ēt reddit ipsū meritoriū bonū aūt sacri ꝑ se nō sufficit ad excusādū ab oi pcō ꝯiugalē ꝯcubitū vt tenet cōis opio. q꞉ bonū sacri non respicit p̄mo nec directe mřimonij vsum sꝫ eēntiā. bonū aūt ꝓlis ⁊ fidei ſm id qđ ꝓsunt p̄mo ⁊ directe respiciūt mřimonij vsum nō eēntiaꝫ nisi ꝓut icludunt̄ i ꝯctu mřimonij i obligatōne. ⁊ idō q̄ꝫuis bonū sacri ꝑ se sufficiat ad h̄ vt mřimonia honesta remaneāt. nō tm̄ sufficit ꝑ se ad excusanduꝫ vsū mřimōij ab oi pcō sicut bonū ꝓlis ⁊ fidei. Aliq aūt ꝯ hoc sic arguunt. velle moderate delectari i facto honesto nullū penit⁹ ē pcm̄. delectatio. n. corporalis nō ē scđꝫ se mala. alr̄ respectu ei⁹ nō eēt virtus modificās eā. virtus aūt tēperātie ē respectu đlectatōis que sunt scđꝫ tactū ⁊ gustū. sꝫ vt ipsi dicūt bonū sacri inquātū ē i intētōe vtētium ꝯcubitu ꝯiugali honestat actū. vñ vt h꞉ decre. di. 32. Nichena. ꝯcubit⁹ cū ꝓpria ꝯiugie castitas ē. est aūt bonū sacri i intētōe vtentiū ꝯcubitu ꝯiugali inquātū hñt i intētiōe actuali vel habitualiter ꝙ nō ꝯcuberēt nisi eēt honestas mřimonij iter eos q̄ ē ibi ꝑ sacri bonum.

Preterea si aliqd ꝑꝑ plures causas ē istitutū non abutit̄ eo q eo vtit̄ ꝑꝑ aliquā illaꝝ. sꝫ mřimonium nō tm̄ ē istitutū ꝑꝑ ꝓlis generatōez. sed ēt ad vitādū fornicatoez. Preterea si aliqs patiēs infirmitatē q̄ nullo mō vel de difficili pōt curari nisi iteruiēte carnali ꝯcubitu ꝑꝑ salutē corporis cognoscit ꝓpriā vxorē peccare nō videt̄. tm̄ ille ꝯcubit⁹ nō est cā ꝓlis, nec ꝑꝑ redditionē debiti. Preterea Ap⁹. j. coꝝ. 7. dicit ꝙ ꝑꝑ fornicatōez hēat vnusqsq; suaꝫ vxorē. ⁊ tm̄ vt h꞉ Ro. 3. reprobat sniam illoꝝ qui dicunt. Faciam⁹ mala vt veniant bona. ergo videt̄ sentire ꝙ cognoscere ꝓpriam vxorē cā fornicationis vitande nullū penitus ē malū. nec obstat qđ postea dicit. hoc aūt dico nō scđm iperiū sed scđm indulgētiā. immo magis vi꞉ eē ad ꝓpositū. q꞉ i hoc videt̄ dicere ꝙ licitū ē quāuis nō sit p̄ceptū. Preterea Aug⁹. li° de bono ꝯiugali añ mediū dicit ꝙ illū ꝯcubitū nuptie nō cogūt fieri sꝫ ipetrāt ignosci si tm̄ non ita sit nimi⁹ vt ipediat tēpora que debēt oratōi sed nō videt̄ loq de ignosci. ꝑ pniam q꞉ sic ēt fornicatio ignoscit̄. ergo videt̄ ꝙ accipiat ignosci ꝓ eo quod ē nō iputari ad culpā. Qui vult tenere p̄mam opinionē que ē cōior ⁊ magis ꝯsona verbis augustini ⁊ magistri. vt pꝫ in lr̄a pōt dicere ad p̄m in oppositū ꝙ q vtit̄ re ꝑꝑ finē ad quē instituta est ſm impium aut secūdm idulgentiā ꝯcessionis que ē de minori bono in hoc nō peccat. vti vero ea ad finē ad quē istituta ē scđm idulgentiam ꝑmissionis q̄ ē de minori malo pcm̄ est saltē veniale. talis vero ē vsus carnalis copule que fit causa incōtinentie vitande secundū magistꝝ superius. di. 26. c. 2. Ad 2m dō ꝙ vir q vtit̄ vxore sua cā incōtinētie vitande iseipso. q̄ꝫuis vtat̄ ea ordinate q̄ꝫtū ad naturā generis si cognoscit eam secundum nālē vsum. non vtit̄ tm̄ ea recte scđm iudiciū rōnis q̄ dictat ipm non debere ea vti nisi ꝑꝑ bonuꝫ ꝓlis vel bonū fidei. vti aūt vxore ad vitādū icōtinētiā i ea ē ea vti ꝑꝑ bonū fidei ēt si mulier non petat expꝛsse sꝫ tacite tm̄ ⁊ ꝑ quādā iuitatōez.

Ad 3m dō ꝙ ꝯcubitus qui fit cā iꝯtinentie vitāde i seipso tm̄ efficit̄ malus ꝑꝑ omissionem finis debiti qui ē bonū ꝓlis vel bonū fidei. ⁊ ſm pħm. 3. ethi⁽ᵐ⁾ c. 3. cuius gratia ē vna de p̄ncipalibus circūstantijs.

Ad 4m pꝫ solutio ex dictis i corpore q̄ōnis. Qui aūt tenēt opinionē ꝯriam dicūt ad p̄m in oppm ꝙ satiare cōcupiscētiam ⁊ velle moderate delectari nō sunt idē. pōt etiā dici ꝙ Augustin⁹ in illo verbo ⁊ similib⁹ accipit clpā ꝑ vitio qđ ē q̄dā đcliatio a p̄ma rectitudine nature q̄ nō semꝑ ē clpa ꝓpꝛie dicta vt in l°. 2. oñsum ē ⁊ illā obligatōez Aug. dicit venialē inquātū de⁹ ꝑꝑ honestatē sacri nō iputat eā ad aliq̄ꝫ culpā ꝓpꝛie dictā. Ad 2m dicūt ꝙ maior ē falsa. nō eni peccat hō quotiensc ūq; accipit cibum ꝑꝑ delectationem saporis.

2 TErtio querit̄ vtruꝫ concubitus nō cā reddēdi đbitū nec prolis procreande semper sit peccatuꝫ mortale. Et videtur ꝙ sic. magister huius di. ca. 4. ⁊ ē 23. q. 4. Origo. Adulter est amator ardentior propꝛie vxoris. cum ergo adulterium sit peccatuꝫ mortale ⁊ cognoscens vxorem non causa boni prolis vl̄ fidei sit eius amator ardentior talis mortaliter peccat. Item magister eo. capi. ⁊ est etiam decre. questione predicta. Liberorum voluptates que de meretricum capiuntur amplexibus in vxore sunt dāpnate. sed tales sunt voluptates que capiuntur in vxore non causa boni prolis nec fidei. ergo tales fuerunt damnate. Item cōcubitus coniugalis nō differret a fornicatorio si per aliquod bōum matrimonij non excusaretur sed concubitus qui fit non causa boni prolis nec boni fidei per nullū bouū mřimonij excusatur. quia quamuis bonuꝫ sacramenti matrimonium honestet. tamen per se non sufficit ad excusandum coniugalem concubitum. ergo concubitus cum propria vxore non causa boni prolis nec fidei est peccatum mortale sicut concubitus fornicarius. Contra vti cibo suo propter delectationē non semper est peccatum mortale. ergo similiter vti cum propria vxore propter delectationem nō semper est peccatum mortale. Item magister huius distinctionis capitulo. 5. dicit de concubitu qui fit libidinis voluptate cum vxore ꝙ propter nuptias accepit veniaꝫ. sed hoc non diceretur de mortali peccato. quamuis accipiat veniam propter penitentiam. Ergo talis concubitus non semper est peccatum mortale. Respondeo ꝙ intentio concubentis cum propria vxore non propter bonum prolis nec fidei aut exit fines matrimonij. ita ꝙ vellet facere etiam si non esset vxor sua. ⁊ talis concubitus semper est peccatum mortale. ⁊ sic cum vxore concubens dicitur ardentior amator vxoris propꝛie. talium etiaꝫ concubituū voluptates siles sūt illis que capiunt̄ de meretricū amplexib⁹ aut sistit actu vel habitu itra cōfines matrimonij. ita ꝙ non

vellet ꝯcũbere cũ ea ſi nõ eſſet vxoꝛ ꝓpꝛia. ⁊ talis
ꝯcubitus nõ ẽ pctm̃ moꝛtale. excuſat̃.n.a pcõ moꝛ-
tali ꝑꝑ mrĩmonij honeſtatẽ q̃ maxĩe i eo ẽ rõne iſe-
parabilitatis ꝑ quã ẽ i eo ſacri bonũ. Ex dictis pa
tẽt ſolutões ad duo p̃ma argumẽta. Ad 3ᵐ dõ ꝙ
ꝗ̃uis bonũ ſacri ꝑ ſe ñ ſufficiat ad excuſãdũ carnalẽ
ꝯcubitũ ab oĩ pcõ. ſufficit tñ ad excuſãdũ a moꝛtali
peccato. qꝛ ꝗ̃uis ñ reſpiciat carnalẽ ꝯcubitũ. p̃mo
⁊ directe reſpicit tñ ſecũdario ⁊ idirecte ĩquãtũ ho-
neſtat eẽntiã mrĩmonij rõne cui⁹ honeſtatis tal' cõ-
cubit⁹ põt excuſari a pcõ moꝛtali.

c Circa lr̃am ſacr̃aliter võ ſeparari neq̃
ũt dũ viuũt. ſupple ſi ẽ ma
trimᵐ ꝯſumatũ. alias poſſẽt ꝑ religionis in
greſſũ3 ſacr̃3 fidei. i. caractare3 q ẽ res ⁊ ſacr̃m. imo
firmi⁹ erit. ſ. ꝗ̃tũ ad amoꝛẽ ſpũalẽ i dño. vel põt di
ci ꝙ nõ loq̃t̃ hic magr̃ de ꝯtinẽtia a p̃ma carnali co
pula qua mrĩmoniũ cõſumat̃ ſed de ꝯtinentia a ſe
quẽtib⁹ ſi coniũx nõ eẽt adultera nõ foꝛet. tñ eẽt foꝛ
nicaria. ꝯiuges dicunt̃ q ſoli⁹ ꝯcubitus cã ꝯueniũt
dũ tñ affectu mrĩmoniali copulẽtur. ſi tñ ꝓlis gña-
tionẽ aliquo dolo malo nõ vitẽt. ſ. ꝯſentiẽdo i tale3
dolũ. dũ ꝯhit̃ mrĩmᵐ. qꝛ ſi talis doluſ poſt mrĩmᵐ
ꝯctũ ſuperueniret viculũ mrĩmoniale nõ ſolueret.
ſi ambo tales ſũt ꝯiuges nõ ſunt. hoc ẽ nõ faciũt ac-
tus debitos ꝯiugio. ſi ambo nõ ſũt tales. aut illa eſt
meretrix mariti. ⁊c. i. ad modũ meretricis ſe hñs.
Sapiẽs iudicio amat ꝯiugẽ nõ effectu. ſ. affrenato.
Nihil ẽ fedi⁹ vxoꝛẽ amare q̃ſi adulterã. qð nõ ẽ ſic
ĩtelligẽdũ ꝙ nõ ſit aliqð pctm̃ graui⁹ illo. ſ3 vult di-
cer̃ ꝙ ẽ valde fedũ. Incõtinẽtie malũ ẽ ꝙ vir cogno
ſcit vxoꝛẽ vltra neceſſitatẽ ꝓcreãdi liberos. loq̃t̃ ð
actu cognoſcẽdi exigẽdo debitu3 nõ reddẽdo. Ipſe
ſolus nuptialis ẽ. ſ. p̃ncipalr̃. qꝛ ad ꝓcreatõe3 libero
rũ p̃ncipalr̃ oꝛdinat⁹ ẽ ꝯcubit⁹ nuptialis. Uoluptas
ipſa ſine culpa eẽ nulla ten⁹ põt. hoc nõie culpe ĩtelli
git feditatẽ vitioſam q̃ i nobis eſt ex culpa primoꝝ
parentum.

Di. xxxij.

s Sciendum eſt etiã ⁊c. Superi
us ðterminauit ma-
giſter de trib⁹ bonis ꝯiugij. Hic deter
minat de bono fidei i quocũq3 ꝯiugio
ſpãliter. ⁊ diuidit̃ i duas partes. P°
determinat magr̃ de necĩte reddẽdi debitũ. 2° de
tꝑe exigẽdi ibi. Et lic3. Prima i duas. P° oñdit
ꝙ nõ põt vn⁹ ꝯiũx ſine licẽtia alteri⁹ vouere. 2° q̃-
rit vtꝝ datã licẽtiã poſſit reuocare ibi ſi uero qllb3.
Prima ĩ duas. P° oñdit ꝙ vn⁹ cõiunx tenet̃ al
teri debitũ reddere. 2° auctoꝛitatib⁹ ꝓbat ꝙ vnus
ſine alteri⁹ ꝯſenſu nõ põt ꝯtinere ibi. Qð vero. Il
la ꝑs q̃ ibi ĩcipit. Et lic3 diuidit̃ ĩ tres. P° ꝙ aliqñ
ẽ ceſſandũ a debiti exactõe. 2°. ĩq̃rit an' ceſſandũ ſit
aliqñ a redditõe ibi. Illi aũt. 3° oñdit qñ ceſſandũ
ſit a nuptiaꝝ celebꝛatõe ibi. Nec ſol'.

Articulus pꝛimus.

c Circa hanc di. q̃rit̃ p̃ncipalr̃ de q̃
tuoꝛ. P° ð carnal' ð-
biti redditõe. ⁊ exactõe. 2° de licẽtia ꝯ
tinẽdi. 3° ð tꝑe reddẽdi carnale debi
tũ vel exigẽdi. Q° de tꝑe nuptias celebꝛãdi. Cir
ca p̃mũ q̃rũt̃ duo. P° vtꝝ ſit neceſſitatis debitu3
reddere. 2° vtꝝ aliqñ ſit neceſſitas exigere.

p Primo oñdo ꝙ reddere debitũ nõ
ſit neceſſitatis. q ſcient̃
r̃ddit ſe ipotẽtẽ ad r̃ddẽdũ illud ad qð r̃ddẽ
dũ ð necĩte tẽet̃ moꝛtalr̃ peccat. ſ3 marit⁹ ꝑ ieiũia mł
ta ⁊ vigiliaſ ⁊ alios laboꝛeſ aliqñ r̃ddit ſe ipotẽtẽ ad
r̃ddẽdũ vxoꝛi carnale ðbitũ. ⁊ tñ ſic ꝓ dõ ieiunãs ñ
peccat. g̊ reddere ðbitũ ñ ẽ necĩtis. Itẽ magr̃ hui⁹
di. c. 4. ⁊ ẽ. 33. q. 4. Sciatis. Sciatis ꝙ q̃cũq3 vxo-
ꝛi debitũ reddit vacare nõ põt oꝛoni. nec carnes a
gni edere. ſ3 null⁹ excludit̃ a ꝑceptõe coꝛpoꝛis. xp̄i.
qꝛ facit illud qð facere ẽ necĩtis. g̊ reddere debitũ ñ
ẽ necĩtis. Cõtra. j. coꝝ. 7. Uxoꝛi. vir ðbitũ reddat.
ſilr̃ ⁊ aũt vxoꝛ viro. obſeruatio aũt apl̃ici p̃cepti ne
ceſſitatis ẽ. Rñ° ꝙ redẽ debitu3 ẽ necĩtis. qꝛ ſicut
dicit ap⁹. j. coꝝ. 7. Mulier ſui coꝛpoꝛis ꝑtãtẽ nõ h3
ſ3 vir. ſilr̃ aũt ⁊ vir coꝛꝑis ſui ꝑtãtẽ nõ h3 ſ3 mulier.
ſ3 necĩtis ẽ nõ negare hoĩ vſũ licitũ rei q̃ de iure ẽi
ꝑtãte ſua. In caſu tñ i quo vir nõ poſſet vxoꝛi debi-
tũ reddere ſalua icolumitate coꝛꝑis ꝓpꝛij debitum
reddere nõ teneret̃. qꝛ noluit de⁹ viꝝ obligari mu-
lieri in his que ſunt cõtra rectam inclinationẽ natu
re. recta aũt inclinatio nature iſtius hominis ꝑ p̃us
ẽ ad actũ nutritiue quo cõſeruat̃ ꝓpꝛium indiuidu-
um q̃3 ad actum generatiue q oꝛdinatur ad ꝯſerua-
tõe3 ſpeciei. natura p̃us ſumit de nutrimẽto qð ne-
ceſſarium ẽ indiuiduo ⁊ ſupfluum reſeruat ad actũ
generatiõe ⁊ iõ homo non tenet̃ ad actum genera-
tiue in notabile p̃iudicium incolumitatis coꝛpoꝛis
ꝓpꝛij. Ad prmum in oppoſitum dõ ꝙ maioꝛ ve-
ra ẽ de illo qui ſe reddit impotentem modo illicito
ſed ille qui ſe reddit impotentem ieiunado ⁊ oꝛan-
do intentione bona reddit ſe impotente3 modo li-
cito. ſi tamen rationabile fuerit obſequium ſuum.
ſicut enim ieiunando nõ reddit ſe totaliter impotẽ
tem ad reddendum debitum quanuis minus po-
tentem ſe reddat. Ad 3ᵐ dõ ꝙ minoꝛ eſt falſa. ali
quando. n. aliquid excludit a perceptione coꝛpoꝛis
Chꝛiſti ad tempus. non qꝛ ſit peccatum. ſed pꝛop-
ter ſacramenti reuerentiã.

ſ Secundo queritur vtrum aliquã
do ſit neceſſi-
tatis debitũ exigere. Et videt̃ ꝙ ſic. debitũ
eſſe: ſi non exigatur deb3 offerri. ergo quanuis mu
lier non petat a viro carnale debitu3 vir tamen te
netur offerre ſibi. Item ſi infirmus medicinam ſa
lubꝛem non petat. tamen ſibi debet a medico dari
ergo cum redditio carnalis debiti ſit remediu3 cõ-
tra periculum incontinentie deb3 a viro reddi mu
lieri etiam non petenti. ſed offerre non petenti eſt
exigere. Contra ſi exigere aliquando eſſet neceſſi
tatis vir exactioni renunciare non poſſet. ſed vir
ſe obligare poteſt ad non exigendum. ergo exigere
non eſt neceſſitatis. Reſpondeo quanuis neceſſi-
tatis ſit debitum reddere non tantum petenti ex-
pꝛeſſe. ſed etiam petenti per aliqua ſigna per que ꝯ
iecturat alt̃ ꝯiũx ſuũ ꝯiugẽ affectare ſibi carnale de-
bitũ r̃ddi. tñ exigẽ ꝓp̃e loq̃ndo ð actõe nũq̃3 ẽ necĩtiſ
null⁹. n. tenet̃ vti iure ſuo qd ꝓ ſe tm̃ ĩtroductũ ẽ. ex
de regl'arib⁹. Ad apl̃icã. Nec aliqs a ſuo ðbitoꝛe ſu
u3 debitũ repetẽ ꝯpellit̃. nec debitũ offerre ſi ẽ tale
debitu3 quod non debetur. ſi non petatur expꝛeſſe
vel tacite cuiuſmodi eſt carnale debitum. Et ſic

patet solutio ad primum in oppositum. Ad 2^m. dō ꝙ medicus nō dꝫ dare medicinā īfirmo nisi aliq̄bus signis appareat ipsuꝫ medicina idigere. ⁊ ego ꝯcedo ꝙ qñ vir ꝑ aliq̄ signa probabilia perpēdit vxorē suā desiderare debitū illud carnale sibi reddi tenet̄ sibi reddere. aliter nō. qꝛ illud remedium ē tale ꝙ ad fornicatōeꝫ vitādā illa mulier nō idiget nisi desideraret.

Articulus secundus.

C Onsequenter queritur de 2°. ꝑncipali. Et circa hoc q̄rūt̄ duo. Primo vtꝝ vnꝰ ꝯiūx sine licētia alteriꝰ possit ꝯtinētiā vouere. 2°. vtꝝ datā licētiā possit ille q̄ dedit reuocare.

P Rimo ostendo ꝙ vnꝰ ꝯiunx sine alteriꝰ licētia pōt ꝯtinētiā vouere. Qꝛ nulli ꝑ legē diuinā ꝑcludit̄ via ꝓficiēdi ī meliꝰ. sꝫ si ꝯiūx nō posset vouere ꝯtinētiā sine licētia alteriꝰ vnꝰ ꝯiūx posset viā alij ꝑcludere ꝓficiēdi ī meliꝰ. qꝛ meliꝰ ē eē īcōtinētē q̄ꝫ vti carnali ꝯcubitu. ergo vnꝰ ꝯiūx sine licētia alteriꝰ potest ꝯtinētiā vouere. Itē vir. sine licētia vxoris potest crucē accipe. ex̄ de voto ⁊ voti redēptione. Ex multa. §. qō aūt. Sꝫ licitū ē votū crucis ī votū religionis mutare. ergo vir sine licētia vxoris pōt ꝓfiteri īcōtinētiā ī religione. Cōtra Apꝰ. j. coꝝ. 7. Nolite fraudari īuicē nisi forte ex ꝯsensu ad tp̄s. vt vacetis orōni. Rñ. vouere volūtatis ē. vñ de his tm̄ pōt eē q̄ nr̄e subiacēt volūtati. vñ magr̄ ī lr̄a huiꝰ di. c. 2. ⁊ ē. 33. q. 5. Una. ⁊ sūptū ē ab Augu° ī ep̄l'a ad Armētariū versus finē. Nō exigit deꝰ si q̄s ex alieno nouerit aliq̄d. sꝫ potiꝰ alienū vsurpare vetat. ⁊ qꝛ reddere debitū ē necessitatis nō volūtatis. iō vnꝰ ꝯiūx sine alteriꝰ licētia vouere nō pōt debitū petēti non reddere. hoc. n. eēt votū facere de alieno. sꝫ qꝛ exigere ī volūtate exigētis. iō ſm aliquos vnꝰ ꝯiunx sine alteriꝰ licētia vouere pōt vt nūq̄ꝫ exigat. Alij aūt dicūt ꝯtrariū qꝛ ex hoc vt ipsi dicūt alteri ꝯiugi redderet̄ mr̄im^m nimis onerosum. qꝛ semꝑ oporteret ipsū ꝯfusionē petēdi debitū subire. irratōnabile aūt ē vt vnꝰ ꝯiūx sine alteriꝰ licētia possit emittere votū ī ipsiꝰ ꝑiudiciū. sꝫ p̄ma opinio ē securior ⁊ cōior. nō. n. ex hoc ꝙ alter ꝯiunx vouet nō exigere redditur mr̄im^m alteri ꝯiugi magis onerosū. sꝫ magis leue. qꝛ reddere debitū multotiēs ē penale ⁊ quo ad reddēdū debitū ille q̄ vouit remanet ī ſuitute ⁊ alius liber efficit̄. Ad p^m ī opp^m dō ꝙ viā ꝓficiēdi ī meliꝰ q̄ꝫtū ad mutatōeꝫ statꝰ ꝑcludit hō sibi ꝑ ꝯsumatōeꝫ mr̄imonij nisi alter ꝯiūx voluerit. qꝛ sic in meliꝰ ꝓficere eēt ī ꝑiudiciū alteriꝰ ꝯiugis. sꝫ nec ꝑꝑ hoc ꝑclusa ē sibi via ꝓficiēdi ī meliꝰ ī suo ꝯiugio remanēti. Ad 2^m dō ꝙ ꝯiugato cruce signato nō licꝫ votū crucis ī votū religionis ꝯmutare. qꝛ nō sic ē ꝑiudiciale vxori votū p̄mū sicut 2^m. qꝛ viꝝ cruce signatū pōt seq̄ si vult. ⁊ si nō vult nō ꝑꝑ hoc obligat̄ ad ꝑpetuā ꝯtinētiā. qꝛ maritꝰ pōt reuerti. ⁊ si morit̄ pōt aliū viꝝ ducere. nō sic aūt posset dici de ipsa si vir eiꝰ ꝓfiteret̄ in religione.

S Ecundo queritur vtꝝ ꝯiunx dās alij licētiā vouēdi ꝯtinētiā possit illā postea reuocare. Et vꝫ ꝙ sic. magr̄ huiꝰ di. c. 2. ⁊ glo. ī numeroꝝ. 30. ⁊ est 33. q. 5. Manifestū dicit ꝙ si vir ꝑus ꝓmiserit mulieri votū abstinētie facere ⁊ postea ꝓhibuit q̄ꝫuis peccet ꝓhibēdo ꝙ ꝯcesserat. nō tm̄ faciat mulier qō vouerat. ergo a simili ita pōt dici de voto ꝯtinētie. Itē si laicꝰ de licētia ⁊ ꝑmissione vxoris ꝓfessionē fecerit ī religionē nisi vxor ad religionē trāsierit. aut ꝑpetuā castitatē ꝓmiserit vir pōt ⁊ dꝫ d̄ monasterio reuocari. ex̄ de ꝯuersione ꝯiugatoꝝ. c. j. Cōtra. 33. q. 5. Qui vxorē suam. Qui vxorē suā velare ꝑmiserit aliā nō accipiat. sꝫ sil'r ꝯuertat̄. Rñ° ꝙ si ꝯiunx dat alteri ꝯiugi licētiā ꝯtinētiā vouēdi. aut dat eā ī facie ecclesie ⁊ corā suo ordinario. ⁊ sic datā reuocare nō pōt. aut ī ꝑuato. ⁊ tūc añq̄ꝫ voueat licētiā reuocare pōt. ius. n. h̄ iō ꝯcedit. qꝛ tales licētie clā facte sunt ꝑiculose. ⁊ qꝛ licētiatꝰ añ votū nō ē nouo vinculo obligatꝰ melius ē ꝙ reuertat̄ ad coniugē q̄ꝫ coniunx ī fornicatōis ꝑiculo remaneret. sꝫ vt multi dicūt post voti remissionē ipletōeꝫ voti ꝓhibere non pōt. nec ī h̄ sibi tenet̄ mulier obedire. qꝛ iā alio vinculo ligata ē. ⁊ de licētia mariti. q̄ h̄ potuit ꝯcedere. ⁊ huic sentētie ꝯsentit magr̄ huiꝰ di. c. 2. ⁊ decre. 33. q. 5. Manifestū. §. ex p̄missis. vbi dꝛ de ꝯiugibꝰ ꝙ cū qlꝫ eoꝝ alteꝝ a suo iure absoluerit ad p̄teritā seruitutē ipꝫ reuocare nō pot it. Alij dñt ꝙ nisi licētiet̄ ab altero ꝯiuge auctate diocesani ep̄i. ⁊ nisi licētiās monasteriū itrauerit vel votū castitatis emittat in sc'lo remanēs. ⁊ talis sit etatis ꝙ d̄ ipsa ꝓbabil'r oriri nō possit suspitio. iura decernūt talē licētiā ad petitōeꝫ eiusdē ꝯiugis q̄ eā dedit q̄ꝫtū ī se fuit irritandā. ⁊ q̄ꝫuis ꝯiūx peccet h̄ petēdo. tm̄ ad eiꝰ petitōem ille q̄ religionē itrauerat pōt ⁊ dꝫ de monasterio reuocari. ⁊ ꝓ hac opīone vꝫ expsse eē decretal' allata ī opponēdo. ⁊ glo. ibidē. Ad p^m ī opp^m dō ꝙ nō ē simile de voto ꝯtinētie ⁊ abstinētie. qꝛ vt dꝛ ī. §. p̄di. ī textu ⁊ ī glo. ī debito ꝯiugij eque mulier hꝫ ꝑtāteꝫ viri sicut ⁊ vir mlieris. ī ceteris vō vir ē caput mulieris ⁊ mulier corpꝰ viri. ⁊ iō mulier votū ꝯtinētie qō emisit de licētia viri poterit obseruare ⁊ d̄bebit q̄ꝫuis vir postea ꝯ̄dicat. sꝫ votū abstinētie q̄ꝫuis viro ꝑmittēte possit ꝓmittere. ipso tm̄ ꝓhibēte ꝑmissa nō valebit ipl'er. q̄ꝫuis vir peccet ꝓhibēdo arg^m ad h̄. 23. q. j. Quid culpat̄. vbi dꝛ ꝙ fortasse aliq̄ñ reuꝫ facit regē iniq̄tas iperādi. īnocētē aūt militē ostēdit ordo ſuiēdi. Ad 2^m dō ꝙ ibi loq̄t̄ de illo q̄ de licētia vxoris ignorāte ep̄o ī religionē ꝓfitet̄. ⁊ tal' reuocari pōt scd̄ꝫ foꝝ iudicij. qꝛ talis licētia mō debito data non fuit nec accepta. vel qꝛ predicta licentia probari sufficienter non potuit. quia vt volunt aliqui si probari potuisset. mulier debuisset compelli religionem intrare si erat iuuenis. ad hoc argumentum. 33. q. 5. Qui vxorem. vel tantum castitatem vouere si erat senex. Qui vult tenere opinionem secundam potest dicere ad decretum allegatum in contrarium ꝙ illud verbum. simpliciter cōuertatur. sic intelligendum est. scilicet nisi malit suum coniugem reuocare. sic soluunt quidam vt refert glo. ibidem. Uel potest dici ⁊ melius ꝙ ideo dicitur. simpliciter conuertatur. quia reuocando peccat q̄ꝫuis ad eiꝰ petitōeꝫ aliꝰ d̄eat ꝑ iudicē reuocari qꝛ iura ex rōnabili cā decernūt talē licētiā ad petitōnē ꝯiugis alteriꝰ irritandā. qꝛ nisi h̄ fieret multa ꝑicula imminere possent coniugi in seculo remanēti.

Articulus tertius.

Onsequenter queritur de 3°. ꝑnci-
pali. Et circa hoc que
runt duo. P° vtrū tp̄e sacro liceat debitū redde
re vel exigere. 2° vtrū hoc liceat nō obstāte ꝙ mu
lier sit pregnans.

p Rimo ostendo ꝙ tp̄e sacro non liceat
debitum reddere. nec exigere
magr̄ hꝰ di. 3°. c. 33ª. q. 4. Quotienscunqꝫ.
Quotienscūqꝫ vel dies natiuitatis dn̄i vel reliqꝫ
festiuitates aduenerint nō solū a cōcubinarū cōsor
tio sꝫ ēt a ꝓprijs vxoribus licet abstinere. Item
magr̄ eo. c°. ⁊ est decretoꝝ. q. ꝑdictā. Christiano li-
cet. cū vxore sua licꝫ aliqn̄ ꝯuenire aliqn̄ non. ꝑꝑ ꝓ
cessionis. n. dies ⁊ ieiunioꝝ aliqn̄ cōuenire nō licet
Cōtra psal'. Beati q faciūt iudiciū ⁊ iusticiā i oi tē
pore. sed reddere debitū petēti est opus iustitie. ḡ
hoc licitū est oi tēpore. Rn̄°. eccl'ia nihil pōt cōtra
ius nature. ⁊ iō q: reddere debitū petēti est de iure
nature. iō eccl'ia hoc nō ꝓhibet neqꝫ dissuadet quo
cūqꝫ tp̄e. nō itēdit ēt filijs suis laqueū ponere. ⁊ iō
q: ꝓhibere exactionē debiti sacro tp̄e esset quodā-
modo ꝯiugatis laqueū ponere eo ꝙ carnis corru-
ptio nō tm̄ mouet ꝯcupiam tp̄e nō sacro sꝫ ēt sacro
exactionē debiti tēpore sacro nō ꝓhibet. sꝫ dissua-
det eo ꝙ vacare opibꝰ carnis. multū ipedit eleua-
tionē mentis ad celestia cui maxime mens tēpore
sacro dꝫ intendere. nō sic tm̄ dr̄ est de loco sacro q:
facilꝰ mutari pōt locus q̄ꝫ tēpus. ⁊ ꝑterea locꝰ ita
pollui pōt ꝙ i diget recōciliatiōe. vn̄ in loco sacro
nō licet carnale debitū exigere nec reddere. si tm̄ ꝑ
longum tēpus essent violēter reclusi in loco sacro.
vr̄ ꝙ tūc licitū esset eis in illo loco exigere ⁊ redde-
re. i tali. n. casu nō vr̄ illa ꝓhibitio debere itelligi
ꝙ nō est ponēdus laqueus aiabus ꝑꝑ imunditiam
loci. Ad ꝑmū in oppm dr̄ ꝙ monitio ē de non exi
gendo nō ꝓhibitio. Ad 2m dr̄ ꝙ licere nō est ibi
nota ꝓhibitionis sed dissuasiōis. qd̄ pꝫ q: imedia-
te subiūgit. q: a licitis abstinēdū est ad tēpus ut fa-
cilius ipetrari possit qd̄ postulat. huic ꝯcordat glo.
sup illud. 1°. ad coꝝ. 7°. vt vacetis oꝛoni. in qua di
cit ꝙ a licitis abstinendū est. vt facilius ad effectū
deducatur oratio.

s Ecundo queritur vtrum liceat
reddere vl' exi
gere debitū tēpore ipregnationis. Et vr̄ ꝙ
nō. magr̄ hꝰ di. c. 3°. ⁊ ē. 33ª. q. 4. Si causa. Ipsa ra
tio cōceptus ⁊ partus iuxta legē cessare vsū carnis
his debere tēporibꝰ demōstrant. Itē decre. di. 5.
Ad eꝰ. Ad eꝰ ꝯcubitū vir suus accedere nō dꝫ quo
usqꝫ q gignit ablactet. Cōtra q̄ꝫdiu mulier pōt in
pregnari sibi pōt debitū reddi. ⁊ ab ea exigi nisi ali
ud obstet. sꝫ mulier pregnās pōt adhuc aliū fetū cō
cipere. sicut dicit Auic. li°. 9. de aialibꝰ. c°. de for-
matione embrionis in speciali. ḡ mulieri pregnāti
potest debitū reddi ⁊ ab ea exigi. Rn̄°. ꝙ sine pe-
riculo aborsus vir pōt carnalit' copulari sue vxori
pregnāti ⁊ sibi tenetur debitū reddere ⁊ ab ea pōt
exigere sine peccato mortali. q: cōcubitus mr̄imo-
nialis nō tantū est in offim̄. sed etiā i remediū. ⁊ mu
lier pregnās frequēter plus appetit cōcubitū q̄ꝫ qn̄
nō est pregnans. si aūt nō pōt cū ea carnaliter copu
lari sine ꝑiculo aborsus. tunc non debet sibi reddi
debitū nec ab ea exigi. q: mr̄imm ꝑncipalꝰ ordina
tū est ad ꝓlē procreandā q̄ꝫ in remediū. Ad pri-
mū in oppositū dicendū. ꝙ illa auctoritas magr̄i i-
telligit de debito honestatis non necessitatis ⁊ de
exigendo nō de reddendo. Ad 2m. dr̄ ꝙ illud de-
cretū nō loquit de pregnāte sed de muliere q̄ iā pe
perit ⁊ nondū est purificata. de q̄ qd dicendū sit vi
debit in sequēti qōne. Argumentū ad partē aliā
parū valet. q: parū cōcludit. ⁊ ꝑterea raro accidit
vt mulier impregnet sup ipregnationē. ⁊ qn̄ hꝫ accī
dit. abortit. vt i plibꝰ sꝫ qd̄ dicit Auic. ibidem.

Articulus quartus.

c Onseqn̄ter querit de quarto ꝑnci-
pali. ⁊ circa hoc q̄runt duo
P° vtrū tēpore mēstruoꝝ liceat debitū
reddere vel exigere. 2° vtrū cōiunx sanus teneat
coniugi leproso debitum reddere.

Rimo ostendo ꝙ tēpore mēstruo
rū nō licet debitū
reddere uel exigere. Leuit. 20. Qui coierit
cū muliere in fluxu menstruo. ⁊ reuelauerit turpitu
dinē eius ipsaqꝫ aperuerit fontē sanguinis sui inter
ficient ambo. Itē glo. sup illud Isa. 64. q̄si pānus
menstruate. dicit ꝙ tp̄e menstruoꝝ uiri debent ab
vxoribꝰ abstinere. tūc enim cōcipiunt mēbris dā
nati. claudi. leprosi. ⁊ huiusmodi. vt quia parētes
nō erubuerūt sic misceri in cōclaui eoꝝ peccata pa
teāt cūctis ⁊ apte redarguant in paruulis. Cōtra
mulier tēpore mēstruoꝝ magis appetit carnalē cō
cubitū q̄ꝫ alio tēpore ꝑꝑ cōmotionē q̄ est tunc circa
ꝑtes venereas. ḡ tūc magis idiget remedio cōtra
cōcupiscētiā q̄ꝫ alio tēpore. sꝫ uir debet eius pericu
lo ꝑcauere. ḡ tūc debet sibi debitū reddere. Item
lex scripta nō ꝑiudicat iuri nature. sed debitū red-
dere est de iure nature. ḡ lex scripta nō intēdit ꝓhi-
bere reddere debitū tp̄e menstruoꝝ. sed exigere.
Ad istā qōnē dicūt qdā ꝙ tēpore menstruoꝝ nō est
licitū debitū exigere. sꝫ est licitū reddere. pm enim
q: est in volūtate cōiugis lex ꝓhibet nō 2m q: est de
lege nature. ⁊ sic dicūt debere itelligi auctoritates
ad ꝑmā partē all'are. Alij dicūt ꝙ si illa passio acci-
dit naturalr'. s. semel in mense determinato tēpore
tūc nō licet exigere nec reddere. qd̄ videt exprimi
in auctoritate p° all'ata ad partē primā que vtrūqꝫ
ꝑcipiebat interfici. cuius rō est q: ꝑꝑ maximā cor-
ruptionē q̄ tunc est in corpore mulieris quā ostēdit
eaꝝ fetor illo tp̄e ⁊ ifectio speculi ꝑ aspectū eaꝝ. vt
dicit phūs de sōno ⁊ vigilia. Semē viri qd̄ tūc in
ea recipit aliquā icurrit infectionē ⁊ illud qd̄ mini-
strat mulier est imundū. ⁊ iō ex tali cōcubitu geniti
vt in pluribꝰ efficiunt leprosi vel alijs grauibꝰ cor-
ruptionibꝰ inficiunt. sicut dicit glo. all'ata ad ꝑtē ꝑ-
mā. tal' ḡ cōcubitus ē in ꝑiudiciū ꝓlis. nō licet aūt
hoi vti cōcubitu cōiugali i remediū qn̄ ē in ꝓlis no
tabile ⁊ ꝓbabile ꝑiudiciū. q: ꝑncipalꝰ ordinat ad
ꝓlem ꝓcreandā q̄ꝫ ad remediū. si aūt mulier natu
raliter patiat sicut sunt aliqꝫ que q̄si cōtinue patiū
tur sanguinis fluxū. tūc licꝫ exigere ⁊ reddere. ⁊ tūc
mulier ꝯcipere non pōt vt dicūt qdam. q: vt dicit
Auic. 9. de aialibꝰ. c°. de formatione embriōis in
spāli. Sāguis mēstruꝰ diuidit se i ipgnata ꝑ 3 tres
ꝑtes. s. i cibū pueri. ⁊ alia pars ascendit ad mamil-
las. ⁊ 3ª ꝑs ē supfluitas q̄ gescit itus vsqꝫ ad tp̄s ꝑ-
tus ⁊ eijcit mulieri q̄ peꝑit si ē purificata ab ill' cor-
ruptiōibus ⁊ cōmotiōibꝰ q̄ st in mulieribꝰ aliquo
tp̄e pꝰ partū reddēdū ē debitū si petat q̄ꝫuis nōdū
aduenerit tp̄s purificatiōis sue ab eccª determina

tū.sȝ añ illð tpſ ab exigēdo abstinē dȝ saltē debito ꝯgruitatis. Qð āt dr̄ i dec. di. 5. ad ei⁹. ſ. ꝙ vir ñ accedat ad vxorē añꝙ puer ablactet᷑. abrogatū ē. vł᷑ magis ē mōitio ꝙ̄ p̄ceptū. Ad p̄ᵐ arᵐ ꝯ hāc vltimā opionē pȝ solutio ex dc̄is. Ad 2ᵐ dð ꝙ carnal᷑ ꝯcubit⁹ nūꝙ̄ ē debit⁹. nec de iure nāe qñ ē i nōbile p̄iudicium prolis.

s **Secundo** q̄rit᷑ vtr̄ ꝯiūx san⁹ teneat᷑ cōiugi leproso debitū reddē.

Rñ° ꝙ nō ē idē q̄rere vtr̄ teneat᷑ debitū reddere ⁊ vtr̄ teneat᷑ ei cohitare. cohitare. n. magis ē ꝯsiliū ꝙ̄ p̄ceptū pp̄ p̄iculū ifectōis. vñ qð dr̄ ex ð ꝯiugio leprosoꝝ. c. j. ſ. ⁊ vxores viros. ⁊ viri vxores seq̄nt᷑ q lepre morbū icurrūt. ⁊ eis ꝯiugali affectōe mīstrent exhortatio ē ñ p̄ceptū. vt pȝ p̄ lr̄aȝ imediate seq̄ntē. sȝ reddere debitū ē. vñ dr̄ eo. ti. Qm̄. ꝙ si vtr̄ siue vxorē, leprosū fieri ꝯtigerit. ⁊ ifirm⁹ a sano carnale debitū exigat gn̄ali p̄cepto apl̄i qð exigit᷑ ē soluēdū cui p̄cepto nulla i h̄ casu exceptio iuenit᷑. ⁊ iō vt dic̄ glo. ibidē. Nos ex sēsu nr̄o excipe nō debem⁹. i reddēdo. n. debitū nō sic ē p̄iculū de ifectōe sic i ꝯmanēdo assidue. q̄ȝ act⁹ ille cito trāsit. ⁊ ꝙ̄uis ex tali ꝯcubitu p̄les gēita ifectōeȝ lepre vt i p̄rib⁹ nō euadat. marie viro exñte leproso tp̄e ꝯcubit⁹ tñ magis p̄ōderādū ē ꝯtinuū fornicatōis p̄iculū ꝙ̄ p̄l᷑ ifectio maxime cū meli⁹ sit p̄li eē leprosū ꝙ̄ si nūꝙ̄ exiuissȝ i eē. vñ magis eēt ꝯ p̄l᷑ bonū si leprosi nūꝙ̄ gñarēt ꝙ̄ si p̄les nūꝙ̄ nascerent᷑ ex eis. nō sic āt pōt dici de mēstruata. q̄ȝ ⁊ si nō cōcipiat illo tp̄e ꝯcipe pōt tp̄e alio. ⁊ ꝙ̄uis nō sit ꝯ bonū p̄l᷑ si ꝯcipiat᷑ leprosa ꝙ̄ sana. qñ sana nō pōt ꝯcipi. tñ ē ꝯ bonū p̄l᷑ cognoscē mulierē illo tp̄e q° nō pōt p̄les ꝯcipi sana. qñ cito post pōt cognosci tali tp̄e ꝙ sana pōt p̄les ꝯcipi furioso ēt hñti lucidū īnfuallū reddēdū ē debitū i illo infuallo. q̄ȝ tūc sine p̄iculo p̄p̄e p̄sone pōt reddi ꝯiugi ēt q ē idiota se hñs quo ad discretōeȝ ad mōȝ pueri reddēdū ē. q̄ȝ tali ēt sine p̄iculo p̄p̄e p̄sone pōt reddi. furioso āt actu exñti i furia nō tenet᷑ alt᷑ ꝯiūx debituȝ reddere. q̄ȝ nec p̄ illo tp̄e debitū est.

Articulus quintus.

c **Consequnter** q̄rit᷑ ð. 5. p̄ncipali. ⁊ circa h̄ q̄rūt᷑. 2°. P° vtr̄ licitū sit celebrare nuptias oī tp̄e. 2° vtr̄ mr̄imᵐ ꝯctū tp̄e p̄hito ab eccl̄a sit sep̄ādū

p **Primo** oñdo ꝙ licitū ē celebrare nuptias oī tp̄e. mr̄imᵐ cū sit sacr̄ȝ celebrari pōt tp̄e sacro. ⁊ ꝯstat ꝙ celebrari pōt tp̄e nō sacro. cū ģ oē tp̄s sit sacr̄ vel nō sacr̄ licitū est mr̄imᵐ oī tp̄e celebrare. Itē qñcūqȝ licit⁹ ē effcūs licita ē cā. sȝ redditio carnalis debiti q̄ ē effect⁹ celebratōis nuptiaꝝ licita ē oī tp̄e. ģ ⁊ celebratio nuptiarū. Cōtradic̄ magr̄ hui⁹ di. c. vlt. ⁊ ē. 33. q. 4. Non oȝ. 2° nō oȝ a septuagesima vsqȝ ad octauaȝ pasce ⁊ trib⁹ ebdomadib⁹ añ festiuitatē sc̄i Jo. baptiste nō imediate p̄cedētib⁹ festū p̄dcm̄. sȝ icipiēdo a 3ᵃ die añ ascēsionē vsqȝ ad octauas pētecostes sc̄dȝ sn̄iam apparat⁹ ibidē. ⁊ ab aduētu dñi vsqȝ ad epiphaniā nuptias celebrare. Rñ° ꝙ aliq̄ tp̄a st̄ i qb⁹ nō ē licitū nuptias celebrare q̄ determinata st̄ i ar° ad p̄tē secūdā q̄ȝ i illis tp̄ib⁹ ðbēt fideles pl⁹ ꝙ̄ altero tp̄e sp̄ūalib⁹ itēdere. marie q̄ȝ i trib⁹ festiuitatb⁹ maxis q̄ ꝯtigūt tp̄ib⁹ illis ꝯsueuer̄t cōicare fideles. p̄ solēnē aūt nuptiaꝝ celebratōeȝ pp̄ festa q̄ ibi fiūt animi multū a sp̄ūalib⁹ retrahūt᷑. illis tñ tp̄ib⁹ vt q̄dā dicūt licitū ē nisi ꝯdicat p̄rie ꝯsuetudo mr̄imᵐ manifeste ꝯhet᷑ p̄ simplicē aīoꝝ ꝯsēsū sine solēni bn̄dictōe ⁊ traductione ad cohitādū. ex̄ de ferijs. Capellan⁹. sȝ exp̄ssiu i glo. cui nō ꝯcordāt. Goff. ⁊ Ray. q̄ȝ sic mr̄imᵐ ꝯhere nō ita p̄hibȝ aīuȝ sp̄ūalib⁹ itēdē sicut celebratio nuptiaꝝ q̄ solēnē bn̄dictōeȝ ꝯp̄hēdit ⁊ traductionē ad cohitādū. Hostiēsis āt sētire vr̄ i sūma ꝙ tā ꝯsēsus ꝙ̄ solēnitas sup̄dictis dieb⁹ interdicūt᷑. dicit. n. sic. Ego puto ꝙ hodie ⁊ ꝯsēsus ⁊ solēnitas iterdicātur. nā illis dieb⁹ nō iterponit eccᵃ auctoritatē suaȝ sicut de fcō seruare videm⁹. nec sine auctoritate ecc̄lie ē mr̄imᵐ ꝯhēdū alias penā hȝ ⁊ clādestinū indicat᷑. lȝ mr̄imᵐ teneat si ꝯhat᷑. Ad p̄ᵐ i oppᵐ dð ꝙ celebratio nuptiaꝝ nō p̄hibet᷑ fieri tp̄ib⁹ illis rōne sacr̄i. sȝ rōe festiuitatū secl̄ariū q̄ ibi fiūt. Ad 2ᵐ dð ꝙ illa gaudia secl̄aria q̄ i celebratōe nuptiaꝝ exercēt᷑ ñ st̄ p̄ se cā redditōis debiti. sȝ valde p̄ accn̄s ⁊ freq̄nter licit⁹ est effectus ⁊ cā ei⁹ p̄ accn̄s illicita.

s **Secundo** q̄rit᷑ vtr̄ mr̄imᵐ ꝯctū p̄hibito tp̄e ab eccᵃ sit separādū. ⁊ vr̄ ꝙ sic. dicit mgr̄ h⁹ di. c. vl. ⁊ ē. 33. q. 4. ñ oȝ. r. ꝙ tale mr̄imᵐ sepet᷑. Cōtra ex̄ de mr̄im° ꝯ interdictū eccl̄ie ꝯcto. Ex lr̄is. dr̄ de quodā q ꝯxit ꝯ interdictum eccl̄ie ꝙ licet contra interdictum ecclesie ad secunda vota transire non debuerit. Non ē tñ ꝯueniēs vt ob id solū sacr̄ȝ ꝯiugij dissoluatur. Rñ° ꝙ mr̄imᵐ sic ꝯctū pp̄ h̄ separi nō dȝ q° ad vinculū. nec q° ad thoꝝ ⁊ cohitatōeȝ simpl̄r. sȝ ad tp̄s ipenā eoꝝ eo ꝙ p̄ceptū eccl̄e ꝯtēpserūt ex̄ de mr̄im° ꝯcto ꝯ iterdictū. eccl̄ie. c. j. ⁊ ð tali sep̄atōe itell̄r auctoritas allegata ad p̄mam partem auctoritas autem allegata ad partem scdaȝ ð p̄petua separatiōe itelligēda ē. sup̄dicta. n. eccl̄ie p̄hibitio nō ē cū statuto irritante. illud ꝙ i ꝯriūm agit᷑.

c **Circa** lr̄aȝ magis ē corrigēda temeritas ꝙ̄ p̄soluēda p̄missio. temerariuȝ ē eni vouē illud qð vouēti nō lȝ iplē. h̄ caᵐ p̄p̄e ad mīstros eccl̄ie p̄tiere vr̄. q̄ȝ mīstri eccl̄ie vbi licitū ē eos hēre vxores vt i oriēte. ꝙ̄uis teneāt᷑ petēti debitū reddē. tñ pp̄ sacr̄i reuerētiā debēt postea p̄ aliquātulū tp̄is ab officio abstinere.

Di. xxxiij

q **Queritur** h̄ de antiqs ⁊c. Sup̄i⁹ determiauit magr̄ ð bono fidei i quocūqȝ ꝯiugio sp̄āl̄r. Hic determiat ð bono fidei i ꝯiugio patꝝ āntiquoꝝ sp̄ālissime. ⁊ diuidit᷑ i duas p̄tes. P° determiat de ꝯiugio patꝝ antiquoꝝ añ legē. 2° de tp̄e legis. ibi sȝ nūꝙ̄. P° i tres. P° ponit patꝝ antiquoꝝ q simł᷑ habuerunt p̄l̄es vxores excusatōeȝ. 2° ipsoꝝ ꝯmēdatiōeȝ ibi. Qð vo. 3° soluit ꝯriā obiectōeȝ ibi. Si qs oppōat Illa p̄s q̄ icipit. Sȝ nūq̄d diuidit᷑ i duas. P° excusat illos q p̄l̄es vxores sił᷑ hūer̄t tp̄e legis. 2° pōit ꝯmēdatōeȝ v̄gitatis tp̄e euāgelij ibi. Melior ē aūt.

c **Circa** hāc di. q̄rēdū ē p̄cipal̄r ð q̄tuor. p° de p̄l̄itate vxoꝝ. 2° de ꝯcubitu. 3° de libello repudij. 4° de v̄gitate. Circa p̄mū q̄runt᷑ duo. P° vtr̄ hr̄e p̄l̄es vxores sił᷑ sit ꝯ legē nāe. 2° vtr̄ aliqñ fuerit licitū ex dispensatōe.

p **Primo** oñdo ꝙ hr̄e p̄l̄es vxores sił᷑ ñ sit ꝯ legē nāe. dic̄. n. mgr̄ h⁹ di. c. j. ⁊ ē. 32. q. 4. obijciūt᷑. Obijciūt᷑ Jacob q̄tuor vxores ꝙ qñ mos erat pcm̄ ñ erat. sȝ nl̄la ꝯsuetudo valet ꝯ legē nāl̄e. q̄ȝ vt dr̄ dec. di. 8. i fi. Cōsuetudo nāli iuri postponit᷑. ģ hr̄e p̄l̄es vxores sił᷑ nō ē ꝯ legē

nãe. Itẽ Aug⁹. li° de bono ꝯiugali post mediũ. ⁊ re
citat magr̃ h⁹ di. c. j. dic̃ de iustis antiqs q ꝑlib⁹ feis
vtebant̃ ꝙ h̃ ꝯ nãz nõ faciebãt. Itẽ istitutuz de iure
nãli qð nãlis rõ iter hoies ꝯstituit illud apð oẽs po
pulos peq̃ custodit̃. sz nõ hr̃e ꝑles vxores sil̃ nõ cu-
stodit̃ eql̃r apud oẽs ppl̃os. g̊ h̃ nõ ẽ ꝯstitutuz rõe nã
li. ⁊ si sic. hr̃e ꝑles vxores sil̃ nõ ẽ ꝯ legẽ nãlẽ. Cõtra
sup illud Gen̄. 4. Lamech accepit vxores duas. di
cit iterliearis glo. Prim⁹ ꝯ nãz ⁊ morẽ adulterium
cõmittẽs. Itẽ illud ẽ nãle rei qð sibi ꝯuenit a sua ꝑ
ma istitutõe. sz eẽ vnã vni⁹ ꝯuenit mr̃im° a sua ꝑma
istitutõe. vt pz Gen̄. 2° vbi dr̃. Adherebit vxõi sue
⁊ erũt duo i carne vna. g̊ vnũ viꝝ hr̃e ꝑles vxores ẽ ꝯ
nãz mr̃imõij. sz mr̃im^m ẽ ð lege nc̃ g̊ hr̃e ꝑles vxores
sil̃ ꝯ legẽ nãe ẽ. Rñ° ꝙ i hoie ⁊ ẽ nã gñis q̃ ẽ aial. et
nã spẽi q̃ ẽ hõ. sz h̃ i hoie lex nãe duplr̃ dr̃. s. vel a nã
gñis. ⁊ sic vt dr̃ istitutũ de iure nãli. Ius nãle est qð
nã oĩa aialia docuit. vel a nã spẽi. ⁊ sic lex nãlis ẽ q̃
nãlis rõ practica obseruãdum i agibilib⁹ ꝯstituit.
Hõ. n. reponit̃ i spẽ hois p aiaz rõnalẽ loquẽdo de
lege nãe p° mõ dicta habere ꝑles vxores sil̃ non ẽ ꝯ
legẽ nãe. sz loq̃ndo de lege nãe 2° mõ dicta hr̃e ꝑles
vxores sil̃ ẽ ꝯ legẽ nãe. nãlis. n. rõ dictat eqlẽ debere
eẽ obligatõez q̃ntũ ad vsuz corpoꝝ suoꝝ inter viꝝ ⁊
mulierẽ ad h̃ vt sit societas ꝯiugalis. dictat ẽt nul-
lũ se debere obligare ad aliqd qð possit eẽ icõpossi-
bile alij rei cui obligat̃. ipossibile ãt ẽ vnũ viꝝ eqlr̃
eẽ obligatũ ꝑlib⁹ mulierib⁹ sicut vni soli ⁊ sicut vna
sibi. Ex iure ẽt mr̃imoniali tenet̃ vir vxori petẽti ð
bitũ reddere qð obseruare nõ possz. qñ ꝑles sil̃ h̃ pe
terẽt. dictat ẽt rõ nãlis viꝝ debẽ ad hoc tẽdere vt i
domo sua sit pax quã multuz ipediret vxoꝝ ꝑlitas.
eo ꝙ vir nõ possz cuilz ad votũ satisfacere. ⁊ suspi-
caret̃ vna aliã posse plus diligi q̃z se. ⁊ certarẽt ꝯ vi
rũ ⁊ ad iuicẽ. cõicãtes. n. i eodẽ offõ facilr̃ sil̃ rixant̃.
Quãuis aũt ex dictis oñsuz sit hr̃e ꝑles vxores sil̃
eẽ ꝯ legẽ nãe. nõ tñ ẽ itellĩndũ ꝙ sit directe ꝯ p^m ꝑnci
piũ legis nãe. nec ꝯ aliq̃z de ꝯclusionib⁹ ita ppinqs
illi ꝑncipio ꝙ q̃si vltro se offerũt itellectui. hec. n. ꝯ
clusio ꝙ vnius nõ dz eẽ nisi vna. q̃uis sequat̃ ex p°
ꝑncipio legis nãe. tñ ẽ ꝯclusio multũ remota. ⁊ non
stati itellectui ꝑuia. sz ꝑ studiũ seu ꝑ diuinã illustra-
tionẽ cognoscit̃ eã ex p° ꝑncipio legis nãe deriuari
Ad p^m in opp^m dð ꝙ ñ erat crimẽ qñ mos erat. q̃
illa ꝯsuetudo erat roborata dispẽsatõe diuina. alias
ꝯsuetudo nõ valuissz. ꝙ ãt de⁹ i hoc potuerit dispẽ-
sare ꝯ legẽ nature i seq̃nti qõne dicet̃. Ad 2^m dð ꝙ
illud v̊bũ itellr̃ de nã gñis. vel h̃ dicit. q̃ h̃ fiebat ex
dispẽsatõe ꝯditoris nãe. Ad 3^m dð ꝙ loq̃t̃ auctori
tas illa de ꝑmo ꝑncipio ꝯstituto a nãli rõne. ⁊ de cõ
clusionib⁹ ita ppiqs illi ꝑncipio ꝙ fere vltro se offe
rũt itellectui. lex. n. nãlis q̃ntũ ad suas ꝯclusiones re
motas. q̃uis vt iplurib⁹ vniformiter se hẽat. tñ ꝭz
diuersitatẽ tẽpoꝝ locoꝝ ⁊ negocioꝝ ad casus diuer
sos diuersimode applicãt̃. ⁊ h̃ pp nãz materie agibi
liũ q̃ tantã hz differẽtiã vt videãt̃ sola lege eẽ posi-
ta. natura vero nõ. vt dicit pħs ꝑmo ethi^m. c. 2.

8 **Secundo queritur** vtꝝ hr̃e ꝑles vxores aliqñ
fuit licitũ ex dispẽsatõe. Et vr̃ ꝙ nõ. q̃ ꝯ le-
gẽ nãe. nõ põt dispẽsare. nec hõ nec de⁹. cuz lex nãe
sit q̃dã deriuatio a lege eterna. sz nõ hr̃e ꝑles vxores
sil̃ ẽ de lege nãe. vt pz ex ꝑcedẽti qõne. g̊ nũq̃z fuit li
citũ hr̃e ꝑles vxores ex dispẽsatõe. Itẽ magis suffi
cit vna mulier ꝑlib⁹ viris q̃z ꝯ°. sz nũq̃z ex dispen
satõe licuit vnã mulierẽ hr̃e ꝑles viros. g̊ nec vnũ
viꝝ hr̃e ꝑles vxores. Itẽ sicut mr̃im^m ẽ i offm̃. ita
ẽ i remediũ. sz nũq̃z fuit dispẽsatũ cũ aliquo vt licitũ
eẽt ei hr̃e ꝑles vxores pp remediũ. g̊ a sili nec pp of
ficiũ. Itẽ nõ ẽ faciẽda dispẽsatio pp augmẽtũ mio-
ris boni i detrimẽtũ maioris. sz bonũ sacri ⁊ fidei st̃
maiora bona mr̃imonij q̃z bonũ ꝓlis. cũ g̊ hr̃e ꝑles
vxores sil̃ sit ꝯ bonũ fidei ⁊ bonũ sacri nõ debuit h̃ ꝯ
cedi ad augmẽtãdũ bonũ ꝓlis. Cõtra magr̃ h⁹ di.
c. 2. Sãcti pr̃es añ legẽ sine pcõ ꝑles hũerũt vxores
sz h̃ nõ eẽt veꝝ. nisi cũ eis fuissz dispẽsatũ. Itẽ glo.
sup illud deutero. 17. Nõ hẽbit ꝑlimas vxores. ⁊ re
citat magr̃ h⁹ di. c. 3. Dauid ꝑles vxores hũit. nec
ꝑceptũ ꝑteriit. sz oĩs faciẽs ꝯ ꝑceptũ sine dispẽsatio
ne ꝑterijt ꝑceptũ. cũ g̊ Dauid dispẽsatũ fuit vt sibi
ꝑles hr̃e licẽt. R° ꝙ aliqñ fuit vxoꝝ licitũ ꝑles hr̃e
ex dispẽsatõe. de⁹. n. ꝯ illð ꝑceptũ legis nature ð nõ
hñdo ꝑles vxores sil̃ põt dispẽsare. ⁊ ꝯgrua fuit rõ
dispẽsandi quo ad scõs pr̃es añ legẽ. ⁊ sub lege. pos-
sibilitas. n. dispẽsatõis pz ex h̃ q̃ q̃uis ꝯclusiones
deriuate ex p° ꝑncipio legis nãe. vt i ꝑlib⁹ vnifor-
mit̃ se hẽant. tñ aliqñ ꝑ accñs i casu st̃ variabiles ꝭz
sniaz pħi. 5. ethi^m. c. 12. qð ẽt ibidẽ oñdit pħs ꝑ silẽ
i nãlib⁹ dicẽs ꝙ nã ðxtera meliorẽ. q̃uis ꝯtĩgat am
bo dextros fieri ꝑceptũ ãt legis nãe ð nõ hñdo ꝑles
vxores p^m ꝑceptũ legis nãe nec ẽ de ꝯclusionib⁹ ꝓ-
ximis q̃ fere vltro se offert̃ itellectui. sz ẽ ꝯclusio de
riuata ex p° ꝑncipio legis nãe ꝑ multas ꝯclusiones
medias. vt i ꝑcedẽti qõe dcm̃ ẽ. ⁊ iõ q̃uis vt i ꝑlib⁹
vniformit̃ sit obseruãda ꝭz tñ opportunitatẽ tẽpoꝝ
⁊ ꝑsonaꝝ potuit variari absq̃z ꝑiudicio ꝑmi ꝑncipij
legis nãe. sz talẽ opportunitatẽ determiare nõ ꝑtinet
ad quẽlz sz ad ꝯditorẽ legis nãe. ⁊ iõ i illo ꝑcepto so-
lus de⁹ potuit dispẽsare ꝯgrua tñ rõ dispẽsandi fuit
ꝓlis multiplicatio ad cultũ dei educãde. q̃ tũc erat
paucitas fideliũ ⁊ q̃ h̃ ꝑceptũ nõ erat nisi legis nãe
q̃ scripta ẽ i corde. iõ sufficit dispẽsatio fcã ꝑ ispirati
onẽ iternã q̃ facta fuit pr̃iarchis ⁊ ꝓphis explicite.
sz miorib⁹ iplicite. q̃ eoꝝ exẽplo ex eadẽ cã licebat
eos ꝑles hr̃e. Ex dictis pz solutio ad p^m arg^m i op
positũ. Ad 2^m dð ꝙ q̃uis magis sufficiat vna mu
lier ꝑlib⁹ viris q̃z ꝯ° ad remediũ. nõ tñ ad offm̃ ꝓ-
creatõis filioꝝ. q̃ magis fecũdare põt vn⁹ ꝑles q̃z
vna fecũdari a plurib⁹. Ad 3^m dð ꝙ dispẽsatio dz
fieri i ꝑcepto pp cõe bonũ magis q̃z pp ꝑuatũ. sz re-
mediũ respicit bonũ ꝑsonale. ⁊ offm̃ gñandi ꝓlẽ ad
cultũ dei respicit bonũ cõe. vñ ⁊ mr̃im^m ꝑncipali⁹ i
stitutũ ẽ pp offm̃ q̃z pp remediũ. Ad 4^m dð ꝙ qñ
mltũ augm̃tat̃ min⁹ bonũ ⁊ augm̃tũ ẽ multũ neccĩuz
⁊ paꝝ detrahit̃ maiori bono nõ ẽ icõueniẽs fieri dis
pẽsatõez i augmẽtũ mioris boni cũ aliq̃ diminutõe
maioris. sic aũt fuit i ꝓposito. i illo. n. mr̃im° redde
bat̃ debitũ vxori. q̃uis h̃ nõ ita stricte seruaret̃ sic̃ i
monogamia. nõ totalr̃ ibi ẽt tollebat̃ bonũ sacri. q̃
ꝑ ꝑlalitatẽ vxoꝝ significabat̃ diuersitas graduũ in
ecc^a militãte ⁊ triũphãte ⁊ eccl̃iaz eẽ adiuuãdã ex ꝑ
sonis diuersaꝝ natõuz. Aliq ẽt dñt ꝙ bonũ ꝓlis qð
ẽ susceptio ꝓlis educãte ad cultũ diuinũ mai⁹ bonũ
ẽ q̃z bonũ fidei qð ẽ vnũ de bonis mr̃imõij ⁊ q̃z bo-
nũ sacri. illud. n. bonũ icludit fidẽ ad deũ q̃ maior ẽ
q̃z fides ad hoiez bonum etiam sacramenti. non est
maius bonum inter bona matrimõij ratione signi-
ficatõis. tm̃. sz q̃ istrum̃talr̃ causat grãz. vñ q̃ i ve
teri lege grãz nõ ꝯferebat ex vi sacri nõ vr̃ ꝙ añ no-
uã legẽ bonũ sacri essz mai⁹ int̃ bona mr̃imõij q̃uis

ī noua lege maiꝰ ſit iter illa iquātū iſtr̄alr̄ ꝯfert gr̄az. ⁊ ſi deꝰ ex ſpāli cā diſpenſaret mō vt aliqs pl'es haberet vxores bonū mr̄imōij iſtr̄aliter cāndo gr̄am nō ꝓꝑ hoc minuereṫ. ſi aūt bonū ſacr̄i velles extendere ad bonū ſignificatū ꝑ ſacr̄z ſic manifeſtū eſt ꝙ etiā ī lege veteri bonū ſacr̄i erat maiꝰ bonū ꝙ̄z aliqd̄ aliud bonū mr̄imonij. qꝛ etiā ī veteri lege ſignificabat vnionez xp̄i ⁊ eccl'ie ⁊ etiā futurā vnionez hūane nāe cū pſōa filij dei quā ī noua lege ꝯſumatū mr̄imoniuz ſignificat iā factā.

Articulus ſecundus.

c Onſequenter queritur ꝺ 2° ꝑncipali. ⁊ circa h̄ q̄runṫ. 2°. P° vtꝝ ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ ſit ꝯ̄ legez nāe. 2° vtꝝ ſine pcō mortali poſſit fieri ex diſpenſatione.

p Rimo oſtendo ꝙ ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ nō ſit ꝯ̄ legē nature. Jllud ad qd̄ icliat nā nō eſt ꝯ̄ legez nāe. ſꝫ ad ꝯcubitū ꝯcubiariū freq̄nter iclinat nā. g° nō ē ꝯ̄ legez nature. Jtez ꝯcubitꝰ q nō eſt ꝯ̄ bonuz ꝓlis nec ꝯ̄ bonū fidei nō eſt ꝯ̄ legez nāe. ſꝫ aliqs ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ pōt eſſe huiuſmōi. q̄nq̄ꝫ. n. ꝓles ſuſcepta de ꝯcubina valde amāter ſuſcipiṫ ⁊ diligentiſſime ad diuinū cultū educaṫ. pn̄t etiā ſibi ſeruare fidem vt vir alij nō comiſceaṫ ꝙ̄z ſue ꝯcubīe. nec ꝯcubia alij viro. ⁊ alter alteri petenti vſū corpis ſui nō negaṫ. g° pōt eſſe ꝯcubitꝰ ꝯcubiariꝰ nō ꝯ̄ legez nāe. Cōtra ꝑ 3ᵐ ꝑceptū ſcd̄e tabule ꝓhibeṫ oīs ꝯcubitꝰ ex̄ fedꝰ mr̄imonij. ſꝫ vt oñſū. eſt ī l°. 3. Oia ꝑcepta decalogi ſt̄ d̄ dictamīe legis nāe. g° oīs ꝯcubitꝰ inṫ nō ꝯiuges eſt ꝯ̄ legez nāe. Rn̄° ꝙ ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ ſeu fornicariꝰ eſt ꝯ̄ legez nālez nō a nā gn̄is ſꝫ ſpeciei. nālis. n. rō dictat carnalez ꝯcubitū nō debere fieri ī ꝑiudiciū boni ꝓlis nec hoīez ſe ꝑuare etiā ad modicū tp̄s vſu rōnis niſi ſit bonū aliud recōpēſans. ſꝫ ꝯcubitus ꝯcubinariꝰ ſeu fornicariꝰ ē ī notabile ꝑiudiciuz boni ꝓlis. ſic. n. dic̄ Augꝰ. 9. ſr̄ Gen̄. an̄ mediuz. Bonū ꝓlis ē vt amatꝰ ſuſcipiaṫ. benigne nutriaṫ. ⁊ religioſe educeṫ. q° bono vt ī pl'ibꝰ caret ꝓles genita ꝑ ꝯcubitū ꝯcubinariū ſeu fornicariū. qꝛ vt ipſi bus a parentibꝰ minꝰ diliguṫ ꝙ̄z de legitimo thoro gēiti. ⁊ parētes circa eoꝝ diſciplinā ⁊ nutritōez neg ligētes ſunt. Jn ꝯcubitu ēt ꝯcubinario ſeu fornicario nō ē bonū recōpēſans bonū vſus rōnis quo ſm Augᵐ. 14. de ciui. c. 16. ſe ꝑuat hō ad tp̄s ꝑ carnalē ꝯcubitū. qꝛ ibi nō ē bonū ſacr̄i nec fidei. nec bonū ꝓlis ut ī pl'ibꝰ. nō tm̄ āt ius ſcriptū ſꝫ etiā nāle potius aptaṫ ad ea q̄ freq̄nṫ ꝙ̄z ad ea q̄ ꝑ raro eueniūt. ff. de legibꝰ. Nā ad ea. Ad p̄ᵐ in oppᵐ d̄d̄ ꝙ ꝓcedit de iure nāli a nā generis vel pōt dici ꝙ ad talē ꝯcubitū ē iclinatio ꝓꝑ corruptōez nature. ꝓꝑ. n. ꝑnitioſas naturas hoīes hn̄t icliatōes ināles ſꝫ ph̄z. 7. ethiᵐ c. 7. vn̄ ſi nā humana ī ſua itegritate remāſiſſet nun ꝙ̄z ad ꝯcubitū ꝯcubinariū ſeu fornicatoriū iclinaſſꝫ. Ad ſm d̄d̄ ē ꝙ ꝙ̄zuis aliq fornicātes ſufficiēter ꝓuideant ꝓli ꝙ̄ztū ad ea q̄ reſpiciūt bonū ꝓlis. ⁊ ꝙ̄zuiſ ī ꝯcubēdo hāc itētōez habuerit. hoc tn̄ eoꝝ ꝯcubitū nō excuſat qn ſit ꝯ̄ legē nature. qm̄ vt iā dictuz ē qd̄ cadit ſub legis determinatōe iudicaṫ ſm illud qd̄ ī pl'ibꝰ accidit. nō ſm illud qd̄ raro ⁊ ī aliquo caſu accidere pōt.

s Ecundo q̄riṫ vtꝝ ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ poſſit ex diſpēſatōe fieri ſine pcō mortali. Et vꝛ ꝙ ſic. ſicut ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ ē ꝯ̄ legē nature. ita pl'es vxores ſil' hēre. g° ſicut ex diſpēſatōe licitū fuit ſil' hr̄e pl'es vxores. ita ex diſpēſatōe licitū fuit vti ꝯcubinario ꝯcubitu. Item mr̄imᵐ ē viculū idiſſolubile. ſꝫ vt hꝛ Gen̄. 21. Per admonitōez Sarre ⁊ dīnū mādatū Abraā ſepauit Agar a ſe. g° nō fuit eiꝰ vxor. ⁊ tn̄ de eo ꝙ cū ea ꝯcubuit nō repͥhēdiṫ. Jtē Oſee p° dictū ē ꝙ. facerēt filios fornicatōis. Cōtra ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ ſeu fornicariꝰ iportat actū ꝯuolutū. cū deordinatōe. ſꝫ deꝰ diſpēſare non pōt vt aliq̄ deordinatio ſit licita. g° ex diſpēſatōe fieri nō pōt talis ꝯcubitꝰ qn ſit pcm̄ mortale. Jtē ꝯcubitꝰ ꝯcubinarius ē ꝯ̄ vnū de ꝑncipijs legis nature. ē. n. ꝯ̄ bonū ꝓlis q ē ꝑncipalis finis ꝯcubitꝰ carnalis ſm nāle iudiciū rōnis. finis āt ꝑncipiū ē ī moralibꝰ. Sꝫ ꝯ̄ ꝑncipia legis nature diſpēſare nō pōt nec hō nec deꝰ. g° nūq̄ꝫ ex diſpēſatōe potuit eē licitꝰ ꝯcubitꝰ ꝯcubinarius. Ad iſtā qōnē dicūt aliq ꝙ nūq̄ꝫ potuit diſpēſare ī ꝯcubitu ꝯcubiario qn ſēꝑ fuerit pcm̄ mortale. qꝛ oīs actꝰ tollēs debitū ordinē ꝓrimi ad ꝓrimū nō pōt fieri ſine mortali pcō ꝑ ꝙ̄zcūq̄ꝫ diſpēſatōem. ſꝫ ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ ē huiuſmōi. tollit. n. debitū ordinē parētū ad ꝓlē. Sꝫ cōtra rōnē hāc pōt ſic argui. ſi aliqs actꝰ vt ī pl'ibꝰ tollit debitū ordinē ꝓrimi ad ꝓrimū. ita tn̄ ꝙ ī aliquo caſu ⁊ raro pōt debitū ordinē nō tollere ꝙ̄zuis diſpēſari nō poſſit vt vl'r talis actꝰ ſit licitꝰ vel poſſit fieri ſine mortali pcō. tn̄ diſpēſari pōt ꝑ ꝯditorez legis vt ī caſu ī quo nō tollit debitū ordinē ꝓrimi ad ꝓrimū nō ſit pcm̄ mortale. ꝯcubitꝰ aūt ꝯcubinariꝰ ē huiuſmōi. ꝙ̄zuis. n. vt ī pl'ibꝰ tollat debitū ordinē parētū ad ꝓlē. tn̄ pōt ꝯtigere ꝙ hō coeat cū muliere cum q̄ nō ē mr̄imonialr̄ ꝯiūctꝰ ⁊ mulier cū viro ꝓꝑ bonū ꝓlis ⁊ ꝙ ꝓlē amanṫ ſuſcipiāt ⁊ benigne nutriāt ⁊ religioſe educēt. g° vꝛ ꝙ ſi nō obſtaret aliud ꝙ̄z rō ſupra dicta ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ ī caſu ꝑdicto poſſꝫ ꝑ diſpēſatōez ꝯditoris legis nature nō eē pcm̄ mortale. vꝛ g° mihi dicēdū ꝙ rō q̄re ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ ſeu fornicariꝰ nō pōt fieri ſine pcō mortali. ꝑ diſpēſatōem quācūq̄ꝫ ē. qꝛ ī nullo caſu pōt fieri bn̄ neq̄ꝫ abſq̄ꝫ corruptōe debiti ordinis ad deū. talis. n. viri ꝯcubitꝰ ſēꝑ ē cū nō ſua ꝙ̄ztū ad talē vſū. nec ſimpl'r nec ad tēpus. qcūq̄ꝫ aūt vtiṫ re nō ſua ꝙ̄ztū ad vſū nec ſimpliciter nec ad tp̄s corrūpit debitū ordinē ad dn̄z rei. ⁊ qꝛ mulier nō ē ſui ipſiꝰ. ſꝫ ē dei. vir carnalr̄ copulās ſe cū muliere nō ſua ꝙ̄ztū ad talē vſū debitū ordinē ad d̄ū cōrrūpit d̄s āt facē n̄ p̄t vt actꝰ cōrrūpēs d̄bitū ordinē ad ip̄z ſine ſicut videmꝰ ꝙ ꝯ̄ legez nature cere tāq̄ꝫ dn̄s ſupior hn̄s ſuꝑ viꝝ ⁊ mulierē plenitudinē ptātis ꝙ licitū eēt viro ⁊ mulieri ꝯcedere ſibi mutuo ptātē corpoꝝ ſuoꝝ ad tp̄s. ꝙ̄zuis hoc eis licitū eē nō poſſꝫ niſi ꝑ auctoritatē diuinā. vt oñſū ē ſupius ī illa qōe. vtꝝ poſſit ꝯ̄hi mr̄imᵐ ad tp̄s. ꝯcubituſ āt taliū nō eſſꝫ ꝯcubinariꝰ nec fornicariꝰ. qꝛ non eēt cū nō ſua. nec cū n̄ ſuo. Ad p̄ᵐ ī oppᵐ d̄d̄ ꝙ alio mō ē ꝯ̄ legē nature ꝯcubitꝰ ꝯcubinarius ꝙ̄z hr̄e pl'es vxores ſil'. qꝛ ī nullo caſu pōt fieri ꝯcubitꝰ ꝯcubinariꝰ qn ſit ꝯ̄ legē nature. qꝛ ſēꝑ corrūpit d̄bitū ordinē ad deū. ſꝫ potuit eē caſus ⁊ fuit ī q° aliquos hr̄e pl'es vxores ſil' nō fuit ꝯ̄ legē nature ꝙ̄zuis. ſit ꝯ̄ legē nature vti pl'ibꝰ. ſicut videmꝰ ꝙ ꝯ̄ legē nc̄ ē vti pl'ibꝰ d̄poſitū petēti n̄ reddē. vt tn̄ n̄ reddē ī illo caſu ī q° ꝑ illd̄ depoſitū poſſꝫ deſtruē rēpu. nō eſſet ꝯ̄ legē nature ſꝫ

magis ſm eam. Ad 2m dō ꝙ Agar fuit coniuncta
Abrae idiſſolubili vinculo q̈ztū ad mutuaꝫ ptātem
corpoꝝ ſuoꝝ. vñ ſm rei veritateꝫ fuit vxoꝛ. ſꝫ qꝛ ñ
hēbat auctoꝛitatē matriſſa. i regimine domus ⁊ fa
milie. nec ples ſua ſuccedere debebat i hereditate
quo ad hoc erat ancilla. nec licitū fuiſſet Abrae eaꝫ
a ſe eijcere pp monitōem Sarre niſi ſup hoc diui-
nū habuiſſet mandatū. voluit aūt de⁹ eos ſeparari
non quātum ad vinculum. ſed quantum ad coha-
bitationem ⁊ thoꝛum. ad ſignificandum illud my
ſteriū qđ explicat Apoſtolus ad Gal. 4. cum dicit
Abraam duos filios habuit ⁊c̄. Ad 3m dō ꝙ deuſ
nō diſpēſauit cū Oſee vt foꝛnicaret̄. ſꝫ mādauit vt
acciperet mulierē ꝑus foꝛnicariā. ⁊ hoc mādando
fecit illā eſſe ꝓphe vxoꝛem ꝓpheta ꝯſentiente.

c C Onſeq̄nter querit̄ de 3°. ꝑncipali. ⁊ circa h̄ q̄rūt̄. 2°. P°
vtꝝ fuerit nūq̈z licituꝫ vxoꝛeꝫ repudiare.
2°. ſi vir poterat repudiatā ſibi recōciliare.

p P Rimo oſtendo ꝙ aliquando fuit licitū vxoꝛem re-
pudiare. Deutero. 24. Si accepit hō vxo-
rē ⁊ habuerit eā ⁊ nō iuenerit grāꝫ añ oculos eius ꝓ
pter aliquā feditatē ſcribet libellum repudij. ⁊ da-
bit i manu illi⁹ ⁊ dimittet eā de domo ſua. Item
Malach. 2°. Uxoꝛem adoleſcētie tue noli deſpice
re. cū odio habueris eā dimitte. Item illud ē lici-
tū qđ niſi fieret multa dāna ꝑuenirent. ſꝫ ſicut dicit
Auic. 10. metaphiſice. c. penl̄. Si nō liceꝛꝫ viro ali
qñ dimittere vxoꝛē multa dāna ꝑuenirent. poterīt
eñi talis nature eē ꝯiuges vt quo magis coguntur
ſimul manere magis odiūt ſe. ⁊ poterit eē aliqđ in
ter eos qđ abhoꝛreat nā. ⁊ hec cōpellet eos querer̄
alia cōiugia. ğ aliqñ licitū ē vxoꝛē dimittere. Con
tra eq̄lis ē obligatio iter ꝯiuges quātū ad vſum coꝛ
poꝝ ſuoꝝ. ſꝫ nunq̈z licuit mulieri repudiare viꝝ. ğ
nec viro repudiare vxoꝛē. Itē Math. 19. Quos d̄
us ꝯiunxit. homo non ſeparet. ſed viros ꝯiuges de
us coniūxit. ğ nō pñt ꝑ hoīem ſeparari. Itē nūquaꝫ
fuit licitū illud qđ euāgeliū repꝛobauit. ſꝫ repudiuꝫ
vxoꝛis veritas i euāgelio repꝛobauit. extra de di-
uoꝛtijs. Gaudem⁹. ğ tale repudiū nūq̈z licitū fuit.
Ad iſtā qōnē cōit̄ dꝛ ꝙ nunq̈z fuit licituꝫ repudiare
vxoꝛē. vnde ſaluatoꝛ Math. 19. dicit Moyſen h̄
ꝑmiſiſſe ad duritiā coꝛdis iudeoꝝ ⁊ ipm non licere
dimitti. niſi ob foꝛnicatōeꝫ. nec pp hoc intelligit̄ eā
poſſe dimitti q̈ztū ad vinculū. qđ pꝫ. qꝛ immediate
ſubiūgit̄. ꝙ ſi aliā duxerit mechat̄. ſupple repudia-
ta viuēte. ſꝫ itelligit illā dimiſſionē poſſe fieri q̈ztuꝫ
ad cohabitatōeꝫ ⁊ thoꝝ. ēt Ap⁹. j. coꝝ. 7. dicit his
q mr̄imonio iuncti ſunt. Principio non ego ſꝫ dñs
vxoꝛē a viro nō diſcedere ꝙ ſi diſceſſerit manere i
nuptā. ⁊ paꝝ poſt dixit ꝙ vir vxoꝛē nō dimittat.

Preterea ſi licitū fuiſſꝫ vxoꝛē repudiare. repudi-
ata nubēdo alij nō eēt pp hoc polluta ⁊ abominabi
lis facta coꝛā dño. Sed deutero. 24. dꝛ ꝙ repudia-
ta q̄ alium viꝝ duxerit polluta ⁊ abominabilis fa-
cta ē coꝛā dño. Preterea glo. ſup illud Math. 19.
Moyſes ad duritiā coꝛdis vr̄i ꝑmiſit. ⁊c̄. dicit non
de⁹. ⁊ glo. marginalis dicit ꝙ ꝯſiliū fuit hoīs nō dei
iꝑeriū. ⁊ magr̄ hui⁹ di. c. 2. dicit ꝙ hoc fuit a Moy-
ſe ꝑmiſſum nō vt ꝯcederet̄ diſcidiuꝫ. ſꝫ vt tolleret̄
homicidiū ꝑmiſit fieri mala ne fierent peioꝛa. ad h̄
ēt ē rō. qꝛ iſeparabilitas ē de mr̄imonij eēntia vt ſu

ro repudiare vxoꝛē. q̈zuis. n. hō ſeparare non poſſit
perius ē oñſuꝫ. Alij dicūt ꝙ tp̄e legis licitū fuit vi
quod deus coniuxit. deus tamē quos coniunxit po
teſt diſiūgere. vnde ſuper illud Math. 19. quos d̄s
ꝯiunxit hō non ſeparet dicit glo. interlinearis. ſed
deus. Lex aūt Moyſi lex fuit diuina. qꝛ a deo. per
Moyſen data. qđ ergo deus cōceſſit Moyſes fi-
lijs iſrael i lege ꝯceſſit. deuſ ꝯceſſit. ğ auctoꝛitate d i
uina licebat eis repudiare vxoꝛes ſuas dato libel-
lo repudij. ſm ꝙ ꝯtinebat̄ in lege. Preterea q̈zuiſ
lex humana aliqua recte ꝑmittat q̄ recte ꝑ diuinaꝫ
ꝓuidētiam vindicant̄. icōueniēs tñ vr̄ dicere ꝙ lex
diuina permiſſioneꝫ aliquoꝝ maloꝝ exꝛimat. nec
tñ illa iudicet mala eē. alioqn eēt occaſio directa ho
minib⁹ cōmittēdi pcm̄. in lege aūt nuſquā oñdit re
pudiū vxoꝛis diuina iuſticia puniēdum. Qui vult
tenere ꝑmam opinionē q̄ ē cōioꝛ ⁊ ſecurioꝛ pōt dꝛe
ad pm in oppm ꝙ Moyſes hoc ꝑmittēdo nō dei iu
ſtitiā demōſtrauit. ſꝫ in peccatoꝛe minuit culpā ſm
ꝙ dicit magr̄ hui⁹ di. c. 2. ⁊ glo. ſup illud Math. 19.
Ad duritiā coꝛdis veſtri ꝑmiſit. q̄ dicit ꝙ maluit
Moyſes idulgere diuoꝛtiū q̈z dſiderio ſecūdaꝝ nu
ptiaꝝ fieri homicidiū vl̄ ꝑdurare odiū. Ad 2m dō
ꝙ ibi ꝓpheta loq̄t̄ ꝑmiſſiue nō iꝑatiue. q. d. ꝑmittit̄
tibi eā dimittere abſq̈z tempoꝛali punitōe exercen-
da ꝑ iudicē tꝑalem. Ad 3m dō ꝙ illa rō nl̄la ē. ſi. n.
ſm aplm nō ſūt faciēda mala vt veniāt bona. nec
ſunt faciēda mala vt vitent̄ peioꝛa. qꝛ ꝑ aliam viā
vitari poſſūt. ⁊ ſnia Auic. i illo loco ē repꝛobanda.

Ad illud ꝙ i coꝛpoꝛe qōnis dicebat̄ ꝓ ſa opinione
dō ꝙ ibidē oſtēdit̄ repudiū eſſe ꝑmiſſum. nō ſicut li
citū. ſꝫ tāquā min⁹ malū ꝑ h̄ ꝙ illa r̄pudiabat̄. ſi alij
nubebat mārito viuēte iudicabat̄ polluta ⁊ abomia
bilis coꝛā dño. ſꝫ talis nō fuiſſꝫ iudicata ſi ꝑ repudi
ationē ſolueret̄ vinculū iter ipſam ⁊ viꝝ poꝛem.

Qui. n. vult tenere opinionē aliam pōt dꝛe ad pm
argm ꝯtra eā ꝙ q̈zuis de lege cōi ſit eq̄lis ptās inter
ꝯiugeꝫ q̈ztum ad vſum coꝛpoꝝ ſuoꝝ ſm Augm. 22.
li°. ꝯ̄ fauſtum int̄ ꝑncipiū ⁊ mediū. tñ diuina aucto
ritas alr̄ potuit oꝛdinare ex ſpāli cā q̈ztū ad pplm iu
deoꝝ pp duritiā coꝛdis eoꝝ. nec. n. fuit ſilis rō per-
mittēdi mulierē repudiare viꝝ ſicut ecō. qꝛ non ita
fuiſſent auſe viros occidere ſi odiſſent eos. ſicut
ecō. ⁊ qꝛ nimis facilis ē ad iraſcēdū ⁊ ad ꝯcupiſcen-
dū ⁊ parui ſenſus ⁊ deceptabilis magne voluptatiſ
ſm Auic. 10. metaphiſice. c. penl̄. Ad 2m dō ꝙ illō
diuoꝛtiū fiebat nō auctoꝛitate humana ſꝫ diuina.

Ad 3m dō ꝙ veritas i euāgelio illud repꝛobauit tā
q̈z malū tꝑe legis euāgelice nō tp̄e legis veteris. cui
ꝯcoꝛdare vꝛ ꝙ ibidē repꝛobat aliā vxoꝛē accipe pꝛi
ma viuēte. qđ tñ ꝯſtat licitum fuiſſe antiq̄s pr̄ibus
ex diuina diſpēſatiōe. Auctoꝛitates euāgelij ⁊ apl̄i
ꝓ ꝑma opinione. ⁊ auctoꝛitates alie itelligi pñt pꝛo
tp̄e legis euāgelice. Ad illud aūt qđ dꝛ ꝙ repudia
ta alij nubēs erat abominabilis coꝛā dño ⁊ polluta
dō ꝙ hoc dictū ē de illa q̄ nupſit alij ⁊ ab illo etiā re
pudiata fuit. vñ abominabilis ⁊ polluta dicebat̄.
nō qꝛ alij nupſiſſet. ſꝫ qꝛ bis repudiata. ex h̄. n. ꝑſu-
mebatur ꝯtra eā malum.

s S Ecundo queritur vtꝝ vir poterat repudiatā
ſibi recōciliare. Rñ° ꝙ ſic anq̈z mulier ꝯhēret ſcdās nuptias. nō poſt. ꝙ ſtatutū fuit i penā mu-
lieris q̄ a dulteriū cōmiſit. qꝛ ſemꝑ māſit vinculuꝫ

ꝯiugale inẽ ipsaꝫ ⁊ pōrē ⁊ ipenā viri.eo ꝙ repudian
do eā dedit sibi occasionē adulterādi dādo operaꝫ
lici e rei ꝭm diuinū iudicium . q̄ propter ad repres
sionē temerarie iracundie virorum impellētis eos
ad repudiādū vxores.preceptum fuit ꝙ repudiās
daret vxori libellum repudij. vnde Aug⁹p°.li°.de
sermone dn̄i in monte ante mediuꝫ.nō q precepit
dare libellum repudij.h̄ precepit vt vxor dimitta-
tur.ſꝫ q dimiserit ingt.det illi libellū repudij vt te-
merariam iracūdiam ꝓijciētis vxorem libelli co-
gitatio temperaret.q ꝰ dimittendi quesiuit moraꝫ
significauit quātū potuit duris hominibus se nolle
disidium.

Articulus quartus.

Onsequēter queritur de
4° p̄ncipali.⁊ circa hoc q̄runtur duo.
P° vtrꝝ virginitas sit virtus. 2°
vtrum sit maioris meriti quam casti-
tas coniugalis.

PRimo ondo ꝙ virginitas nō sit v-
tus.dicit.n.ph̄us.2°.
ethi.c.8.ꝙ virtus ē habitus electiu⁹imme
dietateexistens. Sꝫ virginitas existit i extremo.ꝰ
nō est v̄tus. Itē nullus habitus vno tpe vitiosus i
alio tpe ē virtuosus.q₂ una forma nō mutaẽ in for-
mam sibi ꝯriam. Sꝫ habitus virginitatis aliquo
tpe fuit vitiosus.s.illo tpe quo dn̄s p̄cepit viris ⁊
mulieribus crescere ⁊ multiplicari ⁊ replere terraꝫ
ꝰ nullo tpe habitus v̄ginitatis pōt eē v̄tuosus. Itē
nulla v̄tus amittiẽ nisi p pcm̄.q₂ nō amittiẽ nisi p ac
tū repugnātē v̄tuti.ois aūt talis act⁹ peccatū ē. sed
v̄ginitas amittiẽ sine pcō.q₂ sicut dic̄ Apl's p°.cor.
7. Si nupserit virgo nō peccauit.ꝰ v̄ginitas nō est
v̄tus. Cōtra ondo ꝙ virginitas nō tm̄ sit virtus.
sed etiā v̄tus distincta a castitate ꝯiugali.sicut.n.se
habēt datōes ⁊ spūs ad liberalitatē sic delectatōes
veneree ad castitatē ꝯiugalē. Sꝫ ꝭm phꝫ.2.li.ethi.
c.7.Circa magnas datōes ⁊ sūptus ē v̄t⁹ magnifi-
centie q̄ alia virtus ē a liberalitate.q̄ ē circa medio
cres dationes ⁊ sūpt⁹.ꝰ silr circa illud qđ respectu đ
lectationū venereaꝝ ē maximū qđ est abstinētia ab
omni delectatōe venerea.est alia v̄t⁹ ab illa q̄ ē cir
ca illđ qđ respectu delectationū venereaꝝ ē medio
cre.qđ est abstinere ab oī delectatione venerea illi
cita.ſꝫ p̄mum ē p virginitatē.scđm per castitatē cō
iugalem.ꝰ v̄ginitas ē alia virt⁹ a castitate ꝯiugali.
Itē ꝭm ph̄m.2° ethi.c.3. virtus semp ē circa diffi-
cile.ꝰ vbi ē spālis rō difficultatis respectu hui⁹ est
spālis rō v̄tutis. Sꝫ in abstinēdo ab oī deletatione
venerea tam licita q̄ꝫ illicita ē spālis difficultas q̄
nō ē in abstinēdo ab omni delectatōe venerea illi-
cita.cū ꝰ p̄ma abstinētia sit p virginitatē.2ᵃ p castita
tē ꝯiugalē videẽ ꝙ virginitas sit spālis virtus a ca
stitate ꝯiugali p eēntiā distincta. Rn̄° ꝙ virginitas
pōt accipi ip̄proprie.s.p negatōe actualis ꝯcupiscen
tie cuiuslibꝫ veneree delectatōis cū carnis itegrita
te.⁊ sic q̄libꝫ mulier nasciẽ v̄go.ſꝫ sic v̄ginitas nō ē
v̄tus.carnalis.n.itegritas nō ē v̄tus nec ē pars eēn
tie v̄tutis.tota.n.eēntia virtutis cuiuslꝫ i aīa ē ꝭm
Aug^m.p° de ciui.c.17.⁊ đ bono ꝯiugali di.circa me
diū ꝙ ꝯtinētia nō corporis ſꝫ animi ē virt⁹. p̄dicta
ēt negatio actualis ꝯcupiscētie nullā eēntiā dicit.ois
aūt v̄tus aliq̄ eēntia ē. Alio mō pōt accipi virgini
tas p habitu quo nisi assit carnalis necessitas vacā
di carnali copule determinaẽ volūtas ad ꝓmpte
facilr respuēdū oēm venereā delectatōeꝫ nō tm̄ illi
citā.ſꝫ ēt licitā vt mēs liberi⁹ vacꝫ spūalib⁹.q₂ sicut
apl's.j.cor.7. Mulier innupta ⁊ v̄go cogitat q̄ dn̄i
sūt vt sit corpe scā ⁊ spū.⁊ sic virginitas ē virt⁹.sic
eni ē habit⁹ bon⁹ hn̄tē pficiēs ⁊ op⁹ ei⁹ bonū reddēs
ē.n.habit⁹ rōni ꝯsentane⁹.nec tm̄ ē virt⁹ p eēntiam
disticta a ꝯiugali castitate. vtrāqꝫ.n. volūtatē det-
minat ad illud qđ dictat rō recta circa voluntates
venereas obseruādū. Sꝫ pfecti⁹ ad h̄ detminat vo
lūtatē v̄ginitatis q̄ꝫ ꝯiugalis castitas vn̄ virginitas
vltra ꝯiugalē castitatē addit pfectōis statū. vn̄ dif-
ferre videnẽ sicut v̄tus i pfecta q̄ p essentiam nō di
stingūẽ ex p̄dcis videri pōt itegritatē carnis nō pti
nere ad v̄tutis v̄ginitatis eēntiā.nec ipsā eē aliqđ
ei⁹ accidēs sibi ihērēs cū v̄ginitas sit i aīa vt dcm̄ ē
ſꝫ ē quoddā ornamētū ⁊ decor ei⁹ accidētalis extri-
sec⁹ assistēs.⁊ iō pdi pōt carnis itegritas absqꝫ di-
minutōe v̄tutis v̄ginitatis. vt pꝫ i v̄ginib⁹ p violē
tiā carne corruptis ꝭm Aug^m.p° de ciui.c.17.⁊.19.
vbi dic̄ expͣsse ꝙ si violēter oppͣssis pirꝫ pudicitia n̄
essꝫ v̄tus animi.⁊ ifra.nec ipsi corpori aufert scitatē
violētia libidinis aliene q̄ꝫ seruat pseuerātia ꝯtinē
tie sue.silr h̄r.32.q.5.i pn̄⁹.⁊.c. Tolerabili⁹.⁊.c.ma
gis. Ad p^m i opp^m dđ ꝙ mediū i quo cōsistit v̄tus
accipiẽ p cōparatōeꝫ ad dictamē rōnis recte. vnde
ph̄s postq̄ꝫ dixit ꝙ virt⁹ ē habit⁹ electiu⁹ immedie
tate ꝯsistēs.imediate subiūgit quo ad nos detmia-
ta rōe.⁊ vt vtiqꝫ sapiēs determinabit.accipiẽ autē h̄
mediū nō sēp i cōparatōe ad mā꞉ v̄tutis.ſꝫ qn̄qꝫ i ꝯ
paratōe ad circūstātias.qđ pꝫ dic̄.n.ph̄s.4.ethi.c.
4.ꝙ magnanim⁹ magnitudine qdē extremus ē.co
ā꞉ qđ vt oꝫ meli⁹.h̄ mō virginitas respcū delecta-
tionū venereaꝝ i medio ꝯsistit.q₂ abstinet ab oī de
lectatōe venerea.⁊ sic tꝫ extremū q° ad mām.tꝫ tm̄
mediū quo ad circūstātias.q₂ h̄ obseruat p tpe quo
h̄ expedit obseruare.h̄ ē p tpe q° nō p̄cipiẽ nec adeo
ꝯsuliẽ vacare carnali copule.⁊ ēt obseruat h̄ ppt qđ
oꝫ.s. vt mēs liberi⁹ vacꝫ spūalib⁹.⁊ sic de circūstā-
tijs alijs dici pōt q̄s i abstinētia ab omni delectatōe
venerea dictat eē obseruandas rō recta. Ad 2^m.
dđ ꝙ minor ē falsa.q̄ꝫuis.n.aliquo tpe fuissꝫ vitio-
sū abstinere ab oī carnali copula.s.qn̄ carnalis copu
la erat in precepto propter fideliū multiplicatōem
tm̄ ex h̄ nō seqẽ ꝙ habit⁹ v̄ginitatis tūc fuissꝫ vitio-
sus.q₂ tūc p illo tpe detminabit volūtatē ad ꝯiuga
lē ꝯcubitū pp bonū ꝓlis sic̄ nō exn̄te p̄dcā necitē det
minat volūtatem ad oēꝫ delectatōeꝫ venereā res-
puēdū. Ad 3^m dđ ꝙ q̄ꝫuis sine pcō v̄ginis possit i-
tegritas carnalis amitti.nō tm̄ habit⁹ v̄ginitatis.tm̄
dn̄t aliq ꝙ stat⁹ pfectōis sue quē iportat v̄ginitas vl
tra castitatē ꝯiugalē sine pcō pōt amitti.sic̄ v dem⁹
ꝙ p min⁹ calidū remittiẽ calor in magis calido ⁊ p
bonos act⁹ remissiores.tm̄ illis bonis actib⁹ p quos
gn̄atus ē v̄tutis habit⁹ remittiẽ ipse habit⁹ eo ꝙ ha
bit⁹ ꝓꝓōtionaẽ actib⁹.silr p actū ꝯiugalē q ē bonus
q̄ꝫuis minori bonitate q̄ꝫ abstinē ab omni venerea
delectatōe remittiẽ illa pfectio quā habit⁹ v̄ginita
tis supaddit habitui ꝯiugalis castitatis. Pōt tm̄ ali
ter dici ⁊ meli⁹ ꝙ si mō necessitas iminerꝫ vacādi
copule carnali p diuinū p̄ceptū explicita sic̄ antiq̄⁹

si virgo ꝑꝑ hanc necessitatem pure vacaret carnali copule firmiť ꝓponens hac necessitate translacta ab omni delectatōe venerea abstinere i eo v̾ginitatis habit⁹ nec corrūpereť nec minuereť. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō caderet ab illo statu mētis quē v̾ginitas sup̱addit castitati ꝯiugali. q̄uis caderē a statu itegritatis carnis. ⁊ ista adhuc vere v̾go mēte diceret. ſm ꝙ v̾go dr̄ ab habitu v̾ginitatis. tn̄ vsum cōē q non vocat v̾ginē mēte nisi illā q̄ i carnalē copulā nūq̄ cōsensit vere v̾go dici nō possē. Ad p̄m ad ꝑtē aliā pōt dici ꝙ i recte se hn̄do circa magnas datōes ⁊ sūpt⁹ ē spālis rō difficultatiſ alia ab illa q̄ est i recte se hn̄do circa cōes datōes ⁊ sūpt⁹. q: magne datōes fiūt ꝑsonis nō cōib⁹ s̄ isignib⁹ ⁊ sumpt⁹ magis fiūt circa res q̄si alteri⁹ generis moralr̄ ⁊ aliaꝝ ꝯditionū q̄ sunt res cōes. q̄uis āt i abstinēdo ab oī delectatōe venerea tā licita q̄ illicita sit maio: difficultas q̄ i abstinendo ab illicita tm̄. tn̄ illa difficultas nō ē alteri⁹ spālis rōnis ab ista. s̄ tm̄ differēs ab ea ſz magis ⁊ minus. q̄ dr̄ia nō diuersificat spēm. ⁊ sic pʒ solutio ad secundum.

s **Secundo** q̄ritur vtꝝ v̾ginitas sit maioris meriti q̄ castitas ꝯiugalis. Et vr̄ ꝙ nō. magr̄ hui⁹ di. c. 2. ⁊ Aug⁹ li° de bono ꝯiugali lōge an̄ finē dic ꝙ castitas virginalis nō p̄ferť merito ꝯiugali castitati Abrae. Itē si nā remāsissē i statu itegritatis sue ꝑfectiōis fuissēt v̾tutes q̄ mō. Sʒ tūc nō fuissē v̾ginalis castitas. ⁊ tn̄ fuissē ꝯiugalis. ğ vr̄ ꝙ minoris meriti sit ꝯiugalis q̄ v̾ginalis. Itē maioris ē meriti qđ omni tꝑe pōt eē licitū ⁊ meritoriū q̄ qđ nō. s̄ castitas ꝯiugalis oi tꝑe fuit licita ⁊ meritoria. aliquo aūt tꝑe castitas v̾ginalis fuit illicita. ğ magis ē meritoria vidualis q̄ virginalis. Cōtra apl's. j. cor. 7. dicit ꝙ mulier beatio: erit si ꝑmāserit ſm ꝯsiliū suū h̄ ē i virginitate q̄ si nupserit. Itē maioris meriti ē v̾tus ꝑfectio: q̄ min⁹ ꝑfecta. Sʒ vt pʒ ex q̄ōne p̄cedēti. v̾ginitas ꝑfectio: ē v̾t⁹ q̄ ꝯiugalis castitas. ğ ē maioris meriti. Rn̄° ꝙ nō ē idē q̄rere vtꝝ maioris meriti sit habit⁹ v̾gia'is q̄ castitas ꝯiugalis. ⁊ vtꝝ maioris meriti sit status ab omni venerea delectatōe abstinētiū q̄ stat⁹ ꝯiugatoꝝ. Silr̄. n. ꝯcedo ꝙ habit⁹ v̾ginitatis maioris ē meriti q̄ habit⁹ ꝯtinētie ꝯiugalis. q: habit⁹ v̾ginitatis ē habit⁹ castitatis. ꝑfect⁹ habitus castitatis ꝯiugalis ē habit⁹ castitatis iꝑfect⁹. semꝑ āt ē maioris meriti v̾t⁹ ꝑfecta q̄ iꝑfecta. stat⁹ aūt ab omni venerea delectatōe ꝯtinētiū ⁊ stat⁹ cōiugatorū referri pn̄t ad idē tp̄us vel ad diuersa tꝑa. Si p° mō. aut ad tp̄s legis scripte. ⁊ sic maioris meriti fuit stat⁹ ꝯiugalis q̄ ab omni venerea delectatōe abstinētiū. vn̄ stat⁹ ꝯiugatoꝝ p̄cipiebať ⁊ alijs ꝓhibebať ꝑꝑ mltiplicatōeʒ fideliū. i tꝑe aūt legis euāgelice. q: ē tp̄s multiplicatōis fideliū ꝑ gn̄atōeʒ spūalē maioris meriti ē stat⁹ abstinētiū ab omni venerea delectatōe. q̄ stat⁹ ꝯiugatoꝝ. si autē p̄dicti duo stat⁹ r̄ferāť ad diuersa tꝑa. vt status ꝯiugatoꝝ ad tēpus legis scripte. ⁊ stat⁹ ab omni venerea delectatōe ad tp̄s legis euāgelice. sic quolʒ statu ꝯsiderato i suo optimo. vn⁹ alt̄i nō p̄ferť. vn̄ Aug⁹ i li° de bono ꝯiu. lōge an̄ finē. ⁊ recitat magr̄ hui⁹ di. c. 2. Nō ē īpar meritū ꝯtinētie i Joāne q nullas exꝑt⁹ ē nuptias. ⁊ i Abraā q filios genuit. Ad pri^m i opp^m dđ ꝙ castitas ꝯiugalis Abrae nō fuit castitas iꝑfecta q̄ itellr̄ noīe ꝯiugalis castitatis q̄ distiguim⁹ a castitate v̾ginali. sicut v̾tutē iꝑfectā a ꝑfecta. s̄ fuit castitas ꝑfecta q̄ dicit totā eētiā habit⁹ v̾ginitatis. q̄uis nō dicať v̾ginitas ſm cōē vsū i illo q i carnalē ꝯsensit copulā q̄uis ex diuino p̄cepto. Ad 2^m dđ ꝙ si status inocētie remāsissē castitas ꝯiugalis ꝑfecta fuissē castitas. ⁊ ꝑfectio: q̄ fuissē castitas v̾ginalis. q: tūc nulla difficultas fuissē i seruādo v̾ginalē castitateʒ. s̄ mō nō ē sic. Ad 3^m dđ ꝙ castitas v̾ginalis q̄tuʒ ad id qđ noīat eēntiā ꝑfecti habit⁹ castitatis nunq̄ fuit illicita. q: sic nūq̄ ꝯ̄iabať ꝯcubit⁹ ꝯiugalis factus ex diuino p̄cepto. s̄ ꝑduratio ꝓpositi de nō cōsentiēdo i carnalē copulā aliquo tꝑe fuit illicitū. ⁊ illo tꝑe magis fuit meritori⁹ stat⁹ ꝯiugatoꝝ q̄ status ab oī venerea delectatōe abstinētiū. q̄uis isto tꝑe sit ꝯ°. vn̄ maio: argumēti v̾itatē nō hʒ nisi itelligatur cet̄is paribus.

c **Circa litteram**. In lege maledicta erat sterilis. illa maledictō erat pene nō culꝑe. quodāmō. n. erat īfamis apud hoīes nec ꝯ̄ p̄ceptū. s. alicui⁹ legis scripte i codice. fuissē tn̄ ꝯ̄ p̄ceptū legis nāe. nisi cuʒ eis fuissē dispēsatū. Publici mūeris gr̄a p̄uatā culpā ꝓcessit. alleuiādo. n. nō totalr̄ culpā excusādo ambas i habitu. habit⁹. n. v̾ginitatis ſm illud qđ ē cū nō dicat absolute nisi castitatē ꝑfectā. i Abraā erat. q̄uis ꝯiugio vtereť. sic. n. habit⁹ v̾ginitatis ⁊ castitatis ꝯiugalis. ꝓut fuit i Abraā nō differebāt ſm aliqd absolutū s̄ i relatōe. vt videri pōt ex dcis i q̄ōe. Oēs retro scōs eiusdē fuisse meriti cui⁹ nūc xp̄iani sunt. hoc itellīdū ē de idēꝑtate ꝓportōis nō eq̄litatis q̄ tū ad cōeʒ statū illoꝝ ⁊ istoꝝ q aduētū xp̄i secuti sunt. Nō pōt caro an̄ corrūpi nisi mēs an̄ fuerit corrupta hoc itellīdū ē de corruptōe vitiosa. sancti⁹ ē mori fame q̄ idoloticis vesti. hoc veꝝ ē i casu duplici. s. vel ꝑꝑ ꝯsciētiā mādu cātis q̄ ad veneratiōeʒ idoli ꝯcedit. vel ꝑꝑ ꝯsciētiā astātiū q̄ ide scādalizāť. qa idoloticū ē aliqd idolo ꝯsecratū. si aūt fidelis esuriens ineuiat idoloticū ⁊ comedat nō i veneratione idoli nec sint p̄ntes aliq q ide scādalizēť. nō peccat.

Di. xxxiiij

n **Hunc superest** ⁊c. Superi⁹ d̾terminauit magr̄ de mr̄im° quo ad cāʒ formalē ⁊ efficiētē. ⁊ finalē. Hic d̾terminat d̾ eo quo ad cāʒ mr̄imonialē. h̄ est d̾terminare de ꝑsonis ꝯ̄hētib⁹: ⁊ diuidiť i partes duas. P° d̾terminat de ꝑsonis nō oīo illegitimis ad ꝯ̄hēdū. 2° de oīno illegitimis di. 37. ibi. Sūt igiť. P^a i tres. P° d̾terminat p̄ncipalr̄ de ipedimētis an̄tib⁹ mr̄imoniū ꝯ̄hēdū. 2° de sup̱uenictib⁹ post mr̄im^m iā ꝯ̄ctū di. seq̄nti ibi. Hoc ēt notādū. 3° de icidētibus i actu ꝯ̄hēdi di. 36. ibi. Nūc de ꝯditōe. P^a i duas P° d̾terminat de q̄busdā ipedimētis q̄ dirimunt mr̄im^m. 2° de q̄busdā q̄ nō dirimūt ibi. De his ēt P^a i tres. P° d̾terminat de ipedimēto frigiditatis. 2° de ipedimēto maleficij ibi. De maleficij aūt. 3° de ipedimēto furie ibi. Furiosi quoq̄. Illa ꝑs q̄ ibi icipit. De his diuidiť i duas. P° d̾terminat de ipedimēto culpe icest⁹. 2° de ipedimēto pene ibi. Illud ēt.

Articulus quartus.

c **Circa** istā di. q̄rēdū ē p̄ncipaliter de. 4. P° de ipedimētis mr̄imonij i ge

nerali. 2° de nāli impedimēto impotentie coeundi 3° de ipotētia coeūdi ꝑ maleficium. 4° de qbusdā ipedimētis respicientibꝰ liberꝝ arbitriū. Circa pᵐ q̄runt duo. P° vtrꝝ sint aliq̄ ipedimēta matrimonij. 2° q̄ ⁊ quot sīt illa.

[p] Rimo ostendo ꝙ nō sint aliq̄ ipedimēta mr̄imōij. mr̄imᵐ ē.n. r̄mediū ꝯ morbū ꝯcupiscie. sed morbꝰ ꝯcupiscie trāsit ad oēs nll'o ipedimēto obstāte. ḡ vr̄ sil'r ꝙ nullū dēat eē mr̄imōij ipedimētū. qn libere possit oibꝰ ꝯuenire. Itē diuina operatio nullū pōt ipedimētū hr̄e. Sȝ ꝯctus mr̄imonij ē diuia opatio iuxta illud Math. 19. Quos deꝰ ꝯiūrit hō nō separet. ḡ nullū pōt hr̄e ipedimētū. Cōtra magr̄ huius di. c. j. assignat mr̄imonij ipedimēta plā. Rn̄° ꝙ mr̄imonij sunt aliq̄ ipedimēta. oīs.n. res ꝯstans ex aliqbꝰ cāis q̄ impediunt hȝ impedimēta. sȝ cāuse mr̄imonij qn̄qȝ ipediunt. cā.n. eiꝰ efficiens q̄ est mutuus ꝯsensus qn̄qȝ ipedit̄. s. ꝑ errorē ⁊ coactiōeȝ cā.n. eiꝰ finalis q̄ ē generatio ꝓlis ad cultū dei qn̄qȝ ipedit̄ ꝑ coeūdi ipotētiā ⁊ modis alijs. cā ēt mālis ipedimētū recipit ꝑ ꝯsanguinitateȝ. ⁊ ēt modis alijs. cā ēt eiꝰ formalis q̄ ē iseparabilitas ipedit̄. s. ꝑ sacrꝝ ordinē ⁊ ꝑ votū solēne ⁊ ꝑ ligamē mr̄imonij alteriꝰ. Ad pᵐ i oppᵐ dō ꝙ remediū ꝯ morbū ꝯcupiscētie nō ē mr̄imoniū tm̄. sȝ ē aliud remedium nobiliꝰ. s. castitatis vtus seu ꝯtinētie. Ad 2ᵐ dō ꝙ ꝯtractꝰ mr̄imonij nō tm̄ est operatio diuina sȝ ēt humana. ⁊ ex ꝑte q̄ humana ē recipit ipedimētū.

[s] Ecundo queritur q̄ ⁊ quot sunt ipedimēta matrimonij. Rn̄° ꝙ ipedimēta mr̄imonij sūt 12. tm̄. quoꝝ tria accipiunt̄ ex parte cāe efficientis q̄ ē liber mutuꝰ ꝯsensus ꝑ v̄ba de p̄nti exp̄ssus q̄ sunt error ꝑsone ⁊ ꝯditiōis s̄uitutis ⁊ coactio. 3ª. ex parte cause finalis q̄ ē generatio ꝓlis educāde ad cultū diuinū ⁊ remedium ꝯcupiscētie. ꝯ generatiōem ꝓlis est ipotētia coeundi. ꝯtra educatōeȝ ꝓlis ad cultū dei ē disparitas cultus. ꝯ remediū ꝯcupiscentie ē crimen quo reddit se hō indignum remedio ꝯcupiscētie ꝑ mr̄imᵐ. per cōparationem ad cām materialē sunt tria. nā eniȝ i ꝯcubitu ꝯiugali abhorret nimiam ꝓpinquitatē inter ꝑsonas. ⁊ iō nimia ꝓpinq̄tas inter personas mr̄imoniū impedit. hec auteȝ propinquitas tripl'ex ē. s. ꝑ cognationē. per affinitatem. ⁊ per publice honestatis iusticiā ꝓpter quam hō nō potest ꝯtrahere cū ꝯsanguinea illiꝰ cū qua cōtrarit spōsalia. ēt si spōsalia non valuerunt de iure. ex̄ de spōsalibus. Ad audientiam. ꝑ cōparationem ad cām. formalem q̄ est vinculi iseparabilitas. accipiunt̄ tria. s. ordo sacer. votū solēne. ⁊ alteriꝰ matrimonij ligamen. hec ipedimēta. 12. cōprehenduntur his versibus.

Error. ꝯditio. votum. cognatio. crimen.
Cultus. dispitas. ius. ordo. ligamen. honestas.
Si sis affinis. si forte coire nequibis.
Hec sociando vetant. ꝯnubia iuncta retractant.

De ipedimento coactōis in spāli dictū est di. 29. ⁊ de ipedimento erroris di. 30. de alijs autem i suis locis in speciali dicetur.

Articulus secundus.

[c] Onsequēter queritur de 2° p̄ncipali. ⁊ circa h̄ q̄runt duo. P° vtrꝝ frigiditas ex ꝑte viri ipediat matrimonium. 2° vtruȝ artatio ex ꝑte mulieris.

[p] Rimo ostendo ꝙ frigiditas ex ꝑte viri nō ipediat mr̄imoniū q2 impotentia rei que nō regrit̄ ad mr̄imoniū nō ipedit mr̄imoniū. Sȝ coitꝰ non regrit̄ ad mr̄imoniū. ḡ ipotētia coeūdi ꝑ frigiditateȝ nō ipedit mr̄imoniū. Itē in senibꝰ ē frigiditas per etatē. ⁊ tm̄ p̄nt ꝯtrahere matrimoniū. Cōtra ex̄ de frigidis ⁊ maleficiatis. Qō sedē. Sicut puer q nō pōt reddere debitū nō est aptus ꝯiugio. sic q ipotētes sūt minime apti ad ꝯhendum mr̄imonia reputātur. Rn̄° ꝙ frigiditas viri aut sup̄uenit mr̄imonio iā legitime ꝯtracto siue ꝯsumato. siue nō ꝯsumato. ⁊ talis frigiditas mr̄imoniū nō ipedit s̄m cōem opinionē. q̄uis aliq dicāt ꝙ si ē ꝑpetua ⁊ antecedit mr̄imonij ꝯsumatōeȝ ꝑꝑ illā si ꝓbari potuerit. potuit mr̄imoniū dirimi. aut p̄cedit mr̄imonium cōtractū. ⁊ tūc dico ꝙ si ē tꝑalis cui pōt adhiberi remediū ꝑ nāȝ vl' ꝑ artē nō dirimit mr̄imᵐ si ꝯhat̄ tm̄ male fac̄ hō ꝯhēdo q̄diu ē i illo statu nisi magna necītas vel vtilitas h̄ regrat. si āt ē ꝑpetua ita ꝙ adhiberi nō pōt r̄mediū. nec ꝑ nāȝ. nec ꝑ artē ipedit mr̄imᵐ ꝯhēdū ⁊ dirimit si ꝯhat̄ de facto. ex̄ ō frigidis ⁊ maleficiatis. c. j. cuiꝰ rō ē. q i ꝯctu mr̄imonij ꝯhētes i plicite obligāt se ad sibi reddēdū mutuo debituȝ si petat̄. nullꝰ aūt se obligare pōt ad ipossibile. hec āt frigiditas ꝓbari pōt vere. vt cū vir ꝑ testes sufficientes ꝓbat se anteq̄ mr̄imᵐ ꝯheret mēbris genitalibꝰ p̄uatū eē. vel p̄sūpte qn̄. s. cohitauerūt ꝑ trieniū. ⁊ bona fide opi carnali opā dederūt. nec tm̄ mulierē cognita a viro. ex̄ de frigi. ⁊ maleficiatis. Laudabilē. ⁊ tūc aut vterqȝ ꝓclamat ad iudiciū ⁊ ꝓfitetur ipedimētū. ⁊ tūc ꝑꝑ piculū collusiōis vterqȝ iurabit ꝙ bona fide officio carnali opā dederīt. nec coire potuerūt. iurabūt ēt cū eis de credulitate septeȝ ꝑsone ꝓpiqȝ vel vicine bone fame eoꝝ ꝑsonas ⁊ statū cognoscētes. ex̄ de frigidis ⁊ maleficiatis. Laudabilē. ⁊. c. Lr̄e. si aūt mulier ꝓuocat ad septōeȝ dicēs se a viro nō eē cognitā. viro ꝯtriū asserēte. credit̄ viro. q2 caput eē mulieris. ex̄ eo. ti. c. j. §. Illa aūt. qō ē itelligēdū nisi mulier ꝑ aspectū corꝑis ꝓprij velit ꝓbare virꝝ eē mētitū. si aūt vir dicit se nō cognouisse vxorē. ⁊ petit ab ea separari ⁊ vxore ꝯdicēte. nō credit̄ sibi soli. sȝ sibi icūbit ꝓbatio. sȝ qūo h̄ possit ꝓbare nō video nisi ꝓbādo se eē p̄uatū genitalibꝰ membris antequam matrimonium contraheret vel nisi forte si vxorē accepit virginem peteret eam facere ispici. ⁊ si integra inueniretur. videtur vir suum propositum probasse. nisi forte mulier replicaret ꝯtra virum ꝙ bona fide non dedit opam officio carnali. separatione vero facta datur mulieri licentia contrahendi. extra eo. titu. ⁊ eo. capi. ⁊ capit. Laudabilem. frigidus auteȝ sine spe coniugij permanebit. ꝙ si cum alia ꝯtraxerit ⁊ eam cognouerit coget̄ ad primaȝ redire ex̄ eo. ti. c. j. ⁊. c. Laudabileȝ. cuiꝰ ratio est. q2 tūc constabit ecclesiam fuisse deceptaȝ in iudicādo impedimentum perpetuū qō erat tꝑale. Ad p̄mum in oppᵐ dō ꝙ q̄uis actus coeundi sit necessarius ad matrimoniale vinculum. tameȝ

potētia ē neccia. ⁊ iō q̄uis carētia act⁹ īpediat mr̄imoniū. tñ defect⁹ potētie p̄cedēs īpedit pp rōeʒ dictā in q̄ōe. Ad 2m dō φ frigiditas seniū iuuari potest aliquo b̄n̄ficio. i senib⁹ ēt apparet defectus. vñ cū eis ꝯhens nō decipit. sicut ꝯhens cū alijs. dicūt tñ aliq φ si eēt frigiditas talis rōe senectutis φ nullo mō posset iuuari. nec per artē nec p nām. dicendū eēt sicut de frigiditate nāli. q: talis ꝯhendo obligaret se ad impossibile.

s Ecundo q̄rit vtrꝫ artatō ex p̄te mlieris īpediat mr̄imm. Rñº φ aut illa artatio talis ē φ sibi pōt subueniri vel p cōsortiū viri vel p naturaʒ. vel per artē cirugie sine p̄iculo. ⁊ tūc mr̄im nō īpedit q̄uis male faciat mulier ꝯhendo q̄diu ē in tali statu. aut nullo mō pōt apponi remediū. ⁊ tūc si talis artatio sup̄uenit mr̄imonio legitie ꝯcto siue ꝯsumato siue non ꝯsumato mr̄imm nō dirimit s̄m cōeʒ opionē. q̄uis aliqui dicāt φ si est ppetua ⁊ añcedit mrimonij cōsūationē pp illā si legitie probari potuerit. poterit mr̄imm dirimi. si aūt añcedit mr̄imm ꝯctū īpedit mr̄imm ꝯhendū. ⁊ si de fcō ꝯhatur poterit dirimi p iudiciū ꝓbato legitie īpedimēto. vñ illud qd̄ hēt ex de frigidis ⁊ maleficiatis. Cū cōsultationi. vbi dr̄ φ ecclia romana ꝯsueuit i ꝯsilib⁹ iudicare vt q̄ tāq̄ vxores hēri nō p̄nt. vt sorores hēant. ꝯsilium ē ñ p̄ceptū s̄ʒ gl. ibidē seperatiōe vero facta dabit licētia viro ꝯhendi cū alia ex. eo. ti. c. Ex l̄ris. mulier tñ dʒ sine ꝯiugio p̄manere. Si aūt postea ꝯxerit cū altero ⁊ cognoscat ab eodē. ⁊ p vsū seq̄ntis sit fcā cognoscibilis a p̄mo dʒ ei reddi. ex de frigidis ⁊ maleficiatis Fraternitatis. Si aūt p vsuʒ sequentis nō sit facta cognoscibil' a primo. aut si ē. nō tñ sine graui periculo mulieris qd̄ accidere pōt pp ieq̄litatē mēbrorꝫ vel aliqua alia de cā nō redderetur eidē. nec sic dr̄ mulier esse inepta ad mr̄imoniū pp frigiditatē sicut pp artationē. q: mulier i cōcubitu ē patiēs. vñ ad reddendū debitū viro sufficit φ patiatur viri actionē in nāli mēbro. hoc aūt eius frigiditas non impedit.

Articulus tertius.

c Onsequenter queritur de 3º p̄ncipali. ⁊ circa h̄ q̄rūt duo. Pº vtrū maleficiuʒ īpediat mr̄imm. 2º vtrꝫ seperati pp maleficiū si p⁹q̄ alia mr̄imonia ꝯxerunt carnal'r se cognoscāt sint ad primū matrimonium reuocandi.

p Rimo oñdo φ maleficiū non īpedit mr̄imom. q: nullū īpedimentū dirimit mr̄imm. nisi sit perpetuū. sed nullū maleficiū ē ppetuū. q: pōt solui vel p ip̄ʒ maleficiū vel p alterū vel per p̄niaʒ ⁊ ꝯuersionē ad deuʒ. vel per exorcismos ecclie ⁊ orones scōrꝫ. g̊ maleficiū nō ē īpedimentū dirimens mr̄imm. Itē nullū impedimētuʒ dirimit mr̄imm nisi p̄cedat. ex de frigidis ⁊ maleficiatis. Ex l̄ris. in glo. Sʒ nō videtur q̄ūo sciri possit vtrꝫ maleficiuʒ p̄cedat mr̄imm vel ꝯsequat. cū g̊ cā mr̄imonij sit fauorabilis nō ē aliquod mr̄imm dirimendū pp maleficiū. Cōtra dicit magr̄ i l̄ra hui⁹ di. c. 2. ⁊ ē. 33a. q. i. Si p sortiarias. φ si maleficiati satiari nō potuerint separi valebūt. Rñº φ maleficiū aut est t̄pale aut ppetuuʒ si t̄pale nō dirimit mr̄imoniū. si perpetuū aut p̄cedit mr̄imoniū tā ratū q̄ ꝯsumātū. ⁊ sic īpedit ꝯhendū ⁊ dirimit iam contractū. aut sequit mr̄imoniuʒ ratū. sed nō ꝯsumatū. ⁊ sic ēt dn̄t aliqui dirimi mr̄imoniū ꝯctū. dr̄. n. 33a. q. i. c. i. φ ꝯiugiū ꝯfirmat officio. s. carnali. vt dicit glo. ⁊ parū post dr̄ φ añq̄ ꝯfirmet iposibilitas officij soluit vinculū ꝯiugij. aut sequit mr̄imoniū ꝯsumatū. ⁊ tūc vinculū mr̄imoniale nō dirimit. cōis opinio ēt tenet φ si certū eēt φ esset secutū mr̄imoniū ratū. non tñ ꝯsumatū non pp hoc dirimeret vinculū mr̄imonij. i separando aūt maleficos sil'r mō ꝓcedendū est sicut in separatiōe pp frigiditatē. excepto φ frigido nō dat licentiā ꝯhendi cū altera. q: frigiditas ē īpedimētū vl'e. sʒ maleficiato dat. q: maleficiū est īpedimētū particulare. Ad pm in oppm dō φ mīor ē falsa. aliq̄ñ eñi ē maleficiū qd̄ durat per totā vitam. q: si hʒ remediū nō est homini notū. vel nō est licitū. tūc aūt p̄sumit ppetuū q̄ñ per triēniū ꝯiuges cohitauerunt ⁊ bona fide operā carnali copule dederūt. ⁊ se cognoscere nō potuerūt. Ad 2m dō φ q̄uis vix possit sciri vtrū p̄cedat mr̄imoniū ratū vel sequat. tñ facile sciri pōt vtrū p̄cedat mr̄imoniū ꝯsumatū. ⁊ hoc sufficit s̄ʒ aliquos. q a si p̄cedit ꝯsūatū q̄uis seq̄t ratū dirimit ip̄ʒ. Vl' pōt dici φ i fauorē alteri⁹ matrimonij vtilioris p̄sumit. φ si p̄cedat matrimoniuʒ consumatum φ precessit ratum.

s Ecundo q̄rit vtrꝫ sep̄ati pp maleficiuʒ si p⁹q̄ alia mr̄imōia ꝯxerūt carnal'r se cognoscāt sint ād pm mr̄imm reuocādi. Et vr̄ φ ñ. 33. q. i. Si p sorciarias. dr̄ d̄ sep̄atis pp maleficiū. φ si postq̄ alias nuptias expertierīt illis i carne viuētib⁹ qb⁹ iūcti fuerīt p̄oribus q°s reliq̄rāt ēt si possibilitas ꝯcubendi eis reddita fuerit recōciliari neq̄būt. Itē ōis carnal' copula ex mr̄imm ē mortale pccm̄. Sʒ sep̄ati p maleficiū carnal'r cognoscēdo p̄sonas cū qb⁹ postea mr̄imm ꝯxerint mortal'r ñ peccāt. g̊ iter eos ē legitimū mr̄imm Sʒ mr̄imōia legitīa ⁊ ꝯsūata nullo mō solui p̄nt. g̊ si sep̄atis reddat potētia mutuo se cognoscendi nihilomin⁹ r̄cōciliari neq̄būt. Itē si p⁹ p̄dcāʒ sep̄atōnē vir r̄cipiat aliquē ordieʒ sacrꝫ ⁊ postea mliereʒ a q̄ sep̄at⁹ fuerat carnal'r cognoscat. ñ pp h̄ reuocabit ad act⁹ mr̄imōiales cū p̄dcā mlier exereēdos. ēt ad petitōeʒ mlieris. qd̄ p̄t ꝓbari p sil'e aliq° mō. q: si vir añ ꝯsūatiōeʒ mr̄imōij r̄cipiat ordieʒ sacrꝫ ig°rāte vxore ñ restituet ēt vxori petēti. sʒ ꝯpellet religionē itrare. Sʒ vnū mr̄imm ñ ē min⁹ forte īpedimētū alti⁹ mr̄imōij q̄ susceptō ordis sacri. g̊ sep̄ati pp maleficiū si postq̄ alia mr̄imōia ꝯxerīt carnal'r se cognoscāt ñ sūt ad p̄m mr̄im reuocādi. Cōta. 33. q. i. Qd̄ aūt. dr̄ d̄ sep̄atis pp frigiditatē. φ si frigido reddat potētia coeūdi ad p̄m ꝯiugiū coget reuerti. g̊ sil'r dʒ dici de pp maleficiū sep̄atis. Rñº φ tales sūt ad p̄m mr̄im reuocādi. q: s̄nia diuortij sup̄ eos lata fuit p errorē. q: īpedimētū qd̄ fuit iudicatū ppetuū s̄ʒ p̄sūptiōeʒ. nō fuit ppetuū s̄ʒ v̄itatē. ⁊ tale impediētū ñ dirimit mr̄im nisi s̄ʒ rei v̄itatē tale īpedimētū sit ppetuū. Ad p̄m i oppm dō φ illud decretū fuit Guari Remeñ. archiep̄i qd̄ i cāu p̄dcō tenet. vñ dic̄ glo. ibidē. hic poti⁹ dicēdus ē ignar⁹ φ Guar⁹. ⁊ magr̄ h⁹ di. c. 2. dic̄ φ illud magis itellīm est ex rigore q̄ ex canonica equitate. Ad 2m dō φ

mr̄imonia q̄ scđo ꝯxerūt nō fuerūt legitia ƀz iudici
uz dei. q̄uis legitia fuerit ƀz iudiciū ecclie. tñ i ill̄
ꝯiugijs carnalē copulā exercēdo excusanẗ a pccō pp
inuicibilē ignorātiā. sz postq̄ sciūt maleficiū cessas
se si carnalr̄ copulāẗ cū illis cū qb^{9} secūdo ꝯxerūt a
mortali pccō nō excusanẗ. Ad 3^{m} dō ꝙ maior est
falsa. qr sepatio fuit fcā p errorē inq̄tū extiabatur
maleficiū ꝑpetuū qđ perpetuū nō erat. vñ p^{9} ꝯctū
mr̄im^{m} semp mãserūt ƀz iudiciū dei veri ꝯiuges
vñ vir suscipiēdo ordinē sacꝝ vxori p̄iudicare nō
potuit. suscipiēdo. tñ nō peccauit. qr p ignorātiam
iuincibilē seu ꝓbabilē fuit excusat^{9}. Sz vtꝝ susci-
piēdo illū ordinē sacrū sibi p̄iudicauerit. quo ad h̄
vt sibi nō liceat ab vxore debitū exigere dubiū est.
vr̄. n. aliqb^{9} ꝙ sibi exigere ñ liceat. q̄uis reddeẗ te
neaẗ. qr votū qđ sacro ordini ē ānexū tenuit q̄tum
ad illud qđ erat i ptāte viri. q̄uis nō quo ad illud
qđ erat in ptāte mulieris. i ptāte aūt viri ē exigere
sz q̄tū ad reddēdū debitū corp^{9} viri erat i mlieris
ptāte. Alij dñt ꝙ ille suscipiēdo ordinē sacrū nec
mulieri nec sibi p̄iudicat quo ad h̄ qn liceat sibi pe
tenti reddeẗ debitū ⁊ exigere. qr ignorātia iuicibil̄
seu ꝓbabil̄ eū ab vtroq̄ p̄iudicio excusauit. nisi. n.
extimasset solutū fuisse viculū mr̄imonij iter ipz ⁊
mulierē sacrū ordinē nō suscepisset vñ nec ad vo-
tū ꝯtinētie se obligare intēdebat. nisi cū hac ꝯditio
ne iplicita. s. si cēt totalr̄ ⁊ ƀz vitatē ab illo ꝯiugio li
berat^{9}. Ad sil̄e aūt qđ adducebaẗ ad ꝓbandū ma
iorē argumēti dñt aliq ꝙ ñ ē sil̄e. qr ille q añ ꝯsuma-
tionē mr̄imonij sacrū ordinē suscepit pōt religionē
intrare ⁊ in ea ꝓfiteri p quā ꝓfessionē soluiẗ ƀm rei
vitatē vinculū mr̄imoniale iter ipm ⁊ mulierē. sed
ille q post susceptionē ordis sacri vxorē carnalr̄ co-
gnouit vere mr̄im^{m} ꝯsumauit. vñ postea nō licet
sibi religionē intraꝛ ꝯ volūtatē vxoris sz qd dices
si ille q añ ꝯsumatiōez mr̄imonij sacrū ordinē susce
pit ñ vult religionē intrare. ⁊ mulier petit a iudice
ipm ꝯpelli ad mr̄imonij ꝯsumatiōez ad h̄ pōt dici
ƀm aliquos ꝙ ille teneẗ religionē itrare. ⁊ ad h̄ dz
p iudicē ꝯpelli ñ ad mr̄imonij ꝯsumatiōez. qr ex q^{o}
sibi pz via p q uā pōt licite seruare votū ꝯtinētie.
qr ānexū ē ordini sacro teneẗ illū eligeꝛ. qlibz. n. vo
uēs teneẗ facere illud qđ pōt ad h̄ vt votuz seruet
qđ fecit. Alijs aūt vr̄ ꝙ si ille suscipiēdo ordinem
sacrū credebat p h̄ mr̄im^{m} inẗ ipm ⁊ mulierē posse
solui eo ꝙ erat ignar^{9} iuris nō teneẗ religionē itraꝛ
sz dz ꝯpelli ad mr̄imonij ꝯsumationez nisi mulier
velit ꝯtinere. cū. n. lōge forti^{9} sit votū ꝓfessiōis in
religiōe ⁊ arcti^{9} q̄ votū ꝯtinētie tm̄. durū videreẗ
dr̄e ꝙ ad h̄ tenereẗ. cū ad h̄ nūq̄ se itēderit obligaꝛ
nec explicite nec iplicite. illi tñ nō licebit debitum
ab vxore exigere. qr exigere ñ est i sua potestate.

Articulus quartus

c Onsequēter q̄riẗ de 4° p̄ncipa
li. ⁊ circa h̄ q̄rūtur
duo. P^{o} vtrū furia ipediat mr̄imo-
niū. 2° vtꝝ icest^{9} cū ꝯsāguinea vxoris

p Rimo oñdo ꝙ furia nō ipedit ma
trimoniū. qr mr̄im^{m}
nō dirimiẗ nisi pp ipedimētū ꝑpetuū. sz de
furia sciri nō pōt vtꝝ sit ꝑpetua vl̄ nō. g̊ furia ñ diri
mit mr̄im^{m}. Itē dicit magr̄ h^{9} di. c. 3. ⁊ ē. 32. q. 7.
Nec furiosus. Nec furiosus nec furiosa mr̄im^{m} ꝯ-
here pn̄t. sz si ꝯctū fuerit nō sepaꝛeẗ. g̊ q̄uis furia i
pediat ꝯhendū nō tñ dirimit ꝯctū. Contra furia
magis ipedit ꝯsensuz q̄ error. qr magis tollit rōis
vsuz. sz error ꝑsone ⁊ ꝯditiōis seruitutis ipediunt
mr̄im^{m} ꝯhendū ⁊ dirimūt ꝯctū. g̊ furia multo for-
tius. Rñ^{o} ꝙ aut furia seqẗ mr̄im^{m} siue ratuz siue
ꝯsumatū. ⁊ tale mr̄im^{m} nō dirimit. 32. q. 8. Illi qui
mr̄im^{m}. ⁊ illud decretū recitat magr̄ h^{9} di. c. 3. aut
añcedit mr̄im^{m}. ⁊ tūc furiosus aut nō hz lucida in-
terualla. aut hz. si nō. nullū ē mr̄im^{m} cū eo ꝯctū. qa
ꝯsentire nō pōt. ⁊ mr̄im^{m} ꝯhi nō pōt sine mutuo cō
sensu libere volūtatis. si hz lucida iterualla. aut cō
trahit illo tꝑe quo nō hz lucidū interuallū. ⁊ tūc dō
idē ꝙ p̄us. aut ꝯhit i tꝑe quo hz lucidū iterualuz. ⁊
tūc mr̄im^{m} tenet. qr in illo interuallo ꝯsentire pōt.
Ad p^{m} i opp^{m} dō ꝙ aliud ē đ ipedimēto qđ oppōi
tur actui mr̄imoniali. ⁊ de illo qđ oppon itur cause
ei^{9} efficiēti. p^{m}. n. mr̄im^{m} nō dirimit nisi sit ꝑpetu
uz. 2^{m} aūt ꝯctū mr̄im^{m} reddit nulluz si assit illo tꝑe
quo ꝯhiẗ mr̄im^{m}. qr res nō pōt in esse ꝓdiꝛ. nisi p
suā cām efficiētē. Ad 2^{m} dō ꝙ illud qđ dr̄ si ꝯctuz
fuerit nō sepētur. sic dz exponi. si ꝯctū fuerit añ fu-
riā ñ sepenẗ propter furiam sequentem.

f Ecundo q̄riẗ vtꝝ icestus cū ꝯsangui
nea vxoris ipediat mr̄imo
niū. Et vr̄ ꝙ nō. qr mai^{9} pccm̄ ē cognosceꝛ
ꝯsanguineā ꝓp̄az q̄ vxoris ceteris ꝑib^{9}. sz icestus
cū ꝯsanguiea ꝓp̄a nō ipedit mr̄im^{m}. g̊ nec icest^{9}. cū
ꝯsanguiea vxoris. Itē icest^{9} ñ pōiẗ iter. 12. ipedimē
ta mr̄imonij. Cōtra. 34. q. 2. i lectū. dr̄ de quadaz
q̄ se supposuit marito sue sororis quā ille cognouit
credēs eē vxorē suā ꝯueniētē ꝙ i eternū ꝯiugio pri
ueẗ. Itē. 32. q. 7. Quedā ꝯ frē. Quedā ꝯ frē sui vi-
ri dormiuit decretū ē vt adulteri nunq̄ ꝯiugio co
puleẗ. Rñ^{o} ꝙ icestū cū ꝯsanguiea vxoris ipedire
mr̄im^{m} duplr̄ pōt itelli. s. aut de mr̄im^{o} iā ꝯcto aut
de ꝯhēdo p^{9} mortē vxoris. P^{o} mō dico ꝙ icestus
p̄dcūs ñ soluit viculū mr̄imonij. tñ icestuosus amit
tit ius petēdi debitū ab vxore attinēte illi cū q ice
stū ꝯmisit. ex đ eo q cognouit ꝯsanguineam vxoris
sue. c. i. ēt ab vxore nō attinēte illi ꝯ q̄ ꝯmisit icestū
eo. ti. c. Trāsmisse. teneẗ tñ reddeꝛ debituz vxori
petēti. vt hr̄ eo. c. p^{9} mortē tñ vxoris ñ lz sibi aliud
mr̄im^{m} ꝯhere. vt hr̄ eo. ti. c. i. ⁊ c. Trāsmisse. qđ ē
itellig^{m} nisi cū quo fuit dispēsatū. dispēsareẗ tñ cuz
eis si eēnt iuuenes. eo. ti. c. i. i glo. ⁊ ar^{m} ad h̄. 33. q.
2. In adolescētia. si tñ absq̄ dispēsatiōe ꝯxerit tene
bit mr̄im^{m} qr ñ ē ꝓhibitio cū statuto irritāte si fcm̄
fuerit ꝯriū. tñ ab illa vxore nō licebit sibi debitum
peteꝛ. tenebiẗ tñ reddeꝛ. ⁊ h̄ ꝓbaẗ p illud qđ dr̄ eo.
ti. Trāsmisse. 2° mō. s. de mr̄im^{o} ꝯhēdo. dico ꝙ ma
trim^{m} postea ꝯctū nullū ē ⁊ adulteriū ꝯmittiẗ. ⁊ ice
stus rōe affinitatis. vñ sepādi sūt iudicio ecclie. et
mulier potest nubere. vir autem quantū est de ri-
gore iuris nubere non potest. Ad p^{m} in oppositū
dicendum ꝙ quāuis maius peccatum sit cognosce
re consanguineam propriam q̄ vxoris. non tamē
tantum iniuriatur vxori maritus per primū ince-
stum sicut per secundum. nec propter primum ice
stum contrahit affinitatem cum vxore. sed contra
hit eam propter incestum secundum. ⁊ ideo non
sic priuatur iure petendi debitum ab vxore cogno
scendo consanguineam propriā. sicut cognoscendo
cōsanguineā vxoris. Ad 2^{m} dō ꝙ h̄ ipedimētū nō

nūeraꝛ iter alia. qꝛ nō dirimit vinculū mr̄imonij iā ꝯtū. nec facit ꝑsonas totalr̄ illegitīas ad aliud mr̄im^m ꝯhendū. pōt tñ dici ꝙ aliquo mō r̄ducitur ad ipedimētū affitatis. ⁊ furia ad ipedimētū erroris

c **Irca** lr̄aꝫ Ut ꝑmaneāt. ſ. ſic frater ⁊ ſoror. ⁊ nubere ñ pñt. ſ. cū effectu carnal' copl'e. de qbus ſcriptū ē. ſ. i legibuſ hūanis. maneāt vterqꝫ inupti. ſ. qñ nō tm̄° ē frigiditas ex ꝑte viri. ſꝫ ēt tāta artatio ex ꝑte mulieris ꝙ nulli viro eēt apta. Moliꝛ. moliri ē cū difficultate conari. ⁊ dī a mole. Tūc hi q iurauerāt ꝑiurij rei crīe teneāꝛ. h̄ intellr̄ de viro ⁊ muliere ñ de ꝓpīqs q nō iurauerūt niſi de credulitate In veritate viri cōſiſtat. ſ. niſi mulier ꝑ aſpectū corꝑis ſui ꝓbare voluerit viꝝ eſſe mētitū. Recōciliari neqbūt. expone ſic ſtatiꝫ exponit magr̄ i lr̄a vbi dicit ꝙ h̄ nō ē tenēdū vt dictū ē i qōnibꝰ. Neutruꝫ ex ipīs. hēat. ſ. q̄ꝫ^m ad eius exigendi carnale debitū ſi inceſtꝰ ſecutꝰ ē mr̄imoniū cū altera. Si aūt āceſſit cū nulla pōt ꝯheꝛ mr̄imoniale vinculū. loqꝛ. n. de illo q dormiuit cū duabꝰ ſororibꝰ. nec lꝫ ꝓpe vxori reddeꝛ debitū h̄ ñ teneꝛ niſi vir iceſtū ꝯmiſerit de cōſenſu vxoris. nubat in dn̄o. ſ. pꝰ mortē mariti. vt magr̄ q̄ſi ſtatiꝫ pꝰ exponit in lr̄a. i adulterio. ſ. inceſtuoſo. vt exponit glo. ſuꝑ illud decretū. Nā ꝙ alij adulterij ꝯheꝛ pñt hēs. 31. q. i. c. 2. Quicūqꝫ excepta fornicationis cā. ꝙ pꝰ ꝯſumationē mr̄imonij nō fit ſeꝑatio. niſi ſit i alterꝰ penā. ꝯiūx aūt ꝑiurari nō dꝫ niſi ꝓ ſua cl'pa ⁊ iō q̄ꝫuis maritꝰ magis eēt grauatꝰ ſi vxor ſua fieret leproſa et feda. tñ nō ſic ſeꝑari poſſꝫ ab ea q̄ꝫtuꝫ ad thoꝝ ꝑꝑ illā feditatē. ſicuti ꝑꝑ illā fornicationē.

Di. xxxv.

b **Oc etiam** notādū ē. ⁊c. Supiꝰ determiauit magr̄ ꝑncipalr̄ de ipedimētis āceḋētibꝰ mr̄imoniū ꝯhendū. Hic determiat de ipedimētis ſuꝑuenietibꝰ pꝰ mr̄imoniū iā ꝯtū. ⁊ diuidiꝛ iu ꝑtes tres. P° oñdit ꝙ ꝑꝑ adulteriū lꝫ vnū cōiugē alterū dimittere. 2° iqrit an liceat dimittenti cū alio vel alia mr̄imonia ꝯhere ibi. Si quis aūt. 3°. an adulter cū adultera poſſint poſt mortē mariti mr̄i^m ꝯhere ibi. Solet ēt q̄ri. P^a in duas P° oñdit ꝙ ꝑꝑ adulteriū pōt vnꝰ ꝯiūx aliuꝫ dittere. 2° oñdit ꝙ ille q dimittit dꝫ ab adulterio liber eē ibi. Si v̇o queriꝛ. Illa, q̄ ibi incipit. Siqs. diuidiꝛ i duas. P° oñdit ꝙ dimittēs dꝫ cōtinere vl' dimiſſā ſibi reconciliare. 2° adducit auctoritates q̄ ſonare videnꝛ ꝙ dimittēti nō lꝫ dimiſſaꝫ ſibi recōciliare ibi. Dicit tñ. Et iſta i duas. P° p̄dcāſ auctoritates adducit. 2° eas expōit ibi. Sꝫ h̄ oīa.

Articulus primus.

c **Irca hanc** di. q̄rendū ē ꝑncipalr̄ de tribꝰ. P° de ꝯiugū ſeꝑatiōe ꝑꝑ adulteriū. 2° de qbuſdaꝫ cāibus circa illā materiā. 3° de ñ ꝯiunctoꝝ ꝯiūctiōe pꝰ adulteriū. Circa p^m q̄runtur. 5. P° vtꝝ liceat viro vxorē ꝑꝑ eiꝰ adulteriū dimittere. 2° vtꝝ teneaꝛ h̄ facere. 3° vtrū poſſit eam dimittere ſine iudicio eccl'ie. 4° vtꝝ vir ⁊ vxor ſint q̄ꝫtū ad h̄ eq̄lis ꝯditiōis. 5° vtꝝ grauiꝰ pccm̄ ſit violare alienū thoꝝ q̄ꝫ cognoſcere monialem benedictam.

p **Rimo oñ** do ꝙ lꝫ viro vxorē ꝑꝑ eiꝰ adulteriū dimittere. qñ to cā ē fortior tāto ad eā efficaciꝰ ſequiꝛ effectus. Sꝫ fortiꝰ ē adulteriū qñ eſt i vtroqꝫ ꝯiuge q̄ꝫ qñ eſt in altero tm̄. ſꝫ ſi ē i vtroqꝫ ñ ꝑꝑ h̄ pōt vnꝰ aliū dimittere. ſicut dīc Augꝰ. p° li. de ſermōe dn̄i i mōte vltra mediū. ⁊ recitat magr̄ hꝰ di. c. 2. g̊ mlt'o minus pōt vnꝰ ꝯiūx aliū dimittere ꝑꝑ eiꝰ adulteriū tm̄. Itē magis ē ꝯ bonū mr̄imonij pccm̄ cōtra naturā q̄ꝫ adulteriū. ſꝫ nō iuenimꝰ ꝙ ꝑꝑ pccm̄ ꝯ naturā vnꝰ ꝯiūx poſſit alterū dimittere. g̊ mlt'o minus ꝑꝑ adulteriū. Cōt^a Math. 5. Qui dimiſerit vxoreꝫ ſuā excepta cā fornicatōis facit eā mechari exceptio fornicatiōis oñdit eā ꝑꝑ fornicationē poſſe ditti. Rn̄° ꝙ ſeꝑari virū ab vxore duplr̄ pōt intelligi. aut q̄ꝫ^m ad vinculū. aut q̄ꝫtū ad cohitationē ⁊ thoꝝ. P° mō nō pōt vir ſeꝑari ab vxore ꝑꝑ adulteriū. ſꝫ 2° mō in penā mulieris q̄ fidē fregit. ⁊ in fauorē viri q fidē ſeruauit. excipiūꝛ tñ. 7. caſus in qbꝰ ñ lꝫ viꝝ vxorē dimittere ꝑꝑ adulteriū. Unus ē ſi ipē fuerit fornicatꝰ. 32. q. 6. c. i. cuiꝰ rō ē. qꝛ vt dī ibidē ñ vꝛ ꝙ pari crimīe ifectꝰ aliū de eodē punire poſſit. ſupple accuſando. Scōs ſi vxor vi oppr̄ſſa fuerit. vt. s̄. e. q. 5. Ita ne. cꝰ rō ē qꝛ vt dī. 34. q. i. c. i. nullo mō ad opprobriū male volūtatis trahatur qd̄ ꝯditio nccitatis extorſit. Tertius ſi credebat maritū mortuū. 34. q. 2. Cū ꝑ bellicā. qꝛ tal' ꝑ ignorātiā ꝓbabilē excuſaꝛ. Quartꝰ ſi alꝛ ſub ſpē mariti cognouit eā. 34. q. 2. In lectū. h̄ ēt ꝑ ignorātiā excuſaꝛ. Quītꝰ ſi maritꝰ tradidit eā adulterādā p̄ſertiꝫ iuitā. ex̄ de eo q cognouit ꝯſanguineā vxoriſ ſue Diſcretionē. qꝛ i illo cāu illud adulteriū magis imputaꝛ viro q̄ꝫ mulieri. Sextꝰ ſi maritꝰ pꝰ adulteriū cognouit eā ⁊ tolerauit. ar^m. s̄. 32. q. 5. Si quis vxorē. cuiꝰ rō ē. qꝛ crimē ꝑ recōciliatiōeꝫ diſſuꝫ ampliꝰ obijci nō dꝫ niſi recidiuū ſeq̄ꝛ. Septimꝰ eſt ſi mr̄imonio i ifidelitate vtriꝰqꝫ ꝯcto vir dedit vxori libellū repudij ⁊ vxor alteri nupſerit. tūc enim ſi vterqꝫ ꝯuertaꝛ ad fidē vir teneꝛ eā recipe. ex̄ de diuortijs. Gaudemꝰ. cuiꝰ rō ē. qꝛ cū ḋdit ſibi libellū repudij qd̄ faceꝛ illicitū ē ꝫꝫ iudiciū dei iterp̄tatiue tradidit eā adulterādā. Aliq addūt caſuꝫ octauū . ſ. ſi vir abſtinēdo ꝯ volūtatē vxoris ei occaſioneꝫ adulterādi dedit. 27. q. 2. Si tu. vbi dī. Si tu abſtinēs ſine volūtate vxoris tribuis ei licētiā fornicādi. i. occaſiōeꝫ ꝫꝫ glo. ⁊ pccm̄ illiꝰ tue. iputabiꝛ abſtinētie. Alij tñ dn̄t ꝙ ñ ꝑꝑ h̄ excuſareꝛ adulterāſ mulier. qn vir poſſet eā ꝑ illud adulteriū ditteꝛ ꝫm ꝙ dīc glo. ibidē. Ad p^m i opp^m dō ꝙ adulťiū i vtroqꝫ ꝯiuge ñ ē fortior cā diuortij q̄ꝫ in alťo tm̄ ſic pꝫ ꝑ rōeꝫ dcāꝫ i qōe. q̄ꝫuis pluſ ſit ḋ pccō qñ ē i vtroqꝫ q̄ꝫ i alťo tm̄. Ad 2^m dō ꝙ ēt ꝑꝑ pccm̄ ꝯ nāꝫ poſſꝫ ꝓcedi ad diuortiū. ſꝫ ñ fit ita mētio de ipō. tū qꝛ ē paſſio inoiabil'. tū qꝛ rariꝰ accidit. tū qꝛ non ita cauſat incertitudiem prolis.

s **Ecundo** q̄riꝛ vtꝝ vir teneaꝛ vxorē ditteꝛ ꝑꝑ adlťiū. ⁊ vī ꝙ ſic. decre. di. 83. Cōſētire. Cōſētiꝛ vī errāti q ad reſecāda q̄ corrigi debēt ñ occurrit. Sꝫ diſſio vxoriſ ꝑꝑ adulťiū ē ad corrigēdā adulterā. g̊ ſi vir eā ñ dittit ſibi ꝯſētit. qd̄ illicitū ē. Itē Chriſoꝰ ſr̄ Math. dīc ⁊ recitat mgr̄ hꝰ di. c. 4. ⁊ ē. 32. q. i. Sīc crudeꝛ. Sicut crudelis ⁊ iniquꝰ ē q caſtā dit tit. ſic fatuꝰ ⁊ iiuſtus ē q retiēt meretricē. Cōtra Math. 19. dī ꝙ ſi

peccauerit i te frr tu⁹ dimitte ei septuagesies septi-
es. cũ g mlier adulterãdo peccet in vir̃ suũ nõ te-
net eã ditter. sꝫ magis dꝫ sibi pcere quotiẽcũqꝫ pec
cauerit. Rñ° ditter vxorẽ pp adulteriũ ordiat ad
correctionẽ adulter. aut g mlier q̃ adulterata ẽ cor-
recta ẽ. aut parata se corriger. aut pbabilr p̃sũit in
corrigibil. si correcta ẽ ñ tenet dimitter eã. qꝛ nõ ẽ
nccĩa pena corrigẽs vbi correctio iaꝫ p̃cessit. silr si
parata ẽ se corrigere vt iustũ ẽ ñ tenet ditter eã. qꝛ
ñ ẽ nccĩuꝫ appõere penã grauiorẽ ad corrigendũ d
lictũ qd mitiori mõ põt expiari. si aũt pbabilr p̃su
mit icorrigibil. tũc credo q eã ditter teneat. ne suo
crimini videat ꝯsentir. dũ correctiõeꝫ debitã non
appõit. tũc aũt p̃sũit icorrigibil qñ ptiaci aio se cor-
riger renuit. aut qñ correctiõeꝫ pmittẽs ex ꝯsuetu-
die relabit. vñ dic magr h⁹ di. c. 5. Vir dꝫ recip er
peccatricẽ q̃ pniãꝫ egit. sꝫ ñ sepe. i. ñ nimis freqnter
.s. ultra illud qd sapiẽs determiaret eã eẽ rcipiẽdã
Ad p^m i opp^m dd q pcedit de illa q̃ se corriger ñ
vult. iã. n. corret⁹ pena corrigẽte ñ idiget. Ad 2^m
dd q illa auctoritas ꝛ alie q̃s allat magr ad illã ptẽ
h⁹ di. c. 4. itelligẽde sunt de illa q̃ pbabilr p̃sumit
icorrigibil. Ad ar^m ad pteꝫ aliaꝫ dd q vxor adul
terãs ñ tm̃ peccat i vir̃. sꝫ ẽt in se ipaꝫ ꝛ in deũ. ꝛ iõ
vir nõ põt totalr penã dimitter nisi seq̃t emẽdatõ.

t Ertio q̃rit vtr̃ possit eã dimitter sine iudi
cio ecclie. ꝛ vĩ q sic. Math. p° dĩ
q Joseph. cũ eẽt vir iustus noluit ppalare cõ
iugẽ suã. sꝫ voluit occulte ditter eã. qꝛ eã ipgnatam
videbat. g ñ ẽ ꝯ iustitiã ditter vxorẽ absqꝫ iudicio
ecclie. Itẽ. 2. q. 8. Qui crim. Qui crim obijcit scri
bat se pbatur̃. q crim nõ pbauerit qd obiecit pe-
nã quã itulit ipe patiat. g si vir accusat vxorẽ suã d
adulterio siue pbet siue ñ. hꝫ itẽtũ suũ. qꝛ si pbꝫ se-
pabit ab ea. ꝛ si nõ pbꝫ ipa sepabit ab eo. g tal cau-
sa ñ ẽ in iudiciũ deducẽda. Itẽ si vir p⁹ fornicatio
nẽ vxoris sibi debitũ reddat. sibi ipi p̃iudicat. ita
vt pp illã fornicationẽ ñ possit dittere vxorẽ. g ne-
gatio debiti q̃ ẽ sepa° q̃ꝫ^m ad thor̃ põt p̃ceder eccle
iudiciũ. Cõtra. 2. q. i. Mlti. Null⁹ dꝫ eẽ sil accusa
tor ꝛ iudex. sꝫ si vir ppo arbitrio possꝫ ditter vxo-
rẽ. adulterã idẽ eẽt accusator ꝛ iudex. g ñ põt ditter
eã ppo arbitrio. sꝫ ecclie iudicio. Rñ° q vir̃ dit-
tere vxorẽ pp adulteriũ intelli põt duplr. aut q̃ꝫtuꝫ
ad thor̃ tm̃. aut q̃ꝫtũ ad thor̃ ꝛ cohitationẽ sil. P°
mõ põt vir ditter vxorẽ ppo arbitrio statiꝫ cũ scit
ipaꝫ adulterasse. nec debitũ tenet redder exigenti
nisi p ecclĩaꝫ ꝯpulsus. sꝫ sic reddẽdo ñ p̃iudicaret si
bi qn possit ager ad diuortiũ. maxie si ptestationeꝫ
p̃mittit. q ad illã copulã accedit ñ vt velit cedere
iuri suo. sꝫ tm̃ ne sit iobediẽs ecclie tñ vĩ aliqb⁹ q
exq° pponit ꝯ vxorẽ crim quo vult ager ad diuor-
tiũ. q ecc^a ñ dꝫ sibi p̃cipe. vt carnalr copulet cũ ea
quousqꝫ cognouerit de cã ꝛ diffinierit. si ãt loq̃mur
de sepatõe mõ 2°. tũc distiguo. qꝛ aut iter vir̃ ꝛ mu
lirẽ ẽ mrim^m clãdestinũ tm̃. aut ꝯctũ i facie ecclie.
vl saltẽ corã testib⁹. p° mõ p̃t ditter vxorẽ arbitrio
ppo. qꝛ latẽtia ñ dꝫ deduci ad iudiciũ ecclie. nisi in
foro pnie. 2°. mõ ñ lꝫ sibi eã ditter sine iudicõ ecclie
ꝛ si alr dittat dꝫ ꝯpelli ad hitãdũ. nisi vir icõtinẽti
possꝫ adulteriũ ꝯ vxorẽ pbare. cum. n. dñs ꝯcessit
vxorẽ pp fornicationeꝫ posse ditti ius pmulgauit
sꝫ ꝯ snia dꝫ i iudicio ferri. ꝛ qꝛ snia ẽ applicatio iu-
ris ad pticulare fcm̃. iõ ñ bñ dñt dicẽtes q sine iudi
cio ecclie possit vxor ditti. eo q dñs eã posse ditti
sniauit. Ad p^m i opp^m dd q Joseph nolebat vir-
ginẽ ditter tãqꝫ suspectã de fornicatiõe. sꝫ qꝛ tiebat
cũ ea mãere ob reuerẽtiã scitatis ei⁹. ꝛ p̃terea tunc
ex accusatiõe adulterij pcedebat. ñ tm̃ ad diuortiũ
sꝫ ad lapidationẽ adulter. nũc aũt ñ ẽ sic. Joseph ãt
si opiat⁹ fuisset ipaꝫ adulterasse q̃ꝫuis ab ea separi
voluissꝫ noluissꝫ. tñ eã lapidari. Ad 2^m dd q si vir
accusat vxorẽ de fornicatiõe corã iudice spũali agẽ
do ad sepationẽ tm̃. ñ dꝫ fieri iscriptõ siue obligatõ
ad legẽ taliõis. qꝛ sic vir siue pbet siue ñ. cõseq̃ret
suũ itentũ. vt arguebat. si aũt accusat eã corã iudi-
ce seculari ad punitionẽ crimis dꝫ p̃ceder iscriptõ
p quã ad legẽ taliõis se obliget si i pbatiõe deficiat
Ad 3^m. solutum est ex dictis in q̃one.

q Uarto q̃rit vtr̃ vir ꝛ vxor sint q̃ꝫtum
ad sepationẽ pp adulteriũ eq̃l
ꝯditiõis. Et vĩ q nõ. qꝛ illi nõ sunt eq̃lis cõ
ditiõis quor̃ vn⁹ liberi⁹ accusat aliũ q̃ꝫ ex°. Sꝫ sic
dic magr h⁹ di. c. i. ꝛ ẽ. 32. q. 5. Christiana. Viros su-
os d adulterio mulieres ñ facile accusant. viri aũt
liberi⁹ vxores suas adulteras apud sacerdotes de
ferre ꝯsueuerũt. Itẽ i lege veteri ñ sic erat licituꝫ
mulieri repudiare vir̃ sic ex°. Auic. ẽt. 4. meth. di
cit q ñ dꝫ eẽ eq̃lis ptãs i muliere discedẽdi a viro
sicut ex°. cũ g sepatio pp adulteriũ sit q̃si quoddaꝫ
repudiũ. vir ꝛ mulier ñ debet eẽ quo ad h eq̃lis cõ-
dictiõis. Itẽ supior ꝛ iferior nõ sunt eq̃lis ꝯditõis
i mutua correctiõe. sꝫ vir ẽ supior muliere. qꝛ sicut
dĩ. i. cor. ii°. Vir ẽ caput mulieris. cũ g sepatõ ordi
net ad correctiõeꝫ delinq̃ntis vir ꝛ mulier quo ad
h nõ sunt eq̃lis ꝯditiõis. Cõtra magr h⁹ di. c. i. ꝛ ẽ
32. q. 5. Precepit. apud nos qd nõ lꝫ feminis nõ lꝫ
viris. ꝛ eadẽ fuit⁹ pari ꝯditiõe cẽset. Itẽ eadẽ. q.
Christiana. ꝛ recitat magr h⁹ di. c. i. Christiana re
ligio adultiũ i vtroqꝫ sexu pari rõe ꝯdẽnat. Rñ°
q i sepatiõe duo ꝯsiderãt. s. ipa dissio ꝯiugis. ꝛ accu
satio q̃ ẽ via ad hãc dissionẽ. q̃ꝫtũ ad p^m vir ꝛ muli
er iudicãt ad paria. qꝛ sicut vir põt dittere vxoreꝫ
pp adulteriũ. ita ex°. q̃ꝫuis ad h iudicẽt ex iequali
cã. nec ẽ h ꝯ iustitiã. qꝛ mior d ill cãis sufficit ad illũ
effectũ sic videm⁹ q duo latrões quor̃ vn⁹ plus fu
rat⁹ ẽ q̃ꝫ ali⁹ iudicãt ad suspẽdiũ. ꝛ ita ad eq̃lẽ penã
ex iequali cã. qꝛ ille q min⁹ furat⁹ fuit meruit hanc
penã. Quãtũ ad 2^m vir ꝛ mulier nõ sũt eq̃lis ꝯdi-
tiõis. fauorabili⁹. n. recipit actõ viri ꝯ muliereꝫ q̃ꝫ
ex°. tũ qꝛ vir ẽ caput mulieris. tũ qꝛ mulier adulte
rãs magis ꝯfũdit vir̃ q̃ꝫ vir adulterãs mulierẽ. tũ
qꝛ adulteriũ mulieris magis ledit mrim^m. qꝛ cau-
sat icertitudinẽ plis. ꝛ iõ q̃ꝫuis fornicatio simplex
grauior sit in viro q̃ꝫ i muliere eo q i eo magis vi-
get vsus rõis quo efficaci⁹ frenari põt ꝯcupiscẽtia
tñ oib⁹ pẽsatis adulteriũ graui⁹ ẽ i muliere q̃ꝫ viro
pp rões iã dictas. i q̃ꝫtũ tñ vir ẽ rector mulieris ag
grauat sꝫ qd adulteriũ i viro plus q̃ꝫ i muliere. tñ
nõ tm̃ põderat q̃ꝫtũ põderauit maior lesio mrimo-
nij ꝛ maior confusio viri per aduelterium mulie-
ris. Ad primum ꝛ tertium dicendũ q procedunt
de inequalitate conditionis quantum ad accusatõ
nẽ. Ad secundũ dicenduꝫ q non est simile de re-
pudio. de repudio in lege veteri. ꝛ de diuortio in
lege noua propter fornicationem. quia repudiũ p-
mittebatur ad vitandũ homicidiũ de quo nõ erat
tm̃ piculum ex parte mulieris sicut ex parte viri.

Auctoritates ad ptē aliā nō plus ꝯcludunt nisi ꝙ qlibꝫ ꝯiugū pōt alterū dimittere ꝓpter adulteriū.

q Vinto queritur vtrū grauius peccm̄ sit violare alienū thoꝝ ꝙ̄ cognoscere moniale bn̄dictā. Rn̄deo ꝙ nō. imo cognoscere mōialeꝫ bn̄dictā maiꝰ peccm̄ est. vn̄ Augꝰ i li. de scā viduitate lōge an̄ mediuꝫ. Plāe n̄ dubitaueri dīe lapsaꝫ aiaꝫ a castitate sācti ore q̄ vouet deo adulteris esse peioreꝫ. cuiꝰ rō est. qꝛ in cognoscendo monialeꝫ bn̄dcāꝫ fit ꝑiudicium ⁊ iniustitia collegio ⁊ violat castitas firmata voto quo erat spōsa dei ⁊ defloraꝫ virgo. qꝛ sole vgines debent bn̄dici. ⁊ dehonoraꝫ bn̄dicᵒ. In violatiōe vo alieni thori verū est ꝙ fit ꝑiudiciū ⁊ iiustitia viro. cū ḡ fornicaᵒ vtrobiqꝫ sit cōis. ⁊ iiuria q̄ fit marito i violatiōe thori sui. nō tm̄ pōderet quātuꝫ alia q̄ dcā sunt in violatiōe bn̄dicte monialis grauius peccm̄ est oibus pensatis ⁊ ceteris ꝑibus monialeꝫ bn̄dictā cognoscere ꝙ̄ alienū thoꝝ violare. ⁊ dico ceteris ꝑibꝰ. qꝛ tm̄ scandalū ⁊ tm̄ dānū rei publice possꝫ ꝓbabilr iminere ex violatiōe thori alieni qd̄ grauis esset tūc alienū thoꝝ violare ꝙ̄ monialem cognoscere bn̄dictā.

Articulus secūdus.

c Onsequēter querit de 2ᵒ ꝑnci pali. ⁊ circa h̄ q̄rūtur qnqꝫ. Pᵒ vtrū vxor adulterās de licētia viri n̄ tn̄ ab eo coacta possit ab eo q̄ꝫtū ad thoꝝ ⁊ cohitatione ditti. 2ᵒ vtruꝫ vir vxore suā quā nōdū cognouit tradēs adulterādam cōsanguineo ꝓꝑo iuitā possit postea ꝯ illiꝰ volūtatē religiōeꝫ ingredi. 3ᵒ vtrū possit postea ab ea debitū petere. 4ᵒ q̄rit vtrū possit vxor ab eo debitum petere si fuerit tradita adulterāda cuꝫ ꝯsanguineo mariti. 5ᵒ vtrū ꝯcubitꝰ soluti cū ꝯiugata a marito nōdū cognita sit adulterium.

a D Primuꝫ. Rn̄ᵒ ꝙ vxor adulterās de licentia mariti si ab eo n̄ cōpellitur nec ꝑ metū. nec alio mō ꝑꝑ tale adulteriū pōt q̄ꝫtū ad thoꝝ ⁊ cohitatione a viro ꝑ iudiciū ecclie dimitti. arm ad h̄. ex de eo q cognouit cōsanguineā vxoris sue. Discretionē. vbi dī ꝙ vir vxori adulteriū nō pōt obijcere q eā adulterādā tradidit. ꝑsertiꝫ inuitā. ꝑ h̄. n. ꝙ dicit. Presertiꝫ iuitaꝫ. vī dare intelligi ꝙ si ad h̄ nō fuisset tradita inuita. ꝙ vir illud adulteriū sibi obijcere possꝫ. qꝛ sic dī in glo. ibidē in casibus. ꝙ sine pccō mortali cōmitti n̄ pn̄t mandatū nō obligat. vn̄ sicut dicit illa eadem glo. ꝑ h̄ qd̄ on̄dit. ꝑsertiꝫ inuitā: vī rn̄dere tacite qd̄ ni. ⁊ ꝑꝫ eādē glo. accipit ibidē ꝑsertiꝫ. ꝓ tantum.

a D Secunduꝫ dō ꝙ ꝓm aliquos ꝙ talis posset religionē intrare ꝯtra volūtateꝫ vxoris. qꝛ nōdū sunt effecti vna caro. Alij aūt qbus ꝯsētio magis aspiciētes ad iuris nālis eqtatē. ⁊ ad viri iniqtatē. ⁊ ad vxoris ꝯfusionē quā passa ē inuita. ⁊ ꝯsiderātes ꝙ corruptiōis vxoris vir ē ꝑncipalis cā q ip̄am coegit ad illā corruptionē paciendū dn̄t ꝙ ꝑ illā corruptionē acquisiuit vxor tantā ꝑtāteꝫ i corpꝰ viri. vt ꝯ eiꝰ volūtatē religionē nō possit igredi. vn̄ ex de eo q cognouit ꝯsanguineā vxoris sue. Discretionē. dr̄ de quadaꝫ muliere q̄ nōdū a viro cognita ab eo fuit tradita inuita ꝯsanguineo viri q cū ip̄a iuita ꝯcubuit. ⁊ ꝙ̄ cito fuit reddita libertati fugijt ab eo. ⁊ se priori viro restitui postulauit ꝙ si monita vt ꝯtinentiā s̄uet ad h̄ induci n̄ potuerit. vir ꝑor cogat redire ad ip̄aꝫ ⁊ maritali eam affectione tractare.

a D Tertiuꝫ dō ꝙ nō ē licitū tali ab vxore illa petere debitū ꝑꝑ ꝯctā affinitatē iter ip̄ꝫ ⁊ vxorē suā de sua volūtate ⁊ ꝑ̄cepto ⁊ ip̄o ad h̄ eaꝫ cogēte. vn̄ nō minꝰ vr̄ sibi ꝑiudicare illa affinitas ꝙ̄ si ꝯcubuissꝫ cū cōsanguinea vxoris sue. qꝛ nec h̄ faciendo tm̄ ꝑiudiciū vxori fecisset q̄ꝫtū sibi fecit ip̄aꝫ inuitā ꝓꝑo ꝯsanguineo tradendo adulterandam.

a D Quartum dō ꝙ aut illa mlier fuit a ꝯsanguineo mariti cognita ꝑ coactionē absolutā q̄ ē ꝑ metū cadentē i cōstantē viꝝ. aut ꝑ illaꝫ q̄ est ꝑ metū leuē que nec coactio dici dꝫ. Si ꝑmo mō. nullū fcm̄ ē ꝑiudiciū mulieri ēt si sic fuisset opp̄ssa nō de viri volūtate. qꝛ sicut dī ex de eo q cognouit ꝯsanguineā vxoris sue. Discretionē. Affinitas q̄ post ꝯctū legitie mr̄imᵐ inter viꝝ ⁊ vxorē iniq̄ ꝯhitur. ei nō dꝫ officere que hꝰ iniqtatis ꝑticeps nō extitit. cū suo iure nō debeat sine sua culpa ꝑuari. si aūt nō fuit coacta nisi coactiōe ꝑ metū cadente in ꝯstantē viꝝ mortalr peccauit ꝑmittendo se a ꝯsanguineo sui mariti cognosci ⁊ incestū cōmisit. credo tn̄ ꝙ i detestationē iniqtatis viri q ip̄am ad cōmittēdū adulteriū icestuosuꝫ ꝑ dcm̄ metū coegit mulieri nō ē iterdictū a viro dbitū petere. ⁊ vir petēti tenet reddere. si aūt n̄ fuit iducta nisi ꝑ leuē metū credo ꝙ sibi nō ē licitū debitū petere. ⁊ si petat vir nō tenet reddere. qꝛ pōt ei illud adulteriū obijcere. arm in glo. sup decre. ꝑdictū vbi dī ꝙ si vir occasionē adulterandi dedisset vxori. nihilominus imputaret ei. s. vxori.

a D Quintum dō ꝙ ꝯcubitꝰ soluti cū cōiugata a marito nōdū cognita ē adulteriū. cuiꝰ rō ē. qꝛ q̄ꝫuis nōdū sint effecti vna caro. tn̄ veri ꝯiuges sunt ⁊ inter ip̄os est mr̄imᵐ ratū. vn̄ glo. sup decre. sepe allatam. dicit ꝙ adulteriū cōmittit cū spōsa nōdū a viro cognita

Articulus tertius.

c Onsequenter q̄rit de 3ᵒ. ꝑncipali. ⁊ circa hoc querūt. 5. Pᵒ vtrū post diuortiū coniūx innocens alteri nubere possit. 2ᵒ. vtrū ꝯiuges pꝰ diuortiū possint recōciliari. 3ᵒ vtrū adulter q machinatꝰ ē i morteꝫ viri adultere possit eā ducere in vxorē. 4ᵒ vtrū adulter dās fidem adultere de ꝯhendo cum ip̄a viuēte marito possit ip̄aꝫ post mortē mariti ducere i vxorē. 5ᵒ de quodam sp̄āli casu circa hanc materiam.

p Rimo on̄do ꝙ pꝰ diuortiū ꝯiūx innocēs alteri nubere possit Math. 19. Quicūqꝫ dimiserit vxorē suā nisi ob fornicationē. ⁊ aliaꝫ duxerit mechat. ḡ q eā dimitiit ꝑꝑ fornicationē ducēdo aliā non mechat. Itē mlier nō tenet viro. nec eꝯ nisi ad reddendū debitū ⁊ sil cohitandū. Sꝫ ab vtroqꝫ istoꝝ absoluit ꝯiūx innocēs ꝑ diuortiū. ḡ i nullo remanet alligatꝰ alteri. nō ē ḡ cā q̄re alteri nubere nō possit. Cōtra apl's. i. cor. 7. Hiis q matrimonium iuncti sunt. precipio non ego sed dominus vxorem a viro non discedere. ꝙ si discesserit manere innuptā. Respōdeo ꝙ post diuortium alter coniunx innocens altero ꝯiuge viuente nubere nō pōt alteri. qꝛ nullū ip̄edim̄tū sup̄ueniēs mr̄imonio ꝯsumato pōt

ſoluere mrĩmoniale viculũ inter ꝯiuges ꝙdiu viuũt. vñ apl's. p°. cor. 7. Mulier alligata eſt legi ꝙ to tp̃e vir eiꝰ viuit. ꝯiunx aũt nocens pp̃ eãdeꝫ cãꝫ alij nubere nõ põt. etiã q: nõ ꝯgruit. ſi. n. alij poſſet nubere multis eſſet occaſio adulterãdi vt ſe transferre poſſent ad magis deſiderata ꝯnubia. ex iam dictis pꝫ ꝙ aliqs q nũꝙ ſe intendebat obligare ad ꝑpetuã ꝯtinentiã. põt ꝑ accidens obligari ad ꝯtinẽtiã ꝑ vitã totã alteriꝰ ꝑſone. nec mirũ. q: ſi vxor incurreret aliquã infirmitateꝫ icurabileꝫ q̃ nõ poſſet cõpati carnaleꝫ copulã maritus obligaret̃ ꝑ accñs ad ꝯtinentiã ꝑ totã vitã illiꝰ. Ad p^{m} in opp^{m} dõ ꝙ illa exceptio. niſi ob cãꝫ fornicatiõis. nõ refertur niſi ad dimiſſioneꝫ vxoris. ⁊ iõ arg^{m} ꝓcedebat ex malo intellectu. Ad 2^{m} dõ ꝙ ꝙuis nõ teneat̃ ad reddẽdũ debitũ vel cohitandũ adhuc manet iter eos quoddã vinculũ quo glibet ita obligatur alij vt non poſſit alteri nubere ip̃o viuente.

Secundo q̃rit̃ vtꝝ ꝯiuges poſt diuorcium poſſint reconciliari. Rñ° ꝙ ſicut ꝯiũx inocẽs nõ põt licite retinerẽ vxorẽ adulterã icorrigibilẽ. põt tñ licite retinere correctã vel ſe corrigerẽ paratã. ſic dico ꝙ ſi pꝰ diuortiuꝫ ẽ correcta vl' ſe pata corrigerẽ põt eã licite recõciliare ẜm aplm. i. cor. 7. Qui p̃cipit mulierẽ diſcedentẽ a viro mãere inuptã. aut viro. ſ. recõciliari. ⁊ q: viro poſſe dimittere vxorẽ adulterã itroductũ ẽ in fauorẽ inocẽtis viri ⁊ penã adultere. iõ viro dimittẽdi adulterã vxorẽ ñ fit p̃iudiciũ qn poſſit ip̃aꝫ correctã ad ſe reuocare ifra biẽniuꝫ. ẽt ſi ip̃a noluerit. ex̃ de ꝯuerſiõe ꝯiug. Gaudemꝰ. i glo. Si tñ monitꝰ ip̃aꝫ correetã noluerit recip̃e ifra biẽniũ. ⁊ trãſacto illo biẽnio mlĩer religionẽ itrauerit. vir nõ poterit illã ad ſe reuocare. ar^{m} ad h̃. c. p̃dcõ. nec ẽt ſi añ per biẽniũ votũ caſtitatis emiſerit de licẽtia mariti. inocẽs aũt ſtatiꝫ poſt diuortiũ altero iuito põt religionẽ itrar̃ eo. ti. Cõſtitutꝰ. cꝰ rõ ẽ. q: adultera nullũ hꝫ ius repetẽdi. eũ ⁊ ſic dõ ẽ de muliere innocente que viruꝫ ſuuꝫ dimiſit propter adulterium.

Tertio q̃rit̃ vtꝝ adulter q machiatꝰ eſt in mortẽ viri adultere poſſit eã ducere in vxorẽ. Et vĩ ꝙ ſic. Dauid ꝯmiſit adulteriũ cũ Berſabee vxore Urie. ⁊ poſtea machiatus ẽ i mortẽ Urie. vt hr̃et eã vxorem. quam poſt mortem Urie duxit in vxorem ⁊ fuit legitima eiꝰ uxor. vt habet̃. 2° Regũ. c. ii°. Itẽ machiari i morteꝫ mariti adultere nõ nũerat̃ iter duodeciꝫ ipedimẽta mrĩmonij. q: crimẽ qđ ẽ vnũ de illis ipedim̃tis ẽ occiſio vxoris ꝓp̃e vel ꝓprij mariti. Contrariũ hꝰ hĩ. 3i. q. i. Illud võ. §. Hic ſubaudiẽdus eſt. ⁊ recitat̃ a magr̃o hꝰ di. c. vlt. Rñdeo adulter qui machiatꝰ ẽ in mortẽ. viri adultere non poteſt eam ducere in vxorem ⁊ ſi de facto duxerit ſepandi ſũt cuiꝰ rõ triplex ẽ. vna criminis enormitas. alia qa adulter peccauit i mrĩmoniũ iterficiẽs legitimum vxoris virũ. tertia ne adulteri pp̃ adulteraꝝ amorẽ eẽnt proni ad iterficiendũ maritos eaꝝ. vt eas hr̃ent vxores. vñ ẜm aliquos ſi adulter interficit maritũ adultere nõ ea itentiõe vt hẽat eã vxorẽ. ſꝫ ex alia cã vel occaſiõe. ⁊ poſtea ꝯ̃hat cũ ea nõ eſſet mrĩmoniũ dirimẽdũ. ex̃ de ꝯuerſiõe ifideliũ. laudabilẽ. ⁊ de eo q duxit i mrĩm^{m} quã polluit ꝑ adulteriũ. Sup̃ eo. i glo. vxor ẽt ꝓcurãs maritũ interfici ꝑ ifidelẽ cũ quo adulterata ẽ. q poſt h̃ per eius ſtudiũ ad fidẽ ꝯuertat̃ nõ põt cũ illo ꝯ̃here. ſꝫ ſi ꝯ̃hunt dirimẽdũ ẽ mrĩm^{m}. q: tali dãno tale lucruꝫ eccl'ia ꝯpenſare nõ vult. ex̃ de ꝯuerſiõe ifideliũ. laudabilẽ. Ad p^{m} i opp^{m} dõ. ꝙ ſic dĩ. 3i. q. i. Si qua. §. Sed obijcitur i veteri teſtamẽto mlt'a ꝑmittebãt̃ pp̃ infirmitateꝫ q̃ in euãgelij ꝑfectiõe elliminata ſunt. q̃dã ꝑmittebãtur cã ifirmitatis ⁊ ſacr̃i futuroꝝ. ſic ⁊ Berſabee ꝓmiſſa eſt duci i vxorẽ. Ad 2^{m} dõ. ꝙ h̃ ipedimẽtũ reducit̃ ad ipedimẽtũ criminis.

Quarto querit̃ vtrũ adulter dãs fideꝫ adultere de ꝯ̃hendo cũ ip̃a viuente marito poſſit eã poſt mortẽ mariti ducere in vxorẽ. Rñdeo ꝙ ſi adulter dat fideꝫ adultere de ꝯ̃hẽdo vl' cũ ip̃a ꝯ̃hit ignorãs ꝙ illa maritũ hẽat põt cũ ip̃a ꝯ̃here poſt mortẽ mariti. ſic dico đ muliere ꝯ̃hẽte cũ viro quẽ ignorabat vxoreꝫ hẽre. ex̃ de eo q duxit i mrĩmoniũ quã polluit ꝑ adulteriuꝫ. Ueniẽs. ſi aũt ſciat ip̃am hr̃e maritũ tp̃e quo cõtrahit cũ ea. vel dat ſibi fideꝫ de ꝯ̃hendo poſt eius mortẽ nõ poterit eã ducere in vxorẽ. ⁊ ſi poſt mortẽ mariti eã duxerit de fcõ ſepandi ſunt. 3i. q. i. Relatũ. ⁊ extra eo. ti. vt ſupra. Si qs vxorẽ cuiꝰ rõ eſt ne adulter ⁊ adultera ꝓni eẽnt ad iterficiendũ maritũ adultere. vt poſtea poſſent mrĩmonial'r copulari. ⁊ idẽ intelligas ſi ꝓmiſſio firmata fuerit iuramẽto ſine fidei datiõe. q: quo ad h̃ iterpoſitio fidei ⁊ p̃ſtatio iuramẽti equalẽt. ex̃ de his que vi metuſue cã fiũt. Ad aures. Sꝫ pone ꝙ adulter nudã promiſſionẽ faciat adultere de ꝯ̃hẽdo poſt mortẽ mariti. nũqd mortuo eiꝰ marito tenebit mrĩmoniũ inter eos ſi ꝯ̃hatur? Quidã dñt ꝙ ſic. q: vt dĩ ex̃ đ ſpõſalibus. Cuꝫ apud. Cũ ꝓhibitoriũ ſit edictũ de matrimonio ꝯ̃hendo. qcũqꝫ nõ ꝓhibet̃ ꝑ ꝯſequẽtiã admittit̃. nõ inuenit̃ aũt in iure ꝓhibitũ viruꝫ ꝯ̃here mrĩmoniũ cũ adultera poſt mortẽ mariti. niſi viuẽte marito fidẽ dederit vl' iuramentũ fecerit đ ꝯ̃hendo. vel niſi alter eoꝝ in morte mariti ob h̃ machinatꝰ fuerit. Alij dñt ꝯ̃riũ. q: ſpõſalia nuda promiſſione ꝯ̃hi pñt. nec ſoluũt̃ ꝑ ſpõſalia fide vl' iuramẽto firmata. vñ cũ adulterio nuda ꝓmiſſio đ cõtrahendo vĩ cauſare illud idẽ ꝑiculũ ꝓ quo fuit ꝓhibitio fcã. ſi aũt vir dat mulieri fidẽ de ꝯ̃hẽdo viuẽte illiꝰ marito quã nec añ nec poſt viuẽte ſuo marito cognouit ſi poſt illiꝰ mortẽ eaꝫ duxerit in vxorẽ nõ ſunt ſepandi. ſil'r dico de muliere q̃ fidem dedit de ꝯ̃hendo viro viuẽte legitĩa vxore eiꝰ. talem tñ ꝓmiſſionẽ faciendo. vel de facto ꝯ̃hendo grauiter peccant. ex̃ de eo qui duxit in mrĩm^{m} quaꝫ polluit per adulterium. Si quis.

Quinto ponit̃ caſus talis. qdã Titius noie ſollicitauit Tebergã vxorẽ ꝓximi ſui q̃ rñdit ſuſtiebo qđ petis ſi Berte mulieri q̃ familiaris ⁊ ꝓxima ⁊ ꝓpinqua cõſanguinea erat ip̃i Teberge ꝓmittas ꝑ fidẽ ꝙ poſt mortẽ mariti mei accipies in vxorẽ illã de qua ip̃a tibi conſolet. vel dicet. intẽdens Teberga ⁊ ꝓbabil'r credens ꝙ ip̃a eẽt illa de q̃ Berta ꝯſuleret. cui Titius ꝯſenſit ⁊ Berte mõ p̃dicto fidẽ dedit. ⁊ ſic Teberga ſuſtinuit ſe ab illo carnal'r cognoſci. poſtmoduꝫ mortuo marito Teberge Berta ꝯſuluit Titio vel dixit ꝙ accipet Tebergã in vxorẽ. qđ ⁊ fcm̃ eſt. mõ q̃rit̃ vtꝝ mrĩm^{m} illud teneat vl' ſint ſepandi. Rñ° ꝙ illud mrĩm^{m} nullũ ẽ. q: Teberga ſciẽs ꝙ adulter dãs fideꝫ adultere de ꝯ̃hendo cũ ea poſt mortẽ mariti. poſtea ip̃aꝫ hr̃e ñ põt frandulẽt̃ ſuaſit Titio. vt Berte faceret ꝑ fidẽ illã ꝓmiſſionẽ quã fecit ſperãſ-

⁊ intēdēs ꝙ q2 Berta diligebat eā ꝯsuleret Titio illud qđ postea ꝯsuluit. Fraus aūt ⁊ dolus nulli dʒ ꝑocinari. ex̄ de imūitate eccle͞ie. Aduersus. §. Ceterū. Si aūt Teberga ꝑmissionē supradcāʒ a Titio Berte fcām fieri ꝓcurās. sʒ supradictā fraudē non itendēs. sʒ itendēs ꝙ Titi⁹ quē diligebat vtilius ⁊ honorabili⁹ vxoraret si teneret vxorē accipe đ cōsilio Berte q̄ʒ si n̄. ⁊ cū h̄ itēdēs ꝓhibere elōgatōnē Titij a sua mala familiaritate viuente marito suo quē nō diligebat. ⁊ p⁹ cui⁹ mortē solatiosiorem sibi hr̄e sperabat. tenet mr̄im̄ ꝙ post mōtē mariti sui inter ip̄aʒ ⁊ Titiū fuit ꝯctū. non obstāte ꝙ a p̄dicta Berta fuerit p̄dcō Titio noiata vt eaʒ duceret in vxorē. ⁊ nō obstāte ꝙ qn̄ supradcāʒ ꝑmissionē fieri ꝓcurauit intēdebat per h̄ facere malam familiaritatem inter ipsam ⁊ ip̄m Titium firmiorem.

c Circa lr̄aʒ. Nihil iniquius ē ⁊c. hyꝑbolice loqͭ ad oñdēdū magnitudinē offense. l' Nihil iniquius. i. magis ꝯ rōeʒ iustitie q̄ʒ qn̄ accusator re⁹ ē i eo i quo vl't aliū ꝯdēnare Cū tāto graui⁹ eos pūiri opōtuerit. H̄ itellig̃ ē q̄ʒtū ad illud qđ spectat ad pecm̄ luxurie. sʒ q̄ʒtum ad iniustitiā quā addit adulteriū sup fornicationē. ⁊ q̄ʒtū ad mr̄imonij lesionē plus vꝫ mulier peccare ꝑꝑ rōnes in q̄onib⁹ dictas. Iniquus est retinere meretricē. s. q̄ penitere nō vult. patronus est turpitudis q celat crimē vxoris dico ꝙ verū est si celat crimē vxoris i ꝑiudiciū correctiōis. nō tn̄ si celat i supportationem infirmitatis.

Di. xxxvj.

n Nunc de cōditiōe ⁊c. Sup̱ius determiauit mag̃r de ipedim̄tis sup̱uenietib⁹ post mr̄imoniū iā cōtractū. Hic determiat de incidētibus ipedim̄tis i actu ꝯhēdi. ⁊ diuidit i p̱tes. 2. P° determiat đ ipedim̄to s̄uilis ꝯditōis. 2° đ ipedim̄tis puerilis etatis ibi. Hoc ēt sciēdū ē. P° in tres. P° oñdit ꝙ error ꝯditionis s̄uil' ipedit mr̄im̄. 2° inq̄rit vtꝝ int s̄uū ⁊ ācillā possit ꝯhi mr̄im̄ ibi. Queritur ēt. 3° oñdit ꝙ s̄uit⁹ sup̱ueniēs n̄ dissoluit mr̄imoniū ibi. Illud etiā.

Articulus p̄mus.

c Circa hāc di. q̄rit p̄ncipal'r đ sex. p° de mr̄imonio ꝯcto iter liberū ⁊ ācillā. 2° de tal' mr̄imonij ratificatiōe. 3° de tal' mr̄imonij si ratificatū n̄ fuerit sep̱atiōe. 4° de mr̄imonio ꝯcto iter s̄uū ⁊ ācillaʒ. 5° de s̄uitute sup̱ueniēte mr̄imonio. 6° de ipedimento pueril' etatis. Circa p̄mū q̄rūtur duo. P° vtrū iter libeꝝ ⁊ ācillā quā credit liberā possit ꝯhi mr̄im̄. 2° vtꝝ iter liberū ⁊ ācillā quā scit ācillā.

p Primo oñdo ꝙ iter libeꝝ ⁊ ācillam quā credit liberā pōt ꝯhi mr̄im̄. peior ē ꝯditio lepre q̄ʒ s̄uitutis. Sʒ error lepre n̄ ipedit mr̄im̄ iter sanū ⁊ leprosum. g° nec iter libeꝝ ⁊ ācillā. Itē peior ē seruit⁹ sp̄ūalis q̄ hō ē seru⁹ diaboli q̄ʒ corp̱alis. sʒ iter libeꝝ a seruitute sp̄ūali ⁊ seruā seruitute sp̄ūali. p̄t ꝯhi mr̄imoniū ignorātia s̄uitutis n̄ obstāte. g° m'lto forti⁹ int liberū ⁊ seruā s̄uitute corp̱ali. Cōtrariū hꝫ. ex̄ de ꝯiugio s̄uoꝝ. Proposuit. ⁊. c. Ad nr̄aʒ. Rn̄deo ꝙ inter liberū ⁊ ācillā quā credit liberā durāte illa credulitate nō pōt ꝯhi mr̄im̄ nisi in aīo teneat. ꝙ ēt cū illa ꝯheret si eēt ācilla. q2 tali errore ledit ꝯhēs lesione nimis enormi i bonis mr̄imonij. ledit. n. in bono ꝓlis. in h̄ ꝙ eā nō hēbit i sua p̱tāte. ⁊ i bono fidei. q2 mulier n̄ poterit ei debitū redder̃ liber̃. q2 forte illo t̄pe quo vir vellʒ ab ea debitū petere dn̄s suus posset eā i aliquo negocio occupar̃. ⁊ i bono sacr̄i. i. i cohitatiōis iseꝑabilitate. q2 dn̄s ācille posset eam vēder̃. ⁊ iō eq̄tate nāli ꝓuisuʒ ē talē errorē mr̄im̄ ipedire. Si aūt seru⁹ ꝯhit cū ācilla q̄ʒ credit liberā vl' liber cū libera quā credit ācillā vel seru⁹ cū libera quā credit ācillā tenet mr̄im̄. q2 error eq̄lis cōditiōis vl' melioris n̄ ledit ꝯhentē. Ad p̄m̄ i opp̄m̄ dđ ꝙ q̄ʒuis lepra sit perior ꝯditio simpl'r q̄ʒ seruit⁹ n̄ tn̄ ita ledit bonū fidei i mr̄imonio nec cohitatōis iseꝑabilitatē. q2 q̄ʒuis san⁹ nō teneat de nc̄itate sil' hitare cū leproso tn̄ teneť manere ita ꝓpe ꝙ neuter suo debito defraudeť. Ad 2m̄ dđ ꝙ q̄ʒuis seruitus sp̄ūal' peior sit ip̄i seruo q̄ʒ corp̱alis. tn̄ non ita ledit liberum in bonis matrimonij.

s Secundo q̄ritur vtꝝ iter libeꝝ ⁊ ācillā q̄ʒ scit ācillā possit ꝯhi matrimonū. ⁊ vꝫ ꝙ nō. q2 iter p̱sonas legitias ad ꝯhendū iter se ꝯhiť mr̄im̄ p̱ mutuū ꝯsensuʒ p̱ v̄ba de p̄n̄ti exp̄ssuʒ. sʒ error ꝯditōis n̄ tollit ꝯsensū in p̱sona. cū g° mutu⁹ ꝯsensus p̱ v̄ba de p̄n̄ti exp̄ssus nō causat mr̄im̄ iter libeꝝ ⁊ ācillā quā credit liberā. ācilla nō ē p̱sona legitia ad ꝯhendū cum libero. Itē liber eque lediť i bōis mr̄imonij si ꝯhat cū ancilla sciēter. sicut si ꝯhat ignorāter. sicut g° ꝑꝑ lesiōeʒ i bonis mr̄imonij n̄ tenet mr̄im̄ cū ea ꝯctū ignorāter. ita nec ꝯctū cū ea sciēter. Cōtra. ex̄ de cōiugio seruoꝝ. Proposuit. dꝫ de illo q ꝯxit cū ācilla q̄ʒ credebat liberā. ꝙ si postq̄ʒ audiuit illā eē ācillā cog°uit eā carnal'r cōpellať eā sic vxorē maritali affectiōe p̱tractar̃. qđ n̄ eēt iustū nisi liber cū ea quā scit ācillā mr̄im̄ posset ꝯhere. Rn̄° ꝙ q2 cū error deterioris ꝯditiōis ⁊ si nō tollat ꝯsensuʒ in p̱sonaʒ. tn̄ m'ltū minuit. ⁊ q2 ēt rōnabile ē vt deceptis iura subueniāt. ex̄ de reꝝ p̱mutatiōe. Cū vniuersoꝝ. ⁊ đ donat. int maxie qn̄ ē deceptio in re graui. ⁊ iō nāli eq̄tate i iur̃ statutū ē p̱sonā s̄uil' ꝯditōis eē illegitiaʒ ad ꝯhendū cū p̱sona libera. q̄ʒdiu p̱sona libera aliaʒ liberā eē credit. n̄ ē aūt statutū illā eē illegitiaʒ ad ꝯhendū cū libera cui nota ē sua seruilis ꝯditō. q2 tūc nō ē deceptio nec ꝯsensus diminutio. sicut ē i casu p̄dcō. ⁊ iō tenet mr̄im̄ ꝯctū int illas. Ad p̄m̄ i oppositū dđ ꝙ durāte errore ex p̱te liberi ācilla nō est p̱sona legitia ad ꝯhendū cū libero. nō sic aūt est qn̄ nota ē sua seruil' ꝯditio. Ad 2m̄ dđ ꝙ n̄ valʒ. quia i vno cāu i currit lesionē p̱ errorē. in alio aūt sciēter illa aūt lesio inq̄ʒtū lesio n̄ ipedit mr̄im̄. sʒ inq̄ʒtū ē talis lesio quā liber incurrit per errorem.

Articulus secundus

c Consequenter q̄riť de 2° p̄ncipali. ⁊ circa hoc q̄rūť duo. P° vtꝝ mr̄im̄ liberi cuʒ ācilla quā credebat liberaʒ ratificeť p̱ carnalē copl'ā seq̄ntē. 2° vtꝝ p̱ ācille māumissiōeʒ

a Ad primū rn̄deo ꝙ aut copula carnalis seq̄tur certā cognitionē seruil' cōditiōis alt̄i⁹ ꝯiugis. aut ꝓbabilē p̄sūptiōeʒ aut leuē suspitionē. aut ista oia añcedit. si āt ista oia añcedit nō ratificat mr̄im̄ p̄dcm̄. q2 adhuc liber. ꝑmisceť ei ex p̱ori ꝯsensu q fuit nullus. si aūt seq̄tur leuē suspitionē tn̄. sic ēt nō ratificat mr̄im̄ p̄dcm̄ titubās. n. ꝑ ignorāte hn̄dus ē. ex̄ đ ꝯiugio seruoꝝ.

Ꝓposuit.i glo.ſi aūt ſeqꝛ ꝓbabilē ꝓ̄ſumptionez
⁊ diſtinctā.tūc diſtinguo quia aut illa carnalis cō
ſūctō fcā ē ad p̄ceptū eccl'ie.aut n̄.ſi nō tūc diſtiguo
qꝛ aut fcā ē affcū mr̄imoniali aut fornicario.ſi pri
mo mō.tunc dico ꝙ ratificat mr̄imonium propter
cōſenſuz p̄ntez de nouo q etiaz ſine carnali copula
cū verbis de p̄nti que p̄ceſſerūt mr̄imoniū ratifica
ret niſi alter ꝯiunx q eſt ſeruilis ꝯditiōis.p̄us a ſuo
ꝯſenſu p̄ſtino receſſiſſet.ſi aūt fcā eſt affectu fornica
rio mr̄imoniū nō ratificatur in cōſpcū dei.Ꝗuis ra
tū p̄ſumereꝛ ſm iudiciū eccl'ie eo ꝙ p̄ſūeret iterio
rē ꝯſenſuz de nouo affuiſſe.ſi aūt liber cum ancilla
carnal'r copl'atꝰ ē per ꝯpulſionē eccl'ie.dn̄t aliq ꝙ il
la copula ſibi nō p̄iudicaret.ſꝫ nō vꝫ mihi ꝙ veraz
dicant.qꝛ ſi carnal'r ꝯmiſcereꝛ cū ea affectu matri
moniali ratificareꝛ mr̄imoniū pp nouū ꝯſenſuz.ex̄
de ꝯiugio ſeruoꝝ.Ꝓpoſuit.ſi aūt affectu fornica
rio mortaliꝛ peccaret.Si aūt illa copula ſeqtur cer
tam cognitionē in libero de ſeruitute alterius.tūc
ſm omnes ſiue cōmiſceaꝛ cū ea per cōpulſionē ec
cl'ie aut ſine illa.ſemp mr̄imoniū ratificāt i cōſpe
ctu dei.ſi illa cōmixtio fiat affectu matrimoniali.ſi
aūt affectu fornicario ꝗuis nō ratificaret i conſpe
ctu dei.ratificaret tamē ſm iudiciū eccleſie ꝓpter
cauſam ſuperius dictam.

S Ecundo querirꝛ vtrū mr̄im^m ratificetur p ancille manumiſſionē. Rn̄deo aut liber illā manumiſſionē
ignorat credens tn̄ eā eſſe liberā ſicut tpe ꝯcti mr̄i
monij credebat.aut ſcit eā manumiſſaz poſt ꝯctuz
mr̄imoniū.⁊ eā fuiſſe ſeruā tpe mr̄imonij ꝯcti.Si
p̄mo modo carnalis copula ſequēs manumiſſionē
p̄dictū mr̄imoniū nō ratificat.qꝛ adhuc liber cōmi
ſcētur ei ex p̄ori ꝯſenſu q nullus fuit ex̄ de coniugio
ſeruorū.Ad noſtrā.i glo.Si ſcd̄o mō.aut ꝯmiſceꝛ
affectu mr̄imoniali aut fornicario.ſi p̄mo mō effi
citur mr̄imoniū ratū nō pp ꝯſenſuz qui p̄ceſſerat ⁊
nullus fuit.ſꝫ pp ꝯſenſuz nouū qui cū verbis de p̄
ſenti que p̄ceſſerāt efficit mr̄imoniū.ſi aūt illa cō
mixtio fiat affectu fornicario.tūc ꝗuis nō ſit matri
moniū in ꝯſpectu dei.eſſet tn̄ ſꝫ iudiciuz eccl'ie.eo
ꝙ p̄ſumerer affuiſſe interiorē cōſenſuz.ſi tn̄ tpe con
tracti mr̄imonij dn̄s ancille eaz tanꝗ liberā viro
libero tradidiſſꝫ in vxorē eo ip̄o intelligereꝛ ei de
diſſe libertatē.ex̄ de ꝯiugio ſeruoꝝ.Ad noſtrā.i gl.
⁊ iō tūc verū ꝯhereꝛ inter eos mr̄imoniū.29.q.2^a.
Si quis ingenitus in glo.

Articulus tertius.

C Onſequēter queritur de 3° .p̄ncipali.⁊ circa hoc querūtur duo. P° vtꝝ liber volens
cū ancilla manere quā tpe ꝯctus crede
bat eſſe liberā poſſit ab ancilla dimitti. 2° vtꝝ li
ber qui ꝯxit cū ācilla quā credebat liberā poſſit lici
te ab ea al'r ꝗ p iudicē eccl'ie ſeparari.

P Rimo oñdo ꝙ liber volēs cū ācilla manere ꝗ ip̄e tpe
ꝯctus credebat liberā nō pōt ab illa dimit
ti.ex̄ de eo q duxit in mr̄imoniū qnā polluit p adul
teriū.c.i.diciꝛ de quodā qui h̄ns vxorē legitimam
aliā huiꝰ rei inſciā ſibi copulauit.⁊ p̄ma mortua ni
titur diſcedere a ſcd̄a qd̄ niſi mulier diuōtiū petat
ad petitionē viri nō ſunt aliquatenus ſeparādi qd̄
verū nō eſſe niſi mr̄imoniuz tenere poſſet ex parte
vna ⁊ non ex parte altera.ergo a ſil'i quāuis matri
moniū cōtractū inter liberū ⁊ ancillā quā tpe ꝯctus
credebat liberā non teneat ex p̄te liberi.tenet tam̄
ex p̄te ancille.Ꝗuis ergo cognita ſub ſeruili cōditiō
ne mulieris poſſet dimitti a libero.liber tn̄ cōtra
propriā volūtatē ab ancilla dimitti non pōt.Itē
extra de deſpōſatione ipuberū.De illis.dꝛ de duo
bus qui an̄ annos aptos mr̄imonijs ſpōſalia ꝯhūt
ꝙ mulier poſtquaz ad annos nubiles attingit.⁊ i
eū qui nōduz ad annos aptos mr̄imonijs venerat
ꝯſentit.amplius non poterit diſſentire.niſi alius
poſtꝗ ad legitimā etatē p̄uenerit in eam ſuuz nega
uerit preſtare cōſenſuz.ergo pōt tenere mr̄imoniū
e xp̄te vna ⁊ nō ex parte alia.⁊ tunc argue vt p̄us.
Contra.29.q.2.Si quis ingenuus.in glo.dicitur
⁊ ſi libera ꝯxit cū eo quē credebat liberū comperta
cōditione ſeruitutis.neuter cogeꝛ ſtare cuz altero
quātū ad vinculū mr̄imonij. Rn̄deo ꝙ inter libe
rū ⁊ ancillā quā ip̄e tpe contractus credebat liberā
nullū fuit mr̄imoniū in rei veritate.qꝛ ꝗuiſ value
rit cōſenſus ex p̄te ancille.non valuit tn̄ ex p̄te libe
ri.ad h̄.n.vt valeat mr̄imonij ꝯctus requiriꝛ mu
tuus cōſenſus.⁊ ideo manifeſta ꝯditione ſeruitu
tis in ancilla.ancilla nō cogiꝛ ſtare cū libero ꝗtuꝫ
eſt ex vi mr̄imonij.vn̄ ſi ꝯheret mr̄imoniū cū alio
teneret mr̄imoniū.rōne tn̄ fidei ꝓmiſſe bene tene
tur ei.qꝛ quilibet tenetur ſeruare qd̄ libere promit
tit.maxie ſi fide vel iuramento firmetur.ſi tn̄ obſ
uari poſſit ſine detrimēto ſalutis. Ad p^m i opp^m
dd̄ ꝙ ſicut dicit glo.ibidē ſup illud verbū.Niſi mu
lier diuortiū petat.vir ꝯpellitur remanere cum ea
ita vt de nouo ꝯſentiat in eā ſi ip̄a velit pp doluꝫ ⁊
culpā ip̄ius viri.⁊ nō eꝯ°.nō qꝛ mr̄imoniū fuiſſet i
ter eos.vn̄ ſi vir an̄ nouū conſenſuz in eam ꝯheret
cū alia ꝯctꝰ teneret. Ad 2^m dd̄ ꝙ ſic dicit gl.ibidē
verū ē ꝙ multi ꝯctus ex vna p̄te p̄nt tenere ⁊ ex al
tera nō.vt ſi pupillus ꝯhit cū maiore ſine tutoris
auctoritate.ſꝫ ſecus eſt in mr̄imonio.qꝛ illud vicu
lū non pōt cōſtare niſi ex duobꝰ ꝯſenſibꝰ.nec obſtat
qd̄ in hac decretali dꝛ.ꝙ ille qui p̄ꝰ venit ad ānos
nubiles aliū teneꝛ expectare.nō rōne mr̄imonij ſꝫ
rōne ſue ꝓmiſſiōis.vn̄ ſi ꝯherer cū alia mr̄imoniū
teneret etiā ſi i ꝓmiſſiōe cū p̄^a iteruheniſſꝫ iuramtū.

S Ecundo queriꝛ vtꝝ liber q ꝯxit cum ancilla quā credebat liberā
poſſit licite ab ea aliter ꝗ p iudiciuz eccl'ie
ſepari. Rn̄deo ꝙ aut ꝯxerūt i facie eccl'ie aut nō.
tn̄ ꝯxerūt corā teſtibus per quos ꝯctus pōt probari
aut ita ſecrete ꝙ nullo mō pōt ꝓbari.Si ꝯxerūt p°
mō per iudiciū eccl'ie ſunt ſepandi.qꝛ ꝗuis in rei
vitate mr̄imniū fuit nullū.tn̄ eccl'ie dꝫ cōſtare dei
pedimēto quo in forma iudicij cognitio ſententia
bit mr̄imoniū nullū fuiſſe.vn̄ nemo ꝓ ꝗtūcūꝗ pu
blica cā pōt ab vxore ſua ſepari ſine iudicio eccl'ie
ex̄ de diuortijs.Porro.Si aūt ꝯxerūt ſcd̄o modo
ēt p iudiciū eccl'ie ſepandi ſunt.qꝛ cāe ꝯctuū matri
monialiū q̄ probari p̄nt in iudicio eccl'iaſtico ad iu
diciū eccl'ie debēt referri.alias multe fraudēs poſ
ſent cōmittere in dimittendo vxores ꝓprias fal
ſo eis obijciētes notas ſeruilis cōditiōis.Si autē
ꝯxerūt mō tertio.tūc diſtiguo.qꝛ aut fama eſt eos
ꝯxiſſe aut nō.ſi fama eſt.ad hec vr̄ probabil'r poſſe
dici ꝙ nō niſi p iudiciū eccl'iaſticū debēt ſepari ad
vitandū ſcandalū.ſi aūt de hoc nulla penitus ē fa
ma.nō video quare nō poſſit eā ꝓpria auctoritate
dimittere ſi certus eſt de eius ſeruili conditione.

Articulus quartus

c Onseq̄nter querit̃ de 4° ꝑnci-pali. ⁊ circa h̄ q̄rũtur duo. P° vtꝝ serui ⁊ ãcille possit inter se mr̃imonia ꝯhere sine ꝯsensu dñoꝝ suorum. 2° vtꝝ dñs possit vẽder̃ alterũ eoꝝ in partib⁹ ꝗ̃tũcũqꝫ remotis.

p Rimo oñdo ꝙ serui ⁊ ancille non pñt inter se mr̃imõia ꝯhere sine ꝯsensu dñoꝝ. q: nemo põt dare alicui qd̃ ẽ alteri⁹ sine ꝯsẽsu illi⁹ cui⁹ ẽ. Sꝫ h̄ꝫ phũꝫ p°. poli. c. 3. Seru⁹ ẽ oĩo dñi. ğ nõ põt dare mulieri ptãteꝫ corpis sui sine ꝯsẽsu dñi. Itẽ fauorabilior ẽ religiõis igressus ꝗ̃ mr̃imonij ꝯtus. Sꝫ seru⁹ nõ põt sine ꝯsensu dñi sui ꝓfiteri in religione. ğ multo forti⁹ mr̃im^m ꝯhere. Cõtra ex̃ de ꝯiug. ser. c. i. dr̃ ꝙ si inter seruos dñis ꝯdicentib⁹ ⁊ inuitis mr̃imonia ꝯcta fuerĩt nulla rõne sunt dissoluenda pp hoc. Rñ° ꝙ nõ tñ seruus cũ ãcilla. sꝫ ẽt cũ libera. nec tñ ancilla cũ suo. sꝫ ẽt cũ libero pñt ꝯhere mr̃im^m dñis ꝯdicentib⁹ ⁊ iuitis. cui⁹ rõeꝫ aliqui assignant q: mr̃im^m est de iure nãli. seruitus aũt de iure positiuo. Jus aũt positiuũ cũ deriuet̃ a iure nãli sibi p̃iudicare nõ põt sed hec rñsio vnũ falsuꝫ vr̃ supponere. s. ꝙ seruit⁹ nõ sit de iure nãli cũ dicat phi. i. li. poli. i. c. ꝙ illud qd̃ põt mẽte p̃uidere dꝫ eẽ ꝑncipãs natura qd̃ aut põt hic corpe facere. ⁊ nõ põt mente p̃uidere est seruũ natura põt ğ dici ꝙ ꝯclusionis rõ est hec. q: mr̃im^m nõ tñ ẽ de iure nãli a natura speciei. sꝫ ẽt a natura generis. ⁊ est nãlis mr̃imonij finis ꝯseruatio spẽi. ꝗ̃uis aũt aliqua seruit⁹ sit de iure nãli a natura spẽi inꝗ̃tũ nãlis rõ dictat quosdaꝫ debere esse dños ⁊ quosdã seruos pp meliorẽ dom⁹ ⁊ ciuitatis dispositionẽ. tñ ñ dictat aliquos dbẽr esse seruos alijs in his que neccia sunt ad indiuidui vl̃ spẽi ꝯseruationẽ. sꝫ ꝗ̃tũ ad alia seruitia que nãlib⁹ opibus supaddũtur. ⁊ iõ nullus hõ alij ita subijcit̃ quin ipo inuito possit facere ea q̃ neccia sunt ad ꝯseruationẽ sui ⁊ spẽi. tñ vt dr̃ ex̃ de ꝯiugio seruoꝝ. c. i. Quãuis serui possint mr̃im^m ꝯhere dñis iuitis debita tñ ⁊ ꝯsucta seruitia nõ debẽt minus ab eis proprijs dñis exhiberi. Ad p̃^m in opp^m dd̃ ꝙ seruus ẽ dñi nõ ꝗ̃tũ ad opa nãlia quoꝝ finis ẽ ꝯseruatio indiuidui. nec ꝗ̃tũ ad illa quoꝝ finis est ꝯseruatõ spẽi sꝫ ꝗ̃tũ ad opa mãualia seu artificialia nãlib⁹ supaddita. Ad 2^m dd̃ ꝙ ꝗ̃uis fauorabilior sit religiõis igressus ꝗ̃ mr̃imonij cõtractus. tñ ꝓfessio serui in religiõe magis p̃iudicaret dño. q: qui ꝓfitet̃ i religione subdit se ptãti p̄lati sui. ꝗ̃tũ ad opa volũtaria in quibus serui dñis sunt subditi.

s Ecundo querit̃ vtꝝ dñs possit vendere seruũ ꝯiugatũ i ptibus ꝗ̃tũcũqꝫ remotis. Rñ° ꝙ serui aut ꝯhunt de licentia ⁊ ꝯsensu dñoꝝ. aut nõ. Si sic. dñs ñ põt vẽdere seruũ in aliqd̃ p̃iudiciũ mr̃imonij nec aliqd sibi precipere in preiudicium redd itiõis debiti. vñ si eodẽ tpe ꝯiunx debituꝫ petit a ꝯiuge seruo ⁊ dñs sibi aliqd̃ opus icõpossibile iniũgit. magis dꝫ ꝯsentire ꝯiugi debitũ petẽti. ꝗ̃ opus sibi p̃ceptũ a dño exeq. Si aũt ꝯhũt sine ꝯsensu dñoꝝ. ille ꝯctus est oĩ iure dñi saluo. ⁊ iõ seruũ suũ põt vẽdere. non tñ in ptibus ꝗ̃tũcũqꝫ remotis. q: tũc posset eo ipedire ab officio pp qd̃ mr̃im^m institutũ est. vñ si dñi seruos suos ꝯiugatos vendere volũt. cogi pñt ⁊ dbẽt ꝙ talr̃ de venditiõe nõ ordinẽt ꝙ faciãt onera mr̃imonij notabilr̃ grauiora. maxie cũ sine h̄ suos suos possit vẽdere p̃cio iusto. sicut. n. ad ius dñi nõ ptinet posse ꝓhibere seruos suos ꝯhere mr̃im^m. sic ad ius dñi nõ ptinet posse vendere seruũ suuꝫ talit̃ vt totalr̃ ipediat̃ ab officio pp qd̃ mr̃i^m ẽ istitutũ.

Articulus quintus

c Onsequẽter queritur de. 5°. principali. ⁊ circa h̄ querũt̃ duo. P° vtrũ ꝯiugũ liberoꝝ vir sine ꝯsensu vxoris possit se facere seruuꝫ. 2° cuius parẽtis ꝯditionẽ debet partus sequi.

p Rrimo oñdo ꝙ vir sine ꝯsensu vxoris nõ põt se facere seruum. qa p° ad cor. 7. dr̃ ꝙ vir nõ hꝫ ptãteꝫ sui corporis. sed mulier. ğ sine ꝯsensu mulieris nõ põt corpus suuꝫ tradere i alteri⁹ ptãteꝫ. ⁊ ex ꝯsequenti nec se facere suũ. q: seruus ẽ in dñi ptãte. Itẽ mulier sine ꝯsensu viri nõ põt se facere seruam. ğ a sili nec vir se facere seruuꝫ sine ꝯsensu vxoris. Cõtra seruus nolẽte dño põt vxorẽ ducere. ğ a sili liber nolente vxore põt se in seruũ vendere. Rñ° ꝙ vir sine ꝯsensu vxoris põt se facere seruũ. q: ꝗ̃uis vir sit i vxoris ptãte ꝗ̃tũ ad redditionẽ carnalis debiti in oĩbus tñ alijs sui iuris st. ⁊ iõ sine cõsensu vxoris põt se in seruũ vẽdere saluo iure vxoris ꝗ̃tũ ad debitũ carnale. nec talis venditio mr̃im^m dissoluit. nec quo ad vinculũ. q: supuenit mr̃imonio legitie ꝯcto. nec quo ad thoꝝ. q: talis seruit⁹ vt dictuꝫ est acq̄sita est saluo iure vxoris. vñ dño illi seruo aliqd p̃cipiẽte ⁊ vxore ab eodẽ ⁊ eodẽ tpe debitũ petẽte magis dꝫ obedire vxori ꝗ̃ dño. Ad p^m in opp^m pꝫ solutio ex dictis in q̄õne. Ad 2^m dd̃ ꝙ nõ ẽ sile q: ꝗ̃uis quo ad carnale dbitũ vir ⁊ vxor ad paria iudicet̃. tñ ñ quo ad alia sicut quo ad regimẽ dom⁹ vel familie vel dispẽsationẽ bonoꝝ. imo vir est caput vxoris.

s Ecundo queritur cui⁹ parẽtis ꝯditionẽ debeat sequi partus Et vr̃ ꝙ nõ debeat seq ꝯditionẽ mr̃is q: sicut ex detestãdo ꝯnubio alicui⁹ ꝯstituti i sacris cuꝫ ingenua fuerĩt filij ꝓcreati illi⁹ ecclie dec⁹ sacerdotis vel mĩstri ignominia nati sunt. erũt serui iure perenni. 15. q. vlti. Cũ muliere ğ partus nõ semp seq̃t ꝯditionẽ mr̃is. Itẽ phũs. 15. de aĩalibus. Vir dat formã ⁊ ꝑncipiũ mot⁹. ⁊ femina dat corpus ⁊ materiã. ⁊. ĩ. Vir est sicut mouẽs. ⁊ femina sicut patiens. sꝫ res magis depẽdet a formali ꝑncipio ⁊ actiuo ꝗ̃ a materiali ⁊ passiuo. ğ proles magis dꝫ seq ꝯditionẽ pr̃is ꝗ̃ mr̃is. Itẽ ſm phũm. 2°. phi. Ars imitat̃ naturã. sꝫ i nãlibus ꝯditioib⁹ ꝓles magis seq̄tur prẽm ꝗ̃ mr̃em. ğ silr̃ in libertate ⁊ seruitute q̃ sunt quasi ꝯditiões artificiales inꝗ̃tũ sunt institute p rõem ⁊ volũtatẽ. Contra ex̃ de natis ex libero ventre. c. vnico. Indecẽs esse credim⁹ vt progeniti ex libera ad seruitutẽ retrahãtur. ğ part⁹ seq̄tur ventrẽ quo ad cõditionẽ libertatis. ğ a sili quo ad ꝯditionẽ seruitutis. Itẽ si aliquis seminat i terra mea. meus est fruct⁹. ğ a sili si aliq̄s semiat i ancilla mea meus erit fructus illius semis qd̃ nõ eẽt verũ nisi part⁹ sequeret̃ ꝯditionẽ mr̃is.. Rñdeo

ꝙ q̄ʒtū ad ꝯditiones seruitutis ⁊ libertatis partus sequit̄ mr̄eʒ de iure cōi. Et huic ꝯcordat lex diuina vt pʒ Exo.xi. cui⁹ rō assignatur cōiter. q꞉ pr̄ est actiuū ꝑncipiū ⁊ honorabili⁹. mr̄ aūt ꝑncipiū passiuū ⁊ ministrat corpus. ⁊ iō proles in ꝯditiōib⁹ actiuis sicut in honoribus ⁊ in hereditate magis seq̄t̄ patrē in ꝯditionib⁹ v̄o passiuis sicut in libertate ⁊ seruiuitute sequit̄ mr̄eʒ. Sʒ hāc rōneʒ non bñ intelligo q̄ʒuis. n. seruitus sit vilis conditio ⁊ passiua libertas. tñ ē honorabilis ꝯditio ⁊ actiua. Preterea sicut filij succedūt pr̄ibus in hereditate. ita succedūt ī hereditate matrū suaꝝ. Ideo vr̄ mihi dō ꝙ ratio quare partus ꝯditionē mr̄is seq̄tur quo ad libertatē ⁊ seruitutē ē. q꞉ sicut dicit phūs. 9°. ethi. c. 8. Matres sunt magis amatrices filioꝝ ⁊ plus laborauerūt in generatiōe eoꝝ. ⁊ certiores sunt ꝙ sunt filij eaꝝ q̄ʒ pr̄es. ⁊ vt hr̄. 15. de aīalib⁹. in generatione. Matres ministrāt toti⁹ substātie corpis materiaʒ seruitus aūt ⁊ libertas sunt ꝯditiones q̄ maxie respiciūt corp⁹ magis ēt intendū est certo q̄ʒ īcerto. conueniēti⁹ ēt est vt iā attribuāt proli ꝯditiōes parentis ip̄am magis diligētis. ⁊ q in eius generatōe plus laborauit. de ꝯsuetudine tñ sp̄āli aliquaꝝ terraꝝ partus seq̄tur parēteʒ deterioris ꝯditionis siue sit pr̄ siue mr̄. ñ tñ si post pactū mr̄im^m pr̄ se i seruiuʒ vendidit vxore volēte. Si aūt vterq꞉ parens seruilis est cōditionis ⁊ sunt diuersoꝝ dñoꝝ fit diuersio liberoꝝ s̄m numerū si plures sunt. ⁊ si vnus est tñ ille dñs penes quē proles remanebit recompēsabit alij dño p̄ciū iustū. Ad p^m in opp^m dō ꝙ sicut dicit glo. ibidē cū ecclīa nō sit isto iure vsa ꝑdidit illud ius. Pōt ēt dici ꝙ illud fuit sp̄ālr̄ statutuʒ in detestationē talis connubij. Ad alia pʒ solutio ex dictis in q̄ōne.

Articulus sextus.

c Onsequenter queritur de 6° ꝑncipali. Et circa h̄ querūt̄ duo. P° vtꝝ puerilis etas ip̄ediat mr̄imonium 2° vtrū sp̄ōsalia ī legitima etate contracta possint dissolui per mutuū dissensum.

p Rimo oñdo ꝙ puerilis etas nō ip̄edit mr̄imoniū. q̄a nō pp̄ ip̄otētiaʒ coeūdi. q꞉ senes non potentes coire ꝯhere pñt. nec pp̄ defectū discretiōis. q̄a aliqui pueri īueniūt̄ discretiores aliq̄bus senibus. ġ puerilis etas nō semꝑ ip̄edit mr̄im^m. Itē nullū ip̄edimentū ip̄edit mr̄im^m nisi sit ꝑpetuū. Sʒ puerilis etas nō ē ip̄edimentū ꝑpetuū. ġ nō ip̄edit matrimoniū. Contra. ex̄ de frigidis ⁊ maleficiatis. Nō sedē. Puer qui nō pōt reddere debitum nō est aptus cōiugio. Rñ° ꝙ sicut dicit magr̄ hui⁹ di. c. vlti. Pueri añ. 14. ānos ⁊ puele añ. 12. s̄ʒ leges mr̄imonij inire nequūt. ꝙ si añ p̄dicta tp̄a copulā inierint separi pñt. ex̄ de desp̄ō. ip̄u. A nobis. dicitur ꝙ añ nubiles ānos ꝯiugalē ꝯsensuʒ nō hñt. ⁊ ꝙ si ante illud tp̄s mr̄imoniū ꝯxerit. si postq̄ʒ venerint ad legitimā etatē ⁊ simul esse noluerint sepent̄. cui⁹ rō ē q꞉ de lege cōi añ p̄dcā tp̄a vir ⁊ mulier hñt ñ illā discretionē q̄ requirit̄ ad ꝯplemētū illi⁹ ꝯsēsus. q necciarius est ad mr̄im^m ꝯhenduʒ. ⁊ ēt q꞉ añ illa tp̄a non hñt potentiā coeundi. q̄ʒuis aūt status nāe sic se habeat vt in plr̄ibus. q꞉ tñ aliqñ sufficiēs discretio tēpus illud anticipat. ⁊ etiā coeūdi potētia qd̄ ex euidentia facti pʒ q̄ñ infra illud tp̄s carnalr̄ copulant̄. si aliq tales mr̄im^m ꝯxerit nō sunt sep̄andi. vt hr̄ ex̄ de desp̄ō. ip̄u. Ad p^m in opp^m dō ꝙ in senib⁹ vt in plr̄ibus nō est ita defectus discretiōis sicut ī pueris. si tñ in sene esset defectus discretiōis q̄ requiritur ad plenū cōsensuʒ. dico ꝙ nō posset ꝯhere. ip̄otētie ēt coeundi in sene magis subueniri pōt ꝑ aliq̄ media q̄ʒ ip̄otētie coeūdi ī puero q̄ʒdiu puer ē. Ad 2^m. dō ꝙ maior ñ ē vera de ip̄edimēto qd̄ oppōit̄ cāe efficienti mr̄imonij. q̄ cā ē plenus cōsensus.

s Ecundo querit̄ vtꝝ sp̄ōsalia in legitima etate ꝯcta possint dissolui ꝑ mutuū dissensuʒ. Sʒ q꞉ h⁹ q̄ōnis solutio satis pʒ ex sup̄ius dictis. 27. di. in illa questione. Quot modis sp̄ōsalia dissoluūt̄. iō hic de solōe q̄ōnis huius mihi videt̄ supersedendū.

c Irca lr̄am quibusdā tñ vr̄ ⁊ bñ. Dū ille nō ex ꝯsensu cōiugis se seruū fecerit. Sʒ si aliquis de ꝯsensu vxoris se faciat seruū efficit̄ ne vxor ei⁹ ancilla ip̄so facto. Rñ° ꝙ nō. sʒ ꝑtās quā in virū hēbat diminuit̄. q꞉ dñs pōt ip̄m occupare illo tp̄e quo mulier vellet debitum sibi reddi. nisi fornicatiōis ꝓbabile p̄iculū iminęret. si añ p̄dicta tp̄a copulā inierit. i. mr̄im^m ꝯxerit separi possunt. nisi ante carnalr̄ se cognoscāt. quia tūc malitia supplet etatem.

Di. xxxvij

n Unc igit̄. ⁊c̄. Sup̄i⁹ determiauit magr̄ de ꝑsonis nō oīo illegitimis ad ꝯhendū. Hic determiat de ꝑsonis illegitis oīo. Et diuidit̄ ī ꝑtes duas. P° determiat de ip̄edimētis q̄ faciūt personā illegitimā ad ꝯhendū cū q̄cūq꞉ ꝑsona. 2° de ip̄edimētis que faciūt ꝑsonā illegitiaʒ ad ꝯhendū nō cū quacūq꞉ ꝑsona sed cū aliqua. di. 59^a. ibi. Post hoc de dispari cultu. P^a in duas. P° determinat de ip̄edimētis ortū hñtib⁹ ex cōstitutione ecclīastica. 2° d̄ hñtib⁹ ortū ex lege diuina di. seq̄nti ibi. Nūc de voto. P^a in duas. P° determiat de ip̄edimēto ordinis. 2° de ip̄edimēto cr̄is ibi. His adijciendum.

Articulus primus.

c Irca hanc di. querēdū ē d̄ duobus. P° de ip̄edimēto ordi. 2° de ip̄edimēto cr̄is. Circa p^m querūtur 2°. P° vtꝝ ordo ip̄ediat mr̄im^m. 2° vtrū mr̄im^m impediat ordineʒ.

p Rimo ostendo ꝙ ordo nō ip̄edit mr̄imoniū. nō est ꝑfectiōis maioris moderna ecc^a q̄ʒ fuerit ꝑmitiua sed in ꝑmitiua ecclīa ordo non ip̄ediebat mr̄im^m. vt. n. hētur p^a ad thimo. 3°. Ap⁹ cōcedit ep̄m esse vnius vxoris viꝝ. ġ nec mō ordo ip̄edit mr̄im^m. Itē ordo nō ip̄edit mr̄im^m nisi hēat votū ꝯtinētie ānexū. sʒ nō ē cōueniēs ꝙ ordini sit tale votū ānexū. q꞉ morb⁹ cōcupie ita viget ī ordinatis sicut in alijs. ġ vr̄ ꝙ ordo nō ip̄ediat mr̄im^m. Iteʒ idē est ordo in ecclīa oriētali ⁊ occidētali. sʒ ordo in ecc^a oriētali nō ip̄edit mr̄im^m. q꞉ vt dr̄ decre. di. 31^a. Aliter. eoꝝ sacerdotes diacōi atq꞉ subdiaconi

mr̄imonio copulāt.ḡnec ī occidentali. Cōtᵃ decre.
di.32.⁊ r̄citat magr̄ hꝰ di.c.i. Placuit.placuit ep̄os
p̄sbyteros.diacōes subdiacones ſm̄ poꝝ instituta
ēt abstinere ab vxoribꝰ.i.nō ꝯhere.vt dicit ibidez
glo. Itē decre.di.28. Nullū. Nullū facere subdia
conū epi p̄sumāt nisi q se caste victurū promiserit.
ḡ subdiaconatus hēt votū cōtinētie ānexū.sed vo-
tū cōtinētie ipedit mr̄imᵐ.ḡ ⁊ subdiacōatꝰ. Rñ°
ordinū quidā sunt sacri vt p̄sbyteratꝰ diacōatus ⁊
subiaconatus. Alij sunt nō sacri.s.ordo hostiarioꝝ
lectoꝝ.exorcistaꝝ ⁊ accolitoꝝ. tres p̄mi. ipediunt
mr̄imoniū ꝯhendū.⁊ dirimūt iā ꝯctuz.tū pp ecclie
statutū.tū pp votū cōtinētie ānexū.ēt si ad cōtinen
tiā se obligare nō itēdit ille qui ordinē suscepit.duz
tn̄ sit hn̄s vsuz liberi arbitrij. Alij aūt nō ipediunt
mr̄iᵐ ꝯhēdn̄ nec dirimit ꝯctū.decre.di.32ᵃ. Seria
tiz.⁊ recitat magr̄ hꝰ di.c.i.rōnabile aūt ⁊ cōueniēs
ē vt illis ordibus q sunt sacri votū ꝯtinētie sit āne
xū.q: i illis ordibꝰ cōstituti sunt mistri quo ad cōfe
ctionē ⁊ dispensationē diuinoꝝ sacroꝝ ad qd miste
riū requirit a pte corporis puritas actiōis.⁊ ex pte
aīe libertas cōtemplatiōis.carnalꝭ aūt cōcubitꝰ cō
pus maclat ⁊ cōtēplationē ipedit. Sūt ēt mistri ec
clie quo ad dispensationē reꝝ eccliasticaꝝ.ad qd
misteriū requirit diligētia in dispēsando.⁊ cautel
la in cōseruādo.mr̄imᵐ aūt ipedit diligētiā.q: oc
cupat circa ꝑpria.⁊ occupati circa ꝑpria minus
diligētes sunt circa cōia.ipedit etiā cautellā ī con-
seruādo.q: in p̄uatos vsus vxoris ⁊ filioꝝ frequēt
bona pauperū expēderēt. Ad p̄ᵐ in oppᵐ dō ꝙ p̄
mitiua ecclia pauciores hēbat mistros q̄ȝ modo.
vn̄ oportebat ꝙ acciperet ministros quales po
terat hr̄e.⁊ p̄terea tūc mūdius vtebant suo ꝯiugio
q̄ȝ vt ant modo. Ad 2ᵐ dō ꝙ minor ē falsa.q̄ȝuis
n.hēant morbū cōcupiscentie aliō pn̄t hr̄e remedi
um q̄ȝ mr̄imᵐ.s.abstinentiā.orōnē ⁊ deuotionem
q̄ remedia magis eis cōueniūt q̄ȝ mr̄imᵐ. Ad 3ᵐ
dō ꝙ mior est falsa.qd pȝ per illud qd dr̄ decre. di.
32ᵃ. Si qs.vbi dicit sexta synodus. Si qs eoruȝ q
ad clerū accedūt voluerint iure nuptiali mlr̄ieri co
pulari h̄ an̄ ordinē subdiaconatus faciāt. vn̄ illud
qd dr̄.di.31.ꝙ eoꝝ sacerdotes diaconi ⁊ subdiaco
ni mr̄imonio copulant.sic exponendū est.i.copula
to vtunt ſm̄ quod dic̄ glo. ibidē.

s **Ecundo** querit vtrū mr̄imoniū ipe-
diat ordiez. Et vr̄ ꝙ sic. q̄ȝ-
tū opponit ordo mr̄imonio tm̄ mr̄imᵐ or
dini.ḡ sicut ordo ipedit mr̄imoniū.ita mr̄imoniuz
ordinē. Itē decretoꝝ di.27ᵃ.diaconus.§. Hac au
ctoritate.dat intellī ꝙ illi q vxores hn̄t vel accipe
volūt nec diaconi nec sacerdotes fieri pn̄t nisi cō-
tinentiā profiteant. Cōtra decretoꝝ di.31. In ce-
na. Consiliū ad suasionē Famitij cōfessoris noluit
ꝓhibere ep̄os presbyteros diaconos subdiaconos
dormire cū cōiugibꝰ quas an̄ ꝯsecrationē duxerūt.
Rn̄° ꝙ in ecclia orientali vir exn̄s in mr̄imonio
nō tn̄ bigamꝰ pōt oēs ordines recipe.⁊ in susceptis
ministrare.q: nolnerūt sicut occidentales ꝯtinētiā
ꝓfiteri. In ecclia vero occidētali suscipere pn̄t or
dinis ptātez ⁊ executionē de ꝯsensu vxoris.q: con
sentiēs intellr̄ profiteri ꝯtinētiaȝ.decretoꝝ di.77.
Ep̄us.vxore aūt nesciente aut ꝯdicēte peccat ep̄s
ꝯiugatū ordinādo.⁊ cōiugatꝰ ordinē suscipiēdo.su-
scipit tn̄ ordis ptātez.nō lȝ tn̄ ip̄m i suscepto ordie
ministrare.qd pōt ꝓbari p illud qd dr̄ in.c.imedia
te p̄dicto. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ sacer ordo impe
dit cōtractū mr̄imᵐ rōe cōstitutiōis ecclie que per
sonā in sacro ordine ꝯstitutā facit illegitiāȝ ad ꝯhē
dū.non sic aūt facit cōiugatū illegitimū ad ordinē
suscipiendū. Ad 2ᵐ dō ꝙ illa auctoritas refertur
ad eccliā occidentalē inq̄ȝtū ꝯiugatus de iure ordi
nari nō pōt.nisi ip̄e ⁊ vxor sua cōtinētiaȝ profitean
tur. In orientali aūt ecclia nō est.sic.q: illi mr̄imo-
nio iā ꝯtto licite possunt vti. Arᵐ ad partē secun
dam ꝓcedit de cōiugatis in ecclia orietali.

Articulus secundus

c **Onsequēter** querit de 2° p̄ncipa-
li. Et circa h̄ querun
tur duo. P° vtrū liceat viro vxorē suā
pp adulteriū occidere. 2° vtrū vxorici-
diū ipediat mr̄imonium.

p **Rrimo** oñdo ꝙ lȝ viro suā vxorez pp
adulteriū occidere. vt.n. dr̄
Jo.8. Judei dixerūt d muliere i adulterio d
ꝑhēsa ꝙ Moyses in lege mādauit eis huiusmōi
lapidare.sȝ licitū est facere qd lex p̄cipit.ḡ licet vi
ro vxorē pp adulteriū occidere. Itē cuilibet aliuz
corrigere licet ⁊ ei iustā penā infligere.sȝ viro lȝ vxo
rem corrigere ⁊ dȝ.7.q.i. Sicut alterꝰ.ḡ licet sibi
iustā penā vxori infligere pro adulterio. Illa aūt ſm̄
legē ē lapidatio. Itē magr̄ hꝰ di..c.2.⁊ ē.33.q.2. In
terfectores. Interfectores suaꝝ cōiugū sine iudicō
cū nō addi adulteraꝝ vel aliqd huiusmōi qd aliud
hn̄di sunt q̄ȝ homicide.ḡ vr̄ ꝙ si occidit adulteraȝ
sine iudicio ꝙ nō reputat homicida. Cōtra magr̄
eo.c.⁊ ē eadē.q. Inter hec.sancta dei ecclia mūda
nis nūq̄ȝ cōstringit legibus.gladiū nō hēt nisi sp̄ua
lē.ḡ ſm̄ iura canonica mulier pp adulteriū occidi n̄
dȝ. Itē Jo.8. Adulterā dn̄s nō p̄cepit occidere. sȝ
eā a lapidatiōe absoluit qd nō fecisset.si pp adulte-
riuȝ occidi debuisset. Rn̄deo ꝙ vxorē occider pp
adulteriū h̄ duplr̄ pōt intellī.aut.s.q: ip̄am cōuictā
⁊ cōdēnataȝ p iudiciū vir ꝓcurat a iudice occidi.⁊
hoc mō viro licitū ē amore iustitie nō libidine vin
dicte.h̄ tn̄ fieri nō licet in iudicio eccliastico.sȝ ciui
li vbi lex talꝭ posita ē p illū q eam ponere de iure po
tuit aut qui eā occidit extra iudiciū.⁊ h̄ nūq̄ȝ facer
licuit ſm̄ legē diuinā.sȝ in aliquo cāu ꝑmittit secū-
dū legē hūanā.33.q.2. Inter hec in glo.argᵐ ēt ad h̄
C.ad legē Juliā.de adulterijs.l. Gracus.sȝ illa lex
loqtur q̄ȝtū ad pene interficientis mitigationem.
Ad p̄ᵐ dō.ꝙ illud p̄ceptū veteris legis in noua
lege mitigatū ē.vn̄ ⁊ Christus ad nouā legē aspici
ens illā adulterā a lapidatiōe absoluit. Ad 2ᵐ.dō
ꝙ nō lȝ virū vxorē corrigere quacūq̄ȝ correctiōe sȝ
leui ⁊ tēꝑata.delictū.n.vxoris taȝ grauē penā pos-
set exigere ꝙ nō liceret viro auctoritate ꝑp̄a eā suf
ficienter corrigere.sȝ eēt p iudiciū corrigenda seu
punienda. Ad 3ᵐ dō ꝙ cū in auctoritate dr̄.cū nō
addit adulteraꝝ.supplendū est.maxie ſm̄ glo. ibi-
deȝ.q: grauiores sunt homicide q sine cā vxores
suas interficiūt.q̄ȝ qui eas interficiūt p adulterio
sine iudicio.

s **Ecundo** querit vtꝝ vxoricidiū ipe-
diat mr̄imoniū. Et vr̄ ꝙ sic
33ᵃ.q.2. Interfectores. dr̄ ꝙ interfectoribꝰ

ſnaꝝ ꝯiugū penitꝰ ꝯiugiuꝫ denegaꝛ. Itē ſapiē.xi°. Per que peccat qs ꝑ hec ⁊ torq̄tur. ſꝫ occidēs vxo rē peccat ꝯ mr̄imm enormiter ipm diſſoluendo. ğ dꝫ puniri i mr̄imonio. vt.ſ.nō poſſit ꝯhere mr̄im.

Cōtra magis peccat q occidit mr̄em ꝙ̃ q occidit vxorē. qꝛ ſicut oñſuꝫ eſt.li.3.di.29. Plus teneꝛ hō diligere mr̄eꝫ ꝙ̃ vxorē. ſꝫ mr̄icidiū nō ipedit mr̄im ğ multo fortius nꝫ vxoricidiū. Rñ° ꝙ ſi vir occidat vxorē ꝑꝑ ciꝰ adulteriū. aut alias ꝑꝑ odiū ꝙ̃uis ex ſtatuto eccl'ie interdicaꝛ ſibi mr̄imoniū ꝯhere. ſi tñ ꝯhit nō eſt mr̄imm dirimendū. cū adoleſcētibꝰ tñ ꝑꝑ fornicatiōis ꝑiculū diſpenſandū ē vt licite ꝯhāt.33.q.2. Interfectores. Si aūt occidat vxorem ꝓꝑaꝫ hac intētione vt ꝯhat cū illa quā viuēte vxore polluit ꝑ adulteriū nō tm̄ nō lꝫ ſibi ꝯhere cū illa. ſꝫ ſi ꝯhit mr̄imm ē. dirimendū. ex̄ de eo qui duxit i mr̄imm quā polluit per adulteriū. Sup eo. ſm expoſitionē glo. ibidē.⁊.c. Significaſti. ſi tñ ꝯhit cuꝫ aliqua alia ꝙ̃ cū adultera nō ē dirimēdū. peccat tñ ꝯhendo cōtra eccl'ie ſtatutū niſi cū eo fuerit p̄us diſpenſatū. Ad pm in oppm dō ꝙ ſemꝑ interfectoribus ꝯiugū denegaꝛ ꝯiugiū. nō tñ ſemꝑ mr̄imm dirimendū ē ſi cōtrahāt. ꝙ̃uis.n. quolibꝫ vxoricidiuꝫ ipediat mr̄imm ꝯhendū. nō tñ ſemꝑ dirimit mr̄im iā ꝯctū. vt pꝫ ex dcīs in q̄ōne. Ad 2m dō ꝙ nō ſequtur ꝙ ſi debeat puniri i mr̄imonio ꝙ ſemꝑ mr̄imm qō ꝯhit debeat dirimi. in mr̄imonio.n. puniꝛ ille cui ꝯhere ſine diſpenſatiōe ꝓhibeꝛ. Ad argm ad ꝑtē aliā dō ꝙ ꝙ̃uis mr̄icidiū ſit grauiꝰ pccm̄ ꝙ̃ vxoricidiū. nō tñ ita eſt ꝯ mr̄imm. ⁊ p̄terea aliqñ a iure minori pccō maior pena iſligiꝛ ꝑꝑ maioreꝫ ꝓnitateꝫ ad illud qō fortiori indiget repreſſiuo.

c **Irca** lr̄am Uxorē virginē ducere eccl'ia romana ꝑmittit. Hoc intelligēdū eſt ſub cōditiōe. ſi volūt de cetero ad ſacros ordies ꝓmoueri. alias eſt. eis licitū ducere viduā gladiū nō hēt niſi ſpūalē. Cōtra. Luce.22°. dicitur Ecce gladij duo hic. Ad ille dixit eis. Satis eſt.

Iteꝫ Ber.4° li. de cōſideratiōe ad Euge.c.6. Eccleſie eſt gladiꝰ ſpūalis ⁊ materialꝛ. Rñ° ꝙ vtrūqꝫ gladiū hēt eccl'ia. ſed ſicut dicit Ber. vbi p̄us materialis ē exercendus ꝓ eccl'ia militis manu ad nutū ſacerdotis ⁊ iuſſuꝫ iperatoris. ſpūalis vero ē ab eccl'ia exercendus. magr̄ aūt nō loquitur niſi de gladio ab eccl'ia extrahendo.

Di. xxxviij

n **Hnc** de voto ⁊c̄. Supiꝰ determiauit magr̄ de ipedimētis ortū hn̄tibꝰ ex ꝯſtitutiōe eccl'iaſtica hic d̄teriat d̄ ipedimn̄tiſ ortū hn̄tibꝰ ex lege diuina.ſ. de ipedim̄to voti. ⁊ diuiſi duas. Primo determinat de ipedimēto voti. 2° de ipedim̄to alterius ꝯiugij ibi. Cū vir. Pria in tres. P° oñdit quid ſit votū. 2° quale votū ipedit mr̄imm ibi. Sciēduꝫ vero. 3° determiat de pnia poſt votū nubentiū ibi. Nō igiꝛ. Illa pars que ibi icipit. Cū vir. diuidiꝛ in tres. P° oñdit ꝙ mr̄imm p̄cedēs ipedit ſequēs. 2° oñdit quid ſit facienduꝫ ſi ꝑ ignorantiaꝫ vtriuſqꝫ ꝯhaꝛ ibi. Hic queriꝛ. 3° oñdit quid ſit agendū ſi ꝯhatur ꝑ fraudē alterius ibi. Sed ſi qs.

Articulus primus.

c **Irca hanc** di. querēdū eſt de decē. P° de fine voti. 2° de forma. 3° de materia. 4° de efficiēte votū. 5° de effectu voti i obligando. 6° de effectu eius in reddēdo opus meritorium. 7°. de effectu eius i ipediendo mr̄imm. 8° d̄ votorū cōmutatiōe. 9° de votoꝝ diſpenſatiōe. 10° de ſcandalo. Circa primū querūꝛ tria. P° vtrū teneat votū de re bona fcm̄ ꝑꝑ finē malū. 2° vtrū teneat de re bona fcm̄ ꝑꝑ bonū tp̄ale tm̄. 3° vtrū aliquis poſſit aliquid vouere ꝑꝑ finē indifferentē.

p **Rimo oñdo** ꝙ teneat votuꝫ de re bona fcm̄ ꝑꝑ finē maluꝫ. qꝛ ſm magr̄ꝫ ſuꝑ di.30a.c. vltio. Coniugiū ꝯctū fine non bono tenet. ğ a ſili votū factū fine nō bono tenet ſi ſit de materia bona. Itē ꝓmiſſio futuraꝝ nnptiaꝝ fcā ſub cōditiōe turpi nō exn̄te cōtra nām mr̄imonij tenet. ex̄ de cōditionibus appōitis in deſpō.c.i. ſm glo.⁊.c. vltio in textu. ğ cuꝫ fauorabilior ſit ꝓmiſſio fcā deo ꝙ̃ mulieri. vꝫ tenere ſi eſt de re bona. ꝙ̃uis fcā ſit ſub cōditiōe lꝫ ꝑ fine turpi. Cōtra magis depēdet votū a fine ſuo ꝙ̃ a ſua materia. qꝛ ſm phūꝫ.2° metaph. Finis ē cā cāꝝ ſꝫ votū fcm̄ de materia mala ꝑꝑ finē bonū nō tenꝫ vt inferius oñdeꝛ. ğ multo fortiꝰ non tenet de materia bona fcm̄ ꝑꝑ finē malū. Rñ° ꝙ vouēs ſe facturū aliquid qō abſolute ē bonū. nō tñ per h̄ intendens niſi finē malū peccat grauiter ⁊ nō tenꝫ votū qꝛ talis aut intēdit ꝑ illud votū ſe poſſe ꝯſequi finē illū. aut nō. Si nō. iam nō obligat ſe ꝑꝑ finē illū. qꝛ ſicut dicit phūs.3°.li. ethi.c.5. Electio nō ē ipoſſibiliū. ğ a ſili. nec ē alicuiꝰ poſſibilis ad ꝯſequēdum qō hō ſcit ſe ꝯſequi nō poſſe ꝑ illud. Si ſic. erat. qꝛ ſm Augm li.83m.q.q.3a. Impoſſibile ē ꝙ deo volente hō fiat deterior. d̄terior aūt efficiꝛ hō per cōſecutionē finis mali. error aūt circa p̄ncipale motiuꝫ alicuiꝰ facti ipedit ꝯſenſuꝫ in ipm fcm̄. vñ ſi aliquis ſe facit ordiari ab illo quē credit ordinē poſſe cōferre ⁊ nō pōt. vtpote qꝛ credit eū epm eē ⁊ nō ē ſi vouit caſtitatē. qꝛ credit ſe recipe ſacrū ordineꝫ. qō niſi crederet. caſtitatē nō vouerit. talis nō ꝯſentit abſolute in caſtitatis votū. vñ poſtꝙ̃ ſibi notuꝫ eſt ꝙ ille ipm ordiare nō potuit nō obligaꝛ voto caſtitatis. ſꝫ poſſet licite mr̄imm ꝯhere. Preterea votū fcm̄ de re mala ē irritū. ſꝫ bonū opus relatuꝫ ad finē malū eſt formalr̄ malū. ğ nō tenet votū de bono ꝑꝑ finē malū. ad h̄ ēt multū facit rō ad ſecundā ꝑteꝫ inducta. Ad pm in oppm dō ꝙ nō ē ſile qꝛ illū finē nō bonū de quo ibi logꝛ pōt hō ꝯſeq ꝑ vxorē cui mr̄imonialr̄ copulaꝛ.ſ. libidinoſaꝫ delectatōnē. ſꝫ per deū hō nō pōt ꝯſequi finē malū vt oñſum eſt. Et preterea nō obſtāte illo malo fine ꝯſentit implicite in illud qō eēntiale ē mr̄imonio. Ad 2m dicendū ꝙ nō eſt ſile vl'r de ꝯditionibꝰ appoſitis in ꝓmiſſione de mr̄imonio ꝯhendo ⁊ i alijs ꝓmiſſionibus. qō pꝫ qꝛ promiſſio futuraꝝ nuptiaꝝ fcā ſub cōditione ipoſſibili tenet. qꝛ illa ꝓ nō adiecta hꝛ in fauorē mr̄imonij. ſꝫ in alijs ꝯctibꝰ talꝛ ꝓmiſſio non tenꝫ. ex̄ de ꝯditiōibus in deſpōſatiōe appoſitis.c°. vlti. in glo. ⁊ ſic intelligr̄ illud qō dꝛ Inſtituta de inutili ſtipulatiōe.§. Si ipoſſibilꝛ. vbi dꝛ. ꝙ ſi ipoſſibilis cōditio obligatiōibꝰ adijciaꝛ nihil valꝫ. ⁊ cū dꝛ ꝙ fauorabilior eſt ꝓmiſſio deo fcā ꝙ̃ mulieri. verꝫ eſt de ꝓmiſſiōe fcā deo mō licito ⁊ honeſto. alr̄ nō

q̄ꝛ ꝓmissionē mō ꝯ̄ꝛio factā deus q̄ bonoꝝ nr̄oꝝ nō
eget nō acceptat. Pōt ēt dici ꝙ p̄ncipalr̄ itendere
finē malū ē ꝯ̄ nām obligationis deo faciende.

s **Ecundo** queritur vtrū teneat votuꝫ
de re bona factū pp bonum
tp̄ale tm̄. ꝛ vꝫ ꝙ nō. q̄ꝛ vt h̄itū est in q̄ōe p̄ce
dēti nō tenꝫ votū de re bona fcm̄ pp finē malū. sed
bonū tp̄ale ē bonoꝝ sp̄ūaliū finis malus. q̄ꝛ est eoꝝ
finis idebit⁹. g̊ nō tenꝫ votū de re bona fcm̄ pp bo-
nū tp̄ale tm̄. Itē nō tenꝫ votū qd̄ deus non acce-
ptat. sꝫ nullū op⁹ acceptat qd̄ fit pp bonū tp̄ale tm̄.
q̄ꝛ nō acceptat opus nisi relatū ad finē debitū. g̊ nō
tenꝫ votū de materia bona fcm̄ pp bonū tp̄ale tm̄
Cōtra curatō hoīs a corporali ifirmitate tm̄. non
est nisi bonū tp̄ale. sed votū de bona materia fcm̄
pro recuperāda corp̄is sanitate tm̄ tenet. g̊ votuꝫ
tenꝫ de bona materia fcm̄ pp bonū tp̄ale tm̄. Rn̄
deo ꝙ vouēs pp bonū tp̄ale tm̄ assequēdū vel con
seruandū iplicat ꝯditionē in mēte hāc. s. si illud bo
nū tp̄ale assequat̄. q̄ꝛ si se obligare itenderet. ēt si il
lud bonū tp̄ale nō assequeret̄ nō voueret pp bonū
tp̄ale tm̄. sic g̊ vouēs aut assegtur illud bonū tp̄ale
pp qd̄ ꝛ nō pp aliud vouit. ꝛ tūc tenꝫ votū. aut nō
assequit̄. ꝛ tūc nō tenꝫ in cōspectu dei. q̄ꝛ vt inferi⁹
ondet̄. votū sub ꝯditiōe fcm̄ nō tenꝫ nisi exn̄te ꝯdi
tione. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ q̄uis minus bonū n̄
sit finis debitus maioris boni. q̄ꝛ nūq̄ est finis ei⁹
ex itentiōe illi⁹ q̄ p̄ncipalr̄ instituit ordinē in bonis
nō tn̄ pp hoc seqtur ꝙ si statuat̄ finis ei⁹ ex mala in
tentiōe vouētis qd̄ est ip̄m esse finē eius p accidēs
qd̄ vere posset dici eē malū. vn̄ vouēs bonū sp̄ūa-
le pp bonū tp̄ale tm̄. vouet pp illud qd̄ est bonū q̄
respectu sui voti n̄ est finis p se nec debitus nec i-
debitus. sed statuit̄ finis in mala intentiōe vouen
tis. Ad 2ᵐ dō ꝙ q̄uis deus nō acceptet opus qd̄
fit pp bonū tp̄ale tm̄ reputādo ipsuꝫ dignuꝫ remu-
neratiōe in vita eterna. tn̄ placet sibi ꝙ teneat ob
ligatio sibi fcā vt postea p intentionē illius q̄ fecit
ad fineꝫ meliorem ordinetur.

t **Ertio** querit̄ vtrū aliquis possit aliqd
vouere pp finē idifferētē. Rn̄º
aliqd pōt intelligi indifferēs duplr̄ ad p̄ns.
Uno mō quo ad acquisitionē vite eterne. Alio mō
p cōpationē ad hoīs voluntatē. Pº mō aliqs pōt
vouere aliqd pp finē indifferentē. vt pꝫ cū aliquis
vouet aliquid pp cōsecutionē alicui⁹ bōi tp̄alis qd̄
nō plus est vtile vouēti ad acqsitionē vite eterne
q̄ carentia ei⁹ ꝛ tenet tale votū si ꝯsequat̄ illud bo
nū tp̄ale pp cuius ꝯsecutionē vouit. 2º mō nullus
pōt aliquid vouere nec de iure nec d̄ facto pp finē
indifferentē. Impossibile est. n. ꝙ aliqs intendat
se obligare ad aliqd pp ꝯsecutionē alicui⁹ rei ad cu
ius adeptionē vel nō adeptionē voluntas indiffe
renter se hꝫ. qui. n. vouet ad h̄ vt aliquā rē ꝯsequa
tur. p̄ncipalius vult illā reꝫ ꝯsequi q̄ vouere. si nō
vult vouere nisi pp ꝯsecutionē illius. q̄ꝛ f̄m ph̄ūm
prio posterioꝝ. Illud pp qd̄ amam⁹ aliquid magis
amam⁹ q̄ illud qd̄ pp ip̄m amamus. qui g̊ pp ali-
quid ꝯsequendū vouet illud dertermīate vult sed
ad illud qd̄ hō vult determinate voluntas eius in
differens nō ē. vn̄ vꝫ ꝙ vouere aliquid pp ꝯsecutō
neꝫ alicui⁹ rei ad cuius ꝯsecutionē vel eius oppo
sitū indifferenter se hꝫ volūtas vouētis contradi-
tionem includit.

Articulus secundus

c **Onsequenter queritur** de 2º
p̄ncipali. ꝛ circa h̄ querūtur tria. Pº
vtrū forma voti includat ꝙ fiat deo
2º vtrū in ipsa includat̄ firmatio de-
liberata. 3º vtrū votū de nō vouēdo aliqd sine ex
p̄ssiōe ei⁹ qd̄ vouet̄ v̄bo vl̄ scripto sit obligatoriū.

p **Rrimo** ondo ꝙ in forma voti nō in-
cludit̄ ꝙ fiat deo. q̄ꝛ licite fi-
unt scīs vota. Itē hoī fit iuramētū. g̊ a silī
hoī pōt fieri votū. Itē vouere ē sponte ꝓmittere
sed hoī pōt fieri spōtanea ꝓmissio. g̊ ꝛ votū. Con
tra h⁹ di. c. i. dꝛ in diffinitione voti ꝙ deo ꝛ de his
q̄ dei sunt fieri dꝫ. sed qcquid est in diffinitiōe rei p
tinet ad aliquā ei⁹ cām. ꝙ aūt fiat deo h̄ nō ptiet ad
cām voti materialē nec ad efficientē nec ad finalē
ptinet. q̄ꝛ ad finalē ptiet ꝙ fiat pp deū. g̊ pertiet ad
cām voti formalē. Itē vouere est actus latrie ad
eandē. n. v̄tuteꝫ ptinere videmur vouere ꝛ deuo-
tuꝫ eē. sꝫ act⁹ latrie nō possunt exhiberi nisi soli dō.
g̊ votū nō pōt fieri nisi soli deo. Rn̄deo hō qn̄ vo
uet se aliqd̄ bonū facturū obligat se ip̄ꝫ ad illud bo
nū faciendū. obligatio aūt rei fcā illi cui nō pōt cō-
uenire de iure ptās in reꝫ illā nulla ē de iure. q̄ꝛ tal̄
nō pōt recipe talē obligationeꝫ. ꝛ ad h̄ ꝙ obligatio
alicui fcā teneat de iure. opportet ꝙ ille cui fit reci
piat eā. nulli aūt alij a deo potest de iure cōuenire
ptās sup totū hoīeꝫ nisi deo. q̄uis. n. hoī possit con
uenire ptās super corpus hoīs nō tn̄ sup aīaꝫ. vnde
Math. io. Nolite tīere eos q̄ occidūt corpus. aīaꝫ
aūt occidere nō p̄nt. sꝫ poti⁹ eū timete q̄ pōt corp⁹
ꝛ aīaꝫ pdere in gehennā. ꝛ iō hō nulli alij a deo pōt
de iure obligare se ip̄m totū. ꝛ ex cōsequēti nec fa-
cere votū ꝓpe loquēdo de voto. qr tn̄ salus totius
hoīs multuꝫ ꝓmouet̄ p orōnes scōꝝ. ꝛ illud aliquo
mō q̄uis nō plene possumus qd̄ orando impetrar̄
valem⁹. ꝛ sancti orare p̄nt ꝓ hoīe. ꝛ si rōnabile eis
vꝫ ab orando desistere. iō scīs aliquo mō conuenit
ptās super hoīeꝫ totū. q̄uis nō simplr̄. ꝛ iō pōt eis
fieri votū aliqº mō. nō tn̄ plene h̄n̄s rōeꝫ voti. pec
catori aūt nullo mō pōt de iure ꝯuenire ptās super
hoīeꝫ nisi q̄tū ad corpus. iō q̄uis hō possit sibi ali
qd ꝓmittere nō tn̄ vouere. nisi iproprijssime votuꝫ
accipiēdo. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ vota que fiūt sā
ctis nō plene h̄nt rōeꝫ voti p ꝯpationeꝫ ad scm̄ sed
ad deū. qui. n. vouet scō Jacobo eius ecclīaꝫ visi-
tare. locutio siue mētalis siue vocalis qua dicit se
visitaturū ecclīā sci Jacobi fit scō Jacobo. sed obli
gatio ad iplendū qd̄ dꝛ proprie ꝛ simplr̄ loquēdo n̄
fit nisi deo. vn̄ qd̄ ē materiale in illo voto fit sācto
ꝛ qd̄ est formale fit in deo. Ad 2ᵐ dō ꝙ nō est silr̄
ꝙ iurare est deū testeꝫ adducere .l. testioniū verita
tis hō aūt pōt deū testē adducere hoī. sed hō vouen
do obligat se totū illi cui vouet. qd̄ non pōt facere
nisi deo. Ad 3ᵐ dō ꝙ q̄uis oē votū sit spontanea
ꝓmissio. nō tn̄ oīs spōtanea ꝓmissio est votū. sꝫ tm̄
illa qua homo ad tenendū ꝓmissuꝫ obligat se totū
ꝛ talis promissio de iure fieri nō pōt nisi deo. Ar
gumenta ad parteꝫ scd̄aꝫ ꝓcedūt de voto proprie
ꝛ simplr̄ dcō. tale. n. non pōt fieri nisi deo q̄ꝛ testifi
cat̄ i eo cui fit eē sūmā maiestatē i h̄ ꝙ vouēs obli-
gat illi se totū. ꝛ iō tale votū facer̄ ē actus latrie.

f Ecundo querit̃ vtrũ i forma voti includat̃ firmatio deliberata ⁊ vr̃ ꝙ nõ. q̃ votũ ẽ ꝑmissio volũtaria. sed multa volũtarie facit hõ que nõ facit deliberate. g̊ votũ fieri põt absq̃ deliberatiõe. Itẽ multa affirmat hõ iuramẽto sine deliberatione. g̊ a fili multa põt hõ firmare voto absq̃ deliberatiõe. Contra in ptãte hõis est vouere vel non vouere. q̃ vt dr̃ ex̃ de voto ⁊ voti redẽptione. Licet. Uniuersis liberũ est arbitriũ in vouẽdo. sed mot⁹ volũtatis ñ deliberatiue nõ sunt in hõis ptãte. g̊ de rõne voti ẽ ꝙ res ꝑmissa firmet̃ cũ deliberatiõe. Rñ° ꝙ votũ dr̃ a volendo. vñ sicut in nobis est duplex velle .s. plenũ qd̓ est velle deliberatiuũ. ⁊ semiplenũ qd̓ est velle ex surreptiõe. sic dico ꝙ est duplex votum .s. votũ qd̓ hẽt plenã rõez voti ⁊ de rõne talis voti est ꝙ sit fcm̃ ex deliberatione. ⁊ est votũ qd̓ non hẽt plenã rõez voti. ⁊ de rõe voti tal' non est ꝙ fiat cũ deliberatiõe. tale. n. fieri põt ex surreptiõe. ⁊ q̃ plenã rõez voti nõ hz. ideo non obligat de necessitate. sz tm̃ ex quadã ꝯgruitate. ⁊ iõ vẽire ꝯ tale votũ etiã ꝓpria auctoritate non ẽ pccm̃ mortale. vt inferius dicet̃. Ar͂ ad partẽ primã ꝓcedũt de voto nõ hñte plenã rõnez voti ⁊ de velle qd̓ nõ hz plenã rõez actus volendi. ⁊ de iuramẽto ñ hñte plenã rõnez iuramenti. iuramentũ. n. ex surreptiõe fcm̃ cõpletã rõnez iuramẽti nõ hz. Arm ad ptez aliã procedit de voto hñte plenã rõez voti. nec intelligas p̃dcã ꝙ veliz dicere ipm̃ actuz volendi volũtatis deliberatiue eẽ de eẽntia voti si accipiat̃ votũ pro obligatione q̃ manet postq̃ trãsit act⁹. sz de rõe voti accepti ẽ ipm̃ esse fcm̃ ꝑ talẽ actũ. ille tñ act⁹ ꝯuenient dr̃ votũ ẽm aliam significationẽ voti.

t Ertio querit̃ vtrũ votũ de nõ vouendo aliquid sine expssione ei⁹ qd̓ vouet̃ v̓bo vl' scripto sit obligatoriũ. Rñdeo ꝙ cũ bonũ sit ⁊ expediẽs hr̃e d̓ voto fcõ certaz cognitionẽ ⁊ cauere in vouendo p̃cipitationẽ ⁊ ꝑ voti expssionẽ v̓bo vel scripto hẽatur de voto fcõ certior cognitio vt p̃caueat̃ in vouendo p̃cipitatõ vr̃ ꝙ votũ de nõ vouẽdo aliquid sine ei⁹ expssione qd̓ vouet̃ verbo vel scripto sit obligatoriũ ita ꝙ si postea voueat ⁊ votũ suuz aliquo p̃dcõrũ mõx si potest nõ exprimat peccat vt trãsgressor p̃oris voti. vr̃ tñ nihilominus ꝙ votũ illud teneat si alias licitũ est ⁊ honestũ. q̃ cũ vouere sit bonũ ⁊ a spũ scõ cõsulatur per psalmistã dicentẽ. Uouete ⁊ reddite dño deo vr̃o. votũ de nõ vouendo nõ obligat. vñ cũ aliqs vouet se nũq̃ voto aliqd ꝑmissurũ nisi v̓bo vel scripto nõ obligat̃ per h̓ ad nõ vouendũ. sz obligatur ad exp̃mẽdũ votũ suũ verbo vel scripto si ipm̃ vouere contigerit.

Articulus tertius.

c Onsequẽter queritur de 3° p̃ncipali. Et circa h̓ querunt̃ tria. P° vtrũ votũ de eo possit fieri qd̓ est inutile ad salutẽ. 2° vtrũ de oĩ bono vtili ad salutẽ. 3° vtrum ex nuda ꝑmissiõe oriatur obligatio.

p Rimo ostendo ꝙ de re inutili ad salutẽ possit fieri votũ interficere. n. filiã innocentẽ nõ ẽ vtile ad salutẽ: sed vt habet̃ Iudi. ii°. Iepte iterfecit filiaz suaz sicut vouerat. ⁊ tñ ad Heb. ii°. numerat̃ inter illos qui ꝑ fidez vicerũt regna. g̊ vr̃ ꝙ votuz fieri possit de re inutili ad salutẽ. Itẽ ꝯscia põt obligare hoiez ad rez inutilẽ ad salutẽ. q̃ faciẽs ꝯ consciaz siue sit erronea siue nõ peccat. sed non magis obligat cõscia q̃ votũ. g̊ votũ fieri põt de re inutili ad salutẽ. Contra. 22ª. q. 4ª. Et est sumptũ ab Isy. i synõis. li. 2°. c. 16. In mal'. In mal'. ꝑmissis rescide fidẽ. ⁊ in turpi voto muta decretũ. qd̓ icaute vouisti ne facias. sz q̃cũq̃ vouet aliqd inutile ad salutẽ incaute vouet. g̊ nõ põt de iure fieri votuz de re inutili ad salutẽ. Rñdeo ꝙ posse facere votũ de re inutili ad salutez dupliciter potest intelligi aut de facto aut de iure. P° mõ põt hõ facẽ votũ d̓ re inutili ad salutẽ ⁊ de malo culpe. Multi. n. fatui qñz vouẽt nõ tm̃ inutilia sed ẽt nociua ad salutez. 2° modo distinguendũ est de iutili ad salutẽ. q̃ quoddaz est iutile ⁊ nociuũ. vt malũ culpe. quoddã inutile ñ tñ nociuũ. ⁊ illud qd̓ est idifferẽs de p̃mo inutili ad salutẽ nõ põt fieri uotũ de iure. q̃ deus respuit obligationẽ sibi oblatã ꝯ seipm̃. de 2° ẽt inutili non põt fieri uotũ de iure sub rõe qua indifferẽs ẽ. q̃ d̓ ob' rone obligatiõis q̃ nõ est ad honorẽ dei nec util' ad salutez offerẽtis nõ curat. ⁊ iõ talis obligatio nõ tenet ipõ iure. ⁊ dixi sub rõe qua indifferẽs est. q̃ si ẽ tale indifferẽs ꝙ per aliquã circũstantiã in ꝯꝑatione ad uouentẽ cõferens sit ad salutez sic de illo põt fieri uotũ. q̃uis rõne gñis sit iudifferẽs. Ad pm i oppm dd̓ ꝙ uotũ Iepte nõ fuit obligatoriũ nisi ad imolandũ aĩal occurrẽs imolatitiũ. ⁊ quo ad h̓ fuit licituz ⁊ placẽs qd̓ oñdit uictoria subsecuta. vñ i occidendo filiaz suaz fuit fatu⁹ ⁊ ipius. nec obstat qa numerat⁹ ẽ in cathalogo scõꝝ. q̃ de illa ipietate penituit. Ad 2m dd̓ ꝙ ꝯscia nõ põt hoiez obligare ad faciẽdũ aliquid iutile ad salutẽ. Cõscia. n. erronea nõ obligat ad faciendũ illud qd̓ dictat. sz hõ obligatur ad deponendũ errorẽ ut clarius in li°. 2. expositũ est. Uel põt dici ꝙ q̃uis ꝯscia erronea obliget sic intelligendo ꝙ faciẽs ꝯtra peccat. tũ q̃ illa obligatio nociua est. cũ diuina lege hõ ad ꝯriũ obliget̃. de⁹. n. obligationez. q̃ est ꝑ ꝯsciam erroneam non acceptat.

f Ecundo querit̃ utrũ uotũ possit fieri de oĩ bono utili ad salutẽ Et ur̃ ꝙ nõ. q̃ bonũ neciiũ ad salutẽ utile ẽ ad salutẽ. sed de tali bono nõ põt fieri uotũ. q̃ uotũ est spontanea promissionis testificatio. sicut dicit Hug°. 2°. li°. de sacra. pte. 12ª. c. 3. Spontanea autẽ ꝑmissio non ẽ de bono necessario. g̊ nõ põt fieri uotum de omni bono utili ad salutem. Item duorũ bonorum unum melius alio utrũq̃ est utile ad salutem. sed de minori bono non potest fieri uotum quia ẽm theologos uotum est conceptio melioris propositi animi deliberatione firmata. ergo non d̓ omni bono utili ad salutem potest fieri uotum. contra de bono necessario ad salutez põt fieri uotũ ut enim habetur Geñ. 28°. Jacob uouit ꝙ dominus esset sibi in deum. de bono etiam utili non tamen necessario ad salutem potest fieri uotum. sed omne bonum utile ad salutem uel est necessarium. uel non necessarium. ergo de omni bono utili ad salutem potest fieri uotuz. Respondeo sicut dicit magister huius distinc. caplo scdo Uotorum aliud est cõe. aliud singulare. cõe est id quod oẽs in baptis-

mo faciunt cuz spondent renunciare diabolo ꝛ pō pis ei⁹. de quo hr̄ de ↄsecra. di. 4. P^a ꝛ tale votū fit de his q̄ sunt necīa ad salutē ibi. tn̄ diminutiue i uenit rō voti. q: votū ꝓprie ē qd voluntariū. ꝛ respectu pncipij a quo ꝓcedit. ꝛ respectu ei⁹ qd vouet. singulare ē cū aliqs spōte ꝓmittit se seruatuꝝ aliqd bonū ad qd alias nō tenet ꝗuis teneat post votuz tale votū nō pōt fieri de bono necessario ad salutez de his duob⁹ votis dr̄. 17. q. j. c. j. Sūt q̄dam q̄ etiā vouētes nō debemus. q̄dā q̄ nisi vouerim⁹ nō debem⁹. sz postꝗ ea deo ꝓmittim⁹ necessario reddere ↄstrīgimur. sic ḡ pz q accipiēdo votū large. s. ꝓut se extēdit ad votū singulare ꝛ cōe. pōt fieri votuz de oi bono vtili ad salutē. sz votū singulare qd ꝓpe hz rōnē voti nō pōt fieri de bono vtili necīo ad salutē. Ad p^m i opp^m dd. q illud arg^m ꝓcedit de voto ꝓpe dicto. Uotū tn̄ de bono necīo nō dico de necessitate absoluta. q: talis nō cadit sub voto. sz necessitate ad salutē. spōtaneū ē p cōparatōem ad pncipiū a quo egredit h̄ ē p cōparatōez ad rōnez ꝛ volūtatē ꝗuis respectu rei q̄ ꝓmittit sit necessariū nō absolute sz inquātū ē rei necessarie ad salutez. Ad 2^m dd q ꝗuis de minori bono nō possit fieri votuz cū exclusione maioris boni tn̄ de minori bono pōt fieri votū simplicit. Ex iā dictis de vto colligi potest diffinitio voti ꝓprie dci talis. uotū ē ꝓpositi supererogatiue boni ꝓmissio deo fcā pp bonū finē ex deliberatōe firmata. qd dr̄ supererogatiue boni. dcm̄ ē ad drīam uoti qd ē de bono necessario ad salutē de quo dcm̄ ē q ibi ñ iuenit plene rō uoti. ꝛ accipit ibi ꝓpositū nō p actu ꝓponēdi. q: ille pn̄s est. ꝓmissio aūt ē respcū futuri. sz accipit p re ꝓposita. deo fcā. dicit ad drīam ꝓmissionis homini fcē de q̄ supius dcm̄ ē q nō hz rōnem uoti. ꝓprie dci. qd ēt dr̄ ꝓpt bonū finē. dcm̄ ē ad excludēdū uota fcā pp finē malū tm̄. ꝗuis sint fcā de re bona q̄ ꝓprie loquēdo non sunt uota ut supi⁹ ośsuz ē. ꝛ dr̄ ex deliberatōe firmata. ad drīam uotoꝝ que fiūt ex surreptōe q̄ plenam rōnem uoti nō hn̄t ut ośsum. ē. Aliq aūt supaddūt p intentionem obligandi se ad implendum ꝓmissū dicentes ex nuda promissione quamuis deliberatiue facta ꝓmittētē nō obligari sola. n. deliberatio nō firmat ꝓmissionē. pdcā aūt diffinitio ē cōis voto tā publico ꝗ p̄uato siue p vocē sēsibilē expsso siue p iteriorē locutōez tm̄. sola. n. iteriori locutōe pōt homo se obligare deo. Illa aūt diffinitio voti. votuz ē ↄceptio melioris ꝓpositi animi deliberatiōe firmata ē diffinitio voti taciti qd fit. deo p iteriorē locutōez tm̄. diffinitio vero voti quā ponit magr̄ in lr̄a ↄuenit voto p sensibilē locutōez expresso. siue solēni siue priuato. que diffinitio in expositione littere explicabit.

t **Tertio queritur vtrū** ex nuda ꝓmissione oriat obligatio. Rn̄° q nuda ꝓmissio aliqn̄ dr̄ q̄ nō ē firmata fidei iterpositōe nec iuramēto. ꝛ qn̄qz ex ꝓmissione sic nuda oriri pōt obligatio. s. si ꝓmittēs obligare se itēdat. Si āt accipiat nuda ꝓmissio que nō ē firmata fidei intpōe nec iuramēto. nec ꝓmittēs obligare se itēdit ad illud qd ꝓmittit iplēdū ex ꝓmissione sic nuda nō orit i foro ↄsciētie. vt qdā dicūt obligatio cui⁹ ipletio necessaria sit ad salutē. ꝓ q̄ opinione vr̄ facere qd dr̄ ex̄ de voto ꝛ voti redēptōe. Lrax. vbi dr̄ de quodā mortis pauore pterrito q dixit. Nō diu hic morabor. ꝓponens in aio q religionis habitū eēt aliqn̄ susceptur⁹. q si pl⁹ nō ē i voto ꝓcessum. trāsgressor iudicari ñ poterit si nō ipleat qd dixit. ꝛ i glo. ibidē dr̄ q nō dixit hoc animo obligādi. ꝛ nemo se obligat nisi q aiuz hz obligādi se. ad h̄ ēt facit qd dr̄. ff. de actōib⁹ ꝛ obligatōib⁹ l. Obligationū. ꝗuis. n. ex iure nature obliget promittēs ad iplēdū q ꝓmittit. illa tn̄ obligatio non ē necessitas. nisi sic se obligare itenderit. sz honestatis ꝛ ↄgruitatis. ꝛ iō ↄueniēs nō peccat mortalr. sz venialr. nec mireris q: sicut i lege scripta ↄphēdūt aliq̄ tanꝗ ad salutē nō necessaria sed expediētia. sic in lege nature ↄphēdunt q̄dā obligātia de necessitate ꝛ q̄dā obligātia de ↄgruitate ꝛ honestate. ꝛ h̄ rōabile vr̄. q: multi ex deliberatōe aliq̄ bona dicunt se facturos q h̄ non dicerēt si per hoc crederēt se obligatos ad faciēdū tanꝗ necessariū ad salutē. Aliq aūt dicūt q nuda ꝓmissio ex deliberatōe facta promittētē obligat obligatōe necessaria ad faciēduz q ꝓmittit si vult ↄseq salutē. 12. q. 2. Quicūqz suffragio ꝛ eadē. q. 5. Qui Joānes. ꝛ. 22. q. 5. Juramēti. ꝛ. 27. q. j. Hoc vero. ꝛ. ff. de actōib⁹ ꝛ obligatōib⁹. l. Obligationū. i glo. q̄ distinguit int obligatōnez ciuilē ꝛ nālē. ꝛ hi dicūt i diffinitōe voti illā particulā nō eē ponēdā. s. p intētōez obligādi se ad implēdū ꝓmissū q: hoc iplicat in ꝓmissione ex deliberatōe. firmata ꝗuis ꝓmittēs se obligare obligatōe necessaria explicita non intendat

Articulus quartus.

c **Consequenter queritur** d 4°. pncipali. Et circa h̄ q̄runt tria. P° vtruz religiosus possit aliqd vouere sine licētia sui p̄lati. 2° vtꝝ qlibz nō r̄ligiosus possit vouere. 3° vtꝝ abbas possit retractare votū qd fec subdit⁹ su⁹ de licētia sua.

p **Primo ośdo** q religiosus pōt aliqd vouere sine licētia sui p̄lati. q: ois hn̄s vsū liberi arbitrij pōt facere votū de illis bonis respectu quoꝝ ē sui iuris. sz qlz religiosus ꝗtū ad multa sui iuris ē. q: sicut dicit Ber. li° de p̄cepto ꝛ dispēsatōe. c. 8. Quisqs professus i quo vis gn̄e nec vltra obediētie legē cogendus nec citra ē ihibēdus ꝗ sua ipsi⁹ videt cōplecti ꝓfessio. ergo de multis pōt facere votū. Itē ꝗtuz ad mot⁹ animi iteriores hō non subijcit nisi deo sicut sibi soli ↄuenit noscere corda filioꝝ hoiuz. vt dicit. 2° paralip. 6. sed de illis bonis rōne quoꝝ hō nō ē subiect⁹ nisi deo. pōt qlibz hn̄s usum liberi arbitrij facere deo uotū. ḡ religiosus sine licētia sui p̄lati pōt facere deo uotum de suis cogitatōib⁹ ꝛ affectibus. Itez obligatio facta inferiori non preiudicat superiori. ergo obligatio quam religiosus facit prelato suo non sibi preiudicat quin se possit obligare deo. Contra. 20. q. 4. Monachuz non licet uouere sine consensu abbatis sui. si autem uouerit frāgendum erit. Item qui nihil in se retinuit similit de nullo bono sui ipsius potest uouere. sed religiosus profitendo nihil retinet sibi in se. quia corpus ꝛ dispositionem uoluntatis sue transfert in potestatem prelati per uotū obediētie. ergo de nullo bono

qȯ ſit in ipſo pōt votū facere. Ad iſtā qōnē dn̄t ali q ꝙ ꝙ̄uis religioſus nō teneat ad obediēdū i oibus ēt licitis q̄ p̄lat⁹ ſibi vellet ipare. tn̄ i his i qb⁹ p̄lato ſubiect⁹ ē tenet eidē obedire ꝑ quolꝫ tpe quo ſibi iperat. ⁊ iō nullū ē tp̄s ei vacās quo aliqd poſſit facere vltra illud ad qȯ tenet ex ſua ꝓfeſſione. ⁊ iō nihil vltra hoc. lꝫ ſibi vouere. q꞉ nullus dꝫ vouere aliqd niſi poſſit eligere tp̄s i quo illud poſſit iplere ſꝫ hec rō nō vȝ cogere. q꞉ multa poſſet vouere religioſus quoꝝ adipletio executōem operis cuiuſcūqꝫ qȯ p̄latus pōt ſibi p̄cipere nō ipediret. ſꝫ ꝓmoueret. vt n̄ dicere verbū ocioſum. nō cogitare aliqd vane. ḡ ſi aliud nō obſtaret ꝙ̄ rō p̄dicta religioſus poſſꝫ vouere ſine licētia p̄lati ſe nūꝙ̄ dictuꝝ ex deliberatōe v̄bū ocioſuꝫ. nec vanū aliqd cogitatuꝝ. abſtinētia. n. hui⁹ vtilis ē ad ſalutē. nō tn̄ necc̄ia. q꞉ nō ſemp ē mortale pcm̄ facere ꝯ̄riū. Preterea p̄dicta rōne nō obſtāte poſſet religioſus vouere ſe q̄lꝫ die dictuꝝ aliquā ſp̄alē oīnē qn̄ vacaret ſibi tp̄s quo nō eēt occupat⁹ de p̄cepto p̄lati. vel i opib⁹ q̄ i ſua ꝓfeſſione includunt iō videt alijs dȯ ꝙ rō q̄re religioſus nihil vouere pōt. ē q꞉ pēſata humana ifirmitate ⁊ religionis onere nō poſſꝫ ſe ad aliqd vltra ſuā ꝓfeſſionē obligare qȯ poſſꝫ iplere ſine q̄licūqꝫ p̄iudicio vel p̄iudicij piculo obſeruatōis cuiuſlꝫ eoꝝ ad q̄ ex ſua ꝓfeſſione tenet ⁊ abſqꝫ piculo reddēdi ſe iterdū oneroſū p̄lato ſuo. vel alicui ſiue aliqb⁹ fratꝝ ſuoꝝ pp ſolicitudines ⁊ modos ſingulares. q̄ iterdū hērent illi q eēnt ad plura ꝙ̄ alij obligati. Preterea tāte altitudinis ē religionis votū ꝙ oīa alia i ipꝫ cōmutari pn̄t vt iferi⁹ oñdet. Et iō eccͣ ꝯſiderās hui⁹ voti altitudinē ⁊ humane nāe ifirmitatē voluit auctoritate diuina voto religionis nullū poſſe votū ſupaddi pp piculū trāſgreſſionis vitādū. q̄ ēt de cā iura cōſentire vident ꝙ vota q̄ fecit hō an̄ ſui ꝓfeſſionē i religione q̄ p̄lat⁹ ipſuꝫ recipiēs ignorauit. pōt poſtꝙ̄ votū ſibi fuit reuocare. qȯ ꝓbat p hoc ꝙ religioſuſ plus ē ſub p̄lato ꝙ̄ vxor ſub viro. ſꝫ ſicut dȝ. 33. q. 5. Voluit ſi adhuc inupte mulieri ꝯceſſerat pȝ vota ꝓſoluet. ſi anꝙ̄ ꝓſoluerit nupſerit. ⁊ viro ei⁹ hoc cognitū nō placuerit non ꝓſoluat. ⁊ hoc oīno ſine pcō. ex h̄ arguit glo. abbatē poſſe reuocare votū monachi qȯ an̄ monachatū emiſit. Aliq tn̄ dicūt monachū nō poſſe vouere eē itelligēdū de voto abſtinentie p qȯ alij ſcādalizant. ſicut dicit glo. ſup illud decre. 20. q. 4. Monachū ita pōt itelligi de oib⁹ i qb⁹ p̄lato ſuo ſubiect⁹ ē. Ad p̄ᵐ ⁊ 2ᵐ in oppᵐ dȯ ē ꝙ ⁊ ſi det religioſū eē ſui iuriſ reſpectu aliquoꝝ que licite pōt facere vel nō facere. ex hoc tn̄ non ſeqt ꝙ ſit ſui iuris ad illa vouēdū. licitū. n. ē religioſo multa facere q̄ nō ē licitū ſibi vouere pp rōnes dictas i corpe qōnis. Ad 3ᵐ dȯ qȯ obligatio fcā p̄lato ē de volūtate ⁊ ſm legē ſupioris. ſ. dei. ⁊ iō q꞉ de⁹ nō pōt eſſe ꝯ̄rius ſibi ipſi vult illā obligatōeꝫ ipleri nec vult aliqd eē licitū i p̄iudiciū illi⁹ maior aūt ꝓpoſitio argumēti itelligēda ē de obligatiōe fcā iferiori. nō de volūtate. nec ſm legē ſupioris.

s **Ecundo queritur** vtꝝ qlibꝫ nō religioſus poſſit vouere. Rn̄ͦ ꝙ vouere pōt qlꝫ habens vſuꝫ liberi arbitrij cui vouere nō ꝓhibet. carēs. n. vſu libēri arbitrij vouere nō pōt. q꞉ nō pōt ꝯſentire ex̄ de religioſis. ⁊ trāſ. ad reli. Sicut tenor. q ēt ꝓhibet vouere. vouere nō pn̄t ea q̄ vouere ꝓhibent. nō. n. acceptat deus oblōnē ꝯ̄ ſuū p̄ceptū vel eccl̄ie factā. mlti aūt ſt q ꝓhibet vouer̄. Ep̄s. n. ꝓhibet facere votū ſine licētia dn̄i pape quo vinculū iter ipſum ⁊ eccl̄iaꝫ ſuā diſſoluat. extra de renūci. Niſi cū p̄dē. Nō pōt ēt ſine licentia dn̄i pape gn̄ali vel ſp̄ali votū pegrinatōis emittere p quā ipſū oꝫ diu a ſua eccͣ abſētari. ex̄ de vo. ⁊ vo. re. Magne. cleric⁹ ēt ſecularis ſub ep̄o aliquo hn̄s bn̄ficiū debēs reſidētiā nō pōt ſine licētia ep̄i votū pegrinatōis lōge emittere eo. ti. vbi p̄us. ⁊ de ꝯſecra. di. 5. Nō oꝫ. pōt tn̄ emittere votū de itrādo religionē ſine licētia ep̄i. 16 q. 2. Due ⁊ de accipiēdo crucē ex̄ de voto ⁊ voti re. Ex multa q꞉ ad hoc licētiati videt p papā gn̄alit illi q pn̄t eē vtiles terre ſancte. de religioſis aūt dcm̄ ē. Filiuſfa. ēt q ſubeſt pr̄i in his q̄ ad regimē dom⁹ ⁊ familie ptinēt nō pōt de illis votū facere ſeu de ptinētib⁹ ad illā ſine pr̄is auctoritate. Seru⁹ ēt nō pōt vouere aliqd eoꝝ que ipſuꝫ ipediāt a ſuitio dn̄i ſui ſine dn̄i volūtate. decre. di. 54. Ex antiqs. ⁊. c. Si ſeruus ſciēte. q꞉ ēt vir ⁊ vxor ſibi ſunt mutuo debitores in reddēdo debitū carnale qlibꝫ eoꝝ ꝓhibet de nō reddēdo vouere ſine licētia alteri⁹. vt ſupius oñſum ē. ſꝫ q꞉ i diſpēſatōe dom⁹ ⁊ regimine familie mulier ē ſubiecta viro. nō ecōuerſo. iō de ptinētib⁹ ad illā mulier nō pōt votuꝫ emittere ſine licētia viri. 33. q. 5. Manifeſtū ē. ⁊. c. Voluit. vir tn̄ de talib⁹ pōt facere votū ſine conſenſu vxoris. q꞉ ad hoc eſt ſui iuris.

t **Ertio queritur** vtꝝ abbas poſſit retractare votum qȯ fecit ſubdit⁹ ſu⁹ de licētia ſua. Rn̄ ꝙ abbas dās licētiā ſubdito ſuo vouēdi ſi eā reuocat anꝙ̄ ille ſubdit⁹ faciat illud votū. ⁊ poſt illā reuocatōem voueat votū irritū ē. ſi aūt votū fecerit an̄ reuocatōem licētie votū tenꝫ quouſqꝫ cū eo fuerit diſpēſatū. Sꝫ nūqd ille idē abbas cū eo poterit diſpēſare vȝ qbuſdā ꝙ nō. q꞉ cū ſubdito ſuo licētiā dederit faciēdi illud votū p̄iudicauit ſibi vt in illo diſpēſar nō poſſit. Alij dicūt ꝙ ſicut ex rōnabili cā eum licētiare potuit vt vouere ita ex rōabili cauſa ſi occurrit poterit poſtea diſpēſare i illo voto. qȯ ꝓbāt a ſili. q꞉ i voto fcō de licētia ſummi pōtificis. ille idē ſmum⁹ pōtifex pōt poſtea diſpēſare. ſꝫ nō vȝ ſile bonū. q꞉ ſumm⁹ pōtifex ſub deo hꝫ ſup oēs plenitudinē ptātis. non ſic aūt abbas ſuper monachos ſuos. tamen tutius eſſet conſilium ꝙ monachus de voto ſic facto faceret ſe abſolui per ſummum pontificem. ⁊ ſi religioſus ille plures prelatoſ habeat in ſua religione per ordinem ſe habentes. ita ꝙ quicqd pōt iferior pōt ſupior. ⁊ pl⁹ ſi vouit ȯ licētia iferioriſ ab illo voto pōt a ſupiori abſolui ſꝫ ȯ voto facto de licentia ſuperioris abſolui nō pōt ab iferiori.

Articulus quintus.

c **Onſequenter queritur** de quinto principali. Et circa hoc querūtur tria. Primo vtrum omne votum licitum ſit obligatorium. * Secundo vtꝝ magis obliget votum ꝙ̄ iuramētum. Tertio vtꝝ votū ſub ꝯditōe factum que cōditio nō ipletur p culpā vouentis ſit obligatorium.

p Rimo ostendo ꝙ nõ omne votū licitū sit obligatoriū. q꞉ licitū est virgini vouere virginitatē ꝫ si post votū corrūpat̃ amplius nõ pōt votū suum seruare. q꞉ impossibile ē ꝙ iterū sit virgo. cū ḡ nullꝰ obliget̃ ad impossibile vi꞉ ꝙ aliquod votū licitum possit desinere obligatoriū eē. Itē votū de intrando religionē ē licitū. ꝫ pōt ꝯtingere ꝙ illa religio nõ vellet eū recipere q vouit itrare. ḡ videt̃ ꝙ talis ex suo voto nõ obligat̃. Itē si aliquis vouit religionē itrare. ⁊ añq̃ itret in epū eligat̃ nõ tenet̃ religonē intrare. q꞉ si eēt i religione ꝓfessus possꝫ ꝑ epatuꝫ religionē dimittere. 18. q. j. c. Jllico. ḡ talis ex suo voto non obligat̃. Cõtra. deutero. 23. Cū votū voueris dño deo tuo nõ tardabis reddere. q꞉ requiret illḋ dñs deus tuꝰ. Itē extra de voto ⁊ voti redēp. Licet. dicit̃ ꝙ vsq̃ adeo solutio necessaria ē post votū vt sine ꝓprie salutis dispēdio alicui nõ liceat resilire. Rñº ꝙ ois ꝓmissio licite facta cū intētõe obligādi se. ⁊ ex deliberatõe si acceptet̃ ab eo cui fit obligat ꝓmittentem. non tñ ex precepto legis diuine sed etiam ex precepto legis nature. sed votum licitum est licita promissio facta deo ex deliberatiõe ⁊ cū itentõe obligādi se. oēm aūt ꝓmissionē talē deus recipit. ⁊ iõ dō ꝙ oē votū licitū obligat vouētēꝫ ad illud qḋ vouit adiplēdū nisi i q̃tuor casibꝰ. Unus ē ꝑ ipotētiā iplēdi. 2ꝰ ꝑ auctoritatē supioris dispēsantis. 3ꝰ ē ꝑ defectū ꝯditõis apposite. vel defectū cause pncipalr̃ mouentis. Regulare. n. ē ꝙ votū sub ꝯditõe fcm̃ nõ obligat nisi ꝯditõe extāte. 4ꝰ casus ē qñ illud qḋ tpe fci voti fuit licitū postea fit illicitū. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ sic vouens aliqd qḋ licitum ē tpe voti fci nõ tenet̃ illud iplere si postea fiat illicitū ex aliquo accidēte. sic vouēs aliqd possibile tpe voti fci nõ tenet̃ illud adiplere si postea fiat impossibile. vgo āt vouēs vginitatē vouet. illud qḋ ē possibile tpe voti fci. ꝫ postq̃ corrupta ē ipssoibile ē ipsā ꝯuare ꝙ ꝓmisit. tenet̃ tñ ad illud qḋ pōt. s. ꝯtinētiā seruare. ⁊ aliquā recõpēsatõeꝫ facere. de h̃ qḋ ꝑ suā culpā icidit i impotētiā obseruandi qḋ ꝓmiserat. ꝫ si aliquis eficeret̃ ipotēs ad soluēdū qḋ ꝓmisit nõ tñ ex culpa sua nõ obligaret̃ ad aliq̃ recõpēsatõeꝫ. Ad 2ᵐ dō ꝙ ille q vouet se itraturū religionē aut detminat itētõeꝫ suā ad vnā religionē tm̃. aut nõ. si sic. nõ tenet̃ intrare aliquā religionē si illa religio q̃ determinate vouit intrare eū nõ vult recipe. q꞉ illā itrare sibi fcm̃ ē impossibile. ⁊ ad nullā aliā obligauit se. si nõ. tenet̃ se tot religionibꝰ offerre ꝙ vnā ineniat si pōt. q̃ ipꝫ velit recipe nisi sit talis de q̃ ꝓbabilit̃ credit̃ ꝙ si de illa cogitasset nullo mõ ꝯsensisset itrare illā. Ad 3ᵐ dō ꝙ maior ē falsa. sicut expsse pꝫ ex̃ de voto ⁊ voti redēptõe ꝑ tuas. nec valꝫ eiꝰ ꝓbatio q꞉ trāsgressor voti ē i mortali pcõ. ⁊ electio talis ē irritāda. ad sacrorū administratõem eligit̃ a quorū ꝑceptõe tempore electõis erat ꝑuatus.

Preterea ꝓfessus i religione epatū recipiēs non defraudat religionē sicut ille q vouit intrare. ⁊ añq̃ intret epatū recipit. q꞉ ꝓfessus ab ordine nõ recedit. oꝫ. n. ipm ferre habitū religionis sue. ex̃ ḋ vita ⁊ honesta clericorū. Clerici officia. nõ debēt ēt a ꝑori ꝓposito discedere. 16. q. j. De monachis. qḋ itelligēdū ē ꝺm glo. ibidē q̃tū ad ea q̃ sūt de suba mõnachatꝰ cuiusmodi sunt habitū religionis portare. ꝯtinētiā seruare. ꝓpriū nõ hēre. vñ nõ sūt diuitiarū dñi. ꝫ dispēsatores. q̃uis tñ fcūs eps habitū debeat retinere. pōt desup ferre habitū i quo magis ꝯueniat eis iter quos ē. 16. q. 7. Noua i glo. sed h̃ nõ est faciēdū nisi ad tp̄s. ⁊ ex cā. ex̃ ḋ vita ⁊ honestate clericorū. c. deꝰ. ēt nõ dꝫ epatū recipe sine ꝑlati sui licētia. 18. q. 2. Quā sit i tex. ⁊ i glo.

s Ecundo queritur vtrum magis obliget votū q̃ iuramētuꝫ. Et vi꞉ ꝙ nõ. q꞉ ꝑiuriū ē ꝯ 2ᵐ ꝑceptū ꝑme tabule. transgressio voti ꝯ ꝑceptū. 5ᵐ. secūde tabule. cū ḡ digniora sint ꝑcepta prime tabule q̃ scḋe. grauior ē transgressio iuramēti q̃ voti. qḋ nõ eēt verū nisi magis obligaret iuramētū. Itē Apꝰ ad hebre. 6. Ois ꝯtrouersie hoiūꝫ finis ad ꝯfirmatõeꝫ ē iuramētū. ꝫ illud i quo ꝯsistit finis ꝯfirmatõis ois ꝯtrouersie maxime videt̃ obligatoriū. ḡ iuramētū magis ē obligatoriū q̃ votū. Cõtra fortior ē obligatio q̃ nõ fit nisi deo q̃ illa q̃ interdū fit homini. ꝫ ꝓprie loq̄ndo votū nõ fit nisi deo. iuramētū aūt iterdū fit hõi. ḡ multo fortior ē obligatio voti q̃ iuramēti. Ad istā qõnē dicūt qdā ꝙ fortior ē obligatio voti q̃ iuramenti. q꞉ obligatio voti cāt̃ ex libero ꝯsensu volūtatis hois ⁊ fidelitate quā dꝫ hõ deo obligatio aūt iuramēti ex libero ꝯsensu hominis ⁊ reuerentia q̃ dꝫ deo inq̃tū ē vitas ꝑma. ifidelitas aūt serui ad dñꝫ grauiꝰ qd ē q̃cūq̃ alia irreuerētia quā seruꝰ possꝫ facere dño.

Alij dicūt ꝙ distinguēdū ē de iuramēto. q꞉ aut fit homini aut deo. pᵒ modo nõ ita firmit̃ obligat sicut votū. vt ꝯcludit rõ ad scḋaꝫ ptē. scḋo mõ magis̃ obligat q̃ votū ceteris paribꝰ. q꞉ qcūq̃ ex deliberatione iurat deo bonū aliqḋ se facturū deo aliqd ꝓmittit ⁊ itētõeꝫ obligādi se hꝫ. ⁊ ad fortiorē ꝯfirmatõeꝫ deū inq̃tū ē ꝑma vitas i testimoniū hꝰꝰ ꝓmissionis adducit. cū ḡ votū nõ iportet nisi ꝓmissionē factaꝫ deo ex deliberatõe cū itētõe obligādi se. vi꞉ ꝙ i iuramēto ꝯp̄hendatur tota ratio obligationis que est i voto. ⁊ superadditur adductio prime veritatis in testimonium ad maiorē promissionis confirmationem. Qui vult tenere pmam opinionem potest dicere ad primum in oppᵐ. ꝙ ⁊ si transgressio voti sit contra quintum preceptum scḋe tabule inquantum corrumpit veritatem promissionis est tamen cum hoc contra secundum preceptum secunde tabule. vel contra primum inquantum vouere est actus latrie. Ad 2ᵐ dō ꝙ illud argumētū non plus ꝯcludit nisi ꝙ maior obligatio quaꝫ homo possit homini facere est per iuramentum. sed hoc non sequitur quin maior sit illa obligatio que fit deo ꝑ votū. Qui vult tenere scḋaꝫ opinionem facilr̃ pōt soluer̃ argᵐ ad oppᵐ ex dcis i opinione.

t Ertio queritur vtrū votuꝫ sub ꝯditione fcm̃ que ꝯditio nõ implet̃ per culpā vouentis sit obligatorium. Et videt̃ ꝙ nõ ex̃ de ꝯditionibus appositis in despõsatione vel alijs ꝯtractibus. Uerū in glo. donatio sub ꝯditione facta non tꝫ nisi adueniente conditione siue ea impleta. sed non est minus fortis contractus donatio q̃ ꝓmissio. ergo nulla promissio facta sub conditione tenetur nisi. conditione adueniente vel impleta. votum autem est ꝓmissio quedam vt superius visum est. Item qui deo vouet aliquod speciale obsequium si ipsum preseruat ab aliquo peccato de quo

tentatur non tenet votum si deus ipsuꝫ ab illo peccato nō ꝓseruat. sꝫ si vouēs ab illo peccato nō ꝓseruatꝰ hoc ē per culpā ꝓpriā. q̄ꝛ si vellet deꝰ essꝫ paratus eū ab illo pcō ꝓseruare. ergo votū sub ꝯditōe fcm̄ q̄ ꝯditio nō iplet̄ ꝑ culpā vouētis nō ē obligatoriū.

Cōtra. ꝓmissio que nō tenꝫ reuocatōe nō indiget sꝫ ꝓmissio facta sub ꝯditōe nō existēte reuocatōe indiget. ergo tꝫ ipso iure. Minor ꝓbat̄ a simili per donationem fcām sub conditōe de qua dr̄ ex eo. ti. ⁊ eo. c. i tex. q̄ꝛ reuocari nō pōt nisi forte tali ꝯditōe sic facta ꝙ ea cessante debeat reuocari. Itē fraꝰ ⁊ dolus alicui ꝓtocinari nō debēt. ex de imunita. ecclie. Ad uersus. §. Ceterū. sꝫ ille ꝑ cuiꝰ culpā stat ne conditio quā apposuit i suo voto ipleat̄ fraudulent̄ hoc ipedit. ergo nō ꝓp hoc ab obligatōe liberat̄. alias. n. fraus ꝓtocinaret̄ eidē. Rñº ꝙ votū sub ꝯditōe factū que ꝯditio nō implet̄ ꝑ culpam vouētis. ē obligatoriuꝫ qd̄ pꝫ rōne ⁊ auctoritate. rōne sic. quantum ad firmationem ꝓmissionis sub ꝯditione facte equalent. s. ꝙ ille cui facta ē ꝓmissio ꝯditōeꝫ adimpleat quā ꝓmittēs apposuit. ⁊ ꝙ illa ꝯditio remittat̄ a ꝓmittēte. q̄ꝛ siue adimpleat̄ ꝯditio. siue a ꝓmittēte remittat̄. siue tollat̄ tꝫ ꝓmissio. sꝫ si ꝓmittēs sciēter. ⁊ ex deliberatōe ipedit. ⁊ est in culpa. nec ille cui fecit ꝓmissione cōditōeꝫ adimpleat quā ꝓmittēs appōit. ⁊ ꝙ illa. ꝯditio remittat̄ a ꝓmittēte. q̄ꝛ siue adipleatur ꝯditio. siue a ꝓmittente remittat̄ seu tollat̄ tenet ꝓmissio. idē est per equalētiā ac si ipsam remitteret cū eam velit non adipleri ⁊ conat̄ vt nō ipleatur. cum. ergo ꝓmissio sua tenerꝫ si ꝯditio sua impleretur. nihilominꝰ ēt tꝫ qñ ꝑ culpā eius stat ꝙ non impleat̄. Auctoritate sic. extra de spōsalibꝰ. Sicut ex lrīs. dr̄ de quodā q quādam mulierē se ductuꝝ i ꝯiugē infra t̄minū assignatū iuramento firmauit. nec ꝑ viꝝ stetit. sed per mulierem quominꝰ int̄ eos mr̄imonialis solēnitas añ elapsū t̄minū assignatū sit secuta ꝙ viro nō ē iputādū. immo ꝓ completa ē hēnda ꝯditio. Idē ergo est quantum ad equiualentiam ad hoc vt teneat ꝓmissio ꝯditōeꝫ appositā adiplr̄ ⁊ nō stare per illum q eam adimplere dꝫ quominus impleatur. sed quādo promittens impedit eiꝰ impletionē. illo q debebat implere existente parato ad iplēdum ꝑ ꝓmittētem. ⁊ non ꝑ alium stat ne ipleat̄ ꝓ impleta ergo hēnda ē. Ad pͥmum in oppositū dō ꝙ vt visum ē i corpore q̄ōnis qñ nō stat ꝑ illū q dꝫ adimplere ꝯditōem quominus ꝯditio impleat̄. sed stat per illū cui dꝫ adimpleri. idē iudicandum ē ac si ꝯditio essꝫ impleta. Ad 2m dō ꝙ maior vera ē si ille q vouit facit ita ꝙ in se est vt preseruetur ab illo pcō sicut fecissꝫ si votum nō emisissꝫ vel sicut intēdebat facere quando votum emisit. sed si ille qui vouit hac itentione se precipitat in pcm̄ vt nō teneat votū qd̄ fecit. nihilominꝰ tꝫ votum. alias. n. fraus ꝓtocinaret̄ eidem. Argumēta ad secūdā partē gr̄a principalis cōclusionis possunt ꝯcedi. potest tamē dici ꝙ minor argumēti primi falsa ē. ⁊ ad eius ꝓbationē dicendū ꝙ sicut dicit̄ in glo. sup illo caplō. differētia ē iter donatōeꝫ sub ꝯditōe. ⁊ donationeꝫ factam sub modo. Illa que fit sub modo sic fit. dono tibi h. vt singul̄ ānis tale qd facias. dōatio vō sb ꝯditōe sic fit dono tibi si h fecēis. vñ vsus. Scito ꝙ vt modus ē si ꝯditio. q̄ꝛ cā. ⁊ sic dr̄ ibideꝫ. donatio facta sub modo etiam si modus non obseruetur reuocatione indiget. ⁊ de tali donatione intelligenda est decretalis predicta. vnde ꝑm glo. ibi accipitur conditio pro modo.

Articulus sextus.

c Onsequenter queritur de sexto pͥncipali. Et circa hoc queruntur tria. Primo vtrum expediat homini vouere. Secundo vtruꝫ sit magis meritorium idem bonum opus cum voto q̄ꝫ sine voto. Tertio vtꝝ expediat iuuenes inducere ad hoc vt obligēt se ad igressuꝫ religionis.

p Rimo ōndo ꝙ nō expedit homini vouere. q̄ꝛ non expedit homini se ꝓuare magno dei dono. sꝫ libertas hoīs est magnum dei donū qua in pte ꝓuat se hō ꝑ votum. ergo non expedit homini vouere. Itē non expedit homini se periculo exponere. sed vouens exponit se periculo alicuiꝰ transgressionis cui nō erat expositꝰ añ votū. ergo nō expedit ei vouere. Itē nō expedit homini facere aliquid qd̄ suum aggrauet pcm̄ si peccat. sed si religiosus peccat grauiꝰ ē suū pcm̄ q̄ꝫ essꝫ in seculari. q̄ꝛ sicut dicit Ansel. in libro de similitudine vltra mediū. in. c. de similitudine. int̄ monachū peccātē ⁊ laicum si penitere voluerit maiori dānationi subiacebit monachꝰ. ergo nō expedit vouere religionis igressum. ⁊ multo fortiꝰ nec aliud quodcūq̄ꝫ bonū. Item nullus dꝫ aliquid facere quod augeat in ipso ꝯcupiscentiam mali. sꝫ vouere bonū ē huiusmōi. q̄ꝛ sicut dicit glo. super illud Ro. septimo. Peccatum occasione accepta ꝑ mandatum quod ꝯcupiscitur dulcius fit duꝫ vetatur. ergo nullus debet aliquod bonum vouere ne ex hoc reddatur pronior ad malum contrarium.

Contra psal. Vouete ⁊ reddite domino deo vestro ⁊c̄. Iteꝫ homini expedit facere illud quod maiorem consequitur misericordiam si de peccato peniteat. sed ꝑm Ansel. vbi prius. si religiosus peccat ⁊ de peccato peniteat maiorem consequitur misericordiam quam penitens in seculo. ergo expedit homini vouere. Respondeo ꝙ vouens aut vouet bona quorum obseruatio videtur probabiliter proportionata infirmitati sue spirituali. aut improportionata. primo modo vouere expedit homini. quia per hoc firmat amplius voluntatem suam in bono. ⁊ pro magna parte excludit a se libertatem malefaciendi. ⁊ facit actum virtutis latrie. ⁊ ideo vouendo meretur. Secundo modo non expedit homini vouere nec licet. tale enim votum non haberet discretionem conuenientem. cum per hoc voueus magis videretur se illaqueare quam augere securitatem de sua salute. quilibet tamen reputare debet obseruationem voti religionis proportionatam esse sue infirmitati spirituali nisi per certam experientiam sibi de contrario constaret. propter enim custodiam que magis adhibetur religiosis quam secularibus. ⁊ propter bona exempla q̄ vidēt freq̄nti(us) ⁊ bona vba q̄ freq̄ntiꝰ audiūt. ⁊ ꝓp maiores ꝯsolatōes spūales q̄s ex diuia benignitate ob fauorē religiōis. ⁊ ex scā societate r̄cipiūt. obsuatio aliquoꝝ bonoꝝ ꝓpōtōata ē alicui exñti i religiōe q̄ eidē ꝓportōata nō eēt in sclō remanēti. Ad pͥmū in oppositum dicendum ꝙ sicut dicit Ansel. in li-

bro de libero arbitrio parū post principium. potestas peccādi nō ē libertas nec pars libertatis. immo vt paꝝ postea dicit. Liberior est volūtas que a rectitudine declinare neqꝫ ꝙ que illā potest desere re. homo aūt ꝑ votū nō minuit i se libertatē facien di bonū sꝫ auget. sꝫ minuit ptātē faciēdi malum.

Ad 2^m dō ꝙ vouens discrete non exponit se periculo trāsgressionis nisi per accidēs. sꝫ per se maiorē securitatē obtinet ꝑ uotum adiplēdi diuina p̄cepta vt videri pōt ex his que in qōne dicta sunt.

Ad 3^m dō ꝙ maior non ē vera qr ex hoc quo aggrauat trāsgressio peccātis auget meritū benefacientis ⁊ quo deus misericordius suscipit penitentē vt aūt i sequēti qōne ōndet. bonuꝫ opus magis est meritoriū cū voto ꝙ̄ sine uoto. religiosus etiam d̄ pcō penitēs maiorē ꝯseqt misericordiam ꝙ̄ secularis. sicut dicit Ansel. in libro de silitudine vltra medium. Religioso eniꝫ dicit deus. cū voluero de te vindictam accipiā vt de meo. vt dicit Ansel. vbi p̄us. Ad 4^m dō ꝙ illa auctoritas itelligēda ē ubi charitas deest. Vn̄ qn̄ statim post p̄dicta v̄ba subdit ex ꝓhibitōe. vbi charitas deficit desideriū mali crescit. quo aucto dulcius fit quod ꝓhibet.

s **Ecundo queritur** vtꝝ sit magis meritoriū illd op⁹ bonū cū voto ꝙ̄ sine voto. Et vi ꝙ nō. minus meritoriū ē bonū op⁹ fcm̄ ex necessitate. ꝙ̄ sine necessitate vn̄ minus meritoria ē obßuatio p̄ceptoꝝ ꝙ̄ ꝯsilioꝝ sꝫ op⁹ qd̄ fit ex voto fit ex necīte. qd̄ fit sine voto nō fit ex necīte. ergo minus meritoriū est fcm̄ cū voto ꝙ̄ sine voto. Itē min⁹ ē meritorium op⁹ bonū fcm̄ cū tristicia ꝙ̄ cū hylaritate. qr sic dicit Ap⁹. 2. coꝝ. 9. Hylarē datorem diligit de⁹. sꝫ sic dicit phs. 5. metaphi. Qd̄ fit ex necessitate fit cum tristicia. ergo min⁹ meritoriū ē op⁹ factū ex necessitate ꝙ̄ sine necessitate. qd̄ aūt fit ex voto fit ex necessitate. Itē ꝙ̄to bonum op⁹ ē min⁹ difficile tāto minus ē meritoriū. qr sicut dicit phs. 2. ethi. c. 3. Circa difficili⁹ semꝑ fit ars ⁊ virt⁹. sed min⁹ difficile ē seruare ꝯtinētiam in religione ꝙ̄ in seculo. qr multo difficili⁹ ē hn̄ti opportunitatē icōtinētie ꝯtinere ꝙ̄ nō hn̄ti seculares aūt magis habent illā opportunitatē ꝙ̄ religiosi. ergo min⁹ meritoria ē obseruatio ꝯtinētie religiosoꝝ ꝙ̄ sclariū. Cōtra Aug⁹ i epl'a ad Armētariū versus finē dicit armētario qui votuꝫ ꝯtinētie fecerat. Modo. qd̄ absit. tāto miserior eris si fidē deo fregeris ꝙ̄to beatior si ꝑsolueris. ergo sicut peior ē oꝑatio mali ꝯ̄ votum ꝙ̄ nō ꝯ̄ votum. sic melior ē oꝑatio boni cū voto ꝙ̄ sine voto. Itē glo. super illud psal. Vouete. ⁊ reddite. dicit ꝙ vouere ꝯsulit volūtati. sed ꝯsiliū ē de meliori bono. ergo meli⁹ ē bonū factū cū voto ꝙ̄ sine voto. Rn̄ᵈ ꝙ magis meritoriū ē idē bonū op⁹ factū cū voto ꝙ̄ sine voto. qd̄ ꝓbo rōne triplici ⁊ vna silitudine. Prima ē hec. op⁹ iferioris virtutis magis ē meritorium iperatū a superiori virtute ꝙ̄ nō iꝑatū. sꝫ latria superior virt⁹ ē ꝙ̄ abstinētia ⁊ op⁹ abstinētie ad qd̄ mouet hō ex voto ē iꝑatū. ab ea vouere eniꝫ act⁹ latrie ē. ergo magis meritoriū ē op⁹ abstinētie ad qd̄ mouet hō ex voto ꝙ̄ sine voto. 2ª rō ē hec. quāto op⁹ ꝓcedit a volūtate magis firmata in bono tāto ē virtuosi⁹. ⁊ ex ꝯsequēti magis ē meritoriū. ad operari. n. virtuose reqrit firmit ⁊ imobilr oꝑari s̄m phm. 2°. ethi. c. 4. sꝫ cetis pib⁹ volūtas firmior est i bono cū voto ꝙ̄ sine voto 3ª rō hec ē. De⁹ cū acceptet op⁹ ꝑꝑ operātē tāto magis acceptat op⁹ ꝙ̄to ē. ab hoīe ad seruitium suum specialius dedicato. sed ceteris paribus hō spiritualius dedicat ad seruitiū dei ꝑ votū ꝙ̄ sine voto. Ad idē est ēt silitudo ꝙ̄ pōit Ansel. i li° de similitudinib⁹ vltra mediū i q̄ cōꝑat secularē faciētē bonū op⁹ illi q de fructu arboris sue donat dn̄o ꝙ̄tū vult. ⁊ religiosū illi q dn̄o dat totaꝫ arborem cum fructu. dicēs ꝙ sic obsequm illi⁹ qui dat dn̄o totā arborē cum fructu magis est acceptū dn̄o ꝙ̄ obsequium alteri⁹ sic seruitium religosi magis est deo acceptū ꝙ̄ hoīs secularis. Ad p^m i opp^m dō ꝙ maior vera ē si itelligat de necessitate coactōis. sꝫ si itelligat de necessitate salutis que est necessitas ꝯditionata s̄m ꝙ̄ dicim⁹ aliquid necessariū ad ꝯsequēdū finē q̄ necessitas libertatē nō exclu dit nō ē veꝝ. vnde ⁊ obseruatio p̄ceptoꝝ magis ē meritoria ꝙ̄ obseruatio ꝯsilioꝝ accipiēdo ꝯsilia rōne horum p̄cise q̄ addūt suꝑ p̄cepta. ꝙ̄uis sit eꝯ° sꝫ qd̄ accipiunt ꝯsilia ꝑ iclusione p̄ceptoꝝ. Ad 2^m dō ꝙ ibi loqt phs de necessitate violētie. nō de necessitate quā icurrit hō ex voto. talis. n. necessitas nō dꝫ parere tristiciā. nec ꝯ̄ria libertas gratulatiōem. Vn̄ Aug⁹ i eplA ad Armētariū ⁊ Paulinaꝫ versus finē. Felix ē necessitas q̄ i meliora cōpellit. ⁊ paꝝ an̄ Nō ē gratulāda libertas q̄ fit vt nō d̄beat qd̄ ꝓ lucro reddit. Ad 3^m dō ꝙ difficultas alicuius boni opis ꝓueniēs ex volūtate operātis nō auget meritū ꝙ̄uis illa augeat que ex voluntate operantis non ꝓuenit. ⁊ iō ꝙ̄uis remanēti i seculo ex volūtate propria difficili⁹ sit seruare ꝯtinētiam ꝙ̄ existenti i religione ceteris parib⁹. ex hoc tn̄ non seqt ꝙ illa obseruatio sit secluari magis meritoria ꝙ̄ religioso. immo ecouerso. qr facilitas bene operandi prouveniens bona ex dispositione voluntatis operātis meritum auget.

t **Ertio queritur** vtꝝ expediat iuuenes inducere ad hoc vt obligēt se ad igressū religiōis. Rn̄° ꝙ sic. si assint debite conditiones ex parte iuuenis ⁊ ex parte conditionis: ⁊ ex parte obligationis. qui enim vult inducere aliquem iuuenem ad obligationem predictā debet diligenter cosiderare ꝙ iuuenis secundum iura debitam pro ingressu religionis habeat etatem. que etas adminus complectitur tempus. i4. annorum. extra de regularibus. Significatum ⁊ capit. primo in glo. ⁊ quia prout patitur etas illa in propositis suis licitis ⁊ honestis habeat stabilitatem. ⁊ quod ad considerandū quid illa obligatio ponderet habeat discretionem sufficientem. in inductione etiam debet esse diligens asperitatis religionis ad cuius obligationem inducitur explicatio. ⁊ omnis suggestionis falsitatis exclusio. nec debet esse nimis importuna persuasio. asperitatis enim religionis celatio ⁊ falsitatis suggestio operantur deceptionem. deceptio autem ratione ignorantie diminuit de ratione voluntarij. tunc autem est nimis importuna persuasio quando fit cum rerum temporalium promissione vel cum indebita comminutione vel cum nimia sollicitudine. debet autem inducens a tali importuna persuasione cauere. quia talis persuasio operat i iuuene. seu ipsū iclinat ad obligādū se ex surreptōe ⁊ p̄dicta obligatio fieri nō dꝫ nisi ex plēa volūtate ⁊

deliberatōe. ex parte etiam obligationis tria sᷓt obseruāda. s. ut fiat p̄cuia deliberatiōe ⁊ stabilitatis ꝓpositi examinatōe. ⁊ ꝙ fiat cū discretōe vt. s. se obligās obliget se ad igrediēdū religionē vt eā experiat̃. vt si deꝰ dederit sibi grãz remanēdi ⁊ religiōi placuerit remāeat. si aūt religioni nō placuerit. aut si ꝓpositū īfra annū mutatū fuerit libere pōt exire absqꝫ hoc ꝙ teneat̃ aliā religionē ītrare. dꝫ ēt obſuari ꝙ fiat cū d̄uotōe ⁊ debēt obſuari p̄dicta. q2 obligatōes facte sine deliberatōe ⁊ discretōe ⁊ d̄uotione freq̄nter malos exitꝰ hn̄t.

Articulus septimus.

c Onsequenter queritur de. 7. p̄ncipali. Et circa hoc q̄rūt̃ tria. Pᵒ vtrū mr̄imonium ꝯctū post votū ꝯtinētie simplex sit dirimēdū. 2ᵒ vtrū ꝯctū post votū solēne. 3ᵒ vtrū alt̃ solēnizet̃ votū q̄ꝫ ꝑ religionis ingressū vel sacri ordinis susceptōē.

p Rimo ostēdo ꝙ mr̄imoniū ꝯctū post votū ꝯtinētie simplex sit dirimēdū. fortiꝰ ē. n. vīculū voti simplicis q̄ꝫ mr̄imoniū. q2 pᵐ obligat deo. 2ᵐ homini. sꝫ votū simplex ꝯtinētie sup̄ueniēs mr̄imᵒ nō tꝫ. ḡ multo fortiꝰ nō tꝫ mr̄imᵐ ꝯctum post simplex ꝯtinētie votū. Itē irritādus ē ꝯctus ī quo īplicat̃ obligatio ad mortale pc̄m. sꝫ in ꝯctu mr̄imonij ꝯcti post simplex ꝯtinētie votū īcludit̃. obligatio ad mortale pc̄m. q2 īcludit̃ obligatio ad carnalē copulā q̄ ē ꝯ ꝯtinētie votū ḡ talis ꝯctus ē irritandus. Itē ſm magistrū hꝰ di. c. 2. rō q̄re n̄ sūt separādi ꝯhētes mr̄imᵐ post simplex ꝯtinētie votū ē. q2 ꝓbari nō pōt. sꝫ multa sūt vota simplicia que probari possunt. ergo sunt multa simplicia vota ꝑꝑ que mr̄imonia sequētia dirimenda sūt. Cōtra de ꝯhētibus post simplex ꝯtinētie votū d2 decre. di. 27. Quidā. ⁊ sumptū ē ab Augᵒ in li. de bono ꝯiugali. ꝙ grauit̃ peccāt q tales diuidūt.

Itē ex̃. Qui clerici vel vouentes. Meminimꝰ d2 ꝙ si aliqs se ad religionē trāsiturū ꝓmisit si nō habitū suscepit nec ꝓfessionē sꝫ votū solūmō fecit. licet postea mr̄imoniū ꝯtraxerit. nō est cogēdus ad religionē trāsire ⁊ mr̄imonij votū rescindere. Itē vr̄ ꝙ pōt. ꝯhere absqꝫ pcō. q2 ꝯhens nō peccat si nō intēdit aliqd īpossibile voto suo aut obligat se ad illō sꝫ ī ꝯhēdo nō obligat se ad aliqd incōpossibile voto suo. q2 statim post mr̄imᵐ ꝯctum pōt religionē itrare. q̄ꝫuis ēt ī ꝯhendo hoc itēdat. nihilominꝰ tꝫ ꝯctꝰ vt supra visū ē. ḡ absqꝫ peccato pōt ꝯhere mr̄mᵐ.

Rn̄ᵒ ꝙ sicut d2 ex̃. Qui clerici vel vouētes. Cōsuluit. ⁊. c. Rursus votū simplex īpedit mr̄imᵐ ꝯhēdū. q2 ꝯctu mr̄imonij īcludit̃ sub ꝯditiōe obligatio ad aliqd repugnās simplici ꝯtinētie voto. q2 ibi includit̃ obligatio ad reddēdū carnale debitū si alter ꝯiūx exigere voluerit. ⁊ iō ꝯhens post simplex ꝯtinētie votū īplicite obligat se ad frāgēdū votū suum si voluerit alt̃ ꝯiunx qđ sine peccato mortali pōt fieri. Rō aūt q̄re. nō dirimit iā ꝯctū. ē q2 votū. ꝯtinentie simplex nō ē nisi ꝓmissio sui ipsiꝰ ad ꝯtinentiā deo obseruādū. ꝓmissio aūt alicuiꝰ rei nō transfert rē ꝓmissā in dn̄iū illiꝰ cui ꝓmittit̃. ⁊ iō post ꝓmissionē ante traditōē rei ꝓmisse ꝓmittēs remanet dominꝰ rei. ⁊ iō si eā donet alij tꝫ donatio q̄ꝫuis aliq̄ꝫ satisffactionem teneatur facere seu recompensatione illi cui rē ipsā añ ꝓmiserat. ⁊ iō post simplex ꝯtinētie votū si homo dat mulieri ⁊ ecōᵒ ꝑtātē corporis sui ꝑ mr̄imᵐ ꝯctum tꝫ donatio. sꝫ deo tenet̃ ad emēdā ꝓ fractōe ꝓmissionis. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ nō valet. q2 res ui donata alij ꝓmitti nō dꝫ. ⁊ si ꝑmittat̃ nō tenet ꝓmissio. sꝫ q̄ꝫuis res vni ꝓmissa alteri dari nō debeat. si tn̄ det̃ valet donatio. vt visū ē ī qōne. Ad 2ᵐ dō ꝙ q̄ꝫuis ille q ꝯxit post simplex votū ꝯtinētie in ꝯsumādo mr̄imoniū mortaliter peccet. q2 post ꝯctū mr̄imoniū licitū ē sibi nō cōsumare ipsum si vult religionē itrare. tn̄ post mr̄imoniū ꝯsumatū nō peccat reddēdo debitū suo ꝯiugi. q2 tūc potestas corporis sui plene trāslata ē ī suū ꝯiugē q̄ꝫtū ad carnale debitū. q2 tn̄ hāc trāslatiōem fecit ꝑ culpā suā dꝫ cum dolore debitum reddere. ⁊ tenetur nunq̄ꝫ exigere. Ad 3ᵐ dō ꝙ illa rō quam assignat magr̄ nō ē sufficiēs. q2 q̄ꝫuis ꝓbari possit. n̄ propter hoc separandi sunt. sed Hugo. dicit ꝙ in illo casu ē mr̄imoniū post votū perpetue ꝯtinētie qᵒ ad deū. vt recitat̃ extra Qui clerici vel vouentes. Rursus. in glo. sed Io. dicit ꝯriū. vt hꝫ ibidē. sꝫ Hugoni nō ē assentiēdū ī hac parte. Ad 3ᵐ ad scđam partem dicendum ꝙ contrahens post votum continentie simplex nisi certificatus sit per spiritū sanctū. ꝙ deus sic ordinabit ꝙ nūquam sequetur carnalis copula peccat. q2 alias iura prohibent tales contrahere etiam si ille qui voluit intendat religionem intrare ante matrimonij consumationem. ⁊ hoc prohibitum est ad vitandum periculum fractionis voti. periculum enim esset ne per contractū illum mutaretur propositum quod ante habebat ad vitandum confusionem alterius coniugis. qui quodammodo confunderet̃ si alt̃ ꝯiunx mr̄imᵐ cū eo renueret cōsumare.

s Ecundo queritur vtrum matrimonium contractum post votum solēne continentie sit dirimendum. Et videtur ꝙ nō extra qui clerici vel vouentes. Rursus. dicitur ꝙ simplex votum apud deum non minus obligat q̄ꝫ solēne. sed matrimonium contractum post simplex continentie votum non est dirimendum. vt patet ex precedenti questione. ergo a simili nec contractum post solēne cotinentie votum. Item solemnitas voti non magis roborat votum q̄ꝫ iuramentū sed matrimonium contractum post simplex votū iuramento confirmatum non est dirimendum. ergo nec contractum post solemne continentie votum. Item in contractu matrimonij nihil implicatur repugnans solemni continentie voto. quia non implicatur obligatio ad carnalem copulā cū post contractum matrimonium possit alter coniugum altero inuito renuere matrimonij consumationem si religionem intrare voluerit. ergo nulla videtur ratio quare non sit verum matrimoniale vinculum quod contrahitur post solenne continentie votum. Contra. decretorum. di. 27. Presbyteris. Matrimonia contracta a presbyteris. diaconibus. subdiaconibus. monachis iudicantur debere disiungi. Item, extra qui clerici vel vouentes. Insinuante. dicitur de nobili muliere que votum castitatis emiserat. ⁊ ī habitu religionis biennio remanserat. ⁊ postmodum matrimonim con-

traxerat ꝙ ad resumendũ religiõis hı̃tuȝ ꝛ ꝓuãdũ q̃ꝺ
vouerat erat ꝑ censurã ecclı̃asticã coercenda. Rñ-
deo ꝙ mr̃imoniũ ꝯtractũ post solenne cõtinẽtie vo
tuȝ dirimendũ ẽ. qꝛ ꝑ tale votũ hõ non tm̃ ꝓmittit
ꝯtinentiã. sȝ ẽt alij dat dñȝ sup se ipm̃. vt ipsũ possit
cogere ad ꝓmissaȝ ꝯtinẽtiã obꝯuãdã. vt pȝ qꝛ vt hẽ
tur ex̃. Qui clerici ł vouẽtes. Rursus i glo. ñ solẽni
zat̃ votũ ꝯtinẽtie nisi ꝑ susceptiõeȝ ordis sacri aut
ꝑ ꝓmissionẽ factã i religiõe modo debito. aut ꝑ su-
sceptũ religionis hı̃tũ q ꝓfitentibꝰ dari ꝯsueuit: nisi
forte sit alicubi ꝯsuetũ silẽȝ hı̃tũ dari nouitijs ꝛ ꝓfe
ssis. sȝ h̃ modꝰ ñ videt̃ eẽ nisi q̃daȝ ꝓfessio tacita vel
ꝓ̃sũpta. morari ẽt vltra annũ in religiõe sine ꝓtesta
tiõe ꝺ'ñ ꝓfitẽdo ẽ q̃daȝ ꝓ̃sũpta ꝓfessio ex̃ de regulis
Ex ꝑte in textu ꝛ glo. Quilibȝ aũt p̃dictoꝝ mõꝝ vo
uẽs dat̃ alteri ꝑtãteȝ sup seipȝ ad cogẽdũ ipȝ ad ꝯti
nẽtie ꝓmisse obꝯuatiõeȝ: q ãt ꝺdit alicui ad vsuȝ vm
ñ põt eandẽ rẽ alij dare ad vsuȝ ꝯ̃riũ. ꝛ qꝛ i ꝯ̃ctu mr̃i
monij ꝯiuges mutuo sibi cõcedũt ꝑtãteȝ suoꝝ cor
poꝝ ordinatã ad vsũ ꝯtinẽtie ꝯ̃riũ iõ non tenet mr̃i
moniũ contractuȝ pꝰ sollenne ꝯtinẽtie votũ: Ad
pm in oppsituȝ dicendũ ꝙ illud vbũ sic intelligẽdũ
ẽ ꝙ vtriusq; fractio ẽ peccatũ mortale maiꝰ tñ pec-
catũ ẽ fractio vniꝰ q̃ȝ fractio alterius ꝯ̃m glo. ibidẽ.
Ad ꝯ̃m dicẽdũ ꝙ q̃uis roboratio voti ꝑiuramen
tũ fortior sit q̃tũ ad aliqd q̃ȝ roboratio q̃ ẽ ꝑ solẽni-
tatẽ. tñ q̃tũ ad ipedimẽtuȝ mr̃imonij est eꝯ°. qꝛ ad
sollẽnitatẽ voti ꝯtinẽtie spectat vt vouens trãsfe-
rat̃ i alteriꝰ dñiũ· vt visuȝ ẽ ꝙ ñ fit ꝑ roboratiõeȝ vo
ti simplicis iuramẽto factaȝ. Ad 3m dꝺ ꝙ i mr̃im°
de lege cõi icludit̃ aliqd repugnãs cuilibȝ ꝯtinẽtie
voto. qꝛ q̃uis qlibet ꝯiũx alto iuito possit renuere
ꝯsũatiõeȝ mr̃imõij si vlt̃ religiõeȝ itrare. tñ ad h̃ vt
ꝯ̃hat̃ vnũ mr̃imm. oportet bonũ fidei eẽ i ꝯ̃hentiuȝ
ĩtẽtionẽ explicite ł iplicite. bonũ ãt fidei ꝯsistit i red
dẽdo carnale debitũ exigat̃ sȝ hec solutio sı̃ñ vꝛaliq
bus sufficiens. qꝛ vt oñsuȝ est supra vcꝝ mr̃imoniũ
ꝯ̃hi põt q̃uis alter ꝯtrahentiũ ł vterq; intẽdat reli
gõeȝ intrare añ mr̃imoniij ꝯsumatõeȝ. dũ tñ i mẽte
quilibȝ teneat explicite vel iplicite ꝙ nisi religionẽ
vellet intrare alteri cõiugi petẽti vsũ sui corporis ñ
negaret sed debitũ redderet. Ideo aliter dꝺ ad ar
gumentũ ꝙ mr̃imm ꝯ̃ctũ post sollẽne continẽtie vo
tũ est dirimẽdũ imo vt ꝓpriꝰ loquar ipso iure ẽ nul
luȝ qꝛ iura nõ tm̃ ꝓhibent tales ꝑsonas ꝯ̃here: sȝ eti
am decernũt ꝛ ꝯstituũt eas illegitias ad ꝯtrahẽdũ.

t **Ertio queritur** vtrum aliter sollẽ-
nizetur votum q̃ȝ
ꝑ religiõis ingressũ vel sacri ordinis susce
ptiõem. Et vꝫ ꝙ sic. ex̃ qui clerici vel vouentes.
Insinuante. dicitur de quadã muliere q̃ votuȝ casti
tatis emisit in manibus cuiusdã de fratribus sãcti
Augustini eo tenore addito vt in domo sua cũ sua
substãtia remaneret. ꝛ sic i eiusdẽ hı̃tu ordinis ꝑmã
sit biẽnio. ꝛ postea de parẽtũ ꝯsilio. P. Michaelis
fuit mr̃imonialit̃ copulata. ꝙ ad resumẽdũ male di
missuȝ religiõis hı̃tũ erat ꝑ censurã ecclı̃asticã coer-
cenda ꝙ verũ nõ eẽt nisi fuisset suũ votũ sollẽne. ꝛ
tñ nõ fuit monacha. qꝛ vt hẽtur ex̃ de statu mona-
choꝝ. Cũ ad mõasteriũ abdicatio ꝓprietatis adeo
est annexa regule monachali. vt ꝯtra eã nec sũmus
põtifex possit licentiam indulgere. g̃ aliter q̃ȝ ꝑ ꝓfes
sionem in religione põt votuȝ sollẽnizari. Cõtra.
27a. q. 1a. Mulieris in glo. dicitur ꝙ i ꝓpria domo
vti vestibus monachalibus ꝛ votũ facere nõ sollẽ
nizat votũ. ꝛ tamen videret̃ illud votũ esse sollẽne
si mulieris votũ aliter posset sollennizari q̃ȝ per re-
ligionis ingessuȝ. Rñdeo ꝙ ꝓprie loquendo diffe
rentia ẽ inter votum publicũ ꝛ votũ solenne. qꝛ qꝺ
libet votuȝ multis coram i publico factũ publicuȝ
dici põt: sed nõ quodlibet tale potest dici sollẽne. ñ
eni dicitur votuȝ sollẽne nisi qꝺ in se hẽt aliquid an
nexũ vt i publicũ debeat venire ꝛ per qꝺ vouẽs po
nitur sub alteriꝰ hoĩs potestate. ꝛ tale est votuȝ in
susceptione sacri ordis ꝑ quẽ suscipiẽs ꝯstituit̃ mini
ster ecclesie deo publice ꝯuiendũ. ꝛ ponit̃ alit̃ q̃ȝ ãte
sub epi potestate vnde tale votũ eẽt sollẽne ẽt si p̃-
dictũ ordinẽ ab epõ suscipiet in secreto ꝓfessio ẽt in
religione facta in manu eius qui eã põt recipere i se
aliquid habet annexũ quo i publicũ debet venire.
vñ talis ꝓfessio sollẽnizat votũ etiã si in manu eiꝰ
qui eã põt recipere fieret in occulto. qꝛ talẽ oportet
secularem vitaȝ dimittere ꝛ in claustro cũ alijs sui
ordinis cõuersari. ꝛ ad ho c per p̃latũ cogi põt. nec
aliter q̃ȝ aliquo p̃dictoꝝ mõꝝ votũ sollẽnizari põt.
susceptio. n. hı̃tus ꝓfessoꝝ vbi distiguit̃ ab hı̃tu no
uitioꝝ votũ nõ dꝫ sollẽnizare nisi in q̃tũ talis hı̃tu
susceptio ẽ quedã ꝓ̃sũpta ꝓfessio. quare ãt tale vo-
tũ dirimat mr̃imm iã ꝯ̃ctũ. in qõe p̃cedenti dictum
est. Ad argumm in oppositũ dꝺ ꝙ ꝯ̃m glo. ibidem
illa mulier fuit monacha nec ꝓprietatẽ hũit. sȝ vsũ
fructũ infrascriptaꝝ reꝝ quas mõasterio cõtulerat
ꝛ de illis rebus victum ꝛ vestitũ habere. ꝛ i domo
que sua fuerat remanere ꝑmittebat̃ eidem.

Articulus octauus.

c **Onsequenter** querit̃ de octauo p̃n
cipali. Et circa hoc q̃
runtur tria. P° vtꝝ votuȝ possit cõmuta-
ri. 2° vtm qꝺlibet votũ possit ꝯmutari i votuȝ re-
ligonis. 3° vtꝝ vouens intrare religionẽ ꝛ postea
intrat cũ intentione exeundi impleat votũ suum.

p **Rimo ostendo** ꝙ nullũ votuȝ pos
sit ꝯmutari. Leuit
vltimo. Animal quod ĩmolari potest dño.
siquis vouerit sanctum erit. ꝛ mutari nõ poterit. i.
nec melius malo nec peius bono. Item ecclesia-
stes. 5°. Quodcunq; voueris redde. Item Ber.
in libro de precepto ꝛ dispo. c°. 36. dicit ꝙ de voto
monasterij nec retineri quis regulariter potest nec
recipi sine ꝯsensu abbatis sui ergo votũ factum in
vna religione nõ potest in votum religiõis alteriꝰ
cõmutari. Contra extra de iure iurando. Perue
nit. 2. Propositum aut promissum non infringit q
in melius illud cõmutauit. Item extra de voto ꝛ
voti de redemptiõe. Magne dicitur ꝙ votũ com
mutari potest in opus aliud pietatis. Rñdeo ꝙ si
cut dicit. Ber. de p̃cepto ꝛ dispo. c°. 4°. Iniquum
ꝓcul dubio foret si statuta ꝓ sola charitate ꝯ̃ chari-
tatem tenerent̃. votũ aũt fieri debet ex charitate ꝛ
pro charitate. vñ eius obligatio tenere non debet
contra charitatẽ tẽret aũt contra charitatẽ si non li
ceret illud commutare in melius votum. ergo po
test in bonum melius cõmutari. non tamen hoc fie
ri oportet auctoritate vouentis: qꝛ nullus debet eẽ
iudex in sua causa. sed auctoritate iuris votum tpa
le potest in perpetuam religionis obseruantiam cõ

mutari vt ondef in questione sequēti. ⁊ votua mi-
ioris religiōis in arctiorē ex̄ de regul'. Sane vota
autem peregrinationis abstinētie ⁊ huiusmodi cō
mutari possunt auctoritate episcopi. iura enim hoc
posse ab epis nō excludūt: argumentum ad hoc ex̄
de voto ⁊ voti redēptione. c° p̄rio in textu. ⁊ in glo
vota aūt continentie aut religionis aut transmari
num auctoritate episcopi cōmutari nō possunt. vt
patebit cū queref de dispensatione in votis. in cō
mutando autem diligentius cōsiderari debꝫ perso
ne q̄litas ⁊ cōmutatiōis causa scilicꝫ an ex infirmi-
tate seu affluentia diuiciarūꝫ aut alia ꝓbabili causa
re ꝯpeusa io melior fueri ⁊ deo magis accepta, ex̄
de uoto ⁊ voti redēptione. c°. i°. Ad p^m in opp^m
dō ꝙ illa auctoritas sic intelligi debꝫ. s. ꝙ illud mu
tari nō poterat auctoritate vouentis. Ad. 2^m. dō
ꝙ votū intelligif reddi siue reddatur i se siue i equi
ualenti per cōparationem ad reꝫ publicam vl' per
sonam que vouerat. Ad. 3^m. dicendum ꝙ illud v̄
bum. Ber. intelligēdū est d̄ ꝯsensu petito siue obtie
atur siue nō q2 sic dicitur ex̄ de regularibꝰ. Licꝫ. tal'
postq̄ꝫ a p̄lato suo transeūdi licēciaꝫ postulauerit ex
p̄uata lege que publice preiudicat absolutus libere
pōt sanctioris vite propositum adiplere nō obstan
te proterua indiscreti contraditione prelati. vn̄ iu-
ra que contrariuꝫ vidētur dicere intelligenda sūt
de illo qui cā leuitatis ⁊ nō petita licētia trāsit si eti
am se transtulerit licentia nō petita. nō tētur reuer
ti ad bonū inferius qd̄ reliquit. vnde de tali dicit.
Ber. libro de precepto ⁊ dispo. c°. 36. ꝙ si melius i
uenerit ⁊ elegerit in eo monasterio ad qd̄ transit cō
silio meo non egredietur ad inferius bonū. q2 reli-
querat ⁊ transierat pro meliori. nec est cōtrariū his
q̄ predicta sunt. q2 multa ꝓhibēf fieri que fcā tenēt.

s Ecundo queritur vtrum quodli-
bet uotum cōmu-
tari possit in votū religiōis. Rn̄deo ꝙ vo
lens facere ꝓfessionem in religiōe si actualiter seu
habitualiter vult remanere obligatꝰ ad vota que
fecerat in sclo nō cōmutantur in votuꝫ religionis
tn̄ postq̄ꝫ deuenerit hoc ad notitiā p̄lati poterit ipꝫ
ab illis votis absoluere maxime si ignorabat ipsū
eē ligatum illis votis tp̄e professionis. Si aūt ac
tualiter seu hitualiter intendit illis votis amplius
nō teneri: sed soli voto religionis sue ab illis absol
uitur per religionis votū propter voti religionis
altitudinē ⁊ perfectionem. extra de voto ⁊ voti re
dēptione. Scripture ibi eniꝫ dicitur ꝙ reus fracti
voti aliq̄tenus non hētur qui temporale obseq̄ū in
perpetuā noscitur religionis obſuantiaꝫ cōmutare
vnde sicut dicitur de peni. di. i^a. Mensurā. §. His
auctoritatibꝰ non est necessaria certa satisfactio pe
cati cuius totuꝫ vite tempus obedientie īpēditur
sui cōditoris. his etiā satis ꝯcordat. Ber. in libro
de precepto ⁊ dispo. c°. 4°. dicens de vita religio
sor. ꝙ p̄miuꝫ vniuersis generibus vite hūane pro
fessores ⁊ amatores suos āgelis similes dissimiles
hoībus facit. imo diuinaꝫ in homine reformat ima
ginem configurans nos xp̄o ad īstar baptismi: si tn̄
rex vnus vel īperator vouit ꝙ vsqꝫ ad triēniuꝫ vl'
septēnium militabit in terra sancta ⁊ tenebit secuꝫ
duo vel tria milia militū. vel unus alius dux vl' co
mes existens dux totius exercitus cruce signatorū
⁊ de cuius absentia desolaretur vellet religionem
intrare in hoc casu videretur mihi summus ponti
fex consulendus certuꝫ tn̄ est ꝙ persona mediocris
a voto transmarino absolueretur per religionis in
gressum ⁊ professionem in ea.

t Ertio queritur vtrum vouens i-
trare religioneꝫ ⁊
postea intrat cum intentione exeundi ipleat
uotum suuꝫ. Et videtur ꝙ sic vouens nō obligaf
ad plus in conspectu dei q̄ꝫ se obligare intendat. sꝫ
uouens intrare religionem non intendit se obligaf
ad non habenduꝫ propositum exeundi qn̄ intrabit
sed tm̄mō ad intrēdum. ergo intrās cuꝫ proposito
exeundi īplet suum votum. Item qui ꝓmittit ali
cui centum libras ⁊ postea soluit intendēs tn̄ ꝙ po-
stea auferet eas sibi si poterit nihilonimꝰ īplet pro
missum ergo a simili qui promittit religioneꝫ intra
re ⁊ postea intrat intendens per exitum irritare il-
lum introitum nihilominus uidetur implere ꝓmi
sum. Item si talis nō implet votum suum cum nō
intrando nō ipleret perplexus est. qd̄ falsum est nul
li enim via salutis p̄cluditur. Contra cuiuslibꝫ vo
ti liciti honesti impletio ē meritoria. sed vouere i-
trare religionē est votū licitum ⁊ honestuꝫ qui hoc
vouere potest. ergo eius impletio ē meritoria. sed i
trans religionē cum proposito exeundi sic intrādo
non mereretur. ergo votū suum nō adiplet. Item
qui promittit se facere aliqd̄ bonū ⁊ facit malum n̄
implet promissuꝫ: sed qui vouet intrare religioneꝫ
vouet facere bonum. ⁊ qui ītrat eā cū proposito ex
eundi facit malū q2 scienter facit fcm̄ ad quod vi-
det sequi religionis scandalū ⁊ nullū aīe sue ꝓfcm̄
ergo sic intrando nō implet votuꝫ. Respondeo ꝙ
ille qui vouet intrare religionem. aut actualiter p
ponit in religionem remanere. ita tn̄ ꝙ illud propo
situm non cadit sub voto. sed ipsuꝫ cōcomitatur tā
tuꝫ aut actualiter proponit eaꝫ experiri vt si sibi pla
cuerit remāeat. ⁊ si sibi displicuerit exeat aut d̄ nul
lo istorum actualiter cogitat. sed tm̄mō hoc uouet
q2 sibi videtur aīe sue bonuꝫ. aut dum uouet intra
re actualiter hēt ꝓpositū exeundi postq̄ꝫ intrauerit
Si primo modo uouit aut quādo intrat hēt propo
situm absolute exeundi ⁊ nunq̄ꝫ dandi opera vt mu
tetur propositū suū. aut hēt propositū exeūdi tn̄ cuꝫ
voluntate dandi operā vt mutetur suum propositū
P^a. modo intrans non implet votū suuꝫ sꝫ fm̄ di-
uinum iudicium. q2 talis habet propositum exeun
di ex̄ malignitate. in his aūt que deo offerūtur seu
redduntur d̄s plus pōderat intentionem q̄ꝫ factuꝫ
Si 2° modo videtur mihi ꝙ implet votum. q2 ꝓ
positū exeundi nō habet absolute nec ex malignita
te sꝫ magis ex īfirmitate. sili modo potest dice siue
uouerit intrare modo secundo. siue tertio. Si autē
vouerit intrare hn̄s propositū actuale exeundi pꝰ
q̄ꝫ intrauerit: hoc potest intelligi tripliciter. Uno
modo ita ꝙ vouet intrare vt exeat. Alio modo
ita ꝙ vouet introitum ⁊ exitum. Tertio modo ita
ꝙ non vouet nisi introitum ⁊ votum concomitat
exeunti propositum. ⁊ quocunqꝫ istorum triuꝫ mo
dorum voueat peccat ⁊ non tenꝫ votum: quia est
temerarium intrare enim propt̄ exitum vt propt̄
finem est intrare pp̄ finem malum vt aūt superius
visum ē non tenꝫ votum fcm̄ de re bona propt̄ finē
malum vouere enim copulatiue ⁊ introitum ⁊ exi-
tum temerarium est quia hoc cōiunctum propt̄ al-

terã ꝑtē ē malũ vouere. et introitũ cõcomitante ꝓposito exeũdi ē temerariũ. qꝛ ꝗ̃uis intrare de se sit bonũ. tñ cũ tali comite nõ est bonũ. vñ si aliqs qui ñ vouit religionem intrare intret religionē ꝯcomitãte ꝓposito exeundi peccat planũ est ḡ ꝙ vouens intrare religionē eo mõ quo tenꝫ votum. votuꝫ nõ iplet ſm diuinum iudiciuꝫ: nec absoluit̃ ab obligatione facta deo. si intrat cũ ꝓposito exeũdi absolute ⁊ cũ voluntate nõ dandi opaꝫ vt suũ mutet̃ ꝓpositum. Ad pᵐ in oppᵐ dõ. ꝙ vouens intrare religionē ad hoc vt votũ teneat. opoꝛꝫ ꝙ intendat introitũ vt aliquid bonuꝫ. vt aũt ostẽsum ē intrare cũ ꝓposito exeũdi nõ ē bonuꝫ. sic ḡ intrans ñ iplet illd̃ quod itendebat vouere. vouẽs. n. religionē intrar̃ ad h̃ vt teneat votuꝫ aut explicite aut iplicite se obligare intẽdit ad intrãdũ nõ cũ ꝓposito exeundi absolute. Ad secundũ dõ ꝙ nõ est simile de obligatione facta deo ⁊ homini. qꝛ obligatio facta homini respicit equalitatē iustitie que consistit in exterioꝛibus opationibus ad alteruꝫ. vñ hec iustitia nõ ꝯsiderat qua intentione debitoꝛ soluat pecuniam debitam creditoꝛi sed ꝙ soluat eaꝫ totã loco ⁊ tpe debitis. ⁊ ideo q hoi ꝓmisit centum libꝛas quacũ ꝗ̃ intẽtione sibi soluat eas absolut⁹ est ab obligatione facta sibi iustitia aũt que respicit coicationem inter deum ⁊ hominem eo mõ quo inter eos est iustitia principalius attendit intẽtioneꝫ ꝗ̃ operatiõeꝫ exterioꝛem. ⁊ ideo qꝛ intrans religionē cũ absoluto ꝓposito exeundi introitũ defoꝛmat per malam intentioneꝫ nõ absoluit̃ ab obligatione sub rõe q̃ ē dõ facta. Ad 3ᵐ dõ ꝙ ꝗ̃diu durat in eo absolutum ꝓpositum exeundi pñte ťmĩo vel iam lapso quo itrare per votũ suũ tẽtur ꝑplex⁹ est. nec ꝑꝑ hoc via salutis sibi ꝑcluditur. qꝛ in ptãte sua est cuꝫ dei adiutoꝛio illud malũ ꝓpositum rmouere.

Articulus nonus

C Onsequenter queritur de ꝯᵒ. ꝑncipali. Et circa hoc q̃runt̃ tria. Pᵒ vtrum oē votũ sit dispensabile. 2ᵒ vtrum solus papa possit dispẽsare i votis. 3ᵒ vtꝝ votum de nunꝗ̃ petendo a dño papa dispensatõeꝫ in aliquo voto sit obligatoꝛium.

P Rimo ostendo ꝙ nõ oē votũ sit dispensabile qꝛ soluer̃ ꝓmissuꝫ ē de iure nat̃e. sꝫ ea que sũt de iure nãe sũt indispensabilia. ḡ nullũ votũ est dispẽsabile Item qui nõ facit qd̃ ꝓmittit mẽtit̃: sꝫ null⁹ põt in mendacio dispẽsare: qꝛ sic dic̃ phũs. 4ᵒ. ethiᵐ. cᵒ. 14ᵒ. ꝙ mẽdaciũ ſꝫ seipꝫ ꝑuũ ē ⁊ fugiendũ. cũ ḡ oē votũ sit ꝓmissio nullũ votũ ē dispẽsabile. Itē eccłiast. 26. Ois põderatio nõ ē digna ꝯtinẽtis aie: sꝫ in nullo voto qd̃ nullã recipit recõpẽsatiõeꝫ dispẽsari põt ḡ nõ oē votũ est dispẽsabile. Iteꝫ ex de statu mõachoꝝ. Cũ ad monastẽiũ abrenũciatio ꝓꝑetatis ita ē annexa regłe monachali. vt nec ꝯ illã sũm⁹ pontifex valeat dispẽsare ḡ ñ oē votũ ē dispẽsabile. Iteꝫ nullũ votũ ē dispẽsabile qd̃ i meli⁹ ꝯmutari nõ põt sꝫ votũ religiõis i meli⁹ ꝯmutari ñ põt cũ oia vota alia i ipꝫ pñt ꝯmutari. vt ex ꝑcedẽti qõe pꝫ ḡ non oē votũ dispẽsabile ē. Itē cũ p⁹ mřim ᵐ añ ꝯsũatiõeꝫ alt̃ ꝯiũx altero iuito possit i religione ꝓfiteri ⁊ alius postea ꝯhere si dispensari posset cũ religioso vt reuerteret̃ ad scłꝫ posset ꝑ hoieꝫ inter xp̃ites in seclo viculũ mřmoniale rũpi quod ē ꝯ. illud. Math. 19. Qd̃ de⁹ ꝯiunxit hõ ñ sperec. ḡ nõ oē votũ dispẽsabile ē. Cõtra religiosi assumũt̃ ad statũ ꝑlatiõis. qd̃ nõ fieret nisi votũ religiõis dispensabile eẽt sꝫ religionis votũ est ꝑfectissimũ. ḡ oē votũ aliud ē dispẽsabile. Itē ſm phũꝫ. 1ᵒ. li. ethi. cᵒ. 1ᵃ. Amabile est bonum vni soli melius v̇o ⁊ diuius genti ⁊ ciuitatibus. sed votũ continẽtie vni soli bonuꝫ ē. bonũ v̇o pacis cois bonum est genti ⁊ ciuitatibus. ḡ ꝓ bono pacis cois dispensari põt in voto ꝯtinẽtie. mł'to foꝛtius ḡ in quodlibet alio voto. Ad istã qõnē dicũt aliqui ꝙ dispensatio põt accipi dupliciť. Uno mõ ꝓ iuris relaxationē. Alio modo pro iuris declaratione. Pᵒ modo nullum votũ dispẽsabile ē. qꝛ ꝑ votum factum deo ab illo q est libere ptãtis i vouẽdo vouens remaneat obligatus hoc ē de iure diuino. papa aũt ius dĩnum relaxare nõ põt. 2ᵒ. modo aliq̃ sunt dispensabilia. qꝛ papa põt interꝑtari ⁊ declarare ius diuinũ ⁊ aliqua nõ sunt dispensabilia. Illa ãt que sunt dispensabilia sunt illa que pñt in melius cõmutari. Que aũt nõ sunt dispensabilia sunt illa q̃ dignam recõpensationē hr̃e nõ possunt vt votũ ꝯtinentie ⁊ religionis. Sed ꝯ hanc opinioneꝫ sic põt argui. Magis potest papa super quẽlibꝫ xp̃ianum in his que sunt suꝑ rogatiõis ꝗ̃ ꝑlat⁹ religiosus super subditos suos in his que nõ sunt d̃ necessitate sue ꝓfessionis. qꝛ in papa ē sub deo plenitudo ptãtis. sed vt supꝛa ostẽsum est ꝑlatus religiosus põt dispensare in votis subditoꝝ suoꝝ: si qua super addũt sue ꝓfessioni ḡ multo foꝛtius papa dispensare põt i oibꝰ votis que sunt nõ respectu eoꝛum que sunt necessaria ad salutem respectu quoꝝ ē votuꝫ quod amittit̃ in baptismo sed respectu eoꝝ que sunt erogationis. Uidet̃ ḡ mihi dõ ad qõnē ꝙ oē votuꝫ qd̃ est de his que sunt super erogõis dispẽsabile est. qꝛ dispensationis in quolibet tali voto põt iueniri rõnabilis causa. s. ꝓfectus maioꝛis boni, vel vitatõ mali siue per comparationē ad rem publicã. siue ꝑ comparationem ad vouentē refoꝛmatõ eniꝫ pacis inter regna magis est bonuꝫ coitati ꝗ̃ ꝯtinẽtia vnius persone. In tali eniꝫ casu si persona q̃ ꝯtinentiã vouerat nubat per obediẽtiam dñi pape. sua obedientia magis meritoꝛia est: sibi ꝗ̃ ꝯtinentia ꝗ̃tũ ad ꝑmiũ substãtiale. Uitatio ẽt cois mali vt vitatio discoꝛdie int̃ regna que sť in pace. ⁊ vitatio ꝓbabilis transgressionis voti: si ꝓbabilitas sit vehemens possunt esse rõnabilis cã dispensandi in quocunꝗ̃ super erogõis voto alit̃ enim non video qui obligatio ꝓ charitate fcã quãdoꝗ̃ ꝯ charitatem militarꝫ. Et si dicis hoc ꝙ non esset per se sꝫ per accñs. s. ꝑꝑ infirmitatem persone. hoc non obstat recta. n. rõ dictare videt̃ aliquem esse loco dei in ecclesia qui periculis comitatũ ⁊ ꝑ onaꝝ pensatis ifirmitatibus ⁊ vtilitatibus ⁊ damnis possit rõnabiliť obuiare. ⁊ dico rõnabiliť. quia vbi nõ est dispẽsandi rõnabilis cã si dispensaret̃ ñ eẽt dispẽsatio sꝫ dissipatio ſꝫ. Ber. 3ᵒ de consideratiõe ad eugeniũ 23ᵒ. cᵒ. Ad pꝛimum in oppᵐ dõ ꝙ ꝗ̃uis manente obligationem de iure nature sit soluere tamen ipsa obligatio non fuit de iure nature absolure. sed sub hac conditione. scilicet quousꝗ̃ per superioꝛem ex causa rationabili fuerit relaxata. neturale enim iudicium rationis dicat ꝙ per aliquem superioꝛem

talis obligatio relaxari possit ex rõnabili cã. qꝛ ad cãnduz talẽ obligatõez ꝯcurrit mutabilꝭ cã q̃ ẽ volũtas hũana. ⁊ iõ supioꝛ soluẽdo obligatõez nihil facꝭ ꝯ ius nãe. maxie cuȝ oi voto discreto voluntas supioris intelligatꝭ vl supponitꝭ excepta. Ad 2^{m} dõ ꝙ q nõ soluit qd ꝓmisit mẽtitur si sibi nõ remittatur obligatio ⁊ soluere possit. sȝ obligatõe remissa ñ mẽtitur si nõ soluit. qꝛ tũc debitoꝛ ãplius nõ ẽ. Ad 3^{m} dõ ꝙ ſȝ glo. illa põderatio de q̃ ibi scriptura loquitꝭ opus est mũdi ⁊ sapie secularis ⁊ per ꝯtinentẽ aiaȝ intellr aia xpo despõsata in spũali scientia: ⁊ ſȝ hãc expositiõez auctoritas nõ ẽ ꝯ dcãȝ solutionẽ. si. n. intelligeretꝭ ꝙ in nullo actu eẽt maioꝛ ratio meriti q̃ȝ in obſuatiõe ꝯtinẽtie falsus eẽt itellectꝰ qꝛ insustinẽdo martyriũ est meritũ vñ ⁊ aureola martyꝝ nobilioꝛ est q̃ȝ vginũ. Ad 4^{m} dõ ꝙ ꝙuis sũmꝰ põtifex nõ possit facere ꝙ sit monachꝰ absq̃ȝ renunciatõe ꝓprietatis: qꝛ hoc esset facere ꝯdictoria silꝭ. tñ põt de monacho facere nõ mõachũ si cã rõnabilis affuerit. Ad 5^{m}. dõ ꝙ ⁊ si votũ religiõis nõ possit ꝯmutari in meliꝰ bonũ priuatũ. põt tñ ꝯmutari i meliꝰ bonũ cõe talis ẽt ꝯditõis posset eẽ ille q vouit ꝙ illud votuȝ posset ꝯmutari i aliud bonũ magis expediẽs sibi. q̃ȝuis nõ possit ꝯmutari i magis cõueniẽs simplicitꝭ. Ad 6^{m}. dõ ꝙ sicut ñ est icõueniẽs ꝙ si aliqs resuscitaretꝭ a morte corporali aliqui eẽnt ñ ꝯiuges q̃ȝuis añ fuerũt ꝯiuges. ita si aliqs ab illa morte q̃ dĩ mori ꝑ igressuȝ religiõis resuscitaretꝭ ꝑ h̃ ꝙ de mõacho fierȝ ñ mõachꝰ auctoritate sũmi põtificis non eẽt incõueniẽs ꝙ aliqui eẽnt nõ ꝯiuges q añ ꝯiuges fuerũt nõ carnalr copulati. P^{m} arg^{m} ad secũdã ꝑtẽ ñ bñ ꝯcludit ꝙ. n. religiosus possit fieri epũs ñ est qꝛ dispẽsetꝭ cũ eo in voto religionis. qꝛ vt supiꝰ oñ suȝ ẽ rẽanet ad substantialia sue religiõis obligatꝰ. q̃ȝuis. n. absoluatꝭ ab obedientia illa q̃ añ suo ꝑlato tenebatꝭ. tamen illam debet summo pontifici.

s Ecundo queritur vtrȝ solꝰ papa possit in votis dispẽsare. Et vĩ ꝙ sic qꝛ ð iure argui ñ põt. qꝛ papa nõ reqrit dispẽsatõez sr illa obligatõe i q̃ ꝑ epũs põt dispẽsari. sic hĩ ex̃ ð elec. Venerabilẽ it alias rõnes q̃s sũmus põtifex allegat ad cassatiõez electõis philipphi q fuerat electꝰ in ipatorẽ vna ẽ qꝛ venit ꝯ ꝓpũ ꝑiuramẽtuȝ sup quo nec ꝯsiliũ sedis aplice reqsiuit. cũ sup iuramento romana ecclia ꝑus ꝯsuli debuissȝ g̃ solꝰ papa dispẽsat in iuramẽto. sȝ ñ minꝰ obligat votũ q̃ȝ iuramentũ. g̃ solꝰ papa põt dispẽsare in voto. Item dispẽsatio autẽ iuris declaratõ aut relaxatio sed solus papa potest ius declarare aut relaxare g̃ solꝰ papa põt dispẽsare i voto. Contra in multis votis dispẽsant epi: ⁊ ñ ẽ presumẽdũ ꝙ h̃ faceret̃ si nullꝰ aliꝰ a papa possȝ i aliqͦ voto dispẽsare. Rͦ ꝙ in votis maioribꝰ cuiusmõi st votũ ꝯtinẽtie religiõis ⁊ crucis solꝰ papa dispẽsare põt. qꝛ i votis istis nõ ẽ dispẽsandũ nisi ꝑꝑ cõez eccͦ: vtilitatẽ vel aliquã magnã necessitatẽ. ⁊ iõ ipoꝝ dispẽsatio merito resuari debuit illi ad quẽ ꝑtinȝ totius vniuersalis ecclie cura. In oĩbꝰ aũt alijs votis q̃ respectu ꝑdictoꝝ dicũtꝭ vota minora cuiusmõi sũt vota abstinẽtie ⁊ ꝑegrinatiõs ad scm̃. Jacobũ: ⁊ sil'a pñt epi dispẽsare. ex̃ de vo. ⁊ uo redẽp. c. i. vbi dĩ ꝙ dispẽsatõ in votis ꝑegrinationis pẽdet ex eiꝰ q presidȝ arbͦ ꝑ quẽ ſȝ glo. ⁊ dñm. Hosti. itelligitꝭ nõ tm̃ papa sed ẽt epũs. Inferioꝛes aũt epis i nullo voto dispensatꝭ pñt nisi eis fuerit spãlitꝭ ꝯmissum exceptis ꝑlatis religiosoꝝ qui dispensare pñt in votis subditoꝝ suorum. Ad p^{m} in opp^{m} dõ ꝙ iuramẽtoꝝ quedã fiũt soli deo. quedã ẽt fiunt hoĩ. de ꝑmis iuramẽtis dõ ẽ sicut de votis. ñ sic ãt de alijs. qꝛ ñ sic ẽ epũs medius inter hoiez ⁊ hoiez sicut int hoiez ⁊ deũ papa tñ q sr oẽs hȝ plenitudiez potãtis põt i illis iuramẽtis dispẽsare qñ hoc reqrit cois eccle vtilitas iuramẽtũ autẽ illud de qͦ ibi decre. logtꝭ fcm̃ fuerat hoĩ. s. filio heretici impatoris ſȝ glo. ibidẽ. Ad 2^{m} arg^{m} dõ ꝙ illud argumentũ procedit de dispẽsatione in obligatiõe q̃ est a iure ñ de illa que causatꝭ ex propria voluntate cuiusmõi ẽ obligatio ꝑ uotum causata. Ad itellectũ tñ minoris sciendũ ꝙ q̃ȝuis solꝰ papa possit cõstituere ius canonicũ qd vlr obligat epi tñ cum capellanis ⁊ canonicis suis pñt ꝯstituere iusꝭ i epatibꝰ suis vt dicit. Gof. ⁊ hĩ ex̃ de snia ex cois. A uobis. i. in glosa. ⁊ tale ius potest per alium q̃ȝ per papam declarari seu interpretari ⁊ etiam relaxari.

t Ertio queritur vtruȝ votũ de nũq̃ȝ petendo a dño papa dispensationẽ in aliqͦ voto sit obligatoriuȝ. Et vĩ ꝙ sic qꝛ votũ de re licita ẽ obligatoriũ sed nũq̃ȝ petere a dño papa dispẽsationez i aliquo voto ẽ licituȝ q̃ȝuis dño pape dispensanti recalcitare esset illicitũ g̃ votuȝ supradictũ est obligatoriuȝ. Itẽ iuramẽtũ de ñ petendo illd qd alias repetere eẽt licituȝ est obligatoriũ. vbi grã repetere vsuras licitũ est ⁊ tñ iuramẽtũ de nõ repetẽdo obligatoriuȝ est ex̃ de iureiurando. Debitores ⁊. cͦ. sequẽti. ⁊. c. ad nr̃aȝ. 2. g̃ a sili q̃ȝuis petere a dño papa dispensationẽ i votis sit licitũ. tñ votũ de nũq̃ȝ petendo est obligatoriuȝ. Cõtra nullũ votuȝ fcm̃ i preiudiciũ dñi pape est obligatoriũ sȝ supradictũ votuȝ eẽt i ꝑiudiciũ dñi pape. qñȝ. n. expedit ꝙ dñs papa dispẽset in votis ⁊ est qñq̃ȝ dispẽsatio honorifica eccle obligare aũt se ad ñ petẽdũ ⁊ iclinãduȝ aĩuȝ dñi pape ad faciendũ qd est expediẽs ⁊ honorificũ ecclie eẽt in ꝑiudiciũ reuerẽtie que debetꝭ eidẽ g̃ votũ de nũq̃ȝ petendo ab eo dispẽsationez in aliqͦ voto nõ est obligatorium. Rͦ ꝙ predictũ votũ nõ est vlr obligatorium qꝛ materia voti obligatorij nõ tm̃ dȝ esse licita. sȝ etiã vtilis ad salutẽ. quedã. n. licita sunt q̃ nõ sunt vtilia ad salutẽ sȝ sũt indifferentia. vñ apls. i. ad coꝛ. 6. Oia mihi licẽt. sȝ nõ oĩa expediũt. sȝ nũq̃ȝ petere dispensationẽ a dño papa nõ est vtile aliquid ad salutem. immo qñq̃ȝ multũ expedit petere ⁊ iõ nũq̃ȝ petere ab eo dispensationẽ ꝑdictã ñ ẽ ꝯueniens materia voti. Preterea votũ de nõ petẽdo illud qd esset vtile aĩe vouentis ñ est obligatorium sȝ qñq̃ȝ vtile ẽ aĩe illius q vouit vt dispensetꝭ in illo voto. qꝛ qñq̃ȝ votũ ẽ illi q vouit nimis graue ad obseruandum ita ꝙ ꝓbabiliter timȝ trasgressionis ꝑiculum. g̃ votũ de nũq̃ȝ petendo a dño papa dispensationez in aliquo voto nõ ẽ vlr obligatoriũ in casu tñ i utiliꝰ quo eẽt aĩe vouentis talez dispensatiõez ñ petere q̃ȝ petere obligatꝰ eẽt ad nõ petendũ qꝛ si aliqs vouet aliquid quod in vno casu põt esse vtile ad salutem ⁊ in alio casu. iutile obligatur ad obseruationẽ voto i illo casu in qͦ ẽ vtile ad salutem. q̃ȝuis non in illo casu in quo ẽ ad salutẽ iutile: nisi fuerit intentio vouẽtis. ꝙ si nõ obligat in omni casu ꝙ obligetur in nullo. Ad primum in opp^{m} dicendum ꝙ materia voti nõ tantuȝ debet esse licita. sed etiam

vtilis ad salutē vt in corpore questionis dictum est
Ad 2m dō qđ nō est silē qꝛ illđ iuramentū fit hōini
nec fit dē indifferenti illi cui fit iurmētum. sꝫ de re
quā acceperat. votū aūt predictū fit deo. nec fit de
re quā deus acceptat. qꝛ nō ē vtilis ad salutē sed ī
differenter sꝫ hꝫ ꝉ inutilis ē. ⁊ ꝗuis ꝓdicta sufficiant
ad solutionē argumēti. tñ ad itellectū decretalium
allegatarꝫ ī arᵒ dō ꝙ ille qui iurauit ñ repetere vsu-
ras actionem hꝫ ꝯ illum cui iurauit. vt eū liberet a
iuramento ex de iureiuranᵒ. Debitores ī glo. ⁊ sup
eo. ti. c. i. ī. de vsuris. Tuas. ⁊ si iurabit ꝙ nō ingeta
bit illū de relaxando iuramētū. tñ pōt hoc denuncia
re ecclīe ēt si iurasset se nō denūciaturꝫ. qꝛ tale iura-
mentuꝫ illicitū cēt. ex de iuran. Ad nrāꝫ. 2. in glo. qꝛ
seruare tale iuramētū eēt ꝯ charitatē cū vsurariꝰ te-
neatur ipso iure dīno ⁊ positiuo restituere vsuras.
ēt si nūꝙ per sniaꝫ hūani iudicij cōpelleret ad resti-
tuendū. vñ ñ tm̄ ab eo pñt iuste repeti. sꝫ ēt si nunꝙ
repetant restituer tenerer si pōt. ⁊ si nō pōt teneret
hēre voluntatē restituēdi. qꝛ aliter saluari nō pōt.

articulus decimus

c Onsequenter queritur de vltio pn
cipali. ⁊ circa hꝰ qrūt
tria. Pᵒ vtrū scandalū sit dcm̄ vꝉ fcm̄ minꝰ rectū
ꝓbens alteri occasiōeꝫ ruine. 2ᵒ. vtꝝ aliq̄ bona sint
ꝑꝑ scandalū vitandū omittēda. 3ᵒ vtꝝ si aliqs hor
rens cōmittere aliqđ fcm̄ scādali magni qđ nunꝙ
intēdit ꝯmittere voueat si illud cōmittit se itrare
ordinē cistertiēsiuꝫ quē nō vult sꝫ horret intrare. ⁊
postea ꝯdcm̄ cōmittit teneat ꝓdictā religiōeꝫ itrar

p Rimo ostendo ꝙ scandalū ñ sit di
ctū ꝉ fcm̄ minꝰ re-
ctū ꝓbens alteri occasiōeꝫ ruīe. i. Pe. 2. dꝛ de xp̄o ꝙ
factꝰ ē lapis offensiōis ⁊ petra scādali his q offēdūt
v̄bo nec credūt i qᵒ ⁊ positi sī ⁊ xp̄s nihil fec̄ vꝉ dixit
minꝰ rectū. Item. Math. 16. dic̄ salnator petro.
Scādalū mihi es. sꝫ Pe. xp̄o nihil ꝓbuit occasiōeꝫ
ruine. Itē hoīes qñꝫ scandalizāt ex bono g̊ scanda
lū ñ est sēp dcm̄ vꝉ fcm̄ minꝰ rectū. Itē nullū dictū
vꝉ fcm̄ minꝰ rectū ē necessariū. sꝫ vt hr̄. Ma. 18. ne
cesse est vt veniāt scādala. g̊ scādalū ñ ē dcm̄ ꝉ fcm̄
minus rectū. Cōtra glo. sup illđ Mat. 18. si manus
tua vꝉ pes tuꝰ scādelizat te scandelizat q dcō vꝉ fcō
minꝰ recto occasionē dat ruīe. Itē glo. sup illđ nūe
rorꝫ 3ᵒ. vlciscere pꝰ filios isrꝉ scādaluꝫ ē vbi recte ā-
bulanti dcepto ad peccādū subijcit vꝉ talꝉ deceptio
ñ pōt eē nisi p fcm̄ vꝉ v̄buꝫ minꝰ rectū. Rᵒ scanda
lū dꝛ a scādalon grece qđ ē offēdiculū ꝉ offensio vel
ruīa vel ipactio pedū. translatū ē āt a corpalibꝰ ad
spūalia. ⁊ sic in corpalibꝰ accipit acti. s. p appōe offē
dicli ī via ad hꝰ ut ābulās ipigat ꝉ ruat ⁊ passiō. s. pi
pamōe ꝉ ruina ipigētis uel ruētis sic ī via morꝫ acci
pit scandalū actiue ⁊ pasiue. pᵒ mō ē scādalizātis ac
tio. s. dcm̄ vꝉ fcm̄ minꝰ rectū alti ꝓbēs occasionē ru
ine. 2ᵒ mō ē scādalizāti passio ipa. s. ruīa occasiona-
ta ex dcō vꝉ fcō minꝰ recto. Ad pm in oppm dō ꝙ
ī v̄bo isto xp̄s ñ dꝛ fuisse scadalū sꝫ petra quā scādalū
ē secutū ñ a petra datū. sꝫ a malꝉ hoībꝰ de qbus hꝰ lo
qr acceptū vñ fuerūt scādalizati scandalizantes qꝛ
sibi ipis occasiōeꝫ ruie ꝓbuert. Ad 2m dō ꝙ ꝗuis
xp̄s nō ruerit nec ruere possit: tñ. Petrꝰ ꝗtū ī se fu
it dedit sibi occasionē ruine iꝗm sibi ~~subdcat~~ ñ sub
ire passionē qua subire dīna volūtas ipabat. Ad.
3m dō ꝙ bonū opꝰ nūꝙ ꝓbet alij occasionē ruine ꝗ
uis qñꝫ hoīes mali viso ope bono sibi ipis ꝓbeāt oc
casionē ruine. Ad 4m dō ꝙ ꝗuis nullū dcm̄ ꝉ fcm̄
minꝰ rectuꝫ sit necīuꝫ necessitate absoluta ī ꝑticula
ri est tñ necīuꝫ necessitate ꝯditionata ⁊ ī vlr ⁊ sic scā
daluꝫ necesseriū ē necessitate ꝯditionata vñ itelligē
dū sr illđ necesse ē vt veniāt scādala. dic̄ vt q ꝓbati
sunt meliores fiant. ē ēt necīuꝫ ī vlī sic pcm̄ veniale
ē necīuꝫ in vlī ñ tñ ī ꝑticulari. ut ī 2ᵒ liᵒ. oñsuꝫ est scā
dalū. n. ñ sēp est pcm̄ mortale sꝫ qñꝫ veniale. vñ ⁊ ī
ruina posita ī diffitōe scandali large accipit. s. p ru
ina ꝉ dispēsatōe ad ruinā. vñ ⁊ ī greco scādaluꝫ ñ tm̄
significat ruiaꝫ sꝫ ēt ī pactiōeꝫ pedū q̄ ad ruinā est di
spositio ꝗuis ñ necessaria ñ. n. ois qui ipigit pedibꝰ
ruit. qꝛ tñ ꝓncipalīꝰ iuenit rō scādali ī scādalo ꝙ est
pcm̄ mortale iō glo. sr illđ. Math. 18. q scādalizaue
rit vnū de his pusilis q ī me crdūt expedit ei ut su-
spēdatur mola asinaria ī collo eiꝰ ⁊ demergat ī ꝓfū
dū maris dic̄ mlto meliꝰ ē p culpa breuē suscipe pe
nā ꝗ eternis suari cruciatibꝰ qđ đ scādalo qđ ē vēia
le pcm̄ itelligi ñ pōt. Argᵒ ad pteꝫ aliā ꝓcedūt de
scandalo actiuo ꝗuis ī eiꝰ descriptione exprimatur
passiuum scandalum in obliquo.

f Ecundo queri tur vtrum aliq̄ bōa
sint ꝑꝑ scādalū vitā
dum omittēda ⁊ vr̄ ꝙ ñ. in moralibus bo-
nū principalibꝰ ē ꝗ v̄um. sꝫ sic dic̄ glo. sr illđ. Ma.
18. qui scādalizauerit ⁊c̄. p scandalo v̄itatis reliqui
nō dꝫ ⁊ ex de regu. iuris Qui scādalizauerit vtilius
scādalū nasci permittit ꝗ veritas reliq̄tur. g̊ mlto
minꝰ dimittēdū est bonū ꝑꝑ vitandū scādalū. Itē
hꝫ apm. Ro. 3ᵒ nō sunt facienda mala vt veniāt bo
na. g̊ a silī nō sūt omittenda bona vt veniant mala
Itē si aliquod bonū deberet dimitti ꝑꝑ scandalum
vitandū hoc marie eēt tꝑale bonuꝫ sed tꝑalia bona
nō sunt omittenda ꝓpter vitandū scandalū. vñ glo
riosus martyr beatꝰ. Thomas nō omisit repetere
tꝑalia bona ad vitandū scādaluꝫ regis anglꝉ. g̊ vꝛ ꝙ
nullū bonū sit oīttēdū ꝑꝑ vitandū scādalū. Cōtra
ꝑꝑ scandalū qñꝫ ē omittēduꝫ qđ de iure eēt faciēdū
decr. di. 5ᵃ aliꝗtos. sꝫ qđ de iure faciendū ē bonuꝫ
ē g̊ aliqñ est omittēdū bonū ꝓpter scādalū vitandū
Itē apꝰ. iᵒ. corin. 8. si esca scandalizat frēm meuꝫ nō
manducabo carnem inetnū g̊ saltē bonū tꝑale oīttē
dum ē ad vitādū scandalū. Rᵒ. ꝙ qđ rōnabilit itel
ligi nō pōt de scandalo actiuo. qꝛ ꝑ omissionē boni
nō vitat hoc in se ip̄o v̄buꝫ vel fcm̄ minus rectum
qꝛ nec opatio boni ē in opante occasio dicti vel fci
minus recti est g̊ intelligenda de scandalo passiuo
sub hoc sensu. s. vtꝝ aliquis teneat omittere bonū
opꝰ ne ꝓximꝰ scandalizat. Ad cᵒ v̄itatis intelligē
tiaꝫ sciendū ꝙ bonorꝫ operuꝫ quedam sunt necessa-
ria ad salutem ⁊ opa preceptorum q̄daꝫ superogati
onis vt opera consilioruꝫ quedā sunt īdifferētia ex
genere vt comedere carnes bibere vinum tꝑalia
modo licito acqrere acqsita custodire debita rpete
re ⁊ sic de alijs. Scandalum eni proximi potest in
ipso esu ra malicia vel infirmitate vel ignorātia o
pera necessaria ad salutem nō sunt omittēda ad vi
tandum proximi scandaluꝫ ex q̄cunꝙ radice ꝓue-
niat qꝛ nullus dꝫ omittere salutem propriam ad vi
tandū ꝓximi dānationē. qꝛ magis tenetur quilibet
diligere seipsum ꝗ alterꝫ sꝫ ordineꝫ charitatis nul
lum etiam opꝰ bonū omittē dum est ad vitandum
scandaluꝫ proximi ꝓueniens ex malilia ne per hoc

volentibus malitiose impedire opera bona ⁊ exercere mala daret occasio malignãdi: opera vero supererogationis ꝗ̃uis nõ sint simplr̃ ⁊ ex toto omittenda ꝑꝑ quodcũq̃ ꝓximi scandalũ tñ quãdoq̃ ad tp̃s sunt ĩtermittẽda ad vitandũ scãdaluʒ ꝓueniẽs ex infirmitate vel ignorãtia quousq̃. s. adhibeatur sufficiens diligẽtia ad hoc vt ignorãs instruatᷣ ⁊ infirmꝰ aliquo mõ cõfortetᷣ. vt nõ de bono ope scãdalũ sibi sumat: nec hac de cã bonũ supererogationis ĩtermittẽs ad tp̃s merito suo p̃iudicat: q: sic opus superogationis ĩtermittere meretur eq̃le p̃miũ p̃mio debito operi superogatiõis qd̃ omittit vl̃ maius. q: talis omissio nihil diminuit de ꝑfectiõe charitatis. sʒ magis disponit ad augmẽtũ. opa võ ĩdifferentia ex gñe quoꝝ omissio nulli alij p̃iudicat nisi opandi ẽt ĩ tpalibꝰ tm̃ omittenda sunt ad vitãdum scãdalũ ꝓxi ꝓueniẽs ex infirmitate vel ignorãtia qñ ꝓbabiliter apparet ꝙ nisi opꝰ tale omittatᷣ ꝓximꝰ scandalizabitᷣ ⁊ si ꝓbabile ẽ ꝙ scãdalizetᷣ mortaliter. tũc omissio illiꝰ opis ẽ ĩ p̃cepto si aũt ꝓbabile est ꝙ nõ scãdalizetᷣ nisi venialitᷣ tũc omissio illiꝰ opis est ĩ ꝯsilio postq̃ tñ ꝓxio ẽ ꝯsuʒ ꝙ ex tali ope scãdalizari ñ debet ⁊ debito mõ suasũ vt nõ scãdalizetᷣ nõ tenetᷣ hõ omittere illd̃ opꝰ ꝑꝑ ꝓximi scandalum vitãdũ q: si post talẽ instructionẽ ⁊ suasionẽ scãdalizetur iã ꝓprie illd̃ scãdalũ nõ taʒ ꝓueniret ex ĩfirmitate vl̃ ignorantia q̃ʒ ex malitia ⁊ sicut supiꝰ dcm̃ ẽ nullũ opꝰ ad vitandũ scandalũ ꝓximi ex malitia ꝓueniens ẽ oĩttenduʒ. Ad pm ĝ in oppm dd̃ ꝙ ꝓcedit de veritate cuiꝰ locutio vl̃ opatio necessaria est ad salutẽ. Ad 2m dd̃ ꝙ nõ est silẽ q: opatio mali cl̃pe nõ põt eẽ bona. sʒ omissio boni superogatõis vel indifferentis in aliquo casu põt eẽ bona vt in q̃õne visuʒ ẽ. Ad 3m dd̃ ꝙ omissio repetõis tp̃aliũ bonorũ que repetebat btũs. Thomas nõ tm̃ fuisset in p̃iudiciũ suũ sʒ etiã ecclĩe cuius erat pastor ⁊ cuiꝰ bonoꝝ erat ãministrator scãdalũ ẽt regis angl̃ ꝓueniebat ex malitia. q: sufficientᷣ gloriosus martyr diligẽtiaʒ apposuit ad edocẽdũ illũ regẽ ⁊ suadendũ ei ut nõ deberet scandalizari. Ad pm ad ꝑtẽ aliam dd̃ ꝙ aliqñ aliquid de iure eẽt faciendũ si nõ seq̃retᷣ scãdalũ qd̃ de iure est omittendũ si ad hoc scãdalũ seq ꝓbabilitᷣ p̃sumatᷣ. Ad 2m dd̃ ꝙ ibi apꝰ loqᷣ de oĩssione cibi suspecti vñ illud caplm incipit de his que idolis imolantur a comestiõe aũt talis cibi hõ tenetur abstinere qñ ꝓbabiliter p̃sumit. q: ꝓximꝰ suus suspicatᷣ ꝙ illud cibum comedat ad venerationeʒ idoli etiã teneretᷣ hõ abstinere a cibo licito ad tp̃s propter scãdalũ proximi sicut de bonis alijs ĩdifferentibus in questione dictum est.

t **Ertio queritur** vtruʒ si aliq̃s horrens cõmittetᷣ aliquid factũ scandali magni qd̃ nũq̃ intendit cõmittere voueat si illud cõmittat se intrare religioneʒ cisterciẽsiũ quã nõ vult sed horret intrare ⁊ postea supradcm̃ fcm̃ cõmittit teneatur p̃dictam religionẽ intrare. Et v: ꝙ nõ q: magis obligatᷣ vouẽs ad iplendũ votũ: si ꝯseq̃tᷣ illũ finẽ ꝑꝑ quẽ vouit q̃ʒ si eueniat turpis ꝯditio sub q̃ vouit ⁊ quã euenire volebat cũ vouit sʒ ille q votũ supradcm̃ fecit ꝑꝑ hũc finẽ. s. vt nõ cõmitteret illd̃ scãdalũ qd̃ horrebat ⁊ turpẽ ꝯditionẽ quã in suo voto posuit euenire volebat. cũ ĝ si illud scandalũ nõ cõmisisset illã religiõeʒ nõ teneretᷣ ingredi multo minꝰ tenetur ad hoc propter ĩpletionẽ cõditionis fcẽ. Item vouẽs sub aliqua turpi ꝯditione quã desiderat ĩpleri tante illa ꝯditiõe obligatᷣ ad faciendũ qd̃ vouit ĝ ꝑ locũ a ꝯrijs vouens aliq̃d sub aliq̃ turpi conditiõe quaʒ nollet euenire tãte illa cõditiõe nõ obligatur ad faciendũ qd̃ vouit. Item oẽ votuʒ ẽ respectu alicuiꝰ voliti rõne apposite ꝯditionis. sʒ in predcõ voto illud qd̃ vouit nõ fuit volitũ rõe sui nec rõe ꝯditionis apposite q: cõditio volita nõ fuit cũ vouẽs qñ vouit nollet eã euenire ĝ p̃dcm̃ votum nullũ fuit. Cõtra oẽ votũ sub ꝯditiõe fcm̃ tenet tante cõditione. sʒ iste vouit ĩtrare p̃dictã religionẽ si p̃dictũ fcm̃ ꝯmitteret cũ ĝ qñ illud scandalũ cõmisit ĩpleta fuerit ꝯditio sub qua predcm̃ religiõeʒ intrare promisit eam intrare tenetᷣ. R° ꝙ si ĩpleatᷣ cõditio ille q fecit votũ supradcm̃ predictã religionem intrare tenetᷣ: q: votuʒ sub cõditione fcm̃ de re bona ⁊ ꝑꝑ bonũ finẽ quẽ vouens intendit consequi executionẽ illiꝰ boni qd̃ vouit est obligatom tãte apposita cõditiõe ⁊ hoc siue illa ꝯditio sit bona siue mala siue vouẽs illã malam ꝯditionẽ velit ĩpleri. vt cũ q̃s vouens cõcubere cũ muliere. vouens coram ea religionẽ ĩtrare. si igitᷣ cõsenserit in illo malo facto siue velit eã ĩpleri vt ĩ ꝓposita q̃õe q̃ʒuis. n. ꝯditio nõ sit solita a vouẽte dũ vouet nec ẽt velit absolute religionẽ intrare ĩmo horret. tamen potest sub alterius conditione nõ tamen est ĩconueniens ꝙ duoꝝ quorũ neutrum est volitũ absolute. vnũ sit volitũ in aliqua relatõe ad aliud. Ad pm in oppm dd̃ ꝙ duplex est finis voti vnius quẽ intẽdit vouẽs asseq mediante executione sui voti qui finis ĩ voto ꝓposito ẽ expiatio peccatoꝝ quã vouens intẽdit cõseq ꝑ executionẽ voti que est religionẽ bona ĩtentiõe ingredi. Alius finis ẽ quẽ vouens ĩtendit ꝑ suã obligatiõeʒ ĩmediate cõseq. qui finis in ꝓposito voto ẽ p̃seruatio a cõmissione facti scandali magni de p° fine nõ põt intelligi maior argumenti q: cõsecutio illiꝰ p̃supponit ĩpletioneʒ voti. sʒ loquẽdo de fine. 2°. dico maiorẽ eẽ falsam qñʒ tũ ille finis est cõditio apposita siue bona siue mala. Ad. 2m dd̃ ꝙ nõ valet ꝯñtie forma sed sic debet argui si aliquis vouet aliq̃d sub aliq̃ turpi cõditione quã ĩpleri nõ desiderat illa extãte obligatᷣ ĝ vouẽs aliq̃d sub turpi ꝯditione quã ĩpleri nõ d̃siderat si illa ꝯditio nõ impletᷣ nõ obligatᷣ. Ad. 3m dd̃ ꝙ q̃ʒuis vouens nõ voluerit absolute illud qd̃ vouit nec ẽt ĩpaʒ cõditionẽ: tñ voluit illd̃ qd̃ vouit sb ꝯditione. ⁊ ꝓ tanto potest dici ꝙ illud voluit rõe cõditiõis ⁊ hoc latis in corpore q̃õnis declarãtuʒ est.

c **Irca litteram** priuatuʒ est in abscõdito factum hic per factum in abscondito intelligas quod sine sollennitate factum est. ⁊ si factum sit cum multis testibus sollenne in conspectu ecclesie factum. hic per factum in conspectu ecclesie intelligas votum cuʒ fcm̃ sollennitate. per susceptionẽ sacri ordĩs vel professionem in religione seu per assumptioneʒ habitus professorum vbi distinguitur ab habitu nouitiorum. Sollenne violare peccatum ⁊ scandalũ non est intelligendum ꝙ semper sint duo peccata. quia scandalum non semper est speciale peccatum sed frequenter est circunstantia peccatum aggrauans. Probari non potest quod occulte actum est. ista nõ est sufficiens ratio quare contrahentes post simplex votum continentie non sunt sperandi. q:

si probari posset non propter hoc dirimeretur matrimoniũ iã ꝯtractũ. ſꝫ ꝓhiberent̃ cõtrahere quibꝰ ñ ſolum nubere ſꝫ etiam velle damnabile est ꝗ̃uis hoc dicatur hic de illis qui ſollẽniter cõtinentiam venerunt. tamen hoc etiã verum est de illis qui fecerunt ſimplex continentie votuꝫ ꝗ̃uis tales volẽdo nubere minus peccent ꝗ̃ alij. Eas arcendas redire ad propoſitum hoc intelligenduꝫ est de illis q fecerunt ſollẽne ꝯtinentie votuꝫ. ſed i penis. tenet locũ. ſ. ꝗ̃tnm ad lapidationis penã i veteri lege lex eni p° ⁊ ꝑncipalit̃ ꝑcipiebat lapidari blaſphemãteꝫ deum de quo hꝛ. Leuit. 24 deinde adl'teꝝ vł ad ulteram. de qᵃ hꝛ de vtero. 22. Hoc execrabiliter fit i meretrice ⁊ execrabiliꝰ fit in vxore: qꝛ quo ad vſũ ꝯ naturam nõ est vxor viro cõceſſa. ⁊ magis tenet̃ vir cauere maluꝫ vxoris ꝗ̃ alterius mulieris. ⁊ iõ cũ ad vſum contra naturã nulla mulier viro ſit cõceſſa plus peccat vir in vtendo ꝯ naturaꝫ vxore ꝓpria ꝗ̃ meretrice. Incipit excuſari per obedientiaꝫ hoc quod dici ibi magr̃ nõ tenetur. qꝛ ex quo ſcit ſuam legitimã vxorẽ viue e ꝗ̃uis hoc apꝺ eccłiaꝫ ꝓbari ñ poſſit potiꝰ dꝫ excoïs ſnïaꝫ hũilit̃ ſuſtinere ꝗ̃ carnalit̃ cognoſcere illaꝫ quã hꝫ de fcõ ꝗ̃tuncũqꝫ illa exigerit. ex̃ de ſnïa ex comunis. Inquiſitioni.

Di. xxxviij

p Ost hoc de diſpari cultu ⁊ cetera.

Superiꝰ determinauit magiſter de ipedimẽtis q̃ faciunt perſonam illegitimam ad cõtrahẽdũ cũ q̃cũqꝫ pſona. Hic determinat de ipedimẽtis q̃ faciunt perſonam illegitimã ad cõtrahendũ nõ ẽ quacũqꝫ pſona ſꝫ cũ aliqua. ⁊ diuidit̃ in ptes q̃tuor. Primo determinat de ipedimẽto diſparis cultus. 2° de impedimẽto cõſanguinitatis di. ſeq̃nti. ibi. Nũc ſupeſt. 3° de ipedimẽto affinitatis. di. 41ᵃ. Nunc de affinitate. 4° de ipeditmenro cognitionis ſpũal'⁊ legal' di. 42ᵃ. ibi. De pentaliũ. Pᵃ in. 4. P° determinat hãc qõeꝫ. vtꝝ fidelis cũ infideli poſſit ꝯhere. 2° an duoꝝ infideliũ ꝯiugatoꝛuꝫ alter ꝯuerſus ad fidẽ poſſit ñ ꝯuerſũ dimitter̃ ibi. Põt tñ. 3° an ꝯuerſus poſſit aliud mr̃imᵐ cõtrahere. ibi hic querit̃. 4ᵃ vtrum inter ifideles ſit cõiugiũ legitimũ ibi. Sunt tñ. Pᵃ in duas. Primo determinat v̓itatẽ. 2° ſoluit ꝯriam obiectionẽ ibi. Hic aũt. Illa ps q̃ ibi incipit. põt aũt diuidit̃ in duas. P° oñdit ꝙ duorum infideliũ cõiugatoꝝ ꝯuerſus ad fidem põt dittere nõ cõuerſum. 2° ingrit vtꝝ pp aliud vitiũ poſſit cõiunx dimitti ibi. Si ãt. Illa ps que ibi incipit Hic q̃ritur diuiditur in duas. P° oñdit ꝙ fidelis dimitrẽs nõ ꝯuerſum volentẽ tñ cohabitare nõ põt aliud matrimᵐ contrahere alio viuente. 2° oſtendit ꝙ ſi nõ ꝯuerſus ñ vult cohitar̃ ꝯcõuerſo ꝯuerſus põt aliud mr̃imᵐ ꝯhere ibi Sed ecõuerſo. Illa ps que ibi incipit ſunt'tñ diditur i duas. P° remonet falſitateꝫ. 2° cõfirmat v̓itatẽ ibi. Copła igitur.

articulus primus

c Irca hanc di. querẽdũ ẽ ꝑncipaliter de duobꝰ. Pᵒ de infideliũ ꝯiug̊. 2° de ipſoꝝ diuoꝛtio. Circa pᵐ querunt̃ tria. Primo vtꝝ fidelis cum infideli poſſit ꝯhere. Scđo vtꝝ inter infideles poſſit eſſe matrimonium legitimum tertio vtrum tale matrimonium excuſet eoꝛum carnalem cõcubitum.

p Rimo oſtendo ꝙ fidelis põt ꝯhere cum infideli. qꝛ Joſeph cum Egyptia ꝯxit vt hꝛ geñ. 41° ⁊ Moyſes cũ. ethyopiſſa. de quo hr̃ numeroꝝ. 12°. nec tñ ꝑdicti fideles ꝓ illis mr̃imonijs rephenſi ſt̃ in ſcriptura. Item peioꝛ est apoſtatans a fide ꝗ̃ ille qui nunꝗ̃ fidem ſuſcepit. ut hꝛ. 2. Pe. 2°. ſꝫ ſi fidelis ꝯhit cum illo q apoſtatauit a fide nõ dirimit̃ mr̃imoniuꝫ. g̊ multo fortiꝰ põt eſſe mr̃imᵐ inter fidelẽ ⁊ illum qui nũꝗ̃ ſuſcepit fidẽ. Cõtra. Eſdre. i. c°. 9° ⁊. 14°. hr̃ ꝙ precipit. Eſdras filijs iſrael dimittere vxores alienigenas quas in mr̃imᵐ duxerãt. Iteꝫ vt hr̃ de vtero. 7°. ꝑcepit dñs filijs iſrł ꝙ cũ a morreis canãeis pharreis eneis ⁊ hiebuſeis nõ ſociarent ꝯiugia. Item nõ ẽ cõicãndũ cũ infidelibus. 2° Jo. 3°. nec aue eis dixeritis. ſꝫ cõiuges ſimł cõicant g̊ fidelis nõ debet matrimᵐ ꝯhere cuꝫ ifideli. R°. ꝙ añ legẽ ſcriptã licebat fideli ꝯhere cũ infideli. qꝛ nulla lege ꝓhibebat̃ ut bñ oñdit pᵐ argᵐ ad ptem ꝑmã. tpe v̓o legis ſcripte ꝓhibitũ fuit filijs iſrł ꝯhere cũ cannaneis pp eoꝝ ꝑuerſitatẽ ⁊ obſtinationem ⁊ ne ꝯiunx ifidelis ꝑuerteret fideleꝫ. nõ aũt prohitũ fuit ꝯhere cũ alijs infidelibꝰ vñ. Heſter ꝯtraxit cuꝫ aſſuero vt hr̃. Heſter. 2°. mõ aũt ñ lꝫ alicui fideli ꝯhere cũ infideli q fidei ſacr̃ꝫ nõ ſuſcepit vt oñdũt auctoritates qnas adducit magr̃ hꝰ. di c°. i. vñ ſi ꝺ facto ꝯhat mr̃imᵐ dirimẽdũ ẽ cui' rõeꝫ aſſignant aliqui. qm̃ in tali mr̃imõio ⁊ ſi eẽt bonũ fidei ad hoieꝫ ñ tñ ad deũ ex pte ꝯiugis ifidelis nec eẽt ibi ẽt bonũ ꝓł. qꝛ infidelis conaret̃ educare prolem nõ ad cultum dei ſed ad ꝯrium ſed hec ratio est inſufficiens qꝛ hec omnia dici poſſent de matrimonio ꝯtracto inter fidelẽ ⁊ hereticum qui ſuſcepit fidei ſacramẽtum ⁊ tamen ꝗ̃uis fidelis contrahens cum heretico peccet matrimonium tñ ꝯctum nõ est dirimendũ. Dicendũ g̊ ꝙ ratio q̃r ñ tenꝫ mr̃imᵐ ꝯtractum inter fidelem ⁊ infidelem q ſacramentuꝫ baptiſmi non ſuſcepit est: qꝛ iura reddunt fidelem eẽ perſõaꝫ illegitimam ad contrahendũ cum infideli predcõ vnde dicitur. 28. q. i. Sic enim ultra mediuꝫ. ꝙ nõ niſi eiuſdem religionis ⁊ fidei maneant copulata ꝯiugia. ſimile hꝛ. e. q. Caue. huius aũt conſtitutionis fuit ratio congrua. qꝛ nõ deceret chiſtianuꝫ cõtrahere matrimonium in quo nõ eſſet ratio ſacr̃i. ſed i predicto matrimanio rõ ſacr̃i non eſſet qꝛ nõ poſſꝫ hꝛe ſacramenti rõeꝫ ex parte cõiugis vnius ⁊ ñ hr̃e ex parte alterius. ille aũt qui ſacr̃ꝫ baptiſmi nõ ſuſcepit nulluꝫ aliũ ſacr̃m ſuſcipere poteſt vt ſuperius oñſũ est quapp nõ teneret mr̃imoniuꝫ cõtractũ iter baptizatũ ⁊ ñ baptizatũ: etiam ſi oẽs articłos fidei crederet dicitur eniꝫ. 28. q. i. Caue. ⁊ ſumptũ est ab Ambᵒ in libro de patriarchis ſi chriſtiana ſit ideſt cathetizata ſecundum glo. nõ est ſatis niſi ambo iniciati ſint ſacramento baptiſmatis. Ad primum in oppoſitum dꝺ ꝙ patet ſolutio ex dictis in qõe. Ad. 2ᵐ dꝺ ꝙ non redditur fidelis perſona illegitĩa ad contrahendum cũ infideli propter infidelitatis peccatum qꝛ tunc magis eſſet perſõa illegitima ad contrahendum cũ heretico. ⁊ eſſet perſõa legitima ad contrahendum cũ infideli non baptizato quod falſum est ſed est rõ qꝛ non ſuſcepit ſacr̃m baptiſmi quod oium alioꝛum ſacramentoꝛuꝫ ianua est. Arᵐ

ad ptez aliā grā p̄ncipal' conclusionis pn̄t ꝯcedi. q2
tn̄ tertiū ꝯcludit ꝙ nullo mō sit coīcandū cū infideli
bus: iō dō ꝙ eccl'ia ꝓhibet fideles coīcare cū infide
bus ꝑꝑ cautelā fideliū. ⁊ qn̄z ēt in penā infidelium.
¶ Pro pa cā inhibet coīonē fideliuz cū quibuscūqz in
fidelibus siue paganis siue iudeis siue hereticis si-
ue apostatis. s3 in hoc distiguendū ē ꝫ diuersas co-
ditiōes ꝑsonaꝝ ⁊ negocioꝝ ⁊ tꝑoꝝ q2 si fideles sint
firmi ⁊ docti in fide ita ꝙ ex eoꝝ coīone cū infideli-
bus magis ꝓbabiliter possit sꝑari infideliuz coꝛre-
ctio q3 fideliū ꝑuersio licitū ē eis coīcare cū infideli
bus paganis vel iudeis maxīe si vꝛgeat necessitas
siāt fideles sint simplices vel ifirmi in fide ita vt ꝓ
babiliter timeri possit de eoꝝ peruerse iō ꝓhibēdi
sunt coīcare cū infidelibus qbuscūqz maxīe ne ma-
gnā familiaritatē hēant cū eis vel ne coīcēt cū eis:
nisi in necessitate. vn̄ glo. sup illō scōe epl'e. Jo. noli
te eū recipe in domū. dicit ne dū hospitales eē veli
tis ꝑ mala eoꝝ colloq̄a vr̄i boni moꝛes coꝛrūpanᵗ:
fideles aūt ꝓhibēᵗ coīcare cū hereticis ⁊ apostatis
maxime i pena eoꝝ. vn̄ ⁊ tales infideles excoīcat:
eccl'ia. q2 cuz receperint fidei sacr̄m eccl'ia n̄ tm̄ h3
iudicare eos iudicio tꝑali. s3 ēt spūali. ⁊ talibꝰ nō de
bet dici aue. vn̄ glo. sup illud scōe. Jo. neqz aue. ⁊c.
dicit ꝙ videtur signuz consensus erroꝛis hoc. n. di
cimꝰ amicis quoꝛum opera nobis placent.

s Ecundo queritur vtꝝ inter infi delcs possit
esse mr̄imm legitimū. Et vr̄ ꝙ nō q2 mr̄im
legitimū indissolubile ē dr̄. n. Mat. 19. quos deꝰ cō
iunxit hō nō sepet: sed mr̄imm infideliū dissolubile
est per cōuersionē alterius ad fidē altero remanen
te in ifidelitate vt inferius on̄detur. ḡ inter ifideles
mr̄imm legitim eē nō pōt. Jtē mr̄imm ꝯctum inti
fideles magis ē ꝯ bom ꝓlis ⁊ fidei q3 ꝯctū inter fide
delem ⁊ inter infidelem sed contrarium inter fide
lem ⁊ et infidelem nō pōt esse legitimm. ḡ ml'to mi
nꝰ iter ifideles pōt eē legitimū. Cōtra magister hꝰ
di. co vlti. dicit ꝙ copula maritalis que iter ē infide
les coniugium est legitimum. ¶ Respondeo ꝫm ꝙ
habetur. 28. q. ia. Si quis iudaice. §. Jtem illō quod
dam est coniugium legitimum ⁊ non ratum. quod
dam ratum ⁊ nō legitimum quoddam legitimum
⁊ ratum. Legitimum ⁊ nō ratum ē qō legali institu-
tiōe vl' ꝓuincie moꝛibꝰ ꝯhiᵗ. qō tn̄ sepabl'e ē. ¶ Ratū
⁊ nō legitimū ē mr̄im ꝯctuz inter fideles q sacr̄z ba
ptismi susceperūt cōtēptis sollēnitatibꝰ que debēt
adhiberi ꝫm ꝯsuetudinez eccl'ie ⁊ p̄rie moꝛē vt ma
trimōiuz clādestinū. ¶ Ratū ē qō insepabile est. Jlle-
gitimū ē ꝑꝑ ꝯtēptū sollēnitatis q̄ ꝫ legē ⁊ p̄rie mo-
rez adhiberi d3 legitimuz ⁊ ratū ē ꝯctū inter fideles
q sacr̄z baptismi susceperᵗ ⁊ nō sūt ꝑsone illegitime
ad ꝯhendū ⁊ sollēnitates debitas ꝫ ꝯstitutiōem ec
cl'ie ⁊ moꝛē p̄rie adhibuerᵗ. Dico ḡ ꝙ iter ifideles
n̄ pōt eē mr̄imm ratū q2 vt on̄sum est iarguēdo tale
mr̄imm sepabile est ꝑ alterius conuersiōez ad fidez
altero in ifidelitate remanēte sed inᵗ eos pōt eē ma
trimōiuz legitimū q2 nec lege nature nec lege dina
ꝓhibenᵗ mr̄imōialiter copl'ari nec ꝑ aliq3 ꝯstitutio
nē eccl'ie q2 ꝫ apm io coꝛin. 5. eccl'ia n̄ iudicat de his
que foꝛis sūt. q3uis aūt illō mr̄imm nō sit sacr̄z cū sit
sepabile. q2 nullū sacr̄m an̄ baptismū suscipi pōt. tn̄
est in offm̄ nāe ⁊ quoddā fedus societatis hūane.
Ad pm in oppm dō ꝙ maioꝛ ē vera nisi intelligaᵗ:

de mr̄imo legitimo ⁊ rato. Uel pōt dici ꝙ cū illō ma
trimōiuz sepatur ꝑ ꝯuersionē alteriꝰ ad fidē nō sepa
tur ab hoīe s3 a deo. deus āt separe pōt quos ꝯiūxit
q3uis hoc nō possit hō. Ad 2m dō ꝙ nō valet q2 ec
cl'ia pōt fidelē reddere illegitimū ad ꝯhendū cū infi
deli. q2 de quolibet fideli iudicare pōt. s3 illos q n̄
q3 sacr̄um fidei susceperūt nō iudicat. ⁊ ideo ifideles
reddere illegitiōs ad ꝯhēdū iter se ad ip̄az n̄ ꝑtinz.

t Ertio queritur vtꝝ mr̄im ꝯctuz it ifideles excuset eo
rū carnalē ꝯcubitū. Et vr̄ ꝙ n̄ q2 vt hr̄. 28. q.
ia. Sic. n. ꝓpe p̄ncipiū ⁊ r̄citat mag̃. i lr̄a. co. ꝓlt n̄
ē vera pudicitia i fidelis cū ifideli cōiuge. ḡ tale mr̄i
mōiuz n̄ excusat carnalē ꝯcubitū. Jtē carnal' cōcu-
bitꝰ n̄ excusaᵗ nisi per bona mr̄imōij que n̄ sᵗ i mr̄io
ifideliuz ibi. n. nō ē bonū sacr̄i. q2 ē sepabile: nec ꝓl'
q2 nō educiᵗ ad cl'tū di: nec fidei q2 nō seruaᵗ i eo fi
des hoī ꝑꝑ deū: ḡ talez mr̄im carnalē ꝯcubitū nō ex-
cusat. Cōtra ꝯiunx infidelis suo cōiugi ifideli tene
tur carnaliter cohitare si exigat. sed faciēs illud ad
qō teneᵗ a pccō excusaᵗ ḡ ꝑ mr̄im infideliū pōt excu
sari carnal' cōcubitꝰ a pcō. ¶ Ro. ꝙ bona mr̄imōij ꝫm
ꝙ sᵗ in mr̄imōio excusant ꝯiugiū carnale ꝯcubituz ⁊
q2 i mr̄imo fideliū sūt ꝯplete. ⁊ iō ꝫ ꝙ sūt i intētiōe
ꝯiuguz carnl'r ꝯcubentiū ita cōplete excusāt illum
actū ꝙ ēt ip̄z reddūt meritoꝛiū in mr̄imo aūt infide
liū sunt icōplete, q2 ibi nō est bonū sacr̄i nisi ꝫ qd ⁊ n̄
sit ibi fides ad hoīez n̄ referᵗ oꝛdinate in deū. q3uis
ēt sit ibi ꝓlis susceptio nō tn̄ ē eiꝰ educatio ad cultū
diuinū ⁊ iō predcā bōa ꝫ ꝙ sūt i mr̄imo infidelium
ip̄oꝝ carnalē ꝯcubitū n̄ pn̄t reddere meritoꝛiū ip̄m
n̄ excusant a pcō. Et ad hꝰ vitatē explanatōem va
lēt aliq̄ q̄ dcā sunt li. 2. di. 41a. in illa qōe. vtꝝ oīs ac
tio sine fide rectificāte sit pcm̄ ad pm in oppm dō ꝙ
sicut hr̄. 26. q. ia. Omnis. §. Ex his vbi dr̄. dr̄ nō ē ve
ra pudicitia hoīs ifidelis ēt cū ꝯiuge sua negaᵗ pudi
citia eē vera q3tū ad effcm̄ ⁊ ad p̄miū v3 eterne sa-
lutis: sed ex hoc nō seqᵗ ꝙ ille concubitus semꝑ sit
peccatū. Ad 2m p3 solutio ex dcis in questione.

articulꝰ scōs

c Onsequenter queriᵗ de 2o p̄nci pali. Et circa hoc
q̄rūtur tria. ¶ Po vtꝝ ꝯuersus ad fidē tene
atur ab ifideli ꝯiuge discedere. scōo vtꝝ possit ꝯhe
re cū alia pa. ꝯiuge infideli uiuēte. ťtio vtꝝ ꝯiunx
infidelis a fideli dimissꝰ possit illo viuēte cum alia
persona contrahere.

p Rimo ostendo ꝙ ꝯuersus ad fidē n̄ teneᵗ ab ifi
deli ꝯiuge disceder̄. Apꝰ. i. ad coꝛi. 7. Si q̄s
fr̄ vxoꝛē h3 ifidelē ⁊ hec ꝯsēsit hitare cū illo n̄ dimit
tat illam: ⁊ si q̄ mul'r h3 vixꝝ ifidelē. ⁊ h ꝯsentit hitar̄
cū illa n̄ dimittat vixꝝ. Jtē peioꝛ ē ille q labiᵗ in here
si3 q3 ille q nūq3 fidē suscep̄. vt hr̄. 2a. Pe. 2o s3 ꝯiūx fi
delis n̄ teneᵗ discedere a suo ꝯiuge labēte i heresi3
q2 nullum ipedimītū supueiēs mr̄io rato ⁊ ꝯsūato sol
uit ip̄3 ḡ ml'to minꝰ ꝯuersus ad fidē teneᵗ dimitter̄
suā ꝯiugē q̄ nūq3 fidez suscepit. Jtē vir ꝑꝑ suā con-
uersiōez ad fidē nihil teneᵗ facere i p̄iudiciū aīe sue
ꝓp's3 si vir ꝯuersus ad fidē tēreᵗ dimittere vxoꝛem
ifidelē h eēt i p̄iudiciū aīe ꝓl' q2 ꝓles rēaneret pe-
nes mr̄ez ifidelē cū ꝓles seqᵗ vētrē: ḡ cōuersus ad fi
dē nō teneᵗ dimittēre vxoꝛē infidelē. Cōtra ifideli li

citum ē hr̄e plres vxores. qꝛ h̄ nō vꝛ eē ꝓhitū neci
iur̄ nāe nec diuino. ⁊ statuta eccl̄ie cū n̄ iudicēt d̄ hiſ q̄
foris sunt ad īfideles nō se extēdūt. ſi g̊ ꝯuersus ad
fidē nō teneret̄ ab īfideli diſceder̄ poſſet xp̄ianꝰ ſil̄
plres vxores hr̄e. qđ falsū ē. Itē. 28. q. i^{a}. Iudei. nō
pōt īfidelis in eiꝰ ꝑmanere ꝯiūctone q̄ iā in xp̄ianā
trāſlata ē fidē. g̊ ꝯuersus ad fidē teneẗ diſcedere
a ꝯiuge ī infidelitate remanēte. Itē nō minꝰ peri-
culū ē cū infideli remanere q̄ȝ cū eo ꝯ̄hēre. ſꝫ ꝑꝑ pe
riculū ꝯuerſiōis ꝓhibeẗ fidelis ꝯ̄her̄ cū īfideli. g̊ a
ſili ꝓhitū ē ipm̄ remanere cū īfideli. R̄n̄° ꝙ de di-
ſceſſiōe fidel̄ ꝯiugis ab infideli al̄r iudicādū ē pro
tp̄e ꝑmitiue eccl̄ie al̄r ꝓ tp̄e Cōſtantini īperatoris
⁊ tp̄ibus illis ꝓpinqs. aliter ꝓ moderno tp̄e. p°. n.
tp̄e paſſī ꝯuertebāẗ ad fidē iudei ⁊ gētiles. ⁊ iō tūc
ꝯiūx fidelis poterat hr̄e ſpē ꝓbabilē de ꝯuerſiōe cō
iugis īfidelis ēt ſi ꝯuerſionē nō ꝑmitteret ꝓ q° tp̄e
dicit apꝰ. i. cor. 7°. ſcificatus ē vir infidel̄ ꝑ mulie-
rē fidelē ⁊ ſcificata ē mulier īfidelis ꝑ virū fidelē. ⁊
ꝓ illo tp̄e ītellig^{m} ē ꝯſiliū apl̄i q dic̄. ꝙ ꝯiūx ꝯuersus
ad fidē nō dimittat īfidelē. Alio aūt tp̄e magis fci
obſtinati iudei ⁊ gētiles adhuc ſatis facil̄r ꝯuerte-
bāẗ ad fidē. ⁊ iō ꝓ illo tp̄e erat ꝯſiliū ꝙ ꝯuersus ad fi
dē cohitar̄t cū ꝯiuge īfideli gentili. ⁊ ꝓhitū ꝙ nō co
hitaret cū iudea vel iudeo. ne ꝑ ipm̄ vel ipā con-
uerteret̄ fidel̄. Modernis aūt tp̄ibꝰ tā iudei quā
gētiles ꝓ maiori ꝑte q̄i obſtinati videnẗ. iō ꝓhitū
eſt ne ꝯuersus ad fidē cohitet cū ꝯiuge īfideli tā gē-
tili q̄ȝ iudea vel iudeo ſi diligēter ⁊ ſufficiēter mōi
tus vt ꝯuertaẗ cōuerti noluerit. ſi aūt ꝯuerti volue
rit. aut h̄ vult ⁊ ꝑmittit vel offert anq̄ȝ pꝰ ꝯuerſio-
nē ſui ꝯiugis exercuerit aliquē actū fidei ꝯ̄riū. aut
pꝰ p° mō ꝯiūx cōuersus nō teneẗ ab eo diſceder̄. ſꝫ
ſuū ꝯiugē maritali affectiōe tractare. non. n. ſibi
pōt obiicere ſpūalē fornicationē quā ābo ꝑiter exer
cuerūt. 2° mō ē in ꝑtāte ꝯiugis fidelis ab īfideli di-
ſcedere vel nō q̄ȝtū ad cohitationē ⁊ thoꝝ. nō tam
q̄ȝ^{m} ad vinculi mr̄imonial̄ ruptionē vt patebit in
qōe ſe. Ad p^{m} pꝫ ſolutio ex dictis. Ad 2^{m} dō ꝙ
lapſus in hereſī aut reuertiẗ ad fidē. aut in ſua he-
reſi obſtinate ꝑſeuerat. 2° mō ꝯiūx fidel̄ teneẗ ab il-
lo diſcedere q̄ȝ^{m} ad cohitationē ⁊ thoꝝ ꝑꝑ ſubuer-
ſiōis ꝑiculū. ⁊ ne ꝑronus illiꝰ turpitudis videatur
p° mō aut ꝯiūx fidelis vult ītrare religionē aut nō
ſi vult intrare religionē pōt iuito ꝯiuge ad fidē re-
uerſo ſi ab eo fuerat iudicio eccl̄ie ſepata ex̄ de cō-
uerſi. infidel̄. Mulier. ſi aūt nō vult religionē ītra
re teneẗ reuerti ad ꝯiugē reuerſū ad fidē. vt hr̄ in
glo. c. p̄dcō. ſecus aūt eſt ī carnali fornicatione. qꝛ ſi
maritꝰ cognoſceret vxorē poſt carnalē fornicatio-
nē poſtea ad ordies ꝓmoueri nō poſſꝫ. cognoſcere
aūt eā pꝰ ſpūalē fornicationē talē ꝓmotionē nō im
pedit. Preterea in fornicatiōe carnali aīa ⁊ cor-
pus poluūtur. in ſpūali vō tm̄ aīa. Preterea ī car-
nali fornicatiōe nō tm̄ fit in aīa ꝙ marito diſplice-
at. ſꝫ ēt in corꝑe. nō ſic aūt in fornicatōe ſpūali. ⁊ he
rōes hn̄t in glo. ſr̄. c. p̄dcō. Laur̄. tn̄ dicit eā non co
gendā redire. vt hꝛ in glo. ex̄ de diuortio ſuꝑ illud.
c. q̄ȝto. cū diſtinctōe illiꝰ decre. s̄. eo. ti. de illa. vbi
dꝛ ꝙ ſi cōſortiū viri ſine iudicio eccl̄ie decl̄auit ei
cū reuerſus fuerit ē reddēda. ſi vō iudicō eccl̄ie ab
eo receſſit ad recipiendū eū nullatenꝰ dicimꝰ com
pellendā. h̄ tn̄ certū eſt ꝙ inter eos vinculū mr̄imo
niale nō ſoluiẗ. qꝛ inter eos fuit ratū. Ad 3^{m} dō ꝙ
in h̄ cāu p̄dcō ꝑles aſſignari dꝫ pꝛi in fauorem fidei
xp̄iane. ex̄ de ꝯuer. īfide. Ex lr̄is. Ad p^{m} ad ꝑtem
aliā dō ꝙ iure nāe ꝓhitū eſt ſil̄ hr̄e plres vxores vt
ſupꝛꝰ hitū eſt. ⁊ q̄ȝuis īfideles nō ſubſint iuri poſiti
uo eccl̄ie. ſubſunt tn̄ iuri nature. ⁊ legi diuine. ⁊ iđo
qn̄ infidel̄ hn̄s plures vxores nō tenebaẗ poſt ſui ꝯ
uerſionē ad fidē diſcedere ab īfideli. nō tn̄ licebat
ſibi in cōſpectu dei retinere niſi illā quā p° duxerat
in vxorē. qꝛ nec an̄ ſui ꝯuerſionē h̄ ſibi licebat ꝯ̄di-
cēte iur̄ naẗe. Ad alia duo pꝫ qđ ſit dō ex dciſi qōe

ſEcundo queriẗ vtꝝ ꝯuerſus ad fidē poſſit ꝯ̄here cū alia ꝑſona ꝯ
iuge infideli viuēte. R̄n̄° ꝙ cōiūx infidel̄
aut vult cohitare cū ꝯuerſo ad fidē ſine ꝯtumelia
creatoris ⁊ ſcandalo ipiꝰ ꝯuerſi. aut nō. P° mō n̄
licet cōuerſo ꝯ̄here cū alia ꝑſona īfideli ꝯiuge viuē
te. 28. q. 2. Si īfidelis. §. hic diſtinguendū. cuiꝰ rō ē
qꝛ ī h̄ caſu nō eſt ſolutū inter eos mr̄imoniale vīcu
lū. qꝛ quo ad h̄ īfidelis ꝯiūx nō iniuriaẗ mr̄imonio.
nec mr̄imonij ꝯditori nec marito. Si vō non vult
cohitare ſoluiẗ mr̄imoniale vinculū inter eos. qꝛ ī
iuriaẗ mr̄imonio. ⁊ tūc ꝯuerſus pōt aliā ducere et
ſic intelligi pōt illud verbū apl̄i. i. cor. 7. ſi īfidelis
diſcedit diſcedat. nō. n. ſuituti ſubiectꝰ ē fr̄ aut ſo-
ror in hꝰi dꝛēt. 27. q. 2. Si īfidelis. §. hic diſtinguen
dū ꝙ deſcendentē ſeq nō oꝫ. ⁊ ea viuēte aliā duceẗ
licet. veꝝ h̄ nō niſi de his ītelligendū ē q in īfideli-
tate copl̄ati ſunt. ſi aūt vult cōhitare. n̄ tn̄ ſine blaſ
phemia xp̄iane fidei adhuc in h̄ caſu ſoluiẗ vīculū
mr̄imoniale inter eos q directe iniurianẗ cōditori
mr̄imonij in quo caſu intell̄r illud qđ dꝛ in. c. ſupra
dicto ꝙ ꝯtumelia creatoris ſoluit ius mr̄imonij. ⁊
tūc fidel̄ pōt aliud mr̄im^{m} ꝯ̄here. Si aūt vult cohī
tare ſine blaſphemia fidei xp̄iane nō tn̄ ſine ſcāda-
lo ꝯiugis fidelis. qꝛ conaẗ ipm̄ ꝑuertere. adhuc ī h̄
caſu cōuerſus pōt aliud mr̄im^{m} ꝯ̄here. qꝛ ſolutū eſt
vinculū mr̄imonij primi ꝑ h̄ ꝙ infidel̄ iniuraẗ enō
miter fideli ꝯiugi. ꝑꝑ tn̄ cās p̄dcās nō ſolueret̄ mr̄i
moniale vinculū qđ eēt ratū. ſꝫ inter īfideles nō eſt
mr̄im^{m} ratū. vt ſupꝛꝰ hitū ē. ⁊ hꝛ. 28. q. i^{a} circa p̄n-
cipiū. ex p̄dcis pꝫ ꝙ eo ip̄o ꝙ alter īfideliū ꝯiugum
ꝯuertiẗ ad fidē altero in īfidelitate remanēte n̄ ſol-
uitur inter eos vinculū mr̄imoniale. ſꝫ ꝑ h̄ ꝙ nō eſt
ratū ē diſſolubile ⁊ ꝑ p̄dcām ꝯuerſionē diſponitur
ad diſſolutionē. ſꝫ īfidelē nolle cohitare fideli. aut n̄
ſine blaſphemia fidei xp̄iane. aut nō ſine ſcādalo fi
delis cōiugis p̄dcm̄ vinculū diſſoluit. nec oꝫ illam
diſſolutionē fieri ꝑ iudiciū eccl̄ie cū eccl̄ia de īfide-
li nō indicet. 28. q. 2. ſi īfidel̄. in glo. Alij aūt tenen
tes ꝯ̄riū dicūt ꝙ ſi infidelis nō vult ꝯꝑere ꝙ eccl̄ia
ſniare pōt ⁊ dꝫ. Aliq tn̄ dn̄t ꝙ nō ſoluiẗ vīculū mr̄i-
monij inter eos quouſq̄ȝ ꝯuerſus ꝯ̄hit aliud mr̄i^{m}
qꝛ ſi infidelis pꝰ illas blaſphemias ꝯuerteret̄ ad fi
dē anq̄ȝ ꝯuerſus aliud mr̄im^{m} ꝯ̄xiſſꝫ nō poſſet p̄mo
ꝯuerſus aliud mr̄im^{m} contrahere. ſed mihi ē diffi
cile videre ſi vinculum primi matrimonij non eſt
p° ſolutū qūo ſequēſ mr̄im^{m} ſit legitimū. vnde mi
hi vꝛ dicendū ꝙ anq̄ȝ contrahatur 2^{m} matrimōiū
ſoluiẗ p^{m}. vt dr̄ in ſupradicto. c. in glo. ⁊ tn̄ ſi ante
ꝯ̄ctū mr̄imonij ſcđi. alius cōiūx cōuerteret̄ nō li-
ceret illi qui p̄mo cōuerſus ē 2^{m} mr̄im^{m} ꝯ̄here vi-
uente alia. nō qꝛ per conuerſionē alteriꝰ reſtituere
tur vīculū mr̄imonij primi quaſi iure poſtliminij.
vt quidā dicūt. qꝛ ad cāndū matrimonij vinculū

mutuꝰ reqrit ꝯsensus. ſʒ carēt quoddā ipedimētū quo alius alio viuēte cū alia ꝑsona mr̄imͫ ꝯhere ꝓhiberet. 28. q. 2. Si iufidelis. in gl. ibi cū dr̄ ꝙ restituit vinculū mr̄imōij. ſʒ exponēdū ē vt ita dixi.

t Ertio querit vtrū ꝯiunx infidel' a fideli dimiſſus mō debito poſſit illo viuēte. cū alia ꝑsona ꝯhere. Et vr̄ ꝙ ſic. qr̄ inter eos nō eſt mr̄imoniale vinculū. alias fidelis nō poſſet ꝯhere infideli viuēte. ifidelis aūt nō alligatus mr̄imonio pōt ꝯhere. Itē nullus ꝯiugum pōt alterū inuitū obligare ad ꝑpetuā cōtinētiā. ſʒ ſi infidelis nō pōt ꝯhere altero ꝯiuge viuente ꝯiūx fidel' poſſet infidelē obligare ad ꝯtinentiā per totā vitaʒ ipius fidelis. qr̄ vt hitū eſt in qōne p̄cedenti poſtq̄ʒ infidelis nō vult remanere cū fideli. aut ſi vult nō tn̄ ſine blaſphemia xp̄i aut ſcandalo fidel' ipe fidel' pōt aliud mr̄imͫ ꝯhere ipa viuēte. g̊ poſtq̄ʒ fidelis mr̄imͫ ꝯxit. vr̄ ꝙ infidel' poſſit ꝯhere. Cōtra. 28. q. 2. Si infidelis. ꝯtumelia creatoris ſoluit iuſ mr̄imonij circa eū q relinqt. in quo vr̄ dare intelligi. ꝙ cū infidel' nō vult mō debito cohitare cū fideli nō ſoluit ius mr̄imonij niſi quo ad fideleʒ. g̊ q̄ʒuiſ fidelis ꝯhere poſſit. nō tn̄ ifidelis. Itē vt hitū ē fidelis volens cohitare cū ifideli mō debito cohitare volēti nō pōt aliud mr̄imͫ ꝯhere ifideli viuēte. ergo mlto minꝰ infidel' dimittēs fidelē cohitare volētē pōt aliud mr̄imͫ ꝯhere fideli viuēte. Circa hanc qōnē fuerūt opiones diuerſe vt accipi pōt ex dictiſ 28. q. 2. Si ifidelis in glo. qdā. n. opinati ſunt ifidelē poſſe aliud mr̄imͫ ꝯhere nō tn̄ anq̄ʒ fideliſ aliud mr̄imͫ ꝯhat vel ſollēne votū ꝯtinētie faciat. ſʒ qr̄ poſtq̄ʒ fidelis ꝯxit vel ſollēnit vouit nō remanet ſibi aliqd̄ ius in ꝯiuge ifideli. vn̄ vr̄ ifidel' nullo iure remanere obligatꝰ ad nō ꝯhendū. qr̄ ex quo ſolutū ē viculū mr̄imoniale inter ipʒ ⁊ fidelē. nec remāet fideli ius aliqd̄ ſup ifidelē. ius nāe nō ꝓhibet infidelē ꝯhere. nec ius diuinū ꝙ ſcia nec ſtatutū eccl'ie. qr̄ ſtatuta eccl'ie nō ligāt ifideles q nūq̄ʒ ſuſceperūt ſacr̄m baptiſmi. Alij dnt ꝙ ifidelis manēs in ifidelitate nūq̄ʒ pōt ꝯhere in vita alteriꝰ nec pꝰ vitā. qr̄ q̄ʒuis inter ipm ⁊ fidelē ſit ſolutū mr̄imoniale vinculū q̄ʒtū ad eēntiā. remanet tn̄ q̄ʒtū ad obligatiōis effectū in ifideli ꝑp culpā ſuā nec ex h̄ ſequit ꝙ obliget ad ꝑpetuā cōtientiā. qr̄ ſi ꝯuertat ad fidē ꝯhere pōt poſtq̄ʒ aliꝰ mr̄imͫ ꝯxit vel ſollenniter vouit.

Ex dcis pʒ ſolutio ad arͣ ad ꝑtē p̄mā. Qui vult tenere aliā opionē dicere pōt ad pͫ arͫ ꝯ eā vt dicit quedā glo. ibidē ꝙ. ſ. nō ē intelligendū qn ēt ſoluat ius mr̄imonij circa fidelē relinquētē. ſʒ iō de relinquēte decretū nō loqtur. qr̄ ex̄ eccl'iaʒ ē. ⁊ eccl'ia nō iudicat de his q̄ foris ſunt. Ad 2ͫ dd̄ ꝙ nō ē ſimile. qr̄ q̄ʒdiu ifideliſ vult mō debito cohitare cū fideli nō ē ſolutū mr̄imoniale vinculū quo ad eēntiam. ⁊ iō fidelis ꝯhere nō pōt. ſʒ poſtq̄ʒ ifidelis dimiſit fidelē vel debito mō nō vult cohitare euʒ eo ſoluit vinculū mr̄imoniale quo ad eēntiā. ⁊ qr̄ mr̄imoniū claudicare nō pōt. iō poſtq̄ʒ fidelis ꝯxit. infidelis ꝯhere pōt. nō tn̄ an̄. qr̄ anq̄ʒ fidelis ꝯhat vl' ſolēniter voueat ifidelis ſemp manet obligatꝰ fideli q̄ʒuis nō ecōuerſo. ⁊ quo ad h̄ bn̄dicit. qd̄ ⁊ſi mr̄iͫ claudicare nō poſſit q̄ʒtū ad eēntiaʒ claudicare nō pōt q̄ʒtū ad obligatiōis effcm̄. Utrū aūt ꝑp qd̄cūq̄ʒ mortale pccm̄ vxor poſſit a viro dimitti vel econuerſo ſoluet in lr̄a exponendo.

c Irca lr̄am caue ne gētilē vel iudeā vel alienigenā. i. hereticā ⁊c. h̄ intelligit de heretica nō baptizata. vel dic ꝙ ē ꝓhibitio nō tn̄ cū ſtatuto irtitāte ſi ꝯxiuʒ fiat quo ad ipam hereticā. Ego dico ꝙ dn̄s. i. ego dico cōſulēdo. nō dn̄s p̄cipiēdo. Nō eſt ꝑputanduʒ mr̄imͫ qd̄ ex̄ decretū dei fcm̄ ē. ibi accipit ex̄ ꝓ cōtra. Nec vera eius pudicitia cū cōiuge dici pōt. h̄ in qōnibꝰ in ſolutiōe argumētorū expoſitū eſt. Ob quaſlibʒ cōcupias q̄ aiaʒ a lege dei oberrare faciunt ⁊ pernitioſe corrūpi pōt ſine crie. ⁊ vir vxorē ſuam dimittere ⁊ vxor virū. Ad cuiꝰ intelligentiā notandū ꝙ triplex ē fornicatio. ſ. ꝓp̄e dcā vt fornicatio carnalis. ⁊ fornicatio cōiter dcā vt idolatria ⁊ quelʒ noxia ſupſtitio. qr̄ tal' aia fidē frangit deo cui eā obſeruar̄ debebat ſicut vero ſpōſo. ē ēt fornicatō cōiſſie dcā. ſ. q̄lʒ crimioſa ꝯcupia de quibꝰ duabꝰ. ſ. vltimiſ fornicationibꝰ. hr̄ ab Aug. li. p° de ſermone dei in monte ꝑuʒ poſt mediū. ⁊ 28. q. 1ͣ. Idolatria. qūo aūt ꝑp primā fornicationē liceat viro vxorē dimittere ⁊ eꝯ° ſupius dcm̄ eſt. di. 35. ꝑp fornicationē vero cōit dictā que p̄ceſſit mr̄imͫ in vtroq̄ʒ ꝯiuge. qūo poſſit ille qui ꝯuertit ad fidē infidelē dimittere. hac di. iā expoſitū ē. ſi aūt duorū ꝯiugū fideliū alter labatur in ifidelitateʒ pōt dimitti a fideli. ſ. quo ad cohitationē tp̄alē vſq̄ʒ quo corrigat. ꝑp fornicationē vero cōiſſie dictā redūdāteʒ in alteriꝰ ꝯiugis ſcandalū p̄t dimitti ad tp̄s a ꝯiuge innocēte. ⁊ tūc eā nō dimittit vt ſcortū. ſʒ vt a ſe p̄cidat ſcādalū quo ceſſāte dʒ fieri recōciliatō. Si ābo crediderit ꝙ ꝑ cognitionē dei ꝯfirmet cōiugiū. h̄ itell'r qn̄ vterq̄ʒ ꝯiugū ifideliū ſil' ꝯuertit. vel anq̄ʒ ille q p° ꝯuerſus ē ꝯhat aliud mr̄imͫ. Nō hʒ illud triplex bonū qd̄ excuſat coitū ⁊ meret p̄miū. hꝰ expoſitio i qōibus patet.

Di. xl.

n Unc ſuper eſt ⁊c. Superiꝰ dterminauit magr̄ de ipedimento diſparis cultus. Hic determiat d̄ ipedimēto ꝯſanguinitatis. Et diditur i ꝑtes. 4. P° oñdit in quoto gradu ꝯſanguītatiſ pōt ꝯhi mr̄iͫ. 2° pōit diuerſos modoſ ꝯpūctiōis illorū graduū ibi. Qūo āt. 3° ſubdit rōeʒ diuerſe aſſignatiōis illorū ibi. Qr̄ aūt Quid ꝯſāguinitas linea. Sr̄. gradus. 4° opōit ꝯ p̄dicta ⁊ ſoluit ibi. His aūt.

Articulus p̄mus.

c Irca hāc di. ad maiorē declarationē qōnū q̄ ꝓponūt narrāda ſunt q̄dam. ſ. quid ſit ꝯſanguinitas. qd ſit linea qd ſit gradus. ⁊ ponēde ſt̄ tres regl'e. Cōſāguītas ē viculū perſonarū ab eodē ſtipite deſcēdētiū carnali ꝓpagatiōe ꝯctū ſtipes autē vocatur ꝑͣ a qua deſcendūt. linea ē ordinata collectio perſonarū ꝯſanguinitate ꝯiunctarū ab eodē ſtipite deſcendentiū diuerſos gradus habēs. Eſt aūt q̄daʒ linea aſcendentiū. quedā deſcendētiuʒ. quedā tranſuerſaliuʒ. Scd̄ʒ lieaʒ aſcendēteʒ ꝯputātur gradus ita. ſ. pr̄ ⁊ mr̄. auus ⁊ auia. ꝓauꝰ ⁊ ꝓauia. atauus ⁊ atauia. Scd̄ʒ lineā deſcendentē ꝯputant. ſic filius ⁊ filia. nepos ⁊ neptis. pronepos ⁊ proneptis. atnepos atneptis. Scd̄m lineam tranſuerſalem computantur ſic duo fratres. filij duorū fratr. ⁊ nepotes duorū fratrū. pronepotes ꝯ duorū fratrū. Gra-

dus ē hītudo distantiū ꝑsonaꝝ qua cognoscit̄ quota gñatiōis distantia. due ꝑsōe differūt īter se. ⁊ hec distictio gradꝰ ē ſʒ iura canonica nō ciuilia. vñ sic ſʒ canōes fr̄ ⁊ soroꝛ faciūt vnū gradū sic ſm iura ciuilia faciūt duos. eo ꝙ illa hītudo q̄ ē fr̄is ad soroꝛē nō ē illa eadē q̄ ē soroꝛis ad frē3. vñ ſʒ Auic. 3°. metha. c. io. fr̄nitas q̄ ē in vno fr̄e respcū alteriꝰ nō est fr̄nitas q̄ ē in alio respcū istiꝰ. Jura aūt canōica istas duas hītudies accipiūt sub vno gradu. ⁊ iō non est real' ꝯctio inter iura canōica ⁊ ciuilia i descriptiōe gradus. Tene ḡ ꝓ regl'a ꝙ ꝯhētes sine dispēsatiōe in gradu ꝯsanguītatis ꝓhibito nulla longīqtate d̄fendūt̄ ānoꝝ q꞉ diuturnitas tpīs nō minuit pccm̄ ſʒ auget. tātoqʒ sūt grauioꝛa crimīa q̄to diutiꝰ ifelicem aīaʒ detinēt alligataʒ ex̄ de ꝯsāg. ⁊ affi. nō dʒ. Alia ē regl'a ꝙ tāto gradu ꝑsone descēdētes a stipite distāt iter se q̄to a stipite distāt gradus. tñ īde vtuosiō ē in līea descēdēte q̄ʒ transuersali vbi gr̄a filiꝰ a pr̄e distat i p° gradu. duo frēs int̄ se attinēt sibi i p° gradu. ⁊ tñ plus attiēs filiꝰ pr̄i q̄ʒ fr̄ fr̄i sil'r filius filij attiet auo in 2° gradu. filij duoꝝ fr̄ū3 attinēt sibi i 2° gradu. ⁊ tñ filiꝰ filij attiet magis auo suo q̄ʒ filij duorū fr̄ū3 inter se. vides ḡ ꝙ idē gradus ꝯsanguitatis i līea descēdēte ē foꝛtiꝰ vinculū q̄ʒ in līea trāsuersali. 3a regl'a ē ꝙ qñ ꝑsone ieq̄lit̄ distāt a stipite verbi gr̄a. vna in q̄rto gradu alia in 2° gradu ꝯsanguitatis iter illas ꝑsonas dʒ ꝯputari ſʒ gradū magis remotū a stipite. ex̄ de ꝯsangui. ⁊ affini. c. vlti. Hꝰ āt rō ē q꞉ rō ꝯsanguitatis i līea trāsuersali oꝛtū hʒ ab illa q̄ ē ad stipitē. vñ phꝰ. 8. ethi. c. i2. oīo cognata āicitia depēdere vr̄ ex pr̄na. ⁊ iō vnꝰ i līea trāuersali nō pōt eē alij ꝓpīqoꝛ q̄ʒ stipiti. Nota ēt ꝙ ꝯueniētius dn̄t q prē3 ⁊ mr̄e3 assignāt trūcū q̄ʒ Jsidoꝛus q frē3 ⁊ soroꝛ trūcū pōit. vt' hr̄. 9°. lib. ethioligiaꝝ. c. 7. ⁊ recitat magr̄ i lr̄a añ mediū hꝰ di. vñ illi q ſm assignationē Jsiō sūt i gradu 3° ſʒ aliā sunt in 4°.

Articulus primus

c Jrca hanc di. querūt̄. 6. P° vtru3 consanguinitas sit aliqd̄ vinculū. 2° vtꝝ ꝑstet mr̄im° ipedimētum. 3° vtꝝ ipediat mr̄imm vltra gradū. 4m. 4° vtꝝ aliqs possit tm̄ distare a stipite ꝙ poss3 licite ꝯhere cū eo. 5° vtꝝ ifideles ꝯhētes in gradu ꝓhito sepādi sint postq̄ʒ ꝯuertūt̄ ad fidē. 6° vtꝝ illi q añ ꝯciliū gñale i quo restricta fuit linea ꝯsanguinitatis vsqʒ ad 4m gradū ꝯxerūt in gradu 5° vl' 6° vl' 7° potuerūt pꝰ p̄dcm̄ ꝯciliū i suo cōiugio remāer̄.

p Rimo ondo ꝙ ꝯsanguitas non sit aliqd̄ viculū rōe aīe nō ē aliqd̄ vinculū ꝯsanguitatis iter hoīes q꞉ oēs aīe rōnales ꝓducūt̄ i eē p creationē. nec rōe coꝛpis. q꞉ i his q̄ respiciūt coꝛpꝰ cōicant hoīes cu3 bꝛutis iter q̄ nō ē vinculū aliqd̄ ꝯsanguitatis. ḡ iter hoīes nō ē aliqd̄ ꝯsanguitatis vinculū. Jtē aliqui hoīes nō magis cōmunicāt inter se i eēntia spēi q̄ʒ alij hoīes nec i eēntia materiali accidētal'r. tñ qñqʒ colligant̄ inter se nō descendētes ab eodē stipite q̄ʒ aliq q ab eodē stipite descēdūt. ḡ iter descēdentes ab eodē stipite nō ē vinculū ꝯsanguitatis. Jtē3 si vinculū ꝯsanguitatis eēt inter hoīes p coꝝ descensu3 ab eodē stipite p cāṅalē ꝓpagatōnē. tūc tm̄ se extenderet cōsanguinitatis viculū q̄ʒtū ex se extēdit carnalis ꝓpagatio. ſʒ hoīes oēs xp̄o excepto p carnalē ꝓpagationē descēderūt ab Adam. ḡ iter hoīes oēs eēt ꝯsanguitatis vinculū. qd̄ falsū ē. Cōtrā amicitia ē vinculū inter hoīes. ſʒ phꝰ. 8. ethi. c. i2. inter alias spēs amicitie ponit amicitiā ꝯsanguineoꝛu3. ḡ aliqd̄ vinculū ꝯsanguinitatis ē inter hoīes. Jtē experiētia docet illos q ab eodē stipite descenderūt magis colligari inter se affectione nāli q̄ʒ alios ceteris pibus. ḡ expientia docet inter hoīes eē aliqd̄ vinculū ꝯsanguinitatis. Rñdeo ꝙ sicut dicit phꝰ 8. ethi. c. i2. Ois amicitia i aliqua cōicatiōe ꝯsistit. ⁊ ois cōicatio alicuiꝰ amicitie cā est ita ꝙ ſm differentias cōicationū sūt amicitiaꝝ differētie ſʒ phi. vbi p̄us. Cōsanguinitas aūt ē q̄da3 nālis cōicatio in sanguine. qd̄ iō dr̄ q꞉ sanguis vltima digestione digestus est materia ꝓxīa seminis. ꝯsanguinitas ḡ ē inter ꝯsanguineos cuiusdā nālis amicitie cā. ⁊ q꞉ nālis amicitia ē foꝛmale vinculū ⁊ nāle illoꝝ quoꝝ ē. ⁊ iō dr̄ p̄dicatiōe cāli ꝙ ꝯsanguinitas ē vinculum .i. vinculi cā ſʒ q꞉ ꝯsanguinitas nō causat predictā nāle3 amicitiā nisi mediāte cognitiōe cōicatiōis i sanguine que cognitio insufficienter inuenit̄ nisi in hoībus. q̄ʒuis in bꝛutis multis sit impfcē aliqua cognitio p̄dcē cōicationis inter pētē3 ⁊ imediatā eiꝰ ꝓle3. vñ ⁊ videmus ipōs hr̄e aliquā silitudinē nāl' amicitie ad inuicē. iō ꝓpꝛie loquēdo nō ē vinculu3 ꝯsanguinitatis nisi inter hoīes q̄ʒuis inter aliq̄ bꝛuta sit ſʒ qd. Ex dictis pʒ solutio ad pm argm i oppm.

Ad 2m dō ꝙ q̄ʒuis ꝯsanguinei nō magis cōicēt inter se ⁊ in eēntia spēi q̄ʒ alij. nec ēt i eēntia materiali. tñ magis ꝯueniūt in v̄tute nāli. ſʒ nō ē necessariū ꝙ magis cōicent i v̄tute nāli absolute. q꞉ qñqʒ aliq nō cōsanguinei similioꝛes sunt in nāli virtute absolute q̄ʒ aliq ꝯsanguinei. se. np tñ ꝯsanguinei magis cōueniūt in v̄tute nāli a virtute stipitis deriuata.

Ad 3m dicūt aliq ꝙ tūc deficit ꝯsanguinitas qñ descendētes ab eodē stipite desinūt eē sil'es in nāli v̄tute suo stipiti qd̄ dn̄t necessariū fieri. q꞉ illa assimilatio paulatiue vadit diminuēdo. qd̄ pʒ q꞉ nālis v̄tus vt est deriuata a stipite nō est ita foꝛtis sicut in stipite. sicut nec in ramis arboꝛis est nālis virtus quā recipiūt a radice ⁊ stipite ita foꝛtis. sicut in radice ⁊ stipite inq̄ʒtū eā a stipite accipiūt. q꞉ ꝯtinger̄ pōt ex alia cā ꝙ aliqua nālis v̄tus foꝛtioꝛ sit i ramis vel fructu q̄ʒ in stipite vel radice. sic q̄ʒuis in filio pōt eē foꝛtioꝛ naturalis virtus q̄ʒ i pr̄e. hoc tñ nō ex nāli v̄tute pr̄is tm̄. ſʒ ex aliq̄ alia coopāte cā. Sed ꝯ si ꝯtingeret ꝙ vnꝰ pr̄ gñaret filios pl'es qui nō essent patri similioꝛes in quacūqʒ naturali virtute q̄ʒ aliqui alij homines adhuc esset consanguinitas inter eos per hoc ꝙ communicarent in natura ab eodem stipite per virtutem naturale3 pꝛopagata.

Preterea cum quanto virtus generantis foꝛtioꝛ est tanto per eam possit ad plures pꝛotendi naturalis assimilatio virtuti naturali stipitis contingere posset ꝙ aliqui ab vno stipite descendentes magis essent consanguinei inter se q̄ʒ alij inter se ab alio stipite descendentes tam istis q̄ʒ illis existentibus in eodem gradu ad suum stipitem. quod icōueniens videtur. Jdeo dicunt alij ꝙ tantum se extendit consanguinitas quantum naturalis pꝛopagatio ab eodem stipite. ⁊ ꝙ omnes homines hn̄t in se aliquam consanguinitatem inquantum ab eodem stipite per naturalē pꝛopagationē descēdūt et

talis cõsanguinitas aliquam rationẽ habet viculi
inq̃ʒtũ iter homines q̄ hunc descensum efficaciter
recogitãt ⁊ in q̄bus nõ ẽ nãlis affectio ꝑ excessiuaȝ
malitiã depꝛauata causat aliq̄d viculũ amicitie nã
lis q̃zuis d̄bilr̄. vñ Aug⁹.12.de ci.c.21.dic̄ ꝙ iõ de⁹
noluit oẽs hoies ab vno descender̄ vt eo mõ ve-
hemẽti⁹ ꝯmẽdaretur hõi ip̄i⁹ societatis vnitas vi
culũq; cõcoꝛdie. ⁊ nõ tm̃ inter se nãe siñitudine. ve
rũ ẽt cognatiõis affectu hoies necterẽtur. non d̄ꝫ ḡ
ꝑpe ꝯsanguinitas deficere. sꝫ pꝛo tãto deficere d̄ꝫ
q̄ꝛ per nimiã elõgatõnẽ a stipite nãlis amicitia fere
totalr̄ euanescit quã mr̄imoniale vinculuȝ aliquo
modo reuocat fugientem.

s **Ecundo** querit̄ vtrũ ꝯsanguinitas ꝑ
stet mr̄imonio ipedimentũ
Et v̄ꝫ ꝙ nõ. q̄ꝛ ligati viculo nãlis amicitie
facilius q̃z alij in amicitia perseuerãt. sꝫ inter cõiu
ges marie vtilis ẽ ꝑseuerantia amicitie. ḡ cõsangui
nei aptioꝛes sunt vt mr̄imonialr̄ copulentur inter
se q̃z exnei. Itẽ nõ ipedit mr̄i^m^ q̄d nulli bono mr̄i-
monij ꝯ̄ꝛiat̄. sꝫ consanguinitas non ꝯ̄ꝛiat̄ alicui bo
no mr̄imonij. q̄ꝛ ita pñt seruare fidẽ sic exnei ⁊ ita ẽt
pꝛocreare ꝓlẽ. ḡ ꝯsanguitas mr̄im^m^ nõ ipedit. Itẽ
Eua imediate sumpta fuit de Adã. ⁊ tñ illa ꝓpiq-
tas nõ ipediuit mr̄im^m^ iter eos. ḡ multo foꝛti⁹ nul
la alia carnal̄ ꝓpiq̄tas mr̄i^m^ ipedit. Cõtra Leui.
18. ois hõ ad ꝓpinquã sui sanguis ñ accedat. Iteȝ
Grego. ad Aug^m^ epm̄ angloꝝ. ⁊ h̄ꝫ.35.q.3. quedã
lex. ⁊ recitat magr̄ in lr̄a p⁹ mediũ h⁹ di. dicit ꝙ si-
ne duoꝝ frm̃ȝ germanoꝝ siue duarũ soꝛoꝛũ fili⁹ ⁊ fi-
lia misceant̄ experimẽto didicit ex tali ꝯiugio sobo
lẽ nõ posse succrescere. sꝫ illõ q̄d ipedit sobolẽ succe
dentẽ dꝫ ipedire mr̄im^m^ q̄ꝛ est ꝯ̄ vnũ bonũ matri
monij. ḡ aliqua ꝯsanguinitas mr̄im^m^ ipedit. Rñ°
ꝙ aliqua ꝯsanguinitas ipedit mr̄im^m^ ex dictamie
iuris nãe. aliqua ex dictamie legis diuine. aliqua
ꝑ statutũ ecclie. Propter dictamẽ legis nãe ipedi-
tur mr̄im^m^ filie cũ pr̄e. vel filij cũ mr̄e. vñ ⁊ in lege
nãe dcm̃ ẽ. vt h̄ꝫ Geñ.2°. relinquet hõ pr̄eȝ ⁊ mr̄eȝ
⁊ adherebit vxoꝛi sue. ius. n. nãle dictat maioꝛẽ re
uerẽtiã deberi ꝑentibus q̃z cõiugib⁹. ⁊ dictat nõ sic
debere tractari turpiter ꝑentes sicut se ꝯ̄ctãt cõiu-
ges. mag̃ ẽ tñ ẽ ꝯ̄ ius nãe mr̄im^m^ filij cũ mr̄e q̃z filij
cũ pr̄e. q̄ꝛ vxoꝛ dꝫ esse viro subiecta. ꝯ̄ aũt ius natu
re ẽ vt fili⁹ teneat mr̄em subiectã. vñ ⁊ quedã aia-
lia bꝛuta abhoꝛrẽt coir̄ cũ mr̄e sua q̃zdiu cognoscũt
eã esse suã mr̄eȝ. q̄d pꝫ per illud q̄d narrat ph⁹. 8° d̄
aialib⁹ de camello q̄ cũ saltasset sup mr̄eȝ suã coop-
taȝ postq̃z recognouit ea eẽ mr̄eȝ suã interfecit ige-
miatoꝛẽ. narrat ẽt de equo ibidẽ q̄ cũ saltassꝫ super
mr̄eȝ suã ⁊ recognouit eã postq̃z discoopiebat̄ fugi-
jt ⁊ ꝓiecit se de alto ⁊ moꝛtuus ẽ. Ex dictamie le
gis diuine ꝓhibent̄ mr̄imonialr̄ copulari ꝯsangui
nei in p° gradu ⁊ 2° ex vna ꝑte tm̃. vt pꝫ Leui. 18°.
cui⁹ rõ ẽ ne si possũȝ mr̄imonialr̄ copl̄ari daret̄ incẽ
tiuũ luxurie eo ꝙ tales ꝑsone frequẽter solẽt i cadẽ
domo h̄itare. Per statutũ ecclie ꝓhibẽt̄ mr̄imo-
nialr̄ copl̄ari ꝯsanguinei ẽt i 3°. ⁊ 4°. gradu. q̄ꝛ vsq;
tunc cõsueuit inter hoies satis durare amicitia ꝓꝑ
ꝯsanguitatis viculũ nãe. sꝫ post illũ graduȝ cõcedit
eas posse copulari ad amicitiã quasi fugientẽ reuo
candã vt sic charitas inter hoies dilatet̄ eo ꝙ ꝯiũx
ad ꝯsanguineos sui ꝯiugis ml̄tũ afficiat̄. Ad p^m^ i
opp^m^ d̄õ ꝙ sic vna cõicatõ q̄nq; ipedit aliã ita ami
citia fundata sup vnã cõicationẽ. vñ amicitia con
sanguinitatis magis ẽ ipeditiua q̃z ꝓmotiua ami-
citie q̄ dꝫ esse inter ꝯiuges ꝓꝑ rõneȝ cõicatiõis sup
quã fundata ẽ. Ad 2^m^ d̄õ ꝙ ⁊ si nõ ꝯ̄riet̄ alicui bo-
no mr̄imonio ex toto ꝯiũctio ꝯsanguineoꝝ ꝯ̄ꝛiatur
tñ decẽti obseruatiõi ⁊ aliqualr̄ honestati bonoꝛuȝ
illoꝝ. Ad 3^m^ d̄õ ꝙ Eua nõ fuit ꝯsanguinea Ade.
q̄ꝛ ab eo nõ descendit ꝑ naturalem ꝓpagationem.

t **Ertio** querit̄ vtꝝ ꝯsanguinitas ipedi-
at mr̄im^m^ vltra. 4^m^ gradũ. Et
v̄ꝫ ꝙ sic. ex̄ de ꝯsan. ⁊ affi. ꝙ dilectio ꝯ̄ctus
exñtiũ in. 6°. gradu ponit̄ sub indulgẽtia. q̄d nõ eẽt
verũ nisi ꝯsanguinitas vltra. 4^m^ gradũ de iure cõ
muni mr̄im^m^ ipedir̄t. Itẽ magr̄ circa ꝓncipiũ h⁹
di. dicit ꝙ ꝯsanguinei in. 7. gradu vel infra copl̄a-
ri nõ debẽt. Itẽ idẽ h̄ꝫ. 35. q. 3. ꝓgenie. ⁊ c. se. ⁊ c.
nulli. q̄ iura recitat magr̄ in lr̄a satis cito p⁹ ꝓncipi-
uȝ. Cõtra ecclia libere ꝯiũgit mr̄imõia vltra. 4^m^
gradũ ꝯsanguinitatis. Rñ° ꝙ ꝯsanguinitas non i
pedit mr̄im^m^ vltra 4^m^. gradũ. iura. n. ꝯ̄ꝛiũ dicen-
tia reuocata fuerũt i ꝯcilio generali. vt pꝫ ꝑ illõ q̄d
h̄ꝫ ex̄ de ꝯsan. ⁊ affini. nõ dꝫ vbi d̄ꝫ ꝙ ꝓhitio de con
iugio antiq̄tus ꝓuata difficl̄tates frequẽter iduce-
bat. ⁊ aliq̄ñ pariebat ꝑiculũ aiaꝝ. ⁊ iõ hec ꝓhibitio
vsq; ad 4^m^. gradũ restricta est cui mr̄imonio con-
gruit. vt ibidẽ d̄ꝫ q̄ꝛ i coꝛꝑe hois sunt quattuoꝛ hu-
moꝛes. q̄ ꝯstant ex q̄ttuoꝛ elemẽtis. põt ẽt h⁹ reuo-
catiõis hec assignari rõ. q̄ꝛ iã ꝓꝑ refrigeriũ charita
tis vinculũ amicitie inter ꝯsanguineos vltra. 4^m^
gradũ ita euanescit ⁊ quasi fugit ꝙ ex tũc licitũ esse
dꝫ ipaȝ ꝑ mr̄imoniale viculũ reuocari. Ex dictis
pꝫ solutio ad oia in opp^m^ allegata.

q **Uarto** querit̄ vtꝝ aliq̄s tm̃ possꝫ di-
stare a stipite ꝙ licite possꝫ cõ-
trahere cũ eo. Rñdeo ꝙ nõ. q̄ꝛ rõ nãlis di
ctat ꝙ oꝛdo nãlis gñatiõis dꝫ procedere nõ retro-
ccdere q̄d aliquo mõ fieret. si aliq̄s vel aliqua ꝯiũ-
geret̄ suo stipiti in carnal̄ gñatiõis ope nãlr̄ ⁊ ma-
ioꝛẽ reuerentiã dꝫ hõ illi a quo ex̄ndi sumpsit iitiuȝ
gñatiõe nãli q̃zuis mediate q̃z debeat ꝯiũx cõiugi.

q **Uinto** querit̄ vtꝝ ifideles ꝯ̄hentes i
gradu ꝓhibito sint seꝑandi p⁹
q̃z ꝯuertũt̄ ad fidẽ. Rñdeo ꝙ si ꝯ̄xerũt in
gradu ꝓhibito a iure nãe vel diuino mr̄imonium
nullũ fuit inter eos. oẽs. n. subsũt legi nãe ⁊ legi di-
uine. ⁊ iõ postq̃z ꝯuertũt̄ ad fidẽ seꝑandi sunt. Si ãt
ꝯ̄xerũt in gradu ꝓhibito ab ecclia tm̃ cũ statuta ec-
clesie nõ se extẽdant ad infideles q̄ nũq̃z sacramen-
tũ baptismi susceperũt. tũc dico ꝙ legitimuȝ mr̄i^m^
fuit inter eos ꝯ̄ctũ. ⁊ iõ p⁹ eoꝝ ꝯuersionẽ ad fidẽ ñ
sunt seꝑandi. ex̄ de ꝯsan. ⁊ affini. de ifidelibus.

s **Exto** querit̄ vtꝝ illi q̄ añ ꝯciliũ genera
le in quo restricta fuit linea ꝯsan
guitatis vsq; ad 4^m^. graduȝ contraxerunt
in. 5°. gradu vel 6°. vel. 7°. potuerit post pꝛedictũ
concilium in suo coniugio remanere. Rñdeo ꝙ
tales q̄ñ contraxerũt erant ꝑsone illegitime ad cõ-
trahẽdũ inter se. ⁊ ideo inter eos nullũ fuit ꝯ̄ctum
mr̄imoniũ. nec ꝑ reuocationẽ illoꝝ statutoꝛum fue
erunt illa mr̄imõia ꝯfirmata. q̄ꝛ ꝯstitutões mr̄imo
nij ad pꝛeterita mr̄imonia non trahuntur. decre-
toꝛum di. 13. ante triẽnium. ⁊ 35. q. 3. de incestis. ⁊
extra de consanguini. ⁊ affinit. Non debet. vbi di-
citur decetero libere copulentur. ꝑ quod dat̄ itel-

ligi fm glo. ibidē φ per istā ꝯstitutionē p̄dicta mri
monia nō fuerit ꝯfirmata. vñ sic cōiuncti separi po
tuerūt si voluerūt nec debuerūt sil' cohitare carna
liter nisi illi q de nouo ꝯtraxerīt exp̄sse l' tacite. ⁊ di
co tacite q: si p⁹ publicationē restrictōis linee cōsā
guinitatis vsqꝫ ad 4^m. gradū sil' steterūt sciēter itel
ligūt ratificasse mrim^m. nō tn̄ per hoc fuit ratifica
tū quo ad deū nisi de nouo interuenerit mutu⁹ in
terior ꝯsensus. nec fuit necessaria noua expressio p
verba. q: cū interiori ꝯsensu exp̄ssio ꝯsensus. qn̄ ꝯ
xerunt d̄ facto sufficit ob mrimonij fauorē. extra d̄
consangui. Non. debet in glo.

c Irca lr̄am si a fr̄ibus sumpsit initiū nūe
randi. ita. s. φ faciāt primū gradū
nō stipitē. sicut sex etatibus mūdi generatō
⁊ hoīs status finitur. Iste sex etates mūdi f̄z Aug^m
li. 83^m. qōnū. q. 58ª. sic distiguūt. Pª ab Adā vsqꝫ
ad Noe. 2ª a Noe vsqꝫ ad Abraā. 3ª ab Abram
vsqꝫ ad Dauid. 4ª a Dauid vsqꝫ ad trāsmigra
tionē i babyloniā. 5ª a transmigratione i babylo
niā vsqꝫ ad aduētū xp̄i dn̄i. 6ª ab aduētu dn̄i vsqꝫ
ad finē secli laborātiū cū qua currit. 7ª alteri⁹ se
culi. s. qescentiū. ⁊ in iudicio icipiet 8ª q̄ erit resur
gentiū. sex etates hoīs f̄z Aug^m. vbi pri⁹ sunt ifan
tia pueritia adolescentia iuuētus grauitas senectus
quaꝝ tp̄a sic distinguunt. ifantia vsqꝫ ad. 7. annos.
pueritia vsqꝫ ad. 14. annos adolescētia vsqꝫ ad. 25
annos iuuētus vsqꝫ ad. 50. ānos. grauitas vsqꝫ ad
60. annos. senectus a. 60. vsqꝫ ad finem.

Di. xlj.

n Hnc de affinitate ⁊c. Superi⁹
determinauit magr̄ de ipe
dimento ꝯsanguinitatis. Hic deter
miat de ipedimēto affinitatis. Et di
uiditur in p̄tes duas. P° determinat de ipedim̄
to affinitatis. 2° de sepatiōe mrimonij inter ꝯsan
uigneos vl' affines ꝯcti ibi. Et sciendū. p̄ma i. 3.
P° ondit quid sit affinitas ⁊ vsqꝫ ad quē graduꝫ
ipediat mrimoniū. 2° oppōit i ꝯriū ibi. Sꝫ alij. 3°
ondit q̄ꝫ^m durat affinitatis vinculuꝫ ibi Illud etiā
Illa pars q̄ ibi incipit. Et sciēdū. diuidit in. 3. p°
agit de sepabilitate mrimonij in ꝓhibito gradu ꝯ
sanguinitatis vel affinitatis ꝯcti. 2° de quibusdā
pccis qbus affinitatis iura voliātur ibi. Hic dicen
dū. 3° de quibusdā noībus que ex gradibus affini
tatis sumuntur ibi. Attendendū est.

Articulus primus.

c Irca hanc di. querendū ē p̄ncipalit
de duobus. P° de cā af
finitatis. 2° de impedimēto ꝓueniente ex
ea. Circa p^m querūt. 4. P° vtrū p quālibꝫ car
naleꝫ copulā cōtrahat affinitas. 2° vtrū p mri^m n̄
cōsumatū. 3° vtrū p sponsalia. 4° vtꝝ affinitas
causetur ex affinitate.

p Rimo ondo φ per quālibꝫ carna
leꝫ copl'ā nō ꝯhat affi
tas q: affitas ē vicl'ū idissolubile i tm̄ φ vno
cōiugū defuncto nō pp hoc delet affinitas suoruꝫ
ꝯsanguineoꝝ cū altero cōiuge. 35. q. vlti. Fr̄nitatis
f̄z copl'a carnal' fornicaria indissolubilr̄ non ꝯiungit
ḡ vꝫ φ per taleꝫ copulā affinitas nō debet contrahi

Itē per carnal' copulā extra mrim^m non ꝯtrahit
irregularitas vt supi⁹ visū ē. ḡ a sili nec affitas. Itē
35. q. 3ª. Extraordiaria dꝫ sic exordiaria pollutō nō
nisi i nālib⁹ admissa. n̄ vꝫ mrim^m impedire qd̄ ve
rū nō esset si p carnalē copulā illicitā ꝯheret affitas
Cōtra eadē cā. q. vlti. Fraternitatis. dꝫ de viro ⁊
muliere si vna caro fiūt qūo pōt aliqs coꝝ ꝓpiquus
vni p̄tinere nisi ptine at alteri h̄ mīme posse fieri
credendū est. sꝫ sicut dicit ap⁹. 1. cor. 6°. q adhēret
meretrici vnū corpus efficitur. ḡ per copulā forni
cariaꝫ affinitas ꝯhit. ml'to forti⁹ ḡ p ꝯiugalē. Itē
eadē cā. q. 3. si qs. Si hō fornicatus fuerit cū mulie
re ⁊ fr̄ eius nesciēs eandē duxerit vxorē. seqt̄. mu
lier ad mortē peniteat. ⁊ sine spe ꝯiugij maneat. qd̄
nō diceret nisi p fornicatiōeꝫ mulieris cū fr̄e fuissꝫ
ꝯcta affinitas iter ipaꝫ ⁊ fornicatoris fratrē. Rn̄°
affinitas ē propīquitas ex carnali comistione me
diante ꝯsanguitate ꝓueniēs oi carēs parētela. ⁊ q:
carnal' ꝯmistio est nō tm̄ in cōcubitu mrimōiali. sꝫ
ēt fornicario. iō gnal'r dd̄ φ p oēꝫ carnalē copulaꝫ p
quā vir ⁊ mulier dn̄tur effici vna caro affinitas cō
trahit. ⁊ q: p cārnalē pollutionē factā nō i vase nālr
ad illū vsuꝫ ordiato. sed ex vl' p fractiōeꝫ claustroꝝ
sine semis effusione nō efficiūtur vir ⁊ mulier vna
caro iō per tales actus affinitas nō ꝯhit. 35. q. 3ª.
Extraordinaria. in tex. ⁊ in glo. exp̄ssiue. nec obstat
illud qd̄ dꝫ ex̄ de spō. Iuuenis q: illa decretalis lo
quit de illo qui attentauit in nālibus ⁊ maritali af
fectu. vt dicit glo. ibidē ⁊ ēt q: vsqꝫ nō erat plane
certū vtrū extra vas nāle seminasset vel intus vt
ēt lr̄a sonare vꝫ. Ad p^m in opp^m dd̄ φ nō valet q:
frequēter ex actu transitorio causatur diuturn⁹ ef
fectus. Ad 2^m dd̄ φ carnalis copula nō causat ir
regularitatē nisi inq̄ꝫtū inducit sacri effectū. h̄ autē
p̄suppōit aliqd̄ esse sacri qd̄ i fornicaria copula nul
luꝫ ē. ⁊ iō nꝫ sacri defectus. p fornicariā aūt copulā
vir ⁊ mulier efficiūt vna caro q̄ mediāte affinitas
ꝯhitur. Ad 3^m dd̄ φ ibi nō vocat exordiaria pol
lutio carnalis ꝯcubitus fornicari⁹. sꝫ pollutio facta
circa nālia ⁊ nō itra. ita qd̄ nō attingūt claustra pu
doris f̄z φ exponit glo. ibidē.

s Ecundo q̄ritur vtꝝ p mrim^m nō con
sūatū ꝯhat affinitas. Et vꝫ
φ nō. q: affinitas est ꝓpinqtas ex carnali cō
mistione ꝓueniēs vt supius dcm̄ est. sꝫ i mrim° nō
ꝯsumato nulla fcā est carnalis ꝯmistio. ḡ p tale mri
moniū nō ꝯhit affinitas. Itē. 35ª. q. vlti. Fr̄nita
tis. dꝫ de cōiugibus φ si vna caro fiunt nō pōt esse
φ aliqs sit propinquus vni coꝝ qn p̄tineat alteri i
quo vꝫ dare intelligi affinitatē nō ꝯhi per cōiugiū
nisi mediāte ꝯmistiōe carnali. Cōtra eadeꝫ cā. q.
3. de ꝓpinqs equalr̄ vir ꝯiūgatur in mrimonio eis
q sibi cōsanguinei sūt ⁊ vxores sue ꝯsanguineis p⁹
mortē sue vxoris. sꝫ p mrim^m nō ꝯsumatū iaꝫ sunt
vir ⁊ vxor. ḡ per tale mrim^m affinitas cōtrahitur
Itē ex̄ de ꝯsanguinitate ⁊ affinitate. c. i. Eque. vt
canones dicūt abstinendū ē a ꝯsanguineis vxoris
⁊ ꝓprijs. ex hoc argue vt prius. Rn̄deo φ affini
tas pōt accipi ꝓprie ⁊ cōiter. p̄mo mō nō cōtrahit
nisi mediante carnali cōmistiōe. 2° mō contrahitur
non tm̄ per mrim^m nō ꝯsumatū. sꝫ etiā per spōsalia
vt postea ondet. p mrim^m. n. ꝯsumatū cōtrahitur
aliqua ꝓpinquitas cum consanguineis coniugis
impediens mrimōiū. vnde in effectu impediendi

mr̄im^m cōuenit cū affinitate ꝓprie dcā. Ar^a ad ꝑtem primā ꝓcedūt de affinitate ꝓprie dicta. Ar^a ad partez aliā de affinitate dicta cōiter.

t Ertio querit̃ vtrū cōtrahat̃ per spōsalia. Et vꝫ ꝙ nō. ex̃ de despō. ipu. lr̄as. dꝫ de quodā qui cū quadā puella in cunabul' spōsalia ꝯ̄xit ⁊ postea mr̄ez eius duxit i vxorē ꝙ pōt remanere cū vxore. qd̄ nō esset veruz si ex predictis spōsalibus fuisset ꝯ̄cta affinitas. Itē nō vꝫ affinitas ꝯ̄hi nisi mediāte mr̄imonio vel carnali copula. sꝫ spōsalia nō sunt nisi spōsio futuri matrimonij. ğ per illa nō vꝫ causari affinitas. Cōtra ex̃ de spō. Iuuenis dꝫ de quodā qui quandā puellam duxit nōdū septēnez cū qua attētauit qd̄ forsan cōplere nō potuit. ⁊ postmodū duxit ꝯsobrinā illi⁹ ꝙ diuidēdus est ab eadē. qd̄ verū nō esset nisi ꝑ sponsalia ēt añ septēniū ꝯ̄heret̃ affinitas. Rñ^o ꝙ sponsaliū quedā sunt q̃ tenēt de iure ⁊ talia sponsalia tm̄ nō in ducāt affinitatē ꝓprie dcāz. inducūt tm̄ aliqd affinitati sil'e quo ad effectū ipediēdi mr̄im^m eo ꝙ sponsalia sunt ad mr̄im^m ordinata. quedā sunt q̃ d̄ iure nō tenēt ꝑꝑ ipedimētū ꝯsanguinitatis vel affinitatis. quedā ꝑꝑ defectū vsus rōis. p^a spōsalia tm̄ nō inducāt affinitatē ꝓp̄e dcāz. inducūt tm̄ ipedimtū mr̄imonij sicut affinitas ꝑꝑ publice honestatis iustitiā ex̃ de spō. Ad audiendā. in textu. ⁊ in glo. est aūt publice honestatis iustitia ꝓpinquitas ex spōsalibus ꝓueniēs robur trahēs ab institutiōe ecclie ꝑꝑ eius honestatē. ⁊ qꝛ simul cā est in spōsalib⁹ q̃ de iure nō tenēt ex cā p̄dcā. iō publice honestatis iustitia requirit vt talia spōsalia mr̄im^m ipediāt. Spōsalia aūt q̃ de iure nō tenēt ꝑꝑ defcm̄ vsus rōis nullaz affinitatē inducūt nec aliqd sil'e affinitati. qꝛ talia spōsalia nō tm̄ nō tenēt. sꝫ nec modicā apparentiā hn̄t vt tenere debeāt. ⁊ iō nec dici pōt ꝙ mr̄i^m ipediat ꝑꝑ publice honestatis iustitiā ⁊ de talibus loqtur decre. allegata ad ꝑtez p̄mā. Ad 2^m dō ꝙ ꝓcedit de affinitate ꝓprie dcā. Ad ar^m ad ꝑtem aliā dō ꝙ illa puella aliquid hēbat de vsu rōis. ⁊ illud qd̄ iuuenis attētauit. attentauit affectu maritali ⁊ in vase nāli. ⁊ iō non est sil'e de istis spōsalibus ⁊ de illis de qbus loqt̃ decre. ad ꝑtē p̄mā all'atam.

q Uarto querit̃ vtruz affinitas causet̃ ex affinitate. Et vꝫ ꝙ sic. 35. q. 3. Contradicim⁹ relictā ꝯsanguineoꝝ vxoris sue nullus ducat vxorē. ğ nō tm̄ sunt viro affies vxoris sue ꝯsanguinei. sꝫ etiā ille mulieres que sūt eis mr̄imonialr̄ copl'ate. Itē eadē. q. Porro. duoruz ꝯsobrinoꝝ cōiuges. q̄buis tp̄ibus diuersis viro vni alterā post obitū alterius nubere publice hōestatis iustitia ꝯ̄dicit. qd̄ tm̄ nō eēt veruz nisi ex vno gn̄e affinitatis aliud causaret̃. Cōtra 2^m ⁊ 3^m genus affinitatis reuocata sunt ita ꝙ solū remāet p^m affinitatis genus. ex̃ d̄ ꝯsanguinitate. nō dꝫ. sꝫ si affinitas causaret̃ ex affinitate. adhuc remāerēt duo affinitatis gn̄a. ğ affinitas ex affinitate non cātur. Rñdeo ꝙ antiqtus erāt affinitatis tria genera sic hꝫ 35. q. 3. Contradicim⁹. P^m genus affinitatis qd̄ adhuc manet causat̃ ex carnali commistiōe seu matrimonio mediāte ꝯsanguinitate. Aliud oriebatur ex carnali ꝯmistione cū mr̄imonio mediante. affinitate. 3^m vero mediātibus duobus p̄mis generibus vbi gr̄a. A. maritus. B. vxor. C. cōsanguineus. vxoris. C. ē affinis. A. p^o genere affinitatis ⁊ si. D. mr̄imōialr̄ copulet̃ ipi. C. attinebat ipi A. in 3°. gn̄e affitatis ⁊ si. C. copl'abat̃ ipi. D. attinebat ipi. A. i. 3° gn̄a affitatis. sꝫ mō solū r̄māet p^m affitatis gen⁹. nec vt dꝫ ex̃ de ꝯsāguitate. Nō dꝫ. n̄ dꝫ reprehēsibile iudicari si secundū varietatez tēpoꝝ statuta quandoqꝫ varient̃ humana presertim cum vrgens necessitas id exposcit. reuocationem autē predictoꝝ generum vrgens necessitas ⁊ euidens vtilitas exposcebat. quia vt in eadem decr̄. dicitur prohibitio de ꝯiugio in 2° ⁊ 3° affinitatis generе mīe ꝯ̄hendo difficultatem frequent' iducebat ⁊ aliquādo pariebat periculū animarū. Ex dictis pꝫ responsio ad argumentū in oppositum. quia illa decre. per predictam decre. abrogata sunt.

Articulus secundus.

c Onseq̄nter queritur de 2°. p̄ncipali. Et circa hoc querūt̃. 4. P^o vtrū affinitas impediat mr̄imoniū. 2° vtrū possit prescribi ꝯ̄ ꝓhibitionē de ꝯ̄hēdo cū affine. 3° vtrū nati de tali mr̄imonio sint illegitimi. 4° vtrū ad accusandū ipedimentum cōsanguinitatis vel affinitatis sint admitēdi tam extranei q̄ꝫ consanguinei.

p Rimo oñdo ꝙ affinitas nō ipediat mr̄imoniū. qꝛ effectus nō ipedit causam. sꝫ affinitas causatur ex mr̄imonio. ergo nō impedit mr̄imonium. Itē vir qui carnalr̄ cognoscit mulierem magis vꝫ attinere illi q̄ꝫ ꝯsanguineus suus. quia ille qui cognouit eam attinet sibi imediate. consanguineus suus eo mediante. sed vir potest ꝯ̄here cū muliere quaz carnalr̄ cognouit. ergo multo fortius consanguineus suus. Contra. 35. q. 3. de propinquis equaliter vir coniungatur in mr̄imonio eis qui sibi consanguinei sunt ⁊ vxoris sue consanguineis post mortē sue vxoris. ergo affinitas ita vꝫ mr̄imonium impedire sicut consanguinitas. Rñdeo ꝙ affinitas ipedit mr̄imonium in aliquo gradu d̄ iure diuino. ius enim diuinum ꝓhibet. vt hꝫ Leuit. 18. filiuz nō cōtrahere cū vxore p̄ris. nepotē cū vxore patrui. p̄rez cū vxore filij in aliquo gradu de iur̄ positiuo. vn̄ de iure positiuo nō lꝫ ꝯ̄here cum affine infra quartum gradū. ex̃ de ꝯsangui. ⁊ affini. Nō dꝫ. vbi dꝫ ꝓhibitio copule ꝯiugal' quartū ꝯsanguinitatis ⁊ affinitatis gradū decetero nō excedat. qm̄ i vlterioribus gradib⁹ iā nō pōt absqꝫ graui dispendio h⁹i ꝓhibitio gn̄alr̄ obseruari. Ad p^m in opp^m dō. ꝙ affinitas n̄ ipedit mr̄im^m ex quo cāt̃ sꝫ aliud. Ad 2^m dō ꝙ cū nullus sit sibi cōsanguine⁹ ⁊ affitas ꝯ̄hat̃ mediante ꝯsanguītate ꝑ carnalē copulā seu mr̄im^m mulier n̄ efficit̃ affinis viro q cognoscit eā. sꝫ ei⁹ ꝯsanguineis ⁊ si dicas saltē magis vꝫ attinē sibi altero genere attinētie. ⁊ ex ꝯ̄nti min⁹ vꝫ posse mr̄imonialr̄ copl'ari viro q̄ꝫ ꝯsanguineo ei⁹. dico ꝙ nō valꝫ. qꝛ cū mr̄imoniū ad procreationē ꝓlis ordietur. ⁊ prolis ꝓcreatio n̄ possit eē sine carnali copula ipsa mr̄im^o non repugnat. vnde ipm impedire non debet.

s Ecundo queritur vtrum possit p̄scribi cōtra prohibitionem de contrahendo cum affine. Et videtur ꝙ sic. qa cōtra ius pure positiuuz

potest currere prescriptio. sed prescriptō de ꝯhen
do cū affine est de iure pure positiuo. ergo ꝯ ipam pōt
valere p̄scriptio. Itē pceptio decimarum et oblatio-
nū ē aliqd sp̄uali ānexū vsus mulieris vero esse quid
carnale tm̄. sed cōtra ius pcipiendi decimas et ob-
lationes valet p̄scriptio quadragenaria. extra de p̄scri
ptione. de quarta ergo multo forti9 pōt p̄scribi ꝯ illud
ius qd̄ phibet ꝯhere cū affine. Contra eo. ti. vigi
lant. dicit dn̄s papa de p̄scriptione q nobis tā i re
bus cognitis q̄ȝ in latentib9 placuit nō hr̄e vigorē.
ergo vr̄ q p p̄scriptionē null9 possit iuste aliqd obtinere
Rn̄deo q q̄ȝuis ꝯ ius nāe vel diuinū nulla possit
valere p̄scriptio. qn̄ȝ tn̄ valet cōtra ius pure positi-
uū nisi sit tale de quo cauetur in iure. vt ꝯ ipm p̄scri-
bi nō possit. ad hec tn̄ vt p̄scriptio sit valida neces
saria sunt tria. vnū est q possessor iusto titulo icipi-
at possidere. 16. q. 3a. Dilectō. §. Pōt. vbi dr̄ q qui
nullo titulo possidere icipit p̄scribere nō pōt. aliud
ē q sit bone fidei possessor. hoc est q credat se iuste
possidere. qr sicut dr̄ extra de p̄scriptiōe. vigilāti. nul-
la antiqua dierū possessio iuuat aliquē male fidei
possessorē nisi respuerit postq̄ȝ nouerit se aliēa pos
sidere. 3m est q posideat p totū tp̄s determinatum
a iure absq̄ȝ interruptione. illud tn̄ tp̄s determinatur
breuius vel lōgius fm̄ ꝯditones rerum q̄ possidentur
et illorum ꝯ quos p̄scribitur. Ñ aūt p̄scribēs ius acquirit
in re q̄ a p̄ncipio de iure sua nō erat. locū tn̄ i pposito
non hȝ. qr prohibitio de nō ꝯhendo cuȝ affine
q̄ȝtū ad aliquos gradus est de iure diuino vt pȝ ex
p̄cedenti q̄one. Illud etiā ius positiuū qd̄ i alijs gra
dibus ꝯhere prohibȝ. tale est q de ip̄o cauetur i iu
re vt ꝯ ip̄m prescriptio valere non possit. extra de cō
sangui. et affini. Nō dȝ. in fine. causa ēt q̄re iura vo-
luerūt prescriptionē habere vigorē i proposito esse non pōt. qr vt dr̄ extra de prescriptione. vigilā-
ti. Ephesinus legis lator solum pp vitandam mi-
serorū segnitiem et longi tēporis errorē et ꝯfusionē
prius tricenali vel quadrigenali prescriptionē vi-
gore legis imposuit. vnde cōsuetudo quantūlibet
longa non potest personas illegitimas ad cōtrahē-
dum facere legitimas. extra de cōsangui. et affi. q sup
in textu. et in glo. p̄terea cū mr̄im m nō tm̄ sit de iure
positiuo. sed ēt de iure nature et diuino. vt superi9
ōnsum est per nullā prescription fieri pōt vt mr̄im
sit verū qd̄ a p̄ncipio nullū fuit. Ad pm in oppm
pȝ solutio ex iam dictis. Ad 2m dd̄ q carnalis vsus
mulieris extra mr̄im m est ꝯ ius nāe. et iō locum nō hȝ
ibi p̄scriptio. ip̄m etiā mr̄im m est de iure nature et
diuino. et iō nec p̄scriptio facere pōt vt valeat mr̄i
moniū qd̄ a p̄ncipio nullū fuit. vel efficaciter nullū
qd̄ a p̄ncipio fuit verum. extra de ꝯsangui. et affini. Non
dȝ ptim in textu. et ptim in glo Ad intellectū autē
decre. allegate in arguendo sciendū q decre. non
dicit q valeat p̄scriptio ꝯ ius soluendi decias. qr ꝯ
hoc ius nulla p̄scriptio valere pōt vt dicit cōciliū
byturicense qd̄ tenuit dn̄s Symon cardinalis tūc
legatus in regno francie. et hoc est rōale. qr debitū
soluendi decias non est tm̄ de iure positiuo. sȝ etiā
de iure diuino ꝯ qd̄ p̄scribi non pōt. sȝ p̄dcā decre.
bn̄ dixit q clericus pōt p̄scribere ꝯ ep̄m suū ius p-
cipiendi quartā decie et oblatiōes defunctorum Ali
qui aūt dicūt q q̄ȝuis nō valeat p̄scriptio ꝯ ius sol-
uendi decias fm̄ q decima accipitur pro alia portio
ne necc̄ia ad sustentationē ministrorum ecclie. qr sicē
de iure nāe et diuino quo ad oēs. tn̄ fm̄ q decia ac-
cipitur pro tali parte deciata pōt p̄scribi ꝯ ius soluē
di deciarum. qr sic soluere dcimā nō est d iure nāe. nec
de iure diuino nisi quo ad filios israel. et ē arm pro
ista opione. qr in maiori pte italie nō soluūtur deci-
me. nec tn̄ ecclia procedit ꝯ eos ꝯpellendo eos ad
solutionē. Ad arm ad ptē aliā dd̄ q illud vbū
fm̄ glo. ibidem intellr̄ in male fidei possessore qui
p̄scribere nō potest siue verus dn̄s sciat rem illam
ad se ptinere siue ignoret. nec dr̄ male fidei posses-
sor qui post cōpletā p̄scriptionē primo recognoscit
q res qn̄ eā inceperit possidere sua nō erat de iure
qr fm̄ glo. sup decretalē p̄dictā cōpleta p̄scriptione
iam possessor tutus est. fm̄ vtrūq̄ȝ ius qd̄ pȝ ēt p il-
lud qd̄ hr̄ in. c. immediate seq̄nti. vn̄ illud verbū
illi9 decre. vigilanti. nulla ātiqua dierum possessio iu
uat aliquē male fidei possessorē nisi r̄spuerit postq̄ȝ
se nouerit aliena possidere intelligendū ē si aū ꝯple
tā p̄scriptionē habuerit malā fidē vt dicit gl. ibidē

Tertio queritur vtrū nati de mr̄io cōtracto inter affines
vel cōsanguineos sint illegitimi. Rn̄o q si-
cut dr̄. extra qui filij sint legiti. Tāta i glo. qdā sunt filij
legiti. et nāles. qdā legiti et nō nāles. qdā nāles et nō
legiti. qdā nec nāles nec legitimi. Legitimi et nā-
les sunt q nascuntur ex legitio mr̄imo seu in eo cōcipi
untur siue aū baptismū siue post. 28a. q. 1a. nūqd. et hoc
siue mr̄im m sit legitimū fȝ rem et veritatē. vel fm̄
ecclie approbationē siue ab initio. siue ex post fcō et
ꝯhentiū reputationē vel vtrūq̄ȝ vel alter9. extra qui filij
sunt legiti. Tāta in glo. si vero aliqs clandestia mr̄i
monia vel interdcā inire p̄sūpserit in gradu phibi
to ēt ignoranter soboles de tali ꝯiūctione suscepta
prorsus illegitia cēseatur de pentū ignorātia nullum
hitura subsidiū cū illi tali ꝯhendo nō expters sciētie
vel saltē affectatores ignorantie videātur. extra de clā
destina despō. Cum inhibitio. §. si qs. pari mō etiā
ꝓles illegitima cēseatur. si ambo parētes ipedimē
tū scientes legitimū p̄ter oē iterdcm̄ ēt in cōspectu
ecclie ꝯhere p̄sūpserūt. e. c. vbi p̄us. §. pi. mo. Le-
giti et nō nāles sūt adoptiui siue abrogati de quib9
hr̄ extra de cogna. leg. c. vnico. Naturales et nō legi-
timi sunt nati ex ꝯcubinis in domo. Nō legitimi
nec naturales sunt nati ex adulterio. extra qui filij
sunt legitimi. Tanta. Silr̄ dico de illis qui nascun
tur ex incestu. Illegitimi enim qui nascūtur ex co
pula nō legitia dicūtur ēt nō naturales. nō a nā gene-
ris. sȝ a nā sp̄ei. p tāto qr naturale iudiciū rōis ma-
nifeste tali copule ꝯriū est. nec pp istā rōem natus
de cōcubina in domo indubitato affectu retēta. i.
ex concubina que in domo tenetur quasi loco vxo-
ris dicitur non naturalis. quia q̄ȝuis talis copula
sit contra naturale rationis iudicium. non tamen
ita manifeste sicut alia. et propter hoc q̄ȝuis ab eis
excludatur ratio legitimitatis. non tamen ab eis
excluditur vocabulum naturalitatis. Et dictis pa
tet q ex copulatis in facie ecclesie et sine contradi-
ctione in gradu cōsanguinitatis vel affinitatis p-
hibito vtroq̄ȝ eorum vel altero impedimentum
ignorante conceptus diffinitiuam sententiam di-
uortij quamuis post eam ex vtero natus legitimus
est et succedere debet in paterna hereditate. extra
q filij sint legiti. cū inter. i textu. et i glo. silr̄ si aliquis
hn̄s vxorē legitiā et illa viuēte aliā duc i facie ecclie

⁊ sint ꝯditiõe illius ipedimẽti ignorãtia fili⁹ ex tali copula natus siue ꝯceptus legitim⁹ ẽ ꝗ̃uis post ei⁹ exceptionẽ parentes sui p diffinitiuã ecclie sniaȝ se pent. ex. co. ti. ex tenor. Legitimãtur aũt illegitimi duob⁹ mõis ꝭm iura canonica. p̃mus ẽ p sequẽs mr̃imoniũ qñ. s. solutus generãs filiũ d̾ soluta postmodũ in facie ecclie cũ ea ꝯtrit. ex. eo. ti. c. i. hic aũt legitimãdi modus nõ se extẽdit ad natos ex adulterio ex. eo. ti. tãta. Scd̃s modus ẽ per dispẽsationem dñi pape. ⁊ hic modus legitimãdi põt se extender ad quoscũqȝ illegitios ⁊ ad oẽs illegitios act⁹ in tota ecc͡a. Scd̃m aũt iura ciuilia legitimanẽ. 6. modis. Prim⁹ est qñ pr̃ filiũ nãleȝ ex ꝯcubina susceptuȝ nõ spuriũ tradidit curie ciuitatis sue vel metropolitane. ⁊ fit officialis ĩ illa curia qd̾ ꝯtingit pp curie honorẽ. 2⁹ qñ pr̃ filiaȝ nãleȝ inungit officiali curie ciuitatis sue vel metropol. 3⁹ qñ ipemet nãlis filius offert se curie deficiente ꝓle legitima. nã alias ñ liceret sibi se offerre. 4⁹ qñ deficiẽte ꝓle legitia ip̃a ꝯcubina offert ꝓ filio suo legitimãdo p̃ces impatori. ⁊ iperator eas suscipit. 5⁹ qñ pr̃ in testamẽto solẽniter pfecto vocat eũ legitimũ filiuȝ suuȝ. 6⁹ qñ ĩ testamẽto publica manu ꝯfecto vel manu ꝓp̃a hñte subscriptionẽ triũ testiuȝ fide dig⁰rum vocat eum legitimũ.

q **Qarto** querit vtrum ad accusanduȝ impedimẽtũ ꝯsanguinitatis vel affinitatis sint admittendi tã extnei ꝗ̃ ꝯsanguinei. Rñdeo ꝙ parentes eoꝝ de quoꝝ matrimonio agitur siue fr̃es ⁊ cognati vtriusqȝ sexus sunt supstites aut nõ. si nõ tũc ãtigores extanei ⁊ veratiores qbus notũ sit vtrũ sit ibi ipedimẽtũ cõsanguinitatis vel affinitatis pñt ipedimñtũ accusar. 35. q. 6. Cõsanguineos. ⁊ recitat magr̃ h⁹ di. c. vlti. si ãt sint ꝯsanguiei supstites ⁊ tacẽt. tũc extnei r̃pellũt ab accusatiõe tanqȝ suspecti ꝙ ex malitia accusent nisi p ꝯsanguineos ꝓbare voluerit qd̾ accusãt. qd̾ ꝓbatur p illud qd̾ hr̃. c. s̃dcõ. rõnabile. n. ẽ vt ad accusandũ ipedimẽta p̃dcã magis recipiant ꝯsanguinei ꝗ̃ extnei. qm̃ vnusqsqȝ suã genealogiã Tũ testibus et cartis. tũ etiã ex recitatione maioꝝ scire laborãt ⁊ meli⁹ recipi debẽt ad accusandũ q meli⁹ ipedimẽtũ nouerint. ex. Qui mr̃im^m accusare possunt. vr̃ tñ si qs est ad quẽ puenerit noticia denunciatiõis. qñ bani ꝭm ꝯsuetudinẽ in eccl͡a fiũt ⁊ tacuit. postea ꝯtra mr̃im^m accusare nõ põt. sed tãqȝ suspectus repellendus est. nisi proprio firmauerit iuramẽto qd̾ postea didicerit q̃ obiecit. ⁊ qd̾ ad h̾ ex malitia nõ procedit. e. ti. cũ in tua. qr̄ tunc ẽt si didicisset ab illis qui denũciatiõis tp̃e siluerunt claudi nõ debẽt eidẽ aditus accusãdi. qm̃ ⁊ si ab hui⁹mõi ipetitione culpa de silentio tali ꝯcta illos excluderet. ille tñ ãmoueri nequiret cũ culpabilis non existat eodẽ. c. vbi p̃us. nec opportet accusatorẽ se ad talionẽ obligare. talis. n. obligatio locũ habet quãdo accusatur p̃sona de crimine vt puniat. hic autẽ non accusatur persona. sed factum illegitimum.

c **Irca** lr̃am vsqȝ in. 7^m. generatiõis gradũ hic abrogatũ est relictã cõsanguineoꝝ vxorẽ vxoris sue ⁊c. h̾ etiã abrogatuȝ est. sȝ neqȝ alterius ꝯiunctiõis soboles placet affinitatis p̃oris iuris t rãsire ꝯsortiũ. h̾ etiã abrogatũ est si duo viri vel tres cõsanguinitatẽ iureiurando firmauerint ⁊c. De mõ procedẽdi ad accusationẽ mr̃imonij pp ipedimentũ ꝯsanguinitatis vel affinitatis tenȝ sicut in qõnibus dictũ est. Accusar ãt mr̃im^m pp pctm̃ fornicatõis alterius cõiugis non põt nisi alter cõiunx. accusare aũt ꝙ mr̃im^m nõ est ꝯctũ nõ põt pr̃ vel mr̃ nisi pr̃ illius q est honore ⁊ diuitijs inferior. qr̄ de tali p̃sumitur ꝙ nollet mr̃imoniũ separi si in rei veritate eẽt ꝯctũ. sȝ pr̃ illius q est diuitijs ⁊ dignitate superior hr̃ suspectus. qr̄ presumeret ꝙ queret mr̃im^m separi eo ꝙ ꝓles sua nõ esset cõiugi equali sibi in dignitate ⁊ diuitijs ꝯiũcta Stuprũ ꝓprie est v̾ginis illlcita defloratio. Adulteriũ alieni thori violatio. Nota ꝙ simpliciter ⁊ oĩbus pensatis grauius est adulteriũ ꝗ̃ stupruȝ. qa adulter peccat pccõ luxurie ⁊ iniustitie magis etiã ledit rẽ publicã adulteriũ ꝗ̃ stuprũ scd̃m quid. tñ ẽ ecõuerso. qr̄ p stuprũ auferẽ bonũ aliqd̾ irrecuperabile. s. v̾ginitatis integritas.

Di. xlij.

d **E paren** taliũ graduũ ⁊c. Superius determiauit magr̃ de ipedimento affinitatis. Hic determinat de ipedimẽto cognatiõis spũalis ⁊ legalis ⁊ diuidiẽ in ptes duas P⁰ determinat de p̃dictis ipedimẽtis. 2⁰ de secũdis nuptijs ibi. Sciendũ est. P^a ĩ duas. P⁰ determiat de ipedimñtis cognatiõis spũalis ⁊ legalis p̃ncipalr̃ respectu mr̃imonij ꝯcti. 2⁰ p̃ncipaliẽ respectu ꝯhendi ibi. Qd̾ aũt. P^a in tres. Prio oñdit qd sit cognatio spũalis ⁊ qualr̃ ꝯhaẽ. 2⁰ qualiter se hẽt ad mr̃im^m ibi. Spirituales. 3⁰ oppõit in ꝯriũ ibi. His aũt. Illa pars que incipit. Quod aũt. diuidiẽ in duas. P⁰ determinat de ipedimẽto spũalis fraternitatis. 2⁰ de ipedimẽto ꝯmaternitatis ibi. Solet ẽt. P^a in duas. P⁰ oñdit ꝙ filij spũales aut legales cũ nãlibus filijs nõ pñt ꝯheẽ Scd̾o oñdit de qbus nãlibus filijs h̾ sit intelligẽdũ ibi. Hoc aũt. Illa pars q̃ incipit. Solet etiaȝ. diuidiẽ in duas. P⁰ inquirit an vir cuȝ cõmatre vxoris sue possit ꝯhere. 2⁰ an vir ⁊ vxor simul debeãt pueꝝ d̾ sacro fonte recipere ibi. Solet ẽt q̃ri.

Articulus primus.

c **Irca hanc** di. querenduȝ est p̃ncipalr̃ de trib⁹. P⁰ de cognatiõe spũali. Scd̾o de legali. 3⁰. de nuptijs secũdis. Circa primũ querũtur tria. P⁰ vtrũ cognatio spũalis ipediat matrimoniũ. 2⁰ ex qbus causis ꝯhiẽ. 3⁰ inter quas personas contrahitur.

p **Rimo oñdo** ꝙ cognatio spũalis ñ ipedit mr̃im^m. illud nõ ipedit mr̃im^m qd̾ simul stare põt cũ matrimonio. sȝ cognatio spũalis est huiusmõi. sicut. n. dr̃ ex. de cognatiõe spũali. si vir. Si vir vel mulier sciẽter vel ignorãter filiũ suũ de sacro fõte susceperint non sunt ab inuicem sepandi. ⁊ tñ inter eos cognatio spũalis ꝯcta est. ergo cognatio spũalis mr̃imoniuȝ non impedit. Item cognatio spũalis nulli bono mr̃imonij opponiẽ. ergo ipsum non ipedit Contra. ex. de cognatione spũali. Veniens. diciẽ si constiterit. B. mulieręȝ. C. viri filium de sacro fonte leuasse anqȝ eam desponsasset vxorem inter

eos diuortiū appellatione postposita celebretis. ergo cognatio spūal' nō tm̄ ipedit mrimm ꝯhenduz. sz et dirimit ꝯtū si ipa mrimoniū ꝓcessit. Rn̄do sicut hō per carnalē generationē accepit eē nāe ita p regenerationē spūalē accepit eē gr̄e. Et sicut per gn̄ationē carnalē ꝯhit generat' cū ꝑentibus quoddaz vinculū qd vinculū est cognatio carnalis. ita p regenerationē spūalē ꝯhit quoddā vinculū cū dante sacr̄m regeneratiōis q est spūalis pr̄ ꝑsonā dei repn̄tās ⁊ cū tenētibus ipm dū suscipit sacr̄m. q repn̄tāt mr̄em spūalē. s. eccl'iaz ⁊ illud vinculū est cognatio spūalis. vn̄ spūalis cognatio ē ꝓximitas q̄dā ꝑsonaꝝ ꝓueniēs ex datiōe sacri vel tentione ad illud. ⁊ hec ꝓximitas si ꝓcedit ꝯtuz mrimonij ipedit ꝯhenduz ⁊ dirimit si postea ꝯhatur de fcō. sicut pz p decre. allegatā ad ꝑtez scōdaz. Ad pm i oppm dō ꝙ spūalis cognatio superueniēs non opponitur mrimonio iā ꝯcto q̄ztū ad essentiam. q2 vt supius visuz est nullū impedimentū supueniēs mrimōio rato soluit ipm q̄ztū ad viculū excepta morte spūali vel carnali. qn̄qz tn̄ ipedit q̄ztū ad debiti exactionē. ⁊ qn̄qz nō. si aūt alter cōiugū suscipit alteri' cōiugis filiū seu baptizat ipm in articulo necessitatis p talē cognatōnē spūalē nihil ꝑiudicat sibi q̄ztū ad exactionē debiti seu redditionē. Ideo dico si ex ignorantia hoc fecerit etiā ꝑter casuz necessitatis. ex̄ de cognatione spūali. Si vir. si aūt ex certa scia h' fecerit sibi vr̄ ꝑiudicare q̄ztū ad exactionē debiti quod vr̄ posse probari p hoc qd dr̄ in decretali ꝑdicta. in fine. ꝙ eis sua fraus nō dz ꝑtocinari. Ad 2m dō ꝙ cognatio spūalis oppōitur eēntie mrimonij ex ꝑte materie. q2 ꝑsonas reddit illegitias ad ꝯhendum inter se ꝓpter statutum eccl'ie.

Ecundo queritur vtꝝ in solo baptismo ꝯhatur cognatio spūal'. Et vr̄ ꝙ sic. p solaz generationē carnalē cōtrahit cognatio carnalis. ergo a sili p solā regenerationē spūalē ꝯtrahit cognatio spūalis. sz solū sacr̄m baptismi est sacr̄m regeneratiōis spūal'. vn̄ ⁊ ab aplo ad Titū. 3. vocatur lauacrū regeneratiōis. ergo in solo baptismo ꝯhitur cognatio spūalis. Itē in baptismo ꝯhit cognatio spūalis. aut q2 ibi gr̄a ꝯfert. aut q2 ibi caracter iprimit. aut q2 necessariū est ad hoc vt aliqd aliud sacr̄m suscipiat. nō po mō. q2 tunc in sacro quolibet cognatio spūalis ꝯheret. qd falsuz ē nec 2o mō. q2 tūc in sacro ordis ꝯheret. qd et falsum est. ergo in 3o mō. sz illud ē ꝓꝑuz ipi baptismo. ergo cognatio spūal' ꝯhit in solo baptismo. Cōtra. 30. q. ia oēs ⁊ recitat magr̄ in lr̄a h' di. c. i. Oēs quos in pn̄ia suscepim' ita nr̄i spūales sunt filij vt ipi quos vl' nobis suscipientib'. vel sub trine mersionis vocabulo mergentib' ūda sacri baptismatis regenerauit. Itē magr̄ h' di. c. i. Spūales filij sunt quos de sacro fonte leuamus vel in cathetizatione vel in cōfirmatiōe tenem'. Rn̄deo in carnali generatiōe p quaz ꝯhitur carnalis cognatio. tria sunt. s. ad illā generationē dispō que ē in seminū cōmixtōe. ⁊ ipa generatio q̄ est in fetus aiatione. ⁊ h' generationis manifestatio q̄ est p natiuitatē ex vtero. sic in regeneratione spūali tria ꝯsideranda sunt. s. dispō ad regenerationē q̄ est p cathecismū. ⁊ ipa spūalis regeneratio q̄ ē p baptismū. ⁊ ipius manifestatio q̄ est p cōfirmatiōis sacr̄m p qd hō fidelis ad publicā fidi cōfessionē exponit in baptismo ⁊ cōfirmatiōe ꝯhit ita forte vinculū cognatiōis spūalis qd ipedit mrimoniū ꝯhendū. ⁊ si postea de fcō ꝯhat dirimit contractū. sz q2 in cathecismo nō ē nisi quedā dispositio ad regenerationē. ⁊ vr̄ se hr̄e ad eaz sic spōsalia ad mrimm. ideo ibi ꝯhitur spūalis cognatio ita debilis ꝙ vir ipedit mrimm ꝯhendū. ⁊ si postea ꝯhatur nullo mō ꝑꝑ hoc est dirimendū. ex̄ de cognatione spūali. Cōtracto. ⁊ forte h' rō ꝑncipalis ē. q2 vā cognatio spūalis nō ꝯhitur i cathecismo. sz aliqua debilis silitudo eius. sicut. n. an̄ baptismū nullū aliud sacr̄m suscipi pōt. ita nec vā cognatio spūalis.

Ad pm in oppm dō ꝙ sicut in generatiōe carnali ꝯsiderat ⁊ natiuitas in vtero. ⁊ ex vtero. sic in generatione spūali baptismus ⁊ ꝯfirmatio p quā ē regeneratiōis in lucē ꝓductio. Ad 2m dō ꝙ cognatio spūalis ꝯhitur ꝑꝑ sacr̄alē gr̄az regenerantē q̄ datur in solo baptismo vl' in regenerationē manifestātez q̄ datur in ꝯfirmatione. Ad pm ad ꝑtem aliaz dō ꝙ sm̄ quandā glo. ibidē. illa silitudo attenditu q̄ztū ad illos q dant ⁊ suscipiūt sacr̄m. sicut. n. inter baptizantē ⁊ baptizatū ꝯhitur cognatio spūal'. ita inter manifestantē pnie sacr̄m ⁊ suscipientē. vn̄ si sacerdos posset ducere vxorē. nō tn̄ illā ducere possz cui mīstrauit pnie sacr̄m. sz q̄ztū ad causalitatē cōpr̄nitatis ⁊ fr̄nitatis spūalis nō est sile. Uel pōt dici ꝙ ⁊ si p sacr̄z pnie ꝯhat familiaritas spūalis. nō tn̄ cognatio saltē que possit mrimoniū ipedire. videntur. n. baptism' ⁊ pnia differre in spūalibus sic gn̄atio ⁊ resurrectio in corpalibus. p bapm. n. aia regeneratur. ⁊ per sacr̄z pnie resuscitat. vn̄ sicut nō ꝯheret cognatio carnalis inter resuscitatū ⁊ illū ad cuius ꝓces deus eū resuscitat. ita nec inter sacr̄z pnie ministrantē ⁊ suscipientē. Ad 2m pz quid sit dō ex dictis in qōne.

Ertio querit inter quas ꝑsonas cognatio spūalis ꝯhat. Rn̄deo ꝙ cognatiōis spūalis tres sunt spēs. pr̄nitas. cōpr̄nitas. fr̄nitas. pa ꝯhitur inter regenerātē ⁊ regeneratū. ⁊ sicut in generatione carnali. duo sūt. s. pr̄ ⁊ mr̄ sic in spūali administrās sacr̄m ē pr̄. q2 ꝑsonā repn̄tat dei. tenentes aūt illū q regenerat sunt sicut mater. q2 repn̄tāt personā eccl'ie. ⁊ iō inter regeneratū ⁊ dantez sacr̄m ꝯhitur pr̄nitas spūalis. silr̄iter euz ⁊ ipm tenentē si tn̄ sacr̄m ministrās vel tenens illuz qui regenerat baptizati sunt. aliter nō. q2 oīm sacroꝝ ⁊ cognationū spūaliū que p sacra ꝯhunt baptismus est fundamentū. Cōpr̄nitas ꝯhit iter regenerantē ⁊ generantē. tā. n. sacr̄m ministrās q̄z tenentes illuz qui regenerat efficiunt cōpatres vel cōmatres ꝑentū carnaliū illi' qui regenerat. ⁊ qn̄z transit hec spēs cognationis ad vnuz cōiuguz alio mediante. aliqn̄ nō. si. n. alter coniuguz inter quos cōsumatuz est mrimm suscipit filiū alicui' de sacro fonte vel tenet in confirmatione alter cōiunx efficitur cōpr̄ parentuz carnaliū regenerati. ex̄ de cognatione spūali. Martinus. ⁊. 30. q. 4. Si quis vnus Cuius ratio est quia vt ibi dicitur vir ⁊ mulier effecti sunt vna caro per mrimoniuz ꝯsumatuz. Si autem aliqui efficiuntur vna caro per fornicariaz copulam non propter hoc transit cōpaternitas ab vno in alium. quia per rem pure carnalē nō cōtrahitur spūalis cognatio. Si tamen aliquis susceperit de sacro fonte filium alterius cōiugū iter quos consumatum est matrimonium siue fuerit natus

ante ꝯſumat ionē mr̄imonij ſiue poſt ꝺ alia pſona ꝙ̄ꝫ de cōiuge non efficitur cōpater niſi illius coniugis cuius eſt filius.30.q.4.Qui ſpūalez.in glo.cuius ratio ē.qꝛ ꝛ ſi ꝙ̄ꝫtū ad cōtrahenduz cōpaternitatem cōiūges inter quos cōſumatum eſt mr̄imōiuz cōicent ſibi ſuas actiōes.nō tamen ſuaſ paſſiones qꝛ hoc induceret nimium onus ꝛ periculoſum mr̄imonio.vel dic vt dicit ēt glo.ibidē.qꝛ ille cōiunx q nō eſt pueri pr̄ carnal'.neqꝫ ſpūal' per ſe nec ꝑ actū vxoris nō pōt ꝑ regenerationē illiꝰ fieri ꝯpater regenerantis.ſi aūt vir vel vxor an̄ ꝯ̄ctū mr̄imoniū vel an̄ ꝯſumationē mr̄imonij ꝯ̄cti leuauerit filium alicuiꝰ de ſacro fonte.vel tenuerit in ꝯfirmatione nō ꝑꝑ h̄ ad alterū cōiugez tranſit cōpr̄nitas.ſiue in hoc caſu poſſz vnus vir hr̄e duas cōmatres i vxores vnā poſt alteriꝰ mortē.30.q.4.pꝰ vxoris.ꝛ h̄ ſiue inter p̄dcōs ꝯiuges ſequat̄ carnal' copula ſiue nō.qꝛ ꝑꝑ vnionē carnis ad vnionē ſpūs p̄cedentē nō ꝑ tranſit̄.vt hr̄.e.c.ꝛ ſic pꝫ diſtinctio Gratiāi quā ponit.e.c.§.notandū nullā eſſe.vt ēt dicit glo.ibidē.dicit.n.ſic Gratianus ꝙ ille ꝓhibet̄ ꝯmatri vxoris ſue mr̄imonio copl'ari q vxori ſue debituz reddidit poſtꝙ̄ꝫ illiꝰ cōmater extitit.ille vero ꝑmittitur mr̄imonio copulari cuiꝰ vxor aliciuꝰ ꝯmr̄ efficitur.ꝛ pꝰ h̄ a viro ſuo nō cognoſcitur. Fr̄nitaſ v̇o ꝯ̄hitur inter regeneratū ꝛ carnales filios regenerātis.30.q.3.putandū.ꝛ.c.ſe.ꝛ ex̄ de cognati.ſpūali. Ex lr̄is.ꝛ h̄ ſiue carnales filij nati ſint an̄ ꝯ̄ctā ꝯpat̄nitatē inter ſuos ꝑentes carnales ꝛ ꝑētes carnales regenerati ſiue poſt.e.ti.tua nos.Filij autē ꝑ quoꝝ neutrū ad ꝯpr̄nitatē ꝑuentū ē inter ſe pn̄t libere matrimonial'r copulari.niſi cōſuetudo metropolitāe eccl'ie vel aliaꝝ circūpoſitaꝝ ꝯ̄dicat.ex̄.de cogna.ſpūali.ſuꝑ eo.ꝛ h̄ ſiue dicti filij nati fuerit an̄ ꝯpr̄nitatē ſiue poſt.extra.e.t.c.i.ꝛ.30.q.3.nō oꝫ.§.filij.ꝛ c.ſuper q̄bus.Pater ēt ſpūal' licite ducer̄ pōt i vxorē carnalez ſororē filij ſui ſpūalis.4.q.pꝰ ſuſceptuz.§.Si qs.ꝛ.c.ſe.ex dcis pꝫ eſſe abrogatuz illud qꝺ dr̄.30.q.3.pꝰ ſuſceptū.vſqꝫ ibi.qꝛ leges.dr̄.n.ibi ꝙ qui ex cōpr̄e vel cōmr̄e nati fuerint mr̄imonio cōiūgi nō pn̄t.qꝺ ex dcis patet eſſe falſum.

Articulus ſecundus

c Onſequenter queritur de 2° p̄ncipali.Et circa h̄ querūt̄ tria.P° vtrū adoptio ſit alicuiꝰ extranee perſone in filiū vel nepotē vel deinceps legitīa aſſūptio 2° vtrū ipediat mr̄imm. 3° inter quos ꝯ̄hitur.

p Rimo ōn̄do ꝙ adoptio nō eſt alicuiꝰ pſone extranee ꝛc.qꝛ vt hr̄ Heſter.2°.Mardoche Heſter.que fuerat filia fr̄is ſui adoptauit in filiā. Itē mulier pōt aliquē aſſumere in domo ſua ꝛ ip̄m loco filij nutrire.ꝛ tn̄ adoptare nō pōt. Itē arrogatio nō ē adoptio.ſꝫ arrogatio eſt alicuiꝰ in filiū vel nepotē.aut deiceps legitīa aſſumptio.g̊ adoptatio nō ē hꝰ. Cōtra adoptare ſicut dicit Papias eſt aliquē in filiū recipe.ſꝫ q̄ rōne pōt aliqs recipi in filiū eadē rōe in nepotē.ꝛ ſic deinceps ꝛ ꝯſtat ꝙ h̄ nō dꝫ fieri niſi legitie.g̊ adoptio ē pſone ex̄nee in filiuz vel nepotez.vel deiceps legitīa aſſumptio. Rn̄° ꝙ adoptio ē voluntariꝰ motus quo de nō filio fit filiꝰ non nālis.ſicut generatio nālis eſt nālis mutatio qua de nō filio fit filius nālis.ꝛ ꝙ̄ꝫuis iſta filiatio aliq° mō nālem imitet̄.nō tn̄ attingit.qꝛ ſicut dicit phūſ.4° methauroꝝ.Ars debilior ē ꝙ̄ꝫ natura.nec ſequitur .i.attingit eam.licet multū elaboret.ꝛ ītelligas ꝙ ꝑ filiū vel nepotē in diffinitiōe adoptionis intell'r filius ꝛ filia.nepos ꝛ neptis.qꝛ tā maſculus ꝙ̄ꝫ feia pn̄t adoptari. Ad pm in oppm dꝺ ꝙ ꝑ perſonā ex̄neaꝫ intelligr̄ ois qui nō ē in ptāte adoptātiſ ſiue ſit de eius cognatiōe carnali ſiue nō. Ad 2m dꝺ ꝙ nō quilꝫ pōt adoptare.ſꝫ tm̄ ille cui a lege ꝑmittit̄ qa nec quilꝫ ēt pōt gn̄are.vn̄ nota ꝙ mulier adoptare nō pōt niſi in ſolatiuz amiſſoꝝ liberoꝝ h̄ ei a principe ꝯcedat̄.nec ēt filiuſfamil'.nec etiā ille q non pōt generare vt ſpado vel caſtratus.nec mīor ſexaginta ānis.niſi ex aliqua neceſſaria cā.qꝛ an̄ tp̄s illud dꝫ vacare generationi naturali ſi vult hr̄e filiū.oꝫ ēt ꝙ adoptans plena pubertate p̄cedat adoptatuz.i.18.annis.ita ꝙ poſſet ip̄ꝫ nāl'r generaſſe.dic g̊ ad formā argumēti ꝙ nō eſt idē aliquē i domo ſua nutrire ſic̄ filij nutriūtur.ꝛ aliquē in filium adoptare. Ad 3m dꝺ ꝙ tam arrogatio ꝙ̄ꝫ adoptio ſpāl'r dcā ſūt ſpēs adoptiōis gn̄al'r dcē.ꝛ differūt in.4. P° ꝙ arrogatur qui eſt ſui iuris.adoptat̄ qui eſt alieni 2° qꝛ arrogatus tranſit in ptātē arrogātis.adoptatus nō tranſit in ptātez adoptātis. 3° qꝛ arrogatō n̄ fit niſi auctoritate p̀ncipis.adoptatio āt fit ꝑ quēlibet magr̄atū.ꝛ he tres drn̄tie accipi pn̄t ex his q̄ dn̄tur inſtituta de adopti.§.i.ꝛ.3°.ꝛ.4°.cōiūcti.ꝛ ꝑ illud qꝺ dr̄ ex̄ de cogna.legali.c.vnico.in glo. 4° drn̄t.qꝛ arrogatus hꝫ de neceſſitate legitimā in bonis arrogatoris.vn̄ ſiue eū emācipet ſiue decedat dꝫ ei relinquere legitimā ſuā. Adoptatꝰ v̇o nō hꝫ legitimā in bonis adoptantis.vn̄ n̄ tenet̄ ei aliqd relinqre.ſi tn̄ ab inteſtato moriat̄ ſuccedit ei adoptatus.ꝛ nota ꝙ qꝛ p̄dcē due ſpēs ſunt adoptionis gn̄al'.arrogatio qn̄qꝫ in iure dr̄ adoptatio.vt iſtituta de adopti.in p̀ncipio vbi dr̄ nō ſolū nāles liberi ſꝫ ea q̄ diximus in ptāte nr̄a ſunt.verum etiam hi quos adoptamus.

ſ Ecundo querit̄ vtꝝ cognatio legaliſ impediat mr̄imm.Et vr̄ ꝙ n̄ maior v̇o vr̄ eē cognatio legal' filij adoptiui ad filiā adoptiuā ꝙ̄ꝫ ad nālem.ſꝫ filius alicuiꝰ adoptiuꝰ pōt ꝯ̄here cū eiuſdē filia adoptiua.qꝛ nō inuenit̄ ꝓhibitū ex̄ de cogna.legali.c.vnico i glo.g̊ mlto fortiꝰ cū eiuſdē filia nāli. Itē vt ſuꝑiꝰ hitū ē adoptatꝰ nō trāſit in ptātez adoptātis.g̊ nō cohitat cū eꝰ nālibꝰ filijs.nulla g̊ vr̄ rō qr̄ inter ip̄os nō poſſit mr̄im ꝯ̄hi. Itē filiꝰ illegitius nō ē i ptāte pr̄iſ.vt hr̄ in.c.p̄dcō in glo.g̊ vr̄ ꝙ pōt ꝯ̄here cuz pr̄is ſui filia adoptiua. Cōtra.ex̄ de cogna.legali.c.vnico.Si q̄ ꝑꝑ adoptionē mihi ſoror eſſe ceperit ꝙ̄ꝫdiu durat adoptio inter me ꝛ ip̄aꝫ nuptie ꝯſiſtere n̄ pn̄t. Itē 30.q.3.c.i.Inter eos q nā.ꝛ eos q adoptiōe filij ſūt venerande leges rōe mr̄ia ꝯ̄hi nō ꝑmittunt. Rn̄° ꝙ ſic dicūt iura ad ꝑtē ſaꝫ allegata.ꝛ magr̄ hꝰ di.c.3.legal' cognatio ipedit mr̄im.qꝛ ſicut ꝯſanguinei ꝛ affines.ita ꝛ adoptiui ſolent cū nālibꝰ filijs familiariter cōuerſari ꝛ arrogati cū nālibus in eadez familia manere.ꝛ iō lex tales a ꝯiugio excludit ne ſi inter ſe ꝯ̄here poſſēt.daretur opportunitas ꝛ incentiuū luxurie.q̄dā tn̄ ꝑpetuo ꝓhibent̄ copl'ari.quidaꝫ vero ad tp̄s.ſ.durāte adoptione vt patebit i ꝓ̄ce

se q̄ꝛ tñ mr̄im[m] cū sit sacr̄m eccl'ie legibꝰ secl'aribꝰ nō subiacet. ꝑdcā legis ꝓhibitio nō eēt efficax nisi canonizata eēt. Ad p[m] in opp[m] dō ꝙ nō ē sil'e fili us. n. carnalis magis attinet p̄ri q̄ꝫ adoptiuus. ⁊ q̄ꝛ attinētia ē īter filios ꝑ cōꝑationē ad p̄rē ꝫ filia adop tiua magis attinet nāli filio q̄ꝫ filio adoptiuo. Ad 2[m] dō ꝙ vt tangit̄ ī eadē glo. opīo quoꝝūdā fuit ꝙ fi lius adoptiuꝰ copl'ari pōt nāli filie adoptātis. Alij dñt ⁊ verius ꝙ nō. adoptiōe durāte. q̄ꝛ licet adop tatus nō trāseat in ꝑtātē adoptātis. acq̄rūt̄ tñ ei q̄ dā iura ex adoptiōe que ꝑ emācipationē dissoluūt̄ ⁊ ꝓ hac opīone facit decre. ꝑdcā q̄ indistincte loq̄ tur de adoptione nō distinguēdo īter arrogatum ⁊ adoptatū. Ad 3[m] dō ꝙ nullū cōcludit īconueniēs ẜm dñm Inno. ⁊ Hosti. Ber. q̄ꝛ inter tales nulla ꝯ̄ hit̄ legalis cognatio. nō posset tñ nālis filius etiaꝫ illegitimus mr̄imonialr̄ copl'ari sp̄uāli filie patris sui. fortior ē nō sp̄ūalis cognatio q̄ꝫ legalis.

t **Ertio** querit̄ inter quos ꝯ̄hitur legalis cog[a]tio. Rñdeo ꝙ ex adoptatō ne triplex ꝓuenit, sp̄ēs legal' cognatiōis vna īter adoptatū ⁊ adoptātē. alia īter liberos adopti nos ⁊ nāles ⁊ liberos liberoꝝ nāliū. 3[a] q̄ est q̄i legal' affinitas inter adoptatū ⁊ vxorem adoptātis. int̄ adoptantē aūt ⁊ carnales ꝑentes adoptati nulla ꝯ̄ hitur legal' cognatio. q̄a tales sil' cohitāt. ⁊ īpedit q̄ libet sp̄ēs legalis cognationis mr̄im[m] ꝯ̄hendū ⁊ si postea ꝯ̄hitur de fcō dirimit ꝯ̄ctū. p[a] tñ sp̄ēs ⁊ 3[a] ꝑ petuo īpediūt ꝓp reuerentiā quā semꝑ dꝫ adoptatꝰ p̄ri adoptiuo ⁊ eiꝰ vxori. sꝫ 2[a] īpedit ad tp̄s. s. durā te adoptione. q̄ꝓp voluerūt aliqui dicere ꝙ si ado ptiuꝰ ꝯ̄hit cū filia legitīa nāli sui p̄ris adoptiui non dissoluit̄ mr̄im[m] eo ꝙ illud īpedimentū ē tp̄ale vt recitat glo. suꝑ illā decre. de cognatiōe legali. Sed h̄ nō est verū. q̄ꝛ q̄ꝫuis illud īpedimētū sit tp̄ale ẜm se. tñ inducit effectū ꝑpetuū ⁊ pōitur exemplū ī glo. ꝑdcā. iste nō pōt mō ꝯ̄here cū illa q̄ virū hꝫ. ⁊ si ꝯ̄he ret dirimeret̄ mr̄im[m]. ⁊ tñ viro suo mortuo pōt ꝯ̄ here cū illa. in quo pꝫ ꝙ tp̄ale īpedimētū simpl'r di rimit mr̄im[m] q̄d fuit ꝯ̄ctū ip̄o durante. ex dcis pꝫ q̄ꝛ nō ē idem adoptio ⁊ legalis cognatō. sꝫ differūt sicut cā ⁊ effectus.

Articulus tertius.

c **Onseq̄nter queritur** de 3[o] ꝑnci pali. Et circa h̄ querūt̄ tria. P[o] vtꝝ scdē nuptie sint licite. 2[o] vtꝝ sint ho neste. 3[o] vtrum hēant rōeꝫ sacr̄i.

p **Rimo ōndo** ꝙ scdē nuptie nō sint licite. Chryso. super Math. dicit ⁊ recitat̄ dcm̄ suū. 31[a]. q. i. hac rōe ꝙ scdē nuptie ẜꝫ veritatis rōeꝫ sunt vere forni catio. Itē q̄d nō pōt fieri sine pccō nō est licitū. sed sicut dicit magr̄ hꝰ di. c. vlti. Bigamꝰ indiget pnīa ⁊ pnīa nō nisi de pccō. g̊ nō est licitū ꝯ̄here 2[m] mr̄i[m] Cōtra. 31. q. i. Apiant. ⁊ sumptū ē a Hieronymo ī epl'a ad Palmachiuꝫ. ⁊ recitat magr̄ hꝰ di. c. vlti. Ego nūc libera voce ꝓclamo nō dānari ī eccl'ia bi gamiā. imo nec trigamiaꝫ. ⁊ ita licere. 5. ⁊. 6. ⁊ etiā vltra. q̄uo ⁊ ẜo marito nubere. Rñdeo ꝙ ẜe nup tie sunt licite. q̄ꝛ ꝑ morteꝫ alteriꝰ ꝯiugū tollit̄ alteri impedimentū ꝑmi mr̄imonij. vñ apꝰ. i. ad cor. 7. dicit de muliere ꝙ si dormierit vir eius liberata ē a lege cui vult nubat tm̄ in dño. ⁊ q̄ꝫuis nubat īfra tp̄s luctus q̄d est vniꝰ anni spatium. vt h̄r ex̄ de se cūdis nuptijs. Cū ẜm ap[m]. tñ per licentiā ⁊ auctori tateꝫ apl'i eius infamia abolet̄. e. t. suꝑ illa. q̄ꝛ ī his secl'ares leges nō dedignātur sacros canones imi tari ex̄. e. t. cū ẜm ap[m]. Ad p[m] in opp[m] dō ꝙ illud v̄bū Chryso. sic dꝫ exponi vere fornicatio ē. i. sig[m] ī cōtinētie. vel intelligi dꝫ q̄ñ nō constat sufficiēter de morte ꝑoris ꝯiugis. Ad 2[m] dō ꝙ bigamus dr̄ indigere pnīa. i. vr̄ indigere ꝓp signū incōtinentie.

s **Ecundo** q̄rit̄ vtrū ẜe nuptie sint ho neste. Et vr̄ ꝙ nō. q̄d caret glīa in p̄nti nō vr̄ honestū. sꝫ sicut dr̄ in fine hꝰ di. scdē nuptie carēt gl'ia p̄nti. Itē hꝰ di. c. vlt. presbyterū in nuptijs bigami p̄rādere nō cōuenit. sꝫ illud nō est honestū in cuiꝰ sollēnitate nō ꝯuenit esse personas honestas. Cōtra nihil inhonestum celebrarectur in facie eccl'ie. scdē aūt nuptie in facie eccl'ie celebrant̄. Rñdeo ꝙ ẜe nuptie honeste sūt nō tñ ita honeste ceteris ꝑibus sicut ꝑme ꝓp signuꝫ alicuiꝰ pronitatis ad incōtinētiaꝫ. vñ aliqua bñdi ctōe carēt qua nō carēt ꝑme. ex̄ de scdis nuptijs. c. i. capelluꝫ. quā bñdictiōeꝫ cū scdā ꝯstiterit celebrās se ab officio bñficioq̄ꝫ suspensuꝫ cū lr̄aꝝ tuaꝝ testio nio ad sedē apl'icaꝫ nullatenus destinare postpōas ⁊ infra. e. c. Uir aūt dr̄. Uir āt ⁊ mulier ad bigamiā transiens nō dꝫ a p̄sbytero bñdici. q̄ꝛ cuꝫ alia vice bñdci sint eoꝝ bñdcō iterari nō dꝫ. ista tñ bñdictio cū aliq̄s scdām ducit v̄ginē iterat̄ ẜꝫ ꝯsuetudinem quorūdā locoꝝ. ⁊ hoc si papa sciat talē ꝯsuetudinē ⁊ nō ꝯ̄dicat. alias nō licet vt dicit glo. in. e. c. Ad p[m] in opp[m] dō ꝙ nō dñt̄ carere glīa. i. honore abso lute. sꝫ in respcū primaꝝ. Ad 2[m] dō ꝙ ẜm magr̄m hꝰ di. c. vlt. illud v̄bū intelligi pōt de bigamo qui ꝑme vxori insidiatus putat̄ desiderio secunde.

t **Ertio** querit̄ vtꝝ scdē nuptie hēant rō neꝫ sacr̄i. Rñdeo ꝙ sic quantū ad oīa q̄ sunt d̄ eēntia ⁊ necessitate sacr̄i. ali qua tñ accidentalia desunt. s. ꝑfectio significatiōis vñ nō reddūt hoīeꝫ ineptū ad susceptionē ordis q̄ꝛ nō sit sacr̄m sꝫ ꝓp aliquē defcm̄ in significatiōe que tñ nō ꝑtinet ad eēntiā ⁊ necessitatē sacr̄i. sꝫ ad deco rē ⁊ accidentalē perfectionem.

c **Irca** lr̄aꝫ. Quo si pnīa suscipimꝰ. ita nr̄i sp̄ūales sunt filij ⁊c̄. Sil'itudo attē dit̄ in gn̄e nō in sp̄e. ⁊ si ne spe ꝯiugij mane ant. tñ si ꝯ̄hit tenet mr̄im[m]. q̄ꝛ tale īterdcm̄. ⁊ si īpe diat mr̄im[m] ꝯ̄hendū. nō tñ dirimit iā ꝯ̄ctū. h̄ autē quidā volūt ītelligere. Isti bñdūt mr̄imonio ꝯiugi nō p̄ñt. h̄ ītell'r cū illo vl' cū illa. ꝑ quē vel ꝑ quā ꝯ̄cta ē ꝯp̄rnitas. si q̄s sp̄ūal' ꝯmr̄is filiā. filiā. s. nālē ꝑ quā nō ē ꝯ̄cta ꝯmr̄nitas fortuitu. Idē eēt si ex certa scīa q̄ ꝯmr̄ eiꝰ erat cū q̄ id fuerat vna caro effcūs. i. que erat ꝯmr̄ vxoris effecta post mr̄i[m] ꝯsūatū. pꝰ vxo ris obitū cū ꝯmr̄e vxoris cōiugio copulari nulla rō vel auctoritas ꝓhibere vr̄. h̄ intell'r de illa q̄ effcā ē ꝯmr̄ vxoris anq̄ꝫ vir ⁊ vxor effci fuissēt vna caro Auctoritas Nicolai de illo agit q vxori sue debi tuꝫ reddidit postq̄ꝫ ꝯmr̄ eiꝰ extitit. hec solutio nul la ē. q̄ꝛ siue pꝰ ꝯ̄ctā ꝯmr̄initatē ꝑ actū vxoris reddat ei debitū siue nō. nihilominus trāsit ad ip̄ꝫ ꝯp̄rni tas. si vxor sua ꝯmr̄nitate ꝯ̄xit pꝰ mr̄i[m] ꝯsumatuꝫ ⁊ ñ trāsit. si añ ꝯsumationeꝫ mr̄imonij vxor ꝯmr̄ni tateꝫ ꝯ̄xit. vñ v̄ba ꝑdcā sunt v̄ba. Grāni. 30. q. 4.

p⁹ vxoris. §. notandū. vbi pōit distinctionē quam
dixi ꝛ oñdi in qōnib⁹ nullā eē decernimus. vt vxer
qꝫ sił ad hec aspirare nō p̄sumat. hec ꝓhibitio ē ho
nestatis nō necessitatis. qꝛ iter ꝑentes spūales ei⁹
dem pueri nulla ꝯhitur cognatō spūał'ꝫ rez qꝛ tñ
vulgus iterdū ex errore ħ posset estiare. iō hōestuꝫ
ē vt vir ꝛ vxoꝛ sił aspirare nō p̄sumāt ad simul su-
scipiendū puerū in baptismo piacłare. s. expiari di
gnū. Alia dubia possent eē i lr̃a. q̄ exposita sꝫ i qōe

Di. xliij.

p OStremo de ꝯditiōe resurrectō nis ꝛc̃. Supi⁹ deter
minauit magr̄ de scificatione q̄ recipi
tur in sacroꝝ susceptiōe. Hic deter-
minat de ꝯplemēto scificatiōis qð re-
cipiēt electi i resurrectiōe. ꝛ diuidiꝭ i ꝑtes. 4. P° ð
termiat de resurectiōe mortuoꝝ. 2° de statu eoꝝ
añ resurrectionē di. 45. ibi. Preterea sciendū est
3° de iudicio resurgentiū di. 47. ibi. Solet ēt q̄ri
4° de remūeratione iudicatoꝝ di. 49. ibi. Post
resurectionē vo. Pᵃ i duas. P° ꝯteriat de ꝯdi-
tionib⁹ resurrectionis. 2° de ꝯditionib⁹ resurgē-
tiū di. 2. s. ibi. Solet aūt pᵃ i duas. P° ꝓcedit veri-
tatez narrādo. 2° icidentes dubitatiōes soluēdo.
ibi. Hic q̄riꝭ. Pᵃ i. 3. P° oñdit resurectionē futurā
2° ei⁹ cām ibi. Cā. n. 3° ei⁹ horā ibi. Media aūt
nocte. Illa ꝑs q̄ incipit ibi. Hic q̄riꝭ. diuidiꝭ i. 4.
ꝭꝫ. 4. dubitatiōes q̄s soluit. Pᵃ ē vtꝝ electis að
rit memoria p̄cedētiū maloꝝ sicut bonoꝝ. 2ᵃ vtꝝ
illi quos xp̄s iueniet viuos morituri sint vł nō ibi.
Queri solet. 3ᵃ qūo itellr̄ xp̄s iudicaturus viuos
ꝛ mōtuos ibi. His āt. 4ᵃ vtꝝ oēs reſ̄gēt cūoiuꝫ mē
broꝝ corꝑis hūani itegritate ibi. Cūqꝫ ex p̄dcis.

Articulus primus.

c IRca hāc di. q̄rendū ē p̄ncipalr̄ de. 7. P° de resurrectiōis futuritio
ne. 2° de his q resurgēt. 3° de cā effecti
ua resurrectōis. 4° ð tꝑe quo fiet resur
rectio. 5° de resurrectiōis termio a quo. 6° ð re-
surgendi mō. 7° de cognitiōe ꝯscientiaꝝ in resur
rectiōe. Circa p̄mū q̄runꭓ tria. P° vtꝝ aie vni
enꭓ iteꝝ corꝑib⁹. 2° vtrū eisdē corꝑib⁹ i numero.
3° vtꝝ ꝑ illā vnionē reſ̄get idem hō in numero.

p RImo oñdo ꝙ aie nō vniēꭓ iterū cor poꝛib⁹ 2°. Reg. 14°. Oēs mo
rimur ꝛ q̄i aq̄ dilabimur i terrā q̄ nō reuer-
tunꭓ. g̊ p⁹ mortē aie ad corꝑa nō reuertēꭓ. Itē ec-
clesiastes. 3° vn⁹ ē iterit⁹ hois ꝛ iumētoꝝ ꝛ eq̄ vtri
usqꝫ ꝯditō. sꝫ aie iumētoꝝ corꝑib⁹ iterū ñ vnienꭓ g̊
nec aie hoiuꝫ. Itē Algazel. 5. meth. c. 4. diꭓ ꝙ aia
q̄ ē exꝑs sciaꝝ ꝛ sordida ꝑꝑ cōsecutionē voluptatuꝫ
cruciaꭓ. qꝛ amissuꝫ ē instr̃m. s. corp⁹ sine quo ñ pōt
ꝯseq illad ad qð eā reuocat ꝯcupia. ꝛ diꭓ ibidē ꝙ ħ
ē maxia pena eterna. sꝫ ħ nō eēt si iteꝝ corꝑi vnireꭓ
Itē Aug. 10. de ci. c. 30. Aia data ē corꝑi vt bona
faceret. sꝫ p⁹ mortē ñ ē tp̄s vacādi bōis opib⁹ cor-
poralib⁹ nec spūalib⁹. g̊ iutile eēt vt aie reunirenꭓ
corp̄ib⁹. Cōtra Ansel. 2. li. Cur de⁹ hō. parū p⁹ p̄n
cipiū diꭓ ꝙ si p̄m⁹ hō nūqꝫ peccassꝫ nūqꝫ moreretꭓ.
vñ apte futura resurrectio mortuoꝝ ꝓbaꭓ. qꝑpe si
hō ꝑfcē restaurād⁹ ē. tał dꝫ restitui q̄lis futur⁹ erat.
si nō peccassꝫ. sꝫ nō possꝫ eē reſ̄rectō nisi aie iterum
corꝑib⁹ vnirēꭓ. Itē Auic. 9. meth. c. 7. diꭓ ꝙ aia hē

bit corp⁹ aꝑ reſ̄rectionē. Ad istā qōez dixerūt aliq̄
aiaꝫ ñ iteꝝ vniri corꝑib⁹. qꝛ cū corꝑib⁹ moriūꭓ. sed
ꝯ ħ ē qð diꭓ saluatoꝛ Math. 10. Nolite timere eos
q occidūt corp⁹. aiaꝫ āt ñ pñt occidere. Preterea
aiaꝫ rōnalē eē nālr̄ imoꝛtalē ꝓbatū ē supi⁹ li. 2. di.
19. Alij dixerūt aias a corꝑib⁹ seꝑari ꝛ eas manere
icorruptibiles. sꝫ nūqꝫ corꝑib⁹ reuniri cui⁹ opionis
fuisse vꝫ aliquo tp̄e. Porphiri⁹. ð quo refert Aug.
10. de ci. c. 29. ꝙ crebro p̄cipiebat oē corp⁹ eē fugiē-
dū vt aia possit cū deo btā r̃maēre. Sꝫ ꝯ hāc opi
nionē ē. qꝛ aia nata ē vt sit ꝑs sbē ꝯposite ex corꝑali
ꝛ spūali nā ꝑs āt hꝫ de lege cōi ipſcm̄ eē ex̄ totū. icō
ueniēs aūt ē. vt tā nobił sbā ꝑpetuo careat nāli ꝑfe
tōe sui eē. Alij dixerūt aias reuniri i corꝑib⁹ ēt be-
stiaꝝ. vñ Aug. 10. de ci. c. 30. Platonē aias hoium
p⁹ mortē r̃solui vsqꝫ ad corꝑa bestiaꝝ scripsisse cer-
tissimū ē. Sꝫ ꝯ hāc opionē ē ñ tm̄ sacra scriptura
sꝫ ēt philosophia. vñ ꝛ Ph⁹. p° de aia redarguit pi
ctagoricas fabłas dñtes quālꝫ aiaꝫ qðlꝫ corp⁹ pos
se igredi. qꝛ vt ibidē dicit. vꝫ vnūqðqꝫ corp⁹ hēre
sp̄ēꝫ ꝛ formā ꝓp̄aꝫ. ꝛ ꝭo de aia diꭓ ꝙ ñ ꝯtigit aiaꝫ ac-
cipe qðlꝫ corp⁹. qꝛ vnūsq̄sqꝫ aptus nat⁹ ē eē in ꝓp̄a
mā. Dð g̊ ad qōnē ꝙ aie hoiuꝫ iteꝝ hūanis corꝑi
bus vniēꭓ. qꝛ cū aia nata sit eē hūani corꝑis forma
fōma hēat nālē icliatōeꝫ ad māꝫ. aia nālē icliatōeꝫ
hꝫ ad ꝑficiēdū hūanū corp⁹. ꝛ regēdū. sꝫ nłła nāłi i
cliatō ē frustra. qꝛ vt dꝫ. 3. ð aia. nā nihil faꭓ frustra
p° ēt de ce. ꝛ mū. dꝫ ꝙ nā ñ faꭓ aliqð fcm̄ vanū. ꝛ si
ħ veꝝ ē ð nā nāta. młto forti⁹ ħ ē veꝝ de nā nānte
ħ ē de istitutoꝛe create nāe q tñ ipaꝫ ñ nālr̄ nec ð ne
cessitate. sꝫ libera volūtate istituit. frustra āt ꝛ vāe
eēt i aia seꝑata p̄dcā icliatio. si nūqꝫ eēt hūano corꝑi
iteꝝ vniēda. ꝯuis. n. nāł appetit⁹ btitudis i dānatis
r̃māsur⁹ sit ꝑpetuo icōplet⁹. nec tñ ē frustra. qꝛ ē ad
maiorē iiqtatis i q̄ obstiati sꝫ pūitiōeꝫ. ꝛ ꝑ ħ ad dine
iustitie māifestatiōeꝫ. ñ sic tñ possꝫ dici ð icliatione
aiaꝝ ad corꝑa. si iteꝝ nūqꝫ eēnt corꝑib⁹ vniēde. nō
n. p̄t dici ꝙ ꝑpetua p̉uatio ꝯplem̄tū illi⁹ icliatiōis es
set ꝑꝑ aiaꝝ obstiatiōeꝫ i pccō qꝛ hec cā extēdi ñ pos
set ad aias btās. ꝛ tñ ꝯueniēs ē vt silis effcūs silis
sit cā. Preterea ħ reqrit vniuersi ꝑfectō. de ꝑfcō-
ne. e⁹. n. ē triplex sbā. s. pure corꝑał. ꝛ pure spūał. ꝛ
ex corꝑali. ꝛ ex spūali ꝯposita. vñ hac ꝑte sue ꝑfcōis
caret vniuersū ꝑpetuo. si aie a corꝑib⁹ seꝑate nūqꝫ
corꝑib⁹ iteꝝ vnirēꭓ. sꝫ ñ pñt vniri alijs corꝑib⁹ ꝙ̄
hūanis. vt oñsuꝫ ē. nec potes hāc rōeꝫ effugeř dicē
do ꝙ corꝑa celestia aiata sꝫ. ꝛ ita si nūqꝫ aie reunirē-
tur hūanis corꝑib⁹ ñ careret vniuersū sua ꝑfcōe. qꝛ
vt supi⁹ oñsū ē li. 2. di. 14. Corꝑa celestia ñ sꝫ aiata.
Ad pᵐ i oppᵐ dð ꝙ i ħ ē silitudo. qꝛ sic aq̄ dilabū
tur ꝛ ñ reuertūꭓ quousqꝫ fuerit ad mare. sic aie seꝑā
tur a corꝑib⁹. nec ad ea de lege cōi vsqꝫ ad gñalē re
surrectiōeꝫ reuertēꭓ. Ad 2ᵐ dð ꝙ in li. illo. Salo-
mon loqꭓ more ꝯcionatoris. vñ ħ diꭓ ꝯcionādo nō
diffiniēdo vł ꝙ̄ᵐ ad illud qð apparet exteriori sē-
sui. Ad 3ᵐ dð ꝙ ibi sn̄ia algazel nō ē tenēda. Ad
4ᵐ dð ꝙ si aia data sit corꝑi vt bñ opeꭓ ꝑ ip̄m. ista
tñ ñ ē tota cā. sꝫ ēt vt hēat ꝑfcm̄ eēndi mōꝫ ꝭꝫ exigē
tiā sue nāe. ꝛ ēt vt remūereꭓ i ip̄o. ꝛ ut ꝯpletū sit ūi-
uersū. Preterea aie electoꝝ aliq̄ bōa oꝑa faciēt per
corꝑa q̄ tñ ñ hēbūt rōeꝫ meriti sꝫ accūtaꭓ p̄mij. vti
fer̄⁹ oñdeꭓ. ꝛ aie dānatoꝝ āpli⁹ i corꝑib⁹ affligenꭓ

s ECundo q̄riꭓ vtꝝ aie vniēꭓ eisdē cor ꝑib⁹ i nūero a q̄b⁹ seꝑate fue

rũt. Et vꝫ ꝙ nõ. qꝛ ſꝫ ſniaꝫ Platõis i thieo. qđ bõa
rõe iũctũ ẽ diſſolui nõ ẽ velle dei. ğ a ſili qđ bona rõ
ne diſiunctũ ẽ iterũ ꝯiũgi nõ ẽ velle dei. ſꝫ aie ꝑ mõ
tẽ bõa rõne a ſuis corꝑib⁹ diſiũgũt. qꝛ ꝑ diuã ſniaꝫ
vt hꝫ geñ. 3. ğ eas iteꝝ ꝯiũgi eiſdẽ corꝑib⁹ nõ ẽ vel
le dei. Itẽ Job. 14. quõ ſi recedãt aq̃ de mari ⁊ flu
uius vacuefcũs areſcat. ſic hõ cũ dormierit ñ reſ-
get. ſꝫ fluui⁹ vacuefcũs ⁊ aridus nũq̃ꝫ iterũ iplet ea
dẽ aq̃ in nũero. ğ ſilr aĩa a corꝑe recedẽs per mortẽ
nõ reſumet idẽ corp⁹ in nũero. Itẽ corꝑa hũana ꝑ
putrefactionẽ reſoluũt vſq̃ꝫ ad mãꝫ pmã. ſꝫ q̃libet
ꝑſ mãe pme idifferẽter reſpicit q̃zlꝫ aĩaꝫ. ğ nlla ẽ rõ
quare aĩa magis iteꝝ vniat corꝑi fcõ de ꝑteꝫ ma-
terie quã informauit quaꝫ corꝑi facto de alia. Itẽ
in reſurrectiõe aĩa ꝯueniẽt vniet illi corpori cui⁹ a
pncipio creatiõis ſue potuiſſet eẽ veniẽs forma. ſꝫ
aliq̃ aie alr̃q̃ corꝑa ꝑficiũt q̃ a pncipio ſue creatiõis
potuiſſent eẽ alioꝝ corpoꝝ hũanoꝝ ꝯueniẽtes for-
me ſi fuiſſent corꝑib⁹ q̃ ꝑficiũt oĩo ſilia excepta ſola
dĩa nũerali. ğ ill' corꝑib⁹ ꝯueniẽter poterũt vniri in
reſurrectõe. Itẽ Auic. 3. meth. c. 4. qđ annihila-
tũ ẽ ñ reducit. ſꝫ forme corpoꝝ hũanoꝝ ad vltimũ
ãnihilãt. qꝛ ad vltimũ de illis corꝑib⁹ nihil rema
net niſi mã pª. ğ ille forme eedẽ i nũero nũq̃ꝫ ṙuertẽ
tur. ⁊ ex ꝯñti nec eadẽ i nũero corꝑa aie. ğ eiſdẽ cor
ꝑib⁹ in nũero nõ reunient. Itẽ ſi figulus vas luteꝫ
redigit in maſſaꝫ. ex eodẽ luto nũq̃ꝫ facit idẽ vas in
numero. q̃zuis faciat ſile illi. qꝛ figura eadẽ i nume
ro nõ reuertit. ğ ſilr cũ corp⁹ hũanũ reſoluit in ma-
teriã pmã. q̃zuis ex illa poſſit effici corp⁹ ſile. pmo
tñ id i nũmero nõ reuertit. Cõtra Boeti⁹ de fide
xpiana verſus finẽ dicit nõ ſolũ aĩas nõ ꝑire ſꝫ ipa
quoq̃ꝫ corꝑa q̃ mortis aduent⁹ reſoluerat in ſtatuꝫ
pſtinũ futura btitudĩe reꝑari. Itẽ Job. 19. In nouiſ
ſimo die de terra ſurrecturus ſuꝫ. ⁊ rurſuꝫ circũda
bor pelle mea. ⁊ i carne mea videbo deũ ſaluatorẽ
meũ. ğ aie reſumẽt eaſdẽ carnes ⁊ eaſdẽ pelles. ⁊ a
ſili eadẽ oſſa. Itẽ Eze. 37. ego apiã tumulos ṽroſ
⁊ educã vos de ſeplchꝛis ṽris. ğ illa eadẽ corpora
in nũero q̃ ſepulta fuerũt ſuis aĩab⁹ reunient. ⁊ Ad
iſtã qõeꝫ dixerũt qdã hũanas aĩas nõ i ſua corpora
q̃ dimiſerũt. ſꝫ in alia noua corꝑa redire ſcđm ꝙ re
fert Aug. 10. đ ci. c. 30. Sꝫ cõtra. nõ ẽ dubiũ quin
ꝯueniẽs ſit aĩas iteꝝ vniri hũanis corꝑib⁹ q̃ aĩaue
rũt q̃ꝫ alijs ſi poſſibile ẽ. ſꝫ ſi poſſibile ẽ eas iterum
vniri illis eiſdẽ i nũero q̃ aĩauerũt. ğ illis ⁊ nõ alijs
vniẽtur. ꝙ aũt h̃ ſit poſſibile declaro ſic. Equaliter
ſubiacet potẽtie ꝯditoris materia poſtq̃ꝫ i ea reſolu
tũ ẽ corp⁹ hũanũ ſicut añq̃ꝫ de ea fieret. ğ ſicut đ ea
potuit h̃ corp⁹ fieri ita de ea poſtq̃ꝫ i eaꝫ reſolutũ ẽ
corp⁹ põt ꝑ ꝯditoris potẽtiã illud idẽ corp⁹ in nũe-
ro fieri. nec obſtat ꝙ illud tp̃s qđ fuit añ ſui corrup
tioneꝫ nõ põt idẽ in nũero reduci. qꝛ ipm tp̃s nec
qñ ex ipõ derelictũ ſint de ẽentia rei. Dicenduꝫ
ğ ad qõeꝫ ꝙ aie vnient eiſdẽ corꝑib⁹ in nũero a q-
bus ſeꝑate fuerũt. aĩe. n. ſeꝑate iclĩnãt nãlr ⁊ deter
miate ad illa corꝑa q̃ aĩauerũt. q̃zuis. n. a principio
creatiõis aĩa q̃ ẽ h⁹ corꝑis forma potuiſſꝫ fuiſſe cõ-
ueniẽs forma alteri⁹ corꝑis ſilis. tñ ex ſui vnione
ad h̃ corp⁹ ad ipm determiate nãleꝫ ꝯhit amicitiã
Exᵐ. ſi ponant due puelle in oĩb⁹ ſiles excepto ꝙ
nũero differũt q̃zuis a pncipio indifferẽs eẽt viro
ducere q̃zlibꝫ iſtaꝝ. tñ vna ducta nõ eſt indifferens
ad vtraq̃ꝫ. ⁊ ſi ãbe reſurgerent in corruptibili ſtatu

iterũ nupture magis incliãret ad illã cuꝫ qua fami
liaritatẽ ꝯtraxerat. ⁊ huic ꝯcordat Auic. 6. nãliũ vl'
5. c. 3. dicẽs ſic. In ſbã aĩe q̃ incipit eẽ cũ aliquo cor
pore ineſt ex pmis pncipijs affectio incliatiõis nãl'
ad occupandũ ſe circa illud ⁊ ad regendũ illud ⁊ ꝓ
uidẽdũ ei. ⁊ adherendũ ei. ⁊ ꝑ hec oĩa fit ei⁹ ꝓpria
⁊ alienat ab oĩbus alijs corꝑibus. ſꝫ certũ eſt ꝙ per
btitudinẽ ꝯpletã terminabitur oĩs aie appetit⁹ tã na
turalis q̃ꝫ ali⁹. qꝛ ſicut dic Aug. 13. de tri. c. 5. Btũs
nõ ẽ niſi q hꝫ oĩa q vult ⁊ nihil male vult. ğ aie bte
vnient eiſdẽ corꝑib⁹ in nũero a qbus ſeꝑate fuerũt.
qrẽt vt oñſuꝫ eſt in p̃cedenti qõe deus in creatura
nõ poſuit aliquẽ nãleꝫ appetituꝫ fruſtra nec vane.
fruſtra aũt ⁊ vane eẽt in aĩa ſeꝑata nãlis appetitus
ad corp⁹ ſi ei reuniri ñ poſſet cũ ğ hic nãl appetit⁹
ſit etiã in aĩabus dãnatoꝝ ad illa eadeꝫ corꝑa i nu-
mero q̃ aĩauerũt. vt ex dictis accipi põt illis eiſdẽ
corporib⁹ in nũero vnient. Preterea rectitudo
diue iuſtitie exigit vt q ꝑticipeſ ſũt i demerito vel
merito ꝑticipes ſint in pena vl' pmio. ſꝫ aĩa ⁊ cor-
pus cui eſt vnita ſimul ꝑticipãt i demerito vl' me-
rito. ğ rectitudo diuine iuſtitie exigit ꝙ ſil' ſint ꝑti-
cipes in pena vel pmio. qđ verũ nõ eẽt niſi aie reu
nirent eiſdẽ corporib⁹ in nũero in qbus demerue-
rũt vel meruerũt. Ad pᵐ in oppᵐ dđ ꝙ aĩa ꝑ mõ
tẽ bona rõe ſe iũgitur a corpor vſꝫ ad die iudicij ⁊
interiꝫ nõ eſt velle dei ipam cõiũgi. ſꝫ tũc bõa rõe
iterũ ꝯiungerent. Ad 2ᵐ dđ ꝙ ſilitudo eſt q̃ztũ ad
aliqd. ⁊ q̃ztũ ad aliqd nõ. tu aũt arguis ac ſi per oĩa
eẽt ſile. ſile eſt quo ad hoc ꝙ ſicut alueuſ fluuij non
humectat niſi per aquã. ſic corpus nõ recuperabit
vitale humidũ quouſq̃ꝫ iterũ vegetet per aĩaꝫ. ſꝫ
vt ibidẽ dꝛ. h̃ nõ erit quouſq̃ꝫ atteret celũ. i. qeſcat
qđ erit in die iudicij. quo ad h̃ ãt ẽ diſſilitudo. qꝛ q̃ꝫ
uis aq̃ reuertat ad eũdẽ alueũ in nũero tñ aqua nõ
reuertit eadẽ in nũero. aĩa aũt eadẽ i nũero reuerti
tur ad idẽ corp⁹ in nũero. Ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ ꝑꝫ ſolutio
eꝫ dcĩs in ſolutõe qõis. Ad 5ᵐ dđ ꝙ illud ṽbũ in-
telligendũ ẽ per naturã. ſi. n. aliq̃ ſbã ãnihilaret di
uina potẽtia eãdẽ i nũero reducere poſſꝫ. vñ Aug.
22. de ci. c. 20. dicit de carne hũana. ꝙ ſi oĩb⁹ periſſꝫ
modis ne vlla ei⁹ materies i ullis nãe latebꝛis re-
mãſiſſꝫ. vñ vellet eã repararet oĩpotẽs. qđ rõnabile
ẽ. qꝛ ex quo reꝫ aliquã creauit de nihilo. nulla ẽ rõ
q̃re i pam redactã in nihilũ iteꝝ eãdẽ in nũero redu
cere nõ poſſꝫ. cũ hic ꝯdictionẽ nullã icludat. minor
ẽt argumti ẽ falſa. q̃zuis. n. poſſibilitas in quã for-
ma q̃ corrũpit reſoluit nõ dicat aliq̃ꝫ actualitatẽ. ñ
tñ ẽ nihil. ſꝫ aliqd trãſmutabile in actualitatẽ q̃ eſt
forma. vt oñſuꝫ ẽ li. 2. di. 15. Ad 6ᵐ dđ ꝙ nõ ẽ ſile
de illo q opat ꝑ limitatã potentiã. ⁊ de illo q ẽ ifini-
te potẽtie. Uel põt dici ſcđm aliquos ꝙ ſi figulus oĩo
reducat illi⁹ maſſe eaſdẽ ꝑtes in nũero ad ſitũ quẽ
pus hũerũt. eadẽ figura vaſis reuertit. ⁊ vas ideꝫ
nũero vt de eiſdẽ aſſerib⁹ eodẽ mõ ꝯpoſitis vt p-
us. iterũ fit eadem archa in numero.

Tertio querit vtrũ per reunionẽ aie ad
idẽ corp⁹ in nũero reſurget ideꝫ
homo in numero. Et vꝫ ꝙ ñ. Ap⁹. 1. cor. 15.
declarat hoĩeꝫ reſurrecturũ p⁹ mortẽ per ſilitudinẽ
grano qđ pmo morit poſtea viuificat dicens. Qđ
tu ſeminas nõ viuificatur niſi prius moriat. ſꝫ nõ
eſt idẽ granũ in numero qđ pmo morit ⁊ poſtea vi
uificat. ğ nec eſt idem homo qui morit ⁊ ille q ꝑ re

resurrectionē viuificabitur. Itē fm phm. 2° de generatione. quoꝝ non est incorruptibilis substantia mota. ſʒ corruptibil' necesse ſpē reiterari. nūero āt nō. ſʒ sbā hōis ꝑ statu pn̄ti est corruptibilis mota. ġ ꝗ̄uis possit reuerti eadē ſpē. nō tn̄ nūero. Itē nō pōt resurgere idē hō in nūero nisi eēnti hūana eadē in nūero reuertaꝛ. ſʒ ꝑ iteratā vnionē eiusdē aie in nūero ad idē corp⁹ in nūero. eadē eēntia i nūero nō reuertiꝛ. qꝛ aia ꝛ corp⁹ nō ꝯstituūt hūanā eēntiā nisi ꝯiūctā. ſʒ ꝯiūctio eadē in nūero reuerti nō pōt. qꝛ trāsijt in p̄teritū. ġ ꝑ iteratā vnionē ei⁹dē aie ad ideʒ corp⁹ in nūero idem hō in nūero nō resurget.

Itē ꝗ̄to mutatiōes magis appropinquāt. ad vnitateʒ tanto ꝛ termini eaꝝ magis ad vnitatē appropinquāt. ſʒ due generatiōes in eadē ſpē magis appropinquāt ad vnitatē ꝗ̄ generatō ꝛ resurrectō cū resurrectio sit supnālis vt oñdeꝛ. cū ġ duas generationes īpossibile sit termīari ad eūdeʒ hoīem in nūero. īpossibile est resurrectionē termīari ad illuʒ eundē hoīeʒ in nūero ad quē termīata fuit generatio. Cōtra Ap⁹. i. cor. 15. ꝑ resurrectionē x̄pi ꝓbat alioꝝ hoīuʒ resurrectionē futuram. ſʒ x̄ps resurexit idē in nūero. ġ ꝛ ꝗlibʒ alius hō. Itē Job. 19. dꝛ rursuʒ circundabor pelle mea ꝛ in carne mea videbo deū saluatorē meū. quē visurus suʒ ego ip̄e ꝛ nō alius. ġ in eadē carne idē hō resurget. Ad istā q̄ōneʒ dixerūt quidā ꝙ ꝑ iteratā vnionē eiusdē aie in nūero ad ideʒ corp⁹ in nūero nō resurget idē hō in nūero. ꝗ̄uis restituaꝛ idē ꝯpositū i nūero. qꝛ ex vniōe aie ad corp⁹ resultat quedā forma totius q̄ ē hūanitas q̄ ꝑ sepationē aie a corpore corrūpiꝛ. ꝛ ꝑ iteratā vnionē eadē in nūero nō reduciꝛ. ſʒ resultat alia in eadē ſpē. īpossibile ē aūt ꝙ sit idē hō in numero nisi hēat eandē hūanitateʒ in nūero. Sʒ ꝯ hāc opionē arguiꝛ sic. Damas. li. 4. c. 19. Resurrectio ē copulatio rursus aie ꝛ corpis. ꝛ 2ª eius qd̄ dissolutum ē ꝛ cecidit alīs resurrectio. ġ idē illud. in nūero resurget qd̄ moriꝛ. ſʒ nō tm̄ moriꝛ corp⁹ ꝑ sepationeʒ aie ab eo. ſʒ ēt hō. ġ nō tm̄ resurget illud idē corpus in nūero qd̄ mortuū est. ſʒ ēt ille idē hō in nūero qui mortuus ē. Preterea diuina ꝓuidentia oēs hōīnes ordinat in suū finē. qꝛ vt oñsuʒ ē li. i. di. 39. cuncta subiacēt diuine prouidētie. electos. n. ordinat in vltimū finē rōe final' bonitatis eis debitū illam bonitatē ꝛ illū finē eis ꝯferendo reprobos vero ordinat in vltimū finē eis debitū rōne final' malitie nō illā malitiā eis ꝯferendo. qꝛ malitia nō ē a deo. ſʒ iuste ꝑmittēdo eos decedere in malitia ꝛ illū finē eis iuste infligendo. ille. n. finis ē vltima pena. ſʒ hoīes nō cōsequētur vltimū finē suū in hac mortali vita. qꝛ sicut dicit Aug. 19. de ci. c. i. Illud est finis bōi. ꝑꝑ qd̄ appetēda sunt cetera. ip̄m aūt ꝑꝑ se ip̄m. ꝛ illud ē finis mali ꝑꝑ qd̄ vitāda sunt cetera ip̄ʒ aūt ꝑꝑ se ip̄ʒ. ꝛ parū p⁹. fines isti sunt sūmū bonū ꝛ sūmū malū. q̄ sunt. s. ꝑfecta cōsecutio sūmi bōi ꝛ ꝑpetua obligatio ad ꝑfectā ei⁹ carentiā. hoīes āt in hac mortali vita. nec ꝑfcē ꝯsequūꝛ adeptionem sūmi boni nec ꝑfecte ei⁹ adeptōe p̄uātur. hō ēt non cōsequiꝛ finē suuʒ i morte. qꝛ fm phi. 2°. phi. mors nō est hōi finis ꝑꝑ quē fcūs ē. imo fm ip̄m hoc dicere ē derisoriū. hoīes ġ ꝯsequēꝛ suū vltimū finē post mortē. nō ꝯsequētur aūt finē suū ꝗ̄diu nō sunt. hōīnes aūt q mortui sunt nūꝗ̄ erūt hoīes nisi resurgāt nec sunt entes vl' existentes ꝗ̄uis aīa ꝛ p̄ma mātia q̄ sunt ꝑtes hoīs maneāt. ġ de necitate seqtuꝛ ꝙ illi idē hoīes in numero q mortui sunt resurgēt. aliter nūꝗ̄ ꝯseq̄rēꝛ vltimū suū finē. Dicēdū ġ ad q̄ōneʒ ꝙ ꝗ̄uis aīa ꝛ corp⁹ hūanū nō ꝯstituūt hoīeʒ nisi cōiunct⁹. tn̄ nec ip̄a ꝯiūctio actiua. nec ip̄a ꝯiūctio q̄ est passio sunt de hoīs eēntia. ꝗ̄uis sint via in eēntia. sic generatio. actio. ꝛ generatio passio inꝗ̄tum sunt quasi via in genitū nō sunt de geniti essentia. vnio. n. fm ꝙ ē nomen relationis seu relationū cāte vel causataꝝ ex ꝯiūctiōe aie ad corp⁹ ōn ē d̄ eēntia hoīs. ꝛ iō ꝗ̄uis p̄dcā trāseant in p̄teritū ꝛ eadē in numero nō redeāt nihil p̄iudicat materiali idēptitati ip̄i⁹ hoīs. cū ēt aīa rōnalis sit ip̄ius hoīs specifica forma ꝛ specificū hūani corporis cōplementuʒ. vt oñsuʒ est li. 2. di. 17. Ex vnione ip̄ius ad suuʒ corp⁹ nō resultat aliqua forma respcū cui⁹ cōpositūʒ ex aīa ꝛ corpore hēat quasi rōneʒ materie qꝛ tunc pari rōne ex vnione illi⁹ forme ꝯ cōposito resultaret forma alia. ꝛ sic dīceps. ſʒ illd̄ qd̄ ex vniōne anime ad corpus cātur est ip̄sa homis essentia complectēs corpus ꝛ aiam. cui cōcordat Auic. 5°. meth. c. 5. dicens ꝙ q̄dditas ꝯpositoꝝ ē illud quo est quicq̄d est forma exn̄te cōiuncta materie. ꝛ infra dicit ꝙ q̄dditas est ip̄sa compositio cōplectēs materiaʒ ꝛ formā. ibi noīe compositiōis intelligēs ꝯpositam essentiā. cum ergo de essentia hoīs non sit nisi corpus ꝛ anima ex iterata vnione eiusdem aie in numero ad idem corpus in numero. non tm̄ causatur ideʒ cōpositūʒ in numero. sed etiā eadem essentia humana in numero q̄ in abstractiōe significata dꝛ humanitas ꝛ significatur per moduʒ forme. considerata auteʒ in cōtractione ꝛ vt in se existens noīat ip̄sum suppositūʒ quod est homo. Ad pm in oppm dicenduʒ ꝙ ap⁹ per illā similitudineʒ non intendit oñdere resurrectionē eiusdem in numero. ſʒ eā aū ꝑ resurrectiōeʒ x̄pi ꝓbatā supponens itēdit declarare ꝙ corp⁹ n̄ resꝑget q̄le moriꝛ. ꝛ ꝙ hī tēdat. pʒ qꝛ mediate aū illud verbū. Insipiēs tu qd̄ seminas ꝛc̄. dꝛ dicet aliq̄s q̄m̄o resꝑgēt mortui: aut q̄li corꝑe vēiēt: vult ġ dicer̄ vt pʒ ꝑ lr̄āʒ sequēteʒ ꝙ sicut illd̄ granū qd̄ seiaꝛ putrescit. ꝛ tn̄ granū qd̄ idē surgit. de⁹ dispōit sicut vult. ita corp⁹ hūanuʒ qd̄ ꝑ gn̄ationē seiaꝛ. ꝛ postea ꝑ mortē putrescit de⁹ resuscitabit ꝛ sibi dabit q̄litates alias ꝗ̄ hūit qn̄ fuit seiatū. Ad 2m dd̄ ꝙ ibi phi. loq̄ꝛ de reiteratiōe q̄ fit ꝑ motū vel mutatiōeʒ nālē. resurrectio aūt erit supnālis. Ad 3m dd̄ pʒ solutio ex dcīs i q̄ōe. Ad 4m dd̄ ꝙ maior n̄ hʒ v̄itatē nisi itelligaꝛ cetis p̄ib⁹ hic aūt n̄ sꝛ cetera p̄ia. qꝛ maioris v̄tutis ē supnālis ꝓductō hoīs ꝗ̄ ei⁹ gn̄atio nālis. cū illa sit ꝑ v̄tuteʒ īfinitā īmediate tm̄. alia aūt mediāte agente finite v̄tutis. Ul' pōt dici ꝙ resurrectio hoīs magis appinquat ad vnitatē cū gn̄atiōe eiusdē rōe termini a quo ꝛ ad quē ꝗ̄ alia gn̄atio ꝗ̄uis min⁹ rōe efficiētis ꝛ mō ꝓducēdi. termīus aūt a quo ꝛ ad quē magis de ꝑꝑe videꝛ respicer̄ mutatōis eēntiā ꝗ̄ mutans ꝛ q̄litas mutatiōis.

Articulus secundus.

Consequenter queritur de 2° p̄ncipali. Et circa h̄ q̄runtur tria. P° vtruʒ resurgent omnes electi. 2° vtrum omnes adulti dannati. 3° vtrū paruuli qui cū solo originali pccō decesserūt.

p Rimo oñdo ꝙ nō reſurgēt electi Liberiorē aīa ad cō tēplandū dū exuta a corpe ꝙ̄ corpi ꝯiūcta. ſʒ nihil dʒ fieri q° aīe electoꝝ ſint min9 libe ad ꝯtēplā dū deum ğ electoꝝ aīe nō corpib9 unirent iteꝝ. Jtē nō dʒ pticipare i p̄mio qd̄ p̄ſtat ipedim[m] i merito. ſʒ corp9 p̄ſtat ipedim[m] aīe in merito qꝛ ſic dr̄. Gal. 5°. caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpū ğ n̄ dʒ pticipare cū aīa in p̄mio pticiparet aūt ſi iteꝝ aīe vnirēt electe. Cōtra. 2°. Mathe. 7°. Rex mūdi defunctos nos p ſuis legib9 in eterne vite reſ̄rectiōe ſuſcitabit. ſed oēs electi moriūt in obſeruatione dīne legis. ğ oēs electi reſuſcitabūt. R°. ꝙ oēs electi reſurgēt qꝛ ad ordinatur p̄ncipalr̄ reſ̄rectio vt hoīes ꝯſequantur vltiuʒ finē ſuuʒ vltius aūt finis elcōꝝ eſt pfcā eoruʒ ꝯiūctio cū ſūmo bono quo fine cōplet oīs appetit9 eoꝝ hunc aūt finē cōpleti9 cōſeq̄ntur electi p reſ̄rectionē eoꝝ qꝛ ſicut dicit. Aug. 12°. ſuper gen̄. vſus finem ieſt aīe quidā nāl' appetit9 corp9 ad miniſtrandi quo appetitu retardat quodāmō ne tota intētōe pgat i illud ſūmū celū ꝙ̄diu n̄ ſub ē corp9 cui9 adminiſtratiōe appetit9 ille cōgeſcat. Ad p[m] in opp[m] dō ꝙ maior nō eſt vera de corpe glorificato q̄le hēbūt electi in reſurrectiōe. ſʒ vera eſt de corpe tali quale hʒ mō. Ad 2[m]. dō ꝙ in corpe nr̄o ſunt duo. ſ. nā ⁊ hoc nō p̄ſtat ipedim[m] merito ⁊ vitioſitas q̄ preſtat ipedimētū merito. ⁊ iō in electis non reſurget vitioſitas corporis ſed natura.

s Ecundo queritur vtrū reſurgēt oēs adulti dānati. Et vr̄ ꝙ nō pſal'. Nō reſurgent ipij in iudicio. Jtē aīa hūana nūꝙ̄ fuiſſet a corpe ſepata niſi pri9 fuiſſet ſepata a deo excepta aīa xp̄i ğ a ſilī nō debēt aīe ſepate corpib9 reūiri niſi pri9 vniant deo ſʒ aīe dānatoruʒ nūꝙ̄ vniēt deo. ğ nec corpibus ſuis. Cōtra ap9. 1°. coꝝ. 15°. Oēs quidē reſ̄gem9 ſʒ n̄ oēs imutabimur. ğ oēs reſ̄gēt tā electi ꝙ̄ reprobi. R^a. ꝙ oēs adulti dānati reſ̄gent c9 rō eſt vt eoꝝ dānatio cōpleat. vt ſicut in aīa ſiml' ⁊ i corpe demeruerūt ita ſil' in vtroqʒ pūiant ſ̄ diuina iuſtitia exigēte ⁊ etiā pp cōeʒ reſurrectōis cāʒ q̄ ſupi9 dcā ē ne aliq^a opa dei ppetuo rēaneant iperfcā ⁊ ne nālis appetitus quē aīab9 ididit ad ſua corpa eēt fruſtra. Ad p[m] in opp[m] dō ꝙ illud vbū pſal'. intelligit vl' de finali ſpūali reſ̄rectōe in pn̄ti iudicio mīe. in hoc. n. iudicio nō reſ̄gent reprobi q i auctoritate allegata p ipios intelligūt vl' itellr̄ de glioſa reſ̄rectōe. Ad 2[m] dō ꝙ nō ē ſil' qꝛ ſi aīe n̄ fuiſſēt ſepate a deo puniri nō deberēt ⁊ ex ꝯn̄ti nec a corpib9 ſuis ſepari cū ea nāliter appetāt aīe aūt reproboꝝ ſuis corpib9 reunirent n̄ pp eaꝝ cōſolatōeʒ: ſʒ ad ſue dānationis cumulum.

t Ertio queritur vtꝝ puuli q cū ſolo originali pccō d ceſſerūt reſ̄gēt. Et vr̄ ꝙ nō ſm̄. Aug. 13°. de. tri. c° 16°. Mors dbet hoī pp pccm̄ origiale ſʒ i puulis dcedētib9 cū pccō origiali ſēp manebit ipſum originale. ğ ⁊ ipa mors nūꝙ̄ ğ reſ̄gent. Jtē reſ̄rectio erit pp plenā retributionē meritoꝝ ⁊ demeritoruʒ ſʒ puli tā purgati a pccō originali ꝙ̄ illi q in pccō originali decedūt nō meruerūt nec demeruerīt: ğ nec illi nec iſti reſ̄gent. Cōtra. Jo. 5^a. mortui audiēt vocē filij dei ⁊ q audient viuent. ſʒ vt dr̄ p̄ꝫ p°. oēs q i monumētis ſunt audient vocē filij dei. ğ oēs q i monumentis ſunt reſ̄gent. R°. ꝙ paruuli q cum ſolo originali pccō deceſſerūt reſ̄gēt pp cāʒ reſ̄rectionis oīb9 hoīb9 cōeʒ que ſupius in plurib9 locis tacta eſt ⁊ ēt pp cāʒ ſpūalē p pccō. n. originali obligat hō ad penaʒ dāni pccm̄ aūt origiale ꝯhit aīa perſui vnionē cū infcā carne. vt declaratū eſt li°. 2°. ⁊ iō coueniens eſt vt aīe puuloꝝ carentiā viſionis dei ppetuo patiant ſuis corpib9 vnite p quoꝝ ꝯtagionē icurreret obligationē ad talē penā. Ad p[m] in opp[m] dō ꝙ ꝙ̄uis originale ſit cā mortis meritoria nō eſt tn̄ cā pmanſionis i morte corpali. Ad 2[m] dō ꝙ ꝙ̄uis in puulis nō ſit act9 merendi vl' demerēdi in illis tn̄ i quib9 remiſſū eſt pccm̄ originale eſt radix merendi. ſ. gr̄a gratū faciens ⁊ in illis in quib9 nō eſt remiſſū eſt radix dmerendi. ſ. hitu alijs cōcupiſcētia ⁊ ideo reſurgent tam iſti ꝙ̄ illi.

Articulus tertius.

c Onſequenter queritur de. 3°. p̄ncipali. Et circa hꝙ̄runtur tria. P° vtꝝ in reſ̄rectiōe nā erit cauſa efficiens r̄formationis corpꝝ hūanoꝝ. 2°. vtꝝ erit cā efficiens vniōis aīe ad ſuuʒ corpus ad eius ſuſceptionē diſpoſitum. 3°. vtrum vox tube erit erit cauſa efficiens vtriuſqʒ.

p Rimo oſtendo ꝙ in reſ̄rectionē erit cauſa efficiens reformationis corpꝝ hūanorum. ſm̄. Damaſ. li°. 3°. c°. 14°. quod cōe eſt oībus in eadē ſpē nāle eſt ſʒ reſurgere cōe erit oībus hoībus. ğ erit illis nāle. Jtem ſʒ phi. . i. phi. ex equo fieri pōt canis. ſ. mediantib9 multis tranſmutationib9 nālibus. ğ a ſilī ex pulueribus iſtius corporis pōt iteꝝ reformari hoc idem corp9 mediantib9 multis tranſmutationibus nālibus. Jtē ſicut ſe hʒ reſolutio ad ſuū terminū ita cōpoſitio ad ſuū ſʒ p nālem reſolutioneʒ corporis hūani fit reſolutio ad illud idē in numero de quo illud corpus fuerat fcm̄. ſ. ad materiā primaʒ. ğ per nālē cōpoſitionē pōt fieri reuerſio ad illud idē corpus in nūero qd̄ de illa materia fuerat fcm̄. Jtem illa forma corporis hūani icōpleta que educit de potētia materie qn̄ corrūpitur in eādeʒ poſſibilitatē de qua fcā eſt reuertit ſʒ phi. 3°. phi. oē quod fit ex aliquo ſi eſt corruptibile reſoluit in illud de quo fit. ğ manet eadē poſibilitas que prīo in formā predcāʒ fuerat tranſmutata ğ iteruʒ in eādē formā pōt naturaliter tranſmutari corpora ğ in reſ̄rectione per naturam poterunt eadē in nūero reformari. Jtē ſicut ſe habʒ ars ad artificiatū. ita natura ad naturatū. ſʒ per artē pōt reduci artificiatū in nūero idē artificiato p9 corrupto. vt pʒ cū ex eiſdem aſſeīb9 iteꝝ fit ea d archa in nūero ğ ſilr̄ per nām poteſt reduci idē in nūero corpus humanū qd̄ prius fuerat corruptuʒ. Jteʒ natura poteſt reducere eandem partem terre i numero quia poteſt terram incluſam in aliquo vaſe conuertere in aquam. ⁊ iteꝝ illam aquam in terrā ğ a ſilī poteſt reduci idem corpus humanum in numero. Contra indiuidua eiuſdem ſpeciei non pducuntur per naturales mutatōes diuerſas ſpecie vnde ſm̄ cōmētatorem ſup. 8°. phi. mures geniti p putrefcōenē ⁊ ppagationeʒ nō ſunt eius ſpēi. ſed hominis reſurrectio erit mutatio diuerſa in ſpecie a generatione ſua naturali ergo nō erit mutatio nālis: Jtē ſi corpora in reſurrectione eadem i nūero reformarentur per naturam hoc poſſet per natura

lem inuestigationem cognosci sed hoc inuestigati-
one nãli nõ cognoscit̃. sed fide ẜm. Aug. 13. de tri. c°
9°. ꝗ illi⁹ reformatõis nã nõ erit efficiẽs cã. Ad istã
q̃õez dixerũt q̃dã ꝙ cũ oĩa nãlia per influẽtiaꝫ corpꝝ
celestiũ disponãt̃ qñ oẽs ꝑtes celi r̃dibũt ad p^{m} sue
creatiõis locũ tũc oĩa gñabilia ⁊ corruptibilia eadẽ
in nũero q̃ tũc fuerũt reuertẽt̃: ⁊ hoc per nãꝫ vniuer
salẽ q̃ sicut dicit. Auic. 6°. methe. sue c°. 5. ẽ virtus
infusa ĩ sbã celoꝝ gubernãs vniuersalitatẽ gñatõuꝫ
Illa aũt celi dispositio erit ĩ ꝯplemẽto. 36. miliũ ãno
rũ ab illo ĩstanti quo creatũ ẽ firmamẽtum sil' dñt ꝙ ĩ
cipiendo a quocũqꝫ tꝑis momẽto in fine. 36. miliũ
ãnoꝝ redibũt oĩa gñabilia ⁊ cõruptibilia eadẽ ĩ nũe
ro q̃ erãt in illo mom̃to. octaua. n. spa ab occidente
in orientẽ mouet̃ ꝓprio motu in centũ annis ꝑ vnũ
gradũ gradus aũt sunt trecẽti. 60. q̃r. 12. sunt signa ⁊
in quolꝫ sunt. 30. gradus centies aũt trecẽti. 60. sũt
triginta sex milia. hi ꝗ dicunt tũc futurã reformati-
onẽ corpuꝫ per nãꝫ ⁊ hec opĩo ĩcludit ꝙ sicut hoĩeꝫ
generãt vn⁹ p⁹ aliũ. ita reꝑgent vn⁹ p⁹ aliũ. Sꝫ hec
opĩo est heretica ⁊ ẽt ꝯ phi. li° p̃dicam̃toꝝ dicẽteꝫ ꝙ
a p̃uatione in hitũ ñ est regressus ꝑ nãꝫ. sꝫ ẜꝫ eundeꝫ
p° eleucoꝝ mors est p̃uatio ꝗ ꝑ nãꝫ nõ põt hũanũ cõ
p⁹ regredi de morte ad vitã q̃d vuꝫ nõ eẽt si posset
ꝑ nãꝫ plenarie r̃formari cũ ei⁹ plẽaria reformatõ p̃⁹
ĩcludat aĩatiõem. dõ ꝗ ad q̃õeꝫ ꝙ p̃dcã r̃formatio ñ
erit ꝑ nãꝫ. q̃r ẜꝫ phi. 2°. phi. illa q̃ gñant̃ ꝑ ꝓpagatõeꝫ
nõ pñt fieri ꝑ nãm nisi ex semine vñ dicit necesse ẽ
semẽ fieri p̃mũ sꝫ nõ stati aĩalia. Illa ãt reformatio
corpꝝ erit ex materia eoꝝ vel pluerib⁹ nõ mediãte
semĩe ꝑꝑ. n. nobilitatẽ corpꝝ hũanoꝝ nõ põt cãri se
mẽ de quo fient ꝑ v̇tutẽ corpuꝫ celestiũ tm̃ ẽt regrit̃
ad h̃ v̇tus ꝑticularis gñãtis silis in spẽ. vñ turpiter
errauerũt dicentes hũana corpa posse naturaliter
ꝓduci de terra ꝑ sollã influẽtiã corpꝝ celestiũ. Pre-
terea ẜꝫ phm̃. 2°. de gñatiõe formã corruptã natura
nõ põt eãdẽ in nũero reducere. c⁹ rõ est limitatio v̇-
tutis sue. ⁊ q̃r forma cũ corrũpitur nõ resoluit̃ in eã
deꝫ possibilitatẽ nũero q̃ in ipaꝫ fuerat transmuta-
ta sed in aliã in nũero. forma aũt corpis ĩcõpleta de
potẽtia materie ei⁹ educta ipaꝫ disponẽs ad suscep
tionẽ intellectiue eadeꝫ in nũero reuertet̃ alias. n.
corpa eadẽ in nũero nõ reformarẽt̃ p̃dcã ꝗ corpꝝ re
formatio ñ erit ꝑ naturã sꝫ ĩmediate tm̃ per diuinam
potẽtiã. Ad p^{m} in opp^{m} dõ. ꝙ illud v̇bũ intelligit̃
de eo q̃d est cõe oĩb⁹ in eadẽ spẽ ex necessitate ⁊ sẽꝑ
reformatio. n. corpꝝ nõ erit ex necessitate. sꝫ ꝑ ipiuꝫ
voluntatis diue. Ad 2^{m} dõ ꝙ q̃uis ex vno corpe
possit gñari aliõ corp⁹ mediãtib⁹ trãsmutationib⁹
multis nõ tñ ex hoc sequit̃ ꝙ mediantib⁹ trãsmuta
tionib⁹ multis possꝫ ex e⁹ materia ideꝫ corp⁹ in nũe
ro regñari. Preterea ex equo nõ põt fieri canis ni
si p̃mo cõuertãt̃ caro eq in semen canis p̃dcã aũt re
formatio corpuꝫ erit ex eoꝝ materia vl' pulueribus
absqꝫ hoc ꝙ p⁹ ꝯuertat̃ in semẽ vt supi⁹ dcm̃ ẽ. Ad
3^{m} dõ ꝙ nõ est silr̃ q̃r materia in quã vltio ẽ resolu-
tio ẽ ingñabilis vel incorruptibilis ẜm phi. 1. phi.
⁊ iõ ꝓprie loquendo nõ reuertit̃ eadaꝫ in nũero per
resolutionẽ q̃r nõ reuertit̃ nisi ꝙ pri⁹ fuit corruptuꝫ
sed sicut forma que corrumpitur eadeꝫ in numero
per naturam nõ reuertitur sic per eius resolutionẽ
impossibilitatem non reuertitur eadeꝫ possibilitas
in numero que in ipsam fuerat transmutata. Ad
4^{m}. dicendum ꝙ illud verbum phi. intelligitur
de ipsa materia que est primum fundamentum de
quo alia fiunt vel si intelligitur de possibilitate. tũc
hoc ꝓnomẽ illud oñdit nõ idem ĩ nũero sed silr̃. Ad
5^{m}. dicũt' aliq ꝙ maior est falsa q̃r difficili⁹ est reuer
ti idem nãtuꝫ q̃ꝫ ideꝫ artificiatũ. Alij dicunt ꝙ mi-
nor est falsa. q̃r nõ reuertit̃ forma artificialis eadeꝫ
in numero. Ad p^{m} dõ ꝙ p̃missa est falsa ut pꝫ in his
que dcã sunt in q̃õe. Potest etiã dici aliter ad argu
mentũ ꝙ nõ est silr̃ de reductione eiusdẽ partis et-
ne in nnmero ⁊ reductiõe eiusdem corporis hũani
in numero. q̃r corpus humanum produci naturalit̃
nõ potest nisi ex semĩe q̃d per solam influentiaꝫ celi
causari nõ põt q̃ꝫuis. n. naturaliter influẽtia corpuꝫ
celestium ad cuiuslꝫ generationeꝫ necessaria sit di-
cente phõ. 2°. phi. ꝙ homo gñat hoĩeꝫ ex materia.
⁊ sol per se tñ ad gñatiõeꝫ eoꝝ que naturaliter ꝓdu
cunt̃ ẜꝫ ꝓpagationeꝫ eoꝝ nõ sufficit. naturale etiaꝫ
in diduoꝝ quẽ per ꝓpagationẽ generant̃ sic ordinat
⁊ proportionate sunt a conditore nature quod est ĩ
possibile per naturam totã materiam de qua fact⁹
est vnus homo iterum in vna alia muliere ⁊ ĩ vno
alio viro conuerti in semine sine aliqua commesti
one alterius materie si enim per totam vitam suã
non nutrientur nisi carnibus aliorum hoĩum d̉ quo
libet homine quem comederent conuerteretur ali
quid in sbãꝫ comedẽtiuꝫ ita ꝙ semen in eis aut fie-
ret de parte materie huius hominis comesti tãtuꝫ
aut de pulueribus partis materie plurium hominuꝫ
comestorum a silr̃ dico de omnibus animalibus q̃
per ꝓpagationem generantur vnde v̇bum phi. 2°.
de generatione. s. ꝙ natura non reducit idem in nu
mero in his q̃ producunt̃ ꝑ ꝓpagationem instantiã
nõ aũt in alijs hẽt vt aliquid probabiliter dicunt:
nescio si v̇e põt habere instantiam. si eñi aliqua por
tio terre conclusa in vase aliquo conuerteretur in
aquam ⁊ iteꝝ illa aqua in terra nõ videtur quare ñ
esset eadem trrra in numero. Preterea ex illa ea-
dem parte materie de qua modo gñatus est pugil
lus ignis per naturale agens fuisset prius genitus
item pugillus ignis in numero si p̃us fuisset sibi ap
plicatum idem naturale agẽs. ꝗ a simili postq̃ꝫ iste
pugillus erit per sui corruptionem resolutus in eã-
dem partem materie de qua genitus est regenera-
bitur postea de illa eadem parte materie idem pu
gillus ignis in numero quãdo illi parti materie ite
rum applicabitur idem naturale agens ⁊ si dicas
ꝙ agens natura non generat nisi mediante sua ĩflu
entia ⁊ eadem eius influentia in numero nunq̃ꝫ re
uertetur hoc non obstat quia saltem reuertitur si-
milis. de illa autem eadem parte materie de qua
per hunc ignẽ genitus est iste pugillus ignis fuisset
genitus idem pugillus ignis in numero. si illi eidẽ
parti materie fuisset applicatus alius ignis ĩ omni
bus sil' excepta dr̃a materiali illi igni per quem p̃e
dictus pugillus fuit genitus. Arg^a ad partem ẜam
gratia conclusionis cõcedenda sunt verbuꝫ tñ com
mẽtatoris ẜꝫ. Aug. nõ est verũ dicit. n. 3°. li°. d̉ tri.
c°. 8°. ꝙ multa sũnt aĩalia q̃ coeundo alia pariunt cũ
illa nullius coeuntibus. ꝑentibus orta sint.

S Ecundo queritur vtꝝ nã erit cã efficiẽs iterate

vniõis aĩe ad suũ corp⁹ ad ei⁹ susceptiõeꝫ di
spositũ. Et vr̃ ꝙ sic q̃r illa mutatio est natural' q̃ ter
minatur ad getem naturalẽ. sed anime postq̃ꝫ erũt

suis corporibus reunit e in illis corporibus nāliter
requiescent. ergo illis reunirent per nām. Item
minus est principia alicꝰ compositi iā exntia vnire
ꝙ alterꝝ pncipioꝝ ꝓducere ⁊ alteri vnire sȝ p nāȝ ꝓ
ducitur forma vite ⁊ vnitur materie vt pȝ i gnōne
aialiuȝ g multo fortiꝰ corpꝰ hūanū ⁊ aiaȝ itellectiuā
poterit vnire nā. Itē sepatio aie a corpe ē p corru
ptionē nālis dispositiōis in corpe necīa ē ad hoc vt
p aiam informet g cū ꝯria sint cāe ꝯrioꝝ effectuum
sufficiens dispositio in corpe q necīa est ad hoc vt
informet p aiaȝ erit sufficiēs cā ad hoc vt iterꝝ p aiaȝ
informet. Cōtra vt dictum est supiꝰ refrectiōis est
iterata copl'atio aie ⁊ corpis sȝ ṡȝ. Dyom. 6o. co. de
di. no. Refrectionis ē sup nāȝ. g vnionis p̄dcē nā n̄
erit efficiens cā. Itē in prima hoīs formatōe nā n̄
est vniōis aie ad corpꝰ efficiēs cā: g a sili nec in eius
reformatione. Itē sup nām est adeptio glie. sȝ talis
adeptio nō est maioris difficultatis ꝙ vnio aie ad
corpꝰ ṡȝ magrȝ li. 2o. di. 1a. co. pelt. qui dicit ꝙ per
p̄dcāȝ vnionē pōt hō scire deo nō esse ipossibile rō
nalē creaturā sublimare ad sue glie participationē
g vnio aie ad corpꝰ est s nām. Ad istā qōem dixe-
runt aliq vt ad hoc corpꝰ informet aia. sufficit ꝙ cō
pus sit sufficient dispositū ad suscipienduȝ aiaȝ ⁊ nā
lis inclinatio aie ad ipȝ ⁊ ꝙ sit pn̄s cuilȝ pti ipiꝰ cor
poris sȝ certū est ꝙ corpi suo reformato aīa poterit
se pn̄tē exhibere. si ds nō pmitat tm̄ vni pti eꝰ sed
cuilȝ g vr ꝙ aia p sua nālia corpi suo disposito ad su
scipiendū eā poterit se vnire taꝗ forma. Et huic ꝯ
cordat vbū cōe quo vr ꝙ aie resumēt corpa sua. Sȝ
ꝯ hoc sic pōt argui ṡȝ sniaȝ phi. 2o. phi. ꝗuis efficiēs
coīcidat cū forma in idē spē nō tn̄ in idē nūero. cū g
aia sit hoīs forma ⁊ p vnionē eꝰ cū corpe ꝯstituatur
hō ipa nō erit hꝰ vniōis efficiēs cā. Pretea ṡȝ. Aug.
li. 83m. q. q. 2a. ⁊ Auic. 6. methe. co. 3o. cā efficiens
dignior est causato cū g ps nō sit dignior suo toto. ⁊
hō sit qodā totū p vnionē aie ad corpꝰ ꝯstitutū cuiꝰ
aia ē ps ipa nō erit vniꝰ vniōis cā efficiēs. Istis g
vr dō ad qōeȝ ꝙ nā nō erit iterate vniōis aie ad cō
pus efficiēs cā q: cū nā nō possit aie dare eēndi initi
um nō pōt sibi dare eēndi ꝯplementū. aia aūt ꝯple-
mentū. in nālis esse hȝ ex vniōe ad corpꝰ. q: oīs ps
ꝯpletiꝰ hȝ esse in toto ꝙ a toto sepata nec ex hoc se-
quitur ꝙ iterata aie vnio ad suū corpus dispositū
futura sit ꝯ nām cū vtriusꝗ ad aliqd nālis sit inclia
tio. sȝ s nām vnde. Dyo. 6o. co. de. di. no loqns de
refrectione dicit eā eē reȝ vetustati ꝯ nām visam si
bi aūt ⁊ vitati sup nāȝ que ṡȝ nos ē nā fortissima di
uine vite ex pte g nāe erit dispositio ad illā vniōeȝ
sed imediate efficietur oipotentē dei vtuteȝ. Qui
tenent opionē primā possēt dicere pm ꝙ est ꝯ eam
qd. Dyo. dicit refrectionē eē ꝯ nām quo ad refor-
mationē eiusdē corpis in nūero q necīa est de refre
ctione. Ad 2m dō ꝙ nō est sile q: in pa hoīs forma
tiōe sil' ꝓdit aia in eē ⁊ facta est actu corpis forma. ⁊
ideo oportuit ꝙ ab eadē vtute eēt vnio eiꝰ ad corpꝰ
⁊ eiꝰ productio ante aūt iteratā eiꝰ vnionē ipa esti
actu q: nō desijt esse. Ad 3m dō ꝙ magr ibi loqtur
de pa vnione aie ad corpꝰ cū q incipit sil' accipit esse
⁊ nālem inclinatiōeȝ ad corpꝰ q nō potuit sibi dare
creata nā sȝ hoc mō preexistūt vnioni future. Ad il-
lud quod po arguebat in corpe qōis ꝯ hāc opionēm
⁊ pro illa pōt dici ꝙ vbum phi. intelligendū ē d for
ma corruptibi. Ad 2m dō ꝙ illud vbū. Aug. intel-
ligendū est de cā efficiente q efficit rem ṡȝ se totā ita
vt sit cā efficiēs: nō tn̄ cōiunctiōis ptiū. sȝ ēt ipsarū
ptium ꝗuis āt aia resumēdo corpꝰ suū futura sit cā
efficiens iterate vnionis sui cū corpe q necīa est ad
hoc vt ex illis ꝯstituatur hō non tn̄ erit cā efficiens
hoīs ṡȝ se totū q: nō erit cā sui ipsiꝰ nec corpis. ⁊ iō
si cōcedēdū sit ꝙ aia nobilior est ꝙ erit illa vnio nō
tn̄ ē cōcedendū ꝙ erit nobilior ꝙ hō p statu illo. Ad
3m. dō ꝙ dicebat ꝙ nā nō potest illi rei dare eēndi
cōplemētuȝ cui nō pōt dare essendi initiū ⁊c dico ꝙ
vum est de cōplemento eēndi ꝙ debet rei ṡm esse ⁊
absolute: sȝ nō de illo qd cōuenit illi rei ex sui vniōe
cū alio. Qui vult tenere aliā opionē pōt dicere ad.
pm in oppm ꝙ mutationū qdaȝ sūt violente ⁊ tmi-
nant ad quietē violentā: vt pȝ cū ꝓijcit lapis supra
trabē. Quēdā aūt sunt nāles ⁊ terminat ad qetē nā
lem ut pȝ in nāli motu lapidis deorsuȝ. Quedaȝ st
quaꝝ principal' cā effectiua nō est necīa ꝗuis ad h
disponat ⁊ cooperet, ⁊ terminetur ad qetem nālem
vt pȝ cū homo fortis impellendo lapidē deorsum
facit ipm velociꝰ ⁊ fortiꝰ descēdere ⁊ fortiorē ipres
sionem facere ꝙ posset facere per suā nām. mutati
onē āt que fit a nā ⁊ terminat ad qeteȝ violentā nō
ē ponere dico g iterata vnio aie ad suū corpꝰ dispo
sitū ꝗuis futura sit per cām supnāleȝ. tn̄ q: ad hoc
disponet nā aie ⁊ corpis terminabit ad nālē qetem
Ad 2m dō ꝙ maior n̄ ē va nisi intelligatur ceteris p
ibꝰ i p̄posito aūt nō sūt cetera pia. q: aia intellectia
nō est educibil' de potentia materie ⁊ magis distat
eiꝰ eēntia ab eēntia corpis ꝙ qlibȝ alia forma ab es
sentia sue materie. ⁊ tn̄ sūt optie ꝓportionata ad h
vt ex eis cōstituat p eēntiaȝ vnū. Ad. 3m dō ꝙ alī
qn̄ multe cause cōcurrunt ad ꝯstructionē quaꝝ vniꝰ
defectꝰ sufficit ad ꝯstructionē. q: sicut dicit. Dyo.
4o. ca. de. di. no. Bonum est ex vna tota cā malum
ex multis particularibꝰ deffectibus.

t Ertio queritur vtꝝ vox tube erit cā efficiēs rforma
tionis corpꝝ ⁊ vnionis animaꝝ ad illa. Et
vr ꝙ nō q: vox tube nō erit capax virtutis infinite.
erit. n. creatura sed tā reformatio corpum ꝙ aiarū
vnio ad illa erit per vtuteȝ infinitaȝ. Itē mortui n̄
audient vocem tube g sonus ille nō cooperabitur:
ad eorum resurrectionem. Itē xp̄i resurrectio erit
causa efficiēs resurrectiōs nr̄e dicit. n. glosa super
ro. 8o. qui suscitauit. Iesum hec est causa qua resu
scitauit alios qui xp̄us resuscitatus est ergo tube nō
erit nostre resurrectionis efficiens causa. Contra
magister huiꝰ. di. capitulo scdo dicit ꝙ causa resur-
rectionis mortuoruȝ erit vox tube q: in aduētu iu
dicis ab omnibus audietur ⁊ cuius virtute excita-
buntur mortui ⁊ resurgent de monumētis. Itē. glo
sa sup illud. psal'. Dabit voci sue vocē virtutis di-
cit eniȝ efficatia resuscitandi omnes mortuos. Re
spon. ꝙ vox tube non erit principalis efficiens cā
reformationis corporum nec vnionis animarum
ad illa sed virtus diuina erit tamen predictorum i
strumentalis causa aliquo modo ad similitudineȝ
cum dicimus ꝙ sacramentuȝ penitentie est causa.
spiritualis resurrectionis. q: sicut sacramēto assistit
diuina virtꝰ spiritualis resuscitās sic voci tube assi
stet virtus diuina corporaliter resuscitans ⁊ sic itel
ligendum est illud verbuȝ apostoli prio coꝝ. 15. Ca
net tuba ⁊ mortui resurgent incorrupti. erit autem

vox tube vox iesu xp̄i. q̄ p̄cipiet mortuos resurgere qđ p3 ꝑ illđ qđ dr̄. Jo. 5°. Mortui audiēt vocē filij dei: ⁊ q audierit viuent: ⁊ ꝓpuȝ pꝰ oēs qui ī monumētis sūt audiēt vocē filij dei. ⁊ sine p̄iudicio vr̄ mihi ꝙ nō erit idē vox tube ⁊ vox archāgeli. s3 illa tria q̄ dicit apꝰ. 1°. ad thes. 4°. in visu ⁊ in voce archāgeli. ⁊ in tuba dei sic distīguntᷣ: q2 p° xp̄s in suo descensu iubebit pulueres seu partes q̄scūq3 corpoꝝ recolligi mortuoꝝ ꝑ misterm angeloꝝ. ⁊ hoc notatᷣ cū dicitᷣ. Descender ī iussu. 2°. p̄cipiet ex illis pl'ueribꝰ recollectis corpa reformari. ⁊ reformatis aīas vniri que duo fiēt ꝑ v̄tutē dīnaȝ. ⁊ istđ p̄ceptū notatᷣ cuȝ dr̄ ⁊ in tuba dei. 3°. archāgeli q fuerūt custodes ꝓuinciaꝝ in ꝓuincijs quas custodierūt clamabūt fortitᷣ ⁊ sensibiliter sono articulo ⁊ mediāte aliq̄ sēsibili creatura formato ꝙ oēs corā iudice ꝯpareant corꝑaliter diffinitiuā sniaȝ ⁊ irreuocabilē audituri. ⁊ illa vox notatᷣ cū dr̄ ⁊ in voce archangeli. Ad pm in oppm dđ ꝙ ꝓcedit de cā efficientie p̄ncipali. Ad 2m dđ ꝙ ⁊ si corpa mortua n̄ sint in vocē illā auditura tn̄ aīe intellectuali v̄tute appr̄hēdēt eā. Pōt āt dici ꝙ efficacia vocis illiꝰ q̄tū ad corpuȝ reformationeȝ nō erit ꝑ hoc qđ audietᷣ. sed ꝑ h̄ qđ ꝓferetᷣ. eo ꝙ eiꝰ ꝓlatiōi dīna v̄tus assistet aliq° mō a simī sicut assistit v̄bis q̄ dicit baptizans puulū q̄uis puulꝰ quod dr̄ n̄ appr̄hēdat. Ad. 3m dđ ꝙ resurrectio xp̄i q̄uis sit nr̄e resurrectiōis exāplaris cā nō tn̄ tn̄ erit efficiens nisi forte ꝓ tanto dicatᷣ ad cām efficientē reduci. q2 dš ordinauerat nullū resurgere ante resurrectiōeȝ illiꝰ vn̄ illa glo. sic dȝ exponi ꝙ eadeȝ. cā q̄ suscitauit iesum xp̄ȝ suscitabit ⁊ nos. s. meritis. Jesu xp̄i. Ara ad ꝑtem aliā procedūt de cā efficiētie instrumētali.

Articulus quartus.

c ONsequenter queritᷣ de. 4. p̄ncipali. Et circa hoc q̄runtᷣ tria. P° vtrū oēs moriētur. 2°. vtrū oia corpa mortuoꝝ incinerabūt. 3°. vtrū in ill' pl'ueribꝰ sit aliq̄s nālis appetitꝰ ad aīe susceptōeȝ

p PRimo ostendo ꝙ nō oēs morietᷣ dr̄ ī simbolo ꝙ xp̄s venturꝰ est iudicare viuos ⁊ mortuos. g̊ aliqui iudicabūtᷣ qui nūq̄ morientᷣ. Item. Hier. ad marcellā dicit ⁊ recitat magr̄ hꝰ di. c°. 5°. quosdam in fine sc'li adueniēte xp̄o nō eē morituros. s3 viuos receptos ⁊ ī imortalitatē repēte mutādos. Item Aug. 2° li°. de baptismo puulorum. nō multuȝ longe añ finē. q̄busdā in fine largietᷣ vt mortē istaȝ repētina cōmutatione n̄ sentiāt. Cōtra ad heb. 9°. statutū est hoībus semel mori. s3 oēs obligātᷣ ad statutuȝ q n̄ excipiūtᷣ: cū g̊ scriptura nullū excipiat ab illo statuto. g̊ oēs morientnr. Ad istā qōeȝ dixerunt q̄dā vt recitat. Genādiꝰ. 7°. c°m de eccl'iasticis dogmatibus. ꝙ illi q viui ī aduētu dn̄i īueniendi sunt sine morte media trāsferētᷣ ī imortalitatē. ⁊ hꝰ eis reputabitᷣ ꝓ resurrectione ex mortuis ꝙ mortalitatē p̄ntis vite imutatiōe deponet. ⁊ hi dicūt nō oīuȝ resurrectionē futurā eē a morte ꝓprie dcā istis. n. nō videbatᷣ aliqua rō ꝙ hoīes moriātᷣ quasi stati resurrecturi sed hec opio vr̄ eē ꝯ sacraȝ scripturaȝ. q2 vt hētᷣ. Gen̄. 3°. Dicit dn̄s ad. Adam puluis es ⁊ ī puluerē reuēteris. Cū. n. in ip̄o eēt tota hūana nā sicut in stipite vr̄ ista snia cecidisse sup oēs qui s̄m legeȝ nāe ab eo erāt descensuri sicut oēs in ip̄o sūt corrupti. cui ꝯcordat aplus ad ro. 5. dicens sicut per vnū hoīeȝ pecc̄m intrauit. ⁊ ꝑ pecc̄m mors. ita in oēs hoīes mors ꝑtrāsijt in q° oēs peccauerūt. Preterea ro. 6°. stip̄edia pcci mors ē sed oēs descēdentes ab. Adam s̄m legē ꝓpagatiōis nālis pecc̄m orignalē ꝯhūt oēs morientᷣ. Preterea cū n̄ sit resurrectio nisi a morte eo ip̄so ꝙ dicius oēs hoīes resurrecturos īplicamꝰ omnes mortuos vl' morituros. vn̄ nulla penitꝰ est qō q̄ q̄ritur vtrū resurrectio oīuȝ erit a morte. Dn̄duȝ g̊ ad qōeȝ ꝙ oēs qui nō sūt mortui morietᷣ. ⁊ hoc ꝯcordat sacre scripture vt visuȝ est nec ē irrōabile vt moriantur aliq̄ q̄si statim resurrecturi. s3 rōabile vt soluāt debituȝ origialis pcci. Ad pm in oppm dđ ꝙ ꝑ viuos intelligūtᷣ illi qui nōdū mortui sṫ. tn̄ postea morientᷣ. Ad 2m dđ ꝙ pro tāto. Hiduꝰ. dicit illos nō morituros. q2 raptim morientᷣ ⁊ quasi stati resurgēt. Vl' pōt dici. Hierom illius opionis fuisse. nec tn̄ ip̄ȝ heresiȝ īcurrisse. q2 vt dr̄. 7°. c°. de ecclesiasticis dogmatitibꝰ. hꝰ credere nō est hereticū. nisi ex contētione hereticū fiat. Ad 3m dđ ꝙ illud retractare. Aug. libro secundo retractat. c°. 33.

s SEcundo q̄r vtrū oia cōpora mortuoꝝ incinerabūtur. Et vr̄ ꝙ non q2 illud in qđ corpa resoluētᷣ erit terminꝰ a quo resurrectionis eoꝝ sed resurrectio oīuȝ corpum nō erit a ceneribꝰ q2 resurrectio xp̄i que fuit exēplar nr̄e resurrectionis nō fuit a cineribꝰ g̊ nō oia corpa mortuoruȝ incinerabuntᷣ. Item corpa mortuoꝝ nō incinerabuntur subito sed illi qui ī aduentu xp̄i īuenientᷣ viui. quasi stati pꝰ suaȝ mortem resurgent. g̊ corpa illoꝝ nō incinerabūtur. Item resurrectionis terminꝰ ad quē nō erit idē in oībus. q2 sicut dicit apꝰ. 1°. ad coꝝ 15. Oēs quidē resurgemꝰ. s3 nō oēs īmutabimur. g̊ a simī terminꝰ resurrectionis a quo nō erit idē in oībus. s3 quorūdā resurrectio erit a cineribus. ⁊ quorūdā nō erit. Contra. Danielis. 12°. in li. de his q dormiūt in puluere terre euigilabūt alij in vitā eternam ⁊ alij in obprobriū. s3 ꝑ multos intelligūtᷣ oēs s̄3 interlineare. g̊ oīum corpora reducentᷣ ī pulnereȝ Itē. Job. 13°. Memoria nr̄a cōꝑabitur cineri. R° ꝙ oia corpora īcinerabuntᷣ excepto corpe xp̄i ⁊ corpore mr̄is sue que incinerata nō fuerūt qđ de corpe xp̄i certissimū est. ⁊ de corpe mr̄is sue credere pium est sicut. n. culpa originalis in aīa inducit debitum sepationis aīa a suo corpe pp sepationē sui a deo ꝑ culpā. ita vitiū fomitis in carne inducit debitū īcinerationis eiusdē vn̄ sicut oēs ex debito pp xp̄ȝ mortui sunt vel morientᷣ. ita oībus corporibꝰ hūanis p̄ter corpꝰ xp̄i ⁊ mr̄is sue incineratio debetᷣ. q̄uis. n. btā virgo pecc̄m originale ꝯxerit. quapp in ea fuit debitū morīēdi tn̄ fomes in ea nūq̄ actuȝ habuit. ⁊ ꝑ scđaȝ sc̄ificationē totaliter fuit sublatus ab ea qđ āt dcm̄ est de incineratione corpꝝ coī cursui nāe ꝯcordat qui est oia gn̄abilia ⁊ corruptibilia resoluere in illud de quo fcā sunt. hūana vero corpa de terra facta sunt vt probari potest per illud quod hr̄ genesis 2a. ⁊. 3°. Per hoc quod dr̄. Job. 10. Momento que so ꝙ sicut lutum feceri me ea vero in que corpora resoluuntur humana dn̄tur cineres pp antiquā consuetudinem quando mortuoꝝ corpora comburebātur. Ad primū in oppm dđ ꝙ resurrectio christi fuit exemplar resurrectionis nr̄e q̄m ad eꝰ essentiam nō q̄tum ad eius aīa accn̄tia. Ad scđm dđ ꝙ corpora eorum qui in aduentu xp̄i īuenientᷣ viui īcinerabuntur ꝑ ignē q procedet faciem iudicis. Ad 3m

dō ꝙ nō oꝫ ꝙ oīa ꝯueniūt in termīo a quo ꝯueniant
in termīo ad quē. ab albedie pōt eē vna mutatio
in rubedinem. ꝛ alia in nigredinem.

Tertio qr̄ vtꝝ in puluerib⁹ corpuꝫ mortuoꝝ sit alqs appetitus nālis ad
aīe susceptionē. Et vī ꝙ sic ꝫ sniaꝫ phi. i°.
phi. materia appetit formā sic feia, appetit mascu
lū ꝛ turpe bonū sꝫ illi pulueres in quos hūana corpa
resoluunt sūt materia aīaꝝ ꝗ in eis ē nālis appetit⁹
ad susceptionē eaꝝ. Itē maiorē pfcōeꝫ recipit ma
teria corpis hūani p aīam ꝙꝫ eꝯ°. ꝗ cū aīa sepata nā
leꝫ hēat iclinatiōeꝫ ad corp⁹ mlto forti⁹ illi plueres
qui sunt mafia corpuꝫ hūanoꝝ nālē inclinationem
hēnt ad aīaꝫ. Itē si in illis puluerib⁹ eēt nālis incli
natio ad aīaꝫ determinatā: tūc ex illis puluerib⁹ cor
pus reformatū ita eēt fcibile ab vna aīa sic ab alia
ꝛ tūc nō eēt rō reddendi ꝓpria corpa aīabus q̄ ipsa
prius aīauerāt qd̄ falsuꝫ est. Contra Aui. i°. li°. phi
c°. 2°. excludit a materia respectu forme desideriuꝫ
tā aīale ꝙꝫ nāle. sꝫ inclinatio nālis ē quoddā dsideri
um nāle ꝗ in materia corpoꝝ hūanoꝝ. nō remanet
ad aīaꝫ aliq̄ inclinatio naturalis. Iteꝫ cui libet icli
nationi nāli rn̄det aliquid agēs nāle q: nā nō defic
in necessarijs vn̄ dicit phūs. 2°. ce. ꝛ. mū. ꝙ aīo extra
rōeꝫ est vt nā posuerit stellas mobiles ꝛ nō ꝓpara
uerit eis instrumentū mot⁹ q: nā nō posuit aliquid
vanū ꝛ sine cā ꝛ sꝫ p nullū agens nāle possunt pulue
res corporum hūanoꝝ eidē aīe iterato ꝯiūgi ꝗ in eis
nō est aliqua nālis inclinatio ad ip̄aꝫ aīaꝫ. R° nāl
inclinatio materie ad formā nō ē nisi quedā nālis
aptitudo ad recipiendū formā. nō. n. pōt ibi inclia
tio nāl que cum hoc sit aīalis nec nāle eo modo q° i
lapidem ē ad sedendum deorsum sicut exprese dic
Auic. in loco preallegato q: in materia ex se ipsa nō
est aliquod actiuuꝫ principiū mot⁹ ad ipsā formam
vnde illud qd̄ est transmutans materiā ad formā
nō pertinꝫ ad eius nām predictā aūt aptitudo ma
terie ad formā aut est remota aut propiq̄. Si remo
ta. sic in pulueribus corpoꝝ humanoꝝ ꝛ in materia
cuiuslibꝫ gn̄alis ꝛ corruptiōi vel est nālis aptitudo
ad susceptionem aīe rōal q: materia ex sui natura ē
disponibilis p ꝯueniēs agēs nāle ad rōalis aīe susce
ptionem si ꝓpinq̄ sic dico ꝙ in puluerib⁹ hūanoruꝫ
corpoꝝ nō est aptitudo ad rōalis aīe susceptionem
nec determinate nec īdetermiate. q: plures illi nō
sunt dispositi illa dispositiōe q̄ reqritur in mafia ad
rōal aīe susceptionē q: taꝫ in mafia nālis aptitudo
remota ad formā ꝓprie nō dr̄ nālis inclinatio ad il
lā eo ꝙ ꝓprie loquēdo nihil dr̄ ad aliqd iclinari nāl
nisi hēat aliquā inchoationē ipi⁹ seu nālē dispositio
nē determinantā ad ip̄ꝫ. Nālis. n. inclinatio vaga
nō est cū nā opetur pp̄ finē detminatū ꝫ doctrinam
phi. 2. phi. ꝛ iō ꝓprie loquēdo dici nō dꝫ ꝙ i pulueri
b⁹ corpꝝ hūanoꝝ sit nālis inclinatio ad susceptio
nē aīe rōal nec dterminate nec idetminate. illi tam̄
pulueres ordinati sunt ex dīna ꝓuidentia ad h̄ vt
ex illis eadē corpa i nūero rformēt aīanda ill eisdeꝫ
aīalib⁹ in nūero quib⁹ p̄us aīata fuerūt reformatis
tn̄ illis corpalib⁹ erit in eis iclinatio ex sua nā ad aīe
ꝓpe susceptionē. Ad p^m in opp^m dō ꝙ ibi phi. loq
tur de appetitu ꝫ ꝙ accipit ꝓ nāli aptitudie rēota
vel ꝓpinq̄ ad aliquā formā sꝫ rēota n̄ est icliatio nāl
In p̄dictis āt puluerib⁹ nō ē aptitudo ꝓpinq̄ ad rō
nalis aīe susceptionē. sed rēota. Ad 2^m dō ꝙ nō ē
sile q: aīa sepata a corpe rēanet inde eadē nā quam
hēbat cū corpi esset ꝯiuncta corp⁹ āt nō sic Ad. 3^m
ꝙ nō vꝫ duplici de cā. tū q: illi plures ex dīna ꝓui
dētia ordinata sit ad hoc vt ex eius eadē corpa i nūe
ro reformēt tū q: aīa nālē inclinatiōeꝫ hꝫ ad illos
plueres detminate ꝙꝫuis nō eꝯ°. Al. ad p̄tē scd̄aꝫ
ꝙꝫuis grā p̄ncipal ꝯclusiōis possint ꝯcedi tn̄ indigēt
solutiōe cū. n. dr̄ in p^a ꝙ oīs nālis iclinatio ē deside
riuꝫ nāe dico. ꝙ nō est veꝝ ꝫ ꝙ nālis inclinatio ac
cipit ꝓ nāli dispositiōe ad formā sꝫ veꝝ est ꝫ acci
pitur ꝓ actu q est q̄daꝫ tēdentia ad aliqd sicut ē i la
pide ad motū deorsuꝫ ꝙꝫuis violent super trabē qe
scat. Ad 2^m dō ꝙ maior nō ē vera. qn̄ incliatio nā
lis est ad aliqd qd̄ non infra facultatē nāe aīa āt nō
est ifra facultatē nāe. q: sub deo est nāe finis. ꝛ ēt ꝙꝫ
uis in corpibus reformatis erit ad aīas ꝓprias in
clinatio nālis. ꝙꝫuis supnatural restituta. nō tn̄ per
nāle agēs illa corpa illis aīabus iteꝝ vnientur. vt
multi probabilter dicunt.

Articulus quintus.

Consequenter queritur de. 5. pri
cipali. Et circa h̄ q̄
runt tria. P° vtꝝ oēs hoīes sil resgent.
2°. vtꝝ resrretio c⁹ libꝫ erit in istanti. 3°.
vtrū resgent in eisdē locis in quib⁹ fuerūt sepulti.

Primo ośdo ꝙ nō oēs sil resgēt ap⁹. i°.
ad Thesālo. 4. Mortui q i xp̄o
sunt resgēt p̄⁹. deinde nos q viuim⁹. Iteꝫ
apoc. 20. ceti mortuoꝝ n̄ viuent donec ꝯsumēt mil
le āni ꝗ aliqd p⁹ mille ānos resgēt post alios. Itē
hoīes nō sil formāt ꝗ a sili nec sil reformabunt. Itē
corpa ordiant ad aīas. sꝫ resrectio aīaꝝ nō ē sil ꝗ nꝫ
corpꝝ. Cōtra ap⁹ ad heb. 11° dicit de ꝓbatis testi
mōio fidei ꝙ nō acceperūt repromissionē. s. rsrecti
onis vt n̄ sine nobis ꝯsumarēt: Itē p° ad cori. 15.
Sicut in. Adā oēs moriuut ita ꝛ in xp̄o oēs viuifi
cabunt sꝫ necessitatē moriendi oēs in adā icurrim⁹
ꝗ oēs sil p christū resgem⁹. Itē ea q̄ fiūt in momēto
sil fiunt sꝫ sic dc̄ ap⁹. c. c. Oēs resgem⁹ in momēto ꝗ
oēs sil resgem⁹. R⁹ ꝙ illi qui i aduentu iudicis iue
nient mortui oēs sil resgent. oēs ēt illi q inuenient
viui sil moriēt ꝛ sil resgēt sꝫ nō oēs illi q inuenient
mortui an̄ resgēt ꝙꝫ illi q viui ineniēt. ꝛ huic mate
rie cōcordat glo. sup illud p̄ma ad thes. 4. Mortui
q in xp̄o sunt resgent p̄mi nō. n. vr̄ mihi h̄ intelligē
dū de primitate dignitatis q: multi de eis qui i ad
uentu iudicis inuenientur viui erunt maioris me
riti ꙙꝫ multi de illis qui tunc inuenientur mortui.
ecclīa. n. est vt castroꝝ acies ordinata in qua in p̄n
cipio ꝛ fine ponuntur fortiores sed pp̄ paruā moraꝫ
inter resurrectionē illoꝝ ꝛ istorum quādoq̄ dn̄tur
tam illi ꙙꝫ isti sil resurrecturi. ꝙ aūt inter resurrecti
onē illoꝝ ꝛ istorum parua sit mora patet sic. q: sm̄
glo. super illud. 1. coꝝ. 15. Omnes quidē resurgem⁹
ꝛ sm̄. Aug. 20. de. ci. c. 20. Illi qui viui inuenientur
in aduentu xp̄i in paruo spatio passuri sunt morteꝫ
ꝛ accepturi immortalitatē. illi autē qui inuenient.
mortui sil resurgent qn̄ illi qui inueniēt viui moriē
tur. aliq tn̄ dicunt ꝙ p̄mo resgent electi q an̄ cessati
onē mot⁹ celi erūt mortui quos dn̄t ap^m voluisse si
gnificare cū dic. i°. ad thes. 4. ꝙ mortui i xp̄o rsgēt
p̄mi. reprobos. n. mortuos n̄ dic mortuos in xp̄o sꝫ
tm̄ electos deinde resgent alij electi qui morientur
ꝓpter cessationem motus celi quasi statim ꝛ cito

pꝰ resurgent. vnde oẽs reprobi sil̃ ad significãduꝫ
.n. ꝙ electi libẽtissie vẽiũt ad iudiciũ ⁊ reprobi iuiti
ordiauit dõs ꝙ citiꝰ aliꝗ̃tulũ resꝑgent elci ꝗ̃ reprobi
q꞉ ⁊ tñ mora modica valde erit. īt r̃ſrectiõeꝫ vtrerũqꝫ
vt illa mora ꝑꝑ sui breuitatẽ dicaꝛ ab ap°. i. cor. iſ
momẽtũ ꝫ glo. ibidẽ iõ dicũꝛ oẽs sil̃ r̃ſrecturi. ⁊ me
liꝰ tñ ẽ ⁊ securiꝰ dicere ꝙ siue electi q ī aduẽtu iudi-
cis īueniẽꝛ mortui. ⁊ illi q tũc īueniẽꝛ viui sil̃ sit resre
cturi. ita ꝙ illi q tunc inuenienꝛ viui moriãꝛ ante r̃
surrectionẽ alioꝝ ⁊ purgenꝛ. si qd in aliqbus illorũ
erat purgandũ. ⁊ stati post cum alijs sil̃ resurgãt. si-
ue inter resꝑrectionẽ istoꝝ ⁊ illoꝝ sit fuꝛa valde mo-
dica mora. ita vt ab ap° dicaꝛ momẽtũ qd tñ inter r̃
surrectionẽ elcõꝝ reꝓborũ nullꝰ erit tpis ordo. Cõ
gruitas ãt qr̃ hoĩes resurgũt vnꝰ post aliũ sic vnus
post aliũ moriunꝛ triplex est. Una vt in coi gaudio
oium maius sit gaudium singuloꝝ vt dicit glo. sup
illud ad heb. ii°. deo ꝓ nobis aliqd melius ꝓuiden
te. Alia ẽ vt sci ꝑꝑ nãle desideriũ resumẽdi corpora
sua efficaciꝰ orẽt pro nob q꞉ stati cũ īplebiꝛ nũerꝰ el
cõꝝ erit resꝑrectio mortuoꝝ. 3ª ex electis hoĩbus ⁊ ã
gelis vna cõstituetur supna cĩtas ãgeli aũt ꝯplemẽ
tũ sui accidẽtalis p̃mij ñ habebũt quousqꝫ mĩstrar̃
d̃sierint q꞉ in mĩstrando semꝑ merenꝛ augmẽtum
accidentale p̃mij mĩstrabũt ãt ꝗ̃diu erit generatio
hoĩuꝫ ⁊ corruptio. ⁊ iõ durãte hoĩuꝫ gñone ⁊ corrup
tione non ẽ eoꝝ resurrectio de lege coi ne añ ange
los recipiant sui accidẽtal̃ p̃mij ꝯplementũ. Ad p^{m}
in oop^{m} pꝫ solutio ex dcis. ꝫ .n. Aug. 20. de. ci. dei.
c. 20. ꝑ hoc quod apꝰ. Deĩde nos q viuimꝰ intelli-
git personas illoꝝ quos iudex ī suo aduentu viuos
inueniet q vt dixi paꝝ post illos q tunc īueniẽꝛ mor
tui resurgent. Ad 2^{m} dd ꝙ ꝫ Aug. 20. de. ci. di c°.
7°. Ibi accipiũtur mille anni ꝓ oĩbꝰ ãnis hꝰ scl̃i vſ-
qꝫ ad cꝰ tpis finem reprobi nõ viuent vita corꝑali
nec vnꝗ̃ viuẽt vita gr̃e electi aũt mortui ꝑ totum
illud tp̃s viuẽt vita gr̃e ⁊ gl̃ie ī aĩa ⁊ post illud tẽpus
viuent gl̃iosi in aĩa ⁊ in corꝑe. Ad 3^{m} dd ꝙ nõ ẽ si
l̃e q꞉ post p̃mos ꝑentes alioꝝ hoĩuꝫ formatio xp̃o ex
cepto est ꝑ nãm que nõ põt vnum ꝓducere nisi me
diante alio: eoꝝ ãt reformatio erit per dĩnaꝫ poten
tiã que põt vnũ reformare nõ mediante alio. Pre
terea nõ sic est ꝯueniens oẽs hoĩes esse sil̃ ī statu cor
ruptionis sicut oẽs simul reꝑari in fine statꝰ corrup
tibil̃. Ad 4^{m} dd ꝙ nõ est sil̃e q꞉ resꝑrectio aĩarum
respicit merita que sibi inuicẽ succedunt resꝑrectio
corꝑoꝝ ordinaꝛ ad retributiõeꝫ vltimatã quã oẽs
simul recipiẽt. Arª ad ꝑtẽ aliam gr̃a p̃ncipalis cõ-
clusionis pñt ꝯcedi tñ per illud momẽtuꝫ de quo loq
tur apꝰ intelligiꝛ angustissimũ tpis spatiũ ī quo mo
ra est breuis ꝫ glo ibidẽ. ⁊ iõ v̄bum illud nõ cogit ꝙ
in eodeꝫ instanti resꝑgant illi q in aduẽtu iudicis in
uenientur mortui.

S ECUNDO queritur vtꝝ resꝑrectio cuiꝰ
libꝫ erit ī istanti. Et vr̃ ꝙ nõ
Eze. 37. vni dñs sibi ondit in visiõe resurre
ctionẽ futurã dr̃ ꝙ accesserũt ossa ad ossa vnũqdqꝫ
ad iuncturã suã. ⁊ sup ea nerui ⁊ carnes ascẽderunt
⁊ extẽta est in eis cutis desuꝑ ⁊ spũꝫ nõ hẽbãt. ergo cor
poꝝ reformatio precedit tꝑe ipsoꝝ ifataꝫ actionem.
Itẽ oĩs effcũs est successiuꝰ cꝰ causa est successiua ſꝫ
vox tube que erit cã resꝑrectõis erit successiua. ergo ⁊
ipsa resꝑrectio. Itẽ oĩs mutatio vel est motꝰ vel fi
nis motꝰ ſꝫ resꝑrectio nõ est alicꝰ motꝰ ergo erit motus
ſꝫ ꝫ phi. 4°. phi. oĩs motus est tꝑe. ergo resꝑrectio erit
in tꝑe.. Cõtra resꝑrectio eritꝰ ꝑ infinitã potentiaꝫ ſꝫ
infinita potentia põt oꝑari ī nõ tꝑe ergo resurrectio po
terit esse in nõ tꝑe. cũ ergo ꝯuenientiꝰ sit eã futurã eẽ in
instãti ꝗ̃ in tꝑe ipsa erit in istãti. R° ꝙ in resꝑrectõe
ꝯsiderãda sunt tria. s. p̃paratio ad corꝑꝝ reformati
onẽ ⁊ corpum reformatio. ⁊ corꝑꝝ reformatoꝝ cuꝫ
suis aĩabus ꝓprijs iterata vnio p̃mũ fiat creata v̄-
tute q꞉ pulueꝝ collectio fiet mĩsterio angelico vox
tube procedet a xp̃o in ꝗ̃ꝫ^{m} ẽ hõ ꝗ̃uis ab ipso ī ꝗ̃ꝫ^{m} ẽ
deꝰ sit spũalẽ v̄tutẽ supnaturalẽ hĩtatura ⁊ ista fiẽt in
tꝑe. Alia duo erũt ꝑ v̄tutẽ dĩnaꝫ. ⁊ fient ī eodẽ istãti
ordĩe tñ nãe vnio aĩaꝝ ad corꝑa sequiꝛ ipoꝝ īforma
tionẽ que ẽ dispõ ad aĩaꝝ susceptõeꝫ. Ad p^{m} ī opp^{m}
dd ꝙ ꝓpheta narrare nõ potuit ī instanti ꝙ ī istanti
futuꝝ est vñ ea q̃ dicit ibi nõ notãt ordinẽ tpis sed
nãe. Ad 2^{m} dd ꝙ nõ oꝫ cause successiue effcm̃ esse
successiũ qñ nõ oꝑatur nisi in suo vltio istanti. sic co-
oꝑabiꝛ vox tube ad resꝑrectionẽ mortuoꝝ sicut vid
mꝰ ꝙ effectꝰ v̄boꝝ sacr̃mtaliũ in vltio īstanti coruꝫ
Ad 2^{m} dd ꝙ maior ẽ v̄a de naturali mutatiõe. Re
sꝑrectio aũt erit supnatural̃ mutatio in naturali etiã
mutatiõe hꝫ maior instantiã. vt pꝫ ī illũinatiõe me
dij que ꝑ se nõ est alicꝰ motꝰ finis q꞉ in eodem istãti
in quo soluit fuit formatꝰ mediuꝫ illũinauit. ex dcis
in qõe pꝫ quõ ꝓcedat arg^{m} ad partem secundam.

T ERTIO q̃ritur vtꝝ resꝑgẽt in eisdẽ locis
in qbꝰ fuerũt sepulti. Et vr̃ ꝙ ñ
q꞉ resꝑrectio erit a morte ſꝫ mors magis de ꝓpe re
spicit locũ mortis ꝗ̃ sepulture: ergo resꝑgẽt in locis in
qbꝰ decesserũt. Iteꝫ ꝫ phi. i°. ce. ⁊ mũdi. Aĩaliuꝫ
corꝑa ꝯposita sunt ex. 4. elemẽtis ergo resoluũꝛ in. 4.
elemẽta: q꞉ vt hr̃. 3°. phi. Oẽ corruptibile resoluitur
ī illd ex quo fit. ſꝫ possibile ẽ ꝙ illa elemẽta ad alia lo
ca trãsferanꝛ. ergo resꝑgẽt alibi ꝗ̃ in loco sepulture. Itẽ
possibile est ꝙ caput sepeliaꝛ in vno loco cor ī alio
loco. totũ aliud corpꝰ in. 3°. quo fcd nõ eẽt possibile
vt resꝑgat in loco sepl̃ture ꝙ resꝑgendo siml̃ eẽt in di
uersis locis. Cõtra Eze. 37°. Ego aperiã tumulos
v̄ros ⁊ educã vos de sepl̃chris vestris popule meꝰ
Item. Mat. 27°. monumẽta apta sunt ⁊ multa cor-
pora scõꝝ que dormierãt resurrexerũt ⁊ exeuntes de
mõuments. ⁊c. Ibi dicit glo. ꝙ monumẽta apta sũt
in typũ resꝑrectionis future. ergo resꝑrectio mortuoruꝫ
erit ī monumentis. R° ꝙ mortui resurgẽt in illis
locis in qbꝰ tꝑe resꝑrectionis erit ꝑs p̃ncipalior cor
poris siue. ibi a p̃ncipio fuerint sepl̃ta eoꝝ corꝑa si-
ue nõ. si ãt illo tꝑe contingat alicꝰ corꝑis ꝑtes eque
p̃ncipales eẽ in pluribꝰ locis vtpote. q꞉ medietas
capitis. ⁊ medietas corꝑis ⁊ medietas oĩuꝫ aliorũ
mẽbroꝝ in vno loco: ⁊ alie medietates in alio. ⁊ sit
eque distãtes a loco mortis ⁊ loco iudicij. tũc cuꝫ
nõ sit rõ q̃r magis resꝑgat ī vno loco istoruꝫ ꝗ̃ ī alio.
Dicẽdũ .n. ẽ ꝙ rõnabiliꝰ ẽ ꝙ resurgat ī illo loco ī q°
deꝰ eũ resurgere voluerit vñ nõ ẽ dd ꝙ deus volet
istuꝫ in hoc loco resurgere. q꞉ rõnabilius est. sed iõ
rõnabiliꝰ ẽ ꝙ dei volũtas ipabit. ꝫ eo .n. ipo fcm̃ ẽ
rõnabile. q꞉ deꝰ vl̃t illud fieri. Ad p^{m} ī opp^{m} dd
resurrectio ñ tm̃ erit a morte. sed ẽt ab incineratõe
icierati aũt magis de ꝓpe respicit locũ sepulture ꝗ̃
locũ mortis ⁊ p̃terea vt iam dixi resurgent vbi ꝑs
p̃ncipalior sui corꝑis erit tꝑe resurrectiõs. Ad 2^{m}
dd ꝙ sicut corpꝰ p° sepl̃tũ ī vno loco si postea ꝑ. 10.
ãnos. vl̃. 20. sepeliretur in alio resurgerẽt ī 2° ñ in p°

sic dico ꝙ corpa q̃ peit⁹ r̃soluta ſ̃t i elemñta q̃ trãſlata ſ̃t ad loca alia ita ꝙ de ipis nihil ẽ i locis i qb⁹ fuer̃t ſepl̃ta reſ̃get vbi plus iuenieẽ de maſie q̃ fuit cõpñ p̃dcõꝝ. ille.n. loc⁹ ꝑ illo tpe erit eis loco ſepl̃ture. Ad 3ᵐ dõ ꝙ ſ̃m quoſdã ſcã diuiſiõe p̃dcã alie ptes tp̃e reſ̃rectõis ꝯgregabũt i loco vbi tũc erit cor. q: p̃rio formaẽ cor it alia mẽbra ꝫ phi. 13°. de aiab⁹ ⁊ ſic diẽ Auic. 3ᵃ. li°. de aialib⁹ c°. 1°. ẽ pᵐ mẽbroꝝ i vita ⁊ ẽt pᵐ p̃ncipiũ vẽaꝝ ⁊ neruoꝝ: ⁊ ab ipo tãq̃ a p̃ncipio p° deriuaẽ p totũ corp⁹ influẽtia aie vitalium moiuũ cãtiua. q: ab ipſo pᵃ eſt origo ſp̃uũ3 q ſũt dilatiui influẽtie ipſi⁹ aie circa cor. ⁊ alia mẽbra ꝯgregaẽ ſic circa cẽtrũ ⁊ eſt illud qδ vltio moriẽ i hoie. Alij dñt ꝙ hõ reſ̃get vbi tũc erit caput. q: vt hr̃. ff. de reli. ⁊ ſup̃. fun. l. cũ i diuerſis ibi eſt hois ſepultura vbi eſt caput ei⁹ ſepultũ. Amb⁹ ẽt in glo. ſup illδ pſal. Uide hũilitatẽ meã ⁊ eripe me. dicit ꝙ cap̃ totũ corp⁹ dirigit ⁊ ſenſibus iplet. ⁊ ibi exp̃ſſe vr̃ ſibi attribueẽ p̃matũ inter oẽs ptes toti⁹ corpis. Preterea corp⁹ hũanũ ñ reſ̃get niſi pp aia3 rõnalẽ. g̊ reſ̃rectio hois erit vbi ps corpis erit q̃ magis de ꝑpiq° reſpicit opiones aie rõal' h̃ aũt ẽ caput q: i capite ſũt ſenſus tã interiores q̃3 exteriores q maxie deſ̃uiunt opatiõnib⁹ rõalis aie. ⁊ ſi.n. tactus ſit q̃ſi totu3 cor⁹ diffuſus, origo tñ eius proxima eſt a capite.

Articulus ſextus

c **Onſequenter** q̃riẽ de. 6°. p̃ncipali. ⁊ circa h̃ q̃rũtur tria. P° vtꝝ reſ̃rectio erit in vltio inſtãti tpis. 2° vtꝝ erit in nocte. 3°. vtꝝ notu3 ſit angel' ſub certitudine q̃3tum tẽpus eſt vſq3 ad inſtanſ reſurrectionis.

p **Rimo** oñdo ꝙ reſ̃rectio nõ erit i vltio iſtãti tpis. q: nũq̃3 erit tpis vltimũ iſtãs. vt.n. dr̃. 4°. phi. mot⁹ nõ põt eẽ ſine tpe. ſed ſemp erit aliqs mot⁹ vel i padiſo l' iferno g̊ nõ potit eẽ reſ̃rectio i vltio iſtanti tpis. Jtẽ vt ſupi⁹ dcm̃ eſt illi qui i aduẽtu iudicis iueiẽẽ mortui reſ̃gent p̃ores q̃3 illi q tunc inenieẽẽ viui. ſ3 in vltio iſtanti tpis ñ p̃t eẽ p̃us ⁊ poſteri⁹. g̊ l' illi vl iſti reſ̃gẽt añ vltmᵐ iſtãs tpis vel p⁹. Cõtra ꝫ ſniaꝫ phi. 2°. de gñatiõe mot⁹ corpu3 celeſtiũ ẽ in his iferioribus cã nãl' gñationis ⁊ corruptõis g̊ q̃3diu durabit erit i his iferiorib⁹ gñatio ⁊ corruptio ſ3 durãte gñatione ⁊ corruptiõe nõ erit reſ̃rectio g̊ ñ erit vſq3 ad iſtanſ quo ceſſabit ille mot⁹ h̃ ãt erit vltᵐ inſtãs tpis. R° ꝙ reſ̃rectio oiu3 illoꝝ q in aduẽtu xp̃i iuenieẽ mõtui erit i vltio iſtanti tpis ꝑp̃e dci qδ ceſſabit ceſſante motu celi vñ. apoc. 10. hr̃ ꝙ angel° iurauit. q: tp̃s ñ erit ãpli⁹ tp̃s.n. ꝑp̃e dcm̃ nõ eſt niſi i motu p̃mi mobil' ſicut in ſbõ vt p3 p phi. 2°. de gñone ꝯuenieẽ ãt i ei⁹ vltio iſtanti erit reſ̃rectio mortuoꝝ vt ſtat⁹ corruptibilitatis ⁊ mot⁹ celi q ſibi ꝯuenit ſil' eẽ deſinãt ⁊ ſtat⁹ icorruptibilitatis ⁊ qes celi q̃ ſibi ꝯuenit ſil' icipiant. illi ãt q in aduẽtu xp̃i iuenieẽ viui q̃ſi ſtati3 p⁹ ceſſatiõe3 mot⁹ celi morieẽ. ⁊ p̃ũ p⁹ reſ̃gent. vt i mora it media purgeẽ elci q purgabile aliqd, hẽbũt nec mireris q: p⁹ vltiu3 inſtans tpis. ꝑp̃e dci pono morã hñte p̃⁹ ⁊ poſteri⁹. q: p⁹ illδ iſtã3 rẽanebit tp̃s coiẽ dcm̃ qδ ꝯſeqẽ quẽl3 motũ ꝫ quẽ mõ3 loqẽ. Au. de tp̃e. 5°. ſ̃r gen̄. lõge añ mediũ cũ dicit ꝙ tp̃s cepit a creatura. ꝙ ẽ creature mot⁹ ex alio i aliδ ꝯſeqntib⁹ rebus quid ãt ſit tp̃s proprie dcm̃ ⁊ coiẽ. oñſu3 ẽ l°. 2°. di. 2ᵃ ex dictis p3 ſolutio ad argumenta.

ſ **Ecũdo** qr̃ vtꝝ reſ̃rectio erit i nocte. Et vr̃ ꝙ ſic Math. 25. Media nocte clãorẽ ſcũs ecce ſpõſ⁹ vẽit exite obuiã ei. Jtẽ luce. 12°. in pabola ꝯpaẽ aduent⁹ xp̃i ad iudiciũ aduẽtui furis ad domũ ſ3 fures de nocte coiẽ veniũt g̊ xp̃s ad iudiciũ uẽiet δ nocte i ſuo ãt aduentu erit reſ̃rectio mortuoꝝ. Cõtra r̃ſ̃rectio xp̃i fuit exẽplar reſ̃rectiõis nr̃e ſ3 xp̃s nõ reſ̃rexit de nocte ſ3 i p̃ncipio diei. vt hitũ ẽ li°. 3°. di. 12°. g̊ reſ̃rectõ mortuoꝝ ñ erit de nocte. R° ꝙ mot⁹ celi ceſſabit circa ſolis ortũ lũa exñte i occidẽte q: i tali diſpoſitõe ſol ⁊ luna credũẽ creari fuiſſe. ⁊ q: in illo iſtãti i quo ceſſabit mot⁹ celi ꝯueniẽs reſ̃rectio mortuoꝝ exceptiſ paucis q in aduẽtu iudicis iuenieẽ viui iδ cõcedendũ ẽ ꝙ coĩs reſ̃rectio mortoꝝ ñ erit i nocte q: tñ exñtib⁹ i orientẽ citi⁹ dies ẽ q̃3 exñtib⁹ in occidẽte ⁊ mõtuoꝝ qdã reſ̃gẽt in oriẽte ⁊ qdã in occidẽte: iδ qdã r̃ſ̃gẽt de nocte p compatiõe3 ad locũ in quo reſurgẽt tñ per. Comparationem tñ ad locum vbi tenebiẽ iudiciũ erit i ortu ſolis añq̃3 aliqs reſ̃gat. Ad pᵐ in oppᵐ dδ ꝙ ꝫ glo. ibidẽ dr̃ ille clamor media nocte q: nullo ſepante vel ſciente. Ad 2ᵐ dδ ꝙ ꝑ tanto cõpaẽ aduentui furis aduent⁹ iudicis q: ſicut fur venit hora q̃ nõ putaẽ vẽtur⁹ ſic erit de aduẽtu xp̃i ad iudiciũ: vñ ibidẽ dr̃ q̃ hora nõ putatis fili⁹ hois veniet. q aũt dñt reſ̃rectionẽ futura3 de nocte. hoc iδ dñt q: erit i cõfinio noctis p̃cedẽtis. ⁊ diei ſeqntis q̃ veſperã nõ hẽbit vl' pp rões dcãs i ſolutõe argᵐ.

t **Ertio** qr̃ vtꝝ hoib⁹ l' angelis notũ ſit ſb certitudine q̃3ᵐ tp̃s ẽ vſq3 ad inſtãs reſ̃rectionis. Rᵃ ꝙ v̂tute nãli. nec hoib⁹ nec angelis põt h̃ eẽ ſub certitudie notũ q: qes celi ex cã nãli nõ erit ſ3 volũtaria. imo celũ q̃3ᵐ ẽ de ſe cũ ſit figure rotunde ⁊ neq3 graue neq3 leue: ⁊ e⁹ motus ſit circularis nec ex motu ſuo aliq̃3 pſcõnẽ nãle3 acqrat i ſe aptũ eſt q̃3ᵐ ẽ ex pte ſua ſine, ſine moueri. q: tñ moueẽ a morte volũtario. q ẽ itelligẽtia vt hitũ eſt li°. 2°. di. 14ᵃ. q̃ qdem itelligẽtia mou3 ꝫ ipiũ creatoris ⁊ ceſſabit mouere ad ipu3 eiuſdẽ qes celi ex voluntate diña depẽdet quã ex puris nãlib⁹ ne3 hoies neq3 angeli ſub certitudie pñt iueſtigare. hoib⁹ ẽt nõ eſt notũ p reuelationẽ q: qδ apl'is reuelare noluit nõ eſt ꝑbabile ꝙ alijs reuelauerit apl'is aũt h̃ q̃rentib⁹ reuelare noluit imo eis rñdit vt hr̃ actuum p°. Nõ eſt vr̃3 noſce tpa vel momñta q̃ pr̃ poſuit in ſua ptãte. q: vt diẽ glo. ibidẽ hoc noſce hoibus ñ expedit ſ3 ita viuant q̃ſi quotidie iudicandi dicit ẽt glo. ſ̃r illδ. Luc. 12°. q̃ hora nõ putatis: vltia3 hora3 ſẽp ignorari voluit de⁹ vt ſẽp ſit ſuſpecta ⁊ ad eã ſp p̃pemur. Utꝝ ãt hoc btis angel' ſub certitudie p reuelationẽ notũ ſit qbuſdã vr̃ ꝙ nõ diciẽ.n. Math. 24°. De die illa ⁊ hora nemo ſit. n3 angeli celoꝝ niſi pr̃ ſolus. ibi dicit glo ꝙ nulli ſcõꝝ angeloꝝ. cõceſſit δs notiã h⁹ diei. Alij ãt dñt ꝙ h̃ intelligendũ ẽ δ notitia q̃ res i ꝑp̃o gñe cognoſcunt. q: in v̂bo videt hoc ſub certitudine q: probabile eſt ipos in v̂bo videre nõ tm̃ qδ ſpectat ad eoꝝ gloriã eſſentialẽ. ſ3 ẽt qδ ſpectat ad accidentalẽ. vñ vt ait. Aug. enchiridion. 36°. c°. Nouerunt angeli ſci de deo docti cui⁹ veritatis eterna ꝯtemplatione beati ſunt q̃3ti nũeri ſupplementũ de gñe hũano integritas illius ciuitatis expectet. ex hac tamen auctoritate nõ habeẽ ꝙ ſciant ſub certitudine quando ille numer⁹ iplebi

tur. sed tantum ꝙ numerum electorū sciant

Articulus vltimus

c Onsequenter queritur de vltio principali ⁊ circa h̄ q̄runtur tria. Pº vtꝝ pꝰ resurrectionē cognoscet, ql꜕ hō pcc̄a que fecit. 2º. vtrum qlibet ꝓtoerit legere in alteriꝰ cōscientia oia merita ⁊ demerita ꝓpa ꝯ aliena poterūt ab aliqᵒ sil' videri

p Rimo ostendo ꝙ pꝰ resurrectionē non cognoscet quilibet hō oia pcc̄a que fecit. In iudicio n̄ ꝓponūt reo sua crīna. nisi vt sibi detur defensionis locus s꜕ in extremo iudicio nō erit locus defensiōis malis cū ḡ eis reducere ad memoriā oia pcc̄a sua eēt sua ip̄is ꝓponere vł ꝙ eis ad memoriā nō reducēt. Itē qn̄to hō pfcō rē h꜕ charitatē tāto magis dolet de his ꝓ quibꝰ cognoscet se deū offendisse. s꜕ si in resurrectione pfcōrē hēbūt charitatē ꝙ̄ habuerūt in hac vita ḡ si cognoscerent ea ꝓ quibꝰ aliqn̄ deū offenderūt vehementer dolerēt qđ ipossibile q꞉ vt hr̄ apoc. 21º. Dolor n̄ erit vltra ḡ electi nō cognoscēt pcc̄a que aliqn̄ hūerunt. Ite꜕ reprobi nō cognoscēt bona que aliqn̄ fecerūt q꞉ de illis gauderēt. ḡ a sili nec electi cognoscēt pcc̄a que aliqn̄ habuerunt ne de ip̄is dolerēt. Contra rōabile est vt accusantes. defendentes testificātes cognoscāt ea que vsant̄ i iudicio s꜕ ſm apm ro. 2º. in iudicio cogitatiōes erunt accusantes aut defēdentes. ꝯscia vnicuiq꜕ redderet testim: cu꜕ oia tā bona ꝙ̄ mala hoīum facta in illo iudicio vsabuntur oia hominis facta tam bona ꝙ̄ mala simul ad memoriā reducentur. Ite꜕. Aug. 20. de. ci. c. 14. Quedam est itelligentia diuina qua fiet vt vnicuiq꜕ opa sua vel bona vel mala. cuncta in memoria reuocētur ⁊ mentis intuitu mira celeritate cernant̄ vt accuset vel excuset sua꜕ ꝯsciam. Rº. ꝙ in iudicio cognoscet quil꜕ hō omnia pcc̄a que fecit. dictat. n. recta rō ꝙ in iudicio tā illi contra quē datur snīa ꝙ̄ illi ꝓ quo dat̄ manifestari đbeat cā snīe. vt nō tm̄ assistentibꝰ appareat rectitudo snīe iudicis. sed ēt ill' ꝯ quos ꝓfertur ⁊ illis ꝓ quibus ꝓfert̄. vt ēt isti maiorem rōnē hēant iustitia꜕ diligendi. ⁊ alijs non detur occasio contra sniam murmurādi. ⁊ iđ in extremo iudicio mali cognoscent ea ꝓ qbꝰ dānabunt̄ ⁊ boni ea ꝓ quibꝰ premiabūt̄. est etiā specialis rō q̄re mali cognoscēt sua mala q꞉. s. ex illa cognitione ampliꝰ affligentur ⁊ boni sua mala ꝑterita: q꞉ ex cognitione remissionis eoꝝ amplꝰ cōsolabuntur ⁊ dina꜕ mīam collaudabūt. Unde. Greg. 4. liº. moraliu꜕ vsus fine꜕ exponēs illud psal'. Mīas dn̄i in eternum cantabo ⁊c. qūo mīas dn̄i in eternū cātat qui se miseꝝ fuisse ignorat. ⁊ si miserie trāsacte nō mēinit. vn̄ largienti mīe laudes reddit. Ad pm i oppm dđ ꝙ maior est falsa: nō tm̄. n. vt det̄ reo defensiōis locus ꝓponūt̄ sibi in iudicio crīa sua sed etiā alia đ cā que i corpe qōis est dicta. Ad pm dđ ꝙ sicut dic̄ Gre. vbi pꝰ plerūq꜕ icolumitatis tpe ad memoriā dolores ꝑterito sine dolore reducimꝰ. ⁊ quo nos egros fuisse recolimꝰ eo nos icolūes plꝰ amamꝰ erit ḡ ⁊ in illa btitudine culpe mēoria n̄ q̄ mentē polluat s꜕ que nos letitie altiꝰ astringat. pōt ēt aliter dici ꝙ cū actꝰ actiuoꝝ sit in patiēte disposito: ⁊ electi eo ꝙ totaliter erūt pfci ꝑ gl'ia꜕ erūt totaliter idispositi ad susceptiōē doloris displicentia quā hēbuat de suis pccis nullū poterit in eis cāre dolorē sicut poterat in hac vita qn̄ erant capaces doloris. Ad 3m. dđ ꝙ mali cognoscēt bona que aliqn̄ fecerunt. nec. ex illa cognitione cōsolabūt̄. sed ampliꝰ affligent̄ magnus. n. dolorē cū hō cognoscit se mlta ꝑdidisse. vn̄ dicit. Boetius. 2º. liº. de cōsolatione. cº. 7º. ꝙ in oī aduersitate fortune ifelicissimū genus est ifortunij fuisse felicē. Uel pōt dici ꝙ reprobi pꝰ resurrectōe꜕ ita perfecti erunt in pena possessi ꝙ oio erūt idispositi ad gaudij susceptionē. ⁊ ideo dato ꝙ tūc eis placeant bona q̄ ne aliqn̄ fecerunt q꞉ sciens se minꝰ punitos ꝙ̄ si ea nō fecissent illa complacentia nullum poterit in eis gaudium generare.

f Ecundo queritur vtꝝ quilibet poterit legere in alterius cōscientia. Et vr̄ ꝙ nō ꝓuerb. 11º Qui fidelis est celat amici cōmissu꜕ sed deus fidel' est ⁊ omnes boni amici eius sunt. ḡ in resurrectiōe celabit oia pcc̄a eoꝝ. Item solatium est miseris socios haber̄ in miseria. sed peccatū est maxia misia ḡ essent solatium reprobis. si in resurrectiōe viderēt peccata aliorum. Item clarior est angeloꝝ cognitio ꝙ̄ hūana sed vt oñsum est li. 2º. angeli nō possūt legere in cōsciētijs nostris nō. n. possunt videre cogitationes nr̄as. ḡ nec in resurrectione vnꝰ hō potēit legere in alteriꝰ conscientia. Itē magr̄ huius di. cº. 4. nō irrōnabilit̄ puniri pōt pcc̄a hic ꝑ pnīa꜕ tecta ⁊ deleta ēt illic tegi alijs cōtra glo. super illud. i. coꝝ 4. super illud. Manifestabit cōcilia cordiū gesta ⁊ cogitata bona vel mala tūc erunt aperta ⁊ q꞉ tunc erunt oia nota oībus poterunt de se iudicare ⁊ de alijs. Item glo. sup illđ apoc. 20. Libri aperti sunt dicit ꝙ per libros poterūt intelligi conscientie singulorum que apte oībus erūt. Rº. ꝙ in iudicio qlibet ꝑ diuinā vtutem poterit legere i cuiuslibet conscientia oia bona ⁊ mala que nūꝙ̄ fecit ut oēs videāt ꝙ in cuiuslibet dānatione ⁊ ꝓmiatione deꝰ iuste pōderabit bona ⁊ mala eoꝝ que nūꝙ̄ fecerunt. vt sic oībus appareat diuine iustitie rectitudo etiam i cuiuslibet dānatione ⁊ ꝓmiatione ⁊ magnitudo libtatis dine in bonoꝝ suoꝝ coītione oībus ꝙ̄tum in ipso fuit ⁊ magnitudo mīe in hoc ꝙ electos suos a pccō purgauit. Ad pm in oppm dđ ꝙ illa auctoritas intelligenda est qn̄ manifestatio cōmissi eēt ad amici confusionē sed manifestatio pccōrum quā aliqn̄ habuerunt electi non erit ad confusionē eoru꜕ imo omnes boni illa videntes pro eorum remisione. diuinam misericordiam laudabunt ⁊ ipsos electos q꞉ per misericordiam viriliter surrexerunt ⁊ perseuerauerauerunt. Ad secundum dicendu꜕ ꝙ in reprobis ex aliquo quod ipse videant nullum tūc poterit solatiū generari q꞉ totaliter indispositi ad solatij susceptionem immo ex visione peccatorum ꝑ penitentiam in electis deletoꝝ affligentur recogitantes ꝙ illa pcc̄a sua si voluissent delere per penitantiam potuissent cū adiutorio dei. Ad 3m dđ ꝙ illud argm bene procedit de cognitione naturali s꜕ illa cognitio qua quilibet cognoscet in iudicio alterius conscientiā naturalis nō eēt sed hoc fiet supernaturalit̄ ꝑ vtutē dinā. Ad 4m dđ ꝙ aut ibi n̄ ē assētiēdū magr̄o. aut intelligit ꝙ tegent̄ quo ad verecūdiam non quo ad notitiam.

t Ertio queritur vtrum oia merita ⁊ demerita ꝓpria ⁊ aliena poterūt ab aliquo sil' videri.

Respondeo ꝙ a beatis quia videbunt in verbo poterunt omnia peccata simul in vno intuitu videri nō aūt a r̄probis q̄ꝛ ut oñsū est li. 2°. ⁊ 3°. intellect⁹ naturali virtute nō pōt plura simul intelligere distincte ⁊ plene ꝗuis pl'a cognoscere possit sub rōne vna. oīa tñ p̄dicta cognoscēt reprobi in valde p̄uo tempore quod notat per hoc qđ dicit. Aug⁹. 20. de ci. c. 14. ꝙ mentis intuitu mira celeritate cernent. maxime ad hoc cooperante dīna virtute vt reprobi amplius confundant. De libro vite hic nihil tango q̄ꝛ de illo libro. 3. di. 31. satis dictum est.

Articulus primus

c Irca litteram cuius v̄tute excitabuntur mortui hic in qōibus expositū est potest tamen nō incongrue intelligi. ⁊c̄. Illa tamen opinio ꝓbabilior est q̄ dicit ꝙ resurrectio fiet diliculo. Peccata hic per pniaꝫ tecta ⁊ deleta ill' etiaꝫ tegi alijs hoc expositū est ī qōnibus in solutōe cuiusdam argumēti hoꝝ qđ verius sit nō est hūani iudicij diffinire. Prima tamen opinio ē ꝓbabilior

Di xliiij

s Olent auteꝫ n̄nulli. ⁊c̄. Superius determinauit magist de conditionibus resurrectionis. Hic determinat de cōditionib⁹ resurgentiū ⁊ diuiditur in partes. 4. Primo determinat de cōditionib⁹ resurgētiū in gn̄ali. Scđo. in sp̄ali de cōditionib⁹ bonoruꝫ ibi. Hic aūt. 3° in sp̄ali de cōditionibus reproboruꝫ ibi. De reprobis. 4°. sp̄aliter de cōditionibus abortiuoꝝ ⁊ monstruorum ibi. Illud etiā. Pᵃ in duas. P° determiat de resurgentiū statura ⁊ etate. 2° de integritate ibi. Nō. n. Illa pars que īcipit ibi. De reprobis diuiditur ī duas. Primo determinat de cōditionib⁹ reproboꝝ ex p̄te corp̄is. 2°. ex p̄te aīe ibi. Queri ēt. Pᵃ in duas. Primo determinat de corp̄uꝫ reproborum deformitate. 2° de icorruptibilitate ibi. Si vero. Illa p̄s q̄ incipit ibi Queri ēt diuiditur in duas. P° determiat đ cruciatu demonū. 2° de cruciatu aīaꝝ. Cum autem.

c Irca hanc distinctionē querendū est de duobus p̄ncipalr̄. p̄rio de cōditiōib⁹ resurgentium in gn̄ali. 2°. de q̄busdā p̄tinētibus ad cōditionē maloꝝ in sp̄ali. De cōditionib⁹ aūt bonoꝝ in sp̄ali dicet di. 49°. Circa pᵐ queruntur. 10. P° vtꝝ oīa mēbra corp̄is resurgent. 2° vtꝝ oēs hūores. 3° vtruꝫ capilli ⁊ vngues. 4° vtrum totuꝫ qđ est de v̄itate humane nāe resurget in eo in quo est. 5° vtꝝ ex natura cuiuslꝫ mēbri reintegrabit ideꝫ mēbruꝫ in nūero. 6° vtꝝ corpora resurgentium resurgent cū deformitatibus suis. 7° vtᵐ illa corpora erunt calida vel frigida 8° vtꝝ oēs resurgent in eadē etate. 9°. vtrum oēs resurgēt in eadē statura. 10. vtꝝ oēs resurgēt ī sexu virili

p Rimo oñdo ꝙ nō oīa mēbra corporis resurgent. q̄ꝛ illa mēbra corporis sunt frustra que nullū vsuꝫ p̄nt habere. sꝫ in resurrectione mēbra generatio deseruiētia ⁊ expulsioni sup̄fluitatū: nullum tunc vsuꝫ habē poterūt. cū ḡ in operatione dei nihil fit frustra mēbra talia nō resurgent. Itē si intestina resurgent aut resurgēt plena aut vacua nō plena. q̄ꝛ illle superfluitates quaꝝ sunt contentiua nō resurgēt. nec vacua q̄ꝛ inconueniens est ponere vacuū: ḡ nō resurgent Contra magister p̄cedēti di. c. vltio dicit ꝙ hoīes resurgent sine diminutione mēbroꝝ oīa hūani corporis hituri mēbra. R° ꝙ omnia mēbra corporis resurgent. vnde glo. super illud. i. coꝛ. 15. Mortui resurgent incorrupti dicit. i. sine aliqua diminutōe membroꝝ cuius duplex est ratio vna p̄fectio nature. alia rectitudo dīne iustitie que exigit vt omnia membra corporis eo ꝙ ab aīa fuerunt perfecta cuꝫ ea puniantur aut premient: Ad pᵐ in oppositum dđ ꝙ maior est falsa q̄ꝛ ⁊si non possint vsum haber̄ quo ad vsum actuum sꝫ quem est agere tamen sūt necessaria ad perfectam integritatem nature ⁊ etiam patientur passiones doloris in inferno vel delectationes honestas in paradiso. Ad scđm dđ ꝙ intestina nō resurgent vacua sed plena nō sordibus sed plena aere vel puris humoribus.

s Ecundo queritur vtrum omnes humores corporis resurgent. Et vr̄ ꝙ non quia non sunt de substantia corporis. sed sunt immediatuꝫ nutrimentū membroꝝ scđꝫ phi.. i. de somno ⁊ vigilia. sed nihil resurget in corpore nisi qđ est de substantia eius q̄ꝛ alia nūꝗ fuerunt ab aīa perfecta ergo humores nō resurgent. Item tunc non erit necessari⁹ usus nutriendi sed vt iam dictum est humores nō sunt nisi corporis nutrimentum: ergo si resurgent essent superflui. Contra in sacramento altaris substantia vini conuertitur in sanguinē corporis xp̄i. ergo in christi corpore resurrexit sanguis ergo a simili ī corporibus aliorum cum resurrectio christi fuerit nr̄e resurrectionis exemplar. Respondeo ꝙ proprie loquendo differentia est inter humores ⁊ humiditates: humor enim dicitur prout continetur in magnis venis. humiditas auteꝫ est extra magnas venas. ⁊ hec est humiditas scđm. Auic. 10 de animalibus capitulo de humoribus ⁊ humiditatibus triuꝫ modorum. Una illaruꝫ est humiditas que dispargitur per mēbra sicut ros. ⁊ hec est in foraminibus paruaruꝫ venarum que miseraice p̄nt dici seu capilares secunda humiditas est illa que est propinqua coagulationi: ⁊ incipit dealbari. ⁊ non peruenit ad complemētum. 3ᵃ. est illa que iam est dealbata habens vltimam perfectiōem quam natura intēdit in humorem quia iam est incorrupta membris. ⁊ pertinet ad mēbri completionem p̄p̄ quod ab aliq̄bus dicitur tenella p̄s seu molis substantie mēbri ⁊ prima humiditas vocatur roꝫ. 2ᵃ autē cambiū. 3ᵃ glutem. Dico ergo ꝙ humores qui sunt sanguis. colera fleuma. melancolia resurgent sicut habetur ex sententia. Aug. i. li. retrac. c. 16. ⁊ li°. scđo. c. 3. c⁹ ratio est. quia illi humores sunt in corpore non tantum propter necessitatem nutriendi ⁊ restaurandi deperditum. sed etiam quia eorum debita p̄pportio iuuat ad debitam membroꝝ operationē. ⁊ rōne sue forme. ⁊ quia in eius est aliqua influentia virium ipsius anime ꝗuis ab ipsa anima per essentiaꝫ non perficiantur: sunt etiam ad virtutis naturalis ostensionem ⁊ ad corporis maiorem decoreꝫ. ⁊ ad eius secundariam p̄fectionem. ⁊ ideo resurgent in ꝗtitate que conuenit decori corporis non enim extimandum est ꝙ oportet resurgere quicquid de humoribus per minutionem emisimus humiditas autem illa que dicitur ros. ⁊ illa que dicitur cambi

um nõ resurgent qꝛ sũt i via trãseundi de forma hu
miditatis in formam mẽbri. quia tũc partes oẽs i
suis formis stabilientur. 3ª vero humiditas que
dr̃ glutẽ resurget cũ mẽbris eo ꝙ iã pertinet ad ipso
rum ꝯplexionem humiditates vͦ superflue i indiuiduo
sunt trium mõꝝ. Quedam quã nã intẽdit abijcer̃
ab indiuiduo tãq̃ȝ nociuua sibi. sicut vrina ⁊ sudor
⁊ similia. Quedã quã natura intendit separe ab i
diuiduo per actũ gñatiue ad seruationẽ spẽi in alio
indiuiduo vt est semen. Quedã quaȝ natura ordi
nat ad nutrimentũ alterius indiuidui cuiusmodi ẽ
lac quo nutritur puer post natiuitatẽ ex vtero ⁊ mẽ
struũȝ quo nutritur iam ptus in vtero ⁊ tales humi
ditates nõ resurgent eo ꝙ nõ sunt ad corpis indiui
dui in quo sunt ad decorem. nec ad perfectõeȝ eius
⁊ qꝛ nõ pertinẽt nisi ad statum hoĩs corruptibileȝ
Ad pᵐ in oppᵐ dõ ꝙ q̃uis nõ sint plene de substã
tia corporis eo ꝙ a forma corporis cõpletiua p eẽn
tiam nõ informẽtur tñ cõferunt ad secundariã cor
poris perfcõneȝ ⁊ decorem. Ad 2ᵐ dõ ꝙ q̃uis nõ
resurgent propter necessitatẽ nutriendi tñ resurgẽt
ꝑpter alias cãs que in corpore ꝯdõnis dicte sunt.

t **Ertio queritur** vtꝝ capilli ⁊ ungu
es resurgent. Rº
in corpore quedam sunt de pͥcipali intẽtõe
nature vt ea que sunt necessaria ad nature operati
onem. Quedam autem sũt de secundaria nature
intentione. vt ea que sunt ad predictorum conser
uationem ⁊ decorem vt videbimꝰ folia in arbori
bus. vnde ⁊ dicit phũs. scd̃o de aĩa ꝙ folium corti
cis est cooperimentũ cortex aũt fructꝰ. sic in huma
no corpore sunt capilli ⁊ vngues: pili aũt barbe ſm
Aug. 22º. de. ci. c 24. nõ sunt ꝑ iuuamẽto. sȝ pro vi
rili ornamẽto. ⁊ qꝛ in hoĩe nõ tñ resurget illud qd̃
est de primaria eius ꝑfectione ⁊ prima nature in
tentione sed ẽt illud quod est de secundaria eius ꝑ
fectione. ⁊ secundaria nature operationis intẽtiõe
⁊ ideo vngues pili barbe ⁊ capilli resurgent. vnde
Math. 10. vestri capilli capitis oẽs numerati sunt
⁊ Luc. 21º. Capillus de capite vr̃o nõ peribit. resur
gent tñ vngues pilli barbe. ⁊ capilli in illa quantita
te que magis erit ad ornamẽtũ corporis ⁊ decoreȝ
vñ nõ est intelligendũȝ ꝙ resurgat qcqd per tonsu
ram ⁊ rasuraȝ de predictis ãmotũ est qꝛ sicut dicit
Aug. euchiridion. 5. 2. c. ⁊ recitat magr̃ hꝰ di. c. 2.
In decorꝝ aliquid nõ erit: nec tamẽ intelligendum.
est ꝙ resurgant ꝑpter eorum que sunt de pª intẽtõe
nature ꝯseruationẽ. qꝛ corpora resurgent incorrup
tibilia. sȝ pp ornatũ ⁊ decorẽ ⁊ scd̃ariã nãe pfcõnem

q **Uarto** queritur vtruȝ totum illud qd̃
fuit de veritate alicꝰ nãe hũa
ne resurgat in ipso. Et vr̃ ꝙ non impossibi
le est ꝙ idem resurgat in hoĩbus diuersis. sed illud
quod est de veritate humane nãe in hoĩe vno põt
fieri de veritate hũane nature in alio per actũ nu
tritiue qꝛ possibile est vnũ hoĩeȝ nutriri de cãnibꝰ
humanis. sed caro que fit de nutrimento efficit̃ de
vitate hũane nãe qꝛ ab aĩa humana iformat̃ g̊ nõ re
surgent in quolȝ qcqd in eo fuit de vitate hũane nãe
Itẽ vt ostẽsum est li. 2º. ⁊ di. 30. semen est de superfluo
alimenti. 3º. de digestione digesti. g̊ si vnus hõ nu
triatur carnibꝰ hũanis in illo gñabitur semen carni
bus aliorum hoĩuȝ ex quo semine aliꝰ poterit gene
rari. cũ g̊ caro generata ex semine maxie sit de vita
te humane nãe ipsius geniti illud idẽ in numero qd̃
primo est de veritate humane nature vno fieri po
test de veritate humane nature in alio per actũ gñã
tiue presupposito actu nutritiue: g̊ nõ resurgẽt i quo
libet hoĩe qcqd in ipso de vitate humane. aut idem
in numero resurget in diuersis hoĩbꝰ. quod est ipo
sibile idẽ materia est de vitate hũane nature. qꝛ est
de essentia compositi ſm. Auic. 5. methe. c. 5º. sed
in gñalibus ⁊ corruptibilibꝰ possibile est eandẽ ma
teriam in nũero primo esse partẽ vni cõpositi ⁊ po
stea partẽ alterius g̊ tota materia. vnius hũani cor
poris fieri õ potest materia alterius ⁊ tunc arguo vt
priꝰ. s. ꝙ nã resurget in quolȝ qcqd in ipso fuit de vi
tate hum ne nãe aut ꝙ idem numero resurget i di
uersis quod est impossibile. Item caro que fit de
nutrimento deperditur cõtinue ⁊ per nutrimẽtum
cõtinue restauratur. sed vtraq̃ȝ fuit de veritate hu
mane nature qꝛ vtraq̃ȝ fuit ab aĩa iformata ergo si
totum quod fuit in aliquo de veritate humane na
ture resurgeret in eodem corpꝰ resꝑgeret minus de
pressum aut immoderate magnũ quorum vtrũq̃ȝ ẽ
incõueniens. Item costa ade qua Eua formata fu
it primo fuit in Adam de veritate humane nãe po
stea in. Eua ergo aut Eua ñ resurget aut ñ resurget
in Adam quicqd fuit in eo de veritate humane na
ture qꝛ idem in numero nõ resurget in diuersis. Cõ
tra Auꝰ. 22. de. ci. c. 19. nihil quod naturaliter ierat
perituꝝ cuicũq̃ȝ corpori existimandum est sed quic
quid est de veritate humane nature in aliquo sibi
naturaliter ꝯuenit ergo de hoc illi perituꝝ est. Iteȝ
si nõ resꝑget in corpore qcqd fuerit de veritate hũa
ne nãe in eo nõ resurget integruȝ. sed sicut dicit ma
gister huiꝰ di. c. 3. Reintegrabitur nãlis sbã corpis
ergo i quolibet resurget qcqd fuerit de veritate hu
mane nature i eo. Item ratiõabilius est ꝙ resꝑgat i
quolȝ quicquid fuerit de veritate humane nãe i eo
q̃ȝ oẽs eius capilli sed vt prehibitũ est capill de ca
pite ñ peribit. g̊ resurgere i quolibet qcquid de ve
ritate humane nature i ipso fuit. Rº. sicut ostẽsum
est libro scd̃o. di. 30. nõ tñ in hoc hoĩe est de veri
tate hũane nature eius caro generata ex semĩe sed
etiam caro que fit de nutrimento. qꝛ vtraq̃ȝ est de
essentia humane nature in ipso q̃uis modo differẽ
ti qꝛ prima caro ꝑ̃ncipalꝰ est de vitate hũane natu
re q̃ȝ alia vt ibidẽ satis aperte declaratum est dico
ergo ꝙ qcquid est de veritate humane nature mõ
primo i quolibet i eodem resurget q̃ȝtum ad formã
nõ oportet tñ quod totum resurgat quantuȝ ad ma
teriam sed sufficit ꝙ resurgat quantum ad aliquaȝ
eius partem si de alia parte fuit homo alius gene
ratus deus. n. vl̃ per multitudinem illiꝰ nãe mate
rie vel aliunde vel de nihilo sicut ei placuerit tan
tum supplebit de materia quanta fuit illa pars de
qua fuit homo generatus nec preiudicabit idẽpti
tati eiusdem corporis in numero cum videamus
eundem hominem habere corpus idem in nume
ro in iuuentute ⁊ senectute nõ obstante ꝙ partes ſȝ
materiam fluunt ⁊ alie substituunt̃. secũdum sniaȝ
phi. libro. 1. de generatione. Si autem loquant̃ d̃
eo quod est de veritate humane nature modo secũ
do cuius modi est caro facta de nutrimento: sic eti
am dico ꝙ non oportet ꝙ totum illud quod fuit de
veritate humane nature resurgat quantum ad ma
teriam quia talis materia continue deperditur ⁊

per nutrimentum restauratur. ⁊ sic si totum resur-
geret resurgeret corpus nimis deꝑssuȝ aut imode-
rate magnū. vt ostendebat quartū argum^{m} ad pri
mā ptem. Sed vt^{m} tota illa caro resurgat ꝗ̄tum
ad formā dubiū est pp diuersos mōs ponēdi carneȝ
fieri de nutrimēto si.n.ꝓ tāto caro dicaꝛ fieri denu
trimēto. qꝛ matia nutrimti expoliaꝛ oī forma sua. ⁊
fit sub forma nutriti preexistēte absqꝫ hoc ꝙ aliqua
forma educaꝛ de potentia materie nutrimēti. tunc
planū est ꝙ per nutritionē nihil accreuit eēntie for
me cānis qr tota eēntia forme cānis. forme dico e
ducte de potētia matie q̄ nūqꝫ fuit in hoīe a p̄ncipio
sue repossitionis in spē vsqꝫ in finē vite sue educta
fuit de seie. ⁊ sic oȝ dicere ꝙ tota caro que nūqꝫ fuit
hoīs in eo resꝫget ꝗ̄tū ad formaȝ si aūt ponaꝛ aliq̄
pars forme carnis icōplete educi de materia nutri
mti. ⁊ carni p̄exn̄ti vniri. ⁊ per aiaȝ intellectiuā pfi-
ci tunc oȝ dicere ꝙ nō tm̄ fuit caro nutrimtalis ꝗ̄
tū ad eius materiā sed ēt ꝗ̄^{m} ad formā. ⁊ ꝙ q̄si cōti
nue per nutrimentū illd̄ depditū restauraꝛ: ⁊ ꝓȝ hoc
nō est dd̄ ꝙ tota caro nutrimētalis resurgat i quolȝ
ꝗ̄^{m} ad formā icōpletā: sicut nec ꝗ̄^{m} ad materiam
Alij aūt dicunt ꝙ materia sit tota substātia rei gn̄a-
bilis ⁊ corruptibilis ⁊ illa iteꝝ resoluiꝛ in materiaȝ
ita ꝙ materia nō est de essentia substantie in quam
trāsmutatur eēntia. ⁊ ita nihil pōt esse de essētia sb
stantie vnius idiuidui qd̄ fuit de essentia substātie
alterius ⁊ ſm istos substantia gn̄abilis ⁊ corruptibi
lis ꝓ tanto diciꝛ cōposita ex materia ⁊ forma qꝛ ip
sa substantia est resolubilis in eā: ⁊ ꝗ̄uis hec opinio
videatur esse ꝯ phi. i. phi. dicentē materiā eē ign̄a-
bilē ⁊ icorruptibilē. ⁊ contra hoc qd̄ coiter dr̄ ⁊ tene
tur ꝙ substantie gn̄abiles ⁊ corruptibiles cōposite
sunt ex materia ⁊ forma ita ꝙ materia est de essētia
eius tn̄ est valde cōsona resurrectioni eiusdē hoīs ī
numero ꝗ̄tum ad totum illud qd̄ fuit de ei⁹ eēntia
Alij aūt facilius ⁊ clarius se expedientes de princi
pali q̄ōne dicunt ꝙ sicut resurrectio nō erit per nāȝ
sed per dinā prouidētiaȝ ⁊ potentiā sic ipse d̄s sup-
nāliter ꝓhibet ne aliquid de carne radicali. hoc est
de carne fcā d̄ semīe cōuertaꝛ in semen ⁊ id̄ ꝗ̄uis ca
ro radicalis vnius possit esse nutrimētum alterius
nō tamen de illa pōt alius homo generari. ⁊ id̄ con
cedunt ꝙ tota caro radicalis vnius cuiusqꝫ ꝗ̄^{m} ad
totam formā ⁊ totā materiaȝ resurget in eo nec pre
iudicat vnitati materiali illius q de ea nutritus fu
erat. qꝛ caro nutrimētalis fluit ⁊ refluit absqꝫ p̄iudi
cio idēptitatis in numero illius qui nutritur. Ad
p^{m} iu opp^{m} dd̄ ꝙ si aliquis carnibus humanis nu
triatur illa caro reddetur illi hoī in quo caro hūana
primitus esse cepit ⁊ deus illi qui de illis carnibus
nutritus fuerat restituet qcquid de p^{a} sua carne de
perditū fuerat. vnde. Aug. 22°. de. ci. c. 20. loquens
de illo qui fame cōfect⁹ atqꝫ cōpulsus vescitur ca-
dauerib⁹ hoīum dicit. Reddeꝛ caro illa homini in
quo esse caro hūana primit⁹ cepit ⁊ infra sua vero
illi cui fames exinanierat ab eo q pōt etiam ex halla
ta reuocare reddere. ꝗ̄uis ⁊ si oibus perijsset mōis
ne nulla eius materies in vllis nature latebris re-
mansisset: vnde vellenꝰ eā repare oipotēs. Ad 2^{m}
facilius est soluere scd̄m opiōnē tertiā qꝛ ſm eaȝ ꝗ̄
uis caro radicalis possit comedi nō tamen pōt in se
men conuerti dina ꝓuidentia exibente. Uel potest
dici ſm opinionē aliam ꝙ si quis nutriretur carni-
bus humanis quib⁹ statim cū reponiꝛ in spē. ita vt
nullo alio nutrimento vtereꝛ. ꝗ̄uis semen in eo. to
taliter fieret de carne radicali alioꝝ hoīum adhuc
homies comesti ⁊ hoies ex eoꝝ carnibus gn̄ati idē
in numero resurgerent. qꝛ de quolȝ corpore homi-
nuȝ comestoꝝ pars cōuerteretur in sbām comeden
tis per actū nutritiue. ⁊ sic totuȝ nō posset in semen
cōuerti. ps ꝗ materie corpis comesti de qua fuit ali
us homo genitus in illo resurget qꝛ aliter idē in nu
mero resurgere nō posset. ps aūt alia que in sbāȝ co
medentis per actū nutritiue esset conuersa in p̄mo
resurgeret. qꝛ in ipso hūit eēntialioreȝ ordinē ad re
surrectiōem tn̄ qꝛ p̄mo ab aīa illius fuit informata
⁊ perfectius qꝛ vt hituȝ est li. scd̄o. Caro facta d̄ nu
trimento. seu materia nutrimenti nō ita pfecte nec
ita principaliter perficitur ab aīa: sicut caro facta d̄
semine. Illud aūt qd̄ deerit de parte matīe illi d̄ cu-
ius carnibus alius homo fuit gn̄atus. deus aliund̄
supplebit: vt in corpore q̄ōis dictuȝ est: Ad 3^{m} dd̄
ꝙ impossibile est totam materiā necessariam ad re
positionē hoīs in spē que dicitur naturalis fieri ma
teriam radicalē carnis hoīs alterius. qꝛ hoc nō pos
set fieri nisi mediante semine natura autem per ac
tum nutritiue prius conuertit parteȝ de nutrimēto
in sbām nutriti ⁊ post hꝫ alia pars reponaꝛ vt de illa
fiat semen ordinatuȝ ad ꝯseruatōeȝ spēi per gn̄oneȝ
alteri⁹ indiuidui. Ad 4^{m} pȝ quid sit dd̄ ex dictis
in q̄ōne. Ad 5^{m} dd̄ ꝙ illa costa nō fuit in Adam d̄
veritate humane nature necessarie ad repositionē
eius in hoīs spē. sed fuit ordinata ad multiplicatio
nem spēi per ei⁹ supnālem transmutatōeȝ in mulie
reȝ vnde materia illius coste in Eua resꝫget ⁊ non ī
Adam. Scd̄m autē argumenta ad pteȝ secundaȝ
que ostendere videnꝛ ꝙ idē homo in nūero resꝫget
ꝗ̄^{m} ad totā formā. ⁊ ꝗ̄^{m} ad totam radicalem eius
materiā que p̄cessit repositionē eius in spē scd̄a opi
nio que posita est in corpore q̄ōnis videꝛ vior ꝗ̄ p̄
ma qꝛ ſm primaȝ aliquis resurgeret nō idē in nūe-
ro ꝗ̄^{m} ad materiam nisi sicut ps ⁊ totuȝ que nec. to
taliter idem sunt in numero diuersa vt trahi potest
ex his que videꝛ dicere phūs primo li. phi. ponen
do tn̄ ꝙ materia nō sit de essentia cōpositi vt tactū
est cessant multe difficultates que tacte sunt.

q **Uinto** queritur vtrum ex materia cu
iuslȝ membri reintegrabiꝛ idē
mēbrum in numero. Et vr̄ ꝙ sic. Eze. 37°.
dicitur. Accesserunt ossa ad ossa vnūqd̄qꝫ ad iun-
cturam suam ergo in resurrectione ad reformatio
nē cuiuslȝ membri redibit eadem materia in nūe-
ro de qua prius fuerat factum mēbrum. Item mē-
brum nō hn̄s materiam eandem in numero quam
prius habuit nō est idem membrum in numero qꝛ
materia est de essētia compositi. ergo si membrum
n̄ reformetur ex eadem materia in numero de qua
prius formatum fuerat nō resurgeret membrum.
idem in numero: ⁊ ex cōsequenti cum corpus sit cō
positum ex membris. ⁊ compositum nō possit ideȝ
in numero redire. nisi ptes redeant eedem ī nume
ro nō resurgeret idem corpus in numero quod. fal
sum est. Contra aug. euchiridion. 50. c°. ⁊ recitat
magister huius di. c°. 2°. Terrena materies que di
scedente anima fit cadauer. non ita resurrectione
reparabitur vt ea qae dilabuntur ꝗ̄uis ad corpus
redeant vnde dilapsa sunt ad easdem q°qꝫ corporis

partes vbi fuerunt redire necesse sit. Item accñs
nõ variat essentiam rei sꝫ situs materie in corpor
accedẽs videt̃ substãtie corpis. ergo si i resurrectõe va
riat̃ ñ ꝑpter hoc erit alia i nũero subã ipsiꝰ corporis
R°. ꝙ i materia mẽbri est cõsiderare illð qð est de
necessitate ad debitã mẽbri ꝯsistentiã: ⁊ illð qð ibi ẽ
de supfluitate cõtingit. n. qñꝫ mẽbrum. plus hr̃e de
materia ꝗ ꝯueniẽs sit forme eiꝰ pm redibit ad idẽ
membꝝ i numero q2 reformatio dꝫ rñdere forma-
tioni si tñ aliter fierꝫ nihilominꝰ vr̃ qbusdã ꝙ possꝫ
idẽ corpꝰ in numero resurgere. ex quo rediret totiꝰ
eadeꝫ materia i numero ⁊ eadẽ forma i nũero que
sunt essentiales ptes cõpositi qð cõsentire vr̃. Aug.
22. de. ci. c. 19. vt pꝫ per exem qð ibidẽ ponit de va-
se facto de limo ⁊ postea in eundẽ limũ redacto. ⁊ ð
eodẽ limo iteꝝ repato vbi dicit ꝙ ad hoc ꝙ redeat
idem in numero nõ oꝫ ꝙ illa ps materie que pꝰ ẽat
in fundo iteꝝ ponat̃ in fũdo nec illa que fuit in ansa
iteꝝ ponat̃ in ansa. sed sufficit ꝙ totũ repetur de to
to ⁊ euchiri. 5i. c° silr̃ dicit de statua redacta i massã
⁊ iteꝝ de eadẽ massa repata illud aũt qð ẽ desupflui
tate ad idẽ mẽbꝝ in numero nõ redibit. sed ad alið
mẽbꝝ si in illo fuit defectus materie si aũt cuilꝫ mẽ
bro esset supfluuꝫ. ⁊ toti corpori illud nõ resurgeret
q2 talis supfluitas ex errore accidit ⁊ defectu natur̃
Ara ad ptẽ primaꝫ procedunt de materia cõueniẽ-
te forme mẽbri ⁊ bone ꝯsistentie eius. Auctoritas.
Aug. ad ptẽ scðaꝫ allegata procedit de materia su-
pflua forme mẽbri. quod patet q2 imediate sic sub
iungitur. aliogn si capillis redit qð taꝫ crebra tõsu-
ra destruxit si vnguibꝰ ꝙ totiens depsit exectio im
moderata ⁊ indecẽs cogitantibꝫ resurrectionẽ car
nis ⁊ iõ nõ credentibꝰ occurrit ĩfirmitas. Ad 2m dð
ꝙ ꝗuis situs ptiuꝫ in loco eẽntie corpis sit accñta-
lis tñ situs eaꝝ in toto ipsi toti est essentialis. Vel
põt dici ꝺm alios ꝙ arm nõ plꝰ cõcludit. nisi ꝙ ad re
integrationẽ eiusdẽ corporis in nũero easdẽ partes
materie ad easdẽ ptes corporis redire in quibus p̃
us fuerãt nõ est necessariuꝫ qð concedũt sed ex hoc
nõ sequit̃ ꝙ nõ sit cõgruuꝫ ⁊ hi ẽt dicunt ad 2m arm
ad partẽ p̃mã ꝙ probari vr̃ hoc esse necessariuꝫ ꝙ ñ
procedit q2 partes eẽntiales que sunt materia ⁊ fõ
ma totius p̃ncipalius ⁊ imediatiꝰ respiciũt cõposi
ti eẽntiam ꝗ ptes ꝗtitatiue ⁊ integrales ⁊ iõ ad h̃
vt idẽ corpus in nũero r̃surgat sufficeret ꝙ p̃ncipia
essentialia que sunt materia ⁊ forma totiꝰ reuertan
tur eadeꝫ in nũero ẽt si eedẽ ptes materie ad easdẽ
ptes corpis ĩtegrales in qbꝰ pꝰ fuerant ñ reuertent̃.

Exto queritur vtꝝ corpora resurgen tiũ resurgent cũ defor mitatibus suis. Et vr̃ ꝙ sic. Cicatrices sũt
deformitates in corpore sed corpꝰ xp̃i resurrexit cũ
cicatricibus. vt põt accipi ex his q̃ habent̃. Jo. 20°
ergo multo fortius alia corpora resurgent cũ suis ð
formitatbus. Itẽ quorũdaꝫ corpuꝫ sunt alique ð
formitates naturales. sed ꝺm. Aug. 22. de ci. c. 19°.
Nihil qð nãliter inerat alicui corpi est illi pariturũ
ergo quorundã corpora resurgent cum aliquibus ð
formitatibus suis. Contra apꝰ primo corintios
decimoquinto. Mortui resurgent incorrupti ergo
resurgent sine deformitate proueniente ex diminu
tione ergo a simili sine deformitatibus alijs. Itẽ
Augusti. euchi. 5 2°. c. ⁊ recitat magister huius di.
c. 3°. Resurgent corpora sanctorum sine vllo vitio
sed deformitas vitium est ergo resurgent sine vlla
deformitate. ergo a simili ⁊ corpora damnatorum
quia sicut cum corporibus sanctoruꝫ comunicabũt
in natura ita comunicare debebunt in dispositioni
bus corporalibus eis conuenientibꝰ secundum or
dinẽ nature. Respondeo sicut accipi potest ex sen
tentia. Aug. 22. de. ci. c. 19. Omnis deformitas re
ducitur vel ad illam que est ex parte coloris vel ad
illam que est ex parte figure vel ad illam que ex pte
diminutionis partium vl' ad illam que est ex parte
superabundantie. dico ergo ꝙ quocunqꝫ predicto
rum modoꝝ de formitate accepta corpora electoꝝ
sine omni deformitate resurgent q2 omnis defor-
mitas ad aliquid vitiũ nature pertinet sꝫ ꝺꝫ. Aug.
eodem. c. vbi p̃us. ⁊ euchiri. 5 2°. c. Corpora sancto
rum resurgent sine vllo vitio seruata itegritate na
ture corpora aũt dãnatoꝝ resurgent sine deformi-
tate que ex parte diminutionis ptiũ q2 indistincte
dicit apꝰ ꝙ mortui resurgent incorrupti sed vtꝝ re
surgent sine deformitatibus alijs dubium est: ⁊ dñt
quidã nõ imo manebunt i eis deformitates ad ma
iorem ꝯfusionẽ eoꝝ. Alij dñt ꝙ resurgent sine illis
q2 in reparatione corporis resurgentis magis attẽ
ditur nature perfectio ꝗ cõditio que fuit priꝰ hoc
tñ Auꝰ euchi. 5. 4. c. ⁊ recitat magister in lr̃a huius
di. c. 4. indetermiatũ relinqt dicens ꝙ nos fatigar̃
nõ dꝫ eorum incerta hitudo vel pulchritudo quoꝝ
erit certa. ⁊ sẽpiterna dãnatio. Ad pm in oppm.
dð ꝙ ꝺm. Aug. 22. de. ci. c. 20. cicatrices in corpori-
bus martyrum nõ erit deformitas. Ad 2m dð ꝙ ð
formitates predicte insunt ex debilitate seu vitio
nature. ṽbum aũt. Aug. intelligitur ð hoc quod nã
liter inest ꝺm debitum. rectum ordinẽ nature vñ ⁊
in principio illius. c. dicit ita nihil periturum esse
de corpore vt deforme nihil sit in corpore. Ad pm
ad partem secundam potest dici secundum illos q
tenent corpora damnatorum resurrectura cũ alijs
deformitatibus ab illa que ex partium diminutio
ne. quod nõ est simile de illa ⁊ de alijs. quia illa ma
gis contrariatnr integritati nature ꝗ alie. Ad 2m
satis patet qd sit dð in questione. quia resurrectio
nõ tantuꝫ est futura propter reintegratiõꝫ nature sꝫ
etiã pp perfectiorem retributionem ⁊ meritorum
⁊ demeritorum. Iõ ꝗuis corpora electorum ⁊ re
proborum sint resurrectura comunicãtia in natura
non tamen in qualitatibus superadditis quia qua
litates in quibus resurgent corpora damnatorum
erunt ad eoruꝫ ampliorẽ confusionem. ⁊ ille in qbꝰ
resurgẽt corpa elcõꝝ erunt ad eoꝝ ampliorẽ honorẽ.

Eptimo queritur vtrum illa corpora erunt calida vel frigida. Et
videtur ꝙ nec calida neqꝫ frigida. quia ꝺm
phm̃ 2° de generatiõe. Caliditas. frigiditas. humi
ditas. ⁊ siccitas sunt qualitates prime ⁊ causa alia-
rum qualitatum. inter quas phũs ibidem enume-
rat grauitatem ⁊ leuitatem sed põita causa ponitur
effectus cum ergo scðm. Aug. 22. de ci. c°. 11°. A cor
poribus electorum auferetur grauitas ex quo põt
argui a simili ꝙ a corporibus damnatorum etiã au
feretur leuitas: videtur ꝙ nec corpora electorũ nec
corpora damnatorum erunt calida vel frigida. Itẽ
corpora electorum ⁊ damnatorum resurgent icor-
ruptibilia vt inferius ostẽdetur. sed omne compo-
situm ex qualitatibus contrarijs primis que sunt.

caliditas.frigiditas.humiditas.ſiccitas:eſt corru ptibile.qꝛ cãnt in cõpoſito mutuaꝫ actionẽ ⁊ paſſio nẽ ꝰ tales qualitates in corporibꝰ nõ reſurgẽt. Jtẽ ſm. Aug.22° de ci.c°.ii. Natura corpuꝫ electoꝝ i re ſrrectione fiet cõueniẽs celo ſed natura locati ñ põt fieri cõueniẽs loco niſi fiat ꝯformis eidẽ cũ ꝰ ſ3 do ctrinaꝫ phi p° celi mundi. Celũ ſit eleuatũ ſp oẽꝫ ꝯrie tatẽ ſeqꝛ.ꝙ predcẽ.4.q̃litates cũ ſint ꝯrie nõ erũt ſal tẽ in corporibus electoꝝ. Cõtra vbi eſt effcũs ⁊ cã ſed color cũ ſit de nũero ſcdaꝝ qualitatũ cãꝛ ex q̃ttu or q̃litatibꝰ primis. vñ exceſſus frigiditatis cãt al bedinẽ:exceſſus coloris nigredinẽ ſed corpora reſ gent colorata ſicut expreſſe dicit. Aug. de corpibuſ electoꝝ.22°. de.ci.c°.19. ꝰ ſeqtur ꝙ reſurgent cũ q̃t tuor q̃litatibus p̃mis. Jtẽ phi.2°.de gña.4.ſupra dicte q̃litates ſunt prime q̃litates tangibiliũ.ſ3 cor pus xpi poſt rſurrectionẽ fuit tangibile. vñ luc. 24. habetur ꝙ dicit diſcipulus. Palpate ⁊ videte. qꝛ ſpũs carnẽ ⁊ oſſa nõ h3.ſicut me videtis hrẽ.ꝰ cũ ñ ſit ponere poſteriꝰ ſiue prius in corpore xpi poſt reſ rectionẽ fuerunt.4: qualitates prime ꝰ a ſili in reſ rectione cõi erunt corporibꝰ alioꝝ. R° ꝙ in corpo ribus reſurgentiũ tã electoꝝ q̃3 reprobozum erunt caliditas.frigiditas hnmiditas. ⁊ ſiccitas ſ3 ꝙ ne ceſſarie ſunt ad hũanã cõplexionem. dicit.n. Aui. io.li.de aialibu .c.de cõplexione in vli.ꝙ cõplexio eſt res accidens ex ꝯriaruꝫ qualitatum operatone certũ eſt aſit ꝙ corpora reſgent cõplexionata. Pre terea nã oſſiuꝫ eſt ꝙ magis ſint ſicca q̃3 natura car niũ hũidior q̃3 natura oſſiuꝫ:⁊ nã cordis calidior q̃3 nã cerebri:⁊ nã cerebri hũidior.ꝰ nã mẽbroꝝ exigit ꝙ corpora reſurgant in q̃litatibꝰ ſupradictis.nõ tñ dico ꝙ ille q̃ttuor qualitates ſint elemẽtares.ſ3 ali quo mõ ſunt illis ſiles ⁊ ſm ꝙ cõpetit hũane cõple xioni illaꝝ v̄tute participantes difformiꝛ tñ reſgẽt in corporibus electoꝝ ⁊ reproboꝝ qꝛ in corporibuſ reproboꝝ.⁊ ſi nõ poterunt actioneꝫ ⁊ paſſionẽ cãre ordinatas ad vite corpalis corruptionẽ poterũt tñ in eis cãre actionẽ ⁊ paſſionẽ ordinatas ad afflicti onẽ. vt inferius oñdetur neutꝝ aũt iſtorum poterĩt i corporibus electoꝝ. Ad p^m in opp^m dõ q̃3uis p̃me q̃ttuor qualitates tangibiliũ ſint in corpe cã graui tatis.tñ talẽ effectũ deus ſepare põt a tali cã. vt mꝉ tipliciter Aug.in eodẽ.c.oñdit per quẽ aũt mõꝫ au feretur grauitas a corpibus electoꝝ inferius oñde tur cũ de dote agilitatis quereꝛ. Ad 2^m dõ ꝙ ille q̃li tates in corporibus nõ cauſabunt mutuã actionem ⁊ paſſionẽ ordinatas ad corpuꝫ reſolutionẽ vt infe riuis oñdetur:cũ quereꝛ de dote ipoſſibilitatiſ Ad 3^m dõ ꝙ nõ oꝫ locatũ conformari loco:neꝫ in nã ne q3 n qualitatibꝰ locꝰ.n.ignis eſt cõcauuꝫ orbis lũe ⁊ tamen ignis in orbe lune nõ ꝯueniunt in nã neq3 in qualitate. Jgnis.n.eſt leuis ⁊ orbis lune ẽ n3 gra uis neq3 leuis oꝫ tamen locatũ cõmenſurari imedi ato eius loco.qõ ꝰ dicit. Aug.ꝙ corpa electoꝝ fient ꝯueniẽtia celo nõ eſt intelligẽdũ ꝙ ſint celeſtis nãe qꝛ tunc in ſpẽ eadẽ nõ reſgerent ſ3 qꝛ reſgẽt incorru ptibilia ⁊ paſſibilia ⁊ ſine grauitate:⁊ ideo erũt cõ uenientia ad hitandũ in celo: Argumenta ad pteꝫ aaiam gratia concluſionis poſſunt concedi primuꝫ temen paꝝ valet qr caliditas.⁊ hũiditas ſicitas.⁊ frigiditas a phi.r°.de generatione nõ dicuntur p^m q̃litates.niſi i genere qualitatũ tangibiliũ color aũt nõ eſt de genere qualitatũ tangibilium.

OCtauo queritur vtruꝫ oẽs reſurgent in eadem etate. Et videꝛ ꝙ nõ qꝛ etas aut accipiꝛ pro toto tpe quo homo vi xit.aut pro v̄tute ſeu ſtatu quẽ i aliquo tpe habuẽit ſed primo mõ nõ reſurgent oẽs in eadẽ etate qꝛ nõ oẽs quali tpe vixerunt.nec mõ.2°.qꝛ nõ oẽs reſur gẽt in equali v̄tute ꝰ nõ omnes reſurgent in eadeꝫ etate. Jtem a reſgentibus nihil auferet qõ in eis fuerat dignitatis. ſ3 ſic dꝛ prouerbi..16. Corona di gnitatis ſenectus.ꝰ ſenes reſurgẽt in ſenili etate ſ3 iuuenes non reſurgent in ſenili etate ergo non om nes reſurgontin eadeꝫ etate. Contra glo.ſuper il lud ad epheſios.quarto in menſura etatis plenitu dinis xpi.⁊ recitat magiſter in lr̃a hꝰ di.c.i. Oẽs ĩ eadem etate reſurgent in qua xp̃us mortuꝰ eſt ⁊ re ſuruexit cuiuſcũq3 etatis mortui fuerit. R° ꝙ etaſ dupliciter põt accipi. Uno modo pro toto tpe quo vixit hõ vel quo fluxit ab iſtanti ſue formationiſ vſ q3 ad inſtans ſue reformatiõis.⁊ ſic nõ omnes i ea dem etate reſurgent. Alio mõ pro ſtatu copis ⁊ v̄ tutis qui ex ãnis in hũano corpe reliquitur ſ3 queꝫ modum accipiendi etate dicimus ꝙ Adam factꝰ fuit in etate virili.⁊ ſic dico ꝙ oẽs in eadẽ etate reſ gent qꝛ oẽs reſurgent in ſtatu corpis ⁊ nãlis v̄tutis quẽ hituri erant ſi tm̃ vixiſſent vel hũerunt qui tm̃ vixerunt q eſt in tpe ad qõ terminaꝛ motꝰ perficiẽ di,qr circiꝛ de lege coi eſt illnd tp̃s quo xp̃s mortuꝰ eſt vnde Aug.22.de ci.c.15.qõ cõmemorauit apꝰ. De menſura etatis plenitudinis xpi ſic accipiamꝰ dictũ nec vltra nec infra iuuenilẽ etatis formã reſ gant corpa mortuoꝝ.ſed in ea etate ⁊ robore vſq3 quã ieſum xp̃3 perueniſſe cognouimꝰ.pp.n. perfe ctionẽ nature decet vt reſurgant in optio ſtatu cor poris quẽ hũerunt vel ſi tm̃ vixiſſent erãt naturali ter hituri.ille aũt ſtatus ẽ in termino motꝰ ꝑficien di. Ad p^m in opp^m dõ ꝙ nõ oẽs reſurgent in equa li v̄tute nec naturali neq3 ſupernãli.ſed oẽs reſgẽt in naturali v̄tute quã quil3 erat naturaliter hituruſ in terio,motꝰ ſui ꝑfectꝰ.qr de lege illõ tp̃s fere ideꝫ eſt quantũ ad oẽs ideo oẽs dicunꝛ reſurrecturi ĩ ea dem etate ⁊ dixi fere:qr tempus mẽſurans motũ profectus in oibus nõ equalis pũctaliter. Ad r^m dõ ꝙ ſenectus dꝛ corona dignitatis nõ pp cõditio nem corporis qr tunc eſt in defectu ſed propter ſa ſapientiam que in eis preſumiꝛ maior pp multam experientiã ⁊ tẽporis q̃3titatẽ:quapp dicitur Jo.ir° Jn antiquis eſt ſapientia.

NOno queritur vtrum oẽs reſurgent i ea dem ſtatura. R° ꝙ nõ quil3.n.reſ get in illa q̃3titate ⁊ ſtatura q̃ vnicuiq3 idiui duo debebatur in termino motus perficiendi ſm naturalem virtutẽ coloris extendentis humidum ⁊ humidi ſuſcipiens extenſione natura nõ errante vel per aliquid ĩnaturale accedens impedita. qr p reſurectionem,nõ reduceꝛ tm̃mõ idem in ſpe ſed etiã i numero ⁊ ⁊ rõale eſt vt nõ tm̃ reſurgat in ſta tura que debetur ſpẽi ſ3 etiam in illa que debeꝛ idi uiduo modo predicto.ſi autem per errorem natu re vel nimiã ſupabundantiaꝫ materie eſſet idebitꝰ q̃3titatis exceſſus vel diminutio ſeu defectus diui na potentia ſupplebit vel reſecabit. ⁊ predictis cõ cordat. Aug.22°.de ci c°.15. dicens ꝙ ſuã qſq3 reci piet mẽſuraꝫ quã vel hũit in iuuẽtute.ẽt ſi ſenex eſt mortuus ſi ante eſt defunctus quod etiam recitat

magiſter huius diſtictõnis capitulo primo.

d Decimo queritur vtꝝ oẽs reſurgẽt in ſexu virili. Et vr̃ ꝙ ſic. hoẽs reſꝑgent ſine defectu ⁊ deformitate nãe. ſꝫ ſexꝰ femineus eſt ex defectu nãe: ⁊ ꝑter eiꝰ itentõeꝫ. ſicut. n. dicͭ phi. 16. de aĩalibꝰ femina ẽ q̃ſi mas occaſionatꝰ. g̊ ſexus fẽineus nõ reſꝑget. Itẽ ſexus femieus nõ ẽ neceſſarius niſi ꝓ vita aĩl ſed hoĩes nõ reſꝑgent in vita aĩali. qꝛ ſic apꝰ ait. i. coꝝ. 15. ſemi natũ corpꝰ aĩle. ſurgꝫ corpꝰ ſpũale. g̊ ſexꝰ femineus non reſꝑget. Cõtra: Auꝰ. 22. de ci. c. 17. dicit mihi melius ſape videtur q̃ vtrũqꝫ ſexũ reſurrectuꝝ eẽ nõ dubitant. Ad iſtaꝫ qõeꝫ dixerunt aliq ꝙ oẽs reſurgent in ſexu virili. vñ Auꝰ. c. ꝑallegato. nõnulli ꝑꝑ qd̃ dcm̃ eſt donec occurramus oẽs in viꝝ ꝑfectũ aiunt oẽs in virili ſexu reſꝑrecturos. qm̃ deus fecit ſolũ viꝝ ex lio. feminã ex viro. ſꝫ hanc opinionẽ ibidẽ Auꝰ redarguit ⁊ merito qꝛ erronea ẽ. Dõ ẽ g̊ ꝙ ñ oẽs reſꝑgẽt ĩ ſexu virili. ſꝫ viri ĩ ſexu vĩli. ⁊ feĩe ĩ ſexu feĩo. qꝛ hoc exigit nã indiuidui ⁊ ꝯgruit perfectiõi ſpẽi ⁊ erit occaſio laudãdi ſapiẽtiã dei. nõ. n. oĩuꝫ ĩdiuiduoꝝ nã eũdẽ exigit ſexũ. ſꝫ nã quoꝛũdã exigit maſculinuꝫ. ⁊ quoꝛũdã nã femineũ. q̃ꝓpter dicͭ Augꝰ. 22. d̃ ci. c. 17. ꝙ nõ ẽ vitiũ ſexus femineꝰ. ſꝫ nã ꝑ ſexũ aut diuerſitatẽ cõplenẗ diuerſi gradus ꝯuenientes ꝑfcõi ſpẽi. Preterea ſicut dicit. Aug. eo. c. mẽbꝛa femiea nõ erunt accomodata veteri vſui ſꝫ nouo decoꝛi quo nõ alliciaẗ aſpiciẽtis cõcupiſcẽtia q̃ nulla erit ſꝫ dei laudetur ſapĩa atqꝫ clemẽtia. qꝛ qd̃ nõ erat fecit ⁊ liberauit a coꝛruptione qd̃ fecit. Si aũt in aliqbꝰ eſt vterqꝫ ſexus ineq̃liter reſurgẽt in ſexu q̃ ꝑꝛĩcipalioꝛ eſt in eis. Si ãt eq̃liter. qd̃ difficile eſt reſurgẽt ĩ ſexu virili eo ꝙ ſexus eſt abſolute dignioꝛ in vtroqꝫ. n. ſexu nullius reſurget. qꝛ hec ẽ difoꝛmitas accñs ex erroꝛe nãe. Ad p^{m} in opp^{m} dõ ꝙ q̃uis mulier gñetur ꝑter intẽtionẽ nãe ꝑticularis. eſt tñ de intẽtione nãe vlis que vtrũqꝫ ſexũ reqrit ad ꝑfectioneꝫ hũane ſpẽi nec erit pꝰ reſurrectionẽ in illo ſexu cõfuſio. qꝛ ſicut dicit Aug. in. c. ꝑallegato nõ erit ibi libido que eſt cõfuſionis cã. nã ꝑ̃us q̃ꝫ peccaſſent nudi erãt ⁊ nõ cõfũdebanẗ vir ⁊ femina. vñ nec pꝰ reſurrectionẽ opꝰ erit veſtibꝰ ꝓ tegmento ſꝫ erũt amicti lumine ſicut veſtimento. Ad 2^{m} dõ ꝙ maioꝛ ẽ falſa. ſicut patet ex dictis in queſtione.

Articulus ſecundus.

c Conſequenter queritur d̃ 2° ꝑ̃ncipali. ⁊ circa hoc q̃runẗ. 10. P° vtꝝ ſit infernꝰ. 2° vtruꝫ ſit ſb̃tra. 3° vtꝝ ſit ignis coꝛpoꝛeꝰ. 4° vtꝝ ſit eiuſdẽ ſpẽi cũ igne elementari. 5° vt^{m} ſit ꝑpetuus. 6° vt^{m} coꝛpoꝛa dãnatoꝝ ab illo igne calefient. 7° vt^{m} per illũ ignẽ coꝛrũpenẗ vl̃ cõſumẽtur. 8° vt^{m} per agẽs intrinſecũ nãliter coꝛrũpenẗ. 9°. vt^{m} ſpũs ſepari ab illo igne cruciabunẗ. 10°. vt^{m} damnati cruciabũtur perpetuo a tribus alijs elemẽtis ab igne.

p Primo oñdo ꝙ nõ ſit infernꝰ. qꝛ ĩfernꝰ nominat cruciatũ eternũ vel locũ eius ſꝫ nõ eſt alqs cruciatꝰ eternꝰ: qꝛ vt dĩ Math. 7. Qua mẽſura mẽſi fueritis remetieẗ vobis ſꝫ mẽſura pcci nõ eſt infinita cũ ſit a vĩrtute finita. g̊ nec cruciatꝰ ꝓ pccõ eſt ĩfinitꝰ g̊ infernꝰ nõ ẽ. Itẽ Jaco. 2°. Mĩa ſupexaltat iudiciũ ſꝫ ſi ꝓ malo actu tranſitoꝛio hõ cruciareẗ in eternũ iudiciũ ſuperexaltaret mĩaꝫ. g̊ res ſignificata per h̃ nomẽ infernꝰ nõ eſt. Itẽ oĩs cruciatus ſi iuſtꝰ eſt. aut eſt ad coꝛrectioneꝫ cruciatoꝝ ſeu ad ꝓmotionẽ boni eoꝝ. aut ad exemplar alioꝝ. ſꝫ cruciatꝰ eternus nõ eſſet ad coꝛrectionẽ cruciatoꝝ: nec ad ꝓmotõeꝫ boni eoꝝ nec ad ex^{m} alioꝝ. qꝛ talis cruciatꝰ nõ eſt manifeſtus ergo nullꝰ eſt iuſtꝰ cruciatꝰ eternꝰ. g̊ nec vr̃ ꝙ iniuſtus. Item phi. 1° ce. ⁊ mũ. Nos videũs res accidẽtales coꝛrũpi velociter ⁊ finiri. ſed cruciatꝰ accñtalis eſt rõali creature g̊ nullꝰ cruciatꝰ eſt eternꝰ. ⁊ ſic nõ eſt ĩfernꝰ. Cõtra h̃ꝫ. Aug. 21° de. ci. c°. 12°, Dignus eſt cruciatu eterno qui in ſe voluntarie coꝛrũpit bonũ maximũ qd̃ in eo poſſꝫ eẽ et̃nũ ſꝫ oĩs peccãs moꝛtaliter in ſe gr̃aꝫ dei coꝛrũpit vl̃ aliq̃ꝫ habilitatẽ ad gr̃aꝫ pꝰ coꝛruptionẽ gr̃e. gr̃a ãt ẽ maius bonuꝫ quod fit in hoĩe g̊ oĩs exiens ſtatuꝫ merendi in moꝛtali peccato dignus eſt cruciatu eterno ſed deus redde vnicuiqꝫ ſm̃ opera ſua g̊ concedenduꝫ eſt eſſe infernum. Itẽ malo culpe infinito debetur cruciatus eternus ſed oẽ peccatum moꝛtale eſt malum culpe infinituꝫ qꝛ nõ tm̃ menſuratur actus ſcd̃m potentiã a qua egreditur: ſed etiam ſcd̃m magnitudineꝫ obiecti oẽ. n. peccatum moꝛtale directe eſt cõtra bonitatẽ dei q̃ infinita eſt g̊ oẽs moꝛientes in peccato moꝛtali et̃naliter cruciabuntur ſed infernus eſt cruciatus et̃nus vel locus eius vt dictum eſt. R° ꝙ infernus vno mõ nominat cruciatũ eternũ: alio modo locuꝫ illius cruciatꝰ. ⁊ vtroqꝫ modo loquendo de inferno dico ꝙ infernus eſt. Ad cuius intelligentiam primo declarandũ eſt aliquas animas cruciari pꝰ receſſum a coꝛpoꝛe. 2°. ꝙ aliqui eternaliter cruciantur. tertio ꝙ aliquis eſt locus in quo eſt ille cruciatus. Primum ꝓbo ſic. deus eſt ſumme iuſtus. ſed ſumma iuſtitia exigit vt ille qui magis peccat magis puniatur. ſed in hac vita videmus multos bonos in magnis calamitatibus vitam coꝛpoꝛalẽ finire ⁊ multos ſceleratos in magnis ꝓſperitatibus tempoꝛalibus opoꝛtet g̊ ſcd̃m iuſtitiam vt illi in vita alia ꝑmiẽtur. ⁊ iſti puniantur. vt ꝑmiũ rñdeat merito ⁊ pena demerito. vñ Auic. 9° metaphe. c. 7. eſt ꝓmiſſio que appꝛehenditur intellectu ⁊ argumentatione demonſtratiua. ⁊ ꝓphia hoc ꝓbat: ⁊ hec ẽ felicitas ⁊ miſeria animaꝝ poſtq̃ꝫ ſũt exute coꝛpoꝛibus ſuis. 2^{m} articulum ꝓbo ſic. Illi qui exeunt ſtatum merendi in peccato moꝛtali ĩ ſua malitia voluntarie obſtinantur ita ꝙ digne penitere nõ poſſũt ſed in malo actu volũtatis perſeuerãt que patẽt per ea que dicta ſunt li. 2°. di. 7ª. In illa qõe vtrum diabolus poſſit digne penitere. ⁊ in illa vtꝝ ſẽper ſit in actu culpe: ſꝫ q̃ꝫdiu peccatoꝛ nõ vlt de pccõ digne penitere: ſꝫ ꝑmanet in actu volũtatis male dꝫ ſcd̃ꝫ rectitudieꝫ eius pena durare g̊ maloꝝ angeloꝝ ⁊ oĩuꝫ hoĩum in pccõ moꝛtali decedentium eſt cruciatꝰ eternus. 3^{m} ar^{m} declaro ſic dẽmeritũ opponitur merito. ⁊ ꝑ̃miuꝫ qd̃ redditur ꝓ merito pene que infligitur ꝓ demerito. g̊ cũ ſit locus determinatus in quo electi ꝓ bono merito eternaliter ꝑ̃miabuntur qui locus ẽ celuꝫ empireum eſt ſimiliter aliquis locus determinatus in quo repꝛobi ꝓ demerito eternaliter cruciabuntur: ⁊ ille locus eſt infernus. Ad predicta autem ꝓbanda ſunt auctoꝛitates multe in ſacra ſcriptura. ⁊ auctoꝛitates ſanctoꝝ quarũ ad preſens allegentur due. dicitur

eniꝫ in ꝑsona xp̄i apoc.p° Habeo claues mortis ⁊ infer ni. dicit̃ etiaꝫ apoc.20. ꝙ mors ⁊ infernus dederūt mortuos suos qui in ipsis erant. ⁊ iudicatuꝫ est de singlis sm̄ opera ipoꝝ. Aug⁹ etiā in primo libro re trac.c.5. dicit ꝙ inferi sunt in hoc mūdo. Ad p̄m in opp̄m dō ꝙ minor est falsa. nec vallet eius ꝓba tio. q꞉ ⁊ si pccm̄ sit mensure finite per ꝯpationeꝫ ad potentiā a qua egreditur. ē tñ infinite mensure per ꝯpationem ad summaꝫ bonitateꝫ ꝯtra quā ē. Uel pōt dici ꝙ sicut pccm̄ dānatoꝝ est finitū intensiue. ita pena finita est intensiue. ⁊ sicut est infinite men sure quo ad duratione͂. q꞉ nūꝗ̄ finietur. sic ⁊ pena est infinite mensure. q꞉ nūꝗ̄ finiet̃. Ad 2m dō ꝙ i cruciatu perpetuo reproboꝝ ē misericordia super exaltat iudicium qa sicut dicit Aug. 21. de ci. c. 24. Ꝗ̄uis ille cruciatus nunꝗ̄ finiet̃. tamen ibi deus ꝯ tinet mensurationes suas. q꞉ nō cruciātur tāta pe narū atrocitate ꝗ̄ta digni sunt. Ad 3m dō ꝙ cru ciatus ille nobis est manifestus per fidem ⁊ sacraꝫ scripturā. Ꝗ̄uis ip̄m non videamus oclo corpora li. vñ dico ꝙ cruciatus ille ad hoc ordiatur vt bōi a peccato caueant. ⁊ mali ante mortem peniteant ⁊ vt diuina iustitia manifestetur. ⁊ aliquod accnta le bonoꝝ gaudium. q꞉ sicut dicit p̄s. Letabit̃ iust⁹ cum viderit vindictā. inꝗ̄tum illa vindicta ē iu sta. Ad 4m dō ꝙ illud v̄bū phi intelligendū ē sm̄ naturam. cruciatus aūt eternus. ⁊ per diuinā iusti tiam infligitur. ⁊ per diuinā potentiā ꝑpetuabitur

Secundo queritur vtruꝫ infernus sit sub terra. Et vr̄ ꝙ non. sap̄. 11°. per que peccat qs per hec ⁊ torquet̃. g̊ a sili vbi peccat qs ibi ⁊ torquet̃. sed mali peccant sr̄ terram. g̊ super terrā est locus cruciat⁹ eoꝝ. Item corpa oiuꝫ hoium facta sunt. ⁊ fiunt de materia p° creata. qa cum sm̄ phūꝫ. 1. phi. materia sit ingene rabilis ⁊ incorruptibilis nō plus est de materia ꝗ̄ fuerit a p̄ncipio mūdi. sꝫ in resurrectiōe in corpib⁹ oium hominū resurget tota materia que fuit de es sentia eoꝝ. g̊ terra vt vr̄ in tm̄ minorabit̃ ꝙ nulla ꝯcauitas ifra eam posset cōtinere multitudine͂ cor porum dānatoꝝ. q꞉ plires dānabunt̃. ꝗ̄ saluabunt̃ sm̄ sniam saluatoris. Math. 7. Itē inconueniēs esset infernū esse in loco illo. vel ꝓpe vbi est nobi lissima celi influentia. sꝫ nobilissima celi influentia est in centro. qa a qualibet parte celi influentia de riuatur per radios ꝑpēdiculares ad centrū. fortior aūt est ꝑpendicularis radius ꝗ̄ alij cuius signū est. qa ad supficiem scd̄i diaphoni nō frangitur. sed si i fernus esset sub terra esset in centro vel ꝓpe cētrū g̊ non est sub terra. Contra glo. sup illud Isa. 14°. Infernus subtus cōturbatus est. dicit ꝙ infernus est sub terra Itē Aug. 2. li. rettac. c. 24. retractans illud qō de inferno dixerat sup gen̄. 12. dicit de ifer nis. magis mihi videor dicere debuisse ꝙ sub ter ris sint ꝗ̄ rōem reddere cur sub terra eē credantur siue dicant̃ quasi nō ita sit. Rn̄deo ꝙ infernus ē sub terra. qō sic declaro sicut dicit Aug. 19. di. c. 13. Ordo est pariū dispariūꝗ̄ rerū sua cuiꝗ̄ loca tribuēs dispō. sꝫ sicut dicit. 5. de ci. c. 9. Deus nihil inordi natū relinqt. g̊ deus vnicuiꝗ̄ rei locū ꝯuenientem tribuit. loca aūt nō sunt reb⁹ cōuenientia. nisi cōue niāt earū ponderib⁹. vnicuiꝗ̄ ergo rei tribuit locū cōueniente͂ suo ponderi. sꝫ sicut dicit Aug. 13. cōfe. longe post p̄ncipiū. Pondus meū amor me⁹. ⁊. 11°. de ci. c. 28. ita corpus pondere sicut aius amore fer tur quocūꝗ̄ fert̃. qō g̊ est pōdus in corporib⁹ hoc ē amor in creaturis rōabilib⁹. sicut ergo de⁹ ordiat corpa in suis locis sm̄ exigentiā suoꝝ nāliū pōderū sic ordiat creaturas rōales in locis sm̄ exigentiaꝫ suoꝝ amoꝝ. ⁊ iō sicut electi sunt in celo. quia in suo amore celestia terrenis p̄posuerūt. ita reprobi per diuinā iustitiaꝫ sunt ⁊ erunt in loco infimo. qa i suo amore infima ⁊ terrena supioribus ⁊ celestib⁹ p̄po suerunt. locus aūt ifimus est in medio terre. qa lo cus omniū infim⁹ est in centro. vñ glo. sup illud Jo ne. 2. Proiecisti me in profundū in corde maris di cit. ꝙ sicut cor est in medio aialis. sic infern⁹ in me dio terre eē ꝓhibet̃. mediū aūt terre cuꝫ sit centro sub terra est. Ad p̄m in opp̄m dō ꝙ cōuenientius est hominem puniri per que peccat. ⁊ non vbi pec cat ꝗ̄ ecōuerso. Ꝗ̄uis vtrūꝗ̄ simul sit ꝯuenientius qñ vnū alij nō p̄iudicat. sicut ē in punitiōe sꝫ iudi ciū ecclie militantis. vbi simul pōt hō puniri per q̄ peccauit. ⁊ vbi peccat absꝗ̄ h̄ ꝙ vnū alij preiudi cet. qa adhuc hoies ꝗ̄diu sunt in via sunt i motu ad sua loca. res aūt non est in suo loco qui sibi debe tur finaliter quādiu est in motu. sed creatura rōa bilis reproba post hanc vitam non ita ꝯueniēter puniret̃ ꝑ que peccauit sup terrā. sicut sub terra. q꞉ peccauerūt per amore͂ terenoꝝ in h̄ aūt puniuntur per terrā. q꞉ icarcerant̃ sub terra. ⁊ sm̄ hūc moꝫ ñ punirent̃ ꝑ terrā si infernus ñ esset sub terra. Ad 2m dō ꝙ ꝑꝑ hoc arm quidā dicere voluerūt ꝙ tot⁹ aer iste nubilosus vsꝗ̄ ad illam pteꝫ ad quā ascen derūt aque diluuij inflāmabit̃. ⁊ erit pars inferni. vñ ⁊ demones iam in isto aere ihabitant. Alij di cūt ꝙ alia tria elemēta cōuertent̃ in ignē iuxta illō. 2. Pet. 3°. Elementa calore soluent̃. ⁊ hi dūt ꝙ to tū erit infernus vsꝗ̄ ad orbē lune. Sꝫ vtraꝗ̄ p̄di ctarū opi. falsa. ē sm̄. n. magr̄m infra. di. 48. c. vlt Impij in inferno nō hēbūt lumē solis nec lune. sed sm̄ opi. p̄mā ps inferni vtroꝗ̄ lumine illuminare tur. ⁊ sm̄ s̄am tot⁹ infernus. vt ēt inferius ondet̃. 4. elemēta in suis eēntijs remanebūt. Idō dō ad arm ꝙ dānati in inferno ita cōpmēt̃ ꝙ cōtineri po terūt in ꝯcauitate terre. vñ sꝫ quosdā erūt ita com pressi in quadā rotūditate ꝙ erūt quasi quedā rota iuxta illud psal. de⁹ meus pone illos vt rotam ad quā ꝯpssionē significandū pōt aptari illud quod di cit p̄s. sicut oues in iferno positi sunt. oues. n. for titer cōprimūt se i ouili ꝑꝑ frigus i hyeme ⁊ in esta te in vmbra ad fugiendū estū. Uel pōt dici ꝙ si ꝯ cauitas q̄ mō est sub terra nō sufficiat deus terraꝫ augebit vel de nihilo. sicut de nihilo eam creauit vel totam partem aeris quā occupauerūt aque di luuij cōuertet in terrā. nec propter hoc erit vacuū qa rarefiet terra ⁊ aqua. ⁊ aeris pars residua. quod tñ dr̄ in argumento ꝙ xp̄us dicit ꝙ plures erūt dā nati ꝗ̄ saluati. dicunt aliqui ꝙ xp̄s hoc nō dixit. v̄ ba. n. sua sunt hec. Intrate per angustam portā. qa lata porta ⁊ spaciosa est via que ducit ad perditio nem. ⁊ multi sunt qui intrat per eam quoniā angu sta est porta. ⁊ arta via que ducit ad vitam. ⁊ pau ci sunt q inueniunt eam ꝗ̄uis ex his verbis hēat̃ expresse ꝙ tp̄e quod precessit redēptoris aduentū plures erant mali ꝗ̄ boni. ⁊ ꝗ̄uis ita sit. tñ exp̄sse ꝑ h̄ nō hr̄ qō in ar° dicebat̃. posset. n. de⁹ tantā grām facere hominibus qui nasci turi sunt ꝙ tot de illis

saluarentur. ⁊ tamen pauci de illis damnarentur ꝙ an̄ finem mūdi eēnt plures illi qui saluabūt̄ ꝗ illi qui damnabūtur. ⁊ vt dicunt aliqui forte ita fiet vt sicut plures angeli saluati sunt ꝗ dānati sic plures hoies erūt saluati ꝗ dānati. ⁊ ad cōfirmationē sue opionis sic arguūt s̄m btm̄ Dio^{m} li. de āgelica Hierar. c. 14. Multitudo scōꝝ angeloꝝ excedit multitudinē materialiū reꝝ. sꝫ quot sunt angeli sci tot erūt hoies bti. ergo numerus saluandoꝝ excedit oēm numeꝝ reꝝ materialiū. sꝫ nō ē probabile ꝙ tāta sit multitudo hoiuꝫ dānatoꝝ. qꝛ tanta hominū multitudo nō posset infra cōcauitatē terre cōphendi.

Preterea s̄m Ansel. li. 2. cur de⁹ hō. c. 16. Maior est numerus hominū electoꝝ ꝗ fuerit nūerus oim hoiuꝫ q fuerūt mortui an̄ xp̄ꝫ. ⁊ q tpe mortis sue viuebāt. dicit. n. sic. ꝙ nō tot pn̄tes eius morti eē potuerunt quot ad supne ciuitatis cōstructionē necessarij sunt. etiā si oēs q eiusdeꝫ mortis tpe vbicūqꝫ erant mortui ad illā redēptionē admitterent̄. sꝫ nō est pbabile ꝙ tanta sit multitudo hominū dānatorū. qꝛ vr̄ ꝙ tot corpa hominū nō pn̄t intra cōcauitatem terre ɔprehendi. Preterea incōueniens vr̄ ꝙ aliqs nālis appetitus vni⁹ spēi frustraret̄ perpetuo in maiori pte indiuiduoꝝ suoꝝ. Sꝫ pdcā opinio vr̄ esse ɔtra sacrā scripturaꝫ. dr̄. n. Math. 22. ꝙ multi sunt vocati pauci vero electi. ⁊ ēt ɔtra Aug. dicit. n. 20. de ci. c. 21. ꝙ plures hoies erūt i penis ꝗ in glia. dicit ēt infra li. 21. c. 11°. ꝙ multo plures sunt in vniuersa gn̄is hūani massa damnata ꝗ in luce.

Ad ea aūt que adducta sunt ꝙ opione ɔria pn̄t facilr̄ solui. pōt. n. dici ad p^{m} ꝙ nō sequitur. plres sūt angeli saluati ꝗ dānati. ergo plures hoies erunt saluati ꝗ dānati. qꝛ angeli fuerūt pcreati absqꝫ vlla pnitate ad malū ⁊ cū aliqua incliatione ad bonū. homines aūt descendētes ab Adā s̄m nālē legē propagatiōis nascūtur in pccō. ⁊ cū hituali pnitēte ad malū. Ad illud aūt qd̄ dicebat̄ ꝙ tot erūt homies saluati quot sunt angeli sci. dn̄t aliq ꝙ falsuꝫ est. nō eniꝫ tot erūt. nisi tot quot sunt āgeli q ceciderūt. qꝛ de hoibus electis repabit̄ angelica ruina. Vel pōt dici ⁊ melius ꝙ in cōcauitate terre poterit cōphendi maior multitudo hominū dānatoꝝ ꝗ sit multitudo angloꝝ scōꝝ. Et pterea si ꝗtitas terre q̄ mō ē nō sufficeret. deus eam augere possꝫ. p h̄ pōt solui ad illud qd̄ dicebat̄ ꝙ tanta multitudo hoiuꝫ ꝗta fuit multitudo oiuꝫ illoꝝ q mortē xp̄i pcesserunt. ⁊ q tpe mortis ei⁹ viuentes fuerūt nō possꝫ ɔprehendi infra cōcauitatem terre. Ad illud aūt qd̄ dicebat̄ de frustratōe nālis appetitus dō ꝙ ꝗuis sit impossibile maiorē pteꝫ indiuiduoꝝ alicuius spēi frustrari ppetuo aliquo suo nāli appetitu loquendo de frustratione pueniēte ex aliquo nāli accn̄te ⁊ errore nature. h̄ tn̄ est possibile loquēdo de frustratiōe puenienre ex volūtate creata h̄ demerente ⁊ ordine diuine iustitie illā penaꝫ infligente. Ad 2^{m} dō ꝙ minor est falsa. nobilior est influētia celi simplr̄ q̄ est in circūferentia ꝗ in cētro ⁊ sup terraꝫ ꝗ sub terra p ɔpatione ad hitatione hoiuꝫ. ꝗuis sub terra vel prope centrū sit nobilior influentia s̄m quid. s. ꝗtū ad generationem aliquorum metallorum.

t Ertio querit̄ vtrū ibi sit ignis corporeus. Et vr̄ ꝙ nō. Aug. 12. super gen̄. v̄sus fineꝫ est prorsus inferoꝝ subā. sꝫ eaꝫ spūalē arbitror esse nō corpalē. Itē Dama. li⁹ 4. quasi in fine dicit de illo igne ꝙ nō est materialr̄ qlis est apud nos. sꝫ qualis sit nouit de⁹. sed si eēt corpalis esset materialr̄. Cōtra Aug. 21. de ci. c. 10. Gehēna illa qd̄ etiā stagnū ignis ⁊ sulphuris dcm̄ ē corporeus ignis erit ⁊ cruciabit corpa dānatorū.

Itē Gre. 4. li. dial. parū an̄ mediū. ignē gehenne corpeū esse nō ambigo. Rn̄° quorūdaꝫ ē opinio ꝙ ille ignis nō est corporeus. sꝫ est queda spūalis pena q̄ pp suū acumen metaphorice dr̄ ignis. quia vt ipi dn̄t cū diuina potētia reprobos possit cruciare sufficienter spūali pena supfluuꝫ fuissꝫ i inferno ponere corporeū ignē ad cruciatū eoꝝ. ⁊ ad h̄ adducūt illud qd̄ hr̄ Luc. 16. de diuite q dicebat linguā suaꝫ cruciari in flāma. cū. n. ɔstet aiaꝫ illi⁹ diuitis liguā corpalē nō hūisse vr̄ ꝙ sicut scriptura ibi de lingua loqtur metaphorice aliqd spūale vocās linguā ita aliquaꝫ penā metaphorice vocet ignē. vn̄ Au⁹. 21. de ci. c. 10. dicit talē fuisse illā flāmaꝫ quales oculi quos eleuauit. ⁊ Lazarū vidit qualis lingua cuius hūorē exiguū desiderauit infundi qualis digit⁹ Lazari de quo illud fieri sibi postulauit vbi tn̄ erant sine corporib⁹ aie. ⁊ imediate cōcludit ꝙ fuit incorporalis. Sꝫ opinio pdicta falsa ē. ⁊ ɔtra scripturā q̄ distinguit inter ignē ⁊ spūalē dānatoꝝ penā que vocatur noie v̄mis. dr̄. n. eccl. 7. ꝙ vīdicta carnis ipij ignis ⁊ v̄mis. ⁊ Judith. vlti. dr̄ de dānatis. ꝙ deus in die iudicij visitabit illos. dabit. n. igneꝫ ⁊ v̄mes in carnes eoꝝ. Isydo. etiā p°. li. de sūmo bono. c. 29. Duplex dānatoꝝ pena ē in gehēna quoꝝ ⁊ mentē vrit tristitia ⁊ corp⁹ flāma. Dicendū ergo ad qōeꝫ ꝙ ignis in inferno corpore⁹ ordiatur ad repbos cruciandū. ꝗuis. n. deus possꝫ si vellꝫ eos punire pena spūali tm̄. tn̄ ɔgrue voluit eos punire pena spūali ⁊ corpali. vt sicut dicit Isydo. p° li. de summo bono. c. 29. Qui mēte tractauerūt qd̄ perfecerūt corpe simul ⁊ aio puniāt̄ ⁊ corpe. qd̄ nō ē sic intelligendū vt pena corpal̄ ignis se nō extendat ad aiam etiā imediate cū mō aie reprobe illo igne cruciet̄. demones q sunt spūs sic illo igne post iudiciuꝫ cruciabūt̄. sꝫ qa pena spūalis pncipali⁹ aiam respicit. ⁊ pena ignis pncipali⁹ respicit corpus. pena tn̄ spūalis redūdabit in corp⁹. ⁊ pena corpis in aiaꝫ.

Nec obstat illud qd̄ allegatū ē p opinione alia. qa nō seqtur. ibi est flāma spūalis de qua loquebat̄ diues eo ꝙ magis ea cruciabat̄ ꝗ corporali. qa vt inferius ondet̄ acerbior est pena vermis ꝗ ignis ergo ibi nō ē ignis corpalis. vn̄ ⁊ ipe Aug⁹ eodē. c. post verba pdicta. in inferno ponit ignē corporeū. q vt hr̄ pmo li. de mirabilibus sacre scripture. c. 2. ppparatus est in perfectiōe creaturaꝝ omniuꝫ. h̄ est i p^{a} cōditione reꝝ. sꝫ vtr^{m} h̄ fuit pma die qua āgeli fuerūt creati. aut. 6^{a} die qua creat⁹ ē hō apud aliquos dubiū est. pbabilius tn̄ vr̄ ⁊ magis auctoritati cōsonū ꝙ hoc fuit 6^{a} die. Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ illd̄ v̄bū intelligi pōt de ipressione penali fcā in aīa. ꝗuis. n. ignis corporeus affligat aiam. afflictio tn̄ illa spūalis est. Ad 2^{m} dō ꝙ illū ignē dicit nō eē materialē nō simplr̄. sꝫ qualis est apud nos. qa nō indiget fomētis materialibus eo modo quo ille ignis qui apud nos est.

q Varto queritur vtrum ignis infernalis sit eiusdē spēi cū igne elemētari. Et vr̄ ꝙ nō. phūs 5. top. Non ētm̄ vna spes ignis diuersuꝫ ē. n. car

bo flāma ⁊ lux ſpē. ſ; ignis lux eſt ignis elemētaris
ignis aūt gehēne magis vꝫ eſſe ignis carbo. ſi. n. eſ
ſet ignis lux nō diceretur infernuſ terra tenebroſa
ergo differt ſpē ab igne elementari. Ite; nālis lo
cus ignis elemētaris eſt circūferentia. ſ; nāl' locus
igniſ infernalis ē ſub terra. qa ſi eſſet ibi violēter ñ
eſſet ibi ꝑpetuo. ſm. n. phm̄. p̄mo celi ⁊ mūdi. Reſ
accn̄talis velociter finitur. ḡ non eſt eiuſdē ſpēi cū
igne elementari. Itē Dama. li. 3. c. 15. quoꝝ natu-
ra eadē horū actio eadē. ſed actio ignis elemētariſ
eſt alterius nāe q̄ actio ignis infernal'. qꝛ ignis ele
mētaris ꝯſumptiuꝰ eſt extranee materie. ignis aūt
īfernalis nō qꝛ ad vltimū totā ꝯſumeret terrā. ḡ ñ
eſt eiuſdē ſpēi cū igne elemētari. Cōtra Aug. 27.
q. adoro. dicit ignem q ē quartū elm̄ eſſe in terra.
Itē ſm Augm̄ eadē qōe. Aque q̄ ſup celos ſunt cū
iſtis aq̄s eiuſdē ſpēi ſunt ḡ a ſili ignis q ſup terrā eſt
eiuſdē ſpēi eſt cū illo igne q ſub terra eſt. Itē phūs
prio top. Ois aqua oi aque eadē ſpē dꝛ ergo ſilr ois
ignis oi igni. Rn̄deo q ignis gehēne q̄tū ad illō
qō in eo de eſſentia ignis ē eiuſdē ſpēi eſt cū elemē
tari igne materia tñ quo ad diſpōne; vꝫ diuerſa rō
ne cuiꝰ ſibi ꝯpetit aliqua diuerſa actio que igni ele
mentari nō ꝯuenit. Ignis. n. in aliena materia mul
tū diuerſificaꝛ in opibus ſuis. ſm exigentiā diſpōiſ
materie. qō apte p; in fulgure vbi ignis aſpectum
hēt ad diuerſas materias ſm diuerſitatē materie
⁊ celeſtis influentie in mā incorporate. vñ aliqñ ñ
ledit mām mollē. ⁊ diſſoluit durā aliqñ calefacit ⁊
nō comburit. Aliq tñ opinantur q in inferno ſit
ignis in materia propria. q̄uis ibi nō luceat vel i-
ꝑfecte. qō iō dixi. qꝛ ſicut dicit Iſydo. p̄mo libro ō
ſūmo bono. c. 29. Ille igniſ ad aliqd h; lumen. ⁊ ad
aliqd non habet. Ignis enim ex duplici cauſa non
lucet. ſ. qꝛ aut nimis rarus. ⁊ hac de cā nō luceꝛ in
ſpera ſua. aut qꝛ circūfuſus. aut circūdatꝰ treſtribꝰ
fumis ⁊ vaporibus groſſis ⁊ turbidis. ⁊ hac de cā
nō lucet. aut modicū lucet in inferno. pª tñ opio vi
detur verior. Alij dn̄t q ignis inferni ē ignis car
bo. vñ ſicut ignis carbo nō eſt corporeus ignis. qa
duo corpa ſimul nālr eſſe nō pn̄t. n; forma ſubſtan-
tial' ignis. qꝛ due forme ſpecifice in eadē pte mate
rie ſimul eē nō pn̄t. ſ; eſt aliqua forma accn̄tal' mul
tū participās de vtute ſubāli forme ignis. ſic dicūt
q ignis inferni eſt quedā forma accn̄talis multum
pticipās de vtute forme ignis in affligendo acute.
S; his dictis occurrit difficultas. qꝛ carbo pōt
gn̄are igne; flāma q̄ flamma verus ē ignis. ſ; h nō
multū cogit. qꝛ ñ ignis pōt pticipare virtutē ignis
in gnādo igne nō generatiōe vniuoca. ſ; equiuo-
ca. videmꝰ. n. igne; gn̄ari p motū. Ad pm̄ i oppm̄
dō q ignis carbo flāma ⁊ lux ſpē nō differūt quo ad
illud qō in eis eſt de eēntia ignis. ſ; quo ad diſpōeſ
materie. ignis. n. lux. i. in ſua puritate. ſicut ē in ſpe
ra ſua. q̄uis ſit cōſtitutus ex eēntia materie cōis q̄
tū ad eēntia; oībus gn̄alibus ⁊ corruptibilibꝰ. ⁊ ex
forma ignis tñ illa materia dꝛ ꝓpria ignis q̄tū eſt
ſub diſpōnibꝰ cōuenientibꝰ puritati ignis ⁊ ab ex-
traneis diſpōnibus q̄tū poſſibile ē denudata. di
citur aūt eē in extranea materia inq̄tum eſt i eēn-
tia materie in qua ſunt extranee diſpōnes. ⁊ que ſi
ſint in eadē materia igneitate; cōpatientes. nō tñ
ſunt eius puritati cōuenictes. ⁊ ſic inq̄tū ē in ma-
teria cū diſpōnibus multū terreſtribꝰ. dꝛ ignis car
bo inq̄tū eſt in ea cū diſpōnibus aereis loquendo
de aere cōmixto cū vaporibꝰ terreſtribus ⁊ aqueis
ſic eſt ignis flāma. vñ dicit phūs 2° de gn̄atione. q
ignis flāma ē fumus ardēs. vñ p̄ncipalius ⁊ ꝑ p̄us
dꝛ ignis de igne in ſpera ſua q̄ de igne flāma. ⁊ per
p̄us de igne flāma q̄ de igne in carbōe. ⁊ ꝓ tāto for
te dicit phūs q differūt ſpē. Ad 2m̄ patebit ſolu-
tio in qōe ſeq̄nti. Ad 3m̄ dō q illa diuerſitas actō
nis ē ꝑꝑ diuerſitate; ⁊ diſpōnē materie īfluentie ce
leſtis illi materie icorꝑate. vt dcm̄ ē in corpore. q.
Arª ad pte; aliā gr̄a p̄ncipalis cōcluſiōis pn̄t cōce
di. qd tñ de illis aquis q̄ ſup celos ſunt tenēdu; ſit
dictum eſt libro 2°. di. 14.

Quinto q̄riꝛ vtꝝ igniſ īfernal' ſit ꝑpe-
tuꝰ. Et vꝫ q ñ. qꝛ corruptibile
⁊ icorruptibile ñ ſt eiꝰde; ſpēi. qꝛ ſm phm̄
. 10. meth. Corruptible ⁊ icorruptibile differūt ſ;
gn̄s ſ; igniſ elem̄tariſ ē corruptibil'. cū ḡ ignis infer
nalis ſit eiuſdem ſpēi cū eo vt p; in qōne p̄cedenti
nō eſt incorruptibil'. ḡ nec perpetuus. Item igniſ
nō pōt perpetuari in aliena materia. niſi ſibi admi
niſtreꝛ materia ſine fine. qꝛ vt dꝛ ꝓuerb. 30. Ignis
nūq̄ dicit ſufficit. ſed terra aqua ⁊ aer finita ſunt. ḡ
ignis infernalis cū ſit in aliena materia nō ꝑpetua
bitur. Cōtra Math. 25. Ille ignis dꝛ eternus. qō
nō eſt intelligendū a pte āte. ſ; a pte poſt. Ad iſtā
qōem dixerūt quidā ignē illū ꝑpetuari ibi per nām
qa ille ignis eſt ibi in ſua mā propria ⁊ influētia ce-
leſtis. qa ad centrū terre īmittiꝛ a quolib; puncto
celi ꝑpendicularis radius eſt ibi in illa ꝓportione
in qua eſt ꝯſeruatiua ignis in materia propria ſicut
in circūferentia. Quantū. n. tali influentie per elō-
gationē a celo detrahitur tm̄ per fortitudinē radio
rū ꝑpendiculariū a quolibet puncto celi īmiſſoru;
ad centrum recōpenſatur ſed hec opinio fantaſti-
ca eſt ⁊ friuola. cū. n. celeſtis influētia quā requirit
ignis in ſua materia ꝓpria repugnans ſit ꝓportio
ni illius influentie quā requirit pura terra nō eſſet
naturale terre tendere ad centrū. ſ; magis centrū
reſurgere. nec eſſet ita pura terra verſus centrum
ſicut in ſuperficie quod falſum eſt. Alij autem te-
nentes illum ignem eſſe in aliena materia dicunt
ipſum in illo loco perpetuari per naturam. ſed alio
modo q̄ primi. dicunt enim q cōtinue depaſcit ſu
a; materiam. ſed quia in illo loco eſt celeſtis influē
tia conuertens cōtinue aqua; in terram ⁊ ptem ae
ris. ⁊ etiā interdū partem illius ignis. ideo ꝑpetua
ri poteſt. quia ſicut ex vna parte ſua materia cōſu-
mitur ita per influentia; predictā ꝓportionalr re-
generatur. Sed hec opinio non ſufficit. qa cū pꝰ
iudicium ceſſatura ſit generatio ⁊ corruptio in ele
mentis. ſicut in hoībus quibus pro ſtatu corrupti-
bili deſeruit non aſſignat rōnem perpetuationis il
lius ignis poſt iudicium. Ego autem dico illum
ignem in aliena materia eſſe. ⁊ ipſum perpetuo du
raturum. ad quod credendum nititur Aug. manu
ducere homines referendo multa mirabilia quo-
rum cauſa occulta eſt. vt pater. 21. de ci. c. 4. 5. ⁊. 6.
ſed hoc erit per potentiam ſupernaturalem. ſicut
enim per virtutem ſupernaturalem affligit ſpūm
ſic per virtutem ſupernaturalem eiꝰ duratio ꝑpe-
tuabiꝛ h exigēte ordīe die iuſtitie. ſi tñ dicaꝛ q deꝰ
a p̄ncipio ibi poſuit mā; talis diſpōnis. ⁊ in ipſa
talem influentiam celi vt ardere poſſit. vel igni

ꝓſtare,fomitũ.⁊ nõ ꝯſumi a ratione recedere nõ vꝫ.
⁊ Aug°.cõcordare vꝫ in capl'is ſupradictis.marie
qr poſt iudiciũ ceſſabit mutua gñatio ⁊ corruptio
elemẽtoꝝ ⁊ mixtoꝝ.⁊ ita ille ignis a nullo alio po-
terit corrũpi.nec a ſe ipſo.qa nullũ elemẽtuꝫ hꝫ i ſe
cauſam corruptiõis ſue manẽte ꝑme cãe ĩflueutia
gñali. Ad pm in oppm dõ ꝙ maior intelligẽda eſt
de ĩcorruptibili ẜm curſuꝫ nature qui nobis notus
eſt.ignis aũt ĩfernal' nõ eſt ĩcorruptibil' ẜm ordineꝫ
nature nobis mãifeſtuꝫ.ſꝫ aut ẜm ordinem nature
nobis occultum.aut ẜm ordinem die iuſtitie.aut
ẜm vtrũqꝫ.nec eiꝫ diſcredẽduꝫ eſt el'm ĩ materia il
lius ignis naturalẽ ṽtuteꝫ poſuiſſe quã ignoramuſ
cuꝫ tot effectus videamus manifeſtos. quoꝝ cãs
q̃ſi penitus ignoramꝰ.quoꝝ ml'tos refert Aug.21.
de ci.in pl'ibus locis. Ad 2m ſolui põt mõ predcõ
Ex dictis aũt in hac qõe pꝫ ſolutio ad 2m arm ẜcm
ad primã ꝑteꝫ qõnis precedentis.

ſ **Exto** querit' vtꝝ corpa dãnatoꝝ ab il-
lo igne calefiẽt.Et vꝫ ꝙ ñ.ẜꝫ ph.
8.phi. Si nõ eſſet cõtinuus motus primi
mobil' qõ mouet pm mouens nihil poſſet generari
vel corrũpi.nec augmẽtari vel alterari.ſꝫ poſt re-
ſurrectionẽ ceſſabit motus primi mobilis.vt infe
rius oñdet'.g° tunc corpa dãnatoꝝ ab illo igne non
poterũt calefieri.cũ calefieri ſit alterari. Itẽ cale-
factio via eſt ad generationẽ vniꝰ.⁊ corruptioneꝫ
alterius.alteratio.n.ẜꝫ qualitates actiuas ⁊ paſſi-
uas diſpõ eſt ad gñationẽ ⁊ corruptionẽ.ſꝫ poſt iu-
diciũ ceſſabit generatio ⁊ corruptio.g° nulla erit al-
teratio ẜm qualitates actiuas ⁊ paſſiuas. Cõtra
Aug.12.de ci.c.4.dicit ꝙ nihil eſt igne vrente mo
leſtius.g° ignis moleſtat corpus calefaciẽdo.ſꝫ cor-
pora dãnatoꝝ ab igne infernali moleſtabunt'.g° ab
illo igne calefient. Ad iſtam qõeꝫ dñt quidam ꝙ
corpa dãnatoꝝ ab igne infernall nõ calefiẽt.⁊ tñ eo
cruciabunt'.paſſiuũ.n.põt dupliciter recipe formã
agentis aut mãl'r.aut ĩmaterialiter.ſeu intentiõa
liter.ẜꝫ quẽ modũ recipit ſenſus formã ſenſibil' vñ
phi.2°.de aĩa oꝫ de oĩ ſenſu accipe vl'r.qm̃ ẽ ſuſce-
ptiuus ſpẽꝝ ſenſibiliũ ſine materia corpus huma-
nuꝫ.ꝑmo mõ recipiẽs formã ignis ab eo calefit.ſꝫ
2° mõ recipiens nõ calefit ab eo q̃uis tactus ſenti-
at caliditatẽ ſicut viſus nõ colorat'.⁊ ſentit coloreꝫ
hoc aũt 2° mõ corpa dãnatoꝝ in ſe recipient formã
ignis infernalis. Nõ ꝑmo mõ.cũ.n.celũ ſit pm.al-
terans ꝑ ſuuꝫ localẽ motuꝫ ⁊ oĩa alia agentia 2° ĩ ṽ-
tute ipſius agant quaſi ab ipõ mota ceſſante motu
celi nullũ corpus poterit aliud ꝑ alterationẽ aliquã
trãſmutare a ſua naturali ꝓprietate remanere tñ
poterit paſſio aĩal' ⁊ intentionalis.⁊ ideo q̃uis ille
ignis nõ ſit calefacturus corpora dãnatoꝝ affligẽt'
tñ ab eo.qr ſicut obiecti ꝓportiõati ſenſui ꝓportio
nata receptio delectat ſenſum ſic improportiona
ta contriſtat ignis aũt infernalis eſt obiectum ex-
cellẽs ſup tactum corpoꝝ dãnatoꝝ.⁊ receptio ſue
ſil'itudinis in tactu ẽ iproportional'r vincens ipm
⁊ iõ in corporibꝰ eoꝝ erit vehemẽtiſſimꝰ dolor in
ſenſu tactus exceſſiuũ ſentiendo caloreꝫ.⁊ huic opi
nioni ꝯcordare vꝫ illud verbũ Aug.21.de ci.c.3°.
qõ etiã recitat magr̃ hꝰ di.c.5.ſ.ꝙ hꝫ erit tũc in cor
poribus dãnatoꝝ.qõ nunc eẽ ſcimꝰ in aĩs hominũ
certũ aũt eſt ꝙ ſi hõ mõ ponat' in igne aĩa dolet.⁊ ñ
calefit. Sed ꝯ hꝫ arguũt aliqui ꝑ illud qõ dꝫ Job.
24.de quolibꝫ dãnato.ſ.ꝙ ad nimiũ calorẽ trãſiet
ab aquis niuiũ. Preterea ẜm illaꝫ opioneꝫ pena
ignis ꝑncipalius reſpiceret aĩaꝫ q̃ꝫ corpus Iſydo.ãr
p°.li.de ſũmo bono.c.29.afflictionẽ ignis ꝑncipa-
lius attribuit corpi.ſicut aliã penaꝫ ꝑncipalꝰ men
ti.q̃libet tñ pena in totõ redũdabit ꝯpoſitũ. Pre
terea ẜm Dama.li.2.c.22.Impoſſibile eſt ſubãꝫ ex
ꝑtẽ eſſe naturali opatiõe.g° poſtq̃ꝫ celũ qeſcit adhuc
hẽbit naturalẽ opationẽ.niſi ea ṽtus diuina.vel ĩ
diſpõ ſuſcipientis ĩpediat.corpa aũt dãnatoꝝ non
erunt indiſpoſita ad ſuſcipiẽdũ exceſſiuã calefactõ
nẽ.nõ.n.hẽbũt ĩpaſſibilitatis dotẽ. Ideo dñt aliq
ꝙ corpa dãnatoꝝ ab illo igne calefient vehemẽter
qa cũ illa corpora ſint ex quattuor el'is compoſita.
nec fient ĩpaſſibilia.nõ tm̃ caliditatẽ ſentiẽtia.ſꝫ ẽt
caliditatis ſuſceptia.nꝫ tñ ꝑ illũ ignẽ ꝯſumẽt'.vt d
clarabitur in qõe ſequenti. Qui vult tenere hãc
ſcdam opinioneꝫ põt dicere ad ꝑmum.ꝙ intentio
philoſophi nõ fuit.vel eſſe debuit ꝙ ſi celuꝫ ſtaret
ꝙ ignis nullã actionẽ poſſet habere vñ a dño Ste
phano ꝑiſienſe epõ excõicatus eſt iſte articulus.ſ.
ꝙ ſi celũ ſtaret ꝙ ignis in ſtupam non ageret.ſꝫ ſic
dꝫ verbum eius intelligi ꝙ ſi celũ ſtaret nõ eẽt al-
teratio ſeu viciſſitudo diuerſarũ alterationum ꝓ-
uenientium a naturali ꝑncipio extrinſeco.vnde il
la calefactio quaꝫ faciet natural' ignis ĩ corporibuſ
dãnatorum in principio perpetuabitur niſi ꝑ vir-
tutem ſupnaturalẽ fiat ibi alteratio caliditatiſ ⁊ fri
giditatis de quo queretur inferius. Ad 2m dõ ꝙ
illam calefactionẽ non ſequitur aliqua ſubẽ corpo
ris corruptio. cuius ratio in ſequenti queſtione
dicetur. Qui vult aliam tenere opinionem faci-
liter poteſt dicere ad arm in contrarium.qr ignis
nõ tantuꝫ affligit calefaciendo.ſed etiã ſenſũ tactꝰ
vltra q̃ꝫ exigat tactus ꝓportio immutãdo ſicut.n.
ſentit oculus colorem ⁊ non coloratur.ſic corpora
dãnatorum ſentient ſeſu tactus intempatum ca-
lorem.quapp dicunt' transferenda ad calorẽ nimi
um.⁊ tamen non calefient.non.n.eſt idem ſentire
calorem ⁊ calefieri cum lignum calefieri videamꝰ
⁊ non ſentire calorem.

ſ **Eptimo** queritur vtrum corpora dã
natorum per illum ignẽ cõ-
ſumentur vel corrũpentur. Et videtur ꝙ
ſic. Auꝰ.in li.de natura boni parum poſt ꝑncipiuꝫ
dicit ꝙ reprobi quia volentes corrupti ſunt ĩ pccĩſ
ĩuiti corrũpẽt' ẽt ĩ pẽis. Iteꝫ Aug.euchi.c.5.ꝙ nul
lo bono ꝑuat' nõ nocet.nocet ãt adimẽdo bonũ.ſꝫ
ignis ĩfernal' nocebit corpibꝰ dãnatoꝝ.g° ꝯtiue adi-
mit d ſubã eoꝝ.g° ad vltimũ totalr ꝯſumẽt'. Itẽ ẜꝫ
phm̃.6.top. Ois paſſio magis fcã abijcit a ſubã.
ſꝫ corpa dãnatoꝝ ab illo igne patiẽt' fortiſſima paſ
ſiõe.g° ꝯtinue abijciet' aliqd ab eoꝝ ſubã.⁊ ſic ad ul
timũ ꝯſumẽt'. Itẽ ex vehemẽtia doloris aliqñ cor
pora corrũpũt'.vñ vt hꝫ p° li.macha.c.6. Anthio-
cus lãguorẽ d q° mortuꝰ ẽicidit ꝑ triſtitiã.ſꝫ corpa
dãnatoꝝ ꝑ illũ ignẽ vehemẽtiſſime affligẽt'.g° ꝑ illã
afflictionẽ corrũpẽt'. Cõtra de quolꝫ dãnato dici
tur Job.20.Luẽt.oĩa q̃ fecit.nec tñ ꝯſumẽt'. Item
apoc.9.de damnatiſ.dicit' ꝙ deſiderabunt mori.
⁊ fugiet mors ab eis. Reſpondeo ꝙ corpora dã-
natoruꝫ non conſumentur per illum ignem.cuiuſ
ratio eſt ſcdm aliquos.quia non recipient formaꝫ
illius ignis. niſi intentionaliter. ſeu immateri-

aliter. sicut recitatuꝫ est in q̄ōne precedenti. Unde ab illo igne non patietur nisi passione animali. ſm q̄ꝺ sensus patitᷣ a sensibili nimis excellenti vn̄ calorē ignis sentiēt ⁊ nō calefiēt. nō ꝯsumitᷣ aūt corp⁹ ab igne. nisi eius formā materialr̄ recipiat. ⁊ ab ea materialr̄ patiatᷣ. Sed hec rō nō est ꝯueniens. tn̄ q꞉ falso vel iprobabili fūdamēto initiᷣ. vt p꞉ ex p̄cedēti q̄ōe. tn̄ q꞉ si illud esset verū q̄ꝺ supponūt ad huc nō sufficeret ad on̄dēdū illa corpa ab illo igne nō corrūpi. q꞉ sicut dicit phi. 2. de aia. Excellentie sensibiliū corrūpūt sensus. ſ꞉ certū est ꝙ ignis infernalis est supexcellēs sensibile. ḡ nisi aliud obstaret q̄꞉ tetigerit illa opio corrūperet tactū in corporib⁹ dānatoꝝ. ⁊ ex ꝯn̄ti vitā. q꞉ sicut dicit phi. 3ᵒ de aia Impossibile est aīal sine tactu eē. ⁊ paꝝ p⁹ ꝙ sine tactu. nec vnū aliū cōtingit hr̄e sensuꝫ. Jō vı̄ mihi dō q̄r illa corpa nō ꝯsumenᷣ ab illo igne ptıꝫ ē ex p̄te dispositionis materie i q̄ icorporat⁹ est ignis ille ⁊ ptıꝫ ex p̄te dispōnis illoꝝ corpoꝝ quā accipiēt in resurrectione p̄ncipali aūt ex ordie diuine iustitie Aliq̄. n. forma pp̄ dispōnē extranee mãe cui corporatur diuersificatᷣ in sua actiōe. q̄ꝺ p꞉. q꞉ ignis fulguris qn̄꞉ incorporatᷣ i mā talis dispōisᷣ ꝙ calefacit ⁊ nō cōburit. ⁊ qn̄꞉ facit vtrūq꞉. ⁊ qn̄꞉ nō ledit mā꞉ mollē. ⁊ dissoluit durā. qn̄꞉ eꝯ°. lumen ēt solis icorpatuꝫ lune recipienti ip̄꞉ a sole pp̄ dispōeꝫ lune cui icorporatur aliuꝫ h꞉ effectū in istis inferioribus q̄꞉ h꞉ lumen imediate imissuꝫ a sole. q꞉ imissuꝫ a luna pp̄ v̄tuteꝫ ꝓpriā ip̄i⁹ lune q̄ cū ip̄o imittiᷣ. ⁊ in cui⁹ v̄tute opatur humectat. imissuꝫ aūt a sole desiccat sic dico possibile esse vt pp̄ dispōeꝫ mãe. ⁊ aliquā celesteꝫ īfluentiā sibi icorporatā ignis īfernalis hr̄e pōt actionē calefaciendi. ⁊ affligendi. ⁊ nō ꝯsumendi. Ex parte ēt dispōnis quā accipient illa corpa in resurrectiōe pōt eē. ptıꝫ q̄r nō cōsumēᷣ ab igne. q̄ꝺ Aug. nitiᷣ declarare p̄ x°. dicit. n. 21. de ci. c. 2. eē aialia ꝑfcō corruptibilia q̄ tn̄ in medijs ignibus viuūt. nōnullū ēt genus vermiū in aquaꝝ calidaꝝ scaturigine repiri. quarū feruorē nemo ipune ꝯtractat illos sine vlla sui lesione ibi eē. dicit ēt eo. li°. c. 4. q̄ꝺ scripserūt qui naturas aialiuꝫ curiosius indagarūt ꝙ salamandra in ignib⁹ viuit. q̄ꝺ siue verū sit. siue nō. ꝙ ideo dico. q꞉ ſ꞉ philosophū in li. ꝺ ꝓprietatibus elemētoꝝ. Nullū aial in igne viuere pōt supple diu. certū est tn̄ pilos ei⁹ ab illo igne nō ꝯsumi q̄ꝺ ego ip̄e exptus sum. Ex quib⁹ p꞉ in corpe ex elemētis cōpōito talē esse posse dispōneꝫ vt ab igne nō ꝯsumatᷣ. vn̄ cōcludit Aug. in. c. vltio allc̄o nō esse icredibile vt hoiuꝫ corpa sempiterno supplicio punitoꝝ. ⁊ in igne aiaꝫ nō amittāt. ⁊ sine detrimento ardeant. ⁊ sine interitu doleāt. hēbit. n. tūc ista carnis substātia qualitatē ab illo iditā q̄ taꝫ miras ⁊ varias naturas tot rebus indidit quas vidimus. vt eas q꞉ multe sunt nō miremur. Ex p̄te tn̄ ordis diuine iustitie sumi d꞉ rō p̄ncipalᷣ. ille. n. ordo exigit illa corpa in eternis supplicijs fore permansura. ⁊ iō assistente dei influentia gn̄ali ad h̄ vt ignis infernalis illa corpa fortiter calefaciat ⁊ affligat nō adest tn̄ ad hoc vt cōsumat. sicut aūt creatᷣa nō pōt manere in eē suo. nisi p̄supposita influētia di gn̄ali. ſm ꝙ dicit Aug. 4°. sup gen̄. ⁊ ēt cōmentator sup primā ꝓpositionē de causᷣ. sic dico ꝙ actionem uaꝫ hr̄e nō pōt. nisi illa influentia assistēte. sicut patuit in passione Jesu xp̄i. qn̄ fuerūt tenebre sup vniuersaꝫ terrā. nō sup terrā iudeoꝝ tm̄. vt aliqui senserunt. ⁊ male. Eclypsis aūt solis quo ad vniuersū orbē nō potuisset esse p̄ solā interpositionē lune. vn̄ cū iterpositione lune fuit alia cā. ſ. q꞉ influentia generalis cãe p̄me. tūc nō affuit soli ad irradiandum ⁊ sicut hec influentia adesse pōt ad hoc vt res sit ⁊ non opetur. ita alq̄n adest ad hoc vt creatura hēat vnā sui actioneꝫ. ⁊ nō aliaꝫ. ⁊ hec est p̄ncipalᷣ rō q̄r ignis infernalis calefaciet dānatoꝝ corpa. ⁊ affliget. nec tn̄ ꝯsumet. Ad pᵐ in oppᵐ dō ꝙ illud v̄buꝫ Aug. intelligendū ē nō de substantiali corruptiōe. ſ꞉ de corruptione geris. q̄ꝺ p꞉. qa hoc dixit de spiritibus quos certū est nō posse substantialr̄ corrūpi. Ad 2ᵐ dō ꝙ ignis ille corpib⁹ dānatoꝝ nocebit nō adimendo eoꝝ substantiā. ſ꞉ dispōnem q̄ reqritur ad delectatiōis gerē. Ad 3ᵐ dō. ꝙ illud verbū intelligi d꞉ de passione nāli ſm cursum nãe nobis manifestuꝫ. Ad 4ᵐ dō ꝙ ex vehementia doloris nūq꞉ corpus corrūpiᷣ nisi inq̄꞉tū ex illo dolore in aīa fit ipressio in corpus qua corrūpiᷣ ip̄ius corpis dispō nālis. ſm. n. Aug. 21° de ci. c. 3. Dolor p̄ se ⁊ imediate nō opponiᷣ vite. q꞉ vt ibidē dicit. certū est viuere oē q̄ꝺ dolet dolorēq꞉ omneꝫ. nisi i re viuēte esse nō posse. vt aūt ex supius dictis p꞉ in corpibus dānatoꝝ nō poterit fieri ipressio qua corrūpatᷣ in eis nālis dispō necessaria ad conseruationem corporalis vite.

Octauo queritᷣ vtrū corpa dānatoꝝ p̄ agens intrinsecū nālr̄ corrum penᷣ. Rn̄deo ꝙ nō vt dictū ē in q̄ōe p̄cedenti. qa nō aderit gn̄alis influentia cãe p̄me. ad h̄ vt nālis calor cōsumat humidū radicale in quo radicatur. per cui⁹ cōsumptionē calor naturalis extinguiᷣ ⁊ cãtur mors. Et ideo dico ꝙ in corpibus dānatoꝝ calor nālis humidū radicale n̄ ꝯsumet. nec corrūpetᷣ in eis illa dispō q̄ necessaria est ad corpalē vitā. Et p̄ hoc p꞉ solutio ad illā q̄ōem qua solet queri vtꝝ corpa dānatoꝝ iterū nālr̄ morienᷣ. quia planum est ꝙ non.

Nono queritᷣ vtꝝ sp̄us sepati igne corporeo cruciabūᷣ. Et vı̄ ꝙ nō. Aug. 12. sup gen̄. lōge an̄ finē dicit ꝙ non sunt corporalia. sed sı̄lia corporibus q̄bus aie corpibus exute afficiūtur. seu bn̄. seu male. cū ⁊ ip̄e corporibus suis similes sibimet appareāt. sunt tn̄ ⁊ vera letitia. ⁊ vera molestia facta de substātia sp̄uali. Jteꝫ eodē libro nō multū an̄ mediū. Omni modo p̄stantior est qui facit ea re de qua aliquid facit. nec vllo modo spiritu prestantius est corpus immo perspicuo modo spiritus corpore. ergo spiritus separatus non potest ab igne corporeo cruciari. Jteꝫ Boecius in libro de duabus naturis. ⁊ vna persona christi parum vltra medium. Jlla sola que habent vnius materie cōmune substantiuū possunt in se facere ⁊ pati. sed spirituum ⁊ corporum non est vnius materie cōmune substantiuum. ergo impossibile est spiritus separatos igne corporeo cruciari. Jtem scd̄m phi. 1. de generatione. Omne corporeum agens agit per contactuꝫ. sed ignis corporei ⁊ spiritus separati non potest esse contactus aliquis. quia secundum ph̄ū꞉. 5. phi. Jlla se tangūt quorum vltima sunt simul. Jn spiritu autē non est assignare primuꝫ medium ⁊ vltimuꝫ. ḡ ipossibile est sp̄m sepatum igne corporeo cruciari. Jtē om

Nō q̄o
sp̄us sep̄ata
pati ab igne

ne quod patiť recipit aliqd ab agente. ſed quicqd recipitur a corpore inſepato ſpũ recipiť intelligibiliter ⁊ imaterialr. dr̄.n. in cõmento ſuper octauam ꝓpoſitionem de cauſis. ꝙ res corpee ſenſibiles ſt ⁊ intelligentia intelligibiles. ⁊ ſup decimã propoſitionẽ de cauſis etiaꝫ dr̄ ꝙ recipienſ recipit. ſm modũ ſuuꝫ nõ ſm modũ rei recepte. cũ g̊ forme rerum in ſpũ intelligibilr ⁊ imaterialr exñtes ſint pertinẽtes ad eius ſcd̃ariaꝫ perfectionẽ nõ ad cruciatum. ſpũs ſepatus igne corporeo cruciari nõ pôt. Jteꝫ ſm phm̃ p° de generatone. c. de facere ⁊ pati. vlr faciens aſſimilat ſibi patiẽs. ſꝫ ignis corporeus ñ pôt ſibi aſſimilare ſpm̃ ſepatuꝫ. g̊ ſpũs non pôt pati ab ipſo. Contra vt in 2° li. oñſum eſt. mali angeli ſunt icorporei. ſpũs. n. ſunt. ſꝫ illi cruciabunť igne corporeo. dr̄. n. Math. 25. Jte maledicti in ignem eternũ qui preparatus eſt a diabolo ⁊ angelis eius

Jtẽ Greg. 4. li. dialogoꝝ paruꝫ añ medium. Si diabolus eiuſqꝫ angeli cũ ſint in corporei corporeo igne ſunt cruciandi. qd mirũ ſi aĩe ẽt añqꝫ recipiãt corpora poſſint corporea ſentire tormẽta:' Jtẽ eo. libro parũ añ auctoritatẽ pall'. ſi viuentis hoïs icorporeus ſpũs tenetur i corpoī cur ñ poſſit mortẽ cũ i corpore⁹ ſit ſpũſ ẽt corporeo igne teneať:' ſꝫ ab illo a quo pôt detineri ſpũs poteſt cruciari. g̊ ſpũs ſepat⁹ ab igne corporeo pôt cruciari. Ad iſtã qõeꝫ dixerunt quidam ſpũs ſepatos non affligi niſi per p̃uationẽ deſiderati boni ex qua p̃uatione tãqꝫ quodaꝫ malo preſenti in eis vehemẽs triſtitia generatur. Unde algazel. 5. li. phi. c. 4. dicit de aĩa que in corpore fuit amatrix corporaliũ voluptatuꝫ ꝙ illa diſpoſitio pp vſuꝫ iprimitur in ea ⁊ inheret vehem̃ter deſideriũ eius ad illã. poſtea vero per mortem inſtrumento rei deſiderate amiſſo remanet deſideriũ eius ⁊ amor ⁊ hic eſt cruciatus ineffabilis.

Sed ꝙ hec rõ non ſufficiat pꝫ per auctoritates allegatas. ad ꝑtem ſm. ⁊ per illud ꝙ dicit Au⁹. 21. de ci. c. 10. dicit. n. ſpũs incorporeos poſſe pena corpalis ignis affligi. ⁊ parũ poſt dicit de demonibus ꝙ ardebũt. ſed eis nulla ſunt corpora ſpũs demonuꝫ imo ſpũs demones licet incorporei corporeis ignibus cruciandi. Alij dicũt ſpũs ſeparatos cruciari in igne corporeo inquantũ vidẽt ipm̃ p̃paratũ ad hoc vt eo crucienť in corporib⁹ ſuis ſicut latro ſuſpendendus in vno patibulo ipſum videndo cruciať anteqꝫ ſuſpendatur in eo. ſed hec reſponſio nõ ſufficit. q2 nullo modo poteſt ad malos angeloſ applicari qui tamen illo igne in perpetuum cruciabunť. Alij dñt ꝙ crucianť igne corporeo inq̃ꝫtum intellectui eoꝝ imprimiť ſuper excellẽs illi⁹ ignis ſimilitudo. Sed hec reſponſio non ſatiſfacit. qa ſm phm̃ tertio de aĩa. Non ſic excellentia intelligibilis ledit intellectuꝫ ſicut excellentia ſenſibilis ſenſum. q2 poſt excellens ſenſibile ſenſus impediť in ſentiendo. ſed intellectus poſt excellens intelligibile non minus intelligit infima. ſed etiam magis. q2 ſenſus apprehẽdit per organũ corporeũ itellectus aũt non. Preterea dici non poteſt ꝙ ignis quiſqꝫ ſit improportionale obiectũ intellectui cuꝫ poſſit intelligere. ⁊ illud qđ eſt igne ſupius ⁊ inferius. Alij dicunt ꝙ ſpũſ ſepãti igne corporeo cruciãtur. non inquãtũ ipm̃ apprehẽdunt apprehenſione ſimplici. ſed cũ firma extimatione. q2 eſt cõtrariuſ ſue nature. qͣuis extimatio falſa ſit. qđ confirmant per Greg. dicentẽ. 4. li. dial'. non multum añ medium. Teneri ꝑ ignem ſpũm dicimus vt in tõmẽto ignis ſit videndo atqꝫ ſentiendo ignem nãqꝫ eo ipõ patitur q2 videt. ⁊ q2 cõcremari ſe aſpicit crematur. Ad hoc etiam adducunt auctoritatẽ p̃maꝫ Aug. adductam ad ꝑtem p̃mam. Preterea huic cõcordare videtur. q2 dicit Auic. 9. meth. c. vlt. loquens de diſpoſitione animarum humanarũ cuꝫ ſunt exute a corporibus ſuis. dicit. n. ſic. Anie male vident penam quam imaginauerãt in hoc mũdo. ⁊ affliguntur ea. forma eniꝫ imaginata non eſt debilior ſenſibili. ſed maior impreſſione ⁊ claritate. ſicut videmus in ſõnis. fortaſſe enim ſomniatum magis eſt pro modulo ſuo qꝫ ſenſibile. tũc q̃ꝫto magis illud quod eſt in alio ſeculo fortius eſt q̃ꝫ quod eſt in ſomnis propter paucitatem impedientium ⁊ expoliationem anime ⁊ claritatem recipiẽtis. Sed hec opinio inconueniens videť ⁊ inprobabilis. quia ſm hoc ſpũs non paterentur ab igne corporeo. ſed a ſua falſa extimatione. Preterea non eſt probabile ꝙ mali ſpũs qui ſubtilitate ingenij vigent illum ignem extimarent ſue nature cõtrarium ⁊ leſiuum. niſi ita eſſet in re. Alij dicunt ꝙ ſpiritus patiuntur ab igne corporeo. non per v̓tutem nature illius ignis abſolute. ſed inquantuꝫ eſt inſtrumentum diuine iuſtitie. videmus enim res multas habere actiones in virtute principaľ agentis que eis non competerent abſolute. verbi gratia. calor naturalis in virtute anime conuertit nutrimentum in carnem. lumen ſolare a luna receptum ⁊ cum virtute lune ab ea deriuatum in virtute lune generat humiditateꝫ. fantaſma in virtute luminis intellectus agentis mouet intellectum poſſibilem. corpora celeſtia cum inanimata ſint. vt in 2°. libro oſtenſum eſt. tamen in virtute intelligentiarum motricum generant in his inferioribus vitam. vt patet in generatis per putrefactionem. ſecuris in virtute motoris ſcindit arborem.

Tenendo ergo ꝙ affligat ſpiritus inquantum eſt inſtrumentum diuine iuſtitie adhuc vlterius perquirendum eſt magis in ſpeciali per quem moduꝫ Dicunt ergo aliqui ꝙ ſupernaturalr̄ impreſſa eſt igni infernali quedam ſpiritualis virtus per quaꝫ ſpiritus affligitur naturali virtute ignis ad hoc ñ cooperante nec diſponẽte. quia vt dicũt non ẽ poſſibile vt aliqua virtus naturalis cooperetur in ſupernaturali actiõe cũ ad eam ꝑ ſe nullo mõ nec cõplete. nec icomplete poſſit attingere. ꝓ tanto g̊ ille ignis affligere ſpũs dr̄. q2 ſupnaturalis virt⁹ exiſtens in ipõ ſicut in ſubõ illos affligit. ſicut aliqua ſubã ſupnãlr dealbata poſſet dici viſuꝫ diſgregare

Sꝫ hec opio vr̄ in trib⁹ deficere. Unuꝫ eſt ꝙ ſm eã ignis ñ affligit illos ſpũs vt inſtrumẽtũ quia oꝫ ꝙ i inſtrumẽto ſit aliqua naturalis aptitudo ad illã actiõem ad quam applicãtur a virtute motoris. vt pꝫ i ſecuri reſpectu actus ſcidẽdi. ⁊ i malco reſpectu actus conterendi. Aliud eſt ꝙ non videtur probabile virtutem ſpiritualem eſſe imediate i re corpali. ſicut i ſubõ. ita vt ſit ibi manens. ⁊ non in fieri. ſicut ponit opinio predicta. Aliud quia videmus naturale. lumen rationis per quod ſolum intellectus nullo modo poteſt attingere ad viſionem dei cooperari cum lumine glorie ad illam viſionem. verum eſt tamen ꝙ in actione ſupna-

turali que a deo non est mediante finita virtute.
sȝ tm̄modo imediate vt creare nõ potest coopari
virtus naturalis. quia nec ad hoc põt vllo modo
attingerꝭ ẽt virtus supernãlis finita ¶ Vrꝫ mihi
dicẽdũ ꝙ ignis ĩfernalis. non obstante ꝙ sit corpo-
reus spũs sepatos affligit inq̃ʒtũ est diuine iustitie
instrm̃. qꝛ eos affligit afflictione ad quaȝ disponit
ṽtus nãlis ignis illi⁹. nec tñ qualẽcũqȝ afflictionẽ
põt causare in illis spiritibus nisi in virtute increa
te iustitie p̃ncipalr̃ illos spũs punientis mouẽtis ⁊
dirigẽtis illũ igneȝ ad illoꝝ spũuȝ cruciatuȝ. In illo
igne enĩ est nãlis aptitudo vt eius spẽs recipiatur
in intellectu spũs sepati sȝ ꝙ per talẽ mo^m in illo ĩ-
tellectu ĩprimaꝭ ⁊ cũ vehemẽtia tali ꝙ ita ad se re
uocet seu cõuertat intẽtionẽ ĩpius spũs ꝙ p h̃ ita no
tabilr̃ ĩpediaꝭ in aliaꝝ cõsideratiõe cõtra suã volũ
tateȝ ꝙ tale impedimentũ sibi sit pro graui onere
h̃ est per virtutẽ iustitie ĩcreate. in illo etiã igne est
aptitudo nãlis. vt in ĩpo sit spũs sepatus. sicut ĩ lo
co diffinitiue. sed ꝙ spũm sepatuȝ detineat contra
volũtatẽ suaȝ hoc ei ꝯuenit ĩ virtute iustitie ĩcrea-
te. illa. n. inuolũtaria detentio est ipsi reprobo spũi
ineffabilis cruciatus. q̃ʒuis etiã ille ignis sua vir-
tute nãli tm̃ nõ posset in spũ sepato cãre dispositõ
nẽ repugnantẽ illi dispõni que ꝯuẽit essentie spũs
ꝟm debitũ statũ sue nature. tñ in eius cãtiõe coopa
tur virtuti increate iustitie. inq̃ʒtũ est instrm̃ ci⁹ si-
cut videmus. ꝙ q̃ʒuis fantasma per se nõ possit ali
qd educere de potentia intellectus possibilis. vel
ĩpm mouere motu intellectiõis. alterũ tñ coꝝ põt ĩ
virtute intellectus agẽtis. ĩpe. n. intellectus per su
uȝ actiuũ mouet se ĩpm vt est possibilis mediante
fantasmate tanq̃ȝ instrumentali agente. ex appre-
hensiõe aũt p̃dicte dispositionis q̃ cõtraria est bo-
no statui nature generatur in ĩpo reprobo spũ cru-
ciatus experimentalis. vñ Greg. 4. li. dialogoꝝ
parũ añ mediũ. dicit ꝙ anima nõ solũ vidẽdo. sed
etiã experiendo incendiũ patiꝭ per pccm̃ aũt est in
spũ dispositio vt igni infernali modo p̃dicto patiẽ
do subdatur. Vñ Greg. li. nono mora. versus finẽ
dicit. Sicut vno sole omnes tangimur. nec tam̃
sub eo vno ordine omnes estuamus. qꝛ iuxta qua
litatẽ corpis sentiꝭ etiã pondus caloris sic dãnatiꝭ
⁊ vna est gehenna q̃ afficit. ⁊ tñ non vna qualitate
oẽs cõburit. qꝛ qđ hic agit, dispar valitudo corpo-
rũ h̃ illic exhibȝ dispar cã meritoꝝ. dicit etiã Aug
21. de ci. c. 16. ĩpm eternũ ignẽ pro diuersitate meri
toꝝ. q̃ʒuis maloꝝ alijs leuiorẽ. ⁊ alijs futuruȝ esse
grauiorẽ. siue ĩpius uis atqȝ ardor p pena digna c⁹
cũqȝ varieꝭ. siue ĩpe equali ardeat. sed non equali
molestia sentiaꝭ. Ad p^m in opp^m dđ ꝙ aut Aug.
ibi loquiꝭ ingrendo non dẽmiando. aut loquiꝭ de
affligente primo qđ est apprehensio ignis. vt no-
ciui. q̃ʒuis ignis corporeus extra spm̃ exñs sit rẽo-
tũ affligens. Ad 2^m dđ ꝙ q̃ʒuis natura spũs sit no
bilior quocũq̃ʒ corpoꝛ. tñ spũs pccõr inferior ẽ illo
igne. non simpliciter. sȝ inq̃ʒtũ est instrm̃ diuine iu
stitie. Vel põt dici ꝙ q̃ʒuis p̃ncipiũ agẽs p̃ncipali
ter oporteat esse nobilius paciẽte. nõ tñ oportet h̃
esse verũ de instrãli agente. non. n. fantasma nobi
lius est intellectu possibili. nec corpus celi nobili-
us aliqua substantia viuente. qꝛ ꝟȝ Aug. ii. de ci. c.
16. In his que a deo facta sunt p̃ponũꝭ viuentia nõ
viuentib⁹ ordie nãe. Ad 3^m dđ illa auctoritas in

telligenda est de illa actione p quã patiẽs transmu
tatur in nãm agentis. ⁊ sic intelligendũ est etiã qđ
dicit phi. i. de generatiõe. vbi dicit similẽ sñiam
illi que ꝯtineꝭ in auctoritate all'. Vel põt dici ꝙ lo-
quiꝭ de nãli actione ⁊ passione. Ad 4^m dđ ꝙ iter
spm̃ reprobũ ⁊ ignẽ infernaleȝ est maior approxia-
tio q̃ʒ illa que est inter corpa per cõtactuȝ. inq̃ʒtum
spũs simul ẽ cũ substantia illi⁹ ignis. ⁊ quãlibȝ eius
ptem tangit ꝟm se totũ. simplex. n. se tangẽs ꝟm se
totũ tangit ꝟm phũȝ. 6. phi. similitudo ẽt illi⁹ ignis
in ĩpo spũ impressa est vt in subõ mediante qua ab
illo igne affligiꝭ. Ad 5^m dđ ꝙ forme reruȝ in spũ
ĩmaterialr̃ exñtes sunt spectãtes ad eius scđariaȝ
pfectionẽ nõ ad cruciatũ eius. Dico ꝙ falsuȝ ẽ quã
do supnaturali virtute tali ĩpressione imp̃muntur
ꝙ in essentia spũs ĩpius causant dispositionẽ repu-
gnanteȝ dispositioni ꝯueniẽti bono statui sue natu
re ⁊ intellectũ eius ĩpedit in aliaꝝ rerũ ꝯsideratiõe
sic aũt ẽ in pposito. vt dictũ ẽ in qõe. Ad 6^m dđ.
ꝙ ꝟm aliquos ꝙ illa auctoritas nõ est intelligenda
de instrumentali agente. sed de principali. diuina
aũt iustitia que ẽ cã principalis in spũ puniẽdo ĩpȝ
puniendo sibi assimilat. nõ assimilatione vniuo-
ca ꝟm quem modum ignis assimilat sibi materiaȝ
de qua generat ignem. sed assimilatione analoga
que in quadam imitatione consistit. ꝟm quem mo
dum homo alium puniens assimilat ĩpȝ illi forme
quam habet in mente sua tanq̃ȝ exemplar punitio
nis illius. certum est autem ꝙ punitio reproboruȝ
cum sit iusta iustitiam imitaꝭ eternam. ⁊ exemplar
suum habet in mente diuina. Vel potest dici bre-
uius ⁊ apertius ꝙ maior intelligenda est de actiõe
que in passo causat passionem. que est salus. q̃ actõ
est constructiua. talis autem non est illa actio qua
diuina iustitia vt principale agens mediante igne
vt instrumento agit in spiritum danaatum.

s Ecundo queritur vtruȝ dãnati cru-
ciabuntur perpetuo a trib⁹
alijs elementis ab igne. Et videꝭ ꝙ nõ qa
si puniuntur ab omnibus elementis. aut sunt in in
ferno confusa. aut ordinata. non confusa. quia im-
pedirent sese in actionibus suis. cum inter se habe
ant qualitates contrarias. nec ordinata. qꝛ vt di-
citur Job. io. ibi nullus est ordo. ergo non crucianꝭ
ab alijs elementis ab igne. Item ab illis non af-
fliguntꝭ simul quia habent actiões contrarias. ⁊ ꝯ
traria non possunt simul esse in eodem. saltẽ in cõ-
plementis suis. nec alternatim. quia afflictio per
igneȝ consolatorium est transferri ĩ aquã ergo a so-
lo igne affliguntꝭ. Cõtra sapi. 5. Pugnabit cũ illo
omnis orbis terrarum contra ĩsensatos. sed sicut
dicit Martianus. Hic mundus corruptibilis cõ-
stat ex quattuor elementis in modum spere globa
tus. ergo reprobi qui significantur per insensatos
a quattuor elementis cruciabunꝭ. Itẽ pars ignis
sulphur ⁊ spiritus procellarum pars calicis eoruȝ.
ergo affliguntur igne ⁊ terra fetida que significaꝭ p
sulphur. ⁊ aere procelloso qui dicitur spiritus tem
pestatis secundum Aug. i2. super geñ. lõge post p̃n
cipium. dicitur etiam sapi. 5. ꝙ cãdescet ĩ illos aq̃
maris. ⁊ flumina concurrent duriter. per testimo-
nium ergo sacre scripture videtur ꝙ affligantur
a quattuor elemẽtis. Respondeo ꝙ damnati ñ
tm̃ affligẽꝭ ab igne. sȝ ẽt ab alijs elis. vt bñ oñdũt

auctoritates inducte cui⁹ ꝯgrua rõ est. vt.n. hẽtur sapi.xi°. Per q̃ peccat quis.ꝑ hec ⁊ torquet.hoies vero reꝓbi per.4.el'a peccauerũt inquãtũ ꝑpeccauerũt in corporib⁹ cõpositis ex.4.el'is ⁊ inordinate dilexerũt el'a ⁊ elemẽta.nõ solũ ſm aliquos punient ab el'is.ſꝫ ẽt corporũ celestiũ influẽtia pũiet eos.iustũ.n.est.vt q: rebelles fuerũt creatori ꝙ oĩs creatura ꝯtrariet eis i vltiõe.iuxta illud sap.5. Armabit creaturã ad vltionẽ inimicoꝝ.q: tñ ignis ⁊ aqua ex sui nã magis sunt afflictiua q̃ aer ⁊ terra. iõ magis fit mẽtio in cruciatu eoꝝ de igne ⁊ aqua. q̃ terra ⁊ aere. q: ignis magis ẽ actiu⁹ q̃ aqua.iõ sub noĩe ignis do⁹ cõprehẽdit oẽꝫ penã quã a reb⁹ corporeis patiẽtur.vt cũ dicit Math.25. Ite maledicti in ignem eternũ. Q: aũt illi qui sunt in purgatorio puniũtur vt purgẽtur.⁊ ignis hꝫ nãm. purgatiuã.iõ vr̃ aliquib⁹ ꝙ aie i purgatorio a nll'o alio el'o nisi ab igne puniũt. Ad p^m in opp^m dõ ꝙ el'a ibi sunt in quadã ꝯfusione.nec tñ vnũ alteri⁹ remittit virtutẽ eo ꝙ agũt in q̃z^m instrã diuine iustitie q̃ ad agendũ in reprobos ⁊ nõ in se ip̃a mouẽtur ⁊ determiant.si tñ dicat ꝙ ibi sunt ordiata põt dici ad illud Job. Nõ est ibi ordo.ꝙ h̃ interl'r in corporib⁹ dãnatoꝝ. Vñ Greg.9.li.mora.v'sus finẽ exponẽs illud verbũ dicit.ꝙ ip̃a supplicia que ordiant ꝑ iustitiã inueniũt ordiata in corporib⁹ dãnatoꝝ nõ sũt ⁊ infra Vel certe abesse simplicijs ordo dr̃.q: quibusl; reb⁹ in penã surgentib⁹ ꝓpria q̃litas ñ seruatur.qđ inferius in eodẽ li.in pl'ib⁹ inducendo declarat. Ad 2^m dñt quidã ꝙ ab oĩbus el'is sil' affliguntur.q: sicut forme eoꝝ imaterial'r recepte in spũ ñ sunt ꝯtrarie.sic nec actiones eaꝝ.sil'r dñt in sensu. simil'.n.in visu ẽ sil'itudo albedis ⁊ nigredinis ⁊ actiones eaꝝ.a sil'i dñt ꝙ ita põt esse in actu ſꝫ h̃ alijs nõ placet.q: q̃uis sil'itudĩes ꝯrioꝝ in intellectu nõ sint cõtrarie.nõ tñ ita perfcẽ mouet itellect⁹ a pluribus simul.vt ab vna tm̃ sil'itudĩes ẽt cõtrarioꝝ recepte in eadẽ ꝑte pupille sese in actiõe sua ipediunt.vt pꝫ cũ per vitreũ coloratũ colore rubeo respicit aliquid albũ.vr̃.n.tũc quasi qđdam aliquo mõ ꝯfusũ ex vtroq;.⁊ multo forti⁹ forma calidi ⁊ frigidi sil' in tactu receptiõe sese in suis actionibus ipedirẽt cũ tactus.sit sensus longe minus spũal' q̃ visus. Preterea dr̃ Job.24.de quolibet dãnato. ꝙ ad nimiũ calorẽ trãsiet ab aquis niuiũ.qđ verbũ sonare vr̃ dãnatos puniri a frigido ⁊ calido alternatiꝫ.nec tñ erit.aliqua mitigatio vnius per aliud q: ꝑ virtutẽ diuinã supnatural'r fiet.vt in eodẽ instanti cesset tota afflictio q̃ fuit a calido ⁊ introducatur cõpleta afflictio a frigido.ita vt nec successiue vna recedente alia successiue adueniret

c Irca l'ram Vnusq̃sq; suã mensurã recipiet corpis.⁊c.hoc i q̃õnib⁹ expositũ est. Illi aie in pũcto tp̃is redit que illam ꝓmutus.vt hõ fieret cresceret viueret aiauit.hui⁹ expositio pꝫ ꝑ ea que i 4^a.q.h⁹ di.dicta sunt. Corpora hominũ vel demonũ.hic dicit Au⁹.ſm opionẽ platonicoꝝ qui posuerũt demones eẽ q̃dã aialia aerei corporis sicut pꝫ.8.de ci.c.26.vbi Au⁹ recitat v'ba Apulei platonici. Ignis etern⁹ cuiusmõi sit ⁊ in q̃ mũdi vel reꝝ ꝑte futurus sit hoĩuꝫ scire arbitror neminẽ ⁊c.hoc itelligendũ ẽ de loco eius ꝓprio q: locũ ei⁹ cõeꝫ scim⁹.ex scriptura.n.hẽm⁹ ꝙ ẽ sub terra. Aliam sil'itudinẽ corporis hr̃e nõ ẽ intelligendum.ꝙ sit ad similitudinẽ corporis figurata.ſꝫ ꝙ i suo intellectu hẽt spẽꝫ corpis repñtatiuaꝫ.nec istis affectibus.s.spe tristitia gaudio ac metu carere.qđ nõ ẽ itelligendũ scđm ꝙ sunt passiones sensitiui appetitus.cũ ille nõ sit in spũ separato.vt inferi⁹ oñdetur.ſꝫ ſm ꝙ sunt intellectuales affectiones seu passiones si abortiui fetus ⁊ mõstra resurgent. Rñ° ꝙ que fuerũt aiata aia rõnali resurgẽt ⁊ q̃ nõ.nõ ⁊ h̃ ẽ snia mgr̃i h⁹ di.c.vl't.⁊ Aug.euchri.48.c°.

Di. xlv.

p Reterea sciendũ ẽ ⁊c. Superius determinauit mgr̃ de resurrectiõe mortuoꝝ. Hic determinat de statu eoꝝ añ resurrectionem ⁊ diuidit in duas ꝑtes. P° determinat de statu aiaꝝ exñtiũ in purgatorio. 2° de statu aiaꝝ exñtiũ in iferno di.46.ibi. Sꝫ q̃ritur. P^a i duas. P° deteriat de sufragijs eccl'ie militantis 2° de suffragijs triũphantis ibi. Sꝫ iterũ. P^a i 4. P° oñdit diuersos esse status aiaꝝ post mortẽ 2° in quo statu pñt iuuari suffragijs.⁊ in quo ñ ibi. Nec negandũ. 3ª oñdit ꝑ que iuuant.⁊ per q̃ ñ ibi De põpis. Quarto q̃tũ iuuãt ꝑ suffragia q̃ ꝑ eis fiũt ibi Solet. Illa ꝑs que ibi incipit. Sꝫ iterum diuidit in duas. Prĩo oñdit suffragia eccl'ie triũphãtis ꝓdesse aliq̃bus defũctis. Scđo q̃liter prosũt viuis ibi. Forte.

Articulus primns.

c Irca hanc di.querendũ ẽ ꝓncipal'r d' 7. Prĩo de aiaꝝ receptaculis Scđo de suffragijs eccl'ie militantis. Tertio de illis q̃ possunt facere testamẽtũ. Quarto de q̃busdã circũstãtijs obseruãdis in cõdendo testamentũ. Quĩto de executiõib⁹ testõruꝫ. Sexto de sepulchris. Septĩo de suffragijs eccl'ie triũphãtis. Circa ꝓmũ querũtur.4. Primo vtrũ aiaꝝ post sui sepationeꝫ a suis corporibus sint aliq̃ corporalia r̃ceptacula. Scđo q̃ ⁊ quot sĩt illa. Tertio vt^m exeãt aliqñ de receptaculis suis Quarto vtrũ corpalia receptacula aiaꝝ i aliquo augeãt earũ delectationẽ vel afflictionem.

p Rimo oñdo ꝙ aie ñ hñt aliqua cõrporalia receptacula. Au⁹.12.sup geñ.v'sus finẽ dicit.aiaꝫ cum de corpe exierit ad loca corpalia nõ ferri.⁊ parũ post dicit ꝙ vr̃ eẽ in locis nõ corpalib⁹.ſꝫ corpaliũ similibus siue in requie.siue in dolorib⁹. Itẽ spũs nõ magis ꝯueniũt cũ vno loco corpali q̃ cũ alio.q: a loco corpali nõ dependẽt.g° ñ eẽt rõ q̃r magis eẽnt i vno corpali receptaculo q̃ in alio. Cõtra magr̃ h⁹ di.c.i.⁊ glo.sup illud.i.ad thes.4.sil' rapiemur cũ illis in nubib⁹.dñt ꝙ oẽs aie cũ de h̃ seculo exierit diuersas hñt receptatiões. Itẽ Greg.4.lib. dialo.parũ añ mediũ refert quẽdã virũ scm̃ retulisse ꝙ vidit Theodoricũ post mortẽ inter Joãnẽ papã ⁊ Symacũ patritiũ discictũ atq; discalciatũ deductũ in vulcani ollã iactari.eodẽ ẽt li.inter mediuꝫ ⁊ finẽ refert Germanũ capuanum ep̃m iuenisse Pascasiuꝫ diaconẽ q̃ erat defunctus stantẽ ⁊ obsequẽtẽ in balneis.g° anime post mortẽ corporalia receptacula hñt. Rñdeo ꝙ aie post mortẽ sunt i aliquibus corpalib⁹ receptaculis.vt.n. declaratum

est li.i.di.37.angeli qui sunt spūs sunt in aliquib9 corpalib9 locis nō circūscriptiue. sed diffinitiue. g° silr aīa sepata nō obstāte φ sit spūs. Ad pm i oppm dō φ ibi Au9 loqtur de loco circūscribēte. qō pz qr postq̄ dixit aīaz ad loca corpalia nō ferri nisi cū ali quo corpe statiz subiūgit vl nō localiter ferri. Ad 2m dō φ q̄uis aīa sepata nō magis cōueniat cū vno loco q̄ cū alio rōne sue essētie cū ex loco natura ei9 non depēdeat. tñ pp opationes quas in loco debet exercere vel circa eam dz exerceri magis sibi con uenit vnus locus q̄ ali9 nō φ veliz dicere suaz pas sionē vel opationē eē formalē rōem vel effectiuaz sue exñtie in loco. sz simultas exñtie sue cū corpali loco vel cū re exñte in loco est formalis rō sue ap plicationis ad locū sicut de spū angelico declaratū ē li.ia di.37. i illa qōe vtrū angelus sit nusq̄.

s ECundo q̄ritur q̄ ⁊ quot sūt illa rece ptacula. Rñdeo φ q̄dā re ceptacula corporalia deputant aīab9 de le ge cōi. q̄dā ex lege spāli. pma añ xpi aduentū erant. 4. ⁊ oīa sub terra. q̄dā i infimo deputata aīabus dā natis p actuali pccō mortali ⁊ p originali cū aliq° veniali. aīa.n. decedēs cū originali pccō q̄uis nō hēat actuale pccm̄ nisi veniale tñ punit eternalr pena sensus ⁊ in eodē loco cū illis q puniūt p pccō mortali punit tñ multo remissius. quo aūt veniale puniat pena eterna declaratū est supra di.21. Su pra pdictū receptaculū aliud est in quo sunt aīe pro solo pccō originali dānate q̄ nō puniūt pena sensus sz sola pena dāni. vt dñsuz ē li.2°. Supra qō alid est in quo purgāt aīe q̄ decesserāt cū charitate supra qō ē quartū in quo regescebāt aīe decedētes cū cha ritate q̄ nil purgabile secū portabāt vel q̄ portaue rāt. ⁊ purgate erāt. quod receptaculū añ xpi aduen tū sin9 Abrae dicebat. qr.n. Abraā pmus ab ifide lib9 sese sepauit ⁊ fidei signaculū distictiuū accepit iō locus regei q̄ debet aīe pp fidē charitate forma tā sinus Abrae dcūs ē. p9 ēt xpi aduentū sunt. 4. re ceptacula aīax eadē q̄ p9 quarto excepto i quo mō nulla aīa recipit. qr decedētes cū charitate nil por tātes purgabile cū nullū hēant retardatiuū statim ascendūt in celū ēpreiū qō ē receptaculū bonox sic ignis purus nihil hñs retardatiuū stati ascēdit sur suz. Decedētes aūt sine charitate cū actuali pec cato stati descendūt ad locū infimū. sicut grauia nō hñtia aliqd qō phibeat eox descensuz stati descen dūt ad locū infimū. Decedētes aūt sine charitate cū solo origiali pccō stati descēdūt ad locū q ɔseque ter ē s illū. Decedētes aūt cū charitate aliqō pur gabile secū portātes descendūt ad locū tertiū post expletā pniaz stāti ascēsure in ēpireū celū q mō sin9 Abrae di. vñ pz φ nō eūdē locū intelligimus mō per sinū Abrae cū rogamus aīas deferri in ipm cū illo q añ xpi aduentū sinus Abrae dicebat. diuerse aūt māsiones in celo diuersa receptacl'a corpalia ñ dñ tur. sz diuersi gradus pmiox. imo totū celū ēpireū vnū di receptaculū. receptacula aūt q̄ ex lege spāli aliqb9 aīab9 assignant idetermiata sunt quo ad nos Quedā.n. aīe ex aliqb9 spālib9 cāis i locis purgā tur in q̄bus deliq̄rūt. vt dcm̄ est s di.21. vbi de pur gatorio plura dicta sunt. ⁊ ēt li.3. di.23a.

t Ertio q̄rit vtrū aīe aliqñ exeāt dē rece ptaculis suis q̄ hñt post mortez Et vi φ nō. Job.7. qui descēderit ad infe ros ñ ascendet. Itē Aug9. li. de cura pro mortuis agēda vltra mediū. Si in reb9 viuētiū intereēnt aīe mortuox me piamat nulla nocte desereret que me mari terraq̄z secuta ē vt mecū viueret. sz si ex irēt aliqñ de receptaculis suis aliqñ itereēnt reb9 viuentiū. Cōtra math.17. Moyses legit appa ruisse cū Helia p qō Aug. pbat li. pdcō inter medi uz ⁊ finē ad viuos aliquos mitti ex mortuis. Itez Hiero. ɔ vigilantiū dicit aīas scōx posse cū volue rint suis tumulis eē pñtes. Rñdeo aliqñ aīas exi re de receptaculis suis dupliciter pōt itelli. vl p di uinā potentiā vel p nām ppaz. pmo mō d inferno ⁊ de celo exeūt alique aīe nō iperpetuū. sz ad tpūs. nec de lege cōi. sz ex aliqua spāli cā. sic ēt de purga torio aliq̄ exeūt ad modicū tps añ ɔpletiōez pene sue p9 cui9 ɔpletionē ide exeūt illuc ampli9 nō re uersure. in iudicio aūt oēs tā exñtes in celo q̄z in in ferno exhibūt sz cōez legē diuine iustitie ad eadez iterū loca cū suis corpib9 reuersure. ⁊ in eis iperpe tuū remāsure. p nām aūt ppam mille aīe de suis re ceptaculis possunt exire vt q̄dā dñt dictū suū ɔfir mantes auctoritate ⁊ rōe. Dicit.n. Aug9. de cura p mortuis agēda int mediū ⁊ finē φ defuncti p nāz ppaz viuox reb9 interesse nō possunt. rōne sic. sm phi.i. de aīa potētie q̄ sunt ɔiūcte nō sūt sepabiles oēs aūt dñt ɔiūcte esse q̄ opāt mediāte organo cor poreo. huiusmōi añ ē in hoīe potētia motiua sm lo cū. aīe g° sepate nō hñt potētiā qua de loco ad locuz possint se mouere. Sz ɔa dño Stephano pisieñ. epo excōicat9 ē. hic articul9 φ aīa hūana nullo mō ē mobil' sz locū nec p se nec p accñs. ⁊ si pōat alicu bi p subāz suaz nūq̄ mouebit de vbi ad vbi. Di cendū g° φ de suis receptaculis exire possent ille q̄ vellēt p suā ppaz virtutē nisi phiberēt a vtute su periori. sz de lege cōi exire phibēt ille q̄ sunt i pur gatorio añ ɔpletā pniaz. ⁊ ille q̄ sunt in iferno ante iudiciū. Ille aūt q̄ sūt i celo exire nolūt vsq̄z ad tps resūptionis corpox suox. nisi alique videāt aliqñ h placere deo ex aliqua spāli cā. vñ vi aliqb9 φ oēs descēderūt de celo in obitu btē Marie vginis pp ei9 reuerentiā. ⁊ cuz ea itex ascēderūt in celum. ab Aug° g° dñtur aīe nō posse interesse reb9 viuox per ppaz oaturā. qr eax virt9 nō pōt ɔriare supiori vir tuti qua phibēt. Ex dcis pz solutō ad ara i oppm

q Uarto q̄rit vtrū corpalia receptacu la aīax in aliquo augeāt earuz delectationē vel afflictionē. Et vi φ non. qr in āgelis mīstrātibus minueret delectatio ⁊ in aīab9 q̄ aliqñ exeunt de inferno minueret afflictio qō falsuz ē. Itē locus purgatorij deputat9 ē aīab9 ad purgationē. sz ille aīe que ibi sunt desiderāt pur gari. g° locus ille in nullo auget eax afflictōnē. Cō tra si receptacula aīax corporalia in nullo augerēt eax delectationē vel afflictionē inutilit essent eis deputata determinata loca ⁊ frustra qō falsum est.

Rñdeo φ receprcaula corpalia aīax in aliquo au gent eax delectationē vel afflictionē. celū.n. empi reū q̄uis in nullo augeat aīax btārū delectationez eēntialē in aliqno tñ auget in eis delectationē acci dentalē inquātū ille aīe locū illū plusq̄z alia diligūt pñtia aūt rei dilecte aliquā causat delectationem.

Ratio aūt quare locū illū plus ceteris diligūt tri plex est. Una qr locū illū sciunt sibi esse deputatū a deo quez summe diligūt. Alia qr i illo pp exces

sū nobilitatis sue nāe sup alia cōpa expssiꝰ q̄ꝫ i alijs locis refulgere tāq̄ꝫ in effectu. diuinā bonitatē ꝯspiciūt. 3ª qꝛ illius loci sublimitas lūinositas ⁊ imobilitas suā spūalē sublimitatē expressius ⁊ lūinositatē ⁊ ꝗetis perpetuitatē expssius q̄ꝫ q̄litates locoꝝ alioꝝ repꝛesentat. vnꝰ qsq̄ꝫ aūt ceteris ꝑibus plus diligit locū q magis est repn̄tatiuus sue nobilitatis quā diligit. receptaculū ēt dānatoꝝ i aliquo auget eoꝝ afflictionē. qꝛ locū illū odiūt triplici de causa.

Una est qꝛ sciūt illū sibi esse deputatū a diuina iusticia quā odiūt. Alia qꝛ illius loci vilitas ē sue obligatiōis ad penā ꝑpetuā rememoꝛatiua seu repꝛesentatiua. 3ª qꝛ est ꝯtentiuꝰ ignis illiꝰ quo affligūt. receptaculū aūt aīaꝝ q̄ purgāt in aliquo eaꝝ auget afflictionē. nō qꝛ ip̄m odiāt volūtate deliberatiua cū sint in charitate ⁊ sciant illū locū. sibi esse assigna- tū ad tp̄s ad eaꝝ purgationē ⁊ a diuina iusticia q̄ꝫ diligūt. sꝫ qꝛ ip̄m nāli motu volūtatis refugiūt sub rōe qua suā obligationē ad penā q̄ꝫuis ad tꝑaneam repꝛsentat ⁊ sub rōe qua ignē ꝯtinet quo affliguntur.

Ad p̄m in oppm dō ꝙ nō valꝫ. qꝛ ⁊ angeli mistrantes sciūt se cū eis placuerit ad celū ēpireū reuersuros. ⁊ in mistrādo nobis delectāt. aīe aūt q̄ ad tp̄s exeūt de inferno sciūt se ad ip̄m cito reuersuras et ꝓ illo modico tꝑe quo a turpi loco exeūt equalē spe na eis a diuina iusticia. recōpensat. Ad 2m pꝫ solutio ex dictis in q̄ōne.

Articulus secundus.

c Onseq̄nter queritur de. 2º p̄ncipali ⁊ circa h̄ querūt. 4. Pꝛio vtm suffragia uiuoꝝ ꝓsint defūctis. 2º vtꝝ suffragia fcā determiate pꝛo vno ꝓsint oibus exn̄tibꝰ in purgatoꝛio. 3º vtꝝ magis ꝓsit illi pꝛo quo determinate fiunt q̄ꝫ alijs. 4º vtꝝ defunctis ꝓsint suffragia fcā a viuis exn̄tibus in pccō moꝛtali.

p Rimo oñdo ꝙ suffragia viuoꝛū n̄ pꝛosint defunctis. dr̄ eni de moꝛtuis in dn̄o apoc. 14. ꝙ opa eoꝝ sequūtur illos. g̊ nō iuuāt alienis opibus. Itē eccl' 9. dr̄ de moꝛtuis. ꝙ nō hn̄t ꝑtem in ope qd̄ sub sole gerit. g̊ idē qd̄ p̄us. Itē opa viuoꝝ mala n̄ pn̄t eis nocere. g̊ a sili nec opa bōa iuuare. Itē si suffragia viuoꝝ ꝓdessent eis cuꝫ pena purgatoꝛij sit finita. possent totalr̄ ꝑ suffragia viuoꝝ ab oi pena liberari ⁊ sic pccm̄ posset remanere ip̄unitū qd̄ diuinā iusticiā nō decꝫ ſm Ansel'. i. li. cur deꝰ hō aū mem. Cōtra. 2º. li. mach. 12. c. dr̄ ꝙ scā ⁊ salubꝛis est cogitatio ꝓ defunctis exoꝛare vt a pccis soluāt. Itē Augꝰ euchi. 65. c. ⁊ recitat magr̄. hꝰ di. c. 2. nō ē negandū defūctoꝝ aīas pietate suoꝝ viuentiū releuari cū ꝓ illis sacrificiū mediatoꝛis offert vel elie si in ecclia fiant. Rn̄deo ꝙ aīaꝝ quedā sunt btē iaꝫ i celo. Quedā sunt ꝯdēnate ꝓ pccō oꝛigiali ⁊ actuali solo q̄ sunt in ifetno. Quedā sunt in charitate suā explētes pn̄iaꝫ in purgatoꝛio. Beatis nō ꝓsunt viuoꝛuꝫ suffragia qꝛ nō indigēt. vn̄ Aug. euchi. c. p̄dicto. ⁊ magr̄ vbi p̄us dixit ꝙ sacrificia. siue altaris. siue q̄rūcūq̄ꝫ eл'arū ꝓ defunctis valde bonis gr̄aꝝ actōes sunt. dānatis v̄o etiā pꝛo solo oꝛigiali pccō nō ꝓsūt ga nō cōicāt nobiscū in vinculo charitatis medāte quo bono cōicant ad inuicē. vn̄ tales secū nō poꝛtauerūt radicē meriti q̄ talia opa si pꝛo eis fierent eis pꝛodesse possent. ⁊ sicut dicit Aug. euchi. p̄dcō c. hic oīe meritū ꝯpatur quo possit post hāc vitaꝫ q̄spiaꝫ releuari. vn̄ eodē. c. dicit ꝙ talia opa ⁊ si ꝓ valde malis nulla sint adiumēta moꝛtuoꝝ. qualescūq̄ꝫ tn̄ sunt ꝯsolationes viuoꝛū. vn̄ qd̄ refert. Jo. dama. in quodā ſmone Traianū fuisse liberatū de inferno ad p̄ces Grego. sic dꝫ intelligi ꝙ reuocatꝰ fuit ad coꝛꝑalē vitaꝫ in qua ꝑ bona opa postea meruit vitā eternā. aīabus aūt existentibꝰ in purgatoꝛio ꝓsunt viuoꝝ suffragia nō ad augmentū gratie gratuꝫ facientis sꝫ ad pene eoꝝ mitigationeꝫ ⁊ abbꝛeuiationē. qꝛ vt dicit Augꝰ. c. p̄dcō. cū viuerēt i hac vita meruerūt vt h̄ sibi postea posset pꝛodesse nec h̄ vt dicit Augꝰ ibidem aduersat illi aplice sētentie qua dcm̄ est. oīs stabius aū tribunal xp̄i vt recipiat vel referat vnusq̄sq̄ꝫ ſꝫ ea q̄ per coꝛpꝰ gessit. siue bonū siue fuerit malū. qꝛ h̄ sibi meritū q̄sq̄ꝫ cū in coꝛꝑe viueret ꝯꝑauit vt ei possint ista ꝓdesse.

Ad p̄m in oppm dō ꝙ suffragia viuoꝝ q̄ fiunt pꝛo existentibus in purgatoꝛio dn̄tur opa eoꝝ inq̄ꝫtum in hac vita meruerūt vt eis pꝛodessēt si pꝛo eis fierent. Ad 2m dō ꝙ pꝛo tanto moꝛtui dicūt nō hr̄e ꝑtē in opere qd̄ sub sole gerit. qꝛ tali opi nō cooꝑant hn̄t tn̄ ꝑtē i fructu opis ꝑꝑ rōeꝫ supꝛadictā. Ad 3m dō ꝙ nō est simile qꝛ nō sic est vnū cōe vinculū cōicatiōis maloꝝ sicut bonoꝝ qd̄ vinculū est charitas deus ēt ꝓnioꝛ est ad miserandū q̄ꝫ ad ꝯdēnandum. Ad. 4m. dō ꝙ nō est inconueniēs ꝙ ꝑ aliq̄ suffragia viuoꝝ possit defunctus totalr̄ liberari ab aliq̄ pena cuiꝰ erat obligatus. nec iō pccm̄ remanet ip̄unitū. qꝛ punit pena viuoꝝ satisfacientiū ꝓ defūcto cū. n. oñsuꝫ sit supꝛa. di. 2ª. vnū viuū satisfacere ꝓ aliquo viuo q ꝓ se ip̄o cōmode satisfacere nō pōt. rōnabile ē vt etiā satisfacere possint ꝓ exn̄tibus in purgatoꝛio q pꝛo se ipsis satisfacere nō pn̄t nisi penā patiendo ⁊ eam inq̄ꝫtū iusta est acceptādo ⁊ patienter sustinendo. ⁊ nobiscū charitate ꝯiūcti sunt.

s Ecundo querit vtrū suffragia determinate facta ꝓ vno ꝓsint oibus exn̄tibus in purgatoꝛio. Et vr̄ ꝙ non. viui magis ꝯueniūt cū viuis q̄ꝫ cū moꝛtuis. sꝫ suffragia viuoꝝ facta determinate ꝓ aliquo defūcto n̄ ꝓsunt oibꝰ viuis. g̊ multo foꝛtiꝰ nō ꝓsunt oibus moꝛtuis exn̄tibꝰ i purgatoꝛio. Itē in tꝑalibꝰ intēdens satisfacere determiate ꝓ debito vniꝰ satisfaciendo ꝓ illo nō minuit debitū alioꝝ. g̊ a sili viuus faciens suffragia vt satisfaciat ꝓ pena debita determinata alicui defuncto satisfaciendo ꝓ illo penas nō diuuit alioꝝ. Cōtra in coꝛꝑe nāli remediū adhibitū vni mēbꝛo viuo redūdat i oīa membꝛa viua. vn̄ apꝰ. i. coꝛ. 12. si gloꝛiat vnū mēbꝛuꝫ congaudent oīa membꝛa. g̊ a sili in coꝛꝑe mystico ecclesie suffragia facta pꝛo vno exn̄te in purgatoꝛio cum sit mēbꝛuꝫ viuēs ꝑ charitatē ꝓdest oibus alijs exn̄tibus in purgatoꝛio. Itē in ecclia militāte ⁊ triumphante cuiuslibet bonuꝫ redūdat quodā mō i oīs alios. cū g̊ cōgregatio exn̄tiū in purgatoꝛio sit quasi media inter eccliaꝫ militantē in terris ⁊ triumphantē in celis ⁊ medium ꝑticipare debeat naturam extremoꝝ suffragia q̄ fiunt determinate ꝓ aliquo exn̄te in purgatoꝛio redūdant in omnes alios. Rn̄deo ad q̄nduꝫ penā ꝯcurrit virtus agentis ⁊ dispō patientis. qꝛ ſm phūm. 2. de aīa. actus actiuoꝝ sūt in patiente disposito. pōt g̊ diminui alicuiꝰ

pena vl' diminutionē vtutis ex parte agentis vel
p diminutionem dispositionis ad patiendum ex
pte sustinētis. sic ⁊ p augmētationē cuiuslibz istoruz
pēa pōt augeri. vñ inequalr dispōiti ad patienduz
ab equali vtute iequalr patiūt vñ ſm sniaz Auic.
6. nāliū li. 4. c. vlt. multū disposit⁹ ad tristitiam ex
modica cā fortiter tristat . qō aūt dictū ē videm⁹
i ex°. pena. n. magnū onus portantis diminui pōt
vel p diminutionē grauitatis oneris vel p aliquā
ꝯfortationē virtutis illi⁹ q portat onus q̄ minuit
in ipō dispō ad patiēdū ab onere. sic dico ꝙ isto du
plici mō ꝯtingit intelligere diminui penā exñtiaz
in purgatorio. Quātū ad diminutionē pene modo
pmo suffragia facta determiate ꝓ vno tm̄ alijs non
ꝓsūt. q: sic vtus eoꝝ nō attingit nisi illū ad quē ter-
minat ⁊ quasi applicat p itētionē agētis . sȝ modo
2° fcā ꝓ vno ꝓsunt alijs. q: mīa dei ꝓuidēte suffra
gia fcā ꝓ quocūqȝ in purgatorio oībus. alijs inno-
tescūt. ⁊ q: sese diligūt ex charitate nec sibi inuiceȝ
iuidēt in aliquo oēs gaudēt de illi⁹ pene alleuiatio
ne ꝓ quo fcā sunt suffragia. quodlȝ aūt gaudiū red-
dit gaudentē minus dispositū ad penā ꝯtristrantē
q: ſm sniaz phi. 7. ethi. c. vlti. cuicūqȝ tristitie repu
gnat ſm formā gnīs q̄cūqȝ delectatio. ⁊ iō mitigat
eā. ⁊ pt eē ita fortis ꝙ totalr expellit. sȝ pdcm̄ gau-
diū in ꝓpōito nō est tm̄ ꝙ penā eoꝝ totalr expellat
nec forte abbreuiat. sȝ intēsioneȝ ei⁹ mitigat. Ad
p^m in opp^m dō ꝙ suffragia facta ꝓ vno mortuo ñ
ꝓsunt oib⁹ viuis ēt exñtib⁹ in charitate q̄ȝtū ad re-
missionē pene quocūqȝ pdcōꝝ modoꝝ. q: nō oibus
viuis h̄ innotescit. tm̄ illis qbus innotescit prodest
mō scdo quo ad mitigationē pene quā hñt i hac vi
ta. q: exñtes in charitate gaudēt de vtilitate mem
broꝝ suoꝝ. q̄ȝtū tm̄ ad meritū ꝓsint facienti. facer
eni ꝓ defunctis suffragia op⁹ est vtutis. ⁊ iō facien
ti meritoriū ē. ⁊ in augmētū sui pmij in vita eter-
na. nō ꝓsunt tm̄ eis p modū solutionis debiti ad re
missionē pene cui iā erat obligatus. q: opus ordia
tū ad remissionē pene vni⁹ nō sufficit ad remissio-
nē pene duoꝝ. ꝓsūt tm̄ ei ad remissioneȝ aliq̄ȝ pene
p modū meriti de ꝯgruo h̄ est qō alij dicunt ꝙ quo
ad h̄ ꝓsūt ei ex gra. nō ex debito. ⁊ sicut opa fcā pro
vno exñte in purgatorio mediāte illo ꝓsunt oibus
alijs quo ad ali q̄ȝ mitigationē pene ſm supradcm̄
modū sic p h̄ ꝙ faciēti ꝓsunt ad meritū ex ꝯñti ꝓsūt
oib⁹ electis ad salutē q̄ȝtuȝ ad alicui⁹ pmij accñtal'
augmētū. q: in vita eterna qlibet de alteri⁹ felici-
tate gaudebit. Et pterea cū deus pp bonos in mul
tis pcit malis. vt pȝ geñ. 18. planū est ꝙ pp merita
aliquoꝝ bonoꝝ multa bona ꝯfert alijs bonis. Ad
2^m dō ꝙ ꝓcedit de diminutōe pene mō pmo. nō 2°
q: debitores tpaliū nō sunt vno cōi vinclo colliga
ti quo vni⁹ absolutio a suo debito redundet i aliuȝ
ſȝ modū quo aleuiacio vni⁹ exñtis i purgatorio ali
quo mō redūdat i alios. Argumēta ad ptē aliam
nō plus ꝯcludūt nisi ꝙ suffragia spālr fcā ꝓ vno ali
quo modo redūdant in alios. ⁊ h̄ ē veꝝ ſm aliquē
modū q sapius dictuȝ est.

t **Ertio** querit vtꝝ suffragia ꝓ plib⁹ fcā
tm̄ ꝓsint cuilȝ q̄ȝtū si fierēt ꝓ illo
solo. Et v: ꝙ sic. q: si nō magis ꝓdessent ali
cui ꝓ quo spālr fiūt q̄ȝ alijs. sȝ h̄ v: falsuȝ. q: cū plra
fiant suffragia ꝓ diuitib⁹ q̄ȝ ꝓ paupib⁹ melioris es-
sēt cōditiōis diuites q̄ȝ paupes qō ē ꝯ illud math.
5. bti paupes spū qm̄ ipōꝝ ē regnum celoꝝ. Item
Hiero⁹ dicit. ⁊ ē de ꝯse. di. 5. nō mediocriter. ꝙ cū
ꝓ ꝯctis aiab⁹ psalimus vel missa d: nihil mius q̄ȝ
si ꝓ vno quolȝ ipōꝝ dicerec accipit. Itē bona glo
rie plribus cōicata ñ minuūt singlis. g a simili nec
bona grē. suffragia aūt bona grē sunt. Cōtra. 17. ꝓ-
positiōe de causis. oīs virtus vnita ē pls q̄ȝ virtus
mltiplicata. i. ē vehemētioris vtutis. vt pȝ i ꝯiūcto.
g suffragiū pluribus cōicatū minoris ē virtutis re-
spectu cuiuslȝ q̄ȝ si ad vnū solū eēt vnitū. Itē si suf
fragia fcā ꝓ plurib⁹ tm̄ valerēt cuilȝ illoꝝ q̄ȝ si pro
illo solo esset fcā. tūc ille q tenet d:e vnā missam ꝓ
vno ⁊ ꝓ alio aliā sufficienter solueret dbitū si vnā
missaȝ diceret ꝓ duob⁹ qō falsuȝ est. Ad istā qōeȝ
dixit ppositiu⁹ ⁊ sui sequētes ꝙ suffragia fcā ꝓ plu-
ribus tm̄ ꝓsunt cuilȝ quātū si fierent ꝓ illo solo nisi
ꝙ sibi maior reuerētia fieret. sicut accensa candela
ꝓ pluribus ⁊ lectio lecta ꝓ plribus tm̄ quēlȝ iuuāt
q̄ȝtū vnū iuuarēt si pro eo solo cādela accēderetur
vel lectio legeret. sicut. n. exñs spūs in qualȝ parte
sui loci cuilȝ tm̄ pñs ē totus. sic spūale bonū plurib⁹
cōicatū a quolȝ totū h̄r. alias. n. recipienti multos
ad pticipationē suoꝝ bonoꝝ sua bona opa min⁹ es-
sent vtilia. qō falsuȝ ē. cū talis receptio op⁹ sit cha
ritatis. Alij dñt ꝯriuȝ q: si ita eēt vt dicit opinio
pdcā ille q pro vno defuncto tenet dicere missam
vnā. ⁊ vnā ꝓ alio. si diceret vnā ꝓ alijs duob⁹ cui
libȝ solueret illud ad qō sibi tenet. Preterea bo
nū finitū qō sufficit ad plenariaȝ liberationē vnius
aīe de purgatorio sufficeret ad liberationem oīum
aīaꝝ ad equaleȝ penā obligataꝝ. Preterea cōsue
tudo ecclīe eēt inutilis q̄ suffragia aliqñ facit ꝓ spā
libus psonis q̄ oīa falsa sunt. Tenēdo hāc opinio-
nē dō ē ad p^m in opp^m ꝙ suffragia ꝓsunt defūctis
⁊ pmo p viā satisfactiōis 2° ꝯsolatiōis. eo ꝙ p cha-
ritatē cōeȝ qlȝ de bono alteri⁹ ꝯsolat. pmo mō suf-
fragia fcā spālr ꝓ vno tm̄. magis ꝓsūt sibi q̄ȝ alijs.
imo alijs nō ꝓsūt de lege cōi mō 2°. adhuc magis ꝓ
sūt illi q̄ȝ alij. si charitatē hȝ eqlē. q: cetis pib⁹ ma-
gis gaudet qlȝ de bono suo q̄ȝ alteri⁹. tm̄ tātā pōt ali
us charitatē h̄re ꝙ plus ꝯsolat de suffragio qō fit ꝓ
alio q̄ȝ ille ꝓ quo fit. qō g arguis. ꝙ melioris ꝯditio
nis eēnt diuites q̄ȝ paupes cū plura suffragia fiant
ꝓ eis dico ꝙ nō ē icōueniēs paupes simplr eē me-
lioris ꝯditiōis q̄ȝ dites q̄ȝuis dites in h̄ melioris cō
ditiōis sint iuxta illud ꝓuer. 13. redemptio aīe viri
diuitie sue. q̄ȝuis ſȝ glosaȝ ibi p diuitias bona opa
intelligāt. Ad 2^m dō ꝙ verbū Hieronymi dȝ itel
ligi de valorē p viā ꝯsolatiōis vt dñt qdaȝ. sȝ tm̄ ad-
huc ñ v: verū q: pls gaudet qlȝ d bono ꝓpō q̄ȝ alio
rū. dic g ꝙ referēdo alioꝝ opionē ibi loqt Hiero⁹.
Ad 3^m dō ꝙ nō ē sile q: glīa respicit vnū bonū oi-
bus cōe ⁊ pñs sȝ suffragiū grē respicit reatū pene in
singlis diuersuȝ. Ad ex^a q̄ ꝓ opione p^a adducebā
tur dō. ꝙ nō valēt q: lumē cādele ⁊ vox doctoris se
cōicāt p nature ncītateȝ sȝ suffragia cōicāt p suffra-
gātis itētionē. Ad illō ēt qō tactū fuit i qōe. s. ꝙ r-
cipiēti mltos ad pticipationē bonoꝝ suoꝝ sua bōa
opa min⁹ eēnt sibi vtilia dō ꝙ nō seqt. q: pl⁹ ꝯfert
sibi illud op⁹ charitatis in bona sua cōicando q̄ȝ si
bi detrahat. ēt quo ad pene sue remissionē de fru-
ctu bonoꝝ suoꝝ cōicatoꝝ ⁊ bona ēt sic cōicata faciē
ti ea in nullo sunt minus vtilia. sed magis quo ad
augmentum premij in vita eterna.

q **Uarto** q̃ritur vtꝝ defũctis ꝓsint suf-
fragia fcã a viuis exñtibus in
pccõ mortali. Et vꝫ ꝙ nõ. Jo.9. dꝫ ꝙ pccõ-
res deus nõ audit. Jtẽ opꝰ mortuũ nõ ꝓdest. sed
opus fcm̃ ab exñte in pccõ mortali est opus mortu
uz. vt supiꝰ ōñsuz est. g̊ illꝭ ꝓ quibꝰ fit nõ ꝓdest. Jtẽ
opꝰ vniuscuiusqꝫ magis valet faciẽti q̃ȝ alij. sꝫ opus
qđ facit hõ in pccõ mortali nõ valꝫ sibi. g̊ mlto mi-
nus valꝫ alij. Cõtra nllꝰ scit de alio nec ẽt ð se ipo
vtꝝ sit in charitate. qꝛ vt dꝫ eccꝉ.9. nemo scit vtꝝ
dignus odio an amore sit. g̊ si nõ ꝓdessent suffragia
facta nisi ab illꝭ q sunt in charitate nescirẽt hoĩes qñ
valerẽt suffragia ꝉ nõ. ⁊ sic retraherẽť hoĩes a suffra
gijs ꝓcreandis. Jtẽ vt supiꝰ ōñsuz ẽ. malitia sacer
dotis virtutez misse non minuit. Respondeo ꝙ
malus faciẽs aliq̃ bona opa ꝓ defũctis aut facit ea
sicut auctõ aut sicut mĩster. pmo mõ nõ ꝓsunt defũ
ctis ẽt si ea faciat mediãte bono mĩstro nisi aliqñ ꝑ
accñs inq̃ȝtũ paupes boni vꝉ sancti ꝓ elemosynis
receptis ab illo malo excitãť ad orandũ ꝓ illꝭ defũ-
ctis ꝓ qbus ille malus elemosynas illꝭ dedit. si aũt
faciat ea vt mĩster distiguendũ ẽ. qꝛ aut facit ea vt
mĩster publicus dei ⁊ eccꝉie. sicut sacerdos q cele-
brat missaꝫ vel exeqas mortuoꝝ. aut facit ea vt mi
nister alicuiꝰ p̃uate ꝑsone. in p° mõ dico ꝙ ꝓsũt de
functis. qꝛ malitia mĩstri nõ tollit efficaciã opis bo
ni actoris. vt supiꝰ ōñsuz est cũ tractareť de sacram̃
tis. si ãt facerẽt ea vt mĩster p̃uate ꝑsone. aut illa pª
qñ sibi p̃cipit tale opꝰ fieri ⁊ qñ fcm̃ ẽ. ꝉ erat ĩ chari-
tate. aut nõ p° mõ dico ꝙ ꝓsunt ip̃is defũctis pro
qbus fiũt ⁊ hꝫ siue ille q mandauit fieri migrauit de
hac vita siue nõ. qꝛ hꝫ opus p̃ncipalr ip̃iꝰ est. q ip̃m
fieri mãdauit. si aũt ꝑsona q̃ fieri demãdauit erat ĩ
mortali pccõ. aut hꝫ erat qñ mandauit fieri aut. qñ
opꝰ executioni demãdatũ ẽ. Si p° mõ dico ꝙ illa
opa nõ ꝓsunt defũctis ꝓ qbꝰ fiũt q̃ȝuis sint ĩ chari-
tate ꝓ illo tpe quo suuꝫ mãdatũ executiõi demãda
tur nisi tũc illud interi fieri mãdet aut demãdatio-
nẽ fcãꝫ de nouo acceptet. qꝛ opꝰ ip̃iꝰ nõ est nisi inq̃ȝ
tũ ad illud fieri mãdat vel acceptat. si ãt erat ĩ pec-
cato mortali qñ demãdať opꝰ bonũ executioni. sed
erat in charitate qñ p̃cepit fieri. dico ꝙ tũc opa pro
sunt defũctis ꝓ qbꝰ fiũt. qꝛ manẽ sũt a p̃cipiente rõ
ne illiꝰ actus volũtatis quã hũit qñ ea fieri p̃cepit.
Ad p^{m} in opp^{m} dõ ꝙ verbũ illud fuit verbũ illu
miati ceci a xp̃o. qđ verbũ reprehẽdit Aug. sup Jo.
omeꝉ.44. vltra mediũ dicẽs. Adhuc iunctus loq
tur. si. n. deus pccõres nõ exaudiret frustra ille pu-
blicanꝰ oculos in terra dimittẽs ⁊ pectus suũ ꝑcu-
tiẽs diceret. dñe ꝓpitiꝰ esto mihi pccõri. tñ illa ex-
auditio nõ fit qꝛ pccõr dignꝰ sit. sꝫ ex abũdantia di-
uine mĩe quo ad subueniendũ tñ defũctis de lege
cõi nõ exaudiť. nisi sicut est ĩ qõe dcm̃. Ad. 2^{m} dõ ꝙ
qñ est opꝰ bonũ a bono dño q̃ȝuis sit ꝑ malũ mĩstrũ
nõ est mortuũ. Ad 3^{m} dõ ꝙ nõ plus concludit nisi
ꝙ nõ valꝫ alijs qñ facit opꝰ illud vt actor sibi. tñ si
facit aliquo mõ valꝫ. vt pꝫ ꝑ auctoritatẽ Aug. ĩ so-
lutiõe argumẽti p̃mi q̃ȝuis sibi ñ valeat ex ꝯdigno.
nec ad hꝫ vt illi opi debeať sbãle p̃miũ in vita etña
Ad p^{m} ad ꝑtez aliã dõ ꝙ q̃ȝuis nõ sit certũ qñ suf-
fragia ꝑsonalia valeãt. vel nõ. nõ ꝑꝑ hꝫ debẽt hoĩes
retrahi a ꝓcurandis suffragijs. certũ ẽ tñ ꝙ sẽp va
let missa ⁊ alia bona que facit hõ vt mĩster eccꝉie ⁊
sic pꝫ solutio ad 2^{m}.

Articulus tertius.

c **Onseq̃nter queritur** de 3° p̃n
cipali ⁊
circa hꝫ q̃rũtur. 4. Prio vtm eps possit
facere testamẽtũ. 2° vtꝝ religiosus. 3°
vtꝝ seruus. 4° vtꝝ fatuus.

p **Rimo ōñdo** ꝙ eps põt facere te-
stamentũ. qꝛ ꝯueniẽs
ẽ bona pauperũ errogari paupibꝰ. sꝫ bõa ec
clesie sunt bona pauperũ quoꝝ epi sunt dispensato
res. 10. q. 2. eps. g̊ eps de illꝭ bõis põt facere testũm
paupibus. Jtẽ de illis bõis ð qbꝰ epi in ĩfirmitate
ꝯstituti possunt facere eꝉias videnť posse facere te
stamẽtũ. sꝫ epi de suis mobilibꝰ ẽt ꝑ eccꝉiã acqsitis
possunt facere eꝉiaꝫ ẽt in egritudĩe constituti ex̃ de
testis. ad hꝫ. g̊ vꝫ ꝙ de illis possũt facere testm̃. Cõ
tra. 12. q. 1. Epi qcqd de ꝓuisione eccꝉie sue fuerit si
ue de gregibꝰ siue de frugibꝰ siue de oblꝰonibꝰ oia i
iure eccꝉie reseruare cẽsuimꝰ. Rñdeo ꝙ epus aut
hꝫ bona q̃ sibi ꝓueniũt ex hereditate vel artificio
aut doctrina añ q̃ȝ eẽt eps. aut nõ hꝫ nisi redditus
eccꝉiasticos. ⁊ mobilia q̃ sibi ex illis redditibꝰ ꝓue-
nerũt de p̃mis bõis. qꝛ illoꝝ ꝓprietas ẽ sua põt li-
cite faceř testm̃. ex̃ de testis. qꝛ nos. ⁊. c. relatũ. 2. §.
ceterũ. ⁊. 12. q. 1. epi. si tñ eps eccꝉiaꝫ leserit dãnũ ec-
clesie dꝫ de rebꝰ hꝰmõi resarciri. ⁊ de residuo si qd
fuerit testari põt vt dcm̃ ẽ. De redditibꝰ ãt eccꝉia
sticis ⁊ de mobilibꝰ ẽt q̃ ex illis redditibꝰ ꝓuenerẽt
de his q̃ ĩtuitu seu ꝯsideratiõe eccꝉie receperũt nõ
possũt faceř testm̃. ex̃ de testis. ad hꝫ ẽt ⁊. c. sequenti
⁊. c. relatũ. 2. ⁊. §. lꝫ. nec ẽt de his q̃ post sui ꝯsecratõ
nẽ acqsierũt. qꝛ talia debẽt ꝯseruari eidẽ eccꝉie. ex̃
eo. ti. c. 1. cuiꝰ rõ ẽ. qꝛ illoꝝ bonoꝝ ꝓp̃etas non ẽ sua
sꝫ illoꝝ tm̃ sunt dispẽsatores. ⁊ admĩstratores in vi
ta sua. q̃ȝuis tñ de rebꝰ eccꝉie nõ possint aliqd dona
re iure testi possunt tñ donare de mobilibꝰ cã eꝉie
siue sint sani siue in egritudĩe ꝯstituti etiã mortali.
Ad p^{m} in opp^{m} dõ ꝙ nõ ẽ idẽ dispẽsare ⁊ testari.
vñ epis ꝑmittiť de illis bonis eꝉiaꝫ facere. ⁊ nõ te-
stam̃tũ. ex̃ de testis. ad hꝫ testatorẽ oportet. n. eẽ dñꝫ
reꝝ de qbus facit testm̃. sꝫ dispẽsatorẽ nõ oꝫ eẽ dñꝫ
rei de qua re facit eꝉiaꝫ. vñ ex̃ eo. ti. qꝛ nos dꝫ iglo.
cꝉici de rebꝰ eccꝉie nullũ possunt faceř testm̃ cũ eo
rũ ꝓp̃etas nõ sit sua cũ solũ vsuꝫ hñt. sꝫ tm̃ victu ⁊
vestitu ꝯtenti eẽ dñt. qđ ẽ intelligendũ pẽsato sta-
tu. ⁊ dignitate ꝑsõe ⁊ totũ residuũ ẽ loco ⁊ tpe pau-
pibus erogãdũ. Ad 2^{m} dõ ꝙ maior ẽ falsa. vñ ex̃.
eo. ti. ad hꝫ. dꝫ ꝙ clerici de mobilibꝰ q̃ ꝑ eccꝉiam sũt
adepti de iure testari nõ pñt. viuẽtes tñ ⁊ sui cõpo-
tes moderate valẽt de bõis ip̃is nõ rõe testi sꝫ eꝉie
ĩtuitu errogare ĩ egritudine ꝯstituti. Sꝫ cũ videa
mus saltẽ ĩ ꝓuincijs multis ꝙ sacerdotes ñ hñtes
aliq̃ mobilia nisi illa q̃ ꝓuenerũt eis de suis reddi
tibus eccꝉiasticis legãt ꝓ salute aĩaꝝ suaꝝ de mo-
bilibꝰ suis locis religiosis ⁊ paupibꝰ alijs. ⁊ tenent
talia legata. ⁊ ab illꝭ qbus legata sũt iuste pñt ab exe
cutoribꝰ repeti post mortez illiꝰ q legauit. Quero
quo iure teneat ordĩatio talis. Non. n. vꝫ ꝙ teneat
iure testi vt vꝫ posse ꝓbari ꝑ decr. sup allẽ. nisi for-
te ex ꝯ̃ria ꝯsuetudĩe arrogate sint. nꝫ valꝫ iure dõa
tionis inter viuos. qꝛ ille q legauit põt reuocare q̃ȝ
diu viuit. qđ non posset. si eẽt donatio inter viuos
nec iure donationis cã mortis qꝛ vt hꝫ. ff. de do-

natiõibus cā mortis.l.marcell⁹.§.Paul⁹. Siliē, vī eē de tali donatiõe ꝛ de testō nec iure ordiatiõis vltime volūtatis. qꝛ vī eē silē de illa ꝛ de testō. Rñdeo ꝙ tenei ordiatio supradicta iure pie ꝛ vltie voluntatis. ꝛ nō iure testi. qꝛ istitutio heredis fundamentū ē toti⁹ testi. clerici aūt cū nō sint supradcōꝝ bonoꝝ dñi sꝫ admistratores illoꝝ bonoꝝ heredem istituere nō pñt. sꝫ qꝛ illa bona debēt paupib⁹ distribui p admīstratores illos ꝛ ēt alijs q eisdē admīstratorib⁹ honesta exhibuerūt obsēq. Jō rōale ē ꝙ de illis bonis pdcis psonis delegare valeāt ꝛ ꝙ talia legata teneāt iure vltie volūtatis. dico ǧ ꝙ non est idē ius testi ꝛ ius vltie volūtatis ꝛ ius donationis cā mortis. qꝫuis inter se hñt magnā similitudineꝫ vt.n.ff.de dona.cā mor.l.i. mortis cā donatio ē cū qs hře vult se magis qꝫ eū cui donat magisqꝫ eum cui donat qꝫ heredem suum.

s ECundo querif vtrū religiosus possit facere testm̄. Et vī ꝙ sic 19.q.4.platū.§.ecōtra. dī ꝙ Paulus pmus heremita in testō colobiū suū Atthanasio alexādrino epō religt. tunicā vo btō Antonio. Cōtra illi q nihil hñt ppriū ñ pñt facere testm̄ sꝫ religiosi nihil habent ppriū ex de statu monach. cū ad monasteriū. vbi dī phibem⁹ districte in vtute obedientie sub obtestatiōe diuini iudicij ne qs monachoꝝ propriū aliquo mō possideat. ǧ religiosi non pñt facere testm̄. Rñdeo ꝙ religiosi cū ppꝛiū nō hēant testm̄ facere nō pñt. vñ.19.q.3. Quia igredientib⁹ monasteriū ꝯuertendi grā vlteri⁹ nulla sit testandi sñia. sꝫ vt res eoꝝ eiusdē monasterij sunt apta legm̄ diffinitiōe decretū ē. ad hͦ etiā facit qd̄ hī.c.sequenti.

Ad arm̄ in oppm̄ dd̄ ꝙ qꝫuis Paulus pm⁹ heremita fuerit religiosissim⁹ scitate ñ erat tñ i religionis statu. vñ nō est silē de heremitis. ꝛ de illis q sūt in statu religiōis vt expresse dī .e.c°.

t TErtio querif vtꝝ seruus possit facere testm̄. ꝛ vī ꝙ sic vxor potest facere testm̄ ex de testis. Judicāte sꝫ vxor ē serua mariti. vt.n.hī gen̄.3. dñs dixit mulieri sub viri ptāte eris. ꝛ ipē dñabif tui. ǧ seruus pōt facer̄ testamētū. Cōtrariū hī.13.q.2.Illud. Rñdeo ꝙ su⁹ nō pōt facere testm̄. qꝛ illi q nō sūt sui iur̄. sꝫ alieno iuri subiecti sunt ius faciēdi testm̄ nō hñt qbus nō ē pmissuꝫ facere testm̄ i pncipio. sꝫ seru⁹ ꝛ oia q̄ sui sunt. sūt dñi possessio sꝫ phm̄.i.l.politicoꝝ. dī etiā 13.q.2.illud in glo. peculiū qd̄ suus hꝫ dñi ē. vñ cuꝫ ppꝛiū nō hēat testm̄ facere nō pōt. Fili⁹ familias ēt testari nō pt. ēt si pī pmittat nisi sit miles q d̄ peculio castrensi vel q̄si castrensi testari pōt. istituta titulo añ dicto. ꝛ dī fili⁹ familias ois q nascif ex legitio mrimonio. ꝛ nōdū est emācipatus. Dī aūt peculiū castrēse qd̄ milites i castris. i. militādo acqrūt. ꝛ qd̄ occōe sue militie eis daf. ff. de castrensi peculio q̄i p totū. sꝫ hodie pauci iueniūf tales milites. qꝛ non seruāt ꝯditiōes quas illi seruabāt. Quasi castrense ē qd̄ filius familias de scia sua acqrit sicut illud qd̄ pp aduocationē suaꝫ pcipit de publico. ꝛ sicut illud qd̄ magr̄ liberaliū artiū pcipit de publico vel medicus vel ali⁹ qcūqꝫ q publica respicit salaria. C. d̄ inoffōso testō.l.vult. de talibus.n.pmittif filio fa. facere elemosynas ꝛ ꝯdere testm̄. qꝛ i peculio tali pī nihil iuris hēt. Ad arm̄ i oppm̄ dd̄ ꝙ vxor proprie loquēdo nō est sua mariti qꝫuis vir sit caput ei⁹ i regendo. ipāꝫ ꝛ sic admīstrator ꝛ dispēsator bonorū. ꝛ sic pōt intelligi illud verbū de libro gen̄. allegatum vir.n. dominaf mulieri polititie nō dispotice. vñ ꝛ ptem hēt in bonis cōibus sibi ꝛ marito de q̄ pte potest facere testamentum.

q QUarto querif vtꝝ fatuus possit facere testm̄. Rñdeo ꝙ distinguendū est de fatuo. quidā.n. dicūtur fatui nō qꝛ vsu liberi ar. careāt. sed qꝛ nesciūt ita decenf inter hoies cōuersari sicut suuꝫ statuꝫ deceret. Alij qꝛ res suas pdigaliter dissipant. Alij qꝛ vsu liberi ar. careāt. fatuus tertio modo dictus testm̄ facere nō pōt. extra de successoribus ab intestato. cū dilectus. ꝛ Institutā quibus nō est permissuꝫ facere testamentū.§.furiosi. Illum.n. qui facit testamentuꝫ oportet esse cōpotē mentis sue pro illo tpe quo fac testm̄. fatuus aūt secūdo modo dictus si pro sua pdigalitate est sibi suoꝝ bonoꝝ administratio interdicta testm̄ facere non debet. sed illud quod antea fecerat qꝫ interdictio ei⁹ bonoꝝ fiat ratum est. insti. titulo supradicto.§.Item prodigus. fatuus aūt primo modo dictus testamentū facere pōt. multi eñi sunt qui qꝫuis nesciant decenter inter hoies cōuersari secundū ꝙ statū eoꝝ deceret qui tñ sua bona tēporalia bene sciunt seruare ꝛ moderate distribuer̄. ꝛ vtilitatem anime sue procurare.

Articulus quartus.

c COnsequēter querif de.4. pncipali. Et circa hͦ queruntur.4. Primo vtrum aliqd̄ testamentuꝫ sit ifringēdū. Secūdo vtruꝫ persone religiose possit aliquid in testamento dimitti. Tertio vtruꝫ testamentū valeat quod non est factum in presentia proprij sacerdotis qui possit haberi vel superioris vt officialis vel episcopi. Quarto vtrum sit aliqua determinata forma sub qua oporteat fieri testamentum ad hoc vt sit validum.

p PRimo ostendo ꝙ nullum testamentuꝫ est infringendū. Voluntas testatoris debet per oia adimpleri. extra de testamentis. Judicante. Sed testamentum continet vltimam voluntateꝫ testatoris. ergo quodlibet testamentum debet per omnia adimpleri. Iteꝫ.16.q.i.consideratio. consideratio ecclesiastice vtilitatis hoc postulat ex iusta dispensatione testatoris seruandū arbitriuꝫ. cuꝫ ǧ secundū philosophum.2°.topicoꝝ. quod nullo addito dicitur simpliciter dici intelligatur. videtur ꝙ vniuersaliter seruandum sit testatoris arbitriū Contra eadem.q.admonere. Admonere te volumus ne pie defunctorum voluntates. quod absit tua remissione cassentur. vbi dicit glo. ꝙ secus si sunt iniuste. ergo testamenta iniusta sunt infringenda. Rñdeo aut testamentuꝫ est rōnabilr̄ fcm̄ ita ꝙ non sit contra equitatem nālis vī. nec diuini nec positiui. ꝛ tunc dico ꝙ nullo modo est infringendum. ꝛ sic procedunt iura allegata ad partem primam. aut est factum cōtra equitatem iuris nālis seu contra ius diuinum vel positiuum. ꝛ tūc nō est adimplendum. sed quod est ibi superfluum ē resecandum. quibus autem modis fiat contra ius determinare non est presentis negocij. Scio tamen

ꝙ testator exheredans suos heredes qui exheredari non meruerunt dans totum alijs vel legitimam portionem que debetur heredibus facit contra equitatem iuris naturalis. etiam si det ecclesie. 17. q. vlt. quicūq;. Quicūq; vult exheredato filio heredem facere ecclesiam querat alterum q suscipiat non Augustinum. Et parum post. quidā cum filios non haberet nec speraret res suas omnes retēto sibi vsufructu donauit ecclie. nati sunt filij illi. reddidit epūs omnia ea que ille donauerat. in potestate habebat episcopus non reddere. sed iure fori non iure poli. Ecce videtur hic expsse dicere ꝙ episcopus non poterat illa retinere iure poli. idest quadam naturali equitate. vt dic glo. ibidem. ⁊ sic est ius intelligendum ad partem secūdam allegatam.

s **Secūdo queritur** vtrū persone religiose possit aliquid in testamento dimitti. Respondeo ꝙ legatum factum singulari persone existenti in religione tenet. sed cum talis persona propriū habere non possit nec aliquid dare vel accipere sine superioris lnia. vt habetur. 12. q. i. c. non dicatis sibi non acquiritur ius in illo legato sed monasterio. si est monasterium tale ꝙ licite possit possidere aliquid in communi. vnde monasteriū habet ius in repetendo illud legatum. que enim dantur monacho vel ad ipsum aliquo iusto titulo deuoluunt monasterio acquiruntur. 19. q. vlt. Si qua mulier quasi per totum.

t **Tertio** q̄ritur vtr̄ valeat testamentū quod non est factū in presentia proprij sacerdotis si possit haberi vel superioris. vt officialis vel episcopi. Et videtur ꝙ nō extra de testamentis. c. Cum esset. Testamenta q̄ parrochiani corā presbytero suo ⁊ tribus vel duabus alijs personis idoneis in extrema fecerint voluntate firma decernimus permanere. ergo per contrariū videtur ꝙ si non sint faca coram suo presbytero ꝙ firma non debeant permanere. Contra eodem titulo Relatum. dicitur testamentum debere iudicari firmum si factum est corā duobus legitimis testibus. nec fit in aliquo mētio de sacerdote. ergo nō oꝫ ꝙ fiat in presentia sacerdotis nec alicuius superioris. Rn̄do ꝙ ſm ius cōmune nō est necessariū ad hoc vt teneat testamentū ꝙ fiat i p̄ntia sacerdotis vel alicuius superioris. sed sufficit ſm ius canonicū ꝙ fiat coram duobus vel trib⁹ testibus legitimis. quo ad ea q̄ relinquūtur ecclie vel alijs pijs locis. vt pꝫ per decre. ad partē ſam allegatā. vnde quo ad legata intuitu pietatis ad h̄ vt testamentū sit firmū nō requiritur illa solēnitas quā in testis leges hūane vite obseruandā decernūt ex̄ d̄ testis. Cū eēt. i textu. ⁊ i gl. vn̄ dic ibidē gl. ibis q̄ pietatis cā relinquūt minus sollēnis volūtas sufficit. qꝛ tn̄ vt h̄ꝛ eo. ti. Rainuti⁹. in dispōe vel executione testi quicq; cōsuetudo terrar̄ vel ciuitatū ꝑualꝫ iuri. iō vbi est ꝯsuetudo approbata testamēta fieri in p̄ntia ꝓchialis sacerdotis vel superioris necessariū ē ad h̄ vt teneat testm̄ h̄ obſuari si ei⁹ p̄ntia cōmodē possit h̄ri. Si q̄ āt cōitates statuta faciāt vt n̄ valeat testm̄ factū intuitu pietatis ⁊ pijs locis ⁊ paupibus psonis corā sacerdote ⁊ duobus vel trib⁹ testibus idoneis. nisi ēt sint ibi. 4. l. s. de scabinis ville vel iudicib⁹ p̄ncipales ꝑ quos tale statutū fcm̄ est nisi sufficiēter moniti resipiscāt excōicandi sunt. ex̄ eodē ti. Cū esses. vbi dꝛ d̄ testis factis corā duabus vel tribus persōis idoneis cū sacerdote ꝙ talia testamenta firma decernim⁹ permanere sub intimatiōe anathematis. prohibētes nequis huiusmodi audeat rescindere testamenta. In consilio etiā Byturiceñ. qd̄ tenuit dn̄s Symō tunc legatus in regno Francie de testis sic dicitur ꝙ ad p̄sumptionis quorūdā conatus dānabiles reprimendos qui testamenta vel alias voluntates quocūq; nomine censeantur licet iuste sint fcā iuxta canonicas sanctiones tanq; legitimas an̄ dimittat. sed pro eo reprobāt. ⁊ impugnāt ꝙ scabini aut seculares iudices p̄ntes nō fuerūt qn̄ testator suū condidit testamentum aut aliam vltimam voluntatē duximus statuendū ꝙ ipsi cuiuscūq; cōditiōis vel dignitatis extiterint q infra. 8. dies postq; super hoc ꝯpetenter moniti fuerint ab ipedimēto h⁹ nō duxerit desistendū anathēatis innodātes viculo ipos astringi volum⁹ ipso facto. Ad argm̄ i oppm̄ dd̄ ꝙ illud qd̄ ibi dꝛ de faciendo testm̄ corā p̄sbytero nō ponit tāq; neccīū ſꝫ ꝯgruū qd̄ pꝫ per decre. sequētē in q̄ de p̄sbytero nulla fit mentio sed tm̄ d̄ tribus vel duob⁹ legitis testibus. Uel pōt dici ꝙ illa decre. pōt intelli vbi ꝯsuetudo terre talis est.

q **Quarto** queritur vtrum si aliqua determiata forma sub qua oporteat fieri testm̄ ad hoc vt sit validū. Rn̄deo ꝙ non. sufficit eni scd̄m iura canonica saltē q̄tum ad ea que ītuitu pietatis legant pauperibus ⁊ ecclijs ⁊ alijs pijs locis ꝙ assint. 3. vel. 2°. legitimi testes testificantes vltimā volūtatē defuncti talē fuisse. ⁊ ipsum tēpore illo compotem fuisse sue mētis. ⁊ hoc siue verba testatoris fuerint scripta siue non. quāuis ad maiorem certitudinem tutius sit. ꝙ testator vltimam suam voluntatem faciat scribi ⁊ sigillo autentico roborari. ⁊ ꝙ non sint necessaria verba precisa sub quibus verbis factum valeat ⁊ non aliter patet. dicitur enim extra de testamētis. Cum tibi. ꝙ qui extremā voluntatem in alterius dispositione dimittit non videtur decedere intestatus. sed ſm glo. ibidem hoc est de benignitate canonica. Quia tn̄ fraudes cōualescunt i mūdo ⁊ defuncti in hoc mundo paucos vel nullos veros habent amicos. ⁊ heredes proni sunt ad impediēdum ne vltime voluntates morientium executioni demandentur. ideo testamentum seu ordinatio vltime voluntatis fieri debet certiori ⁊ firmiori modo q̄ possit fieri. Et nota ꝙ icaute faciunt testatores qui sunt contenti sigillo ⁊ testimonijs executorum suorū qn̄ sunt pauci. quia heredes excipere possunt ꝯ testimonium eius qui esset institutus ad agendum in repetendo bona testatoris. quia id̄ non dꝫ esse actor ⁊ testis in eadem causa. Alij tm̄ executores nisi alia rationabili causa impediat nō sunt a ferendo testimonio repellendi. Arm̄ ad hoc ex̄ de testibus. Insuper. ibi enim dn̄s papa priori vel fratribus sancte trinitatis sic dicit. Statuim⁹ vt liceat vobis in causa ecclesie vestre ferre testionium dūmodo vnus vel duo ex vobis ad agēdū ⁊ respondendum instituant quorum testimonium in causis in quib⁹ actores sunt instituti non debēt admitti. simile habet infra eo. ti. Cū nūci⁹. ⁊ . 14.

q.2. Super prudentia. cuius ratio est vt dicit glo. ibidē. q2 cā ecclie nō est ꝓprie cā singuloꝝ vl' pōt di ci ꝙ hoc institutū est in fauorē piaꝝ cāꝝ. Ex his ar gue a simili ad ꝓpositū excusatio.n. pie vltie volunta tis defūcti est pia cā nec ē ꝓprie cā executoꝝ s3 de fūcti. Qd̄ ēt testator possit heredib9 iponere penā si ꝯuenire ꝓsūpserint ordinatōi sue vltie voluntatis. hr̄ ex̄ de testm̄. Rehard9 dū tñ nō sit turpe vl' ī bone stū qd̄ ꝑcipit testator. Nota ꝙ ēt legatū ī testō ab he rede pōt peti si nō sint alij executores: vt hr̄ in .c.ꝑ dicto ⁊ sicut dr̄ ex̄ de testa: Si heres. Si heres ius sa testōris nō adipleuerit ab ep̄o loci illius ois res q̄ ei relicta est canonice interdicatur cū fructib9 ⁊ ce teris emolumentis. vt vota defuncti ipleantur.

Articulus quintus.

c Onsequenter querit̄ de.5°.ꝑn cipali ⁊ ꝯc h̄ q̄rūt̄. 4. P° vtm religiosi possint eē executores testamentoꝝ. 2° vtm religiosi exēpti pos sint ab ordinarijs ꝯueniri rōe executionis. 3° vtm executores testōꝝ tēant̄ īfra ānū illā executōe3 iplerī. 4°. vtrum dilatio execntionis in aliquo preiudicet anime testatoris.

p Rimo ostendo ꝙ religiosi nō pn̄t eē ex ecutores testōꝝ. Religiosus si ne licentia ꝑlati sui se obligare nō pōt: s3 qui recipit executionē testi se obligat ad exeq̄ndu3. ḡ religiosi executores testōꝝ fieri nō pn̄t. Item. 2°. tad. Thimm. r: Nēo deo militās se iplicat sc'larib9 negocijs: ⁊ decre. di. 53. Qui in religione sc'larit̄ vi uūt nō fugiūt sc'l3 s3 mutant̄. S3 o3 executores testō ru3 se m'ltis negocijs sc'larib9 iplicare ḡ religiosi nō pn̄t eē executores testōꝝ. Itē ex̄ n̄ clerici vl' mōachi Sacerdotib9 c'licis tuis ānūcies publice ne mistri laicoꝝ fiāt nec ī reb9 eoꝝ ꝓcuratores existāt s3 testi executor est q̄i reꝝ mortui ꝓcurator. ḡ vr̄ ꝙ nec cli cus nec religiosus ꝑt eē testi executor. Cōtra m'lti r̄ ligiosi executores sīt ⁊ eccl'ia scit ⁊ n̄ repħēdit ḡ execu tores fieri pn̄t. R° ꝙ religios9 aut ē licentiat9 a suo supiori vt possit fieri executor testi. aut nō si p° mō. dico ꝙ pōt fieri executor vt ī pluribus ē vtile aie te stōris. q2 in exectōe māe attēdēda ē fidelitas q̄ ꝑfe cti9 in religiosis q̄3 in sc'larib9 d3 vigere si aūt nō est licētiat9. tunc dico ꝙ si intret in executione alicuius testamenti vt executor peccat q2 facit quod facere non potest de iure vt bene concludebat prima ra tio ad primam partem. Facit etiam preiudicium anime testatoris. quia talis a volentibus impedire posset ī iudicio ꝑ exceptiōe3 repelli tāq3 ille ī que3 n̄ cadebat exequendi ptās propter hoc caute facerēt religiosi qui de licentia sui superioris fiunt executo res etiam si acciperent super hoc litteram sui supe rioris vt possit facere fidem ꝙ licentiati sunt si con trarium obijceretur eis ab illis qui valent executi onem impedire. Ex dictis patet solutio ad primu3 in oppositum. Ad secundum dicendum ꝙ esse exe cutorem nō computatur inter secularia negocia q2 opus est pietatis ordinatur enim ad adiuuandum animas defunctorum. secularia autem negocia q̄ religiosis interdicuntur habes expresse extra ne cli ci vel monachi. c. i. Ad tertium dicendum ꝙ ma gna differentia est inter curatorem ⁊ executorem. procurator enim est qui negocia aliena mandato si bi a domino facto gerenda gratuto suscipit. ⁊ in iu dicio administrta negocia plura vnum vnde pro curatores sunt qui res dominorum viuorum ad ministrant ad temporalem eorum vtilitatem. exe executores autem mortuorum distribuūt ad ani marum vtilitatem.

s Ecundo queritur vtm religiosi exem pti possint ab ordinarijs cō ueniri ratione excusationis. Respondeo aut illi re ligiosi exempti non habent nisi exemptionem cō munem. aut vltra hoc habent exemptionem speci alem seu speciale priuilegium ꝙ conueniri non pos sint ab ordinarijs ratione delicti nec ratōne contra ctus nec ratione rei de qua agitur. Si non habent nisi exemptionem communem: dico ꝙ possunt cō ueniri ab ordinariis ratione executionis si de illa n̄ faciunt quod facere debent. quia sic exempti con ueniri possunt ab ordinarijs locorum ratione deli cti siue contractus aut rei de qua inter ipsos agit̄. extra de exces. priuil. Volentes. Si autem vltra ex emptionem communem priuilegium habent ꝙ ꝑ decre. immediate allegatum nullum preiudicium fiat libertati eorum. Ad hec dicunt aliqui ꝙ ratio ne executionis possent conueniri coram ordinarijs locorum quia non possunt de iure recipere executi onem nisi de licentia superiorum suorum. ⁊ cum su periores licētiant eos ipso facto videt̄ eos quo ad illud negocium submittere potestati ordinarioꝝ cum de iure communi pertineat ad ordinarios sol licitudo ⁊ cura vt pie vltime voluntates defuncto rum fideliter executioni demandentur ⁊ implean tur extra de testamentis. Nos quidem vbi dicitur ꝙ secundum pijssimas leges dilatas defunctorum pias voluntates episcopali decens est studio adi plere. Sed hec opinio non mihi placet. pari eni ratione dici posset ꝙ si superiores darent eis licen tiam faciendi aliquem contractum in loco nō exē to ꝙ ipso facto quo ad hoc submitteret eos pote stati ordinarij loci quod tamen non est verum. q2 iam positum est ꝙ vltra communem exemptione3 priuilegium habent ꝙ conueniri coram ordinarijs non possunt: nec ratione delicti nec ratione contra ctus nec ratione rei de qua contra ipsos agitur.

t Ertio querit̄ vtm executores testōru3 teneant̄ infra annum executōe3 cōplere. R° ꝙ aut testator tempus deter minat infra qd̄ vult testm̄ esse ꝯpletū. aut nō si sic. n̄ tenentur executores tentione necessitatis vsq3 ad illud tp̄s testamentum cōplere nisi viderent citius explendo se posse facere aie defuncti voluntati vti litatem maiorē tunc. n. ⁊ si in foro iudicij cōpelli n̄ possent ad citius iplendum. tamen ad hoc consciē tia deberet eos compellere q2 supponendu3 est ꝙ voluntas defecti fuit vt illo modo ⁊ illo tempore testamentum implerent quo esset expedienti9 aie sue si aūt nō determinat tempus infra quod velit testamentū impleri. tunc distinguo. q2 aut executo res habent libere bona de quibus possunt statim testamentū implere aut nō habent si habēt dico ꝙ implere tenentur q̄3 citius possunt. quia debitores sunt illius quibus legata facta sunt ⁊ sicut dicitur. ff. de reg. iur. In omnibus obligationibus in quib9 dies non ponitur presenti die debetur. Preterea

q̃to citiꝰ testm̃ ĩpletur tãto citiꝰ aĩa defuncti aleuiatur vt patebit ĩ seq̃ti q̃ōe. vñ illi executores q penes se hñt ĩ promptu ⁊ libere bona de qbꝰ cito pñt testamentũ ĩplere ⁊ ꝑ lõgũ tp̃s tardãt suã executionez ꝯpleṙ. necatoribꝰ egẽtiũ ꝯparãṫ. 13. q. 2. Qui oblões. Qui oblões defunctoꝝ aut negãt ecclis. aut difficile reddunt tãq̃ egẽtiũ necatores excõicenṫ ⁊ ſꝫ glo ibidẽ hoc nõ ĩtellr̃ de oblatõĩbꝰ voluntarijs ſꝫ d̃ illis bonis q̃ relicta sũt ecclijs. c. seq̃ti dr̃ q oblatiões defunctoꝝ retinẽt ⁊ illi q ecclijs tradere demorãṫ vt ĩfideles sunt ab ecclia abijciẽdi executores ẽt ñ illa bona retinẽt ꝓ se ĩp̃is sũt sicut fures ⁊ raptores eo. c. Vñ ⁊ velut necatores paupꝫ ab ecclijs debẽt excludi quousq̃ reddãt eadẽ. q. Clerici. ⁊ sacrilegiuꝫ cõmittũt. 17. q. 4. Sacrilegiũ. vñ si executores ĩfra annũ saltez ã monitõe ep̃i pias voluntates defũctorũ nõ ĩplent cũ possent si vellẽt ꝑ ep̃ꝫ debent ĩpelli. ex̃ de testis. Nos qdẽ. ⁊ c. Tua nobis in glo. ⁊ c. Joannes in textu. Si executores nõ hẽant bona ĩ prõptu de qbꝰ possit ĩfra ãnũ testm̃ ĩplere: non credo ꝙ ꝑꝑ hoc deuoluaṫ post annũ ptãs eoꝝ ad ep̃m tenentur tñ facere qd̃ in se est vt bona hẽant: ⁊ hita d̃bẽt distribuere q̃ citius possunt.

n **Q**uarto queriṫ vtꝝ dilatio executiõis in aliquo p̃iudicet aĩe testatoris. Et vr̃ ꝙ nõ. 24. q. 2. nec q̃sq̃ de eo q̃ diuino est iudicio ꝯstitutꝰ nobis fas nõ est aliud d̃cernere p̃ter illd̃ in quo eũ dies sup̃mꝰ inuenit g̊ testator siue sui executores exeq̃ntur ordinatiõez sue vltie voluntatis siue ñ nõ ꝑꝑ h̃ hẽbit nisi bonũ l̃ maluꝫ qd̃ sibi debebaṫ ꝓ illo statu in q̊ eũ sup̃mꝰ dies. i. dies mortis ĩuenit. Itẽ si bonꝰ hõ mittat el̃aꝫ ꝑ suũ s̃uientẽ cuidã paup̃i. si s̃uiẽs ille eã nõ dederit. ſꝫ eã ex malignitate ĩ aquã ꝓiecerit seu sibi retinuerit ñ ꝑꝑ hoc minuiṫ meritũ illiꝰ q elemosynã dari p̃cepit g̊ a siṁi ꝑꝑ malitiã executoꝝ nõ minuiṫ meritũ testatoris q bona sua p̃cepit ꝑ eos paupibꝰ distribui g̊ siue executores distribuãt siue nõ siue distribuere tardẽt nõ ꝑꝑ hoc peiꝰ vl̃ meliꝰ aĩa testatoris hẽbit. Cõtra opatio exterior vltra bonitatez actus ĩterioris valet ad aliqd̃ accidentale p̃miũ vt supꝰ visum est g̊ a siṁi executio vltie ⁊ pie voluntatis testato vltra bonã voluntatẽ quã hũit ĩ p̃cipiẽdo sibi aliqd ꝓdẽ ad aĩe sue alleuiationẽ. q g̊ nõ exequũṫ aut exeq̃ tardãt aĩe testatoris p̃iudicãt. R̃° ꝙ dilatio executõis in aliq̊ p̃iudicat aĩe testatoris: cꝰ duplex ẽ rõ. Una q2 q̃to citius ecclie ⁊ paupes qbus legatũ est r̃cipiunt illud qd̃ testator eis legauit tãto feruẽtius est citius orãt ꝓ aĩa defuncti ⁊ orare tenẽṫ: ⁊ q̃to tardiꝰ recipiunt qd̃ eis legatũ ẽ tãto tepidiores sũt ad orãdũ ⁊ magis tardant orare ꝓ aĩa defuncti: acceleratio ãt feruẽtiũ orõnũ ꝓ aĩa defuncti multũ valet ad eiꝰ alleuationẽ ⁊ celeriorẽ expeditionẽ. Alia rõ est q2 sic defũcti ĩ charitate aliqd purgabile secũ portãtes ĩ hac vita meruerũt vt elimosyne si ꝓ eis denṫ eis ꝓsunt nõ ad augmẽtũ gr̃e ſꝫ alleuationẽ ⁊ abbreuiationẽ sue pene ⁊ iõ q̃to testm̃ suũ citiꝰ executiõi demãdaṫ tanto citiꝰ alleuiaṫ. q̃to tardiꝰ executio sui testi ꝯpleṫ tanto tardiꝰ ceteris p̃ibꝰ incipit alleuiari, ⁊ tardiꝰ liberaṫ: si tñ legata sua nũq̃ soluerenṫ nec forte facta sua q̃ p̃cepit emãdari ꝑ executores emendarenṫ. nec debita sua q̃ solui p̃cepit ꝑ executores soluerenṫ nõ tñ ꝑꝑ hoc ꝑpetuo remaneret ĩ pẽa q̃uis ꝑꝑ hoc multo tardius liberareṫ a pena. Ex dictis pꝫ q̃ grauissime peccãt: ⁊ magnã ꝓditionẽ ⁊ illegalitatẽ faciunt executores q executiões testõꝝ sibi ꝯmissas nõ cõplent q̃ citius pñt opportunitate hita ꝯpetẽti. Ad p^{m} in opp^{m} dd̃ ꝙ illd̃ v̄bũ ĩtellr̃ de quodã heretico qui in sua heresi decesserat ⁊ tali mortuo ⁊ cuicũq̃ in pccõ mortali decedẽti nihil ꝓdest qd̃ postea ꝓ eis fiat. vñ vsurarij q ĩ ꝯdẽdo testm̃ p̃cipiũt vt sui executores restituãt pꝰ mortẽ suã illis a qbꝰ acceperũt vsuras ⁊ nolunt ꝙ fiat restitutio q̃ diu viuunt: ſꝫ intendũt illa bona retinere si d̃ infirmitate euadũt nõ ꝓdest ad salutẽ aĩe sue testm̃ qd̃ faciunt q2 tales ĩ mortali pccõ decedũt: q̃uis in peiori statu morerenṫ si nolent ꝙ ẽt pꝰ mortẽ suam restituerẽṫ. Ad 2^{m} dd̃ ꝙ q̃uis ñ minuatur meritũ mittentis q̃tum ad ĩpetrationez gratie tamen minuitur q̃tum ad remissionẽ pene maxime q2 si ille pauper elemosynam recepisset feruẽtiꝰ oraret ꝓ eo ⁊ magis teneretur orare.

Articulus sextus.

e **C**onsequenter queriṫ de. 6. p̃ncipali. ⁊ circa h̃ querũṫ quattuor. P° vtꝝ mortuis ꝓficiat sepultura corpꝫ suoꝝ. 2° vt^{m} ꝓficiat viuis sepultura mortuoꝝ. 3° vtrũ licitũ sit cuilꝫ eligere sepulturaꝫ in quocũq̃ loco sacro voluerit. 4° vtrũ fũeralia illiꝰ q eligit alibi q̃ in sua p̃rochia sepeliri debeãt eẽ sue p̃rochialis eccl̃e l̃ illiꝰ in qua sepeliṫ.

p **P**rimo ostendo ꝙ mortuis nõ ꝓficiat sepultura suoꝝ corpum. Au. li° de cura ꝓ mortuis agẽda nõ multũ pꝰ p̃ncipiuꝫ. Curatio funeris cõditio: sepulture põpe exeq̃arũ magis sunt viuoꝝ solatia q̃ subsidia mortuoꝝ. Itẽ eo de li. l̃ q̃si in medio loco inṫ p̃ncipiũ ⁊ mediũ dꝫ de corpibus martyꝝ quorũdã expõitis cãibꝰ ꝙ nõ ob aliud credẽdũ esse diuinꝰ fuisse ꝑmissũ nisi vt discerent xp̃iani in ꝯfidendo xp̃uꝫ dñ ꝯtẽnũt hãc vitã multo magis ꝯtẽnere sepulchrũ ſꝫ qd̃ ꝓdest ꝯtẽni nõ dꝫ. Cõtra nõ ẽ ꝓbabile ꝙ frustra fuerit deuotio scõꝝ hoium ſꝫ in sacra repiṫ scriptura de scis p̃ribus ꝙ soliciti fuerunt de loco sepulture sue vt pꝫ in Geñ. de Abraã. Jacob. ⁊ Joseph. Illa ãt solicitudo frustra fuisset nisi sepl̃tura ꝓdeẽt vt vr̃. Itẽ ĩpijs nocet sepeliri in loco sacro. 13. q. 2. Quibꝰ ⁊ c. seq̃nti g̊ ꝑ ꝯriuꝫ ꝓdest pijs. R̃° ꝙ mortuis in charitate decedentibus aliqd purgabile secuꝫ deferentibꝰ ꝓdẽ sepultura corpum suoꝝ nõ per se ſꝫ ꝑ accidẽs iq̃tuꝫ. s. inspicientes sepulturã memoriã retinent defunctoꝝ ⁊ ꝓ eis orẽt vñ. Aug. li°. de cura ꝓ mõtuis agẽda inter p̃n^{m} ⁊ mediũ. Monumentũ eo ꝙ moneat mentẽ. i. admoneat nũcupaṫ: ſꝫ vltra hoc ꝓdẽ sepl̃tura in loco sacro. iq̃tuꝫ sepeliens mortuũ alicuius sci p̃rocinio ꝯmittit eiusdẽ p̃cibus credendũ est adiuuari. ⁊ q2 ceteris p̃ibus ex diua ordinatõe triumphãs ecclia sp̃ãliter orat ꝓ illis q in loco sacro sũt sepulti ⁊ q2 illi q loco illi deſuiũt tenenṫ ceteris p̃ibꝰ ꝓ illis freq̃ntius ⁊ sp̃ãlius orare: ⁊ his concordat. Aug. li. predicto pꝫ añ auctoritatẽ allegatã. vbi dicit de sepultura ⁊ his q̃ fiũt ĩ sepulturis. q2 ad h̃ valẽt mortuis vt dũ viui recolũt vbi sunt posita eorũ quos diligũt corpora eisdez scis illos tãq̃ patronis susceptos apud dñm adiuuando ⁊ orando, commẽdant. luminaria etiam panni ⁊ alij sumptus q fiũt in sepulturis mortuis prodesse possũt ꝑ accñs q̃tũ

per talia hoies excitant ad ꝯpatiēdū. ⁊ ꝑ ꝯñs ad orādum ꝓ eis ⁊ inq̄ȝtū pauperes ēt fructū capiunt ⁊ ecclesia ꝑꝑ deū honorat ⁊ sic. Tho. ii. Sepultura int ceteras elās computat ex dcis p; facilr via soluendi arg^a ad vtrāq; ptez. p^a. n. auctoritas. Au. ad ptē primā allata intellinda est de profectu ꝑ se. Ad 2^m dō ꝙ nō est intelligendū ꝙ sepulchrū ꝯtēni debeat absolute s; ꝙ ꝑꝑ timorē carendi seplťura nō debent xpiani in xpi cōfessione trepidare. Ad p^m ad ptem aliā dō ꝙ sci patres fuerunt soliciti de seplťura corpoꝝ suoꝝ sciētes ꝙ eis poterat ꝑ accñs ꝓdesse ⁊ ēt alijs vt ondet in qōe sequēti. Ad 2^m dō ꝙ ipio ñ nocet sepeliri in loco sacro nisi iq̄ȝtū hāc sepulturā sibi idignā ꝑꝑ hūanā gloriā ꝓcurauit. vñ ex arguendo nō cōcludit ꝙ sepultura corpuȝ pijs aiab^9 prosit ꝑ se nec eis nocet qcqd hoies inimici faciūt de corpib^9 eoꝝ vt expsse dicit. Aug^9. p^o. de. ci. c. i3. ꝓbans h̄ ꝑ illud saluatoris: Nolite timere eos q occidūt corp^9 ⁊ post hoc nō hñt amplius quid faciant.

s Ecūdo querit vt^m ꝓficiat viuis seplťura mortuoꝝ. Et vr ꝙ nō. facere opus quod alij ē iutile per accidētes ñ est meritoꝝ; facienti. q2 op^9 malū qñ; per accñs ꝓdē. sed sepultura corpuȝ nō prodē aiab^9 nisi ꝑ accñs vt in precendēti qōe dictū est. ḡ viuis sepelientib^9 nō ꝓdest sepultura mortuoꝝ. Itē facere sūptus in opus minus vtile q fieri possent in magis vtile facienti nō ꝓdest s; expēse fiūt in seplťuris mortuorū possent fieri in op^9 vtili^9. s. si paupbi^9 darēt ḡ vr ꝙ talia facere facientib^9 nō ꝓdest. Cōtra. Aug. li^o. de cura pro mortuis agenda lōge p^9 p^m. Thobias sepeliendo mortuos deū ꝓmeruisse teste angelo cōmēdat. vt hr. Thob. ii. R^o ꝙ seplťura corpuȝ ꝓdē viuis sepelientib^9 ⁊ alijs q2 tale opus fidem resurrectionis astruit. vt dicit. Aug. li. p̄allegato paruȝ post locū p̄dictū. hoies ad faciēdum ēt elās excitat vñ. Aug. p^o de ci. c. i4. dicit ꝙ in hoc salubriter discitur q̄ȝta possit esse remūeratio ꝓ elis quas viuētib^9 ⁊ sentientib^9 exhibem^9 si nec hoc apud deum perit ꝙ ex animis hoium mēbris officij diligentie qō ꝑsoluitur subuenit. ēt in aliquo aiab^9 defunctoꝝ scdm modum q in p̄cedenti qōe dictus est certū est aūt ꝙ facere opus quod fidē refrectionis astruit ⁊ largitionē ecclaꝝ cōmendat ⁊ aiabus defunctoruȝ subuenit facientibus prodest. Sepelientes ēt funera suis corporib^9 ⁊ alioꝝ viuoꝝ ꝓsunt inq̄ȝtū p̄fuāt aerē; ab infectione cadaueꝝ q̄ viuoꝝ corpora possent ifici. ⁊ h̄ cū bona fit intentione op^9 ē mīe: ⁊ ex ꝯseq̄ti aiabus h̄ facientium prodest. Ad p^m i opp^m dō ꝙ opus prodesse alij ꝑ accidēs dupliciter p̄t intelli: aut q2 est pure passiua occasio vtilitatis illius q2 ex se magis ordinat ad deffectū q̄ȝuis hō ex bonitate sua in illius vtilitate eliciat ⁊ tale op^9 facienti nō prodest sed obest. Alio mō q2 q̄ȝuis nō sit ꝑ se cā vtilitatis tñ ordinat ad inducēduȝ hoies ad faciendū alterius vtilitatē. ⁊ tale opus prodesse potest facienti tale autē opus est mortuos sepelire. Ad 2^m dō ꝙ maior falsa est nisi intelligat si faciat sumptus in opus min^9 vtile sub rōe q̄ minus vtile nō enim peccat homo faciendo bonum eo ipō ꝙ nō fiat maius cum possit facere: nō. n. tenetur hō de necessitate facere oē bonū qō potest faciēs āt sūptus in sepultura quos posset alibi meli^9 colocare nō facit eos i q̄ȝtū ē opus minus vtile sed inq̄ȝtū ē vtile deb; tñ fieri secūdum qō recta rō dictat omnibus debitis circunstantijs obseruatis.

t Ertio queritur vtꝝ licitū sit cuil; eligere sepulturā in quocūq; sacro loco voluerit. Et vr ꝙ sic ex̄ de sepul. c. i. Nulli negam^9 ꝓpꝛā; eligere sepulturā ⁊ ēt alienā dñs. n. ⁊ magr alienā eligit vt ꝓpriā. Itē. i3. q. 2. Ebron. i fine vbi qsq; tumulādus sit legib^9 expssuȝ nō ē ⁊ iō i voluntate tumulandi cōsistit. Itē vnicuiq; hñti ꝓprium licitū est ꝯdere testm̄ vñ. i9. q. 3. Perlatum. §. Cōtra dr ꝙ paulus prim^9 heremita in testō collobium suū. Atthanasio alexādrino epō reliquit tunicam vero beato. Antonio. sed gl; h; suuȝ corpus ꝓprium ḡ de illo facere pōt testm̄ eligendo sepulturā Itē cuil; licitū est facere illud qō ē ad salutē aie sue. s; eligere sepulturaȝ in loco religioso vr ꝓficere ad salutē aie eligentis. ḡ licitū est cuil; hoc facere vt vr Cōtra. i3. q. 2. facultates. §. Sicut cōiugati in vno sepulchro videnť esse ponendi: ḡ vxori nō est licitū eligere sepulturā alibi q̄ȝ vbi iaceat su^9 maritus Itē omnia que sunt serui sunt dñi. sed seruus non pōt condere testm̄. i3 q. 2. Illud ḡ cum corpus serui sit i domi ptāte. q2 ipsum vēdere pōt non licet sibi sine cōsensu domini sui corporis sui eligere sepulturam Item ex̄ de sepul. c. i. Statuim^9 vnum quēq; i maioꝝ suoruȝ sepulchris iacere vt patriarchaꝝ exitus docet: ḡ nulli licet alij eligere sepulturā. Itē nulli licet alicubi eligere sepulturā nisi bonū sit sed si aliquis ad aliquod bonū faciendū inducat fraude vl dolo nō ꝑꝑ hoc irritari d; illud bonū ad qō induct^9 est ille hec. n. pia fraus vocatur sed vt habet ex̄ de sepul. In nr̄a si aliquis fruade vel dolo induct^9 fuerit ad eligenduȝ sepulturā alibi q̄ȝ in sua ꝑrochiali ecclia per hoc nō preiudicatur ꝑrochiali ecclie ḡ eligere sepulturā alibi q̄ȝ in sua ꝑrochiali ecclesia nō ē bonū ⁊ ex ꝯsequenti nō licet. R^o ꝙ gl; adult^9 compos sue mentis libere pōt vbicūq; voluerit in loco magis religioso eligere sepulturā ⁊ locū magis religiosum voco illū in quo frequentius ⁊ honesti^9 ⁊ deuotius pro viuis ⁊ mortuis celebratur ⁊ talia sunt loca in qbus sunt ꝯuentus religiosoꝝ fratruȝ ex̄ de sepul. fraternitatē: ⁊ dico adultus q2 infra annos ꝯstitutis nō licet eligere sepulturā. ex̄ de sepul. In nr̄a intextu ⁊ in glo. pater tñ ei potest sepulturā eligere. dūmō ⁊ ipse ibi eligat sepulturā ꝯsuetudini tamen loci relinq̄dū est ex̄ de sepul. De vxore in glo. ⁊ dico ꝯpos sue mētis q ñ st ꝯpos sue mtis ñ pōt seplťurā eligere sibi. ex̄ de sucef. ab intestato cū dilect^9. dico i loco magis religioso. q2 si i loco mi^9 religioso eligat q̄ȝ sit ille i q^o i infirmitate cōstitut^9 sua recipit sacramenta videtur hoc facere ex odio vel superbia vel aliqua alia temeritate: sed nulli licet temeritate propri arbitrij in alia ecclesia sepulturam eligere q̄ȝ in illa cui vsus parentū antiquorum canonica institutione subiacere prohibetur. i3. q. 2. Placuit huic opinioni etiam concordat illud qō habetur ex̄ de sepul. fraternitatē. Goffredus tñ dicit ꝙ eligi pōt sepultura etiā in loco minus religioso dū tamen ille qui eligit nō fecerit hoc ex dilectione alterius aut ex odio vel contēptu ꝓprij sacerdotis ⁊ relinquat ꝑrochiali ecclesie legitimam portionem ⁊ opinioneȝ suā cōfirmat ꝑ illud qō hētur ex̄ de sepul. In nostra: sed siue ista opinio sit verior q̄ȝ prima siue nō. certum est tamen ꝙ epus in minori ⁊ minus

religiosa ecclesia eligere pōt sepulturā.12.q..2. Bone. cuius ratio est propter formam ⁊ dignitatem officij sui ꝓsumit ꝙ ꝑꝑ sepulturā sui corpis subliabitur illa ecclīa ⁊ magis religiosa reddet: Vr̄ ēt mihi ꝙ hodie vnicuiqȝ licitū est eligere sepulturā liberū sit ex ꝯsuetudine eligere eā in quocūqȝ loco voluerit cui cōuenit ius funerādi ex iure cōi l' ꝓuilegio dū tn̄ suā parrochialē ecclīaȝ in aliquo respiciat ꝺm patrie morē. si tn̄ dimittat locū magis religiosū ꝓ minus religioso nō bn̄ facit nisi forte magnitudo deuotionis quā hēt ad illū ex aliq̄ spāli cā recōpescet. idigena āt q sepulturā nō eligit sepeliet cū ꝓpinquis l' vbi dcīas ꝑsoluebat.13.q.2. Vbicūqȝ tpꝝ sēꝑ tn̄ cōsuetudini standū est ꝑegrinans āt in aliā religioneȝ ibi sepeliat vbicūqȝ elegerit sepulturaȝ. dū tn̄ sit locus cui ꝯueniat ius funerandi ex iure cōi l' ꝓuilegio 13.q.2. Placuit. si āt sepulturā nō elligat sepeliri dȝ in illa ꝑrochia in q̄ in ifirmitate mortis ꝯstitut⁹ sua recepit sacr̄a.13.q.2. Vbicūqȝ in glo. ⁊ ex̄ de sepulturis Jn nr̄a Ad pm dō ꝙ illa auctoritas est itellīenda exceptis illis q i corpe qōi · excepti sunt. Ad 2m. silr̄ mō dō est ꝙ tn̄ dr̄ ibi nō esse exꝓssū vbi qsqȝ tumulādus sit corrigit ꝑ illō qō hēt ẜ ea.q.i.c.i. ⁊ infra ea.q. Vbicūqȝ. ⁊.c. Placuit. Ad 3m dō ꝙ religiosi ꝓprij corpis ptātez non habent corpus enim eorum est in potestate sue religionis. Paulus.n. prim⁹ heremita q̄zuis.n. fuerit religiosissim⁹ scite nō tn̄ erat i religiōis statu. Ad 4m dō ꝙ q aliqd i alteri⁹ ꝑiudiciū facit in h̄ nō facit vtilitatē aie sue. vn̄ si vir itret religionē in vita vxore nō faceret vtilitatē aie sue. si aūt religiosus alibi eligere sepulturā q̄z in sua religione ꝑiudicaret sue religioni i ptāte c⁹ ē corp⁹ suuȝ ⁊ iō nō faceret vtilitatē aie sue silr̄ dico ẟ quocūqȝ q sepulturā eligeret ꝯ̄ ꝯsuetudinē ⁊ ius cōe. Ad pm ad ꝑtē scdāȝ dō ꝙ illō v̄buȝ intelligendū est qn̄ vxor sepulturā n̄ eligit tūc.n. sepeliri dȝ vbi sepult⁹ ē su⁹ marit⁹. ⁊ si plures hūit sepeliri dȝ vbi sepult⁹ ē vltim⁹. Aliq tn̄ dn̄t illud v̄bū eē ꝯsiliū nō ꝑceptū vn̄ si marit⁹ sepult⁹ est ex̄ ꝑrochiā illā in q̄ vxor i infirmitate mortis ꝯstituta sua recepit sacr̄a si nō eligat sepulturaȝ nō sepeliet cū viro suo sed i ꝑrochia illa. nisi loci vel ꝑr̄ie obstiterit ꝯsuetudo ꝙ āt mulieri licitū sit alibi sepulturā eligere q̄z cū viro suo ēt sepulto in ꝑrochia in qua ipsa moriens sua recipit sacr̄a pȝ ex̄ de sepl'. De vxore vbi dr̄ de vxore v̄o vtm q̄dē vir liberā hr̄e debeat seplturā nobis vr̄ ꝙ nulla sup h̄ inter viruȝ ⁊ mulierē sit facienda distinctio sȝ vtriqȝ in casu isto eq̄le eē credim⁹ facultatē cū electio ista ad eū p⁹ statū ꝑtineat in quo mlier soluit a lege vi. Ad 2m dō ꝙ q̄zuis seruu⁹ nō possit cōder̄ testamm sine ꝯsensu dn̄i. tn̄ eligere pōt seplturā.13.q.2a. Illud. ꝭ. Or ꝗ illa electio ad illū statuȝ ꝑtinet i q° ꝺuus soluit a lege dn̄i sui tꝑal'. silr̄ mō vr̄ opiari q° ad hoc dn̄s. Hostien̄. de religioso all'. illud qō dr̄ ex̄ ẟ exces. ꝑlatoꝝ Nimis iniq̄ q: vt dicit ipse illa electō ad illud tp̄s pertinet in quo religiosus a iugo obedientie absoluit. Sȝ in ꝯ̄riū v: esse ꝯsuetudo rōal'. q: q ꝓprie voluntati renūciauit q̄ in hoie mai⁹ est n̄ v: ꝙ ordinādi de corpe suo retinuerit ptātē. Preterea ꝓbabile est ꝙ illi de mōasterio suo magis erūt soliciti ẟ aia eius q̄z alij. Preterea si alibi eligeret sepulturā scandalizaret mōasteriuȝ suum. Illa āt ẟcretalis quā all'at. Hosten̄ ꝓ sua opione loqtur ꝯ̄ illos q volebant ꝙ religiosi sepelirent in ꝑochiali ecclēia vn̄ nō multū facit ad ꝓpositū suū. q: sic dr̄ ẟcre. di. 29. Sciendū ex ꝑsona tꝑe ⁊ loco ⁊ cā regule cāonice debēt intellī. Ad 3m dō ꝙ h° intellr̄ de illo qui nō elegit sepulturā. qō pȝ q: imediate subiungitur. Nulli tn̄ negam⁹ ꝓꝑaȝ eligere sepulturaȝ ⁊ ēt alienā. Ad 4m dō ꝙ aliqn̄ aliquid ē hōi licitū ⁊ bonum si hoc faciat ex libera voluntate qō nō eēt bonū nec licituȝ sibi facere ꝑ indutiōes dolosas sicut i multis casibus exemplificari posset.

q Varto q̄ritur vtm funeralia illi⁹ q elegit alibi q̄z in sua ꝑrochia sepeliri debeant esse sue ꝓrochialis ecclīe l' illius in qua sepelitur. R° ꝙ ꝑrochialis ecclīa de funeralibus illius defuncti debet hr̄e portioneȝ canonicā 13.q.i. Ecclīas per totū ēt si ille religionē intret existens in infirmitate de qua morit. ex̄ de sepul'. De his est aūt canonica portio accipienda scdm ꝯsuetudineȝ terraꝝ vt vitetur scandalū quod potest ex hoc argui q: diuersa copula diuersiōde taxat canonicam portionē. dicitur.n. extra de sepul'.c.i. ꝙ illa portio debȝ esse tertia pars ⁊.c. sequenti. dr̄ ꝙ debȝ esse media pars. ⁊.c: Jn nr̄a dicitur ꝙ dȝ eē quarta pars vtꝝ etiā canonica portio se extendat ad allegata dn̄t aliq ꝙ sic dr̄.n. ex̄ de sepul. Cū super statuimus. vt si aliquis ꝑrochianoꝝ nostroꝝ alij contingerit eligere sepulturā de testō ipius. 4a vob pōtio relinquat. ifra tn̄.i.c. Jn nr̄a excipiuntur eq ⁊ arma in subsidium terre scē hēnt hospitalari libere si ab illis q apẟ eos sepulturā eligūt eis in testamīto relinquūt sȝ illa decre. Cū fr̄: per ꝯ̄riā ꝯsuetudinē in mltis locis abrogata est vn̄ vbi ē ꝯsuetudo ꝯ̄ria standuȝ ꝯsuetudini, dȝ tamen elligēs sepulturā alibi q̄z i sua ꝓrochia suā parrochialē ecclīaȝ in aliq° respiceī ꝺm ꝑr̄ie morē dn̄t ēt aliq ꝙ illa decre. Cū sup nō intelligitur nisi de ꝑrochianis cathedralis eccle. qō ꝓbant per h̄ ꝙ dn̄s papa loqtur ꝑposito ⁊ capellāo fauētio. nec se extēdit ad ea q̄ legant singulari ꝑsōe qō ꝓbār ꝑ illō qō ẜ dr̄ de testis. Reqsisti. ꝭ. vltimo.

Articulis septimus.

c Onsequenter querit ẟ septimo ꝑncipali. ⁊ cc. h̄ q̄runt. 4. P° vtꝝ oēs aie defūctoꝝ i charitate cognoscāt orōes nr̄as. 2° vtꝝ oēs orēt ꝓ nobis. 3° vtꝝ oiuȝ orōes q̄s faciunt ꝓ nobis exaudiāt. 4° vtm aie btē orēt ꝓ illis q̄ si i purgatorio

p Rimo ondo ꝙ nō oēs aie defunctoruȝ in charitate cognoscunt orōes nostras. Jsa. 63. Abraaȝ nesciunt vos. ⁊ Jsrael ignorauit vos. ergo a simili ignorauerunt orationes nostras. Jtem Job. 14. dicit de defūcto ꝙ siue nobiles fuerīt filij eius siue ignobiles nec itellīet. Jtē. Aug. li. de cura ꝓ mortuis agenda inter mediū ⁊ finē. ibi sunt spūs defunctoꝝ vbi nō vidēt q̄cūqȝ agunt aut eueniūt i ista vita hoib⁹. Cōtra. Gre. 12° li°. mora. ꝑum an̄ mediū q intus oipotentis dei claritatē vidēt nullo mō credēdū est ꝙ sit foris aliqd qō ignorēt. ꝗ aie btē vidēt orōes nr̄as. Jtē vt habitū est supi⁹ de suffragio ꝓ quolȝ fcō exn̄te in purgatorio omnes alij gaudent sȝ nō gauderent nisi cognoscerēt ꝗ orōes nostras cognoscūt. R° ꝙ aiaꝝ illoꝝ qui sunt in charitate defuncti q̄daȝ sunt iā btē q̄dā adhuc in pena purgatorij existentes: Beate omnes orationes nostras quas eis porrigimus cognoscūt i v̄bo dei quod clare vident. Q̄zuis enim nō videat

omnia quecūq; videt vbum tñ probabile ē ꝙ i eo. videant oīa q̄ facius ⁊ dicius ⁊ q̄ in corde gestam⁹ ad reuerentiā eaꝝ. Aīe vo exn̄tes in purgatorio q̄ꝫuis ꝑ effectus cognoſcant suffragia efficacia ꝓ q̄lib; illaꝝ fcā tñ vt dn̄t qdā ſi eiſ porrigim⁹ orōes vt ꝓ nobis dn̄; depcēt eas n̄ cognoſūt qꝛ n̄ cognoſcūt eas i vbo q̄r adhuc n̄ videt̄ n; eas vtute nāli cognoſcere pn̄t ⁊ iō ꝫ; iſtos ianes ſt orōes ſi q̄s eis porrigius. Alijs magis pie ſētiētib⁹ vr̄ ꝙ ſi q̄s eis orōes porrigim⁹ eas cognoſcūt: tñ nō ſua vtute nāli nec i vbo. ſ; qꝛ aliq̄s audiūt ab eis q hinc ad eos moriendo pergūt aliq̄s ab angelis bonis: aliq̄s reuelatiōe dīna. vt.n. dicit. Au. li. de cura ꝓ mortuis agēda int̄ m̄diū ⁊ finē. Hoc triplici mō aliq̄ de ſcīs viuoꝝ veniūt ad cognitionē ſpūum defunctoꝝ. Ad pm in oppm dō ꝙ illō itell̄r de cognitōe q̄ eſt per nālē vtutē; cognoſcētis. Ad 2m dici pōt illud vbū nō itell̄r de aiab⁹ eoꝝ q i charitate deceſſert: vn̄. Gre. exponēs illō. 12. li. mora. pu; an̄ mediū dicit. Carnales qcūq; amorē ꝑcipuū filijs ipediūt vt hoc eos btūs Job. neſcire poſtmō; aſſerit ꝙ hic vehemēt̄ amauerunt vt ſiue nobiles ſiue ignobiles ſint filij neſciāt q°ꝝ eos ſēꝑ cura fatigabat. Ad 3m dō ſicut ad pm

s Ecūdo querit̄ vtm oēs aīe defūctoꝝ i charitate orēt ꝓ nobis. Et vr̄ ꝙ nō orare eſt offiñ mediatoris int̄ deū ⁊ illos ꝓ qb⁹ orat ſ; nos ſum⁹ mediatores int̄ eos q ſt in purgatorio ⁊ deū ꝓ eis orando. g̊ xp̄i nō ſunt mediatores int̄ nos ⁊ deū orādo ꝓ nobis. Itē q adiuuari indiget p⁹ orare d; ꝓ ſe q̄ꝫ ꝓ alio: ſ; nō inuenit m⁹ ꝙ aīe exn̄tes in purgatorio ꝓ ſeipſis orent cū tñ auxilio indigeāt. g̊ nō eſt ꝓbabile ꝙ orēt ꝓ nobis. Itē bti dei voluntate vidēt. g̊ vidēt vtm deus velit l' nolit illud ꝓ quo vellet orare. ſi vidēt ip; nolle fruſtra orarēt ſi vidēt ip; velle orarēt ſupflue. Cōtra dicit btūs Petrus 2a canonica ſua. c. i. Dabo opā freq̄nter hr̄e vos poſt obitū meū vt hoꝝ mēoria; faciatis. Item 2°. Macha. vltio dī de Hier° Hic eſt q multū orat ꝓ pplo ⁊ vniuerſa ſancta ciuitate: R° ꝙ oēs aīe defūctoꝝ in charitate orāt ꝓ nobis orare. n. eſt op⁹ charitatiſ ipſi aūt ꝯfirmati ſunt in charitate ⁊ ſi exiſtentes in charitate nō cōfirmati an̄ mortē ꝓ nobis orabāt ꝓbabili⁹ ē ꝙ ꝓ nobis orēt in charitate ꝯfirmati. ſed aīe btē orādo ꝓ nobiſ nullā ꝯſequūtur vtilitatē niſi in hoc ꝙ i augumētatione nūeri ciuiu; ſupnoꝝ creſcit aliq̄le gaudiū accn̄tale ſinguloꝝ. orōes āt q̄s ꝓ nobis faciunt exn̄tes i purgatorio interdū redundāt ad eleuatione; pene eoꝝ: nō qꝛ in h̄ mereant̄ cū ſit ex̄ ſtatu; merēdi loq̄ndo de merito ꝑꝑe dicto. ſ; qꝛ inq̄ꝫtū nos ꝑ eoꝝ orōnes effecti meliores efficaciora facim⁹ ſuffragia ad ſubleuationē pen e eoꝝ. Ad pm in oppm dō ꝙ orare ſic mediator ex officio nec ꝯuenit ill' qui ſūt i purgatorio reſpcū nr̄i nec nobis inferioribus reſpectu eoꝝ ſic. n. ꝯpetit angelis miſtrantibus nobis. qꝛ ad miſtrandū nobis ex officio deputati ſūt ſic ēt ꝯuenit ſacerdotib⁹ eē mediatores int̄ deū ⁊ ppl; ſed mediare inter deū ⁊ aīa; ꝑ modū charitatis cōis ꝯuenir pōt ⁊ illis qui ſunt in purgatorio reſpcū nr̄i. ⁊ nobis reſpectu eoꝝ ſic. n. inferiores mediare pn̄t it̄ ſupiores ⁊ deū nō tñ dico ꝙ exn̄tes in purgatorio ſint i ferīores nobis ſed ſupiores inq̄ꝫtū ſūt ꝯfirmati i cha ritate nos aūt nō. Ad 2m dō ꝙ miorē falſa. cū. n. mētal'r clamēt ad nos vt eis ſubueniam⁹ qō nobis ſpūal'r datur intelligi. Job. 19. vbi in ꝑſona eoꝝ dr̄ nobis. Miſemini mei miſemini mei credēdum ē ꝙ multo fortius clamāt ad iudicē vt eis miſeatur. Ad 3m dō ꝙ beati vident deum velle facere illud pro quo rogant tamen ad preces eorum.

t Ertio querit̄ vtm orōes oīu; aīaꝝ q̄ receſſerunt a corporib⁹ in charitate quas faciunt ꝓ nobis exaudiant̄. Et vr̄ ꝙ non. Hiero. 15. Si ſteterit Moyſes ⁊ ſamuel corā me nō eſt aīa mea ad ppl'm iſtū. Itē apoc. 6. martyrib⁹ vīdictā petentib⁹ de his q hitant in terra r̄ſpōſum eſt vt regeſcerent adhuc tp̄s modicū donec ꝯpleantur ꝯſerui eoꝝ. g̊ nō oēs orōes ſcōꝝ exaudiunt̄ Item q aliquid alij orando impetrat aliquo modo illi merent̄ ſed aīe a corporib⁹ ſeꝑate nō ſunt in ſtatu merendi g̊ nobis per earum orones nihil impetratur. Itē vnicuiq; indigenti plus ꝓdeſt orō ſua q̄ꝫ alij. Sed illi qui ſunt i purgatorio ſunt indigētes ⁊ tamen ſua orō nō prodeſt eis. qꝛ tunc ſtatim a pena liberarentur. g̊ multo mius orōes eoꝝ exaudiuntur ꝓ nobis. Contra. dr̄ Job. 5. ad aliquē ſcōꝝ cōuertere ſed illa ꝯuerſio eēt fruſtra ſi orōes eoru; ꝓ nobis nō exaudirent̄. g̊ oratiōes ſcōꝝ ꝓ nobis exaudiunt̄. Itē oēs orōes amicoꝝ dei ab ipſo exaudiūt̄ niſi ſit ipedimm ex ꝑte illoꝝ ꝓ qbus oratur. ſed oēs aīe exn̄tes in charitate ſunt amice deo. g̊ oium aīaꝝ orōes q̄s faciūt ꝓ nob niſi ſit ipedimm ex ꝑte nr̄a exaudiunt̄. R° ꝙ orōes oīu; aīaꝝ q̄ receſſert a corpib⁹ in charitate q̄s faciūt ꝓ nobis q̄dā ſūt btāꝝ q̄dā adhuc i pena exn̄tiū brē dupl'r orant ꝓ nobis cū exp̄ſſe ⁊ itp̄tatiue. p° mō orāt ꝓ nobis cū exp̄ſſe petūt a dina clementia aliqō bonū nobis fieri. vel aliqō malum a nobis remoueri interp̄tatiue orāt ꝓ nobis i q̄ꝫtu; eoꝝ merita in ꝯſpectu dei exn̄tia nō ſolu; eis cedunt ad gl'a;. ſed ēt q̄ꝫtum ē ex ꝑte ſua ſunt nobis quedā ſuffragia. P° mō orōes eoꝝ ꝓ nobis ſēper exaudiuntur. qꝛ ſic nihil petunt niſi qō vident deū velle facere ad p̄ces eoꝝ. ſ; 2° modo nō ſemꝑ exaudiuntur propter ipedimentum a parte noſtra orationes autem animaꝝ exn̄tium in purgatorio forte nō ſemper exaudiunt̄ ſicut nec nr̄e. qꝛ nō ſic vident voluntatē dei ſic beate. tñ eaꝝ orōes multis viuis proſunt immo oībus niſi impedimentum ex parte noſtra. ſi enim nō proſunt hoc eſt aut qꝛ ſunt in pena. ſed hoc eſt falſum qꝛ tunc orationes noſtre quſumus in pena nō prodeſſent aut hoc eſt qꝛ ſunt extra merendi ſtatu; ſed hec ratio nulla eſt qꝛ tūc orōnes beatarum animaꝝ nobis nō prodeſſent aut h̄ ē qꝛ cū hoc ꝙ ſunt adhuc extra ſtatum merendi viſione dei carent ſed hec ratio nulla eſt qꝛ vt habet̄. 2°. Macha. c. vltimo Jeremias qui extra ſtatū merēdi erat ⁊ adhuc viſione dei carebat orauit pro filijſ Iſrael ⁊ fuit eius oratio exaudita. Ad primum in oppoſitum dicendum ꝙ illud verbum ſic intelligēdum eſt ꝙ ſi moyſes ⁊ Samuel illo tēpore fuiſſent immortalitati vita ⁊ oraſſent pro illo populo orōeſ eorum nō fuiſſent exaudite propter malitie magnitudinem que tunc erat in populo illo. Ad 2m dicēdum ꝙ illa martyꝝ oratio nō erat abſoluta petitio ꝙ ſtatim fieret vindicta. ſed erat ad exprimendum deſiderium ſcōe ſtole. vnde glo. deſiderāt minus ⁊ ſanctorum ꝯſortiū ⁊ iuſtitie dei cōſentiūt. Ad 3m. dō eſt ꝙ differentia eſt inter mereri ⁊ impetrare ꝑ orationem. meritum. n. proprie loquendo innitit̄

eqtati ⁊ cuidã eq̄litati ꝓportioalitatis meriti ad p̄
miũ ipetrare aũt aliqd per mõʒ suffragij orando ini
titur libalitati ⁊ benignitati illi⁹ q orat. Alij dñt q
q̄uis sint extra statuʒ merendi ꝓ se nõ tñ pro nobis
Ad 4ᵐ dõ q oõ exñtiũ in purgatorio eis ꝓdest ad
augu^m gr̃e nec glie q: quo ad h̄ sunt totaliter ex̃ sta-
tuʒ ipetrandi aliqd ꝓ se sʒ q̄ʒtũ ad mitigationẽ pe-
ne sue ⁊ abbreuiationẽ: nec pp h̄ sequit q stati libe
rent a pena q: nec h̄ petũt sʒ diue mĩe supplicãt vt
sʒ bñplacitũ suuʒ misereat eoꝝ. ⁊ hec oõ exauditur.

q Uarto queritur vtꝝ aie beate orẽt ꝓ
ill' q̄ sũt i purgatorio. Et vr̃ q ñ
q: orões aiaꝝ btãꝝ semp exaudiũt. g̊ si ora-
rent pro illis q̄ sunt i purgatorio ille stati a pena lib
arent. Itẽ null⁹ sapiẽs orat ꝓ ãmotione eiusdẽ q°
letatur. sʒ sc̃i letant de punitiõe exñtiũ i purgatorio
dicit. n. psal'. letabit iustus cũ viderit vindictã g̊ nõ
orant ꝓ ãmotione pene eoꝝ: Contra magr̃ h⁹ di. c.
5. dicit de illo q in articl'o ꝯsumatõis sc̃i migrabit
suffragijs tñ indigẽs q adiuuabit meritis ⁊ itercef
sionib⁹ eccl'e celestis g̊ a sil'i ⁊ illi q mõ sunt in purga
torio eccl'e celestis itercessiõib⁹ adiuuant. R° sic̃ i
corpe nãli mẽbra fortia indigẽtib⁹ sbueniunt. sic in
corpe mystico eccl'e nõ tñ debẽt sibi subuenire mẽ
bra iter que ẽ indigẽtia mutua sʒ ẽt illa q̄ nõ indigẽt
adiuuari ꝯueniens ẽ indigẽtib⁹ subuenire illi aũt q
sunt i purgatorio cũ sint in charitate sũt mẽbra cor-
poris mystici eccl'e ⁊ idigẽt adiutorio ꝯueniẽs g̊ est
bonos q sunt eccl'e mẽbra adiuuari nõ indigẽtia ill'
q sunt i purgatorio suis orõnib⁹ subuenire. Ad pᵐ
in oppᵐ dõ q q̄uis sc̃i orẽt pro eis nõ pp hoc sequi
tur q ipsi stati a pena liberentur q: nec h̄ petunt sc̃i
sʒ vt deus eis subueniat q̄ʒtũ vidẽt ipʒ velle eis sub
uenire ad p̃ces eoꝝ. Ad 2ᵐ dõ q sc̃i sic letãt de di
iustitia ita de misericordia q: vidẽt vnam in nullo
alij preiudicare sed alij concordare.

e Irca litteram cũ facta erit refectõ bo-
noꝝ gaudiũ ãplius erit. Hoc expo
net in qõe di. 49ᵃ. Et maloꝝ tormenta grauiora. h̄
declarabitur di. 5. Alias abditis receptaculis ꝯtinʒ
abdita dicunt q: mõ nõ sunt nobis manifesta. Sa
crificiuʒ mediatori. i. sacrificiũ eucharistie ad hoc
ꝓsunt vt sit plena remissio vel certe vt tolerabili-
or sit ipsa dãnatio: hoc exponetur di. sequẽti q: d h̄
fiet argᵐ ad illã qõem. Utꝝ pena dãnatoꝝ ꝑ suffra
gia eccl'ie minuat ⁊ sacrificio salutari. i. sacramẽto
eucharistie hoc. n. sacr̃m ⁊ si per mõʒ sacr̃i nõ profi-
cit nisi ipm sacr̃atl'r manducantib⁹ mortuis tñ pro
dest per mõʒ sacrificij sic. n. ꝓdest oibus indigẽtib⁹
eccl'e mbris ꝓ quib⁹ offertur iiuria est ꝓ martyre i
eccl'ia orare. Contra supradc̃m ẽ q suffragia ꝓ val
de bonis gr̃aꝝ actiones sũt. R° q iniuria ẽ orare
ꝓ illo q certũ est nobis eẽ martyrẽ si ãt facim⁹ suffra
gia ꝓ aliquib⁹ q iã beati sunt: sʒ nobis nõ cõstat nec
per reuellationẽ nec ꝑ eccl'ie restimᵐ si ꝓ talibus fa
cimus suffragia q̄uis eis nõ ꝓsint: tñ eis nõ iniuriã
facim⁹ sʒ ista suffragia gr̃aꝝ actiones sunt. dici põt
nõ ei magis valuisse gñalia ⁊ specialia q̄ʒ paupi so-
la gñalia suffragia. Respõsio ãt hec est falsa. Loqt
. n. magister de paupe ⁊ de diuite q eq̄liter merue-
runt adiuuari p⁹ mortẽ: põt tñ dici illa plura subsi-
dia diuiti ꝯtulisse celeriorẽ absolutionẽ. hec respon
sio va est. Nõ pleniorẽ qd̃ sic dʒ intelligi. s. q ñ pp h̄
hẽbit gl'iaʒ maiorẽ dicunt angeli orões ⁊ vota no

stra deo offerre q: illud idẽ qd̃ a dõ efficaciter i orõ
ne petimus ipsi pro nobis orãdo petunt efficacius
si ẽ aliqd qd̃ vident deuʒ velle fieri per orões eo
ruʒ sic petionẽ quã facit simplex hõ corã iudice resu
mit aduocatus ⁊ eã ꝓponit efficaci⁹. Bonũ eorum
est de opib⁹ suis eius ꝯsulere vitatẽ h̄ ꝯsiliuʒ ẽ cõuer
sio eoꝝ ad deũ vt ab eo illũinatõe recipiãt d agẽdis

Di. xlvj

Ed queritur hic de valde ma
lis ⁊c̃. Supius d
terminauit magr̃ de statu aiaꝝ exñtiuʒ
in purgatorio. Hic determinat de sta
tu exũtiũ in inferno ⁊ diuidit in duas.
P° igrit vtꝝ deus i punitiõe dãnatoꝝ
agat misicordti vel iuste tm̃. 2° quõ sunt in deo iu
stitia ⁊ mĩa ibi. Sed quõ. Pª in duas P° determi
nat qõis vitatẽ. 2° exponit quasdã auctoritates q̄
vident sonare ꝯriuʒ ibi. Qd̃ g̊ dictũ est. illa ps q̄ ibi
incipit: Sed quõ diuidit in tres. P° oñdit q di-
stinctio iustitie ⁊ mĩe in deo attendit quo ad opera
2° q q̄daʒ opera attribuunt iustitie quedã mĩe ibi
Qd̃ aũt quedã. 3° q in singulis opibus inuenitur
misericordia ⁊ iustitia ibi. Post hoc ⁊c̃.

Articulus primus.

c Irca hãc distinctionẽ q̄rendũ est p̃nci
palit d dei duob⁹. P° de iustitia
2° de eius mĩa. Circa pᵐ querunt q̄ttuor
P° vtꝝ in deo sit iustitia. 2° vtꝝ possit
p̃mittere opa iustitie. 3° vtꝝ possit iuste aliquẽ tpa
lit pũire nõ pp eius pecc̃m. 4° vtᵐ iustius agat cũ
vno q̄ʒ cũ altero. Utruʒ ãt ex dĩna iustitia iferatur
peccõrib⁹ in pccõ mortali decedẽtibus pena eterna
plane pʒ q sic ex dictis supius di. 44. in illa qõne
Utᵐ sit infernus. ⁊ iõ de h̄ nõ oʒ facere qõem.

q Rimo ostendo q in deo nõ est iustitia
Ansel. li. i. de veritate vltra m̃
diuʒ iustitia est rectitudo voluntatis pp se
seruata: sed in deo nõ est rectitudo voluntatis nõ
n. est voluntas recta q̄ vult aliqd facere nõ pp aliq̄ʒ
rõneʒ deus ãplius voluit facere mũduʒ istuʒ q̄ʒ ali
um ab isto solo nũero differentẽ ⁊ magis reprobare
Esau q̄ʒ Jacob ⁊ nõ propter aliquã rõnẽ. ergo in dõ
non est iustia. Item scd̃ʒ phũm. 5. ethiᵐ. c. ii. Dñi
ad seruuum nõ est iustitia q: iusticia in quadã equa
litate ad alterum consistit. sed deus est dominus
oium g̊ in ipso nõ est iusticia. Itẽ Boetius in li. de
dõ. Quia deus bon⁹ est oĩa que egrediunt ab eo bo
na sunt. g̊ a sil'i si deus esset iustus oĩa q̄ egrediuntur
ab eo essent iusta sʒ multa sunt a deo que iusta nõ sũt
carentia. n. rõe iusta nõ sunt. Itẽ iustitia respicit d
bitum. deus aũt nulli debitor est. Contra Ap⁹. 2.
Thimoth. 4. dicit q deus est iuxtus iudex. sed nõ
est iuxtus iudex i quo nõ est iustitia. ergo in deo est
iustitia. Itẽ psal'. ad deum. Justitia plena est dex̃te
ra tua. Respõdeo q iustitia accipi potest secũdũ
rectitudinem voluntatis qua vult aliquis redde-
re vnicuiqʒ in distribuendo vel commutando que
ei decet. ⁊ secundum hoc duplex est iustitia scilicet
distributiua qua aliquis vult omnibus qui sunt d
cõitate distribuere bona comunia secundũ debitã
proportionis equalitatem: ⁊ commutatiua qua ali
quis in commutando vult seruare debitã equali-
tatem secundum q̄ʒtitateʒ. ⁊ hec est queda potẽtial

pars q̃ aliqs vult seruare ī cōmutando debitā eq̄li-
tatē nō ſʒ q̄ʒtitatē: ſʒ ſm ꝓportionē: ꝯmutatiua iuſti
tia ꝓprie loq̄ndo ī deo nō eſt q: nulli eſt debitor ex
legis neceſſitate ⁊ tñ ſm q̄ʒtitatē de bono retribu
it vltra meritū ⁊ de malo citra demeritū. Juſtitia
vō diſtributiua ī deo eſt oīb⁹. n. diſtribuit bona ſua
ſm debitā ꝓportiōis eq̄litatē. Unde dicit. Dio⁹. 8.
c. de diuis noīb⁹ ꝙ iuſtitia dei oībus que ſunt ſʒ di
gnitatē tribuet laudat̃ ſm ꝯmēſurationē ⁊ formā
⁊ ordinationē. q: in diſtribuendo illā dignitatē cō-
ſiderat in cōparationē ad cōdecentiā ſue bonitatiſ
Juſtitiam 3° mō dicta ēt in deo eſt. q: in ꝯmutādo
bonū ꝓ bono ⁊ malū pene pro malo culpe ſeruat nō
eq̄litatem q̄ʒtitatis ſʒ ꝓportionis ī cōpationē cōde
centiā ſue bonitatis. ſed in h̄ differt hec eq̄litas ab
illa q̄ eſt in iuſtitia diſtributiua. q: illa ꝯſiderat̃ int̃ ꝑ
ſonas accipientes ⁊ ea que eis diſtribuūt̃. nā ſicut
ſe hēt meritū vnius ad meritū alterius: ita ſe hʒ il-
lud qđ diſtribuit̃ vni ad illđ qđ diſtribuitur alteri.
Equalitas āt ꝓportionis que ē in iuſtitia 3° modo
dicta ꝯſiderat̃ inter meritū vl' demeritū qđ eſt ī re
cipiente. ⁊ p̄miū vl' ſuppliciū qđ recipit a retribuē
te in qua retributōe ⁊ ſi ꝯſideret meriti vl' demeriti
exigentiā hoc tñ eſt ꝑ cōpationē ad cōdecentiā bo-
nitatis ſue. ⁊ iō ⁊ iuſte punit malos ⁊ iuſte eis ꝑcit.
Pm tangit Anſel. pſologiō. io. c°. cū loquens ad d
um dicit. Cū punis malos iuſtū eſt. q: illoꝝ meritiſ
conuenit. 2m tangit ibidē cū imediate ſubiungit.
Cū parcis malis iuſtū eſt nō q: illoꝝ meritis ſed q:
tue bonitati cōdecens eſt: Ad pm in oppm dđ q̄cq̄d
vult de⁹ vlt ꝑꝑ aliquā rōnē q̄ nō alia q̄ʒ ſuū velle.
q: diu⁹ intellectus dictat voluntatē dei pm eſſe r̃gu
lam oīuʒ volendoꝝ. Unde eo ipſo quo de⁹ vult ali
q̄d rōabile eſt ipſū hoc velle Uñ Anſel. pſologiō
.ii. c°. ad deū loquens ait. Jd ſolū iuſtū eſt qđ vis. ⁊
nō eſt iuſtū qđ nō vis: ⁊ ſic pʒ ex ſnīa. Anſel. ibidem
intētio ei⁹ eſt vt ſcīā ſit iuſtū. q: de⁹ vult hoc fieri.
nō eꝯ°. Ad 2m dđ ꝙ ⁊ ſi dñi ad ſeruum nō ſit iuſtitia
cōmutatiua ſʒ plenā rōeʒ eiuſdeʒ q: inter dñm ⁊ ſ
uum nō eſt eq̄litas eo ꝙ oīa que ſunt ſerui ſunt dñi.
tamen dñi ad ſeruos pōt eſſe iuſtitia diſtributiua q̄
nō req̄rit q̄litatē q̄ʒtitatis ſm ꝓportioneʒ q̄ʒtitatis
ſʒ ꝓportio nalitatis q̄ eſt eq̄litas duaꝝ ꝓportionūʒ
q̄ cōſiſtit in hoc qđ ſeruis retribuit ꝓportionaliter
ſʒ merita ſua q̄ʒuis ēt iuſtitia cōmutatiua nō poſſit
eſſe ſm plenā rōeʒ inter dñʒ ⁊ ſeruū: tñ pōt ſibi eē ſʒ
aliq̄d. ſ. ſm eq̄litatē ꝓportiōis īq̄ʒm ſuu⁹ dño facit
qđ pōt ⁊ dñs ſeruo qđ decet q̄d aūt ſit iuſtitia cōmu
tatiua ⁊ diſtributiua expoſitū ē. li. 3°. di. 33. Ad 3m
dđ ꝙ nō eſt ſile. q: bonitas cōuertit̃ cū entitate ⁊ ſo
la rōe differunt: nō ſic aūt iuſtitia. Ad 4m dđ ꝙ ⁊
ſi deus nulli creature ſit debitor ex recepto tñ debi
tor eſt ex ꝓmiſſo: nulli. n. eſt debitor niſi q: vult. ſi
autem queratur quare uult nō reſpōdeo niſi q: vlt
q: voluntas ſua eſt prima cauſa.

s ECundo querit̃ vtm deus poſſit pre termiter̃ opa iuſtitie. Et vr̃
ꝙ ſic. q: opus iuſtitie eſt retribuere vnicuiq̄ʒ
ſʒ merita ſua ſed deus peccatoribus ñ retribuit ſʒ
demerita ſua punit. n. eos citra cōdignuʒ iuxta illđ
pſal. Nō cōtinebit in ira miās ſuas ḡ deus in puni
endo pccōes opera iuſtitie p̄termittit. Jtē illoꝝ q
ſaluati ſunt deus poſſet dānare: ⁊ illos qui dānati ſt̃
poſſet ſaluare. q: oīpotens ē ſʒ dānatos ſaluar̃ ⁊ ſal
uatos dānare eēt p̄termittere opa iuſtitie. ḡ opa iu
ſtitie p̄termittere pōt. Jtē pōt p̄termittere curſum
nālis iuſtitie quē nālib⁹ rebus indidit vt pʒ in opi
bus miraculoꝝ. ḡ a ſili pōt p̄termittere curſuʒ mōa
lis iuſtitie. Cōtra 2a. thi. 2°. ⁊ ille fidelis ē qui ſeip
ſū negare nō pōt: ſed ſi p̄termitteret opa iuſtitie ne
garet ſeipʒ q: negaret iuſtitiā. ⁊ ipſe iuſtitia eſt ḡ iu
ſtitie opera p̄termittere nō pōt. Jtem Anſel. i°. li°.
Cur deus hō aū mediū quodlʒ incōueniens in deo
ſeq̄tur īpoſſibilitas ſed incōueniēs eēt deum p̄ter-
mittere opera iuſtitie. ḡ hoc deo eſt impoſſibile.
R° ꝙ opera iuſtitie ſm ꝙ iuſtitia reſpicit exigentiā
demeritorum abſolute deus pōt pretermittere ⁊ p̄
termittit etiam in punitione perpetua dānatoꝝ q:
punit eos citra condignum nō quātū ad pene dura
tionem ſed q̄ʒtum ad intentionem reſpiciendo ad
eorum demerita abſolute opera āt iuſtitie ſʒ quod
reſpicit exigētiaʒ meritoꝝ vel demeritoꝝ incōpati
one ad condecentiam bonitatis ſui ipſius retribu
entis p̄termittere nō pōt ſicut nec illud negare qđ
ſuā decet bonitateʒ. Ad pm in oppm dđ ꝙ q̄ʒuis
deus nō puniat pccōres ſecudum exigentiā deme
ritoꝝ ſuorum abſolute punit tamen eos ſʒ exigen-
tiam ſuoꝝ demeritoꝝ. ſm ꝙ ſuaʒ cōdecet bonitatē
Ad 2m dđ ꝙ illos qui ſalutati ſunt deus non poſſet
dānare. q: hoc nō pōt condecer̃ ſuam bonitatē illoſ
tñ q dānati ſunt poſſet ſaluare. q: hoc poſſet ſuā cō-
decere bonitatē primo tñ ꝑ oīpotentiā ſuā dādo eiſ
adiutoriū quo poſſent ⁊ vellēt penitere. ⁊ ſic remit
tendo eoꝝ peccata ⁊ obligatiōes q̄ ꝓpter illa obli-
gātur ad penam eternam cum. n. oīs iniuria com-
mittatur in deū ⁊ ipſe ſit ſupior dñs ꝑtātis habens
plenitudinē illā nulli iniuriando ex gratia pōt r̃mit
tere dānatis tñ nūq̄ʒ remittet q: nūq̄ʒ penitebunt
nec penitere pñt. vñ null⁹ dānat⁹ ſaluabit̃ ſʒ illđ qđ
rōnalis creatura de condigno meruit nullo mō po
teſt ſibi ſalua iuſtitia auferre niſi forte indirecte in
q̄ʒm ſaluatū poſſet reducere ad vitā mortalē in qua
poſſet mortalit̃ peccare. ⁊ ex conſeq̄ti dānationē m̃
reri vt dicūt q̄dā q̄uō tñ poſſet beato auferre ſalua
iuſtitia clarā ſui viſionē difficile eſt vider̃ ⁊ ſi illa ſal
ua reduceret ipʒ ad iſtā vitā nullo mō poſſʒ peccar̃
vñ q̄uō ſaluatū poſſet dānare ſalua iuſtitia ad pñs ñ
bñ video. Ad 3m dđ ꝙ nō eſt ſile. q: p̄termittere
curſuʒ nālis iuſtitie aliq̄ñ ſuā cōdecet bonitatē. ſed
pretermittere curſū mortalis iuſtitie reſpicientis
exigentiā meritoꝝ ſeu demeritoruʒ ī cōpatione ad
ſuā bonitatem ſuam: bonitatem cōdecer̃ nō pōt. h̄
enim includereʒ contradictionē. Arga ad partem
ſcđam procedūt de opibus iuſtitie reſpicientis exi
gentiam meritoꝝ vel demeritoꝝ in comparatiōe
ad condecentiam bonitatis diuine.

t ERtio queritur vtruʒ de⁹ poſſit aliquē iuſte tꝑaliter punire nō ꝑꝑ eius
pccm̃. Et vr̃ ꝙ ñ. deus nullā punitioneʒ face
re poteſt ꝯ legem eternā cū ipſe ſit eterna lex: ſʒ lex
eterna pccōres dictat eſſe puniendos ⁊ bonos glo-
rificandos ſm. Aug. li°. de li. ar. aū medium ḡ de⁹
nullū poteſt iuſte punire niſi ꝑꝑ pccm̃. Jtem ſcđm
Aug. vbi prius. Ab eterna lege deriuatū ē quicq̄d
iuſtū eſt in lege temporali ſed ſcđm legē temporalē
nullus iuſte pōt puniri a iudice niſi ꝑꝑ pccm̃. ḡ nec
ſm legem eternā. Cōtra. Job valde grauiter fuit
punitus nec tamen ꝑꝑ pccm̃ talē nec tantā punitio

nē meruerat. vñ ipē dicit vt hr̄ Job.5. Utinā appenderent̄ pccā mea qbus irā merui et calamitas quā patior in statera qsi arena maris hec grauior appa ret. cū ḡ dñs Job pūiuit iuste p̄t aliquē iuste pūire, pp pccm̄. R° q̄ ꝗuis de⁹ nūq̄ aliquē punisset nisi precessisset pccm̄. q: vt dñsuz ē. li°. 2°. di. 30. Si nā hūana nō peccasset nō fuisset alicui pēalitati subiecta tñ vt ibidē dñsum ē. añ pccm̄ potuisset eē penalitati sb iecta absq̄ aliq̄ dīna iniustitia: non sicut creata fuit sꝫ sicut eā deus creare potuisset si voluisset: q: si voluisset potuisset eā creare in nālibus puris et sic exñs fuisset subiecta penalitati cōseqnti nā suis nālibus relictā que ibidē sunt oia declarata vñ si mō accipiatur punire nō pp pccm̄ p punire. si nūq̄ fuisset peccatū. sic dico q̄ deus nullū punit nisi pp pccm̄. q: nl'lū puniret nisi pccm̄ aliqd p̄cessisset: si aūt accipiat pūire nō pp pccm̄ p hoc qd est pccm̄ nō eē cāz meritoriam punitōis sic dico q̄ ꝗuis de⁹ nullum puniat nec punire possit nisi pp pccm̄ ,ppe accipiendo v̄bū punitionis. q: significat afflictionē nō absolute. sed vt punitiua ē pcci tñ accipiendo punitonē p afflictionē dñs nō solū pōt affligere: sꝫ ēt affligit tpalr aliquos hoies nō pp eoꝝ pccm̄. Quosdā vt i eorūꝫ liberatōe ab afflictione glificent̄ vñ Jo. 9°. dicit saluator de ceco nato q̄ nec peccauit nec pentes eius vt cecus nasceret̄. sed vt manifestent̄ opa dei i illo Quosdā pp exm patientie. Thob. 2°. hāc tentatōeꝫ iō pmisit deus euenire illi vt posteris daret̄ exm patientie ei⁹. Quosdā p afflictionē tp̄alez p̄seruet eos a pccō. Quosdā vt p eoꝝ patientiā in tribulatione p̄miū eoꝝ augeat̄ in celo. et ꝗuis sic in flagellādo ñ sit iustitia que respicit exigentiā meritoꝝ absolute. tñ est ibi iustitia q̄rspicit exigentiā meritoꝝ in ꝯparatione ad cōdecētiā bonitatis dīne. Ad pm i oppm dō q̄ ꝗuis lex eterna dictet bonos glorificādos eterna tñ vita dictat bonos aliquos esse tp̄alr affligendos pp rōes dictas. vñ et talis punitio est ꝫ dīne p uidentie legē. Ad 2m dō q̄ sine p̄iudicio legis hūane pōt aliqd penale alicui inferri nō pp pccm̄. vt iuuenib⁹ exercitium. et medicina infirmis.

q Uarto querit̄ vtꝝ deus iusti⁹ agat cū vno q̄ cū altero. Et vr̄ q̄ sic. q: eq̄litas iustitie i idiuisibili nō cōsistit. vñ phūs 2°. ethim. c°. vlt. dicit de medio in v̄tutib⁹ q̄ q̄ paꝝ aliqñ transgredit̄ nō vitupat̄. nec ad magis nec ad min⁹. ḡ iustitia recipit magis et min⁹. salua ḡ iustitia deus iustius agere pōt cū vno q̄ cū altero. Itē mīa tēperat iustitiā. sed deus mīus agit cū vno q̄ cū alio. ḡ et iustius. Itē punire est opus iustitie sꝫ deus magis punit vnū q̄ aliū: ḡ iustius agit cū vno q̄ cū alio. Cōtra qcqd deus facit iustissime facit ḡ in oi ope suo, seruat̄ iustitia i indiuisibili. i. diuisibili vo nō est magis et minus. Itē si iustius agit cū vno q̄ cū alio: minus iuste agit cū vno q̄ cū alio. sꝫ sicut magis iuste includit iuste: ita minus iuste includer̄ videt̄ iniuste. ḡ deus cū aliquo agit iniuste qd falsū est. R° q̄ deus iustus nō agit cū vno q̄ cū alio cui⁹ rō est q: vna actio dei nō p̄t esse iustior alia nisi aut per comparationem ad voluntatē ei⁹ a q egredit̄ aut p cōpationē ad effectū ad quē terminat̄. p° mō de⁹ nō agit iustius cū vno q̄ cū alio. q: vna et eadē est eius voluntas a qua egredit̄ ois eius actio circa creaturā nec 2° mō. q: ꝗuis cū vno agat maiorem effectum iustitie q̄ cū alio: ex hoc tñ nō seqtur q̄ actio eius circa vnū iustior sit q̄ sit circa alium. Iustitia eni in qdā eq̄litate ꝯsistit siue ꝫ q̄titatē, siue, pportionē, scōm q̄ patet ex pa qōe h⁹. di. equalitas aūt tam scōm ,pportionē q̄ scōm q̄titatē tanta est in puis sicut in magnis proportio enim. quattuor ad duo equalis est proportioni. 20. ad. 10. vtraq̄ enim est dupla. tanta est etiam equalitas inter decem et decem sicut inter mille et mille: deus aūt in agendo cū quolibꝫ seruat equalitatem ,pportionis i indiuisibili ad hoc aut nō astringimur pp difficultatē in nobis mediū attingēdi scōm q̄ dicit phūs. 2°. ethim. c°. vlt. et iō ꝗuis iustius possimus agere cū vno q̄ cum altero. magis appropinquādo ad punctale mediū. nō sic tñ pōt dici de deo et per h̄ pꝫ ad primum argumentum in oppm rñsio. Ad. 2m dicēdū q̄ ꝗuis deus misericordius agat cū vno q̄ cū alio ipartiēdo maiorem effectum mīe vni q̄ alteri. ex hoc tñ nō sequit̄ q̄ iustius agat cum vno q̄ cum alio mīa. enim nō est contra iustitiā ꝗuis effectus misericōdie sit preter iustitiam nisi scdꝫ q̄ accipit̄ iustitia p ꝯdecentia bōitatis sic. n. ꝫ rōem intelligendi iustitia est ratio misericordie. vnde. Ansel. prosologiō. ii. c°. loquens ad deuꝫ ait. Nascitur de iustitia tua misericordia tua. Ad 3m pꝫ solutio ex dictis i qōe equalis enim est ,pportio magni peccatoris ad magnū suum supplitium ,pportioni minoris peccatoris ad suum minus supplitium ,pportio. n. demeriti maioris peccatoris ad demeritum minoris peccatoris equalis est ,pportioni supplicii maioris peccatoris ad suppliciū mioris pcōris 2m argumentuꝫ ad partem aliam ꝗuis valeat ratione māe tamen non valꝫ ratione ,pcessus q: non sequit̄ iste minus agit bene cū isto q̄ cū illo ergo cum isto agit male.

Articulus scdus.

c Onsequenter queritur de scdo p̄ncipali. Et circa hoc querunt̄. 4. P° vtm in deo sit mīa. 2° vtm sit prius in deo ꝫm rōem intelligēdi q̄ iustitia. 3° vtm in omni ope dei sit misericordia et iustitia. 4. vtm pēa dānatoꝝ dinuat̄ p suffragia viuoꝝ.

p Rimo ostēdo q̄ in dō nō est mīa: dicit. Damas. li°. 2°. c°. 13. q̄ misericōdia est tristitia in alienis malis sꝫ in deo nulla est tristitia. ḡ nec misericordia. Itē fides et spes quia in perfectionez habent annexā nō sunt in deo sꝫ misericordia hꝫ iperfectionē annexam. s. tristitiā vt iam dcm̄ est ḡ nō est in deo. Item misericordia inclinat voluntatē ad repellendū aliquoꝝ miseriā sed deus multas miserias permittit i creaturis q̄s repellere possꝫ ergo in ipso nō est misericordia. Cōtra sacra scriptura quasi vbiq̄ in deo dicit esse misericordiam. Item idem est mīa et bonitas. quia idem vr̄ esse vtriusq̄ effectus. s. cōicare perfcōem aliquam indigenti sed certuꝫ est in deo esse bonitatem vt docꝫ tota scriptura. et clamat omnis creatura ergo certum est in deo esse misericordiam. R° misericordia duo importat. vnum, tanquā essentiale. aliud tanq̄ accidētale. Primum est promptitudo voluntatis ad subueniendum miseris in quo consistit tota virtutis misericordie essentia. Aliud est passio tristitie que oritur in appetitu ex cognitione miserie alterius. q̄tuꝫ ad primum misericōdia summe est in deo ñ sed q̄tuꝫ ad secundum. nec pp

hoc minus est in deo essentia mīe q2 illa tristitia est
ab ea sepabile accñs ꝙuis ab illo accidente īponat
nomē mīe ad significandū vñ ꝭ ethiologiā vocabu
li pōt dici mīa. q2 miseria cordis ex cognitōe alteri
us miserie gñata. Ad pm in oppm pȝ solutio ex di
ctis in qōe. Ad scōm dō ꝙ nō valet q2 īperfectio
q̄ est i fide est ei eēntial. vt dn̄sū est li°. 3°. Silr dico
de īperfectiōe spēi ꝙ est ei eēntial. tristitia vero nō
est eēntialis mīe. Ad 3m dō ꝙ voluntas p mīaȝ ñ
vult repeller alienā miseriā nisi put expedit ꝛ decȝ
ꝛ sic deus reuelat miseriaȝ rōnalis creature: nō dȝ
aūt nec expedit vt a q̄libȝ rōnali creatura repellat
miseriā. Arga ad ptem scōaȝ gr̄a cōclusionis ōbēt
cōcedi dō tñ ꝙ bonitas ꝛ mīa in deo ꝭm rōem diffe
runt. in reuelatione. n. miserie alic⁹ est mutatio ab
īperfectione ad aliquā pfectionē. illā aūt reuelatio
nē miserie respicit directe mīa rōe termini a quo ꝛ
bonitas rōe termini ad quē. Ratio. n. bonitatis est
rō perfectionis q2 tm̄ res habet de bonitate ꝙtuȝ
hȝ de eo qō debȝ hr̄e. rem aūt hr̄e ꝙ hr̄e debet rō ē
sue perfectionis bonitatis ēt ratio gñalior est ꝙ rō
mīe. cū. n. cōicatio que est p bonitatē nō excludat ō
biti rōem cōphendit iustitiā ꝛ mīam. est. n. ꝭȝ rōem
intelligendi p̄nm cōicatiōis que ē per mīam ꝛ que ē
per iustitiā nō vt per illā cōicatōeȝ aliq̄d aquirat sȝ
q2 talis cōicatio illam cōdecet bonitatem.

SEcundo queritur vtm p̄us sit in deo ꝭȝ
rōeȝ intelligendi misericordia
ꝙ iustitia: Et vr̄ ꝙ nō dicit. n. Ansel. psologion. xi.
c°. ꝙ ex iustitia dei nascitur mīa eius. Item veri-
tas in deo prius est ꝭm rōnem intelligendi ꝙ mīa
q2 est mīe directiua. sed in deo eadē est rō iustitie ꝛ
veritatis: vñ p iustitia accipit cū dr̄ in psal. Misit
deus mīaȝ suā ꝛ vitatem. ꝛ mīa ꝛ veritas obuiaue
runt sibi. g̊ iustitia prius est in deo scōm rōem intel
ligendi ꝙ mīa. Cōtra illud qō est in deo p̄ncipali
us est in deo prius ꝭȝ intelligendi rōeȝ. sed mīa i dō
principalior est ꝙ iustitia ꝭm nostrā rōeȝ intelligen
di. dr̄. n. Jac. 2°. ꝙ mīa superexaltat iudiciū. g̊ prius est
in deo ꝭm rōem intelligendi ꝙ iustitia. Item i re
prius est ꝭm rōem intelligendi illō qō est maxie sibi
ppriuȝ ꝙ illō qō min⁹. sȝ mīa maxie est deo ppria.
vñ in orōe dicit eccl̄a: De⁹ cui ppriū est miseri. ꝛ i
psal. Deus multū misericors. cū tñ in psal⁹ nō iue-
niat. Deus iust⁹ cū hac additiōe multū g̊ mīa pri⁹
est in deo ꝭm rōem intelligendi ꝙ iustitia. Ro ꝙ ꝙ
uis deo nihil sit p̄us vel posterius nec duratiōe nec
nā. q2 talis p̄oritas ꝛ posterioritas diuersitateȝ iclu
dit nāe inter prius ꝛ posterius q̄ diuersas in deo eē
nō pōt tñ i deo vnū attributū pōt dici p̄⁹ alio ꝭȝ nr̄ā
rōem intelligendi inꝙtū vnū est alteri⁹ rō vt sim-
plicitas est rō imutabilitatis vt declaratū est li. 1°
di. 8a. ꝛ sic loq̄do de priori ꝭm rōem itelligendi di-
co ꝙ iustitia vno mō dicta p̄ori est mīa alio mō dcā
nō. Justitia. n. est rectitudo voluntatis in volendo
reddere vnicuiqȝ ꝙ sibi debita est dine āt bonitati
est debitū vt oīa fiant q̄ cōdecet eam ꝛ nihil fiat qō
eam facere vel pmittere fieri nō deceat: vñ ip̄e est
pm p̄ncipium oīuȝ voluntariaꝝ emanationū: vñ m̄
rito ēt vel demerito rōalis creature debitū est p̄mi
um vel suppliciū ꝛ ꝭm h̄ duplex debitū iustitia du-
pliciter dicit in deo. Uno mō rectitudo dine volū
tatis in volendo facere oīa q̄ dei cōdecent bonita-
tem ꝛ in nō volendo aliq̄d facere qō eā nō deceat

Alio mō rectitudo dine voluntatis in volendo re
tribuere merito rōalis creature p̄miū: ꝛ demerito
suppliciuȝ ꝛ sicut illud qō debet bonitati dine est rō
h⁹ qō debetur merito vel demerito rōalis creatur
sic iustitia p° mō dicta rō est iustitie scōo mō dicte.
ꝛ ideo iustitia scōo mō dicta nō retribuit creatur ꝭȝ
exigentiā meriti vel demeriti nisi in cōpatione ad
cōdecentiā bonitatis dine Justitia g̊ p° modo dicta
p̄or est ꝭm rōem intelligendi ꝙ mīa. ꝛ mīa ꝙ iusti-
tia scōo modo dicta. Justitia. n. prio mō dicta est rō
mīe. iō enim deus pcit miseris q2 parcere suā cōde
cet bonitatē. ꝛ sic intelligit illud verbū Ansel. allā
tum in opponendo ad ptem primā. s. qō ex dei iusti
tia nascitur misericordia sua ꝙ aūt mīa prior sit iu-
stitia scōo modo dicta pȝ sic. q2 dū deus nobis pcit
nō prouenit ex nr̄o merito. sed pure ex sue bonitatis
concedentia sȝ ꝙ nos puniat. hoc puenit ex nostro
demerito ꝛ sue bonitatis cōcedentia. per p̄us ergo
ꝛ p̄ncipalius ꝭm rōem intelligendi velle misereri
respicit condecentiā dine bonitatis ꝙ velle punir
Preterea diuine bonitatis cōdecētia effectū iusti
tie qui est punitio ordinat ad effectū misericordie
q est saluatio. vñ ppetua pena dānatio reproborū
erit aliq̄ materia perpetue laudis condecētie dine
bonitatis in electis. deus g̊ vult effectū iustitie. se-
cundo mō dicte pp effectum mīe. velle g̊ misereri
est scōm rōem intelligendi aliquo mō rō huius qō
est velle punire. mīa g̊ per prius scōm rōem intelli
gendi est in deo ꝙ iustitia 2° modo dicta. de qua iu
stitia intelligitur illud v̄bum. Jac. all'tuȝ in opponē
do ad partē secundam. mīa superexaltat iudiciū. Ad
pm patet solutio ex iā dictis. Ad 2m dō ꝙ v̄itas di
cit duplr. vno modo ꝭm ꝙ cōsistit in q̄daȝ ad equa
tione rei ad intellectū cuiusmōi est v̄itas intellect⁹
alio mō p voluntate manifestandi se exterius in si
gnis ꝛ opibus scōȝ rectum iudiciū rōis ꝭm quē mo
dum oquitur de veritate phūs. 4°. ethim. c°. 14°.
Ueritas ad silitudinē primi mōi dicta in dō differt
scōm rōeȝ intelligendi a iustitia. ꝙuis idē sint re. sȝ
dicta ad silitudinē modi secundi in dō ptinet ad rō
nem iustitie. est eiȝ voluntas cōformādi opa sua ad
iustitie rōeȝ seu regulam que regula est v̄itas p° mō
dicta: v̄itas primo mō dicta prior est ꝭm rōeȝ intel-
ligendi ꝙ mīa. ē enim eius regula: sed nō est sic de
veritate secundo mō dicta. vel pōt dici ꝙ v̄itas 2°.
mō dicta idem ē ꝙ iustitia ꝭm ꝙ accipit p cōdecen
tia diuine bonitatis. ꝛ ego concedo ꝙ iustitia h̄ mō
dicta vel accepta p̄us est scōm rōem intelligendi ꝙ
misericordia. Ad argumentum ad ptem secūdaȝ
pȝ quid sit dicēdum ex dictis i questiōe.

t ERtio queritur vtrum i omni opere dī
sit mīa ꝛ iustitia. Et videtur ꝙ
nō q2 i reprobatiōe ei⁹ q nihil demeruit nl'la
est iustitia. quia iustitia respicit demeritū in electōe
eius qui nō est nulla est misericordia: q2 misericor-
dia presupponit miseriam sed secūdum Aplm ad.
Ro. 9°. Esau fuit reprobatus anꝙ aliquid mali egi
set. Secundum etiam ipsum ad. Ephe. 1°. Elegit
vos ante mundi cōstitutionem. g̊ est aliquid opus
dei in quo nulla est iustitia. ꝛ aliquod in quo nulla ē
misericordia. Item iustitia retribuit scōm merita
misericordia preter merita. iuxta illud psal. Neqȝ
scōm iniquitates nostras retribuas nobis ꝛ sequi-
tur cito. Anticipent misericordie tue deus. sȝ idem

opus nõ põt fieri ẜm merita ⁊ ꝑter merita. ḡ nõ est ĩ oĩ opere dei mĩa ⁊ iustitia. Cõtra glo. sup illud psal. Uniuerse vie dñi mĩa ⁊ vitas. dicit ꝙ hec duo in oĩ ope dñi simul sunt ⁊ si nõ nobis manifeste appareãt. R^{o} ꝙ iustitia ⁊ misericordia in deo pñt accipi large vel stricte. P^{o} mõ iustitia in deo dicit cõdecentiaꝫ bonitatis diuine. ⁊ mĩa voluntatẽ bñfaciendi creature. ⁊ sic planũ est ꝙ in oĩ opere dei simul sunt. q2 oĩa q̃ facit. deus facit ẜm exigentiã sue bonitatis ⁊ cũ voluntate benefaciendi creature ẽt volendo punire reprobos cũ eoꝝ punitio bona sit electis. 2° modo mĩa dicit voluntatẽ subueniendi miseris ꝑter merita. ⁊ iustitiaꝫ voluntatẽ retribuendi scđm merita. ⁊ q2 mereri vel demereri nõ cõuenit nisi rõnali creature. ideo mĩa ⁊ iustitia nõ sunt in oĩ opere dei. sunt tñ in omni opere retributõis que fit rõali creature de lege coĩ inq̃z^{m}. n. remunerat ẜm condignũ est in illo opere iustitia. inq̃ztuꝫ vero punit vltra condignũ est in illo opere misericordia: silr inq̃ztum punit malos est in illo opere iustitia. inq̃ztũ vo punit citra condignuꝫ est in illo opere misericordia. Ad p^{m} in opp^{m} ꝙ in electione ⁊ reprobatiõe ab eterno nõ fuit rõ iustitie secundo mõ dicte. nec tamẽ fuit ꝯ iustitiã. sꝫ ꝑt iustitiã actio ãt ꝑt iustitiã q̃ ẽ respectu rei q̃ nl'li debita ẽ in nullo rephẽsibilis est. ds aũ reprobatis nõ tenebat dare vitã eternaꝫ. vnde in eos reprobando nihil facit contra iustitiã põt tñ dici ꝙ ineligendo fuit aliq̃ rõ misericordie q2 nõ tm̃mõ actus misericordie est repellere miseriã iã ĩ misero existẽm. sꝫ ẽt hoieꝫ a miseria ꝑcauere eligendo ĩ enim peccauit illos quos elegit a miseria dãnatõis eterne. Ad 2^{m} dõ ꝙ idem opus scđm aliqd põt fieri preter merita. ⁊ ẜm aliquid ẜꝫ merita. vt patet ĩ punitione citra condignũ. rõe. n. partis pene que infligitur est opus ẜꝫ merita rõe partis pene que nõ ĩfligitur est opus ꝑter merita. silr in punitione vltrã cõdignum. inq̃z^{m}. n. hõ aliquo mõ disposuit se ꝑ libeꝝ arbitriũ ad tale ꝑmium: illa ꝑmiatio aliquomõ est ẜm merita. multo minus tñ q̃z punitio ẜm demerita. q2 sic nõ põt libeꝝ arbi. q̃ztum est ex parte sua in merendo sicut in demerendo. iq̃z^{m} aũt hõ dignus ẽ illo ꝑmio per dei dona: de^{9}. n. ĩ nobis coronat dõa sua illa punitio vel premiatio ẽ ꝑter merita

q Uarto queritur vt^{m} pena dãnatoruꝫ diminuat ꝑ suffragia viuoruꝫ Et vr̃ ꝙ sic. Aug. i. Euchi. 65. ⁊ recitat magr̃ di. ꝑcedenti. c^{o}. 2°. dicit de suffragijs ꝙ qbus ꝓsunt aut ad h' prosunt vt sit plena remissio. aut certe vt tolerabilior fiat ipsa dãnatio: vltimũ ãt h^{9} di. mẽbrum nõ vr̃ posse referri nisi ad dãnatos. Item ẜꝫ psal'. Deus nõ continet in ira sua mĩas suas. sed si deus nollet diminui penã dãnatorum per suffragia viuoruꝫ videret continere in ira sua mĩas suas ḡ videtur ꝙ velit eos iuuari ꝑ suffragia viuoꝝ. Itẽ q dꝫ centuꝫ si soluunt ꝓ eo qnq̃z debitũ eius minuit. ḡ ad q̃ztũcunq̃z penã obligent damnati si ꝑ suffragia aliquid pro eis soluit. debitũ eoꝝ ⁊ ex cõseq̃ti pena minuitur. Cõtra. Aug. 21°. de. ci. c^{o}. 24. dicit ꝙ si ecclesia sub certitudine sciret q sunt reprobati adhuc viuentes nõ oraret pro ipsis sicut nec ꝓ ipso diabolo sed q2 de nullo certũ est. iõ orant ꝓ oibus dũ adhuc viuunt. sed si orões cõferre possent dãnatis: ꝓ reꝓbis eẽt orandum. ḡ orões ⁊ ex cõsequenti suffragia alia in nullo pẽam diminuũt dãnatoꝝ. Item Aug. in libro de cura ꝓ mortuis agẽ. ꝓpe ꝑncipiuꝫ dicit de suffragijs: ꝙ nihil oio adiuuant siue ꝓ eis fiãt quorum tam mala sunt merita vt nec talib^{9} digni sunt adiuuari siue ꝓ eis quorum tam bõa vt talibus nõ ĩdigeant adiumẽtis. ḡ nõ prosũt nec illis qui sunt ĩ inferna nec illis qui sũt ĩ paradiso. Ad hãc qõeꝫ dixerunt aliqui ꝙ suffragia viuoruꝫ ꝓsũt dãnatis si ꝓ eis fiãt ad interpellationem pene eoꝝ interduꝫ añ iudiciũ nõ post sꝫ cõtra hanc opionem est q2 demeritum pene in eis nũq̃z iterpellatur. Alij dicũt ꝙ ⁊ si per suffragia pena dãnatoꝝ nõ interpelletur. q̃z^{m} tamẽ ad itentionem mitigatur. Sed cõtra hanc opionem est q2 cum pẽa eorum sit finita intensiue ꝑ multiplicatiõem equalium suffragioꝝ posset totaliter tolli. q2 per multiplicationẽ equalium suffragiorum remoueretur gradus illius intensionis pene ñ ẜm eãdem ꝓportiõem. sed ẜm eãdem q̃ztitatẽ. Alij dicunt ꝙ ⁊ si ꝑ suffragia nõ minuatur eoꝝ pẽa per se ⁊ directe diminuitur tñ per accñs ⁊ indirecte iq̃ztũ virtus dãnatoꝝ per suffragia fortificatur in sustinẽdo. Sed ꝯ hãc opionem est q2 dãnatis nec noua virtus gratie datur nec virtus nature eorum melioratur. nec dispõtio cõtraria remouetur ideo simpliciter dõ ad qõem ꝙ q̃zuis dãnati ĩ tãta q̃zta digni sũt penarum attrocitate cruciẽtur nõ vt eas penas vl' nũq̃z subeant vel aliqñ finiant. sed vt eas mitiores q̃z merita sunt eoꝝ leuioresq̃z patiant. vt dicit Au. 21°. de. ci. c^{o}. 24. exponens illud psal'. Nõ cõtinebit deus in ira misericordias suas: tamen pena sic taxata in nullo per suffragia minuitur. nec q̃ztum ad durationẽ: nec q̃ztum ad itentionẽ: q2 sicut in corpore naturali influentia alioꝝ membroꝝ nõ deriuat ad mẽbrum totaliter a corpore precisum. sic beneficia ecclie nec militantis nec triũphantis deriuãtur ad dãnatos cum sint totaliter ab ecclia precisi. Ad p^{m} in opp^{m} dõ ꝙ ibi Aug. accipit dãnationẽ nõ ꝓprie valde. sed pro graui purgatoria pena. Uel dicendũ ꝙ ibi locutus est sub dubitatõe. ⁊ alibi ꝑtem cõtrariam asserit. vt pꝫ in actõitatibus ad ꝑtem ꝯrĩã allegatis. Ad 2^{m} solutũ est per illud qđ dictum est in ꝑncipio solutionis qõis. Ad 3^{m} dõ ꝙ illud locum hꝫ vbi debitũ ⁊ ꝑs que soluitur sunt eiusdeꝫ gñis. si enim aliquis esset dãnatus ad mortem nõ minuereꝫ aliquid de pena illa qui centum libras solueret: pena aũt dãnatoꝝ cuꝫ sit eterna cuilibet temporali pene in proportionalibus est vnde nõ sic põt minui ꝑ suffragia temporalia vt temporalis pena vel dici potest ꝙ nõ sunt in statu ĩ quo pro eis possit aliquid solui propter rõem dictam in solutione questionis Ad primum ad partem aliam dicendum ꝙ q̃zuis concedendum sit ratione principalis conclusionis potest tamen dici ꝙ ecclesia nõ oraret pro aliquo in hac mortali vita quem sciret eẽ reprobũ vt sibi daretur salus eterna. orare tamen posset pro eo vt abstineret a peccatis pro quibus si ea faceret augeretur eius pena.

c Irca litteram incomprehensibilia sunt iudicia eius idest dispõnes eius. vnde nõ est contra hoc quod dicit psalmus. Pronũciaui omnia iudicia oris tui: quia ibi per iudicia intelliguntur dei mandata: nõ diuersitas rei his vocabulis significare exprimitur: sed varietas sensuꝫ ⁊ effectum in creaturis monstratur inquantum scilicet ex conceptionibus diuersis quas a creaturis

accipimus diuersas rationes attribuimus deo. ita vt nō sit in deo diuersitas scdm rem sꝫ ꝑm ratione tm̄. que tn̄ conceptiones casse nō sunt qꝛ illis rn̄det in deo realis vnitas sine reali pluralitate.

Di. xlvij

s Olet etiam queri ꝛc. Superius determinauit magister de resurrectiōe mortuorum ꝛ de statu eoꝝ ante resurectiōeꝫ Hic determinat de iudicio resurgē tium. Et diuidit in duas ptes. Pͦ determinat de his que pertinēt ad ordinē iudiciarium. 2ͦ de pertinētibus ad iudicis personā di. sequenti ibi. Solet etiam queri in qua forma. Pª in tres. Pͦ determinat de pertinentibꝰ ad ordineꝫ iudiciarium ex pte iudicantiū. 2ͦ ex parte iudicandorum ibi erunt aūt qttuor. 3ͦ ex parte ministroꝝ ibi. Cū auteꝫ in euangelio. Pª in duas: Pͦ determinat de mō ꝓlationis snīe. 2ª De assessoribꝰ proferentibꝰ snīam ibi. Nō aūt solus xp̄s. Illa ps que ibi incipit cū aūt in euangelio diuidit in duas ptes. Primo determinat de ministris in iudicio 2ͦ. de ministris exequentibus sententiam post iudicium ibi. Solet etiam ꝛc.

Articulus primus.

c Irca hanc di. querendū est ꝑncipalit de duobꝰ. Pͦ de iudicio. 2ͦ ō igne qui precedet faciem iudicis. Circa pm queruntur septem. Pͦ vtm sit futuꝝ vniuersale iudicium. 2ͦ vtrum in illo iudicio erit vocalis disceptatio. 3ͦ vtm erit de solis operibus misericordie. 4ͦ vtm omnes in iudicio personaliter cōparebunt. 5ͦ vtrum diu durabit iudiciū. 6ͦ vtꝝ oēs iudicabunt. 7ͦ vtꝝ solus deus iudicabit Utrum autem tp̄s futuri sit alicui creature notum ꝛ vtꝝ erit de die vel de nocte. nō oꝫ hic querere: qꝛ solutiones haꝝ qōnum satis patere possunt ꝑ superius dicta di. 44ª in illa qōe. Utꝝ resurrectio erit in nocte. Et illa vtꝝ hoibus vel angelis notū sit sb certitudine. q̃ꝫm tp̄s ē vsqꝫ ad instans resrectiōis.

p Rimo ōn̄do ꝙ nō sit futurū vniuersale iudiciū. Jo. 12. di. Nūc iudiciū ē mundi: ġ nō est futuꝝ. Iteꝫ Naū. i. nō iudicabit bis deus in idipsum ꝑm aliā translationem. i nostra enim est. nō consurget duplex tribulatio sed nunc deus iudicat de singulis hoium operibus. cū cuilꝫ post mortē retribuet penā vl' glam. ġ eos iterū nō iudicabit. Item nō adducuntur in iudiciū nisi ad hoc vt iudex certificetur de cā. sed oia certa sūt iudicij ġ nullū est futurum iudicium. Cōtra Aug. 20. c. de ci. c. i. tenet ois ecclesia dei vi xp̄m de celo eē venturum ad viuos ꝛ mortuos iudicandos. Rͦ ꝙ ad hoc oibꝰ vt clare manifestetur die iustitie ꝑfectio in opibus suis ordinauit diuina ꝓuidentia eē ventuꝝ vniuersale iudicium qđ erit oibus manifestum in quo electi sui premij ꝛ reprobi sui supplicij recipient cōplementū. tunc eni augebitur suppliciū reproboꝝ ꝛ gaudium electoꝝ eo modo quo inferiꝰ ostendetur. Ad pm in oppm dō ꝙ scdm ꝙ exponit Aug. omel. 5?. super Jo. illud v̄bum intelligitur de iudicio quod fecit xp̄s qn̄ per suam mortē iuste liberauit de seruitute diaboli genus humanum. quod ꝓbat per hoc quod imediate post verbū ꝑdcm̄ subiungitur. Nunc princeps hꝰ mundi eijcietur foras Ad 2m dō ꝙ nō iudicabit bis deus in idipsuꝫ qꝛ iudicium quo mō iudicat est cuiuslꝫ singularis persone per se. nec est oibus manifestū. nec retribuit dn̄s totū premium nec totū suppliciuꝫ: qꝛ punit aīas nō in corpibus. ꝛ silr premiat de lege cōmuni. illud āt iudicium erit oium simul: ꝛ oibus manifestū. ꝛ reddetur cuilꝫ sui premij ꝛ sui supplicij cōplementum. ꝛ ꝯpositum ex corpore ꝛ aīa iudicabitur. sic ġ patet ꝙ nō iudicabit bis in idipsum. qꝛ penaꝫ quā aīabꝰ ante inflixerat iterum nō infliget. sed quod deerat supaddet. Ad 3m dō ꝙ maior est falsa imo ēt in iudicio humano iudice existente certo de causa vocātur hoies ad iudicium vt assistentibus causa manifestetur pro quo est sententia proferenda.

s Ecūdo queritur vtrum in iudicio erit vocalis disceptatio. Et videtur ꝙ n̄. Sap. 4. Dirūpet illos iflatos sine voce. Itē Aug. 20. de ci. cͦ. 26ͦ dicit ꝙ deus cōscīas reproboꝝ cōuincet sine vlla ꝑmonis ꝓlixitate. Cōtra Greg. 26. mō longe vltra medium dicit de reprobis ꝙ illi verba iudicis audient qui eius fideꝫ saltē verbo tenuerunt sed hoc de verbo dei interiori intelligi nō pōt ġ intelligitur de verbo vocali: Ad istam qōeꝫ dixerunt aliqui ꝙ nulla erit ibi disceptatio vocalis sed tm̄ mentalis qꝛ vocalis eēt supflua eo ꝙ illi erunt in iudicio mutuo cognoscent conscias suas opinionem suam cōfirmantes per Aug. dicentē. 20. de ci. cͦ. 24. ꝙ simul oēs ꝛ singuli iudicabuntur sed si cū quolꝫ in singulari eēt vocalis disceptatio illđ iudiciū ꝑ maxiuꝫ tp̄s ꝓtenderet. alij q magis vidēt ꝯcordare cū textu sacre scripture dn̄t ꝙ ibi erit disceptatio ꝛ mentalis ꝛ vocalis qꝛ xp̄s q iudicabit dē ē ꝛ hō. iō iudicabit mō diuino ꝛ humano ex hoc erit maiꝰ gaudiū sensibile bonorum ꝛ maior dolor sensibilis reproboruꝫ vnde nō erit frustra sicut in corporali eius appariti one gaudebunt iusti ꝛ tristabunt reprobi mentalis ġ ꝛ vocalis erit citatio. qꝛ etiam mentaliter ad iudicium vocabuntur ꝛ per misterium angeloꝝ vocatr iuxta illud. Mathe. 13. Mittet angelos suos ꝛ congregabit electos suos a quattuor ventis ꝛc. quod facient angeli cuꝫ tuba. vt exponit magister mētalis etiam ꝛ vocalis erit reproborum accusatō accusabunt enim eos conscientie eorum secunduꝫ Aplm ad Ro. 2ͦ. Et eoꝝ iniquitas que erit omnibus manifesta vnde Sap. 4. Traducet illos ex aduerso iniquitas peccatorum. Christus etiam vocaliter accusabit eos vt habetur. Math. 25. dicens eis. Exuriui ꝛ non dedisti mihi manducare ꝛc. nec hoc erit contra formam recti iudicij quod iudex ꝓponet contra eos quia ipse procedet ex officio suo. testificatio etiam erit mētalis ꝛ vocalis. qꝛ omnes videbunt conscientiam cuiuslibet. ita ꝙ in conscientijs proprijs testificabitur quilibet esse verum illud quod de quo conscientia cuiuslibet reprobi accusabit ipsum angeli etiam ipsi qui fuerūt custodes eorum specialiter testificabuntur contra eos quod non tantum modo tenent fideles. sed etiā phi. plures vt patet in libro de deo Socratis: hoies etiaꝫ electi vocetenꝰ contra eos testificabuntur. sententia etiam diffinitiua nō tm̄ mētaliter sꝫ etiā vocaliter referetur vt vr̄ sonare sacra scriptura Math.

25°. Ad pm in oppm dō ꝙ illud vbūꝫ dꝫ intelligi ꝺ voce excusationis q2 erūt inexcusabiles. ⁊ sic exponit glo. ibidem. Ad 2m dō ꝙ Aug. nō dicit sine ꝯmone. sed sine sermonis prolixitate.

t Ertio queritur vtꝝ disceptatio erit de solis opibus mīe. Et videt ꝙ nō Math. 12°. De oī verbo ocioso quod loquuti fuerunt hoīes reddēt rōem de eo in die iudicij. Item oīa debent versari in iudicio pro qbus ē snīa ꝓferenda: sꝫ snīa nō profertur contra reprobos p ꝺfectu operū mīe tm̄. sed ēt pro criminibꝰ alijs. g̊ nō tm̄ erit disceptatio in illo iudicio de opibus mīe. sꝫ ēt de alijs. Contra vt hr̄ Math. 25°. Saluator nō dicit in futuro iudicio aliquā disceptationē futurā nisi de operibꝰ mīe. R° vt in precedenti qōne dictū est in iudicio erit disceptatio mentalis ⁊ vocal̄ prima erit de oībus opibus nō tm̄ in speciali. sꝫ ēt i singlari. q2 sic dicit Aug. 20. de ci. 14°. c°. Uirtute diuina fiet vt quecūqꝫ opa sua bona vel mala cuncta in memoriā reuocentur ⁊ mētis ītuitu mira celeritate cernant. vt accuset vel excuset scientiā cōscicutia atqꝫ ita sil̄ ⁊ oēs singuli iudicent. Utruꝫ āt de alijs opibus ꝙ̃ de opibus misericordie ibi vocalis aliqua disceptatio sit futura. certū nō est nob sed tm̄ satis certū est ꝙ aūt fiet de solis opibus mīe. aut precipue de illis vt oībus appareat manifeste ꝙ qui pccā per mīe opera nō redimerūt īdigni sūt misericordia. iuxta illō psal̄. Disperdet de terra m̄ moriam eoꝝ ꝓ eo ꝙ nō est recordatꝰ facere mīam ⁊ Jaco. 2°. Judicium sine mīa. s. saluante illi qui nō fecerit misericordiam. Argª ad ꝑtem p̄mam procedunt de disceptatione mentali. Argumentuꝫ ad partem secundam de vocali.

q Uarto queritur vtꝝ oēs in iudiciuꝫ ꝑsonaliter cōparebunt: Et videtur ꝙ nō. Math. 19. dicit Aplis Saluator. Sedebitis super sedes iudicantes. 12. tribus Jsrl̄. g̊ soli filij israel cōparebūt in iudicio q2 apl̄i. eo mō quo eius conueniet iudicare iudicabūt oēs hoīes q in iudicio cōꝑebunt. Item nō oporteret illos in iudicio cōꝑare q iudicandi nō sunt. sꝫ ſm Gre. 16. li°. mo. vltra mediū ⁊ ſꝫ magistrū i lr̄a hꝰ di. c°. 3°. Alij q peribunt ⁊ aliqui saluabunt: qui nō iudicabunt. gª illi in iudicio nō cōꝑebunt. Contra citatus pro cā crīnali tenetur ꝑsonaliter cōꝑare. ibi eniꝫ defensio ꝓcuratoris nō admittitur. 5. q. 3ª. In criminalibus sed oēs reprobi ad iudiciū vocabuntur ꝓ cā criminali. g̊ oēs oportebit cōꝑare personaliter. oēs etiaꝫ electi ꝯgregabūt vt hr̄. Math. 13. Oēs g̊ tam electi ꝙ̃ reprobi personaliter in iudicio cōꝑebunt. R° ꝙ oēs in iudicio personaliter cōꝑebunt vt conscientie singuloꝝ in p̄ntia iudicis singulis pateant ad diue iustitie manifestationē: ⁊ vt viui hic existentes ⁊ p̄audientes per sacrā scripturā ꝙ sic oportebit eos ꝑsonaliter cōꝑare diligentius se p̄pararent ne i tāta congregatōe corā tanto iudice extremā recipiāt cōfussionē: ⁊ vt singuli iudicē quo ad hūanaꝫ nāꝫ videant ad consolationē electoꝝ ⁊ reproboꝝ ampliorēꝫ aflictionē. reprobi enī in eius aspectu vehementer affligentur. vnde Apoc. 6. dr̄ de reprobis dicent mōtibꝰ ⁊ petris. Cadite super nos ⁊ abscōdite nos a facie sedentis sup thronū ⁊ ab ira agni. Ad pm in oppm dō ꝙ ſm Aug. 26. de. tri. c°. 5. per. 12. tribꝰ Jsrael intelliguntur oēs gentes ꝑꝑ duas ꝑtes numeri septenarij quo plerūqꝫ significatur aduersitas que due partes. i. tria ⁊ quattuor altera ꝑ alterū multiplicate faciunt duodenariū. Uel pōt dici ꝙ cū saluator dicit apl̄is ꝙ iudicarent duodeci tribus Jsrl̄ non negauit quin alios iudicarēt sed filios Jsrael magis expressit ꝑ q̄ndā apropriationē. q2 Apl̄i erāt de populo Jsrael. Ad 2m dō ꝙ oēs iudicabunt ꝙ̃tū ad retributōēꝫ. erūt tm̄ aliqui q nō iudicabūt ꝙ̃m ad disceptionē. ⁊ sic intelligitur verbum gregorij.

q Uinto queritur vtꝝ diu durabit iudicium. R°. sicut dicit Aug. 20. de ci. c° i. Per quot dies hoc iudiciū tendat incertum est. vn̄ cum diuini iudicij vltimuꝫ diem dicimus more scāꝝ scripturarum que diem solent ponere ꝓ tempore nouissimū tp̄s significamꝰ ꝓbabile tm̄ ē ꝙ nō tendetur ꝑ horā multū prolixā. qō vr̄ Au. sentire. 20. de. ci. c°. 26. vbi dicit qō iudex cōuicet cōsciencias reproboꝝ sine vlla sermonis ꝓlixitate. vn̄ illa vocalis disceptatio nō erit cū quolibꝫ in singulari nōinati nec de quolibꝫ opere singulari. sꝫ sic saluator narrat i euangelio sic fore eredendū ē

s Exto queritur vtrum omnes iudicabūtur. Et vr̄ ꝙ sic. act. 10. dicitur de x°. ꝙ constitutus est ab eo iudex viuorum ⁊ mortuorum: sed oēs sunt viui vel mortui. g̊ oēs iudicabuntur. Item Apꝰ primo Coꝝ. 6°. Nescitis qm̄ angelos iudicabimꝰ: sed si angeli iudicabuntur multo fortius omnes alij. Item alr̄ illud iudiciū nō esset vniuersale. Contra dicit beatus Gre. 26. libro moralium vlti. medium: ⁊ magister hꝰ di. c°. 3. ꝙ erunt aliqui q nō iudicabuntur. Item iudicium erit ꝑꝑ discursionem meritoꝝ vel demeritorū sed paruuli nulla hūerunt merita vel demerita. q2 meritum vel demeritum ꝓp̄e loqn̄do in actu cōsistit: g̊ paruuli nō iudicabūt. R° in illo iudicio erit de meritis ⁊ ꝺ demeritis disceptatio ⁊ pro meritis ⁊ ꝓ demeritis retributio ꝙ̃tum ad retributionem omnes iudicabuntur. q2 augebitur supplicium malorum tā hominum ꝙ̃ angeloꝝ ⁊ gaudium bonorū tā hominum ꝙ̃ angeloꝝ. boni enim angeli ꝙ̃uis iā habeant suam retributionem essentialem tm̄ ꝓ ministeririo quod nobis exhibēt recipient aliquod accidentale gaudium ⁊ mali angeli ꝓ malis que nobis procurant recipient graue supplicium ꝑ resumptionem ēt corpoꝝ reproborum hoīum augebitur supplicium. ⁊ electoꝝ augebit premiuꝫ vt inferius declarabitur. Qm̄ aūt ad discussionē nō omnes iudicabuntur q2 ſꝫ. Gre. 16. li. mora. vltra medium ⁊ magr̄. hꝰ di. c. 3. Alij iudicabuntur ⁊ peribunt vt illi q aliq̄ bona habuerunt permixta suis malis sed mala finaliter preponderauerunt ⁊ preualuerūt alij non iudicabuntur ⁊ peribunt vt illi quorum mala fuerunt ip̄mixta bonis vt illi qui fundamento fidei caruerūt alij iudicabunt ⁊ saluabunt. vt illi quoruꝫ mala fuerunt permixta malis. sed bona prepōderauerunt ⁊ p̄ualuerunt. Alij nō iudicabunt ⁊ saluabuntur vt illi quorum merita ita fuerunt perfecta ꝙ nullis malis aut paucissimis fuerunt ꝑmixta vt viri perfecti. ⁊ etiam paruuli purgati ab originali peccato qui decesserunt añ li. ar. vsum ⁊ angeli sci. Argª. ad partē primā procedūt de iudi° ꝙ̃tum ad retributionem. Ad pm ad parteꝫ scdaꝫ pꝫ solutio ex dictis in questione. Ad 2m dō ꝙ procedit de iudicio disceptationis.

s SEptimo querit̃ vtrũ solus xp̃s iudicabit. Et vr̃ φ nõ. Math. 19. dr̃ de apl̃is q erunt iudices. 12. trib⁹ Jsr̃l. Item Job. 36°. Judiciũ paupib⁹ tribuit. Cõtra Jo. 5°. Pr̃ oẽ iudiciũ dedit filio. Itẽ in iudicio nõ dz esse idẽ accusator ⁊ iudex: sz sci in iudicio ↄstãter accusabũt reprobos iuxta illud sap. 5°. Stabunt iusti in magna ↄstãtia aduers⁹ eos q se ang. g sci nõ iudicabunt. solus g xp̃s iudicabit. R° φ extendo nomẽ iudicandi dici põt φ qnqz mõis põt iudiciũ alicui ↄuenire. s. ordinaria ptãte. ⁊ sic iudicabit tota trinitas. Uñ. i°. Re. 2°. Dñs iudicabit fines terre. Uel ex delegata ptãte: ⁊ sic iudicabit xp̃s inqz^m hõ. ⁊ sic põt expõi illud Jo. 5. Pr̃ oẽ iudiciũ dedit filio. ⁊ illð Dani. 7°. Aspiciebã donec thrõi positi st̃ ⁊ antiqu⁹ diex sedit ⁊ infra: Aspiciebã in visiõe noctis: ⁊ ecce cũ nubibus celi q̃i filius hois vẽiebat. ⁊ vsqz ad antiquũ diex puenit ⁊ pvz p⁹ ⁊ dedit ei ptãtẽ ⁊ honorẽ ⁊ regnũ. vel accessoria dignitate: ⁊ sic iudicabũt viri pfci q erunt p perfcõe meritox suox assistẽtes iudici nõ vt iudici cõsulant l'in iudicãdo auctoritatẽ hẽant sz h' erit pp ipsox hõrez ⁊ dignitatẽ ⁊ sic põt intelligi illð Job. Judiciũ paupib⁹ tribuit. Uel approbatõe. ⁊ sic iudicabũt oẽs electi. oẽs. n. approbabũt iudicis sniaz Apoc. 19. Audiui q̃i vocẽ tubax multarũ in celo dicentiũ All'a. laus ⁊ gl'ia ⁊ virt⁹ dõ nostro est. qꝛ vera ⁊ iusta e⁹ iudicia sunt: Uel cõpatõe ⁊ sic min⁹ mali iudicabũt magis malos. de quo p̃t expõi illð qð dr̃. Lu. ii. Uiri niniuite ſgent i iudicio cũ gñatione hac ⁊ ↄdẽnabũt eã. Ex dictis psolutõ ad ar^a ad ptẽ primaz ⁊ ad p^m ad partẽ 2^am. Ad 2^m cũ dr̃ φ i iudicio nõ dz idẽ esse accusator ⁊ iudex. dico φ vũz est qñ in iudice potest eẽ error in itellectu vel obliquitas in voluntate: sed nullum istorum eẽ poterit in sanctis.

Articulus secundus.

c COnsequenter querit̃ de 2° principali. Et circa hoc q̃runtur 7. P° vt^m mund⁹ purgabitur per ignẽ. 2° vt^m ille ignis erit eiusdẽ spẽi cũ igne elemtari. 3° vt^m supnãlr pducetur in esse. 4° vt^m p̃cedet iudiciũ. 5° vt^m purgabit aliq°s electos. 6° vtrum cructabit reprobos. septimo vtx desinet esse.

p PRimo ostendo φ mũdus nõ purgabit̃ per ignẽ. qꝛ destrui ñ est purgari sed per illũ ignẽ duo el'a ex toto cõsument̃ sz glo. sup illud. 2. Petri vl't. el'a calore soluent̃. g cum mũdus ↄstet ex elemẽtis p ignẽ nõ purgabit̃. Itez si mundus deberet purgari p ignẽ pp pccã in eo commissa celũ ẽpireuz purgari deberet cũ in eo angeli q ceciderũt peccauerũt. sz ignis nullã purgationẽ facere poterit in celo ẽpireo. qꝛ de corpibus celestib⁹ dr̃ p° metheurox φ nõ recipiũt ipressiones pegrinas: g mũd⁹ p ignẽ nõ purgabit̃. Itẽ si alia elemra idigerẽt purgari pi rõe ⁊ igis: sz ñ dz φ idẽ sit purgãs ⁊ purgatũ g aut mũdus nõ purgabit̃ aut ñ purgabr̃ p ignẽ. Itẽ ignis est corp⁹ purgans sil' cũ purgato. g si ignis purgaret mũdũ duo corpora sil' eẽnt. qð est ↄ phi. 4°. phisi. Itẽ effect⁹ ignis est rarefacer̃. g si orbis elementaris purgaret̃ p ignẽ rarefieret. sz rarefactus maioris eẽt extẽsionis: g maiorẽ locũ occuparet. ⁊ sic aut celũ augeret̃ aut duo corpora sil' eẽnt in eodẽ loco quox vtrũqz incõueniens est. Cõtra

p̃rio Cox. 7°. P̃terit figura mũdi h⁹. ibi. glo. Pulchritudo h⁹ mũdi mũdanox igniũ ↄflagratiõe pibit g mũdus p ignẽ purgabr̃. Item Aug. 20. de. ci. c°. 16°. Illa ↄflagratione mũdana elemẽtox corruptibiliũ qualitates que corpibus nr̃is corruptibilibus cõgruebant ardendo penitus intrabũt atqz ipa sba eas q̃litates hẽbit q̃ corpibus imortalibus mirabili mutatione cõueniant. vt. s. mũdus inouat⁹ i melius apte accõmodetur. hoib⁹ ẽt carne imelius inouatis: Hic apte Aug. isinuat φ mũd⁹ p ignẽ purgabitur: ⁊ p quẽ moduz. R° φ ad intelligẽtiã h⁹ q̃ois primo declarandũ est φ isti⁹ machine mũdialis ẽ futura purgatio. 2° φ erit p ignem. 3° φ ille ignis ñ purgabit mũduz q̃z^m ad illã ptem q est vltra mũdiũ aeris interstitiũ. 4° φ illã ptem q̃ est infra ita purgabit φ eius sbam nõ cõsumet. P^m declaro sic mũdus factus ẽ pp hoiez. vñ dicit phi. 2°. phisi. φ nos sum⁹ quodãmõ finis ⁊ iõ eõueniẽs est φ cũ homo p resurrectionis gl'az inouabit̃ mũdus innouet̃ innouatione cõueniente pro illo statu: vnde Apoc. 21°. Ecce noua facio oia: ⁊ qꝛ p̃dicta hois innouationẽ p̃cedit purgatio duplex ab ipuritate. s. corruptibilitatis ⁊ culpabilitatis sic cõueniens est vt p̃dictam mũdi inouationẽ p̃cedat purgatio ab ipuritate duplici corrñdẽtibus duab⁹ hois ipuritatibus p̃dcis. vna est ipuritas elemtox. qꝛ p mutuã actionẽ ⁊ passionẽ sese alterant in cõfiniis suis ſm. Phi. 2°. metheu. ⁊ p confussionẽ cũ re alteri⁹ nãe. totius. n. aer iste cõueniens corruptibili hois statui admixt⁹ ẽ cũ vaporibus terrenis ⁊ aqueis ſm doctrinã Phi. 2° li. methau. Silr ptes terre in quadã sunt confusiõe cũ aqua. ita φ in p̃dicta mundi parte nullũ est elemtum in puritate sue nature: ⁊ hec ipuritas corrñdet corruptibilitati corporis humani qꝛ talis elementox confussio p corruptibili vita cõueniẽs est. Est etiaz hic quedaz ipuritas alia corrñdens culpabilitati hois: ⁊ illa est quedam indignitas seu idoneitatis carentia ad susceptionẽ inouationis p̃dicte pp ter pccã in hac parte mundi cõmissa longo tp̃e taz ab hoibus q̃z ab angelis malis quox mõ cõis est habitatio in isto aere caliginoso: purgatio añt mũdi a p̃ma impuritate erit per separationẽ cuiuscũqz nãe extranee ⁊ dispositiõis a quolz elemẽto. purgatõ ãt a scða ipuritate erit quedã mũdi reconciliatio ad similitudinez illi⁹ qua recõciliant̃ eccl'ie pphanate. 2^m articulũ declaro sic. Sicut dicit Phi. li. 2°. ð generatione. nã ignis est congregare hõgẽa ⁊ segregare etherogẽa: sed prima mũdi ipuritas est pp cõfusionem rex nãe diuerse. ⁊ eius purgatio erit p talem confusionis sepationẽ. g ad illã purgationem cõueniens erit ignis nã cuius virtus est ptes eiusdẽ nature congregare ⁊ partes ⁊ dispositiones extraneas segregare ab eis. vt docet experientia in purgatõe auri ⁊ argenti: Ad purgandum etiã mundũ ab alia impuritate magis congruus est ignis q̃z aliud elementũ qꝛ pccã cõmittunt̃ ex inordinato amore qui est ignis spiritualis immundus. ⁊ ideo ad recuociliandum mundum contra illam indignationem q̃ est in eo propter habitationem peccatox conueniens erit ignis sicut instrumentum. quia inter elemta ignis magis representat qualitates corpox gloriosorum pp eius luminositatem ⁊ subtilitatẽ actualitatem maiorẽ ⁊ virtutẽ sui ipermixtionẽ cũ varibus terreis ⁊ aqueis: Quis hic ignis inferior euz

materia aliena ſit admixtꝰ. Unde nec preſens eſt ſi
cut ignis in ſpera ſua. 3m arti. declaro ſic. vltra mē
dium interſtitiū nō eſt locus deputatus hītationi
hoīum pro corruptibili ſtatu. ille. n. aer ꝑꝑ nimiam
ſui ſubtilitatē. nō eſt bene corruptibili vite hoīs ꝓ
portionatus. vnde ⁊ phi. qñ aſcendētes in cacumīe
alicuius mōtis tranſcedentes in locū illū portabāt
ſpongias plenas aq̄ ad aerē incraſſandū: ⁊ vt refert
glo. ſuper illō. Geñ. 7°. Operti ſunt montes excel-
ſi. Sunt q̄ putant altitudinem montiū nō fuiſſe tan
tam añ diluuiū ꝙta eſt hodie ⁊ hoc hñt neceſſe ꝯ
cedere tenentes ignē cōflagrationis nō trāſcenſurū
ſupmā ptē medij interſtitij aeris q2 vt dr̄ Ge. 7°. i
diluuio. 15. cubitis altior fuit aq̄ ſup mōtes quos co
operuerat: ſed certū eſt ꝙ ille ignis tm̄ aſcēdet ꝙtum
aſcēderūt vnque diluuij. quibꝰ cōcordat glo.. ſup illō
ſcōe. Petri. 3°. Mundꝰ aqua inūdatꝰ perijt. que di
cit ꝙ aq̄ diluuij occupauit totā iſtā capacitatē aeris
vbi aues volitant. ſ3 nō volitant vltra ſupremā p
tē medij interſtitij: ſi tñ aqua diluuij vltra locū illū
aſcenderit concedo ꝙ ⁊ ignis cōflagrationis vltra
aſcendet mali ēt angeli diuina vtute locum illū in
hītare ꝓhibent. ⁊ iō igne purgari non indiget tota
ꝑs mundi. mediū interſtitiū aeris tranſcendēs ꝑꝑ
aliquā indignitatē cauſatā ex inhītatione pccōrū
ꝙuis. n. angeli peccauerūt in celo ēpireo ⁊ hōi ter-
reſtri ꝑadiſo q̄ mediū aeris interſtitium tranſcēdit
ñ tñ ꝑꝑ hoc igne purgabunt. q2 loca ꝑdicta purgata
fuerunt cū pccō cōmiſſo ſtatim pccōres de locis ill'
depulſi fuerunt. ⁊ hoc ꝓ purgatione ſufficit in corpo
ribus ēt celeſtibus nō eſt īpuritas ꝑ admixtionem
nāe extranee. nec ꝑ aliq̄ transmutationē ab alio cor
pore. q2 nō ſunt receptiua ꝑegrinarū īpreſſionum ꝙ
uis ēt aer ⁊ ignis in ſuis cōfinijs quodāmō ſint con
fuſſa. ⁊ ꝙuis in ſuprema aeris ꝑte generent quedā
īpreſſiōes calide ⁊ ſicce. ſ. a ſb aſcēdēs. ⁊ ignis ꝑpēdi
cularis lācea cādela rotūda. vt p3 ꝑ Phi. i. methe.
q̄rum īpreſſionū vapor ſiccus eſt mā. ex hoc tñ in il
lis partibꝰ ñ ꝯhitur talis īpuritas q̄ ſit igne ꝯflagra
tionis purganda vnde ille ignis nō plus aſcēd3 ꝙ
aſcenderunt aq̄ diluuij ſcd3 ſniam Augi. 20. de. ci.
c°. 18°. ⁊ ſm magiſtrū hꝰ di. c°. 4°. ⁊ ſm glo. ſup illō
.2. ad Theſſal.. i. in flāmā ignis ⁊ ſm glo. ſup illud.
2. Petri. 3. In quo celi: Incipiet aūt predictꝰ ignis
purgare aerem in ſuperiori parte que purganda eſt
⁊ veniet ſucceſſiue deſcendēdo inferius ad hoc pōt
aſſignari duplex rō congruitatis Una eſt q2 quaſi ī
medio interſtitio aeris eſt cōis habitatio demonū
vſq3 ad iudicium. ⁊ prius peccauit malus angelus
ꝙ malus homo. ⁊ hoī ſuaſit facere contra dei man
datū. Alia rō eſt ad ſignificandū ꝙ ille ignis nō agit
tm̄ in naturali vtute. ſ3 vt inſtrm dine vtutis. Ignis
eni ꝑ nām tendit ſurſū ⁊ nō deorſum: 4m. arti. de
claro ſic ſ3 Au. 20. de ci. c°. 16. ⁊ auctorē ꝺ eccl'aſticis
dog. ꝓpoſitōe. 36a. Elementa ī ſuis eēntijs remāe-
bunt. ⁊ hoc rōabile eſt mūdus. n. q̄ ſeruiuit hoī rēu-
neratio hoīe ſm modū ſuū d3 remunerari qð nō fie
ret ſi deſtrueret. nec eſt ītelligēdū vt eēntijs elōrū re
manentibꝰ ſaluis eorū nāles qualitates deſtruāt cū
ſint ꝓprie paſſiōes eorū. ſed eis rēanentibus ſaluis
elementa per eas nō agent nec patient ab inuicē. ⁊
q2 talis actio ⁊ paſſio eſt in elemētis ꝑꝑ corruptibi-
lē hoīs ſtatum cauſa aūt quare tunc nō erit inter ea
mutua actio ⁊ paſſio in ſeq̄nti di. ponet. Ad pm in

oppm dicendū ꝙ illa glo. ꝙtum ad illud qð dicit ꝺ
totali ꝯſumptione duorū elōrū loq̄tur ſm opinionē
quorūdam q̄ nō tenetur. Ad 2m p3 ſolutio ex dictis
in qōne. Ad 3m dicendum ꝙ ignis in ſpera ſua ꝙ
uis aliquo modo innouabitur vt patebit in qōe ſe-
quenti tamen ꝑ ignem nō purgabitur. q2 nō habet
puritates purgandas per ignē. ſicut p3 ex dictis in
ī qōe ignis aūt impurꝰ q̄ hic inferius eſt noſtro vſui
ꝯmodatus nō remanebit ꝑꝰ iudiciū. n. nō erit ignis
niſi in ſpera ignis vbi eſt purus. ⁊ ī inferno vbi eſt
turbidus. ⁊ fumoſus. Ad 4m. dð ꝙ ſicut ventꝰ q̄
eſt vapor terreus collocat alr motꝰ ſ3 Phi. 3. me-
thau. mouetur per aerē. nec tamen duo corpora ſil'
ſunt q2 nulla pars aeris ſimul eſt cum aliqua parte
illius vaporis ſed eſt confuſio paruarū partiū inter
ſe ſic poteſt dici de illo igne. Uel poteſt dici ꝙ ſicut
ille ignis aget vt inſtrumentum vtutis diuine. ita
nō per ſuam naturā. ſed per virtutē diuinam erit ſu
pernaturaliter ſimul cū alio corpore. Ad. 5m. dð ꝙ
ſicut ille ignis nullius elementi deſtruet eſſentiam
ſic nullam rarefactionem faciet in aerem. niſi illā
que competit nature aeris in ſui puritate. ⁊ q2 na-
tura ignis eſt ſegregare etherogenea partes terre
reducet ad terram. partes aque ad aquam. ⁊ condē
ſabitur aqua ſecundum ꝙ competit nature aque in
ſui puritate. ⁊ dico ꝙ concauitas orbis lune eſt ſuffi
ciens capacitas pro quattuor elementis quolibet
exiſtente in illa raritate vel denſitate que compe-
tit puritati ſue nature.

s Ecūdo queritur vtrum ignis cō
flagrationis erit
eiuſdem ſpeciei cum igne elementari. Et
videtur ꝙ natura ignis elementaris eſt conuertere
illud in quod agit in ſui naturam. ſed ignis confla-
grationis aget in alia elementa nec tamen ea con-
uerteret in ſui naturam. q2 eſſentie remanebunt ut
dictum eſt g̊ nō erit eiuſdem ſpeciei cum igne elem
tari. Item ea que ſunt eiuſdem ſpeciei habent ſi-
milem motum ſed motus ignis elementaris ſi eſt
extra locū ſuū eſt rectus ad circumferentiā. ꝙuis in
ſpera ſua nō moueatur niſi motu circulari per reuo
lutionem orbis ignis āt ꝯflagrationis nō mouebit
ad circumferentiam. ſed ad mediū. nec tantū mo-
tu recto ſed etiam collaterali: g̊ non eſt eiuſdē ſpēi
cum igne elementari. Contra qð nō eſt ignis niſi
equiuoce nō habet ignis virtutem: ſicut qui nō eſt
hō. niſi equiuoce nō hēt vtutē hoīs. ſ3 ſi ille ignis
nō eſſet eiuſdē ſpēi cum igne elemtari nō eſſet ignis
niſi equoce. g̊ non eſſet hiturus virtute ignis. quod
falſū eſt. R° ꝙ ignis conflagrationis erit eiuſdē
ſpēi cum igne elementari. Qð duplr poteſt ꝓbabi-
liter perſuaderi purgatio mūdi que fuit per aquā
eiuſdem ſpēi fuit cū iſta g̊ a ſimili ⁊ purgatio futura
per ignem erit per ignē eiuſdem ſpēi cum igne ele
mentari. Preterea illō vbū Geñ. p°. ⁊ requieuit de
us die. 7° ab omni ope quod patrarat. exponit ſic
quod ceſſauit a creando nouas ſpecies rerum: ſed
ſi conflagrationis non foret eiuſdē ſpeciei cū igne
elementari ꝓduceret deus ſpēm q̄ nō fuit ꝓducta ī
opibus ſex dierum. nec in ſe nec in ſuis naturalibus
cauſis nec intendo h̄ cōcludere ꝙ deꝰ nō poſſet no-
uam ſpēm ſubſtantie producere. q2 ſcio ꝙ poſſ3. ſed
multa poſſ3 facer̄ q̄ facturꝰ nō eſt. Ad pm in oppm

dõ ꝙ maioꝛ intelligenda ẽ qñ pure agit nãlr. ille ãt
ignis agit vt instrm virtutis diuine. ⁊ p̃terea vt su
peri⁹ dñsuȝ est põt esse ignis in tali materia cui icoꝛ
poꝛata est talis ꝑpoꝛtio celestis influẽtie vt ignis
sic p eaȝ reguletᷣ i opatione sua. vt calefaciat ⁊ non
cõsumat sicut dñsuȝ fuit i igne fulguris. Ad 2ᵐ dõ
ꝙ maioꝛ intelligenda est de motu naturali. Ignis
aũt ille ⁊ partiȝ habebit motũ naturalẽ. ⁊ p̃ncipali⁹
supnaturalẽ sicut ad suã opationẽ disponet sua na/
turalis virtus. sed p̃ncipalr opabitur per v̇tutẽ su/
per naturalẽ. qꝛ operabitᷣ vt instrm̃ diuine v̇tutis.

t **Ertio** queritur vtrũ ignis conflagratõ
nis supernaturaliter producetᷣ i
esse. Et vꝫ ꝙ non. res supnaturalis nullam
habet naturaleȝ opationẽ. sed res in esse producta
supnaturalr est supernaturalᷣ. g̊ si ille ignis supnatu
liter ꝑduceretur in esse nullam haberet nãleȝ opa/
tionẽ. qđ falsum est. Contra si ille ignisᷣ ꝑducetur
in esse. possibile est ꝙ naturaliter fiat ignis diluuiũ
vniuersale sed hꝫ excõicatum est a dño Stephano
epõ Parisᷣ. g̊ ille ignis non producetᷣ naturalr i eẽ.
Ad istam qõneȝ dixerũt aliqui ꝙ illius ignis gña
tio erit naturalis. quia virtute ignis elemẽti ⁊ coꝛ
poꝛũ celestiuȝ generabitᷣ in materia terrestri ⁊ aq̃a
⁊ aerea. Sed cõtra si eius generatio esset natura/
lis v̇tute alicuius cõstellationis naturali inuestiga/
tione posset sciri consumatio seculi. quod falsum ẽ.
⁊ est cõtra illud act. p̃mo. Nõ est nostrũ nosce tp̃a
vel momenta q̃ pꝫ posuit in sua p̃tãte. In quo satis
datᷣ intelligi ꝙ consumatio seculi non est in actiua
p̃tãte nature. Preterea ꝭm illam opinionem alia
elementa per ignem illum non purgarentur. sed
coꝛrumperentur si intelligant ꝙ fieret de tota ma/
teria alioꝛum elementoꝛum. natura enim non põt
educere foꝛmam ignis de materia alterius elemẽ
ti. quin illius elementi non coꝛrũpat foꝛmã de ma
teria elementi. Preterea si illa opinio esset vera
per rõnem posset dici ꝙ illa purgatio que fuit per
aquã diluuij fuit naturalis per virtuteȝ alicui⁹ cõ/
stellationis celestis cõuertentis aerẽ in aquam. sꝫ
hoc est falsum. imo supernaturalis fuit ad purgan
dũ mũdũ de hoibus malis. ꝭm ꝙ manifeste innuit
text⁹ sacre scri pture. Ur̃ g̊ mihi dõ ꝙ illi⁹ ignis
ꝑductio supnãlᷣ erit. sicut tñ eius actio p̃ncipaliter
eritᷣ supernaturalis. ⁊ cũ hoc erit in eo aliqua nãlis
aptitudo ad illã opationẽ ad quam applicabitᷣ a di
uina virtute p̃ncipalr mouente. qꝛ ille ignis erit v̇
tutis diuine instrm. sic non nego qn productioneȝ
h⁹ ignis p̃cedat vehemẽs siccitas nãlr generata il
lius ignis productiõi naturalr concoꝛdans. non tñ
sicut dispõ necessaria sed cõgrua. Ad arᵐ i oppᵐ
dõ ꝙ ista nõ ꝯdicũt ꝙ res sit supnaturaliter produ
cta ⁊ nãlem virtutẽ hẽat in opationẽ. Adã. n. sup/
naturalr fuit ꝑductus. ⁊ tñ naturales habuit ope/
rationes. sic etiã mũdus. res g̊ nõ dꝫ supnaturalis
quia supnaturalr producta. sed quia naturã eleuãs
vltra suam naturalẽ facultatem sicut est gratia in
anima. nec per ista intẽdo negare illius ignis opa
tionem p̃ncipalr foꝛe supernaturalẽ. imo hꝫ cõcedo

q **Uarto** queritᷣ vtrũ ille ignis p̃cedet
iudiciũ. Et vꝫ ꝙ nõ. Aug. 20.
de ci. c. 16. Judicatis his q scripti nõ sunt i
libꝛo vite sequitᷣ. tunc figura huius mũdi mũdano
ruȝ igniũ cõflagratione peribit. Itẽ Aug. eõ. li. c.
vlt. in fine circa illud iudiciũ has res didicim⁹ eẽ
venturas. Helyaȝ Thesbitẽ fidẽ iudeoꝝ Antichꝛi
stũ ꝑsecuturũ. Christũ iudicaturuȝ resurrectionem
moꝛtuoꝝ bonoꝝ ⁊ maloꝝ. direptionẽ mũdi. cõfla/
grationẽ. eiusdẽqꝫ renouationẽ. ⁊ infra. existimo eo
quo a me cõmemoꝛata sunt oꝛdine esse ventura.
Contra psalᷣ. Ignis añ ip̃m precedet ⁊ inflamma
bit in circuitu inimicos eius. Rñdeo ꝙ ignis ille
q̃ꝫtũ ad sui initiuȝ p̃cedet iudiciũ ⁊ cõcomitabitur
q̃ꝫtuȝ ad suũ pꝛogressuȝ. sequetur vero q̃ꝫtuȝ ad sue
opationis complementũ. Ut enim aliqui dicunt
igne illo incipiente mundum purgare in superioꝛi
parte que purganda est. Christus incipiet venire
ad locũ iudicij. ⁊ statiȝ ad ei⁹ p̃ceptũ motus celi ces
sabit ⁊ resurgent illi qui tunc inuenientur moꝛtui. ⁊
illi qui tũc inueniẽtur viuẽtesᷣ valde cito moꝛiẽtur
pp cessationẽ motus celi. ⁊ ẽt vt volunt quidaȝ pp
quandã distẽperantiã caloꝛis que extũc erit i loco
habitationis hominũ. q̃ꝫuis adhuc vsqꝫ illuc substã
ignis p̃dicti nõ peruenerit. ⁊ quasi post statim p̃di
ctus ignis descendet ⁊ icinerabit coꝛpa eoꝝ ⁊ pur/
gabit illud quod inueniet purgandũ in electis. quo
facto statim resurgent ⁊ tunc illi ⁊ alij electi q parũ
resurgent ante eos rapientᷣ simul obuiam Christo
in aera ⁊ hec oĩa fient ante q̃ꝫ Christus perueniat
ad locum iudicij ⁊ sic patet quod christus ad lo/
cum iudicij veniet successiue sicut successiue in ce
lum ascendit. vnde act. p° dicitᷣ. Sic veniet quẽ/
admodũ vidistis eum euntem in celum. Quid ãt
agat predictus ignis in p̃ncipio. quid i medio. qd
post iudicium in sequentibus questionibus dicetᷣ.
Ex dictis patet concoꝛdia auctoꝛitatuȝ ad vtrã/
qꝫ parteȝ. secundum tñ glo. illud verbum psalᷣ. in
telligitur de igne ire in quo inflãmabuntur ipij pꝛo
pꝛedicatione pꝛophetarum vel de igne charitatis
quo impij inflammabuntur conuersi ad p̃niaȝ. hic
tamen non videtur esse sensus litteralis.

q **Uinto** queritur vtrum ignis ille pur
gabit aliquos electos. Et vi/
detur ꝙ non. Aug. 20. de ciui. c. 18. dicit ꝙ
possumus dicere electos futuros esse in superioꝛi/
bus partibus quo ita non ascendet flamma illius
incendij quẽadmodũ nec vnda diluuij. g̊ ille ignis
non tanget electos. ⁊ ex consequenti nec purgabit
Item tempus purgationis debet precedere tp̃s
retributionis. sed ille ignis erit in tempoꝛe retri/
butionis. g̊ per illũ nullus homo purgabitᷣ. Con/
tra magrᷣ. 4. di. 45. c. pe. dicit de illo qui suffragijs
indigens in articulo consumationis seculi cũ reli/
quis migrabit ꝙ existimat eum quasi per ignẽ trã/
seuntẽ saluari. g̊ aliqui per illum tunc purgabũtur.
Rñdeo ꝙ electoꝛũ quidam inuenientur in aduẽ/
tu iudicis qui nũqꝫ soluerũt moꝛtis tributũ. ⁊ istoꝝ
illi qui indigebũt purgatione per illum ignem pur
gabuntur. alijs vero electis nullam ingeret mole/
stiaȝ. ꝭȝ ꝙ expꝛesse dicitᷣ magrᷣ hui⁹ di. c. 4. Ut tñ
dicunt aliq interficiet eos sine vllo doloꝛe. qꝛ aget
in eos vt instrumentũ diuine iustitie non ꝭm ꝑpaȝ
virtutem. Mihi aũt non videtur dicendum ꝙ
ille ignis interficiat electos qui in aduẽtu iudicis
inuenientur viui nihil habentes purgabile. sꝫ mo/
rientur pp cessationem motus celi. q̃ꝫuis eniȝ celũ
per sui cessatiõeȝ a motu ñ sit omissuꝝ oẽȝ sui influẽ
tiã. tñ postq̃ꝫ cessabit mot⁹ ei⁹ ñ hẽbit influẽtiã ꝑpoꝛ

tionatā ad cōtinuationez animalis vite. vñ rubi. Moyſes.c.57.dic̄ ꝙ ſi geſceret cœ̄ a motu ſuo ꝙ̄ı in ictu oculi moreretur homo ⁊ deſtruerent̄ mot⁹ eius ⁊ v̓tutes. ſic ſi celi motus geſceret per pūctuz hore piret mundus in vniuerſo ſuo ⁊ deſtruerent̄ oīa.ſ.corꝑalia que ſunt in ipſo. ſed nimis dicit. q̄a ꝑꝑ ceſſationē motus eius non deſtruent̄ ip̄a corꝑa celeſtia nec elementa. Alij aūt dicūt ꝙ añq̄ ceſſz motus celi omnes hoīes erunt mortui. q꞉ ante ceſſationem motus eius erit quedā diſtēperantia in aere per caloris exceſſuz per quē omnes hoīes qui tunc inuenient̄ viui morient̄. ⁊ ſm̄ hoc pro tanto dı̄ ꝙ aliq̄ inuenient̄ viui in aduentu iudicis. q꞉ aliqui adhuc erūt viuentes añ iudicis aduentū valde parū ⁊ etiā ante ignem conflagrationis. qui tñ morient̄ paꝝ añ q̄ xp̄us veniat ad iudiciū. ⁊ etiaz añ q̄ veniat ignis p̄dictus. corꝑa tñ illoꝝ p̄dictoꝝ electoꝝ qui viui inueniēt̄ in aduentu iudicis vl̓ parū añ per illū ignez incinerabunt̄ vt more aliorū a cineribus ſit reſurrectō eoꝝ. ⁊ ſic patet ꝙ erit actō ignis p̄dicti añ iudiciū. q꞉ p̄dictoꝝ electoꝝ purgatio ⁊ incineratio p̄cedēt iudiciū. Ad p̄m in opp̄m dō ꝙ Aug. ibi loquit̄ de ſcīs poſtq̄ reſurrexerit qđ p꞉ q꞉ paꝝ poſt v̓ba p̄dicta ſubdit ꝙ nec ignē conflagratiōis illius ꝑtimeſcent īmortales atq꞉ incorruꝑtibiles facti. Ad 2m dō ꝙ paꝝ añ iudiciū qñ incipiet ignis ille mūduz purgare adhuc erit tp̄s purgationis q꞉ incipiet mundū purgare añ iudiciū. ⁊ tunc adhuc inuenientur aliqui purgandi.

f Exto queritur vtꝝ ille ignis reprobos cruciabit. Et vı̄ ꝙ nō. q꞉ nō decet eos igne duplici corꝑali cruciari. ſed ip̄i crucianṫ igne infernali. g̊ nō cruciabūtur igne cōflagratiōis. q꞉ erit alius ab igne infernali. Item Aug. 20. de ci.c.16. dicit ꝙ ipijs in eternū ignē miſſis tunc figura hui⁹ mūdi mūdanorum igniū cōflagratione ꝑibit. g̊ impijs exiſtentib⁹ in īferno ignis cōflagrationis erit ſuꝑ terrā. g̊ non cruciabit eos. Contra magr̄ hui⁹ di.c.4. dicit ꝙ ille ignis malis q̄ reperti fuerit viui erit cōſumptio. g̊ cruciabit eos. Rñdeo ꝙ ille ignis cruciabit r̄probos etiā añ iudiciū. q꞉ ſtatim cruciabit eos cū r̄ſurrexerint ſedēte etiā iudicio illo igne cruciabuntur ⁊ forte tunc igne infernali ñ cruciabūt̄. q꞉ ille ignis nō exibit de inferno. ſ꞉ tūc ignis ꝯflagrationis vicē eius ſupplebit reprobos cruciando cruciabit ēt eos poſt iudiciū. q꞉ oēs reprobos cū oībus mundi ſordibus inuoluet p̄cipitabit in īfernū. Qđ ēt ī illo igne erit impuꝝ, virtute diuina ſegregabit̄ a puro. ⁊ deſcendet in īfernū ad augendū in perpetuuz reproboꝝ cruciatū. nō aūt illud qđ in eo ē lucidum ⁊ ſubtile ⁊ de hac ignis intercīſione exponūt q̄daz illud verbū pſalmiſte. Uox dñi intercidentis flammā ignis. Ad p̄m in opp̄m dō ꝙ nō eſt incōueniēſ ꝙ igne duplici crucient̄. rōnabile.n. eſt vt eoꝝ cruciatus augeat̄. Ad 2m dō ꝙ illud verbū ſic ē intelligenduz. aut ꝙ illud qđ remanet purū ð illo igne. qđ deſcendet in īfernū cōſumabit electoꝝ purgatōnez. aut opinādo loq̄t̄ ſicut etiā cū alibi dicit cōflagrationē ſequi bonoꝝ ⁊ maloꝝ direptionē. quod tamen non aſſerit.

s Eptimo querit̄ vtꝝ ille ignis deſiet eē. Rñdeo ꝙ ad hoc q̄daz ꝙ illud ouꝝ quod de illo igne nō deſcendet in infernū reſeruabitur in ſuꝑioribus ad accidentalē gl̓iam electoꝝ. ſed illud nō intelligo q꞉ ſi remaneret. aut remaneret inferius. aut igni cōiunctus ī ſpera ſua. nō p̄mo mō q꞉ eſſe inferius derogaret nature ignis puri. nec 2o mō q꞉ alia tria elementa remanerēt minorata. q꞉ ð ꝑte materie cuiuſlib꞉ māe illoꝝ ignis ille ſuꝑnāl̓r producet̄. vñ probabilius mihi vı̄ dō ꝙ cōplete pacto purgatiōis officio īꝑiacente materiam reſoluet̄ ⁊ tranſmutabitur pars in terrā purā. pars in aquā purā. pars in aerē purū ⁊ ſic iſta tria elementa nō remanebūt in ſuis eſſentijs minorata ⁊ fiet iſta reſolutio ⁊ tranſmutatio ſupernaturali virtute ſicut per eam ignis ille de predicta materia producetur.

c Irca litterā redargui nō meret̄. Nota ꝙ iſtud non redargui erit eis penale. quia ſcient hoc eſſe ad eoꝝ contemptuz ⁊ ſe ita peſſimos eſſe reputatos vt nō ſit conueniēſ diſcuti eoꝝ opera dānatis ergo penale erit redargui. ⁊ penalius non redargui ꝑꝑ cauſam p̄dictā. Illi aūt verba iudicis nō audiēt qui eius fidē ſaltem verbo tenuerūt. q̄a q̄uis fideles magis peccent in eodē gn̄e peccati q̄ infideles. tñ pauciora bona ꝑmixta ſunt pccīs infideliū q̄ fideliū. q꞉ vbi non ē fides nullū eſt meritū. Alijs nullā ingeret moleſtiaz hoc expoſitū eſt in q̄ōnibus. Purgato vero mūdo per ignē prelatio ceſſabit. ſ. q̄tū ad officium. ſed p̄latio naturalis dignitatis vel gl̓ie manebit. quib⁹dam videt̄ eos. i. demones ſic cōſtare hoībus tortores in pena. ſicut extiterūt intētores ī culpa. iſtud non tenet̄ cōiter niſi pro ſtatu añ iudiciū. q̄uis aliq̄ dicāt ꝙ ita erit etiam poſt iudicium.

Di. xlviij.

s Olet etiā queri ī qua forma. Superius determinauit magr̄ de his que ꝑtinent ad ordinē iudiciariū. hic determinat de his que ꝑtinēt ad iudicis ꝑſonā. Et diuidit̄ in tres ꝑtes. Prīo determinat de q̄buſdā cōditionib⁹ iudicis. 2o ð q̄buſdā circūſtātib⁹ aduētū ei⁹ ad iudicium ibi. Putāt quidā. 3o de inouatiōe mūdi ibi. Cum aūt fuerit celū ⁊c̄. Pa in tres. Po q̄rit vtꝝ xp̄s in forma hūana iudicabit. ⁊ q̄ōnem ſoluit. 2o vtrū in forma glorioſa in iudicio apparebit. ⁊ q̄ōnez ſoluit ibi. Sed cū in forma ⁊c̄. 3o qual̓r ſecundū hūanā formā mortuos ſuſcitabit ibi. Et ſicut. Illa ꝑs que ibi incipit. Putāt quidā. diuidit̄ in duas. Po de loco iudicij. 2o de apparēti obſcuratione ſolis ⁊ lune ibi. Ueniente autem.

Articulus primus

c Irca hanc diſtinctionem querendum eſt principaliter de duobus. Po de iudicis apꝑtione. 2o de mūdi innouatione. Circa p̄mū q̄rūtur ſeptē. Po vtꝝ iudicare magis debeat approp̄ari xp̄o q̄ alij ꝑſone ī trinitate. 2o vtꝝ xp̄s videbitur in iudicio ab oībus ī hūanitate gl̓oſa. 3o vtꝝ aliqua ſint ſigna aduētū iudicis p̄ceſſura. 4o vtꝝ ſtelle cadent de celo. 5o vtrum ſol ⁊ luna obſcurabuntur. 6o vtrum virtutes celorum commonebuntur. Septimo vtrum xp̄us iudicabit mun-

dum in valle iosaphat.

p Rimo ostẽdo ꝙ iudicare non magis debeat appropari xp̃o q̃ȝ alij persone in trinitate: act⁹ magis dȝ appropari illi a quo magis est. ſȝ actus magis ẽ a p̃re q̃ȝ a xp̃o. qꝛ p̃tateȝ iudicandi hẽt a p̃re. ergo magis dȝ appropari p̃ri q̃ȝ filio. Item iudiciũ erit ad distinctionẽ bonoꝝ ⁊ maloꝝ ſȝ hec distictio erit per charitatem que appropriat̃ ſpũi ſcõ. qꝛ ſm Aug. i5. de trini. c. i8. sola diuidit inter filios regni ⁊ perditiõis. ergo iudicare appropriari debet ſpũi ſcõ. Contra dicit saluator vt habet̃ Jo. 5. p̃r nõ iudicat quẽq̃ȝ. sed omne iudiciũ dedit filio. ergo iudicare dȝ appropriari filio. R̃ndeo xp̃us nõ tm̃ iudicabit in natura diuina. ſȝ quaȝ est creator. sed etiaȝ in humana. ſȝ quã est redẽptor. quia ad h̃ iudicabit vt electi admittãt̃ ad regnũ eternũ ad qd̃ nõ sufficerent dona creationis sine beneficõ redẽptionis. vt reprobi ab illo regno in perpetuuȝ excludant̃. qꝛ nõ receperũt efficaciam in hac vita bñficij redẽptionis. sed nõ eodẽ mõ iudicabit ſm vtramq̃ȝ naturã. qꝛ ſm diuinã iudicabit p̃ncipali auctoritate vel p̃tãte ordinaria. ſm humanã vero p̃tãte delegata. ergo põt dici ꝙ iudicare põt tripl̃r accipi. s. duobus modis predictis. ⁊ prout dicit qd cõe vtroq̃ȝ mõ cõitate analogie sicut ens in sua gñalitate dem̃ dicit qd cõe analogũ enti increato ⁊ creato ⁊ p̃tãs in sua gñalitate dicta dicit qd cõe analoguȝ p̃tãti increate ⁊ create. Dico ergo ꝙ si accipiat̃ iudicare i cõi appropatur xp̃o. qꝛ vtroq̃ȝ mõ iudicabit. s. p̃tãte ordinaria ⁊ delegata. p̃r aũt ⁊ ſpũs ſcũs nõ iudicabũt nisi p̃tãte p̃ncipali seu ordinaria. Judicare aũt ſm ꝙ accipit̃ ex p̃tãte delegata nõ est xp̃o appropriatũ. ſȝ ꝓpriuȝ. qꝛ nulla ꝑsona in trinitate est hõ. nisi ꝑsona xp̃i. Judicare v̾o p̃tãte principali seu ordiaria cõe est tribus ꝑsonis ⁊ equaliter eis cõuenit. qꝛ in eis ẽ vnus ⁊ eadẽ in numero iudicãdi potestas. ⁊ sunt vnus iudex. appropari tñ põt plurib⁹ ꝑsonis ſm rõem aliã ⁊ aliã. nõ. n. incõueniẽs est ꝙ idẽ sub rõne diuersa pluribus approprie t ꝑsonis. vñ sapia sub rõne qua importat cognitionẽ appropriatur filio. ⁊ sub rõe q̃ ẽ donũ appropat̃ ſpũi ſãcto dico ergo ꝙ rõne p̃tãtis que reqrit̃ ad iudicandũ iudicare põt appropari p̃ri cui appropat̃ potẽtia. Rõne aũt discretiõis que reqrit̃ in iudicio põt appropari filio cui appropat̃ sapia. rõe aũt rectitudinis que requirit̃ in volũtate iudicãtis põt appropari ſpũi ſcõ cui appropat̃ bonitas. Ex dcis patent solutiones ad argumenta.

s Ecundo querit̃ vtrũ in iudicio xp̃us ab oĩbus videbit̃ in hũanitate q̃ȝ gloriosa. Et vĩ ꝙ nõ. qꝛ oculus nõ põt videre nisi in ꝓportionata distantia. sed in iudicõ aliqui ita erunt remoti a xp̃o pp̃ maximaȝ hoium multitudinẽ. ꝙ erit distantia improportiõata oculo ad videndũ xp̃m. ergo nõ videbit̃ ab oĩbus nec i fõma gloriosa. nec aliter. Item lumen corporis glorificati i ꝓportionabile ẽ oculo nõ glorificato. ſȝ dãnati nõ hẽbũt oculos glorificatos. ergo hũanitatis xp̃i gloriã nõ videbũt. Itẽ visio glorie hũanitatis xp̃i delectabilis est videnti. ſȝ dãnati nullã hẽbunt delectationẽ. vt. 5o. di. oñdet̃. ergo nõ videbũt gloriosã xp̃i hũanitatẽ. Contra Lu. 2i. tũc videbũt filium hois in nube veniẽte cũ p̃tãte magna ⁊ maiestate.

R̃ndeo sicut dicit Aug. i. li. de tri. c. pen. Boni ⁊ mali visuri sunt iudicẽ viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ. sed ꝓcul dubio euȝ mali videre nõ poterũt nisi ſm formam qua filius hois est. ſȝ tñ in claritate i qua iudicabit non in humilitate in qua iudicatus est cuius ratio est quia iudicari ⁊ iudicare actus sunt oppositi. primus respicit infirmitatem. ſcõs potestatẽ. ⁊ iõ sicut in p̃mo aduentu qñ venit vt pro nobis iudicaret̃ apparuit in natura hũana mortali. ita in. 2° aduentu qꝛ veniet vt iuste iudicet apparebit oĩbus in hũana nã gloriosa. ⁊ q̃ȝuis mali visuri sint gloriã corꝑis tñ aĩe eius nõ videbũt nec oculo corꝑali nec intellectuali. nisi in qbusdã effectibus suis de qbus dolebũt. sed eam boni videbũt. ⁊ q̃ȝtũ ad gloriaȝ corporis oculo corꝑali. ⁊ videbũt gl̃iam aĩe eius oculo mẽtali quo ad diuinã eius nãm clare videbunt. Ad p̃m in opp̃m dõ ꝙ nullus tm̃ distabit qn ip̃m videat. ꝙ erit in aere eminẽs ⁊ maxia claritate refulgens. ⁊ iõ valde a longiquo poterit videri. Vel põt dici ꝙ sicut supnãl̃r fiet vt sua vox a remotioribus ꝑtib⁹ audiat̃ q̃ȝ per naturã posset audiri. sic supnãl̃r fiet vt a remotiori loco videat̃ q̃ȝ videri ñ possȝ per oculi corꝑalis naturã. Ad 2m dõ ꝙ i p̃tãte hois glorificati ẽ vt oñdat vel nõ ostendat gl̃iaȝ corꝑis sui oculo nõ glorificato. ergo multo fortius est hoc i p̃tãte xp̃i qui deus ẽ ⁊ hõ. qꝛ tñ cõcessum est ꝙ videbũt hũanitatẽ glorificatã. iõ dici põt ad argumẽtũ ꝙ virtute diuina fiet supnatural̃r vt videãt eam ad eoꝝ ampliorem cõfusionẽȝ. qꝛ quilibet hõ malus tristat̃ ⁊ cõfunditur videndo gloriã illi⁹ quẽ vehemẽter odit. dãnati aũt vehemẽter odiũt deũ nõ sub rõe qua summe bonus est. quia sic odiri nõ põt. sed sub rõe qua punit eos. Ad 3m dõ ꝙ q̃ȝuis videre corpus gloriosuȝ xp̃i sit per se d̃lectabile. tñ per accidens erit reprobis tristabile. quia erũt ei⁹ inimici ⁊ in videbũt e. Inimicus aũt tristatur in videndo gloriam illi⁹ cui inuidet ⁊ quẽ odit.

t Ertio queritur vtrum aliqua signa sit aduentũ iudicis p̃cessura. R̃ndeo Hieronymus enumerat qndeciȝ signa futura ante iudicium. qui tamen nõ affirmat ſȝ dic̃ se ea legisse in annalibus libris hebreoꝝ. que sũt hec Prima die maria oĩa exaltabũtur. i5. cubitis super montes. 2a omnia equora ꝓsternent̃ in profũduȝ ita ꝙ vix possit videri. 3a redigẽtur in statuȝ antiquũ. 4a omnes belue ⁊ animalia que mouẽtur in aquis congregabuntur ⁊ eleuabuntur super pelagus more contentionis inuicem mugientes. 5a omnia volatilia celi congregabuntur inuicem in campis plorantes non gustantes neq̃ȝ bibentes 6a flumina ignea surgẽt ab occasu solis contra faciem firmamenti vsq̃ȝ ad ortum corruentia. 7a. omnia sydera erratica ⁊ fixa spargent ex se igneas comas sicut comete. 8a magnus terremotus erit ita vt omnia edificia alta prosternantur. 9a omnes lapides tam magni q̃ȝ parui in quattuor partes diuidentur vna quaq̃ȝ petra aliam collidente. i0a omnes plante fluent sanguineum rorem. iia omnes montes ⁊ colles edificia in puluerem redigentur. i2a omnia animalia venient ad campos de siluis ⁊ montibus rugientia nihil gustantia. i3a omnia sepulchra ab ortu solis vsq̃ȝ ad occasuȝ patebunt cadaueribus ad resurgendũ. i4a hoi[illegible]s [illegible] hitaculis suis recedẽt ñ itelligẽtes neq̃ȝ loquẽtes.

sed discurrentes. 15° omnes moriētur resurgent cum mortuis lōge añ defunctis. Et q̄uis incertū sit vtm̄ signa pdicta pcessura sit iudiciū vt narratū est. cū ibi sint quedā que paꝝ hñt verisimilitudinis. tñ certū ē ꝙ aduētū iudicis aliqua signa precessura sint. ⁊ pp iudicis reuerentiā. ⁊ vt hoīes ad iudiciū se pparēt. quoꝝ. signoꝝ aliqua ponūt i eua° ⁊ sicut dicit Aug. in epl'a ad Esitiū circa mediū illorū signoꝝ q̄ referūt in euāgelio. q̄dā referūt ad excidiū ciuitatis hierusalē. vñ orta est ipius interrogationis occasio qñ quesierūt discipli qđ signū aduētus tui ⁊ ꝯsumatiōis seculi. quedā referūt ad aduētū suū p eccl'iaꝫ in qua vsqꝫ ad finē venire nō cessat quedā referūt ad illū aduentū qñ adueniet iudicatur⁹ viuos ⁊ mortuos ⁊ quoꝝ signoꝝ ibi dictoꝝ ⁊ qd hoꝝ triū referendū sit diligenti cōsideratione q̄rēdū ē. sꝫ h̄ ad vitādū plixitatē declarar̄ dimitto.

q **Q**uarto querit̄ vtꝝ stelle cadent de celo. Et vi ꝙ sic. Mathe .24°. stelle cadent de celo. Itē apoc. 6. stelle de celo ceciderūt sup terraꝫ sicut ficus emittit grossos suos cū a vento mouet̄. Contra. nullū corpus celeste nec ps eius cadet de celo. qꝛ corpa celestia nō sunt grauia nec corruptibilia ꝫ phm̄. i. celi ⁊ mundi. sꝫ q̄lꝫ stella aut est ps orbis sui. aut aliqđ cōtiguū corpus orbi intra ipm̄ cōtenta in qua vel in quo ē magna lucis aggregatio. q̄pp dicit phūs .2°. celi et mundi ꝙ stella est aggregatio lucis in orbe. g̊ nulla stella cadet de celo. Rñdeo ꝙ ppe loquēdo stelle nō cadent de celo. Vñ ꝫm Aug. 20. de ci. c. 24. Credendū ē illā locutionē tropicā esse qua dicūt̄ stelle cadere de celo. hoc. n. dcm̄ ē qꝛ lumie suo videbūtur puari supueniēte claritate maiori ꝫm glo. Mathe. 24. sup vbū pdcm̄. sꝫ qꝛ vt vi alijs pi rōne possent dici quotidie cadere de celo. cū quotidie p solis ortū desinant apparere. Ideo dnt ꝙ añ supnālē pductionē ignis cōflagratiōis gñabit̄ p actionem corpoꝝ celestiū tam vehemēs caliditas ⁊ siccitas q̄ erūt cōgrua dispō ad ignis predicti pductionem ꝙ desinet gñari arcus nubiū q gñatur in nubis roratione. ⁊ alie ipressiones hūide ⁊ gñabunt̄ a sub descendēs in tanta multitudie ꝙ apparebit aspiciētibus ꝙ sint stelle de celo cadentes. Et sic pꝫ solutio ad argumēta in oppm̄. q̄uis glo. exponat illud verbū apoc. de fidelibus illis q pus erant lucidi. q erunt tunc in terrenis innitentes.

q **Q**uinto querit̄ vtꝝ sol ⁊ luna obscurabunt̄. Et vi ꝙ sic. Math. 24. post tribulationē dieꝝ illoꝝ sol obscurabit̄ ⁊ luna nō dabit lumen suū. Item Joelis. 2. sol vertet̄ in tenebras ⁊ luna in sanguinē añ q̄ꝫ veiat dies dñi magnus ⁊ terribilis. Contra lux est solis qualitas n āl is. sed in aduentu iudicis corpa celestia sua nāli qualitate nō puabūtur. imo vt vi āpliori charitate dotabūt̄ iuxta illud. Isa. 30. erit lux lune sicut lux solis. ⁊ lux solis septēplr̄. g̊ vi ꝙ sol ⁊ luna ꝫ rei veritatē nō obscurabūt̄. Rñdeo ꝙ solē ⁊ lunā obscurari pōt intelligi vel in ipo aduētu iudicis ⁊ sic ꝫ magrm̄ h⁹ di. c. vlt. dñtur obscurari non sui lūis puatione. sꝫ supueniēte maioris lūis claritate vel p aliquā tulū tēporis añ iudicis aduentum. ⁊ sic ꝫ magrm̄ in eodē. c. patiētur eclipsim q̄ꝫ si paterent̄ g nām tēporib⁹ diuersis non oporteret hoc poni inter signa cū multotiēs hoc acciderit. sed credendū est ꝙ cōtra nām sil' patiēt̄ eclipsim ad terrorē hominuꝫ. per nām. n. ipossibile eēt ꝙ sil' paterēt̄ eclipsiꝫ qꝛ nālis solis eclipsis cātur p interpositionē lūe inter aspectū nr̄m ⁊ solē. ⁊ nālis eclipsis lune per iterpositionē terre diametralr̄ inter solē ⁊ lunaꝫ. Ad pm̄ in oppm̄ dđ ꝙ ꝫm vnā glo. iō sol ⁊ luna dicūtur obscurari. qꝛ supueniēte claritate veri lumis videbūtur obscurari ⁊ nullius erūt lūis. vel intelligitur hoc de vera eclipsi q̄ pcedet aduentuꝫ iudicis. vñ alia glo. ibideꝫ dicit ꝙ sol ⁊ luna ⁊ stelle ad tps suo lūie puabunt̄ vt vicinū dñi iudicēt aduentū. ⁊ h̄. 2° mō intelligm̄ est vbū Joel' ꝫm ꝙ pꝫ p magrꝫ i lra h⁹ di. c. vl. aliter tñ obscurabit̄ sol q̄ꝫ luna. qꝛ remanēte luce in sole q̄ est naturalis qualitas eius tñ nō irradiabit. sed qꝛ luna recipit lumē a sole obscurabit̄ p hoc ꝙ tūc lumen a sole non recipiet.

s **S**exto queritur vtꝝ vtutes celorum mouebūtur. Rñdeo ꝙ per vtutes celoꝝ pōt intelligi ordo vtutum q ꝫm Dionysiū li. de angelica hierar. c. 8. est medius in media hierarª. Vel pñt intelligi oēs celestes spūs. Pꝛio mō p tāto vtutes celoꝝ mouebūtur. qꝛ angeli illius ordis quoꝝ officiū est circa mūdi regimen gñale faciendo aliqua facta isolita ad reuocādū mentes hoīuꝫ in deū p modicū tps añ xp̄i aduētū facient fcā maioris admirationis q̄ꝫ ūq̄ꝫ ante fecerit. ⁊ in ipo xp̄i aduētu corpa celestia mouere cessabunt. Accipiendo vero virtutes mō. 2°. s. p āgelis oībus bonis dicūt̄ cōmouendi ꝫm magrꝫ hui⁹ di. c. vlt. Nō metu dānationis vel aliqua pturbatione pauoris. sed quadā admiratione eoꝝ que vidēbūt. ⁊ sic intellr̄ ꝫm magrm̄ vbi pus in Job. 26. Colūne celi pauēt aduentum eius.

s **S**eptimo querit̄ vtꝝ xp̄us iudicabit mūdū i valle Josaphat. Et vi ꝙ sic. Joel' 3°. Adducā omnes gentes in valle iosaphat ⁊ disceptabo cū ei s. Itē actuuꝫ. i. quēdamodū vidistis eū euntē in celū. ita veniet. sꝫ ascendit de mōte oliueti q pemīnet valli iosaphat g̊ vi ꝙ ibi iudicabit. Cōtra magr̄ h⁹ di. c. pe. rephendit eos qui putāt dñm descensurū in vallē iosaphat. Item oēs hoīes in illa valle cōprehēdi nō possent. Rñdeo ꝙ xp̄s nō descendet in valleꝫ iosaphat. sꝫ super montē oliueti de quo in celū ascendit. residebit in aere in loco alto vt ab oīb⁹ possit videri ꝫm magrm̄ huius di. c. pe. ⁊ forte parum citra locū illū in quo apli desierunt corporaliter ipm̄ videre qñ ascendebat in celū. hominis aūt cōgregabūtur in valle iosaphat. cui pemīnet mons oliueti. ⁊ quot in illa valle poterūt capi tot erunt ibi. alij circa vallem. quidam propinquius. quidaꝫ remotius. electis tñ existentibus ad dexteram iudicis non in terra. sꝫ i aere iuxta illud apl'i ad thesal'. 4. rapiemur cum illis in nubibus obuiā xp̄o i aera si eni non rapientur in aera nisi post iudiciū qñ cuꝫ iudice ibunt in celuꝫ. non dicerentur rapi obuiam xp̄o. sed post xp̄m. viri tñ perfecti eminētius ⁊ magis prope iudicem erunt. reprobi vero erunt a sinistris iudicis. sicut habet̄ expsse in euangelio. ⁊ erūt in terra. his concordat magr̄ supra. di. pcedenti. c. pe. dicens ꝙ boni rapient̄ obuiam christo in aera reprobis in terra quaꝫ dilexerunt remanentibus. ⁊ tūc recitabuntur preconia illorum bonorum. ⁊c. In quo satis apparet ꝙ raptus bonoꝛuꝫ in aera est

ante illã disceptionẽ scriptã. Math. 25. ⁊ est magis
cõgruũ ꝙ sit in aere sup montẽ oliueti ꝙ̃ sup locum
in quo passus est. q: passus est in forma infirma. ⁊
indicabit in gloriosa sicut in gloriosa ascẽdit. Ad
pm in oppm dõ ꝙ nõ dicit ꝙ xp̃s erit in valle iosa-
phat. sed ꝙ gentes in illo loco. ⁊ circa cõgregabũt.
Alrm 2m nõ plus cõcludit nisi ꝙ erit iudex sup mõ
tem oliueti. ⁊ hoc est verꝝ. sz h̃ erit in aere. Ad pri
mũ ad ptez aliaz pz solutio. Ad 2m dõ ꝙ ꝙ̃uis oẽs
nõ poterũt cõprehendi in valle iosaphat. tñ dicun
tur cõgregandi ad locũ illũ sicut aliqñ multa milia
hominũ dicũt cõgregari ad vnum dñm. ꝙ̃uis nõ
omnes tangant dominum.

Articulus secũdus.

c Onseq̃nter queritur de 2° p̃n cipali ⁊
circa hoc querũt. 7. Primo vtrũ inno
uatio mũdi erit aliud ꝙ̃ eius purgatio.
2° vtrũ motus corpꝝ celestiũ cessabit. 3° vtrum
cessabunt moueri in illo situ in quo creata fuerunt.
4° vtrũ cessatio motus corpoꝝ celestiũ erit suffi-
ciens cã nõ agendi nec patiendi elemẽta ab inuicẽ
5° vtrũ lux corpoꝝ celestiũ ⁊ elemẽtoꝝ augebitur
6° vtꝝ bruta ⁊ vegetabilia destruent. 7° vtruz
mũdo innouato ⁊ fcã distinctione bonoꝝ ⁊ maloꝝ
deus possz aliquid addere ad bonitatẽ vniuersi.

p Rimo oñdo ꝙ mũdi innouatio ñ
erit aliud ꝙ̃ eius pur
gatio. q: vniꝰ ꝯrij gnãtio est alteriꝰ corrup-
tio. ⁊ eꝯ°. fz phm̃ p̃mo de gñone. sz mũdi vetustas
⁊ nouitas sunt ꝯria. g̊ sua purgatio erit sua innoua-
tio. Itẽ recessus a termĩo. a quo ⁊ accessus ad ter-
minũ ad quẽ nõ sunt duo motus sz vnus. g̊ silr reces
sus a uetustate q est purgatio ⁊ accessus ad nouita-
tez qui ẽ inouatio sunt idez motꝰ. Itẽ transmuta-
tio a nigredine ĩ albedĩe est vnꝰ motus q dr dealba-
tio. g̊ a silĩ transmutatio mũdi a vetustate in noui-
tatẽ erit vnus motus q dr innouatio. Itẽ purga-
tio argenti p ignẽ nihil aliud est ꝙ̃ restitutio eiꝰ sue
puritati. g̊ silr purgatio mũdi p ignem nihil aliud ẽ
ꝙ̃ eius rrstitutio sue puritati. Cõtra corruptio nõ
ẽ generatio. sz purgõ mũdi erit corruptio sue ipuri-
tatis. sua inouatio erit gñatõ puritatis. g̊ sua purga
tio nõ erit sua inouatio. Rñdeo ꝙ ĩpossibile ẽ mu
tationẽ nõ hr̃e aliquã rẽ positiuã ꝓ termino a quo ꝟ
ꝓ termino ad quẽ. ⁊ q: ꝓuatio nullã dicit rez positi
uã ꝙ̃uis sint in re positiua. Iõ corruptio ꝓuationis
nõ põt esse aliud realr ꝙ̃ gñatio hitꝰ. sz qñ illud qd
corrũpit est res positiua distincta a re positiua que
gñat. tũc corruptio vniꝰ realr nõ est idem qd gñatõ
alterius. cũ g̊ per purgationẽ mũdi remouenda sit
ab elemẽtis aliqua res positiua derogans sue puri
tati. q: p purgationẽ sepabunt a quolz elemẽto par
tes alioꝝ ⁊ dispõnes ad alia elemẽta q̃ cãntur ĩ ele-
mẽtis p mutuaz actionẽ ⁊ passionẽ in cõfinijs suis
⁊ receptura sint nobilitatez q̃ eoꝝ nature supadde-
tur. vt inferiꝰ oñdetur. sequit ꝙ eius purgatio per
quã ipuritatis fiet corruptio ⁊ sua inouatio q̃ ñ tm̃
dicit sue puritatis restitutionẽ. sz vltra h̃ alicuius
nobilitatis receptionẽ realr differẽt. aliõ g̊ erit rea
liter mũdi purgatio. ⁊ eius inouatio. ⁊ erit purga-
tio p̃or saltez ordine nãe ꝙ̃ innouatio. Ad pm in
oppm dõ ꝙ pro tanto dicit phiꝰ. gñationẽ vniꝰ eẽ
corruptionẽ alteriꝰ ⁊ eꝯ°. q: ad vnũ sequet aliud.
Ad 2m dõ ꝙ nõ est silr. q: spaciũ a quo receditur ⁊
spaciũ a quo accedit cõtinua sunt. duo aũt ꝯria di
stincta sunt fm formã. sed si ponerẽtur duo loca dis
cõtinua motus a termino p̃mi loci vsqz ad finẽ eiꝰ
⁊ motus a p̃ncipio alteriꝰ loci vsqz ad finẽ eiꝰ eẽnt
duo motus saltẽ. nisi illa duo respicerẽt mobile vt
vnũ spaciũ pp eoꝝ cõtiguitatẽ. Ad 3m dõ ꝙ ĩ trãs-
mutatione a nigredine in albedinẽ sunt duo motꝰ.
vnus est q ẽ a nigro in non nigrũ. ⁊ est corruptio ni
gredinis. alius q est a nõ albo in albũ. ⁊ ẽ generatio
albedinis. Ad 4m dõ ꝙ nõ est silr de purgatione
argenti ⁊ mũdi. q: argentũ per purgationẽ nõ reci-
pit nobilitatem vltra suã naturam. sed mundus in
sui innouatione nobilitatẽ recipiet quã nũꝙ̃ hũit.

s Ecundo querit vtrũ motus corpoꝝ
celestiũ cessabit. Et vr ꝙ ñ.
nihil aufert eis qd sit sue nãe cõueniẽs. sed
motus corpoꝝ celestiũ nãlis est saltem quantuz ad
nãlez aptitudinẽ mobilis ad illuz motum. g̊ motus
non remouebit ab eis. Item in mũdi innouatiõe
corpa celestia ⁊ elementaria meliorabũt. sed si ces-
saret motus celestiũ peiorarent. q: nobilior ẽ mo
tus ꝙ̃ quies. cũ quies sit ꝓuatio motus. ⁊ hitus no
bilior est ꝓuatione. g̊ motus celestium non cessabit
Item sicut oñsum est li. 2°. Tp̃s vel est motus pri
mi mobilis ab alia numeratꝰ. vel est in illo motu.
sicut in subõ. sed tp̃s nunꝙ̃ cessabit. q: semper erit
aliqs motus saltẽ in inferno. ⁊ fm phm̃ 4° phi. im
possibile ẽ motũ eẽ sine tpe. g̊ motꝰ corpoꝝ celestiũ
nũꝙ̃ cessabit. Itẽ sol per sui motũ successiue illu-
minat diuersas ptes terre. g̊ si motus eiꝰ cessaret
alique ptes terre remanerẽt ppetuo obscure qd est
incõueniens. Cõtra apoc. 10. hẽtur ꝙ angelus iu-
rauit ꝙ tp̃s nõ erit ampliꝰ. sz ĩpossibile est esse mo-
tũ sine tpe. g̊ motus celi cessabit. Itẽ Isa. 60. Non
occidet vltra sol tuus. Rñdeo ꝙ in mũdi innoua
tione cessabit motꝰ corpoꝝ celestiũ nõ p nãm. sed p
voluntatẽ intelligẽtiaꝝ mouẽtiũ obedientiũ volũ
tati creatoris in desinendo mouere sicut ex amore
eius mõ sibi obediũt ĩ mouẽdo. quapp ꝯuenienter
a ph°. 12. metha. dr cã p̃ma mouere in rõe amati et
desiderati. si tñ phũs in suo verbo sanũ hẽt intelle-
ctũ. tũc aũt placebit creatori vt ãplius intelligẽtie
corpa celestia ñ moueãt. q: tũc hẽbit finis motꝰ cõ
poꝝ illoꝝ itelligẽtie. n. mouẽt illa corpa vt p motũ
eoꝝ fiat renouatõ ĩfluentiaꝝ ⁊ tẽpantia q̃ reqrit ad
gñonẽ ⁊ corruptiõnẽ quousqz ipleat nũerꝰ electoꝝ.
oẽ ãt qd pp aliquẽ finẽ mouet illo fine hito rõabile
ẽ. vt ab illo motu qescat. nec. n. dici põt illa cõpa ñ
moueri pp aliquẽ finẽ. q: tũc motꝰ eoꝝ eẽt inanis.
nec pp finẽ q acqri ñ possit. q: cũ nã fz phm actionẽ
ñ icipiat ĩpossibile ẽ ꝯpleri. mlto fortiꝰ deꝰ ñ ordias
set itelligẽtias illa mouere corpa pp finẽ q non pos-
sit hr̃i. Ad pm in oppm dõ ꝙ celũ ꝙ̃tũ ẽ ex pte sua
non magis habet naturalem aptitudinem ad mo
tum ꝙ̃ ad quietem. quia per neutrum eorum in se
acquirit aliquam perfectionem vel perdit. tamen
naturalis aptitudo sua magis est pro tempore quo
debet moueri vt moueatur motu circulari ꝙ̃ re-
cto. quia secundum philosophum. i. celi ⁊ mundi.
non sit graue neqz leue contra naturam suam esset
moueri motu recto deorsuz qui motus competit
grauibus vel sursum qui motus competit leuibꝰ.

⁊ preterea rōe figure que est circularis maioȝ apti-
tudinē hēt nāle ad hoc vt circulariter moueatur
q̄ȝ recte. Ad 2m dō φ ſm phiſi. 5. phiſi. q̄ȝuis qes
aū motū ꝯrieꝛ motui. extendēdo nomen ꝯrietatis
ad oppoſitionē que eſt inter ꝑuationē ⁊ hītuȝ. non
ſic tñ eſt de qete poſt motū. quies. n. ſequēs motū
eſt finis eius ⁊ ab eadē virtute cauſatur. Ad 3m
dō φ ſicut declaratū eſt li. 2°. di. 2ª. tp̄us pōt accipi
ꝓprie ⁊ cōiter ſiue large. p° modo eſt in motu ꝑmi
mobilis ſicut in ſubiecto ⁊ ſine tpe poterit eſſe mo
tus aliqs poſt iudiciuȝ cum ſine tpe ſic dicto fuerit
motus tpe Joſue qñ ſol ⁊ luna ad preces eius ſtan-
tib⁹. vt hr̄ Joſue. io. in quo daꝛ itelli φ oēs ſpe cele
ſtes tunc ſteterūt cū ipō Joſue pſequebaꝛ inimicos
ſuos. ſȝ tp̄s ſcd̄o mō dictū ē in quolibȝ motu ſicut ī
ſbō numeraꝛ ſm numerū motuū ⁊ ſine tpe ſic dcō
nūq̄ȝ erit motus. Ad 4m dō φ nulle ptes terre in
ſupficie remanebūt obſcure. qꝛ augebitur lumē lu
ne ⁊ lumen ſtellaꝝ que ſufficienter illumiabūt illaȝ
pteȝ terre q̄ a ſole nō illuſtrabiꝛ. nec ē inconueniēs
φ vna ps terre magis illuſtreꝛ q̄ȝ alia. ſ. illa que fu
it ab hoībus hītata q̄ a ſole ꝑncipalr̄ illuſtabiꝛ.

t **Ertio** queriꝛ vtꝝ corpa celeſtia ceſſa-
būt moueri in illo ſitu ī quo crea
ta fuerūt. Et vr̄ φ ſic. Jſido. in glo. ſup illud
Jſa. 60. nō occidet vltra ſol tuus. qd̄ etiam recitat
magr̄ huius di. c. vlt. p⁹ iudiciū ſol laboris ſui mer
cedē recipiet ⁊ nō veniet ad occaſum. nec ſol nec
luna. ſȝ in ordine in quo creata ſunt ſtabūt. g̊a ſili ⁊
alia corpa celeſtia. Jtem cōueniēs ē corpa celeſtia
ſtare in optimo ordine quē poſſibile eſt ea hr̄e. ſed
credibile ē φ in tali ordine ⁊ ſitu creata fuerūt g̊ ceſ
ſabunt moueri in illo ſitu ī quo creata fuerūt. Cō-
tra corpa celeſtia p ſuū motū nō redibūt ad ſituȝ in
quo creata ſunt niſi ab illo tpe moueanꝛ p. 36. mi-
lia annoꝝ cū octaua ſpera ꝓprio motu nō moueaꝛ
in. C. ānis niſi p vnū gradū. ſȝ ñ eſt credibile φ tā
diu duret hic mūdus ſm corruptibilē ſtatū cuȝ di-
cat apl's. 2°. ad cor. io. φ nos ſum⁹ in quos fines ſe
culoꝝ deuenerūt. g̊ corpa celeſtia ñ ſtabūt in illo ſi
tu quo creata ſunt. Reſpōdeo φ vnus ſitus nō eſt
magis cōueniēs q̄ȝ alius corpib⁹ celeſtib⁹ ꝑꝑ ſe. qꝛ
ꝓ quocūq̄ȝ ſitu ſeu cōſtellatiōe ñ meliorātur nec pe
iorantur. aliqua tñ cōſtellatio ſeu hītudo illoꝝ cor-
porū inter ſe magis eſt cōueniēs ad vnū effectū q̄ȝ
ad illa. vbi gr̄a. coniunctio ſolis ⁊ martis in corde
leonis magis eſt cōueniēs ad generandū calidita-
teȝ ⁊ ſiccitatē in iſtis inferiorib⁹ q̄ȝ cōiūctio iouis ⁊
ſaturni. ⁊ iſta eſt ꝯnenientior ad aliquē aliū effectū
q̄ȝ ꝑma. ⁊ ſic de alijs. Qñ aūt p° creata fuerūt cor-
pora celeſtia alij effectus in iſtis inferioribus req-
rebanꝛ ad cōueniēs mūdi regimen q̄ȝ modo. ⁊ alij
mō q̄ȝ tūc. ⁊ alij in fine mūdi q̄ȝ nūc. dico g̊ φ corpa
celeſtia creata fuerunt in ꝯueniētiſſimo ſitu ꝓ effe
ctibus q tūc requirebāꝛ ⁊ modo ſunt in cōueniētiſ-
ſimo ſitu pro effectib⁹ q nunc requirunꝛ. ⁊ in fine mū
di erūt in ſitu cōueniētiſſimo illi diſpōni elemētoꝝ
que cōgruet ⁊ incorruptibili ſtatui. cū g̊ tūc cōgruat
elemētis diſpō que ñ fuiſſet ꝯgrua qñ ꝑma celeſtia
corpa creata ſunt. ſequiꝛ φ nō ceſſabūt moueri ī il-
lo ſitu in quo creata fuerūt. ⁊ tñ ceſſabūt moueri in
ſitu cōueniētiſſimo mūdo ꝓ illo ſtatu. qꝛ ſitus ſeu
habitudo eoꝝ inter ſe tūc erit talis que maxime di
ſponet elemēta ad hoc vt nō agāt nec patiātur ad
inuiceȝ. Ad pm in oppm dō φ q̄ȝuis ſol ⁊ luna qñ
corpa celeſtia qeſcent hēant illā hītudinē ī ſe quaȝ
habuerūt qñ ꝑmo creata ſunt. nō tñ hēbūt eandeȝ
hītudinē ad illa corpa celeſtia nec alia corpora cele
ſtia inter ſe q̄ȝ habuerunt qñ primo creata fuerūt.
Ad 2m pȝ ſolutio ex dictis in qōe. Argumentuȝ
ad oppm gr̄a cōcluſionis ꝯcedendū eſt. tñ rōne for
me nō cogit. qꝛ deus q corpa celeſtia creauit in qua
hītudine voluit illa poſſȝ diſponere ſm eandeȝ hi-
tudinem citiſſime ſi ſibi placeret.

q **Uarto** queriꝛ vtrū ceſſatio mot⁹ cor
porū celeſtiū erit ſufficiēs cā ñ
agendi nec patiendi elementa ab īuicē. Et
vr̄ φ ſic. phūs. 8. phi. aſſerit ⁊ probare conatur mo
tuȝ celi ita ꝑorē eſſe motibus alijs φ ipō nō exiſteñ
eēnt alij motus. ſed actio ⁊ paſſio elemētoꝝ inter
ſe ē per motū alterationis. g̊ ceſſatio mot⁹ celi erit
ſufficiens cā vt elementa nō agant nec patiātur ab
inuiceȝ. Jtem menſura eſt cauſa menſurati. vni-
tas. n. cā ē numeri ⁊ ei⁹ mēſura. ſȝ ſm phm̄. 4° ph.
Tēpore mediāte motu celi menſuramus alios mo
tus. g̊ motus celi ē cā omniū motuū alioꝝ. cū ergo
remotio cāe ſit ſufficiēs rō remotionis effectus ceſ
ſatio motus celi erit ſufficiens cā nō agēdi nec pa
tiendi elemēta ab inuicē. Jtē cā non agēdi nec pa
tiendi elementa ab inuicē non erit cauſa eoꝝ natu
re mutatio. qꝛ eoꝝ natura mutari non poſſȝ exiſtia
ſalua. qꝛ ſm phm̄ 2° phi. Natura rei eſt eius forma
vel materia. nec amiſſio ſuaꝝ naturaliū qualitatū
qꝛ ille remanebunt eis vt dictū eſt. g̊ vr̄ φ ceſſatio
nis ſue actiōis ⁊ paſſionis inuicē nō erit alia cā. ni
ſi ceſſatio motus celi. Contra vr̄ ſentire Aug. li°
ii°. confeſſionū vltra mediū. φ ſi corpa celeſtia ſta-
rent adhuc poſſet moueri rota figuli. ergo a ſimili
poſſent elemēta ab inuicē alterari. Jtē a dn̄o Ste
phano epō piſienſi excōicatus eſt hic articulus. φ
ſi celum ſtaret ignis in ſtupā nō ageret. qa nec de⁹
eſſȝ. ſȝ qua rōne poſſȝ ignis in ſtupam agere. poſſet
etiam agere in aliud elementū. Ad hanc qōnem
dicūt quidā φ ceſſationis actionis ⁊ paſſionis ele-
mentorum erit ſufficiens cauſa ceſſatio motus ce
li. q̄ȝuis adhuc poterūt eſſe motus qui ſunt in ani-
ma rationali eo φ illa a virtute corporum celeſtiū
nō dependet. Sed cōtra hoc arguitur ſic. vt. n.
hr̄ Joſue. io. ad preces Joſue ſol ⁊ luna ſteterunt. ⁊
ſi alia corpora celeſtia nō ſtetiſſent totus ordo cor-
porū celeſtiū fuiſſet imutatus. tūc ergo oīa corpora
celeſtia quieuerūt. nec ꝑꝑ hoc omiſit Joſue pugna
re. nec ceſſauerūt omnes actiones naturales p to-
tum mundū. Preterea illa opinio videtur eē cō
tra articulū excōicatū qui allegatus eſt. Preterea
corpora celeſtia non tantum agunt hic iferius per
ſui motum. ſed etiam per naturalem virtuteȝ for-
me ſue. ſicut pȝ per diuerſos effectus naturales. q
per diuerſas cōſtellationes cāꝛ. ⁊ ideo ceſſāte mo
tu celi adhuc per ſuam nāleȝ virtuteȝ poſſent age
re in elā niſi aliud obſtaret q̄ȝ eoꝝ quies. q̄ȝuis er-
go quies celi eſſet ſufficiens cauſa vt idem elemē-
tum non ageret in aliud difformiter eo φ per mo-
tum eſt renouatio influentiarum quaꝝ vna magis
confortat virtutem vnius elementi in ſua actiōe
q̄ȝ alia. tamen non eſſet ſufficiens cauſa ad huc vt
vnum elm̄ nullo modo aliud alteraret. Alij dn̄t
φ ⁊ ſi quies celi nō ſit ſufficiens cauſa huius perſe

erit tñ sufficiens cā ꝑ accñs inq̄ꝫ quiescet in illo puncto quo corꝑa celestia talem hēbunt inter se hitudinē q̄ confortabit virtutē passibilioris elementi ſm illaꝫ ꝓportionē qua exceditur a vtute elemēti magis actiui. ꝛ iō nullū elm aliquid poterit sup aliud. Sꝫ hec opio deficit in duob⁹. p° qa nō ē probabile ꝙ corpora celestia hēant illā habitudinē inter se qñ celū qescet imo magis est ꝓbabile q꞉ tunc erunt illa corpora in tali hitudine inter se in q̄ maxie ꝯcordabūt vtuti elemētoꝝ actiuoꝝ. qđ arguit per h̄ qa añ produtiōeꝫ ignis ꝯflagratiōis cābit nāliter hic inferi⁹ vehemēs caliditas ꝛ siccitas. sicut dictū est supius in articulo p° h⁹ di. Preterea si qesceret in tali hitudine sicut dicit opio adhuc nō sequeret ꝙ vnū aliud alterare nō posset. Cū.n. videamus elm min⁹ actiuuꝫ agere in elm magis actiuū quia nullū elm agit in aliud qn patiat ab eo. cū ſm phm̄ 2° phisi. Oē agens phisice in agendo patiat. multo forti⁹ possꝫ in eū agere. si per vtutē celestem vtus eius equaret illi⁹ vtuti. magis.n. pōt equale inequale agere q̄ꝫ debili⁹ in forti⁹. adhuc.n. cuiuslꝫ elementi pncipiū passiuū qđ est materia. inferius esset cuiuslꝫ alteri⁹ elementi pncipio actio quod est for⁹. tūc tñ ita equalr sese alterarēt vt q̄ꝫtū remitteretur q̄litas vni⁹ remitteret q̄litas alteri⁹. ꝛ sic tādem ad talē equalitatē reducerent vt inter se nullam hērent ꝯrietatem. ꝛ tunc agere cessarent in inuiceꝫ. sed reuerterēt elemēta iperfecta in suis qualitatibus actiuis ꝛ passiuis. ꝛ etiā in suis essentijs supposito ꝙ recipiant magis ꝛ min⁹. sicut dicit cōmētator in li. de substantia orbis. Vr ergo mihi dđ ꝙ cā quare post iudiciū elemēta sese nō alterabūt manentib⁹ tñ suis essentijs ꝛ qualitatib⁹ actiuis ꝛ passiuis in esse cōpletissimo ē hec. q꞉ deus supernālr a materia elemētoꝝ remouebit puationeꝫ que necc̄ia est ad transmutationē nālem. vñ ꝛ ſm phm̄ p° phi. ponit vnū de pncipijs nāe. illa.n. puatio nō dicit tm̄ carentiā forme in mā. sed dicit illā carentiā forme cū possibilitate ad eandē. ꝛ si possibilitas illa nō tm̄ differat a materia ſm rōneꝫ sꝫ sit aliqd in formā trāsmutabile ille q eam concreauit māe ab eadeꝫ poterit eam excluder nihil positiuū māe ꝯferendo. si aūt in materia non sit possibilitas ad formā nisi illa que rōe sola differt a materia impmet deus in mā supnalr virtutē prohibentē ipsaꝫ posse transmutari nālr ad aliam formam. ꝛ sic nō remanebit in materia puatio q̄ necessaria ē ad naturalē transmutationē. Preterea influentia gnālr cāe pme sine q̄ nulla creatura pōt in suā actionnem nō aderis elemētis ad h̄ vt agāt ꝛ patiant ab inuicē. aderit tñ ad h̄ vt in suis eēntijs ꝛ qualitatib⁹ in esse cōpleto ꝑpetuo durēt. ꝛ hec cā sufficeret. si nulla alia poneret. Ad pm in oppm dđ ꝙ illud verbū phi intelligi dꝫ de poritate in agendo ꝛ patiendo. nec plus pōt per suas rōes concludi. Ad 2m dđ ꝙ mensura nō semꝑ est cā mensurandi. vñ ꝛ ſm phūꝫ 4°. phisi. Mensuram⁹ motū ꝑ tp̄s. ꝛ tp̄s ꝑ motuꝫ Preterea motus voluntarios q nō dependēt a vtute celi mensuram⁹ ꝑ motū celi. pānū etiā mēsuram⁹ ꝑ vlnam. Ad 3m pꝫ solutio ex dictis in qōe.

q Vinto querit vtrū lux corpoꝝ celestiuꝫ ꝛ elemētoꝝ augebit. Et vī ꝙ nō. q꞉ corꝑa celestia non tm̄ agūt hic inferius ꝑ motū. sꝫ etiā per lucē. sed post iudiciū hec inferiora āplius nō transmutabūt. g̊ supfluuꝫ essꝫ augmētū lucis eoꝝ. Itē ⁊ si rei carēti luce possit dari lux. nihil tñ est dciñ ꝙ eius lux augeat. sꝫ terra luce caret. g̊ nihil est dciñ ꝙ eius lux augebit. Itē lux ñ est necessaria in ista machina mūdiali nisi ꝑꝑ hois vsuꝫ. sed post iudiciū lux ista mundialr nō veniet in hoiuꝫ vsuꝫ. qđ de dānatis planuꝫ est. q꞉ in inferno sunt. ꝛ erūt ꝑpetuo tenebre. vñ Job. 10. dr terra miserie ꝛ tenebraꝝ. Et de beatis. apoc. 22° dr ꝙ ñ egebūt luie lucerne. neqꝫ luie solis. qm̄ dñs de⁹ illuminabit eos. g̊ supfluū essꝫ lucis augmētuꝫ in corporibus celestib⁹ ꝛ elemētarib⁹. Contra Isa. 30. Erit lux lune sicut lux solis. ꝛ lux solis septempliciter. sꝫ corꝑa celestia post iudiciū imittēt luceꝫ suā in hec inferiora. g̊ hec inferiora āplius q̄ꝫ modo illumiabūt Itē ſm phm̄. 8. phisi. Hō est minor mūdus. dꝫ g̊ conformari sibi in innouatione aliquo modo maior mūdus. sꝫ homo tūc ampliori luie fulgebit. g̊ ꝛ totius mūdialis machine lux augebit. Rñdeo ꝙ lux nō tm̄ est in corporibus mundi ꝓpter vsum necessitatis corꝑalis. sed etiā ꝑꝑ vsū vtilitatis spūalr ad habendā delectationeꝫ in spē creature. ꝛ ad cōtemplandū deum in lucis effectu. post iudiciū non erit lux vtilis ad supplendū indigentiam alicuius rei necessarie corporibus electorum. sed erit vtilr propter 2m cām. Electi.n. cum hoc ꝙ deuꝫ in se cōtemplabuntur simul cōtemplabuntur cum oculo mentis in effectibus suis tam spūalibus q̄ꝫ corporalibus ꝛ incorporalibus delectabitur oculus corporalis. ꝛ ideo conueniēs erit ꝙ cum innouabitur homo lux etiam in corꝑibus celestibus augeatur. ꝛ ex consequenti elementa habundantius illuminentur q̄ꝫ modo. quia a corporibus recipient ampliorem luis influentiaꝫ. Vtꝝ aūt preter illā claritatem quā a corporibus celestibus recipiēt lux eis imprimatur alia incertū est. tamen nulluꝫ est incōueniens. si cōcedatur ꝙ sic. ꝛ tunc sicut anime electorum per lumen glorie aliquo modo angelis cōformant manente dr̄a in eēntia ꝛ propetatibus naturalibus. sic corpora inferiora per suaꝫ illustrationem aliqualr corꝑibus celestibus conformabūtur salua dr̄a in essentia ꝛ ꝓprietatibus naturalibus. tñ terra non illuminabitur nisi in sui supficie. si enī in sui profundo illuminaretur. impij lumen illud viderent. qua visione sunt indigni. Ad pm i oppm patet solutio ex dictis in questione. quod etiaꝫ dr corpora celestia hic inferius agere per lucem intelligendum est ꝙ agant per lucem. in virtute tamen sue forme substantialis. aliter cum omnes stelle recipiant lumen a sole calefacerent ꝛ exicarent. qđ falsum est. In actione autem illuminandi que ratione lucis per se eis conuenit cōicant eo mō quo cōicant in lucē. Ad scđm dicendum ꝙ minor est falsa. sicut enim nulla substantia spiritualis est totaliter expers lucis. sic nullum corpus est totaliter expers lucis. eo enim ipso quo omnes creature st effectus summe lucis aliquo modo plus ꝛ minus lucem participant. q̄ꝫuis in aliquibus corporibus lateat lux eorum. vnde sola priuatio est pure tenebra. vnde male dixerant dicentes nigerrimuꝫ colorem esse per omnem carentiam lucis. Ad 3m patet solutio ex dictis in qōe.

s Exto queritur vtꝝ bruta ꝛ vegetabilia destruet. Et videt

ꝙ nō. q᷑ aīalia sunt ad ornatū elementoꝝ. ergo qñ elementa meliorabunt aīalia nō destruent. q᷑ tūc nō debet ab eis auferri ornatus eoꝝ. Itē sicut elementa seruiunt homini. ita vegetabilia ⁊ animalia bruta. ergo sicut in mundi innouatione nobilitabuntur elementa ita ⁊ vegetabilia nobilitantur ⁊ animalia bruta. Item vegetabilia ⁊ bruta nobiliora sunt elementis. quia elementa ordinant̄ ad mixtū. mixtū ad vegetatiuū. vegetatiuū ad sensitiuum. ergo multo magis vident̄ esse de pfectione vniuersi q̄ȝ elementa. ⁊ ex ɔ̄ñti magis q̄ȝ elementa remanere debebūt. Item mūdus corporalis post iudicium non erit necessarius nisi ad hoc vt beati in ipso deū cōtemplando delectent̄. ⁊ inde ampliꝰ assurgant in laudē diuinā. sed expressiꝰ refulget diuina bonitas in aīalibus ⁊ plantis q̄ȝ in elementis quia fm Aug. xiº. de ci. c. 16. Ordine nāe preponūt̄ non viuentibus viuentia ⁊ sentiētia nō sentiētibꝰ ergo multo magis debebūt remanere bruta ⁊ vegetabilia q̄ȝ elementa. Contra cessante fine cessare dȝ id quod est ad finē. sed finis vegetabiliū ⁊ brutorum est corruptibilis hominis status cū g° i mūdi īnouatiōe cessabit corruptibilꝭ hoīs status aīalia ⁊ plāte nō remanebunt. Itē oē viuēs corruptibili vita morietur. sed nihil est ordinatū ad resurgēdum quod secundū se totum morit̄. huiusmōi autē sunt vegetabilia ⁊ bruta. ergo ita morient̄ ꝙ nō resurgent. Rñdeo creaturarū quedā sunt incorruptibiles fm se totas vt angeli boni ⁊ mali ⁊ corpa celestia. quedam corruptibiles fm se totas vt mineralia vegetabilia ⁊ bruta. quedam sunt corruptibiles fm partē minus pncipalem. ⁊ incorruptibiles fm partē magis pncipalē. vt homines qui sunt corruptibiles fm corpus. ⁊ incorruptibiles fm animam. quedā sunt corruptibiles in ptibus. ⁊ incorruptibiles in toto. non quin eoꝝ nā tota ex parte sua corruptibilis sit. sed q᷑ pp ordineȝ mundi non adest corrūpens. ⁊ tales creature sunt elemēta. statui incorruptibili non cōueniunt ea que fm se tota corruptibilia sunt ex sui nā. ⁊ fm ordinem mundi. ⁊ ideo talia non remanebūt. cuiusmodi sunt mineralia vegetabilia ⁊ bruta. Omnes aūt alie creature remanebunt. ⁊ que in partes sunt corruptibiles fm se totas incorruptibiles efficientur. Ad pᵐ ī oppᵐ dō ꝙ aīalia non sunt ad ornatū elemētorum nisi fm corruptibilē mundi statū. vñ in parte aeris nobiliori non est aliquis ornatus aīaliuȝ. nec etiaȝ in igne. quia non sunt tam pp ornatum q̄ȝ pp corruptibilis hominis status necessitatē. Ad 2ᵐ dō ꝙ q̄ȝuis bruta aīalia ⁊ plante seruiant homini sic elementa. non tamen tantā habent aptitudinē ad statum incorruptibilitatis. sicut elemēta. q᷑ sunt corruptibilia fm se tota. Ad 3ᵐ dō ꝙ q̄ȝuis vegetabilia ⁊ bruta sunt nobiliora simplicit̄ q̄ȝ elemēta. nō tñ quo ad conditioneȝ durabilitatis. vegetabilia enim ⁊ aīalia inter se habent cām corruptionis sue nec celo quiescente possent perpetuari in esse. nec eadem in numero. nec eadē in specie. nisi per miraculū. nō est aūt congrua ratio quare deus ea per miraculū perpetuaret in esse. Ad 4ᵐ dō ꝙ q̄cq̄d est pfectionis in vegetabilibus ⁊ brutis perfectiꝰ est in homine. q᷑ ⁊ perfectius viuit q̄ȝ vegetabilia ⁊ sentit q̄ȝ bruta. vnde quicq̄d in vegetabilibus ⁊ brutis est occasio cōtemplandi deū in effectibꝰ suis perfectius reperit̄ in homine. vnde non oȝ hac de cā vegetabilia ⁊ bruta in perpetuum remanere.

s Eptimo queritur vtꝝ mundo innouato ⁊ facta distinctione bonoꝝ ⁊ malorum deus posset aliquid adderē ad bonitateȝ vniuersi. Et vȝ ꝙ non. q᷑ illud nō est perfectū cuius pfectioni aliq̄d addi potest. sed vniuersum tunc erit perfectū. ergo sue pfectioni nulla poterit bonitas addi. Item fm Dio. 5. c. de di. no. creature procedunt a deo. sicut nūerus ab vnitate. sed est aliquis numerus. s. binarius inter quē ⁊ vnitatem nullus poest esse numerus medius ergo silr̄ est aliqua creatura inter quam ⁊ deum nulla poterit esse alia media. sed nihil in creatis nobilius est vniuerso. cum cōprehendat oēs creaturas ergo inter vniuersum īnouatum ⁊ ipsum deū nulla poterit esse media creatura. Itē si deus tūc posset addere ad bonitateȝ vniuersi. ⁊ nō adderet inuidus essȝ. qd̄ falsuȝ est. Contra deus possȝ oēs dānatos ānihilare. ⁊ creare tot āgelos scōs. sed si hoc faceret meliꝰ essȝ vniuersum. q᷑ plus essȝ i vniuerso de bono. ⁊ nihil de malo. g° post innouationē mūdi adhuc deus possȝ addere ad bonitateȝ vniuersi. Itē oī effectu nō equante potentiā agentis agens possȝ facere nobiliorē. sed vniuersuȝ etiam innouatū non equabit potentiaȝ dei. g° deus possȝ facere aliud vniuersuȝ nobilius illo. ergo plus posset de bonitate facere q̄ȝ erit in hoc vniuerso innouato. Rñdeo ꝙ deū aliq̄d posse addere ad bonitatē vniuersi post eius innouationē triplr̄ pōt intelligi aut de illo eodeȝ vniuerso in numero. aut de alio. aut ptim de alio. aut partiȝ de eodē. Primo modo dico ꝙ si noīe vniuersi accipiat̄. seu includatur vniuersitas omniū crēaturaꝝ. taȝ substantiarū q̄ȝ accñtiū absolutoꝝ q̄ȝ relationū. sic deū posse addere ad bonitatē vniuersi ɔ̄ditionē includit. quia illa bonitas superaddita. aut essȝ substantia. aut accidens. ⁊ tunc vniuersitas creaturaꝝ considerata añ additioneȝ bonitatis illiꝰ ad vniuersitatē creaturaꝝ includenteȝ illā superadditā bonitatē se hr̄et sicut ps totum. totū aūt ⁊ ps q̄ȝuis nō sint penitus diuersa numero. nō tñ sunt penitꝰ idē. sȝ ptiȝ idē. ptiȝ diuersa fȝ ꝙ trahi pōt ex snia phī. i pº phisi. Si aūt noīe vniuersali intelligat̄ vniuersitas substātiaruȝ tm̄. sic dico ꝙ illud idē vniuersum in numero qd̄ tūc erit etiā meliorari nō possȝ. q᷑ finis eius meliorari nō poterit. Ille. n. finis deus est. nec vniuersitas omniū aliaꝝ subāꝝ ɔiunctiȝ possȝ melius ordinari ad suū finē q̄ȝ tūc erit ordinata. Ille ēt substantie omnibꝰ pensatis nō possent esse meliꝰ ordinate inter se per cōpationē ad suū totū. qd̄ est vniuersuȝ. nō possȝ etiā meliorari p meliorationē aliquaruȝ creaturaꝝ fm se alijs non melioratis nec peioratis. q᷑ q̄ȝuis ps creaturaꝝ essȝ meliorata fȝ se. ex hoc tñ vniuersuȝ non essȝ melius. q᷑ p hoc nō meliorarēt̄ pportio partiū int̄ se. ⁊ ordo que maxime attendunt̄ in bonitatē vniuersi. sic si in psalterio chorda sonās obscure fieret ita clare sonans sic illa que sonat clarius. ⁊ sic si luna fieret ita bona sic sol sole non meliorato. psalteriū essȝ peius. ⁊ mundus peior nec possȝ meliorari p melioratioeȝ. siue substantialem. siue accñtalem omniuȝ substantiarum q᷑ subā nāe hūane xp̄i meliorari nō pōt nec actualit̄. nec subālr̄. Beata etiā virgo meliorari nō pōt

τ si omnes alie substantie meliorarentur substātialiter vniuersum non remaneret idem penitus in numero. τ si meliorarenť accidētaliter adhuc vniuersum omnibus pensatis non melioraretur. quia tunc non esset bonitas in creaturis quā requiritop timus vniuersi ordo per cōparationē ad iustitie τ sapientie τ misericordie diuine manifestationem qui ordo maxime attenditur in bonitate vniuersi. Si aūt questio intelligať de alio vniuerso i numero. tunc dico ꝙ deus possz facere aliud vniuersum melius isto etiā post sui innouationē. Quis. n. deus aliquaz creaturaz possit facere ita bonam ꝙ illa eadē in numero non posset fieri melior. nec ēt eodez in spe. sicut pz in humana natura xpi que summum tenet in spe humane nature. τ cui superaddi nō potest aliquid de bonitate. siue substantiali. siue accidentali. tamen omnē aliam creaturam posset deᵒ facere meliorem sine fine in alia spe sine alio generꝫ deus enim posset facere omnez bonitatez creataz que rōni creature non repugnat. sed quātacūqꝫ bonitas finita rōni creature non repugnat. quia quātacūqꝫ esset distaret adhuc ab increata bonitate in infinitū. Si aūt qđ intelligať de vniuerso. partiz eodē pti diuerso. sic dūt qdā ꝙ posset addere ad bonitatem. non tū materialem. sed etiam formalē vniuersi. etiam post sui innouationē. quia posset d nouo creare multa milia sanctoꝝ angeloꝝ quibᵒ creatis vniuersitas ex illis τ alijs creaturis pexūtibus cōstituta melior esset. nō tū materialiter. sed etiaz formaliter. i. quātū ad partiuz ordinem ad finem. τ inter se quā erit vniuersitas post sui innouationem sine illis. Aliqui tū de qōne se breuiter expedientes dicunt ꝙ tanta erit bonitas creata post vniuersi innouationem ꝙ nullo modo creatura. siue eadē numero. siue diuersa plus posset de bonitate capere quā tunc erit. vnde tunc erit tota bonitas quam possibile est creari. vnde quis inter ipm vniuersum innouatuz τ deum erunt infiniti gradus. non erunt tamen possibiles pticipari. Ad pᵐ i oppᵐ dō ꝙ pcedit de eodem vniuerso in numero. Ad 2ᵐ dō ꝙ aliquo est simile τ multo magis dissimile. In hoc. n. est simile ꝙ sicut vnitas simplicior ē numeris progredientibus ab ea. τ ꝙ omnes pticipant vnitatem. dicimus. n. ꝙ binarius est vnᵒ numerᵒ trinarius est vnus numerus. τ sic de alijs. nec duo numeri equalr sunt vnitati propinqui. sic deᵒ simplicior est oibus creaturis. τ quelibet creatura aliqd participat de bonitate diuina nec sunt due spes per naturaz equalr sibi propinqz. in multis tū ē dissimilitudo. qa ab vnitate nō procedit. nisi vnᵒ numerus imediate. s. binariᵒ τ sequens numerus pcedit ab vnitate mediante binario. τ sic deinceps binarius etiā est ita ppinquus vnitati ꝙ nō pōt numerus ei propinquior esse. sz oēs anime rōnales sunt a deo immediate tū. nec est aliqua creatura ita deo propinqua qua deus nō posset facere aliaz sibi propinquiorē saltez loquēdo de propinquitate que considerať in creaturis per suaz naturaz vn τ tū hūana natura xpi nō posset deus facere aliā sibi propinquiorem quātū ad motū exndi quem hēt in diuino supposito. posset tū facere in alia spe vel in alio gñe creaturaz nobilioris essentie cui maiorē posset dare grām singularis persone quā posset capere aia xpi. si non esset

psone diuine vnita vt supposito. Ad 3ᵐ dō ꝙ in factione bonitatis create attenditur bonitas per cōpatione τ voluntatē diuinā. vñ nō iō deus voluit creare mundū. qz bonū erat mūdū creari. sed iō bonum fuit mundū creari. qz deus voluit ipz creare. τ iō eo ipo post mūdi innouationez deus nō uolet addere ad bōitatē creatā. bonū erit ꝙ nō addatur. Pᵐ arᵐ ad ptem aliā procedit de vniuerso qđ esset partiz idem. ptim diuersuz cuz isto vniuerso innouato. Uel pōt dici ꝙ si hoc facto mundus esset melior nāliter. nō tū esset formalr melior qa nō esset ita cōueniēs τ pulcher ordo in vniuerso sicut erit. 2ᵐ pcedit de vniuerso qđ esset aliud in nūero ab isto.

Circa litterā in humanitate suscepit illud quod est causa nr̄e resurrectionis. i. passionē τ resurrectionem. quod sic ē intelligendū vt eius passio est causa meritoria nr̄e resurrectionis spūalis. τ in futuro nr̄e resurrectōis gloriose. sua aūt resurrectō predicte duplicis resurrectiōis fuit cā exemplaris per vbū factū in carne filij hois sit corpoꝝ resurrectio. huiᵒ expositio pz p expositionē verbi predicti. angeli deferēt ante euz signū crucis. dūt aliqui ꝙ nō erit signū crucis i quo crucifixus est xps. sed quoddā signū illiᵒ crucis representatū. Ego aūt credo ꝙ illa eadē crux in nūero in qua crucifixus est portabiť ad iudiciū ministerio sanctoꝝ angeloꝝ. qui. n. corpa hūana redacta i pulueres eadē in numero restaurabit illā candem crucē in numero poterit restaurare. τ multo rōnabilius est ꝙ ipsamet ad iudiciū portetur quā aliud signū pro ea. ex h. n. electis erit maior honor. τ erit expressior materia assurgendi in laudez Jesu xpi. τ erit reprobis maior confusio. nec video inconueniens si pp rōnes predictas ponať ꝙ per diuinam potentiaz ipperpetuū cōseruetur. ne ipij in tormētis positi sub terra fruanť luce eoꝝ. Pōt dici vt volunt aliqui ꝙ in alio hemisperio ē aliqs terre hiatᵒ per quē deriuareť solare lumen ad ipsos si modo solito circulariter moueret. sed hͦ nihil ē. qz post iudiciū terra erit vndiqꝫ clausa. aliter. n. si esset i aliqua pte ius hiatᵒ vsqꝫ ad ifernū lumē stellaꝝ exntiū sup hemisperiū in quo esset ille hiatus illuminaret infernū. Unde pōt dici ꝙ illud verbū qđ dicit Jsido. sm falsaz imaginationem quorūdā imaginātiū esse ifernū i supficie terre i hemisperio isti ꝯposito.

Di. xlviiij.

Post resurrectionē vō τc. Superius determinauit magister de resurrectione mortuoꝝ τ de statu eoꝝ āte resurrectionē. τ d iudicio resurgētiuz. Hic determinat d remuneratiōe iudicatoꝝ. τ diuidiť in duas. Primo determinat de remuneratiōe bonoꝝ. Scđo de retributione malorum di. sequēti ibi. Hic oriť questio. Prima in duas. Primo determiat de retributiōe in cōi sanctorum. Scđo de partibus retributionis in speciali. ibi Solet queri. Pᵃ in duas. pᵒ determinat de differenti pticipatiōe beatitudinis. 2ᵒ de appetitu beatitudinis. ibi Solet etiam queri. Illa pars que ibi incipit. Solet queri diuidiť in tres. Pᵒ determiat de differētia cognitiōis bonorum. 2ᵒ de differentia gaudij ipoꝝ

τ

ibi. Solet etiã queri an in gaudio. 3° de dõ a bti
tudis añ iudiciũ, ꝛ post ibi. Post hoc ꝛc.

Articulus primus

c Circa hanc di. querendũ est pncipalit de. 5. Prio de quidditate bea
titudinis ꝛ de eo in quo cõsistit. 2° d eiꝰ
appetitu ꝛ participatione. 3° in spãli d
dotibꝰ aie. 4° de dotibꝰ corpis. 5° de accidẽtali
premio bonoꝝ. Circa primũ querũtur octo. p°
vtꝝ sit aliquis vltimus finis vite hũane. 2° vtrũ
ille finis sit btitudo. 3° vtꝝ beatitudo sit qd crea-
tum. 4° vtꝝ sit actus. 5° vtrũ sit actus anime
tantum. 6° vtrum sit actus intellectus ꝛ volun-
tatis sil. 7° vtrũ sit pncipalius actus voluntatis
ꝙ intellectus. 8° vtrum principalius sit actus in
tellectus speculatiui ꝙ practici.

p Primo ostẽdo ꝙ non est aliqs vltimus finis vite hũa
ne. nihil. n. est vltimus finis vite humane
quod ordinari põt ad aliũ finẽ. sed nullũ est bonũ
quod homo non possit ordinare ad aliũ finem ẽt
increatum. quod pꝫ cũ homo diligit deũ pp aliqd
temporale cõmodum. g nihil est quod sit finis vlti
mus vite humane. Item nullus actus hũane vi
te est vltimus. actus. n. eius pcedere possunt in in
finitum. sed omnis actus hũane vite est finis eius
qꝛ sm phm. 2° celi ꝛ mũdi. omnis res cui est opera
tio ipa est pp operationẽ illam. g nullus finis vite
humane est vltimus. Item si esset aliquis finis
vltimus hũane vite homo nũꝙ ageret nisi pp finẽ
quia vltimus finis est primũ mouẽs in agibilibus
sed multa videt homo agere nõ pp finem vt sunt
oia illa que facit sine deliberatione. g non est aliqs
vltimus finis vite hũane. Cõtra phiꝰ. 2°. meta.
pbat. ꝙ in causis efficiẽtibus essentialr ordinatis
est deuenire ad efficiens primũ. g a simili in finibꝰ
vite humane essentialr ordinatis oportet ponere
vltimũ. Item phꝰ vbi prius qui ponũt processũ
in causis finalibus in infinitũ auferunt naturã bõi.
sed sm phm 2°. phisi. Finis habet naturam optimi
ergo ponẽtes processum in causis finalibus in infi-
nitum auferunt finem. Rñdeo ꝙ vite humane ẽ
aliquis vltimus finis per se. In oĩbus. n. que per se
habẽt ordinem ad inuicem non est aliquid conuẽi
ens nisi sit primũ. Vñ phꝰ. 5. phisi. probat ꝙ ĩ cau-
sis mouentibus per se non est processus in infinitũ
qꝛ vt dicit ibidem cũ infinitoꝝ non sit pmũ ꝛ pri
mo mouente non existente alia non moueant ñ eẽt
possibile alia moueri. qꝛ secunda mouentia nõ mo
uent nisi per hoc quod mouẽtur a primo mouente.
illud autem quod mouet appetitum est finis. ꝛ pri
mũ mouens est vltimus finis. g si negatur vltimꝰ
finis nullus alius finis poterit appetitũ mouere. ꝛ
sic voluntas nihil appetere posset. quod mãifeste
falsum est. Preterea nullus nãlr appetit id quod
a quocũꝙ impossibile est haberi per quãcũꝙ viã
ꝙuis. n. voluntas deliberatiua possit esse impossi
biliũ sm phm. 3. ethi. c. 5. hoc tñ de naturali appe-
titu nullo modo vere dici põt. ꝙuis. n. in aliquo
frustretur nãlis appetitus propter aliqd accñs. vt
in dãnatis qui nãlr appetunt felicitatẽ quã impos
sibilem est eos consequi propter suã obstinationẽ
tamen nullus appetitus rõnalis creature frustrari
non põt vniuersaliter ꝛ per se. sed vt docet experiẽ
tia vita humana naturalr appetit perfectã quietẽ
ergo quietem perfectã ab aliquo consequi p viã
aliquã possibile est. sed ipossibile est perfecte quie-
scere viã humanã in re ordinata ad aliũ finem p
se. quod docet etiã experientia illũ qui motus ap
petitꝰ sui diligenter vult considerare. ergo oꝫ con
cedere esse vite humane aliquẽ vltimũ finẽ per se
Ad pm in oppm dõ ꝙ dꝛ ꝙ nihil est vltimus finis
vite hũane quod ordinari põt ad alium finẽ ꝛc. di
co ꝙ veꝝ est si põt ordinari ad aliũ finẽ per se. sic
aũt deus ordinari non põt ad aliũ finem. qꝛ omne
illud ꝙ est finis per se alicuius alterius melius est
illo. vltimus tamen finis per se põt ordinari p ac-
cidens ad aliqd aliud. vt ad finem. s. per malam i
tentionẽ abutentis. Ad 2m dõ ꝙ nõ ois actus vi
te humane est finis eius per se. ꝙuis quilibꝫ actus
eius possit esse finis eius p accñs. In causis autem
per accñs nihil prohibet in infinitũ procedere. ita
tñ ꝙ totũ acceptũ semp sit finitũ. cãe. n. per accñs
sm phm. 2. phisi. indeterminate sunt. Preterea ar
gumẽtũ peccat qꝛ in 3a figura nõ concluditur vni
uersalr conclusio. vñ dꝫ sic cõcludere ꝙ est finis ali-
quis vite humane qui nõ est finis vltimus. ꝛ hoc
ẽ verũ. vel ꝙ sunt fines aliqui vite humane i qbus
põt procedi sine fine. ꝛ hoc est verũ in finibus per
accñs. Ad 3m dõ ꝙ homo agens inꝙtũ hõ agit p
rõnẽ ꝛ voluntatẽ. qꝛ per hoc distinguit a brutis.
vñ actus hois non procedẽs ex rõne ꝛ volũtate ꝛsi
possint actus hois dici nõ tñ proprie loquẽdo dici
pñt actus vite hũane. sed magis vite brutalis. ꝛ p
terea illi actus ꝛsi nõ habeant finẽ sibi pstitutũ a rõ
ne. hñt tñ finem imaginatũ si sunt actus psupponẽ
tes in hoie aliquã cognitionẽ aut sibi pstitutũ a cõ-
ditore nature. Si sunt actus nõ presupponẽtes in
hoie aliꝙ cognitionẽ vt sunt actus potẽtie vegeta
tiue. ꝛ hoꝝ finis finis vltimus est vltimꝰ finis hu-
mane vite. qꝛ deus qui vite humane finis est vl-
timus ẽ finis omniũ creaturaꝝ vt oñsũ ẽ li. 3. di. pa

s Secundo queritur vtꝝ vltimus finis vite hũane sit hois btitudo
Et vꝫ ꝙ nõ. vltimus finis vite hũane finis
est oĩũ creaturaꝝ. vt pꝫ li. 3. di. i. in illa qõne vtrũ
bonitas xpi sit finis omniũ creaturarũ. sed beatitu
do nõ est finis oĩũ creaturarũ. qꝛ multe creature
sunt que nõ sunt capaces beatitudinis. g vltimus
finis vite humane nõ est btitudo. Itẽ vt oñsũ li.
2°. di. 38. oium bonoꝝ actuũ volũtatis est vnus fi-
nis vltimus. sed nõ oĩũ volũtatũ est vna beatitu
do. g vltimus finis hũane vite non est beatitudo.
Item finis vite hũane est quid per se sufficientis
simũ. sed felicitas que idem est qd beatitudo indi-
get exterioribus bonis sm phm. i. ethi. c. 12. g finis
vite hũane nõ est beatitudo. Contra Aug. 8. d ci.
c. 3. finis boni appellat quo quisꝙ cũ puenerit bea
tus est ergo vltimus finis vite humane est homi-
nis beatitudo. Itẽ idem. 23. li. quasi in fine libri.
finis nr est peruenire ad illud regnũ cuius nullus ẽ
finis sed peruenire ad illud regnũ est hois beatitu
do. ergo vltimus finis vite hũane est hois beati-
tudo. Rñdeo ꝙ vltimus finis hũane vite duplr
põt accipi. Uno modo p bono ĩ quo vltimo quie-
scit homo. alio mõ p ꝗete hois in illo bono. Silr

beatitudo pōt accipi duplr̄. Uno modo pro bono
in quo hō btificatur. alio modo ꝓ perfecta cōiūctō
ne hois cū illo bono. que ↄiunctio est hois beatifi-
catio. accipiendo finem ⁊ btitudinē mō p̄mo vlti-
mus finis vite hūane ⁊ hoīs beatitudo realr̄ idem
sunt. similiter finis mō 2°. acceptus realr̄ idē est cū
btitudine 2° modo accepta. sed differunt ꝺm rōem
quia finis vltimus dr̄ inq̄ꝫtū nō ordinat⁹ ad vlte-
riorē finē. ⁊ p̄mo mouēs appetitū btitudo dr̄ inq̄ꝫ-
tuꝫ est sufficientissimū hois bonū. Ad p^{m} i opp^{m}
dō ꝙ vltimus finis vite hūane inq̄ꝫtū accipit pro
bono in quo vltimo quiescit hō ⁊ ipa beatitudo ꝓ
bono in quo homo beatificatur sunt vltimus finis
omniū creaturaꝝ. q: vltim⁹ finis vite hūane ⁊ bti
tudo p̄dicto modo accepta realr̄ idem sunt. sꝫ crea
ture irrōnales alr̄ ad illū finē ordinant̄ q̄ꝫ creature
rōnales. q: rōnales illū fineꝫ attingūt imediate ⁊ i
illo btificant̄. sed irrōnales ad illuꝫ ordināt̄ hoieꝫ
mediāte. nec in illo btificant̄ q̄ꝫuis aliquā eius par
ticipationē imediate recipiant. Ad 2^{m} dō ꝙ acci
piendo vltimū fineꝫ vite hūane ⁊ beatitudinē pri
mo modo sicut omniū bonaꝝ volūtatuꝫ est vnus
finis. ita vna btitudo. q: vnū bonū est in quo oms
bone volūtates btificant̄. accipiendo aūt vltimuꝫ
finē ⁊ beatitudinē mō ꝺo nō est omniū bonaꝝ volū
tatū vnus finis in nūero nec etiam i equali gradu
silr̄ nec vna beatitudo vt iferius patebit. Ad 3^{m}
dō ꝙ ibi ph⁹ loquit̄ de felicitate politica q̄ habet̄ i
hac vita que multis miserijs est ꝑmista. vn̄ vt ita
loquitur est felicitas misera.

t Ertio queritur vtrū beatitudo sit quid
creatū. Et vr̄ ꝙ n̄. In nullo crea-
to vr̄ quiescere vita hūana. Un̄ Aug⁹. i. li.
ↄfes. versus p̄ncipiū loquēs ad deū ait. Inquietuꝫ
est cor nr̄m donec requiescat in te. sed in btitudine
ē quies toti⁹ vite hūaue. ḡ btitudo non est aliquid
creatuꝫ. Itē idē est gloria qd̄ btitudo. sed psal̄. ad
deū loquēs ait. tu āt dn̄e susceptor meus es gloria
mea. ḡ deus est btitudo vite hūane. Cōtra vide
re deū est aliq̄d creatū. est. n. actus creature viden
tis. sed videre deū est hūane vite btitudo. vn̄ vt
hr̄ Jo. 17. ait saluator ad p̄rem. hec ē vita eterna vt
cognoscant te. ḡ btitudo vite hūane est aliq̄d crea-
tum. Itē btitudo hois est in hoie bono ꝺꝫ phm̄. i.
ethi. c. 6. vn̄ probat felicitatē nō eē in hoib⁹ ꝑ h̄ ꝙ
honor magis vr̄ in honorantibus q̄ꝫ in honoratis
sꝫ quicūqꝫ est in hoie est creatū. ḡ btitudo ē q̄d crea
tum. Rn̄deo ꝙ btitudo vite hūane duplr̄ pōt ac-
cipi. vno modo ꝓ illo bono in quo ꝑfecte ⁊ plena-
rie requiescit hūana vita. alio modo pro perfecta
quiete hūane vite in illo bono q̄ ↄsistit in perfecta
hois cōiunctiōe cū bono illo. p̄mo modo btitudo
accipit̄ ꝓ beatitudinis obiecto. ⁊ sic planū est ꝙ bti
tudo dicit quid increatū. s. ip̄m deuꝫ. in nulla eniꝫ
creatura posset hō inuenire perfectā sufficientiam
ad quietandū ⁊ perficiendū euꝫ totū. eo. n. ip̄o quo
ꝺm aīam factus est ad imaginē dei tante capacita
tis est vt nullū bonuꝫ possit ei sufficere preter sum
muꝫ bonū. vn̄ in li. de spiritu ⁊ aīa aū mediū. tante
dignitatis est humana cōditio vt nulluꝫ bonū pos
sit ei sufficere p̄ter sūmuꝫ. beatitudo aūt ꝺo mō ac-
cepta est aliquid exn̄s in btō tā q̄ꝫ eius vltima ⁊ ple
naria perfectio. ⁊ est aliq̄d creatū sicut bene osten-
dunt rōes ad ꝑtē 2^{m}. Argumēta ad partē primaꝫ
ꝓcedunt de beatitudine primo modo dicta.

q Uarto queritur vtrum beatitudo sit
actus. Et vr̄ ꝙ non. melior est
hitus q̄ꝫ actus. quia est permanētior. ⁊ q̄a si
cut dicit ph⁹. 3. phisi. illud bonum est melius qd̄ ē
ꝑmanentius. sed beatitudo est maximum hois bo
nuꝫ. ḡ est habitus ⁊ non actus. Itē beatitudo est ꝑ
petuum gaudium. vnde saluator Jo. 16. de beatitu
dine sub noīe gaudij loquens ait. gaudium vestrū
nemo tollit a vobis. sed gaudium est anime passio
cum ergo passio distinguatur contra actus ꝺꝫ phm̄
ponentem 2°. ethi. c. 5. passiones potentias habit⁹
esse tā q̄ꝫ principia actionē. ḡ beatitudo non ē actus
Item perfecta vnio homis cum deo est relatio
sed perfecta hominuꝫ vnio cum deo ē beatitudo
hominis. ḡ beatitudo hois est relatio. Cōtra bea
titudo hominis aut est habitus. aut actus. non ha
bitus. quia tunc consisteret in virtute. quod nititur
i ꝓbare ph⁹. .ethi. c. 6. ḡ est actus. Item ph⁹ p^{o}.
ethi. c. 9. venat̄ istam diffinitionē felicitatis. s. ꙍ
felicitas est operatio propria hois ꝺm virtutē i vi
ta perfecta. cum ḡ felicitas id̄ sit quod beatitudo.
beatitudo est actus. Rn̄deo ꝙ ⁊ si beatitudo extē
dendo nomen eius possit dici habitus glorie. tamē
ꝓprie loquendo est actus hois nobilissimus. actus
enim nobilior est habitu. q: habitus ordinatur ad
actum vt ad finem. ⁊ ꝺm ph^{m}. 3. topi. finis p̄emiet
his que sunt ad finem. vnde per bonum actū ma-
gis assimilat̄ homo deo q̄ est purus actus q̄ꝫ ꝑ ha-
bitum tm̄. cum ergo beatitudo vite hūane sit no-
bilissimum quod esse possit in hoie cū sit vite hūa
ne finis vltimus vt ostensuꝫ est. sequit̄ ꝙ btitudo
proprie loquendo non est habitus sed act⁹. siue plu
res siue vnus. Ad p^{m} in opp^{m} dō ꝙ iste act⁹ in q°
beatitudo consistit ita est permanens sicut habit⁹
cuius est actus. quia dei visio ⁊ fruitio sunt in bo-
no intransmutabilr̄ ⁊ inuariabilr̄ permanentes. ⁊
preterea verbum phi intelligendum est ceteris ꝑi
bus alias non essꝫ verum. permanentiora eni sūt
multa non viuentia multis viuentibus. vn̄ ⁊ ꝺm
phm̄. i. ethi. c. 8. ꝑꝑ diuturnius esse non iudicatur
per se vnum alio magis bonum. Ad 2^{m} dicendū
ꝙ sicut cōiter dicit̄ gaudium nō est de essentia bea
titudinis. sed effectus eius ab ea per se inseꝑabilis
quapꝑ frequenter beatitudo nomen gaudij appel
lat̄. Alij quibus magis assentio tenētes quod gau
dium est de essentia beatitudinis dicunt ꝙ cū bea-
titudo dicit̄ actus extendit̄ nomie actus ad actuꝫ
siue eliciat̄ a bono. siue in bono causet̄ a beatitudi
nis obiecto. quid autem de hoc sit tenendum in ar
ticulo. 3° ondet̄ cum de visiōe ⁊ fruitione queret̄.
Ad 3^{m} dō ꝙ cum dicit̄ beatitudo vite hūane est
perfecta vnio hominis cum deo non accipit̄ vnio
pro relatione. sed pro actu vel actibus quo vl̄ qui
bus hō perfcē deo vnit̄.

q Uinto querit̄ vtrum beatitudo si ta-
ctus anime tm̄. Et vr̄ ꝙ non.
quia actus hominis non est actus tm̄ ani-
me cum homo constet ex anima ⁊ corpore. sed bea
titudo est actus hois. q: totus homo beatificat̄. er
go non est actus anime tm̄. Item homo ordine
nature prius intendit bonum corporale q̄ꝫ sp̄uale.
quia ⁊ prius ordine nāe ipsum cognoscit. sed p̄mū
i intentione est vltimuꝫ in execucione. ergo illud

bonum quod homo vltimo consequitur est corpo-
rale. sed in bono quod vltimo cōsequit̄ hō ē bea
titudo. ergo consistit in bono corporis. quod non ē
verū si esset actus aie tm̄. Item beatitudo ē actꝰ
perfectus virtutis perfecte. sed perfecta virtus re
spicit aīam ⁊ corpus. vnde quia continentia nō do
mat corporis passiones non dicit̄ virtus perfecta
vt temperantia. vñ ꝯm phm̄. 7. ethi. c. 2. non est lo
quendū de cōtinentia vt de habitu virtutis neqꝫ
vt de habitu alterius generis ꝗ̃ sit virtus. g̊ beati
tudo est actus anime ⁊ corporis simul. Cōtra ꝯm
phm̄ p̊ ethi. c. 9. felicitas est hois propria opatio.
sed hominis propria operatio est aie tm̄. q2 in opi-
bus corporis cū aīabꝰ alijs cōicat. ergo beatitudo
est actus aie tm̄. Item ꝯm phm̄ ibidē. felicitas est
operatio aie ꝯm virtutē. sed virtus non est bonuꝫ
corporis. sꝫ aie tm̄ ꝯm doctrinaꝫ. Auꝰ. p̊ de ci. c. 19.
vbi dicit de oppssis per violentiam ꝙ in eis nō pe
rit pudicitia. q2 virtus ai est neci corpis bonis nūe
ratur. g̊ btitudo est actus aie tm̄. Rñdeo beatitu
do vite hūane, est nobilissimū qđ in hoie possit esse
nec creaturis infra hoiem cōuenire pōt. cū g̊ beati
tudo sit vnus actus vel plures. vt ostensuꝫ est oꝫ
ꝙ beatitudo consistat in actu vel actibus ꝓprio vl
ꝓprijs homini non qbuscūqꝫ. sed in nobilissimis.
actus aūt proprius hois non est nisi ille qui est ho-
minis per illam virtutē qua est homo. hec aūt est
aia intellectiua. nobilissimus ergo actus hois ē il-
le qui sibi cōuenit per aiam intellectiuaꝫ siue sit co
gnitio siue dilectio. ergo beatitudo est actus aie tā
tum. vñ qui beatitudinem extimauerūt esse in cor
poralibus diuitijs seu delitijs vel honoribus sue
nature nobilitatem non recognoscebant. Ad pᵐ
in oppᵐ dđ ꝙ quidam est actus hois ratione aie ⁊
corporis simul sicut videtur audire ⁊ passiones sē
sitiui appetitus que sunt cū corporali transmutatō
ne. ⁊ hi non sunt aie tm̄. ⁊ sunt quidam actus hois
rōne aie tm̄ aut intelligere ⁊ velle. vnde sunt i aia
separata. ⁊ hi dicūt̄ actus aie tm̄. Ad 2ᵐ dđ ꝙ pᵐ
qđ homo appetit est beatitudo i sui generalissimo
esse qđ est bonum. tñ descendendo specialius ꝙ pꝰ
ordine nature homo appetit bonum corporale ꝗ̃
spūale est per accñs. non per se. q2 appetitus sequi
tur cognitionem. ⁊ nostra cognitō incipit a sensu q
est respectu corporaliū. non oꝫ aūt ꝙ illud ꝙ est pri
mū per accidens in intentione hois sit illud bonū
quod vltimo consequitur. sed illud quod est ꝓmuꝫ
in intentione per se. illud aūt dr̄ esse primū in intē
tione per se quod magis est appetibile. ⁊ qđ prius
appeti debet quātū est ex pte sua. tale aūt est spūle
bonū. Ad 3ᵐ dđ ꝙ virtutes cardinales que sunt
respectu passionū ⁊ operationū humanaruꝫ aliquo
mō corpus respiciunt. non ꝙ eaꝝ essentia aut eius
pars sit in corpore sicut in subiecto. sed quia mode
rant corporis passiones ⁊ equant corporales opa-
tiones in cōparatione ad alterū. sed ⁊ si i perfectis
actibus taliū virtutū perfectarū consistat felicitas
politica de qua tractat phūs p̊ li. ethi. tñ felicitas
vera in illis virtutibus nō consistit. sꝫ in actu cha-
ritatis pñie. ⁊ in actu hitu q in patria succedit fidei

Sexto queritur vtrū btitudo sit actꝰ intellectus ⁊ volūtatis sil̄.
Et vr̄ ꝗ̃ non. quāto bonū est maius tanto
simplicius. sed vite hūane beatitudo est maximū
homis bonū, vt superius visuꝫ est. g̊ est simplicissi
mū qđ sit in hoie. Sed simplicior est actꝰ vnus ꝗ̃
duo simul. ergo nō consistit nisi in vno actu siue sit
actꝰ volūtatis siue intellectꝰ. Itē Aug. li. p̊ đ ci.
c. pe. dic̄ de visione dei ꝙ est summū premiū. sꝫ sū-
muꝫ ꝓmium est btitudo. ergo cum visio sit actus i
tellc̄ūs in solo actu intellc̄ūs cōsistit btitudo. Itē
Jo. 16. hec est vita etna vt cognoscāt te. g̊ consistit
in actu solius intellc̄ūs. Itē si actus volūtatis es-
set de essentia btitudis. ille actꝰ aut esſꝫ amor ami
citie aut concupiscentie. nō amor amicitie. q2 ille
amor nihil aliud est ꝗ̃ velle deo bonū qđ hꝫ ꝙ qui
libꝫ ex puris nālibus pōt velle. Ad aliquid autē
qđ sit de essentia btitudinis non possumus attige-
re per sola nālia. nec amor ꝯcupiscētie. q2 tali amo
re diligit̄ amatum non pp se. sed pp amantē. g̊ actꝰ
volūtatis non est de essentia beatitudinis. cuiꝰ ds
non est immediatū obiectum. sꝫ actus voluntatis
bonorum deus non est imediatum obiectum quia
voluntas coꝝ non attingit deum diligēdo nisi me-
diante eius visione. prius. n. ordine nāe videt ipꝫ
ꝗ̃ attingat ipm diligendo. g̊ actus voluntatis ele-
ctorum non est de essentia beatitudinis. Itē Auꝰ
15. de tri. c. 8. beatus est qui viuit vt vult. nec ma-
le aliquid vult. ergo in solo actu volūtatis cōsistit
beatitudo. Item Aug. li. i. de doctrina xp̄iana lō
ge vltra medium dicit de deo hec est summa mer
ces vt ipō perfruamur. sꝫ summa merces est bea-
titudo. ⁊ fruitio est actus volūtatis. vt oñsuꝫ ē li.
i. di. i. g̊ in actu voluntatis tota essentia beatitudis
consistit. non ergo in actu volūtatis ⁊ intellectus
simul. Item deus sub rōe qua summū bonū ⁊ sub
nulla rōne alia est beatitudinis obiectū. q2 sub illa
rōe ⁊ sub nulla alia ē vltimus finis. sed sola volun
tas imediate attingit deum sub rōe qua summum
bonum. q2 ꝗ̃uis intellectus oñdat sibi summū bo-
nū tamen sua rōe est obiectū eius. qua summū bo-
num. sed sub rōne qua summū verū. g̊ beatitudo i
solo actu volūtatis consistit. Item beatitudo ve
re potentie nō ordinat̄ ad aliquid aliud ꝗ̃ ad bea-
titudinis obiectū. sed visio summi veri ordinatur
ad fruitionē summi boni. hō. n. spūalr̄ ꝯsiderans i-
teriora sua experiri pōt ali[illegible]uo modo non posse eē
vltimam quietē ⁊ perfecām in cognitione. g̊ sūmi
veri visio non est beatitud o intellectus. ⁊ constat
ꝙ non est beatitudo voluntatis. g̊ non est beatitu-
do creature rōnalis nec parū beatitudinis eius.
Contra auctoritatū quedā dn̄t ꝙ consistit in actu
intellectus. quedā ꝙ in actu voluntatis. g̊ in actu
vtriusqꝫ consistit. Itē per illam eandem virtuteꝫ
per quaꝫ aliquid mouetur ad terminuꝫ quiescit in
termino. sed per intellectum ⁊ voluatatem homo
mouetur ad ipm deum. g̊ per intellectum ⁊ volun
tatem quiescit in deo. sed beatitudo vite hūane ē
perfecta quies hois in deo. g̊ in actu vtriusqꝫ bea
titudo consistit. Ad qōeꝫ dixer̄t aliqui ꝙ essentia
beatitudinis vite hūane in solius intellectus actu
consistit. ita ꝙ nullo modo in actu voluntatis. pᵐ
eni obiectū voluntatis non est actus eius sicut nec
primum obiectū intellectus est intellectio. sed itel
ligibile. beatitudo vero pertinet ad voluntatē tā-
quā ꝓmuꝫ eius obiectum. sequitur ergo ꝙ non per
tineat ad ipsam tanqꝫ actus ipsius. Preterea vo
luntas fertur in finem etiam absentem cum ipsuꝫ

desiderat.ꝛ pñtez cũ in se ipo requiescit ꝛ delectaᷣ desideriũ aũt finis nõ est cõsecutio finis.s3 est motus ad finẽ.delectatio autẽ aduenit volũtati ex h ꝙ finis ẽ pñs.nõ aũt ex h aliqd fit pñs.q2 voluntas delectatur in ipo.o3 igr̃ esse aliqd aliud ꝙ̃ actũ voluntatis p qð fit ipe finis pñs volenti. hic autẽ est actus itellectus.q2 tñ ad voluntatẽ ptinet delectatio cõsequẽs btitudinẽ q̃ est quasi btitudinis consumatio accidẽtal'in sepabilr̃ btitudinẽ consequens iõ aliqñ dr̃ btitudo ptinere ad voluntatẽ eo ꝙ quãs gaudiũ ipm dr̃ btitudo.dicẽte Aug° li.io. confes. c.i.circa mediũ.ꝙ beata vita est gaudiũ de vitate Sz ꝯ hanc opinionẽ expsse est auctoritas Augu. allã.in opponendo dicentis ꝙ summa merces est in fruitione.ꝛ rõ ¯a ad scðam partem. Preterea Aug⁹.19.de ci.c.14.dicit ꝙ in celesti ciuitate ois vsus referᷣ ad fructũ pacis eterne.fructus ğ pacis eterne ptin3 ad vltimũ fine3 vite hũane. s3 fruct⁹ pacis eťne est fruitio dei q̃ est actus voluntatis. Preterea sũma bõitas nõ est miozis nobilitatis fm rẽ nec fm nr̃am rõne3 intelligẽdi ꝙ̃ summa veritas.ğ sic deus est btitudinis obiectu3 rõne sũme vitatis.ita rõne summe bõitatis.s3 sic deus ẽ beatitudinis obiectũ intellectus inq̃tũ est sũma veritas.ita est obiectũ volũtatis inq̃tũ est summa bonitas.ğ nec in actu intellect⁹ tm̃.nec in actu voluntatis tm̃ consistit vite hũane beatitudo.sed i actu vtriusq3 simul. Ur ergo mihi dð ad q̃ne3 ꝙ btitudo consistit in actu intellectus ꝛ voluntatis sil'. Cuius rõ est.q2 esse btitudinis vite hũane p̃sistit perfcã vnione aie rõnal' cũ deo.hec aũt vnio icludit aie vnionẽ cũ deo fz oẽs sui potentiã fm quam vnibilis e st cũ eo imediate.potẽtia aũt aie rõnalis non tm̃ est intellectus s3 voluntas.ꝛ per qual3 illa rũ vnibilis ẽ cũ deo imediate.sic.n.deus sub rõne q̃ sumũ vex est imediatũ obiectũ intellectus beatox.ita sub rõne qua summũ bonũ est imediatu3 voluntatis obiectũ eox.ꝙ̃uis.n.ipo imediate nõ fruerenᷣ nisi ipm imediate vidẽt.tñ imediatũ obiectũ voluntatis eox non est ipsa visio sũmi boni.s3 ipm summũ bonũ.nõ.n.volunt summũ bo^m pp illã visionẽ sic pp finẽ.s3 volunt ipam visione3 pp ipm summũ bonũ sic pp vltimum fine3. Ipsum ergo summmũ bonu3 p2imo ꝛ imediate est ab ipis beatis volitũ.est ergo voluntatis eox immediate obiectu3.ergo perfcã vnio aie cu3 deo in qua btitudo consistit est per intellectũ ꝛ voluntate3.i actu ergo vtriusq3 simul consistit. Nec illa rõ p2o contraria opinione in co2po2e q̃nis adducta cogere vr̃.quia p2imũ obiectu3 voluntatis est btitudinis obiectũ.non adeptio eius q̃ est beatitudo.sed ẽ obiectũ fm ꝙ est beatitudo creata in quo continetur in generali.ꝛ implicite actus intellectus ꝛ voluntatis.clare.n.videre deum ꝛ ipsum perfecte diligere est habere sufficientissimum bonum.quod hr̃ ñ tm̃ cognoscendo sed etiam amando .sed perfcẽ p cognitionem ꝛ amo2em p̃ie.imperfcẽ vero p cognitionem ꝛ amo2em vie. vnde Greg. in omel'. Pentecostes. Qui deum intelligendo co2de desiderat iam h3 p2ofecto quem amat. Deficit etia3 2ª.rõ in hoc quod supponit nullum esse motum voluntatis respcũ summi boni clare visi.nisi delectationem.hoc eni3 est falsum.immo dico ꝙ causa sil la delectatio ex summi boni clara visione ꝛ amo2

perfcõ.sic enim in appetitu sensitiuo amo2 boni p̃sentis esse delectatiõis causa.sic aliqualr̃ dico a simili amo2em summi boni clare visi est delectatõnis causam que inseparabilis est ab eo.nec est i voluntate negandum passiões esse spũales.ꝙ̃uis sublimio2es sint ꝛ sublimio2i modo ꝙ̃ in appetitu sensitiuo. vndẽ dic̃ Dionysius.4.c.de di.no. de scõ Ĝotheo.ꝙ erat diuina passus. Preterea rõ supponit ꝙ gaudium non sit ð btitudinis ẽentia.qð ñ vr̃ mihi verum. Ad p2imum in opp^m dicendum. ꝙ non plus concludit.nisi ꝙ beatitudo est simplicius quod sit in homine.secundum ꝙ simplicitas opponiᷣ compositioni ex actuali ꝛ potentiali. non compositioni que est ex pluribus actib⁹. Ad secũdum ꝛ 3^m dicendum ꝙ consumata dei dilectio inseparabilr̃ concomitaᷣ claram eius visionem. qa vt dic̃ Aug.li.83^m.q.q.35ª. Nullum bonum pfcẽ cognosciᷣ quod perfcẽ non amaᷣ.ꝛ ideo scriptura ꝛ sci cum in beatitudine dicunt visionem consiste re.includunt concomitantem dilectionem. Ad quartu3 dicendu3 ꝙ tã amo2 amicitie ꝙ̃ amo2 ille quo deus diciᷣ amari amo2em concupiscẽntie sũt de essentia beatitudinis.sed amo2 amicitie principalius vt enim ostensum est li.3.di.27.in illa questione vtrum p2incipalio2 actus charitatis sit diligere amo2e amicitie semper nobilio2 est ꝙ̃ amo2 concupiscentie ceťis parib⁹ nec potest deus amari amo2e amicitie ex puris nãlib⁹.iᵃ perfcẽ sicut requirit ille amo2 amicitie qui est beatitudinis essentia.ꝛ ideo non val3 probatio qua p2obabaᷣ amo2 amicitie non posse esse de beatitudis essentia. nec etiam val3 illa p2obatio qua p2obabaᷣ ꝙ amo2 cõcupiscentie non sit de beatitudinis essentia. qa ꝙ amo2e concupiscentie ameᷣ.amaᷣ pp amantem. hoc est ex imperfectione illius amo2is. Ille aute3 amo2 quo beati volunt deum sibi ipsis perfectius est.ꝛ ideo non volunt eum sibi pp se ipsos vt p2opter vltimum finem.sed p2opter se ipsu3. Ad q̃ntum dicendum ꝙ amo2 est falsa. vt ostensum est in co2po2e q̃nis.ꝙ̃uis enim visio sit necessaria dispositio in beato ad hoc vt fruaᷣ deo perfcẽ.tamen ex hoc non sequiᷣ ꝙ deus non sit illius fruitionis i mediatum obiectum.sic ꝙ̃uis habitus lumis glorie sit neccessaria dispõ ad hoc ꝙ intellectus videat deum.nihilominus tamen deus est illius visionis immediatum obiectum.ꝛ si dicas ꝙ saltẽ de⁹ p2ius o2dine nature est imediatum obiectu3 visionis ꝙ̃ imediatu3 obiectũ fruitiõis.dico ꝙ verum est de p̃o2itate in via generatiõis q̃ est p2io2itas q̃ iperfectũ p̃us est pfecto. non de p̃o2itate perfectõnis. vt in pluribus videmus ꝙ actuũ coo2dinatoru3 inť se po2 o2die nãe in via generationis min⁹ est pfcũs ꝙ̃ posterio2.nec hoc dicẽs intendo diceᷣ ꝙ illa visio sit iperfcã.est.n.res perfcã in geneᷣ visionis.sed volo dicere ꝙ ipsa fruitio est actus perfectio2 sic declabiᷣ in q̃ne sequẽti. Ad 6^m.ꝛ 7^m dð ꝙ cum sancti dicunt beatitudinem consistere i dei fruitione.includunt ipam visionem q̃ est necessaria dispõ ad fruitionem. Ad 8^m dð ꝙ cum dr̃ ꝙ deus sub rõne qua summum bonum .ꝛ sub nulla alia rõne est beatitudinis obiectum ꝛc.dico ꝙ falsum est accipiendo beatitudinem rõne totius essẽtie sue.deus tamen sub p̃dicta rõe ꝛ sub nulla alia est obiectum illius partis beatitudinis que cõsistit

creature rõnali mediãte voluntate, sil'r dico ꝙ ipse
deus sub rõne qua summũ verũ est obiectũ illiꝰ ꝑ-
tis btitudinis q̃ conuenit creature rõnali mediãte
intellectu. ⁊ sicut deus sub rõne qua summũ bonuꝫ
⁊ sub nulla alia ē vltimus finis voluntatis. ita sub
rõne qua summũ verũ ⁊ sub nulla alia est vltimus
finis intellectus quē imediate per suũ actũ põt atti
gere. inꝗ̃tũ tñ visio summi veri ordinatur ad frui
tionē summi boni deus sub rõne qua sũmuꝫ bonũ
finis est intellectus mediante voluntate. ⁊ ita oībꝰ
pensatis deus sub rõe qua summũ bonũ ꝑncipaliꝰ
est finis rõnalis creature ꝗ̃ sub rõne qua summum
verũ. ⁊ sic pꝫ ꝙ ꝗ̃uis ex argᵒ bñ concludať ꝙ beati-
tudo ꝑncipalius cõsistit in actu volũtatis ꝗ̃ ī actu
intellectus. per ipm tñ non cõcludiť ꝙ in solo actu
voluntatis cõsistat. q2 in visione inchoať ⁊ in frui
tione consumať. Ad ꝯᵐ dõ ꝙ beatitudo creature
rõnalis cõsistit in imediata ⁊ ꝑfecta sui vnione cuꝫ
deo. ⁊ sub ratione qua est summũ bonũ. ⁊ ideo eius
sunt due ptes. s. visio ⁊ fruitio. ꝗ̃uis etiã tota essē-
tia beatitudinis non ordineť ad aliqd aliud, ꝗ̃ ad
beatitudinis obiñ. tñ vna ꝑs ēt bene ordinatur ad
aliã. s. minus ꝑncipalis ad magis principalem vt
visio ad fruitionem. ⁊ iõ queľꝫ illarũ per se magis
dꝫ dici pars beatitudinis ꝗ̃ beatitudo. q2 neutra
ꝑ se esset sufficientissimuꝫ bonum.

s **Eptimo** queritur vtᵐ beatitudo sit
ꝑncipalius in actu volunta
tis ꝗ̃ intel lectus. Et vr̃ ꝙ non. beatitudo
ꝑncipalius est in actu nobilioris potẽtie. sed nobi
lior potentia est intellectus ꝗ̃ voluntas. q2 ē respe
ctu vniuersalioris obiecti. ens. n. sub rõne qua ẽs
est eius obiectũ vt vr̃ velle phũs i. 3ᵒ de aĩa. sꝫ sub
rõne qua bonũ est obiectũ voluntatis. nobilior est
aũt rõ entis ꝗ̃ boni. ẘ beatitudo ꝑncipalius consi-
stit in actu intellectus. Item ꝭm phm̃. 3. topi. illđ
est nobilius qđ alio nõ indiget ꝗ̃, illud qđ indiget
ipso. sed actus voluntatis indiget actus intellectꝰ
nõ eꝯᵒ. ẘ nobilior est actus intellectus. ⁊ ex cõsequē
ti beatitudo principalius cõsistit in ipo. Itē intel
ligere bonũ ⁊ non appetere nobilius est ꝗ̃ appeterē
circũscripto intelligeř. q2 appetere cognitione cir-
cũscripta cuicũqꝫ cõuenit nãe. ẘ semper nobilior ē
actus intelligendi bonũ ꝗ̃ actus amandi. ẘ beati-
tudo ꝑncipalius in actu intelligendi consistit. Itē
ille actus est nobilior qui sub spũalitate maiori suũ
obiectũ respicit. sed huiusmõi est actus intelligendi
q2 respicit rem ꝭm esse ꝙ hꝫ in mẽte. actus võ amã
di respicit ipam ꝭm esse suũ reale. res aũt simplici
ori mõ sunt in aĩa ꝗ̃ ex aĩaꝫ. ẘ nobilior est actus in-
telligendi ꝗ̃ amandi ex quo concludiť ꝙ in eo bea
titudo ꝑncipalius cõsistit. Itē ꝭm phm̃. 8. phisi. in
motu grauium ⁊ leuiũ ꝑncipale mouēs est generãs
q2 dat formaꝫ per quã exequũť motus ad quos de
terminata sunt a genearante. sed itellectꝰ dat vo-
luntati formaꝫ per quã mouet se. q2 voluntas mo
uet se per bonũ intellectũ. ẘ intellectus est ꝑncipa-
le mouens in actu voluntatis. est ẘ nobilior ꝗ̃ vo-
luntas. in actu aũt nobilioris potentie beatitudo
ꝑncipalius consistit. Contra Ber. li. de li. ar. nõ
multũ post ꝑncipiuꝫ dicit rõneꝫ esse quodãmodo
pedisequã voluntatis. voluntas ẘ est nobilior rõe
ẘ in actu eius btitudo ꝑncipalius consistit. Item
Ansel. de cõceptu ṽginali. c. 4. dñiuꝫ totius regni

aĩe attribuit voluntati. ex hoc arguo vt ꝑus. Itē
Hugo in soliloquio de arra sponse ṽsus ꝑncipium
loquens aĩe sue dicit. Ego scio ꝙ vita tua dilectio
ē. sed beatitudo est vita aĩe. ẘ maxie consistit in di-
lectione. Item Hugo suꝑ illud. 7. c. ange. hierar.
Feruidũ calidũ acutũ ⁊ super frigidũ. dicit ꝙ dile-
ctio supereminet sciẽtie ⁊ maior est intelligentia.
sꝫ in ꝑncipaliori actu btĩtudo ꝑncipaliꝰ cõsistit. er-
go ꝑncipalius consistit in dilectione q̃ est actus vo
luntatis ꝗ̃ in sciendo vel intelligẽdo qui sunt actꝰ
intellectꝰ. Rñdeo. ꝙ beatitudo ꝑncipaliter est in
actu voluntatis ꝗ̃ intellectus. vt. n. superiꝰ dictũ
est per eãdē virtutē per quã res mota ad terminũ
qescit in termino. ẘ per illaꝫ virtutē per quã ꝑnci-
palius moueť ad terminũ per illã ꝑncipalius quie
scit in termino. ꝗ̃uis aũt moueať homo ī vltimũ
finē per intellectũ ⁊ voluntatē principalius tamē
mouetur in ipm per voluntatē ꝗ̃ per intellectũ. q̃-
ꝓꝑ Aug. vi. de ci. c. 28. mouere attribuit amori di-
cens sicut corpus põdere. sic animus amore ferť
quocũqꝫ offerť. illi etiã q sunt ꝯrie opinionis exp̃s-
se cõcedunt qđ dilectio ꝑeminet cognitioni in mo
uendo. ẘ ꝑncipalius qescit homo in vltimo fine ꝑ
actum volũtatis ꝗ̃ intellectus. qes aũt in vltimo
fine est beatitudo. Preterea sicut inter hitus vie
charitas est donũ ꝑncipalius ꝭm Aug. 15. de tri. c.
18. ita inter hitus p2ie charitas est donum ꝑncipali
us. sed in p2ia nobilior hitus hẽt nobiliorē actũ. ẘ
ꝑfecte deũ diligere qui est actꝰ charitatis p2ie ē no
bilissimus actus aĩe. cũ ẘ in nobilissimo actu ꝑnci-
palissime constat beatitudo. ⁊ diligere sit actꝰ vo-
lũtatis ꝑncipalius consistit in actu volũtatis ꝗ̃ in
tellectus. Preterea deus ē vltimus finis maxie
sub rõne qua bonũ. qđ pꝫ q2 ex hoc creatura ordiať
in ipm vt in finem maxie ē in eis rõ bonitatis sicut
ꝓꝑ hᵒ ꝙ ipm respiciũt vt exemplar maxie est in eis
rõ veritatis. sed deus sub rõe qua summũ bonũ est
voluntatis obiectũ sub rõe qua summũ ens vľ ve
ruꝫ ē intellectus obiectũ. ẘ volũtas magis respicit
deũ sub rõe finis ꝗ̃ itellectus. sed deus sub rõne q̃
vltimus finis est beatificans. ẘ sub rõne qua ē bti-
tudinis obiectuꝫ ꝑncipalius tendit in ipm volun-
tas ꝗ̃ itellectꝰ. ⁊ si sic. ꝑncipalius cõsistit btitudo in
actu volũtatis ꝗ̃ intellectus. Preterea btitudo
ꝑncipalius cõsistit in nobilioris potẽtie actu ꝗ̃ in
actu minꝰ nobiľ: sꝫ volũtas est nobilor intellectu.
q2 i suo actu cogi nõ põt. nec circa ea q̃ sunt ad fineꝫ
necessitari. intellectus aũt cogi põt ⁊ circa ea q̃ sũt
ad finē necessitari magis etiã põt trãsformare aĩaꝫ
volũtas ꝗ̃ intellectus ⁊ suum obiectũ respicit sub
rõe nobiliori. bonũ. n. obiectũ ē volũtatis ens ob-
iectũ intellectus. rõ aũt boni est ꝑfectior. tm̃. n. res
hꝫ de bonitate ꝗ̃tũ hꝫ de eo qđ dꝫ hr̃e. ꝑfectio aũt
rei cõsistit in hoc ꝙ hꝫ qcqd hr̃e dꝫ. rõ aũt ꝑfectiõis
addita ēti ipm nobilitat si ãbitũ eius nõ ꝯhit. rõ ãt
boni nõ ꝯhit ens. realr. n. cõuertunť ens ⁊ bonum
ꝑncipalius ẘ ꝯsistit beatitudo ī actu volũtatis ꝗ̃ ī
actu intellectus. Ad pᵐ in oppᵐ dõ ꝙ minor est
falsa ⁊ ꝓpositio falsa q̃ assumitur ad p2obãdũ eam.
rõ. n. bonitatis ita est vniuersalis sicut rõ ẽtis. qa
rõ ẽtitatis est bona ⁊ rõ bõitatis est ẽs. ⁊ sicut rõ en
titatis circuit oē ens. ita ⁊ rõ bonitatis. ⁊ tñ rõ bõi
tatis nobilior est. q2 est bona per se. rõ entis ē bõa
per rõem bonitatis. illa aũt est melior que est bõa

per se ꝙ͂ illa que est bona per aliā rōeʒ. rō aūt melior est nobilior. q͂ sicut dicit Aug. 6. de tri. c. 8. ī his q̄ nō mole magna sunt idē ē maius ⁊ melius. Ad 2ᵐ dō ꝙ ꝙ͂uis volūtas nō possit exire aliquē actū sine actu intellectus. nō ꝑ h̄ tñ seqtur ꝙ intellect⁹ sit nobilior volūtate cui⁹ rō duplex ē. vna q͂ intellectus ī cōplemētū sui act⁹ nō ꝯsistit ī cōpleta sui formatione nō pōt nisi ꝑ volūtateʒ. vñ dicit Aug⁹. 9. de tri. c. vlt. ꝙ ꝑtiʒ mētis añcedit appetit⁹ quo id qđ nosce volum⁹ querēdo ēt ⁊ inueniendo nascit̄ ꝓles ip̄a notitia. vñ sicut act⁹ voluntatis indiget actu intellectus ꝙ͂tū ad sui initium. ita act⁹ intellectus indiget actu voluntatis ꝙ͂tū ad sui cōplemētuʒ. Et preterea voluntas cognitiōe modica pōt ī magnū actū. qđ pʒ q͂ h̄ de lege cōi nō cognoscim⁹ deū nisi mediate. ⁊ tñ diligim⁹ ip̄m imediate. sed intellectus nō pōt in magnū actū cū debili adiutorio volūtatis. ita ꝙ oibus pensatis pl's vniat̄ intellectus in rectitudine ⁊ ꝑfectione sui act⁹ per volūtateʒ ꝙ͂ ecꝯ. maxie cū in his q̄ sunt ad finē. volūtas possit ꝯuenire ī iudicio intellectus. vt in. 2. li. ostensum est. Ad 3ᵐ dō ꝙ maior vera est de appetitu qui est in rebus inaīatis. de quo dici pōt ꝙ graue appetit esse deorsuʒ. ⁊ de appetitu sensitiuo loquēdo tñ de appetitu qui est velle ꝗ est ideʒ qđ libera īclinatio in rem volitaʒ falsa est. sic. n. appetere sūmū bonuʒ circūscripto intelligere si esset possibile nobilius esset ꝙ͂ ipsum intelligere ⁊ non appetere.

Ad 4ᵐ dō ꝙ intellectus nō tm̄ intelligit silitudineʒ rei que ē in aīa imo per ip̄am ꝑ͂us intelligit rē ex͂ a cuius cognitione reflectit̄ ad silitudinē cognoscendū. vñ eandē reʒ que ē ex͂ quā voluntas appetit intellectus intelligit. vñ nō intelligit ip̄am sub esse sp̄ualiori ꝙ͂ voluntas appetit eam. sic. n. res extra nō ē obiectū intellect⁹ nisi sit aīe representata ita nō est obiectū volūtatis nisi sit ītellecta. Preterea si res intellecta haberet sp̄ualius esse in mente ꝙ͂ ex͂ ꝑ hoc ꝙ mens est sp̄ualior ea. hoc verificari non posset de essentia increata q̄ in infinitū sp̄ualior ē oī mente creata. Cōpatio aūt potentiaꝝ ꝺʒ nobilitatē attendi dʒ per cōpationē ad nobilissimum obiectū. qđ nō respicit intellectus sub esse sp̄ualiori ꝙ͂ volūtas. imo ecōuerso eo ꝙ sp̄ualius esse h̄ēt ī se ꝙ͂ verbū eius in mēte creata. Ad 5ᵐ dō ꝙ forma per quā volūtas mouet se nō est bonū apprehēsuʒ. imo finis est motus eius. forma aūt per quam mouet se est ipsamet. vl' illud qđ in ea est actiuū. ꝙ͂uis se ñ moueat nisi p̄supposita intellect⁹ cognitiōe

o　Octauo queritur vtrū beatitudo p̄ncipalius cōsistat in actu intellectus speculatiui ꝙ͂ practici. Et vʒ ꝙ p̄ncipalius in actu intellectus practici. q͂ cōsistit p̄ncipalius in actu intellectus qui similior est diuino intellectui. sed intellect⁹ practicus similior est diuino intellectui ꝙ͂ spec'latiuis. diuinus. n. intellectus practicus est. cognitio. n. ei⁹ cū ipsa volantate cā est ꝓductionis creaturaꝝ. ꝗ beatitudo p̄ncipalius cōsistit in actu intellectus practici ꝙ͂ spec'latiui. Item ille intellectus est practicus nō tm̄ q speculat̄ opabilia. sed etiā qui spec'lat̄ p̄mūʒ p̄ncipiū opabilium qđ est deus sub rōe qua est summū bonū. sed ille intellectus cui⁹ actus est de btitudinis essentia speculatur summū bonū. ꝗ vʒ ꝙ intellectus cui⁹ actus est de essentia beatitudinis est practicus. Contra intellectus practicus est respcū opabiliū per nos. q͂ respcū taliū est scia practica. ꝺʒ Auic. p° metha. c. i. sed actus intellectus qui est de beatitudinis essentia est respcū dei qui nō est res opabilis ꝑ nos. ꝗ intellectus cui⁹ est actus de beatitudinis essentia non est practicus. Itē Aug. p° li. de tri. c. 10. dicit ꝙ in cōtemplatiōe dei est finis omniū bonarū actōnū requies sempiterna. ⁊ gaudiū; qđ nō aufertur a nobis. sed cōtemplatio est actus intellectus speculatiui. ergo in actu eius principali⁹ cōsistit beatitudo ꝙ͂ in actu intellectus practici. Rñdeo ꝙ itellectus aliqñ considerat materiā pure practicā que ē aliquid opabile per nos. ⁊ h̄ nō ꝑ scire sicut ꝑ finem. sed ꝑ opari. ⁊ tūc est simplr̄ practicus. aliqñ considerat veꝝ nō opabile per nos. nec subiacens nr̄e dispōni. ⁊ ꝑ scire sicut ꝑ finē. ⁊ tunc simplicit̄ est speculatiuus. aliqñ cōsiderat materiā practicā ꝑ scire tm̄. aliqñ speculatiuā ꝑ operari. vt cū medicus aliꝙ͂ costellationē cōsiderat vt meli⁹ possit ꝓportionare medicinā quam vult infirmo dare. ⁊ vtroqʒ istoꝝ modoꝝ est ꝑtim speculatiuus. partiʒ practicus. sed p̄mo modo magis est spec'latiuus ꝙ͂ practicus. 2° modo ecōuerso. q͂ finis magis ē considerandus ad iudicandū intellectū speculatiuum vel practicū ꝙ͂ materia. vñ phūs. 2° metha. Speculatiuā sciam distinguit a practica maxime penes fineʒ dicēs ꝙ theorice finis est veritas ⁊ practice opus. aliqñ intellectus cōsiderat aliqd nō opabile per nos nec ꝑ operationē exteriorem. nec ꝑ scire tm̄. sed ꝑ scire ordinatū ad interiorē opationē que est dilectio ⁊ intellectus. ⁊ sub hac rōne ꝑtim ē speculatiuus. ⁊ partiʒ practic⁹. extendēdo praxim ad interioreʒ opationē q̄ est dilectio. ⁊ magis practicus ꝙ͂ speculatiuus. q͂ vt iam dictum ē magis attendit̄ rō intellectus speculatiui penes fines ꝙ͂ penes materiā. talis aūt est intellectus cui⁹ actus est de beatitudinis essentia. Intellectus aūt beatus ꝙ͂uis speculetur bonū quod est operabile per nos. h̄ est summū bonū non tm̄ speculat̄ ipʒ ꝑ scire tm̄. sed ꝑ scire in ordine ad perfectā eius dilectioneʒ vñ ⁊ principalius speculat̄ rōem bonitatis ꝙ͂ veritatis. nō sic intelligendo ꝙ clarius videat vnā ꝙ͂ aliā. sed q͂ vnā in ordine ad aliā speculat̄. ⁊ iō concedo ꝙ beatitudo consistit p̄cipali⁹ in actu intellect⁹ practici extēdēdo praxī ad dilectionē ꝙ͂ ī actu itellect⁹ speculatiui. q͂ tñ praxis nō consueuit extēdi ad actionē voluntatis interioreʒ. ideo satis conuenienter dicit̄ talis intellect⁹ esse affectiuus. ⁊ ꝑ rōnem silem aliqui qui nolūt concedere scieñtiam theologicā principalius esse practicā ꝙ͂ speculatiuam. cōcedunt tñ eam principalius esse affectiuā ꝙ͂ specu'latiuam. Ad p̄ᵐ in oppᵐ dō ꝙ diuinus intellectus intelligit essentiam suam primo. ⁊ per essentiam suam creaturas respcū creaturarum practicus est. nō tamen eo modo quo vʒ respcū nr̄oꝝ effectuum. q͂ nr̄am determinat voluntatē nō ip̄aʒ necessitando. sed inclinando. iō. n. artifex disponit ꝑtes domus tali modo vel tali. quia dictamen sui intellcc̄s inclinat ip̄m ad sic faciendum. nō sic aūt est de intellectu diuino respcū voluntatis sue non enim ideo deus voluit creare mūdū. quia intellectus suus dictabat bonum esse mūduʒ creari. sʒ ecꝯ quod sic probo. Quero quare bonum fuit mūduʒ creari. si dicas quia deus voluit ipsum creare ha-

beo ppositū. si dicas quia diuinus itellectus dictabat bonū esse mundum creari. Contra. non eniz ideo bonū fuit mundum creari. quia diuinus intellectus dictabat bonum esse mundū creari. sed qa bonum erat mundum creari diuinus itellectus hoc dictabat. Si dicas ꝙ mundum creari erat bonuz absolute non in cōpatione ad diuinū intellectū seu voluntatē. tunc non poterat non esse bonum. ergo diuinus intellectus non poterat hoc non dictare. cū ergo diuina voluntas discordare non possit a dictamine sui intellectus. si ideo voluisset mundum creare. quia intellectus dictabat bonū esse mundum creari non potuisset velle mundum non creare. qđ falsum est. ⁊ contra articuluz excoicatū a dño Stephano epo parisiū. Diuinus aūt intellectus respectu sue essentie ⁊si non practicus fm ꝙ praxis dicitur ab exteriori operatione. tñ extendendo praxiz ad dilectionem practicus est. vel vt melius dicat affectiuus inquantum se pfecte intelligit vt se perfcē diligat. speculatiu⁹ aūt est respectu essentie sue inquantum essentia sua per eū operabilis non est nec etiā per alium. vnde per arg^{m} concludi non pōt ꝙ beatitudo consistat pncipalius in itellectu practico proprie loquendo de praxi fm ꝙ ab exteriori operatōne. quamuis principalius consistat in intellectu practico quam speculatiuo. extendendo nomē praxis ad praxim que dr de dilectione qui intellectus conueniētius appellari pōt affectiu⁹ quam practic⁹. Ad 2^{m} pz qđ dđ ex iam dictis in qōne. P^{m} arg^{m} ad partez 2^{m} procedit de intellectu practico dicto a praxi proprie dicta. i. ab exteriori operatione. Ad 2^{m} dđ ꝙ ibi Aug. accipit cōtemplationem pro contemplatiua vita que pncipali⁹ consistit in dilectione quam in cognitione. vt in precedenti qōne dictum est. vita anime dilectio est.

Articulus secundus.

c Onsequēter querit de. 2°. pncipali. Et circa hoc querūtur octo. P° vtrū omnes homines appetāt beatitudinē. 2° vtrū de necessitate. 3°. vtrum voluntas i appetendo beatitudinem moueat se. 4°. vtrum voluntas velit quicqd vult propter beatitudinem. 5° vtrū voluntas in appetendo beatitudinē mereatur. 6° vtrū beatitudo possit haberi in hac vita. 7° vtrū beatitudo electoꝝ erit maior post iudicium quam ante. 8° vtruz beatitudo ab omnibus beatis equaliter participetur.

p Rimo ostēdo ꝙ non omnes homines appetant beatitudinem. Aug. 10. de tri. c. primo. Firmissime nouimus amari nisi nota non posse. sed non omnes homines cognoscūt beatitudinē. qđ pz. qa fm phm. p° ethi. c. 6. quidā posuerūt eam in voluptatibus. quidā in diuitijs. quidā in honoribus. ergo non omnes appetunt beatitudinem. Itē ph⁹ 10. ethi. c. 8. dicit ꝙ felitas ē operatio intellect⁹ fm propriaz virtutem. sz nō oēs appetūt operari fz virtutez cum multos magis videamus appetere vitia quam virtutes. ergo non oēs appetūt btitudinē. Itez si beatitudo appeteret ab oibus nō videret h⁹ eē alia rō nisi qa appetitus btitudinis est naturalis viris. sz hec rō non ē sufficiens. qr sexus virilis nālis est. nec tñ cōsequit oia indiuidua spēi hūane. ergo nō oēs hoies appetūt btitudinē. Cōtra. Aug. 13. de tri. c. 5. dicit ꝙ oēs appetūt btitudinē. Itē oia bonū appetūt. dicit. n. ph⁹. 1. ethi. circa pncipiū. ꝙ bñ enūtiauerūt dicētes esse bonū qđ oia appetūt. ergo fz regulaz eiusdē 3°. topi. Maxie bonum oēs maxie appetūt. sz btitudo ē maxi^{m} bonū. ergo non oēs hoies maxie beatitudinē appetūt. Rñdeo ꝙ btitudo dupliciter pōt ↄsiderari. s. in gñali inquantū est bonū quoddā sufficientissimū. vel in spāli. s. inquantū ↄsistit i clara dei visione ⁊ perfcā ei⁹ dilectiōe ⁊ gaudio. qđ hr̄ đ dei bōitate pñti per clarā ei⁹ visionez ⁊ pfcāz dilectionē. pmo modo beatitudo est oibus nota. qlibet. n. scit qd est bonū. ⁊ qd esse ē sufficiētissimū. 2° mō nō est oibus nota. vñ nō oēs eam appetūt. sz pmo mō oēs appetūt eam. qr appetitus ei⁹ nālis est. vñ Aug. 13. de tri. c. 8. dicit ꝙ ad appetendū btitudinē natura cōpellit cui sūme bonus ⁊ imutabilis btūs creator hoc indidit. dicit etiaz glo. sr illud psal. Beata gens. ꝙ animus nālr est capax beatitudinis nulla aūt creatura capax nālr alicuius boni est derelicta oi nāli incliatione. Ad illud ēt dicit ph⁹ li. de bona fortuna. ꝙ nāles appetit⁹ st i nobis primi sz primus mot⁹ voluntatis est in finē. ergo ille motus est nālis. sed btitudo finis ē. ergo appetitus btitudis nālis est. sz qđ nālr conuenit homini rōne sue forme omni homini conuenit. quia per formā homo reponit in vna spe. ⁊ ideo dicit Dama. 3. li. c. 4°. ꝙ in oibus cōiter inspicit. natura caratherizat in his q̄ sub ipo sunt athōis. ergo omnes homines appetunt beatitudinem. Ad p^{m} in oppositū dicendum ꝙ quāuis non omnes nouerint beatitudinem in suo esse specialissimo. nec etiam spāli. tam omnes nouerūt eā in esse suo generalissimo. Ad secundum dicendū ꝙ etsi non omnes appetūt operari secundum virtutez in spāli. quia multi appetunt opationē cōtrariā virtuti. tñ oēs operari fm virtutem appetunt in generali. in hoc ꝙ appetūt bonum sufficientissimum. qđ bonuz sine perfectissimo actu perfectissime virtutis esse non potest.

Ad 3^{m} dicendum ꝙ sexus virilis non est naturalis iuris rōne forme. sed rōne materie. vnde phūs 10. metha. Masculus ⁊ femina animalis sunt proprie passiones. sed non fm substantiam. i. formam verum in materia ⁊ corpore. propter quod idem sperma masculus aut femina sit patiens passionez aliquam. illud autem quod est alicui naturale rōe materie non oportet ꝙ omnibus conueniat in eadem spe. quia res non reponunt i spe per materiā. sed per formam. ⁊ ideo illud quod naturalr alicui conuenit rōne forme conuenit oibus in eadē spe. vt aūt dictū est appetere btitudinē in gñali nāle est homini rōne forme.

s Ecundo queritur vtrum oēs homines ex volūtate deliberatiua btitudinē appetāt de necessitate. ꝙ eniz oēs hoies nāli appetitu ⁊ volūtate libera actione de necitate ipaz appetāt manifestū est. qr btitudo ē finis hūane vite. ⁊ li. 2. di. 38. in illa qōne. vtrum volūtas inquantū libera de necessitate velit finē ostēsum est ꝙ voluntas velle naturali. ⁊ velle libero a coactione de necessitate vult finem. sed quia multi distinguunt inter voluntatem liberam. ⁊ volun

ratem deliberatiuā n. ideo hic predictam proposui questionem ⁊ p̄mo ostendo ꝙ non omnes homines ex voluntate deliberatiua de necessitate velit beatitudinē deliberatiū velle est post consiliatione intellectus. sed secūdū phm̄ 3° ethi. c° 6°. non cōsiliamur de fine. ergo respectu finis non est actus voluntatis deliberatiue. sed beatitudo est finis vltimus vite humane. vt ostēsum est. ergo a nullo potest appeti ex deliberatiua voluntate. nec contingēter. nec ex necesitate. Item qd̄ non pōt eē obiectū actus eligendi eē non pōt obiectum li. ar. quia ppriꝰ actus li. ar. ē eligere. s3 beatitudo nō pōt eē obiectum actus eligēdi dicit. n. phꝰ 3° ethi. c°. 5°. ꝙ electō nō est finis s3 eoꝝ que sunt ad finē. g͛ beatitudo n̄ pōt esse obiectū li. ar. sed omnis actꝰ voluntatis deliberatiue est actus li. ar. g͛ n3 cōtingēter. neq3 ex necessitate beatitudo pōt appeti ex deliberatiua voluntate. Item deliberatiua voluntas est ptās rōalis. sed f3 phi. 2°. li. perihermenias. ptātes rōales sūt ad oppositū. g͛ ex deliberatiua voluntate pōt hō beatitudinē velle ⁊ nolle. Contra. bonū q̄to magis recogitatur tanto magis desideratur. sed beatitudo magis recogitat͛ a deliberante q̄ nō deliberante. cū g͛ oēs homines naturali appetitu d͛ necessitate velint beatitudinē. vt in 2°. li. di. 38. ostensum est multo fortius oēs hoīes appetunt eam ex deliberatiua voluntate. Item omne liberum velle actus ē li. ar. q2 vt ostensum est li. 2°. liberꝫ ar. est voluntas. sed velle quod est actꝰ li. ar. actus est voluntatis d͛liberatiue cū. g͛ vt ostensum est li. 2°. di. 38. Omnes velle libero de necessitate velint beatitudinē seq͛ ꝙ de necessitate oēs hoīes volunt eā ex deliberatiua voluntate. R° ꝙ velle deliberatiū dupliciter pōt accipi. Uno modo pro velle libero post liberā ⁊ certā rei cognitionē. seu cogitatiō3. Alio mō p velle post intellectus reconciliationē. f̄m quē modum cōius vꝫ accipi a phis. Post modo dico ꝙ omnes hoīes de necessitate volunt beatitudinē in gn̄ali voluntate deliberatiua q̄to eni homo magis cogitat beatitudinem. tanto magis videt in ea contineri omnem rōem appetibilitatis. ⁊ nullā rōem fugibilitatis. sed sicut voluntas nihil potest appetere nisi sub ratione alicuius boni. ita nihil potest refugere nisi sub ratione alicuius mali. cum ergo vt iam dictum est q̄tuncunq3 homo cogitet beatitudinem nihil in ea possit apprehendere sub ratione mali impossibile est liberam voluntatem post q̄tācunq3 beatitudinis cognitionem ipsā refugere. sed de necessitate vult eam. loquendo vero de velle libero pꝰ intellectus consiliationem quod q̄dem velle ꝓpe loquendo dicitur deliberatiuum. sic dico ꝙ in ipso est aliquid perfectionis ⁊ hoc est libere velle aliq̄d imperfectionis scilicet dependentia libertatis ex intellectus consiliatione. consiliari enim vtrum h̄ sit volendum vel nō est ex defectu cognitionis eo ꝙ intellectus in his de quibus cōsiliatur nō statim videt sub certitudine v͛itatem. vnde Dama. li. 2° c°. 21°. dicit ꝙ ignorantie est consiliari. ⁊ ideo q2 intellectus statim videt finē esse appetendū nullus cōsiliatur. vtrum finis sit appetendus vel nō. Dico g͛ ꝙ accipiendo velle deliberatiuū p velle libero pꝰ intellectus consiliationē. sic homo ex deliberatiua voluntate nō appetit beatitudinem. nec contingēter. nec de necessitate. q2 sic deliberatiua voluntas includit imperfectionem in intellectu que ī ipso eē nō pōt respectu finis. sed si accipiatur velle deliberatiuum rōe huius quod est perfectionis in eo qd̄ ē libere velle illud quod intellectus vere determinate dictat esse volendum. sic dico ꝙ omnes homīes de necessitate beatitudinem appetunt ex deliberatiua voluntate iā3 eīm probatū est ꝙ omnes hoīes de necessitate volunt beatitudinē ex libera voluntate post q̄tūcunq3 beatitudinis cognitionem. Ex dictis potest videri quid dd̄ ad argumentū ad vtrāq3 partem excepto tertio ad ptem primam. Ad qd̄ dicendum ꝙ ptātes rōales nō sunt ad propositum nisi respectu eorum ad que voluntas determinat se. hic autem sunt ea que sunt ad finem. vn̄ q2 ad finem nō determinat se. sed ad ipsum appetendum determinata est a creatore. q̄uis ipsum motum illum eliciat. sicut graue cū adiutorio influētie loci d͛orsū sui motum ad inferius exequitur, ad quem determinatum est a generante. ideo respectu finis nō est ad oppositum.

t Ertio queritur vtrum voluntas in appetēdo beatitudinem moueat se. R° ꝙ cū li. 2°. di. 38. in illa qōe vtrum voluntas moueat sed ad volendū finē. tamen ille actus elicitur a voluntate ⁊ beatitudo sit finis vltimus humane vite. vt ostensū est satis p3 q̄d sit dd̄ de motu voluntatis in appetendo beatitudinem sic dictum est de motu eiusdē in appetendo finē. ⁊ iō hic nō recepto. q2 hoc eēt bis disputare eādem qōem q̄uis sub v͛bis diuersis.

q Uarto queritur vtrum voluntas q̄cquid vult velut pp beatitudinem sed q2 li°. 2°. di. 38. patet huius qōis solotio per solutionem qōis illius. vtrum voluntas velit omne qd̄ velit in v͛tute vltimi finis: ideo de solutione qōnis illius hic supersedeo ad vitandū superfluam repetitionem.

q Uinto queritur vtrum voluntas ī appetendo beatitudinem mereatur. Et videtur ꝙ nō scd̄m phm̄. 2° ethi. c. 6°. ex his que insunt nobis a natura non laudamur nec vituperamur nec sumus boni nec mali. sed voluntas naturaliter appetit beatitudinem. g͛ ex hoc appetitu non debet laudari. quod nō esset verum si tali appetitu meretur. omne enim meritum laudabile est. Item Aug. libro primo retrac. c. 9. peccati reum tn̄re quenq̄ quia nō fecit, quod facere non potuit summe iniquitatis ⁊ insanie est. g͛ nullꝰ peccat in hoc ꝙ facit de necessitate. g͛ a simili nec meretur sed ostensum est ꝙ voluntas de necessitate appetit beatitudinem. Contra appetendo beatitudinem deum appetimus. sed in appetendo deum est meritum ergo appetendo beatitudinem meremur. Item voluntarij actus boni maxime sunt meritorij pp finem sed secundum phm. i. posteriorum. pp quod vnum q̄dq3 tale. etiā3 illud magis. g͛ maxime meritorium rst velle finem. R° ꝙ hominē appetere beatitudinem contingit dupliciꝰ. Uno modo in generali inq̄tum appetit aliquod bonum sufficientissimum. Alio modo in spāli inq̄tum determinate appetit illud bonū in spāli in quo v͛e est oīs sufficiētie plēitudo sicut ī clara dei visiōe ⁊ pfcā eiꝰ fruitione in appetendo beatitudinem: primo modo nō est meritum q2 sic naturaliter ab intellectu cogno-

ſcitur.⁊ a voluntate appetitur.ita ꝙ circa hoc nec i
tellectus põt errare in cognoſcendo:nec volũtas i
appetẽdo. In appetendo beatitudinẽ mõ ſecũdo
eſt meritũ.quia ſic nec naturaliter coguoſcitur nec
naturaliter appetitur.ſed reſpectu eius contingit
eſſe errorem i intellectu ⁊ obliquitatem in affectu
q: ⁊ intellectus põt opinari nõ eſſe btitudinẽ i illo
bono vbi vere eſt ⁊ eam eſſe in illo bono vbi vere
nõ eſt ⁊ ex ꝯñti voluntas põt appetere btitudinem
vbi vere nõ eſt.⁊ eã nõ appetere vbi vere eſt vnd
beatitudo hoc mõ accepta obiñ eſt li.ar.nõ tñ ſub
rõe qua eſt libeꝝ.ſed ẽt ſub rõe qua deliberatiñ.q:
ꝗuis hõ nãlr appetat deũ videre ⁊ eo frui.vt oſtẽ
detur in qõe ſequenti.tñ illa nõ appetit nãlr inꝗtũ
in illis vera beatitudo conſiſtit.q: nõ cognoſcit nã
liter.q: in illis vera beatitudo cõſiſtit.vnde ꝗuis
ea in quibus vera beatitudo cõſiſtit nãliter appetit
ſcḋm id qḋ ſunt nõ tñ illa nãlr appetit ſub illa rõe ſeu
inꝗtum beatificatiua ſũt. Argª ad partẽ primam
procedunt de beatitudie p° mõ dicta. Argª ad ptez
ſcḋaz ꝓcedunt de btitudine ſcḋo modo dicta.

s Exto querit̃ vtrũ beatitudo poſſit hñi
in hac vita. Et videtur ꝙ ſic ꝗto
res eſt nobilior tanto potentior eſt ad conſe
quendũ finem ſuũ.ſz aĩalia que ſunt infra hoĩem in
hac vita poſſunt ꝯſeq finẽ ſuũ.ğ multo fortius hõ.
Item hõ appetit nãliter oẽ illud ſine quo nõ põt cõ-
ſequi finẽ.ſuũ.q: qḋcũq3 appetit.appetit in virtute
finiſ quẽ nãlr appetit.ğ ſi mors cẽt necĩa hoĩ ad ꝯſe
cutionẽ btitudinis.homo nãlr appeteret mori qḋ
falſuz.eſt mors ğ nõ eſt necĩa ad beatitudis cõſecu
cutionem. Itẽ clara dei viſio hñi nõ põt ſine beati
tudine.q: ipſam ſemꝑ comitat̃ ꝑfecta fruitio ſz ſcḋm
Aug.ante penul.qõem ad Oroſiũ. Paulus in hac
vita ſic vidit deum ſicut ſci poſt hãc vitã videbũt
ğ beatitudo põt hñi in hac vita. Item ſicut ſe hẽt
voluntas ad dilectionem ſumme bonitatis ita in
tellectus ad cognitionẽ ſumme veritatis.ſz vt oñ-
ſum eſt li.i.di.17.per charitatez deus in vita iſta i
mediate diligit.ğ a ſimuli ⁊ imediate cognoſcit̃.ſz
imediata cognitio eſt viſio.⁊ tunc arguo vt prius.
Itẽ btitudo eſt in aĩa.corruptibilitas eſt in corpore
ğ iſta nõ ꝯriant̃:q: ꝯria nata ſt eſſe circa idem.ğ viḋ
tur ꝙ nõ obſtante corporis corruptibilitate hõ poſ
ſit hr̃e aĩe btitudinẽ in hac vita. Item oẽ qḋ intel-
ligimus eſt q: de nõ ente nõ eſt ſcientia:ſed multa i
telligimus que nõ ſunt in reꝝ natura.nec in aliquo
eſſe creato.ğ ſunt in creatore.cũ ğ multa talia clare
videamꝰ.⁊ nihil poſſit clare videri in creatore ni
ſi creator clare videat̃.vñ ꝙ in hac vita clare vide
re poſſimus creatorẽ ⁊ ex ꝯñti verã beatitudinem
hr̃e in hac vita. Contra Job.13.hõ natus de muli
ere breui viuens tꝑe repletꝰ multis miſerijs.ſz be
ata vita oẽz miſeriam excludit.ğ ñ põt hñi vera be
atitudo in hac vita. Item ſcḋm Aug.13.de trinitate
c°.7.beatitudo ſic imortalitate eſſe nõ põt.ſz i hac
vita mortali nõ põt eſſe imortalitas.alr.n.eſſent ꝯ
dictoria.ğ beatitudo nõ põt hñi in hac vita. Item
beatititudo non põt hñi ſine clara dei viſione.ſz ſic
dicit.glo.ſuꝑ illud exo.33.nõ videbit me hõ ⁊ viuz
ꝗdiu hic mortaliter viuit̃ videri ꝑ quaſdã imagi-
natões deus põt.ſz ꝑ ipſam ñc ſue ſpẽz nõ põt.ğ be-
atitudo in hac vita hñi nõ põt.ad videndũ clarius
hꝰ qõis veritatez ꝑmo declarandũ eſt ꝙ beatitudo
hoĩs nõ eſt ſine clara dei viſione ⁊ ꝑfecta eius di-
lectione.2°.ꝙ ex ſolis nãlibus hõ nec ante mortem
nec poſt mortẽ ꝑt vera conſeq beatitudinẽ. 3°.ꝙ ẽt
ſuꝑnaturaliter hõ nõ põt ꝯſequi btitudinẽ aĩe i hac
vita de lege cõi. 4° ꝙ ex ſpãli priuilegio põt deuz
videre in hac vita abſq3 hoc ꝙ ſit btũs. 5° ꝙ ex
ſpeciali ꝑuilegio per virtutẽ diuinam poſſet btifica
ri quo ad aĩaz corpore nõ beatificato. Sexto ꝙ im-
poſſibile eſt per ꝗcunq3 potentiam totũ hoĩem be
atificari remanentem in hac vita mortali. Pᵐ ar
ticulũ declaro ſic.homo naturaliter appetit ſuã ꝑ-
fectionem.talis eĩm appetitus cuilibet creature i
ditus eſt a natura.ſecundaria aũt intellectus hũa-
ni perfectio eſt in perfectione ſui actus qui eſt intel
ligere.nũꝗ autem eſt actus intelligendi perfectus
niſi ſit reſpectu nobiliſſimi intelligibilis ⁊ nobiliſſi
mo modo.nobiliſſimũ aũt intelligibile deꝰ eſt.no-
biliſſimus autem modus intelligendi eſt videre.ğ
omnis homo naturaliter appetit per intellectum
videre deum.ſed ſicut dicit Aug.13°.de tri.c°.5°.
Beatus non eſt niſi qui habent omnia que vult im
poſſibile eſt ğ hominem eſſe btm̃ ſine dei viſione.
Preterea oĩs hõ ⁊ quecũq3 res alia nãlr appetit cõ
iungi ſuo ꝑncipio ꝗᵐ eſt ſibi poſſibile. vñ q: ignis
gñatur in circũferentia ⁊ terra in cẽtro ignis appe-
tit cõiungi circunferentie ⁊ terra cẽtro.q: in cõiun-
tione rei cũ ſuo ꝑncipio ẽ ꝑfectio eiꝰ quã vnaq̃q3 res
naturaliter appetit.principium ãt intellectus hũai
imediatum deus eſt.intellectus .ğ humanus nãlr
appetit immediate deo coniungi prout ſibi poſſibi
le eſt.poſſibile eſt autem cum dei adiutorio huma-
num intellectum coniũgi ſibi per claram viſionez
⁊ imediatam hanc ergo viſionem homo naturalr
appetit.ſed vt prius dictum eſt nõ eſt beatus niſi q
habet omnia que vult.ğ ſine predicta viſione bea-
titudo hominis eſſe nõ poteſt. Preterea ſicut di-
cit Aug.14°.de tri.c°.8°.Eo ipſo anima dei ima-
go eſt quo eius capax eſt. eiuſq3 eſſe particeps põt
cum ergo deus ſit infinitum bonum.⁊ quelibet cre
atura ſit bonum finitum nullum bonum creatum
ſufficere poteſt ad omnem humani appetitus per
fectionem ergo nõ poteſt habere perfectam qetez.
niſi illam habeat in ſummo bono quod deꝰ ẽ ⁊ hoc
eſt quod dicit Aug.p° li.confeſſio.ꝓpe ꝑnᵐ.feciſti
nos domine ad te.⁊ ingetum eſt cor noſtrum.do-
nec requieſcat in te.in ipſo aũt nõ poteſt intellectuſ
humanus perfecte requieſcere.donec ipſum attin
gat ſicut appetit q: vt iam dictũ eſt nõ eſt beatus.
niſi qui habet omnia que vult. ſed homo appetit
ipſum immediate ⁊ clare videre.vt iam oſtenſuz
eſt.ergo ſine tali viſione beatitudo hominis habe
ri inõ poteſt.ſed vt oſtenſum eſt ſuperius in articlo
precedenti qõe.6.beatitudo nõ tãtum conſiſtit i ac-
tu intellectus.ſed etiam in actu voluntatis qui eſt
amor.⁊ conſtat ꝙ non conſiſtit niſi inperfecto amo
re:non eſt autem amor perfectus. niſi ſit reſpectu
ſũmi boni quod deus eſt.reſtat ergo ad ꝙ hominis
beatitudinem requiritur clara dei viſio ⁊ perfecta
eius dilectio.ſcḋz arti. declaro ſic.nãlis modꝰ cogno
ſcendi corrñdet nãli mõ eẽndi ipiꝰ cognoſcẽtis. vñ
ſi naturalis modꝰ eẽndi ipſiꝰ cognoſcibil̃ excedit nã
lem modum eſſendi potẽtie cognoſcitiue nõ põt ab
illa nãlr cognoſci. vbi grã q: potentie ſenſitiue radi
cant̃ in forma perficiente materiaz ſenſibilẽ.⁊ ſi or

ganis alligate nō pn̄t cognoscere nisi res sensibiles. ⁊ inq̃ȝm sunt sensibiles ⁊ singulares. itellect⁹ aūt nr̄ qꝛ radicatur in forma pficiente materiā sensibilem q̃ȝdiu corpori coniunctus est non potest cognoscere nisi res exn̄tes in mā sensibili. vel illō qō ex ipsis ꝯcludere pōt. qꝛ tn̄ mediante organo nō cognoscit. iō res exn̄tes in mā sensibili pōt cōsiderare abstrahēdo. s. simplici intellectōe intelligendo eas. nō iq̃ȝm sunt in mā sensibili. qō pȝ cū intelligit aliqō vniuersale rex sensibiliū. Intellect⁹ aūt angelicus qꝛ est in essentia que nō est pux esse. sed cōposita est ex actuali ⁊ potētiali nō pōt nāliter ⁊ imediate cognoscere illā rem q̄ est pux esse. i. diuinā essentiā. cum ḡ ońsū est beatitudo vera nō possit hr̄i sine clara ⁊ imediata dei visione ⁊ perfecta eius dilectione hō ex solis nālibus. nec ante mortē. nec post pt verā ꝯsequi beatitudinē. 3m arti. declaro sic ex btitudine anime redundat de lege cōi in corpus plenitudo sanitatis ⁊ vigor incorruptionis. vn̄ Aug. i epistola ad Dioscox parum ante mediū. Tā potētē fecit deus aiaȝ vt ex eius plenissima btitudine que in fine tp̄ox sāctis pmittit redundet in inferiorē nām que est corpus nō beatitudo q̄ fruentis ⁊ intelligentis ē ppa. sed plenitudo sanitatis ⁊ incorruptionis vigor corporis nō pn̄t sil' esse cū hac mortali vita. ḡ hō etiam supernālr nō pōt consequi in hac vita de lege cōi aie beatitudinē. 4m arti. declaro sic. sicut pbat Aug. 13o. de tri. c. 8. beata vita nō pōt deserere btm̄ volēte qꝛ nō est beata vita que ita est in voluntate vt n̄ sit in ptāte cum nemo btūs sit aliquid volendo. nec habendo. nec ēt volentē. qꝛ nō est vita beata quaȝ perire cupit qui habet eam. cū vt superi⁹ ońsuȝ est de necessitate appetat nondū hita nō pōt etiā deserere indifferētē ad eā. qꝛ nō est vita beata quam nō amat beatus. sed id nō amat qō vtm vigeat an pereat indifferenter accipit. sed ex puilegio spāli in hac vita aliqs pōt deuȝ videre clare. sicut sci vidēt euȝ vnde ⁊. Paulus q sic deū vidit in hac vita vt probatū est p Augusti. in arguēdo rapt⁹ dr̄ fuisse in padisum. vt hr̄. 2o. ad corin. 12o. cū ḡ hec visio in hac vita Paulū deseruit deū videndo in hac vita nō fuit beatus. qꝛ ipsum tunc nō vidit. nisi p mōȝ passionis transeuntis. 5m arti. declaro sic. ex spāli priuilegio hoi in hac vita posset dare deus hitū glie quo aia deum videret visiōe beata. ⁊ phibere ne ex hac ai beatitudie redūdaret i corpus incorruptibilitas. de⁹ enim phibere pōt cām a productione effectus. ḡ ex spāli priuilegio per vtutē diuaȝ posset hō beatificari quo ad aiam corpe nō beatificato. sȝ q̃ȝuis hō possȝ deus nunq̃ȝ tn̄ hoc factuȝ est. nisi in xpo. vbi spūalis fuit ratio hoc faciendi vt ońsum est libro 3o. 6m articulū declaro sic btitudo opponit mis̄ie. ḡ totū hoinem beatificari ⁊ in aliqua sui pte aliq̃ȝ misiā remanere incōpossibilia sūt: necessitas āt moriēdi misia est sȝ i hac mortali vita est necessitas moriendi. ḡ i possibile est per q̃ȝcunq̃ȝ potentiā totū hoiem beatificari remanentē in vita mortali q̃ȝuis deus de potētia absoluta de hac mortali vita trāsferre possȝ ad plenā beatitudinē morte nō interueniente. sȝ hō ipȝ facere nō eēt cōgruū: cū hō mr̄i sue nō fecerit. Ad pm in oppm dō q maior nō est va nisi itelligat ceteris pib⁹. hic aūt nō sȝ. c. pia. qꝛ finis hois pl⁹ supat nāȝ hūanā q̃ȝ finis aliox aialiū nās eox. ⁊ē magna nobilitate nāe humane q ad finē tā nobilē ordinat vt ipsum consequi nō possit per suā nām. Ad 2m dō maior est. q̃ȝuis. n. finem nālr appetat. tn̄ ea que sūt ad finem elegit pp finem. vnde ⁊ q̃ȝuis hō nāliter sēp refugiat mortē. tn̄ qn̄ȝ elegit mori pp desideriuȝ cōsecutionis finis vn̄ dicebat apl's de se. ad phili. po. q erat desideriū hn̄s dissolui ⁊ esse cū christo. Ad 3m pȝ solutio ex dictis in qōne. Ad 4m dō q nō est simile qꝛ voluntas altior est potentia q̃ȝ intellectus vt in pcedenti articulo ostensū est. ⁊ incipit ei⁹ actō vbi intellect⁹ actio termiat. qꝛ eorum actiones sūt per ordinem se hn̄tes. ⁊ ideo illud qō debilit cognoscim⁹ qn̄ȝ fortiter diligimus. ⁊ ideo qō cognoscim⁹ mediate diligere possum⁹ imediate. Ad 5m dō q q̃ȝuis corruptibilitas sit in corpore tamen ipsum corpus aiaȝ impedit ab illa dispōne que in ea reqritur ad habendū beatitudinē. qꝛ q̃ȝdiu est in corpore nō potest de lege communi deū clare videre visionis huius habendo lumen hituale pp sarcinam corporis corruptibilis ipsū ad inferiora inclinante. Ad 6m dō q ad intelligendū aliquid sufficit q illud habeat esse r̄presentatiuū intellectui. illud aūt quod n̄ habet esse in re ex̄ nec est intellectū informās pōt eē repn̄tatiū ei sicut qdditas alicui⁹ corrupte cuius nō veritas: sed similitudo intellectum meum iformat representata est intellectui meo esse ēt cuiuslȝ creature representatū fuit dio intellectui ab eterno. cuȝ ḡ dicitur q de nō ente nō est scientia extenditur ens nō tm̄ ad esse in re extra. nec ad esse in intellectu tantum. sed etiam ad representari intellectui quod pprie potest dici ens rationis.

s Eptimo queritur vtrum electox beatitudo erit maior post iudicium q̃ȝ ante. Et videtur q nō q̃ȝto virtus aīa magis est vnita ad deum tanto clarius ipsum videt. sed anima beata modo magis est ad deum vnita q̃ȝ erit post corporis resumptionem. qꝛ tunc portio sue virtutis conuertetur ad viuificandum ⁊ regendum corpus. ergo post resurrectionem min⁹ clare deum videbit. ⁊ ex consequēti minus erit beata. Item intellectus intelligendo organo corporali nō indiget. ergo per corporis resumptionem deum clarius n̄ cognoscet. ⁊ ex consequenti nō erit beatior. Item anima christi per sui separationē a corpore. nec fuit facta minus beata. nec per resumptionem beatior. ergo a simili ita est de alijs animab⁹ beatis. Item q̃ȝdiu voluntas perficitur charitate non complente totam eius capacitatem naturalem possibilis est ad eius priuationem: quod probo per simile q̃ȝdiu materia est sub forma non cōplete absolute totam eius capacitatem naturalem possibilis est ad eius priuationem. ⁊ cuȝ est sub forma totam eius capacitatem complente illa priuari non potest vt patet in materia celi sed voluntas nulli⁹ anime beate possibilis est ad priuationem charitatis. quia aliter esset possibilis ad priuationem beatitudinis. quod improbat Augustinus. 3o. de tri. co. octauo ergo tota capacitas naturalis cuiuslibet anime beate absolute impleta est beatitudine: ⁊ si sic earum beatitudo non poterit post iudicium augeri saltem intensiue. Item si essent possibiles ad beatitudieȝ itēsiorē per bonos actus quos faciūt pficerent l' se dispōerent ad pfectū n̄. n. posset dici qō ad hoc ipedirent: qꝛ sȝ extra statū merendi q iō eē statum merendi quia pficere non possunt ḡ cū nec

ꝓficiant.nec ad perfectum diſponant ſed ꝑ ſuos
bonos actus beatitudo eorum non poteſt inↄ̄di.
Contra ꝑfectioꝛ eſt v̓tus in toto q̄ȝ in oībus ſuis
ꝑtibus ſeꝑatis. vt.n.dr̄.i7ᵃ.ꝓpōne de cāis.virtuſ
vnita fortioꝛ eſt q̄ȝ diſꝑſa.ceteris ꝑibus.qđ ēt do-
cet experientia.ſꝫ q̄lꝫ pars dū actu eſt in toto ꝑtici-
pat ꝑfectionē totiꝰ.nō tm̄ illaꝫ que ē de eo rōe ꝑtiū
ſꝫ etiā illud augmētū v̓tutiſ qđ eſt in eo per ꝑtiū vni
onē cū.g̊ aīa pꝰ carnis reſūptionē hitura ſit totā v̓tu
tem quā hꝫ ſeꝑata.⁊ ꝑtē illiꝰ augmēti v̓tutis qđ eſt
in coniuncto ꝑ vnionē ꝑtiū ſeq̄tur qđ per corpꝰ re
ſūptionē aīe erūt ꝑfectioris v̓tutis q̄ȝ mō.ad qđ ſeq
turꝙ deuꝫ ꝑfectius videbūt ⁊ ꝑfectius fruent̄ eo q̄ȝ
mō. Item Aug.i2ᵒ.ſuꝑ ge.v̓ſus finē dicit aīaꝫ a cō
poꝛe ſeꝑatā nō ſic poſſe videre icōmutabilē ſbāꝫ vt
ſci angeli vident ſine alia latentioꝛe cā.ſiue iō q: in
eſt ei quidā nālis appetitꝰ corpus adminiſtrandi quo
appetitu retardat̄ quodāmōne tota intētiōe ꝑgat ī
illud ſūmuꝫ celū q̄ȝdiu nō ſbe corpꝰ cuiꝰ adminiſtra
tōne appetitus ille quieſcat. Itē glo.ſuꝑ illđ apoc.
6ᵒ.vidi ſubtus altare aīas interfectoꝝ.dicit ꝙ aīe
ſcōꝝ ideo dn̄t ſubtus altare.q: mō ſunt i minori di
gnitate q̄ȝ ſint future.q: nōduꝫ niſi vnā ſtolaꝫ acce-
perunt. Item nulla aīa per corꝑis reſūptionē erit
minoris v̓tutis intelligendo ⁊ volendo q̄ȝ.mō.al̓.
n.reſumptio corꝑis eēt in ꝑiudiciū aīaꝝ qđ falſum
eſt.nulla etiā remanebit equalis v̓tutis illi v̓tuti q̄ȝ
hꝫ mō.q: cū corpora nō oꝛdinēt̄ ad reꝑrectiōeꝫ niſi
ꝑꝑ aīam intellectiuā.fruſtra eēt corpoꝝ reſūptō qđ
falſum eſt.ſeq̄t̄ g̊ ꝙ quilꝫ erit maioris v̓tutis i intel
ligendo ⁊ volendo deū q̄ȝ mō.quelꝫ g̊ dū clariꝰ viđ
bit ⁊ foꝛtius amabit quelꝫ g̊ erit amatioꝛ etiā intē
ſiue. Rᵒ ꝙ btitudo hoīum electoꝝ maioꝛ erit poſt
iudiciū q̄ȝ ante extenſiue.q: nō hn̄t mō niſi btitudi
nem aīe.tunc aūt erūt bti ⁊ in aīa ⁊ in corpoꝛe.btitu
do ēt cuiuſlꝫ aīe erit maioꝛ extēſiue.q: nunc gaudet
de bono ꝓpꝛio.tunc aūt gaudebit ⁊ de ſuo ⁊ de coꝛ
poꝛis bono.aliqui tm̄ ꝓbabiliter dicūt ꝙ nō erit ma
ioꝛ intenſiue.q: in reſpōſione corꝑis nō dabitur ei
aliqđ augmentuꝫ hitus gl̓ie nec per illā reſumptio
nem hēbit perfectius eſſe nāle.q: eſſe creatū vltra
eēntiā nō vr̄ iportare niſi ſolā relationem ad dato-
rem eſſendi.aīa aūt per corpoꝛis reſūptionē nō erit
perfectioris eſſentie ſicut per ſui ſeꝑationē a corꝑe
fuit nihil dinutū de eſſentia ſua.ꝑ reſūptionē ēt coꝛ
poꝛis nō hēbit perfectioꝛē relationē ad datoꝛē eēn-
di q̄ȝ ante.q: rem mutari ſm relationē ꝑſupponit
eam mutari ſm aliqd abſolutū:ſꝫ doctrina phi.5ᵒ.
phi.ſꝫ ſi aīa nō eēt hitura ꝑfectiꝰ eē ꝑ corpoꝛis reſū
ptionē vr̓ ꝙ nō ſit hitura perfectioꝛē v̓tutē ⁊ ex cōſe
quenti nec actū videndi ꝑfictioꝛeꝫ. Sed ꝯ hanc
opionē vr̄ eſſe auctoꝛitas Aug.i oppōnendo alľata
ad ꝑtē ſcđaꝫ.⁊ magr̄.d.hꝰ di.cᵒ.vlť.ꝙ āplioꝛ eīt co
gnitio:vn̄ mihi vr̄ dđ ꝙ btitudo aīe erit maioꝛ etiā
intēſiue q: clarius deū videbit.vn̄ magr̄ hꝰ di.cᵒ.
vltio ꝑacto iudicio amplioꝛē gl̓aꝫ ſue claritatis deꝰ
mōſtrabit electis nō ꝙ aīa ſit receptura maioꝛē gl̓ie
hituꝫ.ſed q: augebr̄ perfectio ſue nālis v̓tutis:q̄ȝto
aūt perfectioꝛ eſt nālis aīe v̓tus tanto cū equali ad
iutoꝛio ſuꝑ nāli clarius deū videt.ꝙ aūt ꝑfectioꝛ fu
tura ſit per corꝑis reſūptionē nālis aīe v̓tus pꝛobo
ſic.q̄ȝto res hꝫ perfectioꝛē eēndi modū tāto ꝑfectiꝰ
pōt habere ſue v̓tutis oꝑationē.ſed aīa btā per ſui
corꝑis reſūptionē habebit perfectioꝛē mōꝫ eēndi q̄ȝ
mō.q: oīs pars hꝫ perfectioꝛē modū eſſendi i toto
q̄ȝ ſeparata ab eo ceteris paribus.aīa creata eſt vt
hoīs pars ⁊ ideo cū aīa ſeꝑata a ſuo corpoꝛe iterum
cōſtituet̄ hoīs eēntia perfectioꝛē hēbit nāleꝫ v̓tutē
q̄ȝ mō. Preterea nā recta non appetit nāl̓r habe
re aliquid quo habito nō fierꝫ perfectioꝛ ſecunduꝫ
modū eſſendi nec ſm v̓tutem ſed nā cuiuſlꝫ anime
beate eſt recta ⁊ quelꝫ nāl̓r appetit reſūptionē corpo
ris pꝛopꝛij.g̊ per illā reſumptionem quelꝫ fierꝫ ꝑfe
ctioꝛ ſecundum eſſendi modum vel ſcđm v̓tutem
ſed ad perfectioꝛ ēe ſſendi modū ſeq̄t̄ maioꝛ v̓tutis
perfectio ⁊ maioꝛ v̓tutis perfectio preſupponit ꝑfe
ctioꝛē eſſendi modū.ꝑfectioꝛem g̊ habebunt eſſen
di modum ⁊ v̓tutē poſt reſumptionem corpoꝛuꝫ q̄ȝ
ante.ꝙ enim aīa in corpoꝛe coꝛruptibili in perfecti
oꝛem habeat ſuam operationem nālem q̄ȝ ſepara-
ta hoc eſt per accidens.ſ.rōne coꝛruptibilitatis coꝛ
poꝛis qua eſt ei rebellis ⁊ eam aggrauat iuxta illud
ſap.9ᵒ.corpus quod coꝛrumpit̄ aggrauat animam
ſed ſic̄ dic̄ Auguſtinus.i2ᵒ.ſuper geneſis v̓ſus fineꝫ
cum anima hoc corpus iaꝫ n̄ aīale.ſed ꝑ futuram
commutationem ſpūale receperit perfcm̄ habebit
nē ſue modum obediens ⁊ iperans viuificata ⁊ vi
uificans tam ieffabili facilitate vt ſit ei gloꝛie quod
fuit ſarcie. Ad pᵐ i oppᵐ dđ ꝙ aīa pꝰ iudiciū n̄ eīt
minꝰ vnita ad deū q̄ȝ mō.ſed magis.q: ex hͦ ꝙ coꝛ-
pus regꝫ virtus eius nō diſperget̄ ſed augebit̄.⁊ il
lud regimen ad dei gl̓iam refert̄. Ad 2ᵐ dđ ꝙ aīa
per corpoꝛis reſūptionē nō videbit deū clarius nō
q: per oꝛganum operet̄:ſed.q: per corpoꝛis reſum
ptionis eēndi modum habebit. Ad 3ᵐ dđ ꝙ non
eſt ſil̓e dici de aīa xp̄i ⁊ de alijs animabꝰ.q: aīa xp̄i
ſuam actualem exn̄tiā habꝫ in verbo ⁊ q: n̄ fuit mi
nus verbo vnita ſeꝑata a corpoꝛe q̄ȝ corpoꝛi cōiun
cta.ideo hūit ita perfcm̄ actualitatis exiſtētie mōꝫ
a corpoꝛe ſeparata ſic̄ corpoꝛi cōiuncta. Ad 4ᵐ
dđ ꝙ q̄ȝuis omnium voluntatū beatoꝝ nāles capa
citates ſint abſolute iplete charitate lꝫ illa iplete ſit
per cōparationē ad earum diſpōem:n̄ tm̄ poſſibiles
ſunt ad charitatis pꝛiuationē q: anima habēs cha
ritatē illa pꝛiuari nō pōt niſi ipſamet ſe auertat a dđ
per voluntatem.ſed nullus beatus ſe a deo auerte
re pōt.q: in deo videt perfcōes omniū bonoꝝ.nec
in ipſo aliqd appꝛehendunt ſub rōne mali nec ſb rō
ne defectus perfectionis alicuiꝰ boni ⁊ ſic̄ creatura
rōalis vel intellectualis nihil pōt velle niſi appꝛe
hendat aliqd in ipſo ſub rōne alicuius boni nec illđ
pōt nō amare in quo quicq̄d appꝛehendit ſub rōne
alicuius boni appꝛehendit:nec valꝫ ſimile de mā
quam adducebas ad pꝛobationem maioꝛis argu-
menti.materia enim pꝛima ſe ipſam non tranſmu
tat de vna foꝛma ad aliam.ſed ab alio tranſmutat̄
ſed nihil poteſt tranſmutare voluntatem habentē
charitatem ad charitatis pꝛiuationem niſi ipā trāſ
mutet ſemetipſam. Ad quintum cum dicit̄ ꝙ ſi
eſſent poſſibiles ad beatitudinem intenſioꝛem per
bonos actus quos faciunt pꝛoficerent vel ſe diſpo
nerent ad perfectum ⁊ cetera.dico ꝙ verum eſſet
ſi gloꝛia beatoꝛum eſſet educibilis de potentia aīe
per bonos actus ſed n̄ eſt.ita talis.n.hitus eſt i btiſ
a deo per creationē.tota aūt perfectō ꝑ bonos actᵒ
educibilis de potentia aīe q̄ȝdiu eſt a corpoꝛe ſepa-
ta eſt in qualibꝫ anima beata in ſummo ſuo habitꝰ
enim gloꝛie illam totam poſſibilitatem reduc̄ ad

actũ.⁊ iõ per bonos actus quos faciunt nõ ītendiť coꝝ btitudo.nec se ad talẽ intẽsionẽ disponũt pꝰ cõpoꝝ aũt resũptionẽ tota ꝑfectio educibilis ꝑ actus hoĩs de potentia totiꝰ cõiuncti reduceť ad cõpletũ actũ in ṽtute glie.⁊ iõ hitu glie ñ augmẽtato aie perfectiꝰ deuʒ videbũt:ꝑꝑ perfectiorẽ mõʒ eẽndi quẽ hẽbũt vt declaratũ ẽ in corꝑe qõis. Argᵃ ad ꝑtem 2ᵐ cõcedenda sunt tñ ad itellcm̃ auctoritatis Aug. sciendũ ꝙ aĩe seꝑate nõ retardãť in aliquo a ꝑfectione visionis sue ꝑꝑ amorẽ suoꝝ corꝑuʒ ꝑ se.qꝛ nõ minus amabunt corꝑa sua pꝰ refrectionẽʒ q̃ mõ.ſʒ qꝛ amatis corꝑibus carẽt ꝑ quã carentia hñt ĩꝑfectuʒ nãe sue modũ quẽ hẽbunt ꝑfectũ post resũptionem corꝑum suoꝝ ⁊ hoc forte voluit notare Aug.ꝑ illud verbũ siue ex aliqua latentiore cã. Ad rõem autẽ adductã ꝑ alia opinione in corꝑe questionis potest dici ꝙ anima per corporis resum ũptiorẽʒ hẽbit ꝑfcõreʒ relationẽ ad datorẽ eẽndi q̃ mõ.qꝛ erit exñs per actualitatẽ ꝑfectiorẽ q̃ mõ ſʒ.n.sniam phi.7°. metha. Illa duo ex qbus possibile est fieri ꝑ eẽntiaʒ vnũ oʒ esse aliquo mõ in potentia qd̃ expsse dicit cõmentator suus ibidẽ. Per h̃ ãt ex eis cõstituiť vnũ qꝛ possibilitates q̃ erant eis terminãť ad vnã perfectã actualitatẽ cõpositi ꝑ quã quelʒ pars ꝑfectius erit q̃ per se. terminatio aũt possibilitatis ꝑtiet ad vnã actualitatẽ totius eit eaꝝ aliq̃lis mutatio ſʒ aliquid absolutũ inq̃ᵐ ꝑ hoc efficiunť exñtes ꝑ actualitateʒ cõpositi que est res absoluta ꝑ quã nõ existebant añ. Uel aliter põt dici ⁊ clarius.ꝙ esse aie rõaľ nõ tm̃ addit vltra eius eẽntiã relationẽ ad datoreʒ essendi:ſʒ ẽt ad ꝯpositũ qd̃ ex ipsa a ⁊ corꝑe cõstituiť sed q̃diu est seꝑata illa relatio est i ea aptitudine.ſʒ post corꝑis resũptionẽ erit in ea i actu.ꝑfectiꝰ est ãt ꝑtem referri ad totũ in actu q̃ in aptitudie tm̃.huiꝰ aũt relationis actualitas cãbitur in ea per sui ꝯiunctionẽ cũ corpore q̃ nõ erit relatio.sed quedã actio vnientis ⁊ q̃dam passio vnibiliũ. Põt ẽt aliter dici ꝙ sicut nõ est idẽ nã ⁊ modus nãe sic nõ est idem esse ⁊ modꝰ eẽndi.⁊ ꝙ sicut aĩa ꝑ corꝑis resũptionẽ nõ est hitura ꝑfectioreʒ nãm q̃ hẽat mõ.⁊ tñ est hitura perfectiorẽ nãe sue modũ. vt pʒ per auctoritatẽ Augi allegatã in corꝑe qõis:sic dclaro per corꝑis resumptionẽ ñ sit hitura ꝑfectiꝰ nãle eẽ vt dñt multi.tñ qꝛ ꝑ resũptionẽ corꝑis hẽbit sui nãlis esse ꝑfcõrem modũ:⁊ ex ꝯñ i perfcõreʒ ṽtutem seu virtutis mõʒ.hec.n.nõ tm̃ ꝯsequẽter ad perfectiꝰ esse ſʒ etiã ad pprfcõrem essendi mõʒ.q̃to.n.ꝑfectior est nãľ aĩe virtus tanto cũ eq̃li hitu glie deũ clarius vidẽt aĩe ğ per corpoꝝ resumptionẽ deum videbũt clarius q̃ mõ dum sunt a suis corporibus seꝑate.

o **Ctauo** queritur vtrum btĩtudo ab oĩbus beatis eq̃liter participeť.

Et videť ꝙ sic. Math.20.dĩ ꝙ oẽs acceperunt singulos denarios.sed ꝑ denariũ significatur aliqd qd̃ oẽs beati cõiter hñt. Item.i.Jo.3°.videmus eũ sicuti est.sed res nõ põt videri clarius q̃ sicuti est.ğ oẽs beati equaliter clare deuʒ vidẽt.⁊ ex ꝯñti oẽs eq̃lr sunt btĩ. Item Aug.li.83ᵐ.qõnuʒ.q.32ᵃ.dicit eandẽ rem nõ posse aliũ alio plus intelligere.ğ vnus beatꝰ nõ põt deum plꝰ videre q̃ alius.⁊ ex ꝯñti nec beatior eẽ. Itẽ btĩtudo est vltimum qd̃ hõ põt ꝯsequi:sed vltra vltiũʒ nihil est.ğ beatitudo vnius nõ pot esse maior beatitudine alterius. Cõtra.i.cori.15.stella differt in claritate.sic ⁊ refrectio mortuoꝝ. Itẽ p̃remiũ dʒ rñdere merito.ſʒ nos oẽs beati equaliter meruerũt.ğ non oẽs equaliter beati sunt. Item beatitudo post iudiciũ cõplete ꝑficiet cuiuslibet beati appetitũ tã deliberatiuũ q̃ nãlẽ.ſʒ in capacitate naturali est nãlis appetitus ad cõplementũ totius ꝑfectionis cuiuꝰ capax est absolute ğ tota capacitas cuiuslʒ implebiť:sed capacitates ille nõ in oĩbus beatis sunt equales.ğ nec oẽs equaliter beati sunt. Rꝰ ꝙ in btĩtudie ẽ cõsiderare btĩtudinis obm̃.s.bonũ increatũ qd̃ vnũ ⁊ idẽ exñs ab oĩbus ꝑticipať.⁊ ipam dispõtionẽ. beatoꝝ ꝑ quã illd̃ bonuʒ clare videndo ⁊ ꝑfecte diligendo ipm̃ ꝑticipant ex parte obi ꝑticipati nõ est vnus alio beatior qꝛ idẽ est obm̃ qd̃ oẽs ꝑticipãt.ſʒ ex ꝑte dispõisbtõrũ est vnꝰ beatior alio inq̃ᵐ vnꝰ videt alio clariꝰ dẽum ⁊ diligit perfectiꝰ.qui.n.equaleʒ hñtes ṽtuteʒ nature hñt inequalẽ hitum glie vel equalem hñtes habituʒ glie habent inequalem ṽtutem nature inequaliter deũ vident.⁊ ex ꝯñti ineq̃lr beati sunt ꝑꝑ iequalẽ ex ꝑte btõꝝ dispositionem. vñ glo. suꝑ illud Jo.14. In domo pr̃is mei mansiões multe sũt dicit idest diuersa p̃mia meritoꝝ. Ad pᵐ in oppᵐ dd̃ ꝙ ideo oẽs dñť accepisse singulos denarios:qꝛ idem est bonũ qd̃ oẽs beati ꝑticipant.q̃uis ipm̃ ꝑtipent mõ differenti ex ꝑte ꝑticipãtiũ. Ad 2ᵐ dd̃ ꝙ q̃uis qlʒ beatꝰ videat deũ sicuti est.ex hoc tñ nõ sequitur ꝙ visio vnius nõ sit intẽsior q̃ visio alterius. Ad 3ᵐ dd̃ ꝙ illa terminatio plus põt iportare mõʒ ex ꝑte rei intellecte.⁊ sic vera est ꝓpõ.q.n.intelligit rẽ hrẽ per alium modũ q̃ hẽt.nõ intelligit sed errat.⁊ sic intelligit Augu. vt pʒ ꝑ lr̃aʒ añcedentẽ.si aũt dicat mõʒ ex ꝑte intelligentis.sic ille qui hẽt clariorẽ ⁊ virtuosiorẽ intellectũ põt eandẽ reʒ magis intelligere q̃ alius. Ad 4ᵐ dd̃ ꝙ btĩtudo dĩ vltimuʒ oĩum desiderabiliũ inq̃ᵐ ťminat totalr appetitum. ğ dico ꝙ beatitudo cuiuslʒ boni totalr terminat suuʒ appetitum ita q̃ vltra hoc nihil desiderat vel põt dici ꝙ beatitudo dĩ vltimũ desiderabiliũ sic homo nobilissimum omnium animalium ⁊ tamen inť homines vno est alio nobilior.q̃uis autem argumẽta ad partem aliam gr̃a principalis conclusionis ꝯcedenda sint.tamen quia vltimum apparenť videť concludere ꝙ nãlis capacitas cuiuslʒ beati absolute impleta est quod falsum est q̃uis impleta sit per comparationem ad dispositionem quam beatus in vita habuit. Jo.soluendum est ⁊ dicẽdum ꝙ minor est falsa.si accipiať nãlis appetitus pro aliqᵒ motu nãlis inclinationis.nãlis enim capacitas cuiuslʒ beati impleta est per comparationem ad suaʒ dispõnem vt dcm̃ est.⁊ ideo cum sit plene subiecta voluntati beati ad plus habendum non inclinať. si tamen extenderet nomen nãlis appetitus ad nãlem possibilitatem secundum quem modum diĉ. phũs ꝙ mã appetit formam.sic minor vera est.sed sic maior non essʒ vera.quia multi sť beati quorum nãlis capacitas absolute considerata posset recipere maiorem habitum luminis glie q̃ habeant ⁊ deus de potestatate absoluta maiorem possʒ dare.

Articulus tertius.

c **Onsequenter** q̃riť d.3° p̃ncipali. Et circa h̃ q̃rũť.8°

P° vt^{m} in beata visione intellectꝰ sit passiuꝰ tm̄ 2° vtrꝫ lumen intellectus agentis reqratur ad illaꝫ visionē. 3° vt^{m} visio creaturarꝫ in deo sit ptinens ad btitudinis essentiā. 4° vtrꝫ in btā fruitione voluntas sit tm̄ passiua. 5° vt^{m} in voluntate btā sit idem realiter fruitio ⁊ gaudiū. 6° vt^{m} gaudiū sit de btitudinis essentia. 7° vt^{m} tentio dos sit alia a visione ⁊ fruitione. 8° vtrum i oibus btis sint dotes. Utruꝫ aūt deus possit videri per sola nālia ⁊ vtrum i hac vita: determinatū est in arti. precedēti. Hec etiam qō vtrꝫ deus ab intellectu beato videat per spēꝫ ⁊ multe alie qōes de visione dei determinate sunt libro tertio di. 14. ⁊ ideo hic easdē repetere superfluum videretur.

PRimo ondo ꝙ i visione beata intellectꝰ sit passiuus. tm̄ nulla res est cā efficiens sui finis. qꝛ causa efficiens est nobilioꝛ suo effectu. ⁊ finis nobilioꝛ his que sunt ad finē. sed intellectus hītuati lumine glie finis est visio dei. ğ intellectus p lumē glie non est illius visionis cā efficiens. ğ respectu eiꝰ est tm̄ mō patiens Itē sicu: se habet videre ad itellectū ita videri ad dinam essentiā visam. sed dina essentia in hoc vr̄ nihil patitur. ğ intellectus i videndo ipsam nihil agit. ğ in videndo est passiuus tm̄. Iteꝫ nobilissimus actus ē a nobilissimo agente. sꝫ visio di est nobilissimꝰ actꝰ. ğ est a nobilissimo agēte. sꝫ sūmū intelligibile est nobilissimū agēs. ğ illa visio creatur a sūmo intelligibili ⁊ nō ab intellectu vidente ⁊ si sic respectu illius est passiuus tm̄. Iteꝫ respectu hꝰ quod conuenit aie inq̄ꝫ^{m} est possibilis tm̄ aia est passiua tm̄. sed quocūqꝫ intelligere cōuenit anime rōne itellectus possibilis tantū qꝛ intellectus agens nō intelligit. ğ aia in videndo sūmum intelligibile est patiens tm̄. Contra nobilius est agere q̄ꝫ pati sed ipsa visio dei est nobilissimū q̄ꝫ quod sit i intellectu. ğ est eius actio nō passio. Iteꝫ si intellectus beatus in videndo deū esset tm̄ passiuus nō requireretur in eo ad illam visionem nisi lumē quo supnāliter eleuatur ⁊ ipsius intelligibil' pn̄tia. quia dispositio patiētis ⁊ ꝯiūctio agētis cū patiēte sufficiūt ad cāndū actionē. sed vltra lumē predcm̄ requiritur in itellectu spēs determinās intellectū ad intellgibile ꝫm ꝙ vr̄ velle Aug. li°. 9°. de tri. c°. ii. ğ intellectꝰ respectu visionis illius nō est tm̄mō passiuus. Itē dicere ⁊ iudicare est agere: sed intellectꝰ vidēdo dinam eēntiā dicit ipsaꝫ esse sūmā veritatē. ⁊ iudicat hoc dcm̄ esse verū. ğ in videndo dinam eēntiam n̄ tm̄ est passiuus: sꝫ ēt est actiuus. Ad istaꝫ qōeꝫ dn̄t quidā ꝙ intellectus qn̄ꝫ de intelligibili ipotētia fac̄ intelligibile in actu cū in se ipo facit mediāte fantasmate spēm intelligibilē qdditatis rei sensibilis. intellectꝰ ēt ipaꝫ qdditatē simplici apphensiōe intelligit simplices ēt apphensiōes cōponit ⁊ diuidit ꝫm phūm: 3° de aia. respectu pmi ⁊ tertij intellectꝰ est actiuꝰ ⁊ passiuus diuersis respectibꝰ. iq̄ꝫ^{m}. n. fac spetiem itelligibilē mō pdcō ē actiuꝰ: eā eiꝫ facit p suū actū. inq̄ꝫ^{m} aūt fit in se ipso est passiuꝰ: eā. n. recipit p suuꝫ passiuum: silr inq̄ꝫ^{m} cōponit ⁊ diuidit ē actiuus. inq̄ꝫ^{m} aūt illa cōpositio ⁊ diuisio fit in ipso est passiuus. sed respectu simplicis apphensiōis ē passiuus tm̄. sic. n. ipsa intellectio fit a qdditate p se vl' mediāte sua spetie in ipso intellectu sb rōe qua possibilis ē cū ğ intellectus beati visio sit apprehensio simplex respectu illius intellectꝰ ē passiuus tm̄. ⁊ cāsatur illa visio ab obiecto qō est sūmū intelligibile. in ipso intellectu disposito ad eā susceptionem per lumen glie. Alij dicunt ꝙ intellectꝰ i videndo deū aliquo mō est actiuus q̄ꝫuis in videndo plus patiatur q̄ꝫ agat. ipsa. n. visio in intellectu inq̄ꝫ^{m} est possibilis: causatur nō tantū per actiuū intellectꝰ ⁊ lumē hn̄s rōem spēi ⁊ in detminando: sed principaliꝰ causatur ab obiecto ita ꝙ cā efficiens eius cōplectitur actum intellectꝰ ⁊ lumen glie ⁊ speciem determinātem siue differat taliter a lumine glie siue nō. ⁊ ipaꝫ diuinam essentiā nō tm̄ inq̄ꝫ^{m} opaꝛ sic opaꝛ in oi actione: sed ēt inq̄ꝫtum opatur eo mō quo obiectum agit in passiuam potentiā. ⁊ q̄ꝫuis ista quattuoꝛ concurrant ad cām effectiuā visionis illius: ex hoc tn̄ n̄ seqtur ꝙ sit cōpositioꝛ sed vtuosioꝛ ⁊ longe plus opatur sibi presentia diuine eēntie q̄ꝫ alia tria sil'. illa ğ motione q̄ est visio aliquo mō mouet se intellectus per suuꝫ actiuū ⁊ eam patitur per suū passiuū. q̄ꝫuis totus intellectus sit mouens ⁊ motꝰ q vult tenerē pmā opinionē pbabilis est ⁊ ad sustinendū facilis pt dicere ad pmū qō est ꝯ eaꝫ ꝙ maioꝛ eius nō est vera vnlr. nobilius. n. est pati passionē nobilē q̄ ē salus ⁊ perfectio patiētis q̄ꝫ agere aliquā actionē pue dignitatis. ipsa. n. visio dei salus ⁊ vltia perfectio intellectꝰ cā patientis. ⁊ est tante dignitatis ꝙ respectu eius itellectus nō posset esse agens. ē. n. finis eiꝰ vltimus. Ad ꝫꝫ dō ꝙ ꝫm illam opinionem non requireretur aliqua spēs nisi voces spēm lumen glie qō intellectū deo assimilat. ⁊ dō ꝙ Aug. i auctoritate all'ata siltudinē dei accepit p ipsa visiōe q̄ expssius itellectū assimilat deo q̄ꝫ hitꝰ glie: illam. n. siltudinē ibidē statiꝫ vocat vbum ⁊ notitiā vt aūt osn̄sū est li. i°. vbū nō tm̄ accipiꝛ p siltudine p quā intellectus itelligit nec p qdditate distincte intellecta. sꝫ pncipalius intelligitur pro intellectione formata. vnde in sermone de natiuitate Joānis baptiste dicitur ꝙ verbum est ipsa cogitatio. Uel potest dici ꝙ auctoritas sancti Augustini allegata intelligēda est de cognitione dei in via. Ad tertium dō ꝙ dicere proprie loquendo est pducere verbum. ⁊ ideo quia beatus intellectus intelligit diuinam essentiam esse summam veritatem prius ordine nature q̄ꝫ verbum producat. ideo hoc intelligit non per h' quod dicit. nō video tamen postq̄ꝫ intellectus sit p predictam passionem est reductus in actum nō possit verbum aliquod producere quo dicat illud qō prius ordine nature perfecte videt q̄ꝫ producat vbum. Qui vult tenere secundam opinionem que multum est rationabilis potest dicere ad primum in oppositum ꝙ q̄ꝫuis intellectꝰ non posset esse causa sui finis: tamen ad hoc potest cooperari. q̄ꝫuis principalius sit a summo intelligibili vt ostensum est. Ad secundum dicendum ꝙ minoꝛ est falsa. quia vt ostensum est intellectus qui quo modo operatur ad illam visionem ita ꝙ respectu eius non ē pure passiuus. Ad tertium dicendum ꝙ illa visio cum sit creatura non est nobilissimus actus simpliciter. nec etiam iter actꝰ creatos qꝛ actꝰ fruitōis nobilioꝛ ē: tn̄ est nobilissimus actus itellectꝰ creati. ⁊ ē aliq° mō ab ipso iq̄ꝫ^{m} e nobilissime dispositꝰ. pncipaliꝰ tn̄ ē ab obiecto quod ē intelligibile summū Ad 4^{m} dō ꝙ prope loquēdo nec possibile ipiusi

tellectus intelligit. nec etiā actū eius intelligit. sed ipe intellectus intelligit a quo est intellectio ꝑ suū actum. ⁊ in quo est per suū passiuū. ita ꝙ ad ipam intellectionē causandā in ipo intellectu concurrit eius actiuū ⁊ passiuū. Exēplū. leue per suaꝫ formā mouꝫ se cū adiutorio influentie loci per suaꝫ essentiam mouetur. nec dico ꝙ forma moueat materiā per se. sed totū leue ē qd mouet̄. ⁊ quod mouet. ꝗuis per aliud ⁊ aliud.

s Ecūdo queritur vtrū lumen intellectus agētis requirat̄ ad illam visioneꝫ. Et vr̄ ꝙ nō intellectus agens non requirit actū intelligendi. nisi ad hoc vt faciat de intelligibili impotētia intelligibile in actu. sed diuina eētia itelligibilis est actu ḡ ad ipam itelligēdā non requirit̄ lumen itellectus agentis. Item lumen solis ⁊ stellaꝝ nō occurrunt simul ad eundeꝫ actū videndi corporalr̄ ꝑꝑ improportionē luminū illoꝝ. cū ḡ lumen glorie non min⁹ excedat nāle lumen intellectus agentis ꝙ̄ lumen solis lumen stellaꝝ. videt̄ ꝙ non possit cōcurrere ad eundē actū videndi intellectualr̄. Itē ad actū supernāleꝫ agendū non pōt simul cōcurrere virt⁹ nālis cum supernaturali. quod pꝫ in creatione aīe intellectiue ⁊ in infusione gr̄e. sed videre deuꝫ est actio supnaturalis. ⁊ lumen glīe est supernaturalis virtus. ḡ lumen intellectus agentis qd est virtus naturalis nō pōt simul cōcurrere cum luīe glīe ad videndum deum. Contra inconueniens est ꝙ ꝑpetuo ⁊ respectu nobilissimi obiecti potētia nobilior remaneat ociosa. ⁊ minus nobilis sit officiosa sed potētia nobilior est intellectus agens ꝙ̄ possibilis. cū ergo intellectus possibilis requirat̄ ad hꝫ ꝙ aīa videat deū ad hoc etiā requirit̄ lumen intellectus agentis. Item glorie non est sine lumie nature. ḡ nec eius actio. sepatur ab eius actiōe. Rn̄deo ꝙ siue in uidendo deū intellectus sit pure passiuus: siue aliquo mō actiuus ad illā tamen visionē requirit̄ lumen intellectus agentis cū lumine glīe glīa. n. est secūdaria ⁊ vltiata nature perfectio. vn̄ lumen glīe est perfectiuū luīs naturalis intellectus agentis. qn̄ aūt duarū formarū vna est alterius ꝑfectiua ad illum eundē actū ad quē ordinatur ꝑficiens ordinatur perfecta. ꝗuis ille actus ṗncipalius respiciat totū compositū rōe illius que ꝑficit ꝙ̄ ratione illius que perficitur. cum ergo lumen glorie ordinetur ad visionem beatam. ad illaꝫ eandē ordinat̄ lumen intellectus agentis. sed lumen glorie ad illam ordinat̄ ṗncipalr̄. ⁊ lumen intellectus agentis quasi dispositiue. vn̄ si intellectus est pure passiuus respectu illius visionis ꝑ vtrūqꝫ simul lumen est sufficienter dispositū ad faciendū ab obiecto illam perfectiuā passionē que ē visio. si aūt aliq° mō est actiuus vtroqꝫ lumine iuuat̄ ad suaꝫ actionē. vn̄ hn̄s fortius lumen intellectus agentis cum equali hītu luīs glīe intensius deum videt ꝙ̄ hn̄s lumen intellectus agentis debilius. naturalr̄ enim virtus fortior per equale adiutoriū supnaturale efficaci⁹ pōt in actū supnaturalē. sic videmus ꝙ si supernālr̄ darent̄ penne hōi leuiori ⁊ ponderosiori efficaci⁹ volaret leuior ex sua naturali virtute ꝙ̄ ponderosior. ꝗuis posse volare excedat vtriusqꝫ nāꝫ Ad ṗm in opp^m dō ꝙ maior est falsa vt pꝫ ex predictis. Ad 2^m dō ꝙ nō est sīle. qꝛ nō sic se hēt lumē corporale ad oculū corporalē sicut lumē intellectuale ad intellectū. qꝛ oculus corpalis ita pōt affici seu transmutari a forti lumine quod nō pōt imutari a debili. non sic aūt pōt dici de intellectu. vn̄ ph⁹. 3. de aīa sensus non pōt sentire ex valde sensibili. sed intellectus cū intelligat aliquid valde intelligibile nō minus infima. sed etiā magis. sensitiuū. n. nō sine corpore est. hic aūt sepatus est. i. corporeo organo non vtēs. Ad 3^m dō ꝙ maior vera ē dē actu supnaturali qui nō pōt esse nisi ab infinita potentia cuiusmodi est creare. nō aūt est verū de actu supnaturali q est a deo. ita ꝙ ad ipm requirit̄ supnaturalr̄ virtus finita. talis aūt actus est dei visio. ad hoc. eni requiritur in intellectu creato lumen glorie qd est virtus supernaturalis. ⁊ tamen finita.

t Ertio queritur vtrū visio creaturaruꝫ in deo sit pertinens ad btitudis eētiā. Et vr̄ ꝙ sic. qꝛ vt ōnsum est li. 3°. di. 14ª. eadē ē visio qua intellectus beatus videt diuinam eētiam ⁊ creaturas in ea. cū ergo visio diuine eētie sit beatitudinis essentia visio creaturarum in ea est de beatitudinis eētia. Itē de btitudinis eētia ē scire se beatū esse. sed scire se beatuꝫ esse. est scire creaturas. qꝛ ipse beatus est creatura. ⁊ sua visio est creatura. ḡ visio aliquaꝝ creaturarū est de btitudinis eētia. Contra Aug. 5°. li. cōfes. quasi inter principiū ⁊ mediū loquēs ad deū dicit. Infelix hō qui scit illa oīa. te aūt nescit. btūs aūt qui te scit. et si illa nesciat. q vero ⁊ te. ⁊ illa nouit nō ꝑꝑ illa beatior. sed ꝑꝑ te solū beatus ē. Iteꝫ illud soluꝫ est de btitudis eētia qd requirit̄ ad perfectā cōiunctonē aīe cū deo. sed ꝑ visionē diuine essentie ⁊ eius fruitionē eēt aīa perfecte cōiuncta dō etiam si nullā in eo videret creaturā. ḡ visio creaturaꝝ in deo non est de btitudis eētia. Rn̄deo eētia beatitudinis aīe cōsistit in perfecta sui coniunctione cū deo. vn̄ qcqd ē de rōe illi⁹ est de eētia btitudinis. ⁊ quod est extra rōem illius cōiūctiōis nō est de btitudis eētia. ꝗuis aūt visio creaturarū in deo sit de rōe illi⁹ cōiūctionis inꝙ̄tū illa eadē visione nr̄ diuina eētia. nō tn̄ ē de rōe cōiunctiōis inꝙ̄tū ē respectu creaturaꝝ in deo. nō. n. iō quia illa visio ē respcū creaturaꝝ ē perfecta. sed qꝛ perfecta ē ideo est etiā respectu creaturaꝝ ita ꝙ ṗus ordine nature videt intellectus beatus diuinaꝫ eētiam perfecte ꝙ̄ creaturas in ea. respectus ḡ visionis illius ad creaturas representatas in deo est ex rōem perfecte coniunctionis aīe cum deo ēt aliqd creatuꝫ ex illa. Alij aūt nō iprobanter dicūt ꝙ videre in deo se ipm ⁊ suaꝫ visionē est de beatitudis essentia. ꝗuis nō sic possit dici de visione aliarum creaturaꝝ in deo ꝑfectius. n. vnit̄ intellect⁹ deo vl̄ getatur in ipo vidēdo ipꝫ. ⁊ vidēdo se videre. ipꝫ ꝙ̄ si nō videret se videre. ṗ^m. n. actū sine 2° ipossibile ē esse ita ꝑfectū sicut cū 2°. nec ṗ^m actū sine 2° posset sequi tā ꝑfecta fruitio sicut cū secūdo. Qui vult tenere ṗmā opinionē pōt dicere ꝙ ad ṗmum in opp^m pꝫ solutio ex iaꝫ dictis. Ad 2^m ꝙ maior ē falsa. scire eni se eē beatū ṗsupponit ordine nature se esse beatū. ꝗuis. n. nō cognoscatur res perfecte nisi cognoscens cognoscat se cognoscere illam. sicut nihil diligitur perfecte nisi diligens diligat se diligere illud. tamen reflectio intellectus super actum suum non est de rōe perfectionis ṗmi act⁹

sed ex perfectione primi actus. causatur tñ intelle-
ctus beatus. q̃uis visionem qua diuinam eẽntiaꝫ
videt videat in ꝓpo gñe alia visiõe. tñ se ⁊ illã visi
onẽ videt in diña eẽntia eadẽ visione in nũero qua
videt oĩaꝫ eẽntiam. Qui vult tenere scdaꝫ opio-
neꝫ põt dicere ad pm ad baꝫ ꝑtem ꝙ illđ vbuꝫ Aug.
intelligendũ est de alijs creaturis a vidente ⁊ ab il
la visione. Ad 2m dđ ꝙ minor est falsa loquendo đ
creatura que est ipse videns ⁊ de ista visione. quia
aliter nõ quietaretur perfecte in deo.

q Uarto querit vtm in btã visione vo-
luntas sit tm̃ passiua. Et vr̃ ꝙ
sic. Ansel. de cãu diaboli stati post mediuꝫ.
Quicqd se mouꝫ ad volendũ pꝰ vult se ita mouere
sꝫ pmꝰ motus volũtatis est respectu finis. ğ ipossibi
le est ꝙ voluntas se moueat illo motu. qꝛ nõ ꝑcessit
motꝰ volũtatis qº vellꝫ se sic mouere. sꝫ motꝰ frui-
tõis ẽ respectu finis. ğ volnutas i fruendo ñ mouet
se. sꝫ tm̃ ẽ mota. Itẽ ipossibile ẽ idẽ bꝫ ideꝫ ⁊ ẽt respe
ctu eiusdẽ sil' eẽ mouẽs ⁊ motũ. qꝛ fm phũꝫ. 3º. phi.
mouens mouꝫ inq̃ꝫm est in actu. motu mouet inq̃ꝫm
ẽ in potẽtia: sꝫ ipossibile ẽ idẽ fm ideꝫ ⁊ respectu eiꝰ
deꝫ sil' esse in actu ⁊ i potẽtia cũ ğ sit simplex ipossibi
le ẽ ꝙ ipsa respectu eiusdẽ obi sil' sit mouens ⁊ mota
sꝫ certũ est ꝙ in fruendo mouet: ğ ipossibile est ꝙ in
fruendo moueat se in fruẽdo ğ ẽ passiua tm̃. Item
fruitio ẽ finis vltius vite hũane. vt. n. superiꝰ osñsũ
est visio ordinat ad fruitionẽ sed ipossibile est aliq̃ꝫ
rem eẽ cãꝫ sui finis vltĩ qꝛ alias eẽt affectus nobili-
or sua cã. ğ voluntas in fruẽdo nõ mouet se. sꝫ tantũ
mõ est passiua. Cõtra Aug. li. i. de doctria xp̃iana
nõ mĩ. ũ pꝰ principiũ. Frui ẽ amore ĩherere alicui ñ
ꝓꝑ se ip̃am. sed voluntas in amãdo deũ ꝓꝑ se i via
mouet se al' in amãdo ip̃uꝫ ñ meret. ğ videt ꝙ si fru
endo deo fruitõe vie mouet se ꝙ etiã fruẽdo eo fru
itione pr̃ie moueat se. Itẽ phũs. 3º. ethi. cº. 2º. dic
ꝙ violentũ simplr̃ est cꝰ ꝑncipiũ est ex̃ i quo nihil cõ
fert opans vel patiẽs. ğ si voluntas i fruendo đo ni
hil cooparet. sed tm̃mõ pateret illa fruitio essꝫ vio
lenta quod falsũ est. Rº ꝙ in btã fruitione volun-
tas nõ est tm̃ passiua. nec tm̃ actiua. magis tñ passia
est q̃ꝫ actiua nõ. n. tm̃ est passiua cũ nã voluntatis sit
mouere se ⁊ alia que sunt in aĩa dicente Ansel. 3º. li.
de cõcordia p̃scien. ⁊. li. ar. versus finẽ ꝙ volũtas ẽ
instr̃m se ip̃ꝫ mouens: Et phũs velle vr̃. i. de aĩa ꝙ
velle est motus ab aĩa expit ẽt hõ ꝙ per amorẽ est q
dam conatꝰ in aĩa ad rẽ amatã. ꝓꝑ qđ dicit. Ber. đ
precepto ⁊ dispen. versus fineꝫ ꝙ nõ est presentior
vbi aĩat q̃ꝫ vbi amat. s. q̃ꝫm ad conatũ nec est tm̃ ac
tiua. qꝛ inq̃ꝫm est actus fruitionis in se ip̃a est passi-
ua. sicut actiua ẽ inq̃ꝫm est ab ea. ipossibile. n. ẽ ꝙ actꝰ
realiter differens a potentia sit in ea nisi respectu
eius aliquo modo sit passiua. recipe. n. ẽ quoddam
pati. magis passiua tñ est q̃ꝫ actiua in btã fruitione.
qꝛ ipsa fruitio nõ elicit a voluntate hitu charitatis
perfecta tm̃. sꝫ ẽt imediate ab obõ qđ est sũma boni
tas. ita ꝙ voluntas charitate ꝑfecta ⁊ ip̃m obm̃ sil'
illã fruitionẽ efficiunt in voluntate: ita tñ ꝙ plꝰ ẽ ab
obõ q̃ꝫ a voluntate qꝛ obm̃ est respectu eiꝰ ꝑncipa-
lius agens. q̃uis ẽt voluntas per charitatẽ se đter
minet ad fruendũ deo fruitiõe vie. tñ se nõ deťmi-
nat ad fruendũ deo fruitiõe pr̃ie. imo ad hoc deter
minat. a deo q talẽ dedit sibi nãm vt nõ possit illđ
bonũ nõ diligere. in quo videt aĩa esse supminẽtem

perfectionẽ cuiuscũqꝫ boni quod p̃t cogitare nec ab
illo bono resilire qđ ap̃p̃hendi nõ põt sub aliqua rõ
ne mali. Ad pm in oppm dđ ꝙ illud v̾bum Ansel.
ad hoc vt habeat v̾itatem intelligi dꝫ de actu vo-
luntatis ad quẽ voluntas determinat se. q̃uis aũt
beata fruitio aliquo mõ eliciatur a voluntate. s. eo
mõ quo dcm̃ est añ. tñ ad illã nõ determiat se. sicut
nec leue se determinat ad motũ sursũ. ⁊ tñ exequit
eũ cum adiutorio influentie loci. ⁊ p̃terea motus p̃
mus voluntatis q̃uis sit respectu finis in gñali. btã
tñ fruitio nõ est pmꝰ voluntatis motꝰ. qꝛ ip̃m pre-
cessit nãlis motus voluntatis respectu finis in gña
li. Ad 2m dđ ꝙ arm deficit in duobus. pmo qꝛ vo-
luntas fm ideꝫ nõ est mouens ⁊ mota. ꝯposita. n. ẽ
ex actuali ⁊ possibili sicut eẽntia in qua radicatur a
qua nõ differunt nisi fm rationeꝫ ⁊ relationẽ: ⁊ tota
mouet se rõe sui actiui. ⁊ tota mouet rõne sui possi-
bilis. vnũ. n. totũ cõpossituꝫ patitur. ⁊ tñ nõ nisi rõe
materie sicut. n. dicit Auic. 2º. liº. meta. sue. cº. 2º.
Illud ꝑ quod res hẽt potentiã est mã eius. totũ aũt
pati ñ põt nisi inq̃ꝫm ẽ aliquo mõ in potentia nec tñ
dicimꝰ ꝙ sola materia patiat. sꝫ totũ ꝯpositum rõe
eius silr̃ totũ cõpositũ agit. ⁊ tñ nõ nisi rõne forme.
qꝛ sicut dicit. Auic. vbi prius. Illud per qđ hꝫ res
effectũ est forma eius. totũ aũt non agit nisi inq̃ꝫm ẽ
in actu. nec tñ dicimꝰ ꝙ sola forma agat. sed totum
cõposituꝫ rõe eius. vnde fm phũꝫ. iº. de aĩa melius
dicitur ꝙ hõ intelligat ꝑ aĩam q̃ꝫ ꝙ aĩa intelligat. s.
dũ est corpori coniuncta actu. cõposituꝫ ğ ex nã possi
bili. ⁊ actuali in se hẽt talia duo. q̃uis nõ actu disti
cta ꝑ quoꝝ vnũ põt esse per se mouens. ⁊ per aliud
per se motum. Preterea idẽ fm idẽ respectu eiꝰ
dem põt esse simul in actu ⁊ in potentia. sed nõ eo-
dem mõ. vnde põt res aliqd hr̃e potestatiue. ⁊ esse
in potẽtia ad habendũ illđ formaliter. vñ si sol eẽt
aliquid calefactibile ⁊ posset suos radios sup se re-
flectere simul respectu eiusdẽ caliditatis esset i actu
⁊ in potentia. qꝛ caliditatem quã haberet in se ipso
potestatiue posset facere esse in se ipso formaliter.
Ad 3m pꝫ solutio per h̃ qđ dcm̃ est i qõe. ꝙ illa frui-
tio ꝑncipalius est ab obiecto q̃ꝫ a voluntate.

q Uinto queritur vtm in voluntate be
ata sit idem realr̃ fruitio ⁊ gau
dium. Et vr̃ ꝙ sic btã fruitio est qes volun-
tatis in sũmo bono clare viso ⁊ eꝯ. sed gaudiuꝫ be
atoꝝ est quies voluntatis in ipso sũmo bono. ğ idẽ
est fruitio ⁊ gaudiũ. Itẽ gaudium aut est amor aut
est passio. nõ passio. qꝛ passiones nõ sunt nisi i appe-
titu sensitiuo. illud aũt gaudiũ est in voluntate. ğ est
amor: sed ille amor quo beati deum amãt est fruitõ
qꝛ ip̃m amãt ꝓꝑ se. ğ idem ẽ gaudiuꝫ beatoꝝ ⁊ eoꝝ
fruitio. Contra sicut se hꝫ passio amoris in appe-
titu sensitiuo ad passionẽ delectiõis. ita se hꝫ in vo
luntate amor boni p̃ñtis ad gaudiũ. sed in appetitu
sensitiuo nõ est ideꝫ amor ⁊ delectatio imo delecta
tio causatur ex p̃ñtia boni amati. ğ a simili in volũ
tate nõ est idem gaudiũ ⁊ amor: sed beata fruitio ẽ
perfectus amor dei ꝓꝑ seipsum. ğ nõ est idem bea-
ta fruitio ⁊ gaudiuꝫ beatoꝝ. Rº ꝙ beata fruitio ⁊
gaudium btõrum nõ sunt realiter idẽ. illa enim fru
itio est summo bono clare viso perfecto amore in-
herẽre ꝓꝑ seipsũ. amor aũt gaudiũ nõ est. causat eꝫ
gaudiũ ex amati boni p̃ñtia. vñ gaudiuꝫ beatorum
est aliqua sp̃ãlis passio in voluntate cãta ex ꝑfecto

amoꝛe sũmi boni per clarã visionẽ ⁊ ꝑfectã dilectio
nem vniti aie seu sibi pñtis. vñ ꝓpie loquendo de
fruitione dico ꝙ beata fruitio differt a gaudio btõ-
rum sicut ab effectu differt causa. vel ſm dicentes
ꝙ fruitio btõꝝ simul cõp̄hendit ipsam dilectionez
⁊ gaudiũ opoꝛtet dicere ꝙ fruitio ⁊ gaudiũ differt si
cut pars ⁊ totũ. ⁊ hoc ꝓbabile mihi vr̃. ꝗ̄uis vt iaz
dictum est gaudiũ differat a dilectione vt effectus
a sua causa vel a parte sue cause. q꞉ nõ est acqescen-
dũ dicentibꝰ ꝙ gaudiũ nihil aliud est ꝙ̄ dilectio bo
ni pñtis hoc. n. iꝓbatũ est li. 3°. vñ cũ Aug. dicit.
14°. li. de ci. c°. 7ᵒ. Amoꝛẽ boni habiti esse letitiaz
ñ ẽ ꝑdicatio ꝑ essentiã꞉ sed ꝑ cãz. qđ pꝫ q꞉ ibidẽ stati
dicit ꝙ amoꝛ fugiens qđ ei aduersaꝛ timoꝛ est. idez
si acciderit tristitia est. ⁊ tñ certũ est ꝙ amoꝛ nec ẽ ti
moꝛ nec tristitia. sed eoꝝ causa. Ad pᵐ in oppᵐ dđ
ꝙ quies volũtatis in sũmo bono duplex põt eẽ. vno
mõ nõ tm̃ patiendo. sed aliquo modo agendo. ⁊ sic
voluntas fruendo qescit in sũmo bono. Alio modo
pure patiẽdo ⁊ sic gaudiũ est qes in sũmo bono. q꞉ il
lud gaudiũ ẽ spũalis passio volũtas ex pñtia summi
boni causata꞉ illud. ergo gaudiũ nõ est actio volũta
tis. sed passio ꝗ̄uis ad cãduz eã actio voluntatis
cõcurrat. Ad 2ᵐ dđ ꝙ gaudiũ btõꝝ est spũalis pas-
sio voluntatis vt est. ꝗ̄uis. n. in solo appetitu sensi
tiuo sit passio cũ aliq̃ coꝛpoꝛis transmutatiõe de q̃
passione loquiꝛ phũs. ⁊ iõ eaꝫ nõ ponit nisi in appe
titu sensitiuo. tñ in volũtate põt esse spũalis passio
que est sine materiali transmutatione.

s Exto queritur vtᵐ gaudiũ sit de beati
tudinis eẽntia. Et vr̃ ꝙ sic. Aug.
10. li. cõfes. circa mediuꝫ loquens ad deum
dicit. ipsa est beata vita gaudere ad te. de te. ꝓꝑ te.
ġ videtur ꝙ gaudiũ sit tota beatitudinis essentia.
Item illud qđ maxime ab oibus desideratur. aut ẽ
btitudo aut de btitudis eẽntia sꝫ sũmũ gaudiũ ma-
xie ꝺ̄sideraꝛ ab oibꝰ. sic dic̃ phi. 10. ethi. ⁊ ꝓbat. c. 5°
ꝙ delectatio maxime ab omnibus appetitur. ġ aut
est beatitudo aut de beatitudinis eẽntia.. Item ꝑfe
ctio beatitudinis maxime est de btitudinis eẽntia.
sed gaudiũ btõꝝ est ꝑfectio btitudinis. q꞉ sicut dic̃.
phũs. 10. ethi. c°. 4°. opationem ꝑficit delectatõ vt
superueniẽs finis. ġ gaudiũ est de beatitudis eẽntia
Item phi. 10. ethi. c°. 8. existimamꝰ opoꝛtere delcã-
tionẽ admixtam eẽ felicitati sed qđ admisceꝛ alteri
est de eiꝰ eẽntia aut ex ipso꞉ ⁊ illo cui admisceꝛ cõsti-
tuitur aliquod tertium. cũ ġ ex felicitate ⁊ delecta-
tione ꝯstituaꝛ aliquod tertiũ. ꝺ̄lectatio est de felici-
tatis essentia. Contra beatitudo cõsistit ĩ clara di
visione ⁊ ꝑfecta eius fruitiõe꞉ sed gaudiũ nõ est illa
visio. nec illa fruitio. imo ex ipsis causata. ġ gaudi-
um nõ est de beatitudis eẽntia. Itẽ phũs. 4°. ethi.
c°. 3°. dicit ꝙ delectatio nõ est ꝑ se bonuꝫ. sꝫ qcqd ẽ
de beatitudinis eẽntia est per se bonũ. ġ gaudiũ qđ
est delectatio in voluntate nõ est de beatitudis eẽn
tia. R°. ſm aliquos ꝙ ꝗ̄uis gaudiuꝫ btõꝝ sit de bti
tudinis essentia qđdã accidẽtale cõplementũ ab ip
sa beatitudine insepabile ꝑ ꝗ̄cunqꝫ ṽtutem creatã
nõ est tñ de btitudinis essẽtia. beatitudis. n. eẽntia
consistit in perfecta cõiunctione creature rõalis cũ
deo. gaudiũ aũt beatoꝝ. nõ est de rõe huiꝰ cõiuncti
onis cũ nõ sit visio nec fruitio vt oñsum est. nec sũ-
ma securitas vt oñdetur in sequenti qõe. sed est ali
qd creatũ ex istis. vnde est per se effectus btitudis
de necessitate conseq̃ns ad ipaꝫ. Alijs aũ t vide
ꝙ gaudiũ sit de essentia btitudinis. q꞉ est de rõne ꝑ
fecte vnionis voluntatis cũ sũmo bono voluntas
aũt vniꝛ cũ sũmo bono nõ tñ in mouendo se ĩmedi-
ate in ipm ꝓꝑ sequi. s. motus est amoꝛ fruens꞉ sed ẽt
ĩmediate patiẽdo ab eo que passio est gaudiũ. Pꝛe
terea amoꝛ nõ põt pꝛius oꝛdine nẽ quietare volun-
tatem ꝙ̄ volũtas gaudeat de re amata. beatitudo
aũt cõpꝛehendit in sui essentia omne illud quod est
de rõne perfecte quietis voluntatis in sũmo bono
Pꝛeterea si gaudiũ esset accidens beatitudinis pos
set deus de potentia absoluta facere hominẽ eẽ be
atum nõ gaudentem de deo vt saltẽ beatitudo ho-
minis intelligi posset simplici appꝛehensione sine
gaudio. sed deus nullo mõ posset facere aliquẽ bea
tum nõ gaudentem de ipso. nec intellectꝰ põt app̄-
henderꝛ verã btitudinẽ sine gaudio. ġ gaudiũ nõ est
accñs beatitudis eẽntia sꝫ ẽ de btitudis eẽntia. Qui
vult tenere primã opinionẽ potest dicere ad pᵐ in
oppositum ꝙ ibi Augꝰ nominat beatitudinem per
suum effectum per se. Ad 2ᵐ dicendũ ꝙ delectatio
per se nõ desideratur ab omnibus oꝛdinato deside
rio tanꝙ̄ pꝛincipalissimum desiderabile. sed tanꝙ̄
cõcomitans illud. si. n. possibile esset creaturã rõna
lem perfecte coniungi cũ deo absqꝫ gaudio adhuc
illa perfecta coniunctio summe desiderabilis esset
nec enim credendum vt aliqui estimant nihil esse
desiderabile si nullã inferat delectationẽ. vñ phũs
10. ethi. c°. 3°. circa multa studium faceremꝰ. ⁊ si nꝫ
vllam delectationẽ iferrent꞉ vt circa scire ⁊ virtu
tes habere. Ad 3ᵐ dđ ꝙ maior est vera de perfe-
ctione essentiali. verbum autem phĩ. quod poniꝛ
in minoꝛi intelligitur de perfectione accidentali. ñ
enim dicitur delectatio finis operationis loquen-
do de fine ꝓꝑ quem fit operatio sed pꝛo quocũqꝫ su
peruenienti bono ab operatione inseparabili. vñ
phũs ibidem dicit ꝙ delectatio perficit operatõez
sicut pulchꝛitudo iuuentutem. Ad 4ᵐ dicenduꝫ
ꝙ pꝛo tanto dicit phũs delectationeꝫ esse admixtã
felicitati quia est per se accidens eius. Qui vult te
nere secundam opionem que pꝛobabilis mihi vi-
detur. ⁊ dictis Aug. magis consona ⁊ etiam perfe
ctioni beatitudinis cum eadem nobilitas reddat
ceteris paribus rem perfectioꝛem si de essentia eiꝰ
est ꝙ̄ si esset accidens eius. potest dicere ad pꝛimũ
ad partem secundam ꝙ beatitudo consistit tantuꝫ
in visione ⁊ fruitione nisi fruitionem voces amo-
rem cum gaudio. Ad secundum dicendum ꝙ
phũs dicit illud verbum vbi retractat de delecta
tione secundum opinionem alioꝛum. q꞉ secundum
pꝛopꝛiam opinionem incipit tractare de illa. 4. c.
Potest etiam dici illud verbum. 10. ethi. capitulo
quarto ꝙ perficit operationem delectatio vt super
ueniẽs quidam finis. vel de iuuenibus pulchꝛitu-
do esse intelligendum de delectatione sensibili.
Uel potest etiam dici qđ ibi accipitur iuuẽtus
nõ pꝛo etate tempoꝛis꞉ sed pꝛo decentia seu cõgru
itate dispõnis coꝛpis qr vt freq̃ntiuis magis ꝯcõi-
tatur illã etatẽ ꝙ̄ aliã. Constat aũt ꝙ pulchꝛitudo est
de ratõe decẽtis dispõnis coꝛpoꝛis cũ dicat Aug.
22°. de ciuitate. c°. 19. ꝙ pulchꝛitudo coꝛpoꝛis est ꝑti
m congruẽtia cum quadam coloris suauitate.

s Eptimo queritur vtrũ tentio sit dos
ab alijs distincta. Et videꝛ

ꝙ sic. aīa deo ꝯiungit̄ ꝑ memoriā intelligentiā ⁊ voluntatē. q: sicut dicit Aug. 14. de tri. c°. 8°. eo ē imago dei de quo capax eius ⁊ ꝑticeps eē pōt. sed sicut ondebat̄ li. i. imago dei in aīa cōsistit. in memoria intelligentia ⁊ voluntate. sȝ ī itelligentia est dos visionis ⁊ in voluntate dos fruitionis. ẜ in mēoria est tertia dos. illa aūt nō videtur posse esse nisi tentio q: actus mēorie est tenere. ẜ tentio est dos ab alijs distincta. Item dotes aīe vident̄ rñdere vⁱtutib⁹ theologicis. sed fidei rñdet visio. charitati fruitio ẜ spei debet tertia rñdere que ñ videt̄ posse eē alia nisi tentio. Itē in aīa triplex est potentia. ꝑma cognitiua ⁊ appetitiua ẜm locum motiua aliter sepata nō posset se de loco ad locū mouere. cū ẜ incognitia sit dos visionis in appetiua dos fruitionis. vr̄ ꝙ ī motiua sit dos tertia. ad ꝑfectā. n. cōiunctionē aīe cū deo requirit̄ ꝙ ꝑ oēȝ sui potētiā ꝯiugat̄ ei. illa āt dos nō v: posse esse nisi tentio. respicere. n. v: executiuā potētiaȝ. Contra nō ponūt̄ nisi tres aīe dotes. sed si tentio esset dos ab alijs distincta. essent. 4. q: rationabilius vr̄ ꝙ rectitudo voluntatis sit dos q̃ȝ tentio. ẜ tentio nō est dos ab alijs distincta. Item securitas nō est idē ꝙ tentio: sed securitas est sūma vna de dotib⁹ aīe. icludit̄. n. de btītudis eēntia. ẜm. n. sniam Aug. 13. de tri. c°. 8. impossibile est aliquē esse beatū nisi sit securus de sue btītudinis ꝑpetuatione. cū. ẜ nō sint aīe nisi tres dotes. tentio nō est dos ab alijs distincta. R° ꝙ ꝓprie loquēdo tentio nō est dos ab alijs distincta. tenere. n. ẜȝ ꝓpriā est hr̄e vel possidere. intellectus aūt clare vidēdo deum hȝ eū sub rōe sūmi veri. voluntas perfcē fruendo eo hȝ ipsuȝ sub rōe sūmi boni. vnde tenere summum veꝝ realiter idē est cum clara visione. tenere sūmuȝ bonum realiter idem est cū perfecta sūmi boni fruitione. nec hoc dicens nolo dicere ꝙ visio ⁊ fruitio ꝓprie loquendo sint dotes: sed act⁹ dotium. dotes. n. qualitates sunt. vnde dos visiōis est quidam habitus luminosus in itellectu quo eleuatur ad clare deū videndum. dos fruitionis est ꝑfectus charitatis habitus quo anima fruitur deo. vnde ꝓprie loquendo in dotibus aīe non consistit beatitudinis essentia. sed in actibus eaꝝ ad quos ordinantur sicut habitus actū. dos autem tertia a duabus alijs distincta est habitus perfectus q° voluntas est perfecte secura de tentionis predcē perpetuatione. sine enim predicta assecuration e nō pt intelligi ꝑfecte aīa deo coniuncta. vnde nō est dicēdum illam assecuritatē esse exconclusionē timoris tantum. immo est quidam actus in volūtate respectu dei. sub rōe qua est ens summe arduū quo excluditur oīs timor. ⁊ sic pȝ ex predictis ꝙ ẜm rōem intelligendi primo est dos visionis. 2° dos fruitiōis. 3° dos perfecte securitatis. Ad p^m in opp^m dō ꝙ in vita beata mēorie ⁊ intelligentie nō respondȝ nisi habitus vn⁹. in vita. n. beata mēoria nō respicit deum nisi mediante intelligentia: q: actus eius est clarā visionē retinere. vñ obm̄ eius īmediatū ē ipa visio clara. Ad 2^m dō ꝙ dos corrñdens spei nō ē tentio vt dcm̄ est. sed securitas ꝑpetuationis visionis ⁊ fruitionis. Ad 3^m dō ꝙ tunc aīa est deo perfecte coniuncta qñ coniuncta est ei ẜm oēm potētiā ẜm quā est ei coniugalis īmediate. nō est aūt tal' potentia motiua ẜm locū. q: sic ad deum nō accedim⁹ motu scdȝ locū vbiqȝ pn̄s sit. sed affectibus mētis. sic nec anima coniugalis immediate sibi ẜm illam potentiam vnde sibi ñ respōdȝ dos nisi mediate. s. agilitas que est dos corporis respiciens specialiter mobilitatem ẜm locum. Ad primum ad partem secundam dō ꝙ rectitudo voluntatis cōphendit̄ ī dote fruitionis. quia sine rectitudine voluntatis ñ potest in anima esse fruitio. sed fruitionis abusus. vt patet cū fruitur creaturis.

OCtauo queritur vtrum ī omnib⁹ btīs sint dotes. Et videtur ꝙ ñ. q: dos datur sponso a patre sponse. sed omnia dona beatitudinis dantur beatis a patre sponsi q sponsus est christus. ergo in nullo beato est aliqua dos. Item si dotes essent in btīs rōe spūalis matrimonij inter ipsos ⁊ deū. cū in vita pn̄ti aīa per grāȝ despōsetur xp̄o in ecclia militante essent dotes. qd̄ falsuȝ est. Item eiusdē nō est dare dotes ⁊ recipe. sed beati q dotes hn̄t illas recipiūt a xp̄o. ẜ dotes ñ sunt in xp̄o: ⁊ sic nō sunt ī oib⁹ btīs. Item iter sponsum ⁊ spōsaȝ dȝ esse nature cōformitas. sȝ angeli nō sunt cōformes in natura xp̄o nec rōe diuine nē. nec rōe humane. ẜ multitudo āgeloꝝ nō cōparatur xp̄o vt sponsa ad spōsuȝ. sed dotes nō dantur nisi rōne mr̄imonij. ẜ in angelis nō sunt dotes. Contra ornamenta sponsaꝝ que eis dāt̄ qñ traducūtur a spōso dotes sūt: sed oēs beati habent ornamēta spūlia cum desponsantur a christo. ẜ in oib⁹ beatis dotes sunt. Item glo. sup illud Luc. 12°. ⁊ uos siles hoibus expectā. ⁊c. dicit ꝙ ad nuptias dñs iuit cū post resurrectionem nouus homo angeloꝝ multitudieȝ sibi copulauit. ẜ multitudo angeloꝝ est spōsa xp̄i. ẜ sicut in alijs beatis sunt dotes. ita sunt in angelis scīs. Respondeo ꝙ de dotibus contigit loqui dupliciť. aut secundum id quod sunt aut sub ratiōe qua dotes sunt: primo modo in omnibus sanctis sunt iste tres dotes. s. clara visio perfecta fruitio. ⁊ perpetuitas vtriusqȝ securitatis perfectio. dotes autē corporis que sunt agilitas. impassibilitas. subtilitas. ⁊ claritas de quibus in sequenti articulo in speciali queretur erunt post resurrectionem ī omnib⁹ hominibus sāctis. Loquendo vero de dotibus sub rōne qua dotes sunt sic maxime proprie sūt in animabus beatis. aliquo etiam modo q̃uis nō ita ꝓprie sunt in christo ⁊ in angelis sāctis cuius rō ē. q: iter spōsum ⁊ spōsam prope loquēdo requirit̄ cōformitas ī nā: distinctio ī persona. ⁊ ꝙ sponsa facta sit spōsa de nō sponsa. ⁊ quia iter christum ⁊ essētiam hoiuȝ beatorū ē cōformitas ī natura ⁊ distinctio in persona. ⁊ de nō sponsa facta est sponsa. ideo ī matrimonio spirituali maxime hȝ rōeȝ sponse. dicente apostolo ad eph. 5°. ꝙ xp̄s dilexit ecclesiam ⁊ semet ipsuȝ tradidit ꝓ ea vt illam scīficarēt mundās lauaero aque ī verbo vite vt exhiberȝ ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut rugam. cū g° dos assignet̄ rōne matrimonij visio fruitio securitas perfectio in aīabus beatis babent rationē dotis magis proprie q̃ȝ ī alijs sanctis. in angelis. n. sanctis nō ē nature cōformitas ad xp̄m. vt tangebatur ī arguendo. ⁊ ideo ecclesia ipsorum nō ita ꝓprie hȝ rōeȝ spōse sicut ecclesia hoiuȝ humana ēt natura xp̄i nō ē cōformis diuine nature ī natura nȝ distincta ab ea ī persona. q: in xp̄o non est persona. nisi persona verbi. ⁊ ꝑterea nūq̃ȝ fuit non sponsa. ⁊ ideo minime proprie ea que dotes dicuntur ī

christo hñt rõez dotis: quis illa q̃ dñr dotes excel-
lentissime sint in xp̃o ſm id qd̃ sunt. Ad pm i oppm
dð, ꝙ quis dos assignet̃ sponso a p̃re sponse. tñ ꝓpe
tas remanet penes sponsam. quis vsus debeatur
sponso. vñ soluto m̃rimonio carnali dos rẽanet spõ
se sic. ⁊ dotes btõꝝ sunt ad spõsi gl̃iam ⁊ ꝓpriaz ꝑfe
ctionem btõꝝ. Uel põt dici ꝙ ibi accipit̃ dos ꝓ eo
quod dat̃ sponse ex parte sponsi ſm quẽ modũ loq̃t
sacra scriptura de dote. Geñ. 34°. vbi hr̃. ꝙ dixit
Sichẽ Jacob ⁊ filijs eius. Augete dotez ⁊ munera
postulate ⁊ Exodi. 22. vbi dr̃ ꝙ si seduxerit quis vir
ginẽ dormieritq3 cũ ea dotabit eã ⁊ habebit eã vxo
rem. Ad 2m dð ꝙ dos antiquitus solebat assignari
qñ sponsa traducit̃ in domũ sponsi. vt p̃ntem habe
at spõsuz. ⁊ q2 quãdiu sum9 in hac vita peregrinãur a
dño ſm Aplm 2°. ad cori. 5. iõ dõis q̃ sanctis in hac
vita cõferunt̃ nõ conuenit ꝓprie rõ dotis. Ad 3m
dð ꝙ xp̃s eo mõ quo h3 dotes recipit eas inquãtum
hõ. inquãm aũt deus effectiue cõfert dotes sanctis quã
uis inquãm hõ eas nobis meruerit. Ad 4m p3 solu
tio ex dictis in qõne. Argua ad ꝑtem aliã ꝓcedũt
de dotib9 ſ3 id qd̃ sunt. ⁊ de rõe dotis large dicta.

Articulus quartus

Conseqũnter queritur de. 4° ꝑncipali
Et circa hoc querunt̃ octo. Primo vtm
in corꝑibus beatoꝝ erunt dotes in quo ex
plicabitur quot ⁊ que erunt. ⁊ que origo earum. 2°
vtm dos ĩpassibilitatis erit eq̃lis in corꝑibus oĩuz
beatorum. 3° vtm oẽs sensus erunt in actib9 suis.
4° vtrum corꝑa beatoꝝ erunt clara. 5° vtm corꝑa
gloriosa erunt subtiliora elementis. 6° vtrum per
suã subtilitatẽ possit corpus gloriosũ simul esse cum
nõ glorioso. 7° vtrum corpora beatoꝝ erũt agilia
8° vtrum ratione illi9 agilitatis anima poterit ea
mouere in instanti.

Primo ostendo ꝙ in corporibus btõꝝ
nõ erunt dotes. q2 dotes ordi-
nantur ad hoc vt sponsa sit digna presentia
sponsi. sed homo nõ erit dignus presentia sponsi ni
si ꝓꝑ dispositionem aĩe. g° beati nõ hẽbunt dotes ni
si in aĩa. Itẽ si essent ibi dotes originarent̃ ab aĩe
beatitudĩe. sed sensus ꝓpingores sunt aĩe quã corp9.
g° magis essent dotes in sensibus corporis quã in cor
pore. cum g° nõ ponat̃ ꝙ in sensib9 corporis sint do
tes future: multo minus erunt in corpore. Itẽ do-
tes essent in corpõibus supflue nisi ordinent̃ ad aĩe
operationem cũ corpus sit ꝓꝑ aĩam. s3 dispõitiones
corꝑis tũc nõ poterũt coadiuuare ad aĩe operatiõez
maxie ad illas qbus deo coniungt̃. q2 illas nõ exer
cebit per organũ corporale. cũ g° in corporib9 btõꝝ
nihil sit superfluũ futurum in eis dotes nõ erunt.
Contra Sap. 3. fulgebunt iusti. ⁊ tanquã sintille ĩ arũ
dineto discurrent ĩ fulgore signat̃ claritas in igne ĩ
passibilitas que est elementũ maxie actiuũ. ⁊ scðm
Augm super Geñ. li. 3°. nõ multũ post principiũ. fri
gescere nõ põt in subtilitate sentille subtilitas in di
scursu ei9 agilitas g° in corꝑib9 btõꝝ erunt dotes q̃t
tuor. s. claritas impassibilitas. subtilitas. agilitas.
Itẽ Ansel. in li. de siĺitudinib9 inter pñm ⁊ mediuz
dicit ꝙ ꝑtes btitudis sunt pulchritudo agilitas. for
titudo. libertas. sanitas. voluntas longeuitas g° se
ꝑtem sunt corporis dotes. R° ꝙ in corpobus be
atoꝝ erunt dotes sicut eiz dispõitões aĩe beate per
quas deo perfecte coniugit̃ ⁊ ei obedit ꝑfcẽ dotes
dñr ꝓꝑ rões dictas in qõne p̃cedenti. sicut dispõiti
ones corpoꝝ btõꝝ per quas ꝑfectius suis animab9
ꝯiungẽt̃. ⁊ eis perfecte obedient dotes dñr. ⁊ erunt
quattuor. s. ĩpassibilitas. claritas. subtilitas. agili-
tas. corp9. n. ab aĩa perficitur ⁊ mouet̃. ⁊ ideo erũt
dispositiones in corꝑe per q̃s cõiunget̃ ei perfecti9
sicut forme ⁊ dispositio ꝑ quã ei perfecte obediet vt
motori. aĩa aũt inquãm est corporis forma ipsum pri
mo actu vite viuificat. q2 per ipsam corp9 hẽt esse
viuum ⁊ actum sentiendi ei coĩcat. inquãm aũt est cõ
poris motor cõceptus suos interiores per corp9 sẽ-
sibiliter manifestat. ⁊ ipsum localiter mouet. ꝓpter
pm dabitur corpori impassibilitas per quã vnio ei9
cũ aĩa indissolubilis permanebit ꝓꝑ secundũ dabit̃
corpori subtilitas. quãto. n. corpora sunt cõplexionis
subtilioris ⁊ temperatioris. tanto actus sensuũ sũt
viuatiores ꝓꝑ tertiũ erit in corpore claritas. vnde
Gre. li. 18. mora. inter mediuz ⁊ finẽ: exponẽs illud
Job. 28°. Non adequabit̃ ei auꝝ vel vitrũ. dicit ꝙ
beatoꝝ ciuiũ corda sibi inuicẽ claritate fulgẽt ⁊ pu-
ritate translucent. ⁊ paꝝ post ibi. Uniuscuiusq3 mẽ
tem ab alterius oculis mẽbroꝝ corpulentia nõ ab-
scondet: s3 patebit animus corporalib9 oculis. ipã
etiã corporis armonia sic vnusq̃sq3 tunc erit cõspi
cabilis alteri sicut nunc esse nõ põt conspicabilis si
bi. ꝓꝑ quartũ erit in corpore agilitas. vñ Augu. 22°
de ci. c°. 11°. dicit ꝙ deus a corporibus btis auferet
graue pondus. ⁊ infra. 30. c°. dicit ꝙ vbi volet sp̃us
ibi erit ꝓtin9 corpus. he q̃ttuor dotes ex v̄bis apl̃i.
1°. coꝝ. 15. possunt accipi vbi dicit de corpore semi
nat̃ in corruptione. surget in corruptiõe. seminatur
in ignobilitate surget in gl̃ia. seminat̃ in ĩfirmitate
surget in virtute. seminat̃ corpus aĩale surget cor-
pus spirituale. ita vt surgere in incorruptione refe
ratur ad ĩpassibilitatẽ. surgere in gl̃ia ad claritatez
surgere in virtute ad subtilitatez. surgere sp̃ũale ad
agilitatẽ. vnde glo. super illð. Surget corp9 sp̃ũale
dicit ꝙ erit agile. per dotes aũt p̃dictas erit corp9
perfecte obediẽs aĩe modo suo. vt aĩa per suas do
tes perfecte obediens deo. vnde Aug. 16. de ci. c°.
27. ĩꝑabit ðs aĩo aĩus cõꝑi tãquã obedieti ibi erit sua
uitas ⁊ facilitas quãta regnãdi viuẽdiq3 facilitas erit
ãt p̃dictaꝝ dotiũ origo a ðo ꝑ c̃ationẽ vt qdã nõ ĩꝓ
babiliter dicunt. vnde ꝓ tanto dicitur ꝙ predicte
dotes erunt in corpore a beatitudĩe anime per quã
dam redundantiã. q2 deus illas creabit in corpori
bus beatorũ ꝓꝑ meritum aĩaꝝ. q2 in via ⁊ sibi a cor
poribus suis gloriam meruerunt. Unde põt dici
probabiliter ꝙ origo illarum dotium erit a deo nõ
tamẽ per creationem. sed mediante beatitudine
anime. quia scut dicit Augu. in epistola ad Diosco
rum ante mediuz. Tã potentem fecit deus animã
vt ex plenissima beatitudine que in fine temporuz
scĩs ꝓmittitur redundet in inferiorẽ naturaz que
est corpus nõ beatitudo que fruentis ⁊ intelligẽtis
ẽ ꝓpria. sed plenitudo sanitatis ⁊ incorruptiõis vi
gor. nec erit ita redundantia ꝑmodum multiplica
tionis beatitudinis aĩe que in corpus recepta disti
guatur ĩ p̃dictas. 4. qualitates corporales. hoc. n.
dicere est irrõnale. sed aĩa virtute beatitudinis sue
⁊ cooperante sua nãli virtute de potentia corporis

p̄dictas qualitates educe; i actū.nō;.n.i potentia cor poris ē illud tātū q̄ de ipo pōt fieri naturaliter. sed etia; q̄ de ipo pōt fieri supnāliter creata uirtute f̄m quē mō; sūt ibi i potētia dotes.ꝛ ēt illō q̄ de seipo fi eri pōt p virtutē icreatā imediate. vñ Aug.li°.9°.su per geñ. versus finē. vt lignū de terra excisu; aridū p politū sine radice vlla.sine terra ꝛ aq̄ repente flo reat ꝛ fructū gignat vt per iuuēta; sterilis femina i senectute pariat vt asina loquaẗ.ꝛ si quidē eiusmōi est dedit deus nāis quas creauit vt ex eis hoc fieri posset. n; enim ex eis ille faceret qđ ex eis fieri nō posse ipse pficeret.sed talis potentia in cōpe est pu ra possibilitas obedietie. q̄uis aūt quel; dos ex to ta btitudine anime origineẗ. tñ p appropriatione; pōt attribui perfectioni securitatis origo ipassibili tatis pfectioni visionis.origo claritatis pfectioni delectatōis.origo subtilitatis.hic amor.n.maxie ē penetratiu⁹.ꝛ subtilitatis est penetrare. vt pōt tra hi ex s̄nia phi.2°. de geñ.pfectioni potētie motiue q̄r remanet in aīa sepata.q̄r aliter nō posset se de loco ad locū mouere attribui pōt origo agilitatis. Ex dictis p; solutio ad illā q̄onem vtrum dotes btōꝝ corpoꝝ erunt a deo imediate tñ per creationem.

Ad p^m^ in opp^m^ dō q̄ q̄uis sponsa nō sit digna pre sentia sponsi dignitate eētiali nisi pp beatitudinē aīe directe ꝛ per se tñ quadā dignitate accītali di gnior efficitur presentia sponsi pp gloriā corporis i q̄tum per hoc nō ipeditur aīa.sed pmouetur in ac tu sue beatitudinis essentialis. vt p; ex superius di ctis in illa q̄ōe. vtrū electoꝝ beatitudo erit maior post iudicium q̄ ante. Ad 2^m^ dō q̄ sicut dicit Aug. i2°.li°.de tri.c°.i°.qcquid habemus in aīo cōe cum corpore pertinet ad hominē exteriorem:ꝛ iō actu; sentiendi habemus aliquo mō cōem cum pecore in dotatōe corporis dotatio sensuū cōprehenditur. Ad 3^m^ dō q̄ dotes corporis in q̄tum per eas erit p fectior vnio corporis ad aīam ꝛ corpus obediētius aīe coopabuntur ex consequenti ad hoc vt perfecti ores sint actus quib⁹ aī deo cōiungitur in q̄^m^ pp p̄ dicta aīa perfectius habebit eē ad qđ sequitur ea; habiturā perfectiore; opationē vt declaratū est su perius in hac di.in illa q̄ōe vtrum electoꝝ beatitu do erit maior post iudicium q̄ añ.pp etiā dotes p̄ dictas redditur corpus tale vt i nullo aggrauet ani mā q̄uis eā aggrauet.dū est corruptibile in q̄^m^ ēt per dotes p̄dictas magis vigebunt in actibus suis potentie sensitiue coadiuuabunt ad illa; operatio nem intellect⁹ q̄ intelliget quidditates rerū sensibi lium in fantasmate quas q̄dditates triplici modo intelliget.s.in verbo ꝛ in ppriō gñe sine fantasma te ꝛ cū fantasmate si placuerit voluntati cu; mod⁹ intelligendi cū fantasmate sit hoi naturalis. Ad 2^m^ arg^m^ ad partē aliam dō q̄ pulchritudo reducitˀ ad claritatē libertas ad agilitate;:fortitudo ad subtili tatē sanitas voluptas longeuitas ad ipassibilitatē.

S Ecundo queritur vtrū dos ipassibili ratis erit equalis in corpori bus oiu; btōꝝ. Et videẗ q̄ sic.f̄m phm̄.2° topi. albius est qđ nigro ipermixtius.g̃ nō est ipassi bilitas nisi qđ est impassibilitati ipermixti⁹s; nulli⁹ corpis glorificati ipassibilitas est passibilitati pmix ta.g̃ impassibilitas in oibus erit equalis. Itē pua tiones nō recipiunt magis ꝛ minus.q̄r priuatio est ablatio totius habitus.sed impassibilitas est pua-

tio passibilitatis.g̃ vnum corpus glorificatum nō erit alio impassibilius. Item apl's.i.cori.15°.ele ctos in resurrectione comparat stellis.sed ipassibi litas equaliter est in oibus stellis.g̃ equaliter erit in omnibus corporibus beatis. Contra impassibili tas que nō excludit necessitatē corruptibilitatis re cipit magis ꝛ minus.sed talis erit ipassibilitas cor porum btōꝝ corpus.n.gloriosum palpabile est.vñ vt habeẗ Lu.vlti.dñs post resurrectionem suā di xit discipulis suis palpate ꝛ videte ꝛc.sed sicut dič Grego.in quadam omelia super illud.Jo.20.cum esset sero die illa corrumpi necesse est quod palpaẗ g̃ corpora beatoꝝ nō erunt equaliter impassibilia. nec in eis vera ipassibilitas erit vt videtur. Ite; priuatio que nō tollit totu; bitum recipere pōt ma gis ꝛ minus.sed impassibilitas corpoꝝ beatorum nō tollet totam eorum possibilitatē: q̄r nihil tollet pertinens ad hominis quidditatē ad quā pertinet esse mortale.cū in eius diffinitione ponaẗ.g̃ ipassi bilitas in corporibus btōꝝ erit scđ; maius ꝛ min⁹ Item claritatis nō erit dos equaliter in corporib⁹ omnium btōrum.vñ aplus.i.cori.15.stella a stella differt in claritate.sic ꝛ resurrectio mortuoꝝ.g̃ a si mili nec dos impassibilitatis. R° q̄ i impassibili tate est p̄sīderare ꝛ illud qđ ponit ꝛ illud qđ exclu dit. q̄uis.n.significetur negatiuo mō.tñ res per eā significata nō est priuatio:sed habit⁹ est.n. qualitas in corpore ex redundantia beatitudis anime cāsa ta corpus prohibens ab oī passione sue perfectioni contraria. vñ ppriē loquendo res significata.p ea; aliquo modo cōpari videtur ad rem significata; p passibilitatē sicut habitus ad priuationē large dca; passibilitas.n. importare videtur defectum vtu tis qua virtute posset phiberi corpus ab oī passiōe sue perfectioni contraria: dico g̃ q̄ q̄tu; ad exclusi onem passibilitatis ipassibilitas erit equaliter i cō poribus oium beatoꝝ:q̄r in quol; excludet omne; passibilitatem perfectioni contrariā q̄tum aūt ad illud qđ ponit ipassibilitas dico q̄ nō erunt equales in corpibus omnium btōꝝ sed differens f̄m diam meritoꝝ ꝛ scđm differentiam beatitudis animarū tñ erit equalis in oibus partibus eiusde; corporis q̄r si esset inequalis in partib⁹ eiusdē corporis.ex h nō redderetur perfectior sed imperfectior impassi ailitas totius. Ad p^m^ in opp^m^ dō q̄ nō tantū inte̅ ditur per minorem sui permixtione; cū p̄rio sed ēt per accessum ad terminū.sicut patet in claritate q̄ inequalis est in beatis.ꝛ tamen in illo beato est per mixta cupiditati. vñ cū phūs dicit formam recipe re magis ꝛ minus per maiorem vel minorem im permixtionem cum suo contrario extendit contra rietatem ad illam habitudinē que est inter rem mi nus perfectam ꝛ magis pfectam f̄m quē modū vi detur eam accipere.5°.phisi.cum dicit de alteratō ne q̄ cum sit in minus contrariū dicetur mutare in magis aut tanq̄ ex contrario in idem. Ad 2^m^ dō q̄ impassibilitas ꝛ si significet per modum priuatio nis tamen res significata est habitus.econtrario āt est res in passibilitate.significat enim per modum habitus.ꝛ res significata aliquo modo videtur pri uationis rationem habere.q̄r res est passibilis in q̄tum est in potentia.ꝛ sicut dicit Auic.4°.meta. c°.2°.potentia est imperfectio.ꝛ perfectus est per fectio.ꝛ bonum in omni re nō est nisi ipsam esse in

effectu ibi accipiens effectũ pro actu creato ⁊ loq̃ns
de bonitate creature. Ad 3m dõ ꝙ q̃uis possibili
tatis exclusio sit in oibus stellis equaliter loquẽdo
de passibilitate ꝑfectioni contraria. ꝑfectio tamen
contraria q̃ significat̃ noie ipassibilitatis nõ est eq̃li
ter in eis. Ad pm ad partẽ 2m dõ ꝙ illud verbum
Greg. corrumpi necesse est qd palpat̃. intelligẽduz
est de eo qd palpatur relicto naturalibus suis. ⁊ de
palpabilitate que est ꝺ3 ꝑmas q̃litates actiuas ⁊ pas
siuas. aut per qualitates causatas ab eis. Ad 2m
dõ ꝙ mortale nõ significat aliquid ꝑtinẽs ad homi
nis q̃dditatẽ. vñ ph9. 5o. topi. si quis cõcedat ex mõ
tali aliquẽ fieri imortalez nullus dicit aliam vitã eũ
sumere. sed casuz aliquẽ vel passionẽ huic eidẽ ag-
grauari. põit̃ g̃ mortale in diffinitiõe hois ñ vt eẽn
cialis dĩa. sed ad circũloquẽduz essẽtialẽ dĩaz. Uel
põt dici ꝙ ibi nõ debet poni nisi scd̃m opinionem.
Porphirij qui estimauit angelos esse aĩalia rõalia
per naturã imortalia. ⁊ mortalitatẽ pertinere ad ho
minis nãz. ita vt nõ posset fieri imortalis remanẽs
homo. in quibus Porphirius turpiter errauit.

t Ertio queritur vtrũ oẽs sensus erunt
in actibus suis. Et videt̃ ꝙ nõ.
q2 corpora beatoꝝ erunt incõpassibilia. sed
secundũ phm̃ in li. de plantis. sensus est passio sen-
tientis. g̃ in beatis nullus sensus erit in suo actu.
Itẽ scdõ de aĩa dicit de vegetatiua ꝙ maxie cõmu-
nis aĩe potentia est ꝺm quam viuere est in omnib9
viuentibus sed in beatis nõ erit in actu suo aliqua
potentia aĩe vegetatiue. q2 nõ nutrient̃ nec augebũ
tur nec generabunt. g̃ nec in eis erit actus alicuius
potentie aĩe sensitiue. Item immutatio nãlis ꝑce-
dit ordine nẽ immutationẽ animalẽ. q2 esse nãle or
dine nature ꝑcedit esse intentionale. s3 in corpori-
bus btõꝝ nõ erit mutatio nãlis. q2 illa nõ potest eẽ
cũ impassibilitate. g̃ nec imutatio animalis. Item
scd̃m Auic. 6o. li. naturaliu3. co. 7o. potentiarũ ani-
me vna retrahit alia3 a sua operatione. g̃ si in bea-
tis sensus essent in actib9 suis intellectus ⁊ volun-
tas in eis traherent̃ a sua operatione ꝙ falsum est.
Item sensus grat9 deseruit ṽtuti nutritiue. sed vir-
tus nutritiua nõ erit in eis in suo actu. g̃ nec sensus
gustus'. Item odor appꝛ̃hendit̃ cũ quadã fumali eua
poratione que a corꝑe odorifero resoluit̃. sed tunc i
nulla corporali creatura erit talis resolutio. q2 non
põt stare cum ipassibilitate. g̃ in beatis odorat9 nõ
erit in actu. Item vox g̃nat̃ siue sonus q̃cunq3 i ali-
qua natura passibili ⁊ cũ quoda3 tremore medij ad
auditũ ꝑtingit scd̃m sñia3 phi. 2o. de aĩa. sed celum
ẽpireu3 qui est locus btõꝝ nõ est possibile nec mobi
le. g̃ in ipso nullus poterit generari sonus. g̃ nõ erit
auditus in actu. Item illd qd ẽ in actu luciduz nõ ẽ
receptiuum speciei visibilis. vñ speculũ directe po
sitũ sub radio solis nõ reꝑ̃sentat speciẽ corporis op
positi. sed pupilla in oculis btõꝝ erit lucida. g̃ ñ po-
terit recipere speciẽ visibilẽ. g̃ visus in beatis non
erit in suo actu. Item sensus tactus ꝑꝑ suã materi
alitate3 nõ imutatur nisi cũ quadã transmutatione
mateiiali. sed in btis nulla erit transmutatio talis.
q2 nõ posset stare cu3 impassibilitate. g̃ in beatis sẽ-
sus tactus nõ erit in suo actu. Cõtra apoca. co. 5a.
videbit eum omnis oculus. sed q̃ rõe sensus visus
in beatis erit in suo actu. eadem ratiõe omnes alij
vt videtur. Item natura humana erit in beatis
in maxima perfectione. sed ꝑfectiores sunt sensus
actibus ꝯiuncti q̃3 nõ coniuncti. g̃ in beatis oẽs sen
sus erunt in actibus suis. Item sensus ꝓpinquio-
res sunt aĩe q̃3 corpus. sed corpus ꝑꝑ beatitudinem
aĩe ꝑmiabitur. g̃ ⁊ sensus ꝑmiabitur aliqua delecta
tione. sed delectatio nõ põt esse in sensu sine actu. g̃
in beatis quil3 sensus erit in suo actu. Rꝫo ꝙ in be-
atis quilibet sensus erit in suo actu ad cuius intelli
gentiam sciendũ ꝙ duplex est imutatõ sensus. Que
dam quã cõcomitatur naturalis organi transmuta
tio. Quedã qua3 talis transmutatio nõ cõcomitat̃.
sed patitur sensus tm̃ passione animali in ꝑma imu
tatione sensus ita recipit forma3 sensibilem ꝙ vere
denominat̃ ab ea. vt cum homo calidus ita sentit
calorem ꝙ instrumentum sensus est calidum in se-
cunda mutatione. ita recipit silitudinẽ forme sensi
bilis ꝙ nõ denominat̃ ab ea. sicut p3 in visu. visus
eñi videndo albũ nõ efficitur alb9. albedo. n. vniuo
ce nõ ꝑ̃dicatur de albedine que est i pariete ⁊ de ei9
silitudine que est in oculo prima imutatõ nõ potest
esse sine materiali transmutatione que stare nõ pos
set cũ ipassibilitate beatoꝝ. sed secunda imutatio ñ
requirit de necessitate nisi q̃3dam imutatione3 seu
passionem aĩalẽ sine hac aũt esse nõ potest. q2 sensus
est quedam passio aĩalis. loquendo de actu sentien
di mõ. 2o. intelligo ꝙ in beatis quilibet sensus erit
in actu. q2 passio talis sensus est eius secundaria ꝑ-
fectio. sed vtrum hoc futurum sit ꝑ effluxu3 a supe
rioribus viribus in sensus. aut ꝑ susceptionem a re
bus extra aĩa3 dubium est quo ad aliquos sẽsus ma
xime quo ad odoratũ ⁊ gustum credo tamẽ ꝙ h̔ erit
nõ tm̃modo per aliquem influxum ab interiori vt
forte a beatitudine anime: sed etiam per susceptio
nem a rebus que sunt extra aĩam. vt patebit sigil-
latim in solutione argumentoꝝ. Ad pm in oppm di
cendũ ꝙ beati nõ erunt ipassibiles passione anima
li. q2 talis passio est quedam patientis perfectio ꝺ3
phm̃. 2o. de anima. Ad 2m dõ ꝙ nõ est simile de ac
tibus potentiarum negatiue ⁊ potentiarum sensiti
ue. quia primi actus includunt mutationem natu-
ralem ⁊ transmutationem materialem in eo i quo
sunt sed talis transmutatio in beatis esse non pote
rit. actus autem seusuum talem transmutationem
non requirunt. quia sicut dicit phũs secundo de aĩa
Oportet de omni sensu accipere vniuersaliter quo
niam est susceptiuus specieꝝ sensibilium sine ma-
teria. Ad 3m dõ ꝙ quedam a sensibilibus nata sũt
imutari immutatione naturali ⁊ nõ animali. vt cõ
pora corruptibilia inanimata. quedam nata sunt i-
mutari ab aliquo obiecto imutatione animali ⁊ nõ
nãli sicut visus immutatur ab albedie. videndo. n.
non efficitur albus quedã nata sunt immutari vtro
q3 modo sicut tactus in hac vita corruptibili vtro-
q3 modo potest immutari a calido. beati autem im
mutari non poterunt a sensibus nisi immutatione
animali. cum ergo dicitur ꝙ immutatio naturalis
ordine naturali precedit immutationem animalẽ.
dõ hoc non esse verum nisi in re que vtroq3 modo
potest immutari. Ad 4m dõ ꝙ actus vnius potẽ-
tie non retrahit aliam a sua operatione nisi quãdo
actus vnius nõ est mõ debito ordinatus ad act9 al
terius. vel qñ vnus nõ est regula alterius actus sẽ-
su3 in beatis regulabunt̃ ꝑ actionẽ intellect9 ⁊ ꝺm
iꝑerium voluntatis ⁊ ordinabunt̃ ad cognitionem

intellectus q̄ contēplabiť diuinā eēntiā in effectibꝰ suis. Preterea ꝑfectio glīe ꝓhibebiť ne operatio vnius potentie ipediet alteriꝰ opationē qḋ nō pōt facere natura in hoc corruptibili statu. Ad 5m dō ꝙ gustus nō erit ibi in aliquo actu deseruiēte nutritiue. sed tm̄mō inq̄ꝫm est apprehensiuꝰ sapoꝝ ⁊ hoc pōt separari ab alio. q2 erit imutatio aialis sine mutatione nāli ⁊ māli sed a quo sic imutetur gustus cū certū sit ꝙ beati nō gustabunt aliqd corporaliter saporosuꝫ dubiū est. ⁊ dicunt qdā ꝙ illa imutatio erit in gustu ex vi beatitudis aīe. sed q2 vt alijs vi2 hoc mō beatꝰ nō separet s3 videreť sibi saporē apprehēdere sicut hō cuius visus imutať ab interiori n̄ videt. s3 apparet sibi ꝙ videat. ideo dicūt ꝙ erit quedam humiditas in lingua beatorū habens illū saporeꝫ qui maxime cōpetit perfectioni sensus illius qui in lingua beati seruabiť incorruptibilis iperpetuum. sed q2 isti nō dicūt ꝑ quē modū causeť illa humiditas nō adhuc satisfaciūt. vn̄ mihi vi2 dō ꝙ hec hūiditas aut fiet a deo in lingua per creationē aut cābitur in ea ex vi beatitudis aīe. nec ex hoc sequereť ꝙ gustus nō saperet sed tm̄ sibi videreť sape. q2 ex vi btitudinis aīe non causabiť in lingua sil'itudo humiditatis tm̄. sed vera hūiditas in qua erit non sil'itudo saporis sed v̄us sapor. cū aūt in sōnis appa ret hoī ꝙ videat. ⁊ tn̄ nō videt. nō obijcitur illi v̄tu ti verus color. sed sil'itudo coloris. Ad 6m dō ꝙ fumalis euaporatio nō est per se necīa ad hoc vt similitudo odoris ꝑtingat vsq3 ad olfatū. quod pat3 q2 sic refert phūs. 2°. de aīa. quedam sunt aialia que a longe currūt ad alimentū per hoc ꝙ ab odore mouentur. vn̄ vultures ex odore percepto ad loca ta3 remota currunt ad cadauera ꝙ nō esset possibile ꝙ euaporatio facta ab illis cadaueribꝰ pertigeret ad loca tā rēota. sed ꝙ cū multiplicatōe odoris fiet euaporatio aliqua a corpore odorifero hoc ꝓuenit ex h̄ q2 corpora odorifera sunt nimia humiditate aspsa. sed in corporibꝰ gloriosis erit odor in sua vltima ꝑfectione nullo mō per aliquā supfluā humiditatem dispsus. ⁊ iō ab eis multiplicabiť odor ad olfatum sine aliqua euaporatione. Ad 7m dō ꝙ in ꝑma eīt sonus. q2 ibi erit laus vocalis. vt dicit glo. sup illō psal'. Exultatiōes dei in gutture eoꝝ ⁊ imutab t auditū nō facta aliq̄ mutatione nāli ⁊ māli in auditu nec in medio. ⁊ gn̄abitur in ipso medio absq3 māli passibilitate vel in aere in loco formationis vocis reseruato q ibi incorruptibiliter ꝑmanebit. Uel p̄t dici ꝙ ꝑtes celi empirei diuidi possunt a se inuicez ⁊ iterum vniri sicut videmꝰ in ꝑtibus aeris: pōt ēt secundū ꝑtes sui moueri motu tremoris ⁊ pati illa passione que necīa est ad formationem vocis ⁊ inspirationē ⁊ respirationem. cū. n. hic motus sit vitalis dicunt qdam ꝙ erit in btīs. vn̄ ita se habebit illud corpus ad corpora glorificata sicut aer ad corpora corruptibilia ⁊ celū aqueum ad eos se habebit aliquo mō sicut ad nos se habet terra quo ad hoc ꝙ habebunt pedes suos super cōnexitatem illiꝰ. q̄uis quandocūq3 placebit eis ita se sine quacunq3 difficultate eleuare poterunt vt illud nō tangant. ⁊ tam̄ illō corpus ē incorruptibilis nature sicut enim in celo stellato est soliditas ⁊ firmitas. ita vt diuidi ꝑtes eius non possunt ab inuicem virtute creata que tamen soliditas vel firmitas non sunt causate ꝑ. 4. ꝑmas qualitates cōtrarias que sunt caliditas frigiditas humiditas siccitas: sic qualitas per quam celum empireum est penetrabile ⁊ supradicto modo passibile nō est aliqua de qualitatibus predictis nec per aliquam illaꝝ creata: ꝙ aūt predicta passibilitas incorruptibilitati illius corporis non repugnent videtur posse persuaderi per Aum dicentez secundo super geñ. parum vltra medium. ꝙ de celo nō moto si sola sydera verterentur fieri potuisse omnia in ipsis syderum versionibus animaduersa atq3 deprehensa sunt in quo sentire videtur ꝙ possibile essent stellam incedere de vna parte celi ad aliam. quod sine diuisione partium celi ⁊ reunione fieri naturaliater non posset. ⁊ tamen illum celum etiam incorruptibile est. hoc tamen de celo stellato non approbo. sed pro tanto hoc allegaui. quia sentire videtur ꝙ talis passibilitas incorruptibilitati corporis nō repugnat. Ad octauum dō ꝙ maior est falsa. vnde ꝙ in speculo in quo r̄fulget lumen solis non appareat species corporis contrapositi prouenit ex hoc ꝙ visus vincitur a reflectione luminis ita vt nō percipiat se immutari per reflectionē imaginis corporis speculo oppositi sicut visus non immutatur lumine stellaꝝ in presentia luminis solis. Ad 9m dō ꝙ trāsmutatio materialis accidit tactui ad hoc ꝙ immutetur passione animali. ⁊ ideo i beatis imutabitur passione animali sine transmutatione materiali. quia est accidens separrabile ab animali immutatione.

q Uarto queritur vtrum corpora beatoruꝫ subtiliora erunt elīs. Et videtur ꝙ nō. In corporibꝰ electoꝝ tantuꝫ erit de materia sicut modo. q2 tota eorum materia resurget in eis. sed corpora in quibus sub equalibꝰ dimensionibus equaliter de materia est equaliter sunt grossa. subtilia ergo corpora beatorum nō erūt subtiliora q̄3 modo. sed certum est ꝙ modo nō sunt subtiliora elīs. g̊ nec tunc. Item alie qualitates nō intenderentur in corporibus gloriosis. sed magis reducentur ad mediū. g̊ a simili nec subtilitas. cū g̊ modo nō sint subtiliora elīs. nec tunc erunt. Contra. i. ad cori. 15°. seminatur corpus animale surget spirituale. sed res spiritualis subtilior est elīs. ergo corpora gloriosa erunt subtiliora elementis. Item corpora quanto sunt subtiliora tanto nobiliora. ⁊ e conuerso. sed corpora beatorum erunt nobiliora elementis. ergo erunt elīs subtiliora. R° ꝙ subtile dicitur a virtute penetrandi secundum ꝙ pōt accipi ex verbis ph̄i. 2°. de generatione. res autez triplici de causa est penetratiua. s. aut ꝓpter q̄titatis paruitatem maxime secundum latuꝫ ⁊ ꝓfundum. vnde ⁊ acus q̄uis longa penetratiua est. aut ꝓpter raritatem seu materie paucitatem. ⁊ sic aer petratiuus est. aut ꝑꝑ actiue virtutis magnitudinem. ⁊ sic vinum penetratiuum est multo magis q̄3 siplex aq̄ q̄tūcunq3 tenuis quapꝑ aqua cū modico vino bibita magis refrigerat sanum q̄3 si per se bibatur. quia vinum facit eam ad loca corporis penetrare ad q̄ per se penetrare non poss3. secundum primam causam penetrandi non attenditur subtilitas corpoꝝ beatorum. quia in debita quantitate resurgerꝫ nec etiam secundum causam penetrandi scd'a3. q2 mā tota que necessaria est ad eēntiā eoꝝ resurget in eis vn̄ qdam errauerint dicētes ꝙ erūt tenuiora vl'ra-

rioꝛa aere vel vēto. vñ Gre. 14. li. moꝛa vſus finē.
nō ſicut eutitius cōſtantinopolitane vꝛbiſ epiſcopꝰ
ſcripſit coꝛpus nr̄um in illa refrectionis gl'ia erit i-
palpabile ventis aereqꝫ ſubtiliꝰ. ſed ſm tertiā cām
attenditur ſubtilitas eoꝝ per virtutē. n. beatitudis
anime erit in btis coꝛpoꝛibus tanta magnitudo v̄-
tutis actiue ꝙ ꝑ eam mlt'o efficacius potuerūt pe-
netrare ꝗꝫ ignis vel aer vel ꝗꝫ dimēſiones ēt. ſi eſ-
ſēt ſepate vñ Anſel. magnitudinē ſue v̄tutis actiue
attendēs dicit in li° de ſil'itudibus inter p̄n[m] ⁊ me-
diū de quolꝫ beato ꝙ in tantū erit foꝛtis vt etiam ſi
velit terrā cōmouere poſſit. vnde Gre. vbi p̄us in
illa refrectionis gl'ia erit etiā corpus nr̄m ſubtile ꝑ
effectum ſpūalis potentie. ſed palpabile ꝑ v̄tutem
nature. dico. g ꝙ loquendo de ſubtilitate tertio mō
dicta coꝛpa beatoꝝ nō erunt ſubtilioꝛa aere vl' igne
ſed eꝯ° loquendo aūt de ſubtilitate tertio mō dicta
ſubtilioꝛa erunt. quocūqꝫ elemēto ēt ꝗꝫ ad dimenſi
ones: ēt ſi eſſent ſepate. ⁊ hec ſubtilitas erit equalit
in oībus partibus eiuſdē coꝛpoꝛis. eque. n. ꝑfecte ⁊
faciliter poterit vna pars coꝛpoꝛis gloꝛificati ſiml'
eſſe cū coꝛpoꝛe nō gloꝛificato ſicut alia ſubtilitas. tñ
ſecundo mō dicta nō erit equalis in oībus partibuſ
coꝛpoꝛis. qꝛ debita cōpoꝛis armonia reqrit vt vna
pars coꝛpoꝛis ſit rarioꝛ ꝗꝫ alia ⁊ aliq̄ denſioꝛ alijs.
erit tñ in partibus coꝛpoꝛis denſitas ⁊ raritas ſm
illā propoꝛtionē quam requirit perfecta hūani cō
poꝛis armonia. Ad p[m] in oppoſitum dō ꝙ ꝓcedit
de ſubtilitate ſecundo modo dicta. Ad ſm dicen
dum ꝙ qualitates elementoꝛum erunt in ſuo eſſe ꝯ
pletiſſimo in elementis. ꝗꝫuis per illas nō agent vl'
patientur ab inuicē. vt ſuperius viſum eſt. qualita
tes autem actiue ⁊ paſſiue in coꝛpoꝛibus humanis
erunt in illa diſpoſitione que maxime conuenit coꝛ
poꝛi in optimo ſui temperamento. neqꝫ tamen per
eas erit in coꝛpoꝛibus illis mutua actio vel paſſio
⁊ ꝑꝑ illam cauſam que ſuperius dicta eſt de quali-
tatibus elementoꝛum ⁊ etiam propter v̄tutem be
atitudinis anime qua potenꝰ continebit coꝛpus. ⁊
pꝛopter virtutem in coꝛpoꝛe cauſatā ex anime be
atitudine pꝛohibentem coꝛpus ab omni paſſione ꝯ̄
ria perfectioni ſue. hominibꝰ aūt beatis conueniet
magnitudo virtutis actiue. ⁊ ex conſequēti cōueni
et eis maioꝛ ſubtilitas ꝗꝫ illa que eſt in eis pꝛo ſtatu
vie. Argumenta ad ꝑtē ſecundā ꝓcedunt de ſb-
tilitate tertio mō dicta. vñ cum dr̄ ꝙ ſurget coꝛpus
ſpirituale nō eſt intelligendum ꝙ conuertatur ī ſpi-
ritum. ſed hoc dictum eſt ad notandū ſubtilitatem
tertio modo dictam.

t Vlto queritur vtrum coꝛpus gloꝛioſū poſſit per ſuā ſubtilitatē ſimul eē
cū nō gloꝛioſo. Et vꝛ ꝙ nō. Boetius p̄mo li.
de tri. c°. i°. dicit ꝙ diuerſis coꝛpoꝛibus vnum locū
fingere nullo modo poſſumus. Item cōmē. ſuper.
4°. phi. dicit ꝙ impoſſibilitas eēndi duo coꝛpoꝛa ſi
mul eſt ex terminis eoꝝ mathematicis terminos
mathematicos vocans dimēſiones. ſed per dotē
ſubtilitatis nō remouebunꝰ dimēſiones a coꝛꝑibuſ
gloꝛificatis. g in eis remanebit ipoſſibilitas ſimul
eēndi cū quocūqꝫ coꝛpoꝛe alio. Itē ſm phm̄. 4°.
phi. c° de vacuo. ſi vacuum eſſet dimēſiones ſepa
te cubus nō poſſet ibi poni eo ꝙ vacuū nō poſſet ce-
dere. ⁊ plures dimenſiones ſimul eſſe nō poſſunt ſꝫ
per dotem ſubtilitatis nō expoliabunꝰ coꝛpoꝛa ſan
ctoꝛum dimenſionibus ſuis. g in eis remanebit im
poſſibilitas ſimul eēndi cū quocūqꝫ coꝛpoꝛe alio.
Itē ratio ipoſſibilitatis eēndi duo coꝛpoꝛa ſiml'. ē ꝙ
coꝛpus repletur locum. qꝛ coꝛpus gloꝛificatum re-
plebit locum: qꝛ coꝛpus ſubſtantia replet locum ꝑ
coꝛpus quod eſt quantitas. coꝛpus aūt quātitas re
manebit in coꝛpoꝛibuſ beatoꝛum qꝛ remanebūt di
menſionata ſecundum locū latū ⁊ pꝛofundum. g cō
pus gloꝛificatum nō poterit ſimul eſſe cū coꝛpe alio
Item impoſſibilitas eſſendi duo coꝛpoꝛa ſimul nō
eſt rōne materie. qꝛ partes materie ſeſe penetrare
poſſunꝰ. vt pꝫ cū ex multo eare fit pauca aqua. tunc
enim tota materia que pꝛius erat ſub magna ꝗꝫtita
te efficitur ſub parua. nec etiam ſub rōne ſuſtantia
lis foꝛme. qꝛ partes foꝛme poſſunt ſe ad inuicē pe-
netrare; vt patet cum coꝛpus rarum abſqꝫ coꝛrupti
one alicuius partis ſue ſbſtantie denſatur. nec etiā
ratione ſubſtantie compoſite ex materia ⁊ foꝛma.
quia cum coꝛpus denſatur eſt tota ſubſtantia que
p̄us erat ſub dimenſionibus magnis efficitur ſub ꝑ
uis: quod eſſe nō poſſet niſi partes ipſius ſbe pene-
trarent ſed ad inuicē nec rōe groſſiciei aut duriciei
qꝛ aqua ⁊ aer que nō ſūt dura cōpoꝛa nꝫ groſſa ñ pn̄t
ſimul eſſe. vt patet cū vas oꝛe verſo imegiꝰ aq̄ di-
recte. ita vt aer exire nō poſſit aqua nō ſubintrat re
ſtat g ꝙ nulla eſt cauſa impoſſibilitatis eēndi duo
coꝛpoꝛa ſimul niſi ꝗꝫtitas: ſed hoc remanebit i coꝛ
poꝛibus gloꝛificatis. g idem ꝙ p̄us. Itē coꝛpuſ glo
rificatum per dotem ſubtilitatis nō poterit ſimul
eē in diuerſis locis. g a ſilī nec ſil' eſſe cū alio coꝛpoꝛ
in eodem loco. Item ab eodē puncto ad eundē pū
ctum nō pōt trahi niſi vna linea recta. ſed ſi coꝛpꝰ
gl'ificatum ſimul poſſet eſſe cū nō gl'ificato ab eodē
puncto ad eundē punctū. poſſent trahi due linee re
cte. qꝛ linee determinantes ſupficies illoꝝ coꝛpoꝛū
terminarentur ad eadem puncta. g coꝛpus gl'ifica-
tū nō pōt ſimul eē cū nō gloꝛificato. Item ipoſſibi-
le eſt imaginari duo puncta eē ſil' gn fiat vnus pun-
ctꝰ. Silr̄ eſt de duabus lineis: ⁊ de duabꝰ ſupficiebꝰ
g ſilr̄ ſi due ſoliditates eēnt ſimul. non remanerent
due ſed fieret vna. Itē que ſunt ſubtilioꝛa magis ſe
poſſunt ſimul cōpati: ſed duo coꝛpoꝛa gl'ioſa que in
ter ſe ſunt ſubtilioꝛa ꝗꝫ gl'ioſū nō poſſūt ſimul eē i eo
dem loco. g multo foꝛtius nec coꝛpus gl'ioſū cū non
gloꝛioſū. Contra Dama. li° 4°. c°. 19°. dicit coꝛpus
xp̄i ꝑ ſubtilitatē intraſſe ad diſcipulos ianuis clau-
ſis. Item coꝛpa celeſtia ſunt indiuiſibilia. vñ Job.
37°. dꝛ ꝙ celi velut ere ſolidiſſimi fundati ſunt. ſed
coꝛpoꝛa gloꝛioſa traſibunt ſup omnes ſperas cele-
ſtes exn̄tes inter ignē ⁊ celū empireum. g ꝑ ſuā ſub
tilitatem ſiml' cū illis celeſtibus ſperis erunt trāſe-
undi ꝑ eas. Item duo puncta due linee ⁊ due ſup-
ficies poſſunt eſſe ſimul: qꝛ puncta vltia ſunt lineaꝝ
linee ſupficerum. ſuperficies coꝛpoꝝ. ⁊ ſicut dicꝰ phꝰ
5°. phi[m]. Contigua ſunt quoꝝ vltima ſunt ſimul. g
a ſimili duo coꝛpoꝛa ſimul eſſe poſſunt. Ad iſtam
queſtionem dicunt aliqui ꝙ etiam deus nō poſſet
facere ꝙ coꝛpus gloꝛificatum ſimul eſſet cum ñ gl'i-
ficato. qꝛ videtur eis ꝙ vnum coꝛpus ſimul eē cū
alio nō habet rationem poſſibilis ꝗꝫtum eſt ex ꝑte
ſua immo vt dicunt ipſi includit contradictionem
ſcilicet duo coꝛpoꝛa eſſe vnum coꝛpus ⁊ remanenꝰ
duo. quia ſi ſimul eſſent nō diſtinguerentur ⁊ dicūt
ꝙ qn̄qꝫ Jeſus intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis

ipſe fecit ſuum corpus ſub ita modica ꝗtitate ꝙ po
tuit itrare ꝑ foramē valde modicū. qđ ⁊ facer̃ p̃t hō
purus glĩficatus v̾tute dotis ſubtilitatis: cuȝ. n. nã
poſſit minorare alic⁹ corporis ꝗtitatē tota eſſentia
illius corpis ſalua. vt pȝ in cōdenſatione aeris vel
aque per h̾ ptes ſbe penetrant ſe ad inuicē ⁊ efficiū
tur plures ſimul ⁊ vı̃ probabile ꝙ corpus ꝑ dotem
ſubtilitatis erit bile ad hoc vt aĩa beata ipſum iforman
s poſſit v̾tutem btĩtudĩs abſq; vlla difficulta-
te minorare ſui corporis ꝗtitatē tota eius eſſentia
ſalua remanente faciendo ptes ſbe illius corporis
penetrar̃ ſe ad inuicē. ⁊ plures ſimul eſſe vel corp⁹
ſuum ad tp̃s in talē figuram ꝯuertere. vt poſſit in-
trare ꝑ foramē modiciſſimū per qđ alias per nullã
v̾tutē poſſit intrare. ⁊ vt dicunt aliq ita intrare poſ
ſent ꝑ vnuȝ poꝝ ipſius corporis. ⁊ qꝛ in celo nullus
porus eſt. iõ dicunt ꝙ qñ beati poſt reſurrectioneȝ
aſcendent in celū ēpireum trãſeundo alias ſperas
celeſtes ptes celi diuident̃. aut nãliter. ſi naturalit̃
eſt diuiſibile aut ſaltē per diuaȝ virtutē. ⁊ poſtea re
unirentur. ſed hec opinio falſa eſt. ⁊ ad ſui defenſio
nem plura falſa ponit. vnū eſt ꝙ cōpora ſi ſiml̃ eēnt
non manerent diſtincta. hoc. n. falſum eſt vt oñde
tur in eadē qōne. aliud falſum eſt ꝙ aĩa cuiuſlȝ bea
ti poterit qñ ſibi placuerit tm̃ minorare ꝗtitatem
corporis ſui ipȝ condenſando vel ipſum in talē figu
rã tranſmutare ꝙ poterit ꝑ foramen modiciſſimuȝ
intrare. hoc. n. f lſum ē qꝛ hoc ſtare nõ poſſet cū cō
poris ipaſſibilitate. cōdenſatio. n. corporis ⁊ rarefa
ctio p̃ſupponunt in ipſo corpore qđ cōdenſatur vel
rarefit paſſibilitatē. ¶Preterea aĩa requirit deter-
minatam organizationē in corpore ad hoc vt ſit ip
ſius forma que ſi corrumperet̃ deſineret ipȝ actua
liter informare. illa aũt organizatio nõ poſſet mane
re ſi corpus redigeret̃ ad tã paruã ꝗtitatē vel con-
uerteret̃ in talē figuram ꝙ poſſet tranſire ꝑ foramē
ꝗtūcunq; paruū nõ exñdo ſimul cum alio corpore.
Contra etiã beatitudinē corporis eēt ꝙ ēt ad modi
cum tp̃s priuaret̃ ſeu poſſet priuari perfectione de
bite ꝗtitatis vel figure: ex his pȝ ꝙ per dotē ſubti-
litatis nõ remouet̃ a corpore glorioſo neceſſitaſ exi
ſtendi in loco ſibi equali qꝛ illud corp⁹ applicatur
ad locū mediante ꝗtitate ſua ⁊ circunſcriberet̃ lo
co ⁊ ſm phm̃. 4°. phi. oē quod ſic eſt in loco eſt in lo
co ſibi equali. Alij dicunt ꝙ ꝗuis corpus glorifica
tū ſil̃ eſſe poſſit cū nõ glĩficato. hoc tñ nõ pōt virtu-
te dotis ſubtilitatis qꝛ ꝑ dotē ſubtilitatis nõ auferu
tur dimenſiones ꝑ quas corpus de neceſſitate req
rit diuerſū ſituȝ a corpore alio. ipoſſibile eiȝ eſt ꝑ ali
quã creatã virtutē eſſe diſtinctionē dimenſionū ni
ſi per diuerſitatē ſituū. hoc tamen fieri pōt per vir-
tutē increatã que pōt cōſeruare effectū cauſe ſecun
de ⁊ facere ſine cauſa ſecūda. vñ in cōmento ſuper
pᵃ. ꝓpōne de cãis qñ remouet̃ cauſa ſecunda a cau-
ſato nõ ꝑꝑ hoc oportet ꝙ remoueat̃ prima ab eo. ⁊
ideo corpus glĩficatū pōt eſſe cū nõ glorificato per
diuam. ⁊ aliter nullo modo. Sed cōtra hoc alqui
arguunt. qꝛ ſm illam opinionē ita poſſet dici corp⁹
glorificatū poſſe ſimul eſſe cū glorificato. ⁊ nõ glori
ficatū cū nõ glorificato: qđ tñ nõ videtur cōſonū di
ctis ſanctoꝝ. nec cōuenit doctrine magiſtrorum.
¶Preterea dimenſiones naturales que ſunt termi-
ni corpoꝝ naturaliū nõ tm̃ diſtinguunt̃ per ſitū. ſed
per diſtinctionē corpoꝝ quoruȝ ſunt termini ꝗuis

dimenſiones mathematice. nõ pñt diſtingui niſi ꝑ
ſitum. vñ per eēntiaȝ corporis glorificati nõ glorifi
cato nõ remouet̃ cauſa proxima diſtinctionis dim̃
ſionū. qꝛ corpora manent diſtincta ꝑ ſuas eēntias ⁊
maxime per formas ⁊ per earum diſtinctionē ma-
nent diſtincte dimenſiones eoꝝ. Ideo videt̃ alijſ
dđ ꝙ ꝗuis vnū corpus glorificatū nõ poſſit per do
tem ſimul eſſe cū alio corpore glorificato. pōt tñ ſil̃
eſſe cum glorificato qꝛ impoſſibilitas eēndi ſil̃ duo
corpora nõ eſt rõe materie nec rõe forme nec ratõe
dimenſionū tm̃. ſed rõe dimenſionū ⁊ debilitatis v̾
tutis actiue in vtroq; propter primum nõ poſſunt
duo corpora nõ glorificata ſimul eſſe naturali v̾tu-
te nec etiã vnum corpus non glorificatū poſſet eſſe
cū alijs dimenſionibus ſeparatis ſi eſſent: ꝑꝑ ſcđm
nõ poſſent duo corpora glorificata ſimul eſſe. qꝛ ſic
corp⁹ ꝑ v̾tuteȝ nãlē nõ pōt aliud ſine diuiſiōe pene-
trare ꝑꝑ debilitatē virtutis nãl̃ in agendo. ita corp⁹
glĩoſū nõ pōt ab alio corpe penetrari ꝑꝑ ſue v̾tutis
actiue magnitudinem. ſicut enĩ penetrar̃ eſt ex ma
gnitudine virtutis actiue penetrãdo. ita poſſe pe-
netrari a quocūq; corpore creata virtute r̃pugnat
magnitudini illius virtutis actiue que eſt in corpe
glorificato. ſed quia in corpore nõ glorificato ē paſ
ſibilitas ⁊ virtutis debilitas reſpectu corpis glori
ficati in corpore glorificato. magnitudo virtutis
actiue in penetrando. iõ corpus glorificatuȝ ꝑ ſub
tilitatem ſuam pōt penetrare non glorificatum ſi
ne diuiſione. ⁊ ita ſimul eſſe cū eo. alias minus eēt
anima libera beata ſuo corpori glorificato vnita
ꝗ modo. i. ꝗ ante corporis reſumptionē. cuȝ mō
poſſit quodcūq; corpus ſine eius diuiſione pene-
trare. Qui vult tenere hanc opinionē pōt dicere
ad p̃ᵐ in oppᵐ ꝙ verbū illđ Boetij intelligēdū eſt
aut de corporibus mathematicis. aut ſm natura-
lem virtutē. ⁊ p̃terea vı̃ ſe ſup hoc fundare ꝙ plu-
ralitas ſm numerū tm̃ fit ꝑ accidentia qđ non ē ve
rum. imo diſtinctio accidentiuȝ ſm numerū tm̃ eſt
ꝑ diſtictionē ſubiectiuoꝝ nã iter loquēdo. Ad 2ᵐ
dđ ꝙ illud verbū cōmentatoris intelligendū eſt ꝑ
cōpationē ad nãlē corpis virtutē qñ ñ ē ſuficienter
actiua i penetrãdo. Ad 3ᵐ dđ ꝙ cub⁹ ⁊ ſi virtute
naturali nõ poſſet alias dimēſiones penetrare. tñ
penetrari poſſent a corpore glorificato ꝑꝑ rationeȝ
ſuperius dictam. Ad 4ᵐ dicendū ꝙ maior nõ eſt
vera niſi cōparatiue ad virtutē corporis naturalē
que debilis eſt in penetrando. Ad 5ᵐ dđ ꝙ ꝓce-
dit ab inſufficienti. dimittit enim debilitatē virtu
tis penetratiue. Ad 6ᵐ dđ ꝙ ſm aliquos ꝙ nõ eſt
ſile: qꝛ circunſcribi determinato loco debet̃ corpo
ri per nãm cōtrarietatis ſue que ab eo nõ tollitur ꝑ
gloriã, ſed per dotem ſubtilitatis tollitur hebetudo
per quã vnum corpus nõ poteſt naturaliter aliud
penetrare ſine diuiſiōe corporis penetrati. ſed hec
ſolutio eſt inſufficiens. quia nõ ſatiſfacit intellectui
⁊ falſum includit ſcilicet vnum corpus nõ poſſe eſ-
ſe localiter in diuerſis locis etiam per diuinam po
tentiam. cuius cōtrarium probatum eſt ſupra. e. li.
diſti. 10. in ſolutione illius queſtionis. vtrum deus
poſſet facere corpus chriſti poſſe eſſe in pluribus lo
cis tenendo. ergo firmiter ꝙ de⁹ poteſt facere vnū
corpus in diuerſis locis ſimul ⁊ duo corpora in eo
dem loco ⁊ per dotem ſubtilitatis. vnum corpus
non poſſe ſimul fieri in locis diuēſis. dico tamen ꝙ

per dotem subtilitatis beatus poterit facere cor-
pus suum simul esse cum non glorificato. maioris
enim difficultatis est vnũ corpus esse in diuersis
locis simul q̃ duo in eodez loco. ⁊ attestari videt᷑
maiori ampliationi v̓tutis. Ad 7ᵐ dñ ꝙ duas li
neas rectas trahi ab eodẽ pũcto ad eundẽ pũctum
ita ꝙ illa puncta sint termini intrinseci lineaꝝ ẽ i-
possibile ⁊ ẽt hoc est ipossibile de lineis mathema
ticis siue puncta terminantia intelligũt᷑ termini i
trinseci lineaꝝ siue non. qꝛ mathematice linee nõ
pñt distingui nisi ꝑm sitũ. sed duc linee que sunt ter
mini supficierũ nãliũ pñt trahi recte ab eodez pun
cto ad eundẽ punctũ. ita ꝙ pũcta sunt termini liea
rũ extrinseci. Ad 8ᵐ dñ ꝙ ꝓcedit de punctis lie-
is superficiebus ⁊ de soliditatibꝰ mathematicis.
Ad 9ᵐ dñ ꝙ maior nõ est vera nisi intelligat᷑ ce-
teris paribꝰ. hic aũt nõ sunt cetera paria. qꝛ q̃uis
duo corpa gloriosa sint inter se similiora in ꝑticipa
tiõe alicuius tertij q̃ gloriosuz ⁊ non gloriosuz tñ i
ter gloriosũ. ⁊ non gloriosũ est maior ꝓportio ad h̓
vt vnũ penetret ⁊ aliud penetret᷑. qꝛ gloriosuz est
valde penetratiuũ. ⁊ non gloriosum penetrabile.
Qui vult tenere ꝑam opinionẽ que mihi vꝫ itel-
ligibilior põt dicere ad duo ꝑma in oppositũ ꝙ pe
netratio ianuarũ a corpore xp̃i. ⁊ etiam penetratio
speraꝝ celestiũ non sunt ꝑ dotẽ subtilitatis. nec per
diuinã potentiaz in mediate tm̃. sed qꝛ ex decreto
diuine sententie aderit diuina potentia infallibil̓r
cuicũqꝫ beato ad hoc vt fiat corpus eius esse simĺ
cũ alio corpe non glorioso sicut beato placuerit. iõ
magis dꝫ corpus glificatum simul posse esse cũ nõ
glificato q̃ non glorificatũ cũ non glificato vel gli-
ficatũ cũ glificato. qꝛ nõ sic deceret diuinã virtutẽ
facere corpus glorificatũ simul esse cũ glorificato si
cut cũ non glorificato. qa decet vt eius seruet᷑ or-
do locoꝝ. ⁊ preterea nũq̃ aderit necessitas nec con
gruitas vnũ vt trãseat ꝑ aliõ. qa vnũ alteri nũq̃ se
opponet. ⁊ sic pꝫ solutio ad illam q̃onem vtrũ cor-
pus glorificatum poterit esse simul cum alio corpe
glorificato. Ad 2ᵐ dñ ꝙ sophisticũ est. due. n. liee
non pñt esse simul per virtutem creatã nisi appli-
cate sibi ꝑm terminos latitudinis ⁊ profunditatis
ꝑm quos dimensione carẽt. quia nõ habent nec la
titudinem nec profunditatez. superficies etiã non
pñt esse simul nisi applicate ꝑm terminos profun-
ditatis. quia per cõꝑationem ad illos dimensioni
bus carent. in superficie enim non est ꝓfunditatis
dimensio. corpora aũt dimensionata sunt ꝑm oẽs
terminos. qa hñt longitudinem latitudinem pro-
funditatez. ⁊ iõ ex nulla ꝑte applicata simul eẽ pñt
ꝑ creatã v̓tutẽ. Et hec opio facilior videtur ad in-
telligendum q̃ prima.

s Exto queritur vtꝝ corpa beatoꝝ erũt
clara. Et vꝫ ꝙ non. Corpus cla-
rũ abscondit illud qd̓ est post se. vñ h̓ modo
non videt illud qd̓ est pꝰ flãmaz. sed corpora glio-
sa non abscondent illud qd̓ erit pꝰ se. qꝛ etiã vt hi-
tum est supius. mentẽ vniuscuiusqꝫ corpulentia ab
alio non abscondet. g̊ corpa gloriosa nõ erunt clara
Itẽ ꝑm phm̃ in li. de sensu. ⁊ sensato. colorẽ in ex-
tremitate ꝑspicui terminati per opacuz ꝑm Aug. 22.
de ci. c. 19. in corpibus beatoꝝ erit coloris suauitas
g̊ ibi erit opacitas. sed opacitas repugnat clarita-
ti. g̊ corpa gloriosa nõ erunt clara. Itẽ corpis clari
tas obiecta oculis de necessitate vꝫ. sed discipuli
post resurrectionem xp̃m videñt. nec tñ refert scri
ptura ꝙ in corpe eius aliquã claritatez viderint. g̊
corpora gloriosa non sunt clara. Contra Math.
13. tũc fulgebũt iusti sicut sol i regno pñs eoꝝ. Itez
apl̓s ad philip. 4. saluatorẽ expectamus dñm nrm̃
Jesum xp̃m q reformabit corpus hũilitatis nr̃e cõ
figuratũ corpi claritatis sue. Rñdeo ꝙ corpa btõ
rũ erunt clara sicut testantur auctoritates ad ꝑam
ꝑtem inducte. sed qꝛ claritas illa causabit᷑ a beati-
tudine aĩe quã inequal̓r beati ꝑticipant. iõ illa cor-
pora nõ erũt equalia in claritate. qd̓ exꝑsse signifi
cat apl̓s. i. cor. 15. cõꝑando beatos stellis differen
tibus in claritate. Et dicunt aliq ꝙ ꝑdicta clari-
tas causabitur a claritate beatitudinis aĩe pe eius
multitudinem. cuius claritatis silitudo recepta ĩ
corpe fiet corpalis. quia quod recipitur i aliquo re
cipitur ꝑm modũ recipientis. vnde fantasma cuz
recipit᷑ in intellectu efficitur species intelligibilis.
Sed contra hos arguitur sic. aĩa beata illam cor
poris claritatem non poterit facere de nihilo. qꝛ
creatura creare non põt. sed ꝑm ꝑdictã opinionem
seq̃ret᷑ ꝙ aĩa beata illã corpis claritatẽ de nihilo fa
ceret. nõ. n. faceret eadẽ tota sua claritate nec d̓ ꝑ-
te eiꝰ. vñ illi ꝑꝫ opionẽ suã rõnẽ reddere ñ pñt de qº
ꝑdicta claritas corpis fiet. Preterea sic spũs nõ
põt effici corpꝰ nec eꝯ°. sic nec silitudo spũalis põt
fieri forma corpalis nec eꝯ°. q̃uis de potentia for
me corpalis educi possꝫ silitudo spũal̓. vñ illa eadͦ
silitudo q̄ est fantasma nunq̃ fit spẽs intelligibilis
nec efficitur in itellectu sicut in subõ. accñs. n. non
mutat sbm̃. sed de potentia fantasmatis educitur
ꝑ virtutẽ intellectus agẽtis spẽs intelligibilis q̄ i i
tell̓cũ possibili recipit᷑ sicut in subõ. vel vt melius
dicã educit᷑ de potẽtia intellectꝰ possibilis ꝑ virtu
tẽ intellectꝰ agẽtis medãte fãtismate vt ĩstrali agẽ
te. qꝛ fantasma illã actionẽ agit i v̓tute luis intelle
ctus agẽtis. Ur̓ g̊ mihi dñ ꝙ supradcã corpis cla-
ritas cãbit᷑ a claritate aĩe btĩtudis. nõ ꝑ multiplica
tionẽ vt dicebat opio ꝑdicta. Sꝫ per h̓ ꝙ educitur
de potẽtia corpis ꝑ v̓tutẽ btĩtudis aĩe. nõ tñ. n. im-
potẽtia corpis sunt q̄litates q̄ de ipõ possunt educi
ꝑ virtutẽ nãlis agentis. sed etiã aliq̄ de ipso educi
non pñt. nisi per virtutẽ supernãlis agentis. iõ nõ
obstãte ꝙ claritas btĩtudinis aĩe sit supernãlis per
ipam educi põt ꝑdicti corpis claritas de potentia
eiusdem corpis. vel vt dicũt aliqui erit a deo ĩme
diate tm̃ per creationẽ. ⁊ qꝛ pulchritudo hũani cor
poris requirit vt quedã eius ꝑtes sint clariores q̃
alie. iõ nõ erũt oẽs partes corporis aliqualiter cla
re. erunt tñ clare ꝑm illam proportionez quã ma-
gis requiret corpis pulchritudo. Ad pᵐ i oppᵐ
dñ ꝙ corpus clarũ nõ abscondit illud quod est post
se nisi rõne densitatis partium luminosarũ. densi
tas autem repugnat ꝑuitati. nec semper consequi
tur maior densitas maiorem duritiem. vñ q̃uis
in cristallo maior sit durities q̃ in flãma. non tam
est densitas tanta. nec mirũ. multa. n. mollia vide
mus densiora quibusdam duris. alia enim ⁊ quali
tas est densitas a duritie. ⁊ raritas a mollitie. Ad
secundũ dicendum ꝙ gloria non tollet naturam.
sed perficiet. vnde color qui debetur corpori ex
natura suarum partium remanebit in eo. sed su
peraddetur claritas ex redundantia glorie ani

me ſicut videmus corpora colorata ex ſui nã lumi
ne ſolis reſplendere. Ad 3m dō ꝙ claritas corpo
ris glorioſi eſt in eo ex merito volũtatis. ⁊ ideo eiꝰ
occultatio ⁊ manifeſtatio iperio volũtatis ſubdet.
xp̃s aũt cũ ſe manifeſtauit diſcipulis ſuis noluit eiſ
manifeſtare ſui corporis claritatem. qꝛ ſicut dicit.
Aug. 22. de ci. c. 19. eam non ſuſtinuiſſet humanus
atqꝫ infirmus aſpectꝰ qñ ille a ſuis ita debebat at-
tendi vt poſſꝫ agnoſci. Argumenta ad partẽ aliã
cõcedenda ſunt. ad intellectũ tñ illius verbi fulge-
bunt iuſti ſicut ſol in regno. ſciendũ ꝙ lux elemen-
taris ⁊ lux corporis glorificati. eiuſdem ſpeciei non
ſunt. ſꝫ lux elementaris eſt quaſi quedã imitatio il
lius ſicut lux ſpũalis nãlis aĩe nõ eſt eiuſdẽ ſpẽi cuꝫ
ſpũali luce glĩe. ſed eſt quedã imitatio illiꝰ. lux etiã
ſolaris nõ eſt eiuſdẽ ſpẽi cũ luce corporis glorifica-
ti. ſꝫ vna eſt quedã ſilitudo ſeu imitatio alteriꝰ. lux
tñ corporis xp̃i eiuſdẽ ſpẽi eſt cũ luce que poſt reſur-
rectionẽ erit in alijs corporibꝰ glĩficatis differunt.
tñ luces corpoꝝ glorificatoꝝ a luce corporis xp̃i ⁊ i
ter ſe ẜm magis ⁊ minus. qḋ notat apl̃s. i. cor. 15.
dicens ꝙ alia eſt claritas ſolis. alia eſt claritas lũe.
alia claritas ſtellaꝝ. ſtella. n. a ſtella differt ĩ clarita
te ſicut ⁊ reſurrectio mortuoꝝ. ſicut. n. dicit magr̃ ĩ
lr̃a erit claritas corpoꝝ differens ẜm differentiaꝫ
glĩe aĩaꝝ. ⁊ hoc eſt rõnabile. quia ex claritate beati
tudinis aĩe redũdabit in corpus. vt viſum eſt. vñ
ẜm proportionẽ qua beatitudo aĩe xp̃i excedit bea
titudinẽ cuiuſlꝫ alterius aĩe ſic lux corporis xp̃i ex-
cedit lucem. futurã in quocũqꝫ alio corpore glorifi-
cato. vñ in verbo apl̃i ŝ allegato per claritatẽ ſolis
cõuenienter põt intelligi claritas corporis xp̃i. ⁊ per
claritatẽ ſtellaꝝ futura claritas corpoꝝ alioꝝ. nec ẽ
intelligendũ ꝙ lux cuiuſcũqꝫ corporis glorificati tã
ta ſit extenſiue q̃ꝫta lux ſolis ꝑꝑ corporis ſolariſ ma
gnitudinẽ. q̃ꝫuis cõcedamus ꝙ in corpe xp̃i maior
ſit intenſiue. ita vt fortius ⁊ intenſius luceat q̃ꝫ lu-
ceret ſol ſi eſſet equalis q̃ꝫtitatis. tñ aliqui volũt hͦ
cõcedere de luce alioꝝ corpoꝝ glĩficatoꝝ. vñ dicũt
ꝙ in illo verbo. fulgebũt iuſti ſicut ſol. li ſicut. nõ eſt
nota equalitatis ſed ſilitudis. quia lux corpoꝝ glo-
rificatoꝝ alioꝝ a corpe xp̃i erit quedã ſilitudo ſeu
mutatio lucis ſolaris. ſꝫ cum ſol ⁊ oĩa corpalia ſint
ꝑꝑ electos. ꝓbabilius vꝫ ꝙ lux ſolis ſit quedã imi-
tatio lucis illius que erit in corpibus glorificatis ⁊
ꝙ quodlibet corpus glorificatũ fortius lucebit ⁊ in
tenſius q̃ꝫ luceret ſol ſi eſſet equalis q̃ꝫtitatis. ⁊ qa
lux vꝫ per hoc ꝙ agit in viſuꝫ ⁊ in ptãte aĩe erit glĩ-
ficate ꝓhibere lucẽ corporis ſui ne agat in viſuꝫ. ſi
cut ⁊ quelibꝫ alia actio corpis in ptãte eius erit. iō
ſi eẽt hic pñs aĩa que iam corpus glĩficatuꝫ reſũpſit
vt aĩa xp̃i. vel vt aĩa beate virginis. poſſet occulta
re pro ſua volũtate lucẽ corpiſ ſui ne videret. Sꝫ
vtrũ ſi nõ ꝓhiberet poſſꝫ videri ab ocl̃o nõ glorifi-
cato ſine miracl̃o dubiũ eſt. ⁊ dicũt aliq ꝙ ſic. qꝛ ſicͭ
illud qḋ nõ eſt audibile nõ poſſꝫ dic ſonꝰ niſi pure
equoce. ſic claritas que nõ eſſꝫ viſibilis nõ poſſꝫ di
ci claritas niſi equoce. claritas aũt non dꝫ equiuo-
ce de iſta claritate quã videmꝰ ⁊ ð claritate corpis
glĩoſi. qꝛ ⁊ ſi claritas corpis glĩoſi ſit alterius gene-
ris q̃ꝫ iſta. q̃ꝫtuꝫ ad cãm. non tñ ad ſui naturam ſeu
ſpẽꝫ. vñ ſicut claritas naturalis rõe ſue ſpẽi eſt pro
portionata viſui. ita ⁊ claritas corpis glĩoſi. nec eſt
dicendũ vt vꝫ iſtis ꝙ ꝑꝑ ſui excellentiã viſuꝫ offen
deret. qꝛ ſicut corpus glĩoſuꝫ pati non põt niſi paſ-
ſione aĩali. ita ⁊ lux eius non aget in viſuꝫ niſi paſ-
ſionẽ aĩalem. claritas aũt intenſa non offendit vi-
ſum rõne talis actionis. ſꝫ magis delectat. exceſſꝰ
eni claritatis non offendit viſum niſi inq̃ꝫtum agit
in ipſum naturalem actionem ſeu materialem ⁊
calefaciendo ⁊ diſſoluendo organũ viſus ⁊ diſgre-
gando viſibiles ſpẽs dato ẽt ꝙ p̃dicta claritaſ non
ſit eiuſdem ſpẽi cũ iſta claritate quã videmus. nõ
ꝑꝑ hoc dꝫ dici ab oculo non glĩficato inuiſibilis. qꝛ
vnitas obi; potẽtie nõ eſt vnitas ẜm ſpẽꝫ ſed ẜm ge
nus nec. n. eiuſdem ſpẽi ſunt lux elementaris ⁊ ſo-
laris. vt in li. 2° oñſuꝫ eſt. ⁊ tñ vtraqꝫ eſt a nobis vi
ſibilis. nec oẽs odores ſunt eiuſdem ſpẽi. nec oĩs
ſapores. nec oẽs que intelligit intellectus. Sed cõ
tra p̃dictam opinionẽ ſic põt argui. vt. n. hitũ ẽ ſu-
perius. dicit Aug. 22. de ci. c. 19. ꝙ claritas i xp̃i cor
pore cũ reſurrexerit ab ocl̃is diſciploꝝ potiꝰ abſcõ
dita fuiſſe q̃ꝫ defuiſſe credenda eſt. nõ. n. eam hũa-
nus ferret atqꝫ infirmus aſpectus. qñ ille a ſuis ita
dꝫ attendi vt poſſet cognoſci. hinc pꝫ exp̃ſſe Aug.
velle ꝙ ſi xp̃s non abſcondiſſet claritateꝫ corporis
ſui diſcipl̃is ſuis eam nõ potuiſſent intueri nec xp̃ꝫ
cognouiſſe. ¶ Preterea cuꝫ diſcipl̃is ſuis oſtendit
claritatẽ ſimilem future ĩmortalitatis in tranſfigu
ratiõe. vt hꝫ Math. 17. ⁊ in glo. ibidẽ ⁊ eiſdẽ etiaꝫ
oñdit ſui corpis ſubtilitatẽ ad eos ianuis clauſis in
trando ⁊ eius agilitatẽ in aſcendendo in celuꝫ. ita
ꝓbabile eſt ꝙ ſi potuiſſent videre ſui corpis clari-
tateꝫ ꝑ naturã ꝙ eã eis oſteodiſſet in ſignũ dilectio
nis. ⁊ in argm glorioſe reſurrectionis. vñ claritas
quã eis oñdit in tranſfiguratione longe fuit inferi-
or iſta. nec fuit dos ſed aliqualis ſimilitudo dotiꝫ
claritatis. Et p̃terea ex natura lucis corporalis ex
cellentis ⁊ intenſe nõ vꝫ eſſe ꝙ agere poſſit in viſũ
paſſibilẽ ⁊ corruptibilẽ aĩalem actionẽ ſine naturali
¶ Rõ aũt adducta ꝓ alia opinione paꝝ valet. vñ. n.
cõcedo ꝙ ſi claritas corpis glorioſi non eſſet viſibi
lis q̃ꝫtũ eſt ex ꝑte ſua non eſt claritas niſi equiuoce.
vñ cõcedo ꝙ q̃ꝫtuꝫ eſt ex ꝑte ſua viſibilis eſt. ſꝫ ex
hoc nõ ſeq̃tur ꝙ ſit viſibilis in virtute ſua nãlr̃ ab
oculo debili ⁊ infirmo ſicut videmus ꝙ multa ſũt
poſſibilia q̃ꝫtuꝫ eſt ex ꝑte ſua. q̃ tñ non ſunt poſſibi-
lia infirme potentie. vnde mihi vꝫ dō ꝙ lux corpo
ris glĩoſi in ſua virtute ⁊ plenitudine videri non
poſſꝫ ſine miraculo ab oculo nõ glorificato. nec ip̃e
oculus eam abſqꝫ ſui obtruſione eius radios in ſua
fortitudine ⁊ plenitudine recip̃e poſſet ſicut eã ocu
lus nr̃ intueri põt luce ſol̃ in ſuo fonte mediante ali
qua nube illaꝫ lucem non penitus abſcondente ſꝫ
reddẽte radios eius ꝓportionales viſui nr̃o ſic di
co aliquo modo a ſili ꝙ beatus ſic põt radios cor-
poris ſui cõtẽperare ⁊ reddere ꝓportionales viſui
nr̃o ꝙ poſſemus illam lucem videre in corpe ſuo.
ſed non videmus eã in ſua plenitudine nec vt re-
fulgentem in ſua perfecta virtute.

s Eptimo queritur vtrum corpa bea-
torum erunt agilia. Et vꝫ ꝙ
non. phꝰ. 2. celi ⁊ mundi dicit ꝙ ſi eſſent in
vnoquoqꝫ orbium heſitantium ſtelle multe: eſſet
orbis vltimus in labore ⁊ pena cum ipſo mouer̃t
orbes qui ſunt poſt ipſum motu diuerſo. in quo pꝫ
ꝙ laborioſum eſt rem mouere contra ſuam inclia-
tionem. maxime quando fortis eſt inclinatio. ſed

corpora beatoꝝ si mouerent̃ ab aia mouerētur cō-tra suaꝫ inclinationē fortē. q꞉ inclinabūt̃ deorsum cū in corpore hūano dn̄et̃ terra q̄ꝫtū ad q̄ꝫtitatem molis. ḡ in beatis non erit aliqua motus agilitas. Item ꝭm phm̄ vbi p̄us. res bona cōpleta ē ex͂n̄s bona absq꞉ opatione. sed qlibꝫ btūs erit res bona cōpleta. ḡ non mouebunt se. sꝫ corpoꝝ agilitas ordinat̃ ad motū. ḡ nulla erit agilitas in corporibus eoꝝ. Itē qđ de se ē agile nō indiget aliquo deferē-te. sꝫ beati rapient̃ ĩ nubibꝰ obuiā xp̄o ĩ aera. i. thes-sa. 4. ḡ corpora beatoꝝ nō erunt agilia. Itē locus cuiuslibet beati erit in determinata ꝓpinquitate ad xp̄m secūdū meritoꝝ cuiuslibꝫ exigentiā. sꝫ nul-lus beatus volet elongare a xp̄o. cuꝫ ergo mouēdo se aut elongaretur a xp̄o. aut appropinquaret ei. nō mouebūt se. ḡ in corporibꝰ eoꝝ nō erit agilitas cū agilitas ordinet̃ ad motū. Contra. sap. 3. dr̄ q̄ tāq꞉ sintille in arundineto discurrēt. discursus aūt sintillarū agilis est. Itē Isa. 40. qui sperāt in dn̄o mutabunt fortitudinē. assumēt p̄enas sicut aquile current ꝛ nō laborabūt. ābulabūt ꝛ non deficient.

Rn̄deo q̄ corpora beatoꝝ erūt agilia. qđ satis innuit apl̄s. i. cor. 15. vbi dicit q̄ surget corpus sp̄ua-le. quia tarditas repugnat sp̄ualitati. ꝛ glo. ibidē di-cit q̄ erit agibile. ad agilitatē. n. motus tria cōcur-runt. s. fortitudo virtutis motiue. habilitas mobil̃ ad motū. ꝛ istoꝝ duoꝝ ꝑfecta cōiunctio que reqrit̃ inter mobile ꝛ motoreꝫ p̄muꝫ erit in btīs per grāꝫ aie. 2m erit in corpore ꝑ quandā qualitatē qua erit habile moueri ꝭm voluntatē aie in nullo penitus resistens q̄ qualitas dos agilitatis dr̄. 3m erit ꝑ ista duo simul. ꝑ illa. n. duo erit ꝑfecta cōiunctio inter corpus ꝛ aiam que requirit̃ inter mobile ꝛ motorē sicut ꝑ ipassibilitatē ꝑfecte vniet̃ aie vt forme dan-ti cōplementū p̄mi eē. ꝛ iō ita aia velociter poterit corpus suū mouere sicut pōt se ip̄am sine corpore. qđ satis innuit Aug. 22. de ci. c. 30. dicens vbi vo-let sp̄ūs ibi erit ꝓtinus corpus. nec ex h̄ vult dicer̃ q̄ in instanti ip̄m moueat. q꞉ nec se ip̄aꝫ sine corpo-re possꝫ mouere de loco ad locū in instanti qđ satis pꝫ ꝑ h̄ qđ ꝓbatū est de anglo li. i. di. 37. in illa qōe. vtrū angelus possit ꝑtransire in instanti medium inter duo loca. ꝛ credo q̄ oēs ꝑtes eiusdē corporis equal̃r erunt agiles. q꞉ minor agilitas ĩ vna parte q̄ꝫ in alia redderet minus ꝑfectam agilitatē totiꝰ.

Ad p̄m in oppm dō q̄ aia ad quācūq꞉ ꝑtē moue-at corpus suuꝫ non mouebit ip̄m cōtra suaꝫ inclia-tionē. q꞉ sicut dicit Aug. 22. de ci. c. 11°. Omnipotēs q oīa creauit elemēta: terreno corpori graue pōdꝰ auferet. vt in eodē elemento hīret viuificatuꝫ cor-pus vbi voluerit viuificās sp̄ūs. Ad 2m dō q̄ cō-pora gl̄iosa non acquirent aliquā perfectionē ꝑ suū motū localē. mouebūtur tn̄ vt id qđ hn̄t in virtute actu exercentes diuinā sapientiā in omnibus com-mendabilē ostendat. ꝛ vt reficiatur visus eoꝝ pul-chritudine diuersaꝝ creaturaꝝ in quibꝰ dei sapiē-tia ꝛ potentia ꝛ bonitas eminent̃ relucebūt. nec ꝑ illum motum in aliquo minuetur eoꝝ contempla-tio. q꞉ quocūq꞉ vadant deum semper presentē ha-bebunt. Ad 3m dō q̄ corpora beatorum non defe-rentur in nubibus. q꞉ eis indigeant. sed ad eoꝝ re-uerentiam oñdēduꝫ. Ad 4m dō q̄ procedit ac si christus nunquā moueret se quod falsum est. ꝛ pre-terea virtute supernaturali humanitatem xp̄i ocu-lis corporalibus videbunt in quocūq꞉ loco celi em-pirei fuerint. Ex dictis patet solutio ad illam que-stionem vtrum beati vtent̃ agilitate corpoꝝ suoꝝ.

Octauo queritur vtrum anima possit mouere corpus suum in instā-ti ratione agilitatis sue. sed solutioni huiꝰ questionis non est hic immorandū. quia ex dictis in precedenti qōne. ꝛ li. i. di. 10. patet q̄ anima bea-ta non poterit corpus suum de loco ad locum in in-stanti mouere. hoc etiam patet per aliqua dicta in li. 2°. di. 22. in illa questione vtrum xp̄s ascendit in celum per mutationem successiuā vel instātaneā.

Articulus quintus.

Consequēter querit̃ de. 5°. p̄n-cipali. Et circa h̄ queruntur. 8. Primo vtꝝ btōꝝ sit ali-qđ p̄miū accidentale. 2° vtrū beati-tudo corporis erit accidentale p̄miū. 3° vtruꝫ oē p̄miū accidentale sit aureola. 4° vtrum aureola sit in aia vel corpore. 5° vtruꝫ aureola sit in xp̄o. 6° vtrū quilibet beatus tm̄ gaudeat de bono sui primi q̄ꝫtū de suo. 7° vtrū beati hēbūt aliqđ pre-miū accn̄tale ꝑ bonis opibus q̄ fecerunt in morta-li pccō. 8° vtrū angeli habebūt aureolam ꝑ mini-sterio ab eis nobis exhibito.

Primo ostēdo q̄ in btīs nullū erit p̄miuꝫ accn̄tale. qa p̄miū accn̄tale nō dr̄ accn̄tale. q꞉ sit accidēs aie. sic. n. visio dei esset accidentale p̄miū. ḡ nulluꝫ pōt dici p̄miū accn̄tale nisi esset a beato seꝑabile. sꝫ nullū eoꝝ gaudiū auferet̃ ab eis vt hr̄ Jo. 16. ḡ nul-lū erit in eis p̄miū accn̄tale. Itē nihil est accn̄tale qđ includit̃ in diffinitione rei. sꝫ in diffinitiōe bea-titudinis includunt̃ oīa bona que beati sunt habi-turi. quia sicut dicit Aug. 13. de tri. c. 8. Beatus est q hꝫ oīa q̄ vult ꝛ nihil male vult. ꝛ cōstat q̄ ip̄i vo-lent oīa bona que habebūt. Boeꝰ etiā dicit in li°. 3 cōso. c. 3. q̄ btitudo est status omniū bonorū aggre-gatione perfectus. ḡ in btīs nullum premiū erit ac-cidentale. Contra accidens est qđ aduenit rei pꝰ esse cōpletū. sed multa gaudia hn̄t beati que si non haberent nihilominus btitudo ip̄oꝝ esset cōpleta. ḡ in eis est accn̄tale p̄miū. Rn̄deo q̄ in beatis est premiū essentiale quod est anime beatitudo consi-stens in clara dei visione ꝛ ꝑfecta fruitione ꝛ ꝑfcā securitate. de ꝑdicte visionis ꝛ fruitionis ꝑpetua-tione ꝛ gaudio qđ habent de deo eis modis supra dictis presente. ꝛ p̄miū accn̄tale quod habet bonū creatum ꝑ obiecto quod accn̄tale dicitur. nō q꞉ sit accn̄s aie q꞉ tunc beatitudo anime etiam diceret̃ premium accn̄tale. sed q꞉ tale premium non est de ratione beatitudinis anime eo q̄ anima sine illo esset vere beata. quia sicut dicit Aug. 5°. li°. cōfes. inter principium ꝛ medium ad deum loquens de bonis creatis. beatus qui te scit etiaꝫ si illa nesciat q vero ꝛ te ꝛ illa nouit nō propter illa beatior sed propter te solum beatus est. Ex dictis patet solu-tio ad primum in oppositum. Ad secundum di-cendum q̄ nō omnia bona que habebunt beati in-cluduntur in diffinitione essentialis beatitudi-nis. quia eius diffinitio ē perfecta aie cū deo cōiun-ctio per claram visionem ꝛ perfectā fruitionem ꝛ

de ppetuatione vtriusq3 securitatis pfectionem ꝛ
gaudiũ de deo modis supradictis eis pñte. vñ il-
le diffinitiones Aug. ꝛ Boe. sunt quedã descriptõ
nes btitudinis analogice dicte de beatitudine es-
sentiali ꝛ accñtali. Uel põt dici ꝙ iõ dr beatitudo
bonoꝝ omniũ aggregatio. qꝛ perfectiones omniu3
bonoꝝ creatoꝝ sunt supereminenti mõ i summo
bono quod est beatitudinis obiectum.

s SEcundo queritur vtrum beatitudo corporis erit premiũ acci-
dentale. Et vr ꝙ non. quia nõ tñ aia est de
essentia hois. sed etiam corpus. g͛ a sili non tantu3
btitudo aie est btitudo eẽntialis. sed etia3 beatitu-
do corporis. Jtẽ illa beatitudo est eẽntialis p quã
augetᷓ essentialis aie beatitudo. sed beatitudo cor-
poris est huiusmõi. qꝛ vt superius oñsu3 est aie per
resumptionẽ suoꝝ corpoꝝ beatorum clarius deu3
videbũt. g͛ beatitudo corporis est eẽntiale p̃mium.
Contra nihil supadditũ premio eẽntiali est p̃miũ
eẽntiale. supadditũ. n. essentie rei non est pertinẽs
ad eius eẽntiã. sed sicut dicit glo. sup illud exo. 25°.
super illam alteram coronam aureolam huic. i. au
reole aureola supponitur. cũ i scriptura, dr ꝙ ei sub
limior gloria in receptione corpoꝝ seruetᷓ. g͛ gloria
corporis nõ pertinet ad p̃mium essentiale. Jtem
quod est vni eẽntiale. non est alij accidentale. qꝛ si
cut phꝰ. i. phi. subã nulli accidit. sed certũ est ꝙ bea
titudo corporis accidit subãli p̃mio aie. g͛ non ẽ es-
sentialis p̃mio corporis. Rñdeo ꝙ duplex est bea
titudo. aie. s. ꝛ corporis. dr aũt esse de essentia bea-
titudinis aie oẽ illud sine quo non ess3 vere beata.
ꝛ nihil est de essentia beatitudinis sue sine quo pos
set esse vere beata. ꝛ qꝛ sine corpore vere beata est
beatitudo corporis ptinet ad premiũ aie accñtale
non essentiale. sed illud sine quo corpus nõ posset
esse beatũ vr eẽntialis eius beatitudo vel ad ipa3
pertinere. ꝛ ita põt dici ꝙ btitudo corporis aliquõ
modo est essentialis simplr ꝛ principaliter. quia ẽ
essentialᷓ corpori inq̃ztũ sine illa corpus nõ poss3 eẽ
beatũ. tñ nõ est essentialis simplr ꝛ p̃ncipalr eo ꝙ si
ne illa ps hois p̃ncipalior est pfecta pp sui cu3 deo
cõiunctionẽ. Ad pᵐ dõ ꝙ procedit de essentiali-
tate que debetᷓ p̃mio corpis. Ad 2ᵐ dõ ꝙ aia per
corporis beatitudinẽ nõ videt clarius deum nisi i
q̃ztũ ex sui vnione ad corpus h3 pfectius esse ꝛ ex cõ
sequenti perfectiore3 opationẽ. Ad p̃miũ ad pte3
aliam procedit de eẽntiali p̃mio aie quod est essen
tiale simplr ꝛ p̃ncipaliter. Ad 2ᵐ dõ ꝙ q̃zuis subã
nulli accidat. tñ aliqd quod est eẽntiale vni est acci
dentale alij. color. n. est essentialᷓ albedini. ꝛ accidẽ
talis parieti. sic dico ꝙ q̃zuis beatitudo corporis sit
p̃miũ accidentale eẽntiali p̃mio aie. tñ põt esse qd
essentiale premio corporis.

t TErtio queritur vtrũ oẽ premiũ accidẽtale sit aureola. ꝛ vr ꝙ sic. Pre-
miũ essentiale dicitᷓ aureola. g͛ cu3 aureola
esset superaddita auree vt hr exo. 25. ꝛ quodlib3 p̃-
mium accñtale sit superadditũ eẽntiali. quodlibet
p̃mium accñtale est aureola. Jte3 premiũ anime
nõ distinguitᷓ nisi in eẽntiale ꝛ accñtale. cũ ergo au-
reola. non sit pertinẽs ad p̃miu3 eẽntiale sequitur
ꝙ oẽ premium accñtale sit aureola. ꝛ cꝰ. Cõtra
multi sunt beati qui nõ hñt aureolã. quia illa3 non
hñt nisi virgines martyres ꝛ predicatores. ꝛ tañ
nõ est aliqs beatus q nõ hẽat aliqd premiũ accñta-
le. g͛ non oẽ p̃miũ accñtale est aureola. Rñdeo ꝙ
nõ oẽ p̃miũ accñtale ẽ aureola. vñ ẽ qddã p̃miũ qd
dr aurea. qddã qd dr aureola. quoddã qd ñ est nec
aurea nec aureola. aurea est p̃miũ subãle bonoꝝ qd
p similitudinẽ aurea dr. tũ qꝛ datur victoribꝰ ꝛ vi-
ctori debetur corona. tũ qꝛ per ipm creatura rõna
lis est deo pfecte subiecta cui esse subiectũ regnare
ẽ. tũ qa ad silitudinẽ corone que ptinetᷓ linea circu-
lari que ita pfecta ẽ vt ei nõ possit fieri additio nisi
accñtalis. illud p̃miũ est ita pfectũ ꝙ qcqd supaddi
tur accñtale est. tñ qa sicut corona q̃ ẽ circularis ad
eundẽ punctũ a quo incipit termiatur. ita p ipsum
p̃miũ essentiale creatura rõnalis p̃mo p̃ncipio con
iungitᷓ a quo in esse p creationẽ exiuit. Aureola ve
ro est gaudiũ de opibus a se factis rõne3 hñtibꝰ vi
ctorie excellentis per qd apparebit exteriꝰ in corpe
qdã decor qui p̃dictũ interius gaudiũ exterius de-
clarabit. sed opa que facit hõ bona creata sunt ꝛ q̃
hñt rõnẽ victorie excellẽtis p̃uilegiata sũt. g͛ aureo
la est gaudium de bonis creatis. nõ quibuscũq3. s3
p̃uilegiatis p̃uilegio victorie excellẽtis. ꝛ qa oẽ gau
dium de bono creato ptinet ad accñtalr p̃miu3. ꝙ
aureola est accñtale p̃miu3. ꝛ dr respectu auree vo-
cabulo significante diminutionẽ ad significandum
ꝙ est multo minus p̃mium q̃z aurea. ꝛ hec figurata
fuerũt exo. 25. vbi dr de tabula que ponebatur sup
archam. facies illi labiũ aureũ per circuitũ. ꝛ ipi la
bio coronã interasilem altam quattuor digitis ꝛ sr
illã alteram coronam aureolã. in quo significatum
fuit ꝙ aureola ẽ aliquid accñtale supadditũ auree.
nõ tñ oẽ premium accñtale aureola est. qa nõ om-
nia bona opera que fecerunt beati ꝛ de quibꝰ gau
dent habent rationem victorie excellentis. ꝛ tañ
gaudium de illis cũ sit de bono creato est premiu3
accñtale. Ad pᵐ in oppᵐ dõ ꝙ pcedit ex duabus
affirmatiuis in secunda figura. cum dicit p̃miũ ac
cidentale est superadditum auree. aureola est sup-
addita auree. ergo quodlibet premiu3 accñtale est
aureola. ꝛ ideo nõ valet pcessus. Ad 2ᵐ dõ ꝙ q̃z-
uis p̃mium p̃maria diuisione diuiditur in eẽntiale
ꝛ accñtale. tamen accñtale subdiuiditᷓ in illud qd
est aureola. ꝛ illud quod non est aureola.

q QUarto queritur vtrum aureola sit in aia vel in corpore. Et vr ꝙ i
corpore. Aug. 22. de ci. c. 20. loquens de ci-
catricibus mr3 dicit ꝙ non erit in eis deformitas
sed dignitas. sed illa dignitas erit aliqd pertinens
ad aureolam vel ipa aureola. ergo aureola ẽ i cor-
pore. Jtẽ integra corpe ꝛ corrupta mẽte si p fina-
le3 pniam saluetur habebit aureolam ꝛ illam non
habebit: habebit aureolam ꝛ illa3 non habebit in
tegra mente ꝛ corrupta carne. quod verum non
esset ñ aureola esset non in carne. sed in aia. ergo
non est in anima. sed in carne. Jtem aureola do-
ctorum non videtur aliud esse q̃z reuerentia eis ex
hibita ab electis qui per eorum predicatione3 cõ-
uersi sunt. s3 reuerentiam alicui exhibita non est
in eius anima nec i eius corpore. quia s3 phm̃. pᵒ
ethi. c. 6. honor est magis in honorante q̃z honora
to. ergo est quedam aureola que nec est in anima
nec in corpore illius cui debetur. Contra. premi
um respondet merito. sed omne meritum princi-
paliter respicit animam. ergo cum aureola sit pre

miū quoddā principalr̄ eſt in aīe. Rn̄deo ꝙ ſolutio huiꝰ qōnis ex dictis in qōne p̄cedenti dependet. dictū eſt.n. in p̄cedenti qōne ꝙ aureola ī beatis eſt gaudiū de bonis operibꝰ aīe factis rōneʒ habentibus victorie excellentis per quod apparebit exterius in corꝑe quidā decor q gaudiū interiꝰ ꝑ dietuʒ exterius declarabit. gaudiū aūt eſt in aīa. decor aūt in corꝑe. illud declarās gaudiū effectus eiꝰ eſt vel aliqd aliquo mō ordinatū tāꝗ̄ ſignū ad ipm̄ p̄ncipalr̄. ꝰ ⁊ quaſi eſſentialiter aureola erit in aīa ⁊ eius ſignū aliqd ſenſibile erit in corpore ſiue ſit effectū ab interiori gaudio ſiue nō. quod marie dico ꝓpter cicatrices martyrū que videnꝭ eſſe ſignū aureole martyrū exn̄tis in aīa. cū tn̄ ab ea non ſint effecte. Ex quo pʒ ſolutio ad auctoritateʒ Aug. ad oppm̄ allegatam. vt pʒ lr̄aʒ que īmediate ſubiūgiꝭ vbi dr̄ ꝙ per illas cicatrices quedā ꝯ̄uis in corꝑe nō corꝑis ſed virtutis pulchritudo fulgebit. Ad 2m̄ dō ꝙ ſi aliqua fuerunt mortua cū propoſito caſtitateʒ ſeruandi nūꝗ̄ interrupto per cōtrariū volūtatis actū. non obſtante ꝙ violenter oppreſſa fuerit hēbit aureolam virginitatis ⁊ nobilius glīficabiꝭ. ꝗ̄ ſi nō fuiſſet violēter oppreſſa. vñ ſancta Lucia tyranno dixit. Si me in vitam violari feceris mihi caſtitaſ duplicabiꝭ ad coronā. ⁊ intelligēdo ꝙ ꝑ h̄ duas virginitatis hr̄et aureolas. ſʒ qꝛ non tm̄ p̄miū reportaſſʒ de v̄ginitate cuſtodita. ſʒ etiā pro iniuria quā in h̄ fuiſſet paſſa. ⁊ his cōcordat Aug. i. de ci. c. 19. dicens de violēter oppreſſis. qs ſana mente putauerit ſe ꝑdere pudicitiā ſi forte in app̄henſa ⁊ oppreſſa carne ſua exerceaꝭ ⁊ expleaꝭ libido non ſua. ſi.n. h̄ modo pudicitia parit ꝑfecto pudicitia virtꝰ animi non erit. ⁊ infra quo circa ꝓpoſito animi ꝑmanente per quod corpꝰ etiā ſanctificari meruit. nec ip̄i corpori aufert ſanctitatē violētia libidinis aliene. quā ſeruat ꝑſeuerantia continentie ſue. Et ita dicit non amitti corꝑis ſcītatem manente animi ſcītate etiā corpore oppreſſo. ſicut amittiꝭ corporis ſcītas violata animi ſcītate etiaʒ corpore intacto. ſicut.n. integritatē mētis deus reſtaurare pōt mediante mentis corrupte p̄nia. quāuis facere nō poſſit qn̄ fuerit corrupta. ita integritatē carnis deus reſtaurare pōt. ꝯ̄uis fieri nō poſſit qn̄ fuerit corrupta. ꝯ̄uis carnis integritas ad illud qd̄ eſt de eēntia aureole nō ſit neceſſaria. Ad 3m̄ dō ꝙ maior eſt falſa ꝯ̄uis.n. conuerſi ꝑ alicuiꝰ p̄dicationē illi exhibeant reuerentiam in patria illa. tn̄ exhibitio reuerentie aureola nō eſt. ſʒ eſt eiuſ aliquod ſignum.

Quinto queriꝭ vtrū aureola ſit in xp̄o Et vr̄ ꝙ ſic. qꝛ in xp̄o maxime fuerunt illa quibus debeꝭ aureola. fuit eñi virgo martyr ⁊ doctor. Itē quod inter p̄mia accidentalia eſt ꝑfectiſſimū xp̄o eſt attribuendū ſicut ꝑfectiſſimū hʒ eſſentiale p̄miū. ſed p̄miū aureole eſt ꝑfectiſſimū inter p̄mia accidentalia. ꝰ in xp̄o ē aureola. Contra oē p̄miū ꝙ habiturus erat xp̄s habuit ab inſtāti cōceptiōis ſue. ſʒ ex tūc non habuit aureolā. qꝛ aureola debeꝭ victori. ab inſtanti aūt ſue cōceptiōis nō triūphauerat. qꝛ adhuc non pugnauerat. ꝰ in xp̄o non eſt aureola. Itē aureola dicit p̄miū diminutiuū. ſʒ nullū p̄miū diminutiuū ē in xp̄o. qꝛ oīa que ſunt in eo ſunt ꝑfectiſſima. ergo in xp̄o nō eſt aureola. Rn̄deo ꝙ aureola pōt conſiderari duplr̄. vel ſm̄ id quod eſt. vel ſub rōne q̄ militi datur a p̄ncipe. pͦ mō ē in xp̄o perfectiſſime triplex aureola. qꝛ ꝑfectiſſime fuit virgo. ꝯ̄uis.n. contra eius ſp̄ūm carnalis cōcupiſcentia nūꝗ̄ bellauerit. qꝛ in ip̄o radix eius nō fuit. nec eſſe potuit tn̄ qꝛ ꝑfecte eius caro ſue aīe obediēs fuit ⁊ pugna ordiatur ad victoriā. victoria ad dñm pacificum nō dʒ negari. ſed cōcedi in eo eſſe aureola virginitatis. Preterea xp̄s pugnauit cōtra exercituʒ carnalis cōcupiſcentie nō in ſe exn̄tis. ſed in alijs ⁊ in illo exercitu victo carnalē cōcupiſcentiā vicit. ſic aliqs vincit p̄ncipē vineendo robur exercitus ſui Fuit etiā perfectiſſimus doctor ⁊ ꝑfectiſſime vicit per ſuaʒ doctrinā diabolicas fraudulentiaſ per quas diabolus nitebaꝭ bellare cōtra xp̄m ⁊ contra ſuos. vñ dixit vt hr̄. Jo. 12. nūc p̄nceps huius mundi eijcieꝭ foras. Fuit etiā ꝑfectiſſime martyr. vñ ip̄e dixit vt hr̄ Jo. 18. ad hoc veni in mundū vt teſtimoniū ꝑhibeaʒ veritati qd̄ teſtimoniū non tantū verbo ſed mortē ſuſtinendo ꝑhibuit ⁊ ſic vicit tyrannicas violentias. vñ dicit diſcipl'is ſuis. vt hr̄ Jo. 17. Confidite quia ego vici mundū. qꝛ ꝰ excellentiſſimā victoriā habuit cōtra carnales cōcupiſcentias vincendo eas nō in ſe. qꝛ in ſe nuꝗ̄ fuerunt nec eſſe potuerūt. ſʒ in alijs quibus fuerūt intelligendo vt expoſitū eſt ⁊ cōtra diabolicas fraudulētias ⁊ cōtra tyrānicas violentias. iō excellētiſſime ſibi debeꝭ triplex aureola. ſ. aureola virginitatis. doctrine ⁊ martyrij. accipiendo aureolā ſm̄ id quod eſt. Accipiendo aūt ſub rōne qua daꝭ militi a p̄ncipe. ſic xp̄s nō habet aureolā. qꝛ xp̄s p̄nceps militū eſt. ꝯ̄uis ſummus p̄ncipatus ſibi debebaꝭ rōne diuine nature. Argumēta ad ꝑtem p̄mā procedunt de aureola ſm̄ id qd̄ eſt. Ad p̄mū ad partem ſecundā dō ꝙ maior vera eſt de p̄mio ſubſtantiali. nō aūt de omni accidentali. vñ ab inſtanti cōceptiōiſ ſue nō hūit glīam corꝑiſ in re. ſʒ in certa expectatione. ſic dico d̄ aureola. Ad 2m̄ dicendum ꝙ aureola non dicit premium diminutum in genere premij accidentalis. ſed perfectiſſimum quamuis reſpectu p̄mij ſubſtantialiſ habeat rationē premij diminute.

Sexto queritur vtrum angelis debebatur aureola. Et vr̄ ꝙ ſic. quia ſūt omnes virgines. ergo debetur eis aureola virginitatis. Item ſunt noſtri doctores. vt in 2ͦ. li. oſtenſum eſt. ergo debetur eis aureola doctrine. Item difficilius eſt vincere ſpiritum ꝗ̄ carnem. ſed ipſi ſe ipſos vicerunt. cum lucifero ſuadenti eis rebellionem acquieuerunt. ergo rōne excellentis victorie eis debetur aureola. Contra 2ª. Thiõ. 2ͦ. non coronabitur niſi qui legitime certauerit. ſed angeli nullum habuerunt certamē ſaltem difficile ad vincendum. ergo angeliſ nulla debetur aureola. Reſpondeo ꝙ angelis nulla debetur aureola aliqua. quia aureola eſt gaudium de operibus a ſe factis habentibus rationem victorie excellentis angelis autem connaturalis eſt virginitas ipſos ipoſſibile eſt pati martyrium. quia ſunt immortales. docere nos pertinet ad commune officiū miniſtrantiū ⁊ ſine labore illud exercēt. ⁊ iō v̄ginitas nō hʒ i eis rōneʒ victorie nec doctrina rōeʒ victorie ſpecialis. ⁊ ideo eis non debetur aureola virginitatis nec aureola doctrine nec eis

deberi potuit nūq̄ꝫ aureola martyrij. sed non est ali qua aureola preter istas. q: ois excellens victoria vel est cōtra carnē vel est contra diabolū vel con tra mundū. eis tñ rōe ministerij qd nobis exhibēt debet pmiū accidentale. vñ quo ad hoc adhuc sit in actu merēdi. Ex dictis patēt solutiōes ad duo pma in oppm. Ad 3m dō q in illa victoria nulla fuit difficultas. q: nulla hēbant iclinationē ad ma lū. ꝛ iō q̄uis per suaꝫ conuersionē informatam gra pmiuꝫ substantiale meruerit. nō tñ accidentale qd est aureola. Ad auctoritatē apli ad aliā parteꝫ dō q loqtur de hoibus quoꝝ vita est in certamie sm illud Job. 7. militia est vita hois sup terram i quo certamie oꝫ hominē hñteꝫ vsuꝫ li. ar. vincere, ad hoc vt habeat vitam eternam.

s **Eptimo** queritur vtrū beati hēbunt aliqd accidentale. premiū p bonis opibus que fecerunt in pccō mor tali. Et vꝫ q nō. rei mortue nullū pōt deberi pmiū nisi sit viuificanda. sed opera facta in pccō morta li viuificari nō pñt vt superius habitū est. g eis nul luꝫ debet premiū. Itē nullū reddit pmiū p opere qd deo nō placuit. sed opa facta i mortali peccato deo non placuerūt. q: placentia operis psupponit placentiā opantis. g pro illis nullū hꝫ pmiū. Con tra beatis placet fecisse illa bona opa que i morta li pccō fecerūt. sed placentia impleta nō est sine ali qua delectatiōe. g aliquod gaudiū hñt beati pbōis opib⁹ q̄ fecerūt in mortali pccō. Rñº sic pena du plex. s. q̄daꝫ iflicta a iudice q̄dā acta ab ipō peccāte q: hō peccādo sibi et infert penā. ita dico q duplex est gaudiū accñtale in beatis quoddā receptū spā liter a deo misericorditer retribuente. quoddam actum ab ipō beato recogitando bona opa sua ꝛ si bi cōplacendo in eis. Primū gaudiū magis pro prie hēt rōneꝫ pmij q̄ꝫ sm q̄uis aūt 2m aliquo mo do habeat eo q oia que hñt. beati principalr a deo sunt. cū ergo beatis placeat se fecisse opa bona q̄ i pccō mortali fecerunt. maxie inq̄ꝫtū vident q illa bona eos ad pniaꝫ disposuerūt seu inclinauerūt. p illis hñt. g aliqd accñtale premiū extendēdo nomē pmij ad quodlibꝫ gaudiū bonoꝝ. nec tñ sic gaudēt de illis opibus sicut de illis que fecerūt in charita te de qbus gaudēt rōe opis opati ꝛ radicis ꝛ forme de alijs aūt gaudēt rōe operis opati tm̄. nec pro ill hñt aliqd accidentale premiuꝫ a deo spālr datum. Argumēta ad partē primā pcedunt de pmio spā liter dato, a deo retribuēte. Argumentū ad partē 2am procedit de accñtali pmio largissime dicto p ut se extendit ad quodcūqꝫ gaudium bonorum.

o **Ctauo** queritur vtrū quilibꝫ beat⁹ tā tū gaudet d bono sui proximi q̄ꝫtū de suo. sed quia h⁹ qōnis solutio apte pꝫ per ea que dicta sunt in li. 3. di. 31. in solutiōe h⁹ qōnis. vtrū in pṙia remāebit charitas q̄ꝫtū ad or dinē diligendi q ē in via. iō solutiōi h⁹ qōis n̄ ē hic imorādū. clarū est. n. q bti magis gaudēt d bono il li⁹ quē magis diligūt: declaratū ē aūt i pdcā qōe q i pṙia qlꝫ magis p⁹ deū diligit se ipm q̄ꝫtū ad itēsio nē act⁹ q̄ꝫ quēcūqꝫ aliū. ex quo pꝫ q qlꝫ magis gau det de bono suo q̄ꝫ de bono pxi sui. vñ linus magis gaudet de bono suo q̄ꝫ d bono petri. q̄uis forte pe trus pp maiorē gaudēdi virtutē magis gaudeat d bono lini q̄ꝫ de bono suo pprio linus.

c **Irca** lraꝫ fines suos hēbūt citates due ꝛc. sꝫ nūq̄ꝫ si oēs illi q mō sunt viuē tes saluarent ipleret nūer⁹ ciuiū ciuitatis dei de istis cū illis q iā saluati sunt. Rñdeo q hoc nobis incertū ē. sm tñ dcā Aug. vꝫ dō. q sic. vꝫ. n. sentire in li. de bono cōiugali lōge añ medium q si oēs hoies q viuebāt tpe suo saluarētur q ipi cū ill q iā saluati erāt suffecissent ad repletionē nūeri ele ctorū. vñ igrentib⁹ si oēs hoies vellēt ab oi cōcubi tu ptinere vñ subsisteret gen⁹ hūanum. Rñdet per hec verba. Utinā oēs h vellent dūtaxat de corde puro ꝛ cōsciā bona ꝛ fide n̄ ficta. mlto citi⁹ dei ciui tas cōpleret ꝛ acceleraret termius secli. Ex his v bis seq vꝫ qd añ dictū ē. de h tñ nullus scit certitu dinē nisi solus de⁹ vl ille cui de⁹ h reuelauit. sꝫ ali j alij s pleni⁹. q: sic nullus btūs ipm videt q̄ꝫtū ex p te sua visibil est. q̄uis qlꝫ ipm clare videat. ꝛ vn⁹ alio clari⁹. sic ali⁹ ab eo fruit eo q̄ꝫtū ex pte sua frui bilis ē. q̄uis eo oēs fruant pfecte. ꝛ vnus alio pfe cti⁹. ita qsqꝫ gaudebit de bono alteri⁹ q̄lit gauderꝫ si in se hret. h nō vꝫ verū si ita sit nota eq̄litatis. q̄ uis vera sit sm q ita ē nota silitudis si ita esset par gaudiū vt ēt par cēt cognitio hec solutio nō valet q: q̄ꝫtū cognoscēt tm̄ gaudebūt. vnde seqūēs solu tio melior ē que refert paritatē gaudij nō esse ad in tensionē affectiouis gaudentiū. sꝫ ad vniuersitateꝫ reꝝ de quib⁹ gaudebit. q: de oi re d qua gaudebit vnus gaudebūt oēs si quē mouet qd opus sit spiri tibus defunctorū corpora sua in resurrectiōe reci pere ꝛc. Hec rō reddita est supi⁹ eadē di. in illa qō ne vtrū beatitudo electoꝝ erit maior p⁹ iudicium q̄ꝫ ante.

Di. l.

b **Ic ori** tur qō ꝛc. Supius determi nauit magr de remunera tiōe bonoꝝ. Hic determinat de retri butione maloꝝ. Et diuidit in ptes tres Pº. determiat de illa retributione ab solute. 2º in compatione ibi. Preterea queri solꝫ 3º ponit breuem recapitulationem operis toti⁹ ibi. Hoc de pedibus. Prima in duas. primo de terminat de damnatis quo ad malum culpe. 2º quo ad malum pene ibi. Hic queri potest. Illa ps que ibi incipit. Preterea queri solet diuiditur in tres. Primo determinat de retributione malo rum in comparatione ad eos qui adhuc sunt in h mundo. Secundo in compatione ad eos q erāt in limbo ibi. Si quis autem. Tertio in compa tione ad eos q sunt i celo ibi. Queri ēt solet. ꝛ ista i tres. Pº ingrit si boni ꝛ mali vidēt se vsqꝫ ad iu diciū. 2º si bti cōpatiūt malis ibi. Sꝫ cū sci. 3º si ex visa pena malorū minuit in beatis aliqua glia eo rū. ibi. Postrēo qrit.

Articulus primus.

c **Irca hanc** di. querendum est pn cipaliter de quattuor. Pº de cognitione aie separate in genera li. 2º d cognitione dānatoꝝ in spāli. 3º de eorum voluntate. 4º de eorū punitiōe. Cir ca pm queruntur tria. Primo vtrum aia separata cognoscat aliquid sensibiliter. 2º vtruꝫ cognoscat aliqd itelligibilr p spēsi corpe acceptas. 3º. vtꝝ co

gnoſcat ſingularia.

P Rimo oſtēdo ꝙ aīa ſepata cognoſcit aliquid ſenſibiliter. Caſſiodorus li. de aīa. c. 2. dicit de aīa ſepata. ꝙ viuit in ſe poſt huiꝰ ſeculi amiſſionem videt audit tangit ac reliquis ſenſibus efficaciꝰ vtit̄ Itē li. de ſpū ⁊ aīa. c. iiᵒ. dr̄ aīa qḋ dr̄ aīa dum vegetat ſpūs. dū contēplat̄ ſenſus dum ſentit. g̊ potētie ſenſitiue cū aīa ſepant̄. ſed in ipā nō ſunt ocioſe. g̊ ſenſitiua cognitione vtit̄. Itē phꝰ. i. de aīa vult ꝙ ſenſitiue potentie nō ſeneſcūt. vn̄ dicit ꝙ ſi ſeni dareſ oculis iuuenis videret vt iuuenis. h̄ aūt verū non eſſet ſi potentia ſenſitiua dependeret ex corpore. potentia g̊ ſenſitiua cum aīa ſepat̄. ⁊ ſi ſic pōt ſenſibilr̄ cognoſcere. Itē ſm phm̄ in eodē li. deſideriū cōfidentia timor ⁊ gaudiū pertinēt ad potentiam ſenſitiuam. ſed talia ſunt in aīa ſepata. ergo i ea eſt potentia ſenſitiua. ⁊ ſi ſic pōt aliqd ſenſibilr̄ cognoſcere. Cōtra in li. de eccl'iaſticis dogmatibus ꝑpoſitione. ig. dicit̄ duabus ſubſtantijs cōſtat hō tm̄ aīa. ⁊ carne. aīa cū rōne. ⁊ carne cū ſenſibus ſuis. g̊ potentie ſenſitiue cū aīa nō ſepant̄ cū ex carne dependeāt. ⁊ ſi ſic nihil ſenſibilr̄ cognoſcere pōt Item ſm phm̄. 2. de aīa ſolus intellectus eſt ſepabilis ab alijs potentijs ſicut perpetuū a corruptibili. g̊ in ſepatione aīe corrūpunt̄ potentie ſenſitiue ⁊ ſi ſic aīa ſepata nihil ſenſibiliter pōt cognoſcere

Rn̄deo ꝙ ſicut ſe hn̄t intellectus ⁊ voluntas ad eſſentiaȝ aīe intellectiue. ſic modo ſuo ſe hn̄t potētie ſenſitiue ad eſſentiā aīe ſenſitiue. vt aūt oñſum eſt li. i. intellectus ⁊ voluntas non addūt rē abſolutā vltra eſſentiam aīe intellectiue ꝗuiſ ab ea differant ſm rōneȝ ⁊ relationē. g̊ ſilr̄ potentie ſenſitiue ab eſſentia aīe ſenſitiue nō differunt niſi ſm rōneȝ h̄ excepto ꝙ potētie ſenſitiue nō pn̄t eſſe in actibus ſuis. niſi mediantibus organis. intellectus auteȝ ⁊ voluntas organis alligate nō ſunt. ꝗuis dū aīa intellectiua corpori corruptibili eſt vnita ad directōnem ſuoꝝ actuū indigeat miniſterio viriū ſenſitiuarū de cōi. l. ex quibꝰ ſequit̄ ꝙ ſiue aīa intellectiua ⁊ ſenſitiua in hoīe ſint eadē eſſentia. ſiue nō. ꝙ aīa intellectiua a corpore ſepata nihil pōt ſenſibilr̄ cognoſcere q: ſi nō ſunt eadē eēntia n̄ remanēt in aīa ſepata potētie ſenſitiue. ſȝ in eiꝰ ſepatione a corpoꝛ corrūpūtur. ſi aūt ſūt eadē eēntia ꝗuis cū ea ſepentur potētie ſēſitiue. tm̄ in ea nō pn̄t eſſe i actibꝰ ſuis q: talis ē nā rōalis aīe ꝙ ꝗuis ſm aliqd abſolutuȝ nō differat a ſua potētia itellectiua nec a ſēſitiua. tm̄ cognitionē q̄ ē ſentire hr̄e n̄ pōt niſi organo mediāte. reſtat g̊ ꝙ aīa ſepata nihil pōt ſenſibilr̄ cognoſcere ex pte cognoſcētis ꝗuis h̄ poſſit ex pte rei cognite. q: ꝗuis nō poſſit cognoſcere p potentiā ſenſitiuā. pōt tm̄ p intellectū ſenſibilia ⁊ ſenſibiles eoꝛuȝ modos cognoſcere. ⁊ ſic dȝ itelligi auctoritas. Caſſiodori ad h̄ vt hēat veritatē. Ad 2ᵐ dḋ ꝙ ꝗuis potētie ſenſitiue cū aīa ſepent̄ ſȝ opionē dicentiuȝ ꝙ i hoīe aīa intellectiua ⁊ ſenſitiua ſunt eadē eſſentia. tm̄ ex h̄ nō ſequit̄ ꝙ aīa ſepata p eas ſenſibilr̄ cognoſcat pp rōnē dictā in qōnis ſolutiōe. nec tm̄ ex h̄ ſequit̄ ꝙ ocioſe ſint. q: actus ſuos hēbūt pꝰ corpis reſūptionē ⁊ interi ſūt ad pfectionē nāe. Ex dictiſ pȝ ſolutio ad tertiū. Pōt tm̄ dici ſm opionē dn̄tiū potētiā ſenſitiuā corrūpi in ſepatione aīe ꝙ phꝰ per oculū nō intelligit organū tm̄ ſed organū ⁊ potētiā viſiuā q̄ eiꝰ forma ē. vn̄ dicit ſi oculus eſſet animal aīa eius eſſet viſus. Ad 4ᵐ dḋ ꝙ timor ⁊ gaudiū nō ſunt vniuoce paſſiōes cōiūcte ⁊ aīe ſepate. ſicut pȝ ex his q̄ ſuperiꝰ dicta ſunt vbi q̄ſitū ē vtruȝ gaudiū ſit aliquid differēs a viſione ⁊ fruitione. Ad pmā auctoritatē ad ptē ſaȝ dḋ ſm opionē illoꝝ qui dn̄t ſenſitiuā ⁊ intellectiuā eſſe eādē eſſentiā. ꝙ ſub noīe potētie ſenſitiue accepit potētiā ⁊ eius inſtrm̄ ſub vno eo ꝙ vtrūqȝ cōcurrit ad actuȝ ſentiēdi ⁊ ſic accipiendo potentiā ſenſitiuā planū eſt ꝙ nō ſepat̄ ⁊ ſic poſſet dici ad auctoritatem phi. 2ᵒ allegatam. Vel pōt dici aliter ꝙ vegetatiua ⁊ ſenſitiua i plātiſ ⁊ brutis corruptibiles ſunt. intellectiua autē ⁊ ſi ab eis ſepari nō poſſit in corruptibilibus. tm̄ ſm eius opionē q̄ erronea ē ab eis pōt ſepari in imortalibuſ indubitanter. n. opiatus eſt corpa celeſtia eſſe aīata. ſȝ i h̄ errauit. ⁊ huic cōcordat qḋ dixit phꝰ. 2. li. ḋ aīa. vbi dixit intellectiuā poſſe ſepari ab aliis. alia aūt ab h̄ impoſſibile ē imortalibꝰ. ſȝ opinādo corpora celeſtia eſſe animata errauit.

S Ecundo querit̄ vtrū aīa ſepata cognoſcat aliqd intellectualr̄ per ſpēs in corpe acceptaſ. Et vr̄ ꝙ nō. Aui. 6. nāliū li. 5. c. 6. ipoſſibile eſt formā itelligibilē eſſe in aīa in effectu perfecte. ⁊ nō itelligi ab ea i effectu pfecte. g̊ forma intelligibil' nō ē i aīa niſi ꝗdiu intelligit. g̊ ſpēs intelligibiles in aīa intellectiua nō conſeruant̄. g̊ a corpore ſepata per illas intelligere nō pōt. Itē Aug. iiᵒ. ḋ tri. c. 3. cū cogitātis acieſ auerſa fuerit. atqȝ illud qḋ in memoria cernebat̄ deſtiterit intueri nihil forme que ipreſſa erat in eadem acie remanebit. g̊ ſpēs in intellectu nō conſeruantur. ⁊ ſi ſic aīa ſepata per eas nō intelligit. Itē ſm phm̄. 3. de aīa ſicut ſe hn̄t colores ad viſuȝ ſic fantaſma ad intellectū. ſed viſus quocūqȝ mō diſpoſitus nihil pōt videre niſi pn̄te colore. g̊ cū fantaſmata nō ſeparent̄ cū aīa intellectiua nō pōt p ſpēs in corpore acceptas intelligere. Itē aīa nihil itelligit ſine intellectu poſſibili. cū per receptionē ſpērum intelligibiliū intelligat. ſed ſicut dicit phꝰ. 3ᵒ. de aīa. paſſiuus intellectus corruptibilis eſt. ergo aīa ſepata nihil intelligit per ſpecies in corpore acceptas nec per quācūqȝ viam aliam. Item p omnes ſpecies acceptas in corpore anima ſimul intelligere poteſt. quia tūc poteſt ſimul itelligere plura quod negat phūs. 2ᵒ. topi. nec eſt cauſa aliqua dterminans intellectum ad hoc ꝙ magis intelligat p vnam ꝗ per aliam cum equale eſſe habeant in intellectu. voluntas enim hanc determinationem facere non poteſt: quia actus eius preſupponit intellectus cognitionem. ergo anima ſeparata p ſpecies in corpore acceptas itelligere nō poteſt. Itē vna potentia non habet naturalem modum agendi niſi vnum. potentia enim calefactiua ignis nō calefacit naturaliter niſi ſecundum modum vnuȝ nec eius leuitas mouet naturaliter niſi ſecundum modum vnum. ſed intellectus coniunctus ⁊ ſeparatus non eſt niſi vna potentia. ergo nō habet naturalem modum itelligēdi niſi vnum. ſed itellectꝰ cōiunctus nō habet naturalem modum itelligēdi niſi cum fantaſmate. ergo ipē ſepatus aut cum fantaſmate intelligit. aut nihil naturaliter intelligit. ſȝ ꝯſtat ꝙ n̄ itelligit cū fātaſmate q: fātaſmata nō ſepātur cum intellectu cū non ſint niſi in corporali

subiecto. g̊ intellectus sepatus nihil nālr intelligit.

Itē beati post resurrectionē aliqua intelligēt ī fātasmate. qꝛ ille modus intelligendi naturalis ē itellectui cōiuncto corpori. intellectus aūt p gloriā nō amittet suū naturalē intelligendi modū. q̄uis per gliam hēat modū intelligendi supernaturalē. modus aūt intelligendi cū fantasmate nobilior est q̄ modus intelligendi cū fantasmate. cū g̊ aīa sepata non habeat nālem actionē perfectiorē q̄ hitura sit pꝰ sui vnionē cū suo corpore glificato sequit ꝙ aīa sepata aut nālr nihil intelligit. aut in fantasmate intelligit. sed cōstat ꝙ non intelligit in fantasmate qꝛ fantasma non sepatur. ergo nihil naturalr intelligit. ꝛ si sic sequit ꝙ anima sepata non cognoscit aliquid intellectualr per spēs in corpe acceptas. Cōtra phꝰ. 3. de aīa dicit ꝙ bn̄dicentes sunt dicentes aīam esse locū spēꝝ. nisi ꝙ non tota. sed itellectiua. cū ergo liberior sit sepata a corpore q̄ corpori corruptibili cōiuncta. nō tm̄ pōt intelligere per spēs ī corpore acceptas. sed multo melius q̄ qn̄ erat corpori coniūcta. Item spēs recepte in intellectu sūt ibi modo incorruptibili. qꝛ ƀm cōmentatorē super decimam propositionē de causis. illud qd̓ recipit in alio est in eo per modū recipiētis. ꝛ non ƀm modum rei recepte. g̊ spēs intelligibiles remanent in aīa sepata. cum ergo angelus intelligat per spēs q̄ in eo sunt ꝛ aīa sepata intelligendo imitet intellectum angelicum. vꝫ ꝙ per spēs in corpe acceptas intelligat. Rn̄deo aīam sepatam intelligere posse certū est. qꝛ intelligere est ꝓpria opatō ipius intellectus. non est aūt rōnale ꝙ per sui sepationem a corpore sua propria opatione priuet. vn̄ ꝛ phꝰ dic̄ pmo de aīa. ꝙ si est aliqua opatio aīe vel passionū ꝓpria. cōtingit ipam separi. si vo nulla est propria ipius non erit sepabilis. g̊ per ipm habemus ꝙ cū aīa sepat nō priuatur sua ꝓpria operatiōe nec tm̄ intelligit sepata. sed mlto melius intelligit q̄diu ē corruptibili corpori cōiuncta. vn̄ Auic. 6. naturaliū li. 5. c. 5. postq̄ locutus est de aggrauatione aīe p corruptibile corpus dicit. cū auferf de nr̄a aīa ipa aggrauatio ꝛ ipedimentū. tunc intelligentia aīe est melior purior ꝛ delectabilior. sed de modo intelligendi sunt diuerse opiniones. dn̄t. n. quidā ꝙ intelligit per spēs concreatas per quas non pōt intelligere corpori corruptibili vnita eo ꝙ pp eius aggrauationē se super illas reflectere nō pōt. Sed contra secundū phm̄. 3. de aīa. anteq̄ intelligat ē sicut tabula in qua est actu nihil scriptū. Alij dicūt ꝙ intelligit partī per spēs in corpore acceptas. ptim p spēs quas a deo recipit. statim. n. post sepationem aīa recipit ab ipo spēs totius vniuersi. ꝛ est hec influentia quasi per modū nature nō gratie. vn̄ non est reuelatio prope. qꝛ etiā talem influentiam recipiunt aīe reprobe. qꝛ illis nō subtrahuntur bn̄ficia nature. Sed cōtra. natura opatur de necessitate. sed nihil creatū est a deo. d̓ necessitate g̊ nulla creatura nālr emanat a deo. vn̄ non video quo modo bene possit intelligi ꝙ ille spēs a deo influant nālr.

Alij dicūt ꝙ aīa separata per spēs acceptas i corpore nihil intelligit. qꝛ non sepantur cū ea. nec enī sunt in intellectu nisi dū actu intelligit ꝛ hec ē opinio Auic. qui vult spēs intelligibiles nō esse in intellectu nisi sicut in vi apprehēdente. vn̄ nō ponit memoriā intelligibilē. vnde dicit ꝙ qn̄cūq̄ intellectus intelligit in corpore oportet ꝙ conuertat se ad fantasma ꝛ intellectum agentem vt spēm intelligibilē recipiat quā per auersionē postea perdit sicut visus per cōpationē sui ad rem visibilem ꝛ ad luminis speciem recipit quā postea per sui auersionē a lumine ꝛ visibili pdit intellectꝰ tn̄ per frequētē receptionē habilitat ad recipiendū ꝛ intelligēdum ꝛ hec habilitatio est scīe habitus. Sed contra Aug. li. 14. de tri. c. 3. dicit ꝙ imago est ī anima hoīs rōnali siue intellectuali. sed sicut pꝫ per ipm ī pluribus locis. li. de tri. illa imago cōsistit in mēoria ꝛ intelligentia ꝛ voluntate. ergo in anima itellectiua est memoria. sed actus memorie est tenere secundū Aug. 14. de tri. c. 8. ergo spēs itelligibiles in anima intellectiua cōseruant. Preterea h̓ videtur velle phꝰ vt patet in auctoritate allegata in prima rōne ad partem secundam. Item secundū Aug. li. 9. confes. longe post principiū. Mortui habent nostri memoriā. ergo potentia memoratiua est in aīa intellectiua. vꝫ ergo mihi dd̓ ad questionem ꝙ species intelligibiles conseruantur in intellectu. ꝛ per eas intelligit aīa sepata. ꝛ q̄uis quidā dicant ꝛ satis communiter ꝙ per illas intelligebat corpori corruptibili vnita. Alij tn̄ dicūt cōtrariū dicentes illas creatas fuisse mediante actu intelligendi ꝛ intellectu imediate moueri a fantasmate in virtute tamen intellectus agentis que tacta sūt li. 2°. di. 25. ꝛ quia aīe sepate de nouo pn̄t acquirere alicuius rei cognitionem vꝫ dicendum ꝙ acquirere possunt nouas spēs intelligibiles. sicut. n. exn̄s ī corpe pōt per suū actiuū sicut per pncipale agēs mediante fantasmate sicut instrāli agēte educere spēs intelligibilē de se ipsa inq̄tū est possibilis. sic cum multo sit potentior sepata in operādo q̄ corpi corruptibili vnita pōt per suū actiuū sicut per agens pncipale mediante silitudine vel re sicut instrumētali agente educere de se ipa vt est possibilis spēs intelligibilem qua aliquid pōt cognoscere qd̓ vnita corpori nūq̄ cognouit. De paruulis aūt opināt aliqui ꝙ sicut in resurrectione dn̄s volūtarie supplebit corpibus puuloꝝ q̄titatē quam habuissent in termino augmenti si vixissent vsq̄ tunc ꝛ natura in eis nō errass̄ vel defecisſ ꝙ ita voluntarie ifluit aīabus coꝝ statim cum a corporibus eorū separate sunt species illarum rerum q̄tum per nāle lumen cognitionem acquisissent vel acquirere potuissent si vixissent vsq̄ ad illud tempus in quo de lege cōi maxime viget per naturā vsus rōnis vl̓ vigebat in hominibus illius tēporis quo illi puuli decesserunt siue dcedunt. nec ex dictiss sequit ꝙ inutilis sit pro alia vita acquisitio nālis scīe in hac vita quia electi bene vtunt ea. ꝛ ille bonus vsus in hac vita vtilis est eis pro alia vita. qꝛ per illū bonum vsum merent. si aūt dicat ꝙ acquisitō naturalꝭ scientie sit reprobis inutilis pro alia vita nō est iconueniens. Alij autem dicunt ꝙ q̄uis deus possꝫ aīabus paruulorum dare cognitionem nālē equalem naturali cognitioni vnius magni clerici vel maiorem. tamen non dat talem cognitionem animabus paruulorum recedentium a corporibꝰ cum originali peccato. quia nō cōuenit. nō enim d̓cens est ceteris paribus ꝙ anima que in acquirēdo sciam nūquā laborauit habeat cognitiōem naturalem equalem cognitioni anime illius que in

acquirẽdo eã laborauit. deus tñ aiab⁹ puulorꝝ pdictorꝝ ifũdit volũtarie ñ nãliter spẽs illarꝝ rerꝝ quarꝝ cognitio decet statũ eorꝝ. ⁊ qͣuis deus pdictas spe cies infũdat nõ de necessitate nature. ꝫ libera volũtate. tñ nãlis est cognitio quã aie predictorꝝ paruulorꝝ hñt per eas. qꝛ nõ eleuat itellectum supra suam nãlem facultatẽ. Ad pᵐ in oppᵐ dõ ꝙ illa fuit opio Aui. cui i hoc nõ est assentiẽdum. Ad 2ᵐ dõ ꝙ ibi Aug⁹ loquit̃ de tri. q̃ est i parte aie sensitiue ⁊ põt dicere ꝙ per aciẽ cogitãtis intelligit potẽtiaꝫ cogitatiuã sensitiuã q̃ altissima ẽ iter potẽtias sensitiuas. Uel põt dici ꝙ aciẽ vocat cogitantis potẽtiã itellectiuã iqͣtũ actũ itelligit ⁊ ipaꝫ iformatione vocat ipam intellectionẽ q̃ est expressior siãtudo rei itellecte qͣ illa que habitualr̃ itellectu retinet̃. Ad 3ᵐ dõ ꝙ illa siãtudo tenet iqͣtuꝫ aia est vnita corpori corruptibili. nec ad h̃ totalr̃ est simile. qꝛ nõ sic remãet hitualiter siãtudo coloris in visu sicut spẽs itelligibiles in itellectu. Ad 4ᵐ dõ ꝙ phũs ibi vocat itellectũ passibilẽ i ꝓprie. s. ipaꝫ cogitatiuã sensitiuaꝫ que organũ hꝫ in media cellula cerebri quã semꝑ oꝫ esse in actu suo dũ intellectus corpori corruptibili vnitus itelligit de lege cõi. vñ facit differentiã inter intellectũ passibilẽ ⁊ possibilem. Ad 5ᵐ dõ ꝙ aĩa post sui sepationẽ aliqñ intelligit ꝑ vnã spẽꝫ ⁊ nõ per aliaꝫ a casu. aliqñ ex causa determinata. aut qꝛ. s. illa spẽs forti⁹ est in ea impressa. nõ. n. omnes spẽs exñtes in intellectu in eo qualiter sunt impresse. qͣuis oẽs ibi hẽant esse incorruptibile. aut qꝛ magis assueta est intelligere ꝑ illam. aut qꝛ est repñtatiua generalioris intentõis qꝛ itẽtio entis est que pmo ordine nature occurrit intellectui. ⁊ hita ista generali cognitione in actu. qꝛ multe spẽs intelligibiles sunt in ea ꝑ quas de rebus diuersis põt cogitare volũtas mouet intellectũ ad conuertendum se ad illas prout sibi placet.

Ad 6ᵐ dõ ꝙ cũ dĩ ꝙ vna potẽtia nõ hꝫ naturalẽ moduꝫ agendi nisi vnũ ⁊c. dico ꝙ nõ est verũ õ potentia q̃ radicat̃ in tali essentia forme. q̃ successiue põt hr̃e duos modos nãlis exñtie. quia nãlis modus operandi proportionat̃ essentie mediante suo naturali mõ exñdi. intellect⁹ aũt hũanus est potentia radicata in essentia aie rõnalis q̃ successiue hẽt duos nãlis exñtie modos. dũ. n. est in actu corꝑis forma naturalr̃ existit postqͣ etiã est a corꝑe sepata naturalr̃ existit. qꝛ ꝑ suã naturã existit. nõ est aũt idẽ modus naturalr̃ exñdi quo existit. vt pars i cõposito ⁊ vt actu corꝑis informãs. ⁊ ille quo ꝑ se existit. qꝛ sic existit nõ vt actu ꝑs. nec vt actu corpus informans. ꝫ vt quoddã totũ nõ hñs suũ cõpletũ nãlis exñtie modũ quapꝑ pmus modus exñdi sibi est nãlior qͣ secũdus. vñ ⁊ nãlr̃ ipm appetit. Ad 7ᵐ dõ ꝙ dñt quidã ꝙ modus intelligẽdi i fantasmate nõ est nãlis. ꝫ accñtalis aie coniuncte corꝑi. qꝛ corruptibilitas nõ ꝑtinet ad corporis essentiã ꝫ sibi accidit. ⁊ pdictus modus nõ cõuenit aie cõiuncte nisi rõne corruptibilitatis corporis ꝑ quã aia sic agrauat̃ vt ꝑꝑ sui debilitatẽ nõ possit ꝑ sui nãm ⁊ de lege cõi apprehẽdere itelligibile nisi in aliquo sensibili vt quasi i exemplari. Sꝫ qͣuis hec opio sit multũ probabilis. tñ cõtra eam probabiliter sic arguũt aliqui. aia beata post sui corporis resũptionẽ aliquid ꝑticipabit de mõ exñdi sensibili. iqͣtũ erit corporis sensibilis forma. corpus. n. ꝑ suaꝫ glorificationẽ nõ desinit esse sensibile. ꝑticipabit etiã aia aliqd de mõ exñdi itelligibilr̃. inqͣtũ ẽ spũalis sbã qꝛ pncipalius participabit illũ modũ exñdi qui cõueniet sibi rõne sui qͣ illũ q sibi cõueniet rõne corporis. iõ pncipalius ꝑticipabit exñdi modũ intelligibilr̃ qͣ modũ exñdi sensibilr̃. cũ ergo naturalr̃ modus intelligendi ꝓportionetur naturali mõ exñtie substantie intelligentis videt̃ ꝙ illud qõ itelliget naturaliter intelliget in aliquo sensibili. Inter aũt sensibilia illud qõ ꝓpinquius est spẽi intelligibili ẽ fantasma. ergo vĩ ꝙ illud qõ modo nãli intelliget intelliget in fantasmate. Preterea incõueniens vĩ ꝙ aia nũqͣ habeat naturalẽ modũ intelligendi qͣdiu ẽ actu corꝑis corruptibil̃ forma. ꝫ si modus itelligendi i fantasmate nõ esset sibi naturalis nũqͣ saltẽ de lege cõi haberet naturaleꝫ modũ itelligendi qͣdiu est actu corporis corruptibilis forma. quia qͣdiu sic est nũqͣ saltẽ de lege cõi sine fantasmate itelligit. vĩ ergo ꝙ icõueniẽs sit dicere ꝙ talis modus intelligendi nõ est sibi naturalis. Alij dñt ꝙ sicut alium modũ exñdi habet aia corpori corruptibili cõiuncta qͣ habeat separata. sic habebit alium qñ erit cõiuncta corpori gl̃ificato. ⁊ iõ sicut alio mõ intelligit separata qͣ corpori corruptibili vnita sic modo diuerso ab istis duobus intelliget nãlr̃ quãdo erit corpori glorificato vnita. sed quia nõ clare patet ꝙ iste naturalis modus intelligendi differat ab alijs duobus nisi ꝙ erit perfectior. idõ vĩ alijs dõ ꝙ aia qñ erit vnita corpori glorificato habebit naturalẽ modũ intelligẽdi i fantasmate ⁊ supnaturalem nõ i fantasmate. ⁊ simul eãdem reꝫ itelliger̃ poterit vtroqꝫ modo cũ oculus corporalis eãdeꝫ rem quã videt in speculo simul possit videre nõ i speculo. nec ex dictis sequit̃ ꝙ anima sepata hẽat naturalẽ modum itelligendi ꝑfectioreꝫ qͣ erit ille naturalis modus intelligẽdi quem habebit. quando erit corpori glorificato vnita. illam. n. propositionem qua dicitur. nobilior est naturalis modus itelligẽdi sine fãtasmate qͣ cũ fantasmate. nõ oꝫ semper esse verã nisi ceteris ꝑibus. i ꝓposito aũt n sũt cetera ꝑia. qꝛ ꝑꝑ ꝑfectiorẽ exñdi modũ fortior erit aie nãlis virtus qñ erit corpori gl̃ificato vnita qͣ sit dũ est sepata. ⁊ iõ poterit aliqd ẽt nãlr̃ perfecti⁹ videre i fantasmate qͣ ipa sepata possit nãlr̃ vider̃ nõ i fãtasmate. sicut oculus corporal̃ qñ ẽ fortis videt aliquã rem clarius i speculo qͣ oculus debilis videat eãdem rem. nõ in speculo.

Tertio queritur vtrꝝ aia sepata cognoscat singl̃aria. Et vĩ ꝙ ñ. qꝛ õ oĩ intelligibili põt esse scia. sed de singularib⁹ non põt esse scia. sed ꝫm phm̃. i. posteriorꝝ. oĩs. n. scia de vniuersalibus ẽ. g̊ aia sepata cũ nõ hẽat nisi cognitionẽ itelligibilẽ nõ põt cognoscere singularia. Itẽ ꝫm phm̃. i. phisi. vniuersale ꝫm rõem notũ ẽ. singulare aũt ꝫm sensuꝫ. ꝫ aia sepata nõ hꝫ cognitionem sensitiuã. qꝛ illa reqͥrit organũ. g̊ nõ põt cognoscere singulare. Itẽ spẽs in itellectu ẽ respectu idiuiduorũ vniuersalis sicut dicit Auic. 5. meta. c. 1. ꝫ per spẽꝫ vniuersalẽ nõ põt singulare cognosci. g̊ aia sepata nõ cognoscit singularia. Cõtra Lu. 16. dĩ de diuite dãnato ꝙ eleuãs oculos suos cũ esset i tormẽtis vidit Abraam a lõge ⁊ lazarũ in sinu eius. ꝫ cõstat ꝙ illa visio nõ fuit sẽsibilis sed itellectual̃. cuꝫ g̊ Abraam ⁊ lazarus sint duo singularia aie sepate

hn̄t cognitōnē singulariū. Rn̄deo ꝙ aīa sepata cognoscit singularia. q2 nō tm̄ in itellectu est silitudo vniuersalis. sed ēt rei singularis nec due sunt silitudines numero distincte. sicut nec sunt duo nūero distincta hec albedo ⁊ albedo. vn̄ eadē est silitudo repn̄tatiua hui9 albedinis ⁊ albedinis ⁊ p̄us ordine nature repn̄tat albedinē ꝗ̄ hēat albedinem vn̄ cū intellectus post sui sepationē a corpore ꝑ suū actiuū tanꝗ̄ per agens p̄ncipale sub deo mouet se ipm̄. ⁊ mouetur inꝗ̄tū possibilis est mediāte illa silitudine tāꝗ̄ agēte instr̄ali sub rōne qua est representatiua albedis tm̄ cognoscit albedinē i vniuersali. inꝗ̄tū aūt mouet se ipm̄ ꝑ eam sub rōe qua est repn̄tatiua hui9 albedinis cognoscit albedinez in singulari. inꝗ̄tū etiā mouet se ipm̄ per eam sub vtraq3 rōne cognoscit albedinē in vniuersali i cōparatione ad albedinē in singulari. nec ē mirandū si intellectus ꝑ vna3 spē3 possit se mouere sub vna rōne ⁊ nō sub alia vel ab vtraq3 simul. q2 vnu3 re est plura ɓ3 rōe3. ⁊ distinguit intellectus vbi nō distinguit natura. Predicta aūt sup̄ius li. 2. di. 14. in illa qōe vtrū possim9 cognoscere singularia pleni9 ⁊ diffusius explicata sunt. ⁊ iō hic ꝑtranseo breuius

Ad p̄m in oppm dō ꝙ de re contingit scire quid ē ⁊ cōtingit scire eam esse in actu p̄mo mō de omni qō pōt intelligi siue sit vniuersale siue singulare incorruptibile vel corruptibile pōt esse scia. 2° modo nō pōt esse scia de singularibus corruptibilibus. ꝗ̄uis intellectu pn̄t apprehēdi. q2 nō pn̄t a nobis ꝺ lege cōi sciri nisi videant̄ pn̄tia. Ad 2m cū dr̄ ꝙ vniuersale ɓm rōe3 notū est. ⁊c̄. dico ꝙ ɓ cū ꝓcisione ꝺbet intelligi. q2 sensu cognosci nō pōt. qō aūt dr̄ singulare notū est ɓm sensu3. ɓ nō d3 cū ꝓcisione intelligi. q2 nec oē singulare est cognoscibile ꝑ sensu3 vt p3 in singulari subā intellectuali. singl'are ēt sensibile nō est cognoscibile ꝑ sensu3 tm̄. s3 etiā per intellectū. Ad 3m dō ꝙ spē s exn̄s in itellectu ꝗ̄uis sit respectu indiduoꝝ vniuersalis inꝗ̄tū ꝑ illā pōt intellectus cognoscere indiuidua sub vna rōne vniuersali. tn̄ respectu eoꝝ est ēt singularis inꝗ̄tū intellectus ꝑ eā pōt cognoscere singulare. ꝗ̄uis ḡ i intellectu sint multe spēs ꝑ quaꝝ quālib3 pōt cognoscere vniuersale. tn̄ ꝑ spē3 ꝓpriā cognoscit qōl3 singl'are.

Articulus secundus.

Consequēter querit̄ de. 2° principali. Et circa ɓ querūt̄ tria. P° vtrū aīa sepata possit per sua3 naturalē virtutē se mouere de loco ad locū. 2° vtrū possit mouere aliquod corpus de loco ad locū. 3° vtꝝ possit vniri alicui corpori vt ꝓprius eius motor.

Primo ostēdo ꝙ aīa sepata nō pōt per sua3 naturalē virtutē se mouere de loco ad locū. si. n. se posset mouer̄ per sua3 naturalē virtutē de loco ad locū non portaret̄ ad locū quietis. q2 ad illū libētissime moueret se. s3 vt dr̄ Lu. 16. factū est vt moreret̄ mendicus ⁊ portaret̄ ab angelis in sinu3 Abrahe. ḡ aīa sepata non pōt ꝑ suā nālem virtutē se de loco ad locū mouere

Itē quedā sunt substātie corporales que ꝗ̄uis habeant imaginationē ⁊ sensitiuū appetitu3 ⁊ sint ab alio mobilia ɓ3 locū. tn̄ illo motu se ipsas mouere n̄ pn̄t. dicit. n. phūs. 2° de aīa ꝙ sensitiuoru3 q̄dā sūt q̄ nō hn̄t motū ɓm locū. ⁊ ɓ est ꝑꝑ iperfectione3 eorū. ḡ a sili sunt quedā substātie spūales q̄ ꝗ̄uis habeāt intellectū ⁊ liberā volūtatē ⁊ sint mobiles ab alia ɓm locū. tn̄ ꝑꝑ eoꝝ iperfectionē se ip̄as illo mō mouere nō pn̄t. s3 nō est inuenire aliq̄s substantias tales nisi aīas separatas que habēt iperfectū exn̄di modū. ḡ vr̄ ꝙ se ip̄as non possunt mouere ɓm locū

Itē ɓm sn̄ia3 phi. 8. phisi. oē qō pōt se mouere de loco ad locū resolubile est in talia duo quoꝝ vnum est ꝑ se mouens. ⁊ aliud per se motū. s3 aīa nō est resolubilis in talia duo. est. n. simplicis nature. ḡ nō pōt se mouere de loco ad locū. Contra vt ostn̄sum est li. i. di. 37. In illa qōne vtrū āgelus sine assumpto corpore possit se mouere de loco ad locū angelus potest se mouere de loco ad locū. ḡ a sili cū aīa sepata sit alicubi diffinitiue ⁊ aliquo mō assimilet̄ āgelis i ꝑ se exn̄do. nisi in ɓ ꝙ h3 iperfectiorē exn̄di modū pōt se mouere de loco ad locū. Rn̄° ꝙ aīa sepata ꝑ suā nālez virtutē pōt se mouere de loco ad locū. ⁊ ad intelligēdu3 hāc veritatē magis distincte

P° intēdo declarare ꝙ pōt moueri de loco ad locū. 2° ꝙ aliqn̄ mouet̄ de loco ad locū. 3° ꝙ pōt se mouer̄ ꝺ loco ad locū. 4° ꝙ aliqn̄ mouet se de loco ad locū. Pm declaro sic ꝑ phm̄. 3. phisi. motus ē act9 ētis in potētia ɓ3 ꝙ h9. s3 aīa sepata ē in aliq° loco diffinitie ⁊ ē in potētia ad exn̄dū i loco alio. ḡ ꝺ vno loco ad aliū moueri pōt. 2m artim declaro sic. aīaꝝ recedentiū a corporibus quedā recedunt i mortali pccō. ⁊ ille trāsferūt̄ ad infernū. q̄dā recedūt cū charitate ⁊ illaꝝ q̄dā nihil portāt secu3 purgādū. ⁊ ille trāsferūt̄ ad celū ēpireū. q̄dā portāt secū aliq̄d purgabile. ⁊ ille de lege cōi trāsferūt̄ ad purgatorij locū ⁊ postꝗ̄ purgate sūt trāsferūt̄ ad celum ēpireū. s3 ꝑdcē trāslatiōes sunt mot9 seu ꝑ motu3. ḡ aīe sepate aliqn̄ mouet̄ de loco ad locū. 3m artim declaro sic. maius ɓm est in rē trāsmutare ad formā ēt accn̄talē ꝗ̄ eā trāsmutare de loco ad locū. vt enī ostn̄su3 ē li. 2. di. 7. i. qōe articuli quarti. ꝺ modo ꝑ sua3 virtutē nō pōt imediate transmutare materiā ad formā subālē. nec ēt ad accn̄talē nāie3 ꝗ̄uis eā trāsmutare possit ɓm locū ⁊ etiā ad formā artificialē eo ꝙ talis forma cāuur mediāte aliquo motu partiū ɓ3 locū. s3 aīe sepate pn̄te semet ipsas mouere ad formā accn̄talē. q2 pn̄t mouere semet ip̄as ɓ3 diuersas affectiones. ḡ multo fortius possunt ꝑ suā naturalē virtutē semet ip̄as mouere ꝺ loco ad locū. Preterea cū aīa sepata hēat intellectū quo se p̄t diriger̄ i mouēdo de loco ad locū. ⁊ liberā volūtatē qua pōt talē motū iperare. ꝓbabile vr̄ ⁊ conueniēs ꝙ a creatore accepit motiuā potētiā qua talē motū pōt exequi. 4m articulū declaro sic. aīe recedentes a corporib9 in charitate nihil portātes secū purgabile sciūt ꝙ volūtas dei est ꝙ statim ad celū ēpireū transferant̄. cū ḡ sciant se mouere ⁊ velint. q2 vehemēter locū illū desiderant ⁊ poscunt. vt iā dcm̄ est. ꝓbabile ē ꝙ ad illū locū se ip̄as moueāt. ꝗ̄uis ab angl'is ob reuerentiā associent̄. recedentes ēt a corporibus in charitate secū portantes aliq̄d purgabile sciūt ꝙ volūtas dei est ꝙ ad locu3 purgatōis trāsferāt̄. cū ḡ ɓ sciāt ⁊ facer̄ possint ⁊ velint eo ꝙ iusticie diuine sint obediētes. videtur ꝙ ad illum locum moueant se. ꝗ̄uis ob aliquam causa3 illud deducant̄ a bonis angelis. vt aliq̄ volūt

vel a malis vt dicūt alij. aīe etiam recedētes a cor
porib⁹ in pccō mortali mouent se ipsas ad locū in-
ferni sicut latro q dr̄ ad patibulū se ipm mouet. qa
p̄us vult ire ad patibuluȝ q̄ȝ illuc trahi vel in via
plus affligi. Ad pᵐ in oppᵐ dō q illa portatio de
qua loquit̄ ibi saluator est portatio cuiusdā reuerē
tie. sicut videmus q magne psone aliqñ eūtes de
vno loco ad aliuȝ interdū portantur ab honorabi-
lib⁹ psonis in signū reuerētie. Ad 2ᵐ dō q nō oīa
bruta īperfecta carent potentia mouendi se ꝰm lo
cū. aliqua .n. sunt que nō pn̄t generare sibi sil̄e. ⁊ in
hᵒ ipfecta sunt ⁊ tn̄ se mouēt ꝰȝ locū. ⁊ q̄uis sint aliq̄
maioris īperfectionis pp quā ꝰȝ locū se mouere nō
pn̄t. tn̄ sil̄is īperfectio nō deceret aliquā spūalē sub
stantiā. illa .n. bruta que ꝰm locū se nō mouent tali
motu nō indigent. qꝛ vel suū nutrimētū hn̄t cōiun
ctū vel natura puidit vt eis portet̄. sicut pȝ q ma
re p suū fluxū portat nutrimentū cōchis exn̄tib⁹ in
sabulo. nō tn̄ talia totalr̄ carent potētia mouēdi se.
qꝛ astringendo se ⁊ dilatādo ꝰm ptes aliqualr̄ mo-
uent se ꝰm locū. decēs aūt est ⁊ ordo iusticie hoc re
qrit vt aīa rōnalis postq̄ȝ a corpore ē sepata vadat
vel ad infernū vel ad purgatoriū vel ad celū fera-
tur ēpireū. Ad 3ᵐ dō q pȝ solutio p illud quod di
ctum est li. i. di. 37. in illa qōne vtrū angelus possit
se mouere de loco ad locū. ⁊ p illud qō supra dictuȝ
est in hᵒ quarto in illa qōne vtrū in beata fruitione
volūtas tm̄ sit passiua ī solutōe secundi argumēti.

S Ecundo querit̄ vtꝝ aīa sepata possit mouere aliqō corpus de lo
co ad locū per suā nālem virtutē. Et vr̄ q
nō. aīa corpori cōiuncta nō mouet corpus itelligē-
do ⁊ volendo tm̄. qō pȝ qꝛ aliqñ multū vigēt ī ho-
mine vsus intellectus ⁊ voluntatis. ⁊ tn̄ se ipm nō
pōt mouere de loco ad locū pp debilitatē. ⁊ qñ hēt
membꝝ qō mouere nō pōt pp mēbri infirmitatē.
vt pȝ in mēbro paralitico. sȝ in aīa sepata nō ē aliq̄
potentia alia ab intellectu ⁊ voluntate. qꝛ nō respi
cit ens nisi sub rōne duplici .s. sub rōne veri sub q̄
est obm̄ intellectus. ⁊ sub rōne boni sub qua ē obm̄
volūtatis. ḡ aīa sepata nullū corpus pōt mouere p
suaȝ nālem virtutē. Itē sicut aīa corpori cōiuncta
audit mediāte organo corporeo. ⁊ sic mouet corp⁹
de loco ad locū. organo corporeo medante. mouet
eni ipm mediantib⁹ musculis. ⁊ neruis ⁊ spiritib⁹
deferentibus influentias aīe. qō pȝ. qꝛ pōt cōtiget̄
talis lesio in musculis ⁊ neruis vel talis opilatio q̄
phibet transire spūs p̄dictos. ita q aīa corpus suū
de loco ad locū mouere non pōt. sed qꝛ organū quo
audit aīa nō sepatur cū aīa. iō sepata audire nō pōt.
q̄uis p intellectū apprehendat audibilia. ḡ a simi-
li cū musculi nerui ⁊ spūs supradicti nō sepent̄ cum
aīa ipa sepata nullū corpus p suā nālez virtutē mo-
uere pōt. Itē ad actū exercendū quē aīa exercere
pōt sepata nullo organo indiget. etiā dū est corpori
cōiūcta. vñ qꝛ aīa sepata pōt hr̄e actū intelligendi.
qꝛ sibi cōuenit ꝰm se nō exercet illū actū. etiā cōiun
cta corpori aliquo organo mediante. quapp dr̄ q i-
tellectus nō est potentia organo alligata nec volū-
tas silr̄. sed aīa corpori cōiuncta nō pōt mouer̄ cor
pus nisi organo mediante. ḡ ipsa sepata nullū cor-
pus pōt mouere. Contra quia angelus pōt moue
re se ipm de loco ad locū. pōt etiā mouere aliquod
corpus de loco ad locū. ḡ a sil̄i cuȝ aīa sepata possit
mouere se ipam de loco ad locū. vt pȝ ex p̄cedenti
qōne pōt mouere aliquod corp⁹ de loco ad locum.
Itē si deus alligaret supernālr̄ vnā paleā aīe sepa
te ⁊ postea relinqueret aīam sue nāli virtuti. quero
vtrū illa aīa possit se mouere de loco ad locuȝ. si di-
cas q sic. habeo ppositū qꝛ tunc moueret paleam.
si dicas q nō. ad dictū tuū sequeret̄ hoc inopinabi
le q vna palea impediret eaȝ ne se ipaȝ posset mo
uere. Rn̄deo q aīa sepata pōt per suā naturalem
virtutē mouere aliqō corpus de loco ad locū nisi p
hibeat̄ a supiori virtute. ī aīa .n. sepata ē virt⁹ mo-
tiua. ꝰm locū. qꝛ vt pȝ ex p̄cedenti qōe se ipam pōt
mouere de loco ad locū. illā etiaȝ potentiā pōt face
re pn̄tē alicui corpori. qꝛ simul posset esse cum vno
lapide vel cū alio corpore. multa etiā sunt corpora
quoꝝ nullū tantā habet potentiā in resistēdo q̄taȝ
hȝ aīa in trahendo vel in pellendo. qō pȝ qꝛ virtuo
sior est aīa sepata q̄ȝ corpori corruptibili vnita. qa
vt dr̄. 9. sap̄. corpus qō corrūpitur aggrauat aīam.
⁊ tn̄ corpori corruptibili vnita plus pōt in trahēdo
vel pellendo corp⁹ suū q̄ȝ ipm corp⁹ resistendo. cuȝ
ḡ ad hᵒ q vna res moueat aliā ꝰm locū sufficiat q ī
illa re sit motiua virtus ⁊ q possit eā vnire rei mo
bili ⁊ q sit p̄potens sup eā seqtur q alia sepata pōt
p suā nālem virtutem aliqō corpus de loco ad locū
mouere. Et credūt aliqui etiā q aliqñ moueat. re-
fert .n. Greg. 4. li. dialo. inter mediū ⁊ finē. Ger-
manū capuanū epm inuenisse Pascasiū diaconuȝ
q erat defunctus stantē ⁊ obsequētez in balneis. cū
ḡ illa aīa nō esset illi⁹ corporis forma. ⁊ tn̄ ipm mo-
uebat pȝ q aliqñ aīa sepata mouet aliqō corp⁹ ꝰm
locū. nec dō est vt aliqui dicūt q eēt angelus bōus
vel malus in spē pascasij. qꝛ hᵒ faciendo ille pasca-
sius faciebat pniam suā. nec tn̄ fuit idē corpus cui⁹
fuerat aīa pascasij forma. aīa .n. dū ē sepata phibet̄
diuina virtute mouer̄ corp⁹ illud cui⁹ forma fuit. ⁊
quodcūq̄ȝ aliud corp⁹ qō fuit aīatuȝ rōnali aīa. ⁊ ēt
corpora brutoꝝ ne esset hoīb⁹ occasio ruēdi in vilē
⁊ horrēdū errorē opinantiū intellectū posse transir̄
de corpe in corpus. ita q successiue sit ppus motor
diuersoꝝ corpoꝝ ⁊ quālibȝ aīaȝ qōlibȝ corpus igre
di posse vt pictagorice fabule dicūt. Ad pᵐ ī op-
positū dō q minor ē falsa. in aīa .n. sepata est poten
tia motiua ꝰȝ locū. ipsa .n. nō tm̄ respicit ēs sub rōe
veri vel boni vt supponebas in arguendo. sȝ etiaȝ
sub rōe mobilis ꝰm locū sub qua rōe est obm̄ poten
tie motiue ꝰm locū. Ad 2ᵐ dō q argumentū non
plus cōcludit nisi q aīa sepata nō pōt p suaȝ nālem
virtutē mouere aliqō corpus de loco ad locū illo
modo quo mouet coniuncta. tn̄ sicut sepata aliquo
mō cōprehendit audibilia q̄ȝ cōiuncta. sic alio mō
mouet corp⁹ q̄ȝ ꝯiuncta. Ad 3ᵐ dō q maior vera
eēt si illū actū quē exercet aīa sepata exerceret con-
iuncta. ⁊ eodē mō vt añ iaȝ dcm̄ est. aīa coniuncta.
corpori nō mouet corp⁹ suū illo mō quo sepata mo
uet corpus aliud. dū .n. actu ē corpis forma nō pōt
p suaȝ nālez virtutē ipȝ mouere de loco ad locum
totū sil̄. videm⁹ .n. q cū hō mouet se de loco ad lo-
cū. dū vna pars mouet̄ alia qescit. ita vt ps qescēs
mouȝ p virtutē aīe ptē aliā. nō sic aūt mouet aliud
corpus dū est sepata. imo mouȝ totum simul. ⁊ cuȝ
arguis q intellectus etiā cōiunctus non intelligit
organo mediante. dico q inq̄tū actus intelligēdi
intellectus coniūcti similis est actui intelligendi

ĩtellectꝰ sepati organo nõ indiget inq̄ʒtuʒ tñ intellectus cõiunctus alio mõ intelligit q̄ʒ sepatus actꝰ eius ab organo corporali dependet p accñs inq̄ʒtũ p suã nãlem virtutẽ ⁊ de lege cõi nihil intelligere põt sine fantasmate qḋ requirit organũ corporale nec ẽt sine ministerio alicuius virtutis sensitiue q̄ organo est alligata.

t Ertio queritur vtrum aĩa sepata possit per suã naturalẽ virtuteʒ vniri alicui corpi vt ꝑprius eius motor. Et vꝫ q̄ sic. nõ obstante q̄ intelligentia mouẽs orbẽ nõ est orbis forma. tñ est eius ꝑprius motor. ḡ a sili non obstãte q̄ aĩa sepata a suo corpe nõ possit esse alterius corporis forma. tñ põt fieri alterius corporis ꝑprius motor. Itẽ spiritus est ꝑprius motor corporis ꝑꝑ eius nãleʒ inclinationẽ ad ipm mouẽduʒ sʒ in aĩa sepata a suo corpore remanet nãlis inclinatio ad mouendũ ipm. ḡ vꝫ q̄ illius corporis possit eẽ ꝑprius mortor. ẽt dũ nõ ẽ actu eius forma. Cõtra si aĩa post sui sepationẽ a corpore posset iteruʒ p suaʒ nãlem virtutẽ esse illius corporis ꝑpꝰs motor posset ipm iterũ reitrare vt motor. sed ꝓʒ Chriso. omel. 28. super Math. aĩa sepata non põt añ resurrectionẽ reitrare corpus suũ. ḡ añ resurrectionẽ nõ põt esse propꝰ motor corpis illius. ḡ a simili nec alicuiꝰ alteriꝰ corporis. Itẽ a dño Stephano parisiensi epo ⁊ sacre theologie doctore excõicati sũt dogmatizantes q̄ intellectus põt transire de corpore in corpus ita q̄ successiue sit motor corporuʒ diuersoꝝ qḋ de ꝑprio motore est intelligendũ. ille eñi articulus fuit excõicatus ꝑꝑ opinantes q̄ʒlibet aĩam quodlibʒ corpus ingredi ꝺm pictagoricas fabulas. Rñdeo q̄ aĩa sepata non põt vniri corpori alicui vt ꝑprius eius motor añ resurrectionem sed tũc diuina virtute iterũ fiet forma eiusdeʒ corporis inumero qḋ añ aĩauerat ⁊ ꝑprius erit eiꝰ motor. Ad cuius veritatis intelligentiã pmo declarandũ est qd est spiritum esse motoreʒ alicuius corporis. 2° ex hoc declarabitur ꝑpositũ. Prio declaro sic. spũ esse motorẽ alicuius corporis non est idem qḋ ipm posse mouere illud corpus sicut nec hõ põt dici ꝑpꝰs motor omniũ reꝝ q̄s mouet. nec ẽt dꝫ ꝑpꝰs motor corporis. qa possit mouere illud corpus nõ aliud. qa aĩa que est sui corpis ꝑpꝰs motor dũ actu est eiꝰ forma alia corpa mouere potest. mediãte motu corporis sui ⁊ interdũ mouet. ⁊ etiã seperata põt imediate mouere aliqḋ corpus. vt in ꝑcedenti q̄one declaratũ est. nec ẽt dꝫ ꝑpꝰs corporis motor. qa illud corpus ab alio moueri nõ possit de loco ad locũ. qa corpus hũanũ moueri posset de loco ad locũ per vnũ angelũ. Dicẽdũ ḡ q̄ iõ spũs dꝫ ꝑpꝰs corporis motor. qa est spãlr deputatus ad mouendũ illud corpus aliquo spãli mõ quo nulluʒ aliud corpus mouet ⁊ quo illud corpus a nullo alio motore mouet. ⁊ iõ aĩa q̄ʒdiu actu est sui corporis forma eius est ꝑpꝰs motor. qa deputata est a creatore ad ipm mouendũ quodã spãli mõ quo nullum aliud corpus mouere põt. nec suuʒ corpus ab alio motore põt tali modo moueri. mouet. n. ab aĩa vt a ꝑpa eius forma. Intelligentia est etiã orbis quẽ mouet ꝑpꝰs motor. nõ qa sit eius forma. sed quia a creatore deputata est ad mouendũ illũ orbẽ aliqᵒ spãli motu quo nullũ aliud corpus mouet. ⁊ qa orbis ille a nulla alia intelligeutia creata mouet ꝑ se qḋ iõ dico qa orbes inferiores mouent a motore orbi pmi. inq̄ʒtum mediante motu illius orbis reuoluit orbes inferiores ad partẽ oppositã illi parti per quã mouentur a suis motoribus ꝑpꝑjs. Ex dictis pʒ oppm. aĩa. n. separat a corpe nõ põt fieri alteriꝰ corporis forma nec etiã eiusdẽ corporis quousq̄ʒ p diuinã virtutẽ fuerit iterũ organizatũ ⁊ dispositũ illa dispõe ⁊ orgãizatõe q̄ reqrit ad ḃ vt aĩa possit eiꝰ eẽ forma. ⁊ qa corpꝰ ñ sic organizabit nec dispõet vsq̄ʒ ad resurrectionẽ. iõ vsq̄ʒ tũc aĩa sepata nullius corporis põt esse ꝑpꝰs motor. Ad pm in oppm dḋ q̄ nõ est silẽ de aĩa ⁊ intelligentia. qa intelligentia nõ est apta nata esse alicuius corporis. qa per se hʒ suũ nãlẽ cõpletũ eẽntie modũ. vñ fieri potuit ꝑpꝰs motor corporis cuius non est forma. sed aĩa est apta nata esse hũani corpis forma. ⁊ idõ deus ordinauit vt nullius corporis sit ꝑpꝰs motor nisi sui corporis ꝑprij. ⁊ q̄ʒdiu actus est eiꝰ forma. Ad 2m dḋ q̄ in aĩa nõ est nãlis inclinatio ad mouendũ corpus suũ nisi sit tale vt possit esse eius forma. sed corpus a quo sepatur non erit tale vsq̄ʒ ad resurrectionem.

Articulus tertius.

c Onsequẽter querit de. 3°. ꝑn cipali. Et circa ḃ querũt tria. P° vtrũ dãnati vtant scia quã acquisiuerunt in hoc mundo. 2° vtrũ cognoscant ea q̄ fiũt circa nos. 3° vtrum videant scõꝝ glĩa in celo.

p Rimo ostẽdo q̄ dãnati nũq̄ʒ vtãtur scia acq̄sita in ḃ mundo. qa in vsu scie magna ẽ delectatio. vñ phꝰ. 10. ethi. c. 8. vꝫ phia admirabiles delectatiões hẽe puritate ⁊ firmitate. sʒ dãnati nullã habẽt delectationẽ sicut bti nullã hñt tristitiã. ḡ nõ vtunt aliqua scia. Itẽ pene infernales maiores sunt quibuscũq̄ʒ pẽis in ḃ mũdo. sʒ aliqñ hõ i ḃ mũdo ex nimia penarũ oppressiõe perdit vsuʒ scie. ḡ mlto fortius dãnati. Itẽ magis possẽt cogitare de deo q̄ʒ de quocũq̄ʒ alio intelligibili. qa ꝑpinquior ẽ intellectui eoꝝ. sʒ sicut dicit magr̄ hꝰ di. c. 2. de dãnatis. post iudiciũ in ꝑfundioribus tenebris erunt. vbi nullã lucem dei videbũt. ḡ multo minus de quocũq̄ʒ intelligibili cogitabũt. Cõtra. Luce. 16. habet q̄ Abraaʒ dixit diuiti dãnato. fili recordare qa recepisti bona in vita tua. qḋ sibi ñ dixisset nisi ille vti potuisset scia acquisita in ḃ mũdo. Itẽ dãnati odiunt deũ. sed nullius odit illud de quo nõ cogitat. ḡ dãnati de deo cogitãt. ⁊ a sili de alijs ꝑñt cogitare Rñdeo q̄ dãnati vtũtur scia acq̄sita in ḃ mundo maxie q̄ʒtũ ad aliq̄. cõsiderãt. n. mala q̄ fecerũt ⁊ penas quas icurrũt ⁊ bona opera q̄ omiserũt ⁊ bona q̄ perdiderũt vt hic vsꝰ scie sit ad maiorẽ afflictõnẽ eoꝝ Ad pm in oppm dḋ q̄ q̄ʒuis vsus scie sit ꝑ se delectabilis. tñ p accñs põt eẽ nõ delectabil' sed tristabilis. in dãnatis. n. pꝰ iudiciũ erit eorũ natura ita plene cõprehẽsa tristitia. vt oio sint indispositi ad aliquã delectationẽ. ⁊ qa sicut dicit phꝰ. 2° de aĩa. actus actiuoꝝ sunt in patiente disposito. vsus scie nullã in eis delectationẽ poterit gñare. sʒ gñabit. tristitiã iq̄ʒtũ ex vsu scie semꝑ eis repñtabit aliqd de quo dolebũt. mior ẽt falsa est si extendat ad

demões añ iudiciũ. demões.n.añ iudiciũ pñt hñe ꝛ interdũ hñt aliquas modicas delectationes vanas ꝛ multũ respsas amaritudie. Aliq ẽt dñt ꝙ aie dãnate aliq̃ iterdũ ꝗuis debilẽ hñt delectationeꝫ Et dñt ꝙ sicut nõ seqtur est bonũ sine oi malo. g͛ est aliqḋ purũ malũ. ita nõ sequit̃ beati nullã hñt tristitiã. g͛ dãnati nullũ hñt gaudiũ. melius tñ est vt dicat̃ ꝙ aie dãnate nullã penitꝰ vnq̃ hñt ḋlectatiõeꝫ nec ẽt demões aliq̃ habebũt pꝰ iudiciũ delectatõnẽ. vt in li. 2°. oñsuꝫ ẽ. Ad 2ᵐ dḋ ꝙ ꝗuis ille pene sint maiores q̃ iste. tñ nõ ita poterũt auferre dãnatis vsũ scie sicut pñt alique pene hoibꝰ in h̃ mũdo qꝛ organa corpoꝝ illoꝝ seruabũt̃ icorruptibilia ad maiorẽ afflictionẽ eoꝝ. q̃ organa hic ꝑ vehemẽtiã penaꝝ aliqñ corrũpi cõtigit. dãnati tñ ꝑ vehementiã penaꝝ multo minus erũt apti ad vsum scie nisi respcũ eoꝝ quoꝝ cõsideratio erit ad augmentũ sue tristitie. Ad 3ᵐ dḋ ꝙ ꝗuis deus scit propinquior itellectui eoꝝ per eẽntiã q̃ alia obiecta. ñ tñ sub rõne obiecti nisi inq̃tũ est puniẽs. ꝛ sic de eo maxime cogitãt nõ ex amore. sꝫ ex odio. inq̃tũ aũt ẽ dulcis ꝛ misericors minime de deo cogitant.

S Ecundo q̃rit̃ vtꝝ dãnati cognoscãt ea q̃ fiũt circa nos. Et vꝫ ꝙ sic. vt.n. habet̃ Luce. 16. ille diues dicit ad Abraam se qnq̃ fr̃es hñe. g͛ sciebat adhuc ip̃os viuere. qḋ non esset verũ nisi cognoscerent ea q̃ fiunt circa nos. Itẽ res nõ dependẽs a loco nec situata in loco nõ ipedit̃ in sua oꝑatiõe ꝑꝑ localẽ distantiã. sꝫ aie dãnate nõ dependẽt a loco nec sunt situate in loco. qꝛ dicit Boeꝰ. 3. li. de ebḋ. que icorꝑalia sunt in loco nõ eẽ. g͛ ita cognoscũt ea q̃ fiunt circa nos ac si inter nos eẽnt pñtes. Itẽ potẽtior ẽ lux nãlis intellectus q̃ lux corporalis quecunq̃. sed lux corporalis non impeditur in sua operatione propter loci distantiam. qḋ pꝫ in luce solari q̃ in q̃tacũq̃ distantia illuminat. sꝫ in dãnatis remanet lux nãl' intellectꝰ. vñ de demõibꝰ dicit. Diony. in li. de di. no. c. 4. ꝙ sunt clarissimi. g͛ dãnati nõ ipediũt̃ i sua cognitiõe ꝑ quacũq̃ distãtia. ꝛ si sic ita cognoscũt ea q̃ circa nos fiunt ac si eẽnt pñtes. Cõtra Aug. i li. de cura ꝓ mortuis agẽda inter mediũ ꝛ finẽ. ibi sunt spũs defũctoꝝ vbi nõ vidẽt quecũq̃ agũt̃ aut eueniũt in ista vita hoibꝰ. ꝛ infra de illo diuite. ꝙ illi fuit cura de viuis ꝗuis qd agerẽt oĩo nesciret. Itẽ Aug. li. de diatione demonũ inter ꝑ̃ncipiũ ꝛ mediũ dicit ꝙ demões celeritate motus multo añ cognita nũtiant q̃ hoies ꝑ sensus terreni tarditate mirent̃. sꝫ ad cognoscendũ talia nõ reqreret̃ celeritas motus si cognoscere possent res qbꝰ pñtes non eẽnt. cũ g͛ aie dãnate nõ sint pñtes rebꝰ q̃ circa nos fiũt nec sint potẽtioris cognitiõis q̃ demones non cognoscũt ea q̃ circa nos fiũt. Rñdeo ꝙ dãnatos cognoscere ea que circa nos fiũt tripl'r intelligi põt .s. aut ꝑ sciam. aut ꝑ cõiecturaꝫ. aut ꝑ reuelationeꝫ. P° mõ nõ cognoscũt ea q̃ circa nos fiũt. qꝛ cognoscere sic q̃ fiũt circa nos nõ possent nisi accipiendo siĺitudies a rebus ad quas accipiendas reqrit̃ proportionata ꝓpinquitas intellectꝰ ad ip̃am rem q̃uis aũt distãtia nõ ipediat cognitionẽ intellectꝰ respectu rei cuiꝰ iaꝫ hꝫ spẽꝫ. tñ iproportionata distãtia qualis ẽ inter aias q̃ sunt in inferno ꝛ ea q̃ circa viuos fiũt in h̃ mũdo ipedit cognitionẽ itellectus respectu rei cuiꝰ nõ hꝫ spẽꝫ. qꝛ ꝓhibet spẽi acqsitionẽ. 2° aũt mõ dãnati cognoscũt m'lta q̃ fiunt circa nos. ex statu.n. ꝑ̃terito i quo hoies viderũt postea cõiecturãt multa q̃ accidũt circa eos. ꝛ sic cognoscebat ille diues dãnatꝰ suos fr̃es viuere adhuc. qꝛ secũ eos in tormẽtis nõ videbat. nec cũ reqescẽtibꝰ i sinu Abrahe. non erat tñ cognitio certa. qꝛ mortui ex spãli ꝑ̃uilegio pniaꝫ aliqñ faciũt in locis in qbus peccauerũt. 3° mõ cognoscũt aliqua q̃ fiunt circa viuos vel ꝑ reuelationẽ demonũ. vel aiarũ ad eas descẽdentiũ. sꝫ nũq̃ fit eis aliqua reuelatio nisi tal' vñ tristent̃. Ad pᵐ in oppᵐ pꝫ solutõ ex iã dictis Ad 2ᵐ dḋ ꝙ ꝗuis aie seꝑate nõ dependeãt a corporali loco. tñ in loco sunt. qḋ ꝓbatũ ẽ in sñi li. i. di. 37. in illa. q. vtꝝ angl's sit nusq̃. In qua oñsuꝫ est ꝙ angelus preter oẽꝫ oꝑationẽ quã hẽat circa locum ẽ in loco diffinitiue. ꝗuis nõ circũscriptiue. qꝛ sit i corporabilia in loco nõ sunt. ꝛ sic itelligr̃ illud verbũ Boecij de ebḋ. Ad 3ᵐ dḋ ꝙ ꝗuis potẽtior sit lux spũalis q̃ corꝑalis quecũq̃. tñ ex h̃ nõ seqtur ꝙ possent illumiare in q̃tacũq̃ distantia. potentiꝰ.n. est rẽ aliquã spũal'r illuminare in ꝑua distãtia q̃ cõporal'r illumiare i magna distantia. qꝛ i ꝓportiõabiliter nobilior ẽ illumiatio spũal' q̃ corporalis. ꝗuis tñ sol illumiet in q̃tacũq̃ distãtia q̃ est tanta. tamñ deus posset facere distantiã ꝙ vna res tñ distaret a sole ꝙ ad eã lumẽ solis ꝑtinere non posset.

T Ertio querit̃ vtꝝ dãnati videãt scõꝝ gl'iaꝫ in celo. Et vꝫ ꝙ nõ. Beati nõ vidẽt penã dãnatoꝝ. qa cũ aia ex charitate cõpatiat̃ miseris beati cõpaterent̃ dãnatis. quod esse nõ põt. qꝛ cõpassio est cũ pena. g͛ a sĩli dãnati ñ vidẽt gl'iaꝫ btõꝝ. Itẽ nõ vidẽt eã per essentiã. qa in eis ꝑ eẽntiã nõ est. nec ꝑ spẽꝫ nãl'r inditã. qꝛ tunc oẽs eã viderẽt. nec per spẽꝫ acqsitã. qꝛ vt iã dictuꝫ est aia nõ acqrit spẽꝫ rei nisi sibi sit pñs vel in ꝓpinquitate ꝓportionata virtuti. nec ꝑ spẽꝫ ĩfusaꝫ a ḋo qa nõ sũt digni vt a deo fiat eis aliq̃ reuelatio saltẽ ducẽs in cognitionẽ delectabilis rei. g͛ dãnati nullo mõ vidẽt gl'iaꝫ scõꝝ in celo. Itẽ nõ cõcedit̃ reprobis qḋ ex spãli gr̃a cõcedit̃ hoibꝰ iustis. sꝫ si hoibus iustis in hac vita cõcedat̃ videre scõꝝ gl'iam. h̃ est ex spãli gr̃a. g͛ h̃ nõ cõcedit̃ dãnatis. Contra vt hꝫ Luce. 16. diues dãnatus vidit Lazarũ i sinu Abrahe. Itẽ sci letãt̃ de pena dãnatorũ. vñ psal'. Letabit̃ iustus cũ viderit vindictã. sꝫ nõ possent ḋ ea letari nisi viderẽt eã. g͛ a sĩli dãnati vidẽt gl'iam btõꝝ. Rñdeo ꝙ dãnati gl'iaꝫ scõꝝ nõ vidẽt. quia visio ẽ cognitio intuitiua ꝛ clara ꝓp̃e loquẽdo de visione. sic.n. nõ posset videri gl'ia btõꝝ qn viderent̃ bti. ꝛ ip̃e deus cũ eoꝝ gl'ia i perfecta eoꝝ ꝯiunctõe cũ deo ꝯsistat. nõ.n. põt videri imediate ꝛ clare ꝯiunctio aliquoꝝ qn videant̃ ip̃a ꝯiũcta. i gñali tñ ꝛ ꝑtiꝫ in spãli cognoscũt gl'iaꝫ btõꝝ q̃si arguendo nullũ.n. vidẽt dãnatũ q tenuerit fidẽ ꝛ bonos mores. vñ cogit̃ intellectꝰ eoꝝ assentire ꝙ vera est sacra scriptura. ꝛ ex cõsequẽti ꝙ bti hñt bona q̃ eis in sacra ꝓmittunt̃ scriptura. ꝛ qꝛ btitudo in sacra scriptura ꝓmittit̃ iustus nõ tñ in gñali sꝫ ẽt ꝑtiꝫ in spãli ꝗuis nõ in rõne pura spãlissima. qꝛ sic lingua hominis eã nõ possꝫ narrare nec intellectꝰ i hac vita de lege cõi intelligere iuxta illud apl'i. i. ad cori. 2°. nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascendit qḋ ꝑ̃parauit deus his qui diligũt illuꝫ. iḋ dãnati arguẽdo cognoscũt gl'iaꝫ btõꝝ nõ tñmodo

i gñali. ſ; ꝑtiȝ in ſpāli, nõ aũt plene i ſpāli. qꝛ illa gloria ſignificari põt ꝑ illud nomē nouũ ſcriptũ in calculo candido de quo dꝛ apoc. 2. ꝙ nemo ſcit niſi q accipit. de hꝰ vero cognitione dãnati triſtant̃ ꝓꝑ inuidiã felicitatis aliene ⁊ carentiã beatitudis ꝓpẽ poſt iudiciũ tñ dãnati eo ꝙ ad ꝓꝑas penas q̃ſi totaliter eoꝝ cõſideratio reflecteẽ iſtã cognitionẽ non hẽbũt niſi forte in eẽ gñaliſſimo. qr ꝑ cõplementũ doloris intellectus eoꝝ p̃dicte argumẽtatiõi non vacabit. vñ Greg. omel'. 41. ſup Luce. poſt p̃ncipiũ ſup illud Luce. 16. eleuãſ ⁊c. Et recitat magr̃ hꝰ di. c. 5. dicẽs ꝙ infideles in imo poſiti añ diẽ iudicij fideles ſup ſe in rege attendũt quoꝝ gaudia prius cõtẽplari nõ poſſunt. Ad p^{m} in opp^{m} dõ ꝙ bti multo ꝑfectius vidẽt penã dãnatoꝝ q̃ȝ dãnati cognoſcãt gl'iaȝ eoꝝ. qꝛ bti penã dãnatoꝝ vidẽt i verbo ⁊ clare in gñe ꝓꝓo ſpeculãdo eo ꝙ talis viſio eſt ad aliquã eoꝝ gl'iaȝ accñtalẽ. qꝛ in videndo dei iuſtitiã delectant̃ ⁊ illoꝝ penã in cõꝑationem ad ſuaȝ gl'iaȝ cõſiderãtes deo gr̃as vberiores agũt. nec eiſ cõpatieẽ. nec cõpaſſione q̃ ẽ paſſio. qꝛ talis nõ ẽ ſine aliqua pena nec ẽ cũ paſſione q̃ eſt motus electiuꝰ quo qs vult aliũ a miſeria liberari. qꝛ bti nihil volũt ꝯriũ huic qd̃ vidẽt deũ abſolute velle. vidẽt ãt deũ velle ſimplr̃ dãnatos in ſua pena ꝑpetuo rẽanere. Ad 2^{m} pȝ ſolutio ex dictis in q̃õe inq̃ȝtũ oñſuſe ẽ modus quo cognoſcũt dãnati gl'iaȝ ſcõꝝ. Aliqui tñ dñt ꝙ ẽt cũ modo p̃dicto cognoſcũt gl'iaȝ ſcõruȝ ꝑ ſpẽȝ infuſaȝ deo reuelante. nec eſt iconueniẽs ꝙ fiat in eis infuſio alicuius ſcie ad eoꝝ ãpliorẽ afflictionẽ. Ad 3^{m} dõ ꝙ dãnatis nõ cõcedit̃ videre gl'iaȝ ſcõꝝ eo mõ quo ꝑ gr̃aȝ cõcedit̃ iuſtis. qꝛ Paulo fuit cõceſſuȝ ſuã videre in ſpāli ⁊ ad eius cõſolationẽ dãnatis ꝯcedit̃ illã cognoſcere mediãte. nec plene in ſpāli ⁊ ad eoꝝ afflictionẽ maiorẽ. Argumenta ad ptẽ ſ̃am q̃ȝuis ꝯcedenda. ſint gr̃a p̃ncipalis cõcluſionis. tñ in ꝓceſſu peccãt. multo. n. maiuſ eſt cognoſcere gloriam ſanctorum in celo q̃ȝ fuerit cognoſcere requiem ſcõꝝ patruȝ in limbo. Ad 2^{m} dõ ꝙ nõ eſt ſil'e. potẽtiores. n. ſunt beati in cognoſcendo miſeriã dãnatoꝝ q̃ȝ dãnati in cognoſcendo gl'iaȝ btõꝝ. vñ ſicut dicit magr̃ huiꝰ di. c. 5. poſt iudiciũ boni videbũt malos. ſ; non mali bonos.

Articulus quartus.

c ONſequẽter querit̃ de. 4° p̃ncipali. Et circa h̃ querũtur tria. P^{o} vtrũ dãnati nãlr̃ appetãt btitudinẽ. 2° vtꝝ debeãt velle nõ eſſe. 3° vtꝝ velint nõ eſſe. vtrũ aũt poſſit digne penitere ⁊ vtrũ ſemꝑ ſint in actu culpe ⁊ vtrũ demereant̃ nõ oportet hic querere. qꝛ iſtoꝝ trium ſolutiones patẽt ꝑ ea q̃ dicta ſunt li. 2°. di. 7^{a}. in illa q̃õe. vtꝝ diabolus poſſit digne penitere. ⁊ in illa. vtrũ diabolus ſemper ſit in actu culpe.

p PRimo ergo oſtẽdo ꝙ dãnati nõ appetũt nãlr̃ btitudinẽ. qꝛ q̃ȝdiu p̃ncipiũ vite ẽ in corde eſt poſſibilitas ad corporalẽ ſanitatẽ. g̊ a ſili q̃ȝdiu p̃ncipiũ ſpũalis vite ẽ in rõnali creatura poſſibilitas eſt in ea ad ſanitatẽ ſpũalẽ. cũ g̊ appetitus btitudinis q̃ eſt p̃mũ p̃ncipium agibiliũ ſit p̃ncipiũ ſanitatis ſpũalis. ⁊ dãnati ſint impoſſibiles ad talẽ ſanitatẽ cũ ſint obſtinati nõ appetũt beatitudineȝ. Itẽ appetere beatitudinẽ ⁊ odire deũ repugnãt eũ. in deo ſicut in obiecto ſit rõnalis creature beatitudo. ſed dãnati deuȝ odiũt iuxta illud pſal'. Superbia eoꝝ q te oderũt aſcẽdit ſemꝑ ergo btitudinẽ nõ appetũt. Itẽ appetere ꝓximi dãnationẽ ẽ appetitui beatitudinis cõtrariuȝ qꝛ beatitudinẽ appetere eſt ſtatũ appetere. omniũ bonoꝝ aggregatione ꝑfectũ. talis aũt ſtatus icludit delectabile conſortiũ proximoꝝ. ſed dãnati vellẽt oẽs alios eſſe dãnatos. quia in eis maxie regnat inuidia. g̊ vꝛ ꝙ beatitudinẽ nõ appetũt. Cõtra appetere bonũ eſt appetere beatitudinẽ in generali. ſed ſ̃m Diony. 4. c. de di. no. demones bonum ⁊ ⁊ optimũ cõcupiſcũt ergo appetũt beatitudinẽ i generali. ergo a ſimili ⁊ alij dãnati. Item Anſel. in li. de caſu dia. parum vltra mediũ vꝛ velle ꝙ volũtas volendo quicqd vult nõ vult aliud q̃ȝ beatitudinem. ſed damnati multa appetunt. ergo appetunt beatitudinem. Reſpõdeo ꝙ cum ſ̃m Aug. 19. de ci. c. 12. peccatum delere non poſſit extrema nature veſtigia. in damnatis remanet aliqua naturalis cognitio ⁊ appetitus naturalis. cuȝ g̊ primas motus naturalis appetitus ſit reſpectu finis in generali quia ſecũdum phm̃. 7°. ethi. c. 12. finis eſt principium in appetibilibus ⁊ agibilibus. ſequitur ꝙ damnati naturaliter appetunt finem in generali. ſed vltimus finis eſt beatitudo. ergo ſequitur ꝙ naturaliter appetunt beatitudinem in generali q̃ȝuis appetitu debili ⁊ exili. ſed hic naturalis appetitus in his ex deliberatiua voluntate quod ad hoc peruertitur. quia bonum quod naturaliter appetunt ſub circunſtantijs malis appetunt. nec eſt iſte appetitus ad eorum cõſolationem. ſed magis ad afflictionẽ. naturalr̃ eniȝ appetere qd̃ appetens videt ſe nõ poſſe cõſequi magis eſt afflictio appetẽtis. de hac q̃õe breuiꝰ trãſeo. qꝛ ex his q̃ dicta ſũt li. 2°. di. 38. i illa q̃õe vtꝝ volũtas velit oẽ qd̃ vult i virtute vltimi finis. ⁊ di. 39. i illa q̃õe. vtꝝ ſinderesis q̃ȝtũ ad oẽȝ ſui actũ poſſit totalr̃ ꝑ pcc̃m extinguit vt in iſto li. di. p̃ce. in illa q̃õe vtruȝ oẽs hoies appetãt beatitudinẽ plene pȝ ſolutio hꝰ q̃õnis. Ad p^{m} in opp^{m} dõ ꝙ nãlis cognitio veri ⁊ nãlis appetitus boni nõ ſunt p̃ncipiuȝ ſupernaturalis ſanitatis qñ ꝑuertũtur ꝑ circunſtantias malas ex deliberatiua volũtate obſtinata in malo ſicut eſt in damnatis. Ad 2^{m} dõ ꝙ nulla creatura põt hꝛe deuȝ odio per ſe. qꝛ ipoſſibile ẽ aliquid odiri ſub rõe qua ſummũ bonũ tñ per accñs. ſ. ſub rõne qua ex iuſticia punit pccõres odio habet̃ a dãnatis. ſed ſic odire deum ſtare põt cũ naturali appetitu beatitudinis in generali ex deliberatia volũtate deprauato. Ad 3^{m} dõ ꝙ dãnati omnes alios vellent eſſe dãnatos qr ſicut in patria eſt ſumma charitas. ſic i inferno eſt ſummũ odiũ niſi inq̃ȝtũ in aliquo vt dictum eſt nãle deſideriũ tendit in bonũ. ⁊ ſicut dicit glo. ſup illud. Iſa. 14. tu vulneratus es. ſolatiũ eſt maloruȝ inimicos hꝛe ſocios penaꝝ. Similiter tãta ẽ i eis inuidia ꝙ felicitas bonoꝝ ẽ eis magnũ ſuppliciuȝ vñ Aug. de ci. c. 29. dicit ꝙ malignis ſpiritibꝰ pena eſt tua eterna felicitas. ⁊ id̃ q̃ȝuis ex multiplicatiõe dãnatoꝝ augeatur pena eoꝝ. tñ i tm̃ ſup excreſcit i eis inuidia ⁊ odiũ ꝙ magis eligerent plus torqueri cũ multis q̃ȝ minꝰ cũ paucis. qꝛ tñ alie dãnate ſciũt q:

nõ oẽs dãnabuntur plus vellent illos ad quos nã-
liter afficiunt dãnationem euadere ꝙ̃ alios.qꝛ mi
nus illis inuidẽt ꝙ̃ alijs.⁊ ideo ille diues dãnatus
fratres suos cupiebat euadere dãnationẽ.ꝙ̃uis plꝰ
voluisset fratres suos cũ oibus alijs dãnari.nãli ãt
appetitu beatitudinis in gñali ex deliberatiua vo-
luntate peruerso nõ est incõpossibile velle ex deli-
beratione dãnationem omnium aliarum.

s Ecundo queritur vt^{m} dãnati debe-
ant velle. Et vꝫ ꝙ sic ipsi de
bent velle bonũ.sed bonum eẽt eos nõ esse
qꝛ sicut dicit saluatoꝛ Math.26°.de Juda. bonum
erat illi si natus nõ fuisset hõ ille.g͛ videt͛ ꝙ dãnati
deberent velle nõ esse. Jtem magis debet appeti
carentia ois mali ꝙ̃ presentia eius.sed nõ essendo
nullũ malũ haberent.essendo oẽ malum hñt.g͛ de-
berent velle nõ eẽ. Jteꝫ Ansel.i.li.cur deus hõ c°.
21°.loq̃ns in ꝑsona rñdentis dicit. Fateri me necesse
est qꝛ ꝓ ꝯseruãda tota creatura nihil deberẽ facere
ꝯ voluntatẽ dei.qꝺ Ansel.approbat.sꝫ dãnati non
pñt esse sine actu male voluntatis.g͛ ꝺm iudicium
rectũ rõis plus deberẽt velle nõ eẽ ꝙ̃ eẽ sic. Cõtra
nullus debꝫ velle nõ esse ad fugiendũ qꝺ iustum est
sꝫ dãnatos puniri iustũ est.g͛ nõ deberẽt velle nõ esse
ad fugiẽdum penã. Jtẽ nullus ꝺꝫ rectũ iudiciũ rõis
debet velle ꝑdere oẽm ꝑticipationẽ illius rei quaꝫ
magis debet diligere ꝙ̃ se ipm.sed dãnati ꝑdendo
esse ꝑderent oẽꝫ participationẽ dei ꝙ̃ magis debe
rent diligere ꝙ̃ se ipos.g͛ nõ deberent velle nõ esse
vt ꝓpria pena carerẽt. R° ꝙ in dãnatis est maluꝫ
culpe i quo sunt obstiati.⁊ malũ pene cui ꝑpetuo sũt
obligati hñdo aspectũ ad p^{m} malũ dico ꝙ ꝺm rcm̃
iudiciũ rõis plus deberẽt velle nõ eẽ ꝙ̃ sic esse.qꝛ
ꝺm rectũ iudicium magis debꝫ voluntas fugere il
lud qꝺ est ꝯ rem quã magis tenet͛ diligere ꝙ̃ illꝺ qꝺ
est ꝯ rẽ quã non tm̃ tenet͛ diligere.sꝫ certũ est ꝙ qlꝫ
magis tenet͛ diligere deum ꝙ̃ se ipꝫ in tm̃ ꝙ si vo-
luntas posset diligere dilectionis actu in isinito in-
tensiue deberet diligere deũ infinite.ẽt ꝙ̃^{m} ad iten
sionẽ.qꝛ est bonũ infinitũ:creatura aũt diligi nõ de-
bet a se ipsa nisi finite.qꝛ finituꝫ bonũ est cũ.g͛ pccm̃
sit ꝯ deuꝫ ⁊ nõ esse ꝯ esse ꝓpũ magis deberẽt dãnati
fugere eẽ in pccõ ꝙ̃ fugere nõ esse cũ g͛ eẽ eoꝝ nõ po
sit esse sine pccõ. vꝫ ꝙ ad h̃ hñdo aspectũ deberent
velle nõ esse. Preterea peioꝛ est carẽtia bõi debiti
ꝙ̃ boni nõ debiti.qꝛ pª carentia hꝫ rõeꝫ mali.scꝺa.
ñ.sꝫ pccm̃ nõ ẽ carẽtia boni debiti.nõ esse nõ est carẽ
tia bõi ꝺbiti.qꝛ tũc fuissꝫ malũ añ creatiõeꝫ mũdi.g͛
peiꝰ est pccm̃ ꝙ̃ nõ esse.sꝫ q̃lꝫ voluntas magis debꝫ
fugere qꝺ ꝑeius ẽ.g͛ magis deberent dãnati odire
esse in pccõ ꝙ̃ odire nõ eẽ.g͛ eũ videãt se nõ posse eẽ
nisi in pccõ deberẽt velle nõ esse vt nõ eẽnt in pccõ
Hñdo tñ aspectũ ad eoꝝ penã que iusta ẽ ⁊ a deo ẽ.
nõ deberent velle nõ esse ad hoc vt penã nõ hẽrẽt.
nobilioꝛ.n.ꝑticipatio dei est eẽ ꝙ̃ gaudiũ.qꝛ ꝺꝫ Di
ony.5°.c.de di.no. Jnter oẽs diuinas ꝑticipatõẽs eẽ
est nobilioꝛ accipiendo alias ꝑticipationes cũ ꝑci-
siõe ꝙ̃tuꝫ ad illud qꝺ dñt vltra eẽ sed nullus dꝫ ve
le ꝑdere nobilioꝛẽ ꝑticipationẽ ad vitandũ icõmo-
duꝫ qꝺ est ꝯ minus nobilẽ:cũ g͛ nõ esse sic ꝯ eẽ ⁊ pena
ꝯ gaudiuꝫ.nullus debꝫ velle nõ esse ñ ꝓꝑ ãmonitio-
nẽ pene tm̃. Preterea nõ esse nullũ est bonũ in pena
aũt est aliqꝺ bonũ in ꝙ̃^{m} est iusta.sed nullus dꝫ vel
le illud qꝺ nõ est bonũ ad vitandũ illud in quo ẽ ali
quod bonũ.g͛ dãnati nõ dñt velle nõ eẽ ad fugiẽdũ
penã tm̃. Argumẽta ad ꝑtẽ primã ꝓcedũt de vo-
luntate nõ eẽndi hñdo aspectũ ad malũ culpe ꝑt tñ
dici specialiter ad ꝺꝫ ꝙ maioꝛ intelligẽda est ceteris
ꝑibus.hic aũt nõ sunt cetera paria qꝛ ⁊ si dãnati es-
sendo habeant multa mala eẽ tñ in eis est bonũ. in
nõ esse aũt nõ est bonũ nꝫ malum. Argumenta ad
ꝑtẽ scꝺaꝫ ꝓcedunt de voluntate nõ essendi hñdo
aspectum precise ad malum pene.

t Ertio queritur vt^{m} dãnati vellẽt ñ eẽ
Et vꝫ ꝙ nõ qꝛ nulla potentia põt
moueri nisi a ꝓprio obõ. vel ab eo qꝺ eius
rõeꝫ ꝑticipat:sed per se obm̃ voluntatis est bonum
cũ g͛ nõ esse non sit bonũ.nec aliqua participatio eꝰ
damnati nõ possunt velle nõ esse. Jtẽ voluntas
de necessitate appetit bonuꝫ in quo nulla inuenitur
rõ mali.g͛ de necessitate refugit illud in quo nulla i-
uenitur rõ boni.sed in nõ esse nulla põt inueniri rõ
boni.g͛ damnati nõ pñt velle nõ esse. Jtem nullus
põt velle nisi verum bonũ vel estimatũ. sed nõ eẽ
nõ est aliquod bonum verum nec estimatum a dã-
natis est bonum.bene.n.sciunt ꝙ vbi nulla est enti
tas nulla est bonitas.g͛ nõ pñt velle non esse. Jtem
qui volunt esse ⁊ in quiete volunt esse.g͛ ad destru
ctionem cõsequentis si dãnati vellent nõ esse vel-
lent nõ esse in quiete quod falsum est. Jtem rõ ap-
petendi quicq̃d appetitur saluatur in quolibet ap-
petibili.sed est ratio appetendi q̃cquid appetitur.
vnde dicit phũs.2°.de anima.ꝙ omnia appetunt es
se ⁊ illius causa agunt quecunqꝫ secundum naturã.
ergo si damnati vellent nõ esse simul vellent esse ⁊
non esse quod impossibile est. Jtem Aug.in li.ꝺ
li.ar.inter principium ⁊ medium dicit ꝙ nemo po
test eligere vt non sit. Contra.i.rethoꝛice.capitu
lo sexto dicitur ꝙ nõ habere malum est delectabile
sed nõ esse impoꝛtat carentiam omnis mali.ergo ẽ
delectabile.cum ergo esse damnatoꝛum sit tristabi
le videtur ꝙ propter delectationem velint nõ esse
Jtem apoca.9°.in diebus illis querent homines
moꝛtẽ ⁊ nõ inuenient eã ⁊ desiderabunt moꝛi ⁊ fugi
et moꝛs ab eis. Jtem Anselmus de casu diaboli.
c°.6°.loquens de angelis bonis ⁊ malis dicit.sic di
stincti sunt angeli vt adherentes iustitie nulluꝫ bo
num velle possint quo non gaudeant ⁊ deserentes
illam nullum velle queant quo non carent.sed ipi
non carent esse.ergo volunt esse. Respondeo ꝙ
dãnatos velle nõ esse dupliciter potest intelligi.s.
aut voluntate naturali aut deliberatiua. Primo
modo nõ volunt nõ esse nec velle possunt. quia eẽ
in pena melius est quam nihil esse cum in nihilita-
te nulla sit penitus bonitas.⁊ sicut dicit phũs 2°:de
generatione. Jn omnibus inquirimus quod melius
est desiderare naturam semper loquendo de meli-
oꝛitate naturali loquendo autem de voluntate de-
liberatiua contingit aliquid velle tripliciter scilicꝫ
per se ⁊ primo ⁊ per se sed ñ primo ⁊ per accñs.prio
mõ q̃cq̃d vult voluntas vult sub ratione bõi positi
ue secundo modo vult carentiã mali.etiam si illa ñ
apprehendat rõ aliquã positiuam rõem bõi carẽtia
eius mali per se est appetibilis.ñ tamẽ primo. quia
ñ appetitur mali carentia.nisi quia prius oꝛdine na
ture appetitur bonũ iõ eiꝫ volũtas vult carẽtiaꝫ pe

ne.q2 diligit bonū cui pena est ꝯria. 3°.modo vo-
luntas deliberatiua pōt appetere nō eē inq̄ꝫm ad nō
esse seqꝛ carentia pene quā volūtas ꝑ se appetit p°
mō ⁊ secundo dānati nō volunt nō eē.q2 nō eē non
est appetibile ꝑ se.⁊ p° nec ꝑ se non primo.sꝫ 3° mō
appetunt nō eē inq̄ꝫm.s.ad nō esse seqtur carētia pe
ne quā per se appetūt. vident.n.ꝙ ex suo esse nō pos
sent cōsequi delectationē nec vtilitatem nec hone
statē.q2 tantā hn̄t penā vt secū ꝯpati nō possit aliqd
gaudiū ⁊ si mō vex̄ nō sit de oībus dānatis eo ꝙ sic
ōnsum est li° 2° de pena demonū vsq3 ad iudiciū cō
patiꝛ secū interdū aliqd exile ⁊ vanū gaudiū: tn̄ p⁹
iudiciuꝫ nullius dānati pena gaudiū aliqd secuꝫ cō
patieꝛ.ꝑ suū ēt esse nihil boni pn̄t acqrere. suum ēt
esse magne īhonestati est subiectū.⁊ iō nō est miruꝫ
si tali eē vellēt carere vt malis q̄ exn̄do patiūꝛ care
rent. Ad pm in oppm dō ꝙ nō tm̄mō bonuꝫ est ꝑ se
obm̄ volūtatis sꝫ ēt carentia mali q̄ꝫuis nō p°. q̄ꝑꝑ
dī.5°.ethi.c.6.ꝙ in boni rōe fit min⁹ malū ad mai⁹
malū.q2 min⁹ maluꝫ magis est eligibile maiori ex
rōe maiori h⁹ carentie mali nō eē ꝑ se apphensum
pōt esse dānate volūtatis obm̄. Ad 2m dō ꝙ volū
tas refugit illud de necessitate in q° nulla apprehē
diꝛ rō boni extendendo bonū ad carētiā mali q̄ per
se appetibilis eo vt dcm̄ ē q̄ꝫuis aūt in nō eē nulluꝫ
sit bonū ꝓprie dcm̄ tn̄ ad nō eē sequiꝛ carentia oīs
mali. Ad 3m dō ꝙ ꝓcedit de eo qd vult voluntas
p° ⁊ per se sic aūt dānati nō pn̄t velle nō eē. Ad 4m
dō ꝙ q̄ꝫuis ad velle esse igete seq̄tur velle eē.nō tn̄
ad velle nō esse ꝑ accn̄s seqtur nō velle eē in quiete
exm.sequiꝛ volo vinū bonuꝫ.g° volo vinū.nec tn̄ se
qtur nō volo vinū.q2 nō possum hr̄e nisi corruptuꝫ
g° nō volo vinū bonū.⁊ ego dico ꝙ ideo dānati vel
lent nō esse q2 vidēt se nō posse habere eē nisi pena
le. vn̄ ex hoc nō seqtur qd nō vellent hr̄e esse quietū
si aūt in arguendo assūereꝛ ꝙ vellent nō esse ꝑ se te-
neret forma argumenti.sed i mā esset pccm̄.q2 hec
est falsa dānati volunt ꝑ se nō eē.nec tm̄ est falsa sꝫ
ēt ipossibilis. Ad 5m dō ꝙ esse inq̄ꝫm eē non est rō
appetendi qcqd appetiꝛ.sed esse bn̄ dispositū ⁊ hic
appetit⁹ saluaꝛ in appetitu quo dānati appetūt per
accn̄s nō esse.q2.n.ipsi appetūt esse bn̄ dispositum.
ideo odiunt penā que ꝯria est bone dispositioni eēn
di vellent illi⁹ pene carentiā.⁊ q2 sciunt se illa pena
carere nō posse eēndo ⁊ ꝙ illa carerent.si nō eēnt iō
si dareꝛ eis optio magis eligerēt n̄ eē q̄ꝫ sic esse. Ad
6m dō ꝙ illud vbuꝫ intelligendū est de electione q̄
res eligunꝛ per se.certū est.n.ꝙ nō esse nō est eligibi
le ꝑ se.⁊ ꝙ hic fuerit intellect⁹ Aug. vꝫ per illud qd
pax̄ infra dicitur. Oīs ille appetit⁹ in volūtate mō
tis nō est vt q morïꝛ nō sit vt requiescat intenditur
in quo satis vꝫ velle ꝙ nō appetiꝛ nō eē ꝑꝑ nō eē.sꝫ
ꝑꝑ carentiā in qetudis. Arg° ad ptēꝫ fām q̄ꝫuis gra
tia ꝑncipalis conclusionis concedēda sint pm tam̄
nō multū cogit.q2 nō habere malū nō est delectabi
le.nisi supposita circunstantia subiecti.

Articulus quintus.

Onseq̄nter queritur de. 5° ꝑncipali
Et circa hꝫ queruntꝛ tria. P° vtrū in ifer-
no sint tenebre corꝑales.2° vtx̄ maior sit
pena v̄mis vel ignis.3° vtm carentia vi
sionis dei sit maxia oīum penax̄ que sunt in inferno.

P Rimo ostendo ꝙ in iferno nō sint tene
bre corporales. Greg.9°.libro
mo. v̄sus finē exponēs illd Job.10. vbi ūbra mortis
⁊ nullus ordo. dicit de igne infernali ꝙ q̄ꝫuis ad cō
solationē nō luceāt.tn̄ vt magis torq̄at ad aliquid
lucet.nā sequaces quosq3 suos secū in tormentis re
probi flāma illustrante visuri sunt quox̄ amore de-
liquerūt. Itē fm phm̄ 2° de aīa.nihil vꝫ nisi in lūine
sed dānati aliqd videbunt.q2 aliter visus in eis es
set ociosus ⁊ supflu⁹.g° nō sunt i inferno corꝑales te-
nebre. Itē Isido.1° li° de summo bono.c.29°.dicit
ignē gehenne ad aliqd lumē hr̄e.ad aliquid nō hr̄e.
hoc est hr̄e lumē ad dānationē vt videāt impij vn̄
doleant ⁊ nō hr̄e ad cōsolationeꝫ ne videant vnde
gaudeāt.sed tenebre corꝑales nō sunt cū lumine.
Contra vt hꝫ Math.22.dixit rex de nō hn̄te vestē
nuptialē.mittite eū in tenebras exteriores. Item
nō est minus ꝓbabile ibi esse tenebras corꝑales q̄ꝫ
corporalē flectum.sed ibi erit flect⁹ corporalis.vn̄
math.22°.dicit ꝙ ibi erit flect⁹ ⁊ stridor dētium.g°
ibi sunt ⁊ erūt tenebre corporales. Item Greg.9°.
li.mo.ante auctoritatem ꝑus allegatā. vltrix flam-
ma viciox̄ cōcremationē habet ⁊ lumē nō hēt.g° sūt
ibi tenebre corporales. R° ꝙ lumen per se est dele
ctabile.ꝑ accn̄s aūt potest esse tristabile inq̄ꝫm aliqd
ostendit qd displicet.⁊ q2 inferius est locus oīs tri-
stitie.iō simplr̄ locus tenebrosus est.nec est ibi ali-
qd purum lumen quod visuꝫ delectet est ibi tamen
lumen aliquod obscuritati permixtū quo dānati ui
dere possint. vn̄ doleant.⁊ sic patēt solutiōes ad ar
gumenta vtriusq3 partis excepto scdo ad partē fāꝫ
Ad qd dō ꝙ q̄ꝫuis ibi sunt tenebre corporales mo-
do eodē quod dcm̄ est.tn̄ nō erit ibi corporalis flet⁹
inq̄ꝫtum est quedā resolutio corporaliū lachrymax̄
q2 talis resolutio tunc nō erit. talis enim resolutio
pertinet ad corruptibilem statum tamē erit ibi ma
ximus dolor interior.⁊ in facie ⁊ in oculis hui⁹ do-
loris signum scilicet capitis turbatio est aliqua oc-
culorum obnubilatio.nisi vt nō videant:sed vt pe
ius ⁊ hec conturbatio ⁊ obnubilatio lachrime cor-
porales secundum metaphoram dicte sunt.credo
tamen ꝙ post corporum resumptionem ibi erit stri
dor dentium ex angustie magnitudine ꝓueniens.

S Ecundo queritur vtrum in inferno
sit maior pena vermis quā
ignis. Et videtur ꝙ nō.q2 scdm Aug.21°.d
ci.c°.4°.nihil igne vrente est molestius. Item ma
ior pena est illa q̄ ex sui nā citi⁹ infert mortē sꝫ pena
ignis ex sui nā citi⁹ ifert mōtē q̄ꝫ pēa v̄mis.g° grauior
ē ⁊ maior. Itē maior ē pēa ꝓueniēs ex re q̄ꝫ ex silitu
dīe rei sꝫ pēa ignis ꝓuēit ex re pēa v̄mis cū sit spūal'
ꝓuenit ex silitudine rei. ꝓuenit.n. ex apprehensiōe
que est per silitudinē.g° maior est pena ignis q̄ꝫ ver
mis. Contra illa pena maior est quā hō magis cu
pit effugere sed homines magis cupiunt effugere.
penam mentis q̄ꝫ corporis. vnde aliquando vt ef
fugiant vehementeꝫ tristitiam interficiunt se.cum
ergo pena vermis sit pena mentis quia est remor-
sus conscientie.⁊ pena ignis sit pena corporis ma-
ior est pena vermis q̄ꝫ pena ignis. Item duaruꝫ
delectationum illa est maior propter quam alia de
sipit.sed sicut dicit Bernardus. in epistola ad pro
prios parentes gustato spiritu necesse est desipere
carnem. affectanti celestia terrena non sapiunt.

eternis in biãti fastidio sunt trãsitoria.ğ maior est d
lectatio spũalis ꝙ̃ corporalis.sed illapena maior
est q̃ opponitur maiori delectatiõi.ğ cũ pena v̈mis
sit spũalis maior est ꝙ̃ pẽa ignis q̃ est corpalis. ℞
ꝙ pena v̈mis dupl'r põt accipi aut ꝑprie.s.ꝑ v̈me
corpali.aut metaphorice.s.ꝑ remorsu ꝯscie q v̈mis
d' inq̃m oritur ex putredie pcci sic v̈mis ex putr̃die
corpali ⁊ aĩaȝ spũal'r pungẽdo affligit sicut v̈mis cã
nẽ ipaȝ pungẽdo vel mordẽdo vtroqȝ mõ dñt aliq
ibi esse penã v̈mis.pp hoc qđ dic̃ scriptura Judith.
vl.dabit igneȝ ⁊ v̈mes in carnes eoꝝ.⁊ eccliastici.
7° vindcã carnis ipij ignis ⁊ v̈mis.v̈mis ãt puniẽs
carnẽ est v̈mis corpalis vt eis v' ꝙ̃uis Aug.ir°.de
ci.c°.9°.dittat sub dubio vtrũ in iferno erunt v̈mes
mãles vel nõ.tñ cõiter tenet̃ ꝙ nõ.q' vt supius oñ-
sum est vegetabilia ⁊ bruta nõ remanebũt eo ꝙ nũ-
ꝙ̃ hñerunt ordinẽ ad icorruptionẽ ⁊ post iudicium
nõ erit gñatio ⁊ corruptio vt oñsum est.ꝑ penã ğ v̈-
mis intelligit sacra scriptura remorsuȝ conscie quo
⁊ si p̃ncipal'r imediate affligat̃ aĩa eo tñ ⁊ ex ꝯñti ⁊ ꝑ
quandã redundãtiaȝ affliget̃ caro.vñ caro dãnato
rum affliget̃ ⁊ ab exteriori ⁊ ab iteriori.⁊ sic pȝ ꝙ q̃
rere vtm in dãnatis sit maior pena v̈mis ꝙ̃ ignis ẽ
querere vtrũ remorsus ꝯscie sit eis maior pena ꝙ̃
illa q̃ in eis cãt̃ ex igne. Ad qđ dđ simpl'r sic ⁊ põt sic
declarari sicut magnitudo delectationis pensat̃ ex
tribus.s.magnitudie boni ꝯiuncti ⁊ ex bona dispõti
one potentie ad susci piendũ passionẽ delectationis
⁊ ex ꝑfectõe ꝯiunctiõis.sic magnitudo doloris pensa
tur ex magnitudie mali cõiuncti ⁊ ex hoc ꝙ potẽtia
est multũ disposita ad patiendũ ab illo malo ⁊ ex fõ
ti cõiunctõe mali affligentis cũ illa potẽtia mulum
n.interi⁹ aiaȝ affligens dãnataȝ ex ꝑpetua carentia
sue ꝑfectionis ad quã erat apta nata inq̃m illa carẽ
tia ap̃phendit̃ sub certitudie sibi in cẽ ꝑ pccõ ꝑprie
voluntatis.hec.n.carentia vt sic ap̃phensa est illđ
maxiũȝ malũ qđ aiaȝ affligit.qđ longe magis est bo
ne dispõni aie ꝯ̃riũ ꝙ̃ actio ipsius ignis.aia etiã ma
gis est disposita ad patiendũ a malo p̃dcõ ꝙ̃ ab ipo
igne.qđ pȝ q' ille ignis nõ est apt⁹ nat⁹ aiam afflige
re ex ꝑpria v̈tute imediate nõ.n.ipaȝ affligit imedi
ate nisi inq̃m est istr̃m dine iustitie ⁊ post iudicium
affliget aiam ẽt corpore mediãte aia aũt patit̃ a pre
dicto spũali malo imediate ⁊ ꝑ se.cõiunctio ẽt ẽ for
tior.q' fortior est apprehẽsio ꝑ intell'm ꝙ̃ ꝑ sensũ.⁊
ꝙ̃uis post corpis resũptioneȝ illud malũ qđ v̈mem
voco ⁊ ipȝ ignẽ ap̃phendat ꝑ intellectũ.tñ p̃ncipali
us ap̃phendet ignẽ ꝑ sensũ ⁊ v̈mẽ ꝑ intellectũ.q' v̈-
mis ẽ qd magis itelligibile cũ sit qd spũale ꝙ̃ ignis
cũ sit quid sensibile v̈mis ẽt pñtior est aie ꝙ̃ ignis.
q' corporalia nõ pñt esse intra aiaȝ sicut spũalia.ma
lũ ãt qđ est aie realiter pñtius ⁊ ab ea cognitũ ꝑfecti
us sibi forti⁹ est cõiunctũ.ꝑpositũ etiã auctoritate ꝯ
firmat̃.dicit Greg.15°.mora.pax añ mediũ super
Job.20.deuorabit eũ ignis q nõ succẽdit̃.ꝙ cliban⁹
intrĩsecus ardȝ.is v̈o q ab igne deuorat̃ ab exterio-
ri ꝑte incipit cõcremari.vt ğ sacra eloqa arder̃ ⁊ ex
terius ⁊ interius reprobos demõstrarent eõs ẽt ab
igne deuorari.⁊ sicut clibanũ poni testant̃ vt ꝑ ignẽ
crucient̃ in corpe ⁊ per doloreȝ ardeãt in mente.cũ
ğ calidior sit ignis clibani.q' est inclusus cui cõpat
doloreȝ interiorẽ.i.remorsuȝ conscie ꝙ̃ ignis exte-
rior nõ inclusus cui cõpat penaȝ ignis expsse nobis
oñdit maiorẽ esse penam v̈mis ꝙ̃ ignis. Ad pm i
oppm dđ ꝙ illud v̈bũ Aug.intelligendũ est de mo-
lestia que infert̃ per istr̃m corpale ⁊ ceteris ꝑibus.
Ad 2m dđ ꝙ nõ semꝑ magis affligit pena que est ex
sui nã citi⁹ infert mõtẽ cũ q̃dã sint que cito iterficiũt
nec tñ ita affligunt sicut aliq̃ q̃ mortẽ nõ inferũt.aut
tarde iferunt dolor.n.inq̃m dolor nõ causat mortẽ
sed inq̃m per ipȝ fit in corpe transmutatio aliqua q̃
corrũpit̃ corporis dispositio necessaria ad vitã.illa
aũt dispositõ corrumpi põt aliqñ per aliq̃ que mino
rem inferunt dolorẽ ꝙ̃ aliqua que nõ corrũpunt eã
Ad 3m dđ ꝙ pena vermis nõ causatur ex sil'itudine
rei.sed a re q̃ per sil'itudinẽ apprehenditur.⁊ etiam
pena ignis causabitur in corpore ab ipso igne.qui
per sil'itudine n apprehenditur a tactu.⁊ ꝙ̃uis non
magis vigeat in hoibus apprehensio sensibilis ꝙ̃
intelligibilis.tamen in damnatis magis vigebit i
tellectualis virtus in ostendendo vnde doleant ꝙ̃
sẽsibilis.

v Ltimo queritur vtrum carentia visio
nis dei sit maxima penaꝝ oiuȝ
que sunt in inferno.Et videt̃ ꝙ nõ.q' maxi
ma penarum oium que sunt in inferno nõ est in par
uulis cum dicat Aug.euchi.55°c°.ꝙ eorum pena ẽ
omnium penarum mitissima sed carentia visiõis
dei est in ꝑuulis.ğ nõ est oiuȝ penaꝝ maxĩa.Iteȝ ois
pẽa ẽ aliqua afflictõ sȝ carẽtia visiõis đi nõ ẽ afflitõ
q' afflictio res positia.⁊ illa carẽtia est p̃uatio.ğ illa
carẽtia nõ est pena.ğ nec penaꝝ maxima. Itẽ duaꝝ
penarum illa maior ẽ que includit aliaȝ ⁊ ñ includit̃
ab ea.sed pena sensus includit carentiã visiõis dei
⁊ nõ econuerso.ğ maior est pena sensus ꝙ̃ pena ca-
rentie visionis dei. Contra Christo.sup Math.
omel.23ª.inter medium ⁊ finem:due pene sũt ignis
gehẽne.⁊ casus glorie nouius auteȝ ꝙ m'ti gehen-
nam solum abhorrent.ego autem casum illius gl'ie
multo maiorem gehenna esse aio.Et infra intole-
rabilis est gehenna.⁊ illa pena.sed si decem mille
gehennas ponas.nihil tale est quale est ab illa bea
ta vita excidere. Item sicut ostensum est libro se-
cundo distinctione.37ª.malum principalius dicit̃
de culpa ꝙ̃ de pena.ğ illa pena est peior que propi-
quior est peccato.sed carentia visionis dei cum sit
carentia boni debiti propinquior est peccato ꝙ̃ q̃-
cunqȝ alia pena.ergo est omnium penarum peior.
sed quanto pena est peior tanto est maior.ergo carẽ
tia visionis dei est maior omnibus penis que sunt
in inferno. ℞espondeo ꝙ in damnatis ẽ pena dã
ni ⁊ pena sensus.pena damni est perfectõis ad quã
erant apti nati carentia ex peccato causata. ¶Pena
sensus est quelibet pena ex lesionis apprehensione
sensibili seu intellectuali causata.prima pena essen
cialiter non est dolor neqȝ tristitia.sed ipsa appre-
hensa vt ex commissione vel omissiõe proprie vo
luntatis causata est tristitie causa.pena autem sen-
sus est essentialiter tristitia vel dolor.dico ergo ꝙ
inter penas damni ⁊ carentia visiõis dei maxima
est tristitia causata ex illa carẽtia apprehensa vt ꝑ-
ueniens ex actuali malitia proprie volũtatis est ma
xima inter penas sensus.quia ꝙ̃uis damnati non
appetant videre deum propter amorem sue boni-
tatis.tamen vehemẽtissime illud appetunt propt̃
desiderium proprie delectationis eo ꝙ credere fir
miter cõpellunt̃.ex illa visione maximã delectatio
nẽ.i uidẽte causari.carentia etiam visiõis illi⁹ ap̃p

hensa vt ex actuali malitia ꝓprie voluntatis ꝓue-
niens maior est pena ꝙ aliq̄ pena sensus pena eniꝫ
dãni ⁊ pena sensus ꝯueniũt in cõi rõe pene analogi
ce dicte de illis. Cõmunis enĩ ratio pene est maluꝫ
existens in creatura rationali ꝑꝑ peccatũ. Illa ḡ pe-
na ē maior in qua plus est de ratõne mali. ſꝫ in p̄dcã
carentia plus est de rõe mali ꝙ in aliq̄ pena sẽsus.
qđ dupl'r pꝫ. vno mõ q: maxia pena sensus est cãta
ex p̄dcã carẽtia. plus ãt inuenit̃ de rõe mali i cã ma
li ꝙ in effectu. Alio mõ q: illa carentia cũ sit p̄ua-
tio nõ dicit formal'r aliꝙ essentiaꝫ. pena ãt sensus ñ
est p̄uatio pura. aliqd. n. dicit positiuuꝫ. cũ ḡ bonuꝫ
⁊ ens conuertant̃ in carentia p̄dcã est amor bonita
tis defectus ꝙ in aliq̄ pena sensus. Ad pm in oppm
dđ ꝙ pena ꝑuuloꝝ dr̃ est mitissia. q: i ipis est sola pe
na dãni. q: apprehẽdunt ipam nõ esse in eis cãtam
ex actuali malitia sue ꝓpe voluntatis. In alijs aũt
dãnatis sil' cũ pena dãni est pena sensus. ⁊ in eis ap
prehẽdit̃ illa carentia vt ex actuali malitia sue ꝓpe
voluntatis cãta. Ad 2m dđ ꝙ maior nõ est vl'r va
nisi de pena sensus. Ad 3m dđ ꝙ maior est vera đ
inclusiõe q̄ res vna includit aliã sicut de sui eẽ. nõ đ
illa q̄ res vna includit aliã sicut effect⁹ cãm. primo
mõ pena sensus nõ includit carentiã visiõis dei. ſꝫ
modo 2° vt patet ex dictis in qõne.

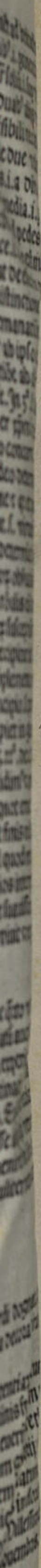
c Circa litterã illud pccm̃ eẽ dñt nõ meri-
tuꝫ supplicij. sed suppliciũ mali m̃
riti. hoc bene dcm̃ est q: ostẽsum est li°. 2°. di.
7°. ꝙ diabolus ẽt post iudiciũ semꝑ erit in aliq° actu
culpe. nõ tñ per illũ tũc demerebi ꝓprie loquendo
de demerito ſꝫ ꝙ demerituꝫ dr̃ culpa ꝓ qua ẽm de
cretũ diuini iudicij infligi debet a iudice pena pcci
ñ tñ rẽanebit ille act⁹ ipũit⁹. q: erit ipi diabolo ⁊ cul
pa ⁊ pena acta nõ inflicta. bona nullaten⁹ hr̃e pote-
runt voluntatẽ. q: erunt in malitia obstinati. nullo
vlteri⁹ illustrabunt̃ iteriori lumine ṽitatis. nec ali-
ꝙ veritatẽ. qđ nõ est sic itelligendũ vt illã sic intel-
ligant veritatẽ. ſꝫ q: tunc nõ fiet eis noua supnãlis
reuelatio ṽitatis nec aliꝙ veritatẽ cognoscẽt qua
moueant̃ ad exhibẽdũ deo cõfõem. laudis. an q: ñ
deum videbunt. ꝑ spẽꝫ hic accipit̃ spẽs pro essẽtia
dĩna. hic multi oderunt deũ. s. per accñs iꝙm ex iu-
stitia punit pccõres. sed in hac vita nullus a deo ma
lus est vt penitus se concludat a cognitione dei. q:
nec ꝑdit appetitũ btĩtudis. ⁊ quendã boni amorem
quẽ nãl'r hẽt rõnalis creatura qđ nõ est intelligendũ
vt dãnati careant total'r dei cognitione vl' btĩtudi
nis nãli appetitu. sed q: cognitionẽ dei inꝙm mĩsi
cors est minorẽ hñt ꝙ qcunqꝫ mali in hac vita. nã-
leꝫ ẽt btĩtudinis appetitũ magis hñt dãnati depra-
uatũ ex deliberatiue voluntatis obstinatiõe ꝙ ali-
quis in hac vita. Nullã luceꝫ dei videbunt cui cõfi
teant̃. i. nullã dei cognotionẽ hñt quã ad ꝯfõem di-
uine laudis referant lingua diuitis. i. affectio aĩe li-
guaꝫ mouentis ad peccandũ ꝓ qua voluntas puni
tur. digit⁹ lazari. i. aliqđ modicũ eius suffragiũ. sin⁹
Abrae. i. loc⁹ quietus purgatoꝝ. vt nulla ad repro-
bos ꝯpassione moueant̃. cõpassione tñ mouent̃ ad
pccõres q sunt in hac vita nisi fõte sint aliq de qb⁹ ẽ
eis sub certitudĩe reuelatũ ꝙ sint p̄sciti ad dãnatio-
nẽ eternã. ⁊ itelligo de cõpassione nõ ſꝫ ꝙ cõpassio ẽ
quedã passio. sed ẽm ꝙ cõpassio accipit̃ ꝓ volunta
te subueniendi. Qui dei claritatẽ vidẽt nihil i cre
atura agit̃ qđ videre nõ possint. s. si deus vult reue
lare. vel h̄ intelligit de his q̄ pertinẽt ad btĩtudinẽ
accidentalẽ eis debitã. hic de pedib⁹. i. ꝑtinentib⁹
ad finẽ que st̃ mã h⁹ q̄rti. Sedẽtis sr̃ soliũ. i. suꝑ vni-
uersitatẽ creaturaꝝ quos seraphin duab⁹ alijs vele
bãt. s. nõ reuelãdo nob̄ nec doctria sẽsibili nec itelle-
ctuali que due occultatões sunt q̄i ale due velantes
qui. i. scriptor exorsus a facie sedẽtis. i. a dĩna nã ⁊
ꝓꝑetatib⁹ eius ꝙ est mã p̄mi libri. ꝑ media. i. ꝑ ema
natiõeꝫ creaturaꝝ que est mã scđi li. ad pedes vsqꝫ
idest ad mãꝫ quarti libri via duce. i. xp̄o q est mã ter
tij libri. Magister. n. li. i. tractat de essentia primi
p̄ncipij ⁊ ꝓprietatib⁹ eius. de distinctione ꝑsonarũ
⁊ ꝓprietatib⁹ eaꝝ. In 2°. li°. de emanatiõe creatura
rũ a p° p̄n° ⁊ de creaturis inꝙm ab ipso acceperunt
esse. ⁊ de creature rõali diuinatiõe ab illo p̄n° ꝑ quã
diuinationẽ recessit a bene esse. In 3°. li. determiat
de hũani g̃nis restauratione per xp̄m facta. ⁊ q: ad
ipsam ex ꝑte restauratiõis duo concurrebant. s. filij
dei incarnatio. ⁊ ei⁹ passio. Ideo determinat de fi-
lij dei incarnatõe ⁊ ei⁹ passione ⁊ q: ex parte hũani
g̃nis reparandi duo cõcurrunt. s. virtutũ adeptio ⁊
mandatoꝝ obseruatio. ideo determiat in eodẽ de
ṽtutis adeptione ⁊ mandatoꝝ obẽuatiõe. In. 4.
q: ad coniunctionẽ creature rõalis cũ suo p̄n° requi
ritur scĩficatio ꝑ sacramentoꝝ susceptiõeꝫ determi
nat p° de sanctificacione q̄ recipitur in sacrotorum
susceptione. ⁊ preterea de cõplemento ꝯiunctionis
rõalis creature cum suo principio. s. per gl̃iam anie
⁊ gl̃iam corporis quam recipiet in gloriosa resurre
ctione in qua sicut dicit Aug. 22°. de ci. quasi in fine
vacabimus ⁊ videbim⁹. vidim⁹ ⁊ amabim⁹. ama
bimus ⁊ laudabimus. ecce quot erunt in fine sine fi
ne. nam quis alius noster est finis nisi peruenire ad
regnũ cui⁹ nullus est finis ad quod me ⁊ scriptorem
meũ ⁊ oẽs scriptoꝝ meoꝝ pios interpretes ⁊ beni-
uolos correctores perducat suauissim⁹ Jesus xp̄us
qui cũ patre ⁊ spiritussancto viuit ⁊ regnat deus per
oĩa secula seculoꝝ Amen.

Si quid aũt dixi nouũ in hoc q̄rto vel in aliquo ali
oꝝ librorum qđ nõ sit cõfirmatũ auctoritate solida ł
ratione necessaria vel certa experientia intendo ꝙ
accipiatur vt dictũ sine pertinaci assertione ⁊ sine p̄
iudicio sententie melioris. Et ꝙuis nõ recolaꝫ nec
credam me alicubi scripsisse aliqd qđ retractatiõe
indigeat. tñ si aliqd tale inueniret̃ in libris meis qđ
nõ credo paratus esseꝫ humiliter retractare.

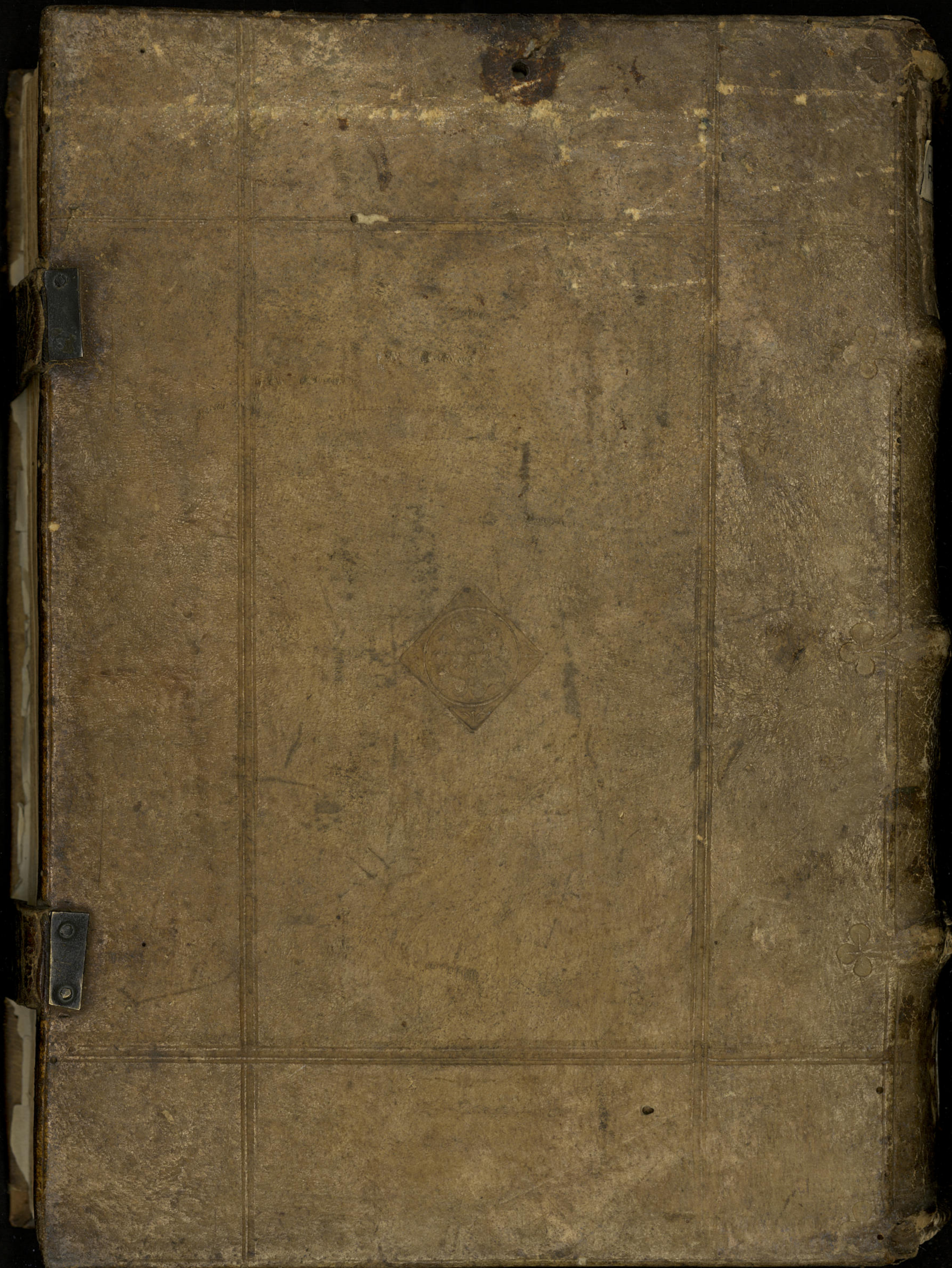
Finis.

Sacer refert celebris Ricardi dogmata codex
Quem genuit media villa decora virum.

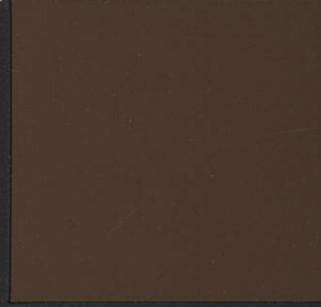
Explicit scriptum suꝑ 4°. sententiaꝝ: editum a fr̃e
Ricardo de media villa. ordinis fratrum minorũ
doctore excelẽtissimo: per Reuerñ. sacre theologie
bachalarium fratrẽ franciscum gregorij eiusdeꝫ or
dinis maxima cũ diligentia emendatum. Cui finẽ
imposuit Dionysius bononiensis in florentissima
ciuitate venetorum. Anno dñi Millessimo. cccc°.
octogessimo nono. die decima nouembris.

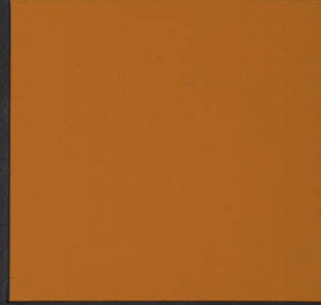

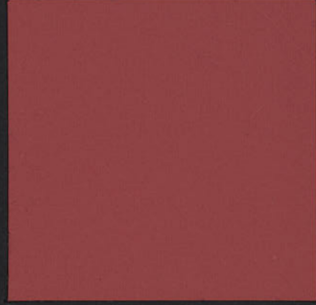
colorchecker CLASSIC

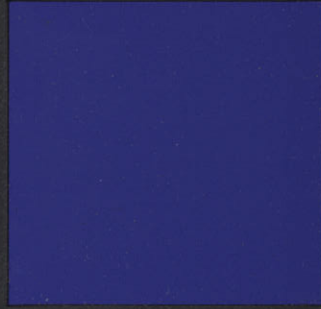

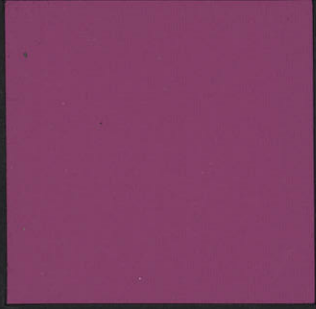
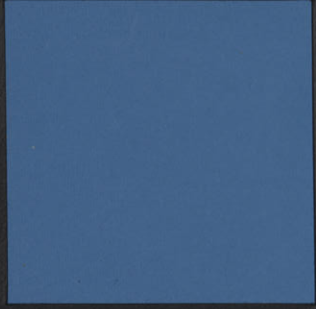

x·rite

mm